PL
248
A45A7

Ahmet Mithat
Ahmed Metīn ve Şīrzād

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

AHMET MITHAT
1165

احمد متین و شیرزاد

حقایق تاریخیه اوزرینه مؤسس رومان

(محرری)

احمد مدحت

فیاتی
٦٠ پاره

جزؤ نومروسی
٦

«ترجمان حقیقت» غزته‌سنه علاوه یوللو درج اولندقدن صکره
(ایلك دفعه اوله‌رق)

معارف نظارت جلیله‌سنك دخی رخصتیله کتاب صورتنده ده طبع اولنمشدر

استانبول
١٣٠٩

Ahmet Midhat, 1844-1912
Ahmed Metin ve Şirzād

احمد متین وشیرزاد

﴿ حقایق تاریخیه اوزرینه مؤسس رومان ﴾

(محرری)

احمد مدحت

«ترجمان حقیقت» غزته سنه علاوه یوللو درج اولنارقدن صکره
(ایلك دفعه اوله رق)

معارف نظارت جلیله سنك دخی رخصتیله کتاب صورتنده ده طبع اولنمشدر

استانبول

١٣٠٩

احمد متین و شیرزاد

یاخود

(رومان ایچنده رومان)

« افاده جك »

بو رومانده اعضای وقعه‌نك كافه‌سی صرف خیالیدر . بو اشخاصه اسناد اولنان وقایع و سرگذشتلر دخی صرف خیالیدر . فقط وقایعك استناد ایلدكلری فنونه و صنایع ایله تاریخ و جغرافیای قدیم و سائره‌یه دائر ایراد اولنان معلومات و ملاحظات صرف حقیقتدر . معلومات و ملاحظات مذكوره خصوصنده ژول وه‌رنه تنظیر اولنمقده‌در . اول ژول وه‌رنه كه یازدیغی حكایات سیاحیه‌یی احمد احسان بك اوغلمز همان تمامنه قریب بر صورتده لسانمزه نقل ایلدیگندن قارئلرمزك معلومی و بلكه معروفی اولمشدر . وقایعك خیالیتی جهتنده‌ده علكساندر دوما تنظیر اولنمشدر . اول علكساندر دوما كه مونته قریستوسی بزم عثمانلیلر عالمنده رومانجیلغك ایلك مشوقی اولارق اندن بری‌ده مونته قریستو مقامنه قائم اوله‌بیله‌جك و انی اونوتدیره‌جق هیچ بر رومان دها نه یازلمش نه ترجمه اولنمشدر .

بو حكایه مصور اولمیه‌جقدر . فقط فوائد و منافع فنیه‌سندن استفاده و انتفاع جهتنی تأمینه مدار اولمق ایچون اقتضاسنه گوره شكللر و پلانلر و خریطه‌لر علاوه اولنه‌جقدر . غیرت بزدن توفیق اللهدن !

احمد مدحت

10 5423
PL 248 A5A7

— ١ —

﴿ يكي حسن ملاح ﴾

ابوانسرايده كوزل قايقلر ياپيلور . فقط اورايه مخصوص دكل آ؟ استانبولمزك هر طرفنده كوزل قايقلر ياپيله بيلور . ذاتاً بونلرى ياپمق ايچون منتظم جسيم فابريقه‌لره احتياج يوق آ؟ بر اوستا مرانقوز تكميل فابريقه‌سنى بر زنبيلك ايچنه صيغديره بيلدكدن صكره او كوزل قايقلرى نره‌ده اولسه ياپه بيلور . يالكز ابوانسراى مرانقوزلرك اكثريتله قايق ياپدقلرى يرلرك بريسيدر .

اوت استانبولده قايق پك كوزل ياپيلور . بو قايقلر صنايع عثمانيه‌مزك الك كوزل معمولاتى صره‌سنه كچورلمكه شايسته‌درلر . اينجه اوزون نارين مكيك كبى شيلركه بتون دنيا يوزنده استانبولدن بشقه هيچ بر يرده انشاآت بحريه‌نك بودرلوسى كورلمز . صنداله كلنجه بونلرك الك كوزللرى دنيانك هر طرفنده ياپيله بيلور . حتى استانبولده ياپيلانلردن دها كوزللرى بيله ! اوت ! انكلتره‌ده آمريقاده ياپيلان صنداللرى استانبولده تقليده بيله امكان تصور اولنه‌مز . فرانسه و آلمانيا و سائره‌ده ياپيلانلره بكزته بيله‌جك اوستالر يرليلرمز ميانده كوريله‌مز . مكركه بوراده اجراى صنعت ايليان اجنبيلر ياپه بيلسونلر .

قايقلرمزى ممالك سائره‌ده تقليد بيله قابل اوله‌مديغى حالده صنداله‌جه نه‌دن قايق درجه‌سنده مهارتمز يوق ؟

بونك سببى بس بلليدر . چونكه فنسزلكدن عبارتدر . وقتيله بزده فنون پك ايلروده ايمش . صنايعه‌ده پك مكمل تطبيق اولنمش كه آثارى جهانه حيرت ويرمش . طوپجيلقده بر زمانلر قرو پلرى بزجه استانبولده كليبوليده فلانده فلانجه اوستانك دكانى !.... ايمش . اوت ! او فابريقه‌لره « دكان » تعبير ايدرلر ايمش . حالا بعض اسكى طوپلرك اوزرنده اويله يازيليدر . اسلحهٔ سائره اعمالاتى دخى او قدر ايلروله‌مش كه حالا اوروپا موزه‌لرنده اسكى قليجلرمزى پاله‌لرمزى تبرلرمزى بالطه‌لرمزى حربه‌لرمزى تمرنلرمزى طوپوزلرمزى مطراقلرمزى تفنكلرمزى طبانجه‌لرمزى ششخانه‌لرمزى معمولات نفيسه‌دن اولمق اوزره جاملى طولابلر درونده محفوظ طوتارلر . كميلرمزده كميجيلرمزده دنيا يوزنده امثالسز ايمشلر . آق دكزده عثمانلى سنجاغندن بشقه بيراق تموج ايتديرمامك درجه‌سنه وارمشلر . منسوجاتمز منقوشاتمز هر شيئمز اوروپايه اورنك مشق اولمش . حالا بونلرى تقليددن اظهار عجز ايدرلر . ايشته قايقلرمز دخى او معجز كارانه معمولاتندركه وقتيله مهندسلر فنونك ياردميله بونلرى اكمال

ایده ایده ایشنه بو درجهٔ مکملیته واردیر. مثلرده اوزماندنبری بونلرك بریرینه طوقنمغه امكان تصور اولنه مامش . کرك حقیقةً دها زیاده اکمالرینه امکان قالمدیغی ایچون کرك اوزماندنبری بزده فنون منقرض اولدیغی ایچون ! شمدیکی اوستالر بابالرندن اوستالرندن کوردکلرینی یاپارلر . نه یاپدقلرینی کندیلری ده بیلمه‌رك یاپارلر . برکت ویرسونکه بابادن اوغله اوستادن چراغه انتقال ایدن بوصنعت درجهٔ مکمله‌سیله انتقال ایتمش ده اویله جه ده قالمش . اویله جه ده کیدیور .

اکلاشلدی یا ؟ بزده نه زمان فنون انتشار و تأسس ایدرده صنایعه دخی تطبیقنه کیریشلور ایسه انکلتره و امریقانك اوبزجه قابل تقلید اوله میان صندالری ده اوزمان یاپیلور . صندالرك اکمالنی تأمین ایده جك اولان فنون قره‌مرسل قایقلرینی ده چکدیرمه لری ده غاغالیلری ده اوزمان تعدیل و اکمال ایدرك غولتلر بریقلر ناویلر بارقولر فلانلر اوزمان اوروپا سیغورطه قومپانیا . لرینك سیغورطه ایدیله بیلمرینی کوزلرینه کسدیره بیله جکلری برصورت مکمله ده یاپیله بیلورلر . هم اوزمان میسر اوله بیلور که کمیجیلرمز آمریقایه هندستانه منتهای شرقه فلانه کیدرك تجارت عثمانیه‌یی توسیع ایده بیلسونلر .

اوت ! ترسانهٔ عامره‌مزه فنون تا سلطان سلیم ثالث جنت مکان زماننده کیرمکه باشلامشدر . بوکونه قدر کرکی کبی تأسس بیله ایتمشدر . لکن برملتك ترقیات بحریه سی ایچون یالکز بورسمی یول کافی دکلدر . اوتفنن اوتیقظ خلقده ده کلملیدر . بو یولده خلق نه‌قدر ایلرولر ایسه دولتك ده ایلروله . مسنی اوقدر تسهیل ایتمش اولورلر . دوشونملیدرکه ترسانه‌مزك تجددی تاریخندنبری خلقه دخی امور بحریه‌جه یقظان کلمش اولسه ایدی شمدی کرك انشاآت بحریه کرك سیر سفاین وسائره لوازمنجه اجانبه هیچ محتاج اولمیه بیلور ایدك . دولت برترسانه عمله‌سی یتشدیرمك ایچون افرادی دها حال صباوتلرنده ترسانه‌یه المغه واوراده یتشدیرمکه مجبور اولیور . کذلك برقپودان یتشدیرمك ایچون بویله برچوجغی اون یاشندنبری بسیله‌مکه محتاج قالیور . اودیدیکمز یقظان خلقمزه کلمش اولسه ایدی دولت حاضر یتشمش مرانقوزلر دمیرجیلر آرماتورلر ماکینیستلر قپودانلر بولور ایدی ده مصارف بحریه‌سنك قسم اعظمندن قورتیلور واومصرفلره صرف ایده جکی پاره‌یی دها بشقه مهم شیلره صرف ایدر ایدی .

اما مأیوس اولمغه محل یوقدر . مدنیتك مقتضیاتی عینیله مقتضیات طبیعت کبیدر .

حکمنی میدانه قویمق ایچون مواسم بکلر . موسمی کلنجه ذاتاً اسمندن دخی استدلال اولندیغی اوزره طبیعتیله حاصل اولور . اوروپاجه دکز مراقنده اولان کبارك قولوبلر تشکیل ایلدکلری وانشا آت بحریه‌نك ترقیانی ایچون علملریله ذهنلریلهماللریله بدنلریله چالشدقلری کبی بزده دخی موسمی کلدیکی زمان بونلرهپ حاصل اوله‌جقدر . بوکون ایکی چفته برقایق ویاخود قرلانغج قنادی بریلکنی حائز اولان صندال ایله قاضی کوینه قدر کیتمکدن اندیشه ایدنلرمزك اولادی میانده اوفاجق برقوطره ایله آمریقایه کیدنلر بیله ظهور ایده‌جکدر .

هم باقکز « اولادی » دیدك « احفادی » دیمدك . زیرا اوموسم اوقدر اوزاقده دکلدر . بك یقیندر . دکزهوسنك پیداسی موسمی حلول بیله ایتمش همده اییجه برزماندنبری حلول ایتمش ایسه‌ده هنوز وسائط ناقص اولدیغی ایچون اوهوس اولانجه حکم تامنی دها اورته‌یه قویه‌مامقده بولنمشدر . آره‌لقده برکره نظارت ضابطه‌نك خصوصی تنزه صندالارینی منع ایلدیکنی بیلورسکز یا ؟ ایشته بواثبات ایدرکه اوهوس حاصل اولمشدر . فقط اسبابی تکمل ایده‌مدیکی ایچون صیق صیق قضالر وقوعی ضابطه‌یی اوتدابیر زجریه‌یه مجبور ایلر . « اسباب » دیدیکمزشی تکمل ایلدکدن صکره ایسه منعه‌ده حاجت قالمیه‌جقدر . امکان بیله قالمیه‌جقدر . زیرا ضابطه کوره‌جکدرکه دکز هوسنه‌دوشنلر اوهوسه صحیحاً شایسته آدملردر . کندیلری دکزك نازینه جلوه‌سنه اویناقلغنه تابع اولوب‌ده باشلری بلایه اوغرامیور . بالعکس کندیلری دکزی کندی مراملرینه مقصدلرینه محکوم ایتمشلر . اوت ! علم دنیانك‌شی عناصر اربعه‌یی‌ده انسانك امرینه رام ایلر . اللهك‌آوجه صغمیان روزکاری بر یلکنه طولدیروب کیسنی چکدیرمك وسد وتضییق قابل اوله‌میان صویی کیلرله انك اوزرینه بینه‌رك مرکب کبی قوللانمق وجهانسوز برآتشه جهان‌آهنین آسازرهلری تحریك‌ایتدیره‌جك بخاری قاپاتمق ایچون عاجزانه آشچیلق ایتدیرمك اقتدارلری انسانه علمك احسانکرده‌سی اولانشیلردرکه بوعلم سایه‌سنده عناصر اربعه‌نك دردنجیسی اولان ترابی دخی یازمیوه‌سنی قیشین وقیش‌میوه‌سنی یازین ویردیرمك وطبقات سفلیه سنده‌کی معادنی میدانه چیقارتمق وحتی « سکا یول ویرمیه‌جکم » دیه انسانك اوکنده کمال هیبتله حائل اولان قوجه طاغلرك بوکورلرینی دله‌رك فرنلرندن قطارلرچکورمك درجه‌لرنده امری اراده‌سی التنده الماق اقتدارینی انسانه علم ویرمشدر . علومده

فنونده وبونلرك ميدان تطبيقي اولان صنايعده نه‌قدر حائز نصاب اوله‌بيلور ايسه‌ك جهانه تحكم كائناته تغلب امرنده‌كي قدرتمز دخي اوقدر آرتار . شمديلرده بزي قورقوتان دكزاو زمان بزدن قورقار .

شو حكايه‌مزك قهرماني ايشته بو درجهٔ مكمليته هنوز وارمامش ايسه‌ده اوترقي فدانك ايلك محصولي برآدمدر . عادتا بر ترفده ميوه كبي موسم حقيقيسندن براز اول كلمشدر وانك ايچون‌ده تام موسمنده كلن ميوه‌لر قدر مكمل دكلدر . درجه‌سني قريباً كورر اكلار مقايسه‌و حكم ايدرسكز .

* * *

ايوانسرايده كوزل قايقلر ياپيلور ديمش ايدك . بوندن ... سنه مقدم اوراده بر مركب بحري ياپيليور ايدي : اما قايق دكل . صندال‌ده دكل ! كميمي ؟ او هيچ دكل . نه اولديغني هنوز كمسه اكلايه‌ميور . واقعا هنوز اونورغه‌سي اوزرينه اكريلري اسقارموزلري يكي قورولمغه باشلامش اولديغندن دها بو حالده بولنان بر بنانك بتديكي زمان نه اوله‌جغني هركس اكلايه‌مز ايسه‌ده هردرلو مراكب بحريه انشا آتنده چالشمش اولان مرانغوزلر دميرجيلر قلفاتجيلر اولسون اكلايه بيلملي دكلمي يا ؟ خير ! انلرده اكلايه‌ميورلر . هنوز نه ايوانسرايده نه‌ده استانبولك سائر بر محلنده بويله بر تكنه ياپلديغني كمسه كورمامش .

كلوب كچنلردن هركيم بو تكنه‌يي كورسه شاشيور . نه اولديغني نه اوله‌جغني ايشله‌ين اوستالردن صوردقلري زمان حريفلر بركره كمال احترازايله اطرافلريني آرانه‌رق مال صاحبي اوراده اولمديغندن امنيت حاصل ايلدكدن صكره اويله مؤاخذاته كيريشيورلركه صورانلري ده قهقهه‌لردن قيزب چكير بيورلر كنديلري ده چاتلامق درجه‌لرينه كليورلر . بيچاره مال صاحبنك استهزا ايدلمدك نه ميراث يديلكي قاليور نه بدلالغي نه برشيئي !

امابوانشاآت حقنده ايديلن استغرابلر استهزالر يك‌ده بالكليه بوش دكلدر ها ! ياپيلان تكنه‌نك بوينه نسبتله عرضي وبويي وعرضه نسبتله عمقي اوقدر نسبتسزكه برشيئه بكزه‌تلك ايچون نه‌قدر چالشلسه بكزه‌تيله‌جك برشي بولنه‌مز . يكرمي بر متر و بويي وار . بوقدر بويي اولان بر تكنه‌يه نه‌قدر عرض ويرملي ؟ بوني حكم ايچون مطلقا انشائيه مهندسي اولمق لازم كلمز . پياده قايغندن الكزده بازار قايقلرينه معونه‌لره رموركور وشركت خيريه واپورلرينه وارنجه‌يه‌قدر كوزمزك اوكنده بوقدر تكنه‌لروار . الك ساده عقلليلر بيله بيلورلركه بر تكنه‌نك عرضي

نه‌قدر آز اولور ایسه سرعتی اوقدر چوق اولور . هایدی شویکرمی برمترو طوله‌ده اوچ مترو عرض ویره‌لم . تام متناسب دوشمزمی؟ هایدی درت اولسون . خیر ! یاپیلان تکنه‌نك عرضی اورته‌یرنده یعنی الك کنیش محلنده تمام یدی مترو ! اولدیمی بوص بووارلاق برشی ؟ شمدی بویوص بووارلاق برشیئه بش مترو دخی عمق ویرر ایسه‌کز رسمنی کورمکمزین بیله اکلارسکزکه نسبتی بتون بتون بوزولدی . زیرا بزم کوزلرمزك آلشمش اولدیغی تکنه‌لر حسابنجه یکرمی برمترو بویه نهایت درت مترو عرض ویریلورایسه اوچ مترو دخی عمق ویرلدیکی زمان اینجه متناسب وسرعتی مطلوبه موافق برشی اولمش اولور . بویاپیلان تکنه ایسه بوبله بزم کوزلرمزك متناسب کوره بیله‌جکاری شکله قیاساً حقیقةً کوله‌جك استهزا اوله‌جق براعجوبه حکمنی الیور .

براره‌لق بوتکنه‌یی تماشا ایدنلرك الك عاقللرندن بریسی بونك اوفاجق برزرهلی دوبه اوله‌جغنی کشف ایلمش ایدی . زیرا کینك تملی دیمك اولان اونورغه‌سی بوللی بوینه دوکمه تیموردن ایدی . هم اوقدر اکلی وقالینکه عمومنك ثقلتی لااقل اون بیك قیه تخمین اولنه‌بیلور . بوتیمور اونورغه‌نك اوزرینه برده اغاجدن ایچ اونورغه‌سی قونیله‌رق هریارم مترو‌ده برقول قالینغلنده جیوانه‌لر ایله تیمور اغاجه واغاج تیموره ویدالانمش وقابورغه‌یه اکریلری دخی هربری بر قاریش اکننده وانك نصفی قدر قالینلقده اوله‌رق دیبلری تمام تیمور اونورغه‌نك اوزرینه اوتورمق صورتیله اغاج اونورغه‌ینه ویدالر ایله ربط اولنمقده بولنمش ایدی . بونی کورنجه عاقل تماشاجی :

— ایشته بوقابورغه اکریلرینك‌ده اوزرینه تیمور لوحه‌لر قاپلانه‌رق شوتکنه اوفاق برزرهلی دوبه اوله‌جقدر .

دیمش ایدی . حتی بو حکمه کمسه بر دیه‌جك بوله‌مامش ایدی . نهایت بردها عقللیسی چیقه‌رق :

— جانم چوجقمی اولدیکز؟ زرهلی دوبه‌لر دولتلرك یاپدیره‌جقلری سفائن حربیه‌دندر . هیچ برمیراث یدی‌یه زرهلی کمی یاپدیرلرمی ؟

دینجه هرکس :

— ها ! . . . . والله اوبله !

دیه متحیرانه برطورایله اولکی سوزه قانمش اولدقلرندن طولایی علائم پشیمانی اظهارینه مجبور اولمشیدی .

ایی اما بویاپیلان شی نه‌اوله‌جق ؟ یا اکا برقولب اویدوره‌لی یاخود بونی یاپدیران

حریفـك جنتنی حکم ایتـملی . مادامکه
یاپیلان شـیئه برمعنا ویره‌میورلر اوحالده
یاپدیرانك جنتنی حکمـدن بشـقه نه یابه
بیلورلر ؟

لکن قارئلرمز بوحکمـه‌ده اعتبـار
ایتمزلر . دکلمی؟ هم‌ده اعتبار ایتاملیدرلر .
بوتکنه‌یی یاپدیران ذات‌شوحکایه‌مزك قهر.
مانیدرکه انك حقنـده یوقاروکی فقره‌مزك
نهایتنده سویلدیکمز سـوزلری تخطر بیور
ملیـدرلر . دیمش ایدك‌که: شو حکایه‌مزك
قهرمانی ایشـته بودرجهٔ مکملیتـه هنوز
وارمامش ایسـه‌ده اوترقی فدانك ایلك
محصـولی برآدمدر . عادتا برترفنده میوه
کبی موسم حقیقیسندن براز اول کلمشدر .
وانك ایچون‌ده تام موسمنـده کلن میوه‌لر
قدر مکمل دکلدر . درجه‌سنی قریباً کورر
اکلار مقایسه وحکم ایدرسکز .

* * *

شوعجیب تکنه‌نك‌ایام انشاسی میانده
برکون اولمش ایدیکه ایوانسرای اوستا.
لری آره‌سنده کمه‌نك دیلی استهزایه واره.
مدیغی کبی تکنه‌ده چالشان عمله‌نك‌ده هیچ
بریسی نمونه‌سـنی بوندن اول کوردیکمز
زوزکلکار ایله اطرافك قهقهه‌لرینی تزییده
جسارتیاب اوله‌میورلر ایدی . چونکـه
بوکون مال صاحبی ایش باشنده‌در .

بوآدم اورته‌دن زیاده اوزونه قریب
بویلی ایری کیکلی فقط ملحم دکل عضله‌لی
قزل اسمر یاغز پارلاق کوزلی سیاه توکلی
یکرمی یدی یکرمی سکز یاشـلرنده برشیق
بکدر . هم‌ده نه‌قدر شـیق؟ نك کوزلکه
وارنجه‌یه قدر . ذاتاً بوقدر شیق اولمسه
ایدی بویله عالمی تعجبلرندن‌استهزایه مجبور
ایده‌جـك برتکنـه یاپدیرمز ایدیمی دیه .
جکسکز؟ فقط عجله ایتمیکز « شیق » کلمه.
سنی بز مدح بمایشبه الذم‌صورتنده‌استعمال
ایدیورز . ذم‌بمایشبه‌المدح صورتنده‌دکل.
بزم یانمزده سـودیکمز برآدمی ذم ایدر
ایسه‌کز خوشمزه کیده‌مز . بوآدم ایسـه
حقیقةً سودیکمز برآدمدر .

بوآدمك غایت ذکی اولدیغی یوزینه
باقار باقمز اکلاشیلور . فقط‌حال وطورینه
وبعض مقدمات اوضـاعنه باقلسه غایت
سکوتی برآدم ظن اولنورده بالعکس‌بك‌ده
بحاث اولدیغی دهـا شمدیدن خبر ویره
بیلورز . کندیسنی سکوتی ظن ایتدیرن
شی اویله اولور اولمز ایشاره هیچ‌اهمیت
ویرمیوب هیچ‌ده ایلیشك ایتمامسی قضیه.
سندن عبـارتدر . فقط برشـیده اهمیت
وارمی؟ بشقه‌لری ایچون مهم اولمسه بیله
برشی کندیسی ایچـون اهمیتلیمی؟ بوآدم
اوقدر بحث ایدرکه کورسه‌کز ایشتسـه‌کز
همـانده کوه‌زه‌لکنه حکم ویره‌جـککز
کلور . حـکایه‌ده ایلروله‌دکجه پك چوق

شیلره تصادف ایده‌جکسکزکه تکنه صاحبنك بوحالنی تماميله میدانه قویار.

تکنه صاحبی ابوانسرایه کلور کلمز اولا تکنه‌نك پرووه طرفنده اون بش خطوه قدر برمسافه‌ده طوره‌رق وتفنك ایله نشان الان آدملر کبی صول کوزینی قپایوب صاغ کوز یله کمینك اولا سنجاق ثانیا اسکله بورده‌لرینی کزله‌یه‌رك طورنده اطمئنان علامتلری کوستردی. متعاقباً جیبندن ماقاره کبی بر شی چیقاروب اکا صارلمش بولنان غایت اینجه ایپك بوکدنك براوجنی باش بودوسلامه‌سنه ربط ایدرك قیچ بودوسلامه‌سنه طوغری ماقاره‌یی صاغه صاغه ایپی اوزاتدی کیتدی. واوراده دیکر اوجنی‌ده بودوسلامیه باغلادقدن صکره اکریلری برر برر معاینه ایدرك هانکیلری ایپه تماس ایلدکلرینه وهانکیلری ایپدن نه‌قدر میلی مترو ایچروده قالدقلرینه باقدی. بو معاینه‌یی ایکی بورده‌نك ایکیسنه‌ده تطبیق ایلدکدن صکره کندی کندیسنه!

— آفرین حریفلره! صوك اکله‌مه‌لری‌ده نه‌کوزل اکله‌مشلر. طوپی بش التی اکریدن بشقه‌اولچودن ایچروده اکری کوره‌مدم. انلرك فرقی‌ده برر یاخود برر بچق میلی مترودن عبارت! بچاق آرقه‌سی قالینلغنده برشی‌که هیچ بیله فرق ایتمز.

دیه‌رك ایشجی باشی یی یانه چاغردی. دیدی‌که:

— آفرین اوستا شاکر! اکر یلرك اکله‌مه‌لرینی پك طوغری چاقدیرمشسك!

اوستا شاکر قرصقاللی مائی کوزلی قوری اوزون چویك صاغلام برحریفدر. مال صاحبنك آفرینی نه دیمك اولدیغنی برقاچ دفعه تجربه ایتمش اولدیغی جهتله بوآفریندن زیاده‌سیله خشنود کورینه‌رك دیدی‌که:

— یچن هفته‌کی آزار اوزرینه چوجقلر کوزلرینی آچدیلر افندم.

— بن سزی آزارلر ایسه‌م صنعتکزده ایلروله‌مکز ایچون آزارلرم. او یله قوجه قاری دیشلری کبی بری ایلرو چیقمش دیکری کیرویه قاچمش اکری اوران مرانقوزلر البته‌آزاره مستحقدرلر. صکره بونلرك طیشاری‌یه چیقانلرینی یونمق ایچرویه کیرنلرینه بسلمه اورمق کبی شیلربنم ایشمه کلمزلر. چونکه اوحالده اکریلری حسابندن اولچوسندن مودلندن چیقارمش اولورز. اکلادکمی اوستا شاکر؟ باق شمدی شوایپه! بو اکمه‌لرك اوستنه اوریله‌جق قاپلامه تحته‌لری نه بسی ایستر نه یونمق. قاشیق کبی یرلی یرینه کلور. مثلا شو اغاج بر بچق میلی مترو قدر ایچروده قالمامشمی؟ ایکی طرفلرنده‌کی

اكله‌مه‌لر طوغری اولدقلرندن قاپلامه تخته‌سی اورلدیغی زمان بونی‌ده كندیسنه چكه‌رك بوده طوغر یلور . اكلادكمی؟ خوش بوقدرجق بیله یاكلشلق اولماملی یا ! فقط بوكا « نه‌ایسه ! » دیه بیلورز . اما اویله برر ایكیشر پارمق یاكلشلقلر هیچ برشی ایله طوغر یله‌میوب تكنه‌دیی بیچمندن چیقاررلر .

« بیچم » سوزی مال صاحبنك اغزندن چیقار چیقمز آزقالمش ایدی‌كه اوستاشاكر برقهقهه قوپارسون . بویله همان درینلكی اكندن واكی بوبندن زیاده اولان برتكنه‌ده بیچممی واركه قبورغه اكریلرینك بریسی دیكرندن برایكی پارمق ایلرو ده كیرو ده قالمقله او بیچم بوزولسون ؟ اماافندینك یاننده كولمك قابل اوله‌میه‌جغندن شاكر اوستا دوداقلر . ینی ایصیره‌رق سكوت ایلدی .

قارئلرمز ایسه مال صاحبنك شوقدرجق برایش ایچون نه‌قدر سوز سویلدیكنه دقت بیورملیدرلر . سوزك بوقدری مال صاحبی شیقك كوه‌زه‌لكنی حكم ایتدیرمزمی؟ فقط بنه دقت بیورملیدركه مال صاحبنك الك بیوك مقصدی مرانغوزلرك صنعتلرنده ترقیسی اولوب اومقصد اغورنده بوقدر سوزی چوق دكل آز بیله عد ایلدی . نهایت دیدی‌كه :

— اوستالره بوهفته برر كوندلك بخشش یازه بوهم اكریلری طوغری چاقد . قلرینه مكافاتدر هم‌ده بوكون تعریف ایده‌جكم قوشاقلری دقتلی یونوب دقتلی چاقلری ایچون بریه‌در .

— الله عمرلر ویرسون افندم ! طوغریسی یاسایه كزده صنعتمزجه خیلی شیلری یكیدن اوكرنیورز . اویله چاله بالطه اورا كسر ایش یاپمق لازم اولدیغنی هپمز اكلادق . سزك كبی برقاچ افندی دها اولسه . . . .

بزم اوستا شاكر ایچه بوهپوهو اجراسنه‌ده مقتدر تركاردن اولوب فقط مال صاحبی اهمیت كوتورمیان شیلر حقنده كلامجه یك جمری اولدیغندن اوستاشاكرك بوهپوهولرینه قولاق بیله ویرمه‌دی . قوشاقلق اغاجلری كورمك ایچون انلرك بولندقلری برطوغری یورویی ویردی . اغاجلری چیقاروب بونلری یونه‌جق اوستالر ایله نه‌قدر اینجه‌تیله‌جكلرینه نصل یونوله . جقلرینه دائر اوزون اوزادی‌یه مباحثه‌لره مكالمه‌لره كیریشدی .

مال صاحبی بومشغولیته طالمش اولدیغی برزمانده ایدی‌كه خارجدن بربانجی صدا :

— وای ! نه‌كوزل تصادف ! نهایت الله یكوردك . جانم سزی ارایان نره‌لرده بولور ؟

دیه مكالمه‌یی اخلال ایلدی . مال

صاحبی شيق همان باشنی چویروب باقدقده کان آدمی طانيدی . اينجه احترامل برطور ايله تلقی ايدرك اوستاره اسكمله كتورهلرينی دخی امر ايلدی ايسهده كان ذات يالكز دكل ايدی . كنديسيله برابر دها دورت كشی بولنديغندن مال صاحبی بونلرك جملهسی ايچون اسكمله امر ايتدی .

بو بش مسافردن ايلك كلانی زی علماده قرصقاللی كوزلری يوزلی كبار طورلی بر افندی اولوب ديكر دردی كاملاً سيويل ايديلر . انلرك ده بريسی بوجه پانتالون اوزونجه اوكی ايلكلی سترى واندن دها اوزونجه بالطو بيوجك فس ايله قدما مشربنده برآدم اولوب انك ده صقالنه قرمزيمش ايدی . ديكری ينه بويله قدما مشرب فقط دها كنج برصقاللی آدم اولوب ايكيسی بتون بتون كنج وشيق ايديلر . اما بونلر ايشته مطبوعاتك دائما دوچار استهزالری اولان شيقلردن اولدقلرينی مال صاحبنه پك چابق اكلاتمش اولدقلری كبی قارئلرمزه دخی پك چابق اكلاته جقلردر . بونلرك بريسی تازه قومرال صقاللی ايسهده ذاتاً صقالی شقاقلرنده چوق واوزون وچكهسنده آزوقيصه اولديغندن شويله قولايجه حاصل اولان برچتال صقاله مالكيتدن طولايی مفتخردر . ديكری ايسه بوندن براز دهايا شليجه ايسهده مطروشدر .

بونلرك عبرهسيله اسملری عبدالباقی بك افندی حسيب افندی نديم بك شيدا بك فرخ افنديدر .

بويله بش مسافربردن كلنجه ارتق بونلرله اشتغال مجبوريت نازكانهسی ايش كورمكه ميدان براقورمی ؟ مع هذا شو مجبوريت نازكانهنك حصوله كتورديكی محاوره قارئلرمز ايچون پك زياده اهميت واعتنا ايله اوقونهجق محاورهلردندر . زيرا دكز مراقنه و بومراقك مروی وياظنون بولنان تهلكهلرينه دائردر .

« دكز مراقی » ديديكمز زمان بومراقه آزچوق اشتراك ايتميان آدم بولنه ميه جغنه يمين ايتمش اولسهق باشمز آغريمز . انسان چوجق اولور قايق رسمی ياپار . برتخته پارچهسنی برصو بريكنتيسنده يارحوض ويادرهده يوزدورر . بواويونجاقلردن الديغی لذتی سائراويونلرك هيچ بريسندن اله مز . براز دها بيور صودهيوزدورديكی قايقلری تنظيم ايدر . وليلری ايله برقايق ويا صنداله بنسه كوپشتهدن مينی مينی الينی اوزاتوب دكزی اوقشامق هوسنی وليلرينك تكدير وارشادلريله برابر پك كوچ يكه بيلور . هله براز دها قدرتی يتوب ده يالی اوكارنده اسكلهلرده برصندالك كورهكنه ياپيشه بيلهجك اولورسه واريا ! دنيا كنديسنكدر .

بونلرك هپسی دكز مراقك انسان

ایچون عادتا خلقی و جبلی کبی بر شی اولدیغنی کوستر. انسان بیودکجه بو مراقی‌ده بیور. دکزدن مطلقا خوشلانور. فقط شو مراقنه اتباع ایده‌مامسی ایچون حکم یالکز قورقیسنه تابعدر. یالکز غرق اولمق قورقیسیدرکه دکز مراقنی تعدیل ایدر. اما انسانی هپ منحصر براقه‌جق برتعدیل‌که بعض کره دکزدن قورقانلر دکز عالمی یاپارلر وپك چوق قورقارلرده بوقورقیلرندنده پك بیوك لذت آلورلر.

انسان الك چوق نه‌دن قورقار؟ هیچ شبهه ایتمامليدركه بیلمدیكی شیلرده تهلكه وهمنه دوشرده آندن یعنی جهلندن قورقار. فردوسی «توانابود آن‌كه دانابود» دیمش. نه طوغری سوزدر. هله دكز علمی بیلن اوقدر توانا اولوركه كندی اقتدارینه نسبتله دكز ناتوان قالور. بناءً علیه ایشته شو عجیب تكنه‌یی یادیران ذات ایله زیارتنه كلن بش آدم آره‌سنده بو كون سبق ایتمش اولان محاوره‌ده دكزك صفاسنی ذوقنی ودكز تجارتیله مشغول اولانلر ایچون منافع بی‌نهایه‌سنی جمله‌سی تصدیق ایلدكاری حالده شاعرك:

اکر خواهی سلامت درکنارست

دیدیکی وجهله دکزده فقدان سلامت ماده‌سی اوزرینه کلن سوزیده شو تکنه‌یی یادیران آدم بو محاوره سنده تحلیل وحل ایلدی.

∴

دیدی‌که:

— اولا دکزلرده کمینك بیوکی ایله کوچکی آره‌سنده امنیت و سلامت نقطهٔ نظرندن همان هیچ برفرق یوقدر. زیرا کمی نه‌قدر بیوك اولورسه اولسون اودکزی قالدیره‌جق دکل دکز انی قالدیره‌جقدر. بوغالبیت دکزده اولدقجه الك بیوك سفینه‌لری دخی دکز ایستدیکی کبی صاللایه بیله‌جکدر. فقط کمی حسابلی یاپلمش اولورسه الك کوچك کمینك بیله الك شدتلی دکزلره مقاومتی تحت تأمینه آلنمش اولورده کمی حسابلی یاپلمدیغی صورتده الك بیوك کمیلرده بیله بو امنیت اوله‌مز.

کمینك «کمی» اولمسی کوکرته‌لی اولمسیله مشروطدر. کوکرته‌لی اولمدقدن صکره نه‌قدر بیوك اولورسه اولسون «کمی» اوله‌مز. کوکرته‌لی اولدقدن صکره دخی نه‌قدر کوچك اولورسه اولسون «کمی» در. کوکرته ایله اورتولو اولان کمی بر «فوچی» حکمنده‌در. هر طرفی قپالی اولان برفوچی ایچون دکزك شدت تلاطمندن طولایی باطمق تصور اولنه‌جقمی؟ یوقسه «کوچك فوچی باطارده بیوکی باطمزه» دنیله بیله‌جکمی؟ کمی ایله فوچی

آره‌سنده برفرق وار ایسه اوده فوچینك بوم بوش اولدیغی تصوره مقابل کمینك یوکلی اوله‌جغنی تصورده کوریلور . بونك ایچونده برحساب واردر . معلومدرکه برکمی مساحهٔ حجمیه‌سی قدر صویك ثقلتنه مساوی بریوکه متحمل اوله‌بیلور . یعنی کوکرته‌لی برکمی‌یی تماميله صوايله وياخود اوصو آغرلغنه مساوی بریوك ايله طولدیرر ایسه‌ك باطار . اندن اکسیك طولدیرر ایسه‌ك ممکن دکل باطمز . کمی اغاجدنمی تیموردنمی هرنه‌دن یاپیلیور ایسه صویه نسبتله اصل کندی ثقلت اضافیه‌سی حساب اولنور . بعده درونته قونیله‌جق یوك دخی متحمل اوله‌بیله‌جکی ثقلتك مثلا نصفی قدر اولور . بوحالده طالغه‌لرك کوکرته اوزرینه بیغلری حسابه چکیلورکه کوکرته اوزرینه بیغیله‌جق صویك مقداری هیچ بروقتده کمینك تام تحملنی‌ده یکه‌جك قدر اوله‌مز . زیرا اوصولر کوکرته اوزرنده برقاچ دقیقه‌یله طوره‌مز . دیمك اولیورکه بریوك طالغه کاملاً کوکرته اوزرینه کاسه کمی‌یی انجق برآن ایچون کومه بیلوب بعده کمی‌او صولری کندی اوزرندن آته‌رق بیلکنور یته چیقار .

ثقلتی حجمنه مساوی اولان برکمینك طالغه‌لر هجومیله باطمسنه هیچ امکان تصور اولنه‌میوب یالکز بر خوف قالور ایسه اودخی طالغه‌لردن ویاخود یلکندن طولایی کمینك بر طرفه دورنله‌رك التی اوستنه کلمه بیلمسی احتمالندن عبارتدر . بونك ایچونده فناً برچاره بولنمشدر . فقط یلکن مسئله‌سنی شمدیلك برطرفه براقه‌لم‌ده بونقطهٔ نظردن یالکز تکنه‌یی دوشونه‌لم :

برکمینك مقطعی — براز زیاده ونقصاندن قطع نظرله — ایکی مثلث کرویدن متشکل دیمکدر . ایشته شویله :

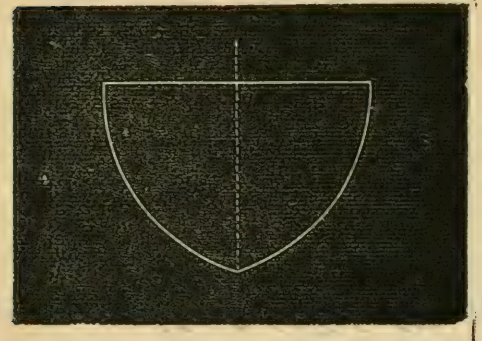

شمدی بوشکلك بوقاروسی اشاغی‌یه کله‌رك دوریلوب قپاقلانمسی ایچون بوقاروسنك اشاغیسندن دها آغر اولمسی لازم کلور . مهندسین بحریه بوکا امکان براقامق ایچون دها حین رسمنده کمینك مرکز ثقلتنی امکانك صوك درجه‌سنه قدر آشاغیده پیدا ایدرلر . بونك ایچون ده صافره ده دیدکلری ثقلت مطلوبه وملتزمه‌یه مراجعت ایدرلر . یعنی قورشون کبی تیمور کبی طاش طوپراق کبی هرهانکی برثقلتی کمینك تا دیبنه قویارلر . کمینك

انبارنده بولنه‌جق بوك دخی صافره یرینه چكه‌رك مركز ثقلتی تنزیله یاردیم ایلر. بناءً علیه كمینك دیبی كوكرته‌یه نسبتله اوقدر آغر اولور وكوكرته جهتی او قدر خفیف قالوركه كوكرته‌یه دكز هجوم ایده‌جك اولدیغی حالده اوست طرفی آلت طرفندن آغر اوله‌میه‌جغندن هپ آلت طرفده كی آغرلق اونوغه‌یی اشاغی‌یه چكه‌رك كمی نه‌قدر صاللانسه برطرفه نه قدر اكیلسه ینه درحال طوغریلور. عادتا برحاجی یاتمز حكمنی الور. یالپه اورمقدن طولابی دویرلمش بركمی هیچ كورولوب ایشیدلمامشدر.

شمدی بحثی یلكنه كتورمك ایچون ینه تكنه‌نك بوبولده‌كی توازنی‌شوصورتله اكمال ایده‌لم‌كه: كمینك مركز ثقلته نسبتله الت طرفنك اوست طرفدن دها آغر اولمسنه فرنكلر «استابیلیته» ویزم مهندسلر «توازن» دیرلر. بو توازن ایكی صورتله آرتار. برینجی كمینك‌طولنه نسبتله عرضی‌ده زیاده اولمق وایكنجیسی طول وعرضه نسبتله اصل عمق آرتمقدر. مثلا اون آرشون بركمینك عرضی ایكی آرشون اولدیغی زمان توازنی نه قدرایسه اوچ درت آرشون اولدیغی زمان البته اونسبتده توازنی دها زیاده اولور. یعنی نه‌قدر اكلی اولورسه اوقدر كوچ دوریلور. اكلیجه برتخته صواوزرنده نه‌قدر چالقالنسه دوریله بیلورمی؟ كمینك عمقی زیاده اولدیغی زمان دخی مركز ثقلتی دها آشاغی‌یه ایندیرمكه امكان حاصل ایدلمش اولور. عمقی زیاده اولان كمیده صافره دخی درینده بولنمش اولوركمی دوریلك ایچون اشاغیده‌كی صافره‌نك یوقارو یه تحول ایتمسی لازم كله‌جكمی؟ حالبوكه برمقدار معین صافره‌یی ایكی آرشون عمقدن یوقارو یه قالدیرمق ایله درت بش آرشون عمقدن یوقارویه قالدیرمق آره‌سنده فرق عظیم واردر. بوعادتا مانه‌وه‌لا حسابیدر. برمانه‌وه‌لا ایله یرندن قالدیره‌جغمز یوك صافره اولسون. مانه‌وه‌لانك براوجنی بویوكه ایلشدیردكدن صكره او مانه‌وه‌لانك برنقطه‌سنی دخی براستنادكاهه طیانه‌جق دكلمی‌یز. ایمدی اواستنادكاه ایله اصل یوكك آره‌سی نه‌قدر یقین‌اولور ایسه مانه‌وه‌لانك دیكر طرفندن آباندیغمز زمان یوك اوقدر قولای قالقار. بالعكس نه‌قدر اوزاق اولورسه اوقدر كوچ قالدانور. ایشته عمقی زیاده اولان كمیلرده مركز ثقلت ایله صافره‌نك آره‌سی بویله اوزاق وآچیق اولمغه امكان حاصل ایدلمش اوله‌جغندن اوكمینك یوقارودن

یلکن باصمه سیله دخی دوریلمسی غایت کوج برحاله کتورلمش اولور .

شمدی یلکنه کله لم :

روزکار تمام پوپادن یعنی آرقه دن کلدیکی زمان یلکندن هیچ برقورقو یوقدر . اویله دکلمی ؟ یان طرفدن کلدیکی زمان کمی‌یی دیکر طرفه باصار یاطیررده بزده بوندن قورقارز . کمی بحق متوازن اولورسه بوقورقویه دخی هیچ محل قالمز . زیرا برطرفنک کوپشته سی صویه یاطنجه‌یه قدر کمی یاطمش اولورسه اوحالده دیرک دخی استقامت شاقولیه‌ده قاله‌مز یا ؟ دیرک دخی مائل طورر . یلکنک اک بیوک قوتی ایسه روزکارک اوکنده دیوار کبی دیم دیک طوردیغی زمانه مخصوصدر . یلکن مائلاً طورنجه روزکار انک اوزرندن قایوب کچه‌رک قوت پیدا ایده‌مز . بونک ایچوندرکه یلکنلر یان یاتدقلری زمان روزکار بوشنه کچمسون‌ده یلکن ایچینه طولسون قوت پیدا ایلسون دیه یلکنلری براز معقر دیکرلر . یعنی یوارلاقجه برشکلده یاپارلرکه روزکار انک ایچنه طولنجه بالون کبی شیشه‌رک قوت پیدا ایلر . اوحالده بیله کمی زیاده‌جه یاتدیغی زمان ینه روزکار قایه‌رق یلکن بوشانور . حاصلی کمی دوریلمکه تقرب ایلدیکی زمان یلکن دخی چارشاف کبی دکزک اوزرینه یایلمش اولمق درجه‌سنده بروضعیت آله‌جغندن آرتق یلکنک قوتی هیچ قالمامشدرکه کمی‌یی دویره بیلسون . یلکنک قوتی قالمدیغی زمان دخی کمینک توازنی کندی حکمنی کوستره‌رک حاجی یاتمزک هانکی وضعیتده بولنسه درحال طوغریلوب قالقدیغی کبی کمی دخی طوغریلوب قالقار .

بزم عمق اکندن اکی بوبندن دها زیاده کبی کورونن عجیب تکنه‌یی تماشایه کلن بش ذات شو یولده‌کی سوزلری همان مدت عمرلرنده ایلک دفعه اوله‌رق ایشتمکده بولندقلرندن مال صاحبنک ایتدیکی تعریفلر ایله ویردیکی تأمیناته بردرلو قناعت ایده‌میورلرایدی . بزم بوغاز ایچی واطه‌لر دکزلرنده برچوق صندال و معونه‌لرک دوریلمش اولدقلرینی ایشتمش بولندقلرندن بوحال واهمه‌لرینه دائما غلبه ایدیورایدی . شیدا بک ایله فرخ افندی بعض مطالعات مستهزیانه‌یه قدر جسارت ایدرک مال صاحبنک مطالعاتنی جرح ایتمکه قالقشدیلر ایسه‌ده عبدالباقی بک افندی غایت جدی برکبار زاده کبار اولدیغندن :

— بکارا بزم جهلاً وقوعبولان اعتراضمز افندینک فناً ویردیکی تأميناتی رد ایتدیره‌مز .

دیه انلری صوصدیردقدن صکره مال صاحبنه :

— احمد متين افندى اوغلم! اعترا.
ضلرمز تعريفاتكزى بحقّ اكلايه‌مديغمزدن
نشأت ايليور . كرم ايتسه‌كزده شومركز
ثقلت وصافره و يلكن باصمق مسئله‌لرينى
بزه دها واضح اكلاتسه‌كز !

ديمش ايدى . اسمى « احمد متين »
اولديغى عبدالباقى بك افنديك بوخطابيله
توضيح ايدن تكنه صاحبنك كنديسنجه
اهميتلى اولان مسائلده نه قدر سوز
جومردى اولديغى وقتيله خبر
ويردك يا ؟ بوكى و يلكن مسئله‌سى
كنديسنجه‌ده پك مهم ايدى عموماده ! بناءً
عليه عبدالباقى بك افنديك بوالتماسنى
مع‌الممنونيه قبول ايلدى . قيوندن بر
جزودان چيقاروب انك بر قاچ صحيفه
سنه برقاچ رسم چيزدى‌كه جمله‌سى ده
بوندن اول شويله‌جه بر طرفه چيزى
ويرمش اولديغى مقطع كبى كمى مقطعلرى
رسمى ايدى . حتى اورته يرلرينه برر ده
ديرك رسم ايتمش ايدى . اثناى تعريفاتنده
اقتضا ايلدكجه بونلرى برر بر اوبكاره
افنديلره كوستره‌رك ديدى‌كه :

« افندم! يابديرديغم تكنه‌نك عرضى
يدى مترو وعمقى دخى بش مترو اولوب
تقريبى بر تناسبله مقطعى شويله

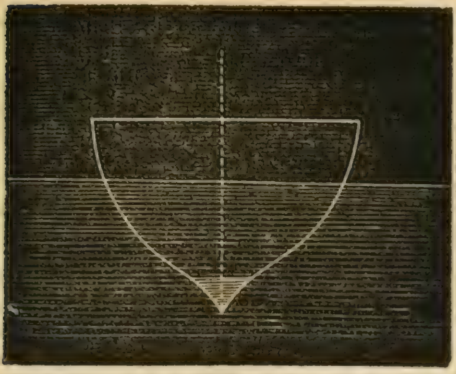

اولوركه بونكده اوچ بچق متروسى دكزه
باطوب صو اوستنه يالكز بربچق متروسى
قاله‌جغندن اوحسابجه برخط مستقيم افقى
دخى تكنه‌نك صوكسمى ارائه ايلر . بوخط
افقى‌يه عمود واقع اولان خط شاقولى دخى
ديركك استقامتنى كوستروب بر مانه‌وه‌لا
حكمنده‌در . اوشاقولى وافقى خطلرك نقطهٔ
تلاقيسى دخى مانه‌وه‌لانك نقطهٔ استنادى
عد اولنور . كمينك تا ديبنده‌كى سياه مثلث
دخى ايشته بوتكنه‌ده يابديغم تيمور اونور .
غه‌نك پيدا ايده‌جكى صافره ثقلتيدر .
بوصافره اون بيك اوقه‌دركه صويه نسبتله
تيمورك ثقلت اضافيه‌سى يديدن زياده‌جه
اولديغندن صو ايچنده دخى سكز بيك
بشيوز اوقه قدر برثقلت كوستره‌جكدر .
بوصفره‌يى دكزك ايچندن سطحنه طوغرى
قالديرمق يعنى كمى‌يى ياطرمق ايچون ديركه
طيانمق لازم كلوركه ديركه بويله طيانه‌جق
اولانده روزكارك يلكن اوزرنده پيدا

ایلیه‌جکی قوتدر. حالبوکه صافره ایله نقطهٔ استنادك آره‌سی او نقطه ایله کوکرنه آره‌سنده‌کی مسافه‌نك ایکی مثلندن زیاده اولدیغندن بو آچیقلق صافره‌نك ثقلتنی ده او نسبتده آرتدیروب همان یکرمی بیك اوقه حکمنه تقرب ایلر. دیمك اولیورکه روزکارمز یلکن اوزرینه یکرمی بیك اوقه نسبتنده بر تضییق ویره‌جك اولسه صافره ایله یلکن آنجق توازن ایدرك کمی‌یی هیچ یاتیرمیه‌جقدر. یاتیرمق ایچون قوتك بوندن زیاده‌سی لازمدر. نه قدر قوت لازم اولدیغنی درهمی درهمنه تعیین ایده‌بیلمك هقول محاسبینی زبوانه‌سندن چیقاره‌جق بر اینجه حساب اولوب فقط ایشك او درجه‌سندن قطع نظر ایدیله‌جك اولورسه بو قوتك نه قدر چوق اولمسی لازم کله‌جکنه ذهنمزی کرکی کبی تقریب ایده بیلورز. مثلا تکنه‌یی شو:

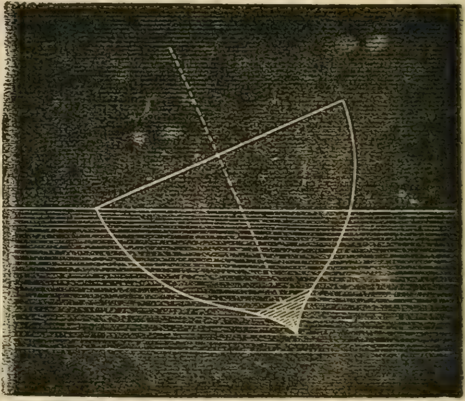

وضعیته کتوره‌بیلمك ایچون اولادیبدن صافره‌یی او نسبتده صاغ طرفه طوغری قالدیرمغه قوت لازم. ثانیاً ینه صاغ طرفدن صوبك خارجنه چیقه‌جق اولان کمی بناسی قدر ثقلتی هم‌ده صودن طیشاریده اولدیغی حالده قالدیره‌جق قوت لازم. ثالثاً صول طرفدن صوایچنه کیرن کمی قسمنی اولقدار محلك استیعاب ایده بیله‌جکی صو ثقلتی درجه‌سنده یاتیره بیلمك ایچون قوت لازم. بو اوچ درلو لزوم کوریلن قوتك یکونی اولکی یکرمی بیك اوقه‌نك برقاچ مثلنه بالغ اولملیدر. او حالده دیرکلك و بناءً علیه یلکنك ایلك استقامت شاقولیه‌سی قالمیوب میلان پیدا ایلیه‌جکلرندن یلکن دیم دیك طوردیغی زمانکی کبی قوت پیدا ایده‌مز. بونك ایچوندرکه بعض کره روزکار صاغاناقلی کلدیکی زمان اول امرده کمی‌یی قولایجه یاصلاندیریور کبی کورندیکی حالده کمی یاطدقجه دها زیاده اکیله بیلمسی دها زیاده کوج اوله‌رق روزکار دخی کمی‌یی دها زیاده یاتیره بیلمکدن عاجز قالور. نهایت کمی‌دوبرلمك ایچون لااقل شو:

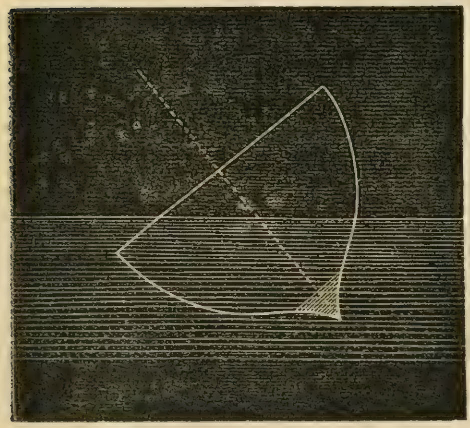

وضعيتى آلمسى لازم كلوب بو حالده صافره هنوز صودن چيقمامش اولديغى حالده ثقلتى باقى اولديغى كبى كمينك صول طرفنى اوقدر صو يه باتيرمق ايچون ايجاب ايليان قوته احتياج دخى باقى اوله رق حالبوكه ديرك بالكليه اكيلمش وآرتق يلكنك هيچ قوتى قالمامش اوله جغندن اويلكن اوكمى يى نه باتيره مز .

بو حسابلرك عليهنده يالكز بر احتمال واردركه او دخى مانه وه لا حكمنى آلان ديركلرك اوزون اولمسى يعنى مانه وه لانك اوزون اوجندن باصديرمقده بولنمسى قضيه سيدر . البته مانه وه لانك اوزون اوجندن باصديرلديغى زمان ثقلت متقابله دن دها آز بر ثقلتله آكا غلبه ايديله جكدر . لكن بو حالده ده كميجينك كسكين وحسابلى كوزلرى دائما آچيقدر . روزكارلك قوتى كمينك ثقلتنه قولايجه غلبه ايده بيله جكنى آكلاديغى كبى يا يلكنلرى آزالتمق وياخود يلكنلرى آلچغه ايندىرمك صورتيله قوتلرينى تقليل ايدر . بناء عليه بر صورت قطعيه وغير مشتبهه ده استنتاج اولنوركه كمى متوازن و يلكن حسابلى ياپيلوب ده كميجى دخى ارباب وقتلى اولور ايسه هيچ بر وقتده يلكن كمى يى دوبره ميوب هيچ بر وقتده طالغه لر دخى كمى يى غرق ايده مزلر . ايشته بونك ايچون حكم ايتمش ايدم كه حسابلى كميلرده تهلكه دينيلن شى هيچ يوقدر . شو كمى يى ياپديرمق ايچون مراجعت ايتمش اولديغم اللى قدر كتب انشائيه وملاحيه نك كافه سى دخى كونا كون معادلات رياضيه ايله نظرمده بو حقيقتى مرتبهٔ ثبوته واردير مشدر .

***

حسيب افندى ايله نديم بكك حالا ايشته عقللرى ايرمه مدى ايسه ده عبدالباقى بك افندينك بك اعلا عقللى ايرمش ايدى . شيدا بك ايله فرخ افندى ايسه حسيب افندى ايله عبدالباقى بك افنديلرك آره سنده يعنى قناعتله اشتباه ما بيننده اولوب فقط ايشه دها زياده عقل ايرديرمك و تماميله قانمق ايچون دها برچوق سؤاللره كيرشمشلر ايدى كه احمد متين افندى بو سؤاللرده كمال صبر ومتانتله جوابلر ويرمش ايدى .

بو بش زائر كمينك احوال سائره سنه دائر دخى برچوق معلومات آلدقدن صكره احمد متينه وداع ايدرك كيتديلر . احمد متين بونلرك نه درجه لرده قدر قناعت پيدا ايلديكنى بيلميور ايديسه ده كندى حسابلرينه كندويسنك قناعتى اوقدر مكمل ايدى كه شو ياپديرديغى تكنه ايله ايده جكى دكز سياحتلرنده تهلكهٔ يكانه كمينك يا بر قيايه ياخود بر بشقه كمى يه چارپمسندن عبارت اولوب آندن بشقه هيچ بر تهلكه نك شايان خوف

اولمدیغنه قطعیاً ربط قلب ایلمش ایدی ۰
حق‌ده بوقیدر یا ؟ توازنی صافرمه‌ی
بیلمکی حساب داخلنده یاپیلان اك کوچك
بر کمی ایچون بیله اوقیانوسلرده دخی
فورطنه‌دن هیچ بر تهلکه اولمه‌یه‌جغی
ریاضةً اثبات اولندقدن ماعدا فعلاً و مادةً
دخی ثابتدر ۰ زیرا اوروپادن آمریقایه
آمریقادن اوروپایه هرسنه یوزلرجه
اوفاجق تکنه‌لر کلوب کیدیورلر. بونلرك
ایچنده بعضاً بش طونه‌لاتولغه یعنی بزم بالق
قایقلرینه قدرلری ده واردر ۰ آنلره نسبتله
احمد متینك یاپدیردیغی سفینه طیش دکزلرك
پوسته واپورلری حکمنده قالور ۰

افندم آیوانسرایده یاپلدیغی حالده
هر کورنك عرضی طولنه و عرض
وطولی عمقنه متناسب بوله‌مدقلری شی
برقوطره ایدی. برزماندن بری استانبولمزده
دخی قوطره‌لر پیدا اولمشلر ایسه ده شمدیکی
حالده یالکز اجنبیلرك اللرنده بولنمدقلری
جهتله بزم عثمانلیلرجه صورت انشالرینه
ونه حساب اوزرینه یاپلدقلرینه دائر هنوز
فکر تام حاصل اولمامشدر ۰ بونلر صویك
طیشنده اولان قسملرینه نظراً کوچوجك
شیلر ایسه ده ایچلرینه کیرلدیکی زمان کوزلره
اوکنده‌کی جسامتلری آرتار ۰ زیرا
طشاریده کوریلن قسملرندن برقاچ قاتی ده
دکز ایچنده‌در ۰ یاریش ایچون یاپیلانلرینك
طوللرینه نسبتله عرضلری دها آزاولوب
فقط عمقلری دها زیاده‌در ۰ حتی ویریله
بیلدیکی قدر ویریلن عمقه ده قناعت ایدلیه‌رك
متحرك اوتورغه‌لر دخی یاپیلورکه بونلر دکزك
ایچنه طوغری صالی ویریله‌رك حکماً
عمقلری برقات دها آرتدیرلمش اولور ۰
یالکز تنزه ایچون یاپیلانلرنده ایسه عرض
دخی زیاده اولور ۰ چونکه هم ایچنده راحت
یاشامق ایچون فرج اولمسنه هم ده امنیتلی
بولنمسنه یاردیم ایدر ۰ بناءً علیه احمد متین
مراجعت ایلدیکی کتابلرده یوزلرجه رسملر
کوره‌رك بونلر میاننده دخی یکرمی بر
مترو بوی یدی مترو عرض و بش مترو
عمق اولان بر رسمی انتخاب ایتمش ایدی ده
تقسیمات داخلیه‌سنی دخی کندی کیفنه تطبیق
ایدرك انشاسنه باشلامش ایدی ۰

احمد متینك بوقوطره‌یی یاپدیرمق
خصوصنده ایتدیکی قدر حسابلر ملاحظه‌لر
تأمللر هیچ بر ایشده ایدلمامش اولدیغنه
اینانلمیدر ۰ بو عجیب آدمی دها زیاده طانیدقجه
آکلایه‌جغز که آنك التزام ایلدیکی ایشلرده
حد اعتداله تابع اولمسی قابل اوله‌میوب
اوایشده نره‌یه قدر وارلمق قابل ایسه آنك
اوته طرفنه بیله چکمك درجه‌لرنده علو
عزم صاحبی بر آدمدر ۰ بوقوطره‌یی ایسه
کندیسنجه غایت مهم اولان بر ایش ایچون
یاپدیرمقده ایدی ۰ دیه‌بیلورزکه احمد متین

مدت عمرنده هيچ برايشه بودرجه لرده اهميت ويرمامش ايدى . فقط طوركز كنديسيله بركوزلجه معارفه پيدا ايدملرده او اهميتلى ايشى وبوقوطرهيه ويرديكى اهميتى آكا كوره موازنه يه كيريشه لم . بو يولده حركت ايده جك اولورسه ق احمد متين معارفه سنده جان آنه جغمز كنديسنى غايت سوه جكمز وحتى آنك ترتيب ايلديكى سياحته فكراً اشتراكى جانه منت بيله جكمز برآدم اولديغنى ازدل و جان اعتراف ايلرز .

* * *

بزم احمد متين « اسلام دراغوزاغا » نامنده بربوشناق ملتزمك اوغلى ايدى . اما نصل اسلام دراغوز ؟ « ميليونر » تعبيرى آنك ايچون آزدر . مملكتنده ايكن كوى ملتزملكندن ايشه باشلامش . همان هيچ برسنه ضرر ديدكلرى شيئى كورمه . يكندن هرسنه بكن سنه دن دها زياده كويلر آلمغه باشلامش . كيده كيده برقضانك اعشارينى بردن التزامه قدر واروب بو قضانك كويلرندن نه قدرينى پارچه پارچه ديكر كوچك ملتزملره صاته بيلورايسه صاتوب باقيسنى كنديسى تعشير ايدرايمش . هپ كاردن كاره قونيور هپ تزييد ثروت ايليور . صيت ثروتى استانبوله قدر عكس ايتمش برآره لق واردات عشريه نك امانةً مى بوقسه التزامى ادارەسى موجب تزايدى اوله جغى مسئله سنى حل ايچون طشره لردن الك زنكين ملتزملر استانبوله جلب اولنديغى صره ده اسلام دراغوز دخى دعوت ايدلمش . البته امانةً ادارەسى خزينهٔ دولت ايچون كارلى اوله جغى رأينده بولنوب فقط بونك ايچون ده استخدام اولنه جق مأمورلرك غايت اهل وارباب وعفيف ومستقيم اولملرى لزومنى بيان ايلمش . ديكر ملتزملر :

-- سن بزم منفعتمزى منع ايلدك . دولت اعشارى امانةً اداره ايدر ايسه بز نه ايش ياپه جغز ؟

ديه تعريضه باشلادقلرنده اسلام دراغوز :

— بن دين ودولتمك منفعتنى كنديمى نفعمدن زياده دوشونورم !

ديه ابراز آثار حميت ايتمش . بوسوز رجال دولتك مسموعلرى اولدقده بك زياده محظوظ اولەرق مكافاةً اسلام دراغوزه قوجه برسنجاغك بدل اغناسنى احاله ايتمشلر . آنده دخى اسلام آغا كارلى چيقمش . نهايت اغنام اولسون عشر اولسون قوجه برولايتى بردن التزامه وذخاير اعشار ايله اردوى همايونلرك اكمكنى درعهده به قدر ايشى واردير مشكه ارتق « بيك كيسه آقچه » سوزى اسلام

آغا ايچون بونلرك دها برچوغنى تعدادده قوللانيلور بر واحد قياسى حكمنى آلمش. ايشته بزم احمد متين بو اسلام دراغوزك اوغليدر.

احمد متين اسلامك ايلك حرمندن بوسنه‌ده تولد ايتمشدر. والده‌سى تيزوفات ايدرك بعده اسلام آغا استانبولده يرلشديكى جهتله احمد دخى كوچك اوله‌رق استانبوله كلمشدر. اسلام اغانك استانبولده آلديغى ايكنجى حرمى قول جنسى اولوب برقاچ سنه دخى چوجق توليد ايتمديكندن بش آلتى ياشنده بولنان احمد متين اسلام اغانك بر دانه‌جك ياوريسى اوله‌رق غايت سوكيليسى ايدى. آندن صكره دخى غايت سوكيليسى اولمقده دوام ايلمشدر يا! چونكه قول جنسى حرمى بر قزطوغوره‌رق زنكين بوشناغك نظرنده ايسه قزلر اولاددن بيله عد اولنمزايدى. آندن صكره قاريسنك بر دها طوغورديغى چوجق دخى قز اولمش ايدى. بناءً عليه باباسنك بر دانه‌جكى اولمقده دوام ايليان احمدك بر ديديكى شيئى تكرار ايتمسنه هيچ بر مجبوريت اوله‌ميوب ادنا آرزوسى برامر قطعى حكمنى آلور نه ايسترايسه اجرا اولنورايدى.

بو حالده چوجغك نه قدر عارسز اوله‌جغنى دوشونورسكز يا؟ ايشته احمد متين اوقدر عارسزايدى. نه چاره كه الك بيوك حاشار يلقلرى دخى باباسى نظرنده امور طبيعيه‌دن عد اولنديغى جهتله كمسه بو چلغين چوجغك چاغينلقلرينى تعديله مقتدر اوله‌مز ايدى.

احمد متينك بو قدر عارسزلغيله برابر تحصيل ابتدائيه‌ى پك يولنده كيتديكنه تعجب ايدرميسكز؟ برقاچ خواجه بردن قوناقده تعليم و تربيه‌سيله مشغول اوليورلر. واقعا هيچ برسنده چوجغى صيقمق جرأتى يوق ايسه‌ده عقللى بوشناغك عقللى اوغلى ايچون صيقلمغه‌ده احتياج يوق كه! يالكز معلمرينك تعريفى كافى اولوب بشقه زمانلرده درسه باقمغه احتياج بيله حس ايتمديكى حالده درسلرينى ينه پك اعلا بيله‌يور.

اسلام دراغوز كنديسى قاره جاهل ايسه‌ده عقليله علمك قدرينى ايى اوكرنمش. چوجغك معلملرى يالكز اوقويوب يازمق تدريسنه مأمور اولان آدملردن دكل ايديلر. لسان خواجه‌سى ده وار ايدى. فقط دراغوز برآره‌لق اشقودره‌ده بولنور ايكن الك ايى لسان ايتاليانجه اولديغنى ايشتمش اينانمش اولديغندن بر دها بو اعتقادندن دونميوب اوغلنه‌ده دها كوچكدن بدأ ايله ايتاليانجه اوكرتيورايدى. احمد متين ايسه قوناق ايچنده‌كى روم خدمتجى قاريلردن و باباسنك روم يازيجيلرندن روم لسانى ده كندى كندينه اوكرنيورايدى.

احمد متينده بو « متين » مخلصی كتبه آلديغی وياخود برقلمه چراغ ايدلديكی زمان ويريلن مخلصلر كبی ويرلمشدر . دها كوچك برچوجق ايكن غايت قوتلی اوله‌رق كنديسندن بيوكلری بيله يره چالديغی ايچون پدری طرفندن ويرلمشدر . فقط اسلام دراغوز كندی اوغلنی « احمد متين » ديه اسم ومخلصيله برابر هيچ چاغرميوب يا يالكز « احمد ! » ياخود يالكز « متين » ديه چاغرر ايدی . بوقسه زواللی آدم احمد متينك نه كتبه‌نه شهادتنامه الديغنی كوره‌مامش ايدی . هم ده كندی وفاتی وقوعه كلديكی زمان احمدمتين اون درت اون بش ياشنده برچوجق اولديغی حالده پدرينه بومروتلرك هيچ بريسنی كوستره‌مامش ايدی .

اسلام دراغوز وفات ايلديكی زمان حدسز نهايتسز ماله قسام قاريشه‌مامشدر . واقعا احمد متينك برهمشيره‌سی طقوز وديكری التی ياشلرنده ايديسه‌ده پدريله خزينهٔ ماليه آره‌سنده بيوك ومغلق برحساب بولنه‌رق انك آرقه‌سی آلنجه‌يه‌قدر تركه تأخر ايتسون دنيلدی . حسابك آرقه‌سی يدی سكز سنه‌ده آنجق النه‌بيله‌رك انده دخی اسلامك بورجی بك آزچيقديغندن واوزمانه قدرده وارثلر فاعل مختار اولدقلرندن بر اوغل ايكی قز و بر والده بو ثروت عظيمه‌يه صاحب اولوب وير مشلردر .

صباوتی اثناسنده احمد متين ايچون « خاشاری » ديمش ايدك يا ! بوحال نوجوانلق زماننده‌ده دوام ايلدی . فقط ابليسك باشنه كلاهی ترس كيديره‌جك قدر دكل اما اوقدرده خاشاری‌كه طاقت كتورلمز . تحصيلنی اكمال ايتمسندن زياده برضبط وربط آلتنده بولنسون ديه احمد متين مكتب سلطانينك ليلی شاكردانی ميانه ادخال اولندی . هم‌ده تام اجرت ايله !

بزم احمد متين مكتب سلطانيده‌ده درسلرينه چالشمز . لكن احتياجی ده يوق ! هپ درسخانه‌لرده معلملرك يالكز بر تقريری بوچوجغه درسلری پك اعلا ازبرله‌مكه كفايت ايليور . هله قوجه بوشناقزاده فرانسزجه‌ده دائما برنجی چيقيور . چونكه روجه‌سيله ايتاليانجه‌سی دها طفوليتنده اوكرنلمش اولدقلرندن بونلر فرانسزجه‌يه‌ده ياردم ايليورلر . سائر درسلرده دخی يا ايكنجی يا اوچنجی نهايت دردنجی چيقيوركه سكسان يوز كشيلك برصنف ايچنده بونلر دخی علی‌الاعلی نامنی قازانديره بيله‌جك درجه‌لردر .

احمد متين مكتب سلطانيدن پك خوشلاندی . مكاتب سائره ايله مقايسه ايلدكجه كندی آرزولرينه الك موافق مكتب

اوراسی اولدیغنه ازدل وجان حکم ایلیور ایدی . برکره مکتب سلطانی بك اوغلنده در . ثانیاً اسلامك خرستیانك رسمی دینی هر درلو ایام عیدیه سنده تعطیل ایدر . او قدر که یاز واقانسلرینی ده حسابه قوینجه برسنه نك نصفندن زیاده سی تعطیل زمانه آیریلور . ثالثاً مبصردن آلده معلمره قدر هر کس احمد متینك دائما طولو اولان آووجلرینه مفتوندرلر . تعطیل اولمیان کیجه لرده بیله احمد متین نه زمان ایسته سه خارجه سیویشه بیلور . آرتق کنجلکك میراث یدیلکك مبادیسی ایچون بوندن موافق برحالمی اولور ؟

حکایه مزك الئیوك قهرمانی دها نفید وسیاهی فرق ایده بیله جك درجه لرده کوزی آچیلور آچیلمز کندیسنی « مبذولیت کامله » نك ده اوست طرفنده و « اسراف » تعبیر اولنه بیله جك بربوللق ایچنده بولدیغندن کیمك قوشامق یمك ایچمك کبی بك چوق زوالیلرك جوانلقلری زماننده بیله هنوز نائل اوله مدقلری اسباب مسعودیتدن چوقدن بیقمش اوصانمش ایدی . بوحال بك مجربدر . دها چوجقلغنده بوللق ایچنده بیونلرك کنجلکاری زماننده همان بوللقده ده خواهشلری قالمز . انسانه لذت وره جك شیلردن بیقمش اولورلر . آرزولری آزالور . بك چوغی ده بوندن طولایی بدبخت اولور .

بك اوغلنك عیش ونوش وسفاهت وفحش عالملری بزم احمد متینی او قدر سورکلی ممنون ایده مدیلر . بوعالملرك کپازه لکی قانی تمیز اولان بوشناقزاده یی چابق ایکرندیردی . ایکی اوچ سنه ایچنده الك کیزلی قمارخانه لره الك مستور سازخانه لره وارنجه یه قدر کیروب چیقمدیغی هیچ بریر براقیوب فقط ذهننده قطعیاً قرار ویردی که بونلرك هیچ بریسی جدی طورلی برکنجی متلذذ ایده بیله جك شیلردکلدر . حتی توتوندن بیله خوشلانه مدی . کندی کندیسنه :

— نه یاپه یم اودومانی که اغزمدن کیروب بروندن چیقه رق طادی طوزی اولمدیغی حالده بنی برصوبایه بکزه تیور !

دیه قطعیاً استکراه ایلدی . هله سرخوشلغی دها زیاده شایستهٔ استکراه بولدی یا ! کندی کندیسنه :

— کویا کندی بنلکمدن خشنود دکلشم شووارلغمدن پشیمان ایمشم کبی برقاچ ساعت ایچون بنلکمدن چیقمق کندیمی غائب ایتمك ده نه بلا !

دیه اندن ده واز کچدی . احمد متین ایچون بویله کندی کندیسنه سویلدیکی سوزلر ویردیکی حکملر برفلسفهٔ قطعیه

اولوویرر که آرتق دستور العمل اوله‌رق بردهامرعیتنه خلل کلمز . کوریلیور یا؟ بزم قوجه متین یالکز باباسنك کوردیکی کبی وجودجه متین دکل فکرجه‌دخی نه‌قدر متیندر !

اما برشی عقلنه کلدیمی ؟ انی مطلقا یاپه‌جق ! جهان بربره کلسه منع ایده‌مز . کندی کندیسنه :

— آدم بونه‌یه‌یارار ؟ یاپم !

دیدیکی شی نصل بررأس حکمت بردستور العمل حکمنی الیور ایسه‌ینه کندی کندیسنه :

— شونصل ایش باقالم ! بردهشونی تجربه ایده‌لم !

دیدیمی ؟ اوده برفرمان قطعی حکمنی آله‌رق مطلقا یاپه‌جقدر . بشقه‌سنك نه امر ایتدیکی شیئه تابع اولور نه‌نهی ایتدیکی . بناءً علیه اوکی والده‌سی برقاچ دفعه‌کو یا اوغلنی سفیهانه دربدرلکدن قورتارمغه مداری اولورزعمیله اولاندیرمك تکلیفنده بولنمش ایدیسه‌ده احمد متین :

— هرهانکی شیئی کورمکی تجربه ایتمکی استعجال ایدر ایسه‌م ایدرم . الا تأهل خصوصنده هیچ عجله‌م یوقدر .

دیمش و برده‌ا بوسوزدن دونمامشدر . چونکه متینك نظرنده تأهل دینلن شی اویله تجربه‌یه اویوبجاغه صیغار شیلردن دکلدر . کندی مختارلغنی آره‌مقدن زیاده بر زواللی قزی بدبخت ایتمکه منجر اوله‌بیله‌جك اولان بوحال غایت مهم اولوب عزم قوی وقطعی حاصل اولمدقجه آنی تجربه‌یه بیله یاقلاشمق قانجیقلق نامردلکدر . بزم احمد متین هیچ برشیدن قورقدیغی حالده قانجیقلقدن نامردلکدن پك قورقار . پك استکراه ایدر .

خوارده‌لق سرخوشلق قمار بازلق کبی سفیهلکلرك دها نه‌قدر درلولری خیال وخاطره کله‌بیلور ایسه احمد متین یکرمی بر یاشنه قدر بونلرك جمله‌سنی اجرا ایلدی . بوصره‌ده کاه عربه کاه آت کاه صندال مراقنده دوشه‌رك اون بارکیر قوتنده بر سوسلی وکوزل استیموط بیله المش ایدی . بر اره‌لق‌ده آوجیلغه مراق ایدرك چیفته وتك تفنکلرك هر نوعنی جمع ایتمش ایدی . بوغاز ایچنده بالقجیلق صفاسی دخی نظر اهمیتندن اوزاق قالمیوب اواطه‌لرك آغلرك تدارك ایتمدك هیچ برنوعنی براقامش ایدی . انجق بونلرك هربریله اشتغالی تا اوشیئك کنهنه واصل اولنجه‌یه قدر دوام ایدرك بعده برندن بیقار دیکر بنه باقار ایدی . یکرمی بر یاشنه کلدیکی زمان ایسه ارتق عالم امکانده کندیسنی اکلندیره‌بیله‌جك هیچ بر شی قالمدیغنی توهمه باشلادی .

اما بوقدر میراث بدیلك ایتدیکی حالده

بابادن قالان مالكده التندن كيروب اوستندن چيقمش ظن اولنمسون ؟ ذاتاً قالان ايرادلر عقارتلر سهملر قونسوليدلر فلانلر بكاده توكنورشيلردكل يا ؟! احمد متين ايسه بونده‌ده كندی كنديسنه برسوز سويلمش كندی كنديسنه بردستورالعمل پيدا ايتمش ايدی . ديمش ايدی كه :

— بوثروتی بن قازانمدم . اتلافنده‌ده حقم يوقدر . باخصوص بركره اتلاف ايدرايسه‌م بابام كبی يكيدن برثروت قازانمغه كنديمده هيچ اقتدار كوره ميورم . يالكز وارداتنی برايسه‌م انجق بوكا حق دعوی ايده‌بيلورم .

اوت ! يالكز وارداتنی صرف ايدر ايدی . بناءً عليه بيوك همشيره‌سنی كندی قفاسنه اويغون برقوجه‌يه ويرديكی زمان تفريق ايلديكی حصهٔ ثروتی باباسندن قالان مقداره فائق اولديغی كبی براز صكره كوچك همشيره‌سنی تزويج ايلديكی زمان انك ثروتی مقدار اصلی‌يه دهافائق چيقدی . هنوز تازه اولان اوكی والده‌سنی‌ده برقوجه‌يه ويرمك ايچون چوق چالشدی ايسه‌ده صادق قادينجغز :

— بن اسلام اغادن بشقه هيچ بر اركككه « قوجه » ديوب‌ده قاريلق ايده‌مم !

ديه قطعياً رد ايلدی . قادينلر ميانده بويله قهرمانلر چوق بولنورلر .

احمد متين آرتق بودنياده تذوقنی آرزو ايده‌جك حسرتنی چكه‌جك هيچ برشی قالمديغنه حكم ويرمكه باقلاشديغی زمان برآره‌لق خاطرينه اولنمك كلمش ايسه‌ده ينه او آره‌لق پارسده اكمال تحصيلده بولنان برمكتب ارقداشندن الديغی برمكتوب نظر دقتنی اوروپا طرفنه جلب ايلديكندن :

— يوق ! شو اوروپاده بر كورمينجه اولنمك اوله‌مز . اولندكدن صكره بكا بو آرزو كله‌جك اولورسه قاريمی يالكز براقوب كيتملی‌يم كه بوده نامردلك قانجيقلق اولور .

ديدی . قانجقلقدن نامردلكدن احمد متينك درجهٔ خوفنی اكلادق يا ؟ خاطرينه كلن شيئی‌ده ياپار . بناءً عليه ايلك وابور ايله احمد متين اوروپايه متوجهاً يوله چيقدی . صولغی‌ده پارسده الدی .

اتوديانلر ميانده بولنان ارقداشی متينی پارسك اتوديانلر عالمنه صوقدی . اوراده بولديغی فرانسززادكاندن بعضلری بوشناقزاده‌يی انالرينه بابالرينه پره‌زانته ايلديلر . بناءً عليه احمدمتين فرانسه‌ده فاميليا عالملرينه‌ده كيردی كه يابانجيلرك بيكده برينه نصيب اوله‌مز . معارفه‌سی بوكسله بوكسله الك بيوك كبار عالملرينه قدرده كيردی . حتی كنديسنه براصيلزاده‌لك اعتباری

ويرمكه چالشان دالقاوق فرانسزلر دخی بولندی‌که احمد متينه « احمدده‌را كوز » ديه‌رك كويا را كوزه‌نك الٌقديم خاندانلرندن ايمش كبی مداهنه‌يه‌ده باشلاديلر . بوعالملرك جمله‌سی واوروپانك سائر طرفلرينك‌ده سياحت وتماشاسی احمد متينی بربچق ايكی سنه‌قدر اشغال ايلديلر ايسه‌ده اشتغالك نتيجه‌سنده احمد متين كوردی‌كه بواحوال دخی كنديسنی يقديريور . كندی كنديسنه :

— بوفرنكلر بول بول پاره صرف ايدوب اسرافاتده بولنمغی شان صايمقدن بشقه برشيله اشتغال ايتميورلر .

ديدی . كنديسی ايسه پاره‌يی كندی قازانمش اولديغندن پاره باطيرمغه حقلری اوله‌ميه‌جغنی چوقدن برفلسفهٔ قطعيه بر رأس حكمت بردستور العمل حالنه‌قويمش ايدی .

فقط قول خطاسز اولورمی ؟ احمد متينك پك نادر اولان خطالرندن بريسی‌ده فرنكلر حقنده ويرديكی شو حكمده ايدی ، فرنكلر يالكز پاره باطيرمقدن بشقه برشيله اشتغال ايتميورلر دكلدر . هرشيله اشتغال ايديورلر . فقط هرشيله اشتغاللری اوشيئه مخصوص اوله بيلن امكانك‌ده اوست طرفنه چيقديغی ايچون مصرفلری پاره باطيرمق درجه‌سنده چوق اولمق ضرورت حكمنی الیور .

احمد متين اوياكاش حكمی ويرديكی حالده دخی فرنكلرك پاره باطيرمق ضمننده دها نه‌لرايله اشتغال ايلدكلرينی‌ده كورمش ايدی . حتی استانبوله عودتی خصوصنده‌ده اصل بومشاهده‌سی كنديسنی جبور ايتمش ايدی . اومشاهده‌سی شو ايدی‌كه :

فرنكلر هرنه‌ا كلنجه‌يه باش اوزه‌جقلر ايسه انك ضمننده كندی قدرتلرينی سائرلرينك قدرتلرندن اوستون كورمكله متلذذ اوليورلر . مثلا آوجيلق ايده‌جكلرمی ؟ اويله يلديرجين ككلك طوشان قره‌جه تلكی كبی كوچك شيلری اويونجاق عدايدرك نفسلرينی بيان جنواری قورت آيوارسلان قپلان بوغايلانی كبی سباع مدهشه‌نك پنچه‌لرينه القا ايليورلر . بوغلبه‌لريله مفتخر اوليورلر . اوت كوچك آولرده تنزل ايليورلر ايسه‌ده اوحالده آولك مشكلاتنی آرتديرمق ايچون مثلا اوچار آولره اون ايكی قاليبره‌لك واسع آوتفنكلرينه آووج طولوسی صاچمه قويوب آتميورلر . درونه قلم صيغمز يكرمی قاليبره‌لك آوتفنكلريله يكسان يوز مترو مسافه‌لردن آتوب ابراز مهارت ايليورلر . طوشان كبی تلكی كبی شيلره‌تك قورشون آتيورلر . حاصلی هرنه‌يه تشبث ايديورلر ايسه بشقه‌لرينك يا كوزه آلديره‌ميه‌جقلری وياخود الديره‌لر بيله قولای

قولای بحره میه جکلری یولده تشبث ایلیورلر . آنه بینسه لر آتلری چیت کبی خندق کبی اورمان کبی بیك موانع ایچندن اله بیلدکلرینه سوق ایدیورلر . اوفاجق بر تکنه ایله بحر محیطی آیقیریلیورلر . پیاده اوله رق اویله طاغلره چیقیورلرکه شاهینلر بیله اوراره یووا یاپمقدن قورقارلر . بر بالونه بینه رك بلوطلرك اوست طرفلرینه قدر صعود ایدیورلر .

ایشته احمد متین بومشاهده لری اثناسنده خاطرینه برشی کلدی‌ده مجردانی اجرا ایچون استانبوله عودت ایتمکی دوشوندی . اما خاطرینه کلن شی نه‌قدر شایان استغراب شیلردن ! قره‌دکزده یونس بالغی آوجیلغی ! خاطره کله‌جك شیلردنمی؟

بورایه قدر کندیسیله شمدیلك درجهٔ کافیه‌ده معارفه پیدا ایتمش اولدیغمز احمد متینك بوخاطره‌سنده کی عذرینی حتی حقنی اکلایه بیلمك ایچون عالمده اکلنجه دنیلن شی حقنده‌کی صولك مطالعه واعتقادینی‌ده بروجه‌آتی کورملی‌یز .

***

احمدمتینه شوصولك وعجیب وغریب مراق کلدیکی زمان هنوز یکرمی اوچ یاشنی اتمام ایتمامش ایسه‌ده بویاشه قدر تجربه ایتمدیکی طادینی یاخود آجیسنی طاتمدیغی همان برشی قالمامش ایدی . بوتجربه وتدوقلرك کافه‌سی احمد متینده شوفکر حکمتی پیدا ایتمش ایدی‌که :

حیاتدن مقصد یاایشله‌مك یاراحت ایتمکدر . یالکز راحت ولوکه ذوقدن صفادن عبارت اولسون ولوکه انسانك بردیدیکی ایکی اولسون انسانی مطلقا بیقدیرر . چونکه مسکین ایدر . بیقمق اوصانمق هرشیدن زیاده مسکینلکك جملهٔ نتایج مضره‌سندندر . علی الدوام راحت وتنعم ایچنده بولنان انسانك اعصابی مختل اولوب مادی معنوی برچوق خسته‌لکلره دوچار اولورکه جمله‌سنه بردن «مسکنت» دنیله بیلور . مسکینك‌ده نظرنده دنیانك هیچ بر ذوقی قالمز . یالکز ایشله‌مك ایسه انسانه هیچ راحت حضور یوزی کوسترمز . انسانك ایشی کوجی نه‌دن عبارت ایسه اکا حصر عمر ایدرك بناءً علیه جهانك احوال سائره‌سندن بی‌خبر قالور . بوصورتله چالشانلردخی ایشلرندن برذوق اله‌مزلر . صنعتی موزیقه‌جیلق اولانلرك ویکنمك ایچون ابستر ایستمز کیجه کوندوز موزیقه چالانلرك لطافت موسیقیه‌دن لذتیاب اوله‌مدقلری کبی . اوحالده استراحتی ایشه وایشی استراحته قاتملیدرکه اعصابك قوتی محافظه ایدیله‌رك انسان مسکینلشمسون ده حیاتدن ذوق اله‌بیلسون . والاهر ایکی جهتك‌ده

نهايتلرنده انحصاره قدر تهلكه‌لر طبيعت بشريه ايچون مستبعد اوله‌مزلر .

قارئلرمز ايسترلر ايسه احمد متينك شو حكمتنى تصويب ايتميه بيلورلر . بز احمد متينك آووقاتلغنى ايتميورز . احوالنى خبر ويريورز . بناءً عليه بقيهٔ ملاحظاتنى ده ايشته سرد ايلمكده دوام ايديورز :

ثروت وسامان انسان ايچون هرشيئه اقتدار حاصل ايدوبده عالمده هرشى انسانك آرزولرى اوكنده سرفرو ويردهٔ انقياد وحصول اولور ايسه بوقولايلق بوموفقيت الك بيوك ذوقلرك بيله طادينى آزالتور . انسان ايچون « نائليت » دنيلن شى برذوق ايسه اولذتك درجه‌سى اكا همان مظهر اولوو برمكدن زياده تمنيلرينك سعيلرينك ، تحمرلرينك امتدادينه كوره آرتار . انسانك عاشق اولديغنه بيله همان نائل اولو ويرمسنده برصفا يوقدر . نه‌قدر اوزبلور ايسه عشق و بناءً عليه نائليت حالنده ذوقى اوقدر آرتار . جلوه وناز وتغافل واستغنا ايشته بونك ايچون بر محبوبه‌نك اسباب مكمليتندن صايلور .

اوبله ايسه انسان قسمى ثروت وسامانجه اقتدار فوق العاده‌يى حائز اولديغى زمان اكلنجه‌لرينى اويولده تنظيم اغليدركه او اكلنجه‌لر يولنده بالطبع برطاقم موانع ومزاحمه مقابل بولنه‌ونده مباديسنده عجزينى تقدير ايدرك نتايج موفقيتكارانه‌سنده دخى ذوقنى آرتديرسون . بوايسه ايشته اوروپا اسپورجيلرينك ياپدقلرى كبى دكز وقره سياحتلرنده وتهلكه‌لى آولرده وسائر بومقوله شيلرده بولنور .

مثلا احمد متين خليا ايلدى‌كه براوقاجق لاز صندالى ايله قره دكزه چيقمش . ارتق بحر سياهك اومدهش طالغه‌لرى بر آدمك ثروت وسامانندن قورقوبده دهشتنى تعديل ايتمزيا ؟ كذلك دوشوندى‌كه لازك بريسى النه برتفنك المش بكله‌يور . نه‌يى ؟ بربونس بالغنى‌كه برآن ايچون صو اوزرنده كورونمسى عقبنده تفنك آتمق نه‌اوچاره آتمغه بكزر نه قاچاره . هله بالق ياره‌لنه‌جك اولور ايسه لاز كنديسنى دكزه آته‌رق زبقينى بالغه صاپلايبجه‌يه‌قدر قعر درياده بالق ايله آلت آلته اوست اوسته برمجادله ايده‌جك . بونلرك هيچ بريسى انسانك هيچ برشيدن قورقه‌رق تعديل دهشت ايليه‌جك احوالدن دكلدر .

نهايت موفق اولديغى زمان دخى انسان حقيقةً پك چوق كمسه‌لرك موفق اوله‌ميه‌جقلرى برايشى كورمش وكنديسنده موانعه مهالكده غالب براقتدار بولمش اولديغندن طولايى متلذذ اوله‌جق .

بوخاطره‌يى احمد متينه وبرنشئى فرنك آوجيلرندن بريسنك يالكز برخنجر ايله

ارسلان صید وشکارینه کیتمنی حقنده ایشتدیکی فقره اولمشدر . کندیسندن اول برقاچ کشی بونی تجربه ایلدکلری حالده ارسلانی صید ایده مدیکن کندیلری ارسلانك پنجۀ صیدینه دوچار اولمشلر . صوك آوجی بونی ایشتدیکی حالده نه کیتمش . دلیمی اولمش ؟ خیر ! حریفی اکلندیره جك بشقه شیلر قالمامشکه هوس ایتسون . انسان هر کون بقلاوا بورك یسه بیقار . اوایسه هردرلو بقلاوایی بورکی یمش بیقمش . بودرجه یه کلنجه یه قدر دهانه قدر تهلکه لی شیلرله اکلنمش که نهایت بونی ده کوزه کسدیرمش . فقط موفق اولمش . ارتق بتون غزته لر انی یازمشلر . رسملی غزته لر رسمنی یاپمشلر . جهان کندیسنه شاشمش . حریف ده بوندن محظوظ اولمش .

بزم قهرمان بونی ایشیدنجه جهانده هنوز هیچ برکسه نك عقلنه کلمامش اولان اکلنجه شوقره دکزده یونس صیادلغی اولدیغنی دوشونه رك ایشته مجرد بوذوقی ده الق ایچون استانبوله کلمش ایدی . تا لازستانه مکتوبلر یازه رق بر لاز صندالی ودرت بش لاز جلب ایلدی . صندالی ایستدیکی کبی تنظیم واسباب معیشتی اکمال ایدرك لازلرله برابر قره دکزه چیقدی . بر بچق آی قدر دوام ایدرك اون بش یکرمی یونس آولادی . بعده بو موفقیتی فرانسزجه قلمه الهرق وایجاب ایدن رسملری دخی علاوه ایدرك برفرانسز غزته سنه کوندردی . نشر ایتدیردی . فی الواقع بتون آوروپا غزته لری بو حکایه یی نقل واشاعه ایدرك اوروپانك صیادلق باقجیلق دکز سیاحتی کبی بیوك اکلنجه لری ایچون متشکل بولنان برچوق جمعیتلری طرفندن احمد متینه تبریکنامه لر کلدی . اعضالق ارقداشلق تکلیف اولندی . دنیاده هرلذتی المش بولنان برکنج ایچون ده بعدما اکلنجه لر بو یولده دوکولك ضروریات اموردندر .

اوروپا سیاحتی واوراده اسپور آدملرینك احوالی واستانبوله کلمه رك ایلك بو یولده کی اکلنجه نك یونس صیدنده تجربه سی احمد متینك نظرنده یکیدن یکی یه دها برطاقم اکلنجه لرك یولنی آچمغه باشلادی . برآره لق خاطرینه کلمش اولان تأهل مسئله سی بر دها تأخر ایلدی . کندی کندیسنه دیدیکه !

— دها یکرمی اوچ یاشنده یم . قانم طمارلرمده صیغمیوب فقیر فقیر قاینایور . یا الهجغم قادیندن ده بیقار اوصانور ایسه م ؟ قانجقلق نامردلك اولور . طور شو عقله کلن اکلنجه لری ده اجرا ایدرك بیقدیم اوصانه یم ده دنیاده ارتق هیچ حظم قالمدیغی زمان دخی تأهل ایدرك شویله برکوشه . جکمده کوکلی اشدلر یاتارم . اوزمان دخی

چوجقلر توليدی وانلرك تربيه‌سيله يكی برعالمه كيرمش اولورم‌ده اكلنيورم .

احمد متينك خاطرينه كلن يكی شيلر سياحت ايدی . اما بر پوسته واپورنده دكل ! برشمندوفرده هيچ دكل . قره‌دن ايسه پياده اوله‌رق دكزدن ايسه قوطره ايله ! دينج وجسور حريف اويله مسكنت مقتضاسندن اولان شيلردن استكراه ايليور . عناصر ايله اوغراشمق عناصره غلبه ايتمك درجه‌لرينی كوزه‌كسديريور . لكن بونك ايچون دكز چيلكده كی مهارتنی آز كورديكندن برچوق كتابلر جلب و تداركيله كمی يی انشادن باشلايه‌رق قوللانمغه قدر بوايشك عائد اولديغی فنون وصنايعده تتبعاته كيرشدی .

***

احمد متينك بوتتبعاته كيرشمسی بر صوك بهار موسمنه تصادف ايتمش ايدی . جلب ايلديكی كتابلر يالكز كمی انشاسی وكمی قوللانمق كتابلرينه‌ده منحصر قالمدی . بالطبع برطاقم‌ده سياحت كتابلری جلب اولندی . بونلر ايسه اوزون اوزادی‌يه قرائت ومطالعه‌يه احتياج كوستريور ايدی . واقعا دلی قانلينك فرانسزجه‌سی پك قوتلی اولديغندن كونده يوز يوز اللی وحتی ايكی يوز صحيفه‌يه قدر مطالعه ايده بيلور ايديسه‌ده اوقودقجه اشتهاسی آرتديغندن ايش بر درجه‌يی بولدی كه آرتق او ذهن جوال وفعال ايچون يالكز كندی اوقومسی كافی كوريله‌مامكه باشلادی . برده قارئ استخدامی لزومی ميدانه چيقدی .

اوروپا كبارينك قارئ وقارئه‌لری اولور كه بونلرك خانه ايچنده‌كی وظيفه‌لری يالكز كتاب ومجموعه وغزته كبی مطبوعاتی اوقويه‌رق افنديلرينه خانملرينه ديكلتمكدن عبارتدر . واقعا بونلرك برچوقلری اوقودقلری شيلری كنديلری اكلايه‌ميه‌جق قدر ارباب عجزدن اولورلر ايسه‌ده بعضلری دخی كرچكدن فضل وهنر صاحبلری آدملر اولوب اوقودقلری شيلری هم كنديلری تفهم وهم‌ده مستمعلرينه تفهيم اقتدارينی ده حائز اولورلر . تصادفه باقكز كه فرانسه‌نك شمال طرفلری اهاليسندن ژورژ غوصار نامنده براختيار آدم ضعف وجودندن ناشی قيشی استانبولده كچورمكه كلەرك احمد متينك بونس صيدندن طولايی اكتساب ايلديكی شهرت ژورژ غوصارك اوروپا قلوبلری طرفندن كنديسنه توصيه‌سنی استلزام ايلمش ايدی . احمد متين بوآدمه كندی خانه‌سنده بر مهمانلق تكليف ايلدی . حريف قبول ايتدی . فقط كنديسی اجده هيچ برخدمت ايتمكسزين انك خانه‌سنده بول بول يیوب ايچمكی وبومعيشت مبذولانه‌ده برقيش كچورمكی ده قبول ايده‌مديكندن

احمد متينه بونى مصرانه اكلاتهرق حتى حصهٔ مصارفنى ده قبول ايتمسنى رجا ايلديكندن و بو رجاسى قبول اولنمديغى صورتده برهوتله چكيلهجكنى قطعياً سويلديكندن احمد دخى بالمقابله كنديسنه قارئلك ايدر ايسه حتى قوناقده كى تعيشندن ماعدا آيده شو قدر فرانق معاش دخى ويرهجكنى بيان ايلدى . منصف وفاضل فرانسز معاشى زائد كوردى . يالكز كنديسى حقنده كى مسافرپرورلكه مقابل اودخى احمده قارئلك ايتمك وظيفهسنى قبول ايلدى .

بو ژورژ غوصار بزم قهرمان دلى قانلى ايچون نهاعلا برمرشد حكيمى الدى . زيرا كى انشاسنه وملاحظهٔ دائر اوقونان كتابلردن قطع نظر فقط سياحت كتابلرى دها برچوق مباحثه دخى يول آچيورلر ايدى . اويله يا ! فلانجه يرى سياحت ايدن برسياح اومحلك ماضيسنه حالنه مستقبلنه دائر برچوق شيلردن ده بحث ايدهجك . سياحت بوصورتله ادبياته حكميانه قدر وارهجق . هله آثار قديمه يه انتقال ايله اركئولوژى ونوميزماتيق يعنى علم معمارئ قديم وعلم مسكوكات قديمه يه طوغرى ده يول آچيلهجق .

آچيلدى يا ! هم احمد متين بو علملره وارنجه يه قدر مباحث شتاده يد طولا صاحبى اولميان برآدمك محافل كبارده بك ده آغز آچمغه مقتدر اولهميهجغنى بيله اكلايهرق كندى كنديسنه :

— عجايب ! بن بوقدر وقوفسزلغم ايله اوروپا محافل كبارنده نصيل جالب انظار اهميت اولهبيلمشم ؟ پس بللى بنا نجيلغمه حرمةً بنى تجهيل و تعييب ايتمك ايستمهمشلردر .

ديدى . منصف چوجغك بوسوزى حقيقةً طوغرى ايدى . انسان برمكتبده اكمال تحصيل ايلديكى زمان ايشته عالم وفاضل اولوويرمش صايلمز . برقاچ لسانى يك كوزل اوكرنديكى زمان بيله بويله عد اولنهمز . اندن صكره معلومات بشريه يى تدقيق و تتبع ايچون اقتدار وحق قزانمش اولور . احمد متين ايسه هنوز بو عالمه كيرمامش ايدى . بوتتبع وتدقيق عالمى دخى كنديسى ايچون يكيدن وبشقهجه برعالم مجهول اولملق اوزره منكشف اولى ويرمش ايدى .

ارتق بوقيشى احمد متينك ژورژ غوصار ايله نصل كچورمش اولديغنى نافله بزه تصوير و تحرير ايتديرميكز . سوزك الك قيصهسى اولمق اوزره ديويرهلم كه احمد يكيدن برمكتب حكمته كيرمش اولدى . بوچوجغك حسن اخلاقى اختيار فاضل ژورژ غوصارك بك زياده

محبتنی جلب ایلدیکندن قدرتی نه به یتدی ایسه صرفندن کیروطورمدی. یدی سکز یوز پارچه غایت کوزل کتابلر جلب اولنه‌رق محتویات علمیه وادبیه وحکمیه‌سنی احمده تماميله یوطدیردی . بونکله برابر دلی قانلینک اصل مراقی اولان دکزجیلکی دخی الدن براقدیرمدی . کلنجه‌لرک بو درلوسنی احمد کبی بر کنج کباره تماميله لایق وموافق بوله‌رق حتی او خصوصده‌کی نقصانلرینی بیله اتمامه غیرت ایلدی .

بونقصانلر میانده بردانه‌سی بوراجه براز ایضاح ایدلمکه محتاجدر :

احمدمتین برقوطره ایله دکز سیاحتی اجراسنه هوسکار اولدیغنه ویکیدن بر قوطره انشاسنه قدر کوزه آلدیردیغنه کوره بویولده‌کی کورکولری آز و بناءً علیه فکر حکمتی ناقص ایدی . ژورژ غوصار :

— بنی دیکلرایسه‌کز اوکزده‌کی یاز قوطره‌کزی یاپدیرمغه باشلایی ویرمز سکز . اوکزده‌کی یاز اوروپانک ساحل شهرلرندن بریسنه کیدرک اوراده یاتینغ قولوبلری اعضاسیله معارفه پیدا ایلرسکز . ذاتاً غیاباً دخی طانديکز یا ؟ بونلرک صورت معیشتلرینی وکیفیت سیروحرکتلرینی و بر چوق اصول وعادتلرینی اوکرنه‌جککز کبی انشا آت بحریه فابریقه‌لرینی ده کزرسکز . یازی تماميله بویولده صرف ایلدکدن صکره قیش موسمنده دخی الک بکنديککز بر فابریقه‌یه ایستدیککز بولده برقوطره سپارش ایدرسکز . حتی حاضر یاپلمش قوطره‌لر بیله بولورسکز که بعض کباردنیالر قدر پاره صرف ایدرک یاپدیررلرده صکره دها بشقه درلوسنی یاپدیرمق ایچون اوجوزجه صاتی‌ویررلر .

دیمش ایدی . احمد متین بونصیحتلرک قسم اولنی تماميله قبول ایلدی . قسم ثانیسنه کلنجه انی ردایچون دیدی‌که :

— بن حاضر برسفینه مبایعه ایده‌مم . یاپانلر انی بلک اعلا قوللانه بیلسه‌لر بیله دکزجیلکی کنهندن حقیقتندن اله المش اوله‌مزلر . برسفینه‌نک انشاسی انسانه اوقدر حقیقتلر عرض ایدرکه بوحقیقتلره کتابلرده بیله واصل اولمق قابل دکلدر . بناءً علیه سفینه‌می مطلقا کندیم انشا ایتدیرملی‌یم . هم‌ده استانبولده انشا ایتدیرملی‌یم که بوجهتدن دخی صنایع ملیه‌مزه یاردیم ایتمش اولملی‌یم . اوروپاده بیکلرجه اونه بیکلرجه یوز بیکلرجه بو یولده کمیلر یاپلمش ویاپلقده بولنمشدر . بردهازیاده‌سی اولورسه برشی آرتمش اولمز . اما بزده هنوز یاپلدیغی یوقدر . عثمانلی عمله‌ٔ انشائیه‌سی برده بو یولده کمی یاپلدیغنی کورسونلر . بنم کبی برزنکین آدم شو ایشده اولک آیاق اولورایسه بشقه‌لرینک جسارت ایده‌میه‌.

جکاری ایالت مثل کوستریلمش اولور ده بشقه‌لری دها جسارتلی اوله‌رق طورا- نورلر .

حاصل کلام اوکده‌کی یازی اوروپاده کچورمك ایچون ژورژ ایله احمد آره‌سنده برقرار ویرلدی . برمعاهده عقد اولندی ایسه‌ده یازی اوروپاده کچوردکدن صکره ایلروکی قیشی دخی ینه برلکده استانبولده کچورمك بومعاهده‌نك اساسی ایدی . زیرا احمد دخی بوفاضل اختیاره عاشق اولدیغندن آنکله مدت مناسبتنی نه‌قدر تمدید ایده بیلورایسه کندیسنی اوقدر مستفید عد ایلیور ایدی .

***

احمد وژورژ بوقراری موقع اجرایه دخی قویدیلر . همده پك کوزل اجرا ایلدیلر . اوروپاجه دکز مراقلیلرینك ایالت موسمی ایله صوك موسمی نیس وجواری کبی آق دکز سواحلنده اولان یرلردر . زیرا بورالرده ایالت بهار پك چابق کلدیکی کبی صوك بهار دخی پك زیاده امتداد ایلدیکندن هرملتك دکز مراقلیلری بوموسملرده اورالره طوله‌رق یاریشلر یاپارلر . یاز موسمی ایچون دخی غاسقونیا کورفزی مانش وشمال دکزی ساحلنده بولنان یرلر ایشلك اولورلر . بیکارجه دکز مراقلیلری قوطره و یاول وسقونر ویاقت کبی درلو نامله ایله یاد اولنان تکنه‌لر ینه بینه‌رك اورالره کلورلر کیدرلر یاریشلر سیاحتلر اکلنجه‌لر یاپارلر .

احمد متینا اکثر اوقاتنی یالکز بو اکلنجه‌لره صرف ایلدیکی حالده ژورژ غوصارك دکز حاملری تنزهلرینه‌ده اشتراك ایلیور ایدی . ژورژ غوصار اکثر اوقاتنی دکز حاملری تداویسنه صرف ایلدیکی حالده احمد متینك بودکز صفالرینه‌ده اورتاق اولیور . پك چوق آدملر طانیدیلر . پك چوق شیلر اوکرندیلر . بوحاله کیردیکی زمان احمد متین کچن قیش غوصاردن آلدیغی درسلرك قدرینی دها زیاده تقدیر ایلدی . کوردی‌که ایالت معلوماتی ایله قالمش اولسه ایدی شو اصل دکزجیلك عالمنده همان هیچ بریرده آغز آچه‌مدقدن ماعدا بشقه‌لرینك مذاکرات ومناظراتندن دخی بحق برشی آکلایه‌میه‌جق ایدی .

اویازك بو صورتله کوستردیکی نتیجه اوزرینه احمد متین اوقیشی دخی استانبولده غوصار ایله برلکده کچن قیشدن زیاده موجب استفاده اوله‌بیله‌جك بر صورتده کچوردی . سوزك قیصه‌سنی سویلیه‌لم که شو ایکی قیش ایله بریاز احمد متین کندیسنی کرچکدن امثالسز بر مکتبده بولوب ایکی سنه اولکی حالنه اصلا مقیس اوله‌میه‌جق درجه‌لرده‌کی ترقیسنی آپ آشکاره کوردی .

كندی كندیسنه دیور ایدی كه :

— بن ایكی سنه اول كندیمی بیاغی تحصیل كورمش برآدم صایار ایكن مكر قاره جاهل ایمشم . شمدی آكا نسبتله پك فاضل برآدم صایله بیلور ایسه‌مده مكر بومطالعه عالمی اوقدر واسع ایمش كه احتمال بوكیدیشله بش آلتی سنه صكره واصل اوله‌جغم درجه‌یه كوره حالاده قاره جاهل عد اولنه بیلورم . بونی بویله بیلوب بویله اعتقاد ایتمامك قانجقلق و نامردلك اولور .

ایمدی بوقیشك دخی منتهی اولدیغی ایلك بهار اوستی احمد متین بونجه زمانلردنبری آرزو ایلدیكی قوطره‌سنی انشا ایتدیرمكه باشلادی . رسمنی یاپدیرمقده هرمازمه‌سنی تعیینده غوصارك دخی كندیسنه كلی فائده‌سی اولمش ایدیسه‌ده انشاسیله كزمكده زوالی اختیار اشتراك ایده‌مامش ایدی . زیرا كركی كبی یولنه كیرمش اولان صحتی آرتق كندیسنه فرانسه‌یه چكلمك مجبوریتنی طرح ایتمش ایدی . غوصار ایله احمدك بر برندن مفارقتلری بر بابا اوغلك مفارقتلرندن دها مؤثر اولدی . زیرا بر بچوق سنه‌در آره‌لرنده‌كی مناسبت نه بابا اوغل نه معلم متعلم مناسبتلرینه قیاس اولنه‌میه‌جق بر صورت فوق العاده‌ده كذار ایلمش ایدی .

احمد متین قوطره‌سنی یالكز كندیسی یاپدیردی . ایشله‌یه‌جك عمله‌نك ترك اولمسنده تعصب كوستره‌جك بر غیرت ترقی جویانه ایله اوچ آی ظرفنده بوقوطره‌یی وجوده كتوردی اما اویاپیلان قوطره شمدی ایوانسر ایده یاپلمقده اولدیغنی كوردیكمز قوطره دكلدر . اندن پك كوچك برشی ایدی . اون اوچ مترو طولنده اوچ متروден آز عرضنده برشی اولوب تزییناتی دخی پك ساده بر بولده ایدی . بناءً علیه احمد متین اوروپاده كوردیكی ذوق وصفا سفائننه قیاساً كندی قوطره‌سنی حقیقةً هیچ بكنیله‌میه‌جك شیلردن بولدی ایسه‌ده بونك یالكز استانبولده یاپلمش ایلك قوطره اولمسی هر فنالغنه غلبه ایلیور ایدی .

ایكیسی ترك و بریسی روم اوله‌رق پیدا ایلدیكی اوچ نفر كمیجی ایله احمد متینك بوقوطره‌یه راكباً مرمره دكزنده اجرا ایلدیكی جولانلر كرچكدن پك صفالی شیلر اولوب هانیا شویازیله‌جق اولسه‌لر پك چوق قارئینك سوه سوه اوقویه‌بیله‌جكاری درجه‌لرك بیله اوته طرفنه كچدی ایسه‌ده بزم احمد متین بوسیاحتنی یازمغه هیچ لزوم كورمدی . زیرا آنك اصل آرزو ایلدیكی شی یونس صیدو شكاری كبی ایلك یازه‌جغی صفای بحری سیاحتنامه‌سنك دخی شمدی‌یه قدر اوروپاجه بیله هیچ بر كمسه‌نك امثالنی اجرا ایتمامش اولدیغی شیلردن اولمسی قضیه‌سی ایدی . بوقسه

کندیسی اوقدر سیاحتنامه‌لر اوقومش ایدی‌که انلره نسبتله هر مره سیاحتنامه‌سی برآدمك شاننه هیچ برخدمت ایده‌مز ظننده بولنیور ایدی .

یکرمی بشنجی یاشنك صوکارنده اجرا اولنمش بولنان شو سیاحت واقعا یازلمغه شایان کورلدی ایسه‌ده احمد متینك بتون مدت عمرنده طاتمش اولدیغی سائر ذوقلرك کافه‌سنه فائق اولدیغی اعتراف ایدلدی . یالکز اوچ کمیجیسی ایله یاپه یالکز برقوطره‌نك ایچنده ! حرکات و سکناتنك کافه‌سنده حر و مستقل ! حقیقت بودکز حالی نه عجایب حالدر . انسان کیسی ایچنده فعال لما یرید کبی برحالده بولندیغی زمان کویا بوعالمك خارجنده بشقه بر عالمه چیقدم ظننه دوشر . کویا هیچ قاریشانی کوروشنی یوقش ده بتون جهانه کندیسی حاکم ایمش کبی برشیلر طویار . کوزی راحت ذهنی راحت قلبی راحت! انك نظرنده ارتق دکزك هیچ برتهلکه‌سی قالمیه‌جغندن خوف جهتی یاننده بیله یکمز . نه کوزسه عین صفادر . کندی قدرت وحکمی روزکار کبی صوکبی عناصر طاغیه وباغیه‌یه بیله غالبدر .

واقعا بوحالده یاننده برقاچ ده یار موافق واحباب لایق بولنسه ذوقك لذتك درجه‌سی برقاندها آرته‌جغنی احمد دخی بعض یالکزلقدن جانی صیقلدیغی زمانلر اکلادی ایسه‌ده اوزمانه قدر طانیمش اولدیغی ذاتلری بر بر خاطرندن کچورنجه یالکز ژورژ غوصاردن بشقه بویله بر بولده رفیق موافق اوله‌بیله‌جك هیچ بر کسه‌یی تخطر ایده‌مدی . شو احباب خصوصنده‌کی مطالعات وملاحظاتنك نتیجهٔ خلاصه‌سی اوله‌رق دخی کندی کندیسنه دیدی‌که :

— ایکی اوجنك اورته‌سنده آدم بوله‌مدم . انسانلری یا طالقاوق کوردم یامستبد متکبر . برنجی قسمی انسانه « اوت افندم ! سن نه سویلر ایسه‌ك طوغریدر نه یاپار ایسه‌ك عین اصابتدر ! » دیمکدن بشقه برحالده بولنه‌مزلر . ایکنجی قسمی ایسه انسان هرنه یاپسه تحسین ایده‌مز . یالکز کندی سویلدیکی کندی یاپدیغی عین اصابتدر اعتقاد وادعاسنده بولنور . آه ژورژ نره‌ده‌سك ؟ بنم یاپدقلرمدن بکنمکه شایان اولان شیلری بلاریا بکنه‌جك ده سنسك بکنلمیه‌جك شیلری بلا سکنت مؤاخذه ایده‌جك ده سنسك !

حقیقت احباب دنیلن شی مداهن اولسه‌ده انسانه بار اولور مستبد اولسه‌ده ! بونلردن هیچ بری اولمالی واحباب اوله‌جق آدم هم حسن تربیه‌یی هم فضل وعرفانی ذاتنده جمع ایتمش اوله‌رق طوغری اولان

مشاهداتی اوزرینه حصوله کله جك مطالعاتی بندبلا احتراز طوس طوغری سویلملی که آنك حضوری انسانه هم صفا ویرسون هم موجب نفع اولسون .

*
* *

احمد متین مرمره سیاحتنده ایکن بر آره‌لق قلعهٔ سلطانیه‌یه قدر کلدکده جزایر بحرسفیده طوغری برعقله یلکن ایدی ویرمك جهتنی دوشونمش ایدیسه‌ده بونك ایچون هم سفینه‌سنی غیر کافی کورمش ایدی هم موسمی . موسم ایلولی کچمکده اولدیغی کبی سفینه‌سی ایچون دخی دیمش ایدی که :

— ژورژ غوصارك حقی وارایمش . بودکز مراقنك مبادیسنده انسانك ذوقی صفاسی ایچون کافی ظن ایلدیکی برسفینه برازصکره غیر کافی اولیور . قوطردم کافهٔ اسباب استراحتی جمعه غیر کافیدر . دکزه تحملی ده آزدر . شونك بردها مکملنی یاپدیرملی‌ده جزایر بحرسفید سیاحتنه اکا کوره باشلاملی .

صاحب عزم دلی قانلی استانبوله کلدیکی زمان اوقیشی هپ رسم ماصه‌سنك باشنده کچوردی . شمدی ایوانسرایده انشا اولنمقده بولندیغنی کوردیکمز یکرمی بر متره‌لق قوطره‌یی حساب ورسمه باشلادی که ایکی اوچ سنه‌دنبری بویولده نه‌قدر معلومات پیدا ایلمش ایسه جمله‌سنك تطبیقگاهی بوقوطره اوله‌جق ایدی . حقیقةً ده اویله اولدی یا ! انشاآت بحریه‌نك اوزمانه قدر ترقیاتجه واصل اوله بیلدیکی مرتبه کاملاً بوسفینه‌ده کوریله‌جکدرکه قریباً صره‌سی کلنجه قارئلرمزه دخی عرض اولنه‌جقدر .

اوت ! قریباً صره‌سی کلدیکی زمان ! زیرا همان بوقیشك وقوعاتی صره‌سیله حکایه ایدلمك لازم کلنجه قوطره‌دن اول قارئلرمزه « شیرزاد » رومانی مسئله‌سی خبرویرلمك لازم کله‌جکدر .

افندم ژورژ غوصارك دلالتیله احمد متینده یکیدن یکی‌یه برطاقم مراقلر دها پیدا اولدیغنی کورمش ایدك یا ! بومراقلرك الك غالبلرندن بریسی‌ده رومان مراقی اولمش ایدی .

رومان مراقیمی ؟ اما یاپدیکز ها !

اوت ! نه‌قدر یاپار ایسه‌لك یاپه‌لم هرشیئك طوس طوغریسنی خبر ویرمکه مجبور اولدیغمزدن بوطوغری‌یی دخی خبر ویره‌جکزکه اوده رومان مراقیدر . احمد متین رومانلری اویله بشقه‌لرینك کوردکاری نظرایله کورمامش ایدی . دها بشقه برنظر ایله کوره‌رك کندی کندیسنه دیمش ایدی که :

— رومان دنیلن شی جهان ایچنده

برجهاندر . رومانجى كويا بوجهانى بكنميورمش ده بوندن دها زياده بكنمكه شايان اولان بربشقه جهانى كنديسى خلقه مقتدرايمش كبى طورانور . حدينه دوشمامش يا! عجبا برمينك قنادى ياراتمغه مقتدراولورمى؟ فقط بنى بشرك بوآزغنلغى درجه‌سنى تتبع دخى انسان ايچون برذوق اولور .

رومانجى « انسان قسمنك ايسى شويله اولمليدر فناسى ده بويله ! بروقعه شويله اولورسه بونتيجه‌يى انتاج ايدر بويله اولورسه شويله نتيجه‌لنور » ديه خيالاً مخلوقى اولان هرآدمه برطاقم ده احوال تقدير ايدر . بونده كندى فضيلتى نه‌دن عبارت ايسه انك آثارينى كوستر . حالبوكه رومانك كوزل اوله بيلمسى ينه طبيعيات عالمنه درجهٔ تقربنه كوره اولور . قدرت كوستره‌يم ديركن عجزينى كنديسى ده كوروب قارئلرينه ده كوستر . بناءً عليه انسانلرك الك مدعيلرى رومانجيلر اولمق لازم كلديكى حالده قدرت محضهٔ الهيه‌يه نظراً انلرك‌ده بوصورتده‌كى عجزلرينى كورمك حقيقةً بر پهلوانك مغلوبيتنى كورمك قدر معنيدار وصفالى اولور .

اما رومان خصوصنده احمد متينك شوكوركوسنه‌ده قارئلرمز اشتراك ايتميه جكلر ايمش . بوكوركو رومانلر ورومانجيلر ايچون بلك‌ده شان وشرف اوله‌ميه‌جق درجه‌لرده مستهزيانه ايمش! اوىله دخى ديدك يا ! بز احمد متينك هرحالنى هرحكمنى حقلى كوسترمك ايچون آووقاتلق ايتميه جكز . بوآدمك احوالى اطوارى نه‌دن عبارت ايسه انى تصوير ايده‌جكز . انسان بعض كره ويرديكى حكملرك خطا اولديغنى صكره‌دن كنديسى ده اكلار . كنديسى ده اعتراف ايدر . حتى احمد متينك رومانلر حقنده‌كى بوحكمى ده ينه بوصورتده استيناف اولنمش ايدى . برچوق رومانلر اوقويه‌رق اوبابده‌كى تتبعاتنى ده توسيع ايلدكدن صكره رومانجيلره اسناد ايتمك ايستديكى يالانجى خالقيتدن وازكچه‌رك رومانجينك ينه بوجهانه دها دقتلى بركوز ايله باقان واحوال جهانى هركسدن دها مكمل كوروب هركسه‌ده كندى كورديكى كبى كوسترن عادتا بررسام اولديغنه قناعت ايلمش ايدى .

نهايت بوندن ايكيوز اللى سنه قدر اول يازلمش برايتاليانجه رومان نظركاه مطالعه‌سنه ايرشدى . رومانك اسمى « شيرزاد » اولوب موضوعى ايسه دها عثمانليلق خورشيدينك افق شرف وشاندن شعشعه نثار طلوع اولمامش بولنديغى برزمانك اتراك سلجوقيه‌سندن شيرزاد نامنده بربكزاده‌نك ايتاليا طرفلرنده و برطاقم عربلر رفاقتنده

باشندن کچن احوال عجیبه‌یه دائر ایدی . بودلی قانلی اوزمانلر عادات سلجوقیه‌دن اولدیغی اوزره تجارب بحریه‌سنی اکمال ایچون سیچلیایه کلدرك اوراده بعض عربلر ایله مناسبت پیداسندن صکره انلرك ده انضمامیله اوزمانك ایتالیاسنه اوروپاسنه متعلق برچوق احوال عجیبه‌یه دوچار اولمش . برچوق مسائل مغلقه‌یه تعلق پیدا ایتمش ایدی .

احمد متین بو رومانی اوقویبجه هم رومانلر حقنده‌کی مطالعه‌سی دها بشقه بر صورت پیدا ایلدی هم‌ده ترتیب ایلکده اولدیغی اق دکز سیاحتی دها زیاده توسع ایتدی . کندی کندیسنه دیدی‌که :

— تمام! شوشیرزادك براقش اولدیغی ازی آره‌ملی بز . واقعا سنین واعصارك تتابع وتعاقبی بوازی اپیجه سیلمش وهمان بلورسز برحاله کتورمش اوله‌جغی درکار ایسه‌ده اصل معرفت دخی بو یله براثر قدیمك سیلنمش اولان محکوکاتنی میدانه چیقاروب هم کندیسی اوقویه بیلمك هم‌ده عالمه اوقوتمقدر . بومسئله‌یی تتبع وتدقیق ایله میدانه چیقارمق مصرهیه روغلیفلر-ینی حل وقرائت ایدرك عالمه‌ده اوقوتمق کبی برشی اولور . اسلام وترك تاریخی نره‌لره قدر توسع حدود ایلدیکی واوروپا ایله مناسبتلرینی نه‌درجه‌لره کوتورمش اولدیغی انجق بونکله اکلاشیلور . مسئله ظاهر حالده خیالی برحکایه‌دن عبارت ایسه‌ده تصویرات تاریخیه‌سی‌ده خیالی دکل آ؟ ایشته حاوی اولدیغی اسامیٔ اشخاصك اغلبی اسامیٔ تاریخیه‌دندر . اسامیٔ مواقعك ایسه کافه‌سی اسامیٔ جغرافیه‌دندر . اسلامدن ترکلردن عثمانلیلردن قاچی خبردار درکه یدی سکز عصر مقدم کندی اسلا-فلری اوروپا خلقیله مناسبتلرینی بودرجه‌لره قدر واردیرمش اولسونلر؟ بزم تاریخلرمز وبابده لالدرلر . ایشته شورومانی بردفینهٔ عتیقه حکمنده تلقی ایدرك اول بابده اجرا اولنه‌جق تحقیقات وتدقیقاتی دخی عینیله برانتیقه‌جینك اجرای حفریاتنه تشبیه ایتملی‌ده ایشه اکا کوره باشلاملی . کمی بی‌ده اکا کوره یاپدیرملی .

ادعا ایدرزکه ایشته احمد متینك بو صولك سوزده تمامیله حقی واردر . بزم عثمانلیلغمزده ایکی شان واردرکه بونلرك یالکز بریسی بیله بزم ایچون تشرفه کافی ایکن حق تعالی حضرتلری بزی انلرك ایکیسیله بردن مبجل ایلمشدر . بونلرك‌ده بریسی مسلمانلق دیکری ترکلك ! بوایکی شیئك ایکیسنك‌ده تاریخلری جهانده هیچ برملتك هیچ برخلقك تاریخنه قیاس قبول ایده‌میه‌جك درجه‌لرده قهرمانانه وشا-عرانه‌در . اوصورت قهرمانانه‌وشاعرانه‌نك

درجه‌سنه ایسه بزم وقوفمزدن زیاده یه
اوروپالیلرك وقوفی شاملدر. زیرا تتبعات
تاریخیه انلره یالکز سکز اون عصرلق ترك
تاریخنك واون ایکی اون اوچ عصرلق مسلمان
تاریخنك دکل یکرمی بش اوتوز عصرلق
روما یونان مصری آثوری ایران وساڑه
تاریخلرینك بیله غوامضنی حل ایتدیرمشدر.

یا بر تاریخك غایت قهرمانانه وشاعرانه
اولمسی او تاریخی میدانه چیقاران مورخك
هنریمیدر؟ هیهات! مورخ نه‌قدر مدقق
اولورسه اولسون حد ذاتنده تاریخ مذ.
کورك عائد اولدیغی قوملرده قهرمانلق
شاعرلك اولمز ایسه مورخ نه یاپه‌بیله‌جك؟
ماصالمی یازه‌جق؟

احمد متین کبی عزم عالی صاحبی بر
آدمك الندن برکوزل رومان چیقرده انی تتبع
وتدقیق و یاخود کندی تعبیری وجهله
او رومان قهرمانلرك براقدیغی ایزی تحری
غیرتیله بوله چیقار ایسه البته اوقدر
حقایق کشفنه مقتدر اوله‌بیلورکه بنه کندی
تعبیری وجهله بزم ایچون او کشفك درجهٔ
اهمیتی عادتا مصرهیه‌ر و غلیف خطلرینك
انکشافی درجه‌سنده بر اهمیت مادیه حاصل
ایلر. دیمك اولیورکه احمد متینك حاصل
ایلدیکی شو مراق بزم ایچون دخی بر مراق ملی
حکمنی اله‌بیلور.

*
* *

احمد متین ایشه بوقدر فوق العاده
بر اهمیت و یره‌رك ایلك یاز اوستی همان
قوطره‌سنی یاپدیرمغه مسارعت ایلمش ایدی.
حتی بوقیش ظرفنده ژورژ غوصارلر ایله‌ده
مخابره‌یه کیریشه‌رك اوقومش اولدیغی
شیرزاد رومانی حقنده‌کی مطالعاتنی و بو
رومانك ایزینی آرامغه اولان قصدینی
وساڑه‌یی هپ ارقاضل اختیاره خبر
ویرمش ایدی‌ده عزم وجزمنی اکا دخی
تصدیق وتحسین ایتدیرمش ایدی.

لکن کمینك یاپلمسی او بله ظن اولنه
بیله‌جکی درجه‌لرده سریع اولمدی. احمد
متین بو دفعه‌کی انشاده اولکی دفعه‌دن
دها زیاده اهمیتلی طورانیور ایدی. کمی‌یه
قاچ پارچه اغاچ قونیله‌جق ایسه جمله‌سنی
کندیسی اولچه‌رك حساب ایدرك حتی
کاغددن مقوادن ولزومنه کوره یه‌داورا
تخته‌لردن فلاندن مودللر ییه‌ده یاپیور
ایدی‌ده مرانغوزلره اکا کوره یوندیروب
وجوده کتورتیور ایدی. بناءً علیه بز
خبر ویرر ایسه‌ك قارئلرمز شاشمامليدرلرکه
احمد متین تمام برسنه مدت بو کمینك اجزاسنی
لوازمنی تهیه و احضارله وغراشمشدرده
نهایت ایوانسرایده کوردیکمز وجهله
چاندیرله بیلمسنه دخی برسنه‌دن صکره
مباشرت اولنمشدر.

بوقدر تأخره قارئلرمزك شاشمالری

لزومنی تکرار ایدرز . یکرمی برمترو بوینده
یدی مترو عرضنده بش مترو عمقنده
بولنان برکمی آز تکنه دکلدر . استانبولزك
اصول انشائیه سنه واقف اولانلر بیلورلرکه
بویله برکمی ایچون ایجه استعمال دخی
اولنسه بش التی آی آزدر . احمد متین
ایسه بوکمینك یالکز تکنه سنی قاره‌لرینی
دکل آرمه سنی مفروشات ولوازمنی هرشیئنی
اویله برصورت مکمله ده یاپدیرمق غیرتنده که
ارتق اولکی قوطره سی کبی بونکده اوروپا
معمولاتندن اشاغی اولدیغنی کورمکه تحمل
ایده میه جك . اوراده دخی اشالسز
وصولك ترقیات صناعیه یه موافق برکمی
اولمسی حقنده اوته دنبری کیندیجه قوت
بولان آرزوسنك نهایت حصولنی کوره .
جکدر .

تکنه چاتلدیغی اثناده عبدالباقی بك
افندی ایله حسیب افندی ندیم بك شیدا بك
وفرخ افندیلرك برزیارتلرینی کورمش ایدك .
انلردن صکره دها برطاقم احباب دخی بو
کبی زیارتلرده بولندیلر . احمد متینك انشاسی
وکمی استعمالی حقنده کی مطالعات ومعلو .
ماتنی انلره دخی بیان وتفهیمدن اوشنمدی .
واقعا بوسوزلرك هیچ بریسنده برحسن
تأثیری اوله میه جغنی کندیسی ده بیلیور
اما جدیات خصوصنده سوز جومردی
اولدیغنی آرتق تمامیله طانیمش اولدیغمز
بوآدم هیچ کیمسه دن تفهیم مروتنی دریغ
ایلیور .

مستمعلردن بعضیلری کندیسیله اولان
استهزابی بك ایلرویه کوتوردیکی حالده
بیله احمد متینك طارلماسنه قزمامسنه
شاشلمسه معذور کورور ایدك . بویله
افکاری متین طبیعی شدید مزاجی حدید
اولان برآدمك حقسز استهزاره طارلمسی
اصلا مستبعد اولمدیغی حالده احمد بالعکس
اوقدر متانت کوستریورکه کندیسنی
بالطبع جمله دن زیاده بزطانیدیغمز حالده
بزم بیله شاشه جغمز کلیور .

نهایت برکون احبابندن بریسی احمد
متینك دکزجیلکه دائر اولان معلوماتنی
وشیرزاد رومانك ایزینی تحری خصو.
صنده کی عزمنی فلانی دیکله دکدن صکره :

— اویله ایسه سزدخی برحسن ملاح
اوله جقسکز !

دیمسونمی ؟ احمد متین بوسوزك حکمنی
اکلایه مدی . دوستنك یوزینه باقه قالدی .
دوستی

— بزم رومانجی احمد مدحتك
« حسن ملاح » نامنده بررومانی واردر .
حسن ملاح اورومانك قهرمانیدر . سزدخی
اکا بکزه مك ایستیورسکز !

دیه ایضاح مرام ایلدی . احمد متین
بورومانی اوقومامش اولدیغندن هیچ بر

شی دیمامش ایدی. فقط همان او اقشام رومانی الـدیره‌رق اوقـویوب برزمان صکره یـنه اودوستنی کورنجه :

— اوت! بن‌ده یکی برحسن ملاح اوله‌جغم . فـقط برجـوزللابی آره‌مغـه چیقمیه‌جغم. برشیرزادی آره‌مغه‌چیقه‌جغم. حتی یاپدیرمقده بولندیغم سفینه‌یه دخی حسن ملاح کبی « ملكة البحر » تسمیه ایلدم .

دیدی. لکن احمـد متین کندیسـنی حسن ملاحه قیاس ایتمکده یالکز برنقصان ایدیور ایدی . اودخی حسن ملاح اصل بربحریه طوپجیسی اولدیغی حالده کندیسی دخی اصل بربحریه انشائیه مهندسی حکمنده ایدی. لکن بونقصان دخی اوقدر بیـوك نقصـانلردن دکلدر . هپ کمجی دکلمی؟ ناپولیون بوناپارط دخی اصـل بر طوپجی ضابطی ایکن الك بیوك براستراتژی وتاقتیق اربابی اولمقـدن عاجز قالمامشدر . حسـن ملاح دخی بربحریه طوپجیسی ایکن پك اعـلا بر ملاح اولـدیغی کبی احمد متین دخی بربحریه انشاآت مهندسی اولدیغی حالده‌ك اعلا برقپودان اولمقـدن‌ده کیرو قالمیه‌بلـور. الویرركه انسانده مایه واستعداد بولنسون !

— ۲ —

﴿ یکی ملكة البحر ﴾

« یکی ملكة البحر » تسمیـه اولنـان قوطره‌نك بویی یکرمی برعرضی یدی وعمقی بش مترو اولدیغی بوندن اول دفعاتله خبر ویرمش اولدیغمز کبی حتی بریرده‌شوتکنه « یوص بوارلاق » اطلاقنه شایان کوریله‌جك قدر ظاهر حالده بیچمسز کورلدیکنی ده سویلمش ایدك. بوحالده تکنه‌نك قوش باقشی یعنی کوکرته اوزرندن کورونشی شویله اولور :

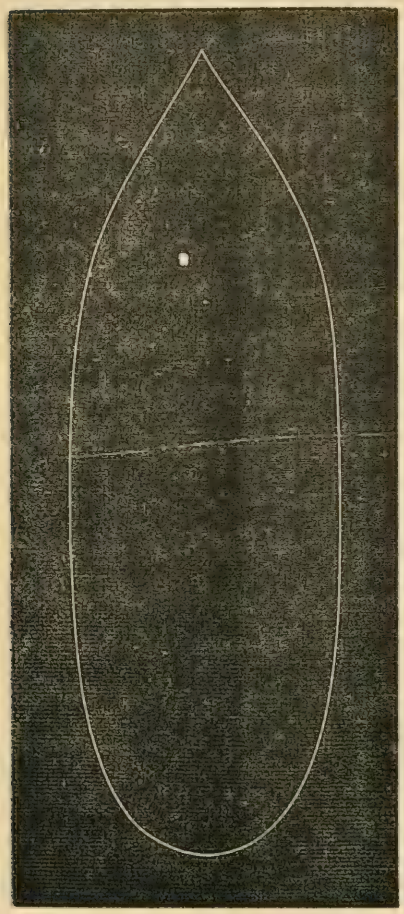

واقعا يالكز بوشكل كمينك بيچمنى ارائه يه كفايت ايده مز . بوخطلرك درونده انحنالرى متخالف دها برطاقم خطلر رسم اولنمايدركه اونورغه دن صو كسمنه واندن كوپشته يه قدر كمى يه بيچم ويره جك اولان منحنيلر هپ كورونه بيلسونلر . انجق بوچيزكيلرك حكملرينى اولسه اولسه هندسهٔ انشائيه يه واقف اولان قارئلرمز تقدير ايده بيله جكلرندن بواشكال هندسيه يه كوزلرى آلشقين اولميانلر ايچون خطوط مذكوره ذهن قارشديرمقدن بشقه برشيئه يارامزلر .

تفصيلاتى اويوزدن يوروته جكمزه شويوزدن يوروتمك قارئلرمز ايچون دها نافع اولوركه : بركمى يه نسبتندن زياده عرض ويرمكده يالكز يولى آز اولمسندن بشقه هيچ برمحذور اولميوب فقط بوكا مقابل توازنى غايت امين اولمق كبى فائده لرى واردر . اكلى اولان كمينك عمق دخى انكله متناسب اولور ايسه يلكنلرلنكمى بى برطرفه باصديره بيلمرى امكانى دها آز اولور . هله دويرلمك مسئله سى امكان دائره سندن بتون بتون خارجه چيقار .

ذوق وصفاى بحرى ايچون بويولده ياپيلان كميلرك متانتنده زياده دقت اولنمق واهميت ويرلمك لازم كلوركه احمد متينك بوخصوصده دقيقه فوت ايتمامش اولديغنه اينانمق ايجاب ايدر . اولجه كنديسى طرفندن ده خبر ويرلديكى اوزره بوتكنه يه تمام اون بك اوقه ثقلتنده دوكمه تيموردن معمول برطيش اونورغه سى ربط ايتمش اولديغى كبى انك اوزرينه تكنه نك ايچ طرفندن ده بوبلى بوينه يكپاره اغاچدن برايچ اونورغه سى اوزاتمش ايدى كه الك قالين سرنلردن بونلمش وچام چارشى اونرپارمق عرض ويرلمش ايدى .

بونلرك اوزرينه ديكيله جك قابورغه اكريلرينك هربرى اوچ پارچه اغاچدن وچيفته اكرى اوله رق ترتيب اولنمشلردر . واقعا انكلتره نك بعض انشائيه مهندسلرى بواكريلرى ده يكپاره اغاچدن چيقارمق يولنى دخى دوشونمشلر ايسه ده انلرده مطلوب اولان متانتى بوله مامشلردر . هر اوچ پارچه دن ياپيلان اكريلرك اكلى يرلرى يكديكرينه محاذى كلمامك شرطيله وجوده كتوريلن اكريلر لزومى قدر يرلردن غالوانولى وبده لر ايله ده صيقشديرلدقلرى زمان شو :

شكلى اولورلركه بويله ياپيلان اكريلر ايچون نه اسنه‌مك احتمالى قالور نه قيرلمق ! بودرجه متانتيله برابرا كريلر بربرندن قرق سانتيمترو فاصله ايله اولرادبغى حالده تكنه‌نك متانتى حقيقةً برجنك كيمى‌ى متانتى درجه‌سنى بولور . زيرا بونلرك كندى اكارى اون سكز وقالنلقلرى اون ايكى سانتيمترو اولديغندن نسبت ايديله جك اولسه ملكة البحردن دها بيوك كميلر ايچون بيله متانتك بودرجه‌سى چوق كوريلور .

كوكرته دوشه‌مه‌لرينك التنه كله‌جك اولان كره‌لر دخى يه بونسبتده صاغلام ومتين اوله‌رق ترتيب اولنمشلردر . واقعا بونارا كريلركبى چفته ياپلمش دكل ايسه‌لرده يالكز برتكنه‌نك قالنلغى واكى چفته اكريلره مساويدر . كافه‌سى بوداقسز ميشه اغاجندن ياپلمش اولان بوچاتى كره اوجلرندن اكريلره تيمور پراچوللرايله ربط اولنه‌رق بناءً عليه اوقدر متانت وجوده كتورلمشدركه ملكة البحر كنديسنك ايكى مثلنده كى بر كمى ايله مصادمه ايده‌جك اولسه ايكى سفينۀ متصادمه‌نك وضعيتلرينه كوره باشدن اورانك قرندن اوريلاندن زياده سلامتده قاله‌جغنه ديه‌جك اوله‌مز ايسه‌ده هرحالده سلامتك ملكة البحرده قاله‌جغنه يوزده طقسان طقوز احتمال اوزرينه حكم ويرمليدر .

تكنه‌نك اوزرينه قاپلانه‌جق تخته‌لر فيليوز كوتوكى دنيلن غايت چيرالى چامدن برمعمارپارمغى قالنلغنده بچدرلمش تخته‌لردر . بونلرك هيچ بريسنده بر بوداق اولمامسنه كمال تعصب ايله اهتمام ايدلمشدر . دوزتخته‌لرى كمينك منحنى قبورغه‌لرى اوزرينه ياتشديرمق ايچون اويله بزم اسكى مارانقوزلرك ياپدقلرى كبى آتش ايله قزديرمق جهتى تخته‌لرى سقطلايه‌جغندن احمد متين مصرفك آرتمسنه باقيه‌رق بونلرى استيم ايله قزديروب يموشالتمق ايچون لازم كلن آلتلرى دخى تدارك ايلمشدر . برآغاج استيم ايله قزديريلوب يموشاتلدقدن صكره خمير كبى برشى اولوب ارتق هانكى طرفه طوغرى چكوب ايتسه‌لر چارچابق وقوب قولاى يرينه كلى‌ويرر .

تخته‌لرى چاقق ايچون سياه چيوى اصلا استعمال اولنمامشدر . زيرا بوعادى چيويلر چاقلدقلرى يرده مرور زمان ايله پاصلانه‌رق دليكلرينى بيولتوب كوشه‌يه بيلورلر . احمد متين چيويلرك بعضلرينى لزومنه كوره صافى باقردن و بعضلرينى باقر غالوانولى ياپديروب شكللرينك‌ده بعضلرينى و يده اصولنده وبعضلرينى باشسز سيور يمز دوزتل حالنده ياپدير- مشدركه بونلر يرلرينه صوقوله‌رق ايكى اوجلرى پرچين ايدلدكلرى زمان صانكه

ایکی باشلی برچیوی ایشلر کبی اورولدقلری یرلرده قالورلر کیدرلر .

ها ! اصل شونی اخطاردن کیرو طورمیه‌لم که کرك اکریلری کرك قاپلامه‌لری تشکیل ایدن اغاج وتحته‌لرك هیچ بریسی بیاض حالنده یرلرینه چاقلمامشدر . کافه‌سی مکمل صولوکن بویاسیله بویانه‌رق اویله چاقلمشدر . بوحالك یالکز اغاجلری چوروتمامکدن عبارت برفائده‌سی اولمیوب کمینك سینتینه‌سی قوقامق وبرطاقم بوجکلر پیدا اولمامق وهله تحته کمه‌له‌سی هیچ اولمامق ایچون ده فائدهٔ عظیمه‌سی واردر . بوقوقولر وبوجکلر برکمی‌یی جنت قدر مزین اولسه جهنم قدر بردار عذاب ایتمکه کافیدر .

تکنه قاپلاندقدن صکره برمکمل قالفات ایدیله‌رك انك اوزرینه صوکچورمز کاغد ایله برابر برده مکمل صاری باقر قاپلانمش اولدیغندن فیما بعد ملکة البحرك قلفاته احتیاجی قالمیه‌جغی کبی سینتینه‌سنده صو بریکمك احتمالنك ده اوکنه سد چکلمشدر .

کوکرته‌یه کلنجه : بونك تحته‌لری یالکز بوداقسز دکل الیافی دخی غایت اینجه وبلورسز بیاض چامدن انتخاب اولنه‌رق یرلرینه چاقق ایچون دخی بوقارودن اوریلور نه تیورنه اغاج چیوی‌یه التفات ایدلمامشدر . کره‌لرك التندن ربط اولنور برنج ویده‌لر ایله کوکرته باغلانمشدرکه اوحالده کوکرته اوزرنده کزلدیکی زمان انسانك کوزی هیچ برچیوی‌یه ایلیشمیه‌رك فوجه کوکرته‌یی یکپاره دوم دوز برحالده کورر . تحته‌لرك آره‌سنه اوستو بو صوقولوب قلفات ایدلمامشدر . بویولده یاپیلان کوکرته‌لر نه قدر اوسته‌لقلی یاپلسه‌لر نه قدر تمیز طوتلسه‌لر ینه چرکین کورینورلر . چام تحته‌لری اوچ بش سنه‌لك قوری شیلر اولوب کنارلری ده بربرینه پك کوزل آلشدیریلوب یاقشدیرلدقلرندن بونلرك ده آره‌سنه همان معجون حالنه کتورلمش قویو بویا طولدیرلمشدر . شوحالده برکره‌ده ایصلانیجه آرتق صیم صیقی صیقیشوب قالورکه یقاندقدن صکره بوکوکرته‌یه باقانلر یکپاره کاغددن یاپلمش ظن ایدرك آیاق ایله باصمغه قیدمزلر .

دقت بیورلمیدرکه بزم بوراده امکانك صوك درجه‌سنه قدر مختصر مجمل اوله‌رق یازمقده بولندیغمز شیلرك هر بری اوزرینه احمد متین ساعتلرجه کونلرجه باخصوص کیجه‌لرجه دوشونمش اوغراشمش کتابلر قارشدیرمشدر . ذاتاً بویله شیلرك اصل ذوقی ده بویله چیقار . برکیدر بینورسکز برکوکرته‌دره آیاقلر التنده چیکنه یورسکز اما انلرك حقیقت حالده نه قدر اتعاب دماغ ایدرك نه یولك کلفتلرله وجوده کتورلدیکنی

اكلايورميسكز؟ انسان برشيئى اكلامز ايسه اوشيئك قدرينى نصل تقدير ايده . بيلور؟ ذوقنى نصل آله بيلور ؟ قدرينى بيلميانلرك نزدنده برالماسپاره ايله بربللور پارچه‌سنك هيچ فرقى يوقدر . اوحالده كنديسنى الماس ايله تزيين ايدنلرك الدقلرى لذتى بوتقديره موفق اوله‌ميانلر بالطبع اكلامزلر .

***

يواش يواش تكنه يايلوب شكلى ميدانه چيقدقجه بونى يايان اوسته‌لرك اولكى استغرابات مستهزيانه‌لرينه دخى اعتدال كلكه باشلامش ايدى . بونلر احمد متين ايچون « مالچوقلغيله چيلديرمش برديوانه » ديرلر ايكن بويله چيويلره وارنجه‌يه قدر دلى‌قانلينك هرشيئى بشقه بشقه حساب ايدرك هرحسابنك‌ده بولنده چيقمسنه شاشمغه باشلامشلر ايدى .

حتى زيارتجيلرك‌ده ارقه‌سى كسيلميه‌رك هله بوندن اول ورودلرينى كورمش اولديغمز بش ارقداشدن ايكيسى يعنى فرخ افندى ايله شيدا افندى بعدما احمد متين ايله برر برر ملاقات ايدرك تكليف رفاقتده بيله بولنمشلر ايدى‌كه بوتكليفلرى بعض اعذار مشروعه‌دن طولايى قبول اولنه‌مامش اولديغى حالده بيله احمدى‌بنه ممنون ايتمش ايدى . فرخ افنديك قبول اولنه‌مامسنه سبب متأهل اولمسى ايدى . احمد بوكا :

— برادر ! متأهل اولان برآدمك حريتى النده دكلدر . سز بنمله برابر كله‌جكسكز . زوجه‌كز يالكز قاله‌جق . ممكن دكلدركه ازدل وجان سزه مساعده ويره‌سون . قادينجغزى كوشهٔ پرآلامده يالكز براقوبده سزك سياحته چيقمه‌كز ايسه قانجقلق نامردلك اولور .

تكراره ارتق حاجت يوقيا ؟ احمد متينك « قانجقلق ونامردلك » عد ايلديكى شى كفر درجه‌سنده اتقا واستكراه اولنه‌جق احوالدندر .

شيدا بك واقعا متأهل دكل ايدى . والده‌سى وبرهمشيره وبرادرى دخى مساعد ايديلر . لكن كنديسى مأمور ايدى . مأمور اولان آدمك‌ده تماميله حر اولمسى قابل دكلدر . اوآدم براجرت شهريه مقابلنده عمرينى صاتمشدر . بناءً عليه عمرندن بشقه درلو استفاده آره‌مسى عادتا حقوق حكومته رعايت ايتمامك ديمك اولور . برنوع سرقت صايلور . بورالرينى احمد متين كنديسنه اكلاتديغى زمان شيدا :

— اوبله ايسه مأمور يتمدن استعفا ايدرم !

ديمش ايدى‌ده احمد متين بونى‌ده

تصويب ايده‌مامش ايدى . بنه قبول ايليه‌ميه‌رك ديمش ايدى كه :

— سياحت هوسى سزه بو فداكارلغى كوزه الديرتيور ايسه‌ده معقول بر فداكارلق دكلدر . بنم سياحتم برقاچ آى دوام ايده‌جك . اندن صكره استانبوله عودت اوانديغى زمان نه‌يابه‌جقسكز ؟ براقديغكز يرى تكرار الهچورمش اوله‌ميه‌جقسكز .

احمدمتين ايچون بونقطه‌ده دخى بر رأس حكمت بردستورالعمل وار ايدى . دير ايدى كه :

— بوعالمده هركس كندينى بيلملى موقعنى طانيملى او حال وموقعنه دوشن نصيبنه راضى اولمليدر . شيدا كبى فرخ كبى آدملره ميراث يديلكك بر بشقه درلوسى ديمك اولان بو يولده كى اكلنجه‌لر دوشمزلر . نافله طالعلرينه كوسمامليدرلر . بنم التزام ايلديكم بومسلكى التزام ايده‌جك اولانلرك نه تأهل نه مأموريت كبى بر مانعى اولمدقدن فضله ايرادلرى حاللرى وقتلرى ده بولنده اولملى . بوكا مقابل بزم كبى ميراث يديلر و عمرلرينى كزمكه توزمغه اكلنمكه كولمكه وقف ايدنلر دخى اوبله صحايف تواريخده كمال شان وشرفله ابقاى نام ايلك سعادت ابديه‌سنى اومامليدرلر . زيرا بوموفقيت فداى حيات يدرجه‌سنه چالشمقله اولور . چالشمه‌نك بودرجه‌سى‌ده مطلقا احتياجدن نشأت ايدوب بزم كبى محتاج اولميانلر ايسه ممكن دكل بوكا قاتلانه‌مزلر . همان هر قاعده‌نك برشاذى اولديغى كبى بو ايكى قاعده‌نك‌ده بررشاذى بولنه بيلور . اوله بيلوركه بر پاره‌سى اولميان برزوكورت دخى بر دور عالم سياحتى ياپه بيلور . اوله بيلوركه ميليونلره مالك بر آدم دخى عمرينى فدا ايدرك ابقاى نام ايده‌بيلك درجه‌سنده نتايج عظيمهٔ موفقيته نائل اوله بيلسون .

احتمال كه احمدمتين بو فكر حكمتى حكيم اتحفه‌كو شوپنهورردن المشدر . زيرا شوپنهور يالكز اكلنجه وسياحت كبى شيلرى دكل حتى فيلسوف اولمغى يعنى فلسفه‌نك قطعياً قيدسزلق راحتنه نائل اولمغى‌ده زنكينلره نصيب عدايدر . برآدمك لااقل يلده يكرمى بشبيك فرانق ايرادى اولمزايسه فيلسوفلرك قيدسزلقلرينه ايرنمامسنى آغزينك صوينى آقتمامسنى توصيه ايلر . بركره ايرادى بولنه قويه‌رق كسه‌يه محتاج اولمامق يولنى تأمين ايتملى ايمش‌ده اندن صكره فيلسوف اولملى ايمش .

فقط شوپنهور ايله احمد متيندن هانكيسنك دها حقلى اولديغنى آراشديرمق لازم كلور ايسه البته احمدمتين ترجيح اولنور . زيرا فيلسوفلغك قيدسزلق طريقى شوپنهور كبى زنكين وتنبل فلاسفه‌يه كوره

ایسه انك برچوق طریقلری دخی هر کسدن زیاده قیدلی هرکسدن زیاده چالشقان اولمغه لزوم کوستر . اما دنیایی کزمك ومشاهداتیله اکلنمك ایچون انسانك فی الواقع موانع سائره‌نك کافه‌سندن آزاده اولمسی لازم کلور .

احمد متینك « هر قاعده‌ده بر شاذ واردر » دیه شو سیاحت ماده‌سنده ده ممکن کوردیکی شاذ حسین بصری نامنده بر کنجده کورلدی . بو کنج مکاتب موجوده‌مزده اکمال تحصیل ایلمش غایت ذکی جسور قوی البنیه ملیح الصوره برشی اولوب اوده ملکة البحری برقاچ دفعه زیارته کلمش واحمد متینك کمی انشاسنه وسیاحت بحریه‌یه دائر بیان ایلدیکی ملاحظاتی دیکله‌مش ایدی .

حسین بصری بو سوزلری دیکله‌دکدن واحمد متین ایله برقاچ ملاقات دها ایدرك استیضاح ایلدیکی برچوق شیلره ده جواب الدقدن صکره نهایت :

— بو سیاحت ایچون برده ارقداشه لزوم کوره‌جك اولورسه‌کز بنده کندیمی عرض وتقدیم ایدرم .

دینجه احمد متین بو یولده‌کی تکلیفره دها برقاچ کشی طرفندن مظهر اولدیغندن طولایی پك زیاده ممنون ومحظوظ قالدیغنی بیانله برابر تکالیف مذکوره‌نك قبولی کندیسی ایچون پك مشکل اولدیغنی ده اکلاتدی . حسین بصری دیدی‌که :

— مادامکه بو یولده وقوعه کلن تکلیفلردن ممنونیتکزی اعتراف ایلیورسکز ممنون اولدیغکز بر شیئی قبولده نه‌دن اوقدر مشکلات کوروب کوستریورسکز ؟

احمد متین جواباً دیدی‌که :

— ممنونیتم بزم عثمانلیلرمزده دخی دکز مراقی مطلقا موجوددر مطلقا منبسط اوله‌جقدر وبزده دخی کمیجیلکك بحق ترقیسی ایشته بو مراق سایه‌سنده حصوله کله‌جکدر دیه ایتدیکم تخمینلرك طوغری چیقمقده اولدیغنی کوروشمدندر . باقکز دها شمدیدن بنم تصمیم ایلدیکم سیاحت کبی بر سیاحت عادیه ایچون کیمسی فامیلیاسنی کیمی مأمورینی ترك درجه‌سنده فداکارلقلری کوزه الدیریور . دیمك اولیورکه بو مراق براز دها انبساطه کله‌جك اولورایسه فداکارلغی دخی بیولتوب عثمانلیلرمزه بیوك بیوك ایشلر کوردیره‌جکدر .

— عثمانلیلرده دکز مراقی اولدیغنه شبهه ایتمکز موجب استغرابدر . ساحلده وساحله یقین یرلرده ساکن اولان اهالینك بوزده لااقل سکسانی یا برصندال ایله یا برقایغه مالکدر . بونلرده یلکن مراقیده پك غالب اولوب فقط تکنه و یلکن خصوصنده سزك ایتدیککز حسابلری ایده‌مدکلری

ايچون كنديلرينى درلو قضالره دوچار ايديورلر . مثلا عادى بر صندالك التنده بويلى بونه ايكيوز اوقدلق بر تيمورلاماقويسه‌لر بشقه صرافه‌يه احتياج قالميه‌جغى وامنيت مطلوبه حصوله كله‌جكى دركار ايكن بونى ده هنوز تعقل ايتمامشلردر . هله بنه بو عادى صندالره خفيف بر كوكرته قويسه‌لر بزم دكزلرك اك بيوك فورطنه‌لرينه مقاومت قابل ايكن ....

— او! او! سزه مختصراً سويلديكم برقاچ سوزى نه كوزل توسيع ايليورسكز؟ ايشته اصل مراقندن اميدوار اولديغم آدملر سزك كبى اولانلردر .

— اويله ايسه بنى رفاقته نيچون قبول ايتميورسكز؟

— نه مانعلركز وار باقه‌يم ؟

— هيچ مانعم يوق . متأهل دكلم . دها بو سنه مكتبدن چيقديغم ايچون مأموريتم ده يوق . آنام بابام يوق . طول قالمش بر اوكى والده‌الندم كه كنديسى ايكى قوجه‌دن يمش اولديغى ميراث ايله پك اعلا كچنه بيليور . بن ايسه حصهٔ ارثيه‌مى مكتبده بولنديغم مدتده برازده سفيهانه يوللرده يمش بتورمشم .

— اى بو سياحتى اجرادن نه فائده بكليورسكز . باقه‌يم انى ده سويليكز . يالكز بر اكلنجه ايچون مى ؟

حسين بصرى دوشونمكه باشلادى . يالكز بر اكلنجه ايچون اولديغنى اعتراف ايلسه‌ده احمد متين قبول ايتميه‌جك ديه قورقدى . واقعا بو خوفى پك‌ده بجا ايدى . زيرا او احمد متينى هنوز بحق طانيميور ايديسه‌ده بز طانيورزكه بو عجيب دلى قانلى بر ايش ياپه‌جغى زمان انك يالكز مانعلرينى دوشونمكله قالمز . موجبلرينى ده دوشونور . بر ايشده مانع اولماق بشقه‌در . او ايشى ايجاب ايليان اسباب دخى بولنمق ينه بشقه‌در . كذلك بر ايشك يالكز ضررلرينى ده دوشونمز . فائده‌لرينى ده دوشونور . ضررسز زيانسز ايش ايله فائده‌لى منفعتلى ايش آره‌سنده بيوك بر فرق واردر . بناءً عليه حسين بصرى كو يا احمدك شو حاللرينى بيليورمش كبى دوشونه‌رك ديدى كه :

— سزه افكارمك طوغريسنى سويليه‌يم . بن تأليف وتحرير مسلكنه سلوك ايده‌جكم . شوزمانزه كوره اشرف صنايع انى بوليورم . چونكه ...

احمد متينك كوزلرى مسرورانه بر نور ايله پارلادى . حسينك سوزلرينى كسه‌رك ديدى كه :

— چونكه خلقمزك اك زياده محتاج اولديغى شى مطبوعاتدر . انسان خلقك اك زياده محتاج اولديغى شيلره عائد اولان

صنايعى التزام ايدر ايسه چابق نائل موفقيت اولور .

— اوت افندم ! اوته دنبرى بو افكارده يم . شمدى تكميل تحصيل ايلدم ايسه ده استانبولدن طيشاريه چيقديغم يوقدر . دنيايى يالكز جغرافيا خريطه لرى اوزرنده كورمشم . اوروپا آسيا وممكن اولورسه آفريقا قطعه لرينك درونلرينه طوغرى بعض سياحتلر ايدر واوطرفلرك بلاديني اهاليسنى معموريت ومدنيتنى كورر ايسه م تتبعاتم توسع ايتمش اوله جق . فقط فقر حالم بو سياحتلرك مصارفنه تحمل اقتدارينى كوسترميور . سزك سياحتكز بنم ايچون ايلك فرصت ديمكدر . اوشاغه احتياجكز وار ايسه اوشاغكز كاتبه احتياجكز ....

احمد متين حسينك سوزينى تكرار كسدى ديدى كه :

— اكلاشلدى . بو سياحت ايچون هيچ برمانعكز اولمدقدن بشقه تأليف وترجمه مسلكنه هوسكز بونى ايجاب دخى ايليور . بو سياحتك سزك ايچون هيچ برزيانى اولمق شويله طورسون منافعكز دخى بونكله قائم اوله جق . اوبله ايسه ارقداشمكز . اوت ارقداشم ! زيرا اوشاق بشقه ارقداش بشقه در ! انلرى بربرينه قاتمق طوغرى اوله مز .

***

احمد متينك بو موافقتى كندى حسابات وملاحظاتنجه نه بيوك برفداكارلق ديمك اولديغنى حسين بصرى بيلمش اولسه ايدى كيم بيلور نه قدر دوچار حيرت اولور ايدى . بونى بيلمديكى حالده دخى اوقدر سوينديكه احمدك اتككنى اوپمكه طوراندى . فقط احمد متين قطعياً منع ايدرك برطورمردانه ايله مصافحه سنى اتك اوپمكه ترجيح ايلدى .

بو ايشده احمد متينك كنديسنى نه قدر فداكار صايديغنى اكلامق ايچون اولا شونى بيلمليدركه بو آدم برشيئه قرار قطعى ويره جكى زمان كونلرجه كيجه لرجه هفته لر حتى آيلرجه دوشونور هر احتمالى كوزلرينك اوكنه كتورورده بركره او ايشه قرار قطعى ويرديمى آرتق برحرفنى تعديل ايده مز . ايشته يكى ملكة البحرك تقيمات داخليه سى ايچون ده بويله دوشونمش بويله برقرار قطعى ويرمش ايدى . او دوشونجه لرى او قرار قطعيسى ايچنده ايسه برحسين بصرى يوق ايدى . شمدى

برده رفيق ظهور ايدى و برنجه سفينه‌نك تقسيمات داخليه‌سنده آز چوق تعديلات اجراسى لازم كله‌جك. بو فداكارلق آز فداكارلقميدر؟

واقعا قوجه بركمى ايچنده حسين بصرى دخى بر طرفجقده باربنى و برسون كبى بر سوز سويلنه بيلور ايسه‌ده بويله اولچوسز ميزانسز سوزلر احمد متين ايچون اوله‌مزلر. حريف بوكمى بى نصل برايش ايچون ياپديريور ايسه هر جهتى‌ده او ايشه متناسب اوله‌رق ياپديريور. نه بر ذره نقصان نه‌ده بر ذره زياده! او بله حسين بصرى كبى بر رفيق دكل آ بر طايفه‌بى بر خدمتجى‌بى بيله نره‌سنى بولورسه اوراده ياتسون حكمنه تابع ايده‌ميور. ايشك بو جهتنده كى اهميتى اكلامق ايچون ملكة البحر حقنده دها بر طاقم ايضاحاته كيرشملى‌يز.

ملكة البحرك اونورغه‌سى آلتنده اون بك اوقه دوكمه تيمور بولنمق وشدائد بحريه‌يه قارشو يلكنجه تأمينات ممكنه‌نك كافه‌سى اكمال ايدلمش اولمقله برابر الك زياده قورقوله‌جق اولان شى كرك بر بشقه كمى وكرك ساحلده وياخود دكز آلتنده بر قيا ايله مصادمه مسئله‌سى اولديغندن بونك ايچون ده اقتضا ايدن احتياطلرك كافه‌سى اكمال ايدلمش ايدى.

اربابنه معلوم اولديغى اوزره بر كميده غرق حالنده يولجيلرى قورتارمق ايچون اسباب تخليصيه نه‌قدر مكمل اولورسه اولسون اصل الك بيوك قورقو اسباب مذكوره‌يه توسله ميدان قالميه‌جغى احتماليدر. قوجه بر واپور مصادمه حالنده ايكى دقيقه ظرفنده غرق اوله‌بيلور. بو مدت ظرفنده انسان هانكى اسباب تخليصيه‌يه مراجعت ايده‌بيلور! الده بولنان منطارلر خلقه‌لر جاكتلر صندالر كبى شيلردن استفاده ايچون بر آزده زمان ايستر. اويله ايكى اوچ دقيقه ظرفنده انسانك الى نه ايشه واره‌بيلوركه؟

بناءً عليه بويله بر قضاده كمينك كلياً غرقنى نه‌قدر تأخير ايده‌بيلورلر ايسه اوقدر فائده واردر. بونك ايچوندر كه كمى‌بى بر طاقم بولمه‌لره تقسيم ايدرلركه او بولمه‌لرك بر طرفندن سقطلق ظهور ايدوبده صو طولسه‌بيله سائر بولمه‌لره كيره‌ميه‌جكندن اوله‌بيلوركه كمى هيچده باطميه‌رق سائر بولمه‌لرك بوشلغى سايه‌سنده ينه صو اوزرنده يوزه بيلسون. باته‌جق بيله اولسه البته بر خيلى زمان صكره باته‌جغندن او زمانه قدرده يولجيلر باشلرينك چاره‌سنى دوشونه بيلورلر.

لكن بويله بر حالده اون بك اوقه‌لق

تيمور دوكمه صافره ملكة البحر ايچون پك آغر كله جكى ده دركاردر. بناءً عليه احمد متين اول باول بو صافره نك ويده لرينى اويله بر اوسته لقلى صورتده ياپديرمش ايدى كه حين حاجتده اوچ بش دقيقه ظرفنده ويده لر چوزيله بيله رك صافره دخى دكزك ديبنه قدر دفع اولنه بيلور ايدى. شو امكانله برابر ملكة البحرك تكنه سى بش يردن بولمه لر ايله بولنوب التى كوز حاصل اولمش بولنديغندن صافره يى فى الحال دكزه آتنجه بر دكل ايكى كوز بيله صو ايله طولسه سائر بو كاريله برابر كمى يه غرق اوله مايه بيلور ايدى.

شو بولمه لر تكنه نك نره لرنده اولديغى قريباً شكليله كوريلور. بز شمديكى حالده بولمه لرك نصل ياپلدقلرينى براز ايضاح ايده لم: بولمه كمينك مقطعنه تمام اويغون اوچ ميلى مترو قالنلغنده غالوانولى ساجدن ياپلمشدر. اما بو اينجه لك ايله بر كوزه صو طولديغى زمان ساجى اكوب پاطلاته بيله جكندن عرضانى وطولانى كوشه بندلر دخى ربط اولنه رق بو تهلكه يه دخى بر طرف ايدلمشدر. ساجك هر طرفدن تكنه يه التصاق ايلديكى يرلرده دخى قوتلى كوشه بند تيمورلرى بولنه رق اوقدرده امتزاجلى ياپلمشدركه آره لرندن صو صيزمق احتمالى براقلمامشدر. بعض تكنه لرده بو ساج بولمه لرك اوزر ينده امتزاجلى قپولر آچيليور ايسه ده احمد متين بونلرك نه امتزاجلرينه نه ده حين حاجتده درحال قپانى ويره جكلرينه امنيت ايده مديكندن بر بولمه دن ديكرينه كوكرته التندن چكلمك امكانى فدا ايدرك هر بولمه يه مخصوص بر قپورته لى نردبانله اينلمك جهتنى ترجيح ايلمشدر.

بوقدر اطرافلى دوشونيلن اسباب تأمينيه يى بر قاندها تقويه ايچون هر بولمه يه بر طلومبه خرطومى منتهى اولور كه بونلرك ده جمله سى باش طرفده غايت قوتلى بر طلومبه ده اجتماع ايلر. اويله بر وضعيتده كه بو طلومبه هرهانكى بر بولمه نك صويى تخليه اتمك لازم كلور ايسه البته يارميه بيلوب قوتى دخى دقيقه ده يارم مترو مكعب صو آته بيله جك درجه لرده در. كمينك سائر بعض لوازميله برابر لوندره دن جلب ايدلمش اولان بو طلومبه بالفرض ملكة البحر كاملاً صو ايله طولمش اولسه همان بر ساعت ظرفنده بنه كاملاً صويى تخليه ايده بيلور. بر بيوك چرخ واسطه سيله وانسان قوليله اداره اولنور غايت اوسته لقلى ومكمل بر طلومبه در.

ايمدى بوقدر درين حسابلر ايله ملكة البحرك بولمه لرى شو:

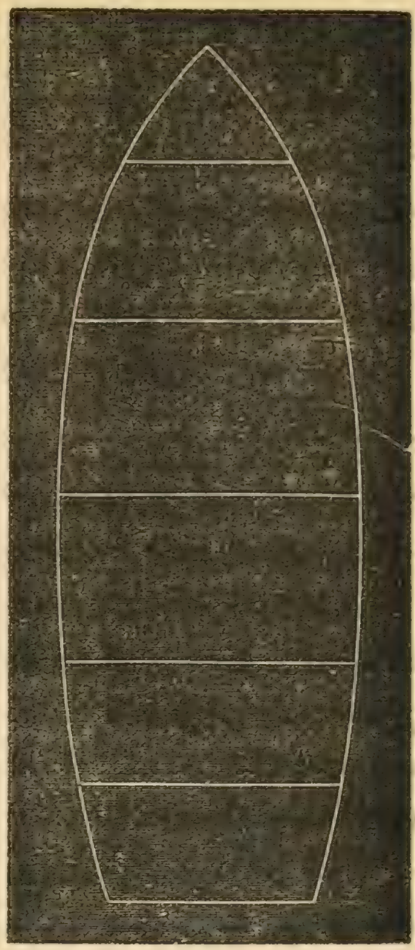

شکله کیرمش اولدیغندن وسائر تقسیما-
تی ده بو بولمه‌لره تابع اولدیغندن احمد متین
یکی ارقداشک ده کندی ایلک ترتیباتنه انضمامی
اوزرینه ایشته بو بولمه‌لری تبدیله قدر
مجبور اوله‌جق ایدی که بو فداکارلغک
نه بیوک برفداکارلق اوله‌جغی ده انشاآت
بحریه حسابلرنده آزیجق ذهن صاردیرانلر
نزدنده محتاج تطویل دکلدر . شوقدرجق
براخطاری زائد کورمیدم که باشده قیچده
اولان بولمه‌لر کمینک اوجه‌لری طار
وصودن خارج اولان قسمنک چوق
اولملری حسابیله حسابه مکعبجه نصل
مساوی ایسه‌لر باشدن ایکنجی بولمه ایله
قیچدن ایکنجی بولمه آره‌سنده برمترو قدر
عرضانی برفرق وارایسه‌ده اودخی اصل
تکنه‌نک عمومی عرضنه نسبتله باش طرفک
دها طار اولمسیله توازن ایتدیرلمشدر .
نهایت باشدن قیچدن اوچنجی بولمه‌لرک
حاصل ایلدکلری ایکی کوز یکدیکرینه تمامیله
مساویدر . دیمک اولیورکه بوبولمه‌لرک
هانکیسی براز ایلرویه یاخود کیرویه تبدیل
اولنه‌جق اولسه‌لر کمینک حسابی بالکلیه
دکشه‌جکدر .

شو تفصیلاتک مطالعه‌سی اثناسنده
قارئلرمز انشاآت بحریه‌نک نه دقیق حسابلر
اوزرینه مستند بولندیغنی ده دوشونیورلریا؟
بونی کندیلرینه صورت مخصوصه‌ده
توصیه دخی ایلرز . زیرا رومانلرک تکثیریله
انظار و افکار قارئینده حاصل اولمش بولنان
تنور وتوسع آرتق کندیلرینه ایدن ایی‌یه
تفهیم ایلمشدرکه رومان دینلن شی مطلقا
برکسه‌نک دیکر کمسه‌یه تعشقندن عبارت
اوله‌مز . مطلقا رذائل بشریه‌نک تصو-
یرندن عبارت اوله‌مز . مادی وحقیقی
اولان رومانلر هرشیئک تمام صورت

حقيقيه‌سنى تصوير ايتملى ايمش . ايشته انشا آت بحريه‌نك صورت حقيقيه‌سنى دخى قارئلرمز — فقط پك مجمل ومختصر اوله‌رق — بوراده كوره‌جكلردر . انشا آت بحريه خصوصنده‌كى اهميتى موازنه ايچون احتمال كه ايضاحاتك بودرجه‌سنده سائر هيچ بررومانده بوله‌ميه‌جقلردر . مكركه يدى سكزسنه مكتب بحريه‌يه دوام ايده‌لرده صنايع انشائيه‌يى مكملاً تحصيل ايليه‌لر . زيرا يالكز انلرك كتابلرينى اوقومقدن‌ده هيچ برفائده حاصل ايده‌مزلر . چونكه اوكتابلرى اكلايه‌بيلمك مقدمةً سائر برچوق فنونى تحصيله وابسته اولوب فنون مذكوره‌يى تحصيل ايتمش اولانلر ايچون يازيلان بوكتابلرى ارباب اولميانلر اصلا اكلايه‌مزلر .

*

* *

بوقاروكى شكل ملكة البحرك يالكز بولمه‌لرينى حاوى اولوب سفينه‌نك تقسيمات اساسيه‌سى ده واقعا بونلر اوزرينه مبتنى ايسه‌ده قارئلرمز يالكز بوتقسيمات اساسيه ايله اصل تقسيمات داخليه تفصيلاتنى بند تفهم ايده‌ميه‌جكلرندن كنديلرينه بواساس اوزرينه تفصيلات لازمه‌يى حاوى ايشته برشكل دها عرض ايليورز :

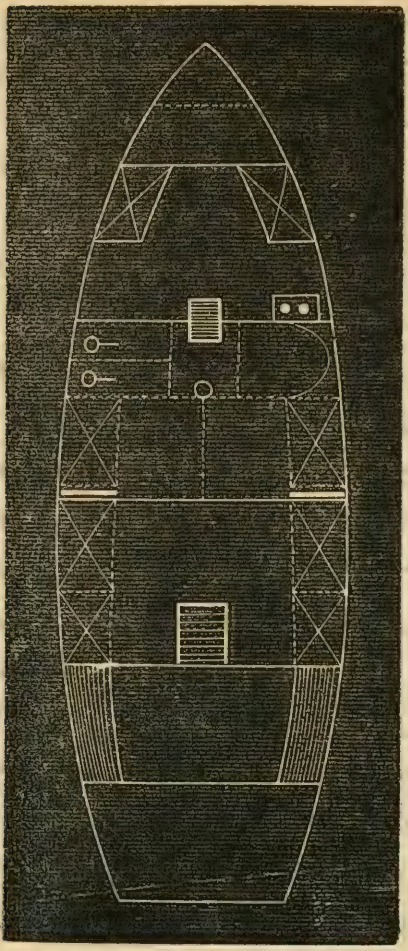

بوشكلك تعريفاتى ايچون سفينه‌نك قيچ طرفندن باشلايم : قيچده برنجى بولمه‌نك حاصل ايلديكى ايلك كوزكينك قيچ بودوسلامه‌سنك دومن ايكنه‌جكى حذاسندن بدأ ايله صودن خارج براقديغى برووه قسميدر . بوقسمك درينلكى صويه قدر وارمز . بناءً عليه عمقى آز اولوب

اوراده برانبار بولنورکه یدك یلکنلری وبعض یدك خلاطلری انك ایچنده وضع ایدرلر . بوقسمك کوکرته‌سی التنده دومن یکه‌سیله اویکه‌یی اداره ایتمکی تسهیل ایلیه‌جك اولان واوجلری دومن طولابنه مربوط بولنان یکه بالانغدلری طولاشمقده‌در .

ایکنجی جزکی ایله ترسیم اولنان ایکنجی بولمه‌نك حصوله کتوردیکی ایکنجی کوز « قوق پیت » دنیلن برنوع تراسه‌در . ایکی طرفلری برر مترو عرضنده کوکرته اولوب اورته یرینك آچیقلغی بزم پیاده قایقلرنده بوجیلرك اوتوردقلری انبار کبی چوقورجه بریردر . لکن چوقورلغی پیاده قایقلری کبی تماتکنه‌نك دیبنه قدر دکلدر . زیرا ملکة البحرك عمق بش مترو اولوب بونك ایکی بچغی اونورغه وقورروز وسیتیه یابلر یله ایاق دوشه‌مسنه قدر اولان قسمه آیریلور ایسه آیاق دوشه‌مسندن دخی کوکرته‌یه یعنی کمی دنیلن بتانك طوانه قدر دیکر ایکی بچق مترولق بر ارتفاع قالورکه بوحالده تراسه ایچنده ایاقده طوران انسان اطرافنی کوره‌مز . بوقوق پیتی یاپمقدن مرام کمی بولده ایکن بوجیلر بوراده اوتورسونلرده اطرافی کورسونلر دیه . زیرا ایلروده آرمه شکلنی دخی ارائه ایلدیکمز زمان کوریله‌جکی اوزره قوطره‌لرك آرمه‌سی اوبله واپورلرده استمبوطلرده اولدیغی کبی بوجیلرك کوکرته اوزرنده اوتورمه‌لرینه مساعد اولمیوب بیوك یلکنلرك « بوما » دنیلان دیره‌کی کینك هر اوراصاسنده کوکرته اوزرنده بولنانلره ایلیشه‌رك جمله‌سنی طارایوب دکزه آتمغه قدر تهلکه‌لر کوسترر . انجق چوقورجه بریره احتیاج واردرکه انك عمقنه نسبتله بوما سیرنك ارتفاعی انسانك باشندن یوقاروده قالسونده اوراده انسان راحتجه اوتورسون دیه ! بوحالده ملکة البحرك تراسه‌سی یالکز بر مترو قدر عمقنده اولمق کافیدر . زیرا بوجسامتده‌کی بر تکنه ایچون بوما دیره‌کی دخی بر مترو قدر یوکسك بولنه بیله‌جکندن تراسه‌ده انسان فرح فرح ایاق اوزره طوره‌بیلور . ایکی طرفده کوکرته‌لنمش کوستریلان یرلر دخی اوچر مترو طول وبرر مترو عرضنده و برر مترو عمقنده بیوك وواسع طولابلر اولوب قومانیا حفظنه یعنی کیلارلك خدمتنه تخصیص اولنورلر . برده بوتراسه‌نك عمقی برمترو اولدیغنه کوره انك ایاق دوشه‌ملری التنده بربچق مترو قدر عمقی اولان برآنبار دهاقاله‌جغی اونوتلمامليدر . بومحلك دخی نه کوزل ایکی یتاق قاره‌سنه تقسیم ایدلمش اولدیغی قریباً کوریله‌جکدر .

قوق پیت حقنده‌کی تعریفاتمزی اکمال ایتمش اولمق ایچون شونی‌ده اخطار ایلیه‌لم‌که : بوتراسه‌نك ایاق دوشه‌مسی صو

خطندن يوقاروده اولديغندن اورايه دوكوله‌جك و ياخود كيره‌جك اولان صولرك مخصوص دليكاردن دكزه آقه‌جغى دركار ايسه‌ده بيوك بر طالغه كيره‌جك اولور ايسه اوك طرفده بولنان و صالون اولديغى قريباً كوريله‌جك اولان اوچنجى بولمه‌يه كيره‌بيله‌جكندن فنا هوالرده برينه قونلمق اوزره اشبو قوقپيت ايچون دخى قپاق كبى بر اكرتى كوكرته ياپلمش وانك منقسم اولديغى پارچه‌لر دخى ينه اياق دوشه‌مه‌سى اوزرينه مرتباً قونلمش اولديغندن يوجيلرك آياقلرى ايشته بو قپاق پارچه‌لرى اوزرينه باصمقده‌در ٠

اوچنجى چزكينك ترسيم ايلديكى بولمه ايله وجوده كلن اوچنجى كوز صالون اولديغنى سويلدك ٠ بورايه ينه تراسه‌دن كيريلور ٠ صالونك عمقى تمام ايكى بچق مترو اولوب بونك بر متروسنى قوقپيتك عمقى محسوب ايلديكندن باقى بر بچق مترو عمقه قدر دخى هر قدمه‌سى يكرميشر سانتى مترو ارتفاعنده اولمق اوزره يدى اياق نردبانله اينلور ٠ بو نردبان دخى شكلمزده رسم اولنمشدر ٠ صالونمز كمينك عرضنه مساوى يدى مترو بويده و درت مترو عرضده غايت واسع و فرح بر صالوندر ٠ ايكى طرفدن برر مترو وسعتنده صدرلر ترتيب اولنمشدر كه بونلرك دخى هر برى اورته يرلرندن ايكيشر تقسيم اولنه‌رق بناءً عليه برر مترو عرض ايكيشر مترو طولنده غايت واسع درت يتاق وجوده كلمشدر ٠ كوندوزلرى اوزرلرنده اوتوريلان بو يرلرده كيجه‌لرى دخى عادتا يتاق اوله‌رق ياتيله بيلور ٠ يتاقلرك التلرى دخى غايت كنيش و منتظم اثواب و چماشير طولابلريدر ٠ همان اونوتمقسزين خبر ويره‌لم كه نردبانك التيده طاتلى صو ايچون منتظم بر صهريجدر ٠

تراسه‌دن صالونه كيرمك ايچون نردبانك اوست باشنده بر مترو عرضنده كى قپويه كلنديكى زمان اوراده انسانك اياقلرينى باصديغى يرده يتمش بش سانتى مترو تربيعنده بر كوچك قپاق كوريلور ٠ بو قپاق كوندوزلرى قپاليدر ٠ كيجه‌لرى آچلديغى زمان ايسه تراسه‌نك اياق دوشه‌مه‌سى التنده‌كى ايكى اوفاجق يتاق قابينه سنه يول ويرر ٠

شمدى براز دها ايلرويه كچه‌لم :

اوچنجى بولمه ايله دردنجى بولمه‌نك اره‌سنده كى كوز دخى اساساً صالونه مساوى بر كوز اولوب فقط نقطه‌لى بر چزكى ايله ايكى‌يه تقسيم اولنمشدر كه كنيش طرفى ايكى بچق و طار طرفى دخى بر بچق مترو عرضنده قالمشدر ٠ بو نقطه‌لى چزكينك ترسيم ايلديكى بولمه او يله صو چكمامك

ایچون ساجدن یاپلمش اولیوب تختهدن یاپلمشدر . اوراسی احمد متینك نفسنه مخصوص بر یتاق اوطهسی ایدی . ایکی بچق مترو عرضندهاولان بواوطهنك صاغ طرف کوپشتهسی حذاسنه قاربولهسی وصول طرف حذاسنهدخی کتبخانهسی مرتب ایدی . انجق حسین بصرینكده رفاقتی قبول اولندقدن صکره ارتق بویتاق اوطهسنی ایکی یه تقسیم ایلمکدن بشقه هیچ چاره بولنهمدی. کینك بولمهلرینی بوزمقدن ایسه کندی یتاق اوطهسنك کوچولسنی کوزه کسدیرمك لازم کلدی . بناءً علیه بنه شکلده کوستردیکی اوزره بو محل اورته برندن ایکی یه تقسیم اولنهرق صاغلی صوللی ایکی یتاق قابینهسی وجوده کلدی که هر برینك عرضی ایکی بچق وطولی اوچ بچق مترو اولمغله بنه غایت فرح برر اوطه عداولنور . الك بیوك واپورلردهدخی یتاق اوطهلری بونلردن دها واسع اولهمز . بونلرکده قاربولهلری صالونك قاربولهلری کبی ترسیم ایدلدکلرندن دها زیادهتفصیله حاجت کورلهمز . یالکز یتاقلرك اایاق اوجلرندهکی یاریمشر مترو قدراچیق برلره برقاینجه خط صورتنده ترسیم اولنان شیلرك بوز یقایهجق لاوابو طاقمی اولدقلری محتاج اخباردرکه بونلر یکرمی سانتیمترو درینلکنده وبرمترو عرض وبر بچق مترو ارتفاعنده کیلره مخصوص وغایت مصنع بوز طاقلری اولهرق اوروپادن حاضریاپلمش جلب اولنورلر. اکثرلری اولك طرفده کی قپاغه یاپیشق اولوب قپاق قپاندیغی زمان میدانده هیچ برشی کورلمزده آچلدیغی زمان قوجه برلکن و برصو موصلغی وفرچه وصابونلق وسائر کافهٔ لوازمیله مکمل برلاوابو انسانك اوکنه آچیلیویرر.

کینك الك ایی یتاق اوطهلری دیمك اولان بو اوطهلر ایله قپجهده ترامهنك اتندهکی یتاق قابینهلرینك برفرقی وارایسه اوده بونلرك ارتفاعلری ایکی بچق مترو اولدیغی حالده قپجهده کیلرك بر بچق مترو ارتفاعنده اولملرندن عبارتدر . بوحالده درونلرنده کزنلرك برآز بیونلرینی اکهرك کزملری لازم کلهجکی آشکاردر . معهذا هواسزلقدن مضطرب اولنغه محل یوقدر. زیرا ترامهنك ایکی طرفلرنده غایت اوستالقلی هوا مانیقهلری بونلرك هواسنی تجدید ایدرلر .

احمدمتین ایله حسین بصری یه مخصوص اولان یتاق اوطهلرینك قپولری دخی اولك طرفده اکی بویی برر بچق مترواولان بر مربع اوزرینه آچیلورلرکه بومربعكده صول طرفنده ایکی خلا وصاغ طرفنده واسع برحماموواردر . یتاق اوطهلرینك قپولری ارهسندهکی دائره دخی دیرك محلنی

اشارت ایدر . کرك بوخلاره وکرك يتاق اوطه‌لرينه ایمك ایستیانلر دیرك محلنك قارشوسنه رسم اولنان غايت ديك وتيموردن معمول کمیجی نردبانندن اينرلر . واقعا بو شکلی تماشا ایدن برانشائیه مهندسی يتاق اوطه‌لرينك قپولريني صالونه آچيق ايستر ايديسه‌ده يتاق اوطه‌لريله صالونك آره‌سنده ساجدن معمول بربولمه بولنوب بونلره آچيله‌جق قپو نه‌قدر امتزاجلی ياپلسه احمد متين يه امين اوله‌ميه‌جغندن بورسمی دها امين بوله‌رق ترجيح ايلمشدر .

يتاق اوطه‌لرينه اينيلن ديك تيمور نردبان كبي برنردبانله دخی دردنجی وبشنجی بولمه‌لرك تشكيل ايلدكلری کمیجی قغوشنه اينيلور . بوقغوش درت مترو بونده والك كنيش يری يدی مترويه قريب بروسعتده اولوب اوك طرفنده رسم اولنان يتاقلر دخی اوست اوسته ايكيشر يتاقدركه شو حالده اوراده درت يتاق بولندقدن ماعدا بونلر ايله نردبان جهتی آره‌سنده‌ده پك واسع برير قالور . اوبرك صاغ طرفنه برمطبخ صوبه‌سی قونلمشدر . هم‌ده بولمه‌نك اوته طرفی حمام اولديغنه دقت ايديلور ايسه قوب قولای اكلاشيلوركه حامده دائما صيجاق صو بولنور . بوقغوشك عمقی ايكی متر ودن نقصاندر . بناءً عليه اوزون بويلی برآدم پك‌ده ديم ديك يورو يه‌مز . زيرا بونك التی دخی برمتر ودن زياده بر انباردركه آغرقومانيايی قويمغه مخصوصدر . خوش بوانبار برمتر ودن آزجه برعمق ايله يتاق اوطه‌لری وصالونك‌ده التنه قدر امتداد ايلر . بوراده كورديكمز ايكی تيمور نردبانلرك آلتلری‌ده طاتلی صوصهر نجيدر .

بوحالده تعريف ايده‌جكمز بر يالكز الك باشده‌كی بولمه قالدی . انك‌ده نقطه‌لی چزكی ايله تقسيم اولنان ايكی قسمندن باش طرفده بولنان قسمی زنجير مخزنی وكيروده اولان قسمی انباردر . معلوم آكيلرده انبار نه‌قدر زياده اولسه بر ينه كوره ينه آز كورونديكی زمانلر دخی اولور . هله بر كمينك نه‌قدر اشيايه محتاج اولديغنی قارئلرمز كورسونلرده باقسونلر بوحقيقت نه‌قدر باهردر .

***

يكی ملكة البحرك بويله تقسيمات داخليه‌سنی دخی اكلايه بيله‌جك درجه‌لرده انشا آتنك ايلروله‌مسی پك چابق ميسر اولمش ظن ايدلمامليدر . حسين بصری‌نك رفاقت تكليف ايدرك قبول دخی اولنديغی زمانلر كمينك ساج بولمه‌لری هنوز قونلمش ايدی‌ده كوكرته‌سی دخی قاپلانمغه باشلامش ايدی . حسين بصری رفاقته قبولدن طولايی كوزلری ارتق دنياده هيچ برشی كورمامك درجه‌سنده سوينديكندن انشاآت

محلنه هر كون دوامه باشلامش و بيك درلو سؤاللر ايله احمد متينى اوزون اوزادى يه سويلتمكده بولنمش اولديغندن احمد متين بويله تقسيمات داخليه يه قدر اولان تفصيلاتى ارقداشنه كاغداوزرنده ورسم صورتنده تلقين ايتمش ايدى. معلوماً برشى احمدمتين ايچون مهم اولورسه انى تفهيمدن اصلا اوشنمز. هله حسين بصرى كبى بر ده ديكله مكدن يقميان اوصانميان بر مستمع بولديغى وقت...

بر كون حسين بصرى ينه احمد ايله انشا آت بحريه و كميجيلكه دائر مصاحبه ايدر ايكن صوردى كه:

— ملكة البحر بر يلكنلى قوطره اوله جغنه بر وابور اولسه ايدى دها اعلا اولمزمى ايدى؟

— اويله سى ده واردر. صفا وسياحت بحريه ايچون درلو كميلر ايجاد اولنمشدركه بونلرك هر درلوسنك «ميقست» يعنى مختلط دنيلور بر درلوسى دها واردركه هم يلكن قوللانور هم ماكنه.

— اى بزمكى دخى او يله اولسه فنامى اولوردى؟ بوقسه مصارف انشائيه سيمى.....

— خير! مصارف انشائيه اوقدرده فرق ايتمز. لكن بونك بيك درلو محذورلرى واردر.

— شمدى يه قدر كميجيلكه دائر بيك شى اوكرنديككز شاكرديكزه بونى دخى تفهيم بيورر ايسه كز منتدار كز اولور ايدى.

— افندم! واپورك الك بيوك محذورى تكنه نك تمام برثلثنى ماكنه و قزغانك اشغال ايتمسنده در. هم ده الك اورته برندن الك كوزل محلنى بونلر اشغال ايدرلر. اكر ملكة البحر واپور اولسه ايدى صالون ايله ياتاق اوطه لرينه آيرديغمز ايكى كوزلك ثلثانى ماكنه وقزغان اشغال ايده جك ايدى ده تكنه نك قسم باقيسى دخى بزم مرتبه تمز ايچون از كله جك ايدى. يالكز قزغان وماكنه اولسه ينه نه ايسه نه! يا كومورى نه ياپه لم؟ هيچ اولمز ايسه قرق سكز ساعت اداره ايده جك قدرده كومور لازم دكلمى؟ او حالده صافره وتوازن حسابلرى قارمه قاريشيق اولور.

— نه دن قارمه قاريشيق اولسون؟ ماكنه وقزغان وكومورك برچوق بر طوته جغى دركار ايسه ده صافره حسابى.....

— سزه كچن كون دخى تعريف ايتمش ايدم يا؟ اولا تكنه نك مساحهٔ حجميه سنى اولچرلر. مثلا اللى بش مترو مكعب بولدق؛ ديمك اولوركه بو تكنه اللى بش طونه لانو استيعاب ايدهبيلمسنده در. بعده بونك نه مقدارى صودن بوقاروده قاله جغى حسابه اولنور. فرض ايده لم كه برثلثى. او حالده

اون سکز طونه‌لاتوسنی بریانه چیقارنجه‌یه
الده اوتوزیدی طونه‌لاتو قالور . بوندن
صکره کمینك کندی ثقلتنی وآرمه‌نك
آغرلغنی ودرونه قونیله‌جق زنجیرو بیرو
وبوبیلا وقومانیا وصهرنجلرده کی صویی
حساب ایدرسه‌کز . بونلرك‌ده کافه‌سنی
اون بش بیك کیلو غرام یعنی اون بش
طونه‌لاتو حساب ایدنجه اوتوز یدیدن
بونی‌ده چیقاروب باقی یکرمی ایکی طونه‌لاتو
قالور. ایشته بو یکرمی ایکی طونه‌لاتوسنك
مثلا اون ایکی بیك کیلو غرامنی صافره
اوله‌رق بوکلتور ایسه‌ك کمینك تکمیل
تحملنه کوره الده اون طونه‌لاتو قدر بر
احتیاط قالمش اولورکه ایستر ایسه‌ك بوقدر
دها یوك آله‌بیلورسك. شمدی بوتکنه‌یی
واپور حالنه قوینجه قزغان وانك ایچنده‌کی
دائمی صو وکومورلکلر طولوسی کومور
وماکنه آلکز سزه اون بش یکرمی بیك
اوقه‌لق بر یوك ایتدی. واقعا تکنه بوکا
دخی متحمل اولور ایسه‌ده اوحالده
صافرمه‌یه لزوم وتحمل دخی قالمیه‌جغندن
وبوقدر یوك هپ بالنسبه یوکسکده
بولنه‌جغندن توازن مسئله‌سی بوقوطره‌ده
اولدیغی قدر امنیت قطعیه التنده النمش
صایله‌مز .

— اوت اکلادم . حقکز وارمش . برده
اوقرق سکز ساعتلك کومور بیتنجه اثنای
راهده یکیدن تدارك خیلی کلفتلی اولور .
دکلمی افندم ؟

— اویله‌یا ! بوندن ماعدا بر قوطره
ده محافظه ایدیله بیله‌جك نظافت وطهارت
برواپورده اصلا ممکن اوله‌مز . واپور
نه‌قدر تمیز طوتیلور ایسه طوتلسون
کومور توزی دومان یاغ پیسلکی مطلقا
منع اولنه‌مز . یاپونلرك قوقوسی ؟ اثنای
راهده دخی کرك اوسقورونك کرك ماکنه
نك چیقاره‌جقلری درلو صدالر انسانده
باش بین براقمزلر . هیچ سس صدا چیقار
میان واپور همان نادردر . مطلقا برده
صارصینتی اوله‌جق . قوطره‌ده ایسه
بونلرك هیچ بریسی یوقدر .

— ایشتدیکمه کوره مصر کباری
نیل نهری اوزرنده کزمك ایچون اشبو
طرزه التفات ایتمه‌رك ذهابیه دینیلور بر
نوع غایت منتظم وسیار صالونلر اطلاقنه
شایان کوریله‌جك درجه‌لرده مکلف کمیلره
بینلرده بونلری واپورلره چکدیررلر ایمش .
دیمك اولیورکه بوحساب اوزرینه بنا
ایدلمش برشیدر .

— اویله‌یا ! ذهابیه‌لر اك مکمل واپورلرك
اك لطیف قماره‌لرینه قیاساً یکپاره بر قماره
اعلا برقوناق اولوب صواوزرندن قالقوب
کیندیکی بیله حس اولنمز ایمش .

— « ایمش » دیدیککزه کوره

سزك هنوز رأى العين كورمامش اولدیغکز اکلاشیلور .

— اوت! هنوز كورمدم . انشاءالله انلرىده كوروروز .

— انشاءالله افندم سايه‌كزده! آه شو جهانى كزمك نه‌طاتلى نه نافع شيدر . انسان سياحتله اوكرنديكى شيلرى بشقه هيچ بر مكتبده اوكره‌نه‌مز .

— حقكز واردر . كمالات انسانيه‌نك الك بيوك مكتبى سياحتدر . سياحتله ايديلن تتبع هيچ برشيئه بكزه‌مز .

برطوغريسوز دها سويلمك لازم كلور ايسه دیرزكه رفاقته قبول اولنمق مسئله‌سى حسين بصرى‌يى نصل چيلديره‌سى‌يه ممنون ائلمش ايديسه احمد متين‌ى‌ده اندن آز ممنون ايتمامش ايدى . زيرا بوچوجق هرشيئه وبالخاصه دكز خصوصاتنه غايت مراقلى اولوب تعريف اولنان شيلرى دخى غايت سريع برانتقال ايله درحال اكلاديغندن احمد متين بويله برارقداشه سفر حالنده دكل اقامت حالنده بيله احتياجى اولديغنى اكلادى . حتى حسين بصرينك اصل هوس ايلديكى مسلك تأليف وتحرير مسلكى اولديغنه كوره ايلك قلمنى بوسياحتك تحريرى اغورنده تجربه ايتمسنى‌ده تكليف ايدنجه حسين بصرى ديدى‌كه :

— بنم ايچون بوندن بيوك عنايتمى اولور افندم ؟

— باخصوص يازه‌جغكزشى يالكزبزم مشاهداتمزدن‌ده عبارت اولميه‌جقدر .

— واى ! دها نه‌سى اوله‌جقدر .

— بوسياحتك ايچنده برده عظيم رومان !

— امان الله عشقنه اونصل شى ؟ اندن هنوز خبرم يوق‌ايدى .

— نره‌دن خبركز اوله‌جق ؟ سزه هنوز سويلمدم‌كه ! فقط بوكون انى تفصيله وقتم يوقدر . انشاءالله بر بشقه كون بشقه اشتغالمده اولمزايسه آنى‌ده سزه حكايه‌ايده‌يم .

*
* *

احمد متينك بشقه برمشغوليتى اولميان كوننك حلولنى حسين بصرى پك چوق بكله‌مكه مجبور اولمدى . اوچ درت كون صكره بركون هوا ياغيشلى اولوب انشا آت باشنه كلمك ممكن اوله‌مديغندن حسين بصرى احمدمتينك خانه‌سنه كيتمش ايدى . اوت ! ارتق احمدمتينك خانه‌سنه‌ده كيدوب كلمكه باشلامشدر . اوراده احمد متين بشقه كوريله‌جك ايشلرى‌ده اولمامق حسبيله اجرا ايده‌جكلرى سياحت ايچنده‌كى رومانى‌ده ارقداشنه حكايه ايتمكه عزم ايلدى . ديدى‌كه :

— بركون قوله قپوسنه كيتمك لازم

كلدی . يوكسك قالديرم يوقوشندن چيقار ايكن براسكی كتابجی يودی. كوردم كه برقپالی دكانك اوكنه يوزلرجه اسكی كتابلر سرمش مشتری بكله‌یور ایدی . بونوع كتابجيلر نه تحفدرلر . آلوب صاتدقلری متاعك قيمت حقيقيه‌سندن اصلا خبردار دكلدر . بعض كره التمش پاره‌یه براسكی كتاب صاتا. رلركه اسكيلكندن وندرتندن طولايی التمش غروش و برلسه اله كچوريله‌مز . بوحريفلردن اكثريالك مقبول اسكی كتابلر آلمغه الشمش اولديغمدن اوكون دخی كتابلری قارشديرمغه باشلادم . « قاواليه‌رو تورقو » سرنامه‌سيله براسكی شی كوردم . بوسرنامه‌نك التنده‌ده « شيرزاد دل سه‌لوچيا » يازيلی ايدی .

حسين بصری بوراده برملاحظه‌جق بيان ايلدی . ديدی‌كه :

— بواسملرده اكلاشلميه‌جق برشی يوق . « ترك شواليه‌سی وشيرزاد سلچوقی » ديمك اوله‌جقدر .

— اوت ! تماميله اكلاديكز .

— فقط تركده شواليه وارمی‌یا ؟ معلوم آ « شواليه » ديه اوروپانصارا سندن عمرلرينی محاربات صليبيه‌يه وقف ايتمش بر طاقم قهرمانلره ديرلركه . . . .

— معلوم ! معلوم ! فقط شواليه. لكك اوروپادن دها اعلاسی عربلرده و دها صكره‌لری‌ده تركلرده كورلمشدر . تاريخ عرب شواليه‌لكنی عنعنه‌سيله تصريح دخی ايدر . واقعا ترك شواليه‌لكنی اوقدر تصريح ايتمز ايسه‌ده ذاتاً تركلك حقنده تاريخك تصريحاتی بك غيركافيدر . بو مقصد عثمانلی ارباب معارفنك تتبعات معارفخندانه‌سيله حاصل اوله‌جقدر .

— الده مأخذ اولمدقدن صكره قوری تتبع نه فائده ويرر ؟

— مأخذمی ؟ مأخذ ديديكز نه اوليور؟ بوندن اول يازلمش اولان تاريخلرمی؟

— اوله يا ؟ روايات تاريخيه اسلافدن اخلافه طوغری متسلسلاً انتقال ايده‌كلزسه . .

— زواللی مكتبلی ! حالا اوزركزده شاكرد قوقوسی وار . آه سز ژورژ غوصاری كورسه ايديكز آه انك دلالت ايلديكی حقايقه واصل اولسه ايديكز اعتراف ايلرايديكزكه غوصار ايله برسنه زمان كچورمك سكزسنه مكتبلرك درسخا. نه‌لرينه دوامدن خيرليدر .

— انشاالله سايه‌كزده غوصار ايله‌ده ملاقی اولورم . شمديكی حالده غوصارك شهراه حقايقده ارشاد ايلديكی احمدمتين دخی بكا كافيدر . شو حقايق ايضاح بيورسه‌كز . . .

— التماسه رجايه حاجت يوق . سزهمان ديكله‌يكز .

— بو یولده کی مباحثی برقاچ عمر مدتنده دیکله‌مه‌م بنه بیقمام .

— افندم تاریخ دینیلن شی بوردیغکز کبی اسلافدن اخلافه متسلسلاً انتقال ایدن روایاتدن عبارت قالسه ایدی وای ایدی حالمزه . اسکی خرابه‌لری اسکی مزارلری مغاره‌لری تومولوسلری فلانلری حفر وتحری ایدرك میدانه چیقاریلان بنالر نقوش معماریه وبونلرك اوزرنده‌کی خطوط واسلحه واوانیٔ بیتیه و اسباب تزیینیه ومدالیه‌لر و پاره‌لر وساره وساره یوقمی ؟

— ارکئولوژی و نومیزماتیق وساره کبی فنلرك اشتغال ایلدکلری مواد ! دکلمی ؟

— اوت ! حتی السنهٔ قدیمهٔ میته‌که نیجه عصرلرانلر میت حالنی المش اولدقلری حالده ارباب تتبعك همتیله یکیدن احیا ایدلمشلردر . ایشته بونلر اوزرنده اجرا اولنان تدقیقات وتتبعات اواسلافدن اخلافه انتقال صورتیله کلن روایات تاریخیه ایچنده اوقدر یالانلر بولوب تصحیح ایتدیرمش اوقدر نقصانلر بولوب اکماله سبب اولمشدرکه الیوم مصر وآثور وایران تاریخلری همان بالکلیه تصحیح اولنه‌رق اسکی خرافاتك ماهیتلری میدانه چیقارلمشدر . ایشته بویولده کی تتبعات بزم اسلام وترك وعثمانلی تاریخلرینی ده شمدیکی حال نقصانیسندن قورتاروب اکمال ایده‌جکلردر .

— انشاءالله . . .

— ایمدی بزم شمدیکی حالده دخی موفق اوله‌بیله‌جکمز برطاقم استدلالات واردرکه هیچ اولمزایسه عربلر کبی ترکلرك دخی شوالیه‌لکلرینی میدانه چیقاره‌بیلور . برکره شوالیه‌لکك تام قزغینلق زماننده اوروپا شوالیه‌لرینه کوکس ویرن صلاح الدینلرك نورالدینلرك فلانلرك دخی شوالیه وهم ده بتون شوالیه اولدقلری مرتبهٔ تحققده‌در .

— لکن بونلر ترکمی ایدیلریا؟

— یا نه ظن ایتدیکز؟ آنی سز ترکلکی عثمانلیلق ایله‌می باشلار قیاس ایدیورسکز؟

— خیر! سلاچقه دخی ترك ایدیلر .

— ایشته بونلر دخی سلاچقه‌دن معدوددرلر . فقط ترکلك سلاچقه‌دن‌ده بدأ ایتمز . هیچ تاریخلرده هم‌ده عرب تاریخلرنده کورمدیکزمی‌که عباسیه خلفاسنك سرایلرنده چیچك والتون کبی ترك نامیله موسوم ترك جاریه‌لری وارایدی؟ بونلر مأمون کبی اك بیوك خلفانك‌ده والده‌سی اولمشلر ایدی ؟

— الله عشقنه ! . . . .

حسین بصرینك بوسوزی سویلدیکی زمان یوزینه باقلی ایدی‌ده درجهٔ حیرتنی

كوزملى ايدى . كوزلرى فال طاشى كسيله رك چشم خانه لرندن فرلايوب چيقه جق ظن اولندى . احمد متين چوجغك بوقدر مراقلى اولمسنه پك زياده ممنون اوله رق سوزنده دها بيوك برشوقله دوام ايلدى . ديدى كه :

— نه تعجب ايديورسكز؟ بن بونلرى صحايف الاخبار نام تاريخده اوقودم . تواريخ سائره ده دخى واردر . حالبوكه تركلكى عباسيه دن دخى بدأ ايتديريكز . ترك قومى پك قديم پك بيوك پك عالى خصلت برقومدر . عباسيه نك دها مبادئ شهرتنده بونلر عسكرلك خدمتيله ممالك اسلاميه يه كله رك اسلامك اصل سيف سطوتنى ترك بازولرى صاللامش اولدقلرى كبى اسلامدن اول دخى تركلك هم ترقيسيله هم علو شانيله الك بيوك ملتلردن ايدى . « سيتيا » ناميله جغرافياى قديمه اوزرنده تحديد حدودينه بيله يونانيلرك مقتدر اوله مدقلرى ممالك ايشته شمديكى تركستان اولوب هرملت اسكندر كبيره مغلوب اولدقلرى حالده يالكز تركلر مغلوب اولمامشلر ايدى . بوندن اوچ درت بيك سنه اول اناطولى يى ده مصره قدر فتح وبرچوق ييللر اداره ايدنلر بونلردر . برى طرفدن سداسكندرك انشاسيله منع مرورلرينه چاره آرانديغى كبى اوته طرفدن سور چينك دخى انشاسيله منع مرورلرينه چاره آرانان قوم جليل ايشته بو ترك قوميدر . بونلرى ماصال صانميكز . حقايق تاريخيه دندر . نهايت ايلك « ترك » عنوانى الان ذات حضرت نوحك حفيدى اولوب نوح عليه السلام طوغريدن طوغرى يه بزم اغا بابامزدر .

— امان نه لر سويليورسكز ياهو ! بونلر هيچ برتاريخده يوقدر .

— اوت ! تاريخ بونلرك جاهلى ايسه ده ترك وتاتار اسملرى اوزرنده اجرا اولنه جق تتبعات لغويه ووستر ابون وهه رودوت كبى اسكى مؤلفلرك « تورژيوس » وسائر بو مقوله اسملر حقنده ويردكلرى معلومات وبونلر ايچون تعيين ايلدكلرى مواقع وتركك لسانك چين لسانه تطبيقى كبى بيك درلو استدلالات ايشته بونلرى حقايق تاريخيه درجه سنه البته والبته ايصال ايده جكلردر . مدنيتك الك قديم صورتى اولان مدنيت چينيه نك البته تركلر طرفندن تأسيس ايدلمش اولديغى ميدانه چيقه جقدر . فقط بزم بوراده اصل اشتغال ايده جكمز شى بودكلدر . تركلرده شواليه لكى آرايورايدك دكلمى ؟ شواليه ديه كيمه ديرلر ؟ مقاصدى اغورنده اولومى استخفاف ايدر فقط قهرى شدتى ظالمره مخصوص اولوب عجزه يه مرحتى غالب وقادينلره هم محب هم ده آنلره

قارشو غايت عفيف و عصمتپرست حاصلی
اوزی طوغری سوزی طوغری اولوب
برمنفعت نه‌قدر بيوك اولورسه اولسون
اكا نائليت ايچون حيله‌يی خدعه‌يی اصلا
قبول ايتمز هرمقصدينی كندی زوربازوسيله
استحصاله ساعی قهرمانلره « شواليه »
دينلمزمی ؟

— اوت !

— اويله ايسه بوحاللرك كافه‌سی
اوصاف تركيه‌دن دكلميدر؟ همده تركلرك
اوصاف عموميه‌سندن ! حالبوكه انلر ميانده
دخی اشبو معالينك مراتب فوق العاده‌سيله
تميز ايتمش آدملر واردر . احمد مدحتك
بوندن اون التی اون يدی سنه اول يازمقده
اولديغی « قرق انبار » نام مجموعه‌ده
« تاريخ عثمانينك قسم شاعرانه‌سی » ديه
مندرج اولان برقاچ مقاله‌يی اوقومديكزمی؟

— خير !

— عجايب ! انلر اون التی اون يدی
سنه‌لك اسكی شيلردر ديه‌می اوقومديكز؟
هيچ بويله شيلر اسكيرمی ؟ اون التی اون
يدی سنه دكل اول مقدار عصر چكسه
بنه اسكيمزلر . انلری اوقويكز باقكزده
غازی عثمان حضرتلری غازی اورخان
حضرتلری غازی عبدالرحمن وسائره
حضراتی نصل شواليه‌لر ايمشلر . همده
شواليه حكاياتی اكثريا مخيل اولدقلری
حالده ذوات مشارالهملر باب خيالی‌ده
حيرتده براقه‌جق اولان حكايه‌لری وقوعات
صحيحهٔ تاريخيه‌دندر .

حسين بصريده حيرت كيندكجه آرتوب
عادتا آليقلاشمق نوعندن بعض علايم كوستر.
ديكندن احمد متين شمدی‌يه قدر سويلديكی
سوزلری حسين هضم ايدنجه‌يه قدر لقردی‌يه
فاصله ويرمكه لزوم كوردی . بناءً عليه
او سكوته وارديغی حالده حسين كويا
حالا سوز سويلنيور ايمش كبی كمال اهتمام
ايله ديكله‌يور ايديسه‌ده بوحال حيرتده
ديكله‌ديكی شی هپ بنه احمد متينك
بوزمانه قدر سويلديكی شيلرك ذهننده
تكررندن عبارت ايدی .

* * *

اره‌دن شبهه‌سز اون دقيقه قدر زمان
مرور ايلدكدن صكره حسين بصری دريای
حيرتدن باش قالديره‌رق :

— ای ! ترك شواليه‌سی شهرزاد
سلچوقی ديبورايدك !

ديدی . اوزمان احمد متين دخی سوزه
تكرار باشلادی . ديدی كه :

— تركلرده دخی شواليه‌لك بولنديغنه
غالبا ذهنكز ياتمغه باشلادی .

— اوت ! حتی خاطريمه بر ده شوا-
له‌رق (شواليه‌جه‌سنه) برحكايه كلدی .
بطال غازی مناقبی ميانده‌می اوقودم نره‌ده

اوقودم. بیلم فقط حکایه حقیقةً شوالیه‌جه‌سنه‌در .

— نقل ایدکز باقه‌یم :

— اهل صلیبک قدس شریف محاربانه کلدکاری زمان اصیلزاده‌کان ترکیه‌دن بریسی بونلرک النه اسیر دوشمش . دلی قانلی بی بر پرنسسک خدمتنه تعیین ایتمشلر . پرنسس اسیره عاشق اولمش . طلب وصالی اغورنده هر نه تشبثده بولندیسه بردرلو موفق اوله‌مامش . قوجه اسیر لوازم عفته بر قزدن زیاده رعایتکار ایمش . قزه « سز بر پرنسس اولدیغکز حالده بر اسیره تنزلکز شان اصالتکزه دوشرمی؟ » دیه مدافعه ایلرایمش . نهایت بشقه اسیرلرک بودلی قانلی‌یه اولان حرمت و رعایتلرندن پرنسس اکلامش که اسیر دخی پرنس مرتبه‌سنده بر اصیلزاده‌در . ینه برکون دلی قانلیدن او یولده بر مدافعه کورنجه قز « خیر! خیر! بن عادی بر اسیره تنزل ایتمش اولیورم . سز دخی بر ترک پرنسی ایمشسکز ! » دیمش . اوزمان دلی قانلی جواب ادیمش که : « مادام که بن ده بر پرنس اولدیغمی اکلامشسکز یاشونی نصل اکلایه‌مامشسکز که بر مسلمان بر ترک پرنسی نصارادن بر پرنسسه قارشو نفسنی محافظه‌یه مجبوردر ؟ ! » ایشته اتقانک بو درجه‌سی شوالره‌سق دکلیدر ؟

— کوزل حکایه اما تمام شوالره‌سق اولمسی ایچون بعض نقصانلری واردر . انلر دخی اتمام ایدلسه‌ید باشلی باشنه بر شوالره‌سق رومان تشکیل ایدر ایدی .

— عجایب ! بونکده نقصانی وارها؟

— اوت ! دلی قانلی دخی او قزه عاشق اولملی ایدی ده بواتقانی عاشق اولدیغی حالده اتملی ایدی .

— واقعا دها کوزل اولور ایدی . احتمال که او یله ده اولمشدر .

— یالکز بوقدر دکل . چوجغک بواتقای ملکانه و قهرمانانه‌سی پرنسسک نظر حیرتنی جلب ایتملی ایدی . قزدخی دلی قانلینکده کندیسنه عاشق اولدیغنی اکلایه‌رق « سن ده بنی سودیکک حالده بواتقایه سبب نه‌در ؟ » دیه صورملی ایدی. اوزمان قهرمان ترک سبیک مخالفت دینیه‌دن عبارت اولدیغنی سویلینجه قز دین اسلامی قبوله استعداد کوسترملی ایدی . بو استعداد اوزرینه ترک قهرمانی ایچون انی ایادیٔ نصارادن قورتارمق مردلکه شوالیه‌لکه متفرع بر بورج حکمنی الور ایدی . بیک بلا و بیک مهالک ایله قزی تخلیص ایدرک دیار اسلامه قدر کتورملی ایدی .

احمد متین‌ده‌کی وسعت قریحه حسین بصری بی برقاتدها دوچار حیرت ایلدی . دیدیکه :

— آه حقیقتاً نه کوزل رومان اولور ایدی .

— فقط بزم سیاحته قاریشه‌جق اولان شیرزاد حکایه‌سی بوندن دها کوزلدر .

— دیمه‌یکز اللهی سورسه‌کز !

— نیچون دیمه‌یم ؟ بوندن دها اعلا اولورسه فنامی ؟

— خیر ! سوز تمثیلی اوله‌رق اویله سویلدم . ای سزک شیرزاد نصل ایمش باقه‌لم ؟

— یهودینک اوکنده بو کتابی کوردیکم زمان بزم شیرزادک نصل اولدیغنی بیلیورمی ایدم یا ؟ کتابک فیأتنی صوردم . « برچاریک » دیدی . بوکا دکرلی اولدیغنی اثبات ایچون دخی جلدک ایچه بیوک اولدیغنی کوسترمکه باشلادی . « بوقدر اسکی کتابک یاپراقلرینی کسوب ایچنه پینر قویمقدن بشقه نه‌یه یارار ؟ بقاله ویرسه‌ک یکرمی پاره ویرمز » دیدم . اور اشاغی طوت یوقارو یتمش پاره‌یه بازارلغی کسه‌دک ایسه‌ده ایکیلکی ویردیکم زمان کویا یهودینک اعاده ایده‌جک اون پاره‌سی بولنمدیغندن آندن‌ده واز کچمک لازم کلدی .

— ای کتابی اوقودیغکز زمان ؟

— ارتق انی هیچ صورمیکز ! ایکی غروش دکل ایکی مجیدیه دکل ایکی لیرا بیله ویرلمش اولسه آز کله‌جک درجه‌ده اعلا بولدم . افندم بو کتاب بوندن ایکیوز بوقدر سنه اول باصلمش . یالکز باصلمسی بر آنتیقه دیمک . حالبوکه اندن‌ده یوز سنه قدر اول یازلمش‌ده بیلم نه اسمنده بولنان محررینک وفاتندن صکره اوراقی ایچنده قالمش ایمش . اصل حکایه‌نک موضوعی‌ده بوندن یدی سکز یوز سنه اول

— حقیقةً آنتیقه !

— حتی ایتالیانجه‌سی بیله شمدیکی ایتالیانجه‌یه بکزه‌میور . شمدیکی ایتالیانجه‌دن زیاده لاتینجه‌یه بکزه‌یور . کلامی براز کوج ایسه‌ده حکایه‌یه پک مراق صاردیردیغم ایچون ایتالیا سفارتنده بعض سرکاتبلرینه مراجعت کلفتلرینه‌قدر هرشیئی کوزه الدیره‌رق اکلایه بیلدم .

— ای بو شوالیه شیرزاد کیم اولیور ایمش ؟

— اناطولینک ایچ ایل طرفلرندن بر ترک اصیلزاده‌سی ! برقپودان اوغلی ! مملکتنده ایلک تحصیلنی اتمام ایلدکدن صکره صنایع بحریه‌جه تجاربنی‌ده اکمال ایچون دکزه چیقمش .

— وای اوزمانلر بوکبی زادکان اتراک کندی مملکتلرنده نه کبی مکتبلره کیروب نه‌لر تحصیل ایدرلر ایمش ؟

— برکره عربی‌یی فارسی‌یی مکملاً

اوكرنورلر ايمش كه بولسانلرى اويله بزده شمدى اولديغى كبى يالكز سطحيجه بر طانيق دكل انلرله مكالمه ومكاتبه ايتمك درجه لرينه واردير رلر ايمش. بعده حساب وجبر وهندسه و فلكيات وجغرافيا اوكرنورلر ايمش.

— واى اوزمانلر جغرافيا دخى وارمى ايمش ؟

— حقيقت سز ژورژ غوصار ايله برقاچ سنه برابر بولنمغه كرچكدن محتاج ايمشسكز. فقط سزى تعييب ايده مم. بن ده عينيله سزك كبى ايدم. انسان مكتبده اكمال تحصيل ايده مز. يالكز فنونله اشتغاله مأذون اولور. اندن صكره كى مطالعات وتتبعاتى كنديني نه قدر عالم ايده بيلور ايسه او قدر عالم اولور. آكوزم جغرافيا علمى هه رودوتلردن ستراپونلردن بطليموسلردن قالمه برشى اولوب بعده عربلر بونى صوك درجه يه قدر ايصال ايتمشلر ايدى. عربلرك الك صوك آثار جغرافيه سندن بريسى دخى مشهور ادريسينك « نزهة المشتاق فى احتراق الافاق » نام كتابيدر. هم اويله عادى و مختصر بر جغرافيا دكل احوال بلادى وانلرك حاوى اولدقلرى بعض آثار معماريه وسائره يى ده ذكر ايدرك مفصل مشروح بر اثر نفيسدر. حاصلى اوزمانلر تركلر نزدنده معارف شمديكى درجه دن اشاغى ايدى دنيله مز. بوقارو ايدى دينلسه دخى قولاى قولاى رد اولنه مز. ملاحق فنى دخى مكملاً موجود ايدى. بويله اولمسه ايدى تركلر وسائر مسلمانلر صحايف تواريخده كنديلريني ابدياً مشهور براقان اوموفقيات عظيمه يه نائل اولورلرمى ايدى ؟

— حقيقت اصل اثردن مؤثره انتقال ايشته بويله يرلرده اولميدر. بر ملت حال جهالتده قالمغله هيچ برشيئه موفق اوله مز. ايشته چنكانه لر بونجه عصرلردر هيچ برشيئه موفق اوله مدقلرى كبى دها نيجه عصرلر كچسه بو حال جهالتلريله ينه هيچ برشيئه موفق اوله ميه جقلردر. بر ملتك يالكز مظهر اولديغى موفقيات تاريخيه او ملتك ترقيات علميه وصناعيه سنى ده موازنه يه مدار اولور.

— هاشو بله! مثلا خيرالدين قپودانك آفريقا چوللرنده طوپ چكدبره جك باركير ودوه كبى حيوانات تدارك ايده مينجه طوپلرى يلكن آچه رق يوروتمسى كبى. شمدى بويله بداهة ايجاد درجه سنده كى سرعت انتقال جاهللرك كاريميدر ؟ سوزك قيصه سى شمدى مكتب بحريه دن چيقان شاكردلرى قوجه مان بر مكتب سفينه سنه بيندير ه رك برقاچ سنه ده دكزلرده كزمكه كوندرميورلرمى؟

— اوت! هله انكليزلر بو مكتب

سفينه‌لرينى بك ايلرويه كوتورمشلردر .

— اوزمان اوبله برقاچيوز شاكردى بردن يتشديره‌جك مكتبلر يوق ايديسه‌ده كبار زادكان خصوصى برصورتده پدرلرى خانه‌سنده ووطن اصليه‌لرنده تحصيلات ابتدائيه‌يى اكمال ايلدكدن صكره كرك پدرلرينك كيلريله وكرك سائر بردوست كيسه‌نه راكباً برقاچ سنه دكزده كزرلر ايدى .

— صكره نه اولورلر ايدى ؟

— نه اوله‌جقلر؟ يابيوك برتاجر ياخود بيوك برقورسير . بونلر دكل ايسه معيتنده بولندقلرى اميرك بكلك سفينه‌لرنده مأموريت الورلر ايدى كه ايشته دها عثمانليلغك ظهورندن اول آيدين اوغللرينك اطه‌لر دكزنده كزديردكلرى وبرقاچ دفعه روم ايلى سواحلنده هجوم ايتديرمش اولدقلرى دونغالر بونلرك صوك آثاريدرلر .

— «قورسير» ديديكز . دكزخرسزى ديمك دكلمى؟

— انلرك دها بيوكارى دها زورليلرى كه بونلر اوروپا سواحلنده‌كى ملتلره ابدياً اعلان حرب ايتمش اولدقلرندن اصلا متاركه ومصالحه طانيمزلر ايدى . بونكون براطه‌يه يارين برليمانه هجوم ايدرك قلعه‌لرله وياخود كندى اوزرلرينه سوق اولنان دونغالر ايله محاربهٔ دائمه حالنده ايديلر . بعضلرى بويه بويه عادتا برر دريا حكمداری كسيلورلر ايدى . ايشته اوروج وقورد اوغلى كبى قپودانلرك تونس طرابلس جزايرى حتى فاسده بعض يرلرينى فتح واستيلالرى بوصورتده‌در . اوروپا طرفلرندن فتح بلاده هوس ايتمزلر ايدى . اهاليسى اسلام اولمدقلرى ايچون اورالرده حكومت ايده‌ميه‌جكلرينى كوره‌رك يالكز يغمالريله استفاده ايدرلر ايدى .

— هوووا!... برروما‌نجيغك نه كوزل اجالهٔ افكار ايده‌جكى عالملر !

— اوت! ايشته الديغم كهنه كتابك مؤلفى دخى بويله هرجهتى شدائد قهرمانانه و غرائب مدهشه ايله مملو اولان اواسكى عالملرده جولانه سوق ايلديكى افكارينك محصولنى اورته‌يه قويمسنه الك بيوك قهرمان خياليسى دخى شيرزاد اولديغندن حكايه‌سنى انك اوزرينه بنا ايتمش . زيرا شيرزاد سياحات بحريه‌سى اثناسنده برچوق تهلكه‌لره دوشمش انتريقه‌لره سودالره دوچار اولمش . هله كرك عربلردن كرك جنويز وونديكلى كبى اوروپاليلردن مناسبت پيدا ايلديكى آدملر دخى باشليلى باشلرينه برر رومان قهرمانى اوله‌بيله‌جك قدر مهمدرلر .

— ديمك اوليوركه بزم سياحته ايشته بورومان قاريشه‌جق .

— اوت! بن بورومانى اوقوديغم زمان شو شيرزادك كزوب طولاشديغى

يرلرى كزمك طولاشمق مراقنه دوشدم . زيرا بو يرلرك بعضلرى اوزمانلر ممالك عربدن ايكن شمدى بالكليه اوروپاليلاشمش . فقط حالا برچوق آثار باقيه سى وار ايمش . كيدەيم كورەيم بو آثار نەدن عبارتدر اهالئ حاضره سنده احوال سابقه دن بر فكر قالمشمى ديه بو سياحتى ترتيب ايلدم . پوسته واپورلريله دخى سياحت ممكن ايديسه ده سوزك طوغريسنى ايستر ايسه كز بن ده كنديمه بر شيرزاد سوسى ويرمك ايستدم .

— بر حسن ملاح سوسى ديورلر .

— خير ! اصل حسن ملاحز شيرزاددر . او سوسى وبرنلر شيرزادى بيلمەكلرى ايچون اويله سوس ويرديلر . اكر كنديسنه بر قوطره يا بدره رق جولانات بحريه اجراسنه چيقان هركسه حسن ملاح ديمك لازم كلور ايسه اوروپاده صفاى بحرى مراقليلرينك كافه سنى ده بر ر حسن ملاح عد ايتمك لازم كلور .

***

ملكة البحرك مدت انشاسى اثناسنده احمد متين ايله حسين بصرى آرەسنده بويولده دها چوق محاورەلر سبق ايلمش ايسەده بز طوغريدن طوغرى يه مانحن فيهمزه تعلق اولميان شيلرى ضبط وتحرير ايده ميه جكمزدن محاورات مذكورەنك برچوغنى بورايه درج ايده مامكده يز . انجق ملكة البحرك انشا آتنه تعلق ايدن شيلر حكايه مزك بو قسمنده اصل مانحن فيهمز اولدقلرندن انلرى ضبط وتحريره مجبورز .

بو يولده نادراتك بريسى بنه احمد متينك خانەسنده وقوعه كلمش ايدى . او ايه حسين بصرينك ورودنده احمدك اوكنده بر ايكى رسم دها كورلمش اولديغندن حسين بونلرك ده نه اولدقلرينى احمددن سؤال ايتمسى اوزرينه احمد بريسنى ارائه ايدرك :

— ملكة البحرك ياندن مقطعى !

ديمسيله محاوره دخى ايشته بونك اوزرينه باش كوسترمش ايدى . بو ياندن مقطع شودر .

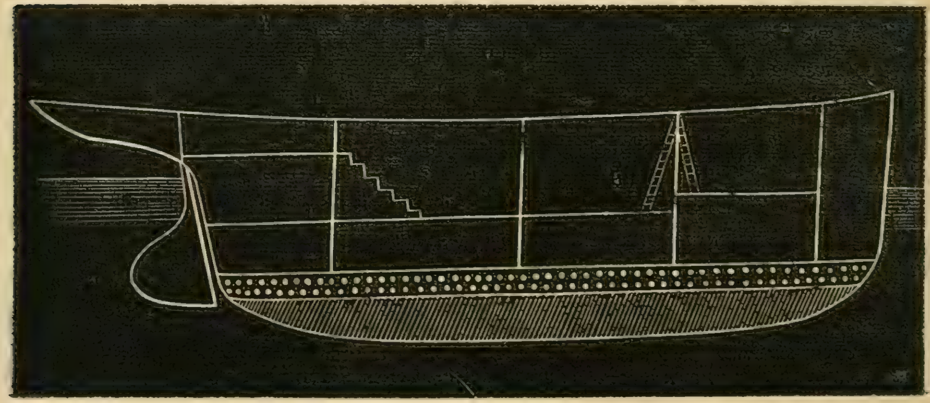

احمد متین بو رسمڭ ده تفصیلاتنی تعریفه کیریشه‌رك دیدی که :

— اصل پلان اولان رسمی اکلادقدن صکره بو مقطعی ده اکلامق ایشدن بیله صاییلز . قیچ طرفنده‌کی سیوری برایشته صودن خارج اولان بو پادرکه دومن طولابی بونڭ التنده اولدیغی کبی بدك یلمکن وایپلرڭ ده اورایه قونیله‌جغنی تعریف ایلمش ایدم . انڭ یانده‌کی کوز « قوق پیت » دینیلن ترا‌سه ایله التنده‌کی ایکی یتاق قابینه‌سنی حاوی اولان بولمه‌در . ایشته برابنجه چزکی ایله برمترو قدر عمقندن اصل ترا‌سه تفریق اولنه‌رق انڭ التنده‌کی بربچوق مترو قدر بوشلق دخی ایکی کوچك یتاق قابینه‌لرینڭ محلیدر . دها التنده‌کی چزکی دخی کمینڭ بویلی بوینه سائر اقسامنه قدر دخی اوزانان انباردر .

حسین بصری بو تعریفلری اکلامق ایچون اولانجه دقتنی طوپلامش ایدی . دیدی که :

— بونلری اکلادق ، حتی اوچنجی بولمه‌نڭ صالون اولدیغنی بیله اکلادق . لاایشته یدی آیاق نردبان ایله فوق پیتدن التڭ ایچنه اینیلیور که بو نردبانڭ التی دخی صوصهرنجی ایدی . فقط شو کمینڭ الڭ التنده بویلی بوینه طرامه‌لی شی ایله انڭ اوزرنده‌کی نقطه‌لی شی نه‌در ؟

— وای انلری اکلامدیکزمی ؟ الڭ التنده‌کی طرامه‌لی شی ایشته دوکمه تیموردن معمول اولان بیوك اونورغه اولوب انڭ اوزرنده‌کی نقطه‌لی قسم دخی اونورغه‌نڭ اوست طرفنده قوروز محلاری اولوب تیمور پارچه‌لری چاقل طاشی کبی شیلر چمنتو ایله قارشدیریله‌رق طولدیریلمشدر . اوده بشقه‌جه بر صافره دیمکدر . زیرا تکنه‌نڭ بو محلاری غایت طار اولدیغندن بر پارچه بوشلغی سینتینه اوله‌رق قوللانیله بیلور ایسه‌ده اندن بشقه هیچ برایشه یاره‌مز . سینتینه‌نڭ ده اوست طرفی هر بولمه‌نڭ التنده بر انبار تشکیل ایدر . زیرا اغیر یوکلرڭ کافه‌سنی ممکن مرتبه‌درینه قویمق کمینڭ توازنی ایچون غایت نافعدر .

— تمام اویله ایسه بو رسمده اکلاشلیه‌جق بشقه برشی قالمدی . زیرا دردنجی بولمه بزم یتاق اوطه‌لریله خلا وحمام بولمه‌سی و بشنجی بولمه کمیجیلرڭ قغوشی اولوب بونلرڭ هر ایکیسنه اینمك ایچون رسم اولنان دیك تیمور نردبانلر بیله کورونیورلر . بو نردبانلرڭ آلتی ده طاتلی صوصهرنجی ایدیلر دکلمی ؟

— اوت ! انڭ دها ایلروسی یعنی تام باش حذاسی ده زنجیر وسائره انباریدر . شمدی برده شو رسمه باققکز :

دیه احمد متین ارقداشنه بر بشقه رسم

دها كوستردي كه او دخي كوكرته رسمي ايدي . اما بوني تعريفه هيچ احتياج قالمدي . حسين كورر كورمز طانيدي . مذكور رسمي قارئلرمزه دخي طاتمق صره‌سي هنوز كلديكندن بو بابده بر آز صبرلي اولملي يز . زيرا حسين بصري كوكرته رسمني كورمكي متعاقب صورمش ايدي كه :

— كيده جمعاً يكون اون ايكي يتاق حساب ايديورم . بونلر كيملر ايچون نصل ترتيب اولنمشلردر .

احمد متين كوله‌رك جواب ويردي كه :

— ايكي يتاق اوطه‌سنده بولنان ايكي يتاق سزكله بنم . بو بللي !

حسين دخي كولدي . ديدي كه :

كميجي قغوشنده‌كي درت يتاق دخي طايفه‌لرك . بوده بللي !

— خير ! اوچي اوچ طايفه‌نك ويريسي دخي آشجينك !

— يا ! ديمك ملكة البحري يالكز اوچ طايفه ايله اداره ايده‌جكسكز .

— خير ! اوچ عادي طايفه‌دن ماعدا برده طايفه باشي اوله‌جق كه اكا لوسترو مو ديرلر . فقط او مطلقا تميز اوله‌جغندن صالونده‌كي صدرلردن تشكل ايدن درت يتاغك بريسنده ياته‌جق . آشجي مطلقا انك قدر تميز اوله‌ميه‌جغي ايچون ديكر طايفه‌لرله برابر ياته‌جق .

— بك طوغري . اي صالونده‌كي ديكر اوچ يتاق .

— انك بريسي قپودانك بريسي‌ده حساب مأمورينك اولوب ...

— واي قپودان سز اوليه‌جقميسكز ؟ هانيا بر مكالمه‌مزده قوطره‌نك اصل صاحبي قوماندده اولوب قوماندا ايدلمدكدن صكره انسان بر يولجي منزله‌سنه اينرديمش ايديكز .

— اويله يا ! فقط بن قپودانه‌ده قوماندا ايده‌جكم . ذاتاً سزكينك كوچك اولديغنه باقيكز . بركيده دقت واعتناى تام اولمق ايچون لااقل اوچ حتى درت قپودان لازمدر . تا كه هر بري ايكيشر ساعت وارديا بكلر يعني خدمت باشنده بولنور ايسه ديكرلري التيشر ساعت راحت ايده بيلسونلر .

— اي حساب مأموري ؟

او ! حساب مأموري بك لازمدر . بركيده همان قپودانندن دها مهم آدم حساب مأموريدر . كيننك اوكنده بولنان يول قاچ ميلدر ؟ كي وولطه حالنده بولنور ايكن صاغه صوله اولان انحرافلردن قطع نظر اصل يولك قاچ ميلني قطع ايتمشدر ؟ بوكبي شيلري هپ حساب مأموري حساب ايده‌جكندن ماعدا اقتضاسنه كوره ارتفاع المق وهانكي عرض وطول درجه‌لرنده

بولنديغنى تعيين ايتمك كبى ايشلر دخى اكا عائددر .

— بونلرى قپودان بيلمزمى ؟

— اوده بيلور . برطبيب جراحلغى اجزاجيلغىده بيلديكى حالده ينه جراحلر بشقه اجزاجيلر بشقه اولديغى كبى بر قپودان بونلرى بيلديكى حالده‌دخى حساب مأمورى بشقه لوسترومو بشقه اولور .

— اى صالونده‌كى دردنجى يتاق ؟

— اوده قلاغوز ايچون . هربردن برقلاغوز المق بوصفاى بحرى سياحتلرى ايچون الزمدر .

— برقپودان برحساب‌مأمورى برده سز اولديغكز حالده ينه قلاغوز لازمها ؟

— اوت ! قلاغوزك اصل لزومى بر ساحل كورلديكى زمان انك نره‌سى اولديغنى طانيمق و برده خريطه‌نك دكز التنده اشارت ايلديكى صيغلرى طاشلرى قيالرى تجربهٔ دخى بيلوب كوسترمكدر . ليمانلره كيرمك ليمانلردن چيقمق و بوليمانلرده وبوغازلرده وقوى وبرونلرده اولان آقنتى وانافورلرى كوزتمك دخى هپ قلاغوزك ايشى اولوب بونلرى خريطه‌لر اوزرنده دخى تعيين ايچون خرائط بحريه نه‌قدر اكمال ايدلمش ايسه‌ده ينه قلاغوز لزومنى برطرف ايده‌مامشلردر . ساحلرك فوتوغرافيا ايله المنمش رسملرى بيله خرائط بحريه جمله‌سنه علاوه و ادخال ايدلديكى حالده ينه قلاغوزك كورمسى بشقه‌در . برخريطه اوزرنده برآقنتى اشارت اولنيور وساعتده قاچ ميل آقديغى دخى كوستريليور اما اوآقنتى مثلا بويراز هواده بشقه آقار لودوسده بشقه . سرعتلرى بيله هرهوايه كوره متخالفدر .

— پك اعلا ! بونى‌ده اكلادق . شمدى شو قپچده تراسه التنده‌كى ايكى‌يتاق قالدى .

— ها ! انلرك عزيزم ؟ انلرك دخى بريسى موچولق وديكرى سفره‌جيلق وچاشيرجيلق خدمتنى كوره‌جك اولان ايكى قادين ايچوندر . واقعا موچولر دائما بركنج چوجق اولورلر ايسه‌ده اوزونجه برسياحت ايچون مطلوب اولان فوق‌الحد تميزلك موچونك الندن كلمز . خلالرى جامى مطبخى فلانى تميزلمك وكوكرته‌يى يقامق ايشلرينى طائفه‌لره حواله ايده‌بيلور ايسه‌كده قاره‌لرى تراسه‌يى فلانى سيلوب سوپورمك وآشجيدن يمكلرى الوب كتمك وچاشيره ياردم ايتمك كبى خدمتلر برقادين النده بولنمق دها اعلادر . ديكر قادين ايسه يتاقلرمزى ياپه‌جق چاشيرمزى محافظه واداره ايده‌جك سفره‌جيلق خدمتنى كوره‌جك . سوكوكارمزى ديكه‌جك . اوتو ياپه‌جق . ايشته موچو ايله خدمتجى قادين

ایشلری بر بنه پك بقین اولدقلری ایچون ایکیسی دخی قادیندن اولمق ایجاب ایده جك. برده طائفه‌لر ایله بو قادینلرك آره‌لری اوزاق اولمق لازم کلدیکی ایچون طائفه‌لر تکنه‌نك باش طرفنده اولدقلری حالده قادینلر قیچ طرفنده ترتیب اولنمشلردر .

— آدم سزده ! دوشوندیککز شیئه باقکز . انلرده فساد اوله‌جق اولدقدن صکره اوزاقلغه یقینلغه باقارلرمی ؟ هم ایشته صالونده دخی درت ارکك یانه‌جق دکلمی ؟

— او ! انلر هرحالده ضابطاندن معدود اولوب موچو وخدمتجی مقوله‌سی قادینلره تنزلمی ایدرلر ؟

— ضرورت فنا شیدر اما . . .

— یوق یوق . انتخاب ایلدیکم قپودان ایله حساب مأموری ولوستروموبی کورسه‌کز پك بکنورسکز . هر وجهله تربیه‌لر ینه ایناتیلور آدمدر .

— قپودانمز کیمدر ؟

— اونیه‌لی عمر قپودان !

— اونیه‌لی بر عمر قپودان ایله اق دکز سیاحتی اولورمی ؟ قره‌دکز قپودانی !

— خیر ! بونیده یا کاش دوشونمیکز . قپودانك اصل وظیفه‌سی یول بولمق دکلدر . هانکی دکزده اولورسه اولسون هوایه فورطنه‌یه طالغه‌لره کوره یلکنلرینی اداره ایتدیروب کیسه‌نی قوللانمق وهردرلو مهالکدن قورتارمقدر . انك ایچوندرکه قپودانك وظیفه‌سی حساب مأمورندن وقلاغوزدن آیرلمشدر . بنم عمر قپودان مکتب بحریهٔ شاهانه‌دن چیقمه‌در . بیچاره‌نك بر اباغنه محاربه‌ده مسکت اوردیغی ایچون آقصاق اولمشدرده تقاعد ایدلمشدر . حتی اقصاقلغیله برابر بحریه نظارت جلیله‌سی کندیسنی ینه تقاعد ایتمامك ایستمش ایسه‌ده عمر قپودان « عسکرك صوك وظیفه‌سی فدای جان ایتمکدر . یاره‌لنمك سقطلنمق دخی بوفدا کارلغی ایفا ایتمش اولمق صایلور . بن ارتق راحت ایدرك شوکتلی بادشاهمزه دعا ایده‌یم . جنك اولور ایسه ولوکه بر آیاغم اوستنده‌سه‌ده کیم ینه جهاده جان آتارم » دیه تقاعد اولمشدر . حساب مأمورمز دخی ینه بو عمر قپودانك اوغلی ثریادر . اوده مکتبلی صاییلور . چونکه فره‌لر مکتبنده پك مکمل تحصیل کوردکدن صکره بحریهٔ تجاریه مکتبنه کیره‌رك وریاندن دخی هرکون باباسندن درس اله‌رق پك مکمل بر مهندس یتشمشدر . غایت کوزل سو بملی جسور برچوجقدر .

— یا لوستروموبی ؟

— لوستروموز دخی اسماعیل چاوش نامنده عسکردن چیقمه بر کوزل

آدمدر . حتى حاجيدر بيله . اما « حاجى اسماعيل چاوش » ديه اوچ كلمه ايله ياد اولنمق آغر كلديكندن عسكرده يالڭز اسماعيل چاوش ديمشلر . بن « حاجى چاوش » ديورم كه هم عسكرلك شاننى هم حاجيلق صفت ممتازه سنى جامع اولسون ديه ؟

— والله اعلا ! مأمورلرمزك كافه سى ترك .

— اويله اوله جق يا ! طايفه لرمز دخى ترك ! آشجيمزده ترك . استثنا مانع اولمسه ايدى خدمتجى قادينلرى دخى تركدن آلور ايدم . بن نه يم ؟ بن ترك دكلى يم ؟ ترك اولان يه ترك اولانه راغبدر .

*
* *

جولانات بحريه اجرا ايدنلرك اصوللرينه نظاملرينه واقف اولانلر احمد متينك ترتيباتنى كورسه لر ايدى اصول مقننه سندن ذره قدر انفكاك اتمامكده بولنديغنى اعتراف وتسليم ايدرلر ايدى .

اوت ! صفاى بحرى سياحتلرى اجرا ايده جك اولان قوطره لرك اركان وضابطانى ايشته بويله انتخاب اولنمليدر . قپودان ايله لوسترومو وحتى طايفه لر دخى امور كورمش ودڭزلرده صاچ صقال اغارتمش آدملردن اولمليدر . حساب مأمورى ولوكه كنج اولمش او قدر بأس كورمز . زيرا انك بر سهوى خطاسى اولورسه قپودان دخى انلرى تصحيح ايده بيلور . قلاغوزك دخى تجربه كارى ياشليسى مرجحدر . بونلرك كندى مصلحتشناسلقلرندن ماعدا برده نه يولده حركت ايده جكلرى حقنده يازلمش باصلمش نظاملر تعليماتلر واردركه انلره ده حرفياً اتباع ايدلمك شرطيله جولانات بحريه ده حقيقةً هيچ بر تهلكه تصور دخى اولنه مز . ذاتاً بر بحريه كتابنده منظور عاجزانه مز اولمشدركه تمام سكسان يلدنبرى تخميناً اوچ يك قدر اريلى اوفاقلى تكنه اوروپا وآمريقا ساحللرنده جولانات بحريه اجرا ايلديكلرى حالده هيچ بر بسنده هيچ بر قضا ظهور اتميوب يالڭز ايكى اوچ دفعه فرانسه ده سن كبى اولوكبى بيوك نهرلر درونده سفينه يى آقنتى به قاپدیره رق اوتورتمق وساحلده قياره چارپدیرمق قضالرى كورلمشدركه بونلرده دخى انسانجه دكل آ تكنه لرجه بيله هيچ ضايعات اولمامشدر .

احمد متين اشبو جولانات بحريه اصول ونظاملرينى حاوى اولان كتابلردن برچوغنى حسين بصرى يه دخى ويره رك اوده بونلرى مطالعه ايله معلوماتنى توسيع باشلاديغى كبى عمر قپودان وثريا افندى وحاجى چاوش ايله ده بالآخره ملاقات ايدرك جمله سنك حاللرينى شانلرينى پك بكنديكنه

حاجی چاوش انتخاب ایلدیکی طایفه‌لرك کیملر اولدقلرینی ده اسملریله رسملریله خبر ویردی که بونلرك ده بعضلری ترسانه‌دن چیقمه و بعضلری تجار تکنه‌لرندن یتشمه الك کینجی قرقلق آدملر اولدقلری اکلاشلدی .

ملکة البحرك تکنه‌سی بریاندن ایوانسرایده یاپلدیغی کبی بریاندن ده اوروپادن جلب اولنه‌جق ادواتی سپارش و جلب اولنیور ایدی . بو سپارشلر پیدرپی واصل اولدقجه احمدمتین حسین بصرینك ده یاردیمیله بونلردن تکنه‌ده یرلری حاضرلانوب بیتمش اولانلرینی درحال یرلی یرلرینه یرلشدیرمکده و هنوز یرلری حاضر اولمیانلری ایوانسرایده استیجار ایلدکاری برخان اوطه‌سنه قویوب محافظه ایلمکده ایدیلر .

اوروپادن جلب اولنان اشیانك نه‌دن عبارت اولدقلرینی قارئلرمزه براز خبر ویرملی یزکه دکزجیلکك بو یولده کی ترقیاتی هانکی درجه‌یه واردیرلمش اولدیغنی کورسونلرده قدرشناس ایسه‌لر برازده شاشسونلر !

برسفینه‌یه لازم اولان اشیانك کافه‌سی حاضریاپلمش آماده بولندیغنی اول باول دفعةً خبرویررایسدك استعجالمزه حمل اولنمسون . انکلتره‌ده یدی سکز یوز طونه‌لاتولق بر سفینه‌یی یکرمی اوتوز کونده اتمام ایدی ویررلردیه موجب شهرت و مستلزم حیرت اوله‌جق برچابقلغی تأمین ایلیان شی ایشته بویله برسفینه‌یه لازم اولان اشیانك کافه‌سی حاضر بولندیرلدیغی ایچوندر .

مثلا بزم ملکة البحرده الك اول یرلری حاضرلانمش قونلمش اولان شیلر خلالرایله طلومبه‌لر اولدیغندن بونلری براز تعریف ایده‌لم :

کمیلرده خلامسئله‌سی الك مهم ایشدر . کمی یولك دکلدرکه بونلری نره‌یه اولسه وضع ایدی ویره‌سکز . کوکرته‌یه قونیله‌مز . چونکه هم غلبه‌لك ایدر هم روزکاره مقاومتی واردر هم‌ده اورایه کیروب چیقمق بالخاصه قادینلر ایچون چرکین کورینور . صو کسمندن اشاغی‌یه قونیله‌مز . چونکه حاوی اوله‌جغی مواد اوحالده دکزه جریان ایده‌مز . کوکرته التنه و صو کسمندن یوقارویه قونلغه دخی کمینك عمقی مساعد اوله‌مز . ایمدی بواحتمالاتك کافه‌سی انسانلره آراتدیره آراتدیره اویله برخلا بولدیرمشدرکه صو کسمندن اشاغی‌یه قونلدیغی حالده دخی دیبده برخزینه‌سی و او خزینه اوزرنده بر طلومبه‌سی بولندیغندن طلومبه برقاچ دفعه باصدیرلدیغی آنده خلایی کاملاً تخلیه ایدر و دکزدن الدیغی تمیز صوایله برده ترتمیز یقار . کمی دلینه‌جك اولسه صویی تخلیه

ایچون قوللانیله‌جق طلومبه‌نك نه قدر قوتلی اولدیغی بوندن اول حکایه ایتمش اولدیغمزدن تکرار بنه حاجت یوقدر . کذلك یوزیقامق ایچون لاوابو طاقلری قپالی اولدقلری حالده اوفاجق برصولی طولاب حکمنده بولنوب آچیق اولدقلری زمان مکمل بر یوزطاقی میدانه چیقار . دقلرینی ده اکلاتمش ایدك . شمدی صره قنابه وبتاقلره کلمشدر .

بونلره « قنابه‌وبتاق » دیمالی . ایکی ایشی بردن کوردکلری ایچون واوسمز اوله‌رق « بتاق قنابه » یاخود « قنابه بتاق » دیملی . قپالی بولندقلری زمان عادتا صدربیچمی قنابه اولورکه مقعدی اوزرینه اوتوربلوب ظهریه‌سنده طیانیلور . بتاق اولمسی لازم کلورایسه ظهریه کویا برصندیغك آچیق اولان قپاغی قپانیور . مشبه‌سنه اشاغی‌یه ایندیریلی‌ویررکه درحال ظهریه شیلته خدمتنی کوروب برطرفده‌کی قولتق یاصدیغی دخی الی اوسته چوریلنجه باش یاصدیغی اولور . اعلا فرح منتظم بربتاق حصوله کلور .

مطبخ ایچون یاپیلان صوبه‌لرصوبه‌لی مطبخلرده بکزه‌مزلر . ایکی کوز تنجره قونه‌جق یرلری و برر فرونلری اولور ایسه‌ده درونلرنده آتش یاندیغی زمانلر صوبه‌لری همان هیچ قزمزلر . بولندقلری محللری دخی قزدیروب ایصتمزلر . زیرا بویله برکینك مطبخی اولسه اولسه ایشته کمیجیلرك تغوشی اوله‌جغندن اوراده یاز موسمنده عادی برصوبه یاقیلور ایسه جهنم کبی ایصینه‌رق انسان تحمل ایده‌مز . مطبخده‌کی تنجره‌لرك کافه‌سی بربرینك ایچنه کیره‌جك صورتده‌در . اوقدر منتظم که اون ایکی تنجره عادتا یالکز بر تك تنجره قدر یراستیعاب ایدوب تاأورته یره‌قالان تنجره‌نك‌ده ایچنه صومشربه‌سی وانك ایچنه کفکیر وسوزکیج وانلرك‌ده‌درونته طوز بر تنکه‌سی قونیله بیلور .

کمی اشیاسی بوقدر دقتله بودرجه‌لرده کافتله اعماله سبب کیلرك طارلغیدر . برتکنه ایچنده برقاریش یرك نه بیوك قیمتی اهمیتی اولدیغی قره‌ده کنیش یرلره آلشانلر ممکن دکل تقدیر ایده‌مزلر . ایشته بردنیلن شی بوقدر قیمتلی اولدیغی ایچون او یرلره قونیله‌جق اشیا دخی بویله هر بری برقاچ ایشی بردن کوره‌جك درجه‌لرده صنعتلی یاپیلورلر .

بونلردن ماعدا احمد متین تکمیل ایپ ومقاره ویلکن طاقلرینی‌ده طوغریدن طوغری‌یه پاریسدن کتورتمش ایدی . واقعا تعصبی بونلری دخی استانبولده یاپدیرمغی استلزام ایلیور ایدیسه‌ده شمدیکی حالده یالکز تکنه‌نك استانبولده یاپلمش اولمسی

كافى اولوب ساعت كبى ايشلرى لازم كلن آرمه طاقى ذاتاً استانبولده يابيله بيله‌جكنى جهان بيلديكندن فقط بونلرك الك مكمل اولملرى ايچون اوروپادن جلبلرى اصل ملتزم اولان مانوره‌يى تسهيل وتأمين سلامت نقطهٔ نظرندن لابد ايدى .

هله بر « وينچ » ماكنه‌سى كتورتمش وبونك ايچونده تمام كمينك قولونه ديركى ديبنده اويله برموقع تعيين ايتمش ايدى كه يالكز بوما كنه اون آدمك ايشنى كوره بيله‌جك ايدى . بوما كنه‌لرى على العاده لنكر قالديرمق ايشنده قوللانورلر . لوندره‌نك يكى برمهندسى بونى برقاتدها اكمال ايدرك اوچ درت مقاره ايله ربالانغه ترتيب ايديله‌جك اولورسه صندللرى دكزدن متافوره‌يه قالديرمق خدمتنى‌ده كورمسنى تحت تأمينه آلمش ايدى . احمد متين ايسه ينه بويله برقاچ طولامباجلرى ربالانغه‌جق ايله رانده يلكننك يبقا دنيلن اوست سرنى قالديرمغه‌ده خدمت ايتديرمه‌نك يولنى بولدى . ذاتاً ملكة البحر كبى برقوطره‌نكده الك آغر ايشلرى بونلردن عبارت دكلميدر .

پوصله ودوربين وپارا كه تا واسقانديل كبى بارومترو ترمومترو سقستانت وبحريه اوستونجى كبى ادوات كاملاً لوندره‌دن جلب اولندقلرى مثللو قرونو مترو وعادى كمى ساعتلرى وقاره‌لر ايچون كمى فانوسلرى و « اشارت آتشلرى » دنيلن وقرمزى ويشيل رنكلى ضيا كوسترەرك كمينك اسكله وسنجاق بورده‌لرينه قونيلن فنارلر وحتى شهرآيين ايچون لازم اولان بووارلق فنارجقلر دخى هپ لوندره‌دن جلب اولنمشلر ايدى . بر كوچك ناشر ضياى الكتريقى‌يه وارنجه‌يه قدر احمد متين هيچ برشيئى نقصان براقيوب يالكز « قانارديه‌ر » دنيلن ايكى عدد كبير چفته تفنكار اسويچره‌نك جنووه شهرندن جلب اولنمشلر ايدى كه بونلر ايچون قارئلرمزه جزئيجه ايضاحات ويرمكه مجبورز .

افندم اسويچره‌نك لومان كولنده يبان اوردك وقازلرينك مرورى اثناسنده ميليونلرجه يبان اوردكى وقاز صيدوشكار اولنور . بونلرى عادى آو چفته‌سيله صندالره بينن صيادلر دخى صيد ايدرلر ايسه‌ده برزماندنبرى برنوع صندالريابلغه باشلانمشدركه بر طرفلرنده بعضلرى تك بعضلرى چفت ناملولى غايت بطال بر تفنكى اولوب « قاليبره » حسابيله بهرى انجق بش قاليبره كلور . يعنى بورالرجه بزه معروف اولان آو تفنكارينك الك درهمليلرندن ايكى قاتدن زياده دها درهمليدرلر . اوچ سانتى مترو قطرينه قريب اولان ناملولرينك بريچق مترودن ايكى مترويه

قدرده طولی واردر. طوپ کبی برشیکه اوبله الده قولـده اوموزده آتمق قابل اولمیوب کندینـه مخصـوص بر کرسیسی بولندیغنـدن انك اوزرنده آتیلور. یوز درهم قدر صاچمه ویدی سکزدرهمباروت الـور. ایشـته بونلرك بردانه‌سی برقاز یاخود اوردك کومه‌سـنه حواله ایدیلور ایسـه یکرمیـدن یوزه قدر صید وتلف ایدیله بیلور.

بزم احمدمتین برده روموایتالیان دکز خرسزلرینی حسابه قوبه‌رق قوطره‌سنك باشی ایله قیچنـه بوقانار دیه‌رلردن بردانه‌سـنی طوپ مقامنه قویمغه لزوم کورمش ایدی. بهری برر بچـق درهملك نحـود کبی صاچمه‌لردن التمش دانه‌سیله بونلری تجربه ایلدکده یوز الی مترو مسـافه‌دن اوچ ارشـون تربیعنده برمحلی قالبـوره چوبردکارینی کورمش ایدی. ایکی تفنکك درت ناملوسی برخرسز صندالی اوزرینه آتش ایدیلور ایسه دروننده جان براقیه‌جغی درکاردر.

واقعا قوطره‌نك برطوپی ایله دروننده بولنـه‌جق آدملرك هربری ایچـون برر قوبروقدن طولار قورشون تفنکی وبرر آوچفته‌سی وبرر چفت بشرآتشلی طبـانجه وبرر یاتاغان بچـاغی وبرر خنجر وبرر بالطه‌دن عبارت مکمل سلاح وبونلرك جبخانه‌سی دخی مرتب ایدیـه‌ده اسلحهٔ مذکوره هپ برینه وایجابنه کوره قوللا نیله‌جقلری کبی طوپ دخی یالکز باشلری صیقیه کلور ایسـه استمداد اشـارتلری اوزرینـه اوزاقدن جلب انظار ایچـون صـداسنی اسماع مقصـدیله آتیله‌جقلرندن قوطره اوزرینه هجومه جسـارت اله‌بیله جـك اولان دکز خرسزلرینی چـله‌دن زیاده اشبو قانارده‌رلرك اورکوتوب قور قوتـه بیله‌جکاری حسابی حقیقةً پك طوغری برحساب ایدی.

سـفره طـاقنی هنوز ذکر ایتمـدك ایسـه‌ده مطبخ طاقی میانده بونلر دخی داخل اوله‌جقلری درکاردر. همده‌کرك سـفره طاقی وکرك چای وقهـوه طاقی هانیا شـوکیلره مخصـوص اولان غایت قالین ونفیس جنسندنکه هانکی پارچه‌سی انسانك الندن یره‌دوشمش اولـسه قیرلمق امکانی یوقدر. چتال قاشیق بچاق شکرلك چایلق سوزکیچ شکر ماشه‌سی کبی معدندن معمول اولان اشیانك کافـه‌سی اوبله بر معدندن معمول نفیس شیلرکه کوموشـدن دها بهالی کبی برشیدر.

ملکة‌البحرك الك بکنیله‌جك شیلرندن بریسی‌ده کتبخانه‌سیله اجزاخانه‌سیدر. هله کتبخانه‌سی! زیرا احمد متین بربحریه کتبخانه‌سی تشکیل ایده‌بیلك ایچون یوزلر-

جه قانالـوغلر قارشدرمش وبونلرك الك اسـكيلرندن ده الك يكيلرندن ده الك منتخبلرينى آييرمش اولديغى كبى « طور دوموند » يعنى دور عالم غزته سى وسـياحات بريه وبحريه مجموعـه سى كبى برچـوق ده نافع ومصور غزته لرك قوللقسيونلرينى وسائر خصـوصى سياحتنامه لرى ده جمع ايدرك اوچيوز اللى جلدلك بر كتبخانه وجوده كتورمش وبونى صالونك تمام قپوونردبانك قارشوسـنده كى بولمه يه تيق اغاجندن ياپدير ديغى منتظم رافلر اوزرينه يرلشـديرمش ايدى. اجزاخانه ايچـون اوقدر اوغرا- شمامشدر. زيرا كيلرك سـائر لوازمى كبى اجزاخانه لرى دخى حاضر ياپلمش مبنى مينى بر طولاب شكلنده اولوب حتى برر كوچك حفظ صحت وطب واسپنچيـارىء بحرى كتابلرى دخى بو حاضر اجزاخانه ايچنـده يرلشديرلمشدر.

يا جان قورتاران طاقلرندن هيچ بحث ايتميه لمى؟ قارئلرمز شركت خيريه واپور. لرنده قوجـه مان سميت كبى شـيلرى البته كورمشلردر. بونلرك اسملرى ده «سميت» اولوب منطاردن ياپلمشلر واوزرلرينه برر قوتلى بز غلاف چكورمشلردر. فقط جان قورتاران آلتلرى بونلردن عبارت دكلدرلر. ملكة البحر ايچون بونلردن التى دانه جلب اولنمش اولديغى كبى هر آدم ايچون برر ده جان قورتاران قوشاغى وبرر جان قورتاران جاكتى دخى النمش ايدى. بونلر عادتا بر شريت قوشاق وياخود بر قالين قيصه عبا شكلنده اولوب فقط درونلرنده كوشه له كبى اينجه جـك كسيلمش منطارلر واردركه بونلرى لابس اولان آدم اصـلا صـويه باطمز. واقعا بر قوشـاق اولنجـه جاكت وياخـود جاكت اولنجه قوشـاق زائد كوريلور ايسـه ده محفوظ اوله جقـلرى يرله وانسانلرك بولنه جقلرى محلره كوره متعدد ومتنوع اولملرى هرحالده مرجح دكلميدر؟

حالبوكه اجدمتين فوق يتده وكوكرته اوزرنده اوتورمقه مخصوص بر نوع مندرلر دخى ياپديروب بونلرده اعلا كتان بزندن غلافلر درونته قالين قالين منطـارلر قونلمق صورتيله وجوده كتورلمشلر ايدى كه حين حاجتده انلرك ده هر برى برر جان قورتاران مندرى اوله بيلور.

الحاصل ملكة البحر ايچـون مرتب اولان اوچ صـندالدن تاقيجه آصيله جق اولان اوچ بچق مترو طولنـده وبر بچق مترو عرضنده بر صندال دخى غايت اينجه وقوى تختـه دن معمول اولـديغى حالده درونه منطـار قاپلانمق صورتيله ياپيلان جان قـورتاران صـندللرندن اوله رق ياپلمشـدركه طارتلسـه كنديسى يوز اوقه

كلديكى حالده ايچنى صوايله طولديردقلرى زمان دخى التى آدم قالديره بيلور ايدى . بونك ايچنه برقاچ ده جان قورتاران سميدى وياخود مندر الندجق اولور ايسه ملكة البحرك تكميل طاقمنى بيله باطرميه بيلور ايدى .

صفاى بحرى اربابنه وصايا بوللو يازيلان كتابلرده اشبو جان قورتاران آلتلرى خصوصنده غايت اهتماملى طورانملرى توصيه اولنمشدر . كى نه قدر متين وحسابلى اولورسه اولسون ولوكه جان قورتاران آلتلر بنه هيچ ده لزوم قالمسون بنه الك مكمل برطاقم بولنديرمق هيچ اولمزايسه قلوبه برقاندها قوت ويره جكى ايچون لازمدر .

***

بورايه قدر ايتديكمز تعداد اوزرينه بركى يه نه قدر اشيا لازم اولديغى قارئلرمزك تعجبلرينى موجب اولديمى؟ حالبوكه زهنوز اشياى مذكوره‌يى تعداد ايدوب بتورمدك . ملكة البحر كبى كوچوجك بركى‌يه بيله دها پك چوق شيلر لازمدر . ارتق بيوك ومكمللرينى وهله جنك كميلرينى قارئلرمز بشقه‌جه دوشونه طورسونلر .

ملكة البحر ايچون بورايه قدر صايديغمز اشيادن ماعدا براعلا مرانغوز طاقمى وبرده تيمورجى طاقمى لازم ايدى كه انلر دخى هپ بحريه اصولنده حاضر ياپلمش اولانلرندن يعنى اوفاقلرى ايريلرى ايچنه كيره رك جمله سى برصنديق درونده صيغمق اوزره مرتب اولانلرندن النمدى . زيرا دكزده اوفاق برسقطلق وقوعه كلور ايسه انك دها بيوك سقطلقلره‌ده ميدان ويره جكى دركار اولمسيله درحال تعميرى لازم كلور . چارشو بازار نره‌ده‌كه بر مرانغوزه بر تيمورجى‌يه تعمير ايتديريله بيلسون؟ كميجيلرك بعضلرى مرانغوزلقدن بعضلرى تيمورجيلك قالفاتجيلق بوياجيلق كبى صنعتلردن اكلارلر ايسه‌ده « آلت ايشلر ال اوكونور » ديرلر. بونلرك كافه‌سى حاضر بولنمليدر .

حتى مجرد صفا ايچون دكزده كزنلره قره يولجيلق طاقملرى ده لازمدر . ارباب طبيعت كنديسنه كوره برحيوان طاقمى يول هكبه‌سى خورجى فلان دخى بولنديرر . بزم احمد متين دخى بونلرى اتمامدن ماعدا برده اوفارق چادر بيله تدارك ايتمش ايدى كه بوچادر كوكرته‌نك قيچ طرفنك تنته‌سى اولوب فقط اغاجدن سه‌پارى قوللرى دركارى‌ده بشقه‌جه محفوظ اولديغندن ايستنلديكى زمان شكل مستطيلده واوزرى بشيك اورتوسى برده چادر وجوده كتوره بيلور ايدى .

لوازمك كافه‌سنى خبر ويره بيله‌جكمى يز؟ برچوغى بنه اكسيك قالسه بيله

بالق طاقنی اونوتمق هیچ جائز اولەمز . قوطرەدە بولنانلرك اولطە وسریە و كفچە وبرقاچ بوی آغ طاقلری پك مكمل اولملی . انواع عمومیەسی اوچ یوزی تجاوز ایدن خلایق بحریەنك هربرینی آولامق ایچون بربشقە درلو آلتە احتیاج واردر . دكز صفاجیلرینك الڭ بیوك حوائج یومیەلرینی‌دە بالق تسویە ایدر . بناءً علیە احمد متین بوبالق طاقنی اوقدر مكمل اولەرق تدارك ایتمشدركە بوغازایچینك بالق مراقندە بتون امثالنە فائق اولان برمراقلی بالقجی افندیسندەدخی طاقك بوقدر مكملی بولنەمز .

اسكی سیاحلر كزدكلری كوردكلری یرلردە شایان تماشا بولدقلری شیلری یا قورشون قلم یاصولی ویاخود یاغلی بویا ایلە ترسیم ایدرلر ایدی . صكرەلری فوطو-غرافیا دخی بونلر میانە داخل اولدی . هلە فوطوغرافیانك ترقیاتی تكمل ایدوب دە اوبلە قولودیوم شیشەلرینە فلانلرینە حاجت قالمقسزین هیچ بیلمیانلرك یلە الڭ اوستەفوطوغرافلرە طاش چیقارەجق برر فوطوغراف كسیلرینی تأمین ایلیەجك قوری پلاقلر انستانتانە ماكنەلری فلان ایجاد اولنجەیە قرەدن نەدكزدن هیچ بر سیاح فوطوغرافیاسز بر خطوە آتەمز اولدی . ملكة البحردە بوصنعتە مخصوص اولان آلتلرك‌دە الڭ مكملی حاضرلاندی .

فقط باقكز هرشیئی تعریف واخبار ایلدیكمز حالدە از قالدی‌كە الڭ زیادە لازم اولان برشیئی اونوتەلم . فقط بز بررومانجی صفتیلە الڭ بیوك شیلری بیلە اونوتەجق اولسەق دخی احمد متین غایت مراقلی ودقتلی برآدم صفتیلە الڭ كوچك شیلری بیلە اونوتمز . بزم او ندر اهمیتلی اولدیغی حالدە اونوتدیغمز شی اشارت بیراقلریدر .

هرزمندنبری اوروپا و آمریقاملاحلری قونفرانسلر عقدیلە اشارت بیراقلرینی اوقدر اكمال ایتمشلردركە یالكز باشی صیقیلان بر كمینك امداد ایستمسی كبی اسكیدنبری الڭ معروف شیلر ایچون دكل قلاغوز ایستمك یول صورمق كبی یوزلرجە اقتضالی سؤاللرە وبونلرك یوزلرجە جوابلرینە دائر بیراقلر وضع اولنمش وكافەسنك رنكلرینی كوسترر لوحەلر كتابلر طبع ایدلمشدر . حتی حروف هجا ایچون بیلە بیراقلر یاپلمشدركە انسان بونلرایلە ایستدیكی بركلمەیی ترتیب واشارت ایدە بیلور .

بركمی ایچون لزومی الڭ باهر اولەرق قید واخبارینە بیلە احتیاج اولیان شی دكز خریطەلریدر . بونلرك دخی شوصوڭ زمانلردە پیدا ایتمش اولدقلری مكملیت حقیقةً عقللرە طورغونلق ویرر . مثلاً آق دكز ایچون عمومی برخریطە واردركە

بتون آق دكزى احاطه ايده بيلمسى ايچون بالطبع مقياسى كوچكدر . خريطه لرده بلانكده الك بيوكى مقياسك كوچك اولمسنده در . زيرا مقياس كوچولدكجه سواحلك كيرينتيلرى و چيقنتيلرى ده كوچوله رك دوم دوز بر حالده كوسترلمك لازم كلور . انك ايچون آق دكزك مثلا آفريقا سواحلى سوريه سواحلى قرهمان و اناطولى سواحلى يالكز اطه لر روم ايلى سواحلى يالكز سلانيك كورفزى مورهشبه جزيرهسى سواحلى مستقلاً ونديك كورفزى ايتاليا سواحلى فرانسه سواحلى اسپانيا سواحلى يالكز قبريس اطهسى يالكز كريد اطهسى يالكز سجليا وقورسيقه و ساردنيا اطهسى يالكز باله آر جزاير مجتمعهسى كبى پارچهلرى ايچون دها بيوك مقياسده خريطهلر دخى ياپلمشدر . اما بونلر دخى قناعت بخش اولهما مشلردر . شو خريطهلردن هر برينك حاوى اولديغى يرلر دخى اوچر بشر مستقل خريطهلره تقسيم اولنهرق انلرك ده دها بيوك مقياسده كيلرى ياپلدقلرى كبى نهايت « پورتولون مجموعهسى » دنيلور بر ده مجموعه وجوده كتورلمشدر كه يالكز ليمانلره مخصوصدر . هر ليمانك بر مستقل پلانى بو مجموعهده جمع ايدلمشدر . پورتولونلردن ماعدا يالكز بحر سفيدك عموم خرائطنى حاوى اولان ژانكليز اطلس بحريسى طرفندن كورلمشدر كه ايكى يوز قرق درت عدد مكمل خريطه يى جامع ايدى .

دوشونملى دوشونملى كه ترقيانك بو درجهسى عقلاره طورغونلق ويرر . زيرا بو حال يالكز بحر سفيده مخصوص دكلدر . بتون دنيانك دكزلرى ايچون بويلهدر . بر عمومى اطلس بحرى ايچون ايكى بيك قدر خريطه تصور ايتمك لازم كلور . الك عاديسنى يالكز طبع ايتمك يوز ليرايه ميسر اولهمز . عمومى ايچون يالكز مصارف طبعيه ايكيوز بيك ليرايه بالغ اولور . يا بونلرى ياپمق ايچون عجبا نه قدر مصارف اختيار اولنمشدر . نه كلفتلر كوزه آلديرلمشدر .

بونلر زياده كورهرك ياپلمز . بتون دنيانك دكزلرى قاريش قاريش كزلمش قاريش قاريش صوونده ايديلهرك عمقلرى بولنمش حتى دكزلرك ديبنده كى طوپراقى چامورمى قومى قيامى انلر بيله تعيين اولنمش بتون آقينتيلر انافورلر اولچولمش فنا محللرى كوسترلمش حاصلى دوشوندكجه انسانك نظر حكمتنده بيوبهرك عقللره كرچكدن حيرت ويرهجك درجهلره واردبرلمشدر . انسان بو عالمك ايچنه براز اولسون كيرمينجه درجهٔ وسعت واهميتنى مطلقا تخيل بيله ايدهمز .

نتيجهٔ كلام احمدمتين كوكرته اوزرنده كيلهجك التى لاستيقلى بوتينلره التى منطارلى

چزمه‌لره صو چکمز کوملکلره وینه بو جنسدن سربوشلره وارنجه‌یه قدر کافهٔ اشیانی اکمال خصوصنده هیچ بر کلفتك هیچ بر مصرفك اوکندن چکنمدیکی کبی قومانیا خصوصنده دخی بو عصر کمجیلکننك واصل اولمش بولندیغی مرتبهٔ ترقی‌یه کوره حرکت ایلدی .

برزمانلر کمجیلك صرف محرومیتدن اذیتدن عبارت ایمش . اصل بو قهرمانلرك انسانجه یاقلری لازم کلورایکن طوزلامکدن زیتون اکمکدن نهایت قوری فصولیه قوری باقله کبی حبوبات حاشلامه‌لرندن بشقه یه‌جك بوله‌مزلر ایمش . شمدی ایسه قومانیا « قونسروا » و « تازه » دیه ایکی قسمه تقسیم اولنور . تازه قسمی لحومك سبزه‌نك هرشیئك تازه‌سی دیمك اولوب هانکی اسکله‌یه وارلسه بونلر مبایعه اولنه بیله‌جکندن ماعدا کمی ایچنده دخی جانلی قویون صغیر طاوق هندی وسائره بولندیر یلور که بونلرك یالکز تازه اتلرندن دکل تازه سوتلرندن تازه یومورطه‌لرندن ده استفاده اولنور . لکن ملکة البحر کبی کوچك سفینه‌لره حیوان طولدیریله‌مز . اما انلر دخی ساحلدن اویله هفته‌لرجه آیلرجه تباعد ایتمزلر یا ؟ صیق صیق اسکله‌لره اوغرایوب الورلر .

قونسروا‌ره کلنجه : بونلر قوطیلر درونلرنده محفوظ شیلردر . همده هرشیئك خلاصه‌لری . ات صویی خلاصه‌سی سوت خلاصه‌سی کبی شیلرکه بر قوطیسندن برقازان حاصل ایده‌جك قدر تکثیرلری قابلدر . درلو سبزه‌لر دخی قوطیلرك هواسی النه‌رق محافظه اولنورلر . درلو بالقلر کذلك . ایشته احمد متین بو قونسروالردن کایتلی مقداریني جلب ایدرك سفینه‌نك الك التنده‌کی انبارلره یرلشدیرمکی‌ده دوشونمشدر .

ای ارتق بوز ماکنه‌سنی‌ده اخطار ایلرایسه‌ك کمینك لوازمنی ممکن مرتبه اتمام ایتمش اولورز . بوز ماکنه‌سی دخی الیوم سفاین لوازمنك برنجیلری میانه‌نه کیرمشدر . بونسز هیچ بر وابور سفینه‌سی بولنمدیغی کبی یلکن سفائننك ده اغلبنده واردر . حرارت شمس اورته‌لغی جایر جایر یاقدیغی صره‌لرده کمجینك امدادینه بللور کبی پرلانطه کبی بوز قالبلرندن زیاده کیم یتیشه بیلور ؟

لوازم مسئله‌سنی بوراده بتورمکه مجبور اولدق . بز یازمقدن یورلدیغمز کبی البته قارئلرمز دخی اوقومقدن یورلمش اوله‌جقلری درکار ایکن احمد متین بونلری بر بر دوشونه‌رك جمله‌سنی تدارکنده یورلمامش اولدیغنی ملاحظه ایتملی که بو آدمك نه اهتماملی بر آدم اولدیغی نظرلرمزده محقق تعین ایلسون . البته بوراده

بز برچوق شيلرى اكسيك ومسكوت عنه براقدق . بوندن طولايى احمد متينك عفوينى نياز ايدرز .

∴

اشيانك بوقدر چوقلغنى كورنجه قارئلرمز ملكة البحرده انبارلرك ممكن مرتبه چوق ياپلسنده كى حكمتى ده اكلامشلردر . باشده كى قيچده كى زنجير وخلاط و يلكن انبارلرندن ماعدا اورته يرده كى درت كوزك التنده يعنى سينتينه جهتنده درت انبار بولنديغى كبى فوق پيننك ايكى يانلرنده ويتون يتاقلرك التنده دخى جمعاً يكون اون درت طولاب دها بولنمغله اشياى مذكوره جنسلرينه ونوعلرينه كوره بونلره يرلشديريله جكلردر .

« يرلشديريله جكلردر » ديديكمزه سبب شمدى شو سطرلرى يازديغمز آنه قدر نسبتجه ملكة البحرك انشا آتى هنوز بودرجه يى بولمامش اولمسى قضيه سيدر . شو دقيقه ده ملكة البحرك كوكرته سى ده بيته رك قربانلر ذبحيله دكزه اينديرلدكدن صكره قاره لرينك طوشانلق يعنى اينجه مرانغوزلق ايشلرينه و آينه لرينك يرلرينه قونلمسنه باشلانمشدر . ايشى بردرجه دها تسريع ايتمش اولمق ايچون احمد متين « صوپيرا » دينلن قاره لر نفسلكلريله قپولر اوزرينه لازم كلن قاپورته لرى ياپمق ايچون بشقه جه طوشانلر تعيين ايتمش ايدك . معلوم كه بوشللو قوطره لرده صالون و قاره لرك بورده لرى اوزرنده دكزه ناظر پنجره لر بولنه ميه جقدر . تكنه برطرفه ياتديغى زمان بونلر صو ايچنده قالورلرده انك ايچون . بو حالده قاره لره صالونه هوا و ضيا ويرمك ايچون كوكرته اوزرينه صوپيرالر يعنى نفسلكلر ياپيلوركه بونلر قفس كبى برشى اولوب ايكى طرفلرندن قوش قنادى كبى قنادلرى قالديريلنجه خارجدن درونلرينه هوا كيرر . اكثريا بونلر و زبورلرده ماكنه لر اوزرينه ياپيلورلر . قاپورته لر ايسه واپورلرده قپولر اوزرينه ونردبانلر باشلرينه ياپيلان صندق كبى شيلر اولوب اوست طرفنده برقپاغى بولنوركه آچيلديغى زمان يانلرنده پرنج قوسلر اوزرينه طيانه رق ثابت قالورلر . اوك طرفلرنده دخى نومس قپوسى كبى اوفاجق برقپو واردر . قپاق قپالى اولسه بو قپودن انسان پك كوج كيرر ايسه ده قپاق آچيلديغى زمان انكده علاوه ايلديكى ارتفاع ووسعت ايله نردباندن اشاغى يه اينه جك آدم راحتجه چكديلور .

كمی بر كره دكزه ايندكدن صكره دروننده هرنوع ايشلری تسريع ايچون عمله‌يی چوغالتمغه‌ده امكان حاصل اولمش ايدی . مثلا برياندن ديركك قولونه‌سی قونيليور چارميقلری كريليور ايدی . قولونه‌ديه براوجی سيتينه‌يه قدر اينن وديكر اوجی كوكرته‌دن درت بش مترو يوكسه‌لن الك قالين ديركه ديرلركه انك اوزرينه برده‌ا اينجه‌سی ربط اولنه‌رق انكده اسمنه « ووق » تسميه اولنور . ديكر برطاقم عمله دخی وينجی برينه قويمغه باشلامشلر ايدی . وينجی قوروب بتورنلر چارميقلر حذالرينه صندال آصمق ايچون وضع اولنه‌جق تسويه متافوره‌لری يعنی دوه بيونلرينی ديكمكه باشلادقلری كبی قولونه‌يی ديكنلر دخی كمينك باش طرفنه ديكيله‌جك اولان باستونی برينه قويمغه مسارعت ايلمشلر ايدی . متافوره‌لری‌ده بتوردكدن صكره بوايشه مخصوص اولان عمله پوپاجهتنده دومن پالانغه‌سنی ديكمكه‌و طولابی قورمغه باشلايه‌جقلردر .

كوكرته اوزرنده ياپلمقده‌و ياپيله‌جق اولان شيلرا كمال اولندقدن صكره كوكرته‌نك اوزری تام احمد متينك اوجه حسين بصری‌يه‌ده كوسترمش اولديغی رسم موجبنجه شوحاله كيره‌جكدر .

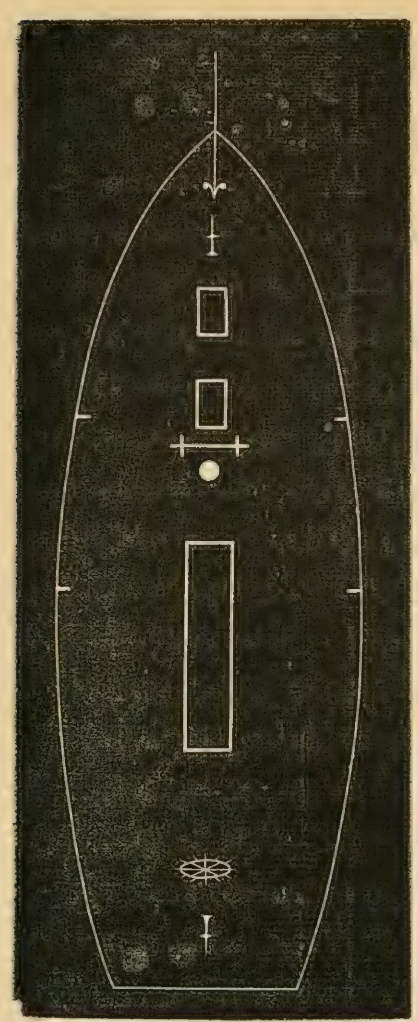

بورسمی حسين بصری كورديكی آنده نه اولديغنی اكلامش اولديغی كبی البته قارئلرمز دخی اكلامشلردر . ذاتاً تفهيمی‌ده اوزون اوزادی‌يه تفصيلاته احتياج كوستره‌جك دكل آ ؟

باشده‌قيچده بر رخط مستقيم صورتنده كوستريلن شيلر قاناردیه چفته‌لردر .

قبچده اشارت اولنان خلقه دومن طولانی اولوب بعده رسم اولنان مستطیل صالون ایله یتاق اوطه‌لرینك اوزرینه‌كان صوپیرای یعنی صولوقلغی ارائه‌ایدر . اندن صكره تكنه‌نك عرضنه طوغری رسم اولنان وایكی اوجلری طوپوز كوستریلن شی وینچ ماكنه‌سی اولوب انك ده اوكنده‌كی یووارلاق بیوك نقطه قولوناديركنك محلیدر . ديركك ده اوكنده‌كی شكل مستطیل یتاق اوطه‌لریله طايفه قغوشنه اینن ایكی تیمور نردبانك قاپورته‌سی اولوب انك ده اوكنده بولنان مربع طايفه قغوشنك صوپیراینی كوستر .

بو حالده تكنه‌نك سنجاق واسكله بورده‌لری اوزرنده اشارت اولنان ایكیشر كوچك نقطه‌لر صندال آصیله‌جق متافورالری مبین اوله‌جغندن قارئلرمز شو تعریف مجمل اوزرینه قوب قولای اكلارلركه بو شكلده بیاض كوستریلن یرلرك ده كافه‌سی كوكرته‌در . واقعا بو رسمده قبچده‌كی قوق پیت یعنی تراسه كوستر لمامش ایسه ده اوزرینه قپاقلری موضوع فرض اولندیغی ایچون كوستر لمامشدر .

حسین بصری اشبو كوكرته رسمنی كورر كورمزنه دیمك اولدیغنی اكلادی دیمش ایدك . اوت اكلادی . یالكز بونی دكل حسین بصری احمد متین ایله مناسبت پیدا ایده‌لیدنبری انشاآت بحریه‌یه دائر دها هانكی دزلو رسملری كورسه درحال اكلایه‌بیله‌جك اقتداری كسب ایتمش ایدی . زیرا ذاتاً بر مكتب عالیده منتهی شهادتنامه‌سنی قازانمش اولدیغی كبی احمد ایله مناسبت پیدا ایده‌لیدنبری ده احمدك انشاآت بحریه‌یه دائر تدارك ایتمش اولدیغی كتابلری پلانلری رسملری همان كاملاً كوزدن كچورمش وكندیسی ایسه بر كوردیكنی بر دها اونوتمیان اذكیای اصحاب حافظه‌دن بولنمش اولدیغندن حسین بصری لزومنه كوره كندی باشنه اوله‌رق بر قوطره انشاسی درجه‌سنده‌كی بهره‌یی ده اكتساب درجه‌لرینه تقریب ایدیبور ایدی .

تعجب اولنمامليدر . كوركی دینلن شیلرك ده همان منتظماً تحصیل درجه‌سنده اهمیتی واردر . قارئلرمز دخی من جهة حسین بصری‌یه بكزه‌یه‌جكلردر . حتی بكزه‌مشلردر بیله . زیرا حسن ملاح كبی حسین فلاح كبی دمیربك كبی رومانلرمزده واوروپاده بر جولان وصیادنه بر جولان نام سیاحتنامه‌لرمزده قارئین عثمانیه‌مزه خصوصات بحریه‌یه دائر برچوق افكار ومعلومات ویرمش اولدیغمزه مبنیدركه بو اثرمزده انشاآت بحریه‌یی ده براز تفصیله جسارت اله‌بیلدك . هیچ بر كونه بهره‌ٔ بحریه‌سی اولمسه ایدی ایضاحاتك بو

درجه‌سنه جسارت ایده‌مزایدك . شمدی
شو ایضاحاتی ده الدقدن صکره قارئلرمز دخی
بعدما انشا آت بحریه‌یه دائر هانکی رسمی
کورسه‌لر بتون بتون یابانجیسی اولدقلری
برشیئی تلقی ایتمش اولمیه‌جقلردر . کوز
آشنالغی اولان برشیئی کورمش اوله‌جقلردر .

ایشته حسین بصری بووقوفده ایچه
ایلرو یه کیتمش اولدیغی جهتله برکون احمد
متین ایله آره‌مده حقنده ده برمحاوره‌یه کیریشه
بیلدی . دیدی که :

— ملکة البحری بردرکلی یاپه‌جغمزه
ایکی دیرکلی یاپسه ایدك دها ای اولمزمی
ایدی ؟

— بونی نه مطالعه اوزرینه سویلیور-
سکز ؟ سفینه‌نك رسمی دها کوزل اولور
ایدی دیه‌می سویلیورسکز ؟

— اوده واریا ؟ فقط قوتجه اداره‌جه
دخی برملاحظه یوقمی یا ؟

— اما قوطره‌لرك برردیرکلی اولملری
اصولدندر . غوللت اولسه اوسقونر
اولسه بشقه درلو اولور ایدی .

— قوطره‌لرك برردیرکلی اولدقلرینی
بیلیورم اما بررده « تاپ کو » دیرکلری
وارکه تا قیچه‌ده حتی دومن یکه سندن
بیله کیروده عادتا بر رانده حکمنده‌در .
بویله بردیرك دها علاوه ایدیلور ایسه
کمی تمامیله ایکی دیرکلی حکمنی اله بیلور .

— اوت عزیزم پك چوق دکز
مراقلیلری برده تاپ کو علاوه ایدیورلر .
فقط طوس طوغریسنی ایسترایسه‌کز دیرمکه
بونلر برمنفعت حقیقیه‌دن زیاده برسوسه
خدمت ایتمش اولیورلر . بوبرنوع شیقلق .

— نه‌دن ؟ بونلرك هیچ فائده‌سی
یوقیدر ؟

— هیچ فائده‌سی یوقدر دینیله‌مز . لکن
کافی وحتی مضرتی بیله فائده جزئیه‌سنه
غالبدر .

احمد متین بو سوزلری سویلرایکن
کندیسنه یقین بولنان برقاچ کتاب ایله برده
مکمل انشاات بحریه اطلسنه الیی اوزاتمش
ایدی . بونلری براز قارشدیره‌رق بکندیکی
رسملری حسین بصرینك اوکنه سوردی
وکندیسی دخی النه بر پرکار اله‌رق فقط
انی پرکار کبی قوللانمقدن زیاده خلال کبی
قوللانه‌رق دیدی که :

— تاپ کولی قوطره‌لر شونلر دکلمی ؟
هرشیدن اول شونی دوشونملی که بردیرکلی
بیوجك برقوطره مثلا بزم کبی اوچ طایفه‌یه
احتیاج کوسترر ایسه ایکی دیرکلی برقوطره
التی آدمه احتیاج کوسترر . زیرا بورا
وفورطنه اثناسنده هرکس برلی یرنده قاله
جق واویله بر ایشی برافوب دیکر ینه
قوشمغه میدان بوله‌میه‌جقدر . طایفه‌نك
بویله ایکی قات چوغالمسی‌نه بیوك کلفتدر .

اما هم کمی ایکی دیرکلی اولسون همده طایفه تزیید ایدلسون ایچون فورطنه‌لی هوالرده تاپ‌کونك یلکنلرینی صاروب آچامق امکانی وار دینلور ایسه بوحالده ایشته تپ کونکده لزومی یوق ایمش دیمك اولیور . تاب کوبی ابطال ایتمك بودیمك دکلمیدر ؟

— فقط کوزل هوالرده هم انك یلکنلرینی‌ده آچارز همده هرکمی برلی برنده بولندیرمغه لزوم اولمیه‌جغندن ینه اوچ آدم ایله ایشمزی کورمش اولورز .

— خیر ! اورصه ایتمك یوجه ایتمك ایچون ینه تاپ کوبه بشقه‌جه آدملر قویملیدر . برده یلکنلرك بویله چوق غلبه‌لك اولمسنده فائده یوقدر . روزکار التی اولان یلکنلر هپ روزکارلری له‌رق اوکلرنده بولنان یلکنلرك روزکارینی کسرلر . انلر عادتا بوش قالورلر .

— اوت اما بوحال روزکارك بوبادن کلدیکی زمانلره مخصوصدر . کمی لارغو حالنده کیدر ایکن (بولارغو وسائر بورویشلرك نه دیمك اولدقلری صیادانه برجولانمزده مکملاً ایضاح اولنمشدر) یلکنلر بربرینك روزکارینی پك‌ده کسه‌مزلر .

— پك‌ده کسه‌مزلر ایسه ینه مطلقا بردرجه‌یه قدر کسرلر . یلکن خصوصنده افراطه وارمق اولجه‌دخی دیدیکم وجهله یالکز بر سوسدر . یوقسه چوق یلکنك کوره‌جکی ایشلری آز یلکن دخی کوره بیلور . الویرکه یلکنلر کوزل حساب اوزرینه یاپلمش اولسونلرده روزکارك آرتمسنه اکسیلمسنه کوره تبدیل اولنه بیلك ایچون یدکلری‌ده بولنسون .

حسین بصری یکیدن ذهننه برشی کلمش آدم کبی طوراندی . دیدیکه :

— وای یدك یلکنلر بویله روزکارك آرتمسنه اکسیلمسنه کوره تبدیل اولنمق ایچونمیدر ؟ بن ایسه فورطنه‌دن بعضلری یرتیلور ایسه دکشدیرمك ایچون ظن ایدیور ایدم .

— اوده وار یا ؟ فقط روزکاره کوره‌ده یلکن تبدیلنه لزوم واردر . مثلا روزکار چوق اولدی‌ده بیوك غراندی یلکانك جامادانلرینی باغلایوب یلکنی کوچولتدك . اوحالده فلوقلر وترینکتلر زیاده کله‌رك کمی یلکن جهتندن موازنه‌سنی غائب ایدر . بونلرك برطاقنی سوندیروب صارارز اما بوده کفایت ایتمیه بیلور . هرحالده فلوقلری چیقاروب دها کوچوکلرینی طاقمغه مجبور اولورز . انك ایچون ملکة البحرك یالکز بیوك یلکنی چفته اولوب سائر یلکنلری ایسه بربرندن بیوك اولمق اوزره اوچ دانه‌در . یلکنك چوقلغنی سوس صایان بعض مراقلیلر یالکز بر دیرکلی آرمه‌لره

دخی پارچه‌لی پوزچه‌لی سکز اون یلکن آچارلر ایسه‌ده بن ملکة البحرك آرمه‌سنی بر بیوك ژانده یلکنی بر قونترا ژانده بر ترینکت بر فلوقه برده قونترا فلوقه اوله‌رق بش یلکندن عبارت ترتیب ایلدم . بوقدر یلکن کافی ووافیدر . حتی ایشته آرمه پلاننی دخی شویله ترسیم ایلدم .

احمد متين اشبو یلکن پلاننی دخی ارقداشنه کوستردی که یلکنلرك اسملری ذاتاً پك معروف اولدیغندن قارئلرمز بو پلانی کورمکسزین دخی یلکنلرك پارچه‌لرینی اکلابه‌بیلورلر . احمدمتين ایسه ویردیکی تفصیلات سائره اثناسنده اکلاتدی که بونده بیله قونترا فلوقه یلکنی همان زائددر . زیرا روزکارك هبوبنه کوره یا اویلکن ترینکتك و یاخود ترینکت انك روزکارینی کسه بیلمك ممکندر .

⁂

ملکة البحرك تکنه‌سی دکزه ایندیر‑ لدکدن صکره هر طرفنده ایشلیه بیله‌جك اولان عمله تکثیر اولنه‌رق اوشونتی صورتیله انشا آتك تسریع ایدلدیکنی بوندن اول خبر و یرمش ایدك . کوکرته اوزرنده وآرمه‌ده ایشلیه بیله‌جك عمله بو وجهله تکثیر اولندیغی کبی صالون واوطه‌لرده یورغانجیلر دخی اوشونتی ایدرك بریاندن دخی تفریش عملیاتی ایلرویه کوتورلدی . اول صورتده کمی دکزه ایندیرلدکدن بر بچق آی صکره مکملاً تجهیز دخی ایدلمش بتمش ایدی .

واقعا بوندن آز برزمان ظرفنده دخی اتمام اولنه بیلور ایدی . آنجق احمدمتين هرشیئی مفردانه وارنجه‌یه‌قدر کندیسی دوشونوب ترسیم وترتیب ایلمك مراقنده اولدیغندن براز عجله ایده‌جك اولسه پك چوق شیلر کندیسی عقل ایردیره‌مکسزین یاپیلی ویره‌جکلر ایدی . احمد ایسه بویله اوسته‌لرك یاپی‌ویردکاری شیلری قوللا‑ نمقدن هیچ بر لذت آله‌مز ایدی . هرشیئی کندیسی بالذات یاپیور مشجه‌سنه یاپدیره‌جق اولور ایسه یاپیلان شی کندی اثری اولمق درجه‌سنده کندیسنه طاتلی کلور ایدی . حقده بوقیدر یا ؟ برشیئك بحق ذوقنی سورمك اوشیئی تقدیره وابسته اولوب برشیئی بحق تقدیر ایده‌بیلمك ایسه آنی بالذات یاپه‌بیلمك و یاخود ینه بالذات یاپمق درجه‌سنده بر اشتراك ایله یاپدیرمق صور‑ تندن بشقه هیچ برشیله میسر اوله‌مز .

ایشته ملکة البحرك انشا آتی چیویلر‑ ندن یلکنلرینه وارنجه‌یه قدر هپ احمد متينك بالذات مداخله واشتراکیله یاپلدی . حقیقتده یاپیلان شیلرك کافه‌سی کورنلرك آفرینـنه مظهر اولدی . آکلایانلرده بکندیلر آکلامیانلرده ! هله استانبولده

نه‌قدر بويله دكزشيلرندن آكلايان اجنبيلر وار ايسه برقاچر دفعه تماشاسنه كلديلر . معلومدركه قاضى كوينده انكليزلرك اوفاجق برصندال و قوطره قولوبلرى واردر . بونلرك اعضاسى هر دفعه زيارته كلدكلرنده احمد متينك كرك مهارتندو كرك زيارتجيلر حقنده كى نزاكت وتفهيماتنه پارمق ايصيريورلر ايدى . احمده كندى قلوبلرينك اعضالغنى تكليف ايدرك ملكة البحرى دخى قلوبلرينك فيلوسى عدادنه يازمق ايستديلر ايسه‌ده احمد متين كمال تواضعله :

— بن ياريش آدمى دكلم . سفينه‌م دخى ياريش كميسى دكلدر . بن بر سياحم . ملكة البحر دخى سياحت كميسيدر . بناءً عليه هيچ بر قولوبه مقيد اولمغى بو تواضعمه متناسب بولمم .

ديدى نازكانه رد تكليف ايلديكه اصل سببى عثمانلى طوپراغنده عثمانلى صولرنده اجنبى نامنه منسوب بر جمعيته التحاقى حميت عثمانيه‌سنه مغاير بولمسى قضيه‌سى ايدى . احمد متين البته برزمان كلوب بزده دخى بو سياحت بحريه مراق وهوسى عثمانليلرك افكارينى شو نقطه‌ده جمع ايده‌جكدر اعتقاد قطعيسنده بولنوب كنديسى و ايشلك ايلك متشبثى اولديغنى ده كوريور ايديكه شو حالده قاضى كويى قولوبنه اعضا يازلمق بويوك يوركلى بيوك عزملى عثمانلى ايچون بر تنزل ديمك ايدى .

ملكة البحر ياپلدى تجهيز اولندى بوياندى بتدى . سنجاغ عثمانى‌يى كشاد مسئله‌سى احمد متين ايچون عادتا بر عيد بحرى حكمنى الدى . كميده ايشلمه‌مش اولان عمله‌نك يورغانجيلره وارنجه‌يه قدر كافه‌سى حاضر اولمق و قپودان وحساب مأمورى ولوسترومو ودرت طائفه‌دن ماعدا آشجيلغه النان محمد اوسته ومو . چولق خدمتنه تعيين اولنان قارينسا ايله خدمتجى واسيلكى دخى موجود بولنمق اوزره احمد متين ترسانهٔ عامره‌يه منسوب برقاچ ذواتى والك مراقلى اجنبيلردن دخى برقاچنى دعوت ايدرك دعالر ثنالر ايله سنجاغ عثمانى‌يى كشاد و متعاقباً برده مكمل ضيافت كشيده ايلدى .

اوزمان موسم برشباط موسمى اولوب نصلسه هوانك برمساعدهٔ فوق العاده‌سنه نائل اولدقلرى كبى سفينه دخى ينه ايوانسراى مقابلنده بولنه‌رق عمله و كميجيلر قره‌ده مركوز برچادر آلتنده طعام ايلديلر . آغر مسافرلر ملكة البحرك صالوننده و ايكنجى درجه‌ده اولانلرى كوكرته‌ده طعام ايلديلركه درت مترو اكى و يدى مترو بويى اولان صالونده فرح فرح اون ايكى كشى طعام ايده‌بيلمش اولدقلرى كبى كوكرته‌ده دخى

صوپيرايك اسكله وسنجاق طرفلرينه سكزر كشيلك ايكى اوزون سفره قورلمش ايدى . صالونده كى سفره ايچون ينه ملكة البحرك كندى سفره طاقلرى كفايت ايلديكى حالده يالكز كوكرته سفره لريله قره ده طعام ايدنلر ايچون برلوقانطه جيدن سفره طاقلرى استيجار اولنمش ايدى .

اوكون معتبران اجانب ملكة البحرك پرووه سنده دخى حاضر بولنمغه آرزو كوستردكلرندن احمد :

— بو اقشام قوطره يى كوپريلردن چكوزوب قورشونلى مخزن اوكنه شماندره يه باغلاته جغم . يارين ليمانه تيدو تحرير معامله سنى اجرا ايتديره جكم . يارين جمعه ايرتسيدر . ايرتسى بازار كونى دخى قاضى كوينه فنار بغچه ليمانته قدر كيدرم . هوا مساعد اولوب ده لطفاً تشريف دخى بيوريلور ايسه شبهه يوق كه درجه سز ممنون اولورم .

ديديكنده برقاچ زياده مراقلى اولان انكليزلر :

— هوا مساعد اولمسه دخى بزى حاضر بولورسكز !

ديديلر . بوسوز احمد متين ايچون بر مجبوريت قطعيه تشكيل ايلدى . ديمك اولديكه هوا مساعد اولسه ده اولمسه ده انكليزلر دكزه چيقمغه جسارت ايدقلرى صورتده كنديسى دخى چيقه جقدر . بوسوز اوزرينه قول وقرار ايديله رك اقشام اوزرى مسافرلر طاغلديلر .

احمد متين ايلك دفعه اولمق اوزره بو اقشام تكميل ارقداشلريله برابر قوطره ده بيتوتت ايده جك ايدى . انك ايچون خارجدن برده مولدخوان افندى تدارك ايتمش ايدى . فقط بو افنديدن بشقه خارجدن كمسه نك بولنمامسنى آرزو ايدرك جماعتله اقشام نمازينى قيلديلر وبعده طعام ايدرك ياتسو نمازينى ده قيلدقلرينى متعاقب منقبۀ ولادت احمديه يى اوقوتديروب تشنيف آذان وتنوير قلوب ايلديلر . او كيجه احمد متين كندى يتاق اوطه سنه وحسين بصرى دخى كندى اوطه سنه چكلدكلرى زمان قوجه احمد نصف ليله قدر اويوميوب بر يسن وبر انا فتحنا وبر الرحمن وبر تبارك وبر عم ايله يدى سوره لرى تلاوت ايلدى . زيرا بو كنج آدم هم غايت فيلسوف همده حق تعالى حضرتلرينه وذات اقدس رسالتپناهى يه غايت مؤمن ومعتقد بر آدم ايدى . حكمتى حكمت اسلاميه اولوب عشق محمدى فيض محمدى دل وجاننى نورله غرق ايليان فيوضات رحمانيه دن ايديلر .

اونوتميه لم كه احمد متين بو عبادتده وحسين بصرى بوندن خبردار اولمديغى جهتله خواب وراحتده ايكن عمر قپودان اوچ نفر طائفه لرينى صندالله بنديره رك

قوطره‌یه باغلانوب جسر بن آره‌سندن
بکورتمکده‌ایدی. زیرا کیجه‌لری کوپریلردن
خلیجه کیروب خلیجدن چیقه‌جق اولان
کیلر ایچون ساعتلر معین اولوب او ساعتلری
بکورمکه کلمه‌مز. ایمدی صباح اولوب ده
احمد وحسین کوزلرینی آچدقلری زمان
کندیلرینی غلطه‌ده قورشونلی مخزن یعنی
لیمان ریاست علیه‌سی دائره‌سنك اوکنده
بولدیلر.

اوکون لیمان دائره‌سنجه ملکة البحرك
سفائن عثمانیه دفترینه قیدی معامله رسمیه‌سی
ایفا اولنوب بده‌رك خفیفجه بر بوبراز روز-
کاریله ایلك دفعه اوله‌رق سرای بروندن
طولاشوب قاضی کوینه طوغری یول
ویردیلرکه احمد متینك شو ساعتده حس
ایلدیکی بختیارلغك درجه‌سنی نه کندیسی
ونه‌ده احتمال که شائر هیچ برفرد بنی بشر
حس ایتمش دکلدرلر. بتون درباره کندیسی
مالك اولمش بولنمق درجه‌لرنده مفتخرانه
بربختیارلق که بونی بحق تصوردن قلم دخی
عاجزدر.

عمر قپودان وثریا افندی قاضی کویی
آچیقلرنده برقاچ پارا کتده آنه‌رق شو
روزکار ایله ملکة البحرك ساعتده التی میل
یول الدیغنی حساب ایتدیلر. عمر قپودان
دیدی‌که:

— بوقدر اکلی اولان برکی‌یه کوره
بوقدر خفیف بر روزکارده شو سرعت پك
شاشیله‌جق سرعتلردندر.

حسین بصری — اکر تام روزکاربتی
بولسه نه‌قدر یول الورایدی؟

احمد متین — آچدیغه‌جغمز یلکنه
کوره‌در.

حسین — هانیا شو تام یلکنلری
آچدرق « ارتق بوندن زیاده‌سنه تحمل
یوقدر » دیلدیکی زمان؟

عمر — پوپادن اولورسه نه‌قدر
روزکار اولسه تمام یلکن آچه‌بیلورز.
بوتکنه‌یه نه اولور؟

ثریا — پورواده‌ن‌یله اولسه! بوقدر
اکلی بوقدر صافره‌لی برکی نه‌دن قورقار؟

حسین — الحاصل سزجه کینك
صوك سرعتی ساعتده قاچ میل دیه تخمین
ایده‌بیلورسکز؟

ثریا — اون ایکی میل!

عمر قپودان — اون اوچ اون‌درت
میل‌یله!

حسین — اون اوچ میل ها؟ والله
اعلا! اولور اولمز واپورلرده بولنمیه‌جق
برسرعت!

عمر — یلکن کیلری ایچون سرعت
حسابی ایکیسنی بربرینه مساوی اولان تکنه
ویلکنلره کوره‌در اوزمان هانکیسی دها
زیاده کیدر ایسه اوکمی‌یه « بولو » دیلور-

بو مقايسه‌دن بشقه يلكن كيسه‌نك بولنى تعيين عبثدر . فقط بويله يكرمى بر ارشون بويى ويدى ارشون اكى اولان بركمى ايچون شو هواده شو سرعت هر حالده فوق العاده‌در .

احمد — صو خطلرى اكا كوره تقسيم اولنمشدرده انك ايچون .

واقعا ملكة البحرك وجودى كويا هر تخميندن خارج آغر بر وجود ايمش كبى دكزى اويله ياروب كيديور ايدى كه صاغ وصول طرفلرندن دكز ياريقلرينك پيدا ايلدكلرى طالغه‌لر عادتا بر واپور طالغه‌سى كبى پياده قايقلر بنه صندالاره رقص ايتديريور ايدى .

فنار بغچه‌سندن ايچرويه كيره‌رك قالامش اوكنه تيور براقديلر . بو ايلك تجربه‌ده احمد متين يالكز كيسه‌سنى دكل كميجيلرينى ده تجربه ايديور ايدى . قونترا رانده يلكنى ايچون بر قاچ دفعه كميجيلرى قولونه‌يه طرمانديروب تا اوقه‌قدر چيقارتمش وحريفلر حقيقةً اوروجك كبى بر سهولتله چيقه بيلمش ايديلر . معلوم آ قوطره‌لرده ديركه چيقمق ايچون ايپدن نردبان اولميوب يوك يلكنى قولونايه ربط ايدن خلقه‌لره باصه‌رق طرمانه طرمانه چيقمق لازم كلور . بو صعوده سهولتله موفق اولمق دخى هر كميجينك كارى دكلدر .

او اقشام قاضى كويلى انكليزلردن بريسى ديكر ارقداشلرى طرفندن مبعوث اوله‌رق ملكة البحره كلوب احمد متين ايله ارقداشى حسين بصرى بى وكمينك قپودانى ايله حساب مأمورينى قالامشده يكى پيدا اولان لوقانطه‌لردن بريسنه اقشام طعامنه دعوت ايلدى . مكر قاضى كويى قولوبى عارفانه ايله احمد متينه بر ضيافت چكمكه قرار ويرمشلر . بزمكيلر پك مكمل اوله‌رق كيندكارى حالده ضيافت محلنه وارديلر .

اوت ! « پك مكمل اوله‌رق كيندكارى حالده ! » زيرا هر حاله كوره بر نوع كيمك واردركه بو مراق بحرى‌يه دوچار اولانلر ايچون او تلبس اصولنه فوق الحد رعايت لازمدر . بو دفعه كيندكارى شى بر سواره ديمك اولوب درت ارقداشك دردى دخى سواره‌يه مخصوص قيافته كيرمشلر ايدى . اون ايكى قدر اركك اوروپاليلر ميانه‌سنده سكز طقوز دخى قادين بولنوب اوجله احمد متينك ضيافتنده بولنمش اولانلر هنوز يكديكرينه تقديم ايدلمامش بولنانلرى برازانته ايلديلر . سفره پك شطارتلى اولديغى كبى سفره‌دن صكره موزيقه وتغنى وحتى رقص دخى اجرا اولنه‌رق انكليزلر اكثريا بو مثللو اجتماعلرده پك كلفتلى طورانورلر ايكن بزم قاضى كويلى انكليزلر شرقك تكليفسزلكنه ايچه آلشمش اولدقلرى كبى احمد متين

ورفقالرینك‌ده دفع محجوبیتلری وحصول خشنودیلری ایچون براز دها مساعده‌لیجه طورانمشلر ایدی .

تصمیم اولنان سیاحته هنوز باشلامزدن دها استانبولده ایکن مجرد مسلك ایدنلکاری کمیجیلکك کندیلرینی بووجهله جملهٔ آحاددن تمیز ایتمش اولمسنه وبویله اکلنجه‌لره نائل ایلمسنه کرك احمد وکرك حسین دقت ایدرك دها شمدیدن کندیلرینی بین البشر ممتاز بحریون سیاحیندن عد ایتمکه واوحاله مخصوص اولان حسلرله متحسس اوله‌رق لذت بولمغه باشلامشلر ایدی .

اوکیجه مفارقتلری اثناسنده احبابی یارین اجرا اولنه‌جق بیوجك پرووه‌یه دخی دعوت ایلدیلر. فی الواقع ایرتسی کون بوبیوجك پرووه دخی مکمل برصفای بحری صورتنده اجرا اولندی . بودفعه احمد متین یالکز کیسنی کمیجیلرینی دکل انجیسنی سفره‌جیسنی‌ده تجربه ایلیور ایدی . قادین ارکك اون درت کشی مسافر کلوب بونلرك اکل وشرب بلرنجه هیچ بر قصور وقوعبولمقسزین اکرام ورعایتلرینه موفق اولدیلر .

خیر ! « هیچ برقصورمز » دکل . برقصور بولندی . اوایسه صالونده برده پیانو بولنمامسی اولدی . احمد متین دیدی‌که:

— اکر جداًامین اولسه‌م‌که سفینه‌مك بوندن بشقه قصوری یوقدر کندیمی بختیار بیله‌رك یارندن تیزی یوق شورایه یعنی نردبان بوشلغنك صول طرفنه برده پیانو قویار ایدم .

جماعت بالاتفاق حکم ایلدیلرکه ملکة‌البحرك هیچ برقصوری یوقدر . حتی صالونده برپیانو بولندیرلمسی دخی درونده قادین بولنان برکمی ایچون لازم عد اولنه بیلسه‌ده اثنای سیاحتده قادین بولنمیه‌جق اولدقدن صکره بولزوم دخی قطعیت کسب ایدمز . لکن احمد متین کندیسی ایجه پیانیست اولدیغی ایچون بونقصانی‌ده اکاله قطعیاً قرار ویردی .

اوکون هاتری بولوەر اطه‌سنه قدر کیدیلوب مرمره اوزرنده ایجه‌ده مساعد برهوا ایله ملکة‌البحر برهوا اولورجه‌سنه جولانلرایدی . قلباً پك زیاده ممنون اولمق کمسه قالمدی . اقشام غروب شمسدن براز اولجه ینه فنار بغچه لیماننه کلوب تیمور براقدیلر .

احمد متین اصل تمام تجربه‌یی یاپمق ایچون ازمیده‌قدر برکوچك سیاحت یاپمغی قرارلشدیرمش اولدیغندن بوسیاحت ایچون دخی ایرتسی کون تیمور قالدیریله جق ایدیسه‌ده اواقشام غروب شمسدن صکره قاضی کویی تلغراف موزعلرندن

بريسى صندال ايله ملكة البحره بناشـه‌رق حسـين بصرى‌يه بر تلغراف كشـوردى وبو تلغرافك *** پاشـا طرفندن چكيله‌رك مألى دخى يارين ايچـون مطلقا وبهمه‌حال كنديسنى كورمه‌سى امرندن عبارت بولنديغى اكلاشلدى‌كه بو يوزدن حاصل اولان مراق حل ايدلمنجـه ازميده دخى كيدلمه ميه‌جكى دركار ايدى .

« ٣ »

﴿ براسكى آشنا ﴾

ملكة البحرك دهـا ايلك تجربه‌سـنده احمد متينك كنديسى ضيافتلر ويرمك وكندينه ويريلن ضيافتلره اجابت كوسـترمك صورتنده يكى كيرمش اولـديغى معيشـت عالمى قارئلرمزك نظر اهميتلرينى جلب ايتمشدريا ؟ « بر دكرمنـدر ياپلدى دونيور اما صويى نره‌دن كليور ؟ » دنيلمه بجادر. زيرا ضيافتلر هايدى دائمى اولمسـونلر اما يا بوقدر خلقك مصرفى ؟

واقعا احمدمتين زنكينـدر . همده پك زنكيندر . انجق شويله بر قوطره مصرفى دخى زنكينلرك بيله نظر اهميتلرينى جلبه سزادر. قوطره‌نك تكميل مصارف انشائيه وتجهيزيه سى اوچ بيك سكز يوز ليرايه بالغ اولمش ايدى. بومصرف بركره‌وير يلور كيدر . اندن صكره مصارف دائمه كلوركه عمر قپودان اون بش واوفلى ثريا سكز ولوسترومو حاجى چاوش درت واوچ نفر كميجيلر اوچر وآشجى ايله موچو وخدمتجى ايكيشر ليراكه آيده جمعاً يكون قرق ايكى ليرا معـاش ! بربرى اوزرينه بونلر كونده بشر غروش يه‌جكلرندن آيده اون بش ليرا قـدرده بونلرك مصارفى اكليه‌سى ايشته سزه آيده اللى يدى التمش ليرا بر مصرف كه تنزه بحرى ايچون بوقدر مصرف اولور اولمز زنكينلرك بيله بلاملاحظه ولا حساب كوزه الديره‌ميه‌جقلرى دركاردر .

انجق احمدمتين حسابنى بيلمز برآدمده دكلدر . بومصارفنى حسـابنه پك‌ده موافق بولمشدر . حتى بو التمش ليرايه ضميمةً آيده يالكز كنديسى ايچـون‌ده قرق ليرا حسـاب ايدرك قوطره‌نك بودجه‌سنى آيده يوز ليرايه ابلاغ ايلمشدر .

يوز ليرايه‌مى ؟ .....

اوت ! بوندن بشـقه ده هيچ بر مصرفى اولميـه‌جغى ايچـون بومصرف كنـدى بودجه‌سـنه تمـامى تمامنه موافق كلمشدر : زيرا ايكى همشـيره‌سى قوجه‌ده اولوب والده‌سى دخى اكثر اوقاتنى قزلرينك خانه‌سنده كچورمكه باشلاديغندن احمد متين يالكز براختيـارداية‌سى ايچـون قوجه بر قوناق اداره‌سـنى هيچ ده تحت مجبوريتده كورمامشدر . ذاتاً دايه‌سى همشيره‌لرينك‌ده والده‌لرى كبى بر حكم پيدا ايتمش اولديغندن احمدمتين قوطره حسـابنى بوروتديكى زمان

قوناغی مفروشاتیله برابر کرایه ویرمك صورتیله فسخ ایتمکیده حسابنه ادخال ایلمش ایدی . قوناقده دخی خدمتجی آشجی ایواز اوله‌رق خلق بوندن اکسیك اولمیوب مسافرسز کیجه دخی کچمیور ایدی . هرآی یوزیکرمی ایله یوزاللی اره‌سنده اولان مصارفه نظراً بزم احمد متین ایچون یوزلیرالق بر قوطره مصرفی فاحش کورونمك شویله طورسون اهون بیله کورنمکده ایدی .

عاقل اولانلر ایشته زنکین دخی اولسه‌لر ینه اکلنجه‌لرینی معیشتلرینی بو صورتله دوشونورلر حساب ایدرلر .

واقعا دینیله بیلورکه : سیاحتك دوام ایلدیکی مدت احجدك حسابی طوغریدر . یا استانبوله عودت ایلدکدن صکره نه یاپه‌جق؟ عمرینی کیده چکوره‌جك دکل آ ؟

نه‌دن چکوره‌مسون ؟ احمد متین بونی دها اطرافلی دوشونه‌رك قوطره‌یی کندیسنه بر « خانه » اتخاذ ایده‌میه‌جك اولورسه بر « ساحلخانه » بك اعلا اتخاذ ایده بیله‌جکنه قطعیاً حکم ویرمش ایدی . هم ده نصل ساحلخانه ؟ سیار ! احبابی هانکی سمتده ایسه اورایه کیدر تیمور آتار . قیش اولسون یاز اولسون ایستدیکی قدر زمانی بیوك دره طرابیه یکی کوی بکقوز اینجیر کویی قندیللی استنیه بیك آرناوت کویی قوری چشمه اسکدار قاضی کویی خلیجك هر طرفی مقری کویی هکبه‌لی و بیوك اطه‌لر قرتال پندك کبی علی الاعلی تیمور یتاقلری اولان یرلرك بریسنده چکوره بیلور . ایکی یتاق اوطه‌سی قوجه‌مان بر صالون یالکز کندینه مخصوص دیمکدرکه بر قوناقده برافندینك حصه‌سنه انجق بو قدر بر دوشه بیلور . بر آشجی ایکی خدمتجی یالکز برافندی‌یه کافی و وافیدر . قپودان وحساب مأموری و اوچ طائفه دخی شو سیار قوناغك قپوجی بکجی بغچوان وسائره‌سی مقامنده قالورلر . بریره کیدر ایسه طائفه‌لردن برینی اوشاق دیه یانده اله بیلور . صانکه بزم اخشاب بنالرك متانتلری بویله مکمل یاپلمش بر قوطره‌دن زیاده‌میدر ؟ شدائد هوائیه‌یه قارشو ملکة البحرك کوزل یاپلمش کرك قیشلق کرك یازلق خانه وساحلخانه‌لردن دها متین دها رابطه‌لیدر .

اصل اقامتکاهی قوطره اولدیغی حالده ایستدیکی وقت همشیره‌لرینك خانه‌سنه کیده بیله‌جکی کبی احبابنك خانه‌لرینه‌ده مسافر کیده بیلور . بك اوغلنده بوله‌جغی اقشاملر ایچون برنجی درجه‌لرده‌کی منتظم هوتللرده اوطه طوتمق ممکن . قوطره‌ده دخی کندیسی‌ده مسافر قبول ایده بیلور . حسین بصرینك قاره‌سی قاریلی قوجه‌لی بر مسافری بارینده‌یره بیله‌جکندن نوبتله

همشیره‌لری بیله گله‌بیله‌جکلری کبی صالونده دخی قلاغوز ایچون اولان یتاق دائمی بر مسافر یتاغی حکمنده اولور . « کوکلر فرح اولسون افندم » یوقمی یا ؟ ایجاب ایدرایسه لوسترومو وحتی قپودان و حساب مأموری بیله باشده کمیجیلر قغوشنه کوندریله‌بیله‌جکلردن صالونده درت مسافر وشاید اورته‌یه الاتورقه یتاق یاپیله‌جق اولورسه دها زیاده‌سی بیله یاتیریله بیلور . هم اوزون اوزادی‌یه استانبولده قالندقجه عمر قپودان و اوغلی ثریانک ثلث معاشلریله مملکتلرینه صله‌جی کوندرملری دخی اوچ سنه ایچون منعقد اولان مقاوله‌لری اقتضاسندندر .

الحاصل ملکة البحر احمد متین ایچون بعدما خانه اوله‌جق برسفینه اولمق اوزره یاپلمشدر . انک ایچوندرکه بر خانه‌نک الک مهم لوازمندن اولان شی حمام اولمسیله قوطره‌یه حالنه کوره برده کوزل حمام علاوه اولنمشدر .

ملکة البحرک ارکانیله براز معارفه پیدا ایلمش ایدک . بوراده اعطاسی لازم اولان بعض ایضاحاتی‌ده ویرملی‌یز . بونلردن بریسی ایچیده تحفدر :

آشجینک آدی محمد اوسته اولدیغنی خبرویرمشمی ایدک بیلمم . ویرمامش ایدیسه‌ک تکرار ایده‌لم : آشجینک اسمی محمد اوسته‌در . فقط اوچ طائفه‌نک اوچینک‌ده اسمی محمد ایدی . شوکیده درت محمد جمع اولمشلر ایدی . بوحالده « محمد » دینه‌ندا اولنه‌جق اولسه دردی بردن جواب ویره‌جک اولدیغندن شاوازیغونسزلغی منع ایچون طایفه‌لری لقبلریله چاغرمغه قرار ویرلدی . ذاتاً یکیت لقبیله آکلزمی یا ! طایفه‌لرک بریسه سعید اوغلی ودیکرینه قولاقسز وبرینه‌ده قورت قورناز دیورلر ایدی . کیده‌سملری بویله قالمغه قرار ویرلدی .

کمی آدملری ایچنده الک زیاده جالب نظر اهمیت اولانلردن بریسی لوسترومو حاجی چاوشدر . قرق بشلک بر آدم اولوب وجودی چلیک کبی صاغلام ایسه‌ده صاچلری عادتا آغارمش اولدیغی کبی بیقلری‌ده قرارمشدر . لکن چوق کزمش چوق وقوعات کورمش آدمدر . لوندره‌ده یاپیلان زرهلی سفینهٔ همایونلری کتورمکه کیدن عسکرایله دائما برابر کیتمش وبناءً علیه اوچ بش دفعه اوروپایی کوره‌رک واوراده بکلک کیلری کزه‌رک انلرک نظافت بحریه‌لرینه تمامیله واقف اولمشدر . بزم کمیجیلرمزک الک بیوک نقصانی « کمیجی اولانلرده تمیزلک آرانمز » اعتقادنده بولنملری قضیه‌سی اولدیغی حالده حاجی چاوش « اصل تمیزلک کمیجیلره مخصوصدر » حکمنی قفاجغنه‌یک اعلا یرلشدیرمشدر . برده کرامته

و كومور نقل ایدن يلكنلى كميلرده اوزون اوزادی یه خدمت ایدرك پك ماهر يلكنجی اولمشدر ، شاب دكزنده بصره كورفزنده هندستان‌ده صولرنده‌ده كزمشدر ، قره‌دكزك ایچون براینجم صوحكمنی المش اولوب آق دكزده‌دخی كندی مملكتی داخلنده كزر كبی كزر . حاجیلغی‌دخی ایشته‌شاب دكزی سفرلرندن برینده ایكن جده او كنده بولندقلری زمان قازانمشدر . غایت جسوردر . فقط آتاق دكل حلیمدر . ذاتاً شجاعتك الك بیوك مقتضیاتندن بریسی‌ده حلمدر . اوبله آتاق دنسز آدملر جسور دكل عارسز عد اولنور . جسور آدم ایچون حدت وغضب دخی مستبعددر . زیرا آثار غضبی فعلاً كوسترمكه كندیسنی هر زمان مقتدر كوردیكندن اوبله سوكوب صایمق نوعندن حدتلر بونلرده كورنمزلر .

بزم حاجی چاوش بالعكس تحف سوزلی نشئه‌لی برآدمدرده یالكز یوزی كولمز . فقط ایجابنه كوره سویلدیكی سوزلر ایشیدنلری پك كولدردیكی كبی كندیسی دخی سوزلرینه كولندیكی زمان خوشلانور . برازده درویش مزاج وقلندر مشربدر . اوبله علت تعصبه دوچار اولانلردن بولنمیوب مادةً زیانی اولمیان اوفاق تفك شیلری خوش كورر . طوق كوزلیدر جومرددر مرددر . ارقداش اغورینه جان فدا ایدر . هله افندیسی اغورینه ! .....

حساب مأموری ثریا دخی حكایه‌مزجه جالب اهمیت برآدم ایسه‌ده هنوز كنج وحده تجربه‌دن چكورلمامش اولدیغی جهتله نه اولدیغی كمسه نزدنده تعین ایتمامشدركه برحكم ویریله بیلسون . یكرمی التی یكرمی یدی یاشنده برآدم اما بوعمرینك همان كافه‌سنی تحصیلده چكورمش اولدیغندن دهاباشلی باشنه برآدم اولمامشدركه ماهیتی اكلاشیله بیلسون . یالكز ذكاسی جسارتی ناصیه‌ٔ حالندن نمایان اولیور . پدری واقعا :

— اخلاقی ایدر . زمانه‌نك چوجقلری بوندن زیاده بابایه اطاعتلی اولمزلر .

دیور امایالكز بابایه اطاعت اخلاقك ایی اولمسنه دلالت ایدرمی ؟

ثریایه نسبتله خدمتجی واسیلكی دها زیاده شایستهٔ اهمیتدر . یكرمی نهایت یكرمی برياشلرنده برروم قزی . اینجه‌ده كوزلدر . اوزونجه بويی اینجه‌بلی كندیسنه فدان كبی برلطافت ویرر . چهره زوكورتی‌ده دكلدر . بیضی چهره اوزرنده قوبوالا كوزلر ذكاوت وحتی برازده شیطنت ضیالری صاچار . اسمرجه تنلی وقیوریجق قاشلیدر . قویوكستانه‌رنكلی مبذول صاچلری دخی بوچهره‌یه اینجه یاقشیق آلور .

ايريجه آغزلى قالنجه دوداقلى ايسه‌ده دوداقلرنده تبسم نادردكلدر . «كوزل» صفتى چوق كورلسه‌بيله «شيرين» صفتى عادتا آز كوريله‌جك تازه‌لردندر . كيديكنى كنديسنه پك ياراشديرر . ذاتاً زواللى نه كيه‌جك؟ سياه لاحورا كيدن برفستان دكلمى؟ انك‌ده اوزرينه بر بياض بروستللا قويه‌جق . باشنه هيچ برشى قويميوب يالكز برسياه فستان و بياض بر دستلان ايله كينمش بولنه‌جق‌كه بونلرى‌ده كنديسنه ياراشديره‌بيلمسى غوستولى برقزاولديغنه دلالت ايدر . يانه‌قدر حرارات؟ هم بوقز احمد متينك بالكليه عجميسى‌ده دكلدر . ايكى يچق‌سنه‌در قوناقده‌والده‌سنك تحت تربيه‌سنده و بك افنديك خدمتنده اولوب افنديسنك اخلاقنى طبيعتنى پك كوزل المشدر . دنيا دارنده هيچ بركسه‌سى اولميوب هيچ برپاره آيلق الميه‌رق آيلقلرينى افنديسنده بريكديرر . پاره‌سى چوغالور ايسه قوجه‌يه ويريله‌جك . حتى بونى افنديسى‌ده بيليور . «بيليور» دكل اصل اوالتزام ايديور .. : شوقدركه

— سنى قوجه‌يه ويره‌جكم!

ديديكى زمان اويله قوجه‌يه ويرمكه باشدن دفع ايتمك حكمنى‌ده ويرميوب:

— ويره‌جكم اما واسيلكى سكاقوجه اوله‌جق آدم دخى سنك قدركى بيله‌رك سكا كوزل باقه‌بيله‌جك آدملردن اولمليدر . يوقسه سنى هراولور اولماز چاپقينه خرپالتمم!

ملاحظه‌لرينى‌ده علاوه ايدر ايدى . خرپالتمز ظاهرا! حسن معامله‌يه واسيلكى قدرلايق اولان برقز احمد متين قدرده قيمت شناس برآدم الندن بولنور ايسه او افندى اوخدمتكارى كمسه‌يه خرپالتمز .

موچولاق خدمتنه النان قاترينا يكى الغمش برايتاليان قاريسى ايدى . قرقنى متجاوز اولوب كندى روايتنه كوره‌وقتيله ميلانوده برتياتروده آقتريسلرى كيديرمك خدمتنده بولنور ايمش‌ده بعض كره قوريستلر دانسوزلرايله‌سه نايه دخى چيقار يلور واوزمانلر ارباب تماشا كنديسنه‌ده تحويل دوربين اهميت ايلر ايمش . لكن هرحالده قازانديغى پاره ايله مرفهاً بچينه‌مديكندن كيلرده خدمتجيلكه كيرمش‌كه آيلق هرنه قدر آز ايسه‌ده بك ايچمك بادهوا اولديغندن وپاره صرف اولنه‌جق يربولنه‌ميه‌جغندن اوبوالده بش اون پاره قازانمغى حسابله ترك صنعت ايتمش . احمد متيندن اول برايتاليا بارقوسنده ايمش . معاشى اون بش فرانقدن عبارت اولديغى واحد ايكى ليرا يعنى قرق بش فرانق و برديكى ايچون مع الممنونيه بورايه كلمش .

* * *

حسين بصرينك *** پاشا حضرتلرندن الديغى تلغرافنامه اوزرينه انكله توروشمكه كيتمسى ازميدسفرينه واو يولده بيوك پرووه‌نك اجراسنه مانع اولديغنى خبرويرمش ايدك. بوتأخر تمام ايكى كون دوام ايلدى. حسينك ايكى كون هيچ بر اثرى ظهور ايتمامسى احمد متينك ايچه جانى صيقدى ايسه‌ده سبب تأخر البته پك مهم برشى اولمسه حسينك بويله بر اويغونسزلغى ممكن دكل قبول ايده‌ميه‌جكنى بيلديكندن ينه صبر ومتانت كوستردى. اوكونلرده‌دخى قوطره‌يه برده‌پيانو يرلشدرلرك اطه‌لرايله قرتال آره‌سنده‌كى قناله تجربه‌لر ياپه‌رق بعض كيسه‌نه كلن برلى يانجى مسافرلر ايله اكلندى. حتى بودفعه برلى دسافرلر يابانجيلردن زياده ايدى. زيرا ملكة‌البحر ياپيلور ايكن زيارتنه كلنلر بتديكى وتجربه‌لر اجرا اولنديغى خبرينى غزته‌لرده اوقوملرى اوزرينه تماميله كورمكه وتجربه‌لرده بولنمغه كليورلر ايديكه اثناى تجربه‌ده احمد متينك يلكنده هيچ برتهلكه اوله‌ميه‌جغى حقنده‌بونلره‌ويرديكى خبرلرى دها كوزل تفهيم وتلقى ايليورلر ايدى.

برده غيوبتنك اوچنجى كونى حسين بصرى چيقه كلدى. اما حال وطورديكر كون. احمد متين مراق ايدرك:

— نه اولديكز بره آرقداش؟

سؤآلنى ايراد ايلديكى زمان حسين بردن بره جواب ويره‌مدى. حال وطورى بيوك برتردد وتحجوبيت تصوير ايليور ايدى. احمدك مراقنه برازده قورقو قارشدى. نه‌اولدى‌ايسه بلا پرواسوئلمسنى رجا ايتمكله حسين عذرلر ديله‌يه‌رك ديدى‌كه:

— برادر. *** پاشا حضرتلرى‌يك چوق ايلكنى كورديكم برآدمدر. بزده‌كى فقر و ضرورت معلوم يا؟ طلبه‌لكم زمانده پك چوق عواطفنه نائل اولمشيدم. زيرا اوغلى ايله صنف ارقداشى ايدك. اوغلى براز حايلاز اولديغى ايچون مذاكره‌جيسى خدمتنى كورر ايدم‌ده‌پدرى دخى بوكا مقابل بنى كورر كوزه‌تور ايدى.

— اى؟

— شمدى اوغلنى اكمال تحصيل ايچون پاريسه كونده‌جك ايمش.

— آكلادم!! آكلادم؟ اوحايلازه نظورلق ايتمك ايچون سزى‌ده براو كوندرمك ايستيور. دكلمى؟

— اوت اما مانعلرمى دخى آكلاتدم.

— مانعلرڭز دخى بزمله براو مقرر اولان سفر. دكلمى؟

— اويله‌يا! بونجه وقتدر كوندوز خيالمدن كيجه رؤيامدن چيقميان سفر.

— اى بومانعلريكزه نه ديدى؟

— بوديا حتتك : ماشمدتنى انكار ايتمدى:

چونكه كنديسی يكی قفاده برآدمدر . عسكردر .

— اوت عسكرلك همان كافه سی يكی قفاده در. چونكه بويله فيض الانلری هپ مكتبليدرلر .

— بو سياحتك دخی بنم ايچون تزييد كمالات ايده جك شيلردن اوله جغنی تسليم ايلدی ايسه ده اوغليله برابر اوچ سنه پارسده قاله جق اولورده اكمال معلومات ايلر ايسه م بونكده اهميتی انكار اولنه ميه جغنی سويلدی . كافهٔ مصارف اندن اولدقدن ماعدا آيده يوز فرانق دخی جيب خرجلغی ! ايكيوز فرانق خرجلق ده اوغلنه ويره جك !

احمد متين براز دوشونمكه واردی . هم دوشونيور همده ديور ايدی كه :

— مادامكه اوغلنه « حايلاز » ديديكز بو ايش اصل سزك ايچون نافع اوله جق . عثمانلیلغی حسابنه برآدم دها قازانمش اوله جغز .

— وای سزده بو تكليفی نافع كوريورسكزها ؟

— اكا شبهه می وار ؟ بويله برتصادف اولسه سز بو عنايته نره دن نائل اوله جقسكز ؟

— شمدی بنم يرمده سز اولسه كز بو سفری می ترجيح ايدرسكز ؟ يوقسه پارسده اكمال تحصيلمی ؟ زيرا سزه طوس طوغريسنی سويلديم كه بن *** پاشا حضرتلرينده ترجيحی سزه براقه جغمی سويلدم . بشقه برجواب ويرمدم .

— شبهه يوق كه پارسده ! زيرا بويله برسفری نه زمان اولسه ياپه بيلورسكز . هله پارسده تحصيلی اتمام ايلدكدن صكره بويولده كی سفرلره چيقه جق اولورسه كز دها بيوك استفاده ايدرسكز . كچن كون بالمناسبه سزه ديمش ايدم كه ژورژ غوصار كبی برآدم ايله برقاچ سنه كوروشمكه قونوشمغه محتاجسكز . ايشته پارسده اكمال تحصيل ايدنجه بو احتياجدن ده وارسته اولورسكز .

— جدی می سويليورسكز اللهی سورسه كز ؟

— سزك كمالاتكزه تعلق ايدن بوقدر مهم برايشده لطيفه يالان فلان صيغارمی ؟ بو ايشلر نامردلكه قانچقلغه كلورمی ؟

حسين بصری دخی احمد متينی طانيمش اولديغندن شو « نامردلك » و « قانچقلق » سوزلری احمدك اغزندن چيقار چيقمز سوزلرينك جديتنه شبهه سی قالمامش ايدی . ديمش ايدی كه :

— چوق شی ! *** پاشا حضرتلری ده سزك ايچون بو اعتقادده ايدی . « سن احمد متين بك افنديه سويله باق نصل اوده بنم رأيمی تصديق ايدر » ديمش ايدی .

— حساب بويله كوستريور . طوغری

اولان شيئه كيمك بشقه درلو نه ديه بيلمسى قابل اولور ؟ نه رأى سزكدر .

— بالفرض بن ده پارسى ترجيح ايده جك اولورسه م طارلمزميسكز ؟

— عجايب! سزه طارلمغه نه حقم واردر ؟ دوستكز اولمق صفتيله سويلورم بيله .

— اما سز سياحتكز ده يالكز قالورسكز .

— بن ذاتاً سياحت ترتيباتمى يالكز اولمق حسابى اوزرينه يوروتمش دكلمى ايدم. كيمسه يى رفاقته قبول ايتميور دكلمى ايدم؟ ينه يالكزجه سياحت ايدرم . يالكز يتاق اوطه مى بولدورمش اولديغمدن عبارت برفرق قالوركه اورايه ده عمر قپودانى ياتيرى ويريرم .

حسين بصرى سكوته واردى . احمد متين دخى اكا باقه رق سكوته وارمش ايدى . برخيلى زمان ايكى ارقداش سكوت حالنده بولندقدن صكره ينه احمد متينك پارسده اكمال تحصيل امكانى هرحالده برسياحته مرجح كوريله جكنى تكرار ايتمسيله حسين بصرى دخى بو جهتى ترجيحه قرار ويردى . ديدى كه :

— اويله ايسه بكا مساعده بيوركزده كيده يم *** پاشا حضرتلرينه بو جوابكزى تبليغ ايده يم . هرحالده بو سفر وقوعه كلمه دى ايسه ده ينه بنم ايچون برسفر مسعود اولديغنى كوستردى . چونكه سزك كبى بردوسته برافندى يه بنى مالك ايلدى .

— « افندى » مى؟ انى قبول ايده مم . صكره سزده بنم بنده م اولورسكز . « دوست » ديديكز كافيدر . اكر بنى كنديكزه دوست عد ايديور ايسه كز بكا بوندن بيوك برعنايت اوله مز . زيرا بن ده سزى دوست عد ايتمش اولديغمدن حكمم ياكلش چيقمامش اولور .

— هاى هاى! اويله بردوستكه سزك ايچون شو پارس سفرى كبى بكا حقيقةً برنعمت فوق العاده اولان شيئى دخى فدايه حاضرم . الدن بشقه نه كلوركه فدا ايده يم .

— پارس ظهوراتنى هيچ برشى ايچون فدا ايتممكزى دوستانه رجا ايدرم .

الحاصل ايكى ارقداش ايكيسى ده ممنون اولدقلرى حالده آيرلمغه قرار ويرديلر . حسين بصرى احمدك عزيمت ايده جكى كون هم وداعه هم تشييعه كله جكنى وعد ايلدى ايسه ده بو وعد ايفا اولنه مدى . اما سببى حسينك وفاسزلغى دكل ايدى . بلكه احمد متين ازميرده قدر اجراسنى تصميم ايلمش اولديغى بيوك تجربه يى ايفادن صكره ارتق استانبوله دونيوب اق دكز سفرينه همان اورادن باشلامش اولديغى

ایچون حسینه وداع وتشییع امکانی دخی قالمامش ایدی.

***

احمد متینك ازمیردن یوله روان اولوویرمسی ظاهر حالده تصادفی کبی برشی اولمش ایدیسه‌ده حقیقت حالده اوده آز چوق برحساب اوزرینه وقوعه کلمشدر. تصادفی کبی اولمسی ازمیرده پتراکی نامنده برقلاغوز بولوویرمسی مسئله‌سندن نشأت ایلمشدر.

بو پتراکی التمش یاشنده قدر براختیار قلاغوزدرکه مدیللی اهالیسندن اولوب فقط خدمت ایلدکده بولندیغی برساقز قایغی وپورتقال حموله‌سی ایله استانبوله کلور ایکن مرمره اطه‌سی جوارنده قایقلری باطمش وکندیسی بیك بلا ایله قره‌دن ازمیره دوشه‌رك فقرحالی حسبیله مملکتنده دونه‌مامش. احمد متینك اق دکزه طوغری کزمکه چیقه‌جغنی کمیجیلردن خبر المسی اوزرینه اکر کندیسنی مجاناً مدیللی‌یه قدر کوتورو ویررایسه اودخی مجاناً اورایه قدر قلاغوزلق ایده‌جکی بیانیله تکلیف خدمت ایلدکده احمد متین بیچاره آدمجغزك پژمرده‌کئ حالنه نظراً:

— ای اما بار با پتراکی سن پك قلیقسز برآدمسك بن ایسه هر شیدن اول تمیزلك مراقندهیم!

دینجه تحف اختیار:

— افندم قلیقسزلغم فقرالغمدندر. سزدخی تمیزلك سور برافندی ایسه‌کز یانکزده کی بشقه آدملر کبی بنمده اوستمی باشمی تمیزله‌یکزده باقکز بنده شو اختیار لغمله برابر نه تمیز برقلاغوز اولورم!

دیمش ایدی. بونك اوزرینه احمد متین:

— اوده اولور اما باقه‌لم سنك قلاغوزلغك اوقدر دکرلی برشیمیدر؟

دینجه پتراکی الیله قورومش کوکسی اوزرینه اوره‌رق:

— دنه‌یکز افندم دنه‌یکز! اون بر یاشمدنبری بودکزلر اوزرنده‌یم!

دیمش ایدی‌که اختیارك «دنه‌یکز!» دیمسی «امتحان ایدکز» دیمك اولدیغندن احمد متین امتحانه باشلامش ایدی.

برقلاغوز نصل امتحان اولنور؟ احوال بحریه‌یه واقف اولمیانلر بونی بیله‌مامکده معذوردر. فقط احمد متین بیلور ایدی. همان النه بردکز خریطه‌سی و بر پورتولان اطلسی الوب بر قاچ سواحل ولیمانك اسملرینی اخبار ایله اورالرده‌کی طاش دوکونتیلرینی صیغلری آقینتیلری انافورلری هانکی نقطه‌لرده بولنورایسه هانکی طرفلردن هانکی فارلرك کوریله بیله‌جکلرینی ولیمانلرك نره‌لرندن کیریلوب نره‌لرینه تیمور آتیله‌جغنی وفلان لیماندن

فلان ليمانه كيديلور ايكن فلانجه روزكار ايله بر بورا بر فورطنه ظهور ايده جك اولسه فلانجه برده بولنديغنه كوره قاچوب التجا ايديله جك نره لری بولنديغنی وسائره يی صوردی كه اختيار پترا كی بونلره مكملاً جوابلر ويردكدن ماعداده ا ساز بر چوق ايضاحاتله دخی مسئله يی توسيع ايليور ايدی .

بر قلاغوز نه در؟ بيلورميسكز؟ هانيا محفرظاتی پك چوق اولان آدمه « آياقلی كتبخانه » دينلزمی ؟ بر قلاغوز دخی عادتا برجانلی خريطه در . بر ذی حيات پور تولاندر . بر مكمل سواحلنما اطلسيدر . ذاتاً بونلر موجود اولمديغی زمانلرده بونلرك برلرينی قلاغوزلر طوتدقلری كبی حالا دخی بونلرك الك مكمللری يابلمش ايكن بيله ينه قلاغوزلره اولان احتياج بر طرف اولمامشدر .

ايمدی احمد متين ازميردن استانبوله كلسه ايدی جمله دن زياده بر قلاغوز بولمق ايچون كله جك ايكن انی ازميرده بولنجه ارتق استانبوله كلمسنه لزوم قالورمی؟ فقط اق دكز سفرينه ازميردن باشلامسی ايچون ايش يالكز بو تصادفدن ده عبارت دكل ايدی . برده حساب بولنديغنی خبر ويرمش ايدك . او حساب ايسه استانبولده اجراسی طبيعی وضروری اولان وداع وتشييع مراسمندن قورتلمش اولمق حسابی ايدی .

احمد متين واقعا متانت قلبيه اربابندن ايسه ده والده وهمشيره كبی ذوی القربادن دكل آسوكيلجه دوستلردن بيله آيرلمق خصوصنده هر حالده قلبنده بر ضعف بوليور ايدی . هله حسين بصری ايله ايده جكی وداع دها زياده كنديسنی متأثر ايده جك ايدی . زيرا حسين بصری يی كنديسنه ارقداش اوله بيلكه پك صالح بر آدم اولمق اوزره تلقی وقبول ايتمش اولديغی حالده انكده بر عذری چيقمش اولمسی بزم قوجه متينی پك زياده متأثر ايتمش ايدی . اما غضو بانه بر تأثر دكل . ازدل وجان تسليم ايتمش ايدی كه حسين ايچون پارسده اكمال تحصيله كيتمك هر حالده دها نافع وهر شيئه مرجحدر .

ملكة البحرك قرانتنه پانتهسنی دخی الهرق ازميد ليماننده حركت ايلديكی كون بيك ايكيوز طقسان شوقدرنجی سنهٔ هجريه سی شباط ماهك تمام يكرمی سكزنجی يعنی صوك كونی ايدی . عكسی كبی بر باطی روزكاريله يوله چيقديلركه كورفزدن طيشارييه چيقنجه يه قدر وواطه اورمغه مجبور ايديلر . كيده كيلرك جمله سنك يوزلری كولمكده ايدی . فقط جمله دن زياده كولر يوز دخی واسيلكينك يوزی ايدی . سببی ده وار ايدی . « سببی » دكل اسبابی !

اولا دها فنار بغچه سنده تيمورلی

بولندقلری بر کون احمد متین استانبولدن کلمش اولان بریوك مقوا قوطی‌یی صالونه قویه‌رق واسیلیکی‌یه:

— کل باقه‌لم شو قوطی‌یی آچه‌لم ایچندن نه‌لر چیقه‌جق!

دیمش و قوطی آچلدقده ایچندن آچیقلی قویولی رنکلر ایله فقط ساده کوزل یاپلمش درت طاقم قادین لباسی و درت چفت قادین پوتینی استقارپینی و کوزل بونه‌لر (سرپوشلر) و بری آچیق رنکلی و دیکری سیاه و ایکیسی ده ساده‌جه چیچکلر ایله تزیین اولنمش قادین شابقه‌سی و ایکی دوزینه مندیل ایکی دوزینه چوراب بر دوزینه ساده‌سندن الدیوان و اون ایکی دانه غایت ظریف بروستللا فلان ظهور ایدوب الك التندن‌ده بر بشقه بیوجك قوطی چیقمش ایدی.

بو اشیا بر بر چیقار ایکن احمد متین:

— بو واسیلیکینك! بو ده واسیلیکینك!

دیور و هر دفعه‌سنده‌ده واسیلیکی سوینج و استغراب ایله قاریشق بر صدا چیقاریور ایدی. نهایت هپسی واسیلیکینك اولدیغی اکلاشیلنجه قزك حیرتی آرته آرته برنوع محجوبیت صورتنده محول اولدی.

احمد متین:

— نه‌دن اویله یوزك کل کبی قزاردی؟

دینجه اوذکاوتیله برابر واسیلیکی بشقه سویلیه‌جك بر سوز بوله‌میوب:

— قوجه بر مادامی تجهیز ایده‌جك اشیا!

دیه‌بیلدی. هله صوك چیقان قوطی دخی آچیله‌رق ایچندن آینه‌سیله طراغیله هردرلو فرچه‌لر ایله حتی پودراسیله مودراسیله برده قادین توالتی لوازم مکمله‌سی ظهور ایدی و برنجه واسیلیکی اوطاندیغندن اللریله یوزینی اورتدی. اوزمان احمد متین غایت جدی بر طور مردانه طاقنه‌رق دیدی که:

— شمدی بنی دیکله قزم! قاضی کوینده‌کی انکلیزلرك خانه‌لرنده اویله خدمتجیلر کوردم که بیلمیانلرك مادام ظن ایده‌جکلری قدر کوزل کیینمشلردر. بز آرتق والده‌مك خانه‌سنده دکلز. خدمتجیلری بیله دها منتظم کیینمکده اولان مملکتلره کیدیورز. یارندن اعتباراً هرکون کوزل کوزل سوسلنوب اویله تمیز پاك خدمت ایده‌جکسك! اکلادکمی؟

واسیلیکی اکلادی اما یارندن اعتباراً افندیسنك امرینی اجرایه نصل باشلایه بیلسون؟ اولا محجوبیتی بوکا مانع اوله‌جغی کبی ذکی قزجغزك کمی خلقتك نه دیه‌جکی حقنده‌کی ملاحظه‌لری ده بوکا مانع اولدی.

احمد متینك هنوز هیچ برشیدن خبری یوق اما کمی خلقنده بر طاقم ملاحظات

دهـا شمـديدن آثار موجوديتنى اورته يه قويمغه باشـلامش و واسـيليكينك وقوف واطلاعى دائره سـنه قدر بيله داخل اولمش ايدى . بوملاحظه لر دخى اصل موچولق خدمتنه النان قاترينانك باشى التـندن پيدا اولمغه باشـلامش ايدى . زيرا قاترينا هانيا شو ايكى آقتريسـلر كيدربجيسى واسـكى آقتريس بـاغى اولان قادين كبى ايچنـده هركس ايچون برخدمت اساسيه بولنديغنى كوره رك يالكز واسيليكى ايچون نه قاماريه‌ـ رالق نه چاشـيرجيلق هيچ برشيجيلك كبى برخدمت بوله ميه رق اولسه اولسه افنديك خـدمت خصوصيه سـنه مخصـوص بر خدمتچيلك بولمش ايدى ده قادينلرك اغلبنده موجوديتى كوربله رك بنـاءً عليه عادتا جبلت نسواندندر ديمكه قدر انسانى مجبور ايده جك اولان قناعتسزلغنى بويوزدن كوسـترمش ايدى . غريبدركه كمى خلقنك برچوغى ده قاتريـنانك بوتوجيهنى تصديق وقبـول ايدى وبرمش ايديلر . حتى حاجى چاوشه ثريابه عمرقپودانه وارنجه يه قدر .

شمدى شـو بله برملاحظه جـله نك ضميرنده برطوتمغه باشـلاديغى حالـده واسـيليكى برده يكى كلن اشـيا ايله نصل تزين ايلمسـون؟ حتى او اشـيانك ورودى بيله قاترينايى كندى زعمنده تأييد ايليه رك :

— واسيليكى! سن بوكيده نه خدمتده بولنديغنكى كرچكـدن بيليور ايدك ايسـه ايشته افنديك بوهديه لرى سكا نه اولديغنكى آپ آشـكارده اوكرتيورلر . بوندن صـكره دكز سربنتيلرى يوزكى ايصلاتدقجه چار چابق قاماره يه قوشـه رق پودره لرى نازدله مليسك !

بيله ديمش ايدى . بنـاءً عليه واسـيليكى افنديسـنك امرينى برقاچ كـون اجرا ايده مديكى كبى بو برقاچ كونلر ظرفنـده ايتديكى اخطـارلرده ده قولاق و يرمامش ايسه ده نهايت ازميددن چيقه جغى كون :

— سـن بنم ديدكارمى بلا مخـالفت اجرا ايدر برقز ايدك . شمدى امرمه مخالفتى كيمدن اوكرندك ؟

ديه تعزير بوللو برامردها النجه ايلك دفعه اولمق اوزره .... همده تخمين بعيد دكل ايسـه زواللى قزجغز عادتا بتون عمرنده ايلك دفعـه اولمق اوزره بركوزل توالت ياپمش وفقط بونه كنديسنه پك ياقشديرمش ايدى .

كمى خلقى استهزايه آلديلر ظن ايتميكز . استهزا اولسه بيله هركسك قلبنده اوله بيلوب بوقسـه احمد متيـنك اغلبيتله تند اولان صورتنه قارشو جزئيجـه اولسون وظيفه نك خارجنه چيقلمق كيمسه نك كارى دكل ايدى . ذاتاً قوجه متين خدمتنه الـه جغى آدملردن نه درجه اطاعت و نصل خدمت بكله يور

ایسه انلری اوله‌جله‌سنه خبر ویره‌رك مقاوله‌سنی‌ده او یولده اجرا ایتمش ایدی . سرت غضوب تیز فلان اولدیغنی درجات حقیقیه‌سندن زیاده خبر ویره‌رك بونکله برابر کندیسنی ممنون ایدنلره مکافاتی ده ممنون ایتمیانلر حقنده بلاشبهه متحقق اولان مجازاته مطلقا فائق اوله‌جغنی بیله اولدن اورته‌یه قویمش ایدی . بویله هر دیدیکنی یاپمغده مقتدر اولان برافندینك قارشوسنده قاترینانك کوزه‌لکاری الچه ایدرمی ؟

ایشته واسیلیکینك یوزینك جمله‌دن زیاده کولمسی اولا بویله کوزل کیتمش اولماسندن نشأت ایلیوب زواللی قزجغز ادنا وسیله‌لر ایله اشاغی‌یه صالونه اینه‌رك دقیقه‌لرجه مدت اندام آینه‌سنك قارشوسندن آیریله‌مز . ویالکز اوك طرفندن کورونوشنی تماشا ایله‌ده اکتفا ایده‌میوب ارقه‌سنی آینه‌یه ووجودینی بوکوب یوزینی کیرویه چویره‌رك قیافتنك ارقه‌دن کورونوشنی‌ده تماشا غیرتندن کندیسنی قورتاره‌مز ایدی .

بوندن ماعدا واسیلیکینك استانبولده بر دیکیلی اغاجی براوچان قوشی قالمامقده اولمسی‌ده شطارتنی اخلاله برسبب ایقاع ایده میور ایدی . اوروپایی کوره‌جك بوامل کندیسی ایچون بعضاً فرصت بولدقجه قاچوب کیده بیلدیکی ویك سودیکی وکیجه‌لری اویقوسنی اخلال ورؤیاسنی استیلا ایدرك بردهاسی ایچون فرصت کوزله‌دیکی بالولردن زیاده درونی سونچ ایله طولدیریور ایدی .

یاعجبا قاترینه‌نك ملاحظاتی محق اولمق احتمالی دخی قزك یوزینی کولدرن اسباب میاننده داخل دکلمی ایدیلر ؟

طوغریسنی ایسترمیسکز ؟ داخل دکل ایدیلر . واسیلیکیده بویله برامید هیچ یوق ایدی . ایکی کونلك افندیسی دکل که ! ایکی بچق سنه‌لك افندیسی ! درت بچق شی المش دیه‌می بوخلیاره دوشه‌جك ؟ واسیلیکی قاچ دفعه کورمشدرکه احمد متین مسلمان روم ارمنی یهودی کبی ملتلرك فقراسندن تأهل ایده‌جك برطاقم قزلره‌ده دلی قانلیلره‌ده بونلردن چوق بیله هدیه‌لر ویرمشدر .

* * *

عمر قپودان ازمید کورفزی ایچنده ووالطه‌لر اورمقده بولندیغی صره‌ده احمد متین ثریایی قاره‌یه چاغره‌رق :

— کل باقه‌لم ارقداش سنکله برازده بولمزی دوشونه‌لم !

دیدی ومکمل برمرمره خریطه‌سنی ماصه اوزرینه یایه‌رق ودرت کوشه‌سندن برر اینجه‌جك رسم چویسی ایله خریطه‌یی

ماصه يه كوزجه ربط ايدرك ديديكه :

— پركارى الكه آل . اولا كورفزك قپوسى ديمك اولان يالكز قيا بروننده بر نقطه قوى !

ثريا بونقطه‌يى قويدى . بعده احمد متين :

— هايدى باقديم بونقطه‌دن قلعهٔ سلطانيه‌يه قدر بزه بريول رسم ايت !

ديمجه ايلك دفعه اولمق اوزره ايفاى مأموريته بسمله كش ابتدار اولان ثريانك چهره‌سنده عظيم برسرور طورى پيدا اولدى . پركارى كاه خريطه اوزرنده نقطه‌دن نقطه‌يه كزديريور كاه خريطه‌نك چرچوه‌سى ديمك اولان كنار چزكيلرى اوزرنده‌كى ميل ودرجه خطلرينه وكاه‌ده مقياسلره تطبيق ايدرك بركاغد اوزرينه برشيلر يازييور ايدى . احمدمتين بوعمليانه اوزاقدن سيرجى اوليور ايدى .

ثريا اولچوسنى قيدلرينى اكمال ايلدكدن صكره ديديكه :

— يالكز قيادن قالوليمنو اطه‌سى التى ميل . اطه‌يى صاغ طرفده براقوب جهت جنوبيه‌سندن چكمك واردك شبه جزيره‌سنى صولمزده براقه‌رق انك سواحلندن يورومك ودها ايلروده پاشاليمانى وقويونو وآفيسيا اطه‌لرينى صولده‌و مرمره جزيره‌سنى صاغده براقق اوزره مرمره قنالندن قوتالى نام ديكر اكيلك اطه‌سنك بروننه قدر آلتمش ميل . اكيلكدن طوغرى كاپيولى التى ايكى ميل . اورادن دخى چناق قلعه‌سى اوتوزميل كه يالكز قيادن چناق قلعه‌سى بوحسابجه يوزطقسان ايكى ميللك بريول ايدر .

كنج حساب مأمورى بوسوزلرى سويلر ايكن قونيامك براوجيله خريطه اوزرنده دخى بونقطه‌لرى ارائه ايديور وهرسوزك نهايتنده افنديسنك يوزينه باقه‌رق نه مطالعه ده بولنه‌جغنى اكلامغه چاليشيور ايدى .

احمدمتين بوسوزلرك هپسنى طوريله تصديق ايلديكى حالده نهايتنده ديديكه:

— روزكارمز باطى روزكاريدر . انكيچون اسوب كله‌جك . هپ اوروزكار اوستى كيده‌جكز . بوحالده روم ايلى قيسنى طوتسه‌ق دها ايى اولمزمى؟ يالكز قيادن ويراليكى كوچك ياخود بيوك چكمجه ! اورادن‌ده مرمره اطه‌سى بودر ديوب كوستريى ويرسه‌ك . شوقوجه ووالطه ايله دها كارلى چيقمزمى‌يز ؟

— سز بيلور سكز افندم ! فقط طشاريده روزكارك اصل قوتى نه اولديغنى هنوز بيليورز . بن بويولى ترجيح ايلدم كه شايد باشمز صيقيله‌جق اولورسه قالوليمنوده بوهواده غايت امين بر ييور بتاغى بوله بيله‌جكمزكبى اردك شبه جزيره‌سنده‌ده

قایصاله بورونك ایچ طرفی بزه مأمن اولور. دها اوکزده مرمره اطه سنك هر طرفی بزه لیمان اولوب پاشا لیمانندن ا کینلکه قدرده هر نقطه لیمان صاییلور .

— امام مره قنالنده روزکار بالکلیه مخالف کلرمی ؟

— کوچك وولطه لر یاپه جغز .

— ای اندن صکره ؟

— اندن صکره ینه ایجابنه کوره وولطه لر ایله کیدرك روم ایلی ساحلنده ده صوقوله بیلورزکه او ساحلك هر نقطه سی ده بو هواده لیمان صاییله بیلور . هله کلیبولی بالکلیه لیماندر .

— یوق روم ایلی کنارینك هر نقطه سی لیمان صاییله بیور .

— نیچون افندم ؟ ایشته اینجه برون ! طوغان اصلان ! قاره یوقوشك التی ده بك سیرلی . اوته سی ده کلیبولی . ایسترایسه کز بر کره ده پدرك رأینی صورالم قاپودان پترا کینك رأینی صورالم . نه سز بیلور سکز . بر کره مصاحبه یوللو سویلنمش اولدیغکز سوز خاطرمده قالمش ایدی ده ...

ثریا لقردیسنی اتمام اتمدی . بر نظر متجسسانه ایله احمد متینك یوزینه باقه قالدی . احمد کولومسدی . دیدی که :

— نه دیمش ایدم .

— صفای بحری سیاحتلرنده یول حسابلری پوسته وتجار سفینه لر ینه بکزه مز هر شیدن اول سلامت وامنیت مطلوبدر دیمش ایدیکز . بنده کز عقلمجه بو یولی دها امین بولدم .

— اوت عزیزم اویله دیمش ایدم .

واقعا احمد اویله دیمش ایدی . هم ده اویله در . صفا وسیاحت بحریه یه دائر اولان « یات » غزته سنده برینده مخصوص ومفصل مطالعه کذار مز اولمش ایدی که انده دخی بویله یازیلی ایدی . سکسان سنه دنبری اوروپا وامریقاده صفای بحری یولنده اجرا اولنان اسفارك هیچ برینده بر وقعهٔ مؤلمه ظهور ایتمیوب بونك سببی ده اصول سیاحته رعایت ایدلمسندن عبارت اولدیغی مع الافتخار بیان اولنمش ایدی .

بو اصولك مفصل اولوب خلاصه سی ترتیب اولنه جق سفرلری منزل منزل ترتیب ایلکدن وهر منزلك نهایت یدی سکز ساعتده بر لیمانه مصادف اولمسندن وممکن اولور ایسه یالکز کوندوزلری کیدیلوب کیجه لری بر لیمانده ویاخود بر تیمور یاتاغنده قالنمسندن وهیچ بر وجهله عنادجیلق وکیك کوزلیلك ایدلمامسندن وسائر بو مثللو هپ احتیاط کارلغه دائر شیلردن عبارتدر . کیجه لری ممکن مرتبه دکزده قالنماسنك سببی ده ساحل قایقلرینه چاتمق بلاسیدرکه بونلرك اغلبنده فنار دخی یوقدر . برده اثنای

راهده تصادف ایدیلن کیلرك هانکی طر-
فلرندن کچمك و کندیسی اوکمی‌یه کندینك
هانکی طرفندن یول ویرمك مسئله‌لری
اولوب بوده قضالرك آزلغنه سبب اولمقده‌در .
برقاچ دفعه تکرار ایتمش اولدیغمز وجهله
دکزده اك زیاده قورقوله‌جق شی مصادمه
تهلکه‌سی اولوب اصول مذکوره دخی
اغلبیتله او تهلکه‌یه قارشودر . منزلرك
علی قدر الامکان قیصه اولملری ده هم سلامتی
تأمین هم یول صیقیتیلی اولور ایسه مزاحمتی
تخفیف ایچوندر .

احمد متین کندی سویلمش اولدیغی
سوزلری ثریانك اونو تماسندن ممنون
اولدی . دلی قانلینك رسم ایلدیکی خطی‌ده
بکندی ایسه‌ده برکره دخی قپودان ایله
قلاغوزلك‌ده رأیلرینی صورمق تدبیرینی
دها زیاده بکنه‌رك بونلره‌ده صوردی .
ایکیسی‌ده برقاچ یول دها اوله‌بیله‌جکنی
سویلیه‌رك ازجمله احمدك دیمش اولدیغی
اوزره روم ایلی یاقه‌سنده‌ده کچیله بیلمك امکانی
بیله درمیان ایدلدیسه‌ده هر حالده ثریانك
رسم ایتمش اولدیغی یول دخی پك اعلا بر
یول اولدیغنی تصدیق ایلدیلر . احمد
صوردی‌که :

— ای بوهوا ایله چناق قلعه‌سنه
نه‌زمان واره‌بیلورز دیه تخمین ایدرسکز ؟
ثریا — روزکار هپ مخالفجه که-
جکدر . باقه‌لم ازمیدن کورفزینی نه‌قدر
زمانده چیقه‌بیله‌جکز انی کوره‌لم‌ده اندن بر
تخمین یاپه‌لم .

ازمیددن یلکن قیابه قدر اوتوز بش
میل اولوب ملکة البحر سکز ساعت مشی
ایله اسکی حصار اوکنه قدر کله‌بیلمش
ایدی‌که مسافه‌نك بو قدری اوتوز میلدن
آز ایدرك عند الحساب ساعتده انجق دورت
میل قطع اولنه‌بیلدیکی اکلاشلمش ایدی .
دیمك اولدی‌که قلعهٔ سلطانیه‌یه قدر اللی
ساعت زمان انجق کفایت ایده‌بیله‌جك .
بر ساعت قدر دها یورویه‌رك داریجه‌نك
شرق جهتنده‌کی تیمور یتاغنه کلنجه احمد
متین :

— ای چوجقلر اقشام اولدی . بو
کیجه دکزه چیقمغه هیچ مجبوریتمز یوقدر .
یارین‌ده مارتك ابتداسی . اسلافمز اولان
کمیجیلر مارت طقوزی چیقمه‌دن دکزه
هیچ چیقمزلر ایمش . شو کیجه‌یی داریجه‌ده
اوکنده کچوره‌لم .

دینیجه هیچ کمسه مخالفت ایده‌میه‌رك
اورایه تیمور براقدیلر .

ارتسی یعنی مارتك ایلك کونی هوا
ینه دونکینك عینی ایسه‌ده دکز کنیش
اولدیغی جهتله وولطه‌لری دها بویلی
اولدیغندن علی الشفق یعنی ساعت اون
بچقده حرکتله اقشامك ساعت یارینه‌قدر

كيدرك وكرچكدن پك جسامتلی طالغه‌لردن آشه‌رق اون درت ساعتده اللی ميللك مسافه‌ده‌كی قالولينو اطه‌سنه واردیلر وانك باطی روزكارندن محفوظ اولان مرساسنه تيمور براقديلر. اصول بحريه‌دن اولديغی اوزره حساب مأموری ثريا بر يوميه ژورنال دفتری طوته‌رق بالجمله وقوعاتی قيد ايليور ايديسه‌ده بونلرك بورايه قدر اولان قسمنده يالكز روزكارك سمت ورودیله بارومترونك وترمومترونك كوستردكاری درجه‌لردن وكمينك همان دائماً وولطه ايتمسندن بشقه يازه‌جق وقوعات بوله‌مدی. ژورناله احمد متين دخی كوز كزديردكده بوحاله دقت ايدرك ثريايه ديدی‌كه :

— دفتره يازه‌جق وقوعات ايستر ايسه‌ك شونی‌ده يازكه بواطه‌يه عثمانليلر پاپا اطه‌سی نامنی ويرمشلردر. غالباً عثمانليلرك ايلك مظفريت بحريه‌سی دخی بواطه‌نك فتحيله باشلامشدر. قومصال اولان اراضيسنده غايت بيوك وكوزل صوغان چيقار.

ثريانك بو سوزه باخصوص صوك فقره‌سنه قهقهه‌لر ايله كوله‌جكی كلدی ايسه‌ده افنديسندن چكنديكی ايچون جسارت ايده‌مدی. زيرا احمد بو سوزلری لطيفه يوللی سويلمش ايسه‌ده ينه اومعهود تند صورتيله سويلديكندن ثريا لطيفه‌يه بوزمغه جسارت ايده‌ميوب عادتا غيرتجديه ايله بونلری ده يازدی.

دفتره اصل يازه‌جق وقوعاتی بزه صورملی ايدی. بز قوطره ايچنده‌كی احواله هركسدن زياده واقف اولديغمزدن پك مهم شيلر يازديره بيلور ايدك. هم يازه‌جغزده! فقط احوال مذكوره شمديكی حالده پك مقدماتنده اولدقلری جهتله براز دها قوت بولملری ايچون براز دها بكله‌ملی‌يز.

مارتك ايكنجی كونی دخی باطی روزكاری دوام ايدرك هم‌ده ايكی كوندنبری وولطه اورمغه مساعد ايكن بوكون او مساعده‌يی ده ويرميه‌جك درجه‌لرده شدتلی ايدی. بزم ملكة البحر خلقی شدتك بو درجه‌سنی اطه‌نك جنوب طرفنده كائن له‌نابرونك دوكونيلرينی كچدكدن صكره اكلايه بيله‌رك برآره‌لق ككليك كورفزينه طوغری قاچمق جهتی خاطرلرينه كلديسه‌ده بوده غيرتلرينه طوقنوب :

— دوت ليماننه طوغری كيده‌بيلورز!

ديه روزكار ودكزلر ايله دوكوشمكه باشلاديلر. فقط اوتوز ميلدن آز برمسافه ايچون تمام اون درت ساعت اوغراشدقدن صكره دوت ليماننی‌ده كچه‌رك اردك شبه جزيره‌سنك شرق طرفنده‌كی په‌رامو كورفزينه كيره بيلديلر ايسه‌ده بوكونكی

زحمتلرینی الیبولمزاحم بحریه‌دن صایدیلر . احمد متین دیدی که :

— روزکارك بوقدر مخالفتی حالنده یوله دوام ایتمك صفای بحری سفرلری ایچون جائز دکل ایدیسه‌ده ملکة البحری اصل بوهواده تجربه ایتمك ایستدمده انك ایچون بوعنادی ایتدم . واقعا سفینه‌مزك اورصه‌لر ایچونده بوجه‌لر ایچونده تحملی مطلوبه موافق ایمش . مانورالرمزده هیچ فنا دکل ایدیلر . دکلمی عمر قپودان ؟

عمر قپودان — بوآرمه‌یه کوره هانکی مانورالرك کوچلکندن قورقولور آ بکم ؟ کمی دیر ایسه‌ك ماشاءالله دکزه ارسلان کبی کوکس ویریور .

احمد — فقط آرتق موافق هوایی بولنجه‌یه قدر قپوطاغی شبه جزیره‌سنك خارجنه چیقمیه‌لم .

عمر قپودان — سز بیلورسکز افندم ! اسکیلرك یابدقلری کبی بزدخی مارت طقوزینی صایسه‌ق فنا اولمز .

احمد — باقه‌لم اوراسنی هوا بیلور .

***

اوراسنی هوا بیلور ایسه ایشته هوا دخی حکم ایدیورکه بورادن قولای قولای چیقیله‌میه‌جقدر . زیرا اوکیجه باطی روزکاری براز دها قره‌یله طوغری تحویل وزان ایدرك برقار یاغدیرمغه باشلامش ایدی که کوزکوزی کورمیور ایدی . برکت ویرسون که قپو طاغنك برونی بونلر ایچون تیمور براقدقلری لیمانی شو هوایه قارشو علی لاعلا برلیمان حالنده قومش ایدی . والا اوقار فورطنه‌سنده دکزك دخی شدت تلاطمنه مقاومت بزم یوجه‌لرجه « قابل اوله‌مز ایدی » دنیله‌مز ایسه‌ده بیوك راحتسزلکی موجب اولور ایدی .

ایرتسی کون یوجه‌لر قاره‌لرندن بیله چیقه‌میه‌جق برحالده ایدیلر . ایرتسی اقشام احمد متین کتبخانه‌سندن عثمانلیجه برکتاب چیقاروب صحیفه‌لرینی قاریشدیردرق مطلوبی اولان صحیفه‌یی ثریانك اوکنه قویدی . دیدی که :

شو سطرلری بکا اوقویکز !

ثریا دخی اوسطرلری بروجه آتی اوقومغه باشلادی .

— قره‌سی ولایتندن آیدنجق نام قصبهٔ دلفروز و بلدهٔ عبرت اندوزه کلوب آثار غریبه وابنیهٔ عجیبه‌سنی مشاهده ایدوب تماشالق نامیله معروف اولان قصر ... یه چیقدیلرکه محل نقل سریر بلقیسدر دیمشلر وزمن حضرت سلیمان نبی علیه السلامدن برو اول بنای عالیده اولان مرمرلری وعظیم ستونلری سلاطین اعصار وخواقین ذوی الاقتدار بنالرینه نقل ایتمشلردر والی یومنا هذا سلاطین عثمانی

مکن الله اخلافهم فی سریر الامانی حضراتی مساجد رفیعه وقصور منیعه‌لر بنه احجار عجیبه نقل ایتمشلردر که وصفی موجب تطویل اولور .

بورایه کلنجه احمد متین ثریایی صو- صدیره‌رق دیدی‌که :

— بو اوقودیغکز شی هانکی مملکت حقنده اولدیغنی دوشونیورمیسکز ؟

— آیدنجق دیور . اردکک قارشوسی دکلمی افندم ؟

— اوت ! فقط او « تماشالق » دیدیکی یری ایشتدیککز وارمی ؟ اکا لسان قدماده « سیزیق » دیرلر ایدی .

— خیر افندم !

— آه ژورژ غوصار آه ! هیچ اولمز ایسه باری حسین بصری بولنسه ایدی ده اورایی زیارت وتماشا ایله براز تفالاشسه ایدک . مع هذا بر احفشه سزده کچی اوله بیلورسکز . کنجسکز . سزکلده براز تفالاشه‌لمی ؟

ثریا احمدک بو سوزلرندن برشی اکلا یه‌میه‌رق الیق الیق یوزینه باقه قالدی . دلی صاچه‌سی کبی سوزلر ! احمد دخی حساب مأمورینک بو حیرتنک فرقنده‌واردی . دیدی‌که :

— دلی قانلی ! بو عالمده علم قدر انسانه دنیایی بکندیره‌جک انسانی اکلند- یره‌جک برشی اوله‌مز . ایستر ایسه‌ک کیلرله واپورلرله شمندوفرلرله بالونلرله قرق ییل سیاحت ایت . علم اولمدقدن صکره نه ذوقنی اله بیلورسک ؟ نا ایشته شوراده قارشومزده برخرابه واردر . اسکی سیزیق اوکنده بولنیورز . اما اکا شو اوقودیغک تاج التوا- ریخک نقطهٔ نظرندن باقه‌جق اولور ایسه‌ک حضرت سلیمانک جنلره شیطانلره یاپدیردیغی بنالرک بقیه‌سی ظن ایتمک لازم کلور . حال بوکه عادتا بزم کبی انسانلرک یاپوسی ایدی .

— سریر بلقیسک محل نقلیدر دیور .

— بلقیسک بو طرفلره هیچ تعلقی اولمامشدر . حضرت سلیمانک دخی هیچ تعلقی اولمامشدر . سیزیقک تاریخی اوقدر معین وقطعیدر که عادتا امریقاده‌کی نویورق شهرینک بناسی نصل معلوم ایسه بوده اویله معلومدر . بنی احفش و کندیکزی انک کچیسی اعتبار ایدر ایسه‌کز سزه بونی براز ایضاح ایده‌یم‌ده یارینمی اولور اوبر کونمی اولور هوا مساعده ایده‌جک اولدیغی زمان برده کیدر بو خرابه‌یی زیارت ایده‌رز . بن موسیو غوصار ایله برلکده زیارت ایتدم اما بردها ایدرم . واقعا شمدی کوریله‌جک برشی قالمامش ایسه‌ده او برشی قالمامش اولمسی دخی پک مهمدر یا ! اما بورانک تاریخنی بیلملی‌ده برشی قالمامش اولدیغنی‌ده اندن صکره تدقیق وتتبع ایتملی .

— احفش كيمدر بكيسي نه در ايضاح بيورر ايسه كز . . . .

— امام احفش برفاضل آدم اولوب درسلريني بكيسنه خطاباً تقرير ايدرايمش .

— اكلادم افندم سزك اوفاضلانه سوزلر كزه مخاطب اولمق ايچون بن ده بكيلكي مع الافتخار قبول ايدرم .

بونك اوزرينه احمدسزيق خرابه سنه دائر برطاقم معلومات تاريخيه يه كيرشديكه بزانك خلاصه سني «مفصل» نام تاريخمزك متننده وحاشيه لرنده اعطا ايتمشزدر . قديم يونانستانك آتنه دن صكره الك معمور يري اولان بومملكت حقنده كي معلومات تاريخيه يي الدقدن ايكي كون صكره هوادخي مساعده ايدرك احمدايله ثريابرابرجه قره يه چيقديلر و قپوطاغني قره به ربط ايدن برزخ اوزرندن باشليا تماشالق خرابه سنه قدر كيدرك كورديلركه بونجه عصرلردنبري ايشه يارايان طاشلري كاملاً قالديرلمش وسائر ابنيهٔ عاليه يه قونلمش اولديغي حالده بقيه سي دخي حالا انظار حيرتلريني جلب ايلدي ، احمد ديدي كه :

— ديوارلرك برچوغي دخي اليوم طوپراق التنده مدفون اولديغي حسابدن خارج طوتماليدر . شوراسي قازيله جق اولسه كيم بيلور دها نه قدر آثار عتيقه ظهور ايدر ايدي . ايشته چوجغم سياحتك اصل انساني اكلنديره جك جهتلري بونلردر بن برقديم رومانك آثاريني تحري يه كيدييورمكه اكر بوسيزيق بقيه سي قدر او آثارك ده بقيه سني بوله بيلور ايسه م كنديمي بختيار صايه جغم . بوخرابه نك بنم رومانمه تعلقي اولمديغي ايچون انكله بوندن زياده اشتغاله لزوم دخي كورمه م .

ايكي كون واوچ كيجه يي بو مأمنده كچوردكدن صكره بو برازلشان هوادكزه دخي كوزل براعتدال ويرمش اولديغندن ملكة البحر طاقي لنكر القارق يوله روان اولديلر . ثريانك ايلك ياپديغي حساب براز تخلف ايتمش ايديسه ده بو براز روزكاري او تخلفي تكرار تصحيح ايليه بيلمش ايدي . زيرا قپو طاغي شبه جزيره سني طولاشه رق كمي يي مرمره قنالنه طوغري تكرار يوله قويدقلري زمان لارغو حالنده اسن روزكارك ملكة البحره ساعتده طقوز بچق ميل درجه سنده برسرعت ويرمكده اولديغني آتدقلري پراتيقه لر اوزرينه اجرا ايلدكلري حساب نتيجه سنده كورمشلر ايدي .

بونلر يوله چيقوب ده كمي يي ده تمام يولنه قويدقلري زمان صباحلين ساعت ايكي بچق اولديغندن ساعت التي يه طوغري ثريانك يول پلاننده اشارت ايتمش اولديغي اكينلكه وارديلركه قشامه قدر دها التي

ساعت بولنوب بو مدت ظرفنده ده کلیبولی یه واره بیله جکلرینی تخمین ایلدیلر . زیرا اکینلکدن کلیبولی اللی ایکی میل مسافه دن عبارت ایدی .

بو حسابلری ده طوغری چیقدی . حتی کلیبولی یه اقشام ساعت اون برده واصل اوله رق کرک بوغازک آقنتیلری کرک روزکار کندی یوللرینه غایت مساعد اولدقلری کبی بوغازک فنارلری دخی یول تعیینی خصوصنده یاردیم ایده جکلرندن کیجه یی کلیبولیده کچورمکدن ایسه قلعهٔ سلطانیه ده کچورمکی ترجیح ایلیه رک اوتوز میل مسافه دن عبارت بولنان بو یولی دخی کوزلرینه کسدیردیلر . واقعا هیچ بر قضا وزحمت اولقسزین کیجه ساعت اوچ بچق صولرنده قلعهٔ سلطانیه اوکنه تیمور براقه رق هرکس قماره لرینه چکیلوب راحته واردیلر .

⁂

خیر ! هرکس راحته وارمش اولدیغی حالده راحتسز یالکز بر آدم وار ایدی که اوده ثریا ایدی .

یکرمی التی یکرمی یدی یاشنده بر کنج آدم اوله رق باخصوص بو سفر مهارت بحریه سنی اتمام ایده جکی ایلک سفری اولدیغی واحد متینک معیتی کبی بر معیتده بولندیغندن طولایی کندیسنی پک زیاده بختیار بولدیغی حالده سبب نه اوله بیلورکه بودلی قانلی راحتسز اولسون ؟

آه او سبب هرکسی راحتسز ایدن بر مرضدر . آدینه « قصقانجلق » دیرلر .

اوت قصقانجلق ! بو سفر ثریانک ایلک سفری اولدیغی کبی قادین مقابلنده بولنمق دخی دلی قانلی یه ایلک دفعه اولمق اوزره واقع اولیور ایدی . اوقادین دخی واسیلیکی ایدی . « بر خدمتجی ! . . » دیوب ده کچی ویرمیکز . بو قزک ایلک حالی ذاتاً جالب انظار دقت اولمغه کافی ایکن افندیسنک السدیغی اشیا ایله بعد التزین جاذبه سنی دها زیاده آرتدیرمش ایدی . فقط جاذبه نک آرتمسنه سبب یالکز شو کونلرده تمیز کینوب تمیز سوسلنمسندن عبارت دکل ایدی . بونلر اسباب مادیه دن اولوب برده پسیقولوژیق یعنی معنوی وروحی بر سبب وار ایدی که اوده واسیلیکینک بو سیاحت میدانه چیقه لیدنبری افندیسندن « یوز کورمسی » مسئله سی ایدی .

بیله میز « یوز کورمک » دیه قادینلرک ایتدکلری بر تعبیری بوراده تمام محلنده استعمال ایده بیلدکمی ؟ « افندیسندن کوردیکی التفات » دیه جک اولسه ق بیله قورقارز که اصل مرامزی افاده ایتمش اوله میز . انسان قسمی هر هانکی اسبابدن طولایی اولورسه اولسون حال احترازده بولندقجه ماهیتنی استعدادینی قابلیتنی بحق کوستره مز .

اصل هو بندن بشقه برحالده بولنور . كنديسي ده كورر اكلاركه كنديسي ده كورونديكي حالدن عبارت بر شخص دكلدر . بشقه درلودر اما او بشقه درلو حالده كورونمكه مساعده يوقدر ده انك ايچون كورونه ميور . مثلا قارشوكزده بر آدم واركه هم سزدن قورقيور هم ده سزدن برچوق اميدلري واردر . قورقديغندن امين واومديغنه نائل اولمق ايچون او آدم نه قدر حليم متواضع مسكين كورونور؟ بر ده يا غضب يا يأس ياخود فوق الحد يوز بولمق كبي اسبابدن طولايي انك بو حالي تبدل ايلسون . تام هويتني السون . اوله بيلور او آدمي كوررسكزكه پك زياده متكبر فوق الغايه عنود خرچين برشيدر . شمدي شو ايكي حال آره سنده بر مشابهت وارميدر؟ اولمي مسكين ايشته ارسلان كسيلدي كيتدي !

واسيليكي دخي احمد متينك والده سي خانه سنده ايكن قادينلرك ضبط و ربطي النده اصل كندي قابليتني كوستره ميوب نه ياپسه عيب صايه جقلر تكدير ايده جكلر خوفيله دائما مترددانه حتي ايچده ده مسكينانه برحالده بولنيوردي ده بو حالي بيله ينه قدرشناسانك نظر اهميتني كنديسنه جلب ايليوردي . شمدي بر هفته دنبري قادينلرك او ضبط وربطي قيدندن قورتلدي . اركك لر ايچنده قالدي . حتي افنديسي انك تند اركك لردن اولديغي حالده بيله اكا كيده جك سوسلنه جك شيلر المش . سوسلي وكوزل اولمسني ايستيور . اي بر كنج قادين سوسلنديكي حالده موده جيلرك البسه جيلرك مانكنلري كبي ساكت وساكن طوره مزيا ؟ البسه يي كيملي سوس ياپملي اما كنديسنه ياقشديرمق ايچون اكا كوره يورومك سويلك كولمك ده بيلملي . يعني حركات وسكناتني اوضاع واطوارييني ده البسه سنه سوسنه اويدورملي . ذكي رومقزي ايسه بو خرده لره پك اعلا واقف اولديغندن ايشته قيافتي كبي حالي طوري اوضاعي حركاتي ده سوسلنمش بشقه لنمش ايدي . اولري افنديسي طرفندن انك التفاتلي بر امر الديغي زمان بيله يوزنده اثر تبسم كوسترمكه قورقار ايكن شمدي غايت شطارتكارانه بر تبسم هيچ بر وقت يوزندن اكسيك اولميور . كوزلري دها لطيف بر صورتده پارلايور . افنديسي كنديسني چاغرديغي زمان :

— اوريسته!

يعني « بيوركز! » جوابني اوله بر نغمه صورتنده و بريوركه ايشيدنلر صانكه قلبلرينك انك نازك سيكرلري اوزرينه بر كمان اوقي چكلمش ده اهتزازه كتورلمش كبي برشيلر حس ايديورلر . بو « برشيلر! .. » ـ ده انك زياده حس ايدن كيم اوله بيلور؟ عمر

قپودان ياخود حاجی چاوش كبی توكلری قيرارمش اولانلر اولەمزيا؟ هله طايفەلر هيچ اولەمزلر . طبيعی وضروريدركه ثريا اولور .

اوت! او « برشی! .. » لری الك زياده حس ايدن ثريا ايدی . فقط غريبدركه بوحس هنوز تماميله واسيليكی حقنده برسودا صورتنده تجلی ايتميوب بلكه احمدمتين عليهنده برحسد صورتنده تجلی ايديور ايدی . احمد متين نەدن بوقدر زنكين اولسون؟ نەدن كنديسنه مخصوص بويله برنسانەبركيسی بولنسون؟ باخصوص نيچون واسيليكی كبی بركوزل قز انك خدمتجيسی اولسونده ايستديكی كبی كيدرسون قوشاتسون سوسلسون قارشوسنده خدمت ايتديرسون ؟ كنديسی احمد متينك يرنده اولسه واسيليكی يی دها نەقدرسوسليەجك انك حقنده دها نەدرلو التفاتلرده بولنەجق اما حيف كه احمد متينك يرنده دكل . كنديسی ده انك برخدمتكاری !

ای شمدی بوحس برآدمك قلبنی استيلايه باشلارده اوآدمده راحت قالورمی؟ يتاغنه كيرديكی زمان بيك خليا انك دماغنی يورمغه باشلامزمی؟ رؤياسنده دخی هپ بونلر ايله اشتغال ايتمزمی؟

ثريانك هنوز واسيليكی حقنده برسودا حس ايتمامكده بولنديغنی حكم ايديشمز هنوز قزه بوكا دائر هيچ بر رنك كوسترمامكده اولمسندن ناشيدر . بوقسه بزده بيلورز قارئلرمزده اكلارلركه افنديسی حقنده كی قصقانجلغنده ده سبب ينه واسيليكی حقنده كی ايلك هوسندن عبارت ايدی . شوكيده واسيليكی بولنمسه ايدی ثريا احمد متينك نەثروتنی چوق كورەجك ايدی نەكيسنی قصقانەجق ايدی . واسيليكی كنديسنك اولو ويرسه ينەده هيچ برشيئی قصقانميەجق . بالعكس احمدمتينك الك صادق برآدمی اولوب انك اغورنده جان فداسيله افتخار ايدەجك . لكن اورتەيرده برواسيليكی اولدقچه .... اوت اورتەيرده برواسيليكی اولدقچه آرتق ثريانك احمد متين حقندكی احتساساتی نەدرجەلره قدر وارەبيلەجكنی بيلەميز . بيلمك ايشمزەده كلمز . انی براز تخيل ايتمك يله دها شمديدن وجودمزی بوزكبی طونديروب توكلرمزی اورپرتور .

احمدمتينه كلنجه : ثريانك درونندە پيدا اولان احساس عجيبەدن خبری اشتباهی بيله اولميوب او يالكز باشلامش اولديغی شوسياحتك ايلك نشئەلريله برابر نتايجنده بخش ايدەجكی موفقيت سوداسنه قاپلمش ايدی . مرمره دكزی وباخصوص كليبولی بوغازی حقنده بيك درلو تخطرات لطيفۀ تاريخيه قوجه قهرمانك قلبندن

بر صیحاق صو جریان ایتدیریور مشجه سنه احتمالاتنی موجب اولیور ایدیسه ده بونلری اصل کندی سیاحتی پلاننه متعلق وداخل بولمدیغی ایچون او خاطرات لطیفه یی ده دفعه چالیشیور ایدی. پك زیاده غلیانه کلدکجه ثریایه :

— آه ثریا ! شو مرمره یوقمی ؟ شو کلیبولی واستانبول بوغازلری یوقمی ؟ تاریخ عثمانی کبی مقدرات ممنونهٔ الٰهیه نك کندیسنه یاپی ویرمش اولدیغی عجایب وغرائبله مملو دراملرك تراژه دیلرك کذرکاهی اولان طبیعی بر تیاترو ساحهٔ تماشاسیدرلر . بیك شاعر عثمانی بیك سنه لر بورالرده جولان ایدرك تصورانه چالشمش اولسه لر بورالرك عظمت تاریخیه سنی ینه بحق تصویر ایده مزلر . حالبوکه بو موقعلر تاریخ عثمانیدن اول دها برچوق ملتلرك تاریخلرینی ده بویله شاعرانه لشدیرمشلردر . ارغونوتلر زمانندنبری که ایشته قپوطاغی شبه جزیره سنك « سیزیق » نام قدیمی بونلرك برارقداشلرینك اسمندن اقتباس اولنمشدر . یونان وروما‌ی قدیم وفرس وعرب وترك تاریخلرینك بورالرده اوقدر قهرمانانه شاعرانه احکامی کورلمشدرکه انلره واقف اولان برآدم بورالردن کچرایکن هرتپه هردره هربرون هرکورفز وقوی حاصلی صولرك اقینتیلری انافورلری هرنوع روزکارلر لسان حال ایله کندی کورمش اولدقلری احوال عجیبه مذکوره یی او آدمه ده یاد واخطار ایدرك قلبنی احساس فوق البشریه ایله مالامال ایدرلر .

دیور ایدی . اکر ثریا بو احمد متین احفشنه حسین بصری قدر اولسون کچیلك ایده بیله جك اولسه ایدی بونلر اصل کندی پلاننك خارجنده اولمقله برابر احمد متین کیم بیلور دها نه لر سویلر ایدیسه ده ثریا فنون بحریه دن بشقه برشیئه قولاق ویرمامش بر آدم اولدیغندن احمد متینك بو یولده کی سوزلرینی یالکز افندیسنه یارانمق ایچون کویا اهمیتله تلقی ایدیورمش کبی طوراندیغی حالده بو طورانشده او روح او آتش بولنمدیغندن احمدی ده سویلتمیور ایدی . سعدی نه کوزل سویلمشدر . متکلمی اصل سویلتن مستمعدر . مستمعده استعداد وعشق اولمز ایسه متکلمدن قدرت طبع وکلام ایستمامليدر .

مع هذا احمد متین بوغازك شمدیکی حالنه واستحکاماتنه وبورالرده کی مواقع حقنده کی مناقب قدیمه یه دائر ثریایه ینه برخیلی سوزلر سویلیور ایدیسه ده سوزك طوغریسنی ایستر ایسه کز دیرزکه ثریا ایله ایتدیکی سوزلرده دلی قانلینك کوستردیکی استماع استعدادندن زیاده واسیلیکده بو استعدادی بولدیغندن احمد متین انکله کینمکه قوشانمغه سوسلنمکه تربیه یه نزاکته دائر ایتدیکی

سوزلردن دها زیاده لذت المغه باشلامش ایدی. حتی آره‌لقده بر کندیسی پیانو چالدقجه قزك پك زیاده دقت ایلدیکنی کوره‌رك:

— واسیلیکی! اوشنیه‌جککی بیقمیه‌جغکی بیلسه‌م سکا برازده پیانو درسی ویرر ایدم. چونکه پیانو اوکنده اوتوروب کمال لطافتله چالغی چالان بر قادینك کورنلره دیکله‌ینلره بخش ایلدیکی لطافت سائر هیچ بر مناسبتله ممکن اوله‌مز.

دیمش ایدی‌ده قزدن:

— سز بیلورسکز افندم!

جوابنی الدیغی زمان واسیلیکی بو سوزی اویله بر طور فطینانه و مسرورانه ایله سویلمش ایدی که بونك اصل معناسی:

— هله بر تجربه ایدکزده باقکز بیقمق اوصانمق ویاخود ویریلن درسلری اوکرنه‌مامك کبی قصورلری بنده کوره بیلورمیسکز.

دیمك اولدیغی دخی تمامیله اکلاشلمش ایدی. ای بیچاره ثریا احمد متینك واسیلیکی ایله اولان معامله‌سی بو درجه‌لره واردیغنی کورزده مقدمه‌سی حس اولنمغه باشلایان غیرت حسودانه‌سی آرتدقجه آرتمزمی؟

*
* *

ملکة البحرك قلعهٔ سلطانیه‌یه کیجه کلمش اولدیغی معلومدر. احمد متین ایرتسی کون ثریا ایله برابر قریه‌یه چیقه‌رق بعض یرلری کزدیکی صره‌ده متصرفلق دائره‌سنی‌ده بر زیارت ایتمکی عثمانلیلق و کبارلق شاننه موافق بولمش اولدیغندن متصرف پاشانی‌ده بعد الزیاره بوله چیقمق نیتنده ایدی. فقط *** پاشا ایله ملاقات ایلدیکی زمان کوردی که بو نیتنی اجرایه موفق اوله‌میه‌جقدر. زیرا *** پاشا حضرتلری غایت کبار تربیه‌لی آوروپا کورمش نازك بر ذات اولوب احمد متین کبی بر «سپور» آدمنك ظهوری عثمانلیلق شانی ایچون بیله بر اهمیت مخصوصه ایله تلقی اولنه‌جغنی تقدیر ایلدیکندن:

— بك افندی بو اقشامی مملکتمزده کچوروب عاجزانه ویره‌جکم بر ضیافته شرف ویرمه‌کزی رجا ایدرم. بعض قونسلوسلری دخی دعوت ایده‌جکم. ایلك عثمانلی سپور تیمنی کورسونلر!

دیدیکی زمان احمد متین بو نازکانه تکلیفی رد ایده‌مامش ایدی. متصرف پاشا احبابی اولان برقاچ قونسلوسه یازدیغی تذکره‌ده واقعا بو اقشام ویریله‌جك بر ضیافت ایچون مدعولری بوکوندن دعوت ایتمك موافق اصول اوله‌مز ایسه‌ده بو بر نوع ظهورات اولدیغندن بحثله عفوینی‌ده رجا ایلمش ایدی.

او اقشام متصرف پاشانك ویردیکی ضیافتده فرانسز وروس وانکلیز وایتالیا

واوستریا ویونان قونسلوسلری دخی مادامه‌لریله برابر حاضر بولنه‌رق پاشانك برقاچ ساعت ظرفنده حاضرلانمش اولدیغی اسباب اکرامده هیچ بر قصور اولماسی ذاتاً طبیعت صاحبی ذاتاً تدارکلی برآدم اولدیغنی مرتبهٔ وضوحه واردیرمش ایدی . طعام اثناسنده وطعامدن صکره هر شیدن بحث اولندی . بالخاصه تنزهات بحریه‌دن که احمد متین کندی حصه‌سنه اصابت ایدن سوزلری غایت وافقانه بر صورتده سویلدیککندن متصرف پاشا برنشئه برحال ایله برآره‌لق احمدی برطرفه چکه‌رك :

— برادر ! پاشلادیغکز ایشه کرچکدن لایق برآدم ایمشسکز . عثمانلیلر سزك کبی برکبارزاده ایله افتخار ایتملیدرلر .

دیه بالخاصه تشکرلر ایلدی .

اثنای مصاحبه‌ده بالخاصه قادینلر طرفندن کوستریلن استعداد اوزرینه احمد متین دخی حضاری ایرتسی کون کندی کیسنده برقوشلق طعامنه دعوت ایتمکه مجبور اولدی که بومجبوریت کندیسنی بولندن آلی قوبه‌جغی جهتله احمدك براز جانی صیقدی ایسه‌ده صرف نظر ایتسه قازانمش اولدیغی نیك نامی اخلال ایده‌جکنی کوردیککندن شو فداکارلغی ضروریاتدن عد ایلدی .

عالمده اهل دقت نادر دکلدر . هله بر آدمك احوالنی انتقاد و مؤاخذه لازم کلنجه هیچ اوممدقلرکز بیله اهل دقت کسیلور . بناءً علیه کرك متصرف پاشا کرك هرکس دقت ایلدیلرکه احمد متین ایرتسی کونی ملکة البحرده اون ایکی کشیلك مکمل بر قوشلق ضیافتی چکدیکی حالده طیشاریدن ات وبالق وطاوق و سبزه ومیوه کبی تازه شیلردن بشقه هیچ برشی مبایعه‌سنه قالقشمامشدر . کیده‌کی قومانیا کیلاری پك مکمل اولدیغی بوندن اکلاشلدی . اجنبیلر مشروبات ایچوننده مراقلی اولورلر . احمد متینك چیقاردیغی یرلی واجنبی شرابلری بیرالر قونیاقلر لیکورلر هپ مائده اولدقلری صنفلرك نوعلرك کرچکلرندن برنجیلرندن اولدقلری کوریله‌رك آغزدن قولاغه فیصیلتیلر ایله بونلر تحسین اولندقلری کبی آشجینك مهارتی ده بالخاصه تحسین اولندی . آشجینك فرانسز آشجیلرندنمی اولدیغی سؤال ایدلمسی اوزرینه احمد متین ترك اولدیغنی بعدالاخبار دیدی که :

— افندم ! آوروپا صنایعنك مملکتمزه دخولی اوزرینه بعض صنعتلر منقرض اولمق درجه‌لرینه کلمش ایسه‌ده دیکر بعضلری بالعکس تجدد وترقی ایتمشدر . یورغانجیلق کبی آشجیلق کبی . بوکون بزده آوروپا ناپیسه‌رلرندن اشاغی قالمیان وحتی

بعض جهتلرجه انلرىده يچن يورغانجيلر بولنديغى كبى آشجيلرمز دخى شرقك او مشهور طعاملرندهكى مهارتلرينه غربك اطعمهٔ نفيسه سنده كى مهارتى‌ده قاتمشلردر. الده براپى مطبخ كتابى بولنوب آشجيلرمزه كوزلجه تعريف اولنور ايسه اوروپانك هردرلو عكاربنى پك اعلا پيشيره بيلورلر. بزجه آشجى‌بى آشجى ايدن افنديدر.

متصرف پاشا حضرتلرى هر صنف صنايع اربابنى ارباب ايدن هپ افنديلر اولدیغنى بيانله احمد متينى تصديق ايلدى.

ملكة البحرك انشاسى آرمه‌سى تفريشاتى تزييناتى هرشئ حضارك كمال تحسينلرينه مظهر اولديغى كبى طايفه‌لرى دخى برصورت مخصوصه‌ده جالب نظر اهميت اولدى.

عمر قپودان ايله ثريا طعامده بولنه‌مديلر ايسه‌ده (چونكه قاره‌يه بوقدر غلبه‌لك كيرسه راحتسزلغى موجب اوله بيلور ايدى) يمكدن صكره مسافرلرك يانلرينه كله‌رك كرك معلومات ومهارت بحريه‌لرى وكرك نزاكت وتربيهٔ ذاتيه‌لرى ايله جمله‌يى ممنون ايلديلر. هله طايفه‌لر صانكه رأى ولسان صاحبى ذى روحلر دكل ايمشلرده يرر ياى ايله متحرك ماكنه‌لر ايمشلر كبى پارمق وكوز ايله ويريلن اشارتلرك كافه‌سنى ساكتانه وواقفانه برصورتده اجرا ايديورلر ايدى. هرنره‌ده وهر هانكى ايشده اولورسه اولسون متلاشيانه حركتلرده نه مهارت مأمولدر نه لطافت!

كمى اركانى ميانده بالخاصه جالب نظر اهميت اولان ذات دخى واسيليكى اولدى. قاترينا دخى بوكون الك كوزل البسه‌سنى كيه‌رك سفره‌جيلق خدمتنده بولنوب فقط امور كورمش اولان اسكى آقتريس بوكونك اهميتنى تقدير ايلديكى جهتله واسيليكينك هر اشارتنه بر خواهش درون بر محبت مخصوصه ايله امتثال ايليور ايدى. اما «خواهش درون» و «محبت مخصوصه» سوزلرينى نقطه‌سنه قبول ايده‌مزسكز يا؟ بو قادينك درونده واسيليكى ايچون نه‌لر اولديغى سزه اوجه براز چتلاتمش اولديغمزدن بوراده تكرار ينه حاجت قالمقسزين اكلارسكزكه قاترينانك بوكونكى شو حالى مسافرلر حضورنده افنديسنه كنديسنى بكندیرمك ايچون التزام اولنمش برحال ايدى.

اما واسيليكى اويله دكل ايدى. انك كنج قلبى هنوز قاترينانك قارت قلبى كبى نيجه احساس خدعه‌كارانه ايله قارارمش اولميوب نه ياپار ايسه نه حالده بولنور ايسه صميمى ومردانه برصورتده اولور ايدى.

بوكون افنديسى طرفندن:

— كوره‌يم سنى واسيليكى!

تشويقنه مظهر اولمش بولنديغندن

حقيقةً ماهيت صحيحه‌سی نه اولديغنی افند.
يسنه كوسترمك غيرتنده بولنيور ايدی . روم قزی بر پروانه كسيلمش ايدی . لكن سفره‌نك اطرافنده يالكز پروانه كبی متلاشيانه دوران ايده‌جك بر حالده دكل . بر آنده بك يره يتشوب هر يرده‌ده خدمتنی او قدر چابق ومنتظم كوريور ايدی كه صانكه او خدمتلر انسان اليله ياپيليوب پريلر اليله ياپيليورمش ظن اولنور ايدی . يا او كوزلر يوز ! يا او طاتلی ادالر ؟ واقعا سفره‌ده خدمتجيلرك بر كلمه بيله سويلامه‌لری عادت ايسه‌ده واسيليكی اويله عادی بر خدمتجی اولمديغنی‌ده ايجابی درجه‌سنده صرف ايلديكی غايت نازكانه سوزلر ايله كوستر.
يور ايدی . هر كسك آرزوسنی دها كوزلرندن طورلرندن اكلاديغی حالده ايجابنه كوره كوزل سوزلر يله‌ده ماهيت فطينانه‌سنی اورته‌يه قويور ايدی . بناءً عليه سفره خلقی دخی بو قزك عادی خدمتجيلك فوقنده بر مرتبه‌سنی دها اولديغنی اكلايه‌رق بعدالطعام قادينلر واسيليكی‌يه احمد متينك نه‌سی اولديغنی صورمغه قدر مراقلانديلر .
او ايسه :

— عادتا بر خدمتجيسی مادام ! .

جواب صحيح ومتواضعانه‌سيله حد حقيقيسنی اصلا تجاوز ايتميور ايدی كه احمد متين كوز وقولاق اوجيله بو حاللری كوروب بو سوزلری ايشتدكجه قز حقنده‌كی تقديراتی برتر اوليور ايدی .

او كون بعدالظهر ساعت ايكی بچغه قدر مسافرلر كيده‌ده قالوب بونلردن يونان قونسلوسی ايله ايتاليا قونسلوسی سواحل يونانيه ايله ايتالياده بولنان دوستلرينه احمد متينی توصيه يولنده برقاچ قارت ويزيت يازديلر . انلر كيتدكدن صكره احمد متين دخی يوله چيقلق امرينی ويردی كه بو امرك خلاصه‌سی ثريا ايله عمر قپودانه :

— بوزجه اطه‌يه !

ديمكدن عبارت قالدی . يوپراز روزكاری هنوز بر صورت معتدله‌ده اسمكده بولنديغی جهتله عمر قپودان ايله ثريا وقلاغوز وظيفه‌لرينی ايفا ايله مشغول اولدقلری صره‌ده احمد متين دخی قاره‌ده واسيليكی‌يی بر اله‌رق ديدی كه :

— آفرين واسيليكی ! بو كونكی غايت بكندم . انشاءالله ايلك واره‌جغمز يرده سكا بر كوزل آلتون ساعت آله‌جغم كه بو آفرينك نشانه‌سی يادكاری اولسون .

ارتق واسيليكی محجوبيتندن اوكنه باقه‌جق حالده‌می يا ؟ كيتدكجه جوهری آچيليور . افنديسنه تشكر مقامنده ديدی كه :

— اوساعتكده بنجه الك بيوك قيمتی يادكار آفرين اولمسندن عبارت قاله‌جقدر . ساعت بنم نه‌مه لايق ؟

احمد متين بو صوڭك سوزى جوابسز براقه‌مدى . ديدى كه :

— ساعت سنڭ نه كه‌مى لايق ؟ هر شيئكه لايق ! حقيقت واسيليكى سن دها پك چوق شيلره لايق بر قزسڭ ! امين اول كه بن‌ده سنڭ لياقتكدن بر ذره نقصان معامله ايتميه‌جكم !

اكر بو سوزلرى ثريا ايشتسه ايدى كيم بيلور نه اولوردى . هله قاترينا ايشتسه ايدى كيم بيلور نه اولور ايدى . زيرا قاترينانڭ واسيليكى يه استهزالرى هپ چكه‌مامزلك غيرت حسودانه سندن نشأت ايديور ايدى . افنديسندن بو قدر يوز بولمنى قاترينانڭ نظرلرينه عين واقع درجه سنده قوت و برهجكنه شبهه اوليه‌رق اوحالده‌ده قاترينانڭ ثريادن اول بيله هلاك اولو ويرمسنه شاشمامق اقتضا ايده‌جكدر .

ملكة البحر قلعهٔ سلطانيه‌دن قالقه‌رق كليد البحر وسائره استحكاماتنى سلاملايه‌رق يوله دوزلديكى زمان كونش دخى كليبولى شبه جزيره‌سنڭ ارقه‌سنه طوغرى اكيلوب غروبه ميل ايتمش ايدى . براز صكره ثريا النده بر كاغد اولديغى حالده كلوب او كاغدى احمده اوقومق صورتيله ديدى كه :

— افندم ! مناسب بولور ايسه‌كز يولمزى شويله ترتيب ايلدم : قلعهٔ سلطانيه‌دن بوغازڭ منتهاسى اون طقوز ميل . بوغازدن لمنى جزيره‌سى مودوزوس ليمانى التمش ميل . اورادن هاجيوستراتى اطه‌سى اوتوز ميل . بعده سكيرو اللى ميل . اورادن آندره التمش واورادن ده ازيا قرق نهايت ازيادن پيره التمش بش ميل كه قلعهٔ سلطانيه‌دن بو يول ايله پيره اوچ يوز يكرمى درت ميل ايديور .

احمد ديكله‌دكدن صكره صوردى كه :

— پيره‌يه كيده‌جكمى نه‌دن بيليورسكز ؟

— ازميده كورفزنده ايكن ذكر ايتمش ايديكزده ...

— يا ! اونوتمديكز اويله‌مى ؟ ثريا افندى ! سويلديكم شيلرى بويله اونوتمامقده اوله‌كز سزڭ حقكزده بكا پك بيوك اميدلر ويريور .

— تشكرلر ايدرم افندم . خدمتى افنديمزه بكندره بيلور ايسه‌م شبهه يوق كه كنديمى مشرف و بختيار صايارم .

— خدمت بكندرمه‌نڭ برنجى شرطى سويلنان سوزلرى و ويريلن امرلرى اونوتمامقدر .

ثريا بر نظر ممنونانه ايله افنديسنڭ يوزينه باقدى ايسه‌ده اوآره‌لق واسيليكى قاره‌يه اوغراديغندن انى كورنجه دلى قانلينڭ درونى بشقه‌لاشه‌رق هيچ شبهه يوق ايدى كه واسيليكى براز دها اول كاسه ايدى افنديسنه كنديسنى بكندرمك خصو-

صنده بوقدر غيرتلى بولنه‌ميوب آتش درونى ديلنى ياقار ايدى‌ده او غيرتكارانه وصادقانه سوزلرى سويليه‌مز ايدى .

برازسكوتدن صكره احمدمتين ديدى‌كه:

— لنى يه نه‌دن كيده‌لم ؟ بولمزه‌صابه قاليور . بوروز كارايله بوغازدن طوغريجه آندره اطه‌سنى طوتمه‌ق نصل اولور ؟

ثريا بروجه آتى ويرديكى جوابى اولكى سوزلرى قدرهوسكارانه وشاطرانه ويره‌ميوب جبر نفس ايله سوز سويليه‌رك ويردى ديدى‌كه :

— سز بيلورسكز افندم . فقط او حالده مسافه‌مز يوز سكسان ميل يعنى بو روزكار ايله اوتوز بش ساعتلك يول قدر ايدركه هپ اژكين اولوب هانكى طرفه قاچه‌جق اولسه‌ق يتمش سكسان ميلدن اشاغى ليمان بوله‌ميز . بكا بو يولى ترجيح ايتديرن شى مودروس ليمانى ايله هاجيوستراتى وسكتيو اطه‌لريدر . بو يول اوزرنده هانكى نقطه‌ده بولنسه‌ق يكرمى اوتوز ميل اطرافزده بارينه‌جق ليمانلر بولورز . موسم مارتدر افندم . هوالره‌ده اعتماد جائز دكلدر . يكرمى درت ساعت دها بو روزكارك دوامنى بزه هيچ برشى تأمين ايده‌مز . ذاتاً خريطه اوزرنده‌ آ قنتيلر دخى كوستريوركه بو يول طوغرى بولدن همان دهاز ياده بيله موافقدر .

— پك اعلا ! آفرين ! بوغيرتله بيوك برقپودان اوله‌جغكزى سزه وعد ايدرم . فقط ثريا افندى ! ايشته اق دكزه چيقدق . روم دكزخرسزلرندن كنديمزى مدافعه ايچون لازم كلن تدابيرى‌ده پدركز ايله برابر اتخاذ ايتمليسكز ؟

— ذاتاً يول حالنده بولندقجه مطلقا نوبتله اويانق قاله‌جغمز كبى سلاحلى‌ده بولنه‌جغمز دركاردر .

***

دكزده بر نقطه‌دن ديكر نقطه‌يه قدر اولان مسافه‌نك قاچ ساعت ظرفنده قطع اولنه‌بيله‌جكنى واپورلرجه بيله قطعياً حكمه امكان يوقدر . بر واپورك ساعتده قاچ ميل مسافه آله‌بيله‌جكى طوته‌جغى استيمه كوره اولوب استيمى ضيقشديردقجه يول آرتار كوشتدكجه آزالور . بعده‌ آقينتى وانا فورلر دخى كمينك سرعتى اوزرنده تأثيراتنى ايقاع ايدرك هله روزكارك مقاومتى ايشى بالكليه بشقه‌لاشديرر . بناءً عليه پوسته واپورلرى واره‌جقلرى برلره ساعتى ساعتنه واره بيلمك ايچون مثلا طقسان درجه استيم ايله اون ميل كيدن بر واپورى سكز ميل كيديور ديه حساب ايدرك بوقدر مساعده‌لى برحسابله فلانجه ساعتده فلانجه‌ يره واره بيله‌جكلرينى حكم ايلدكلرى وروزكار مقاومتى فورطنه شدتى واپورك

سرعتنی ازالتدقجه احتیاط بولنان ایکی میل یول دخی ویرلدیکی حالده ینه زمان اولورکه واپورلر میعاد معینلرندن ساعتلرجه حتی بعض کره کونلرجه بیله تأخر ایدرلر. یلکن کیلری ایچون ایسه بو حسابلر هیچ ده قطعی اوله مزلر. روزکارلر بر ساعت بیله هپ بر دوزی یه اسمزلر. کاه صاغاناقلی اسوب کاه ده منقطع اولورلر.

بناءً علیه حساب مأموری ثریا افندینك قلعهٔ سلطانیه دن پیره یه قدر اوتوز بش ساعتده واره بیله جکی حقنده یوروتدیکی حساب قپوطاغندن قلعهٔ سلطانیه یه قدر قطع ایلدکلری مسافه یه کوره اولوب حالبوکه دکزه چیقدقلری زمان اوحساب بتون بتون دکشمش ایدی. ملکة البحر کاه درت کاه یدی میل قطع ایدرك بعض کره دخی اون اوچ اون درت میله قدر کیتدیکی ده اولیور ایدی. بویله سرعتك آرتدیغی زمانلر بعض کره دخی صاغاناقلرك زیاده جه باصدیرمه سنه مقابل موده باغلامق وفلوقلرك بریسنی ویاخود ترنکتی ده سوندرمك مثللو تدبیرلره احتیاج کورلدیکی کبی بعض کره دخی درت میله ایندکجه بونلر تکرار کشاد اولندقدن ماعدا قونتر ارانده یلکنی بیله آچیلیور ایدی. هر یاریم ساعتده برکره یارا کتته آتمق حاجی چاوشك واو اکر اویقوده بولنور ایسه برنجی طایفه نك وظیفه سی اولوب الحاصل کرك عمر قپودان کرك ثریا وحاجی چاوش وطایفه لرك هر بری کندیلرینه عائد اولان وظائفی اجراده ذره قدر قصور ایتمیورلر ایدی. اودرجه ده که هر دقیقه هانکی نقطه ده بولندقلرینی ثریا افندی خریطه اوزرنده کوستره بیله جکی کبی عمر قپودان دخی امین ایدی که کندیلریله برابر بر قوطره دها بولنوب ده عینی شرائط داخلنده بو یولی یاریش صورتنده اجرا ایتمش اولسه البته کندیسی کچه جکدر. زیرا یلکن آزالتمقده یلکن چوغالتمقده تمام اقتضا ایلیان زمانلری بر دقیقه بیله تقدیم وتأخیر ایتمیه رك قواعد بحریه نك حقی نه ایسه ادا اولنیور ایدی.

ایشته بوقدر اهتمامله حرکت اولندیغی حالده ده قلعهٔ سلطانیه دن پیره لیمانه تمام بش کیجه ودرت کونده واصل اولدیلرکه ساعت حسابیله یوز اون بر ساعت ایتمش ایدی. لکن اثنای راهده هیچ بر لیمانه اوغرامامشلر ایدی. بوکا حاجت دخی کورمامشلر ایدی. زیرا هوا اوقدر سربت اولمدیغی کبی ملکة البحرك وآرمه سنك دکزلره وروزکارلره مقاومتی ده لزومی درجه سنده تجربه ایدلمش اولدیغندن اکا راکب اولانلر مرکبلرینه اعتماد تامله یول آلمقده ایدیلر.

بویله درت کون بش کیجه متمادیاً بر

كوچك‌لكى داخلنده زمان كچورمك انسانى بيقديرر ديه‌مى اعتقاد ايدرسكز بيقديرمز ديه‌مى ؟ هر هانكى جهتى اعتقاد ايتمش اولسه‌كز طوغرى اوله بيلور ايسه‌ده اوطوغريلق دخى انسانك كندى حال وشانه كوره‌در . احمد متين بيقمامش اوصانمامش صقلمامش ايدى . زيرا معيشتى منتظم ايدى . معيشت خصوصنده الافرانغه ساعتلر الاتورقه‌لر كبى مختلف اولميوب لايتغير اولديغندن معيشتنى اوساعتلره تطبيق ايتمش ايدى‌كه ذاتاً طول درجه‌لرينى تعيين ايتمك ايچون كيذك قرونو مترو ساعتى هپ الافرانغه استعمال اولنمق لازم كلمكله معيشتنك‌ده بوساعتلره تطبيقى لازم كلمش ايدى .

ايمدى الافرانغه ساعت حسابيله احمد متين هركون صباحك تمام ساعت التيسنده اويقودن قالقار ايدى . ايشته تساوىٔ ليل ونهار ربيعيده بولنديغمزدن بوساعت التى دخى تمام صباحلين كونشك طلوعنه مساوى اولور . قالقار قالقمز چاى قهوه التيسى حاضر اولمغله يا‌ثريا ياخود عمر قپودانده هانكيسى اويانق ايسه انى‌ده دعوت ايدرك قهوه التى بى اجرا ايدر ايدى . بعده كوكرته اوزرنده براز زمان كچوروب اطرافده شايان تماشا نقطه‌لر وارايسه دوربين ايله تماشا ايليه‌رك نهايت صباح مشغوليتلرى ايچون قامارە‌سنه ايندر ايدى‌كه بوصباح مشغوليتلرى دخى يازى يازمقدن عبارت ايدى . يالكز سياحتنى يازيورظن اولنمسون . احمد متين بوسياحته باشلامقله برابر برنوع مؤلفلكه دخى باشلامش ايدى . فقط مؤلفلكى كنديسنه صنعت مخصوصه ايدنمك اوزره دكل . اويولده‌كى مؤلفلك انسانه ذوق ويرمز . انسانى يورار . احمد ايسه ذوقى كيفى ايچون بونى التزام ايلمش ايدى . زيرا اوزمانه‌قدر اوقوديغى شيلر حقنده برچوق‌ده كندى مطالعه‌لرى ملاحظه‌لرى فكرلرى اولوب بونلردن بعضلرينى اوقوديغى كتابلرك كنارلرينه يازمش ايسه‌ده :

— بويله اكله كتابلرك كنارلرى طوله‌جق يكيدن كاغدلر بيله علاوه‌سنه احتياج كوريله‌جك . بونك خيرليسى شونلرى دفترلره نقل ايتمكدر .

ديمش ايدى‌كه ايشته ملاحظات مذكوره‌يى دفترلره قيد ايتمكدن باشلايان ايش دخى اويله كيفجه ذوقجه مؤلفلكك مقدمه‌سى اولمش ايدى .

ذاتاً بنى بشرى اصل مستفيد ايده‌جك مؤلفلك دخى بودكلميدر ؟ مؤلفم ديه النه‌كچن كتابلرى ترجمه وياخود قوپيه ايدى ويرمك علوبجه معارفجه هيچ برترقى يى موجب اولەمز . انسانك سپتنده يامونى اولورسه

هر اوقودیغی شی حقنده مطلقا برچوق ملاحظه‌لری اویانور . اکثریا انسان النده‌کی کتابی اوقورده اوقودیغی شی انسانه باشقه برطاقم شیلری دوشوندیرر . چونکه یاباشقه یرلرده بوکا دائر باشقه شیلر اوقومش اولدیغنی ویاخود برطاقم شیلر ایشتمش ویاکورمش بولندیغنی تخطر ایلر . ایشته بوخاطره‌لر اوقودیغی شیئه منضم اولنجه اورته‌یه باشقه مستقل واعلا برماده چیقارلمش اولور . انی قید وضبط ودها کوزلی بسط وتمهید صورتیله تحریر دخی مؤلفلکك الك نافع صورتنی الور .

احمد متین ساعت اون بره یعنی وقت ظهردن برساعت اوله قدر بوکتابت ایشیله مشغول اولدقدن صکره ساعت اون برده پایدوس ایدرك برساعت قدر مدت ظرفنده هیچ برشی ایله اشتغال ایتمامکه غیرت ایلر . بوحالده یاعمرقپودان ثریا وحاجی چاوش ویاخود بونلرده مرجح اولمق اوزره واسیلیکی ایله اشتغال ایدرك تمام ساعت اون ایکیده قوشلق طعامنه اوتورر . طعام یاریم ساعت قدر سورر . اندن صکره برساعت قدر دها هپ کوکرته اوزرنده ویاخود قماره‌ده ارقداشلریله مصاحبه ویاخود موزیقه ایله وبعض کره‌ده دکزده کوردیکی قوشلره ویاخود مخصوص آتدیردیغی شیشه و شماندیره‌لره تفنك آتمق ایله وقت کچوره رك بعدالظهر ساعت ایکی‌یه طوغری ینه قماره‌سنه ایتر . بودفعه‌ده کتاب اوقومق ایله اکلنور . زیرا بعدالظهر اوقدر پارچه‌لر اوقشام واوکیجه ذهنی اشغال ایدرك بونلره دائر هرنه ملاحظه‌لری اوله‌جق ایسه قفاسنده کوزلجه پیشرر . بعض کونلر دخی بعدالظهر کتاب مطالعه‌سی یرینه چیلنکیرلك ساعتجیلك فوتوغرافیاجیلق کبی شیلرله مشغول اولورکه بونلرك هربرسنده‌کی مهارتی کندیسنه « اوسته » عنوانی برقاچ دفعه قازاندیره‌بیلور .

بعدالظهر اولان بومشغولیتلر آره‌سنده الافرانغه ساعت اوچده برده اقشام چایی کلور . کیلرده قوشلق ایله اقشام طعامی آره‌سنده برقهوه التی دها ایتمك عموماً معتاد اولوب دکزلرك اشتها اوزرنده اجرا ایلدکلری تأثیرات عظیمه بوعادتی عادتا ضروریات مرتبه‌سنه واردیرر . چایدن‌ده اوچ ساعت صکره یعنی الافرانغه ساعت التیده اقشام طعامنه قالقارکه بوطعامدن صکره یعنی کیجه وقتی احمد متینك هیچ برمشغولیت جدیده‌سی اولمیوب یالکز ارقداشلریله مصاحبه‌ده بولنور . الافرانغه ساعت طقوز بچق اونده‌ده مطلقا یتاق قماره‌سنه کیرر . ایرتسی صباح بوقماره‌دن

تكرار چيقمق ايچون اوكنده سكز ساعت زمانی قالور .

صورت معيشتنی بو يولده ترتيب ايتمكله برابر كنديسنی هيچ بر مجبوريتله محكوم كورميان احمد متينك دريا اوزته‌سنده كويا بو دغدغه‌لی عالمدن چيقمش وتمام كندی آرزوسنه موافق بر عالمه كيرمش كبی كوزی قولاغی ذهنی غايت راحت اولمسی بو معيشت مطرده‌دن اوصانمسنی دكل طويه‌مامسنی موجب اوليور ايدی . « اوصانج » دنيلن شی خاطرينه كلدكجه ديور ايدی كه :

— اوصانج جان صيقنتيسی اسنه‌مك فلان هپ او عالم مدنيتك او دغدغهٔ جهانك نتايج مقتضيه‌سيدر . هيچ بر يرده كندی ايستديكك كبی سربست اوله‌مزسك . اطاعتنه مجبور اولديغك قواعد وقوانيندن قطع نظر نزاكت بيله مطلقا سنی آرزولرك خلافنه حركته مجبور ايلر . كونده بيك حوادث الورسك كه طقوز يوز طقسانی جانكی صيقار . زيرا وقوعنی ايستميه‌جكك احواله دائر اولورلر . يالكز اونی بكنه بيله‌جك اولسه‌ك انلرنده بر جهتی بشقه‌لرينك بكنه‌ميه‌جكاری شيلر اوله‌رق « بو عالمده بريني كولدورن شی ديكريني مطلقا اغلاتيور » ديه يه‌دخون اولورسك . ترقيات مدنيه‌نك مرتبهٔ كماله طوغری تعاليسی انسانك تحملندن زياده يورغونلغنی موجب اوليور . بر ذهن بونلرك جمله‌سيله اشتغال ايده‌ميور . نصل يورولمسون كه مثلا بيون باغيسز طيشاری چيقمق تربيهٔ مدنيه‌يه مغاير كورله‌جك درجه‌لرده برچوق قيود غير لازمه وبيهوده بيله هر بری بر قانون قطعی درجه‌سنده حكمنی يوروتيورلر . ايشته بيقغنلق اوصانج جان صيقنتيسی بونلردن نشأت ايتمزده يا بويله واسع بر سطح بحرده سكا نه كندی كيفكدن بشقه قاريشان اوليان بر يرده‌می انسانك جانی صيقيلور ؟

حقيقت براز تنهالق عالمنك ذوقنی تجربه ايتمامش اولانلر معيشت مدنيه ايچنده‌كی دغدغه‌يی يورغونلغی ممكن دكل تقدير ايده‌مزلر . انسان بر بيوك شهرك كيرودار متاعب افزاسندن براز كنديسنی قورتاروبده شويله بر طاغ باشنه بر آقار صو كنارينه كلبك كبی قوندوز كبی بيك درلو لطيف بوجكار جوارينه اسمنی بيله اوكرنه‌مامش اولديغی درلو بيبانی چيچكار مملكتنه قپانغی آثار ايسه « ولولهٔ مدنيه » ديديكمز شيئك فقدانی در حال سمع دقتنی دعوت وجلب ايدر . بادئ امرده هر طرفده بر سكوت بولور . اما او سكونی دخی ديكله‌ينجه روزكار صداسی ياپراق حشيلتيسی صو شقيرتيسی

قوشلر جویلتیسی بوجکلر و ززلتیسی کبی برطاقم صدالر دخی سامعه‌زیب حیرتی اولمغه باشلارکه بونلرله بیوك شهرلرك عربه وترامواي کورولتیلری آت، واشك پاطردیلری واپور دودوکلری صریق حمالی عادی حمال وارده‌لری بیك درلو صاتیجیلرینك آوازه‌لری یایغره‌لری کیجه‌لری بکجیلرك « یانغین وار! » نعره‌لری و سائره‌لری آره‌سنده نه بیوك فرق اولدیغنی ده اوزمان اکلار . شهر ایچنده بردقیقه بیله سکون بوله‌میان اهتزازات عصبیه‌سی اوتنهالق عالمنده سکونه میل ایدرك انسانی بر کوشکلك برتنبللك وبونلرك مقتضاسی اولان راحت استیلایه باشلارکه « آه شویله باشمی بریره قویسه‌مده برطاتلی اویقو چکسه‌م ... » آرزولری دخی باش کوسترر.

دکزده فقط پوسته واپورلرنده دکل احمد متینك ملکة البحری کبی خصوصی برقوطره درونده ایسه حال شو صحرا عالمندن دها بشقه‌در. انسان اویله بر دکزده کندیسنی دها زیاده تنها بولور . عالمدن رابطه‌سی صانکه برپالامار ویاخود برلنکر ایمش ده انی چوزنجه قالدیرنجه بتون بتون عالمك خارجنه چیقمش ظن ایدر . فقط برصورت مسکینانه‌ده طرد اولنمش دکل. برقدرت قهارانه ایله چیقمش . کویا بر سمبهٔ عالیه ایمش ده اکا وصول ایچون وضع اولنان نردبانلرك باصمقلری دخی عناصر اربعه‌دن یاپلمش. برقدمه‌سی دکزده‌کی صو دیکری هواده‌کی روزکار ایمش ده برخطوهٔ متینه ایله بونلری آشارق انسان عالم دیکره طوغری صعود ایدیور ایمش. کیتدیکی یول محدود دکل . ارض الله واسعةٌ اما بحر الله اوسع ! ایستدیکك یره کیتمك ایچون اوکنکده برحائل‌ده یوق !

ایشته بوقدرت ذاتیه بوحریت مطلقه بومختاریت بی‌نهایه احمد متینه عظیم برلذت ویره‌رك بش کیجه درت کون دکزده قالدیغندن طولایی بیقمق اوصانمق دکل هنوز طویمق بیله اوج کوسترمیور ایدی . یالکز یا موسیو ژورژ غوصار کبی یاخود حسین بصری کبی برده ارقداشه احتیاج کوریور ایدی‌که اویله بر ارقداشی اولسه دفترلره قید ایده‌جکی شیلرك برچوقلرینی ده اودوست معارفشعار ایله مذاکره ومناظره ومجادله‌دن صکره قید ایتمسی شبهه‌سز دها اعلا اولور ایدیسه‌ده ثریا بوموقعی احراز ایده‌میور ایدی . اکا نسبتله احمد متینك ارقداشه مصاحبه اولان احتیاجنی واسیلیکی دها ای تسویه ایده‌بیلیور ایدی .

احتیاج برازصکره حس اولنمش ایسه‌ده اصل محل قیدی بوراسی اولمق مناسب اولدیغی جهتله بوراده خبرویره‌لم‌که احمد متینك شواصول معیشتنده یالکز بر

نقصانى اولوب اوده رياضت بدنيه‌دن عبارت ايدى . يكرمى برمترو طولى‌بدى مترو عرضى اولان بركوكرته اوزرنده نه‌قدر كزينه بيلور ؟ طايفه‌لركبى دومن طوتسه ايپ چكسه ايى اما انى ياپمق كنديسنه دوشميور . بناءً عليه احمد متين كيده‌كى طوپ ايچون قورشوندن‌دوكدورمش اولديغى اون اوقه‌لق كولله‌لرك دردينى آيردى . بونلرك هرايكيشربنى برر دليك برده صاپ ايله بكديكرينه ربط ايدرك برچفت جناستيق كولله‌سى‌ياپدى . صباحلرى بونلرايله يارم ساعت قدر جناستيق ياپمغه واقشاملرى اقشام‌طعامندن اول دخى يارم ساعت بو يله اوغراشمغه مجبور اولديغى كبى اوكله طعامندن اول دخى بويكرمى اوقه ثقلت قوللرينه بينمش اولديغى حالده كوكرته اوزرنده يارم ساعتده درتبيك آديم يورومك صورتيله آوجيلق وجنديلك زمانلرنده پيدا ايتمش اولديغى ادمانى صحت وجودى ينه‌اعاده ايليه‌بيلدى .

ادمان ! انسان ايچون نه‌لازم‌شيدر . فقط تأسف اولنوركه حفظ‌صحتك بوقاعدهٔ قديمه واصليه‌سى . عثمانليلرمز ايچون من‌القديم پك مرعى ايكن صكره مدنيت جديدهٔ اوروپا ئيه‌نك‌بزه ورودى‌اوزرينه اورعايت قديمه‌دن وازكچمشزدرده اوروپاليلرك رعايت جديده‌سنى‌ده الەمامشزدر . آته‌بينمكى اوق آتمغى يسيرآلمه‌جه وحمام قزدى كبى اويونلرى‌جريد تعليملرينى‌فلانلرى براقشزده برده جناستيق ايده جناستيق وصندالده كورك چكمك آته‌بينمك‌آوه‌كيتمك قوشمق آتلامق كبى اوروپاليلرك اصول رياضتلرندن هنوز خبرالەمامشز . سيكر خسته‌لكلرى قلب خسته‌لكلرى معده خسته‌لكلرى دماغ خسته‌لكلرى فقرالدم فلان‌كبى امراض نازكه‌نك دوقتورلر رياضتسزلكدن بشقه سببنى بوله‌ميورلر . بونلره دوا اولمق‌اوزره‌ده صوغوق‌صوبى حركتى توصيه ايليورلر . چونكه فقرا وچالشقان كروهنده بوخسته‌لكلرك هيچ بريسنى بوله‌ميورلر . زنكينلر نه‌قدرقوتلى شيلر يدكلرى حالده ينه بوخسته‌لكلره دوچار اوليورلر ايسه مجرد هضمسزلق سيئه‌سيله دوچاراوليورلر ديورلر . نه‌حاجت بزجه ضرب‌مثل حكمنده اولان « ايشله‌ين دميرايشيلار » سوزينى انلر بر قاعدهٔ طبيه حكمنه قويورلر .

*

سوزسوزى آچديغى جهتله بعضاً اوزانوب‌كيدى ويرن سوزلرمزقارئلرمزى ملكة‌البحرك يولى حقنده‌كى دقتدن‌منع ايتمز يا ؟ شوكونلرده ملكة‌البحر پيره‌يه طوغرى يولده اولوب يونان جزيره‌لرندن

برى ملكة البحرى اوكدن قارشولادقجه ديكرى آرقه دن وداع ايدرك چكيلوب كيديبورمش كبى برمشى وحركتده دوام اولنيورايدى . سياحتده ايلرولندكجه هركسك يكديكرينه مناسبتى ده قوت بوله رق كى خلق آره سنده كى رفاقت مناسبتلرى ارتق صورت قطعيه سنى ده بولمغه ياقلاشمش ايدى . بو صورت قطعيه ايسه همانده باشلى باشنه بر رومان تشكيل ايده بيلك درجه سنده هم مهم هم خوشدر .

اما ايش يالكز احمد متينك واسيليكى حقنده كى توجهى مساعداتى آرته رق بيچاره ثريانك ده حسدينى شدتلندرمكدن عبارت قالمامشدر . قارينانكده حاجى چاوش حقنده كى حبابه لرى زياده لشمش وحاجى چاوشك ده قارينا حقنده كى لطيفه لرى آرتمش ايدى . لطيف آدم تا احمد متينه قدر جمله يى لطائفنه مخاطب ايليور ايدى يا ؟ هله واسيليكى حقنده كى شاقالرينك براز حد معروفى ده آشمه لرى آرتق كيتدكجه اطوارينى تصحيح وتزيين واكمال ايليان كنديسنى دروب طوپلايان واسيليكى يى ابجه طارلتيورايدى بيله . لكن حاجى چاوش :

— كوزل رومه يسا ! سكا هر شى ياقشديغى كبى طارغنلق ده نه قدر ياقيشيورا ! چاتق چهره كولنج يوزدن زياده انسانه تأثير ايديور !

ديينجه واسيليكينك بو مداهنه دن خوشلانمامسى قابل اوله ميوب مطلقا يوزى كولومسه يى ويريور ايدى . بالخصوص واسيليكى يى حاجى چاوشه قارشو طارغنلقدن بويله مصالحه تبسمنه درحال نقل ايدى ويرن شى حاجى چاوشك مداهنه لرى مستهزيانه اوليوب بر درجه يه قدر ده طوغرى اولمسى مسئله سى ايدى . زيرا مستهزيانه اولسه ايدى قارينانك قيصقانمامسى قيزمامسى لازم كلور ايدى . حالبوكه حاجى چاوش واسيليكينك مزيانته دائر سويلديكى سوزلرى نه قدر لطيفه بوللو سويلسه بيله قارينا مطلقا قيصقانوب اصلا چين جبين ايله حاجى چاوشى تعزيره قيدر وار يبور ايدى .

عمر قپودان اوستروموچاوش ايله موچو سنيورا آره سنده كى مناسباتك آز وقتده بوقدر ايلروليه رك بو قدرده ميدانه اورمسنى بكنه ميوب افندى بوحاللرى خبر آله جق اولورسه ايشك فنايه وارهجغنى اكلاتمغه ده جسارت اليورايديسه ده چاوش :

— عفو ايدرسكز قپودان افندى ! دريا يوزنده ده انسان كوزينى ديكوب ديلنى كسه مز يا ! بو دكز قهرى بشقه درلو انسانه ذوق كاورمى ؟ هم او يله قپو يولداشلر آره سنده كى هر حالى هر لطيفه يى افندى يه خبر ويرمك ده هيچ هوس اولنه

ميه جق سويليه جك خدمتلردن عد اولنور. بونى بيلكزده بزى افندى يه خبر ويره جك اولورسه كز اكا كوره خبر ويركز!

ديينجه عمر قپودان چاوشه حق ويرمسه دخى ايشك دها ايلروسنه وارمامغى لازم عد ايليور ايدى.

كرك حاجى چاوش كرك قاريسى ايجه ياشامش دنيا كورمش تجربه لر آشيرمش ووقوعاتلر كچورمش آدملردن اولدقلرى جهتله بونلر آره سنده كى مناسبتلر نه صورت الورسه السونلر او قدر قورقلميه بيلور ايسه ده ثريا كبى واسيليكى كبى هنوز كنج تجربه سز ايچلى اولان ذاتلرك مناسبتلرندن نه قدر قورقلسه بجادر.

بوزواللى دلى قانلى افنديسنك واسيليكى حقنده كى معامله توجهكارانه سنى اويله بر حس ايله تلقى ايليور ايدى كه احمد متين ثريانك واسيليكى حقنده كى احتساساتنى بيلسه ده اكا رغماً بونلرى ياپسه يعنى بر صورت قهارانه ده رقابت عاشقانه يه چيقسه ثريانك نه قدر مأيوس اولمسى لازم كلور ايديسه ايشته ثريا او قدر مأيوس اوليور ايدى. تجربه سز بر كنج عاشق بو قدرده مأيوس اولورسه بو يأسك صوكارى نره لره قدر واره جق دينه تخمين اولنور؟ هر مأيوسك صوك اميدكاهى اولومدر. هم دنيا خصملرينك

اولومى ياخود كندى اولومى؟ اوله بيلوركه هپسنك اولومى!.....

فقط ثريا حد ذاتنده ايچدده ملاحظه لى برچوجق ايدى. نارحسدك الك زياده علولنديكى زمان دخى ملاحظات صائبه سى انصاف دنيلن حس عالى يه يول آچدرق:

— كيمه نه ديمكه حقم وار؟ حريفك كندى خدمتجيسى! بونجه الطافيله كنديسنه بندواسير دخى ايده بيلور. بن نه ايله انى كنديمه جلب ايده بيله جك ايمشم؟

ديدكجه بو تسليميت مأيوسانه ايچنى قبارتوب كوزلرندن ياش بوشالته رق ايشته بوياشلردن صكره براز راحت بوليور ايدى. اكر بو راحت دخى اولمسه ايدى پك قورقيله بيلور ايدى كه دها ملكة البحر پيره يه وارمقسزين درونده مؤلم بر درام نتيجه لنى ويرسون:

بعض احوال ايچنده نه عجيب اسرار بولنور. بعض اسرارك ده ايچنده اسرار ديكر بولنوركه ايشته بر رومانجى ايچون الك بيوك مشكلات بونده اولديغى حالده بر قارىء دخى الك بيوك لذتى بويله اسرار ايچنده كى سرلردن واو سرلرك محيط اولدقلرى احوالدن الور.

كيم اوماركه واسيليكى الك كوزل بر سوسى ياپديغى كون آيينه يه باقيوب ده:

— عجبا افندى بوسوسى نصل بوله‌جق ؟

ديمسنى متعاقب خاطرينك بر طرفندن‌ده :

— عجبا او !... نصل بوله‌جق ؟

مطالعه‌سنى ده تعقيب ايتديرى‌ويرسون ؟

« او !.. » كيم ؟ اكلايه بيلديكزمى ؟ چار چابق خبر و يرهلم . او !... ده ثريادر . ثريادر ظاهر ! حتى واسيليكينك قلبنك الك درين كوشه‌لرينى آراشديرر ايسه‌كز بولور كوررسكزكه سوسلرينى لطافتلرينى افنديسنك بكنمسندن زياده ثريانك بكنديكنى آرزو ايليور اما بوحال دها بر معصومانه آرزو حالنده بولنمقده ايكن كنديسنى بيله قورقوتيور . قلبنده بويله بر آرزو بولنديغنى قابل دكلكه ثريايه اكلاته بيلسون . ثريادن قورقيور . نه‌قدر قورقيور بيلسه‌كز ! افنديسندن بويله قورقيور . خير ! افنديسندن هيچ قورقيور . احمد متينى پك اعلا طانيوركه اوقهرمان قهرندن قورقلقدن زياده افنديلكندن اوطانمق لازم كلان برقهرماندر . افنديسنى سوميورده دكل . سويور ! افنديسى اغورنده هرشيئى فدا ايده بيلور . كندى حياتنى بيله ! يالكز ثريايى فدا ايده‌مز .

نه عجيب شى ! هم ثريايى فدا ايده‌مز . هم اندن قورقار . سويورمى ؟ انى ده بيلمز . نه‌دن قورقار بيلورميسكز ؟ كندى كوكلنده‌كى آرزويى ثريا تصويب ايتميه‌جك ديه قورقار . اكر تصويب ايتميه‌جك اولورسه ايشته اوافنديسى اغورنده فدا ايتمكه قيدميه حتى ثريايى بتون بتون غائب ايده‌جكمش ديه‌قورقار . چونكه ثريا غايت آغر باشلى برچوجق اولوب بيچاره‌يى چيلديره‌سى به برسودا دخى بتون بتون بشقه‌لشديرمش اولديغندن واسيليكى انك طرفندن ذره قدر برمدار اجتسار كوره‌ميوركه اوده براز جسارت الله بيلسون .

واسيليكينك بودوشونجه‌سى بو قورقوسى دخى برنعمت عد اولنه بيلور ايدى . زيرا ثريا باروت ايله طولى برواريل حكمنده اولوب واسيليكينك ادنا برجرأتى دخى اكا فتيل و يرمك حكمنى الەجق ايدى . آتش باروتدن نه‌قدر بعيد اولورسه امنيت وسلامت دخى اوقدر بيوك اولور .

بزشمديكى حالده يالكز احمد متين ايله واسيليكى آره‌سنده‌كى مناسبتك ترقيسنه باقه‌لم . واسيليكى برخدمتجى قز دكلمى يا ؟ اوروپاده كيديليور . كيديلن برلرده مطلقا كبار اهالى ايله مناسبت دخى پيدا ايديله‌جك . حالبوكه واسيليكى تركجه ايله رومجه‌دن بشقه لسان بيليور . برازده فرانسزجه بيلمسى لازم دكلمى ؟

بولزومى تصديقده احمد متينك خيالى

اصلا تردد ايتمدی . واسيليكی كنديسنه ويريله‌جك امرلری اكلامق درجه‌سنده اولسون فرانسزجه بيلمليدر ديدی . بونی قزه دخی اكلاتنجه ذاتاً افنديسنك هر امرينه مطيع اولان قز بو امرينه فضله اوله‌رق برده فوق الحد ممنونيتله تسليميت كوستردی . بون ژور بون سواردن مرسيدن اوبی ونوندن بشقه فرانسزجه بيلمديكی حالده بونلری مناسبت دوشوروب ده ايراد ايده بيلمكی كنديسنه بيوك برشرف صايان واسيليكی بعدما افنديسنك مشغوليتسزلكی استراحتی زمانلرنده فرانسزجه درس المغه‌ده باشلادی كه كنديسی روجه‌يی پك آز يازديغندن ويازلدقجه فرانسزجه اوكرنمك قابل اوله‌ميه‌جغندن احمد متين فرانسز كلمه‌لرينی روم حروفيله يازوب ده صكره درسنجه اوقوبه‌مامقدن ايسه فرانسزجه حروفنی‌ده تعليمه لزوم كوردی .

آلكز شمدی افندی ايله خدمتجينك برده معلم و شاكرد اوللرينی كه ايشته قاترينايی استهزالرنده وزواللی ثريايی ده حسدلرنده برقاتدها تقويه وتشديد ايده‌جك برحال دها !

لكن قاترينا نه‌قدر قيصقانورسه قيصقانسون واسيليكی بو ايشده دخی اويله براثر ذكاوت كوستردی كه جمله‌يی حتی بالخاصه قاترينايی‌ده حيرتده براقدی . افنديسندن الديغی فرانسزجه سوزلرك قاترينا دخی ايتاليانجه‌سنی سويليورايدی . هم‌ده حالا استهزا افكاريله سويليورايدی . واسيليكی ايسه هم فرانسزجه‌لری هم ايتاليانجه‌لری ازبرله‌يور ايدی . بركره‌ده ازبرلديكی شيئی برده‌ا اونوتمسی قابل دكل كه !

ايشته قلعهٔ سلطانيه‌دن پيره ليمانه قدر كذار ايليان بش كيجه ودرت كونك خلاصهٔ وقوعاتی شوندن عبارت اولوب واقعا احمد متينك رياضت بدنيه‌سی ووا . سيليكينك فرانسزجه وايتاليانجه‌سی كبی بعض احوالی بو مدتك اوته طرفنه‌ده يكوره‌رك قيد وحكايه ايلدك ايسه‌ده اويله ثريانك سفر ژورنالی كبی هرشيئی دقيقه‌سی دقيقه‌سنه قيدايتمك مجبوريتنده دكلز يا ؟

*
* *

من القديم « سالامين » دنيله‌رك صولون كبی اوريپدكبی مشاهيرك وطنی اولمغله مفتخر اولان واليوم قولوری اطه‌سی تسميه ايديلن جزيره‌يی شويله‌جه قارشولرنده كوردكلری حالده انكده قارشوسنده بولنان پيره ليمانه كيردكلری زمان كوزل بركون طوغوشی روزكاری ملكة البحری صول طرف كوپشته‌سی اوزرينه اويله برميل ايتديرمش وبتون

يلكنلر اوقدر كوزل شيشوب پيقا سرنه چكيلن رايت سعادت آيت عثمانى دخى اوقدر شاعرانه برصورتده تموج ايتمكده بولنمش ايدى كه سفينه نك قره طرفندن كورونشى حقيقةً الك ماهر بررسامك قلم استادانه سيله ترسيمه سزاوار ايدى .

وقت ايسه ظهردن اوچ ايدى . دها صباحدن ويريلن تعليمات اقتضاسنجه تكميل طايفه استحمام ايدرك طراش اوله رق هپسى بك نسق اولان كمجى يكى روبه لرينى كيمشلر ايدى . احمد متينك كنديسى بياض پانتالون وغالونسز بحريه سترييى وبحريه ليلرك دخى كيدكارى قيصه پوسكوللى فسى لابس اولوب بالطبع قليچى يوق ايدى كه اوروپاده دخى دكز مراقليسى اولان كبار كندى دولت متبوعه لرينك بحريه ضابطانى قيافتنى كيه بيلورلر ايسه ده رتبه تعيين ايدن غالونلر ايله اصل عسكرلكه مخصوص اولان قليچى طاقه مزلر . عمر قپودان ايله ثريا دخى افنديلرى كبى تلبس ايتمشلر ايدى .

« طوپلراوكى » دنيلن ريختم حذاسنده كى قپودان پيره نك اصل ايچ ليمانه كيردكارى زمان مدخلك صاغ جهتنده كى تيمورتاغنه لنكر آتمغى متعاقب دكزه ايندريلن فليقه يه ايكى كورجكى آتلادى وبرده عمر قپودان راكباً وقرانته اوراقنى حاملاً طوغريجه صحيه پارلاتور ياسنه چكديردى كه پراتيقه سنى الوب كانجه يه قدر سرنك اوجنده دخى صارى رنكلى قرانته بولاشيق بايراغى چكلمش ايدى . قپودان پراتيقه اله رق عودت ايلدكدن صكره بوبايراق ايندريلدى ايسه ده اوزمانه قدركى اطرافنده طولاشان صندالرك هيچ بريسى بنه ملكة البحره بناشه مديلر . پيره صنداجيلرى عارسزلقله مشهور درلر . فقط ملكة البحرده يولجى وياخود قره يه چيقه جق اشيا يوق كه بونلرك كمى يه بناشملرينه لزوم كورلسون . نوبتجى بولنان مارنل جمله سنه بردن :

— ياسا قدر !

خطابنى كوندرنجه صندالر بالطبع الارغه يه چكيله رك سفينه يى براز تماشا ايلدكدن صكره برر برر طاغلمغه باشلاديلر .

احمد متينك پيره ده هيچ برايشى اولمديغى كبى اورايه برساعت قدر مسافه سى اولان آتنه دخى برقاچ دفعه كورمش اولديغى مينى مينى برمركز حكومت قراليه اولوب درجهٔ اهميتى بزم ازمير شهرينه نسبتله بيله ايكنجى اوچنجى قالديغندن بودفعه دخى كورمك ايستميور وهمان تازه قومانياجه نقصانلرينى اكمال ايدر ايتمز يوله چيقه بيله جكنى حساب ايليور ايديسه ده قلعهٔ سلطانيه ده واسيليكى يه وعد ايتمش اولديغى التون ساعتى المق ايچون همان كيدوب كلمك اوزره آتنه يه قدر كيتمكه

برلزومجق حس ایلمش ایدی. زیرا اووعدی ویردکدن صکره واسیلیکی حقنده لاینقطع متزاید اولان توجهاتی ایفای وعدمسئله سنك اصلا تأخیرینه مجال براقیور ایدی. همان او اقشامه قدر عودت ایتمك اوزره آتنه یه کیده جکنی آرقداشلرینه سویلدیکی زمان کندی کندیسنه :

— آه حسین بصری یانمده اولسه ایدی مدینة الحکمایی اکا اطرافلیجه زیارت ایتدیرمك ایچون بلکه برایکی کون بیله آتنه ده قالور ایدیسه مده کندیم ایچون ارتق بوکافنه لزوم کورمم

دیمش ایدی. فی الواقع آتنه شهری تاریخ نقطهٔ نظرندن غایت مهم بر برایسه ده حال حاضری هیچده اهمیتله تلقی یه شایان دکلدر. اکا نسبتله قدیمدنبری رقیبی اولان سیزیق خرابه سی بلکه دها مهمدر. زیرا آتنه ده یکی انشا اولنمش برقاچ ابنیه دن زیاده سیزیق خرابه کومه لری فصیح اولوب معموریت وعظمت قدیمه حقنده اولسان فصاحت نسانه دها چوق حکمتلر عرض ایدر.

فقط احمد متین اقشامه قدر دونه جکی حقنده کی وعدینی ایفا ایده مدی. آتنه یه کیتمش اولدیغی حالده سفارت سنیه یی زیارت ایتامکی حیثیت عثمانیه سنه موافق بوله میوب حالبوکه سفیر بك افندی دخی اعز احبابندن چیقق ویره رك بو اقشامی مطلقا برلکده کچورمکی رجا ایدنجه بردرلو رجاسنی رد ایده مدی. درحال لیمانه عمر قپودانه برتلغراف چکه رك سبب تأخرینی بیلدیردی و او کیجه یی سفارتخانه ده امرار ایدرك کرك استانبولده کی دوستلره وکرك اجرا ایده جکی سیاحتلره دائر سفیر بك افندی یه ویردیکی خبرلر زیاده سیله ممنونیتنی مستلزم اولدیلر.

اصل غربت دینلن شی اجنبی دیارنده بولنمقدر. انسانك کندی وطنی داخلنده برمحلدن دیکر محله انتقالی غربت صایله مز. ینه وطنی داخلنده ینه همشهریلری میاننده در. اما انسان اجنبی برمملکتده ایکن برهمشهری یه نائل اولورسه یاری صلهٔ رحم ایتمش اولمق درجه سنده ممنون اوله رق ایشته سفیر بك افندینك بوکیجه کی ممنونیتی دخی شودرجه یی بولمشدر.

ایرتسی کون دخی قوشلق طعامنه قدر احمد متین آتنه ده قاله رق بعده برترنه راکباً پیره یه و برصندال طوته رق ملکة البحره کلدکده وهله الدیغی التون ساعتی واسیلیکی یه ویردکده قزك ممنونیتنه نهایت اولمامقله برابر اودخی افندیسنك النه برویزنه کاغدی طوتشدیردی که اوزرنده فرانسزجه اوله رق « موسیو له بویان چوقوغانو » یازیلی اولوب النده

دخی ال یازیسیله « زوجه‌سیله برابر » کلمه‌سی ودها الت طرفنده « پیره لیماننده والاسقو واپوری » سوزلری علاوه اولنمش ایدی. احمد متین بو کاغدك نره‌دن کلدیکنی سؤال ایدنجه واسیلیکی دیدی‌که :

— دون و بوکون کمینك اطرافنده بك چوق سیرجی کلوب سیر و تماشا ایلدیلر . بونلری عمر قپودان کمی‌یه یاقلاشدیرمیور ایدیسه‌ده بعض سوسلی صندالار ایچنده بك اعتبارلی اولدقلری حاللرندن اکلاشیلن موسیولر کلدیکجه طوغریجه اسکله‌یه یناشدقلرندن انلری عزت و اکرامله قارشولایور ایدی . بونلردن برقاچ دانه‌سی عمر قپودانه ویزیته کاغدلرینی براقدیلر بونی‌ده برموسیو ایله برمادام بکا براقدیلر که اوزرنده‌کی یازیلری‌ده بوراده یازدیلر!

— عمر قپودان انلرله‌ده کوروشدیمی؟

— کوروشدی افندم . فقط بر برینك لسانلرینی بیلمدکلرندن بك آز قونوشه‌بیلدیلر .

بونك اوزرینه عمر قپودان و ثریا دخی کله‌رك برقاچ ویزیته کاغدی دها ویردیلر ایسه‌ده انلر پیره لیمان رئیسی و آتنه شهر امینی کبی اعادهٔ زیارتی ایجاب ایتمیان شیلر اولوب فقط بویار چوقوغانو کندینه مخصوص اوله‌رق استیجار ایتمش اولدیغی والاسقو نام واپور ایله لیمانده بولنمق حسبیله اکا اعادهٔ زیارت لزومنه قرار ویردیلر . باخصوص که بویار جنابلری دون اقشام کلمش اولدیغندن بوکون بعدالظهر کندیسنه اعادهٔ زیارت اولنمق تمام مناسب ایدی .

« بویار » رومانیالیلرك اراضی و املاك واسعه صاحبی اولان چورباجیلرینه دینلورکه اوروپانك حالا بارون و قونت کبی عنوانلر ایله محافظهٔ اصالت ایدن کبارلری اکثریتله املاك قدیمه‌لرینی ضایع ایدرك یالکز ناملرینی محافظه ایله قالمش اولدقلری حالده رومانیانك بویارلری حالا او کلیتلی اراضی‌یی زرع و اداره ایدرك غایت زنکین بولنورلر .

احمد متین ملکة‌البحرك اك زینتلی فلیقه‌سنی حاضرلاتوب ایکی کورکجی کورك چکمکده اولدقلری حالده والاسقو واپورینه واردی‌که ایکیوز طونه‌لاتو لق قدر جسامتده کوزل بر مولدوان یاتی اولوب لیمانك کرك جهتنده قیچدن قره باغلامش ایدی . اسکله‌یه واروب‌ده کندی قارتنی اسکله نوبتجیسیله کوندردکدن بش دقیقه صکره بویار جنابلری بالذات اسکله‌یه قدر کله‌رك احمد متینی استقبال ایلدی . ایکیسی برلکده صالونه ایندیلر . واوراده مادام چوقوغانو ایله دخی رسم معارفه‌یی اجرا ایتدیلرکه صالونك زینتی اوقدر فوق العاده اولدیغی جهتله احمد متینك اودرجه‌لرده حیرتنی

موجب اوله‌مدی ایسه‌ده مادام چوقوغانویی اوقدر کوزل بولدی‌که کوزللرك وکوزللکك تجربه‌سزی اولدیغی حالده‌ده احمد متین بوقادینك دفعةً حیرانی اولوویردی .

لکن غریبدرکه مادام چوقوغانونك چهره‌سی احمدمتینه بالکلیه یبانجی برچهره کورونمیور ایدی . یا بوقادینی یاخود بوکا بك بکزر بریسنی بر یرده کورمش حتی اینجه مناسبت دخی پیدا اتمش ایسه‌ده نره‌ده کوروب نه صورتله مناسبت پیدا اتمش اولدیغنی بردرلو بیله‌میورایدی . بونك ایچون ذهننی نه قدر زورلادی ایسه فائده‌سی اوله‌مدی . بو قادینی نره‌ده کوردیکنی بردرلو بوله‌مادی .

موسیو له بو یار چوقوغانو یکرمی سکزدن اوتوز یاشلرینه قدرانجق تخمین اولنه‌بیلور بردلیقانلی اولوب بویده بوسده حسنده جالده هیچ بر قصوری اولمدیغی کبی تربیه‌سی دخی فرانسزهم‌ده پارسلی تربیه‌سنه یقین بر صورتده‌در . مادام چوقوغانو ایسه اودخی یاشیجه یکرمی بش ایله اوتوز اره‌سنده برشی ایسه‌ده حقیقةً کوزل . قوجه‌سی قدر کوزل آدمه لایق اوله بیله‌جك درجه‌نك قات قات فوقنده بر کوزل . اورته‌دن اوزونجه بوی کنیش اوموزلر واینجه بل ایله بالق اتندن متشکل وجودك غایت متناسب اولدیغی کندی صالوننه مخصوص اوله‌رق تلبس ایلدیکی البسه ایچنده‌دخی تخمین اولنه‌بیلور . لوحهٔ وجهنی تشکیل ایلیان چکه برازسیور بجه ودوداقلر بك اینجه ایسه‌ده اغزك کوچوکلکی وحین تبسمده کورنلرك کوزلرینی قاشدیره‌جق درجه‌لرده بیاض پارلاق کوچوك صیق دیشلری بواغز وچکه ایله بك متناسب دوشیور . برون یونان قدیمدن قالمه هیکللرده کوریلان چکمه‌وموزون برونلردندر . ذاتاً چهره‌نك احوال عمومیه‌سی‌ده صنایع نفیسه‌نك رساملغه هیکلتراشلغه منسوب اولان اربابی نزدنده «تیپ غره‌ق» یعنی « صفحهٔ یونانیه » دنیلان صورتده در یا ! زیرا قاشلر مستقیمه قریب افقی بر خط ایله مرتسم اولوب یالکز اوجلری کوز قویروقلری حذاسنی ایجه کچدکدن صکره اشاغی‌یه طوغری میل ایتمکده وفقط متعاقباً قاشلرك اك اوجلری ینه یوقارویه قیوریلیورلرمش کبی برمیل کوسترمکده‌درلر . اما صفحهٔ یونانیه‌یی تشکیل ایدن قاشلرك اصل حالی بوندن عبارت دکلدر . ایکی قاشك باشلری بر برینه بك یقین اولوب بزم « چاتیق قاش » دیدیکمز صورتده دکل ایسه‌ده « چاتقین قاش » اطلاقنه شایان اولوب بوقاشلرك صاحبه‌سنی کورنلر حال انبساطنده بیله تند ظن ایدرلر . ایشته بوچکه و دوداقلر ودیشلر و برون ایله

قاشلرك بادامى ايرى قويو الا كوزلر ايله برابر غايت بيضى برچهره‌ده اجتماعلرى مادام چوقوغانويه حقيقةً برحسن وجمال مسابقه‌سنده برنجيلك مداليه‌سنى قزاندره بيلور . هله اوقويو كستانه صاچلرك مبذوليتنه هيچ برشى مانند اوله‌مز .

***

بونلرك هپسى اعلا ! حتى بو كوزل قادينك فرانسزجه‌سنك‌ده فوق‌العاده اولمسى على‌الاعلا ! سوزى صحبتى نه‌قدر لطيف ! خالص پارسلى دنيله بيلور . بونلرك هپسى اعلا اما شو احمدمتين شو مادام چوقوغانويى‌نره‌ده كورمش اولديغنى بردرلو ذهننده بوله‌ميورده ايشته يالكز اوراسى فنا ؟

بومثللو ايلك زيارتلر واعادهٔ زيارتلر اكثريا پك رسمى اوله‌رق‌پك‌ده آز امتداد ايلدكلرى حالده مجرد مادام چوقوغانونك سوزصحبت‌صاحبى برقادين اولمسى حسبيله برساعتدن زياده امتداد ايلدى . مكر قلعهٔ سلطانيه‌ده‌كى يونان قونسلوسى آتنه غزته‌لرندن ايكيسنك اوچنك بردن مخبرلكنى ايدر ايمش‌ده احمدمتينك قلعهٔ سلطانيه‌يه ورودينى بشقه بشقه طرز وعباره‌ده اوله‌رق بو غزته‌لره يازمش و بونلردن‌ده ديكرلرى وباخصوص فرانسزجه طبع ونشر اولنان « مساژه داتەن » غزته‌سى نقل‌ايتمش وموسيو ومادام چوقوغانو دخى اوغزته‌ده‌كوروب‌ملكة‌البحرپيره‌ليماننه‌كلنجه صاحبنك‌احمدمتين‌اولديغنى‌اكلامش‌ايمشلر .

غريب تصادف كه احمد متين عثمانليلر ايچنده ايلك « سپورتويق » يعنى‌صفاى بحرى اربابى اولـديغى كبى بونلر دخى رومانياليلر ميانده بوهوسه ايلك دوچار اولانلر ايمشـلر . صفا وسياحت بحريه‌يه هوسلرى پك زياده ايمش ايسه‌ده هنوز كنديلرينه مخصوص بركمى ياپديرميوب صاتون‌ده آلميوب راكب اولـدقلرى والسقو سفينه‌سنى استيجار ايتمشلر ايمش . پيره ليماننه كله‌لى برهفته‌يى متجاوز اولوب موره شبه جزيره‌سنده رأ برخيلى سياحتلر اجرا ايتمشلرايمش . بقيهٔ سياحتلرى برايكى كون دها اوراده قالمه‌لرينى ايجاب ايليور ايسه‌ده اكر احمد متين دخى موره‌يى كزه‌جك ايسه برلكده كزه‌بيلمكدن ممنون قاله‌جقلر ايمش .

احمدمتين بويولده‌تكليف‌ايديلان‌رفاقته تشكر ايله برابر ديدى‌كه :

— واقعا دنياده ترقيات‌مدنيه‌يه ايلك مظهراولمش بولنان بوشبه جزيره‌يى مكملاً تتبع ايتمك غايت اهميتلى برشيدر . فقط بنم ذهنم بشقه شيله اشتغال ايديور . ذهنمك اشتغالنه تبعاً بنده‌كز ايتاليا طرفلرينه‌سياحت ايده‌جكم .

مادام — شو جوابكز رفاقت تكليفمزى رد ايچون بر صورت نازكانه ده ترتيب اولنمش جواب اولمديغنى بيلسه ايدم ايتاليا طرفلرينه قدر ده برلكده كيدر ايدك دير ايدم .

قادين بو تكليفى حقيقةً انسانى الزام ايده جك بر صورت نازكه ده درميان ايلديكندن احمد متين بنه اوقدر نازكانه بر جواب حاضرلامق ايچون بر لحظه جق دوشونديكى صره ده موسيو چوقوغانويه دقت ايليوب حال و شاندن كوردى اكلادى كه قادينك تكليفى قوجه سنك هيچ ده خوشنه كيتمامشدر .

انسانك يوزى نه معجزنما بر آيينه در . صاحبنك قلبندن كچن شيلرك حكمى آن واحدده او آيينه يه عكس ايدرلر . صفحهٔ وجهى تشكيل ايليان عضلات و اعصاب قدر متحسس بشقه نه اوله بيلور ؟ هيچ قدر برشيدن تحسس ايله انبساط و انقباض حاللرى ارباب دقت نظرنده نيجه معنالره دلالت ايلر .

احمد متين ايسه بلاشبهه بو ارباب دقتك سرآمدانندن ايدى . بناءً عليه ويره جكى جوابى قادينيدن زياده قوجه سنه ويرمش اولمق ايچون ديدى كه :

— خير مادام ! رفاقتكز كبى بر بختيارلغى هركس جانه منت بيلور . باخصوص برىء واپور ديكرى يلكنلى ايكى سفينه مبينى بر فيلو تشكيل ايدركه صفا و سياحت بحريه نك بودرلوسنه طويمق اولهمز . لكن بنده كز صانكه بر عتيقه جى صفتيله سياحت ايديورم . بوندن يدى سكز عصر مقدم ايتاليانك جنوبيده صورت كذرانينى برومانده اوقوديغم وقايعك عجبا بقيهٔ آثارينه ظفرياب اوله بيله جكمى يم ديه شو سياحتى كوزه الديرمشمدر . بويله تتبع يولنده كى بر سياحته رفاقت قادين قسمنى صيقار .

دقت بيورلدى يا ! احمد متين ويرديكى جواب ايله هم قادينك تكليفنى رد استعدادينى كوستره رك قوجه سنى خشنود ايتمكله هم ده قادينك مراقلرينى تحريك ايدرك رفاقت خصوصنده كى ارزوسنى شدتلندرمكه غيرت ايلمش ايدى . تخمينى ده بك طوغرى چيقدى . فى الواقع موسيو چوقوغانو احمدك درحال تكليفنى قبول ايدى ويرمامسندن خشنود قالهرق :

— اوت ! بك افندى بك طوغرى سويليور . انك اجرا ايده جكى تتبعات مهمه يى بر قادينك طفلانه هوسلرى هر كون بر بشقه صورت كوستر ارزولرى سكته دار ايدر .

ديمش ايدى . لكن قارينه قناعت كلديمى يا ! اويدى سكز عصر مقدم ايتالياى جنوبيده سبق ايتمش اولان سائل

نه‌دن عبارت اولدیغنی صوردی . احمد
متین معهود اسکیجی یهودیدن الدیغی
کتابده اوقودیغی شیرزاد سلجوقی رومانی
خبر ویردی اما رومانك ماهیتنه کیریشمیوب
یالکز سجلیاتین قطعه‌سی عربلر النده
بولندیغی واناطولیده‌کی اتراکك جولانات
بحریه‌لری اثناسنده بربك زاده‌نك ده‌اوراده
کزندیکی بولنده مختصر برتعریف ایله
اکتفا ایلدی . بوتعریفات اوزرینه بویار
چوقوغانو :

— عربلرك ترکلرك ایتالیای جنوبیه‌ده
نه ایشلری وار؟ بونلر بر رومانجینك خیالندن
عبارت ایسه‌لرده بر جدی آدم اوخیالاتك
آثارینی آرامغه کیدرمی؟

دیمسونمی؟ قاریسی برقهقهه قوپاردی .
بریاندن اوقهقهه‌لرده دوام ایله برابر :

— زواللی بویار ! بومسئله‌لر سنك
قاریشه‌بیله‌جکك مسائلدنمیدرلر ؟ سن
تاریخ عمومیده تعمق ایتدیکمی‌که بونلری
تقدیر ایده بیله‌سك ؟

دینجه بویار غضبندن قپ قرمزی
اوله‌رق :

— عجایب ! بوقدر بن‌ده بیلك
تاریخ عمومیده تعمقه‌می وابسته‌در ؟ ترکلرك
فتح قسطنطنیه مظفریت تاریخچه‌سی اون
بشنجی عصرك نصفنده اولدیغی پك اعلا
خاطرمده قالمشدر . دها بش عصرلق
بروقعه‌ایدی سکز عصر مقدم ترکلر نره‌ده
ایدیلرکه ایتالیایه قدر اسفار بحریه‌لرینی
توسیع ایده بیلسونلر ؟

دیدی ایسه‌ده ظاهر حالده اپیجه
معقول کورینان بوجواب دخی کوزل
مادامك قهقهه‌لرینه نهایت ویره‌مدی .
قادین دیدی‌که :

— کندیکی قورتارمغه چالیشمه !
چالیشدقجه باتیورسك آزواللی ! فتح
قسطنطنیه ازمنهٔ متوسطه‌یی ازمنهٔ جدیده‌دن
تفریق ایلیان وقوعات مهمه‌دن اولدیغی
ایچون هرمکتب چوجغنك مطلقا خاطرنده
قالور . زیرا هر امتحانده بوسؤالی صورارلر .
حالبوکه عثمانلیلردن مقدم دخی اناطولیده
ترکلر وار ایدی .

قاری ایله قوجه آره‌سنده‌کی شو محاوره
مادامك نه‌قدر نازلی وشیارق اولدیغنی
وفقط قوجه‌سنك اپیجه خاطری صایله
بیلان جهلنه مقابل نه‌قدرده وقوف
ومعلومات اربابندن بولندیغنی احمد متین
نظرنده کشف ایلدی . هم موسیویی قورتار
مق ایچون :

— بویار حضرتلری غالبا « ترك »
تعبیرندن عثمانلیلری مراد ایتمشلردر !

تأویلنی بولوب درمیان ایدرك هم‌ده
کندی تتبعات تاریخچه‌سنی اورته‌یه قویمق
ایچون ترکلرك اصلی حقیقةً حضرت

نوجه قدر واردیغنی بوندن مقدم حسین
بصری یه تعریف ایتمسندن دها واضح
ودها مبسوط برصورتده سرد واتیانه
کیریشنجه بویار چوقوغانو بونلری بیک بر کیجه
حکایه سی کبی دیکله دیکی حالده قاریسی
صانکه ذاتاً واقف اولدیغی شیلری دیکلیور
مش کبی دیکله یور ایدی. احمد متینك
تاریخ قدیمده برطوتان آمازونلر سیتلر
سارماتلر آریانلر موغوللر چینلیلر کبی
ایراد ایلدیکی اسامینك کافه سی تاریخ
وجغرافیای قدیمك بونلر حقنده ویردیکی
معلومات درجه سنده مادام چوقوغانو -
نك ده معلومی اولدیغی هر صره سی کلدکجه
بحثه اشتراک کندن اکلاشیلیور ایدی. فقط
معلومات مذکوره نك کافه سنی ترکلك
تاریخنه تطبیق خصوصنده احمد متینك
کوستردیکی آثار ذکابه ده حیران قالیور
ایدی.

بوکونلك موسیو ومادام چوقوغانو
ایله اسلام دراغوز زاده نك ملاقاتلری
شو درجه ده قالدی. رفاقت مسئله سنه
قرار ویریله مدی. غایت کبارانه برطور
ایله زوج وزوجه یی وداع ایدرك قالقدی
کیسنه کلدی ایسه ده عقلی فکری هپ
بوقادینی نرده کورمش طانیمش اولدیغنی
تحری ایله مشغول ایدی. مطلقا بریرده
کورمش حتی مناسبت بیله پیدا ایتمش اما
بردرلو تخطر ایده میور والسلام!

مسافر کیتدکدن صکره زوج وزوجه
نك ایتمش اولدقلری اوفه جق برغوغایی احمد
متین ایشتمش اولسه ایدی کیم بیلور بونلرك
مناسبتلرینه دائر دهانه کبی حکملر چیقاره
بیلور ایدی. چونکه بویار چوقوغانو:

— جانم سن بو خفیف مشربلکنه
نه زمان نهایت ویره جکسك؟ بربیانجی
آدم یاننده بنی محجوب براقمقده نه ذوق
اولیورسك؟

دیدیکی زمان کوزل مادام دخی:

— یا سن ده بو جهالتك ایله برابر
هر مهم مسئله یه نیچون برون صوقیور -
سك؟ جهلکی عالمه کوسترمکدن نه ذوق
اولیورسك؟

دیمش ایدی که بویارك غضبی برقات
دها آرته رق:

— فقط بیلیورمیسك که برقادینك
خفت شوخانه یی بو درجه لره قدر واردیر-
مسی برارککی بیقدیرر؟

سوزینی غایت اکشی برصورت ایله
سویلمسنی متعاقباً دخی خرچین قادین:

— اوصانور ایسه نه یاپه لم؟ شو
مختاریت مدنیه عالمنده کیمسه کیمسه یه زنجیر
ایله باغلی دکلدر یا!

جوابنی ویردکدن ماعدا برونندن
صولویه رق آرتق برمقابله ده بولنه میان بویارك

صورتنه شو سوزلری ده فرلاتی ویرمش ایدی :

— بربانجی عثمانلی اما باق حریف نه معلومات صاحبی آدم ! یالکز پارسده فرانسز لسانی فرانسزده‌یشتنی اوکرنمك کوزل کینوب قوشانمق کوزل سوز سویلمك برارکك ایچون زینت اوله‌مز . ارککك الڭ بیوك زینتی معارفدن صنایعدن هردرلو هنرلردن نصابیدر !

***

احمدمتینك برکیجه غیبوبتی بزم ملکة البحرده بعض احوالڭ براز دها قوت بولمسنه میدان آچمش ایدی . ازجمله صالونده قاترینا واسیلیکی‌یی یاقه‌لایه‌رق کویا انڭ بیوك خیرخواهی پك بیوك دوستی ایمش ده انڭ اقبالندن کندیسی دخی خیر ومنفعت بکله‌یور ایمش کبی طورانه‌رق وحتی :

— هی چوجق هی ! بزدنیا کوردك سرانجاملر کوردك . سن هنوز پك عجمیسك احمدمتین کبی بر بیوك سنیورك نظر توجهنده بولنان سنڭ کبی برقزه بنم کبی برعقل کهیاسنڭ لزومی درکاردر . بوبر اینجه پولتیقه‌در که بنم کبی اسکی دیپلوماتلرك نصایحی وجهله حرکت ایتمیان سنڭ کبی کنج پرنسسلر انجامنده زیانلی چیقارلر . ایکی جیبلرنده بش پاره‌لری بولنمز . نصیحت قبول ایده‌جك اولورلر ایسه اووقت ظرفنده پك بیوك دائره ودبدبه وثروت وسامان صاحبی اولورلر . سن دیمه که « برایاق خدمتجیلکندن بوقدر بیوك بر مادام اوله‌بیلور میمی‌یم ؟ » فرانسه‌ده ایتالیاده المانیاده نه‌قدر فقیر کوبلی قزی ایسترسك که حتی تیاترو ساحهٔ تماشاسنده هیچ بر موفقیته نائل اوله‌مامش هیچ برکسه‌یه ال چربدیره‌مامش اولدیغی حالده بر زنکین آدمك مترسی اوله‌رق واو مناسبتله دها برچوق زنکینلرك کوزلرینه کیره‌رك کیت کیده میلیونلره مالك اولمشلردر ؟ تاریخده بیله اثبات وجود ایلمشلردر . اکلادکمی ؟ جهلکی تجربه‌سزلککی اعتراف ایت ده سوز دیکله !

سوزلریله واسیلیکینڭ دخی نظردقتنی آچه‌رق دیمش ایدی که :

— باق سن هیچ برشی ایستمدیکك حالده حریف سکا روبه‌لرسوسلر ساعتلر فلانلر المغه باشلادی . یاسن ده براز ایسته‌یه‌جك اولسه‌ك ؟ ... اماقاشلرکی چاتمه ! سکا عارسز اول دیان یوق . اویله براوستدلقلی طورانملی که سن کویا ایستمدیکك حالده ینه اوکندیسی الملی . سن هرحالده یاپه‌جغك شیلری دائما بکا طانش ده باق ضررلی چیقار ایسه‌ك اوزمان بوزمه تو کوره‌رك بردها اوتو کوردیکك یوزه باقه !

دیمش ایدی . بو سوزلره مخاطب اولان واسیلیکینك نه حال واستعدادده بولندیغنی نظر دقتکز اوکنده تجسم ایتدیریورسکزیا ؟ ایشته قارینا بیله بوکا دقت ایتمش ایدی . « قاشلرکی چاتمه » دیه ایتدیکی اخطار دخی اوندن نشأت ایتمش ایدی . افندیسنی برصورت آشفتکانه‌ده صویمغه چالشمق تدبیرینی تعلیمه باشلادیغی زمان واسیلیکینك وجدانی بو درسلری پك کریه کوردیکنی درحال چهره‌سنده پیدا اولان چانقنلق میدانه قویمش ایدی‌ده قارتودوزنباز ایتالیان انك ایچون بو اخطاره مجبور اولمش ایدی . هر حالده واسیلیکینك شمدیکی حالنی شو صورتده تصور ایده‌جکز که حقیقةً ذکی وفطین برقز امانجربه کار دکل . دها سلعنت نه اولدیغنی او کرنمامش . قلبنك تمیزلکی برصفوت فوق العاده درجه‌سنده‌در . ایشته بو ذکاوتله بو صفوتك اجتماعی واسیلیکی‌یه اخطار ایتمش ایدی که قارینانك کوستردیکی دوستلغی رد ایدوب‌ده دشمن اولمامليدر . فقط ویردیکی نصیحتلری قبول ایدوب‌ده افندیسنك یانندہ‌کی قدرینی قیمتنی‌ده تهلکه‌ده براقاماليدر .

افندینك کیده بولنمامسی هرکسده‌کی سربستلکی آرتدیرمش اولدیغی کبی حاجی چاوش ایله قارینا آره‌سنده‌کی سربستلکی‌ده ایلك حالندن براز دها آرتدیرمش ایدی .

بو حالده عمر قپودانك ملاحظه‌لری‌ده آرته‌رق عادتا حاجی چاوش ایله اوفاجق برمعارضه درجه‌سنه واردیرمش ایدیسه‌ده حاجی چاوش :

— قپودان اصانکه هیچ بیلمز هیچ تجربه ایتمامشسلك کبی طورانیورسك . بویله شیلرده اصل سببیت برلوستر ودو طرفندمی کوستریلیور یوقسه برقاماریه‌را طرفندمی ؟ قاری بنم یوزمه کولومسه‌میه‌جك اولسه طایفه‌لردن بریسنك یوزینه کولومسه‌یه‌جك . هیچ بویله براسکی قالناغك راحت طورمسی قابلمیدر ؟ یاکمیلره هیچ قاری اوغراتمامليدر یاخود قپودانلر اویله شیلره کوز یوممليدر . یوق اکرسنك‌ده قارینا ایله براخذ واعطاك اوله‌جق‌ده بندن چکینیور ایسه‌ك هیچ چکنمه . بن اویله چیك حریفلردن خام اروادن دکلم . غربت کورمشم پیشمشم قوتارلمشم . بن اصلا قصقانجلق نه اولدیغنی تجربه بیله . . . . .

دیه مدافعه‌یه باشلاینجه قپودان عادتا ملزم اوله‌رق فقط صوك سوزلرینی رد ایچون صاحبنك سوزینی کسمش و :

— خیر ارقداش خیر ! بندن او ظنلرده بولنمه . بن بنه‌منك ایچون افندیدن قورقدیغم سببیله سویلیورم . الکده‌کی الککی بر تهلکه‌یه اوغراتمیه سنك دیه سویلیورم .

دیمش ایدی . اماحاجی چارش :

— سن اندن هیچ قورقه ! بر افندی یه صداقتله ایدیله‌جك خدمت بویله کوچوجك وشاقه‌دن قباحتلری دائماعفو ایتدیرر .

دیه قپودانی‌ده تسلیته باشلامش ایدی .

یاواسیلیکی ایله ثریاآره‌سنده کی مناسبت؟

او مناسبت بویله مخاطبه‌لره مجاو به‌لره میدان آچه بیلورمی ؟ بو اقشام افندی اولمدیغی جهتله صالونده کی سفره‌ده یالکز قپودان ایله اوغلی طعامه اوتورمشلر ایدی . واسیلیکی صانکه افندی دخی سفره‌ده ایمش کبی هراقشامکی وظیفه‌سنده ذره‌قدر قصور ایتمیه‌رك خدمت ایلیور ایدی . ثریا برقاچ دفعه :

— کیریا ! (مادموازل) سز زحمت ایتمسه‌کزده قارِ بنا خدمت ایلسه ! حتی سز دخی سفره‌یه اوتورسه‌کز !

دیمش وعمرقپودان دخی حال وطوریله بوسوزی تصویب ایلمش ایدیسه‌ده واسیلیکی :

— خیر افندم ! وظیفه‌م بوندن عبارتدر !

دیه ینه خدمتنده دوام ایلمش ایدی . انجق هردفعه یمك طباغنی ثریایه تقدیم ایلدیکی زمان بیچاره دلی قانلینك خلجانی اوقدر آرتیور ایدی که‌اوزرنده اوتوردیغی اسکمله صانکه حرکت ارض حالنده ایمش کبی زانغر زانغر تتره‌یور ایدی . اشتهاسی ده کسیله‌رك یمکلر اوکنده قوندیغی کبی قالقیور ایدی . فقط بوحاله قپودان دقت ایده‌مدیکی کبی واسیلیکی دخی دقت ایده بیله‌جك حالده‌دکل ایدی . واقعا انك‌ده قلبندن نه‌لر چکیور ایسه‌ده بونلر عادتا بر چوجغك خیالاتی تمنیاتی نوعندن شیلر اولوب بشقه درلو هیچ بر حکم کوستره‌میور ایدی .

احمد متین بو اقشام کمی‌یه کلدیکی زمان ینه معتاد ایدنمش اولدیغی اوزره واسیلیکینك درسلرینی ویرمك وارقداشلریله وباخصوص واسیلیکی ایله کوروشمك قونوشمق وکندی کندیسنه کتاب اوقومق کبی هر زمانکی مشغولیتلریله اشتغال ایلدیسه‌ده طوغریسی نه و بردیکی درسی بیله‌رك ویردی نه‌ارقداشلریله ایتدیکی مصاحبه‌دن برنتیجه استحصال ایده‌بیلدی نه‌ده‌اوقودیغی کتابلری اکلادی . ذهننده بر ایدزشی شو مادام چوقوغانوبی نره‌ده کورمش اولدیغی مسئله‌سی ایدی .

اما ظن ایتمیکز که متین بوقادینه عاشق اولدی . خیر ! واقعا قادینك حسنی لطافتی حقیقةً حیرتنی موجب اولمش ایدیسه‌ده شوآنده کی تأثری بوندن طولایی دکل ایدی . هانیا انسان بعض کره ذهننده آره‌دیغی شیئی بردرلو بوله‌مزده پك‌زیاده معذب اولمزمی ؟ ایشته اوحالده

ایدی . اکر احمدك عقلنده ارادیغی شی کلی ویره جك اولسه ایدی بردن بره اوقدر مستریح اولی و ویره جك ایدی که راحتك بودرجه‌سی یه بو حالی تجربه ایتمامش اولانلره ممکن دکل معلوم اوله‌مز .

ایشته بو راحتسزلك ایله یتاغنه کیرن احمد متینك کیج وقته قدر کوزلرینه اویقو کیرمدی . نیتی یارین پیره‌لیماندن حرکت ایتمك اولدیغی حالده شو مشکلی حل ایتمیجه بر یره آیریله‌میه‌جغنی حکم ایدرك اویقویه واردیغی زمان دخی هپ مادام چوقوغانو ایله مشغول اولدی .

بزم یکی حسن ملاح ایرتسی صباح برازده معتادندن کیج وقتده اویقودن قالقدیغی زمان عادتا خسته کبی برحالده ایدی . بونی اتنه‌یه قدر ایتدیکی سیاحت بر بدنك بول یورغونلغنه حمل ایدرك حتی کچن مباحثك برنده وقوعندن اول خبر ویرمش اولدیغمز وجهله سیاحات بحریه‌نك بر نقصانی اربابنك ریاضت بدنیه‌سنی اخلال ایلمکدن عبارت اولدیغی ده ایشته بو یورغونلق اوزرینه حکم ایدرك بعدما ریاضت بدنیه‌یه‌ده بوندن طولایی لزوم کورمش ودرت قورشون کولله‌دن ایکی جناتیق طوپوزینی بونك اوزرینه یاپدیرمشدر . بو کون واسیلیکی سوسی هر زمانکیدن دها ایلرویه کوتوروب التون ساعتنی ده طاقش ایدی که بو حرکتدن ایکی مقصدی اولوب بریسی افندیسنه تشکراتنی بو یوزدن ده کوسترمك ودیکری قاتریننانك ویردیکی نصیحتلره اتباعه باشلادیغنی اکلاتمق ایدی . غریبدر که شو ایکی مقصدك ایکیسنده‌ده موفقیتنی کندیسنه تبشیر ایدن سوزلر بر برینه تماميله متشابه ایدیلر . افندیسی :

— آفرین واسیلیکی ! باق ساعت دخی شو قوبو فندیق فستانك اوزرینه نه قدر یاقشدی . خدمتك مکافاتی اوله‌رق انشاءالله دها کوپه‌لره یوزوکلره بیله‌زیکلره مدالیونلره فلانلره‌ده نائل اولورسك .

دیدیکی کبی قاترینا دخی دیمش ایدی که :

— کوردکمی ؟ ساعت نه قدر یاراشدی . دیدکارمی دیکله که چکمه‌جه‌لر طولیسی مزینساتله کندیکی بر قرالیچه کبی طوناته‌سك !

*
* *

بو صباح قبل الظهر قامارهسنده بولنان احمد متینه خبر ویردیلر که والسقو واپورندن بر فلیقه کلیور . احمد :

— ایچنده قادین وارمی ؟

سؤالنی ایراد ایلدکده :

— دوربین ایله‌ده باقدق نه قادین واردر نه چلبی . دومن یکه‌سی دخی بر مارنلك النده‌در .

جوابنى ويرديلر. ايكى دقيقه ظرفنده ده قليقه ملكة البحرك اسكله سنه ياناشدى ايسه ده دوربينلى نوبتجينك مارنل ديه كورديكى آدم والسقونك لوستروموسى اوله رق ظهور ايلدى. احمد متينه بر مظروف ويردى كه ال ايله طوتدقده درونده قاتلى برشى اولديغنى حس ايدرك اكلادى كه بر ويزيته كاغديدر. آچدى. موسيو له بويار چوقوغانونك ويزيته كاغدى ظهور ايلدى كه انك ده اوزرنده: « احمد متين افندى يه رجا ايديور كه بوكون قوشلق طعامنى برلكده ايتسونلر. زوجه سى دخى بورجايه اشتراك ايليور » عباره سى فرانسزجه فقط بر قادين يازيسى اولديغى پك بللى اوله رق يازلمش ايدى. احمد قبول جوابنى كوندرمكده بر دقيقه بيله تأخر ايتمدى. ذاتاً بويله بر دعوت كلمامش اولسه ايدى اوكون اقشام طعامنه موسيو و مادام چوقوغانويى كنديسى دعوت ايده جك ايدى.

مزوجورنو يعنى كونك يارسى عادتا على العموم قوشلق طعامنك وقتى اولديغندن وكان كاغدده دخى ساعت و دقيقه اشارتيله وقت تعيين اولنمامش بولنديغندن وقت ظهردن برچاريك اول احمد متين والسقوواپورينك اسكله نردبانندن بوقاروبه چيقمغه باشلادى كه بوكون شو زيارت ايچون صورت مخصوصه ده ياپمش اولديغى توالتده پارسك صولك موده سنجه حقيقةً هيچ بر قصور يوق ايدى. فقط كنديسنى استقباله مسارعت ايدن ذاتك موسيو چوقوغانو اولميه رق مادام اولديغنى وقوجه سنك ده يانده بولنمديغنى كورنجه استغراب ايلدى.

بوكون كوزل مادام دخى مسافرينى قبول ايچون بر توالت اجرا ايلمش ايدى كه انك توالتنده دخى پارسك صولك موده سنجه حقيقةً هيچ بر قصور بولنمدقدن بشقه كنديسنه ده پك زياده ياقشمش ايدى. صانكه اوموزلر بر قاندها كنيشلنمش صانكه بل بر قاندها اينجلمش! هله سياده كى لطافت و شطارت پردازانه بر قاندها آرتمش كه اوكولر يوز ايله او طاتلى سوزلر ايله استقبال ايلديكى ذات هنوز اوتوزينه وارمامش بر كوربوز دلى قانلى دكل آيتمشنى چكمش بر متبرد اختيار بيله اولسه شوق آتشيله فروزان اولوب قاله جغنده شبهه بيله ايدلماملیدر.

شن شوخ لطيف ظريف قادينك چرپينورجه سنه شو خانه استقبالنه احمد متين دخى بالالتزام پرستشكارانه بر مقابله ده بولندى ايسه ده ينه بالالتزام دها زياده تلاشله اطرافنى ارانمغه باشلادقده قادين:

— قوجه مى آرايورسكز. دكلمى؟ اكا وكالةً سزى بن استقبال ايديورم.

دیبجه احمد بو عنایته تشکره مجبوریتنك
هر مراقه غلبه ایده‌جکنی دریش ایدرك
دها زیاده صورمدی . قادین کمال نزاکتله
قوللی احمده ویره‌رك برلکده صالونه
ایندیلر . اوراده احمدی قوجه‌سنك غیابتدن
طولایی دوچار اولدیغی مراقده براقدی .
پارس قادینلرینك قوجه بر حکایه‌یی برآیاق
اوزرنده نقل ایدی ویرمك خصوصنده‌کی
مهارتلرینه مانند بر مهارت نازکانه
ومتلاشیانه ایله دیدی که :

— دونکی مناظره‌ده حاضر بولندقدن
صکره ارتق قوجه‌مك بوکونکی غیوبتی
اصل نه‌دن نشأت ایلدیکنی اکلامقده
ذکاوتکز حسبیله کوجلك چکمزسکز .
کویا آتنه‌جوارنده هنوز کورمدیکی ویاخود
بردها زیارته لزوم کوردیکی محللر وار
ایمش‌ده صباحلین ایرکندن دها بن اویقوده
ایکن اورالره طوغری قوشمش کیتمش .
فقط سزدن طوغریسنی نه‌کتم ایدیم ؟
اصل سببی دونکی مناظره‌ده حصوله کلن
محجوبیتی اوزرینه بوکون یوزومزه باقه‌مامق
مسئله‌سیدر . زواللی آدمجغز براز علم
زوکورتیدر . نه یاپسون ؟

مادام واقعا یالان سویلمش ایدی .
قوجه‌سنك غیوبتی سببنی طوس طوغری
سویلمش ایدی . یالکز بعض جهتلرینی اکسیك
براقمش ایدی . حتی بواکسیکلکی احمد
متین دخی اکلادی . زیرا دوشوندی که
ایکنجی دفعه اوله‌رق کوردیکی بیانجی
برآدمه بودرجه‌ده اعتراف اولنان مسئله
یالکز بوندن‌ده عبارت اوله‌میوب بونك دها
بر طاقم جهتلری‌ده اولمیلیدر . هم‌ده مطلقا
واردر . زیرا بویله ایکنجی ملاقات ایچون
ترتیب اولنان قوشلق طعامنه قادینك یالکز
باشنه مسافری دعوت ایتمسی وباخصوص
قوجه‌سنك ویزیته کاغدینه یازه‌رق دعوت
ایتمسی ایچه بر دوزنبازلق دیمکدر که بوکا
مجبور اولمق ایچون البته سببلر اولملیدر .

مادام چوقوغلو بوسببلری ده مکملاً
حکایه ایتمك ایستمش اولسه ایدی سوزی
ینه پك چوق اوزاتمغه مجبور اوله بیلور
ایدی . دیرایدی که :

— دون سزدن صکره ینه غوغایی
براز دها ایلرویه کوتورمش ایدك . دون
اقشام دخی یمکده بوکون ایچون سزی
قوشلغه دعوت ایده‌جکمی قوجه‌مه
سویلدیکمده بردرلو قبول ایتمك ایستمیوب
« بو عنادکده اصرار ایده‌جك اولورسه‌ك
بن طعامده بولنمم ! » دیمش ایدی ده بن دخی
قرارم قطعی اولدیغنی بیان ایلدیکم ایچون
بو صباح قاچمشدر . اوظن ایتدی که کویا
کندیسی بولنمزایسه بن سزی یالکز اوله‌رق
دعوته جسارت ایده‌میه‌جکم . حالبوکه
ایشته بن عنادیمه سزی دعوت ایتدم و موفق
دخی اولدم .

طعامك حاضرلانمسی ایچون بكلەمك لازم كلن یكرمی دقیقە قدر زمان ظرفندە مادام چوقوغانو احمدمتینە اخیراً اوروپادە اجرا ایلدكاری جولانلری مختصراً حكایە ایلـدی . بوحكایەسی بزم دراغوز زادە نظرندە اثبات ایلدی كە قادین حقیقةً جن فكرلی غایت سریع الانتقـال برشـیدر . قدرت انتقادیەسی دە نەقدر زیادە ! كزوب كـوردیكی یرلر آدملر شـیلر حقندە برر ایكیشر جملەایلە برر ملاحظۀ انتقادیە سرد ایلیوركە هپسی طوغری هپسی مدققانەدر . فقط هپسی دە « شـوخانە » دنیلەبیلەجك قدر ظریفانەدر .

احمدمتین بوسوزلری دیكلرایكن دخی ذهنی هپ بوقادینی زەدە كورمش اولدیغنی دوشونمكلە مشغول ایدی . بردە همان یكرمی درت ساعتدر آرایوب بولەمدیغی شی بردن برە خاطرینە كلی ویرمسونمی؟ اكلاشلدی . اوت هپسی خاطرینە كلدی . آرتق شبهەسی قالمدی كە بوقادینك پدری اسلام اغانك وفاتندن برازاول مولدوا طرغلرینە برلكدە كیتدكاری زمان خانەلرندە برهفتەدن زیادە مسـافر قالدقلری قادیندر . اون براون ایكی سنەلك بركیفیت اما دلی قانلینـك قوۀ حافظـەسی اوكندە بركرە شوقدرجق بر یول آچیلنجە آرتق هپسی دە برر برر خاطرینە كلدی . اوزمان یكی كلین اولدیغی بیلە ذهنندە بولدی .

یالكز برنقطـە اوزرندە شـبهەسی دوام ایدیوردی . كندی كندیسنە دیور ایدی كە :

— فقط اسمی چوقوغانومی اولەجق یا؟ شی اولمیەجقمی ایدی؟ قوچا . . . قوچا . . . اوت! قوچاغاری اولمیەجقمی ایدی یا؟

بو «قوچاغاری» اسمی لسانندە ذهننەدە پك موافق كلدیككندن بوموسیو ومادامك اسمی مطلقـا قوچاغاری اولەجغنی حكمە تقرب ایلیور ایدیسەدە بلایە باقكە متعاقباً برشبهە دها ظهور ایلدی . اوایسە قوجەسنك اوزمان خانەلرندە مسـافر اولدیغی خانە صـاحبنە بكزەمامسی قضیەسـیدر . كندی كندیسنە دیور ایدی كە :

— بنم كوردیكم خانە صاحبی دها اوزمان كركی كبی یاشنی آلمش برآدم ایدی . شمدی مطلقـا اختیار بیلە اولمسی لازم كلەجـك . دون كوردیكم موسـیو چوقوغانوایسـە پك كنج . عجبا اسمدەمی خطا ایدیورم یوقـە مسمادەمی ! عجبـا هیچ بریسـندە خطـام یوقدردە مادامك اوزمانكی قوجەسـنك اسمی قوچاغاری اولدیغی حالدە صكرە اوآدم وفات ایتمشدر دە بوكامی وارمشـدر؟ آه شـو شبهەیی دە حل ایدەبیلسەم!

احمدك ذهنی بونلرلەمشغول اولدیغنە باقوب دە سـوز یالكز قادینـدە قالدیغی

واحدك بوطالغنلقله قادينك سوزلرينه قولاق بيله ويرمديكنى ظن ايتميكز. وجودى متين اولديغى كبى ذهنى ده متين اولان بوشناقزاده طعام اثناسنده وآندن صكره بيله هم ذهنندن بومسئله مهمه ايله مشغول اوليور هم ده قادينله دخى مصاحبه ده بولندرق ويرديكى جوابلره وصره دوشد. يكجه تصوير ايلديكى حاللره انى ده حيران ايليور ايدى. اكرمادام چوقوغانو احمدك بومصاحبه ده كوسترديكى اثار دانش وعرفانى اصل ذهنى بشقه يرده اولديغى حالده كوسترمكده بولنديغنى بيلسه ايدى بوكنج آدمك حقيقةً برمخلوق فوق العاده اولديغنى اصل اوزمان اكلايه رق حيرتندن چيلديرمق درجه لرينه وارر ايدى.

اوكون كچ وقته قدر احمد والسقو واپورنده قالدى. ارتق قالقوب كيتمسى لازم كلن دقيقه نك تقربنده افلاق وبغدانه دائر برمسئله دن بركوزل مناسبت دوشوره رك ديدى كه:

— رومانيانك كرك افلاق كرك بغدان قسمى حقيقةً پك كوزل يرلردر. چوجقلغمده برسياحت ايتمش ايدم كه احتساساتم حالا باقيدر. فقط يرده شمدى كيتمك كورمك ايسترم. بالخصوص اسكى آشنالرله معارفه مى تجديد ايتمكه آرزوم واردر. بونلرك بريسى ده قوچاغارى فامليا سيدركه... بيلم معارفه كز وارميدر؟

«قوچاغارى» اسمنى درميان ايلديكى آنده قادينك يوزنده كى درينك مساماتندن صانكه برآنده غايت بياض برچوق بخار فرلامش ايديسه ده ينه اوآنده دفع اولمش ايدى. حقيقت كوزل مادام برآنده بم بياض اولديغى حالده اويله برجبر نفس ايلدى كه ينه اوآنده كنديسنى طوپلايه بيلدى. ديدى كه:

— قو... قو... نه ديديكز!

— قوچاغارى!

— قوچاغارى مى؟ هيچ ايشتمدم.

ايشته محققدركه مادام شمدى يالان سويليور ايدى. كنديسى اولمق شويله طورسون هيچ ايشتمديكى براسمدن طولايى نه دن او بله بيلديرمله اورولمش كبى متأثر اولسون؟ مادامك بوانكارينى احمدا كلادى. بوقادينى طانيديغى زمان مادام قوچاغارى اوله رق طانيمش اولديغنه هيچ شبهه سى قالمدى. ايشك بقيه سنده ده پك حكيمانه طورانمغه لزوم كوردى. قادين صوردى كه:

— اى بوقوچاغارى فامليا سنى نصل طانيديكز؟

— او! پك ايى! هفته لرجه خانه سنده مسافر اولدق. اوزمان پدرم اسلام دراغوز صاغ ايدى. بويار قوچاغارى ايله عظيم برقوقوروز تجارتى ايتمشلر ايدى.

كابتلى پاره قازانمشلر ايدى‌ده بو حسابى كسمك ايچون بابامى ياش‌شهرى‌جوارنده‌كى خانه‌سنه دعوت ايتمش ايدى . بن اوزمان اون درت اون بش ياشنده وارمى ايدم بيلم . بويارك برده پك تازه برزوجه‌سى وار ايدى . سزدن ابى اولسون اما پك كوزل پك تربيه‌لى برشى ايدى . ياخودكه چوجقلق حاليله بكا اويله كورونمش ايدى .
بوديديكم شى اوزرندن اون برسنه‌قدر زمان كچدى . حتى بويار براز ياشليجه اولوب بوكنجه‌جك كورپه‌جك قادين ايله‌ده هنوز پك يكى تأهل ايتمش ايدى .

« كوز » دنيلان شيئك وجهده‌الڭ نازك برچفت عضو اعجازكار اولديغنه شبهه ايتمز ايسه‌كز احمد بوسوزلرى سويلر ايكن قادينك كوزلرنده پيدا اولان عجيب بر پارلتى بو سوزلرك هپسنى تصديق ايتمكده اولديغنه دخى شبهه‌كز قالمز . هله احمد متينك هيچ شبهه‌سى قالمامش ايدى . قادين بوفامليا حقنده احمددن بيك درلو سؤاللر صوره‌رق جوابلر دخى الديغى حالده مطلقا اعتراف هويت ايتميور ايديسه‌ده احمد متين هيچ شبهه ايتميور ايدى‌كه ديديكى قادين اودر .

اما مادامك عدم اعترافنده معذو . ريتى‌ده دركار ايدى . بومعذوريتى تقدير ايده بيلمك ايچون مادام چوقوغانونك تاريخنى بيلمليدركه بوتاريخ بزه يالكز انى دكل اليوم رومانيا ديديكمز مملكت اهاليسنك بعض خصوصيات احوالنى دخى تصوير ايده‌جكى ايچون بوحكايه‌مزك مهمجه برقسمنى تشكيل ايدر .

« ٤ »

﴿ مادام چوقوغانو ؟! ﴾

اليوم « مدنيت اوروپائيه » ديديكمز شيئك تاريخ حصول و انتشارى پك ساده برشى اولديغى حالده هنوز بزم برصورت لايقه‌ده نظر حكمتمزى جلب ايده‌مامشدر . « اوروپا » ديديكمز زمان اوراده الحالة هذه كافهٔ عوارض مدنيه‌دن عارى وحتى بالجمله مزيات دينيه واعتقاديه‌دن برى برچوق خلق بيله بولنديغنى خاطرمزه كتوره بيلورمى يز ؟ حالبوكه والدهٔ مدنيت عد اولنان بو قطعه‌نك منتهاى شماليسى اهاليسى اليوم هنوز بالكليه بار بار عد اولنه بيله‌جكلرى كبى منتهاى شرقيسنده‌ده « چوواش » وسائر ناملرله اصللرى تاتار وقازاق و اسلاو نوعندن بر طاقم خلق واردركه حالا بر طاقم معابد واصنام قديمه‌يه پرستش ايدرك انلره انسان ذبحنه قدر عادات وحشيه‌لرنده دوام ايدرلر . روسيه دولتى نشرمدنيت امرنده صرف ايتمدك همت براقديغى حالده بونلرى اصلاح ايده‌مامشدر .

اوروپاجه مدنيتك ايلك مهدى يونانستان اولديغى حالده يونانستانك بوكونكى حالى ينه بوكونكى فضائل مدنيه‌نك دونكى تجددى حالنده قاله‌رق معارف جديده‌دن ده‌مدنيت قديمه‌لرندن ده بى خبر نه‌قدر يونانيلر واردركه طاغلرنده درت ايش چيلرندن و ياخود ليمانلرنده بر قاچ قايق وآغلرندن بشقه وسائل رفاهلرى دخى بولنميه‌رق همان وحشته قريب بر حالده‌در . بعده روماليلر ينه بوكونكى مدنيتك مبادينى اسفار جهانكيرانه‌لرى اثناسنده بونجه مملكتلره تعميم ايتمش اولدقلرى حالده بوكونكى ايتالياده اويله برطاقم اهالى واردركه يونانيلر ايچون خبر ويرديكمز درجه‌نك پك ده فوقنده اوليوب حيدودلغى بركسب مشروع صانمق درجه‌سنده فضائل مدنيه‌دن محرومدرلر . يونان وروما مدنيتلرينك انتشارگاهى اولمقله برابر بالآخره مدنيت مذكوره‌يى ايصال حدكمال ايليان عربلرك دخى اك متمدن اك مترقى برقسمنه بونجه عصرلر قرارگاه اولمش بولنان اسپانياده شمديكى يونانستان وايتاليانك برقسم اهاليسنده‌ده تأخرات مدنيه امرنده فائق پك چوق انسانلر كوررسكز . بونلرك صورت معيشتلرينى وانظار وافكار مدنيه‌سنى تدقيق وتتبع ايده‌جك اولسه‌كز اوقطعه‌نك تاريخ مدنيتنه اصلا متناسب اولميه‌جق بر طاقم آثار وحشت بولورسكز .

مدنيت حاضره‌نك بحق تعميم ايتمش اولديغنى حكم ايده‌بيله‌جكمز ممالك اوروپائيه فرانسه والمانيا وانكلتره وبونلره متجاور اولان اسويچره وبلچيقا وهولاندا ودانيمارقه ايله اسوج نوروجك دخى اقسام جنوبيه‌سى اولوب اوستريا ومجارستان دخى طولايسندن بوحدود داخلنه كيره بيلورلر ايسه‌ده طوس طوغريسى ايستر ايسه‌كز اورالرده دخى هنوز بحق تمدنلرينه ايجه زمان لازم اولان پك چوق خلق بولورسكز .

اما اوروپا خريطه‌سنه بويله مدنيتك بحق انتشارى نقطهٔ نظرندن عطف ايلديكمز نظردن مقصدمز ياكلش اكلاشلماملیدركه اومقصددن غايه اولمق اوزره افكار واذهان قارئينى سوق ايده‌جكمز حقيقت دخى مستور قالمسون . مدنيتك بحق انتشار ايتمامش اولديغنى وهنوز آثار وحشته تصادف ايدلمكده بولنديغنى كوستردكمز يرلرده مدنيت هيچ يوق ديمك ايستميورز . بو كونكى كونده اوروپا دولتلرينك بلا استثنا كافه‌سى مدنيت جديده‌يى برقانون اوله‌رق قبول ايتمش بولندقلرى حالده بويله بر حكمه دكل ظنه بيله جسارت اولنه بيلورمى ؟ مقصدمز « مدنيت » ديندلديكى زمان « كمال

مدنيت اولمقله برابر انكده تعميمى قضيه سيدر . حالبوكه اوروپا قطعه سنده قره طاغ دخى بر ملت متمدنه اولوب فقط اسويچره يه قياس اولنه بيلمسى نه قدر مشكلدر ؟ اوستريانك استقلاوونيا قسمى ده قره طاغدن پك ايلروده دكلدر . بلچيقا كبى اسويچره كبى يرلرده يوز نفوسك طقسان بشى اوقور يازار اولدقلرى حالده نفوسك بونسبتده سى هنوز اوقومز يازمز اولان مملكتلرى يكريكرينه قياس ايده بيلمك هيچ بر متتبع ايچون قابل دكلدر . عقلاره حيرت ويرن اختراعلرى ايله اليوم كتانى اككدن تميزلهمكه اكيرمكه طوقومغه ديكمكه قدر بتون ايشلرينى ما كنه لره كورديرن اهالى ايله كتانى حالا كندى اللريله اكوب بچوب تميزله يوب كنبج وقوجه قاريلرك اوركه لرنده اكيرن چيقرقلرنده الميه لرنده ماصورالره صاران دستكاهلرنده طوقويان پارمقلرى آره سنده ديكن خلق آره سنده كمالات مدنيه جه تساوى آرانه بيلورمى ؟

اوت ! مدنيتك هنوز تماميله تأسس وتعمم ايده مامش اولديغنى كوسترديكمز يرلرده كتان عمليانى بويله اولديغى كبى هنوز مقانيق اكمك فرونلرى دخى تعمم ايتمش اولميوب حتى پك چوق يرلرنده عمومى فرونلر دخى بولنميوب قوجه قاريلر كندى يوغوردقلرى خميرى كندى كوللرينه كومكده درلر . هنوز مايه لى اكمك يمكه آلشمامش اهالى پك چوق اولديغى ومايه سز طورتالر يمكده بولنديغى كبى بغداى وچاودار اككى نه اولديغنى بيلميان ومصر اككى يبان ومصر اونندن « ماماليغا » ياخود « قاچاماق » ناميله بر نوع بولاماج ياپوب اكا اكمك حكمنى ويرن برچوق اهالى واردركه بونلرك ده كافه سى « اوروپالى » در .

ارتق اهالئ مرقومه نك قادينلر ينى قزلر ينى پارس موده سنجه كينور قوشانور سوسلنور ديه اعتقاد ايده مزسكز يا ؟ بونلر ميانده حالا چوراب وپوتين تعمم ايتميان يرلر بيله واردر . آياقلر ينه اينجه رك بزلردن دولاقلر صاروب انك اوزر ينه عادتا بزم قديم يمنيلر كبى يمنيلر كييرلر . چاريق كينلر دخى آز دكلدر .

ايمدى اوروپا مدنيت حاضره سنك تاريخ تجددى تتبع ايديلنجه كوريلوركه مدنيت حاضره فتح قسطنطينيه دن صكره استانبولدن اوروپايه هجرت ايتمش اولان روملر طرفندن الك اول ايتاليانك بعض محللر ينه نقل اولنمش واورادن دخى فرانسه والمانيايه انتقال ايتمش اولوب بعده فرانسز والمان ملتنك ثمرۀ مساعيسى اوله رق بيوبه بيوبه اطرافنه ده سرايت ايلمشدر . بر مشعله كبى كه بوكا يقين اولانلر دها زياده تنور ايدوب بوندن اوزاقلاشدقجه تنور

دخی بالتدریج آزالمشدر. یالکز بر بنه کوره سکسان یوز وبر بنه کوره اللی التمش وحتی بعض طرفلرنده یکرمی اوتوز سنه‌دنبر بدرکه او ایلك شعله‌یی پارلاتدقجه پارلاتمغه سعی وغیرت اولنمقده‌در. فقط شعاع مدنیت اویله باروت کبی دفعةً پارلایه‌مز. ییللر دکل عصرلر لازمدرکه مطلوب تمامیله حصوله کله‌بیلسون.

مع هذا اوروپا مدنیت حاضره‌سندن هنوز تمامیله حائز نصاب اوله‌مامش بولنان خلقلری بدبخت‌دیه حکم ایده‌بیلورمیسکز؟ اوروپا مدنیت حاضره‌سنك بر طاقمده مدهش جهتلری واردرکه بونلر کندی عقلاسنی بیله حیرتده براقمقده ودفع وازاله‌لرینه چاره آره‌دقلری حالده بوله‌مامقده‌درلر. اومدنیتدن هنوز تمامیله حائز نصاب اوله‌مامش بولنان خلقده هنوز بو فنالقلر دخی باش کوستره‌مامش اولدقلری ایچون اصل مترقی ومتمدن اوروپالیلرك بیله مغبوطی اولیورلر. بومتأخر خلقك عقلاسی ادباسی دخی شو حقیقتی کوره‌رك کندی همشهریلرینه:

— امان یواش کیدکز! ایاغکزك باصه‌جغی یرلری برکوزلجه یوقلامقسزین باصمیکز. زیرا اومدنیت جدیده‌نك ظاهری زینتلری ییلان زینتلری کبیدر. انك زهرلی دیشلری درونده صاقلیدر. کندیکزی اودیشلر ایله مجروح او سم ایله مسموم ایتمامکه چالشکز!

دیه وعظ ونصیحتلرده بولنورلر. روسیه‌ده قونت تولستوی ایشته بو متیقظ حکیم وعاقللردن اولوب اوبولده‌کی آثار منتقدانه‌سی یالکز بتون روسیه‌جه دکل بتون اوروپاجه دخی جلب انظار اهمیت ایتمکده‌در.

قریبده بر مسلمان محرر تولستوینك بو مسلك متیقظانه‌سنه سالك اوله‌رق تاتار ترکجه‌سیله یازمش اولدیغی بر مقاله‌سنده اوروپا پاچه بر اینکه اون بش یکرمی اوقه سوت ویردیرمك و بر اینکی بش التی یوز اوقه سمیرتمك درجه‌سنده فنون مادیه‌نك ترقی ایتمش اولدیغی تسلیم وتحسین ایلمکله برابر یوزده قاچ کشینك اینکی بولندیغنی صورمش ایدی. کذلك صوریله بیلورکه سوت ایچن یوزده قاچ کشینك ایچدکلری سوت بر طاقم اجزای کیمیویه ایله یاپلمش شیلردن عبارت دکلدرده طبیعی سوتدر. ترقیات مدنیه‌لرنجه هنوز مرتبهٔ کمالی بولمامش اولان یرلرده آچلقدن آدم اولدیکی اصلا مسموع اولمق شویله طورسون کچینه‌مدیکی ایچون انتحار ایتمش آدم دخی مسموع اولمدیغی حالده کمالات مدنیه یرلرنده بونلر وقوعات عادیه‌دن اولمق حکمنی المشلردر.

هانیا مسئله‌یه بو نقطهٔ نظردن باقیله‌جق اولنجه ترقیات مدنیه‌دن تأخر ایتمش اولان خلق اجینه‌جق انسانلردن کورلیوب تبریك اولنه‌جق انسانلردن کوریلور .

عثمانلی نسوان معارفندانندن برینك آغزندن ایشیدلمش اولدیغی کبی قلمیله دخی یازلمشدرکه « اوروپا مدنیتنك مرتبهٔ کماله وصول ایله مفتخر اولان یرلرده جملهٔ فضائل معنویه‌دن اولمق اوزره نسوان حقنده ایدیلن حرمتلر رعایتلر تعظیملر تکریملر نظر غبطه‌مزه عرض اولنمقده ایسه‌لرده بونلرك کنه و حقیقتنه واصل اولمش بولنان بر عثمانلی خانمی تعظیم و تکریمك اوذراوسنی شان مقدس نسوانیسنه هیچده لایق بولمز . انلرك شریعت و قانونلری نظرنده نسوان ایچون تعیین اولنمش بولنان حقوق صحیحه وجدیه بزم شریعت و قانونمزده‌کی حقوقدن ناقصدر . ارککلردن کوردکلری تملق ایسه درجه‌سی یا اصالتلرینه یا ثروتلرینه یا حسنلرینه کنجلکلرینه کوره آرتوق اکسیلك صورتنده برنزاکت سطحیه‌دن عبارت اولوب اکا قاپیلان قادینلرك بالآخره متضرر و محجوب قالملری پك ممکندر . قوجه‌لر زوجه‌لرینك سوه‌رك قورقلری وقورقه‌رق سوملری لازم کلن « اش » حکمنی غائب ایدرلر . زوج زوجه‌نك هم حامیسی هم باقیجیسی هم یاری یاوری اولمق لازم کلور ایکن بو قاعدهٔ اساسیه و طبیعیه‌نك حکمی اونوتلمشدر . ذوی الارحامه محبت وانلره مدیون اولمق مروتلری چوقدن زائل اولمشدر . سوه‌رك بایله‌رق تزوج ایلدکلری قادینلرك رفقتندن الدقلری لذت یالکز بال آیی مدتنده دائم اوله بیله‌رك بعده زمانلرینی قولوبلرده سرقلیلرده فلانلرده کچوررلر . اندن صکره بر بشقه قادینك دیزلرینه قپانوب پرستش ایتمکی شان مردانه‌لرینه غیر لایق بولمزلر . طبیعت هر حیوانك ارککنی دیشیسندن دها ممتاز قیلمش اولدیغی حالده انلر بو امتیازلری نسوانه پامال ایتدیرمکله کویا نسوانی تعظیم ایتمش ظن ایدرلر ایسه‌ده بو ساخته تعظیملر عاقلات نسوانی ممنون ایده‌مزلر . زیرا اویله ارککلره اطمئنان تام ایله قلب باغلامق ممکن اوله‌میه‌جغنی هر عقللی قادین جزم ایدر .

بر قادین اوروپا مدنیتنك معنویاتنی بو صورتده کوره بیله‌جکی کبی بر ارکك دخی ینه بوکا متناسب بر صورتده کوره بیلور . هربری بر طاوس زیبا کبی کینمش هر بری بر عندلیب فرح فزا کبی سویلر اولان نسوانك کوکللری اوروپاجه‌دخی بر معما حکمنی المش بولندیغنه دقت ایلر . واقعا او نسوانده انسانلری حیرتده براقه‌جق بیك فضیلت بیك لطافت انکار اولنه‌مز .

فقط طبيعت بشريه ايستر كه زوجه‌سنك كافهٔ فضائلی كنديسنك يالكز كنديسنك اولسون اغيار آندن استفاده ايده‌مسون . بو ايسه مدنيت مذكوره ار بابنجه « قصقانجلق » ديه حكم اولنوب معيباتدن صاييلور . لكن نه قدر تعييب ايتسه‌لر ينه كنديلرينی بو حكم طبيعتدن قورتاره‌مزلر . دووه‌للو انتحارلر ايشته كنديلرينی قورتاره مامش اولملرينك آثاريدر .

* * *

پروت نهری وطوننك بر پارچه‌سی وقارپات طاغلريله محاط اولان بغدان قطعه‌جغی ايشته اوروپا مدنيتنه قپولرينی آچمق خصوصنده الك زياده تأخر ايتمش اولان يرلرك بريسيدر . طوپراقلری غايت منبت ومحصولدار اولديغی كبی اسكله‌لری دخی تجارت عموميه‌جه پك موافق اولد . بغدن من القديم زراعتلری پك ايلروده اولوب فضلهٔ محصولات ارضيه‌لرينی جهانك هر طرفنه سوق ايدن اهاليسی اساساً ايكی قسمدر . بر قسمی « بويار » و « چوقوی » كبی ناملر ايله ياد اولنان اصيلزادكاندر كه بونلر اراضئ واسعه صاحبی اوله‌رق ديكر قسمنی يعنی كويلو طاقنی ايشلتورلر . زراعتلری يا اورتاقلاشه ياخود اجرتله‌در . فقط هر هانكی صورتله اولورسه اولسون اراضی صاحبلری ده مستفيد اولورلر ايشليانلرده . چونكه طوپراقلری بره اون بشدن يكرمی بشه اوتوزه قدر محصول وير‌ه‌بيلديكی كبی محصوللری پاره دخی ايدر .

بوندن اللی التمش سنه اولنه كلنجه‌يه قدر بو مملكتك اوروپا مدنيتنه اشتراكی همان يوق ايدی دنيله‌جك قدر آزايدی . يالكز مركز اداره‌سی اولان ياش شهرنده مودالر فلانلر براز او يانمش اولوب معهذا بلدهٔ مذكوره بر اوروپا شهرينه بكزه‌مكدن زياده بر شرق بلده‌سنه بكزر ايدی . بيره خانه‌لر فلانلر كورونميوب انلره بدل بوزا خانه‌لر بولنور و ياز قيش اهالی بوزا ايچر ايدی . بازار يرلری قهوه خانه‌لری خانلری فلانلری هپ قريم شهرلرينه بكزر ايدی . شوراده بوراده كبابجيلر سحلبجيلر فلانلر هپ شرق اصولنده اولوب حتی بوندن يكرمی بش يكرمی يدی سنه مقدم احوال مذكوره‌نك بقيه‌سنی محرر عاجز كندی كوزلريله دخی كورمشدر . شمدی‌يه قدر براز دها آزالمش ايسه‌ده اورالری سياحت ايدرك سياحتنامه‌لرينی يازان سياحلر حالا بو آثارك موجوديتنی خبر ويريورلر . رسملرينی بيله ياپوب نشر ايديورلر .

بغدانده اوروپا مدنيتنی اخذ وتقليد غيرتيله الك اول تيقظ ايتمش بولنان فاميليالردن

بریسی‌ده بوروسلاوو فامیلیاسیدرکه بوندن اوتوز اوتوز بش سنه مقدم فامیلیانك اکبری رئیسی اولوب بونامی طاشیان آندری نام اختیار تام اسکی بغدانلیلرك وانك اوغلی اولان ستهفانو نام کنج دخی یکی بغدانلیلرك مودلی ایدیلر . اختیار حالا زراعتدن قازاندیغی پاره‌لرك بقیه‌سنی یاطوپراق آلتنه کومك ویاخود امین اولدیغی برپاپاسه صاقلاتمق غیرتنده بولنوب ستهفانو ایسه :

— بو حاللر وحشت اثر پدر . باقکز نمچه‌لیلر یاشده بربانقه آچدیلر . پاره‌لری اورایه یاطرملی . بربره پاره ویریله‌جك ایسه اورایه چك چکملی !

ادعاسنده ایدی . زواللی آندری بویله پاره یاطرمق قالدیرمق چك چکمك صالی ویرمك نه اولدیغنی بیلیوب حسابلرینی حالا چتله ایله کورمکه آلشقین اولد . یغندن اوغلنك ساده ومضاعف اصول دفتری تعبیر ایلدیکی شیلری دعا کتابلری ظن ایده‌جکی کاور وبویله بدعتلری کندی خانه‌سنه اوغراتمامق ایچون غوغادن نزاعدن کیرو طورمز ایدیسه‌ده نه یاپسون که وقتیله برخطا ایتمش‌ده اوغلنی ویانه‌ده تحصیله کوندرمش . هیچ ویانه‌ده تحصیل ایدرك نمچه‌لشمش قالماش اولان بر اوغلی ارتق کندی پوندریغنه طاقه بیلك قابل اولورمی ؟ -

بعض کره اوچ آیلق آلتی آیلق سنه‌لك حسابلر کوریلوب‌ده نتیجه‌لر دخی بلك کوزل چیقدقلری زمان ستهفانو :

— کوردکی بابا ! یاش بانقه‌سی هم پرسنه‌در ایشمزی کوروب بزه خدمتکارلق ایتدی هم‌ده بزم تسلیماتمز ایله کندی تأدیاتنك متقابل فائضلرینی پوروته‌رك نتیجهٔ حسابده بزه شوقدر دوقه آلتونی یاخود شوقدر فلورین‌ده فائض قازاندیردی !

دیدکجه آندری بولاقردیلری برماصال کبی تلقی ایدرایدی . زیرا اورته‌ده پاره کورـمیوب یالکز برکاغد اوزرنده جزکیلر رقملر کوریپورایدی که آندری ایچون صاری صاری قرمیچ آلتونلرینی اوقشامینجه « پاره‌م‌وار ! » دیمك قابل دکلدر .

ستهفانو یاش شهرینه آلتی ساعت مسافه‌ده کائن چفتلکلرینی خانه‌لرینی اوروپا اصولنجه یکیدن تنظیمه دخی قالقشدیغی زمان پدریله قزجه قیامتلر اولانجه قوتیله میدانه چیقدیلر . اوغلان اویله آخورلر یاپدیرمق ایستیورکه باباسی انلری انسانلره بیله لیاقتك فوقنده بولیور . یا کندی خانه‌لرینی ؟ امان یارب ! خانه اورتوسی ساز یاخود مصرصاپندن اولمق اوته‌دنبری معتاد ایکن بعض بیوك ستیورلرك یاپدقلری کبی کره‌میته‌ده قاپیمه‌رق اوغلان چنتو ایله صیوانمش دوم دوز طاملر یاپمق ایستیورا ! فقط چاره

يوق! زواللى آندرى آرتق اختيار اولمش. اموريني اوغلنه تفويض ايتمكه مجبور. بونلره دكل آستهفانونك :

— بابا! بويله قويون پوستكيسندن قالپاق كيمك آرتق سكا ياقشمز. شابقه كيمليسك! ويانهدن پشتهدن بكرشدن كان دوستلرمدن اوتانيورم!

ديه باباسنك باشنده كى قالپاغى چيقاروب يرينه قوجهمان برشابقه قويديغى زمان زواللى آندرى درونندن صاچلرينى آغارتمش بولنديغى قالپاقجغى ايچون هونكور هونكور اغلامش ايديسهده ستهفانونك مرحمتنى ينه تحريك ايدهمامش ايدى.

الحاصل ستهفانو خانه ايچنده اصلاحاتدن اولهرق هرنه ياپيور ايسه آندرى نظرنده بابا اوجاغنى ييقيور يرينه تمچه ايجادى شيلر ياپيورديه شايان مؤاخذه كورلمكله برابر كنديسندن براز دها اويانقجه بولنان اختيار دوستلرى :

— آه آندرى سنك ويانهدهاوقومش براوغلك وارده بوكوزل شيلرى ياپيور. بزنهزمان بوكا موفق اولهجغز. چونكه اوغلمزى كوندرهلى دها ايكى سنه اولمدى!

ديه كنديسنه غبطه ايلدكارينى كوردكجه :

— عجبا بو يكى ايجادلرده كرچكدن برخير وارده بنمى اكلايهميورم؟

ديه آرهلقده بركره ده دوچار تردد اوليورايدى.

ستهفانو اختيار پدرينى برايكى دفعه بكرشه پشتهيه حتى ويانهيهيله كوتوروب برقاچر هفته قالهرق اورالردهكى آثار ترقيى كوستردى. واقعا آندرى بونلرى بكندى ايسهده قلبى ينه امين اولهميوب برچوق حريفلرك بوش كزمكده اولمرندن برچوق ده قادينلرك اطوار سربازانهلرندن لوقانطهلرك بهاليلغندن فلاندن متأثر اوليور ايدى. انجق اوغلنه بوتأثراتنى كوسترهميورايدى. چونكه كنديسى آغزينى آچوبده هرنهسويليهجك اولسه ستهفانو درحال :

ايشته بوده اسكى قفالرده پيدا اولان مطالعات سخيفهدندر!

ديه رد ايدى ويريور ايدى. سنهلر كچدكجه اختيارك قدرت بحث وجدالى آزالمش واوغلنك تحكمى چوغالمش اولديغندن زواللى آدمجكز :

— آدم سنده! ايشته كلدم ايشته كيديورم. نهياپسهم نهسويلسهم فائدهسى يوق. ذاتاً مالم ملكمده هپ انك دكلمى؟ وارسون نصل ياپارسه ياپسون. كنديمى هيچده اوزماملىيم!

دیه صبره سكوته باشلادی .

آندری یدی سكز سنه دنبری سوكیلی اختیار زوجه سنی غائب ایدرك بكار بولنیور ایدی . ستهفانی شو آخر وقتنده هم باباسنه كوزلجه باقمق هم ده قیشلرك صوغوق كیجه لرنده آرقه جغنی ایصتمق ایچون اینجه تازه بر طول قادین ایله پدرینك تأهلنی ده تكلیف ایتمسونمی ؟ اختیار هر كیجه زوجهٔ متوفیه سنك روحنه دعالر اوقومینجه یتاغه كیرمدیكی ورؤیاسنده قاریسنی كورمدك هیچ بر كیجه یچورمدیكی حالده هیچ بو تكلیفه رضا كوستررمی؟

فقط شیطانه باقكزكه ستهفانینك بولدیغی تازه جه طول اینجه ده كوزل ایدی . یانه قدرده قانی صیجاق ؟ براز زمان قادین اختیاره ملازمت ایدنجه كندی صیجاق قانی اختیارك ده صوغوق قاننی ایصتدی . حریف بیلاشمغه باشلادی . قادین اینجه افكار جدیده اربابندن اولدیغی جهتله باباسنی اصلاح ایده مز ایسه بیله هیچ اولمز ایسه اشغال ایدر مطالعه سیله ستهفانی دخی تكلیفلرینی ابرام درجه سنه واردیردی كه ارتق اختیار زوره طیانه میه رق رضا كوسترمش كبی یاپدی ایسه ده حقیقت حالده قورومش قلبی یكده سویندیرك بو تكلیفه « پك ایی ! » جوابنی ویره بیلدی .

نه دیرسكز؟ ایكی سنه صكره تازه جه طول قادین كبه دخی قالمزمی ؟ وقتی كلدكده دنیایه غایت كوزل بر ده قزجغز كتورمزمی؟ ستهفانی پك ممنون اولدی . اسمنی « نهئوفاری » تسمیه ایلدیلر .

یا اختیار ممنون اولمدیمی؟ چلدیریور!

***

ستهفانی هنوز متأهل بولنمدیغی و كندی ولادتندنبری خانه ایچنده هیچ بر چوجق طوغمامش اولدیغی جهتله نهئوفارینك ولادتنده كویا كندی ایلك چوجغی طوغمش قدر سویندی . اختیار اندری ایسه بونی بر قوهٔ معجزه یه حمل ایده جكی كلیور ایدی . انجق ستهفانینك ایلك تدبیری چوجغه بر سوت والده بولمق اولدیغنی كورنجه بیچاره اختیار :

— وای ! نهئوفاری یه والده سی سوت ویرمیه جكمی؟ اكا نی چاغرمیه جقمی؟ كیجه لری چوجق آغلایوب ده اناسی اویانه مدیغی زمان بن « یاهو! چوجق آغلایور! قالق! ممه ویر ! » دیه ندا ایتمیه جكمی یم ؟

دیه بیك اعتراضلره كیرشدی ایسه ده ستهفانی :

— اولمز بابا ! بو صورت فقرا كویلولره مخصوصدر . بزم كبی كبارك چوجقلرینی سوت والده لر امزیررلر . عیبدر!

دیه مرام اكلاتمغه قالقشمش ایدیسه ده اختیار :

— عيبمی؟ عجايب بونجه عادتلری نه فنا شيلر؟ هيچ انسانك چوجغنی امزيرمسی عيبمی اولورمش؟ چوجق جيجيدن قاقادن هر شيئی ياپملی ده بز دخی اكا كوره خدمتنده بولنملی بزكه چوجغمز اولديغنی بيله‌لم!

ديه باربار باغيريورايدی. فقط نه قدر باغرسه چاره يوق. چوجق ينه برسوت والده‌يه تسليم اولندی.

مادام بوروسلاوو يعنی آندرينك زوجه‌سی ونه‌ئوفارينك والده‌سی اگرچه اينجه افكار متيقظه اربابندن ايديسه‌ده ارتق بويله چوجغنی بريبانجی قادين امزيره‌جك قدرده يكی فكرلی دكل ايدی. بناءً عليه اودخی اوكی اوغلنك بوحركتندن بيزار قالدی ايسه‌ده آچيقدن آچيغه مخالفت ايده‌جك اولسه صكره سته فانينك كنديسنه ويانه‌دن جلب ايتديرديكی كوزل شابقه‌لره ياپمه چيچكلره فستانلره پوتينلره چورابلره الديوانلره فلانلره خلل كله‌جكنی دوشونه‌رك هيچ سسنی چيقارمه‌يور ايدی. مع هذا سته فانينك:

— نه وقت ايستر ايسه‌كز چوجغی سوت والده‌سيله برابر جلب ايدوب كوره‌بيلورسكز. ياخود سزانلرك يانته كيدركورورسكز. مانع يوقدر.

ديه ويرمش اولديغی مساعده‌دن همان هركون استفاده ايدرك ياچوجغی كتورترلر يا كنديلر كيدرلر كوررلر ايدی. بوحالده يالكز كيجه‌لری چوجق فريادندن نی صدالرندن اختيارك اله‌جغی لذت منع ايدلمش اولوب يوقسه چوجق ياپه‌بيله‌جكی ايشلری كوستره‌بيله‌جكی هنرلری ينه باباسنك قوجاغنده ديزلری اوستنده ياپه‌بيليور ايدی.

زواللی اختيارصوك محصول زوجيتی اولان ياوريجغك يورودیكنی كوردی ايسه‌ده سويلدیكنی ايشيته‌مدی. برصباح آندری‌يی تاغی ايچنده جانسزبولی‌ويرديلر. اوغلی باباسنه ينه آجيدی. تازه‌جه زوجه‌سيله آجيوب بعدما كمه‌يه واره‌مامق ايچون يمينلر ايدرك اغلايور ايدی. تمام برسنه ماتمنی طوتدی ايسه‌ده اندن صكره دخی ارقه‌سندن سياهلری چيقارمامق عزمنه قرار قطعی ويردی.

نه‌ئوفاری اون سكز آيلق اوله‌رق بعض الفاظ مهمله سويلمكه باشلادی كه انلرك معنالرينی سوت والده‌سی اولان كويلی قادين اكلايه بيليور ايدی. يكرمی بشنجی آينده تك تك طوغری سوزلر دخی سويلمكه باشلاينجه بركون بربوسته عربه‌سی چفتلكه برسوسلی قادين كتوردی. هركس بومسافرك كيم اولديغنی اوكرنمك مراقنه دوشدی. برده اوكرندكارنده اكلاديلركه نه‌ئوفارينك معلمه‌سيدر.

ارتق‌ه بوقدر چوجغه معلم اولورمی؟»
دیه والده‌سنك اعتراضلری فائده ویره‌
جکمی؟ هله سته‌فانونك :

— دها شمدیدن آلمانجه‌یی فرانسزجه‌یی اوکرنملیدر. هله فرانسزجه‌یی! فرانسزجه‌یی که مدنیت لسانی اودر.

دیه ایتدیکی وعظلره اوکی والده‌سی :

— جانم آناسنك باباسنك لسانلرینی اوکرنمه‌دن بابانجی لسانی اوکرنمك اولورمی؟

دیه‌رك حقلی اعتراضلر ایدیپور ایسه‌ده سته‌فانونك قولاقلرینه کیریپورمی؟ حریف:

— سز نه بیلورسکز به؟ کبار قادینلر ایچون بو ایکی لسانی هله فرانسزجه‌یی اوکرنمك شرطدر. نه‌ئوفاری مولدوان قاریلریله قونوشه‌جق دکل که سزك لسانکزی اوکرنسون. پشته ویانه برلین پارس صالونلرنده پارل پارل پارلایه‌جق. کیم بیلور قوجه‌سی هانکی بیوك سنیور اوله‌جق!

دیه ترتر تیتره‌دیکجه کمسنه دها زیاده معانده‌یه جسارت آله‌میور.

حاصلی نه‌ئوفاری سوت والده‌سنك قوجاغندن النوب معلمه‌یه تسلیم اولندی. زواللی والده‌سی ایسه :

— ایواه! جکر پاره‌م اولادم ایله ترجمان واسطه‌سیله قونوشمغه مجبور اوله‌جغم!-

دیه هونکور هونکور اغلامغه باشلادی. فقط والده‌سنك بوقدر مراقی‌ده بوش ایدی یا! سته‌فانونك‌ده دیمش اولدیغی وجهله چوجق لسان مادر زادینی مطلقا ینه اوکرنه‌جك ایدی. اوکرنمکه‌ده باشلادی یا! والده‌سی وسائره کندیسنه هپ او لسانله خطاب ایلدکلرندن اك زیاده مولدوانجه‌یی اوکرنوب ایکنجی درجه‌ده دخی فرانسزجه‌یی اوکرنمکده ایدی. زیرا معلمه الزاسلی برقادین اولوب آلمان لسانی دخی فرانسزجه قدر بیلیور ایدیسه‌ده کوکلی فرانسزلغه میال اولدیغندن چوجغه اغلبی او لسانی سویلیور ایدی.

برآره‌لق سته‌فانو دخی تأهل ایلدی. هم‌ده یاش شهرنده بانقه صاحبی اولان برزنکین نمچه‌لینك قزینی الەرق خانه‌سنی برقاتدها الافرانغه ایلدی. اما نه‌ئوفاری حقنده‌کی محبت پدرانه‌سنه ینه خلل کلدی. ارتق اوچ یاشنی بتورمش اولان قزه ینکه‌سی آلمانجه معلمه‌سی بعدما یالکز فرانسزجه وکندی والده‌سی دخی مولدوانجه سویلیور ایدی. هله ینه مادام بوروسلاوونك یعنی مادام سته‌فانونك تأهلی اوزرندن ایکی سنه قدر زمان کچوب‌ده هنوز برچوجق طوغورمامه‌سی اوزرینه مینی مینی نه‌ئوفار ینك اهمیتی برقاتدها آرتیور ایدی.

آلافرانغه بيوين بوچوجغك نه حال وطور پيدا ايلمكده اولديغنى كويلوره وحتى كندى والده‌سنه هيچ صورميكز . انلرجه پك عارسز! يوزسز ! ادبسز ! حاشارى ! بيوكلرك هر لقرديسنه اشتراك ايدر . استركه هركس كنديسيله مشغول اولسون . « يابمه » ديدكلرى شيئى دها زياده ياپار . « ياپ » ديدكلرى شيلرى‌ده كندى ايسته‌مز ايسه ياپمز . هيچ تكدير كورمامش . هيچ طياق يمامش . ارتق بويله برچوجق مولدوانلره بكزرمى‌يا ؟ كمپه چوجغى اولمش قالمش .

فقط چوجغى سته‌فانو به قاريسنه معلمه‌سنه صورار ايسه‌كز كوزل جوابلر الورسكز . پك ذكى ! پك اويانق ! كونلرك آيلرك اسملرينى بيليور . قرنجه ايله اغستوس بوجكنك وقارغه ايله تلكينك منظوم حكايه‌لرينى فرانسزجه‌ده تكرار ايديور المانجه‌ده ! اوروپا حكمدارلرينك اسملرينى پك اعلا صايبور . طبيعتى‌ده نه قدر كبار يا؟ مصر اوندن ماماليغه بيانلره « حيوان » ديبور . كنديسى ويانه‌دن كلمه بون بونلردن شوقولاتولردن بشقه برشى يمييور . دها درت بش ياشنده ايكن اولور اولمزسوسى بيله بكنمييور . پرنسس والسلام .

بش ياشنه واصل اولان نه‌ئوفارينك تعليمنه‌ده لزوم كورلدى . اما نصل تعليم؟ كيجه‌لى كوندوزلى برمكتبه ويرملى . ننكه‌سى « ويانه‌يه » ديبور . اغابكى « پارسه » ديه اياق ديره‌يور . معلمه‌سى دخى پارسى ترجيح ايليور . نهايت پارسه قرار ويرلدى . معلمه برسنه قدر دها قزك يانده قالمق واومدت ظرفنده كنديسنه هپ آلمانجه سويلمك وتمام قز مكتبنه الشدقدن صكره كنديسى وطننه دونمك اوزره‌يكيدن برمقاوله دها تنظيم اولندى . و بريلن پاره معلمه‌يى ممنون ايده‌جك درجه‌لرده‌اولديغى ايچون قلباً محزون دكل ايدى . سته‌فانى وقاريسى دخى نه‌ئوفارى ايله برلكده پارسه قدر كيتديلر واوراده كبار قزلرينه مخصوص اولان برمكتبه‌ويروب كنديلرى‌ده تياترولرى فلانلرى برخيلى طولاشدقدن وعنها منها پارسده بش التى بيك دوقه التونى براقدقدن صكره بنه ياشه‌عودت ايلمديلر .

نه‌ئوفارى پارسده فرانسزلاشمقده اولسون بز نظر دقتمزى موسيو ومادام يوروسلاوو ايله برابر ياشه تحويل ايده‌لم :

سته‌فانونك بختيارلغى اسبابنجه يالكز چوجغى اولمامسندن بشقه هيچ برنقصانى يوق ايدى . پدرندن قالان ثروتك همشيره‌سنه اصابت ايده‌جك اولان قسمنى الثامين بانقه‌لره ياطرمش ايشله‌تيور ايدى . بوحالده كندى قوللانمقده بولنديغى سرمايه بر

آره‌لق آزالمش اولدی ایسه‌ده برقاچ سنه‌نك کاری بنه جبر نقصان ایلدی . قاریسی عفیفه مدبر قناعتکار برآلمان چیفته‌رق قوجه‌سنه هر وجهله یار ویاور اولیور ایدی . زیرا اوروپا مدنیتنك معنویاتجه پك بیوك فناللقلری وار ایسه‌ده بونلر عمیم دکلدرلر . نه‌قدرده فضائل صحیحه اربابی واردرکه انسان حیران قالور . مادام بوروسلاوو دخی ایشته بونلرك بریسی ایدی .

شو بختیارلق سته‌فانوبی ترقی پرورلکندن طولایی ممنون ومطمئن ایدرك :

— اسکی قفاده قالسه‌ایدم برمولدوان قزی السه‌ایدم صانکه نه اوله‌جق ایدم ؟ باقچه‌خانه‌م نه‌قدر منتظم ایشلرم نه‌قدر بولنده! ایشته بونلر هپ اوروپا مدنیتنك ثمره‌سیدرلر .

دیه‌نصل سوینه‌جکنی بیله‌میور ایدی .

قاین پدرینك ارشادیله زراعت ایشلرینه برازده بانقه‌جیلق قاتمغه باشلادی . اوروپانك الك تجارتکاه شهرلریله مخابره ومناسبت پیدا ایلدی . تجارتخانه‌سنده اوچ بش یازیجی بولنه‌رق هرکون المانجه روسجه فرانسزجه ایتالیانجه برچوق مکتوبلر امضا ایلیور ایدی . حقیقت ترقینك بودرجه‌سی بر اسکی قفالی بغدانلی‌یه نصیب اوله‌مزیا !

* * *

نه‌ئوفاری پارسده بیودیکجه بویور . هم یاشجه بیویور هم تربیه وتحصیل جهتندن . داخل اولدیغی پانسیون کبار قزلرینه مخصوص بریرکه بالخاصه اجنبی کبار قزلری اوراده فرانسز آدابنی پاریس مراسمنی اوکرنمکه کلدکلرندن معلمه‌لرك الك اعلالری اوراسی ایچون انتخاب اولنمش . فرانسز ادبیاتی فنون ریاضیه وطبیعیه وسائره موزیقه رسم حتی رقصلره وارنجه‌یه قدر هرشی پك منتظم پك مکمل تدریس اولنیور . نه‌ئوفاری ایسه کندی صنفنده بولنان قزلرك برنجیسی اولدیغی کبی اویاشده ایکن معلوماتك اودرجه‌سی کندی صنفنك فوقنده‌کی صنفلرده‌ده بولنه‌میور . هله ذکانك اودرجه‌سی جمالك اودرجه‌سی مکتبجه امثالسزیا ! مدیره ایله معلمه‌لر اتحاد لسانله اعتراف ایدیورلرکه مکتبلرینك کشادندنبری نه‌ئوفاری قدر هم کوزل هم ذکی برقز هنوز ایلك دفعه اوله‌رق بنه نه‌ئوفاریده کورلمکده‌در .

بوقزك درجهٔ اصالتی دخی مکتبجه بربحث مخصوص حکمنی الدی . اولاح وبغدانك « بویار » دنیلن معتبرانی اوروپا مراتب اصالتنك هانکیسیله متناسب دوشه‌جکنی کسدیره‌میور ایدی . بعضلری عادتا اراضی صاحبی برکویلی اولمقدن عبارت برمزیت ویریورلرودیکر

بعضلری ایسه اوروپانك یارونلرندن دها بیوك مطلقا قونتلق مرتبه سنه مقارن اولدیغنی ظن ایلیورلر. انجق اولکیلرك ده ایکنجیلرك ده هیچ حقلری یوق دکلدر. زیرا بویارلرده هیچ حق حکومت اولمیوب عادتا املاك صاحبی عد اولنورلر. فقط املاکاری اوقدر واسع اولورکه بعضلرینك سکز اون کویی و بعضلرینك دها زیاده سی بیله بولندیغندن وقتیله اوروپاده حکمدار چکینن قونتلرك بیله ملکی بوقدر واسع و تبعه سی بوقدر چوق اولمدیغی درکاردر.

نه ئوفار بنك ایلك و ایکنجی سنهٔ تحصیللرنده یاز تعطیللری زمانی دکز کنارنده کی صیفیه لرده برابر کچورمك ایچون موسیو و مادام یوروسلاوو اوروپایه کیدرك کندیلری دخی برقاچ ماه تنزه ایتمشلر ایدی. زیرا حالا بونلرك چوجقلری دنیایه کلدیکی کبی یواش یواش امیدلری دخی منقطع اولمغه باشلادیغندن اولانجه اولاد محبتنی قزه ویرمشلر ایدی. اوچنجی سنهٔ تحصیلك تعطیل زمانی کلدکده ارتق سکز یاشنه وارمش اولان نه ئوفاری بی یاشه کتورمك ایستدیلر. بونك ایچون خانه لرنجه برخیلی اصلاحات اجراسنده مجبور اولدیلر. زیرا قز پارسده کرچکدن صورت کبارانه ده تنظیم اولنمش بر دائره ده تربیه اولنمقده بولندیغی جهتله او دائره یه نسبتله کندی خانه لری هر حالده بر بیت دهقان حکمنده قالیورایدی. بویله بر خانه یی سکز یاشنده کی قزه کوسترمك ایستمیورلر ایدی.

بو مطالعه لرنده اصابت دخی ایتمشلر یا! زیرا نه ئوفاری بعدالاصلاح بیله خانه لرینی بك ده بکنمه مدی. هله اطراف و جوارده کی خانه لری هیچ بکنمه مدی یا؟ او خانه لری ده انلرك اهالیسنی ده همان وحشته قریب بر حالده بولوب بر بچق آی زمانی بورالرده بك کوجلکله کچوره بیلدی. ستفانو ایله قاریسی بو قزك پیدا ایتمش اولدیغی اطوار کبارانه یه حیران اولیورلر ایدی. آکیلو اسمنده بر بویار دخی آز چوق فرانسه ده تحصیل کورمش اولدیغی جهتله نه ئوفاری یه «پتیت پاریزیه ن» یعنی کوچوجك پارسلی خانم دیه خطاب ایلیور ایدی. لکن بویلره صورمیکز انلرك بر بیوك قسمی و بالخصوص افکار عتیقه دن اولانلری بو قزك شمارقلغنی تربیه سزلکنی دیللرینه طولادقجه مؤاخذه لرینه نهایت ویرمیورلر ایدی.

نه ئوفاری تکرار مکتب زمانی کلوب ده پارسه دونمك لازم کلنجه عادتا یبانجی بر مملکتدن قورتیلوب کندی وطننه عودت ایدیور مثابه سنه ممنون اولدی. پارسده ارقداشلرینه کندی مملکتنی اوزون اوزادی یه ذمه باشلادی. اما کندی مملکتی اوله رق دکل! «اوراده» و «اوراسی»

ده كندى مملكتنى برصورت غائبانه‌ده ياد ايليبور ايدى .

ايلروكى سنه نه‌ئوفارى تعطيل زمانى مملكتنده بچورمك ايستمديكى كبى دها ايلروكى سنه دخى ايستمدى . بويار آكيلو ايسه بوقزى كورمكدن پك بيوك لذت معنويه الديغندن ايلك سنه‌سى ورود ايتمينجه ايكنجى سنه‌سى سته‌فانو وزوجه‌سيله برابر پارسه كيده‌رك تعطيل زمانى ده بونلر و نه‌ئوفارى ايله برابر بچوردى . اون ياشنده‌كى برچوجغه آكيلونك ايتديكى معامله عادتا بيوك برمادموازله ايديله‌جك معامله‌لردن ايدى . حتى سته‌فانو بوبابده اظهار تعجب ايلدكجه آكيلو :

— نه شاشيورسكز دوستم؟ ذاتاً نه‌ئوفارينك اطوار واحوالنده اون ياشنده چوجغه بكزر برشى كور يورميسكز ؟ هم شمديدن كنديمه ايصندرمق ايستيو-رم كه ....

ديه برسوزه باشلايه‌رق اگرچه سوزينى اتمام ايتميور ايديسه‌ده آلت طرفى نه اوله‌جغنى ده اكلاشيليور وسته‌فانوده برسوركلى قهقهه‌يى موجب اوليور ايدى كه آكيلو بوكا دخى :

— سزوارگز كولكز! بوكون هنوز اوتوز ياشنده بولنان برآدم بش التى سنه صكره اون بش اون التى ياشنده برقزه پك اعلا قوجه اوله‌بيلور !

ديه مقابله ايليور ايدى . واقعا رومانيا-ليلرك عادت قديمه‌سى دخى سائر ملل شرقيه‌يه بكزر . يعنى قزلرى اون بش اون التى ياشنده دكل! اون درت اون بش حتى اون اوچ اون درت ياشلرنده بيله قوجه‌يه ويردكلرى اولور . كذلك قوجه قسمنك ياشنه باقامق دخى بونلرك عادت قديمه‌لرى اقتضاسندندر . اللى ياشنده‌كى برآدمك دخى اويله كنج وكوربه برقزايله ازدواجى كسه‌نك نظر حيرتنى جلب ايتميه‌بيلور . انجق سته‌فانو نه‌ئوفارينك صرف آلاپاريزيه‌ن برحالده بيوديكنى اخطار ايله آكيلونك بوآرزوسنى استبعاد ايتمكده وباخصوص الحالة هذه اوتوز ياشنده اولمسى حقنده‌كى سوزنده دخى برتفريط بوله‌رق :

— عزيزم بابا آكيلو! سز بندن قاچ ياش بيوك اولديغكزى بيليورميسكز؟ سز پارسدن تحصيلدن عودت ايلديككز زمان بن هنوز ويانه‌يه تحصيله كيتمامش ايدم بيله !

ديه جواب ويرمكده ايدى . آكيلو دخى بوجوابى زوزكلكه حمل ايدرك هپ بوايش ايلروده اصل مادموازل نه‌ئوفارينك بيله‌جكى برايش اولديغنى ايلرويه سورمكده ايدى .

آره‌دن درت سنه زمان دها مرور ایلدی . بودرت سنه‌نك دردینك‌ده واقانس یعنی تعطیل زمانلرنده موسیو ومادام پوروسلاوو نه‌ئوفاری بنك نزدینه کیدرك هر دفعه‌سنده‌ده آکیلو برابر ایدی . نه‌ئوفاری آکیلودن خوشلانور ایدیسه‌ده بوخوشلانمسی یالکز انك طرفندن برچوق هدیه‌لره نائل اولمسندن کوزل یوز کوروب هپ طاتلی دیل ایشتمسندن نشأت ایدوب یوقسه حقیقت حالده آکیلویی دکل آینکه‌سنی اغابکنی بیله اوقدر سومز ایدی . ارتق تماميله فرانسزلاشمش اولان بوقز ینکه‌سی کبی بر آلمان قادینی سوه‌بیلورمی؟ اغابکی دخی هم بغدانلی هم‌ده تحصیلی آلمانجه اولدیغی ایچون خیلیجه جرمنلشمش برشی! انك ایچون وارسه‌ده فرانسزلر یوقسه‌ده فرانسزلر ایدی .

لکن تکرار وتأکید ایدملم که نه‌ئوفاری کرك کندی فامیلیاسی وکرك بغدان ملتی ایچون ارتق بالکلیه غائب اولمش برقز صایلسه بیله فرانسز مدنیتی ایچون تماميله قازانلمش برخارقه حکمنی المش ایدی . سنیله برابر وجودی اندامی جمالی جاذبه‌سی دخی منبسط اوله‌رق اطوار نازکانه‌سی واوضاع کبارانه‌سی معلملرینی بیله حیرتده براقفده ایدی . واقعا بواطوار واوضاع غایت شوخانه‌اولوب اولور اولمز والك چوغی اولمز شیلر ایچون باشلادیغی قهقهه‌یی بتورمك بیلمز ایدیسه‌ده اوضاع واطوارك بودراوسنی یالکز اسکی قفالی مولدوانلرك دکل اغابکنك ینکه‌سنك بیله پك ده بکنه مامکده بولنملرینه مقابل پارسلیلر پك زیاده بکنمکده ایدیلر . کولدکجه کوزل دیشلرینك لمعه نثار اولمسنی واو حالده یوزینك پنبه لکنك آرتمسنی توصیف ایدوب ایدوب ده بتوره‌مامکده‌ایدیلر .

آکیلویی صورمیکز آکیلویی! کنج قزك بوشوخانه حاللرینه قارشو نصل یاپیلوب آیلدیغنی صورمیکز . اوقدر طاتلی خیالاته طالوب کیدیور ایدی که اسرار کشلرده مورفینجیلرده بیله خیالك بوقدر طاتلیسی اوله‌مز .

واقعا اون‌دردنجی اون‌بشنجی یاشلرنده برپارسلی قزك کوکل احتساساتنده دخی انبساطی مرتبهٔ کماله واصل اولمش بولنور ایسه‌ده بواحوالدن یالکز کندی کندیلر- ینه بحث ایدرلر . کندی آره‌لرنده بربریله حسبحاللرده بولنورلر . برده کندی اقرانلری اولان دلی قانلیلرله بولوشدقجه — که هنوز پانسیونده بولنه‌رق عالم ایچنه رسماً کیرما- مش اولان قزلر ایچون بومصادفه ایجه نادردر — چوجقجه‌سنه! . . معصومانه! . . بعض معامله‌لرده دخی بولنه بیلورلر . اویله آکیلو کبی قرقنه تقرب ایتمش وبلکه‌ده واصل اولمش واحتمال کچمکده بیله بولنمش

اولان اوصلی عقللی آدملر ایله مقتدر اوله بیلدکلری قدر جدی وتربیه‌لی بولنورلر . بناءً علیه بیچاره آ کیلو ارتق شوآفت جان وجهانه کوکلدن سودادن دخی بحث آچه بیلکه جان آتدیغی حالده بردرلو جسارت ایده‌میور ایدی . قزدن زیاده کندیسنده جسارتسزلك ومحجوبیت بولیور ایدی .

نه‌ئوفاری تمام اون التی یاشنی اکمال ایدرك تحصیلی دخی بوسنده بیتدیکی جهتله مکتبدن چیقارلدی . هردرسنده برنجی اولمش وهله شرقی ایله موزیقه‌ده برقاچ ده فوق العاده‌لك علامتی المش ایدی . معلملری کندی آره‌لرنده :

— بوقز شو حالیله اوپه‌را تیاتروسنده بولنسه جهانی چیلدیرتر میلیونلره مالك اولور .

دییورلر ایدی . لکن نه‌ئوفاری ذاتاً میلیونلره مالك دکلمی‌یا؟ پدرندن قالان حصهٔ ثروتی بومدت ظرفنده برقاچ قات آرتمش . ستة قانونك‌ده بشقه وارثی یوق که !

***

مکتبدن چیقارلدقدن صکره نه‌ئوفاری ایستر ایستمز یاشه کتورلدی . انجق برسنه‌دنبری یالکز کندیسی ایچون یاپدیرلمقده بولنان بر کوشك یوقارودن اشاغی‌یه قدر بتون پارس مفروشات ومزیناتیله تفریش وتزیین ایدلمش ایدی ده چفتلکه کلور کلمز بوقصره ایندیرلمش ایدی . کندینه مخصوص ایکی قز خدمتجی ایله بر ارکك اوشاق دخی پارسدن برابر کتورلمش ایدی . نه‌ئوفاری ایچون اویله برصورت معیشت ترتیب اولنمش ایدی که بوکا ینکه‌سی دخی غبطه ایتمکه باشلامش ایدی . اوزمانه قدر کندیسنی والده کبی سومکده بولنان ینکه‌سی دخی ارتق برچوق احتساسات متخالفهٔ حسودانه‌یه قاپیله‌رق نه‌ئوفاری‌یی پك‌ده سومامکه باشلامش ایدی .

بوقدر کلفتلرله برابر نه‌ئوفارینك بنه ممنون قالمدیغنی کورر ایسه‌کز نه دیر-سکز ؟ کوزینی پارسده آچمش اولان بر آدم آرتق بتون دنیا یوزنده بنه پارسدن بشقه یاشانه‌جق بر بولمز . مکرکه پارسك معنویاتنده‌کی قبحیاتی کورمش وانلردن اورکمش استکراه ایتمش اولسه‌ده اودوزخ بهشت نمادن فراره مجبور اوله . اوحالده دخی کندیسنی بر کویلو قولبه‌سنه کوتور-سه‌لر اوراسنی پك طبیعی پك بختیارانه بریر بولور . پارسلی ایچون اوسط امور یوقدر . طبعی یاافراطه یاتفریطه مفتوندر . عن اصل پارسلی اولمدقلری حالده نه‌ئوفا-ری کبی اوراده یتیشنلر ایسه پارسلیدن دها پارسلی اولورلر .

نه‌ئوفاری یاشه عودت ایدنجه اطراف وجوارده‌کی معتبران اهالی شو اعجوبهٔ

زمانی کورمکه جان آتدیلر . زیرا دها قز اورالره کلمه‌دن صیتی کلمش ایدی . نه‌ثوفار ینك بونلردن هیچ برینی بکنمیه‌جکنی بیلورسکز . فقط بونلرك ده نه‌ثوفاری‌یی بکنمیه‌جکلرینی حسابه قاتارمیسکز ؟

آ ! او نصل قز ؟ بر یرده اوطوروب راحت ایده‌میور . بر دقیقه سکونه مقتدر دکل ! ظیپ ظیپ صیچرایوب چکدیکی کوشه‌یتجه ماقاره کبی ده غرله‌یور کیدیور . هم نه تحف شیلرده سویلیور . کوکلرده اولانلری‌ده بیلورمش یرلرده اولانلری‌ده ! هایدی هی زوزك سن‌ده ! ارتق اوقدر یالانلره کیم کلور ؟ وای بونك قوجه‌سی اوله‌جق آدمجکزك حالنه وای !

بونلرك یکدیکرینی صورت تلقیلری شوندن عبارت اولورسه آره‌لرنده تقریب قلبه امکان قالورمی ؟

بتون بو خلق میاننده بر موسیو آکیلو وار ایدی‌که نه‌ثوفار ینك نظرنده براز انسانه بکزر ایدی . آدمجکزك حقایق احوال خصوصیه‌سی تدقیق و تتبع ایدیله‌جك اولسه حقیقةً بو آدمك انسان کامل اولدیغنه شهادت ایدیله‌مز یا ! واقعا تحصیلی پك متوسط حالده‌در . یوز ینك قیللر ینه قیرمش اولدیغی حالده هنوز تأهل ایتمامش اولمسی وقتنی بوزمانه قدرخوارده لق و سفاهتله امرار ایتمسندن ناشی اولوب

واقعا اوقدر سفاهتدن صکره شمدی کوره‌جك شن وشوخ مزاج برقز ایله ازدواج هوسنه دوشمش بولنمسی دخی شایان انتقاد کوریلور ایسه ده طبیعتی غایت عالی واخلاقی مستقیم طوق کوزلی حلیم سلیم برآدمدر . بو احوال پسیقولوژیقیه‌نك کافه‌سی دخی کندیسنده غایت اویصال نازك برطور پیدا ایدر . مبادیسنده کوروشیله‌جك بشقه آدم بولنمامق حسبیله نه‌ثوفاری بالطبع آکیلو ایله دها زیاده اشتغاله باشلادی . هرنه قدر آکیلو برده بیوك تجارت امور یله مشغول ایدیسه ده ایشلری غایت منتظم وقوللاندیغی آدملر غایت کارکذار و مستقیم و صادق اولدقلرندن نه‌ثوفاری‌یی کزدیرمك اکلندیرمك ایچون ینه پك چوق زمانلر بوله بیلیور ایدی . نصل بوله‌مزکه اکر زمانی مشغولیتلر ینه کفایت ایتمیوب‌ده یا نه‌ثوفاریدن یا ایشلرندن برینی ترك ایتمکه مجبور قالمسی لازم کلسه ایشلرینی ترك ایدرك اولانجه وقتنی ینه نه‌ثوفاری یه حصر ایده‌جك . چونکه زنکین . دها زیاده زنکین اولمغه‌ده احتیاجی یوق . چونکه نه‌ثوفاری دخی زنکین .

واقعا بو کنج قزی بجق کزدیروب اکلندیرمك دخی خیلی مهم برایش اولوب قزده آت قوشدیرمغه آوه کیتمکه قدر متعب برطاقم هوسلر پیدا اولمش‌که بو

هوسلری اغورنده کندیسنه رفاقت ایده بیلمك اولسه دلی قانلی برآدمك کاری ایسه‌ده آکیلو دلی قانلیلغی دخی الدن براقیورمی یا ؟ برزمانه قدر بیاضلانان قیللرینی جمبز ایله قوباریور ایدیسه‌ده نهایت بیاضلر چوغالوب‌ده بتون صقالنی یولمغه قدر لزوم کوریله‌جکنی اکلاینجه صقالی هم‌ده او اوروپالیلره بکزه‌مك ایچون چتال صقال شکلنده محافظه ایلدیکی صقالی بالکلیه طراش ایتمکه مجبور اولمش ایدی. بیقلرده کی آقلری دخی برر برر بویایور ایدی. براز شیشمانجه اولوب برازده اتساع معده‌یه مبتلا اولمسندن طولایی صارقان قرننی آلمانیادن جلب ایلدیکی قورسه‌لر ایله صیقوب قالدیریور ایدی. آته بینمك ایچون آوه کیتمك ایچون پیاده کزمك ایچون اوروپاده یکیدن یکی یه هرنه موده چیقیور ایدیسه یاش شهرلیه حوالیسنده او موده‌یی ایلك جلب ایدن کندیسی اولیور ایدی. یاری کنج اولانك کنجلمسی ضروریات اموردندر.

نه‌ثو فارینك آکیلو ایله اشتغالی آرتدقجه بوآدمده کوردیکی الا فرانغه‌لق اوطرفلرده هیچ برکیمسه‌ده بولنمدیغنه قناعت حاصل ایتمکه باشلادی. آکیلو کندیسنه یواش یواش احتساسات قلبیه‌دن‌ده بحث ایدییور ایدی. مبادیسنده قزی واقعا سومکه سویلمکه یك تشنه بولیور ایدیسه‌ده کاه عسکرلره کاه دیپلوماتلره کاه رسام وموسیقی اربابنه هوس کوسترمکده بولنمسی وهله بونلرك هانکیسنه منسوب اولورسه اولسون مطلق کنج اولمسنی اشراب ایلمسی آدمجکزی پك زیاده مأیوس براقیور ایدی. لکن کیت کیده کنجلك قارتلق ارککلر ایچون اوقدرده آرانمیه‌جغنی وقوجه دینلن شیدن مقصد قاریسنه حسن رفاقت اولوب پك کنج اولان قوجه‌لرك بشقه کوزللرله دخی مشغول اوله‌بیله‌جکلرینی وبرقوجه براز یاشلیجه اولورسه بشقه طرفلردن رغبت کسیله‌رك اولانجه زمانی قاریسنه ملازمته صرف ایده بیله‌جکنی قزك ذهننه یرلشدیردیکی کبی نهایت قوجه اوله‌رق کندیسنی اورته‌یه قویدیغی زمان دخی نه‌ثو فاری‌یه قوجه دکل عادتا خدمتکار اوله‌جغنی وایکیسی برلشه‌جك اولورلر ایسه شورالرده چورویوب قالمغده مجبور اولمیه‌رق جانلری نه زمان ایستر ایسه اوروپاده آمریقاده طولاشه بیله‌جکلرینی وقیش موسملرینی بیوك شهرلرك سوارەلرنده تیاترولرنده کچوروب یاز موسملرینی‌ده صولرده دکز حماملرنده حاصلی جانلری نره‌لری ایستر ایسه اورالرده امرار ایچون هیچ بر مانع کورمیه‌جکلرینی تأمینه باشلایه‌رق الحاصل نتیجهٔ امرده قزك اغزندن بر :

— بك ايى !

جوابنى الفه موفق اولدى . ارتق بو جوابى الديغى كون ا كيلونك چلدرمامش اولديغنه شاشارسكز يا ! بالخاصه ستهفانو شاشمش ايدى . آدمجكز ستهفانونك اوطهسى قپوسندن ايچرويه فرلايهرق :

— سكا ديمدمى ايدى ؟ ايشته شو دقيقهدن نهئوفارى زوجهم اولمش ديمكدر .

ديديكى زمان ستهفانو بو قارت حريفك حقيقةً چيلدرمش اولديغنه قناعت كتورمك درجهلرينى بولمش ايدى . حتى حريفك نفسى نفسنى تعقيب ايدرك وكوزلرى يرلرندن فرلايهرق خلجان و هيجانندن طيقانهرق كهكهليهرك بوغولهرق سويلديكى بو سوزلره اينانهمديغى جهتله برآرهلق همشيرهسنى كوروب اندن دخى تصديق جوابنى الانجه آز قالمش ايدى كه همشيرهسنك ده جننه حكم ويرسون .

اويله يا ! قرقندن حقيقةً متجاوز بر آدم . اون سكز ياشندهكى قزه اولادم ديمى ديهجك ؟ بالخصوص كه قز كندى النده بيومش ديمك اولديغى جهتله اولادم مناسبتى بيله استبعاد اولنميهجق . اوزمانه قدرده عالمك بيلديكى شى بونلرك مناسبتلرى بابا قز مناسبتى اولمسندن عبارتدر . انجق نهئوفارى :

— بو يله ياشليجه قوجهيه وارمقده شيقدر . قوجهلر كزمش توزمش اولملى . زوجهلر دخى كنج تأهل ايتملى . بركبار قز ايچون اون سكز ياشنده تأهلده تمام مناسبدر . موسيوله بويار قوچاغاريدن دها تربيهلى بر آدمى بورالرده كورهمديكم كبى بتون رومانيادهده بوقدر ظن ايدرم . بويله اولسون قرداشم !

ديننجه ستهفانو ايچون ارتق امتناعه امكان قالميوب بالعكس اودخى :

— واقعا ياشنك براز زيادهلكندن بشقه هيچ قصورى نقصانى يوقدر . اسكى ارقداشمدر !

مقدمهسيله آدمجكزك مدح وثناسنه مسارعت ايلمشدر .

دوكون ايچون مباشرت قلنان تداركات حقيقةً پرنسانه برمقياس داخلنده ايدى . ويانهنك برلينك پارسك لوندرهنك اعجازكارانه اولان محصولات صنايعى هپ جلب اولنديلر . بوكا بر دوكون خانهسى ديمهلى برمسركى ديملى ايدى . رومانيانك هرطرفندن الڭ معتبر آدملر دعوت اولندقدن ماعدا پارسه قدر احباى بعيده بيله دعوت اولنديلر . ياش شهرينك باش كليساسنده رسم نكاح اجرا اولنديغى كبى نهئوفارى حامل اولديغى مجوهراتى همان قالديرهميهجق بر حالده اولوب مبالغه اولمسون اما كرچكدن پرنسسلرك كلينلك حالى دخى بوندن دها مزين اولهمز ايدى . هله آكيلو اوتوز

یاشنده بر بابا یگیت عد اولنه بیله جك صورتده بر توالت یاپمش ایدی .

الحاصل بزم نه‌ئوفاری « مادام قوچاغاری » اولدی‌که آکیلونك والده‌سی وفات ایده‌لیدنبری بونامی هیچ بر قادین طاشیمامش اولدیغی حالده نه‌ئوفارینك بونی تجدید ایتمش بولنمسنی بغدانلیلر هیچ ده بکنه‌مدیلر .

* * *

ایشته احمد متینك واسقو سفینه‌سنده کوردیکی کوزل قادینی دوشونه طاشنه مادام قوچاغاری دیه تخطر ایده‌بیلمش اولدیغی طوغریدر . حتی قوجه‌سی اولمق اوزره یاننده بولنان ذاتك فی الواقع مادامك قوجه‌سی اولدیغی حقنده کی ظنلری دخی طوغریدر . زیرا دوکونلرندن اوچ درت آی مقدم کندیسی دخی پدریله برابر اوقوجه‌مان مصر تجارتنك حسابنی کسمك ایچون بونلرك چفتلکنده مسافر اولدیغی زمان نه‌ئوفارینك قوجه‌سنی ارتق یاشی باشنی المش برآدم دیه طانیمش و حتی پدری :

— بو حریف دیوانه‌می اولمش؟ اونی اله‌یوب الکنی آصمش اولمق زمانی کلدکدن صکره بویله بر کنج قزایله تأهل ایتمش!

دیدیکی ده بك اعلا خاطرینه کلمش اولدیغندن بو ایشك ایچنده دها ایشلر بولندیغنی ده حکم ایلمش ایدی .

اوت ! بو ایشك ایچنده دها ایشلر وار ایدی . ذاتاً او ایشلر اولمسه ایدی نه‌ئوفارینك بورایه قدر خلاصه ایتمش اولدیغمزدن عبارت بولنان تاریخنده نه اهمیت اوله‌بیلور ایدی ؟

مادام قوچاغاری بال آیلرینی پك کوزل کچوردی . هم ده بو آیلر ظرفنده اوروپالیلرك معتادی اولدیغی اوزره خارجده سیاحت ایتمکه مجبور اولمقسزین ینه پك کوزل کچوردی . کندی مملکتلری داخلنده قارپات طاغلرینی وانلرك بر طاقم کوزل وادیلرنده‌کی قدیم مناسترلری سیاحت و زیارت ایلدیلر . مادام قوچاغاری صانکه رومانیالی دکل ایمش ده بر فرانسز ایمش کبی بو یرلری تتبع ایلدکجه اهمیت تاریخیه‌لرینه لطافت موقعیه‌لرینه حیران اولیور ایدی .. قوجه‌سی کندیسنه نسبتله پك جاهل اولدیغندن قاریسی هرنه سویلر ایسه عین حقیقت اولمق اوزره تلقی ایلدیکندن قاریسی ده قوجه‌سنه عالم کورونمکدن پك متلذذ اولیور ایدی .

بعده دونه طولاشه کندیلرینی پشته‌ده بولدقلری زمان قیش دخی تقرب ایتمش اولدیغندن ایلك قیشی کچورمك ایچون ویانه‌یه قدر ده کیتدیلر . لکن مادام قوچاغاری ویانه تیاترولرندن پك ممنون اوله‌مدی . المان موزیقه‌سی ذاتاً خوشلانمدیغی بر شی اولدیغی کبی بونلرك

ایتالیان و فرانسز موزیقه لرینی تقلیدلری دخی هیچ خوشنه کیتمیور ایدی . طونه نهری انجماد ایتمامش اولسه ایدی همان پاشه قدر عودت ایده جکلر ایدیسه ده نهر طریقی قپانمش اولدیغی کبی اوقیش کلیت اوزره یاغان قارلر شمندوفر سیاحتلری ایچون ده کونا کون مشکلات ومهالکه سبب اولدیغندن زواللی کنج مادام قوچاغاری ویانه ده عادتا تحت محاصره ده قالدی .

واقعا قوجه سی قاریسنی صیقمامق اکلندیرمك ایچون الندن هر نه کله بیلور ایسه اجرادن کیرو طورمیور ایدی . ظیب ظیب صحرامسی طاقله آتمسنی امر ایده جك اولسه جانه منت بیله جك ایدی . نه قولوبلره نه سرقلیره نه قومار یرلرینه هیچ بر یره کیتمیوب کیجه کوندوز قاریسنه رفاقتدن آیرلمیور ایدی . ذاتاً کندی ایستدیکی ده بوندن عبارت دکلمی یا ؟ آدجغز عاشق ! فقط عشقك و انك مقتضیاتندن عبارت اولان ملازمت دائمه نك بو درجه سی ده زوجه سنی اکلندیرمامکه باشلادی . هنوز قوجه سندن بیقمش اوصانمش دکل ایسه ده اوقدر شدت ملازمت یواش یواش جان صیقمغه باشلامش ایدی .

بوجان صیقنتیسنی دفع ایچون نازلی مادام قوجه سنه :

— آکیلو ! کوندوزلری ایکی و کیجه لری اوچ ساعت سندن مساعده ایسترم . برازده کندیمی اوقومق ایله اکلندیرمك ایستیورم . بو مدت ظرفنده سنده ایستدیکك یرلرده کزر اکلنورسك !

دیمش ایدی . بادیٔ امرده قوجه سی بو تکلیفك حکمتنی تماميله اکلایه میه رق شاشه لامش ایسه ده قاریسنك جلب ایتدیردیکی رومانلر ایله ایکیشر ساعت دکل بر بکدن دیکرینه قدر بشر التیشر ساعت اکلنه بیلدیکنی کورنجه پك ممنون اوله رق :

— حقیقت شو کتاب مطالعه سی نه کوزل شیدر . سنك کبی بر کنج قادینی بیله بوقدر اکلندیره بیلیور !

دیه قاریسنك بو حرکتنی ده القشلامقدن آووجلری قاباردی . فقط حیف که مادام قوچاغاریك بو صورتله کندینی اکلندیره بیلمسی ده انجق اوچ درت هفته دوام ایده بیلوب ارتق ویانه کندیسنه حقیقةً بر زندان کسیلدی . قوجه سنه :

— الا پارسه !

دیدی ده بردها بو سوزندن دونمدی . بونلر تماميله راحت اولدقلری حالده ده قاری قوجه شمندوفره بینه رك صولیغی پارسده الدیلر . کنج وزنکین مادام پارسه کیرنجه برزمان صودن محروم قالان بالغك ینه کندی عالمنه کیرمش اولمسنده کی استراحتی قدر مستریح اولدی . پارسك کونا کون

صالونلری بونلرك كونا كون اكلنجه‌لری مادام قوچاغاری بی حقیقةً اكلنديريور ایدی . فقط بو اكلنجه‌لرده نصابی آرتدقجه قوجه‌سیله اولان مناسبتی بالطبع ازالیور ایدی. شو حال براز دها ایلروله‌نجه آكیلو براز شكایته باشلادی . انجق نه‌توفاری :

— عجایب ! كیجه كوندوز باش باشه برون برونه اوتوره‌جق دكلزیا ؟ هانكی زوج وزوجه بویله یاشار ؟ بافكز اركككلر ایچون ده درلو اكلنجه‌لر وار . سنك كبی زنكین بر اركك ایچون براز كاغد اویونلری لازمدر . براز آوجیلق ایستر . اركككی ده سكا بن اوكرته‌جك دكلم یا ؟ بشقه اركككلر ایچون شان اولان شیلر سكا عیب صاییلزلر یا ؟ سائر كبار زوج وزوجه‌لر نصل یاشایورلر اكلنیورلر ایسه بزده اویله یاشایه‌لم اكلنه‌لم !

دیه قوجه‌سنه دخی مثلا تیاترولرده بر مشهور آقتریسی حمایه ایتمك وصالونلرده سودیكی برقادینك عفتنی محافظه یولنده دووه‌للولره بیله كیرشمك كبی شیلره قدر هپ اركككك كبارلق شانندن اولدیغنی اخطاره باشلادی.

اوت! آكیلو دخی بو طرز معیشتك جاهلی دكل . او معیشت عالمنده كندیسی ده كزمش توزمش . فقط كندیسی متأهل بولنمدیغی مدت ایچون پك طاتلی كوردیكی بو حاللرك شمدی متأهل بولنمق حسبیله قوجه‌لر ایچون نه‌قدر آجی اولدیغنی ده اكلایور . واقعا قاری ایله قوجه صباحدن اقشامه اقشامدن صباحه قدر باش باشه برون برونه بولنمیه‌جقلر اما بر صالونده قاریسی كندی محب ومحبه‌لریله هله بالخاصه محبلریله شاقه‌لاشه‌رق كوله‌رك صحبت ایلدیكی زمان قوجه‌سی كندیسنی راحتسز ایتمامك لازم كلور ایسه زواللی بغدانلی بولزومه نصل قاتلانه‌جق ؟ الافرانغه اولمش ایسه‌ده نه‌توفاری كبی بالكلیه فرانسز اوله‌مامش !

ایشته شو مقدمهٔ احوال اوزرینه پارس آكیلویی صیقمغه ترلتمكه باشلادی ایسه‌ده جانك صیقلتیسنی بردرلو زوجه‌سنه كوسترمیور ایدی . اسكی قورت بویله اظهار حال خصوصنده‌كی تهلكه‌لری پك اعلا بیلیور ایدی .

بونكله برابر زوجه‌سنك حال وشاننده اطوار واوضاعنده هنوز شایان مؤاخذه هیچ برشی بوله‌میور ایدی . حقیقةً ده بوقدر . واقعا نه‌توفاری غایت آچیق مزاجلی برقادین اولوب صالونلرده كندیسنه اركككلر طرفندن عرض اولنان احتراماتك كافه‌سنی پك زیاده كوكل خشنودلغی ایله حسن تلقی ایلیور وهله بویلی بوصلی كنج معلوماتلی درایتلی جسارتلی عسكر ضابطلرینی سفارتلر آتاشه‌لرینی بانقلر

کاتبلرینی فلانلری اوتوز بشنی قرقنی یچمش اولان دیپلوماتلره امرایه صرافلره تاجرلره ترجیح ایلیور ایسه‌ده هنوز بونلرك هیچ بریسیله باش باشه قالدیغی برزمان اولمامشدر. بعض کسه‌لر عثمانلی سفارتنه منسوب اولان غایت کوزل ذکی تربیه‌لی آتاشه میلترك مادام لابوبار قوچاغاری طرفندن هرکسدن زیاده مظهر توجه اولدیغنه غبطه کشانه حتی حسودانه معنالر ویریورلر ایسه‌ده طوغریسنی ایستر ایسه‌کز بو معنالر قادین حقنده‌ده اوضابط علیهنده‌ده برقوری افترادن عبارتدرلر.

مادام قوچاغارینك احوال واطوار شوخانه‌سندن پك چوقلری پارسك الك شیق مادامالری بینی‌ده آره‌لقده برمحجوب براقده ایسه‌ده انلرك متجسس کوزلری بیله بوقادینده مؤاخذه اولنه بیله‌جك مادی هیچ برشی کوره‌مدکلرندن بوهوپالغی پك زیاده کنج اولمسنه حمل ایلیورلر.

اوت! قادینجغزیك هوپا ایسه‌ده کندیسی ایچون برأس حکمت بردستور العمل پیدا ایتمش که اوده «کندیکی ارککه کیازه ایتمه» دن عبارتدر. دها قز ایکن اوقومغه باشلادیغی وحالاده دوام ایتمکده بولندیغی رومانلردن کوزل عبرت المش. ارککلر کندی موفقیتلرینی تأمین ایچون شان مردیلرینی حیثیت رجالیه‌لرینی آیاقلر آلتنه آتمغه قدر تنزل ایدرلر ایسه‌ده برکره آره‌دقلری موفقیتی بولدقدن صکره تکبر وتعظمی‌ده صوك درجه‌یه قدر واردیر- دقلرینی استنتاج ایتمش. بونلرك برازده مروتسز اولانلرینه یاغه‌سنی قاپدیران قادینی نصل برنظر استحقار ایله کوره‌رك نه‌قدر بدبخت ایلدکلری حقنده پك شدتلی برفکر پیدا ایلمش. بناءً علیه نه‌ئوقاری ارکك دیه اویله بر مخلوق آرایورکه سودای پاك زوجیتك خارجنده «سودا» دنیلن شی قادین ایچون معایبدن ایسه ارکك ایچونده معایبدندر دیه اعتقاد ایتملی. ارکك ایچون شان ایسه قادین ایچونده شان اولور اعتقادی ممکن اولدیغی صورتده اواعتقادده بولنملی. برقادینك ارککه فدا ایده‌جکی شی جانندن پك عزیز اوله‌جغنه کوره ارکك بونك قدرینی تقدیره مقتدر بولنملی. برقادینی سومك دیمك حقیقت حالده انك جانندن دها قیمتلی اولان برشیئه ید غالبهٔ مالکیتی وضع ایتمك دیمك اولدیغنی و بونلرك ومهم امرده ادنا مبالاتسزلق اوقادینی اولدورمك .... باخصوص برکره اولدورمك دکل بقیهٔ مدت عمرنده هردقیقه اولدورمك دیمك اوله‌جغنی وجدانی اوکنده بولملی. ای پارسده کبار عالمنده کندیسنه تملق ایدن ارککلرك هانکیسی بو شرائطی جامع که

نه‌ئوفاری رأس حکمتنی دستورالعملنی تغییر ایده‌بیلسون . بویله برارکبی صالونلرده دکل آ رومان صحیفه‌لرنده بیله کوره‌بیلدیکی یوق .

او حالده مادام قوچاغاری صالونلرده ایستدیکی کبی اکلنه‌رك بعده ینه کندی آکیلوجغنه عودتدن عبارت بولنان مسلکنده بك صائب اولدیغنه شبهه ایدیله‌مز . دکلمی ؟

***

اکر آکیلو قوچاغاری صکره‌لری براز تغییر اطوار ایتمامش اولسه ایدی قاریسنك دخی هیچ بومسلکنی تعدیل ایتمیه‌جکی حکم اولنه‌بیلور ایدی . انجق آدمجکز قاریسنك اولکی قدر کندیسنه حصر اوقات ایتمامسنی دها طوغریسی ایده‌مامسنی کندی حقنده‌کی محبتنك آزالمسندن بیلمکه باشلامش ایدی . حالبوکه ایشك اك طوغریسی او محبت دنیلن شی نه‌ئوفارینك کوکلنده دها ابتدادنبری یوق ایدی که شمدی آزالمش اولسون . قادینك تأهلی سومه‌رك وقوعبولمیوب برحساب اوزرینه بکنه‌رك وقوعه کلمش ایدی . او بکندیکی شی دخی آکیلونك یاشلی باشلی دنیا کورمش حالاده دنیانك صفاسنی سورمك آرزوسنده بولنمش برآدم اولمسی جهتیله کندیسنه راحت ایتدیره‌جکی امیدی ایدی . قادین حالا بو امیدده بولندیغی ایچون شو معیشت سربازانه‌یه قویولمش ایدی . آدمجکز بونی قاریسنك محبتی آزالمسنه حمل ایدوب ده کویا او محبتی بعض تدابیر زجریه و تضییقیه ایله اعاده ایده‌بیله‌جکی خلیاسنه دوشه‌رك بجه ایشی برقاتدها فنالشدیرمش اولدی . چونکه نه‌ئوفاری بوتدبیرلری قیصقانجلغه حمل ایلمدی ، کندی وجدانیجه قوجه‌سنی قیصقاندیره‌جق هیچ برحالی‌ده اولمدیغندن آکیلو طرفندن ویریلن نصیحتلری ایدیلن تنبیهلری کاملاً ظالمانه برحقارت اولمق اوزره تلقی‌یه باشلادی .

برقادینك برکره شویله یاکاش برذهابه دوچار اولمسی نه‌قدر تهلکه‌لیدر ؟ انتقامه قدر قالقشورلر . هم ده انتقاملری ینه کندیلرینی محو ایدرده بوراسنی‌ده حسابه قویمزلر . برکت ویرسون که نه‌ئوفاری آکیلودن انتقام ایچون اعتماد ایده‌بیله‌جکی برآدم بوله‌مدی . یوقسه انتقامی ذهننه یرلشدیرمش ایدی بیله !

قیشی و ایلك بهاری پارسده ، یازی بحر محیط اطلس کنارنده‌کی دکز حمامی مواقعنده و صوك بهاری دخی ایتالیا و استانبولده کچوردکدن صکره قیش ایچون مملکتلرینه عودت ایلدیلر ایسه‌ده قادین بوکزدیکی یرلرك هیچ بریسنده کندینی اکلندیره‌مدی . سببی‌ده قوجه‌سنك سوء

رفاقتی اولیور ایدی . اوت! او زمانه قدر حسن رفاقتندن متشکر قالدیغی قوجه‌سی کندیسنه بعدما سوء رفاقتده بولنیور کلیور ایدی . چونکه آدمجغزک جهل نسبیسی و تربیه‌جه نقصانی ایله شمدی‌یه قدر خوش کوریله‌جک احوالدن عد اولنور ایکن بعدما آکیلو نه یاپسه حتی قاریسی حقنده باشلادیغی معاملهٔ ظالمانه‌دن ندامتله اولکیدن زیاده تملق ایلسه بیله قاریسنی خشنود ایده‌میه‌جک ایدی . « تملق » می؟ ایشته دها برسنه اول قاریسی دیمدیمی که چوق تملق دخی انسانی اوصاندیرر؟ « هر کون هر کیجه برون برونه اوتوره‌میز » دیمدیمی؟

زواللی آکیلو بو حاللری کورنجه کندی کندیسنه:

— ایشته الاپاریزیه‌ن تأهلك نتایج سریعه‌سی بزی‌ده بولدی!

دیه کندی یاشنده‌کی بر آدمك نه‌ئوفاری کبی کنجه‌جك کوریه‌جك بر قادین هم آلا پاریزیه‌ن بر قادینه قوجه اولسنده‌کی مادی معنوی تهلکه‌لردن اورککه باشلادی.

بوندن صکره بر خیلی زمانه قدر آکیلونك ایشی کوجی قاریسنی قصقاندیغی آدملرك و قاریسنك تعقیبندن عبارت قالدی! فقط بو تعقیبات امرنده بیهوده یوریلیور ایدی. باشه عودتندن اوچ آی صکره بر کوزل

قز تولید ایتمش اولان نه‌ئوفاری برزمان ایچون کندیسنه پك کوزل اکلنجه بولمش اولدیغندن بتون اوقاتنی اکا امرار ایلیور ایدی . چوجغه برسوت والده المش ایسه‌ده انی خانه‌سنه کتورتمش اولدیغندن و کرك سوت والده‌یه کرك چوجغه مخصوص برده خدمتجی قادین تعیین ایلدیکندن « ها بو کون کولدی . ها کندیسنه اغلامقده یاقیشیور! » دیه تا ایلروکی قیشه قدر هپ روزاسی ایله (قزك اسمی روزا تسمیه اولنمش ایدی) اشتغال ایلدی .

اکیلونك بو اشتغالاتدن نه قدر ممنون قاله‌جغنی صورارمیسکز؟ بریاندن رقیبلرینی تعقیب امرنده‌کی مساعیسی بوشه کیتمسی کندیسنی نه قدر محزون ایلیور ایدیسه دیکر طرفدن قاریسنك چوجغنی سومسی دخی اوقدر ممنون ایلیور ایدی. اسکی خوارده بیلیور ایدی که اولادینه محبتی اولان اولادی ایله اشتغال ایدن بر قادین قوجه‌سنه خائن اوله‌مز . کندیسنه بشقه اکلنجه ارایه‌مز .

فقط ایلروکی قیش کلنجه نه‌ئوفاری یاشنده‌کی معیشتدن نه اوصانج کوسترمکه باشلادی . بو قیشی دخی رومادە کچورمك آرزوسنه دوشدی . قوجه‌سی منع ایده بیله‌جکمی؟ قادین ذاتاً پك زنکین

اولدیغی جهتله قوجه‌سندن مصرفده محتاج دکلدر . هله رومایه سوت والده سیله روزا دخی کیده‌جکندن آکیلو ایچون ارتق قاریسنی منعه هیچ امکان قالمدی . رومایه کیتدیلر .

اوسنه رومادە نه قدرده چوق زوار وار ایدی ! اوروپانك هر طرفندن برچوق زوار قدس شریفی زیارته کیتمك ایچون رومایه کلوب اولا واتیقانی سن پەر کلیساسنی زیارت ایتمکده اولدقلری کبی کچن سنه پاسقالیایی قدس شریفده یاپمش اولان دیکر برچوق زوار دخی رومایه کلەرك بوسنه‌نك پاسقلیاسنی ده رومادە اجرا ایتمکی بکلەیورلر ایدی . اوروپاده سربستیٔ افکار اکرچه پك ایلرویه کیتمش ایسه‌ده دینی مذهبی سوەن دیندار طاقمنك تقیدات دینیه‌سی دخی اوقدر ایلرویه کیتمشدر . ایستاتستیقلر خبر ویررلرکه هر سنه رومایی زیارته کلن قاتولیك دیندار - لرینك مقداری هیچ بروقت اوتوز بش بیکدن اشاغی قالمز .

نه‌ئوفاری بوسنه رومادە پك کوزل اکلنه بیلدی . احساس دینیه‌سی غلبه ایلدکجه رومانك معابد عالیه‌سنه کیدر واحساس سائره‌سی انبساطه کلدکجه اوقدیم تیاتروله باش اورر برطرفده دینی دیکر طرفده دنیوی موزیقه‌لری استماعله لذتیاب اولور ایدی . بوندن ماعدا رومانك موزه‌لری دخی آثار عتیقه مراقلیسی اولانلرك پك زیاده اهمیت ویره‌جکلری شیلر اولوب فقط هربری برنسخهٔ مهمه برمشق اولان آثار نفیسه یالکز بوموزه‌لرده مخصوص اوله‌میه‌رق رومانك ابنیهٔ عالیه‌سنده اوقدر اویه‌لر ومعابدنده اوقدر لوحه‌لر هیکللر واردرکه بوشهره یکپاره برموزه اطلاق اولنسه سزادر .

نه‌ئوفاری بونلرك زیارت وتتبعیله پك کوزل وقت کچورمکه باشلادی . حتی بونلرله اکلندیکی مدت ظرفنده آرتق قوجه سی کندیسنه اوقدر ظالمانه معاملات زجریه‌ده دخی بولنمیور دیه اعتقاد ایلیور ایدی . قاری قوجه بنه مصالحه ایلدیلر . حتی آکیلو اوجه لاپاریزه‌ن تأهلدن ایتمش اولدیغی ندامتی ده حقسز بولمغه باشلادی . کندی کندیسنه :

— ایشته قادین قسمی بونه‌ئوفاری قدر معلم مؤدب اولورسه کندیسنی اکلندیره بیله‌جك بیك شی بوله‌رق جان صقینتیلرینی یالکز قوجه‌سنه رقیبلر پیدا ایله دفعه چالشمز . بزم اسکی مولدوان قاریلری بویله دکلدر . انلر ایچون کوکل اکلنجه‌لرندن بشقه اکلنجه ومشغولیت یوقدر .

دیه حالندن متشکر اولیور ایدی . واقعا اسکی مولدوان قادینلری حقنده ویردیکی

حکم دخی یاکلش اولوب اوبیچارهلرك اصل اکلنجهلری بیتمك توکنمك بیلمیان امور بیتیهلری ایدیسهده آکیلو دخی بتون عمرینی الافرانغهلق حالنده کچورمش اولدیغی جهتله بویله شیلری بیلمز ایدیکه ویرهجکی حکملریده طوغری ویرهبیلسون .

حیفاکه بیچاره آکیلونك روماده اعادهٔ بیدا ایلدیکی اطمئنان وحضور دخی سورکلی اولهمدی . اول بهارده ینه مملکتلرینه عودت ایلدکلری زمان نه ئوقاری براز وقت دخی چوجغنك امکلهمهسی یورومهسی ایله مشغول اولهبیلدی ایسهده اوسنهنك صیجاق موسملری حلول ایلدیکی یعنی اوروپا مکتبلرینك یازتعطیلنی اجرا ایلدکلری زمان حلول ایدنجه آکیلونك راحتی ینه بوزیلدی . سببیده نیقولسو نامنده بکرشلی بردلیقانلینك کندی چفتلکلرینه مسافر کلمسی اولدی .

آکیلونك تعبیری وجهله صاغلق سلامتله کلسه ایدی . بکرشده کنجلکنی برابر کچورمش اولدیغی بربویارك اوغلی بولنان بوشیق وکنج بویار عادتا کندی قاریسنك برعین مذکری حکمنده ایدی . یعنی طوغدیغی زماندنبری فرانسزسوت والدهلری فرانسز معلملری الندن بیویهرك عادتا برفرانسز اولمش وبکرشدهجزوینلر مکتبنده اکمال تحصیل ایلدکدن صکره ده مراقی عسکرلککه صاردیرهرق فرانسهنك سن سیر مکتبنه کندیسنی شاکرد قبول ایتدیرمش ایدی .

هو پیامی ؟ هو پیامی؟ هو پیامی ؟!.. چاپقنمی؟ چاپقنمی؟ چاپقنمی ؟!... بواخلاق سیئهسی حسبیلهده غایت تربیهسزخرچین آناق برشی ! کندیسنی بکنمش کندیسندن بشقه برکسهیی بکنهمیور. نظرنده هرکس شایان استحقار . قادینلر بیله ! حریف ظن ایدیورکه بتون قادینلر کندیسنه مفتون اولوب عفت وپرهیزکارلق دینیلن شی قادینلرك اطرافنده برقلعه حکمنده بیله بولنسه اوقلعهیی بك نظرده فتح وکشاد ایدیویرمك اقتداری ینی کندیسنده کوریور . اما بو خیالنده معذوردرده ! زیرا غایت یابشقلی غایتده کوزل ! سوس دیرسه کز تپهدن طرناغه قدر ! خصائص معنویهسندن هنوز آکیلونكده کسهنكده خبری یوق ایسهده دها شمدیدن سزه برخبر ویرهلم که نیقولسونك اصل الك بیوك اهمیتله تحصیل ایلدیکی برشی وار ایسه اوده توالتدن عبارت ایدی . فقط یالکزقوری توالت دکل ! او توالت ایلهواره جغی صالونلرده انظار رغبتی کندیسنه جلب ایچون لازم کلن اطواریده بك اعلا تحصیل ایلمش ایدی . کوزل سوز سویلر بیلدیکی شیلردن بیله بحث ایدر . هرحالده کندیسی

ارككلرك الك ممتازی كوستر. اما او صا-
لونده براهل قدرت وارمش ده نیقولسونك
بیلدیكی شیلر بیلدكلرندن پك چوق اولدیغی
وبیلدیكی شیلرك بیله نه‌قدر نقصان ویاكاش
بولندیغی درحال اكلارایمش . بوندن
نیقولسو یه نه ؟ حریف اوتانمق عارلنمق
نه اولدیغنی اصلا تجربه ایتمامش كه
محجوب اولسون . انك قورقدیغی محجو-
بیت یكانه قادینلر نزدنده دوشمامك . بناءً
علیه كسه‌نك حدی وارایسه سهوبنی جهلنی
میدانه قویسون . حریف دوودللویه قدر
حاضر . سن سیر مكتبلیسی دكلمی یا ؟
اونیفورمه‌یی لابس میجی حائز ! استعمالنی
ده ایجه بیلیور . چونكه بوده كندیسی
ایچون نوعما توالت لوازمندن معدوددر .

***

پدرندن بر توصیه نامه‌یی حاملاً نیقو-
لسونك چیقه كلمسی ایشته بزم بیچاره
آكیلونك راحت وحضوربنی بتون بتون
سلب ایتمش كیتمشدر . بیچاره آكیلو
زوجه‌سنی قصقانمق لازم كلن آدملر نصل
اولمسی اقتضاایده‌جكنی تصور ایلمش ایسه
بوحالك جمله‌سنی نیقولسوجامع ایدی .
كنج كوزل جرأتلی سربازسوسلی طلاقتلی!
هرشیدن فضله برده عسكر قیافتی وقلیچ
طاقمق حقی واركه قادینلرك اونیفورمه‌یه
قلیچه اولان رغبتلری ده پك زیاده‌در .

بویله النده كلسه ساكن اولدیغی مملكتدن
نفی وتبعید ایده‌جكی بر آدمی تا خانه ایچنه
فامیلیاسی میانه ادخال ایدرده راحتسز
اولمزمی ؟

حالبوكه نیقولسوده دها هنرلر چوق!
موزیقه‌دن شرقیدن بیله دم اوریور .
رسمدن هیكلتراشلقدن بیله قاریشدیریور .
واقعا بونلر حقنده‌كی معلومات ومهارتی ده
سائر فنون جدیده حقنده‌كی بهره‌سی كبی
پك آز اولوب هله نه‌ئوفاری اولور اولمز
اساتذه‌یی بیله بكنه‌میه‌جك درجه‌لرده
اشبو صنایع نفیسه‌نك ماهری ایسه‌ده
نیقولسوده‌كی وقوف ینه كوزل قادینك
نظر تحسیننی جلب ایتمكدن كیرو قالمز .
صنعتكار عداولنمه بیله « محب صنعت »
عد اولنوریا ؟ هب رفیق دیمك اولورلر .
نیقولسو ایسه :

— برعسكر ایچون الك آز لازم
اوله‌جق شی صنایع نفیسه‌درده انك ایچون
بونلره اوقدر اهمیت ویرمدم .

دیمجه بوعذرینی هركسه قبول ایتدیره
بیلور .

اوت ! نیقولسو بواش بواش ! ...
خیر دها طوغریسی حیزلی حیزلی مادام
قوجاغار ینك كوز ینه كیرمكه باشلادیكه
بونی كوردكجه بیچاره آكیلو اوزونتیسندن
برساعتده بك كره مقهور اولیورایدی .

دلی قانلینك جیبلری‌ده آلتون طولو ! کنج خرجـین مشکل‌پسند نه‌ئوفارینك هر درلو هوس طفلانه‌سنده کندیسنه رفاقت ایتمك ایچون هیچ بر کونه متاعبدن مصارفدن کیرو قالمیه‌جغی کبی جیبلری اوقدر طولو اولدقدن صکره اوشاقلری موشاقلری بتون خانه‌خلقنی کندیسنه بندایده‌بیله‌جك !

آکیلو شو تهلکه‌لی دلی قانلی ایله قاریسی آره‌سنده بر مناسبت مدهشه باش کوسترمزدن اول دلی قانلی‌یی اورادن تبعید ویاخود قاریسیله برابر کندیسی تباعد ایچون برچوق چاره‌لر آره‌دی ایسه‌ده بولدیغی چاره‌لرك هیچ بریسی ایشه یاره‌مدی. مثلا بر آرالق نیقولسونك پاره‌سی توکنه‌رك آکیلودن استقراض ایتمك ایسته‌دکده آدمجغز برقاچ بهانه بولوب پاره‌ویره‌میه‌جکنی اکلاتدی ایسه‌ده پاره‌سزلق ایله ارتق عودت ایدردیه حساب ایلدیکی رقیبی دردنجی کونی باباسندن کلیتلی بر مبلغك بنه آکیلو اوزرینه حواله‌سنی مبین بر تلغراف النجه آکیلو بو حواله‌یی تأدیه ایده‌مامزلك ایده‌مدی. باری کندیلری ایچون اورادن تباعده بر وسیله اولمق اوزره بوسنه انکلتره‌ده آت یاریشلرینك پك پارلاق اوله‌جغی بیانیله قاریسنی او یاریشلری تماشا ایچون انکلتره‌یه قدر کیتمکه دعوت ایلدیسه‌ده قاریسی بو دعوته اجابت کوسترمدی. بلانك الك بیوکنه باقکزکه نه‌ئوفارینك آت یاریشلرینی تماشایه کیتمك استمامسی کنج مسافرك دخی بو آرزوده بولنمامسندن نشأت ایلمش ایدی. بونی قوجه‌سنده سویلمش ایدی. حتی نیقولسونی‌ده قاندیره‌بیلور ایسه کیده‌جکنی بیله علاوهٔ مقال ایتمش ایدیکه زواللی آکیلو مجرد نیقولسودن قورتلمق ایچون بو تدبیری بولدیغی حالده ارتق آت یاریشنه کیتمکه انی ارضا ایچون یالوارمغه قدر قالقشه‌بیلورمی ؟

ایکی کنجك درت ال ایله پیانو چالملری ویاخود پیانویی بر بشقه‌سنه چالدیره‌رق کندیلری بریسی تیز و دیکری پس پرده‌دن روئولر تغنی ایتملری آتلره بنوب یاریشلر ایتملری تفنك و طبانجه ایله نشانلر آته‌رق بعض اوفاق تفلك آولریاپملری جوارده کائن کول اوزرنده صندال بنه‌رك کورك چکملری والحاصل ایکیسی‌ده بر رشیاریق چوجق ایشلرکبی عقللرینه نه هر نه کلور ایسه یاپملری آکیلو قوچاغاری ایچون تحملی غیر قابل شیلردن ایدیسه‌ده بونلری منع ایتمك قاریسنی اغضاب ایده‌جکندن واو حالده دهاز یاده‌سنه قدر واره‌جغندن قطع نظر کندیسنی برده کولنج حاله قویه‌جغنی دوشونجه‌منعدن ایسه باری کندیسی دخی انلره رفاقت ایدرك قاریسنی او وجهله

محافظه یه غیرت ایتمکی دها موافق بولدی. واقعا اودخی پیانو یه اوتورر ایدیسه ده بیچاره آدمجکز فالصولردن بردرلو پارمقلرینی قورتاره میور ایدی . هله صداسی نه باریتونه نه باصویه هیچ برشیئه بکزه مز اولدیغندن بردرلو دیکرلرینك صدالریله آقورد قابل اوله میور ایدی . اکثریا آتدن دوشیور ایدی . آتدیغی تفنکلرك دانه لری اغلبی بوشه کیدیور ایدی . صندالده کورکه اوتورسه اون دقیقه ده یورولوب قانترله باطیور ایدی . هرحالیله هرحرکتیله هرکسی کندیسنه کولدیریور ایدی . هله قاریسنی ! هله بالخاصه نیقولسویی ! ...

مکتبلرك تکرار کشادی زمانی تقرب وحتی حلول ایلدیکی حالده نیقولسو حالا پارسده دونمکی دوشونمیوریله . بویار قوچاغارینك چفتلکنده کچیردیکی عمردن اوقدر ممنون اولیور وصاحب خانه یه اوقدر تشکرلر ایدیورکه تعریفه صیغمز . مکتب زمانی کلدیکنی آکیلو برقاچ دفعه تکرار ایلدیکی حالده قولاق بیله ورمیور . نهایت باباسندن ده برتلغراف کلمسی اوزرینه اطاعته مجبور اولدی اما قوچاغاری چفتلکندن اوبله برآیریلش آیرلدی که اناسندن باباسندن آیرلسه بوقدر متأثر اوله مزایدی . کوزلرینه بریکن یاشلری بردرلو جریاندن منع ایده مدی . نه ئوفاری دخی اوبله ! بوزی کولن یالکز آکیلو ایدیسه ده قاریسیله شودلی قانلی آره سنده کی مناسبتك بویله حین مفارقتده ایکیسنی ده آغلاته جق درجه لره وارمش اولدیغنی دوشوندکجه انك ده ایچندن قانلر کیدیور ایدی .

مسافر کندی خانه لرنده بولندقجه قاریسنه نه نصیحت ویره بیلمش ایدی نه برغوغا ایده بیلمش ایدی . یالکز راست کتوره بیلدیکی اولمامش ایدی که اینسون . آندن صکره کندیسی قدر کنج برقادینك نیقولسو قدر کنج و سربست بردلی قانلی ایله لاابالیلکی اوقدر ایلرویه کوتورمسی موافق اوله میه جغنی اکلاته جق اولدی .

وای قادینده کی غضب ! برقوجه طرفندن حقارتك بودرجه سنه ممکن دکل هیچ برقادینك تحمل ایده میه جکنی بیانله حدتندن آغلامغه بیله باشلادی . آدمجکز مرام اکلاتمق ایچون :

— جانم بن کندی احتساساتمی سویلیورم . خلقك نه دیه جکنی اخطار ایدیورم . « دیه جکنی » دکل حتی « دیدکلرینی ! » اخطار ایتمك ایستدم . هیچ بو برلرده فرانسز معیشتك بوقدر بوزه چیقمسی قابل اولورمی؟

ديور ايسه‌ده كيم مرام اكلاته بيله‌جك؟ نه‌ئوفارى :

— حريف! حريف! بركره تاريخ ولادتيمى بوقلا! سنك كبى برقوجه بنم قدر كنج كبار اولان قاريسنى اكلنديرمك ايچون نيقولسو كبى كنجلرى كنديسى دعوت ايتملى. همده يالكز بردانه‌سنى دكل برچوغنى بردن! حتى يالكز اركككلرى‌ده دكل. دلى قانليلرى برچوقده كنج قادينلر ايله برابر دعوت ايتملى. بويله شاتولرك اصل معيشتى اويله اولور. اوزمان انسانك‌ده جانى صيقلمز!

ديه قوجه‌سنه درس دخى ويرمكه باشلامش ايدى.

امان زواللى آكيلوبى بوسوزلره مخاطب اولديغى زمان كورملى ايدى. نه‌قوميق برحاله كلمش ايدى! زيرا قاريسنك مقابله‌سى اساس‌مسئله‌جه كنديسنى صوك درجه‌يه قدر مقهور ايلديكى حالده قارينك بوسوزلرده حقلى اولديغنى ده قلباً تسليم ايليورايدى. اويله‌يا! كبارك شاتو عالملرى شاتو اكلنجه‌لرى نه‌ئوفارينك ديديكى كبى اولور. بويله اولمديغى صورتده برسنيورك شاتوسيله بركويلينك قولبه‌سى آره‌سنده نه‌فرق قالور؟ حتى نه‌ئوفارينك دخى بقيهٔ خطاب پرعتابنده ديمش اولديغى وجهله كويلى قولبه‌سنده‌ده شوق وشطارت نادر دكلدر. كنجلر كنجلر ايله اختيارلر اختيارلر ايله كولرلر اوينارلر. چالارلر چاغيررلر. كزرلر بوررلر. چفتجيلردن بريسى واركه طبق آكيلو كبى آرتق قارتلاشمش اولديغى حالده بركنج قز ايله تأهل ايتمش. نه‌قدر سربستلك ويرمش. قاريسنك حركات وسكناتنه اصلا قارشميور. قادين ايستديكى كبى كنجلرله‌ده ياشليلرله‌ده زمان كچوريور. اما ياشليلرله‌ده زمان كچورمك اصل كنجلرله زمان كچورمكه حق قازانمق ايچون ايمش. وارسون اويله اولسون. بوده بكنلميه‌جك ابديسه اختيار افنديلرده هيچ كنج قارى الماملى ايديلر.

انجام كار آكيلو ايچون ياپيله‌جق شى نه اولدى ظن ايدرسكز؟ معيشتك بو درلوسنه آرتق تحملى قالمديغندن بحثله قاريسندن آيرلمقمى؟ واقعا ياپيله‌بيله‌جك شى يالكز بوقالمش ايدى. ذاتاً الاپاريزيه‌ن اولان برتأهل ومعيشتده بوحال اكثريا كوريلن نتايجدندر. همده يالكز اسكى وقتلرده اولديغى كبى « سه‌پاراسيون دوقور نه‌دوبيه‌ن » يعنى وجودلرينى ومالليرينى آيره‌رق بنه يكديكرينك زوج وزوجه‌سى عد اولنه‌كيتمك دكل. شمديلرده رضاى طرفين ايله طلاق كاليه قدر وارييورلر.

باقكز بونى اخطار ايتدك‌ده عقلمزه

نەلر كلدی. فرانسـه حكومتی طلاق كلی قانونی وضع ایتمش ایسەده طلاق ایچون بعض اسباب دخی درج ایلمش. او اسباب موجود اولمز ایسه طلاق جائز اولەمیور. او حالده یكدیكرندن كوكل رضاسیله آیریلەجق اولان زوج ایله زوجه نە یاپەجقلر؟ اسباب مذكورەدن بریسی حقیقت حالده واقع دكل ایكن واقع كبی كوسترەجكلر. مثـلا حریف قاریسـنی كنـدی حقوق زوجیەسنە خیانتده ایكن طوتمش اولەجق. ویاخود بو خیانتی كندیسی ایدركن قاریسی كویا انی طوتەجق. ارتق «اسقاندال» یعنی رذالتدن هـانكیسی دهـا آز متأثر اولەجق ایسـه قباحتی او كندی اوزرینه آلەجق. حاكم حضورندەده انكار ایدەمیەجك. نهایت طلاق حكم اولنەجق.

فرانسزلر بو عادتی روسـلردن اخـذ ایتمش اولملیدرلر. زیرا روسیەده سیاسی بر طـلاق قانونی اولمیـوب اورتودوقس كلیسـاسنك بو بابده كی قانون روحانیسی مرعی ایسەده یكدیكرندن آیریلەجق اولان زوج وزوجه بو قانونده دخی طلاق كلی ایچـون بر كریزكاه بولمقـدەدرلر. زوج وزوجەدن بریسی دیكرینی خیانت حالنده باصمش و برقاچ شـاهد دخی كوسترمش اولیور. باصدیغی كوستردیكیده یوق یا؟ كلیسـا حضورینه كوتوریلن دعوی بویله تصور ودرمیان اولنیور. كلیسـا دخی زنادن بشقه برشی ایله تفریق قابل اولەمیان زوج وزوجەیی ایشـته او سبب موحش ایله بربرندن تفریق ایدییور.

ایشته آكیلو ایچونده صـولك تدبیر بوندن عبارت قالمش ایسەده زوجەسنك خیانتنی اثبـات ایدەجـك برجرم مشهود ویاخود شاهد یوق كه! بوكادە نە حاجت؟ كندیسیده زوجەسنە عاشـق اولدیغندن آیریلەمز كه! حتی بو مفـارقته نە ئوفاری طالب بیله اولسه زوالی آكیلو قاریسنك آیاقلرینه قپانەرق طلبنی كیرو السی ایچون رجالر ایدەجك.

اوبله ایسه بلاسنی چكسـون ها؟

چكیور یا ایشـته! همده مدهش بر قصقانجلق كندیسـنه جانلر طیانەمیەجق براشكنجه اولدیغی حالده چكیور.

***

موسیو ومادام قوجاغارینك بوغوغالرده صورت مصـالحەلری نەدن عبارت قالدی بیلورمیسكز؟ بوقیشی پارسده كچورمكه قرار ویرمكدن عبـارت قالدی. هم قادین یالكز كندی املاك واسهامنك ایراد سنویسی قاچه بالغ اولدیغنی قوجەسندن سؤال ایدوبده:

— یوز اون بیك فرانق!

جـوابنی النجه وبومقـدار ایراد ایله

پارسده بر بيوجك خانه اداره‌سى بيله قابل اوله‌جغنى دوشونجه بودفعه پارسده‌ارتق هوتلارده اوتوره‌يوب مستقل برخانه بر هوتل استيجارينده قرار ويرديلر . اراداز بيله اولسه ارتق قوجه‌سى‌ده هيچ بر پاره صرف ايتميه‌جك دكل آ؟ پارسده كبارانه برزمان كچورمكه مادامك پك هوسى وار والسلام .

انك هوسلرى‌ايسه مطلوب‌قطعى امر قطعى حكمنده‌در .

پارسه كيدلدى . مناسب برمحلده برده هوتل طوتلدى . حاضرمفروش برهوتل‌كه قپودن تراسه‌يه‌قدر هرطرفى اورته‌كبارلره ياقيشه بيله‌جك صورتده مفروش . رسم لوحه‌لرى آلچيدن طاشدن پرنجدن هيكللر وازولر شرقليلرك برلره سردكارى كليملرك ديوارلره آصلمشلرى‌آويزه‌لر لامبالر چينيلر اوفاق تفك اوبونجاق‌نوعندن‌دها برچوق شيلركه بوبولده مفروش اولان الافرانغه قوناقلره انسان مسكنى ديمكدن زياده‌تحف وتفاريق صاتمغه مخصوص برمغازه ديمك دها زياده مناسب اوله‌جغى اوروپاليلرك بنه كنندى عقلالرى طرفلرندن‌ده حكم اولنمشدى .

شوقوناق ايچون اقتضا ايدن قپوجى آشجى سفره‌جى طيشارى اوشاغى مادامك اوطه خدمتجيسى فلان دخى تدارك‌اولنجه ايشته بزم قوچاغارى فامليه‌سى پارسك اورته حاللى بركبارى اوله‌رق يرلشمش اولديلر .

بويرلشمك اثناسنده نه‌توفارى اوقدر خشنود كورونيور ايدى‌كه قوجه‌سى دخى انك خشنوديسندن طولايى ممنون اوله‌رق شو آلابار زيه‌ن معيشتك بنه طادينى آلمغه باشلامش ايدى . حيفا كه بودفعه‌كى تذوقى دها آز دوام‌ايده‌بيلدى . زيرا يرلشدكارينك ايلك هفته‌سى موسيو نيقولسو :

— هله سزه برخوش كلديكز صفا كلديكز ديه بيلمك ايچون بواقشاملق براذن قوپاره بيلدم !

ديه چيقه كلنجه بيچاره آكيلو پارسده برقيش كچورمه‌نك‌ده واومقصده‌وصولدن طولايى اودرجه‌لرده‌خشنود كورنمه‌نك‌ده سببنى بردن بره اكلايى ويره‌رك بنه بيلديرم ايله اورلمشه دوندى . لكن بونك ايچون قاريسنه برسوز سويلك برملاحظه بيان ايتمك نصل قابل اوله‌بيله‌جك‌كه هفته‌ده بركون مادامك قبول كونى تعيين‌اولنه‌رق اوكون يالكز نيقولسو دكل دها هركيم كلسه مادامه برذاته ايديله بيلور ايدى . برخانه برصالون‌كه هركسه كشاده . نيقولسو ايچون بالخاصه قپالى طوتيله‌مزيا؟

حتى سوزك الك طوغريسنى سويلك لازم كلور ايسه بوصورت معيشتدن آكيلو

خی ممنون ایدی . یالکز شـو نیقولسـو
لاسی اولمسه بوقیشی پارسده شوصورت
عیشت ایچنـده کچـورمکدن کندیسی‌ده
خوشلانه‌جق ایدی . زیرا قبـول کونلری
انك اقشاملری اختیار کنج قادین ارکك
ندیلریله کبارلقـده اقران یکرمی اوتوز
شی برلشوب برطرفده قـار دیکرطرفده
وزیقـه شـوراده برکسـه‌نك مؤاخذه
نه دائر دیدی‌قودی بوراده برچفت محب
محبه میانده فیصقوس فنا اکلنجـه‌لردن
کل ایدی . لکن ارنیقولسـوی نه‌یاپملی
یقولسوی‌که هرقبول اقشامی مکتبندن بر
رخصت المغه یول بولیور . حالبوکه مادام
وچا غازی یالکز کندیسی قبول ایتمیـور
ا ؟ کنـدینه کان دوستلره کنـدیسی‌ده
کیتمك لازم اولدیغندن اوده انلرك سوا -
ره‌لرینه کیـدییور . نه دیرسـکز ؟ نره‌یه
کیدرسه نیقولسـو دخی اوراده موجود
کورولیور . بس بللی هرکون مکتبنـدن
رخصت قوپاره بیلیور .

دها صکره‌لری بلایالکز نیقولسودن‌ده
عبارت قالمامغه باشلادی . اکثریسی مادامه
ینه نیقولسو طرفنـدن پره‌زانتـه ایدلمش
اولمق اوزره دها برطاقم کنجلردخی پیـدا
اولدیلر . بونلرك اره‌سنده بر رقابت پیـله
حاصل اولدی . بولونیا اورماننده شوراده
بوراده کیزلی کیزلی برطاقم دووه‌للولردخی

وقوعه کلیـورکه غزته‌لر بونلری یاپانلری یالکز اسملرینك ایلك حرفلریله یاز یورلر . دووه‌للـولرك کافه‌سی‌ده برقادین ایچـون اولـدیغنی ایمـا ایدرك بعض کره انك‌ده اسمنك ایلك حرفلرینی درج ایدییـورلرکه زواللی آکیلـو بوحرفلرك تطبیقـاتندن هپ کندی قاریسنك هپ نیقولسو وسائر معلوم اولان کنجـلرك اسملرینی استخراج ایلیور .

نه دیرسکز ؟ مکرمادام قوچا غار ینك صالونلرینه کلن فاملیـالر ایچنـده کندی حیثیتلرینی محـافظه امرنده پك متعصب اولانلر دخی وارمش . بونلر یواش یواش ایاقلرینی کسـدیلر . اوت ایاقلرینی کسدیلر . زیرا بعض صـالونلرده کوزل مولـدوان حقنده سویلنمکه باشلایان سوزلر بونلرایچون انك صالوندن ایاق کسمکی موجب اولمش ایدی . پارس بو ! ایلیسی‌ده وارفناسی‌ده ! فناسی نه‌قدرفنا ایسه ایلیسی‌ده اوقدر ایی ! پارسده اویله فاملیالر دخی واردرکه شانلرینه سوریله بیله‌جك لکه‌یی خون انتقـام ایله یقانه‌قله بیله مطمئن اوله‌میه‌رق شـو عالمده یوزی لکه‌ٔ عیبله سیاه یاشـامقدن ایسـه خون انتحـار ایله قپ قرمزی اولـدیغی حالده مزاره کیتمکی ترجیح ایدرلر .

اما مادام نه‌توفاری قوچاغاری هیچ‌ده کندیسنی بوقیود ایله مقید کورمامکه باشلا

مش ایدی. اوقدر اکلنیور اوقدر خشنود کورونیور ایدی که تکمیل اکلنجه‌لری ایچون کوندوزلرك کیجه‌لرك طولی‌ده کفایت ایتمیورایدی. بعض مشغول اولان ارباب مساعینك دیدکاری وجهله:

— ایشلرم زمانمه صیغمیورلر!

دیور ایدی. اوت! کوندوزلری‌ده! زیرا برقاچ دفعه واقع اولمش ایدی که موسیو له‌بویار آکیلو قوچاغاری خانه‌سنه کلدکده زوجه‌سنی دائره‌سنده بوله‌میوب خدمتجیلر:

— مادام سوقاغه چیقدی!

دیدکاری حالده نره‌یه کیتدیکنی‌ده تعیین ایده‌مامشلر ایدی. هایدی باقه‌لم آکیلو بوکا قزسون‌ده غوغایه قالقشسون! قادین ایچون ویره‌جك جوابمی یوق؟ یار محبه‌سنی زیارته کیتمش یارسامه یا بدیرمقده بولندیغی تصوری ایچون وضعیت کوسترمکه!

اویله‌یا! بر رسام مادامك رسمنی‌ده یاپمغه باشلامش ایدی که هفته‌ده ایکی اوچ کون مادام رسامك رسم خانه‌سنه کیدرك برخیلی زمان وضعیت مطلوبه‌ده کندیسنی رسامه عرض ایتمکه مجبور ایدی.

نیجه احوال شوخانه‌سیله نه‌ئوفار بنك اوزوم اوزوم اوزدیکی بد بخت یالکز آکیلودن‌ده عبارت دکل ایدی. نیقولسو دخی قادینك کندیسنه صداقت تامه‌سندن امین اولمیوب آیده برقاچ دوو هللویه کوکس ویرمکه مجبور یتندن‌ده اکلاشیله‌جغی اوزره او ده متره‌سی حقنده پك شبهه‌لی ایدی. قوجه‌سنه تأمینات ویرمکه‌ده کندیسنی مجبور کورمیان نه‌ئوفاری هرنه‌قدر عاشقنه تأمینات دخی ویریور ایدیسه‌ده اینانیله بیله‌جك شیلرمی‌که نیقولسو اینانه بیلسون؟

کویاقار یسنه بر رغم اولمق اوزره آکیلو دخی بعض کوزینه کسدردیکی مادامره عاشقانه تملقلره قالقشدی. دها ایشه باشلار باشلامز کندیسنی بر بیوك موفقیت ایله استقبال ایلدی. انجق او موفقیتلرك نه‌کبی امیدلر اوزرینه حصوله کلدیکی‌ده متعاقباً معشوقه‌لر ینك قیوجیلری مودیستر الری ترزیلری قوندره‌جیلری عربه‌جیلری فلانلری طرفندن مظروف حساب پوصه‌له‌ر ینك ورود ایتمکه باشلاملریله اکلاشلدی. بوقادینلر عاشقلرندن پاره آلمزلر. خیرخیر! سودالر ینی پاره ایله صاتمزلر. فقط عاشق بوله‌الایسنی چکمش اولور ایسه انك تازه‌لنه‌تر بیقلر ینه عاشق اوله‌جقلر دکل آ؟ مادامك شویله اوفاق تفك بورجلر ینی اولسون تسویه ایتملیدرلر. آکیلو بوحقیقتی‌ده اوکرنیجه عقلنی چابق باشنه الدی. او میدان معاشقه‌دن‌ده رجعت کوستردی.

لکن تجدید ایلدیکی خوارده‌لغك بودرجه‌سی‌ده نه‌ئوفاری ایچون کافی ایدی.

قارينك دوستلرى قوجه‌سنك حالنى خبر ويردكارى زمان نه‌ئوفارى اصلا قيصقانجلق كوسترميوب نوعما خشنودلق بيله كوسترمش ايدى . اندن صكره قوجه‌سنك ناصحانه برقاچ سوز سويلمكه قيام ايلديكى بر كون نه‌ئوفارى :

— ماشاءالله ! نه كوزل اخلاق درسى ويريورسڭ ! فقط الليسنى كچمش اتمشنه تقرب ايلمش اولان رافندى حالا سودا پردازلقده بولنور ايسه دها كرمى بشنه كلمى ايچون ايجه زمان ايستيان قاريسنه بو درسلرى ويرەمز .

دينجه بابا آكيلو محجوبانه مغلوبانه برصورتده اوكنه باقى و يرمكه مجبور اولمش ايدى .

ايشته بوقيشى پارسده بوصورتله كچوردىلر . بهار كلدكده زراعتنه و بنه اساس زراعت اوزرينه مبتنى بولنان تجارته متعلق امورى ايچون آكيلو مملكتنه عودت لازم اولديغنى قاريسنه اكلاتدى . برده مادامدن :

— سنك ايشلرك وارايمش سن كيت ! بن چفتجى ياخود تاجر دكلم كه كيده‌يم . طوپى برقاچ آى ايچون ياشده نه ايشم وار ؟ اوكزده كى قيش سن ينه كور بنى بوراده حاضر بولورسڭ !

جوابنى آلمسونمى ؟ غريبدر كه بو جواب آكيلويى اوقدر متعجب ده ايتمدى . زيرا قاريسنك كندى ثروتنى اداره ايچون يكيدن يكى يه اجرا ايتمش اولديغى تدابير ارتق بو ثروتى اداره خصوصنده قوجه‌سنه پك ده احتياج كوسترميه‌جكنى او زواللى قوجه‌يه اكلاتمش ايدى . بناءً عليه اكيلو بوصورتده طورانمقدن قارينك البته بر مقصدى اولديغنى ذاتاً تخمين ايتمكده اولوب شو جوابك صدورى‌ده ايشته آدمجكزك تخمينى طوغرى چيقديغنى كوستردى .

قوجه‌سى ياشه عودت ايتمكده بولنديغى حالده قارينك عودت ايتمامك ايستمسى پك مهم پك دهشتلى بر مسئله ايديسه‌ده اكيلو براوزون عمر سفيهانه‌نك كنديسنه ويرمش اولديغى تجربه ايله دوشونه‌رك اكلادى كه اكر بو جرأتى پيدا ايتمش اولان قارينك رأينه مخالف حركتده بولنسه و برازده ايشى معانده ومخاصمه درجه‌سنه واردرسه دها فنا ايده‌جكدر . زيرا قارينك پارس رجال سفيهه‌سى ميانده پك دهشتلى عقل كهيالرى دوستلرى واردر . بناءً عليه صورت ظاهرده زوجه‌سنك بو رأينى تحسين بيله ايتمش كبى كورينه‌رك بشقه درلو برشبهه ويرمكسزين كنديسى مملكتنه عودت ايلدى . قارى دخى آرزوسى وجهله پارسده قالدى .

افلاقده بغداده روسيه‌ده طونه سواحلنده زراعت و تجارتله اشتغال ایدن برزنکین آدمك اموریله اشتغالی نه‌صورتده اولدیغنی کوسترمك پك ده اوزون اوزادی‌یه تفصیلاته احتیاج کوسترمز . قیش موسمنده دکزلر نهرلر طونه‌رق لیمانلر قپانور . عملیات ترابیه‌یه‌ده امکان قالمز . زیرا یرلری یارم آرشوندن اوچ آرشونه قدر قار بوریدیکی اولور . قیش موسملرنده اولسه اولسه سلمجیلر یعنی قیشدن زراعه پاره طاغیتوب یازین محصولات زرعیه . لرینی اللرندن الان حیله‌جیلر کویلویه پاره طاغیتمقله مشغول اولورلر . ا کیلو قوچاغاری کبی ثروت و سامانك زیاده‌لکی حسبیله بوکار ملوثه احتیاجی اولمیانلر ایسه بتون زمانلرینی قیش اکلنجه‌لریله کچورولر . چفتجی کمیجی کبی ارباب مساعی بیله بوموسمده استراحت ایدرلر . انلر قرنجه‌لره بکزرلر . یازین چالیشوب قیشلق ذخیره . لرینی بالتدارك قیش موسملرنده راحت ایدرلر . مارت حلولنده هوالرك درجهٔ مساعده‌سنه کوره ایشلر دخی باش کوسترر . لیمانلر آچیله‌رق کمیلر کچن یازك محصولاتنی طاشیمغه باشلارلر . نیسان ایچنده مصر کبی یازلق محصولاتك زرعنه باشلانوب مایسده مصرلرك قاربوزلرك قباقلرك چاپا ایشلریله اشتغال اولنور . حزیران اواسطنده اوراق بیچمك ایشی باشلایوب تموزده بر یاندن خرمنلر باصلوب بر یاندن — اکر یغمورلر مساعد ایسه — ترلالر نطس ایدیلور . اغستوس دخی بویله کچر . ایلولده نطس ایشلرینه جداً اهتمام اولنوب متعاقباً بولافدن بدأ ایله اکین اکمکه‌ده باشلانور . تشرین اول نهایتنده بتون ترلالر اکلمش بولنملیدر . زیرا ماه مزبورك یکرمی التنجی کونی روز قاسمدرکه یازلق عمله‌نك بوکون مدت استیجارلری بتمش اوله‌جغی کبی اکثریا قاسمدن صکره‌ده قیش باصدیروب ایش کورمکه امکان قالمز .

حضر الیاسدن قاسمه قدر بوحوالینك ارباب مساعیسنك ایشلری اوقدر چوقدرکه قازمه‌لر بیله چاپا و اوراق ایشلرینه باغ بوزومنه مصر طوپلامسنه فلانه یاردیم ایلدکلری حالده ینه هیچ برکسه کندی ایشنه کفایت ایده‌میه‌رك اجرتله عمله طوتمغه مجبور اولور . بناءً علیه لازستانه اناطولی ایچلرینه قدر اوزاق یرلردن بیکلرجه عمله بورالره دوکیلوب بتون یاز اییجه بهالی کونده‌لکلر ایله چالیشورلر .

بزم آکیلو قوچاغاری ایسه هم زراعت هم ده بشقه‌لرینك محصولاتنی طوپلایوب صاتمق امور تجاریه‌سی ایله اوقدر ایشلر کوررکه واقعا معیتنده بولنان آدملر غایت ایشکذار اولدقلرندن بشقه‌لرینك تحمل

ایده میه جکاری بجره میه جکاری بو ایشلری کندیسی بوروله‌مقسزین کورر ایسه‌ده یاز موسمنده هر حالده ایشلرینك باشنده بولنمسی لازمدر. بناءً علیه انی بو ایشلریله اشتغاله ترك ایده‌لم ده بز وجه‌سنه باقه‌لم:

قوجه‌سی کیتدکدن صکره نه‌ئوفاری ایچون میدان حریت وسربازی بر قات‌ده‌ها توسع ایتمش اولدی. بهار موسمنده پارس جواری نه‌قدر لطیف اولور! همان هر کون برعربه ایله پارس جوارنده کزمکه باشلادی. اکثر کونلر سن سیر مکتبلیسی نیقولسو — فقط سیویل البسه ایله — یاننده بولنور. بعض کونلر دخی دیکر بعض کنجلر مادامه رفاقت ایدر. ایش بوقدر عیان بیان اولنجه «فامیلیا» عد اولنان احبابك کافه‌سی برر ایکیشر ایاقلری بنی کسمشلر وانلرك یرلرینه ماسبقلری مجهول ویا متجاهل برطاقم کسه‌لر قائم اولمشلر ایدی. حتی پك مشهور بعض آقتریسه‌لر ویاخود آقتریس دخی اولمدقلری حالده اومکلف خانه‌لرینك مصارفی کیملر طرفندن تسویه اولندیغنی کندیلری ده بیلمیان برطاقم کنج کوزل سوسلی قادینلر مادام قوچاغارینك یکی دوستلری عدادینه کیرمشلر ایدی.

اوسنه امتحانلر زمانی کلدیکی زمان موسیو نیقولسو امتحان دنیلن اومسابقهٔ مدهشه‌یه کیرمکه کندیسنده جسارت بوله‌مدی. فقط هیچ کیرمسه هیچ اوله‌میه‌جغندن بنه کیردی. انجق هیچ بر درسدن نظاماً لازم کلن نومرولری اله‌مدی. دوام ژورنالنده ایسه برسنهٔ تحصیلیه مدتنده صنفلرده بولنمدیغی کونلرك بولندیغی کونلردن ایکی قات زیاده اولدیغی کورلدی. بناءً علیه سن سیر اونیفورمه‌سنی بعدما کیه‌میه‌جکی کندیسنه تفهیم اولنه‌رق مکتبدن طرد اولندی.

باباسی زنکین اولان نیقولسونك بو مطرودیتنه هیچ ده جانی صیقلمز دیه بیلور میسکز؟ صاقین‌ها! تحصیل دنیلن شی اویله برنوع ناموسدر که انك حکمی زنکینه، زوکوره، هرکسه شاملدر. ایستر ایسه میلیونلره مالك اولسون بنه صنفنده برنجی ایکنجی چیقانلره غبطه ایده‌جك بنه انلره بیون اکه‌جکدر. هله کندیسی صنفدن دونر ایسه شبهه یوق که ایچندن قانلر کیده‌جکدر. زیرا بوحال کندیسنی اوصنفی تشکیل ایدن سائر کنجلر ایله رفاقته لایق کوسترمامك دیمکدر. یا بتون بتون طرد؟ معاذالله او ده معناً برنوع اولوم دیمك اولور.

نیقولسو مطرودیتنی مترسندن ده کیزله‌دی باباسندن ده! فقط بونك آجیسنی چیقارمق ایچون عشرتك ده مقیاسنی آرتدیردی. قمارده، خوارده لکلك ده! ذاتاً یالکز برمترس ایله اکتفا اوقدر مغرور اولان بردلی قانلی ایچون قابل اوله‌مزیا!

فقط او زمانه قدر متره‌سلرینی ممكن مرتبه « قام دومونده » یعنی كبار قادینلر میاننده انتخاب ایدر اولدیغی حالده بعدما آشاغی طبقه‌لرده تنزله باشلادی . بسبتون رذیل رسوای اوتانمز عارلانمز اولان اسافل نسوان ایله دها زیاده اكلنه بیلدیكنی كوریور ایدی .

بونكله برابر مادام قوچاغاری جمله‌یه مرجح اولدیغندن اوسنه‌نك تعطیل زمانلرینی .... فقط ارتق مكتبلی اولمدیغی جهتله كندیسی ایچون بربشقه تعبیر اولمق اوزره اوسنه‌نك دكز حاملری موسمنی نه‌ئوفاری ایله برلكده كچوردی .

بونلر هنوز پاریسه عودت ایتمامشلر ایدیكه نیقولاسویه كلن برتلغراف پدرینك برآغر حادن خسته اولدیغنی بیلدیروب سریعاً عودتنه لزوم كوستریور ایدی . دلی قانلی بوكون كیدرم یارین كیدرم دیر ایكن ایكنجی برتلغراف پدرینك وفاتنی ده اخبار ایلدی . ارتق بر دقیقه دها نه‌ئوفاری‌یه رفاقت قابل اوله‌مدیغندن همان مملكتنه عودت ایلدی .

نیقولاسونك بوعودتی نه‌قدر مناسب ایدی . چونكه نه‌ئوفاری قوجه‌سنه قارشو تحف برقومدیه اوینامغه میدان آچدی . بیچاره آكیلو ایشلرینی ایچه صره‌لایوب اكاللرینی‌ده باش محاسبه مأمورینه احاله ایدرك همان قاریسنی بولمغه قوشمش ایدی . قاریسنی پاریسده بوله‌میه‌رق ونزده‌ده اولدیغنی خبر آله‌رق آنسزین چیقه‌كلی و برنجه قاریسنك یاننده كنجلردن هیچ بركسه‌یی بوله‌مدیغندن طولایی متعجب قالدی . الك اول نیقولاسویی صوردی . نه‌ئوفاری :

— بن نیقولاسونك معلمه‌سی مربیه‌سی دكلم یا؟ نه بیله‌یم بن؟

جوابنی ویردی . باباسنك وفاتی آكیلونك معلومی اوله‌رق بونی اولسون خبر آلامش بولندیغنی صوردیغی زمان دخی نه‌ئوفاری دیدی‌كه :

— جانم سن بنی نیقولاسونك نه‌سی ظن ایدیورسك ؟ باباسنك حیاتنه اناسنك مماتنه نه‌دن بنم معلوماتم اولسون ؟ دكز حاملری ایچون پاریسدن حركت ایتمزدن اون بش كون مقدم بركره خانه‌مه كلمش ایدی . غالبا بوسنه امتحانلری ویره‌مامش . بونی‌ده بشقه آرقداشلرندن ایشتدم . اندنبری نه نیقولاسونك یوزینی كوردم نه ایشلرینی خبر آلدم .

آكیلو دریندن ودسترمحانه برنفس آلدی . حكم ایلدی‌كه قاریسیله قاریسنك عاشقی آره‌سنده برقطع مناسبت وقوعه كلمشدر . یوقسه نه‌ئوفارینك آغزندن بویولده سوزالمق قابل دكلدر .

***

ايلروكى قيشى مملكتلرنده كچورمك ايچون آكيلونك زوجه‌سنه ايتديكى رجالر بر نتيجه حاصل ايده‌مديلر . طوتدقلرى خانه‌نك مدت ايجارى سنه نهايتنه وارديغى ايچون مقاوله‌يى تجديد ايتمه‌نك تمام زمانى اولديغنى آدمجكز اخطار ايلدى ايسه‌ده قادين مولدوايه عودتى ايستميورايدى . آكيلو استانبولى تكليف ايلدى . نه‌ئوفارى انى ده قبول ايتمدى . نهايت آكيلو ايش موسمنك صوك كونلرينه عائد اولان امور يىده تسويه ايتمك ايچون مملكتنه كله‌رك بعده تشرين ثانى ايچنده ينه پارسه عودت ايده‌جكنى قاريسنه سويليوب ياشه كلدى كه قادينك كندى مختاريتنى بو درجه‌لره قدر اله المسى آدمجكزى پك فنا متأثر ايتمش ايدى .

آكيلو ديديكى كبى ياپدى . يعنى تشرين ثانى اواخرنده بغدانجه ايشلر ينى كاملاً تسويه ايدرك پارسه كلدى كه حالا نه‌ئوفاريده نيقولاسويه دائر خبر اولماسى وفى الواقع او زمانه قدر نيقولاسونك ميدانه‌ده چيقمامسى اوبلادن ارتق قورتلمش اولديغنى تبشير ايليور ايديسه‌ده بر نيقو- لاسونك يرينه برقاچنك بردن قائم اولمش بولنمسى بلانك دها زياده آرتديغنى ده كوستريور ايدى .

آكيلويه الك زياده تأثير ايدن برحال دخى كچن قيشكى دوستلرك ال اتك چكمش بولنملريله برابر بوسنه ايچون پيدا اولان دوستلرك هيچ ده كوز طوته‌جق ذواتدن اولماملرى قضيه‌سى ايدى . بونلر ميانده زوج وزوجه عد اولنانلرى نادر حكمنده اولوب انلرك زوجه‌لرى ده كنديسيله قاريسى اره‌سنده كى مناسبت زوجه‌دن دها ايلروده برشى دكل ايدى . انلردن ماعدا قادينلرك الك چوغى طول ياخود هيچ قوجه‌يه وارمامش ويا قوجه‌لرندن آيرلمش اولدقلرى كبى اركك‌لر دخى بو حالده ايديلر . بيچاره آكيلو كچن سنه‌كى دوستلردن بعضيلرينه ويزيته ويرمك ايستديكى حالده هر برى برر عذر ايله ويزيته‌سنى قبول ايتمامشلر و بر ايكيسى قبول ايده بيلدكارى حالده‌ده اعادهٔ زيارت ايتمامشلر ايدى . برقاچ دفعه امضاسز مكتوبلر ايله قاريسنك جمله‌يه معلوم اولان حالندن طولايى كنديسى ارتق سلام ويرمكه بيله لايق آدملردن صاييله‌ميه‌جغى كنديسنه اخبار اولنمش ايدى كه الافرانغه والاپاريزيه‌ن دنيلن معيشت ايچنده بوكبى تقيداتكده بولنمسى ايلك دفعه اوله‌رق بغدانلى بويارك نظر حكمتنى آچش يوركنى جيزلاتمش ايدى .

الحاصل آكيلو اكلادى كه نه‌ئوفارى ارتق كنديسنه زوجه اولمقدن زياده باشلى باشنه ياشار برقادیندر . واقعا قاريسنه

حالامیل درونی بولندیغندن بو حال بیچاره‌یی
پك زیاده مأیوس ومقهور ایلدی ایسه‌ده
هیچ برچاره هیچ برتدبیر بوله‌میور ایدی.
مفارقت جهتنی تکلیف ایده‌جك اولسه
قاری درحال قبول ایدی ویره‌جك دیه‌قور
قیور ایدی . بورذالت ایچنده یاشامغی‌ده
کوچ بولیور ایدی . بناءً علیه اوقیش
دخی ایلك بهاره قدر پارسده بولندی ایسه‌ده نه.
ئوفاری‌یه جنت کلن پارس بیچاره اکیلو نظرنده
جهنم کسلمش ایدی . موسم بهارك حلولیله
مملکتنه عودت ایلدیکی زمان قاری سنی‌ده
برابر کوتورمکی تکلیف بیله ایتمدی . آره -
لرنده بویله برلاف بیله اولمدی . برنتیجه‌یی
انتاج ایتمیه‌جك که اولسون .

غریبدر که بوقیش نیقولسودن هیچ
برسس صدا چیقمدی . بوقیش دکل
بویازدخی چیقمدی . مکتب ارقداشلرندن
بعضیلری مکتبدن طرد اولندیغی درمیان
ایلدکاری حالده دیکر بعضیلری ده باباسندن
بدیکی میراثلر اوزرینه نیقولسونك ارتق
عسکرلکده احتیاجی اولمدیغندن مکتبی
دخی کندیسی کوشتدیکنی درمیان ایلیورلر
ایدی .

آره‌دن برقیش دها کچدی . مادام
حالا پارسده . هم‌ده شان وشهرتی عیو .
قلره چیقدیغی حالده پارسده . قری روزه‌یی
دخی برپانسیونه قویمش . ایلك خانه‌یی
دکشدیرمش . دها بیوك برخانه طوتمش
احبابی تکرار دکشمش . بودفعه الك زنکین
امریقالیلر الك قارباز روسلر الك
زیاده « سپور » اربابی انکلیزلر دخی
مادامك صالونلرینه دوام ایتمکه باشلامش .
یا نه ئوفاری نه‌قدرده ترقی ایتمش . ذاتاً
معلوماتنه ذکاسنه هنرینه معرفتنه کیمسه‌نك
دیه‌جکی اولمدیغی حالده بونلرك کافه‌سی
برقاچ قات دها آرته‌رق پارسك برنجی
مرتبه‌ده‌کی نسوانی درجه‌سنه وارمش .
بوسنه قوجه‌سی پك کیچ کلمش ایدی . عادتا
قاریسنه سال جدیدی تبریکه کوچ یتیشه
بیلمش ایدی . فقط ارتق قوناغه کلن ذات
برقوجه‌می ایدی یا ؟ برمسافر منزله‌سنده
ایدی . خیر! خیر! مسافرلرك بعضلری
قوجه‌دن زیاده صاحب خانه صایه
بیلور ایدی .

اکیلو بوقدرسزلکه بو اعتبارسزلغه
هیچ تحمل ایده‌مدی . بویله برقادینك
قوجه‌سی اولمغی نفسنه اوقدر ذل صایدی که
قیشی چیقارنجه‌یه قدر بیله پارسده اوتوره-
میوب همان شباطا واخرنده تکرار مملکتنه
قپاغی آتدی . حتی نه ئوفاری حقنده‌کی
میل درونی بیله حکمندن دوشمش ایدی .
عشقك ده بوقدر یوزسزجه‌سنه شمدی‌یه
قدر تصل اولوب ده تحمل ایده‌بیلمش
اولدیغنه شاشیور ایدی . قاریدن مفارقتی

ينه تجويز ايتميور ايديسه‌ده ارتق نه‌ئوفارى دخى بونى قبول ايدى‌ويرردبه قورقوسندن دكل محضا قاريدن كويا بوصورتله انتقام المش صايله‌جقمش كبى برحسدن طولايى مفارقتى تجويز ايتمامش ايدى . فقط بوده نه‌بوش برخيال ايدى! چونكه نه‌ئوفارى ايچون آكيلو ايله آره‌لرنده اويله برمناسبتك بقاسى وارلغنى همان حس ايتديره‌ميه‌جك روابط جزئيه‌دن ايدى .

اوسنه ياز موسمى ايچنده ايدى كه نيقولسو نه‌ئوفارى‌يه آلمانياده صولرده تصادف ايلدى . نه‌قدر تبدل ايتمش! حال وشانى بتون بتون دكشمش . واقعا دها بيوك برسنيور طوريني المش ايسه‌ده قارى فلانى اويله كرچكدن سنيورلر كبى يالكز وقت بچوروب اكلنمك ايچون دكل عادتا كسب ايچون اوينايور .

ايلك تلاقيده نه‌ئوفارى نيقولسو‌يه بى‌وفالغندن طولايى بيوك سرزنشلر ايدرك سلامنى صباحنى قبول ايتميه‌جكنى نازكانه برطور ايله اكلاتدى ايسه‌ده نيقولسو كندى باشنه كلن حاللر الك مغلق بررومان قهرمانكده باشنه كلمامش اولديغنى درميانله :

— سكا بونلرى اكلاتسه‌م بكا طارلمق دكل آجيرسك نه‌ئوفارى!

ديه استرحامه باشلاينجه بك چابق مرحمت ايدى ويردى . شدتلى قادين حالا نيقولسودن هوسنى الامامش . حالا محبتنه طويه‌مامش .

نيقولسو سركذشتنى ده اكلاتدى . انك افاده‌سنه كوره كويا پدرى برچوق ميراث براقامش . واقعا معامله‌سى بيوك ايمشسه‌ده بورجلرى دخى اونسبتده ايمش . ويانه‌ده برآقتريس نصلسه كنجلكى حسبيله .... ذهنى چله‌رك جزئى ميراثنى ده اكا يديرمش . بوقادين ايچون برچوق دووه‌للولر ايتمش . بريسنده خلاف قاعده برحركت ايدرك خصمنى تهلكه‌لى برصورتده يارەله‌ديكى ايچون التى آى مدتله حبسه محكوم اولمش . ايشته بو محبوسيتدن قورتيله‌لى هنوز اوچ اى اوله‌رق طوغريجه كلوب نه‌ئوفاريجكنى بوله‌جق ايمشسه‌ده نه‌چاره كه الده آووچده برشيئى قالمديغندن بختنى صوك دفعه اوله‌رق بردها قارده تجربه‌يه مجبور اولمش ايمش .

اكر نيقولسو پدرندن قالان ميراثك اييجه كليتلو اولديغنى وفقط انكده ويانه‌لى آقتريسه كفايت ايده‌مديكنى وصكره بو آقتريسدن انتقام ايچون قارينك الماسلرينى چالديغنى وقادين طرفندن اقامهٔ دعوا ايدلمش ايسه‌ده برمزور اووقات بوله‌رق انك واسطه‌سيله الماسلر آقتريسك دكل كنديتك اولديغنى وحالا پاره‌سى بيله‌ويره‌مامش بولنديغى حقنده‌كى برهانلر ايله

ياقه‌يى قورتاره بيلديكنى وفى الواقع برچوق
دوولولرى اولمش وانلرك برينده بولمز
حركتى ايچون حبسده آتلمش ايسه ده
بونلر آقتريس ايچون اولمق شويله طور
سون جديجه سبيلر ايچون بيله اوليوب
مثلا قاره حيله قانق كبى رذيلانه بر
طاقم سفاهتلر بولنده وقوعه كلديكنى ده
سويلمش اولسه ايدى اوزمان سركذشتنى
تماميله اكلامش اوله جق ايدى .

هله نيقولسو بودفعه نه‌ئوفارى طرفندن عفو اولنديغى بك بيوك برعنايت اولمق اوزره تلقى ايلدى . يلده يوز اون بيك فرانق ايراديى اولان وكنديسيله ياشامق ايچون هيچ بر مانعى بولنميان كنج كوزل لطيف صاحب هنر بر قادين ! اويله سرسرى يه بوندن اعلا نعمتمى اولور ؟

نه‌ئوفارى دخى نيقولسو ايله مناسبتنى تجديد ايلديكى ايچون بك ممنون قالدى . الده برپاره‌سى بولنميان وكنديسيله برابر ياشامق ايچون هيچ برجهتدن مانعى اولمق شويله طورسون هرجهتدن مجبوريتى ده بولنان كنج كوزل يافيشقلى جرأتلى بر دوست ! اويله چلغين برقادينه بوندن اعلا ارقدشمى اولور ؟

ارتق ايكى چلغين باش باشه ويره‌رك ياشامغه باشلاديلر . نه يازلرك نه قيشلرك صورت كذرانندن خبرلرى بيله يوق . چونكه موسيو آكيلو قوچوغاريدن سس چيقميور صدا چيقميور . نه‌ئوفارينك قرنداشى وينكه‌سى ايله‌ده چوقدن مناسبتى كسيلمش . بونلردن ده برقاچ سنه‌در مكتوب بيله الديغى يوق . يازميورلركه السون . دنياده برابليشكى يالكز پارسده پانسيونده بولنان قزى روزادن عبارت كه اكا دخى باباسى باقيور . كنديسى چوجق ايله واقعا مخابره وپارسده بولندقجه ملاقات ايديور ايسه‌ده بومخابره‌يى بوملاقاتى ده قوجه‌سنك كورديكى لزوم اوزرينه ايديور . زيرا آدمجكز : « الله‌سنى اصلاح ايدنجه‌يه‌قدر وار نصل ياشار ايسه‌ك ياشا اما شو بيچاره معصومه نه حالده اولديغمزى بيلديرمامك ايچون كويا بزدخى سنكله قارى قوجه ايمشزده زواللى چوجغك اننه‌سى باباسى ايمشز كبى كوستر . مكتوبلركى اكا كوره ياز . آره‌لقده بروقتك اولورسه پانسيونه اوغرايوب كوروش . يوروب عقلنى فكرينى طوپلاينجه‌يه‌قدر اسرار معيوبه‌مزه واقف اولمسون ! » ديه رجا ايدرك نه‌ئوفارى يالكز بورجابى حقلى ومعقول كورديكى ايچون رد ايده‌مامش .

اوروپا مدنيتنك بويله عجيب وغريب نه‌قدر خرده‌لرى واردر ! ايكيسى برخانه ايچنده ياشادقلرى وهركس نزدنده زوج وزوجه‌در ديه طانندقلرى حالده حقيقتده

بربرندن مفارق اولان قاری قوجه‌لر هیچده نوادردن دکلدر. ایکیسی بربرینی یالکز سفره باشلرنده کوروب هله بعضلرینك حاللرینه خدمتکارلری بیله پك‌ده واقف دکلدرلر. برمملکت برمدنیت که هرکوشه‌سنده بیك رومان منجلی!

***

نه‌ئوفاری ایله نیقولسونك آره‌لرنده‌کی مناسبت ایکی اوچ سنه بردوزی‌یه دوام ایتمشدر. اما او «بردوزی‌یه» تعبیرندن هرجهتجه رنك مناسبتلری کل یکنسه‌سی اولدیغی ظن ایتمامللی. بومناسبت بعض ایضاحاته محتاجدرکه ایضاحات مذکوره دخی شورومانمزك الك بیوك قهرمانلرندن اولان نه‌ئوفارینك تاریخنی اکمال ایده‌جکاردر.

بونلر آره‌سنده مشروعیتندن غیرمشروعیتندن قطع نظر کرچکدن «معاشقه» عد اولنه‌بیله‌جك حال دها نیقولسونك پدری وفات ایتمزدن اولکی حاللری واوحالك‌ده مبادیسی اولوب یکی مناسبتلری منعقد اولدقدن صکره ایسه نه‌ئوفارینك نیقولسو یی‌ده قوجه‌سی برینه قویمسی اوزرندن چوق زمان کچمامش ایدی. همده حریفی قوجه‌سی برینه قویمسی ایکی جهتله صحیح وواقع ایدی. بریسی بعض سیاحتلرنده مادام چوقوغانو اسمنی المسندن‌ده استدلال اولنه‌جغی اوزره کندیلرینی طانییان پك چوق آدملره عادتا زوج وزوجه کبی کورونملری صورتیدرکه ایشته پیره لیماننده بزم احمد متینه دخی بوصورتده کورونمشلر ایدی‌ده احمد متین دوشونه دوشونه هجالیه و بوقارینك ایلك کورمش اولدیغی قوجه‌سی یاشلی برآدم اولدیغی حالده شمدی قوجه‌سی کورونن آدمك پك کنج اولدیغنی حسابه قاتەرق بولمش وتخطر ایلمش ایدی‌که قادین مادام چوقوغانو دکل مادام قوچاغاری اولمق لازم کله‌جکدر. ایکنجی صورت ایسه نیقولسو چوقوغانونك‌ده آکیلو قوچاغاری کبی کندی اوزرنده نه‌عاشق نه‌قوجه کبی هیچ برتحکمده اوله‌میه‌جغی مسئله‌سی ایدی. واقعا بوایکنجی صورت نیقولسو ایچون پك کوج تحمل ایدیله‌بیلن شیلردن ایسه‌ده کندیسنده نه‌عسکرلك نه‌ملکیه هیچ برصفت ومأموریت رسمیه اولمدیغی کبی یالکز تجارت وصرافلق ایله اشتغال ایدن پدرندن املاك واراضی دخی قالمدیغنه واملاك وسرمایه قالمش بیله اولسه بونلری اداره ایده‌جك قدرت فکریه ومساعیٔ ذاتیه بودلی قانلیده بولنمامسنه مقابل قاریده یوز اون بیك فرانق ایراد بولندیغندن بوایراده اولان سوداسی نه‌ئوفاری‌یه اولان سوداسنه‌ده غلبه ایلمدیکی

ایچون ولوکه خبرکور صورتنده اولسون بنه تحمل ایده کیدیور ایدی .

قاچ دفعه غوغا ایلدیلر ایسه‌ده حریف بر نتیجهٔ غالبانه استحصال ایده‌مامشدر . ذاتاً نه‌ئوفار بنك کندی حقنده اولکی کبی سوداسی قالمامشدر که اویوزدن اولسون برمدار غلبه النه کچه بیلسون . یالکز نیقولسو حقنده دکل آرتق نه‌ئوفار بنك هیچ کمسه حقنده سوداسی محبتی قالمامش ایدی . انك ایچون بعدما سودا محبت دینیلن شی براثر حمق و بلاهت اولوب هنوز دنیایی قونیه‌یی طانیمایان کنج قیزجغزلر ایچون معذور کوریله بیلور ایسه‌ده کندیسی کبی عالم کامل فیلسوف بر قادین ایچون هیچده معذور کوریله‌مز ایدی . انك الك اسلم کوردیکی شی انسانك کوکلی کیمدن خوشلانور ایسه انکله کولمکدن اوینامقدن اکلنوب زمان کچورمکدن عبارت اولوب یوقسه اویله عشق دینیلن شیئی بر مرض حالنه قویوبده انکله مریض اولمق آه ایتمك فریاد ایلمك کیجه اویقولرینی ترك ایلمك فلان عیب عقلایی کولدیره‌جك احوالدن ایدی .

کافهٔ احتساسات قلبیه‌یی بالجمله خصائل حسنهٔ انسانیه‌یی بالکلیه اونوتمق درجه‌لرینه کلمش اولان بو قادینك شوحالی نیقولسو ایچون بیوجك بر تسلی‌یی موجب اولیور ایدی . زیرا کندیسنی جداً سومك استعدادی وحقیقةً سویلك هوسی باقی اولمه بلکه بر بشقه‌سنی سوه‌رك کندیسندن واز کچر قورقوسی محقق ایکن قادینده او استعدادك او هوسك قالمامش اولمسی نیقولسودن بو قورقویی‌ده قالدیرمشدر .

برقاچ سنه وقوعاتی نتیجه‌سی اولان شوحالی خبر ویریور ایسه‌ك‌ده اصل شایان اهتمام اولان بر مسئله‌یی‌ده قارئلرمزه اکلاتملی‌یزکه بو دوزمه مادام چوقوغانونك قوجه‌م دیدیکی آدم ایله مناسبت صمیمه‌سی برقاندها تعین ایده بیلسون : برآره‌لق نیقولسو متره‌سی طرفندن کندیسنه ویرلمکده اولان آیده بشیوز فرانق جیب خرجلغنی آز کوره‌رك شو قادینه بر کوزل اویون اوینامق یعنی ثروتنك بر بیوك قسمنی کندی بوغاز جغزینه کچورمك ایچون نه‌ئوفاری‌یی بورسه‌لرده اسهام اوزرینه معامله‌جیلك یاپمغه تشویق ایتمش ایدی . یاوری طالع ایله بر کوزل قولپو یاپارلر ایسه سرمایهٔ موجودی اوچ درت قات آرتدیرمق بیله ممکن اوله‌جغنی والك بیوك مادامل‌ك بیله بو ایشلر ایله اشتغاللری موده حکمنده بولندیغنی چوق اکلاتدی ایسه‌ده نه‌ئوفاری بو سوزلری دیکله‌دی دیکله‌دی‌ده نهایت امرده :

— بن سکا برشی سویله‌یه‌یمی نیقو -

لسو . الك بكنديكم فيلسوفلرك بريسی ده شو پهوزدر . اندن الديغم نصيحت اوزرینه بندن اول كلمش اولانلرك بكا براقدقلری ثروتك برحبه‌سنه طوقنه‌دم . زیرا زائل اولورسه یرینه قویمق اقتدارینی كندیمده كوره‌مدیكم كبی پاره بریكدیرمك ایچون چالشوب چباله‌مغی ونفسی هرهوسندن منع ایتدیكی ونهایت بریكدیردیكم پاره‌یی ورثه‌یه ترك ایدرك آخرته طوغری یتیلوب كیتدیكی ده هیچ عاقلانه برحركت صایه‌مم . شمدی بكادوشن‌شی شو ثروت متوارثه‌نك یوزاون بیك فرانق ایرادیله پرنسلر كبی یاشامق وبعده‌انی بكا ترك ایدنلر كبی بن ده‌قزیمه ترك ایدرك بوعالمدن چیقوب كیتمكدر . بونك خلافنه اوله‌رق هرنه‌سویلرایسه‌ك برقولاغمدن كیرر دیكرندن چیقار . احتمال‌كه برقولاغمدن ده‌كیرمز . بناءً علیه شو حالده یاشامق ایستر ایسه‌ك فبها ! ایستمدیكك صورتده انتخاب ایده‌جكك شمندوفردن سكا برده ایكنجی صنفدن بربیلت واردر . جانك ایستدیكی یره‌قدر كیدرسك دوستم !

دیدی وبوسوزی كوزلجه اكلایوب اكلایه‌مامش اولدیغنی كورمك ایچون‌ده آدمجغزك یوزینه بردقتلی باقش ایله باقدی‌كه بوباقشده قارینك كوزلرندن چیقان ذكاوت علولری نیقولاسو كبی اولور اولمز شیدن قورقیان حریفی بیله قورقوتدی .

مبادیٔ مناسبات عاشقانه‌لرنده‌نه‌ئوفاری بوهوپبا دلی قانلینك هنرلرینی معرفتلرینی ذكاوتنی استعدادینی پك‌بكنوب زواللی قوجه‌سنی كندیسنده بونلرك فقدانیله تحقیر ایتمكده اولدیغی حالده‌شمدیلرده نیقولاسونك هنر ومعرفتی دنیلن شیلردخی نه‌ئوفارینك كوزندن دوشمش اولدیغنی تفصیله حاجت وارمیدر ؟ نیقولاسو واقعا برچوق علملری فنلری كورمش ایسه‌ده هیچ بریسنی بتوره‌مامش . هیچ بریسندن انسانه مدار افتخار اوله‌بیله‌جك بهره قازانه‌مامش . قادینلر میاننده هرشیئی بیلور برپارلاق آدم كبی كورونیور ایسه‌ده هرهانكی مسئله‌ده برازتعمق ایدیله‌جك اولسه موسیو له‌بویار چوقوغانونك معلوماتی پك صیغ قالدیغی میدانه‌چیقی ویریور . حدذاتنده متكبر مغرور اوله‌رق بونلری محافظه ایچون دخی واقعا هركسده بولنه‌میه‌جق قدرفكر شیطنت وملعنت صاحبی اولان دلی قانلی‌یه هرمناسبت دوشدكجه حدینی بیلدرمك دخی نه‌ئوفارینك كندیسنه مسلك ایدندیكی احوالدن اولمسیله بوحال آره‌لرنده مناظره ونزاعی هیچ اكسیلتمیور .

شو یولده كی منازعه‌لر اوزرینه بوعاشق وعاشقه برقاچ دفعه عادتا قطع مناسبت درجه‌لرینه كلمشلر ایدیسه‌ده نه‌ئوفاری‌یه بر نیقولاسو مطلقا لازم

اولديغى كبى نيقولسويه دخى برنه‌ئوفارى مطلقا لازم اولديغى ايچون بنه عقد مصالحه واعادهٔ مناسبته ايكيسى ده مجبور اوليورلر ايدى . هله الك صكره بردفعه‌سنده اوچ آى قدر طارغين قالمشلر ايدى . بو طارغينلق مفارقت كليه درجه‌سنه قدر وارەجق ايدى . زيرا نيقولسو :

— نه‌در بنم بوقارى‌يه مغلوبيتمك سببى نه‌در ؟ . برقمارخانه‌ده صايمجى اولسه‌م بنه چكينورم . هيچ چكنه‌ميه‌جك اولسه‌م فرانسه‌نك اجنبى آلاينه كوكللو يازيلورم‌ده بنه يه‌جك اكمك كيه‌جك البسه بولورم . دها كنجم !

ديمش اولديغى كبى نه‌ئوفارى دخى :

— نه‌در بنم بوجاهل متكبر عنود حريفدن چكديكم ! بوقدر تحكم آلتنده قاله‌جق ايسه‌م بارى قوجه‌مك قهربنى چكرم‌ده قوجه‌سندن قاچمش و برغير لايق عاشقه چاتمش ديه هرحقيقت حالمزه واقف اولانلر نزدنده يوزم قزارمقدن قورتلمش اولورم !

ديه عادتا صلاح حاله طوغرى‌ده كوزلرى برراه حقيقت كورمكه باشلامش ايدى . انجق اوصره‌ده يكى برهوسى نه‌ئوفارى‌يى تكرار نيقولسويه محتاج ايلديكى كبى كنديسنى برقمارخانه‌يه صايمجى قبول ايتديره‌بيلمك امرنده نيقولسونك مراجعت ايلديكى يرلردن الديغى رد جوابلرى انى‌ده تكرار نه‌ئوفارى‌يه باش اورمغه مجبور ايلمش اولديغندن اوچ آى ظرفنده دوچار اولديغى بش التى بيك فرانق بورجى مترەسى طرفندن تأديه اولنه‌رق مناسبتلرى تكرار تجدد ايلدى .

*
* *

نه‌ئوفارينك بودفعه دوچار اولديغى هوس دكز سياحتى ايدى . واقعا شمدى‌يه‌قدر بونك‌ده برقاچ درلوسنى ياپمش ايسه‌ده اخيراً انكليز مشاهير نسواندن مادام براسه‌ى نام قادينك بردور عالم سياحتنى مبين قلمه الديغى كتابى اوقوينجه آغزينك صوبى آقمش . ايشته اويله‌جدى بريولده برسياحت اجراسندن ماعدا بونى قلمه الوب طبع ايتديركى‌ده دوشونمش ايدى . كنديسنه ديمش ايدى‌كه :

— نه‌دن قلمه المه‌يم ؟ قلميله اشتهار ايدن قادينلرك معلوماتى بندن زياده‌مى ؟ فرانسزجه قدرت قلميه‌م اولور اولمز فرانسز قادينلرنده بيله بوقدر .

واقعا مادام براسه‌نك سياحتنامه‌سنى هركيم اوقوسه اويله بردور عالم سياحتى ياپمغه مطلقا هوس ايدر ايسه‌ده سياحت مذكوره‌نك موقوف عليهى اولان شروطى

میلیونده بر بختیار جامع اولهمیهجغی ایچون یاپهمز . موسیو ومادام براسهی نامنده بر زوج وزوجه دوشونملیکه اولا ایکیسنكده کمیجیلکده کی مهارتی مکمل ! ایکیسنكده ثروتی حسابسز . ایکیسیده بویله بردور عالم سیاحتی یاپمق آرزوسنده متحد . بونلر سونیام نامنده قرق یدی مترو طول سکز مترو یکرمی بش سانتیمترو عرضنده ٥٣١ طونهلاتو استیعابنده اوج دیرکلی قوجهمان بر کمی یاپدیرمشلر . او قدر مکمل که برسرای سیار اطلاقنه شایان. چونکه انکلترهنك برنجی انشائیهدستکاهی اولان لانپورنفابریقهسندهبول پاره صرف اولنهرق یاپلش . درت بش چوجقلری اولدیغی حالده دایهلر یله معلملر یلهمربیهلر یله بونلریده کمی یه المشلر . حتی یدی سکز قدر ارقداش دخی بولمشلر که جملهسی کندیلری کبی کباردن ودکزمراقلیسی آدملردندر . فامیلیاجه دکل جمعیت احبابجه بوکمی یه بنمشلر . کمینك برده اوفاجق وابورماکنهسی وارکه هوا بالکلیه لیمان اولدیغی زمانروزکاربولنجهیه قدر کمی یه ساعتده سکز میل سرعت ویریور . بر سنه مدت دکزلر اوزرنده کزهرك کرهٔ ارضی دائراً مادار سیاحت ایلمشلر . ضبط وقوعات وظیفهسی ده قادینه حوالهایدلمش . اوقدر کوزلزمان کچورمشلر اوقدر شیلر کورمشلر که انسان بونلری کتاب اوزرنده اوقودیغی زمان بیلهحیران اولوب قالیور . هم بوسیاحت رومان طرزنده بر خیال دکل . بالفعل اجرا اولنمش برحقیقتدر . بناءً علیه دوشونملی که بونی اجرا ایتمکده کی صفا نه درجهلره وارر ؟ بز بیله بو کتابی اوقودیغمز وقت حاوی اولدیغی کوزل شیلری رؤیامزده کورمك درجهلرنده مجلوبی مجذوبی اولمش قالمش ایدك .

نهئوفاریبی بومراقده تقویه ایدر برشی دها وارایدی که اوده رومانیا ملتندن هنوز هیچ برکمسه سپورنوتیق یعنی صفای بحری مراقنه دوشمهمش اولدیغندن کندیسی بو یولده اشتهارایدهجك اولورسه ملتنك ایلك صفای بحری اربابی اولمش صاییلهجق ایدی . بواهمیت آز اهمیت دکلدر . اوروپا کبارنجه بویله هرشینك ایلکی اولمق مودهسی الك بیوك شیقلق صاییلور . یکی یاپیلان برتونلدن رسم کشاد کونی ایلك کچهجك قطارده بولنمق یاخود هنوز هیچ برکمسهنك چیقمهمش اولدیغی طاغه ایلك کندیسی چیقمق کبی برنجیلکاره اوقدر اهمیت ویریلور که بوکا موفق اولانلر آلقشلانورلر . فرانسه پروسیا محاربهسنده ایلك مقتول دوشن نفر ایچون بر هیکل مخصوص رکز اولندیغی مسموعمز اولمشدر که

سائر مقاول دوشن بكارجه نفرات ايله بونك آره‌سنده ايلكلكدن بشقه بر فرق يوقدر .

ايشته بو ملاحظاته وصفاى بحريدن هر زمان المش اولديغى لذته مبنى نه‌ئوفارى دخى بيوجك بردكز سياحتى اجراسنى هوس ايتمش وهوسنى مطلقا موقع اجرايه دخى قويه‌جغى دركار بولنمش ايسه‌ده بوسياحتده كنديسنه اول باول بر رفيق لازم اولديغى حالده نيقولسو ايله طارغن بولنمسى فنا بر تصادف حكمنى المش ايدى . اكر بو آنده قوجه‌سى يانه كلوب ده شوررفاقتى قبول ايتمش اولسه ايدى قادين نيقولسوبلميه‌سندن قورتلمش وارتق بتون بتون قوجه‌سنك قاريسى اولمش قالمش اوله بيله‌جك ايدى . حتى كنديسى بيله قوجه‌سنه بويله بر تكليفده بولنمغى درخاطر ايلدى ايسه‌ده ايش كوج صاحبى آدمك بو تكليفى قبول ايتميه‌جكنى بلديكى ايچون ايده‌مدى . نيقولسوده چيقه كلديكندن سياحت مصممه‌يى‌ده انك رفاقتيله ايتمك طبيعى حكمنى الدى .

بونلرك مصالحه‌لرى ترييسته‌ده وقوعه كلمش ايدى . والسقو واپورينك استانبو . لده اولديغى وابجاره وبرلمك اوزره بولنديغنى ترييسته‌نك بحريه غزته‌سنده كورديلر . والسقويى ذاتاً طانيورلر ايدى . خلاصه بركره بو واپوره بينه‌رك اوفاجق برسياحت ياپمشلر ايديكه اوزمان مذكور واپور غايت زنكين بر مولدوانك مالى ايدى . اندن صكره الدن اله كچه‌رك نهايت ابرائيللى بر قپودان مبايعه ايتمش وصفاى بحرى هوسكارانى كزديرمكه باشلامش ايدى . استانبوله كليشى دخى ينه تنزه بحرى مراقنه دوشن بر جمعيت خلقنى كتورمك ايچون اولوب بوندن صكره‌ده اويله بر جمعيت ويافامليا وار ايسه واپورينى وكنديسنى انلرك خدمتنه عرض ايده‌جكنى بتون اوروپانك بحريه غزته‌لرينه كوندرديكى اعلاننامه‌ده بيان ايليور ايدى .

واقعا نه‌ئوفارى بشقه بر سنجاغى حامل اولان كيلرده بينه بيلور ايديسه‌ده والسقونك كندى ملتى بيراغنى حامل اولمسنده بشقه بر شيقلق بولدى . نيقولسو ايله برابر همان استانبوله كلدى . موسم هنوز كانون ثانى اولوب دكزه چيقيله بيله‌جك زمان اولمديغندن براز بكله‌مكه مجبور اولمش ايدى . اوقيش احمد متينك ايوانسرايده ملكة البحرى انشا ايتديرمكده بولنديغنه دائر استانبول غزته‌لرينك شئونات يوميه صره‌سنده يازدقلرى شيلرى دخى اوقو . يه‌رق حتى بردفعه كنديسى‌ده كيدوب انشا آتى كورمش ايديسه‌ده هيچ كورمديكى بيلمديكى طانيمديغى بر بيانجى آدمه رفاقت تكليفنه جسارت ايده‌مامش ايدى . بوسه هيچ عقلنه كلمامش دكل . حتى احمد متينك

بوقدر متمدن تربيه‌لی نازك برآدم اولديغنی بيلسه‌ ايدی بلكه دها استانبولده ايكن رفاقت تكليف ايدرايدی . الك تربيه‌لی بر آوروپاليدن هيچ برفرقی اولمديغنی پيره‌ده ايلك ملاقاتنده كوروب اكلاديغی ايچون رفاقت تكليفنك مقدمه‌سنی ده اورانه سرده جسارت‌ايده‌بيلشدر .

خيرخير ! خطا ايلدك احمد متينك براوروپالی كبارزاده قدر متمدن وتربيه‌لی اولديغنی پيره ليماننده كی ايلك ملاقاتده تقديرايتمش دكلدر . كنديسی والسقو واپوريله شباط اوائلنده استانبولدن چيقوب طوغريجه پيره‌يه كلمش‌ايدی‌ده احمدمتينك استانبولده قاضی‌كوينده كی انكليز قولوبی خلقيله ضيافتلشديكنه‌فلانه دائر غزته‌لرك يازديغی فقره‌لری دخی پيره‌ده اوقومش‌ونهايت قلعهٔ سلطانيه‌ده‌كی يونان قونسلوسنك مساژه داتی غزته‌سنه نقل اولنان مكتوبی‌ده بونلره منضم‌اولمش ايدی .

تنزه بحری‌اربابی يكديكرينك حركاتندن پك مكمل خبردار اولورلر . ذاتاً بوتنزهدن الك بيوك مقصد اشتهار ايتمك اولديغندن يومی غزته‌لرك بيله « سپور » سرنامه‌لی برقسمی‌اولديغی كبی يالكز بو تنزهاتدن بحث ايتمكه مخصوص غزته‌لر دخی واردر . حتی « يات » سرنامه‌سيله پارسده طبع ونشر اولنان بردانه‌سی الك مشهوراولوب بزم قايق‌ياريشلرينه‌وارنجه‌ يه‌قدر دنيانك هرطرفنده وقوعه كلن تنزهات بحريه حقنده پك‌اعلا معلومات ويرر . پوسته واپورلرينك كافه‌سنده بوغزته‌لردن بولنديغی كبی هوتللرووقرائتخانه‌لرده‌ده بولنور .

ايشته بزم احمدمتينك پيره ليماننده والسقوسفينه‌سنده موسيوومادام‌چوقوغانو ناميله طانيديغی حالده اصل اسمی مادام نه‌ئوفاری‌ی قوچاغاری اولان اوكوزل نازك لطيف تربيه‌لی قادينك تاريخ خصوصيسی شوندن عبارت اولوب واقعا بنه‌حكايه ايلديكمز خصوصيات احوالنده صوك درجه‌يه قدر اختصار واجمالی التزام‌ايلمش ايسه‌كده قارئلرمز بوقادينك نصل برآفت اولديغنی بوحكايهٔ مختصره‌دن دخی البته استخراج ايده‌بيلورلر . فقط كندی حقنده ويره‌جكلری حكمده خطا ايتملرينی‌ده آرزو ايلرز . بوقادينده سيئاتك كافه‌سی مع‌زيادة موجود ايسه‌ده علم وعرفانه‌ده هيچ ديه‌جك اوله‌مديغنی قارئلرمزك قبول ايتملری آرزوسنده‌يز . قادينك الك بيوك قصوری دائما سوء قرينه دوچار اولمسندن عبارتدر . قوجه‌سی‌ده نه‌سناً نه‌فكراً نه عرفاناً كنديسنه كفو دكل ايمش . يوقسه برحسن قرينه تصادف ايلمش اولسه‌ايدی

قادين كنديسنى ينه كندى وجدانى نظرنده بعضاً كريه كوره جك درجه لرده كى بقيهٔ انصافيله ينه بوله كه بيلور ايدى .

اوت ! كنديسنده بويله بر بقيهٔ انصاف وار ايدى . حتى انك بيوك مؤاخذه سى تأثيرينى ده احمد متينى كورديكى آنده حس ايلدى . اكر كندى ماهيتى نه دن عبارت اولديغنى اعترافه جسارتى اولسه ايدى احمد متين مادام قوچاغارى اسمنى اورته يه قويديغى زمان انكاردن كلمليمى ايدى ؟ « اوبنم ! اسكى معارفه مزى تجديد ايده لم ! » ديمه مليمى ايدى ؟ بوكا بدل نه دن اويله بردن بره رنكى آتوب حالنى بللى ايتمامك ايچون ده اودرجه لرده جبر نفسه مجبور اولدى ؟ شبهه يوق كه بقيهٔ انصافندن !...

« ٥ »

(صفحهٔ تاريخه بر نظر)

مادام چوقوغانونك خصوصيات احوالى تاريخنى يوقاروكى فقره ده كو- رلديكى قدر طانيدقدن صكره زوجى اولمق اوزره تشهير ايلديكى نيقولاسونك احمد متينى كورر كورمز نيچون خوشلانه ميه - رق حتى بو آدمه و يريله جك قوشلق ضيافتنده حاضر بولنمامغه قدر مجبوريت حس ايلمسنده كى حكمتك ده نه دن عبارت بولنديغى دها واضح اوله رق ميدانه چيقاريله بيلور . حريفك كوسكوندلكنه سبب ظاهرى مباحث تاريخيه ده كى جهلنك اورته يه چيقارلمسى مسئله سندن عبارت كورلمش ايسه ده سببك بوندن عبارت اولديغنى دخى پك قولايلقله اكلا- شيله بيلور . نيقولاسو چيلغين وكوزل قادينك دكز سياحتنه اولان مراقى نه درجه لره وارديغنى وبو سياحتى قلمه آله رق مادام براسه ى كبى شهرت پيداسى ايچون سياحتك پارلاقلغنه ياردم ايده جك شيلره نصل جان آته جغنى و بو حالده احمد متينك ميدانه چيقى ويرمسى نصل جانه منت بر تصادف اولديغنى تقدير ايتمش بولنمسيله بو حالده كنديسنه صولده كى صفر كبى بر اهميتسزلك ترتب ايده جكنى كورمش ايدى . بونى كورديكى حالده هيچ كور- ممش كبى سكوت ايده جك اولسه ايشك دها ايلروسى ايچون دها بيوك بر تهلكه يه ميدان ويرمش اوله جغنى ده دوشونديكندن احمد متين هر حقيقته واقف اولوب ده كنديسى بتون بتون دوشمكدن ايسه اندن اول شايد ايشك ايلروسنى دها صاغلام بر قازيغه باغلامق ممكن ايسه بو امكانى شمديدن تجربه ايتمك ايچون بو يله بر طارغنلق چيقارمش ايدى .

واقعا تدبيرنده اصابت دخى ايتمش اولديغنى چابقجه تحقق ايلدى . زيرا احمد متين قوشلق طعامندن طولايى كوزل

مادامه تشكرات لازمه‌یی بالايفا عودت ایده‌جكی صره‌ده آره‌لرنده چار چابق حاصل اولمش بولنان تكلیفسزلكه قريب بر مناسبتدن جرأت الەرق اكر بشقه بر مانعلری یوق‌ایسه بو اقشام دخی طعامی برلكده ملكة‌البحرده ایتملرینی و اكرچه هیچ بر تدارك كورمك ایچون وقتلری قالمامش‌ایسه‌ده اصل مقصد صحبتك دوامنده اولوب بونك ایچون‌ده ماحضرله اكتفا اولنه بیله‌جكنی درمیان ایلدیكی زمان مادام چوقوغانو بو تكلیفی كمال ممنونیت نازكانه‌ایله قبول ایلمش ایدی‌ده اواقشام اوزری نیقولسو حالا طارغین طور یله عودت ایلدكده كیفیتی اكا دخی اكلانه‌رق اكر كندیسی‌ده احمد متینك اقشام طعامنه برلكده كلورایسه فیها كلدیكی صورتده والسقونك برنجی قپودانی برلكده الەرق پك اعلا كیده بیله‌جكنی وحتی یانده هیچ بر كمسه‌یی‌ده القمسزین كیتمك بیله ممكن اوله‌جغنی افاده ایتمش ایدی . بونك اوزرینه موسیو ومادام چوقوغانو آره‌سنده برمحاوره وقوعه كلمش ایدی . نیقولسو دیمش‌ایدی‌كه :

— آه نه‌ئوفاری ! سنك هو پالغك بعض كره حد معروفی تجاوز ایتمامش‌اولسه نه كوزل ارقداش اولور ایدك . بنی قزدیران شی او یله بعض مسائلده جهلك میدانه چیقمسی‌ده دكلدر . نه یاپه‌لم ؟ كنجلك حسبیله تحصیله او قدر اهمیت ویره‌مدم . بونكده سببی سنسك یا ؟ هپ سنك سوداك ایله مشغول اولدیغم ایچون جاهل قالدم . نه ایسه اورالری شمدی لازم دكل . فقط بن اصل بنه سنك ایچون قورقیورم . بو هوپالغك كه‌وزه‌لكك حسبیله یكدیكرمزك زوجی زوجه‌سی اولمدیغمزی ونه‌سی اولدیغمزی‌ده حریفه سزدیره‌جك اولورسه‌ك او زمان كندی كندیكی كپازه‌ایتمش اوله‌جقسكده‌ایشته بن اصل بوندن قورقیورم .

— قورقدیغك شی پك‌ده یقین‌ایمش . زیرا حریف بنی همان‌همان‌طانیق درجه‌لرینه كلدی .

— الله‌عشقنه ! دیمه الله عشقنه ! آه انك كوزلری توكلی پارل پارل پارلامیور . نه‌شیطان‌شی ! ای سنی نره‌ده كورمش نصل طانیمش ؟

— بنی هیچ بر یرده كوروب هیچ برصورتده طانیدیغی یوق ایسه‌ده بن آكیلو ایله یكی ازدواج ایتمش اولدیغم زمان بوآدم اووقت هنوز اون‌درت اون بش یاشنده برچوجق اولدیغی حالده باباسی اولان آرناوتمی بوشناقی حاصلی برمسلمان تاجر ایله او یمزه كلمشلر برخیلی كونلر مسافر اولمشلر . بن‌ده بووقعه‌یی تخطر ایدیورایسه‌مده دلی قانلی‌یی پك‌ده

تشخص ایده‌میورم . اوده بنی تشخص ایده‌میور . یالکز مولدوان اولدیغمزی اکلامسی اوزرینه بندن مادام قوچاغاری‌یی صوردی . احتمال که اسملرك مشابهتندن یعنی اصل اسمم اولان مادام قوچاغارینك شمدیکی اسمم بولنان مادام چوقوغانویه براز بکزه‌مسندن طولایی تخطر ایلمشدر .

— حاصلی سنك اصل مادام قوچاغاری اولدیغکی و بحله مناسبتك نه‌دن عبارت بولندیغنی اکلامدی‌یا ؟

— خیر ! فقط ولوکه اکلامش اولسون بیانجی برترکدن نه احترازم اوله‌جق ؟

قادین بوصوك سوزی معنالی برتبسم ایله سویلمش ایدی . ارقداشی دیدی‌که :

— شویله برکره کوروشوب بعده آیریله‌جق اولسه‌ق هیچ احترازمز اوله‌مز ایدی . فقط سن درحال حریفه رفاقت تکلیف ایلدك .

— مورده برقاچ کون کزینه‌لم دیدم .

— انك بقیه‌سی‌ده صکره تکلیف اولنه‌جغنی اکلامزمی‌یم ؟ ایلك کورشده بوتکلیفی ایدن نه‌ئوفارینك ایشك صوکارینی نه‌درجه‌لره قدر واردیره‌جغنی بیلمزمی‌یم ؟

— ولوکه اویله اولسون !

— بن‌ده اولمسون دیمك ایستمیورم . فقط حریفك یاننده بکا قوجه معامله‌سی ایتمیوب‌ده اویله تحقیرلره ده ترذیللره ده بولنه‌جق اولورسه‌ك قویه‌مز مطلقا میدانه چیقه‌رق اصل سنك محجوب قاله‌جغکدن اندیشه ایدرم . بناءً علیه تصمیم ایلدیکك سیاحت ایچون سکا احمد متین بندن زیاده لازم ایسه باری بن بتون بتون آره‌دن چیقه‌یم ده سن نه‌حالك وار ایسه کور دیمك ایستیورم .

— واقعا احمد متین بکا سندن زیاده لازم ایسه‌ده سن‌ده هیچ لزومسز دکلسك ! بندن مفارقتکی ایستمم . هم حقیقت حالده کوکلم اصل سندن خوشلاندیغنی ده بیلمز دکلسك‌یا ؟

— اویله ایسه سنکله یکیدن برمقاوله یاپه‌لم . بن رفاقتده دوام ایدرم . سنك هرقهرکی ده چکرم . لکن سن ده بکا کرچکدن زوج معامله‌سی ایتملیسك . حریفه اسرارمزی هیچ بللی ایتمملی‌یز . بر بیانجی آدم نظرنده کندیکی کپازه ایتمکده نه‌ذوق واردر ؟ آه نه‌ئوفاری ! کنجلك کوزللك هنر معرفت لطافت ذکاوت ثروت وسامان کبی برقادینی الك بیوك بختیارلقلره نائل ایده‌جك شیلرجه هیچ برنقصانك یوق . برازده‌جدیتی آرتدیره‌جق اولسه‌ك برنجی قادین اولور ایدك .

— برازده جدیی آرتدیره جق اولسه‌م سنکله سورتوب طوره‌جغمه مشروع قوجه‌مه زوجه وجکر پاره‌سی قزمه والده اولور ایدم . بدلا حریف بونی دوشونسه‌دك آ !

واقعا نیقولسو دوشونمکه باشلادی . اما نه‌ئوفاری دخی دوشونمکه باشلادی . ایکیسی‌ده اینجه دوشوندکدن صکره نه‌ئوفاری دیدی‌که :

— مع هذا حقك وار نیقولسو ! شرطلرکی‌ده قبول ایلدم . سن‌ده اویله هرشیئه برون صوقمغه قالقشمه . زیرا حریف غایت عالم کورنیور . اویله نقصان معلومات ایله بوآدمله بوی اولچمك اویه‌مز . ایکمز دخی دقتلی طورانلمده شوآدم ایله رفاقت ایده‌لم . سیاحتمزی صوك درجه‌یه قدر پارلاتمق ایچون بزه بوندن اعلا رفیق اوله‌مز . مع هذا حریف قبول ایدر ایسه ! زیرا دها قبوله یاقلاشدیغی‌ده یوق .

ایشته بویکی مصالحه اوزرینه‌دوزمه قاری قوجه اواقشام ایچون احمد متینك ایتدیکی دعوته اجابت کوستردیلر . یالکز ایکیسی اواقشامه مخصوص غایت مکلف برر توالت یاپه‌رق ملکة‌البحره کیتدیلر .

واقعا ضیافت ایچون هیچ برکونه تهیاته زمان یوق ایدیسه‌ده احمد متینك تدارکات وتهیاته احتیاجی‌ده یوق ایدی . کیسنده هرشیئی مکمل ایدی . سفره‌یی بش کشیلك اوله‌رق مینی مینی برسفره حالنده اوقدر کوزل دوناتمش ایدی‌که واسیلیکینك واکا معاونةً قاتر ینانك بوبابده کوستردکاری هنره قابلیته افندیلری‌ده شاشمش ایدی .

سفره‌ده احمد متین خانه صاحبی صفتیله باش بره اوتوروب صاغ طرفنه مادامی صول طرفنه قوجه‌سنی الدی . قارشو طرفده دخی عمر قپودان ایله حساب مأموری اوغلی ثریا موقع اتخاذ ایلدیلر . بونلر دخی صفت مأموریتلرینه تمامیله موافق برصورتده کیئمشلر ایدی . ذکی نه‌ئوفاری بونلری‌ده سفره‌ده کورنجه اوکونکی قوشلق طعامنده کندیسی دخی قپودان ایله باش ماکنیستی سفره‌ده بولندیرمامش اولدیغنه پشیمان اولدی . بویله هوسکارلر هوس ایلدکاری شیلرده برازده جهللری اولور ایسه اوجهللرینه کندیلرینی واقف ایده‌جك ظهوراته قارشو پك متیقظ بولنورلر .

ذاتاً نه‌ئوفاری احمد متینك هرحالنه قارشو غایت متیقظ بولنمغه مجبور ایدی . بومجبوریتی حسبیله الك زیاده اثر تیقظ کوستردیکی شی دخی واسیلیکی اولدی . اول باول بوقزی پك کوزل بولدی .

متعاقباً برخدمتکاره لایق اوله بیله جك درجه‌نك فوقنده سوسلی بوله‌رق عقلنه کلن شیلر صحیح اولمق لازم کلور ایسه انك ده سفرده اوتورمسی ایجاب ایلدیکنی دوشوندی اما ... ذهنی اوقدر ایلرویه وارمقدن منع ایچون‌ده جبر نفس ایلدی .

هله سفینه ایچنده هرکسك ادب وتربیه رعایتی ذکی قادینك عادتا نظر حیرتنه چارپدی . واسیلیکی یوزی غایت کولمکله برابر افندیسنه وسفره خلقنه فوق‌العاده تعظیم ایله معامله ایدییور . قاترینا دخی هرکسه وحتی واسیلیکی به بیله کوزل معامله‌ده بولنوب احمد متین بیله معیتی خلقنه وبالخاصه قپودان وحساب مأمورینه عادتا تعظیم بوللو معامله‌ده بولنیور . کوکرته اوزرنده بولنان لوستروم ایله طایفه‌لرك وآشجینك ایسه هیچ سسی چیقمیور . اوقدر ساکنانه کبارانه برحالکه نه‌ئوفاری بوحالی پارسده هنوز کبار فامیلیالرخانه‌لرینه کیروب چیقه بیلدیکی اثناده اوفامیلیالرك بعضلرنده کورمش اولوب انلردن بشقه هیچ بریرده کورمامش اولدیغنی کندیسنه اعتراف ایلیور .

* * *

بو اقشام سفرده کچ وقته قدر قالندی . سفره‌دن قالقلدقدن صکره دخی صالونده نصف اللیلدن صکره‌یه قدر قالنوب حتی مسافرلر کندی کیلرینه کیده‌جکلری زمان صباحه قدر وقت کچوره‌مدکلرندن طولایی حیفلانه‌رق کیتدیلر . زیرا احمد متین بونلره جغرافیای عتیق ایله تاریخ حقنده‌کی نظریاتنی سرده باشلامش ایدی که بویله برقونفرانسی کمسه‌دن ایشتمامش ایدیلر .

احمد متینك معهود اسکیجی یهودیدن بالمبایعه اوقومش اولدیغی رومانك تاریخ اوزرینه مبتنی اولمسی مناسبتیله سوزی آچه‌رق دیمش ایدی‌که:

— تاریخ اما « تاریخ » دیدیکمز شیئی بونامی حائز اولان دفترلردن عبارت ظن ایدر ایسه‌ك الدانورز مادام . « تاریخ » دینلن شی مدنیت نوع بشرك ترجمهٔ حالی دیمك اولوب بوحالده خیالدن بالکلیه عاری اوله‌رق صافی حقیقت اولملی دکلیدر ؟ حالبوکه اودفترلر ایچنده حقایقدن زیاده خیالات واردر . ثانیاً تاریخك حکایه ایلدیکی شیلر البته شوغبارستان عالمدن برقطعه اوزرنده وقوعه کلمشدر . اویله ایسه جغرافیایه تعلق تامی واردر . حالبوکه موجود اولان دفترلرك جغرافیایه بوتعلقی غایت آزدر . بالخاصه تاریخ قدیم ایچون ! زیرا اویله قطعه‌لرك احوالندن بحث ایدرکه اوقطعه‌لرك نه حدودینی تعیین ایده بیلور نه‌ده احوال داخلیه‌سنی ! ثالثاً تاریخك بحث ایلدیکی انسانلر البته متکلم اوله-

جقلر. حالبوكه تاريخ بو بابده كلياً جاهل اولوب او ملل قديمه نك اسانلرينى ده «السنهٔ ميته» دن عد ايلر . يرالتنده بريوزنده كوريلن آثار قديمه نك كافه سى حكايات تاريخيه نك برر شاهدى ايكن او دفترلرى يازانلر بونلره عقل ايرديره مينجه هر برى ايچون برر خيال اويدورورلر . يالكز ياريم عصر قدر زماندن برى علم السنه علم آثار قديمه اربابى درلو سياحتلر اجراسيله تاريخى خيال حالندن چيقاره روب حقيقت حالنه قويمق ايچون غيرت ايليورلر ايسه ده ايشك هنوز مقدماتنده درلر. دها تاريخك تاريخ اوله رق ميدانه چيقمسى ايچون پك چوق سنه لر لازمدر .

نيقولاسو — ديمك اوليوركه سزجه تاريخ الآن موجود دكلدر.

نيقولاسونك سوزه قارشمسى اوزرينه نه‌ئوفارى حريفك يوزينه ديك ديك برباقش و بو نظردخى احمد متينك دقتندن تباعد ايده مامش ايسه ده احمد متين هيچ بوزمیوب كمال جديتله جواب ويرمشدر. ديمشدر كه:

— خير موسيو! تاريخ موجوددر اما او قويان آدمك درجهٔ علم عرفانندو مرتبهٔ ذكاوت واذعانته كوره موجوددر. بافكز سزه برمثال ايراد ايليم . موجود اولان تاريخلر ميانندە ايتاليالى سزار قانتونك تاريخ عموميسندن دها مكملنى طانورميسكز؟

نه‌ئو فارى — سزار قانتويى ايشتدم اما اعتراف ايلرم كه كورمدم.

احمد — (كتبخانه سندن اليله كوستره رك) ايشته مادام! هر برى التيشر يديشر يوز صحيفه لك اون سكز جلددر. غايت مقبوليتندن طولايى برچوق لسانلره ده ترجمه اولنمشدر. بنده كى فرانسزجه در. دها بكن كون المده بولنديغى جهتله جلدى و صحيفه سى بيله خاطرمده قالمشدر كه طقوزنجى جلدك ۳۸۷ نجى صحيفه سندن باشلايور ايدى. تركلرك پك اسكى زمانلرده چينك «آلتاى» طاغلرندن ظهور ايلدكلرى و چين ايچنده برچوق غالبانه جولانلر اجرا سندن صكره ميلاد عيسادن بيك ايكيوز سنه اول هيانام چين امپراطور خاندانندن بر پرنس بونلره دخالت ايتمكله بردولت مخصوصه قوردقلرينى و بودولتك بيك سنه دن زياده دوام ايدرك ازجمله ميلاد عيسادن ايكى عصر مقدم بونلردن بووه‌حى نام حكمدار زماننده چينك شمال طرفلرينى بالكليه هرج ومرج ايتدكلرينى فلانى حكايه دن صكره اصل ترك نامنى نصل و نه زمان المش اولدقلرينى ده اكلاتمق ايچون ديوركه : «بونلرك اسم قديملرى هيونغ اولوب هيونغلردن برقاچ طائفه ليانغ شمالى حكومتى طرفندن فراره مجبور ايدلدكلرنده بيحال يعنى «بايقال» نهر

وكولى كنارلرينه التجا ايتمشلر ايدى . اورادە ايكن وحشى بر خلق بونلرى قتل عام ايلدى . يالكز اون ياشنده بر چوجق قالدى كه انك ده اللرى اياقلرى كسيلمش ايدى . بر صو باشنه قدر سوروكلنەرك اورادە بر ديشى قورته تصادف ايلدى . قورت ايله انسيت ايدرك قورت چوجغى بسلەديكى كبى چوجقدن حامل دخى قالدى . نصلسه بر طاغه قدر چكيلەرك اورادە اون نفر اوغل توليد ايلديلر . بعده بونلر جواردن بر طاقم قادينلرى اغتصاب ايلەرك چوغالمغه باشلاديلر . حاسەنا اسمنده رئيسى بويكى قبيلەنك باشى اولدى كه بو كلمه « قورت » معناسنەدر . واصلى نسلى قورت اولديغنى كوسترمك ايچون دە بايراغنه بر قورت قفاسى رسم ايلدى . بونلرك عددلرى چوغالەرق آلتاى جبالنك واديلرينه يايلديلر . اوزمان ترك نامنى الديلر كه چينليلر بو اسمى « توكيو » دیه تسميه ايلديلر . توكيو كلمەسى دخى چين لساننده « قالقان » ديمكدر . شمالاً سبير يا غرباً آرال دكزى وخراسان وجنوباً تيبت وترانسوقسيان ايله محدود اولوب غايت كوزل بر خلقك اقامتكاهى اولان يره حالا « تركستان » دنيلور »

نەئوفارى — ملتلرك منشألرى حقنده بو مثللو خرافات واقعا حالا حقايق تاريخيەدن اولمق اوزره مقيد بولنورلر . روماليلر ايچون دە ايشك ايچنه بر قورت كيرمزمى ؟ اما بونده بر بأس يوقدر .

— صبر ييوركز مادام! بو اوديديككز ميتولوژيلردن دكلدر . ميتولوژيلر بر بشقه جهتدن پك معنيداردرلر . قانتو بومسئلەيى تاريخ ميلادك ٣٥١ سنەسيله ٥٦٢ سنەلرى آرەسنده يازييور . بر ازدها اوتەدە يعنى ميلادك ٩٩٩ سنەسى حذاسنده تركلرك مسلمانلغى قبوله باشلاديغى زمانلردە دخى ديوركه:

« اوغوزلر ايرانليلر و خلفا ايله اوزون اوزادى يه محاربه ايدرك نهايت قطيعيدنده مغلوب قالنجه بر طاقمى چينه طوغرى پراكنده اولەرق اوو وەسى هم قبيلەلر بله برلشديلر بر طاقمى دخى عربلره تابع اولەرق مسلمان اولديلر . ايكى بيك فاميليا ايلەسالور مسلمانلغى قبول ايلدى و قره خان اسمنى الدى . ارقداشلرينه « تركمان » تسميه اولندى كه « ترك ايمان » دن مخفف اولەرق « مسلمان تركلر » ديمكدر .

نەاوفارى — اى شمدى بونلرى نصل انتقاد ايدەجكز ؟

احمد — سزار قانتو بو سوزلرى كنديلكندن اويدورمش دكلدر . اوده كنديسندن اول كلنلرك يازدقلرى دفترلردە كورمش ده انلردن آلمشدر . فقط بنجه اصل « تاريخ » بويله اولميەجق . او تاريخ ملاحظه ايدەجك كه تركلرك منشئ اولان

« آلتای » بوکونکی ترکجه ایله « آل طاغ » دیلن شیدر . « قرمزی طاغ » دیمك مادام ! جغرافیا ایله متعلق اولان اسم اول باول بویله تصحیح اولنوورده صکره دخی ایش تاریخ طبیعی نقطهٔ نظرندن تلقی اولنور ایسه کوریلور که انسانله قورتك بر مز تولید ایده بیلملری محال اندر محالدر . طبیعیٔ مشهور بوفونك « ملز » بحثنی اوقوبکزده بو محالیتی کورکز . کذلك ترك لسانه واقف اولانلر بیلورلرکه « ترکان » وياخود انك مخففی اولان « ترکن » دیمك « بن ترکم » دیمکدر . هیچ « ترك ایمان » بونده یوقدر . اسلامدن مقدم دخی ترکلر کندیلرینه « ترکن » دیرلر ایدی . حتی بو « من » اداتی هند وجرمن لسانلرینه ده قارشمشدر . « آلمان » و « جرمن » لفظنده اولدیغی کبی . معنی براز دکشمش ایسه ده علم لسنهٔ قدیمه اربابی بوکا « بن او آدمم » معناسنی ویریورلر .

« جنتلمن » کلمه سنده کی منه قدر ایصال فکر ایده طورکز . بونکله برابر شونی ده دوشونکز که « ترك » کلمه سی اوروپایه مجهول ایسه آسیایه مجهول دکلدر . احفاد نوحدن برینك اسمی ترك اولدیغی بوندن طقوز عصر قدر مقدم تألیف اولنمش بولنان عرب وعجم کتابلرینه یازلمشدر . انلرده کندیلرندن اول بولدقلری شیلری قید ایتمش اولمه جقلری درکاردر . الك قدیم اشعار ایرانیه ده ترك اسمی برچوق معنالرده قوللانیله رق استعمال اولنمشدر . شعرانك بعضلری ترکلرك کوزللکلرندن و بعضلری سرعت وشدتلرندن کنایه اوله رق بو اسمی شعرلرینه قویمشلردر . بو حالده دردنجیدن التنجی عصر میلاد آره سنده اوقورت حکایه لرینه او اسم یاکاشلقلرینه محل ویرن تاریخ بر مدقق نظرنده نصل حقیقت اوله رق قبول اولنه بیلور ؟ باخصوص میلاددن اون ایکی عصر مقدم بونلرك بر دولت تشکیل ایلدکلری یازلدقدن صکره !

نیقولسو ایله نه توفاری دوشونمکه باشلادیلر . هم دوشونیورلر همده بر برینك یوزینه باقیشیورلر ایدی . بو آره لق نیقولسو :

— اویله ایسه تاریخ بر بوش شی اولدیغندن انی هیچ ده اوقومق زحمتنی آلمیه لم :

دینجه نه توفاری حریفك چام دویرمش اولدیغنی اخطار ایچون قاشلرینی چاتار ایسه ده احمد متین بو سؤالی تمام جدیتله تلقی ایلدی . دیدی که :

— انی اما او حالده مدنیتز ایله وحشتز آره سنده هیچ بر فرق قالمز ، اصلنی نسلنی وشمدی یه قدر هیچ اولمزایسه بر مقدار اعصارینك صورت کذارینی بیلیان آدم

ايچون مدنيتده هيچ برلذت قالمز . حتى قريبدركه جغرافيا ايله تاريخ اولمز ايسه شو ايتديكمز سياحتلرده هيچ برلذتنى الهميز . دكز دكزه طاغ طاغه برون برونه ليمان ليمانه بكزه‌يه بيلور . حالبوكه هر نقطه‌نك اوكندن يچديكجه كويا او محلك ديلى وار ايمشده بزه برچوق شيلرى اخبار واخطار ايديورمش كبى سياحتدن متلذذ ومستفيد اولمقلغمز ايچون جغرافيا وتاريخده يد طولامز اوللى . معارف سائره‌يه‌ده آشنا بولنملى بز .

نيقولو — ياتاريخى او قدر چو - روتمش اولديغكزدن صكره . . .

احمد — خير ! ابن تاريخى چوروتمدم . دميجك دخى بويله برسؤالكزه جواباً ديدم كه : تواريخ موجوده انى اوقويان آدمك درجهٔ علم و عرفانه ومرتبهٔ ذكا واذعانه كوره مبين حقايق اوله بيلورلر . يوقسه تاريخلرده هر نه يازيلى ايسه حقيقت حال دخى اندن عبارت ديه حكم ايدى ويرمك انسانى مطلقا الداتور . ذاتاً تاريخدن برمقصد دخى انسانى الداتمقدن عبارت ايمش كبى بعض احوال ايله تواريخ موجو - ددن استشمام اولنه‌مزمى ؟

بو صوك سوزى اوزرينه نه‌ئوفار بنك نظر حيرتى آچلدى . او پارلاق كوزل كوزلر ايله احمد متينك كوزلرينك ايچنه باقه‌رق ديدى كه :

— نه ديديكز ؟ نه ديديكز ؟ تاريخدن برمقصد دخى انسانى آلداتمقدرمى ديديكز ؟

— اويله ديدم مادام ! بنجه علملرى « علوم مطلقه » و « علوم متعلقه » ديه ايكى قسمه تقسيم ايتمليدر . علوم مطلقه هيچ برملته تعلق اولميوب على العموم نوع بشر ايچون مطلق اولان علملر اولمليدر . حساب هندسه هيئت فزيق كبى ! بونلرك شويله برحكم وياخود بويله بر حكم و برملتدن برملت ايچون نفع وزيان ترتب ايدرمى ؟ اصلا ! اما علوم متعلقه برر وياخود بر قاچ جهتدن بعض ملل و امه تعلق اولانلردر . جغرافيا تاريخ و حقوق و فيلسوفى وسائره كبى . بونلرك شويله وياخود بويله و يره‌جكلرى حكملرك بر چوقلرى برچوق طرفلره تعلق پيدا ايلديكندن او ارباب تعلق كنديلرى خوشلرينه كتميان شيلرى رد ايتمك غيرتيله بو علملرى طوغريلق حالدن چيقاره بيلورلر . فيلسوفى دخى اولملرى بويله ايدى . اما صكره‌لرى انك بره اصول ‌نى ميدانه كتورديلركه اصول كوره هيچ برقومك احكام فيلسوفيه‌سنه متعلق اولميه‌رق بر مطلقيت صورتنى المشدر .

آره‌دن برآز زمان سكوت ودوشونجه ايله كچدكدن صكره نه‌ئوفارى ديدى كه :

— تحف ! علومك بو صورتده

تقسیمی هیچ بر یرده کورمش دکل ایدم .

احمد — بن ده کورمش دکلم مادام !

نیقولسو — وای بو تقسیم سزک تقسیمکزمیدر ؟

احمد — نه‌دن اوله‌مسون ؟ انسان قسمی علومی تحصیل ایتملی اما کندیسی‌ده علوم ایچنده مخلوط ومستغرق اولماملی . بلکه قوهٔ حافظه‌سی قدرت محاکمه‌سی ایله کندیسی اوعلومی محیط اوله‌رق نظر تأمل ومحاکمه‌سنده انی خمیر کبی یوغوروب ایستدیکی شکله قویه‌بیله‌رك بعده اکا کوره علوم مذکوره‌یی ملاحظه وتتبع ایتملی . بویله اولمزایسه جامع العلوم اولان برآدم نه‌یاپه‌جغنی نه‌ایده‌جکنی شاشیره‌رق همان همان بربدلا اولور قالور .

دوزمه‌قاری قوجه بردفعه دخی کمال حیرتله بربرینك یوزلرینه باقه‌قاله‌رق سکوته واردیلر .

***

نیقولسو ایله نه‌ئوقارینك بودفعه‌کی سکوتلری براز دها زیاده اوزادی کیتدی . احمدمتین اساسنی قویمش اولدیغی بحثك براز تمهیداته یول آچمق ایچون دیدی که :

— حب نفس نه عجیب شیدر . بر انسانده حکمنی دائما کوستردیکی کبی بر فامیلیاده برملتده وعلی العموم نوع بشرده‌ده دائما حکمنی کوستریور . برتك انسان مطلقا کندیسنده سائر بنی نوعندن فضله برمزیت بولمسنه هوسکار اولیور . هرکس دخی انسان ایسه‌ده کندیسی البته هرکسه فائق اولمق ایچون دها شویله دها بویله اولدیغنی نفسنه اثبات ایلیور . بر فامیلیا دخی بویله‌در . حتی برملت بیله ! هیچ برملت یوق که کندیسنی برویابرقاچ جهتدن ملل سائره‌یه فائق بولمسون . نوعیت عمومیهٔ بشریه‌ده دخی بوحال واردر . انسانلغك برچوق قصورلری نه اوانسانلری حیوانات سائره نظرنده‌بیله محجوب براقه‌جق شیلر ایکن انسان محجوبیتنی تسلیم ایده‌میور . حالبوکه تاریخ ایشته بوانسانلرك احتساساتی ایله یازلدیغندن ریاضیات وطبیعیات کبی مطلقیت پیدا ایده‌میور . ایکی ملت آره‌سنده جریان ایتمش اولان بروقعه‌یی اوایکی ملتك تاریخلری بشقه بشقه یازیورلر . هربری کندینی مظلوم کندینی عالی کوسترمك یولنده یازیورلر . اوچنجی بیطرف بونی محاکمه ایلسون دیه‌جك اولسه‌ق البته او دخی طرفیندن برینه میال بولنیور . ایشته اوقومش بولندیغم شیرزاد سلچوقی رومانك آرقه‌سی صره‌یی شویله برسیاحته مجبور ایدن حال دخی بودکلمیدر ؟ بومراق ایله یوللره‌روان اولدم مادام !

نه‌ئوفاری — تاریخلرده اولیان شیلری آره‌مق ایچونمی؟

احمد — خیر! تاریخرده اولان شیلرك ممكن مرتبه طوغریسنی آره‌مق ایچون. مثلا ایتالیای جنوبیده‌كی عربلرك اوروپالیلر ایله آره‌لرنده‌كی مناسبت صحیحه كبی! مثلا بومناسبت جاهلانه ومتعصبانه‌می یوقسه عالمانه وسربستانه‌می ایدی. بونجه مقاتله‌لر بونجه مبارزه‌لر ....

نه‌ئوفاری — شبهه یوق‌كه جاهلانه ومتعصبانه ایدی.

احمد — شبهه وار مادام! تاریخده اوقدر تحف شیلر واركه برروما اوله‌رق خیاله حمل ایدیله‌رك یازلسه‌لر بیله اوقویانلر مطلقا مبالغه‌یه حمل ایدرلر. ایشته سزه برقاچ مثال عرض ایده‌یم: آلمانیا ایمپراطوری ایكنجی لوئی ایتالیای جنوبینك عرب استیلاسی آلتنه كیرمسندن اوركه‌رك هله عربلردن برفرقه «عمل‌مطر» نام رئیسلرینك سوقیله قالابر وپولیا طرفلرینی نهب وغارته قالقشدقلرنده وبوحركتلرنده به‌نه‌وان دوقه‌لغنه قدر واردقلرنده قاپو مناسترینك باش راهبی طرفندن وقوعه كلن استمداد اوزرینه ایمپراطور مشارالیه عظیم براردو ایله عربلر اوزرینه یورومش ایدی. بومحاربه‌ده عربلر مغلوب اوله‌رق امیرعمل‌مطر مقتول اولدیغی كبی به‌نه‌وان داخلنده نه‌قدر عرب بولندیسه قتل عام ایدلمش ایدی. ایمپراطور بوغالبیتدن صكره به‌نه‌وان دوقه‌سیله سالرنو دوقه‌سنی من القدیم موجود اولان عداوتلرینی ترك ایدرك بارشدیرمغه چالشور ایكن عربلرك دیكر فرقه‌لری عمل‌مطرك انتقامنی آلمق ایچون ایتالیای جنوبینك سائر طرفلرینی هرج ومرجه باشلادیلر. بونلرك‌ده رئیسی مسار نام قهرمان ایدی. ایزرینا نام محله كلدكلرنده شدتلی برحركت ارض ایزرینا قلعه‌سنی خراب ایتمكله حاضرا اهالینك شوفلاكتلری اثناسنده همان هجوم ایتمسی كندینه نصیحت ایدنلره:

— عجایب! حق‌تعالی حضرتلرینك بواهالی حقنده‌كی غضبی الو یرمدیمی‌كه برده بن هجوم ایده‌یم؟

جوابنی مروتمندانه سیله هجومه راضی اولمامشدر. فقط ایمپراطور لوئی شوعرب سرداری مسار دن مروتلی چیقمامشدر. زیرا مساری اله كچوردیكی زمان انواع اشكنجه‌لر ایله آنی اعدام ایتدیرمشدر.

نه‌ئوفاری — اكلاشلدی. حقكز وارایمش. هركس تاریخی كندی میلنه كوره افاده ایدیورایمش. ایشته سز بیله .....

احمد — خیر مادام! بن به‌نه سزار قانتونك حكایه‌سنی نقل ایدیورم. همان

عيناً ترجمه ايدركبي سويليورم . بو وقعه دخی دمنجك اشارت و اخطار ايلديكم طقوزنجی جلدك ٤٥ نجی صحيفه سندن بدأ ايله مندرجدر. ايشته جلد بوراده :

— يا ! ايمپراطوری مساردن دها آز مروتسز كوسترن قانتودر ها ؟

— اوت مادام ! فقط اصل حكايه‌م اصل رومان اتخاذينه شايان اولان حكايه‌م بودكلدر. صبر بيوركز : مسار دخی قتل اولندقدن صكره سولدان احتمالكه دها طوغريسی سلطان نامنده ديكر بر عرب اميری هم مسارك هم عملمطرك انتقاملرينی المق ايچون يكی بر قوهٔ كليه ايله ايتاليای جنوبيه هجوم ايدرك باری وعليفه وتەلەسيا وسەپينو وبوويانو وايزرنيا و وانفارو طرفلرينی هرج ومرج ايتمش وبەنەوان اوكنه كلدكده انك دوقه‌سی بر عقللی آدم اولمسيله خراجه راضی اوله‌رق مملكتی تخريبدن قورتارمش ايدی.

نه‌ئوفاری — اوت ! عربلر خراجی قبول ايدنلره ايلشمزلر ايدی .

— بو هرج ومرجی اوتوز التی قطعه سفينه‌يه اركاب ايلديكی عساكر ايله اجرا ايليان سولدان بعده خرواتستان وآرناوتلق طرفلرينه طوغری‌ده دومن چويره‌رك اورالری دخی ايچه اوروب قيردقدن صكره ايمپراطور لوئی بو عربلر اوزرينه بر نفير عام ايله حركت ايدلمينجه چاره‌لری بولنه‌ميه‌جغنی دوشونمش وشدتلی امرلر ايله بتون ايتاليانی عربلر عليهنه قيام ايتديره‌رك تارانتا ايله باريدن ماعدا عربلر النده بولنان ممالكی كاملاً استرداد ايتمش ايدی.

نه‌ئوفاری — ارتق بو ضبطلر بو استردادلر اثناسنده دوكولن قانلری بنه كنديمز دوشونه طوره‌لم دكلی ؟

احمد — اوراسی اويله ! خوش بونك ايچنده‌ده نه قدر غرائب واريا ! فقط بن اصل رومانك نهايته كلمك ايچون استعجال ايديورم . ايمپراطورك دونتماسی اولمديغی وعرب كميلرينه مرام آكلاتمق ايچون شرق ايمپراطورندن دونتما ايستديكی حالده كلمديكی ايچون لوئی رجعت كوسترمكه مجبور اولنجه باری وتارانتاده بولنان عربلر ايمپراطوری تعقيبه باشلامشلر . بوجولانلر اوزرنده اوچ سنه اوغراشمش. عاقبت ينه غلبه ايمپراطورده قاله‌رق باری قلعه‌سی النديغی كبی جسور سولدان دخی اوراده بولنمغله اسير دوشمش . لوئی همان سولدانك بيونی اورلمسنی امر ايتمش ايسه‌ده بەنەوان دوقه‌سی ايمپراطورك اياقلرينه قپانه‌رق سولدانك عفوينی رجا ايلمش .

نه‌ئوفاری — عجايب ! دشمنك عفوينی

رجا ایتمش ها؟ هانیا نقدما کندیسنی خراجه کسن آدمك؟

احمد — مادام اهم بوشفاعتك سببی ده وار ایمش! زیرا دوق ده بهنهوان ایمپراطورك ایاقلرینه قپاندیغی صرهده النده برده قز وار ایمش. کندی قزی! ایمپراطوره دیمشکه: «افندم! بوقز نیجه سنهلردر سولدانك الده اسیر ایدی. هم باقکز نصل بر تمثال ملاحت! نصل بر نمونهٔ لطافت! بو قهرمان آدم قزمه ال بیله سورمامش! ال بیله سوردرمامش! عفت ملکانهسنی بر پدردن زیاده محافظه ایتمش! ارتق بویله بر قهرمانه نصل قیلور؟»

نهئوفاری — امان سنیور بوحکایه صحیحمی!

احمد — سز ارقانتو یالانجی ایسه بوحکایه دخی یالان اولور. سزارقانتونك مأخذلریده یالان اولمق لازم کلور. الك طوغریسی ایشته بونك بر فقرهٔ صحیحهٔ تاریخیه اولمسندن عبارتدر مادام.

نهئوفاری — فقط نه فقرهٔ صحیحهٔ تاریخیه! بونی براز بسط ایدنجه بر اعلا درام چیقار. بر مکمل اوپهرا اولور.

نیقولسو چوقوغانو کویا مادامك صافدرونلغنه اجیورمش کبی تحف بر صورتده یوزینه باقهرق:

— بویله بر محالك ممکن اولدیغنه اینانانلره نه دیملی؟

دینجه نهئوفاری اوکوزل چهرهسنی مدهش بر صورتده چانهرق اوکون ایتمش اولدقلری معاهدهٔ جدیدهیی ده آز قالدی نقض ایدهجك ایدیسهده بویله خردهلرك دقیقهلرك هیچ بریسنی نظر دقتندن قاچیرمیان احمدمتین بوراده دخی آرهیه کیریویرمش اولدیغی ایچون نهئوفاری حاضرلادیغی زهرلی زنبرکلری تکرار یوطمغه مجبور اولمش ایدی. احمدمتین دیمش ایدیکه:

— هاه ایشته بنده بویله بر ملاحظه بکله‌مکده ایدم. بو حال محالمیدر ممکنمیدر دیه بزده بر حکم قطعی پیدا ایتدیرهجك اولان شی نه اوله بیلور؟

نیقولسو — نه اوله بیلهجك عقل سلیم وطبع مستقیم اوله بیلور.

احمد — اوت اما عقل سلیم وطبع مستقیمه مراجعت ایدهجك اولورسهق مسئلهیی نه حل ایدهمیز. زیرا هر کسك عقلی کندی استعدادینه کوره سلیم وهر کسك طبعی کندی مزاجنه کوره مستقیم اوله بیلور. بنات حوایه علی الاطلاق ولا علی التعیین پرستش ایدن بر آدمك عقل سلیمی وطبع مستقیمی دوق دهبهنه وانك قزی کبی بر ملاحت مجسمهیی پنجهٔ غالبینه کچورمش اولان بر امیرك اندن استیفای حظ ایتمامسنی بالکلیه محالدر دیه تلقی ایدر. مکرکه امیر آبدالك بریسی اوله! نه ملاحظه اوله

بيلوركه اميرى بو ذوقدن محروم ايلسون ؟ فقط شواليه‌لر طور يله طورلانمش بر قهرمان صحيحه صوره‌جق اولورسه‌كز انك‌ده عقل سليمى طبع مستقيمى اميرك بو معاملهٔ پرهيزكارانه وقهرمانانه‌سنى تماميله موافق بولوب عكس صورتنى شايستهٔ مؤاخذه كورر .

نيقولاسو — يادمدنبرى ديميورمى ايديكزكه تاريخ دينيلن شيئك مبين حقيقت اولمسى انى اوقويان آدمك درجهٔ علم وعرفانه ومرتبهٔ عقل واذعانه كوره اوله بيلور؟ شيمدى تناقض ايدر ايسه‌كز تحف اولور .

احمد — تناقض ايدرك بويله سويليورم افندم! بالعكس او طبع سليم وعقل مستقيمك نصل اولمسى لزومنى بحق تعيينه مدار اولمق ايچون ايشى دها زياده قورچاله‌يوب دها زياده دشمك ايستيورم . اكر عقل سليم وطبع مستقيم ديديكمز شى علم وعرفان كبى فطانت واذعان كبى كندى صاحبنك انانيتندن قطع نظر ايتديررده هرشيده هر مسئله‌ده حقيقت محضه‌يى ميدانه چيقارمق اقتدارندن كيرو دونمز ايسه هيچ ديه‌جكم قالمز . يوق بو عقل سليم وطبع مستقيمدن مقصد « بنم كيفم » ديمك اولورسه حقايق مطلوبه بالكليه ضايع اولور كيدر . همده علم وعرفان صاحبى اولان حقيقت پرست تاريخده كورديكى يالكز بر وقعه‌يى كنديسنه تتبعگاه اتخاذ ايتمامليدر . تاريخك هيئت عموميه‌سى اوزرنده اجالهٔ افكار ايتمليدر . زيرا وقايع تاريخيه‌نك يكديكرينى نقض ايتمه‌لرى الك متين فكرلى متتبعلرى بيله حيرتده براقور . دمنكى حكايه‌ده پرهيزكارلغى موجب حيرتكز اولان اميرسولدان يوقمى؟ انك بو پرهيزكارلغنى اوزمانلرك مشاهيرينى تتبع ومحاكمه ايچون براولچو برمحك اتخاذ ايده‌جك اولورسه‌كز عظيم برخطايه دوچار اولمش اولورسكز . زيرا ينه او تاريخ صفحه‌سنده سولدانك ضد كاملى اولان ديكر قهرمانلر دخى بولورسكز .

نه ئوفارى — عجايب! انلرك حاللرى‌ده بويله الك بيوك بر رومان الك كوزل بر درام اولمغه صالح ها !

احمد — الك بيوك درام دكل ايسه‌ده الك پارلاق ترازى قومېق اولمغه صالح كوريلورلر . از جمله عبداه نامنده ديكر بر اميرك سالرنو غالبيتى اوزرينه سولدانك پرهيزكارلغنه تمامى تمامنه مناقض اوله‌رق كوستردیكى پرهيزسزلك كبى .

نيقولاسو — امان شو حكايه‌يى ايضاح ايدرميسكز ؟

نه ئوفارى — ينه سزار قانتونك اشعار واخبارينه موافق بر صورتده ايضاح ايده‌جكسكز دكلمى ؟

احمد — اویله یا ! مسئله هپ ایمپرا.
طور لوئی زماننده کی محاربه‌لر اثناسنده
کذار ایلمشدر . امیرعبداه ایتالیا طرفلرنده
جولان ایله عرب فرقه‌لرینك امدادینه
یتشمك ایچون برقوه کافیه‌یی کمیله ارکاباً
کلمش وسارنو واطرافنی هرج ومرج ایلمش
ایدی. سارنوده‌دن فورتوناتوس مناستریله
سن قاپوس مناستربنی الدقلری زمان راهبدلك
صفتیله بر چوق ابکارك قپانوب قاللرینی
مروت بشریه‌یه لایق کوره‌میه‌رك ابکار
مذکوره‌یی سردارلر میاننده تقسیم ایتمش
وکندیسی هر کیجه بریسیله بکام اولمغه
باشلامش .

نیقولسو — او ! ایشته بوسولدانك
پرهیزکارلغنه حقیقةً قیاس قبول ایده‌مز.
زیرا سولدانك النده کی قز بر پرنسس
ایدی . انك حقنده طبیعت بشریه‌نك
اقتضا ایلدیکی معامله‌یی ایفا ایتمسی بیله
مستبعد کوریله‌مز ایدی. راهبدلر ایسه
تارك دنیادرلر .

احمد — طوغری سویلیور سکز اما
بوحکم سزك عقل سلیمکزه وطبع مستقیمکزه
کوره‌در . عبداللهك عقل سلیمی وطبع
مستقیمی ایسه حقیقتی سزك کوردیککز
صورتده کورمامش دیمك اولیور .
فصول حیاتك هنوز هنکام بهارنده بولنان
برآلای نوجوانانه دنیایی ترك ایتدیرمك
نیسان آینده بتون اغاجلر اوزرنده احکام
لطیفه‌سنی کوسترمك ایچون فورانه باشلایان
ماء حیات نباتیی قوروتمغه چالشمق
نوعندن کورلمشدر فقط نظر دقتکزه عرض
ایدرمکه بومثللو قادینلرك رهبانیته عدم
رعایت اوزمانلر یالکز برمغریده کورلمکله
قالمامشدر . نصاراده .....

نه‌ئوفاربنك کوزلرنده بر پارلتی پیدا
اولدی . کویا احمدمتینك نیقولسویه
ویره‌جکی جوابی کندیسی اعطایه مسارعتله
دیدی‌که :

— اوت اوت ! اوروپالی سنیورلرك
مناسترلر حقنده‌کی معاملاتی نه قدر مشهوردر.
یالکز بونلره دائر بیك حکایه یازیله‌بیلورکه
بونلری اوقویانلری قهقهه‌لرندن قیره‌جق
درجه‌لرده قومیق وبعضلری هونکور
هونکور آغلاته‌جق درجه‌لرده فاجع
اولورلر.

احمد متین نه‌ئوفاربنك بومعاونتندن
ممنونیتنی ستر ایده‌مامکله برابر کندینك
اصل مقصدی بشقه برشی اولدیغنی اکلا-
ته‌جق طور ایله دیدی‌که :

— اوراسی اویله‌یا . فقط مناسترلر
حقنده ایدیلان روایاتك اغلبی رومانجیلر
خیالاتنده وجود بولمش شیلر اولوب پك
آزی حقایق تاریخیه‌دن معدود اوله‌بیلورلر.
بوحقیقتلر میاننده الك پارلاغیده اوفدمیوس

وقعه‌سیدر . بواوفه میوس سیچلیا اطه‌سنك والیسی ایدی . اوزمان سیچلیا جزیره‌سی شرق دولتنه مربوط اولوب اوفه‌میوس دخی شرق ایمپراطورلری نامنه اوراده حکم سوررایدی . اسمی خاطرمده قالمیان برمناستره‌ده کی راهبه‌لردن بریسنه کوکل ویره‌رك فراش وصالنه آشیرمش . ایمپراطور که‌که‌مه میشل بوندن خبردار اولنجه اوفه میوسی تربیه ایچون دونتما سوقنه قالقشمش . اوفه‌میوس دخی افریقاده قیروان شهرنده بولنان امرای اغلبیه‌دن زیادةالله بن ابراهیمك نزدینه قاچمش . کندیسنه معاونت ایلرایسه سیچلیایی اغلبیلر نامنه فتح واداره ایده‌جکنی بیلدیرمش . زیادةالله دخی عبدالحام نامنده برسردار قوماندا سیله اوفه‌میوسك معیتنه یوزکمی ویروب کوندرمش . فرنك تاریخلری بو رئیسك اسمنی « آلقام » یازارلر . بو دونتمانك ایلك یناشدیغی اسکله‌ده عربلر برطاقم مغازه‌لر انبارلر دپولر انشاسیله برشهرك ایلك تملنی قورمشلرکه الحالةهذه « آلقامو » تسمیه اولنور . فقط نهایت امرده اوفه‌میوسك استفراش ایلدیکی قزك ایکی برادری هرنصلسه مرقومك یاننه صوقیله‌رق خنجرلرله قتل ایتمشلر .

نه‌نوفاری — ویقتورهوغو کبی بر شاعرك قلمیله یازیلوب واغنر کبی بر بسته کارك نغماتیله تزیین اولنورایسه امثالسز بر اوپرا وجوده کتیره‌جك علی‌الاعلا برزمین .

احمد — یالکز « زمین » دیمك کافیمی یا ؟ بر وقعهٔ صحیحهٔ تاریخیه .

نیقولسو — بونه عجیب تاریخ . بزم مکتبلرده تاریخ قلاسلرنده اوقودیغمز تاریخه بکزریری یوق . زیرا اوتاریخلرهپ ایمپراطورلرك قراللرك محاربه‌لرندن مصالحه‌لرندن وحکما وارباب صنایعك کشفیاتندن اختراعاتندن بحث ایدر . بوسویلدیککز شیلردن اکلاشیلان تاریخ ایسه مجموعهٔ فقرات کبی برشی .

نیقولسو بوسوزی سویلینجه‌یه قدر قرق دفعه قدر اولمش ایدیکه نه‌نوفاری همان هرتمکینی هراحتیاطی غائب ایلسون‌ده دوزمه قوجه‌سنك بوغازینه صاریله‌رق سسنی چیقارتمز اینسون . بوکامقتدر اوله‌مدیغی جهتله قاش وکوز اشارتلری وچهره اشمئزازلری ایله حریفی صوصدیرمغه چالشیور ایدی ایسه‌ده نیقولسو صوصماقده عناد واصرار ایدرك سوزینی بتیرمش ایدی . دوزمه قاری قوجه ارا‌سنده کی بومثللو پاندومیماره احمدمتینك نقطه‌سی نقطه‌سنه دقتدن خالی قالمیه‌جغی معلوم اولدی یا ؟ ارتق انی تکراره حاجت یوقدر . ایشته هیچ بروقتده هیچ برنقطه اوزرنده خالی قالمدیغی بودقت سایه‌سنده نیقولسونك

تاریخ خصوصنده اپیجه خاطری صایپلور جاهللردن اولدیغنی حکمله برابر دیدی که :

— تاریخك مفصلاتی مباحثی بو درجهلره قدر توسیع وایضاح ایلر . ملل وامم قدیمهنك اخلاقنه عاداتنه معیشت بیتیهسنه احوال نسوانیهسنه فلانلرینه قدر احاطه ایلر ایسهده بزم شایان تأسف کورمدیکمز شی بو احاطهنك نقصانی وبناءً علیه عدم کفایهسیدر . تاریخ بو جهتلرده اصل احتیاجمزه کافی اولهجق درجهلرده مکمل اولهبیلك ایچون فیلولوغلر یعنی عموم لسانلر اوزرنده تحقیقات اجراسیله متوغل اولانلر مراتب موفقیتك الڭبالا درجهلرینه قدر وارملیدرلر . اوحالده امم سالفهنك آثار ادبیه سیاسیه عسکریه صناعیه وسائرهسنی کوزل تتبع ایدرك بونلردن دخی اوملتلرك خصوصیات احوالنه دائر نیجه استدلالات ایله تاریخی شمدیکی کفایتسزلك حالندن قورتاروب اوقویانلری کرچکدن واقف احوال ایدهجك درجهیه ایصال ایتمش اولورلر . غریب دکلمیدر که یقین زمانلره قدر چینك مانجو لسانی السنهٔ ترکیهدن برقبا وباربار لساندر دیه تلقی اولنهرق اولسان اربابنك عادتا وحشی اولدقلری ظن اولنور ایکن اوممکتلری سیاحت ایدن ارباب تدقیقك خلاصهٔ افاداتندن قلاپروت وبالبی کبی مؤلفلرك بالخاصه یازدقلرینه کوره مانچولسانك پك واسع برلسان اولدیغی وحروفی وکتابلری بولندیغی وحتی هندك سانسقریت لسانیله چین ومغول لسانلرندن برچوق کتابلر دخی بولسانه ترجمه اولندقلری میدانه چیقارلمشدر . حتی قلاپروت دیورکه آسیانك اوطرفلرنده برحال مجهولیت ایچنده قالان ملتلرك تاریخ مظلمنی تنویر ایدهجك شی انجق بو مانجوری لسانی حقنده اجرا اولنهجق تحقیقاتدر .

نهٔوفاری احمد متینك بوسوزینی سائرلرندن زیاده اهمیتله تلقی ایدرك دیدی که :

— حقیقت تاریخی ناقص براقان شی ایشته امم سالفهنك کتابلرینه عدم وقوف قضیهسندن عبارتدر . انلرك ماهیتلری انجق کتابلرینك مطالعهسندن معلوم اولهجق ایکن کتابلری اوقونمیهرق وماهیتلری اکلاشلمیهرق بشقهلرینك یالکز تخیل ایلدکلری شیلر حقایق تاریخیهدندر دیه کتابلره طولدرلمش‌ده انك ایچونده تاریخ بویله ناقص قالمشدر .

احمد متین نهٔوفارینك بوفطیانه ملاحظهسنی پك بکندی . کمال ممسوریتله دیدی که :

— اکا شبههمی وار مادام ! حتی مانجوریلرك‌ده مغوللرك‌ده ترکلرك‌ده اصللری اولان سیتلرك اسملرینی بیله یونانیلر اوکرنه-

مامشلرایکن بونلره دائر برطاقم خیالاتی حقایق طرزنده تاریخلرینه طولدیرمشلردر. یونانیلرك بونلره « سیت » نامنی ویرملری هنوز یونانیلره اوق آتمق مجهول اولدیغی برزمانده سیتلرك اوق آتمه‌لرندن طولایی اوقلرك چیقاردقلری صدالری تقلیداً در . فرس قدیم مورخلری سیتلری « ساس » تسمیه ایتمشلر ایسه‌ده صکره‌کی تحقیقاته کوره « ساس » کلمه‌سی بونلردن یالکز برقبیله‌نك اسمیدر . هندلیلر چینلیلر ایسه مختلف تلفظلر ایله بونلره « آرامیان » دیمشلر . اودخی یالکز برقبیله رئیسنك اسمندن مأخوذ بر کلمه‌در . دها صکره‌لری برپرنسك اسمندن آلنه‌رق بونلرك برقسمنه « چغتائی » دینلدیکی کبی . الحاصل آسیا قطعه‌سنك نصفندن زیاده‌سیله اوروپا قطعه‌سنك بر ربعنی طولدیرمش اولان اوقدیم وام الامم اطلاقنه شایان ملتك اسمنی بیله اوکرنمك تاریخه نصیب اوله‌مامشدر .

***

احمدمتینك تاریخی بوصورتشدیده‌ده انتقاد ومؤاخذه‌سی نه‌ئوفارینك نظرحیرتنه چارپه‌رق بوآدمك معلوماتنده‌کی وسعت وعمقه حقیقةً حیران اولیور ایدی . مؤاخذه‌نك بودرجه‌سنه قدر وارمق اویله اولور اولمز معلومات وتتبعات ایله ممکن اوله‌میه‌جغنی تقدیر ایلدیکی جهتله احمدك بوتتابجه واره بیلمك ایچون نصل کتبخانه‌لر طولوسی کتابلر اوقومش وهراوقودیغنی نصل مکملاً بلله‌مش اولمسی لازم کله‌جکنی دوشونیورایدی.

نیقولسونك بویله برتقدیره مقتدر اوله‌بیلمسی مستبعددر . اوایسه حالا تاریخك برطاقم مناقبدن عبارت اولمسی آرزو ایدیلیورمش ظنیله بونقطه‌یه اعتراض غیرتنده بولنیور واحمد متین ونه‌ئوفاری انتقادده تعمق ایلدکجه نیقولسو بوغیرتنی آرتدیریور ایدی . نهایت دیدی‌که :

— ای‌صانکه هربری برمکمل رومان یاخود برمکمل اوپه‌را تشکیلی ایچون الك موافق زمین اوله‌بیله‌جك اولان بوفقره‌لر تاریخه طولمش اولسه‌ایدی تاریخك منافعی نه‌دن طولایی آرته‌جق تاریخ نه‌حکمته‌مبنی تکمل ایده‌جك ایدی ؟

بوسوزنه‌ئوفاری‌بی حدتندن بطلیجان کبی موص‌مور ایتمکده اولدیغنی دها اوسوزی سویلرایکن نیقولسو کوروب اکلامش اولدیغندن سوزینی بتوردیکی آنده دوزمه زوجه‌سی طرفندن ینه تکدیر-کارانه‌ومحقرانه برخطابه‌مخاطب اوله‌جغنی-ده اکلایه‌رق سوزینی بیتورر بیتورمز کسه‌یه میدان ویرمکسزین ینه سوزده کندیسی دوامله دیدی‌که :

— یوق اما بویله شیلرده طارلق

اولمز. هرکس هرکسی اقناع ایتملیدر.

نه‌ئوفاری — فقط سوز اکلایانلری اقناع ایتملیدر. دکلمی؟ یوقسه سنك کبی ....

احمد متین درحال ایضاحاته کیریشه‌رك نه‌ئوفارینك سوزینی کسدی. دیدی‌که:

— اویله‌یا! اویله‌یا! سنیور چوقو. غانونك حقی واردر. مساعده بیورکزده بن ایضاح ایده‌یم. افندم! انسانلرك جهانکیرلکدن الکزده صنایعجه مخترعلکده موجدلکده وعلومجه کشافلغه قدر هر موفقیتی برقوهٔ مشوقه و مجبره‌نك تشویق واجبارندن بشقه هیچ برشیله ممکن اوله‌مز. هیچ بر پرنس راحتنی ذوقنی صفاسنی براقوب‌ده مشاق ومزاحم سفری اختیار ایدرك بونجه محارباته میدان آچه‌مزایدی. انسان اوزرنده الك زیاده حکمی اولان شی ایسه عشقدر. ذاتاً هرامل هرهوس بر عشقدریا!

فقط عشق نسوان بونلرك الك مهملرندندر. ایشته بورایه قدر اخطار ایلدیکم بعض مناقبده قادین مسئله‌سنك عادتا محارباته سیاسیاته قدر تأثیراتی اولدیغی کورلمشدر. بونلرك دها برچوغی دها پك زیاده غریبلری‌ده واردر. مثلا کلیسا رئیس روحانیسی اولمقدن زیاده سرعسکرلك ایله شهرت المش بولنان پاپا سکزنجی

یوانك اوچ کون اوچ کیجه دوام ایدن لونی محاربه‌سنده مغربیلری مغلوب ایتمسی اوزرینه ارتق مغربیلر ایتالیانك اوقسمندن الچکمکه مجبور اولمشلرایکن اسرا میانده مغربیلر امیرینك زوجه‌سی بولنه‌رق غالبلرك بیان ایلدکلری آرزویه موافقت ایتمامسندن طولایی قتل واعدام ایدلمش بولندیغندن مغربیلرك بو معامله‌دن دلکیر اوله‌رق محاربه‌یی برقاچ سنه دهاادامه ایله پکارجه جانلر دها یاقه‌لری کبی. اکر اومناقب تاریخی توسیع وشرح ایتمیه‌جك اولسه بویله بیتمش اولان بر محاربه‌نك دها ییللرجه دوامی کبی بیوك بیوك وقایعك حکمت حقیقیه‌سی اکلاشیله‌میه‌رق ناقص قالور ایدی. بونلر کاملاً میدانه چیقارلمیدر. زمانلرینك شعراسی دخی بوکبی شیلر حقنده قصیده‌لر نظملر یاپمشلردرکه اوجه‌دخی دیمش اولدیغم وجهله السنهٔ عمومیه اربابی انلردن وسائر بر طاقم آثار عتیقه ومؤلفات قدیمه‌دن بالاقتباس بوایشی کورملیدر.

نه‌ئوفاری — جانم تاریخك یالکز سیاسیاته محارباتدن عبارت اولمسنی خلینا ایچون انسان دیلن مخلوقك‌ده یالکز دیپلومات یالکز عسکر اولمسنی تصور ایتمك لازم کلور. حالبوکه انسان دیلن مخلوق دیپلوماتلقدن عسکرلکدن اول عشقله متخلق ومجبولدر. عشقك ظاهرده تمثالی‌ده

قادیندر . بو حکمته مبنیدرکه تاریخ قادین ایله ارککٔ آره‌سنده‌کی مناسبتك هر یرده هر عصرده هر ملت نزدنده نه‌دن عبارت اولدیغنی میدانه قویملیدر . بو وظیفه‌یی ایفا ایدرایسه ایشته سنیور احمد متینك دیدیکی وجهله بر چوق وقایع عظیمه‌نك اسبابی میدانه چیقار . اونوتدکمی ای نیقولسو دها دمنجك سویلدیکی وجهله خاطرکدن چیقمامش اولمق لازم کلورکه بنو اغلب حکمدارلرینك آلقامه نام رئیس واسطه‌سیله سجلیایی فتح ایتملرینه جزیرهٔ مذکوره‌ده والی اولان برسنیورك بر راهبه‌یه عشق علاقه‌سی سبب اولمشدر .

احمد — حالبوکه بالآخره قرال روژه‌نك سجلیایی مغربیلردن نزع ایتمسنه سبب دخی بنه بویله برسودا مسئله‌سی سبب اولمشدر .

احمد متینك بو سوزی سویلینجه نیقولسونك ده نه‌ئوفارینك ده نظر حیرتلری برقات دها آچلدی . چشم استغرابلرندن ضیالر صاچلغه باشلادی . احمد بوکا دقت ایدرك دیدی‌که :

— اوت دوستلرم . ایشته بو ده پارلاق بر رومان حکمنده‌در .

نه‌ئوفاری — رجا ایدرم سنیور ...

احمد — استغفرالله مشرف اولورم . افندم هر یرده اولدیغی کبی سجلیاده دخی عربلرك اواخر حکومتلرنده برطاقم امرا توره‌یوب بونلر یکدیکریله دائما جنك و جدال حالنده ایدیلر . اسکی اخلاق عالیه‌لری دکشمش و هر بری کندی هوسات نفسانیه‌سنك اسیری اولمش قالمش ایدی . امرای مرقومه‌دن قاتان وسیراکوس طرفلرنده حکمدار اولان ابن ثمونا نامنده بریسی انتانام محلك امیری اولان علی بن نعمه‌نك همشیره‌سی میمونه‌یی تزوج ایتمش ایدی . ابن ثمونا غایت عیاش ظالم برشی ایدی .

نه‌ئوفاری — بالطبع ده نسوانك پرستشکاری .

احمد — او حالده ده بالطبع قیصقانج . بو آدم دخی اصلی واردن اصلی یوقدن قاریسنی پك زیاده قیصقانه‌رق نهایت بر کیجه عالم عشرتده اولانجه عقلنی غائب ایتمکله بیچاره میمونه‌نك طمارلرینی کسه‌رك قاننی آقتمغه باشلار . قادینجغز بو صورتله اولمکه تقرب ایلدکده جاریه‌لری فلانلری یتیشوب حکیملر جلبیله و بیك مشکلاتله قورتاررلر . بو تخلیصدن قوجه‌سنك خبری یوقیا ؟ خبری اولسه مطلقا منع ایدرایدی . میمونه‌نك اصدقاسی انی بر تخت روانه بیندیره‌رك برادرینك یانه آشیررلر . برادری بحق انتقامه قیام ایدرك ابن ثمونا اوزرینه عسکر چکر . حربیی مغلوب ایدرك ملکنی النده آلور . ابن ثمونا دخی علیه‌دن

انتقامنی الق ایچون نورماندلر قرالی اولان روژه‌یه دخالت وانك عسکرینه دلالت ایدر . ایشته بوصورتله باشلایان محاربات سنه‌لرجه دوام ایدرك عاقبت سجلیانك هرطرفی نورماندلر استیلاسنه دوچار اولور .

نه‌ئوفاری بوفقره‌یه فوق‌الحد حیرتده قالدی . نیقولاسویه دونه‌رك دیدی‌که :

— نصل سنیور چوقوغانو؟ سزك مکتبده تدریس اولنان تاریخ عمومیده بونلر وآرمی؟

نیقولاسو — اعتراف ایدرم‌که یوقدر .

نه‌ئوفاری — یابو حقیقت بیلمز ایسه نورماندلر قرالی روژه‌نك نصل اولوب‌ده سجلیاده مغربیلری مغلوب ایده‌بیلدیکی اکلاشیلیورمی؟ دیمك اولورکه عربلری نورماندلر مغلوب ایتمامشلر بلکه عربلر کندی اختلافلری ایله کندیلرینی مغلوب ایتمشلر .

احمد — بومثللو مناقب تاریخیه‌یی تکملاً بیلمز ایسه یوردیغکز وجهله حقایق تاریخیه میدانه چیقه بیلك شویله طورسون ملل متمدنه‌نك اك بیوك زینتلرندن اولان ادبیات دخی بوش وروحسز قالور . زیرا ادبیات دنیلان شی مخیلات صرفه‌دن عبارت قالور ایسه حقیقةً هم فقیر هم رنکسز قالوب ادبیاتك رنکین ورنکین اولمسی ایچون تاریخلرك بوبولده‌کی بابلری کشاده بولنمق اقتضا ایدر .

***

ایشته بوبولده مباحثهٔ تاریخیه بزم بوراده یك خلاصه اوله‌رق قید ایدیشمزه قیاس قبول ایده‌میه‌جك برصورتده اوزانوب کیتدی . احمد متینك هرسویلدیکی سوزی کرك تصدیق کرك رد ایچون تاریخدن برفقرهٔ صحیحه بولوب ایراد التمسنه نیقولاسوده نه‌ئوفاری‌ده شاشدیلر قالدیلر . نهایت احمد بوتفصیلاتدن غایهٔ مقصودی نه‌اولدیغنی‌ده استنتاج وخلاصه ایچون دیدی‌که :

— بوتفصیلاته کیرشمکدن مقصدم واقعا میدانده تاریخ نامیله کتبخانه‌لر طولوسی کتابلر موجود ایسه‌ده بونلرك اصل تاریخدن منتظر اولان خدمتی ایفا ایده بیله‌جك درجهٔ مکملیتده اولمدقلرینی کوسترمك ایدی . سزدخی کوردیکزیا؟ واقعا برچوق فقرات ومناقب ایله طولو ایسه‌لرده بونلر یکدیکرینی ناقض اولدقلرندن تاریخلر انلری اوقویانلرك مرتبهٔ علم وعرفانلرینه ودرجهٔ فطانت واذعانلرینه کوره مبین حقیقت اوله بیلور ...

نه‌ئوفاری — سوزکزی کسیور ایسه‌مده عفوکزی رجا ایدرم . هرحالده تاریخك حاوی اولدیغی مناقب وفقراتده‌کی

لطافت شاعرانه‌یی ده انکار ایده‌میه‌جکز. دکلمی؟ هانکیسی اوسه برآدمك النه کچه‌جك اولسه تزیینات لازمه‌سی ایفا اولندقدن صکره اك زیاده لذت وعبرت ایله اوقونه‌جق براثر نفیس حکمنی اله بیلور. بوراسنی ده خاطردن چیقارمیه‌لم.

احمد — خاطردن چیقاردیغم یوق مادام. بالعکس شو خلاصه‌یه انی ده ادخال ایده‌جکم. نه‌دیمش ایدم؟ ها! تاریخ انی اوقویانلرك اکلایه بیلشلرینه کوره ارائهٔ حقایق ایده بیلوب بوقسه تاریخی یالکز سطحی برصورتده اوقویانلرك نتیجهٔ احوال متناقضه‌دن طولایی شاشیروب قاله‌جقلرینه شبهه یوقدر. هله هرملتك منافع واغراض مخصوصه‌سی تاریخك برده قصدی والتزامی اوله‌رق تغییرینی مستلزم اولدیغندن بوده اوقویانلرك تردد وحیرتلرینی آرتدیرمغه خدمت ایتمشدر. اما برزمان کله‌جکدرکه تاریخ تکمل ایدرك بوفناقلر کاملاً اورته‌دن قالقه‌جقدر. مناقبك برقسمی صرف میتو اوژی یعنی خرافات اولیه صنفنه آیریله‌رق صحیح وشایان قبول اولان شیلر دخی آثار عتیقه ومؤلفات قدیمه‌نك دلالتلری ایله برقات‌دها تصحیح واکمال اولنه‌جقلردر. دمینجك دیدیککز وجهله الیوم مناقب صورتنده بولنان شیلره کلنجه: بونلر واقعا تزیین واکمال اولنمق صورتیله پك مکمل آثار ادبیه وجوده کتوره بیلورلرکه ذاتاً ایشك بو جهتی ادباتك دائرهٔ مساعیلرینه داخل دخی اولمشدر. «رومان ایستوریق» یعنی اساسی تاریخه مستند حکایه دینه بیلور لرجه ییکلرجه آثار ادبیه یازلمشدرکه مطالعه‌لری قارئلرینی هم تاریخه واقف ایدرلر هم‌ده لطافت ادبیه‌لریله شیرین مذاق ایلرلر. لکن مناقب تاریخیه‌دن آثار ادبیه چیقارمق خصوصنده دخی برصنعت واردرکه حقیقةً صنایع مشکله‌دندر. بروقعهٔ تاریخیه‌یی تزیینات شاعرانه وادیبانه ایله تزیین ایده‌یم دیرایکن انی اصلندن چیقاره‌جق اولورلر ایسه پك کولنج برحاله قویمش اولورلر. اووقعه هانکی زمانده ونره‌ده کذار ایلیور ایسه اومحلك واوزمانك احوال تاریخیه‌سی محررك اوقدر معلومی اولملیدرکه یازدیغی شی کویا نه اوزمانده واومکانده اوخلقك ادباسی قلمیله یازیلیورمش کبی اولملیدر. بونك ایچونده یونان کبی روما کبی اسکی ملتلرك آثار ادبیه‌سی چوق تتبع ایدلملیدرده انلرك روش وصورت اشعارلری کورلملیدر. مثلا بوکون برقهرمان تصور ایده‌جك اولسه‌قکه اوق قلیچ مزراق قالقان فلان ایله مسلح ومجهز اولسون. زمانمز قهرمانلرینه کوره نه‌قدر کولنج برشی اولور؟

نه‌ئوفاری — حادثاتیکی بردون کیشوته اولور قالور.

احمد — اوت او يله اولور قالور. اسكى زمان قهرمانلرينـك بريسنىده اينجه باستون التون كوزلك جيبده رەوولور اولەرق تصوير ايدنجه حقيقت شناسان نزدنده اويله كولنج اولور . يوكسك قالديرمەدەكى يهوديدن الديغم اسكى كتابده اوقوديغم شيرزاد حكايەسنى فوق الحد بكنديكمك سببى ده نەدريا ؟ تمام عصرينه ونزدنده كذار ايلديكى ملتلرك احوالنه مطابق اولەرق يازلديغى دكلميدر ؟

نەثوفارى — ها كرچك بوحكايەيى پك بكنديككز ايچون انك كذار اولديغى محللرى كورمك قصديله بوسياحته چيقمش ايديككز .

احمد — او يله يا ؟ بنجه اوحكايه بر خيال دكلدر . برحقيقتدر . احتمالكه اعضاى وقعه خيالى اولسونلر . حتى خياليدرلر ديه حكم ايدەجكم كه محررينك قدرت موجدانەسى برقاتدها نظرمده يوكسلسون ديه . حتى اعضاى وقعه خيالى اولدقلرى كبى وارسون وقايع دخى حقايق تاريخيەدن اولميوب صرف خيالى اولسون . امانه قدر خيالى اولسەلر ايشتە دمنجك ايراد ايلديكم برچوق مناقب تاريخيه بوكا مثال واورنك اتخاذ اولنورلر ايسه ينه تسليم اولنوركه حكايەنك ايچنده اينانلميەجق كبى هيچ برشى يوقدر . هله اوزمانلرك حالنى شانى تصوير يولنده و برديكى معلومات تواريخ موجودەيە تماميله مطابق اولديغندن ايشك بوجهتنى عين حقيقتدر ديه تلقيدن بزى هيچ برشى منع ايدەمز . سزه شويله برصورتده تفهيم مرام ايدەيم كه مادام اميل زولانك « طبيعى » دينلن رومانلرى بوزمانلردەكى فرانسه احوالنه نصل تمامى تمامنه مطابق ايسەلر بوشيرزاد رومانى دخى اوزمانك احوالنه اويله تماماً مطابقدر . اميل زولانك حكايەلرينى اوقويانلر شمديكى فرانسەيى شمديكى پارسى كنه وحقيقتى وجهله كورمش اكلامش اولەجقلرى كبى شيرزاد رومانى اوقويانلر دخى اوعصرلرك تركلرينى عربلرينى ايتاليانلرينى فرانسزلرينى فلانلرينى عادتا ايچلرنده بولنەرق كورمشلر اوكرنمشلر اكلامشلر كبى اولەجقلردر .

نەثوفارى بوسوزلرى ايشيدنجه شيرزاد روماننە مراقنى آرتديردى . اوقدركه احمد متين ايله رفاقتده دوام ايچون بشقه هيچ برسبب مجبر بولنميەجق بيله اولسه ياالكز بورومان مراقى اوكنج عثمانليدن اويكى حسن ملاحدن آيريلەمامسنى مستلزم اولەجق ايدى . شورومانى دخى خلاصةً اولسون حكايه ايتمسنى احمد متيندن رجايه باشلادى ايسەده احمد :

— خيرمادام ! رومانك كذركاهى اولان برلره واريلنجه انى حكايەده هيچ

بر لذت اوله مز . او حالده حكايه بر تياترو اويوننى كتابندن اوقومغه بكزر . معلومدر كه او اويونلر كتابندن اوقومق ايچون يازلمامشلردر . تياترو صحنهٔ تماشاسنده كورلمك ايچون يازلمشلردر . سادهجه اوقومقدن حاصل اولهبيلهجك لذت پك آز قالور .

نه ئوفارى — كوزل اما بو كونكى اويرلر شيرزاد زماننده كى حالدهميدرلر ؟

احمد — دكلدرلر اما اصل لطافت دخى بونده دكلميدريا ؟ ايكى زمانك احوالى آرەسنده كى فرقى كورمك ايشته اصل بكا بو سياحتى اختيار ايتديرن اصل بونجه مزاحم ومشاق سفرى كوزه الديرتان شيدر .

نه ئوفارى — آه كاشكى دنياده هر زحمت هر مشقت بويله اولسه . بو سياحت بحريه قدر لذتلى نه اوله بيلور . هله بر موافق ارقداش ايله ! . . . نه ايسه ! فقط شو انتقادات تاريخيه خصوصنده حل ايدهجك بر جهت دها قالدى . انى ده عنايت ايدر ايسهكز تاريخ دينلن شئ بكا يكيدن طانتديرمش اولورسكز .

احمد — بيوركز مادام . قدرتم داخلنده بر شى ايسه المدن كان شئى اصلا دريغ ايتميهجكمه ايناتمكزى رجا ايدرم .

نه ئوفارى — تركلك و رومالىلغك اصلنه بر قورتك تشريك ايدلمرى كبى عقلك فكرك اوستى طرفنده كى شيلر هر ملتك تاريخنه قاتلمشدر . براز دوشونمكه اقتدارى اولانلر دخى بونلرك ايناتمغه شايان شيلر اولمدقلرينى پك اعلا بيلورلر . او حالده تاريخك تكمللنى تأمين ايتمك خصوصنده بو كبى شيلرى محو ايتمكده نه اهميت اولهبيلهجك ؟ يعنى بونلر اصلاح ايدلدكجه تاريخه « تاريخ » دينلهمز درجهسنده كى محكوميته تاريخ نهدن لايق كورلسون ؟

احمد — بز بونلرى محو ايتمك لزومنه هيچ بر زمان قائل اولمدق . ذاتاً تاريخ انى اوقويانلرك مرتبهٔ فطانت وعرفانلرينه كوره مبين حقيقت اوله بيلور ديمكدن مقصدمز دخى ايشته او عقل بشرك فوقنده ديديككز شيلره ايناتمامق لزومنى ايرادن عبارت دكلميدر ؟ بو قدرت تميزه نائل اولانلر ايچون تاريخ دها آز تغليط ذهنده بولنه بيلور . اما عقلك فوقنده كى شيلرى دخى حقايق تاريخيهدن عد ايتمك لازم كلور ايسه بويله ايناتلميهجق شيلره ايناتمق لزومى تصديق ايدلمش اولور . اوزمان دخى هر عقلمز ايرميان موادده دها هيچ عقل ايرهميهجك بر تأويل بولوب اذهان بشرى بسبتون تخديشه يول آچيلور . مثلا بو كون خرابهلرينى كورديكمز ابنيهٔ عظيمه ونفيسهٔ قديمه ! بز ياپهميهجغمزى كورنجه بونلرك هيچ بر نوع انسانلر طرفندن ده ياپيلهميهجقلرينى دوشونهرك جنلره پريلره اسناد ايديشمز كبى .

نه‌ئوفاری — اوت ! بويولده‌كی اسنادلر اعتقادلر دخی هرملتك تاريخنده واردر. ازجمله رومادەكی سن پیه‌ر كليسا- سنك قبه‌سی انسان اوغلنك ياپه‌میه‌جغی شیلردن عداولنه‌رق اكا موفقيت حصولی سن پیه‌رك برمعجزه‌سنه حمل اولنديغی كبی.

احمد — ايشته تاريخدن بومثللو خرافاته اينانلمامق لزومنی تقدير ايده‌بيله‌جك قدر اويانق اولانلر ايچون تاريخ ينه مبين حقيقت اوله‌بيلور . خرافات مذكوره‌يی بالكليه چيقارمق اصلا مستحسن اوله‌مز. چونكه افكار واحتساسات ادبيه‌نك بربيوك قسمی‌ده بونلر اوزرينه مبنيدر . يونان ولاتين ميتولوژيسنی تاريخدن محو ايده‌جك اولور ايسه‌ك اوروپا ادبياتی بوز كبی صوغوق وفقرالدمه اوغرامش انسانلركبی بكزی صولوق برشی قالور ايدی . اصل مقصد « فلانجه خلقك فلانجه شی حقنده‌كی اعتقادی بويله ايدی » دیمكدر. اعتقاد مذكور تاريخه بويله قيد اولنورايسه اوقيددخی برحقيقت اولور . مثلا« يونانيلر بحرخزردن بربوغاز طريقيله اوقيانوس شرقی‌يه يول واردر اعتقادنده ايديلر » دينلور ايسه بوقيد عين حقيقت اولور . زيرا فی‌الحقيقه اويله اعتقاد ايدرلر ايدی . تاريخك شمديكی طورينه كوره‌ايسه حالا قيود مذكوره‌يی اوقويانلر فی‌الواقع بحرخزردن اوقيانوس شرقی‌يه يول واردر اعتقادينه دوچار اوله‌بيلورلر. هله بزم تواريخ شرقيه‌ده بوحال‌بواويغو- نسزلق دهازياده‌در. تاريخ نويسلر كندی يلرندن اول كلمش اولانلرده نه كورمشلر ايسه عيناً استنساخ ايدی ويرمشلر. هيچ اينانيله‌میه‌جق برشيئه هركسی اينانمق مجبوريتنه دوچار ايتمك ايچون « فلانجه كتابده‌بويله‌يازيليدر » ديمك‌كافی كوريليور. هيچ دوشونلميوركه اينانمق قابل اولميان برشيئی بيك كتابه يازمش اولسه ينه اينانمق ايجاب ايتمز .

نه‌ئوفاری — بوحالده‌خرافات اوزرينه مبنی اولان برتاريخه نسبتله طبيعی اصولنده يازلمش اولان بررومان دها زياده اينانمغه صالح اوله‌جق .

احمد — اكا شبهه‌می ايستر مادام ! بالخصوص شونقطه دخی شايان اعتنادركه اويله‌يازلمش اولان برروماندەاينانيله‌میه‌جق هيچ برشی اولمديغی حالده روماندرديه ينه انلره اينانمغه مجبور دكلسكز . خرافات مذكوره ميانده ايسه اينانيله‌بيله‌جك هيچ برشی بولنمديغی حالده تاريخدن ديه اينانمغه مجبور ايديليورسكز .

نه‌ئوفاری — حقيقت پك مهم مسئله ! ها ؟ نه‌ديرسكز سنيور چوقوغانو ؟ پك نازك پك دقيق پك مهم مسئله دكلمی ؟

نیقولسو — اوت اما بنجه اویله انسانلره
کیجه اویقولرینی فدا ایتدیره جك قدر منافع
مادیه سی باهر ومسلم مسائلدن دکلدر .

نه ئوفاری — غالبا ! اویقوکز کلدی .
مثلا قار او بونی قدر منافع مادیه سی
باهر ومسلم برمسئله اولسه ایدی ده کیجه
اویقولرینی فدا ایله سعادتك دیه جککز
اولمز ایدی . دکلمی ؟

**

واقعا نیقولسونك بو اویقو ظرافتنی اورته یه قویمش اولمقده حق دکلسه بیله معذوریتی مسلم ایدی . زیرا مسئلهٔ تاریخیه اوزاندقجه اوزانه رق وقت دخی نصف لیلی برخیلی کچمش ایدی که شو موسم بهار ایچون بوقدر کچکمکه اویقو محبلری ایچون احتمال تصوری براز کوچدر . بوندن صکره دها کندی کیلرینه کیده جکلر صو یونوب دوکونوب یتاقلرینه کیره جکلرکه عادتا صباحه تقرب ایتمش اوله جقلر .

وقتك بوقدر کچکمسنه مبنی ملکة البحر خلقنك دها اکثریسی اویقویه وارمشلر ایدی . مثلا حساب مأموری ثریا ایله عمر قپودان دها ساعت اوچ بچق صولرنده کتورلمش اولان چایدن صکره بر بر سیویشوب باش التنده کی طایفه لر قغوشنده اویقویه یاتمش اولدقلری کبی آشجی قاتر بنا دخی مطبخ صو بهسنك اوکنده کی قولتق صندالیه سنك اوزرنده اویو یه قالوب قلاغوز ایسه کندیسی بربیوك فلوقه یلکنه صاروب کفنلیه رك پرووه طرفنده بریره قیورلمش ایدی . ایاق اوزرنده یالکز دیکر طایفه و برآشجی ایله برده واسیلکیدن بشقه کمسه قالیوب بوایکی طایفه نك بالمناوبه صباحه قدر بکلمه لری ضروری ایسه ده آشجی مجرد بولاشقلری یقایوب بتون طاقلری برلی برینه برلشدیرمك مجبوریتیله اویقوسنی فدا ایتمش وایکی طایفه نك بریسی دخی اکا یاردیم ایتمکده بولنمش ایدی . واسیلکی یه کلنجه افندیسنی یتاغنه قویمزدن اول اویقویه وارمق بوغیرتلی قزایچون حرام اولدیغی سبیله اویویه میه رق قالین برشاله صارنمش اولدیغی حالده قوق یه قده صالون قاپوسنك دیبنده کی برسد اوزرنده اوتوریور ایدی .

مسافرلر عودته قالقشدقلری زمان الك اول واسیلیکی خبردار اوله رق مسافرلرك ملکة البحر بورده سنده باغلی اولان صندالنه قوشوب کورك اوتوراقلری آره سنده اویقویه طالمش بولنان طایفه لرینه خبر و یردی . مسافرلر صاحب سفینه یی پك نازکانه ومتدارانه برصورتده سلاملایه رق صندالرینه بندیلرکه نه ئوفار بنك صندالە بینمسنه یاردیم ایچون قولتغنه کیرمش بولنان

واسيليكي‌يه عطف ايلديكي انظار دقت وتتبع دخى احمد متينك دقتلى وپارلاق كوزلرندن قورتيله‌مامشدر .

احمد متينك نظر دقتندن قورتيله‌ميان شى يالكز نه‌ئوفارينك واسيليكي‌يه اولان دقتنمى عبارت قالدى يا ؟ صانكه واسيليكينك دخى نه‌ئوفارى‌يه فرلاتديغى انظار معنيدارى كوره‌مديمى ؟ بالعكس اك بيوك اهميتى موجب اولان شى واسيليكينك بودقتى اولدى . زيرا اقشام سفره باشنده وكيجه چاى ايچيلور ايكن وسائر وقتلردخى واسيليكي صالونه كيروب چيقدقجه احمد متين نه‌زمان قزك يوزينه باقسه كوزلرى نه‌ئوفارى‌يه متوجه و بتون نظر دقتى اكا منعطف اولديغنى كورمش ايدى . بوباقيشلرك معنالرى نه‌دن عبارت اوله‌جقلرى دخى احمدك مجهولى قاله‌ميه‌جغندن مسافرلر كيدوب ده ايكيسى‌ده صالونه عودت ايلدكلرى زمان احمد متين صوردى‌كه :

— مادام چوقوغانوبى نصل بولدك واسيليكي ؟

ذكى قز افنديسنك بو سؤالدن مرامنى قطعياً تعيين ايده‌ميه‌رك جوابنده برچام دويرمش اولمامق ايچون :

— پك كوزل برقادين !

ديه اولو اورته برجواب ويرمكله اكتفا ايلدى . احمد سؤالنى تكرار ايليه‌رك ديدى‌كه :

— يالكز پك كوزل برقادين اوله‌رقمى كوردك ؟

— پك‌ده سوملى افندم پك‌ده نازك وجربزه‌لى !

— بوقدرها؟

— بشقه نه‌سنى كوره بيلورم افندم ؟ لسان بيلم‌كه سويلديكى سوزلرى اكلايم‌ده اكا كوره بشقه بر يولده‌ده حكم ويره‌بيله‌يم .

— حقك وار واسيليكي ! فقط لسان بيلمديكك وسوزلرينى اكلامديغك ايچون هيچ‌ده محزون اولمه ! بيلسه ايدك اكلاسه ايدك بلكه‌ده معلوماتنى حسنيله سوسيله متناسب بولميه‌رق بكنمز ايدك . قادين قسمى يا سنك كبى مزيات مخصوصه وخصائل نسوانيه‌سندن بشقه برشيئه مالك اولمامل وياخود علم وعرفان عالملرنده پويان اوله‌جق ايسه قادينلغى بتون بتون ترك ايدرجه‌سنه برتجرد ايله ارككلر كبى بتون وقتلرينى علومه ادبياته حصر ايلمليدر . معلومات ناقصه برقادينه هيچ‌ده زينت اوله‌ميور . نه‌ديرسك ؟

— بويله شيلره عقلم ايرمزكه افندم !

براز سكوتدن صكره احمد متين صوردى‌كه:

— يا عجبا مادام چوقوغانوسنى نصل بولمشدر ؟ سنك حقكده نه كبى شيلره ذاهب اولمشدر ؟

— اوراسنی بن بیله بیلورمی یم افندم ؟

— یوق ایستر ایسه‌ك بوراسنی یك اعلا بیله بیلورسك . زیرا مسئله‌نك بو جهتی یالکز قادینلغه دائر اولان حاللردندرکه هر قادین بو احوالده بالطبع مدقق وصاحب وقوف اولور . بو کبی شیلری دوشونمك خصوصنده قادینلرك کوچکی بیوکی فقیری زنکینی چرکینی کوزلی هیچ ده بر برندن اشاغی قالمزلر .

واسیلیکی‌یه بر تبسم کلدی . ذاتاً افندی ایله خدمتکار بوسوزلری تعاطی ایدرلر ایکن احمدمتین یتاغنه کیرمك تهیاتنك مقدمه‌سی اولان صو بونمغه وقز دخی افندیسنی یاطرمق تهیاتنك مقدمه‌سی اولان کیجه‌لکلری آچمق وطاغتمق ایشنه باشلامش اولدیغندن چهره‌سنده پیدا اولان تبسمی برخوف محجوبانه ایله افندیسندن کیزله‌مك ایچون بوغچه‌لرك اوزرینه قپانورجه‌سنه بر وضعیت المش ایدی . کوزل واسیلیکینك کوزل یوزینه عارض اولان تبسم دخی اوقدر کوزل ایدیکه احمد متینك جدی بر صورتده نظر حیرتنه چاربدی . زیرا بوزمانه قدر واسیلیکی ایله بو درجه‌لرده خصوصی برطورایله حسبحالده بولنمامش اولدیغندن شو حسبحالك برآن ایچون قزده موجب اولدیغی جرأت وجسارت احرارانه او تبسم لطیفی حاصل ایلمش ایدی . احمد ذهننده برق کبی برآنده پیدا ودیکرآنده زائل اولان مطالعه ایله کندی کندیسنه دیدی‌که :

— یاهو ! اکر بوقز اولانجه جرأتیله اوضاع واطوارینی تزیین ایده‌جك اولسه حقیقةً طاقت افکن برآفت اوله‌جق .

احمدك حقی یوقیدر ؟ انسان قسمنك کرك کوزلکی کرك چرکینلکی کرکسه سائر کافهٔ حسنیاتی قبحیاتی اولانجه قوتلریله کندیلرینی میدانه قویه بیلمك ایچون حریت تامه‌سی حالنده بولنمق لازم کلور . انسان حریت تامه‌سی حالنده بولنمز ایسه کندی هویت حقیقیه‌سنی صاقلایور دیمکدر . بناءً علیه بعض کوزللر اوچالنك درجهٔ تامهٔ منبسطه‌سنی کوستره‌میه‌رك مسکینك بریسی ایمش کبی قالورلر . بعض چرکینلر اوحالده برحلم ومعصومیت مجبوره ایله کوزل کبی کورونورلر . ذکیلر ذکاوتلرینی غبیلر غباوتلرینی ستر ایدرك بو فضیلت معنویه‌جه مساوات حالنده ایمشلر کبی کورونورلر .

نه ایسه ! تأثرات پسیقولوژیقیه‌نك تجلیات فیزیولوژیقیه اوزرنده هیچ برزمان خالی قالمیان احکامنه دائر براوزون بحثه کیریشه‌رك شو افندی ایله خدمتجی آره‌سنده کی محاوره‌دن تباعد ایتمیه‌لم .

واسیلیکی اوکنده‌کی بوغچه‌اوزرینه
زیاده‌جه اکیله‌رك تبسمی ستره چالشدیغی
زمان بالطبع افندیسنی جوابسز براقش
ایدی . احمدایسه قزی جواب اعطاسنه
مجبور ایتمك ایچون یاننه صوقولوب
صاغ النك صلوات پارمغنی چکه‌سنك
التنه دکدیردی و بو حرکتله قزك باشنه
یوقارویه قالدیرمسنی آمر برده تضییق
اجرا ایلدی . واسیلیکی افندیسنك بو
تضییق دها زیاده آرتدیرمسنه لزوم
کوسترمکسزین باشنی قالدیردیغی زمان
صاچلرنده اوبله‌بر پریشانلق ویوزنده اوبله
بر بنبه‌لك نمایان اولدی‌که حقیقت صوك
درجه‌یه قدر عقل فریب بر حال ایدی .
احمدالقتریقلنمش کبی برحال ایله ایکی خطوه
کیرویه چکیله‌رك اولکی سؤالنی تکرار
ایدنجه واسیلیکی دیدی‌که :

— مادام چوقوغانوبنم حقمده نه‌یه
ذاهب اوله بیله‌جك افندم ! البته بك
افندینك خدمتجیسیدر دیه‌جك .

— بوقدر کنج وکوزل برخدمتجی !

— خدمتجینك کنجلکندن نه‌اولور ؟
هر یاشده کی قزلر قادینلر خدمتجی اوله
بیلورلر .

— امابوقدرکوزللری ؟ یعنی مادامك
کندیسندن فرق قانده‌ا کوزل اولان بر
واسیلیکینك خدمتجیلکی ؟

واسیلیکی بوصوك سوزه هیچ جواب ویره
مدی ایسه‌ده کوزلرندن اوبله‌بر ضیای اطمئنان
صاچلدی‌که ذاتاً انوار ذکاوتك مشکات
لطیفی اولان بوکوزلر برر نور پاره حالنی
الدیلر .

احمد متین قارشوسنده‌کی تمثال ملاحته
حیران اولمشده اوحیرتك موجب اولد
یغی بهته طالمش کبی برحال ایله سوزك
ارقه‌سنی کسدی . بو سکوت اثناسنده
کوندوزلك البسه‌سنی صویونوب کیجه‌لك
اثوابنی کیمك ایچون لازم کلن حرکاتده
بالطبع استعجاله باشلادی . واسیلیکی دخی
حسبحالی واصل اولمش بولندیغی درجه‌دن
ذره قدر ایلرویه کوتورمامك ایچون
سکوت قطعی حالنده ایشلرینه دوام ایلیور
ایدی . اوصانکه برخیال یاخود بر فرشته
ایدی‌ده کافهٔ احتساسات بشریه‌دن مصون
ومجرد ایمش کبی یالکز مؤکل اولدیغی
خدمته حصر اشتغال ایلیور ایدی .

دراغوز زاده تبدیل جامه ایلدکدن
صکره صالونك اورته‌سنده‌کی ماصه‌نك
یاننه اوتوروب اوکنه قلم وکاغد الەرق بر
مکتوب یازمغه باشلادی . بوایشه باشلادیغی
صره‌ده واسیلیکی‌یه :

— اوروبه‌لری فلانلری برلشدیرده
هایدی سن‌کیت ارتق‌یات . راحت ایت .
زیرا بوافشام زیاده یورولدك . هاسکا

شونی ده سویلیه‌یم که بواقشامکی خدمتکدن ومسافرلره کوستردیککز اطوار نازکانه‌دن طولایی پك ممنون اولدم . کیتدکجه کوزمه کیرییورسك واسیلیکی ! بوحالده دوام ایلدکجه سنی تصور وتخیل ایده بیله‌جکك درجه‌لردن زیاده بختیار ایلیه‌جکمدن امین اوللیسك !

دیمش وقزجغزشو التفاته دیلی دوندیکی درجه‌دن زیاده حال وشانیله تشکرلر ایدرك منتدارلقلر کوستره‌رك خدمت لیلیه‌سنی بالایفا یتاغنه چکلمش ایدی .

احمد متین برساعت قدر اشتغال ایدرك بر دکل تمام اوچ مکتوب یازدی وبونلردن ایکیسنی بر بری ایچنه لف ایدرك مهرله‌یوب دیکرینی‌ده آریجه قپادی . نهایت بونلری ویازی طاقمنی ماصه اوزرنده ترك ایدرك یتاق قابینه‌سنه چکلدی که بوآنده احمد متینك ذهنندن کچن شیلری لسانیله دخی سویلمسی لازم کلسه‌ایدی :

— ای نه‌ئوفاری ! عقلمه کلنلر صحیح ایسه‌لر سن حقیقی بر رومانك اك مهم قهرمانیسك ! بنم شو سیاحتمك‌ده اك بیوك مدار تزیینی اوله‌جقسك . باقه‌لم آنی بزه نه‌لر کوستره‌جکدر .

دیمسی لازم کاوردی .

***

احمد متین یتاغنه کیردکدن صکره چوق وقته قدر اویویه‌مامش اولدیغی کبی واسیلیکی دخی یتاغنه کیردیکی زمان چوق وقته قدر او یویه‌مامش ایدی . هم یالکز افندیسیله سبق ایدن محاوراتك قلبنده دماغنده حاصل ایلدیکی تأثیراتدن طولایی دکل ! واقعا یالکز بوتأثیراتك حکمیله دخی قزجغزك او یقوسی قاچسه ایدی ینه معذور کوریلور ایدی . بوندن فضله اوله‌رق برده قیچده قوق بیق التنده‌کی یتاغنه کیردیکی زمان قاترینا اویانه‌رق اننکله باشلادیغی سوز دخی کوزل واسیلیکینك اویقوسنی قاچیره بیله‌جك بر صورتده دونمش ایدی . قاترینا ساعت قاچ اولدیغنی صوروب الدیغی جواب اوزرینه مسافر-لرك بوقدر کچمی کیتدکلرینی سؤال ایتمش وواسیلیکی مسافرلر کیتدکدن صکره دخی افندیسنی یاطرنجه‌یه قدر برقاچ سوز ایلد-کلرینی سویلمش ونه سویلدکلرینی کتم ایتمکله جبر نفس ایلدیکی حالده اواکی آشفته‌نك شورادن بورادن قورجاله‌سی وبواقشام سفره اطرافنده پروانه کبی دوندیکی صره‌ده بریاندن ثریانك ودیکر طرفدن مادام چوقوغاونك کندیسنه نصل حیرتله باقدقلرینه دائر برطاقم مطالعه‌لره کیرشمه‌سی وافندینك دخی ایدیلان خدمتدن پك ممنون قالدیغنه دائر محاکمات تحسینکارانه‌یه قویولمه‌سی بالتدریج واسیلیکی‌یه التزام

اتمکده بولندیغی احتیاط کتومانه‌یی غائب
ایتدیروب احمد متینک کندیسنه اولان
توجهنی اسکی آفتریسه براز آچمش ایدی.
بونک اوزرینه قارینا :

— کوردکمی کوزل روم قزی
کوردکمی؟ اول وآخر ایش بنم دیدیکمه
کله‌جکدر. فقط سن تمام بنم ایستدیکم
درجه‌لرده تدبیرلی طوراماییورسک. بن سنک
یرکده اولسه‌م اویله برصورت استادانه‌ده
حرکت ایدر ایدم‌که یقین وقتده مادام
چوقوغانویی دکل یا دها بیوکلرینی وعادتا
اولور اولمز زنسلری حیرتده براقه‌جق
براقبال بختیارانه‌یی کندیم ایچون تأمین
ایلر ایدم!

دیه سوزه کیریشه‌رک اوقدر لقردیلر
سویلمش ووسیله‌یکیه اوقدر امیدلر
ویرمش ایدی‌که اصل بونلر قزک اویقوسنی
قاچیرمش ایدیلر. لکن حکایه‌مزک ایلرو-
سنه طوغری برچوق وقایع بزه مسئله‌نک
بوجهتلرینی دها زیاده توضیح ایلیه‌جکلرندن
وقت وزماننده اول اوبولده‌کی تفصیلاتله
صحیفه‌لر طولدیرمامق ایچون شمدیلک
یالکز بوقدرجق براخطار ایله اکتفا
ایده‌لم ده ینه اصل نظر دقتی بوکیجه‌نک
متمم احوالی اولمق اوزره برازده والسقو
سفینه‌سنه تحویل ایلیه‌لم :

پیره لیمانی ذاتاً مینی بر خلیجدن
عبارت اولوب بناءً علیه ملکة البحر ایله
والسقو واپورینک آره‌سی یوز یوز اللی
مترو مسافه‌دن عبارت بولنمسیله دوزمه
موسیو ومادام چوقوغانونک راکب اولد-
قلری درت کورکلی کیمی هرکورکه آصیلان
برر کوجلی قوتلی ملاحک زورلرینه مقابل
کورکلرکان کبی اکیله اکیله برقاچ دقیقه ظرفنده
منزل مقصوده سوق ایتمشلر ایدی. بناءً علیه
صندالده بکوردکلری مدت زوج وزوجه‌یه
برسوز باشلامغه بیله مساعد اوله‌مامش
ایدی. قاره‌لرینه واردقلری زمان ایکیسی
دخی بریاندن صویونمغه باشلامقله برابر
دیکر طرفدن سوزه دخی مباشرت ایدرک
اک اول نه‌ئوفاری دیمش ایدی‌که :

— حقیقت شو ترکک معلوماتنه
حیران اولدم.

نیقولسقو اویله معلومات عمیقه‌نک
قدرینی تقدیره مقتدر اوله‌بیله‌جک ارباب
دانشدن اولمدیغی جهتله معلومات فروشلق
دنیلن شیئی بارسک بعض کوزه کبار
زادکانده کوریلان ظرافت مستهزیانه ایله
اپیجه استهزا ایلدکدن صکره عقلیجه نه‌ئو
فاری‌یی مغلوب دخی براقمق ایچون :

— غالبا سن بوترکه براز کوکل قاچیر-
دک نه‌ئوفاری! قوجه ترک کونشده آیدر
وآیده کونشدر دیه بیله‌جک اولسه ینه

« حریف معلوماتلیدر بلکه‌ده اوبله‌در » دیه اینانی ویره‌جکسك !

دینجه نه‌ئوفاری اوکوزل چهره‌سنه بكده یاقیشیق آلان طور غضوبانه سیله دیمش ایدی‌که:

— کونشه آی وآیه کونش دیمك درجه‌سنده معکوس برسوزی بیله‌بوقدر فاضل برآدمك اغزندن ایشتدیکم زمان اوبله کوزه‌لره زوز کاره‌یاقیشیق الله بیله‌جك برمشرب خفیفانه ایله رد ایدی ویره‌مم بونده‌دخی برحکمت اوللیدر دیه تأنی ایله مقابله ایلرم. کنج ترکه کوکل قاپدیرمغه کلنجه: فضائل علمیه وبهرهٔ حکمیه‌سنه حقیقةً کوکل قاپدیرمش اولدیغمی انکار ایده‌مم. اوبله برآدمك مصاحبه‌سنده کچن دقیقه‌لرم بنم ایچون بیك عاشق نادانك آغوش وصالنده کچن دملردن البته دها طاتلی اولور. اماسنك اکلادیغك کوکل قاپدیرمغه کلنجه سن ممنون ومطمئن اول بن‌ده کمال تحسرله ایچمی چکه‌یم‌که بوبولده‌کی ظنلر بالکلیه باطل بوصورنده‌کی امیدلر بتون بتون بیهوده‌درلر. اوسفره‌ده خدمت ایدن کنج قزی کورمدکمی ؟

— کوردم. ای صانکه انك نه اهمیتی وار؟

— نه‌اهمیتی می وار ؟ سنك کوزلرك یالکز بوقدرمی کوررلر؟ اوقزه برعادی سفره‌جی دنیله بیلورمی؟

— خیر برعادی سفره‌جی دنیله‌مز اما پك کوزل پك کنج پارلاق برسفره‌جی دنیلور. هرحالده سفره‌جی!

— عفو ایدرسکز افندم! اوقز احمد متینك عادتا مترسیدر ؟

نیقولسو سورکلی برقهقهه قوپاردی. قهقهه‌لرندن بایلق درجه‌لر ینی کچوردکدن صکره دیدی‌که:

— اوبله ایسه قزجغز بومترسلك شرفیله بول‌بول افتخار ایلسون. افندینك مترسی مسافرلرینك سفره‌جیسی !

— عجله ایتمه زواللی خوزلك پارسلی! اصل مولدوانلغکی نه‌دن بالکلیه اونوتیورسك؟ حریف عجبا بزی کرچکدن زوج وزوجه کبی تلقی ایتمسه ایدی‌ده سنك‌ده بنم‌ده نه‌اولدیغمزی بیلسه ایدی اوکوزل قزی سفره‌یه المزمی ایدی ؟ فقط بزی مشروعاً متزوج صاندیغی ایچون مترسی یانمزده اوتورتمامق وبزه اوصفتله پرزانته ایتمامك ایچون بویله یاپدی.

— اما یاپدك‌ها !

— بن نه‌یاپدیغمی پك اعلا بیلیورم. فقط سن نه‌یاپدیغکی نه‌دیدیککی هیچ بیلیه‌رك یاپیورسك. قزك سفره‌ده هرکسه سوز سویلمسی وایجابنه کوره کولومسه‌مسی افندیسنك کندیسنه غایت نازکانه امرلر

ویرمسی و بو امرلره «امر» دیمکدن زیاده
« رجا » دیمك لازم كله جك درجه لرده
لطفله معامله ده بولنمسی برسفره جی قز
حقنده ایدیله جك معامله لر دنمیدر؟ برسفره جی
قز انك كبی صوك موده موجبنجه واولور
اولمز مادامل رك مقتدر اوله میه جقلری
صورتده می توالت یاپار؟

— بك اعلا آجانم بك اعلا! طارلمه!
همسفره جیسی همده شو سیاحت اثناسنده
خصوصی خدمتجیسی دیمك اولیور.

— اكرلسانلرینی اكلامش اولسه
ایدم قزه نه صورتده خطاب ایلدیكندن
البته آره لرنده كی مناسبتی ده استدلال
واستخراج ایدر ایدم. مثلا سنلی بنلی می
سویلشیورلر. امرلری عنف له میدر رجا
صورتنده میدر؟ حاصلی شیوهٔ كلاملرندن
هرشیئی بحق استخراج ایدر ایدم.

— ای بوقدر غیرتدن مقصدك نه اولور
ایدی؟ یاخود نه در؟

— نه اوله جق؟ اكلامق..!

— خیر! نه اوله جغنی سكا بن سویلیه یم
قزی قیصقانمق! اما طوغریسنی سویله!
اوقزك برنده كندیكی كورمك!

نه ئوقاری برازدها حدتلندی. دیدی كه:

— اویله اولورسه نه اولور؟ نه مانع
تصور ایدرسك؟

— بنم طرفمدنمی؟ هیچ! فقط اویله اولور
سه آجینه جق برحالده بولنورسك. نه
بیلورسك كه ترك اوقزی بك زیاده سووبده
سنك كبی بك مادامی فدا ایتمسون؟ باق باق
بو یوزدن نصل مأیوس اولمغه باشلادك.
فقط متسلی اول سودیكم! ایش نه بنم دیدیكم
كیبدر. اوقز سفره جیدن بشقه برشی
دكلدر. سنیور احمد دخی سكا میالدر.
یعنی بنی قبضهٔ غالبیتنده زبون ایتمش اولان
جاذبهٔ جمالك انی ده سنك سوداكه پابند
ایتمش براقشدر. یوقسه حریف ساعتلرجه
مدت نفس دوكه رك سكا تاریخی التاوست
ایتمك درجه لرنده كی یورغونلغی بیهوده می
اختیار ایده جك؟ سنی او اسكی ماصاللری
دیكله مكه راغب كوردی ده بو یوزدن
كندینه جلب ایتمكه چالیشیور.

— الله ویرسه ده اویله اولسه! ابن
ذاتاً مجلوب اولدیغمی بك چابق اعترافله
افتخار ایدر ایدم.

محاوره بو درجه یی بولدقدن صكره
موسیو ومادام دخی ارتق كیجه لك حال
وقیافتلرینی بولمش اولدقلرندن یتاق قابینه ـ
لرینه چكلمش ایدیلركه او قابینه لر دخی
اكثری بویله قاری قوجه اولانلرك بیتو ـ
تتلرینه مخصوص اولان قابینه لر كبی
اورته لرندن بربولمه ایله بولونمش اولدیغی
حالده او بولمه لر شمدیلرده بك اوغلی وغلطه
مغازه لرینك برچوقلرنده كورلدیكی وجهله

پارچه‌لری بر بری ایچنه کیرن و ایندیریلوب قالدیرلمسی بر پنجره دستوریی ایندیروب قالدیرمق قدر قولای اولان یولده یاپلدیغندن ایستنلدیکی زمان بوله‌بی قالدیرمق و ایستنلدیکی وقت ایندیرمك ممکن اولان یعنی بر باقه کوره آیری آیری ایکی و بر باقه‌ه کوره بر قابینه حالنی اله بیلن قابینه‌لردن ایدی . موسیو و مادام چوقوغانو بتاقلرینه کیردکلری زمان دخی بولمه قالدیرلمش اولدیغندن قابینه یکپاره‌لك حالنده ایدی . بناءً علیه بتاقلرینه کیردکلری زمان دخی محاوره‌لرنده دوام ایده بیلدیلر . بو دفعه سوزه نیقولسو باشلادی . دیدی‌که :

— کرچك نه‌ئوفاری شو مسئله‌ده سن اوبله بر صورتده حرکت ایدیورسك‌که بنی آدم یرینه بیله قویمه‌رق بر عاشقی دکل آ بر اوشناغی بیله دلکیر ایلیه‌جك معاملات محقرانه و مؤیسانه‌دن فتور بیله کوسترمیورسك .

— اوبله اولمق لازم کلور ایسه نه اولور؟

— نه‌می اولمق لازم کلور ؟ نه اولمق لازم کله‌جکنی سکا اکلاته بیلمك ایچون اولا بر سؤال صورملی یم . اك بیوك اك مدهش جنایتلر کیملردن صادر اولور بیلورمیسك ؟

— ضبطیه ضابطلکی مستنطقلق حاکملك فلان ایتمدیکم ایچون بونی بیله مامکده معذورم .

— بو صایدیغك صنعتلری بن‌ده یاپمدم ایسه‌ده بونی یینه سکا تعریف ایده بیلورم . اك بیوك جنایتلر ازجمله اوبله بر آدمدن صادر اولور که کنجلکنده استقبالدن اپیجه امیدوار اوله‌رق فقر و ضرورتك‌ده الجاآت مدهشه‌سندن مصون بر حالده عمر سورمکده ایکن کوکلنی بر آفت دورانك پنجهٔ سوداسنه قاپدیره‌رق ثروت موجوده و موروثه‌سنی فدا ایلدکدن ماعدا بکنوب سوه‌رك التزام ایتمش اولدیغی مسلکده تفیضنی تأمین ایلیه‌جك اولان تحصیلاتدن ده ممنوع قالمسیله نهایت مستقبلی بالکلیه مظلم و حال واستقبالی هپ او آفتك کیفنه هم‌ده شوخانه و خفیف مشربانه بر صورتده اوله‌رق کیفنه باغلانور قالور . برده کوکنك بریسنده مزاجی بوقلمون کبی متلون اولان او آفت او بیچاره‌یه صوك معاملهٔ مکافاتکارانه اولمق او وزره بر تپه آتدیغی کبی قپوطیشاری ایدر . او مظلومده اومغدورده ایسه صغینه‌جق بریر استمداد ایده‌جك بر کمسه بولنمدیغندن جهانده هر فلاکتی کندی علیهنده مهیا کورمکه باشلار . سوزی اوزاتمیه‌لم انجامکار بوبله بر بیچاره و بیوایه ایچون هر دقیقه‌سی بر اولوم دیمك اولان فلاکتلره نسبتله بر دفعه‌اق اولوم سلامت صورتنی آله‌جغندن فقط حیاتنی ده بس بیهوده خرج ایتمك ایسته‌میه‌جکندن انتقامنی

كيلردن آلمق لازم ايسه آلوب فقط قوانين عدليه قارشوسنده بنه كنديسى جنايتله محكوم اولهجغندن جلادك ساطورينه باشيمغزيني اكر :

نه‌ثوفارى غايت مستهزيانه برقهقهه قوباردى . ديديكه :

— اومغدور و مظلوم بيچاره دخى بزم نيقولسو چوقوغانودر . دكلمى؟

— هيچ حل اولنه‌ميه‌جق برمعمايى حل ايتمش اوليورسك ، اوت اودر .

— بزى برده انتقام قاتلانه ايله تهديد ها ؟

— تهديد دكل مادام ! « تهديد » ديميكزده « اخطار » ديكز . « اخبار » ديكز نه‌دير ايسه‌كز ديكز .

— يا او دليقانلينك توهم ايتديكى تيپه‌لر غدرلر مظلوميتلر فلانلر كولمكدن بشقه برشيئه دكرى اولميانلاوهام صرفه‌دن عبارت اولورايسه ! نه‌ديمه‌لى؟

— حقيقةً اويله‌ايسه اوزواللى آدمك دست نائليتنده بولنان سعادتدن امين اوله‌مد . يعنى ايچون حالنه آجيملى . اوت نه‌ثوفارى اسنك ايله‌شوصورتده‌يشامق بنم ايچون كرچكدن سعادتپك بيوك بختيارلقدر . بوبختيارلقدن بوسعادتدن ذره قدراشتباه حالنده بولنمقلغم ايسه ارباب مرحمتى بكا آجندير‌ه‌جق مصيبتلردندر . احمد متينيدر نه‌در شو حريفك اوكزه چيقديغى كوندنبرى ايشته بن بوحاله دوچاراولدم . حالمى بيلده اكا كوره حقمده نه يولده معامله لازم كلور ايسه اويولده معامله‌ايت !

— شمديكى حالده سكا سويليه‌جكم سوز . « بدلاسك بدلاسك بدلا ! » ديمكدن عبارت اولوب ايده‌جكم معامله دخى شودر .

ديه بتاغك يانى باشنده‌كى بردوكمه‌يه برمغنى قويوب قوتليجه برصورتده باصدى . يعنى كبى ايكى قابينڭ آره‌سنده‌كى بولمه پرده‌سى « شيرق » ديه اينى ويردى . بونى متعاقباً نه‌ثوفارينك :

— كيجه‌كز خيراولسون موسيو ! راحت وحضور ايله اويقو اويومكزى تمنى ايدرم .

ديمسنه متقابل نيقولسو قوچوغانو دخى :

— سزكده كيجه‌كز خير اولسون مادام ! بنده سزك ايچون بختيارانه بر اويقو تمنى ايدرم .

ديدى وبوندن صكره سسلر كسيلوب هركسك كوزلرينه نه‌زمان اويقو كيره بيلدى ايسه اوزمان اويقويه وارلمش اولدى .

⁂

بومهم كيجه‌نك فرداسى اولان كونده كرك والسقو وابورنده دوزمه موسيو

ومادام چوقوغانونك وكرك ملكة البحر
قوطره‌سنده احمد متين ايله واسيليكينك
هركونكى معتادلرندن پك زياده كيج قالقمش
اوله‌جقلرى محتاج ايضاح دكلدر . احمد
متين قالقار قالقمز عمر قپودان ايله ثريايى
چاغروب :

— بو كيجه نهايت يارين صباح
اركندن يوله چيقه بيلمك ايچون قومانيا
وسائره‌جه نقصانلريكز نه‌دن عبارت ايسه
بوكون اتمام ايتملى . لااقل اون بش كون
ظرفنده قره‌يه هيچ‌ده محتاج اولمقسزين
سير وسفر ايده‌بيله‌جك حالده بولنمليسكز .
بن برپارچه قره‌يه چيقوب پوسته خانه‌يه
اوغرادقدن صكره بلكه برازده والسقو
واپورينه اوغرايه‌رق عودت ايلرم .

ديدى وبرچفته كوركلى اولان خفيف
باتاليه‌سنه بينه‌رك قره‌يه طوغرى چكلدى
كيتدى .

افنديلرينك تباعدندن صكره عمرقپودان
وثريا يانلرينه آشجى‌بى وواسيليكى‌بى دخى
چاغره‌رق كرك مطبخه كرك كيلاره عائد
لوازمدن هانكيلرى نقصان ايسه بر
پوصله‌سنى يازدقدن صكره ثريا بركره
صندالى چاغروب بينه‌رك اونقصانلرى
اكمال ايچون قره‌يه چيقدى . عمرقپودان
ايسه طاتلى صو صهرنجلرنده بولنان
واستانبولدن برى دكشمامش اولان صولرى
تازه‌له‌مك ايچون قاريناى چاشيره سوق
ايدرك بريالدن دخى جلب ايتديرديكى بر
دوبه طاتلى صو ايله فوچيلرى وبربرى
ارقه‌سى صره بوشالتمقده اولان صهرنجلرى
طولديرتمقده ايدى . اوكون تازه‌لنان
صولر ايله بتون كمى خلقنك آز چوق
كيرليلرى وسفره طاقلرى كاملاً يقاند
يغندن ويقانان چاشيرلر ايسه قورومق
ايچون آرمه‌يه چكلدكلرندن ملكة البحر
صانكه سراپا بياض بيراقلر ايله دوناتمشه
دوندى .

احمدمتين پيره پوسته خانه‌سنه اوغرا
يوب كيجه يازمش اولديغى مكتوبلرى
براقدقدن و پوسته مأمورلرينه :

— شايد استانبولدن اسلام دراغوز
اوغلى احمد متين نامنه مكتوب وغزته
فلان كله‌جك اولور ايسه برنديزى‌يه
« پوست رستانت » كوندر مكزى رجا
ايدرم .

ديوب شو سپارشى دفتر مخصوصنه
دخى قيد ايتديردكدن صكره مينى مينى
پيره قصبه‌جغنى شويله‌جه برجولان ايدرك
والسقو واپورينه كلمش ايدى .

شو راجقده قارئلرمزه اخطار
ايده‌لم كه « پوست رستانت » ديمك
برمملكتك پوسته خانه‌سندن ديكر مملكتك
پوسته خانه‌سنه كوندريلن مكتوبلرك

اوممالكت پوسته خانه سنده توقيق ديمكدركه بعده صاحبى اومكتوبى آره‌يه جقدر . مثلا برآدم استانبولدن پارسه‌يه كيديور ايسه استانبولدن پارسده اوآدمه مكتوب ومطبوعات كوندره‌جك اولانلر هيچ ده مرسل اليهك پارسه‌وصوليله محل اقامتنى كنديلرينه اشعار ايتمسنى بكله‌مزلر . مرسل اليهك استانبولدن حركتنى متعاقب انلر دخى كوندره‌جكلرى اوراقى پارسه « پوست رستاند » صورتيله كوندررلر . بعده مرسل اليه پارسه واردقده پوسته خانه‌يه كيدوب پاساپورتنى ارائه ايله وياخود سفارت وقونسولاتو كبى بر دائرهٔ رسميه واسطه سيله هويتنى بعدالاثبات كندى نامنه‌كلن اوراقى الور وبعدما كله‌جك اولانلرك نره‌يه كوندرلمسى لازم كله‌جكنى دخى تنبيه ايدر . بواصول بردرجه‌يه قدر بزده دخى وار ايسه‌ده هنوز لايقيله تعمم ايتمامش اولديغى كبى خلقمز دخى بونك منافعنى هنوز تقدير ايتمامش اولديغندن بخش ايده‌جكى سهولتدن اكثريا اجنبيلر استفاده ايدرلر .

احمد متين والسقو واپورينه كلديكى زمان موسيو ومادام چوقوغانوبى قوشلق طعامندن هنوز قالقمش اولدقلرى حالده بولدى . فقط الافرانغه معيشتجه قوشلق طعامى تمام اوكله وقتى تناول ايدلمك لازم كلديكى حالده بوكون نيقولسو ايله نه‌ئوفارى بك كچ قالقمش اولدقلرندن قوشلق طعامنه بعدالظهر ساعت بربچقده اوتورمش وآنجق ساعت ايكيدن صكره سفره‌دن قالقمش ايديلر . واپورخلقى ارتق احمد متينى طانيمش اولدقلرندن عثمانلى جنتلمنى كندى ورودينى بيلدرمك ايچون خانه صاحبلرينه ويزيته كاغدينى كوندرمك كبى تكلفلره محتاج قالمدى . برقاروت ورودينى اخطار ايتمكله برابر نه‌ئوفارى سوكيلى مسافرينى اصلا بكلتديرميوب درعقب صالوننه قبول ايلدى .

احمد متين غايت شاطرو بشوش بر طورله صالونه كيروب مادام وموسيويه ال ويره‌رك حاللرينى خاطرلرينى سؤال ايله موافق جوابلر دخى الدقدن صكره :

— ذاتاً دون كيجه ويرمش اولديغم زحمتلردن طولايى محجوبكز ايكن برده بوكون تصديع ايتمك ايسته‌مز ايديسه‌مده ..

ديه برسوزه باشلامش ايديسه‌ده دها باشلانغجنده ايكن بوسوزى نه‌ئوفارى :

— مرحمتكزى رجا ايدرم افندم بالعكس دون كيجه‌كى مسافرپرورلككزدن ومعارف كسترلككزدن حصوله كلن محظوظيتمزك تشكراتنى ايفا ايچون بوكون بزسزه كلملى ايدك .

ديدى ايسه‌ده احمد متين بومعاملهٔ نازكانه‌يه آثار خشنودى ابرازيله برابر

ينه باشلاديغی سوزده دوام ايلدی. ديدی‌كه :

— هرحالده راحتسز ايلديكمی بيليور ايسه‌مده يابواقشام وياخود بوكيجه صباحه قارشو يوله چيقمق تداركنده بولنديغمدن مساعده‌كزی استحصال ايله راسمهٔ وداعی اجرايه كلدم .

احمدمتينك بوسوز ايله تبشيرايلديكی مفارقت نيقولسونك هيچ منتظر ومترقب اولمديغی نعمتلردن بولنمسيله قلباً اوقدر ممنون اولدی‌كه آثار ممنونيتنك چهره‌سنده دخی جلوه نما اولمسنی پردزلو منع ايده‌مدی. نه‌ئوفاری ايسه بالعكس متأثرانه بر حيرته دوچار اولدی. ديدی‌كه :

— اونه ؟ بويله فرار ايدرجه‌سنه بر مفارقت ! هانيا سويلشديكمزشيلر ؟

احمد — واقعا چوق شيلرسويلشدك ايسه‌ده هيچ برشيئه قرارقطعی ويرديكمزی بيله‌ميورز مادام . پيره‌ده بنجه مقرراولان مدت اقامت لزومندن برخيلی تجاوز دخی ايلمشدركه بوكا سببده محضا شرف ملاقاتكزدر .

نيقولسو بو يولده كی لقرديلر شايد بالآخره عقد رفاقتی منتج اوله بيلورلر خوفيله وكنديسی لقرديی تبديل ايده‌جك اولور ايسه اوقراری دخی تبعيد ايتمش اولور اميديله ديدی‌كه :

— نيته‌كزنه طرفه كيتمكدر موسيو ؟

احمد — موراشبه جزيره‌سنك جنوب و غرب سواحلنی طولاشه‌رق بعده برنديزی‌يه طوغری يول ويرمك واورادن ايتاليا سواحل جنوبيه‌سنی كزه‌كزه سيجليا جزيره‌سنه‌قدر كيتمكدر . ظن ايدر ايسه‌م بواملی سزه اوجه دخی سويلمش ايدم .

نيقولسو — اوت يالكز سيجليايه كيده‌جككزی سويلمش ايدكزده بز مادام ايله برابر برنجی قپودانده صورديغمزده يولكزی بزه خريطه اوزرندن كوسترمش ايدی‌كه خاطرمده قاله بيلديكنه كوره‌اصل طريقكز ماتاپا برونندن طوس طوغری سينا بوغازينه كيتمك ايدی .

احمد — اوت موسيو ! پيره‌دن قالقوب سيجليايه كيده‌جك اولان بر واپور ايچون اتباع ايده‌جك طريق اصل بوطريق ايسه‌ده يلكن كيلر ينك كور صرفياتی حسابی اولمديغندن و بزم ملكةالبحر كبی اوفاجق قوطره ايچون انكينك اودرجه‌سی جان صيقه‌جغندن سواحلی تعقيب ايتمكی ترجيح ايلدك .

نه‌ئوفاری — سفينه‌كزك حالنه كوره بوقدر برانكينده تهلكه اومارميسكز ؟

احمد — خيرمادام ! هيچ بر انكينده هيچ برتهلكه‌دن قورقمز . فقط روز كارلو

بزم كيفمزجه اسمكه مأمور اولمدقلرندن اوله بيلوركه بوانكين اوزرنده اون بش كون چالقانوب قاله بيلورز . بوده جان صيقمازمى؟

نيقولسو — هركس كندى سفينه سنه كوره تعقيب ايده جكى خط حركتده مختاردر . بزايسه آز كون ظرفنده پك ايى كورشديكمز بر ذاتدن بويله چارچابق مفارقت ايلديكمزدن طولايى بيان تأسفله برابر بو سياحتكزك حضور وراحت وصحت وعافيتله رسيدهٔ انجام اولمسنه دعادن كيرو قالمز .

احمد — نزاكتكزه تشكرلر ايدرم موسيو !

نه‌ئوفارى — هپسى كوزل هپسى ايى اما كوكلم ارزو ايديوركه بو سياحت بحريه كزه بزده اشتراك ايده‌لم .

احمد — اراده بنه سزه كدر مادام ! سياحت ترتيباتكزى تعديل ايده جك اولور ايسه كز !

نه‌ئوفارى — جانم بو تعديله قرار بيله ويرمامشمى ايدك؟ شيرزاد سلجوقى رومانى بزه تقرير وحكايه ايتمه جكمى ايدكز . حتى كذار ايلديكى يرلرى ده كوستره‌رك ؟

احمد — اوت مادام بوسو يلديكم سوزده حالا ثابتم . ايزينى تعقيب ايتمكده بولنديغم بر رومانى سزه تقرير وبوله بيله جكم بقيهٔ آثارينى سزه ارائه ايتمك بنى حقيقةً بختيار ايدر .

نه‌ئوفارى — اويله ايسه هايدى برلكده كيده‌لم .

نيقولسو — جانم برلكده نصل كيده بيلورزكه موسيونك تعريف ايلديكى يول يوزلرجه ميل چكر بر مسافه‌در . او يولى واپور ايله قطع ايتمكه كورمى بتيشيور ؟ سكز يرده كمور آلمغه محتاج اوله جغز .

احمد — باق بو حسابده سنيور چوقوغانونك حقى واردر ، بويله تنزهات بحريه‌ده بولنانلرك يلكن سفينه‌لرينى واپور سفينه‌لرينه ترجيح ايتملرينك بر سبب وحكمتى ده بو كمور حسابيدر . نقداً مصارف كليه‌يى مستلزم اوله جغندن بشقه زحمتى توزى طوپراغى ده جابا صاتيلور .

نه‌ئوفارى — سكز يردن كمور آله‌لم اون التى يردن كمور آله‌لم نه قدر يردن آله جق ايسه‌ك آله‌لم نه قدر مصرف كيده جك ايسه كيتسون . سياحتدن مقصد كوكل اكلندرمك ايسه آنك برنجى موقوف عليهى ده موافق ارقداشدر . اقونومى‌يه اوقدر رعايتكار اولمق مجبوريتنده بولنانلر تنزهات بحريه هوسنه هيچ ده دوشممليدرلر . بن بو جهتى برنجى قپودان ايله مذاكره ايده‌يم ده ايجابنه باقارم . فقط سزدن ده رجا ايدرم كه حركتكزى بر كون قدر دها تأخير ايدرسه كز لوازم سفريه‌مزجه نقصانلر وار ايسه اكمال ايده‌لم .

احمد — بر كون تأخره لزوم ده يوقدر مادام ! بز شمدى بوله جيقه جق اولسه ق بيله سزك چيقه جغكز كونه قدر كيتسه لك كيتسه لك قاچ ميل كيده بيله جكز ؟ مانا يانه وارمزدن اول مطلقا و بهمه حال بزه يتيشورسكز . سرعت خصوصنده يلكن سفينه لرى هيچ واپور سفينه لرينه قياس قبول ايده بيلورمى ؟

رفاقتك انعقاد صورتنى آلمغه باشلامسى اوزرينه دوچار خلجان اولمغه باشلامش اولان نيقولسو احمدمتينك بوصولك سوزينى مدار اتخاذ ايدرك ديدى كه :

— اويله يا اويله يا ! واپور سفينه سى ايله يلكن سفينه سى هيچ رفاقت ايده بيلورلرمى ؟ برى روز كارلرك كيفنه تابع ديكرى ايسه ماكنه قوتيله روزكارلرى دكزلرى ده تحت اطاعتنه آلمغه مقتدر .

نه ئوفارى بركره ديك ديك نيقولسونك يوزينه باقدى . او حال غضبناكى ايله ديدى كه :

— كيم كيمك كيفنه تابع اولديغنى صوريور ايسه كز كمال تواضع ايله عرض ايدرم كه شو سفينه ده هركس و هرشى بنم كيفمه تابع اوله جقدر .

بو سوزى متعاقباً او طور غضوبانه يى بردنبره ترك ايدرك واحمدمتينه دونه رك كمال نزاكتله ديدى كه :

— عفوكزى رجا ايدرم سنيور ! كيفمه تابع قيلمق ايستديكم آدملر وشيلر ميانده سز و ملكة البحر سفينه سى داخل دكلدر ، بنم كيلرى كندى كيفمه تابع قيلدقدن صكره بن دخى سزك كيفكزه تابع اوله جغم ، سفينه كزك يولى نه دن عبارت اوله جق ايسه بن ده او يوله روان اوله جغم . يوق بو تعقيبم خوشكزه كيتميورده قبول اتميه جك ايسه كز صفوت مردانه ايله بكا آنى سويليكز .

احمدمتين جوابه تصدى ايلدى ايسه ده نيقولسو اكاميدان براقدى . دها اول طورانه رق ديدى كه :

— صفوت مردانه ديورسكز . آدمجكز نزاكت انسانيه يى ده مى ترك ايلسون ؟ بزم كنديسنه رفاقتمز آرزو اولنسه ايدى يابو رفاقتى بزه كنديسى تكليف ايدرياخود طرفمزدن آرزو كوستربلور كوسترلمز قبولنه مسارعت ايلر ايدى .

احمدمتين كولومسه دى . ديدى كه :

— خير سنيور چوقوغانو ! مادام جنابلرينه حاضرلاديغم جواب سزك بو سوزكزه مناقض دوشه جكدر . بنده كز ديه جكم كه رفاقتكز موجب افتخارمدر . برمانع وار ايديسه اوده يوللرمزك و سفينه لرمزك تخالفندن عبارت ايدى . زوجه كز مادام جنابلرى بنم يولمه اتباع ايده جك اولدقدن صكره آرتق رفاقت ايچون هيچ برمانع قالمز .

نه‌ئوفارینك ممنونیتندن چهره‌سنه بر پارلاقلق عارض اولدی . او بشاشتله دیدی‌كه .

— یا ! اویله‌می ؟ اویله‌ایسه تشكرلر ایدرم موسیو ! آرتق ایشك ایجابات سائره‌سنی بكا براقكز .

***

شو محاوره‌نك صورت جریانه دقت بیوران قارئلرمز احمد متینك صورت ظاهره‌ده اپیجه مستغنیانه اولان بولتیقه‌سنده‌كی مقصدی البته اكلامشلردر . ذاتاً ایضاح وتفهیمی‌ده تفصیلات زائده‌یه احتیاج كوسترمز یا !

احمد متین بوقادینی مهم بر رومانك قهرمانیدر دیه تلقی ایلدكدن ماعدا كندی سیاحتنك‌ده اك بیوك مدارتزیینی اوله‌جغنی حكم ایلدكدن صكره آرتق اوقادیندن قاچارجه‌سنه برمفارقت تصوره صیغارمی؟ فقط قوجه صفتیله یاننده بولنان آدمك كندیسنه وقوع بولان تصادفلرندن هیچ ممنون قالمه‌مدیغنی آپ آشكاره كورمش اكلامش ایدی . بونی اكلادیغی كبی زوجه صفتیله بوآدمك یاننده بولنان قادینك‌ده كندیسیله رفاقته نه‌قدر جان آتدیغنی دخی كورمش ایدی . بوحالده نیقولسونك اشتباهاتنه كندی طرفندن قوت ویرمامكله برابر ینه حصول رفاقتی قادینك اجباریله وقوعه كلمش كوسترمك ایچون بویولده طورانمش‌ایدی .

رفاقتك عدم حصولی ایچون یاپه بیله‌جكی درجه‌لرده تدبیر قوللاندیغی حالده ینه منع ایده‌مدیكنی كورن نیقولسونك طوری پك كولنج اوله‌رق نه‌ئوفاری ایسه درحال الكتریق چنغراغنك دوكمه‌سنه باصدی‌وایچرویه كیرن اوشاق واسطه‌سیله برنجی قپودانی چاغرتدی . ایكی اوچ دقیقه صكره برنجی قپودان قاره‌یه كیردی‌كه اوتوزبش قرق‌یاشنده صاری صقاللی ساز بكزلی مائی كوزلی كولربوزلی برآدمدر .

مادام چوقوغانو یه اولان معامله‌سی‌ده غایت تعظیمكارانه برصورتده اوله‌رق مادامك !

— سنیور بوهانو ! بواقشام یاخود یارین صباح بوله چیقه‌بیلورمی‌یز ؟

سؤالنه جواباً :

— هرهانكی دقیقه‌ده ایسترایسه‌كز مادام !

جوابنی اعطاایلدی . اوزمان نه‌ئوفاری دیدی‌كه :

— دوستمز موسیو احمد متین یونان شبه جزیره‌سنك اطرافنده طولاشدقدن صكره برندیزی‌یه واورادن ایتالیاسواحلیله سیجلیایه كیده‌جك . بزدخی والسقوایله كندیسنه پیرو اوله‌جغز ، كورایچون نه‌یاپه‌جقسكز؟

بوهانو — برقاچ برده کور آلمغه بلکه مجبور اولورز مادام !

نیقولسو آتیلوب سوزه قاریشه‌رق :

— نصل برقاچ برده ؟ موجود کورلکلریکز قاچ ساعتلك کور آله بیلور . خاطرمده قاله بیلدیکنه کوره انجق سکز ساعتلك کور اله بیلور . بز او قدر طولاشه طولاشه سیجلیایه قاچ کونده واره بیلورز ؟

دیه مثلاشیانه براعتراضده بولندی . قپودان بوهانو دیدی که:

— حقکز وار سنیور ! قرق سکز ساعتلك کور آله بیلور ایسه‌لرده والسقو یالکز ماکنه ایله یورومك ایچون یاپلمامشدر . آرمه‌مزده مکملدر . ارقه‌داشمز اوله‌جق قوطره‌نك قوللانه بیله‌جکی روزکارلك برچوغنی بزده قوللانه بیلورز .

قپودانك بوسوزی نه‌ئوفاری‌یی فوق‌الحد ممنون ایلدی .

احمد متین قادینك بوممنونیتنی آرتدیرق ورفاقت عزمنه قوت ویردیروب ایشی قطعیاً قرارلاشدیرمق ایچون دیدی که :

— اوت ! بعض روزکار اوستی کیدشلردن وبلکه‌ده کوچك لارغوسیرلردن ماعدا قوللانه‌جغمز روزکارلری قپودان بوهانو دخی قوللانه بیلور . غایتی والسقونك یلکنلری تکنه‌سنه نسبتله آز کلور ایسه آهسته حرکتله ماکنه‌یی ده ایشلته بیلور . یاخود بز برقاچ یلکن سوندیره بیلورز .

بوهانو — ذاتاً روزکار نه قدر موافق اولور ایسه اولسون یواش یواش ماکنه ایشلتمکه مجبور اولور ایسه‌لرده « وه‌ری ایزی » صورتیله ماکنه ایشلتمك حسابنجه کورلکلرمزك آله بیله‌جکی کور یوز اوتوز یوز قرق ساعت قدر کفایت ایلیه بیلور . والسقو کبی برسفینه ایچون ده هیچ بریره اوغرامقسزین بوندن اوزون یول تصور اولنه‌مز .

الهی نیقولسونك کرپکلری برر اوق اولسه ایدی جمله‌سنی بردن فرلاتوب قپودان بوهانویی کرپی‌یه چویره‌جکنه شبهه اولنه‌میه‌جق برطور غضب و خصومتله اویله برنظر عطف ایلدی که بونی زواللی قپودان دخی اکلایه‌رق سویلدیکنه سویلیه‌جکنه پشیمان اولدی . برکت ویرسون که مادامك صورت ممنونیت وطور اطمئنانی آدمجکزه تسلی ویره‌جك قدر باهر ایدی نه‌ئوفاری دیدی که :

— تشکر ایدرم سنیور بوهانو ! ملکة البحر قپودانی ایله مذاکره ایدکزده بربریکزدن ممکن مرتبه آیرلمیه‌رق سفر ایلیکز .

بوهانو — مذاکره‌یه نه حاجت مادام ! آندن آیرلمامغی امر ایتدیکزیا !

بوكافيدر . يالكز موسيو متين لطف ايلسون ده روزكار كنديلرينه مساعداولدقجه بزدن قاچيورجه سنه حركت ايتميه رك براز يلكن سوندير سونلر .

احمد — واى ! واى ! والسقوايله بزى تعقيب ايده مزميسكز ؟

بوهانو — روزكارك سزه موافقتنه كوره بردرجه يه قدر تعقيب ايده بيلور ايسه م ده ملكة البحر ايچون روزكارك بعض اويله مساعده لرى اولوركه تعقيب دخى ممكن اوله مز . بن چاتلاسه م والسقويى اون ميلدن زياده يوروته مم . فقط اومارمكه لزومى قدر قوتيله سزى بيوك لارغو حالنده يوروته بيله جك برروزكار ملكة البحره اون ايكى اون اوچ ميل قدر سرعت ويره بيلور .

احمد — بعضاً اون بش ميل بيله يابديغمزواردر .

احمدمتين والسقو ايله ملكة البحرك سيرلرى آره سنده كى نسبتى پك اعلابيليور ايدى يا . فقط بونى برده قپودان بوهانويه سويلتوب نه ئوفارى و نيقواسويه ايشتديرمك ايچون بويله طوراندى . بوهانونك شو اعترافى دكزمراقليسى اولان بودليقانلى يى مفتخر و متلذذ ايده جك شيلردندر . واقعا تواضع و حلم دنيلن شى هرخصوصده مقبول و ممدوح اولور ايسه ده صندال قوطره آت وسائره كبى يارش مراقليلرى ايچون بويولده كى افتخارلرايله لذت آره مق هرحالده معذور كوريلور .

نتيجهٔ حال اوله رق نه ئوفارى بوهانويه :

— همان شمديدن فاراب ايتلى . ملكة البحر نه زمان حركت ايدرايسه آرقه سنه دوشوب ازينى غائب ايتمامللى .

امرينى ويردى وقپودان بوهانو دخى كوله رك :

— اويله ايسه كيده يم يانته لرى فلانلرى يابديره يم .

ديه جمله يى كمال نزاكتله سلاملايوب چيقدى كيتدى .

قپودان بوهانونك صالوندن چيقمسى اوزرينه احمدمتين دخى اقامتنى اوزاتميه رق :

— مساعده كزله بن ده كيده يم لوازم سفريه نك تصل اكمال اولنديغنى كوره يم . غروب شمسدن برساعت صكره آى چيقه جقدر . برمهتاب صفاسى يابيق ايسترايسه كز او ساعتده بزدخى يوله چيقارز .

سوزلرينى سويليه رك وداع مقامنده نه ئوفارينك النى طوتدى . نيقولسو كيم بيلور براز دها وقت قازانور ايسه نه ئوفارى يى جايديره جغى اميديله ميدرنه در :

— كيجه يوله چيقمقدن ايسه صباحى بكله مك خيرلى دكلميدر ؟ بورالرى اطه آره سى وكمى وقايق غلبه لكى يرلردر .

يونانيلرك غلبي ايسه كيبرينه فنار آصمازلر . برقضا وقوعندن خوف ايتمزميسكز ؟

ديمجه احمدمتين :

— واقعــا حقكز واراما مهتــابده كيده جكمز يولى كوره بيله جكمز كبى قايقلرك كيلرك يلكنلرى دخى قوتليجه كوزلر ايچون هرحالده فنار مقــامنه قائم اوله بيلورلر . برميلدن زياده مســافه دن كيجه يلكنلرى كورمك قابلدر .

جوابنى وردى ايسه ده مادام نه ثوفارى بوجوابه جواب بوله ميه رق احمدمتينه عادتا مسترحمانه برتوجهله :

— سنيور ! مســاعده ايدرايســه كز صفاى بحرى سياحتلرنده امكان مســاعده ايتديكى قدر كيجه لرى يولده بولنمامق قاعده سنه رعايت ايليه لم .

ديمجه احمد متين دخى اصرار ايتميه رك :

— جــله مزك اك بيوك مجبــوريتمز اصل ذاتكزى خشنود ايتمكدر .

جواب موافقتكارانه سيله ارقداشلرينى بالوداع ملكة البحره عودت ايلدى . دراغوز زاده نك بووجهله سفينه سنه عودتى اقشــامدن ايكى ســاعت قدر اول وقوعه كلمش اولديغى حالده درون سفينه جه لازم كلن حاضراقــلرك تميزلكلرك كافــه سى اكمال ايدلمش اوله رق يالكز ثريانك قره دن مبايعه ايليه جكى اشيا ايله عودتنه انتظار اولنيور ايدى . برســاعت قدر صــكره اودخى بر صندال طوليسى اشيا ايله كلدى يتشدى .

احمد متين عزيمتك فردايه تعليق اولنديغى وقتده كونش طوغار طوغمز يوله چيقلمق لازم كله جكنى وواسقو واپوريك كنديلرينى نه صــورتده تعقيبده بولنــه جغى فلانى اكلاتدقدن صــكره ثريايه متوجهاً ديدى كه :

— مهندس افندى ! سزدخى پيره دن برنديزى يه قدر بزه برسفر پلانى ياپه بيلميسكز .

ثريا براز متردادنه ومحجوبانه طورلر ايله :

— ياپلمشدر افندم ! فقط ...

ديه برملاحظهٔ مخصوصه كرزكاهى تشــكيل ايلــديكندن احمد متين ســوزك آلت طرفنى ده اكمال ايتمســنى امرايلدى . اوزمان ثريا براز دهــا زياده صــقيله رق ديدى كه :

— برنديزى ســوزينى برقاچ دفعه سويلديكز ايسه ده كيده جكمز يول ايچون برنديزى بزه پك صــاپا قاله جغندن بنده كز يول ترتيبنى اوترانتو ايچــون ياپدم . حتى اويله صــاپادر . بزم اصــل يولمز قورفو اطه سندن قورتلدقدن صــكره مرله وفانو اطه لرينى صاغده وصاپوراكى اطه ســنى صــولده براقه رق طوغريدن طوغرى يه سانتاماريا برونى طوتمقــدر . بوحســابه

كوره اوترانتو ايله اوتوز بش ميل قدر
شمالده وبزم ايچون صاپا برموقعده قالور.
هله برنديزى سكسان ميل قدر اويله بر
موقعده قالوركه برنديزى ايله تارانت كور-
فزى آره‌سنده‌كى برونى طولاشمق ايچون
ده روزكارلرك نازى استغنامى كركى كبى
زحمت ويرر . چونكه برنقطه ايچون
موافق اولان روزكار ديكرنده موافق
دوشمز . بنه سز بيلورسكز افندم !

بوملاحظه‌سى افنديسنى عجبا كوجنديره
جكميدر ديه حس خائفانه ايله احمدمتينك
يوزينه باقمقده بولنان ژيالك حالى اپيجه
كولنج ايدى. فقط احمدمتين دلائل باهره ايله
كندى رأينه ايديلن اعتراضلردن طاريله
جق خام افكارليلردن اولمديغى جهتله
بالعكس ژيالك تصحيحاتندن ممنون اولدى
ديدى كه:

— آبرادر! بن برنديزى سوزينى
خريطه‌يه طايانه‌رق سويله‌مدم . يولك
اصولاً وقاعدةً تعيينى ذاتاً سزك وظيفه‌
كزدر . شوتعريفكزى برده بكا خريطه
اوزرندن كوستريكزده ترتيبكز وجهله
كيده‌لم .

خريطهٔ بحريه‌يى اورته‌يه قويه‌رق
كورديلركه فى الواقع حساب مأمورينك
حقى واردر . كميجيلره معلومدركه بويله بيوك
برونلرى طولاشمق امرنده روزكارلرك مساع-
عده‌سى آزدر . مثلا برنديزيدن اوترانتويه طوغرى
بوبادن كلن روزكار سانتامار يا برونندن
تارانتويه طوغرى بالعكس پرووادن كلور .
بناءً عليه احمدمتين كيجه‌يه دك ملاحظه‌سنى
تحسين ايدرك يابديغى سفريه پلاننى كورمك
ايستدى . اصل نفيس خريطه يوزلمسونده
ثريا آق دكزك بوجهتنى برصمان كاغدى
اوزرنده قوبيه ايدرك كيده‌جكلرى يولىده
اشارت ايتمش بولديغى حالده افنديسنه
تقديم ايتديكه بويول پيره ليماندن قالقلدقدن
صكره Egina اطه‌سنى صاغده براقه‌رق
طوغريجه سكيلى برونى طوتمق و بعده
هيدرا اطه‌سيله قره‌نك آره‌سنه صوقيله‌رق
سترتونيزى اطه‌جقلرى آره‌سندن پچوب
تريشه‌را و سپلزيابولو اطه‌لرينى‌ده صاغده
براقوب بوته‌ليمانى اوكندن هيدرا كى برونه
واورادن ناپولى قويتى آيقيريليه‌رق آنجه‌لو
نام ديكر مه‌لا برونه وارمق واو برونى
دوندكدن صكره سريغو اطه‌سنى صولده
براقق اوزره بنه اطه ايله قره آره‌سنه
كيرمك وسريغونك منتهاى شمالى اولان
سپالى برونندن دوزدونمز ماتاپان برونه
يول ويرمك واورادن قوروون كورفزينه
طوغرى ايلروليه‌رك قاره‌را اطه‌سى
حذاسنه كلنجه بواطه ايله اللك اوته طرفنده‌كى
صاپه‌نزا اطه‌لرينى صولده براقوب مودون
وناوارينه طوغرى يوريمك و اورادنده

پروانو اطه‌جغنی صاغده بر قوب طوس طوغری قاتاقولو برونـنه و اورادن‌ده تورنس خرابه‌سیله زانتا اطه‌سی آره‌سنده کی قناله‌وارمق واندن صکره قلارانسا برونندن دونوب پاتراس کورفزی قپوسنی تشکیل ایلیان پاپاس برونـنه واردقدن صکره بعدما کفالونیا وایتاق ولوقادیا اطه‌لرینی صولده براقق اوزره اوقسیا اطه‌جغی حذاسیله قره قسمه‌رومه‌رو قوینـنه طوغری ایلروله‌مك ولوقادیا اطه‌سیله قره آره‌سنده کی سانتامورا بوغازینی کچدکدن صکره آرتا کورفزینی ویره‌وزه‌یی صاغده براقه‌رق قورفو اطه‌سیله آرناوودلق ساحلی آره‌سنده کی قرهیه کیرمك وبورادە پارغا وغومانیچا وپاغانیا موقعلری هپ صاغ طرفده قالمق اوزره کیدیلوب قورفونك منتهای شمالنه واردقدن صکره دراستی برونندن مرله‌وفانو اطه‌لرینی صاغده وصاموتراکی اطه‌جقلرینی صوله آلمق اوزره یورونه‌رك بعده طوغریجه اوترانتویه کیتمك صورتیله ترتیب اولنمش ایدی .

احمدمتين بو خط حرکتی تدقیق ایلدکدن صکره برندیزی دکل آ فی الواقع اوترانتویی بیله صاپا کوره‌رك النه‌الدیغی قورشون قلمیله فانو اطه‌سندن ایتالیا ساحلنده کی سانتامازیا برونـنه طوغری اولدقجه مستقیم برچیزکی چیزدی . و :

— یولمز بو اولسون .

دیدکدن صکره قلمك اوجیله یونانستانك لهپانتو ودولت علیه‌نك آرتا کورفزلرینی کوستره‌رك :

— جائز ایستر ایسه بورالره دخی باش اوروب کزر اکلنورز . دیدی .

« ٦ »

(پیره‌دن اوترانتویه)

رفاقته قرار ویرلمسنك ایرتسی کونی شفقدن صکره‌جه وکونشدن اولجه یعنی هانیاشو آفاق شرقیه‌نك هیچ بریسنده نادر اولمیان واضواء پیشینی ایله مطلع شمسی الوان کونا کونه غرق ایلدیکی سمت مغربنه بیله عکس انداز اولان هنکامده ملکة البحر بیوك یلکننی آچق ایچون یقه‌سرنی قالدیرمغه باشلادی که بو حرکتده ماقاره‌لرك قوپارمغه باشلادقلری چیغلقلر والسقو سفینه‌سی ایچون دخی بر اشارت مقامنه قائم اولدیلر . بوندن دها اولجه قپودان یوهانو دخی فایراب ایتدیرمش وقزغانده تراکم وتضییق ایدن ایستیم اینجه باقر باجه‌دن آهسته وکورولتیسزجه بر صورتده صانکه کوك یوزینه طوغری بر بوزندن پاموق آتیلیور ایمش کبی بر لطافت نظر باایله منبسط اولمقده بولنمش ایدی . بو حالده والسقو دخی بردودك چاله‌رق ملکة البحره اشارت متقابله‌ده بولندی .

اگرچه وقت هنوز بك ایركن اولوب دها نه احمد متينك نه ده موسيو ومادام چوقوغانونك اويقودن اويانمه‌لری معتاد اولان ساعت حلول ایتمامش ایدیسه‌ده بو صباح عزيمته مخصوص اولمق اوزره جمله‌سی اويانه‌رق كوكرته‌لری اوزرينه چيقمشلر وبربرينه منديلار صاللايه‌رق سلاملاشمغه باشلامشلر ايدی .

براز صكره هرايكی سفينه لينغرلينغر لنكر قالدیرمغه دخی باشلاديلر . بونك اوزرينه نه‌ئوفاری نيقولسو يه :

— خير ! بو بويله اولمه‌يه‌جق . ذاتاً ايكی‌كمی برابرجه يول آله‌جق دكلرمی؟ هايدی بز دخی ملكة البحره كيدەلم ده عالم عثمانلينك او كوزل سوزلرينی ديكليه‌رك شو آتنه كورفزندن چيقه‌لم . كيم بيلور بزه دها نه كوزل شيلر سويلر . بالآخره نه زمان ايسترايسه‌ك بنده سفينه‌مزه عودت ايده بيلورز .

ديمسيله نيقولسو بالطبع بو تكليفی بكنمه‌يه‌رك قاشلرينی چاتمش ايديسه‌ده نه‌ئوفاری :

— بو آتنه كورفزی تاريخ قديمك الك مشهور بحارندر . فقط بزم كبی تاريخه واقف اولميانلر ايچون هر ساحلی هربرون ولیمانی لال اولوب بوراسنی كورمك ايله وحشيلر ممالكنی كورمك آره‌سنده هيچ برفرق اولمه‌مز . هايدی ديورم ! بر طاقم اوهام سخيفه ايله بكا مخالفتده بولنمه ! والا نه تهديدلركدن قورقه‌رق نه هيچ برشيدن اوركه‌رك شو آرزومی فدا ايده‌مم . يالكز كندی باشمه‌ده كيده‌رم ها ! .

دينجه نيقولسو دها زياده ممانعتده ثبات ايده‌ميه‌رك چارناچار موافقت كوستردی . همان الك قولای بر صندالی دكزه ايندیرته‌رك دوزمه‌قاری قوجه ملكة البحره عزيمت ايلديلر .

بالطبع احمد متين بونلری دها اوزاقدن كوره‌رك حسن استقباللرينه حاضرلانمش ونه‌ئوفاری قولايجه سسنی ايشيتديره بيله‌جك قدر تقرب ايلدكده :

— سنيور ! شومهم ومعروف آتنه كورفزندن يالكز چيقمغه راضی اوله‌مدم . البته سزه بيلك ملاحظهٔ علميه وحكميه وارد اولوركه بونلری سويلكه كنديكزه مخاطب ارارسكز . بزه دخی سزك كبی بر متكلم ذوفنون لازمدر . بناءً عليه بويله صباحلين اركندن سزی تعجيز ايتمكه جسارت ايلدم .

ديمسيله احمد متين دخی :

— والله اصابت بيورديكز . حقيقت شو يرلرده كزن آدم ايچون هرطاش هرقيا برلسان كسيله‌رك نه‌لر سويليورلركه بونلرك احساس ايلدكلری شيلری انسان دخی عندليب

حکمت کسیله‌رك شاقر شاقر سویلك ایستیور !

دیه مسافرلری بنی غایت بشاشت طوریله استقبال وهنوز کلمامش اولان صباح چاینك اوچ فنجان اولمسنی واسیلیکی‌یه امر ایلدی ۰

کوکرته اوزرنده قاره‌نك صو پیرابی پك اعلا بر پیکه تشکیل ایلکده اولدیغندن اوچ ارقداش انك اوزرنـده اوتوروب حال وخاطر صوروشنجه‌یه وبعض مقدماتله جدیجه بر مصاحبته یول آچنجه‌یه قدر آپیقو حالنه کلمش یعنی تمام تیموری اوزرنه واره‌رق زنجیری بر استقامت شاقولیه پیدا ایتمش اولان ملکة البحر برپاندن زنجیر المقده دوامله برابر برپاندن دخی فلوقه‌لری فوره ایدرك بولندیغی یرده دونمکده ایدی‌که بو حالده پیره لیمانك ساحللری و اوزاقدن اوزاغـه کورینن اطه‌لرك طاغلرك مرتفع محللری و تپه‌لری دخی صانکه مرکزی ملکة البحر اولان بر دائره اطرافنده دوران ایدیـورلر ایمش کبی غایت تحف ولطیف بر عجیبـهٔ رؤیت کوسـتریورلر ایدی .

بو صباحکی روزکار خفیف بر صورتده وزان اولان کون طـوغوشی روزکاری ایدی . بنـاءً علیـه ملکة البحرك صـول طرفندن کلمکده اولمسیله عمر قپودان وثریا تمام پیره لیمانندن چیقوبده سالامین نام دیکر قولوری اطه‌سنی شویله اوزاجقدن صول طرفلرنده براقه‌رق تا ایلروده‌کی سکیلی اطه‌سنه طوغری کینـك استقامتنی تعیین ایلدکلری زمان نه‌ثوفاری دیدی‌که :

— بو کیدیشه باقیلنجه آتنه کورفزینك درونی دوز ایتمیه‌جکسکز کبی اکلاشیلیور . کورفزك اغزینی طوغریدن طوغری‌یه آتقیر یلمیه‌جقسکز دکلمی ؟

— اوت مادام ! قپودان ایله حساب مأموری دیدیلرکه کورفزك ایچ طرفلرینه و کوشه‌ره قوینه طوغری دوشر ایسه‌ك بو روزکار ایله اورالردن کندیمزی طیشاری‌یه اله بیلمك ایچون پك چوق وولطه اورمق لازم کلور .

نیقولسو اصل مقصدی استهزا اولدیغی حالده انی سـتر ایچون طورنـده جدیت صورتی ویره‌رك :

— ای تاریخ نظرنده‌کی اهمیتی البته هیچ بریره مقیس اولـه‌میه‌جق اولان شو آتنه کورفزی حقنده‌ده بزه بر طاقم عجیبه‌لر غریبه‌لر حکایه ایتمیه‌جکمیسـکز ؟ مادامك بو بوالده‌کی حکایه‌لردن نه قدر لذت الدیغی ارتق تعریفـه حاجت قالمامشـدر . بنده دیکله‌یه دیکله‌یه حقیقـهٔ بیـوك بیـوك استفاده‌لر ایتمکه باشلادم !

دینجه احمد متین حریفـك کوزلری ایچنده بللی بللورسز اولان تبسم کبی بر امارهٔ استهزایی کوردی کندیسنه :

— طور اويله ايسه جاهل حريف سکا علومك بر پارلاق عجيبه‌سنی دها کوستره‌یم !

ديوب بعده جداً جواب اوله‌رق ديديکه :

— حقيقت بوكون سزه اك عجيب بر قونفرانسده بولنه‌جغم . حساب مأموری ثريا افندی خط حركتمزی مبين بر پوصوله ويرمش ايدی . او پوصله اوزرنده بعض محللرك اسامیسی بزه بر طاقم تخطراتی موجب اولدی . بو تخطرات دخی سياحتك هر شيئه فائده‌سی يارديمی اولديغی كبی علم السنه‌يه‌ده يارديمی اوله‌جغنه دائردر . غريب دكلمی ؟ مثلا لسانلرده بر طاقم كلمه‌لر تعبيرلر تشبيهلر مثللر واركه كافه‌سی يا تاريخ قديمه يا جغرافيای عتيقه ويا خود ميتولوژی‌يه عائد اولوب انلر كورلمينجه بيلنمينجه تخطر ايدلمينجه تعبيرات مذكوره حقنده انسان عادتا عمی كبی بر حالده قاليور

شو سوز كنديلرينه بيانجی كلديكی ايچون نه‌ئوفاری ايله نيقولسو كاه بر برينك كاه احمد متينك يوزلرينه باقه قالديلر . احمد بو نظرلردن حاللرينی اكلادی . ديديكه :

— سويلديكم و بيدربی ايضاح دخی ايده‌جكم شی اويله هر كتابده كوريلور هر كسدن ايشيديلور مباحثدن اولمديغی ايچون وهلةً ذهنكزه وحشی كله‌جكنی بيلورم . بناءً عليه اصل مقصوده كيرلمزدن اول اليوم ينه بو يولده‌كی تعبيراتك اك يكيلرندن سزه بر مثال ايراد ايده‌یم . « قونياق » دنيلديكی زمان نه اكلارسكز ؟

بو سؤاله جواب ويرمك ايچون نيقولسو نه‌ئوفاريدن اول طوراندی . چونكه بو كلمه‌نك موضوعی البته نه‌ئوفاريدن زياده كنديسنه معلوم ايدی . برده كنديسی بر معلومات كوسترمش اولمق هوسيله ديديكه :

— اوت ! قونياق دكلمی ؟ بر نوع اسپرتولی خوش و لطيف ايچكيكه . . .

احمد — اوت ! فقط بو اسم بر فرانسز ولايتنك اسمی اولديغی دخی معلومكزدر .

— اوت ! اصل قونياق ولايتنده چيقديغی ايچون بو اسمی ويرمشلر . نصل كه بوردو وشامپانيا دخی بويله‌در . حتی شاتو ايكم ، شاتو لافيت كبی بعض مشهور حصارلرك اسمی دها و جوارلرده حاصل اولان نفيس شرابلره اسم اولمشدر .

— تمام ! شمدی فرض ايدكزكه بوندن بيك ياخود بيك بشيوز سنه صكره بو محللرك اسملری محو اولمشده يرلرينه ديكرلری طاقلمشدر . او حالده بو كلمه‌لرك موردلری منشئلری وجه تسميه‌لری نه اولديغينی نصل بوله‌جغز ؟

نه‌ئوفاری — تا بطلميوس وادريس

زمانلرنده یاپلمش اولان خریطه‌لر ویاخود انلرك قوپیه‌لری الیوم موجود ومحفوظ اولدقلری واو زمانلردن قالمه تاریخلر دخی الده بولندقلری کبی بوزمانك آثار جغرافیه وتاریخیه‌سی دخی اوبیك یاخود بیك بشیوز سنه صکره آثار قدیمه و عتیقه‌دن اوله‌رق الده بولنه‌جق‌ده انلردن استمداد اولنه‌جق ·

احمد — اوبله یا ! فقط جغرافیا وتاریخك اشبو دلالتلرندن اصل استفاده دخی ینه هپ سیاحت طریقیله اوله‌جق · معلومات مکتسبه‌سی بولنده اولان انسانلر ایچون او معلوماتی توسیع و تأسیس وتقویه‌یه سیاحت قدر هیچ برشی مدار اوله‌مز · ایشته بن دخی وقتیله بعض کتب اسانیه‌ده کورمش اولدیغم شیلری بالکلیه اونوتمق درجه‌زینه کلمش ایکن بوکونکی سیاحتده انلری تکرار تخطر ایلدم · شبهه یوق که بوکونکی تخطرم اوزرینه انلر ذهنمده اوقدر قوت بولمش اوقدر تأسس ایتمش اوله‌جقدرکه بردها نسیان متصور اوله‌مز ·

نه‌ئوفاری — مسئله‌نك درجهٔ اهمیتنی شمدی اکلادق · شو خاطرکزه کلن شیلر نه‌در ؟ انلری‌ده لطف ایدکز ·

احمدمتین ذهنی تکرار تهیه‌یه چالیشیورمش کبی برطور وحرکتله دیدی‌که :

— اوروپاده بارونلردن ایمپراطورلره وارنجه‌یه قدر مراتب حکمداریده بولنانلرك باشلرینه کیدکاری سرپوش حکمداری‌یه هرلسانده تلفظجه آز چوق تبدلاتندن قطع نظر « قورون » دیرلر · دکلمی؟

نیقولسو — اوت !

احمد — شو صاغ طرفزده کورونن جزیرهٔ جسیمه‌نك‌ده بر اسمی قولوریدر · « قولوری » لسان یونانیده آتلرك ایاقلرینه چاقدقلری نعل معناسنه‌در · جزیره‌یه بواسمی ویرمه‌لر ینه سبب دخی شکل جزیره‌نك بر نعل شکله مشابه اولمسی ایمش · « قورون » کلمه‌سی دخی « قولوریدن » مأخوذ ایمش · بوحالده رؤس متوجه‌یه وضع اولنان قورونلر شکلاً آت نعلنه بکزه‌تلدیکی ایچون اوبله تسمیه اولنمشلر · بعضلری بتون یونانستانده بو اطه جسیم مملکتك تاج سری عد اولندیغی ایچون تاجلره دخی « قورون » دینلدیکنی ظن ایتمشلر ایسه‌ده نه‌قدر طوغری بر ظن اولدیغنی کسدیره‌مم ·

تاج معناسنه اولان بر کلمه‌نك موردنده بوقدر مسائل اولمسی یالکز نه‌ئوفارینك دکل نیقولسونك‌ده نظر حیرتنی جلب ایلدی · صوردی‌که :

— بوجزیره‌نك جسیم مملکته نسبتله تاج سر مقامنه چکمسنده‌کی اهمیت نه‌دن عبارت ایمش ؟

احمد — افندم ! بو جزیره‌نك بر

اسمی‌ده سالامیه‌در . یونان قدیم زمانـنده مستقل بر قرالق اولوب حتی حکمدارلری میاننده آژاقس پك مشهوردر .

نه‌ئوفاری — هانیا شـو یونان قدیم زمانـنده که درت قیادن عبـارت اولان برجزیره‌نك بیله حکمدار مستقلی وار ایدی . دکلمی ؟

— اوت مادام اما بو جزیره اویله درت قیـادن عبـارت دکلدر . منبت محصولدار اولوب بادام وزیتون اغاچلری الك بیوك مورد ثروتیـدرلر . فلاسـفهٔ قدیمه‌نك پیشواسی اولان صولون ایله ینه اودرجه‌لرده مشاهیردن اوریپیدك وطنیدر . اوزمانلر کرك معموریتـه کرك موقعجـه اهمیتـنه مبنی بو جزیره آتنه‌لیـلر ایله مدغارلیلر آره‌سنده وسیلهٔ رقابت اولدی . هـانکی طرف بورایه مالك اولورسـه عموم یونانستانه مالك اولمش صایله‌جق غیرتیله جنـك ایدرلر ایدی . نهـایت ینه صولونك تدابیری سایه‌سنده آتنه‌یه الحاق ایتمشدر . ایشته تاج الممالك اولمسی بوندن طولاییدر . میلاد عیسادن بشیوز سنه قدر مقدم عجملر یونانستان اوزرینه تسـلط ایلدکلری زمان جسـیم بر عجم دونغاسی بواطه اوزرینه هجوم ایلمش ایدی . اوزمان یونانیلرك تمسـتوقلی نامنده‌کی سردارلری بودونغایی تخریب ایدرك یونانستانی قورتارمغه موفق اولدی . جغرافیا وتاریخك علم الســنه‌یه اولان دخلی یالکز بوقورون مسئله‌ســندن‌ده عبارت دکلدر . دها مهم برمسئلهٔ لسانیه‌یه‌ده تعلق واردر . یولمزك ایلروســنده آرقادی نام محلك اوکنـدن کچه‌جکز . بواسمـك وجه تسمیه‌ســنده‌ده برغرابت لطیفه واردریا! فقط انی برینـه ترك ایده‌لم‌ده شمدیدن لسانه تعلق اولان شوجهتی ذکر ایده‌لم که : آرقادی اهالیسنك الك مشهور معبودلرندن بریسـنه « پان » دیلور ایدی . یونان معبود اعظم ژوپیترك اوغلی ایمش که قالیستو نامنده بر پرنسسدن تولد ایتمش ایمش . میتـولوژی یعنی خرافات معتقدهٔ اولینه دائر اولان کتابلری اوقو-یانلر ایچـون تطویله حاجت یوقدرکه بو معبود اعظم ژوپیترك بعضاً انسان وبعضاً حیوانات سائره قیافتنه کیره‌رك بنات بشر ایله اخذ واعطـای عاشـقانه‌ده بولنـور ایمش‌ده بومعامله‌لردن حاصل اولان چوجقلر دخی ژوپیتر زاده یعنی ینه معبود اوله‌رق تلقی ایدیلورلر ایمش .

نیقولاسـو — اوت ! بونلر مشهور شیلردر .

احمـد — ژوپیتر زاده اولان یونان دخی قویون سـوریلریله مرعالرك ربی اولوب حتی ایلك چوبان دودوکنی دخی پان ایجاد ایلمش دیه اعتقاد اولنور ایمش . سیرنقس

نامندهکی پری‌یه عاشق اوله‌رق پك چوق زمانلر کمال نیاز عاشقانه ایله انی تعقیب ایلدکدن صکره نهایت پرنسك بر قامشه تبدیل قیافت ایتمسی اوزرینه بوتناسخ پانك یأسنی موجب اولمش .

نیقولاسو — الکز سزه‌بزه زمینده‌ها که ایشك ایچنه برقاچ پری برقاچ پرنس فلان دها قاتلسه وفده‌اون کبی پرده قدرت قلبیه صاحبنك النه دوشسه براعلا تلاق حکایه‌سی دها حصوله کلور .

نه‌ئوفاری — اوقدرت قلبیه اولدقدن صکره برچوق تلاق حکایه‌لری حصوله کتوره‌جك اولان زمینلر بوطرفلرده نادر دکلدر . بورالرده برقیسا برمغاره بوقدرکه انك حقنده میتولوژی زمانلرندن قالمه‌بك حکایهٔ لطیفه مذکور اولمسون . ذاتاً بوسببه مبنیدرکه سیاحت اولنه‌جق مملکتلر ایچنده بوساحلاره هیچ برمانند دها یوقدر .

احمد — اوت اوبله‌در اماشو پان حکایه‌سندن تباعد ایتمیه‌لم : سیرنقسدن صکره پان دیکر برپری‌یه دها عاشق اولدی‌که اکاده « ئه‌قو » دیرلر ایدی . فقط اندن دخی نائل امل اوله‌مدی . آرقادی اهالیسی بوپان معبودینه عظیم بر بورطی اجرا ایدرلر ایدی‌که اوبورطیله دخی « ایسه » دیرلر ایدی . مؤخراً بومعبود قدیم رومالیلر طرفندن ده طانه‌رق بو بورطی اجرا اولنمش واسمنه « لوپرقال » دنیلمشدر . اهالی چوق زمانلره قدر کویا پان کیجه‌لری طاغلرده دره‌لرده هرطرفده کزرطولاشور معشوقه‌لرینی آرار دیه اعتقاد ایتمشلردر . هم‌ده انك بوکشت وکذارندن اوقدر قورقارلر ایدی‌که « پان فلان یرده کورنمش » دینلدیکی زمان عمومی خوف وهراس استیلا ایدر ایدی . حالا اوروپا لسانلرنده هراس عمومی‌یه « پانیق » دنیلمسی ایشته بوندن قالمشدر .

نیقولاسو ایله نه‌ئوفاری کمال حیرتله بربرینك یوزینه باقه قالدیلر . لاتین حروفیله Panique دیه‌یازیلان کلمه‌نك موردی بویله اولدیغی بوکلدیکی مدت العمر استعمال ایدن ادیبلرك بیله خاطرینه کلمه‌میه‌جکنی اعتراف ایلدیلر . احمد سوزنده دوام ایلدی . دیدی‌که :

— دهاصکره‌لری پان معبودی یالکز قویون سوریلرینه ومرعالره مؤکلدر اعتقادیله قالمیوب انك ربوبیتی ایچون برعمومیت تصور وتخیل قلندی . شمدیلرده « طبیعت » دنیلدیکی زمان احکامنده‌نصل عمومیت وارایسه « پان »دنیلدیکی زمان دخی بوحکم ویرلمکه باشلادی . بوتحول دخی علم السنه‌ده حکمنی کوسترمشدر . مثلا « پانسلاو » دنیلدیکی زمان بوپان کلمه‌سنك عمومیت معناسنی افاده ایتمسی

وه « سلاو » کلمه‌سیله برلشنجه « عموم سلاولر » معناسنه کلمسی‌ده ایشته بوندن قالمشدر .

دوزمه‌قاری قوجه‌نك حیرتلری برقاتدها آرتدی . نه‌ئوفاری دیدی‌که :

— حقیقت معلوماتکده بودرجه‌سی موجب غبطه نعمتلردندر .

احمد — استغفرالله مادام !

نیقولسو — یوق ازدل وجان تبریك ایدرم . دیمك اولیورکه معلومات شتی ایله تعمیق وتزیین ایدلمینجه برانسانك بر لسانی الك مکمل صورتده اوکرنمسی بیله قابل دکل ایمش .

احمد — پك قابلدر اما البته ممکن مرتبه معلومات شتی ایله‌ده مزین اولورسه البته دها بشقه اولور .

نه‌ئوفاری — بیوك آدملره بتون انسانیت مدنیت توکلی منتدار قالمیور . برشیئی بیلمك ایله‌ بنه اوشیئی بنه بیلمك آره‌سنده فرق عظیم وار . اصل بیلکی صاحبلری پك نادر اولیورسه‌ده بوندرته متناسب تعظیم وتکریم دخی انلرك مکافات لازمه ومتقابله‌سی اولیور .

* * *

نه‌ئوفارینك بوسوزی اوزرینه دوزمه قاری قوجه علمك فقط بوعنوانه بحق لایق اولان درجه‌ده کی علمك کندی اصحابی ایچون موجب اوله‌بیله‌جکی شان وشرفه دائر سوزی اوزاتدیلر . نه‌ئوفارینك بوبحثدن مقصدی احمد حقنده کی توجهنك اویله صرف برهوس اشتغکارانه‌دن عبارت اولمدیغنی نیقولسویه اکلاتمق وبوآدمك نیقولسو طرفندن دخی سویلنکه لایق اولدیغنی کوسترمك ایدی . نیقولسو دخی فی الواقع شودقیقه‌لره مخصوص اولمق اوزره ایمانه کلمش کبی کورونمکده ایدی . احمد ایسه انلرك بومحاوره‌لری اثناسنده کندی کندیسنه غایت منتدارانه برمطالعه‌یه طاله‌رق دیبور ایدی‌که :

— ای فاضل فرنمز ! بن کندیمی تکمیل تحصیل ایتمش بتورمشم دیه اعتقاد ایتمکده بولندیغم حالده جهلمی بکا اثبات ایدن سن اولدك . سنك دلالتکله اوقودیغم کتابلر بنده توسیع معلوماتی موجب اولدیلر . بوکون شو ایکی آدمدن نائل اولدیغم حیرت آمیز آفرینلره جمله طرفندن دخی نائلیتی بکا تأمین ایدن سنسك ! صوك نفسمه قدر سکا منتدارم !

احمد متین بوسوزلری کندی کندیسنه سویلمش ایدیسه‌ده جهراً دخی سویلمش اولسه ایدی ارقداشلرینك هیچ برشی اکلایه‌میه‌جقلری درکار ایدی . زیرا بوسوزك حکمنی اکلامق ایچون احمدك احوال سابقه‌سنی بیلمك لازم کلورکه

احوال مذكوره دخى بونلرك مجهوليدر .
نه‌ئوفارى‌قوجه‌سيله‌اولان محاوره‌سنى
كسدكدن صكره احمد متينه ديديكه :

— لسانلر حقنده بو دقايق دخى ايتاليا-
نجه فرانسزجه اسپانيولجه انكليزجه
آلمانجه كبى السنهٔ ادبيه‌يه مخصوصدركه
انلر ايچنده خرافات اولنك پك بردخلى
واردر . روسجه و بزم مولدوانجه كبى
لسانلرده بونلر يوقدر . غالبا سزك تركجه
عجم وعربجه‌ده دخى بولنماملیدرلر .

احمد جواباً ديديكه :

— واردر مادام‌واوله‌جقدر . سزك
لسانده وسلاو لسانلرنده دخى اوله‌جقدر .

— شمدى‌يه‌قدر موجوديتلرى‌معلوممز
اوله‌مدى .

— بلكه سز اشتغال ايتمديكز . بلكه
حالا دخى اربابى اشتغال ايدرك ميدانه
چيقارمدى . جهانده هيچ برقوم وهيچ
برلسان اوله‌مزكه مادام ميتولوژيسى
بولنمسون . عربده عجمده دخى وارايدى .
مذهب صابئيه‌ده دخى برچوق معبودلر
معبوده‌لر اولوب ايرانك اهرمنلرى ديولرى
يزدانلرى‌ده هپ قديم شيلردر . بونلر حقنده
طبيعياتك فوقنده اوله‌رق روايت اولنان
شيلر دخى ايشته ميتولوژيلردر . لكن
برچوق عصر هپ همتلرينى خلقه بونلرى
اونوتديرمغه صرف ايلش اولان شرقليلر دخى
هنوز خرافات قديمه‌لرينى ميدانه چيقارمغه
غيرتله دامن درميان اولمغه باشلامامشلردر .
ينه برطاقم خرافات وارايسه‌ده زال اوغلى
رستم حكايه‌لرى كبى نوعما يكى شيلردر .

آره‌دن براز سكوت و اطرافى تماشا
ايله زمان چكدكدن صكره احمد متين ينه
مسئلهٔ موجوده‌نك جملهٔ متمماتندن اولمق
اوزره ديديكه :

— بعض ارباب السنه‌نك ادعالرينه
كوره انسان ومملكت اساميسى كبى اسامئ
خصوصيه‌نك پك آزنده معنى موجود
اولوب پك چوغنده ايسه هيچ معنى يوق
ايمش . بواسملرك موردلرينى فلانلرينى‌ده
آره‌مامليمش . حالبوكه بنم ظنمه كوره
جهانده معناسز هيچ براسم يوقدر . هر
اسمك‌ده البته بروجه تسميه‌سى واردر . پك
چوقلرينك معناسى وجه تسميه‌سى بيلنميور
ايسه بونده قصور واضعلرك دكلدر .
بلكه مؤخراً اومعنالرك اووجه تسميه‌لرك
اونوتلمسندن طولايى بوكون مجهوليت ايچنده
قالمشلردر . زيرا بربابقه كوره لسانلر اصلا
ترقى ايتميورلر مادام . يكيدن هيچ بركلمه
ايجاد اولنميوب كلمات قديمه‌نك قريقلرندن
دوكوكارندن يكى كلمه‌لر ياپيليور . فقط بويكى
ياپيلانلردن زياده‌سى غائب اولوب كيديور .
هيچ برلسان يوقدركه يوز اللى سنه‌دنبرى
بش التيوز كلمه غائب ايتمش اولمسون .

اسلحه و اوانی بیتیه وسائره‌جه هر کون یکی ایجاد اولنان شیلرانلرك اسکیلرینی غائب ایتدیردکاری کبی نامرینی ده غائب ایلیورلر .

نه‌ئوفاری — بو دیدیککزی تصدیقاً انکلتره‌نك اك مشهور لسانیونندن حالا اوقسفورده علم السنۀ عمومیه معلمی بولنان موسیو ماقس موللرك برسوزی خاطرمه کلدی . فرانسز لسانده کی فعللرك من القدیم برطاقم زمانلری تصریف اولنورایمش‌که شمدی انلر هیچ مستعمل اولمدقلرندن ارتق کتب صرفیه‌دن دخی خارجده براقلمشلر . یعنی کوشۀ نسیاً منسیایه ترك اولنمشلر . موسیو موللر بوبابده بیان تأسف ایلدیکی صره‌ده دیبورکه : « هرشیئك یکیسنی ایجاد ایدن فرانسزلر ازمنۀ فعلیه‌دن برزمان بیله ایجاد ایده‌مدکاری حالده بعض اسکیدن قالمه زمانلری‌ده ترك وابطال ایلدیلر . بوبابده عربلردن کیرو قالدیلر . واقعا عربلر دخی کندی لسانلرنده زمان حال بولنمدیغنی کوردکاری حالده هنوز برزمان حال ایجاد ایتمامشلر ایسه ده اسکیدن موجود اولانلری ده ترك وابطال ایلمامشلردر . لسانلرك بر معجزۀ ربانیه اولدقلرینه بودخی بردلیل عد اولنه‌بیلور . زیرا یکیدن هیچ برشی ایجاد اولنه‌میور . موجود اولانلرك ضیاعندن‌ده لسانلر موجود اوله‌مز . » ایشته ماقس موللرك بوسوزی شمدی خاطرمه کلدی .

فقط موسیو متین کرچکدن عرب لسانده زمان حال یوقیدر؟

احمد — یوقدر مادام .

نیقولسو — یازمان حالدن برسوز سویلیه‌جکاری زمان نه‌یاپارلر؟

احمد — مضارع دنیلور بر زمانلری واردرکه هم زمان حال هم ده استقبال آره‌سنده مشترکدر . انی استعمال ایدرلر . فقط دها غریبی شودرکه زمان حالك یالکز مثبتی ناقص اولوب منفیسی موجوددر . منفیلرده حال ایله استقبال بربرندن آیریلورلر . مثلا «یازمیور» دیمك ایچون « مایکتب » و «یازمیه‌جق» دیمك ایچون « لایکتب » دیرلر . حالبوکه کرك « یازیور » وکرك «یازه‌جق » دیمك ایچون « یکتب » دیرلرکه حقیقت معنی دخی قرینه ایله اکلاشیلور .

— نه‌ئوفاری یك غریب! لکن بویله هر بحثه طوغری شمول پیدا ایدن مصاحباتمزه نظراً بوسیاحتمزی بر « سیاحت » عد ایتمامه‌لی . بلکه یکیدن بر مکتب عرفانه کیردك صایمه‌لی .

نیقولسو — حقیقةً مع التشکر اعتراف ایدرم‌که اویله‌در .

احمد — بوسوزلرکزی مجرد بر التفات اولمق اوزره قبول ایده‌بیلورم دوستلرم . حقیقت یالکز سفر حالنده دکل اقامت

حالنـده دخی یارعارفك حالی بشـقه‌در. یاوه شـیلرله كچن زمانلره انسـان نه‌قدر آجیمش اولسـه سزادر. دنیا دنیـلن شی اكریالكز ظـاهرده كوریلن احوالنـدن عبارت اولسه ایدی انسـان ایچون عمرك بوقدر اوزونلغنده احتیاج كورلمز ایدی. زیرا فصول وشهور وایامك برقاچ دفعـه تعاقبنی كورمك ایشته جهانك كوریله‌جك نه‌سی وار ایسـه كورمش بتورمش اولمق دیمك اولـور ایدی. حتی ذوق وصـفا عدایلدیكمز شـیلر بیله اك بیوك ارباب طمعی دخی بالنسبه بك چابق طویوره‌بیلوردی‌كه ایشته بزم احـمدمتین دخی بونلرك بریسی ایدی. لكن جهان دنیلن شی علم وعرفانی هنری وصنایعی ایله برجهان ایسـه عمرك اك اوزوننه احتیاج تحقق ایدر. بزدن مقـدم بونجه فضلاكلش بونجه حقایقه ایرمش‌كه انلری كورمك تتبع ایلمك ایشـته جهانك هركوشه‌سـنه هر بوجاغنه ایصـال فكر ایتمش اولمق دیمكدر. افكارمزك بوجولا-نرنده ایسه عالم وعارف برارقداشك قدری انكار اولنه‌مز. بهرۀ علم وعرفاندن عاری اولان برآدم عادتا كندی یولنی شاشرمش وسـاحۀ غبراده سرسریانه برتك وپویه دوچار اولمش صایلوركه كندی ارقدا-شنه هیچ ده دلالتده بولنه‌مز. ارباب معارف ایله ایدیلن مصاحبه‌ده اوذات معارفسمات اوزون برعمر ظرفنـده اكتسـابنه موفق اولمش بولنـدیغی جـواهر علم وعرفانی آوج آوج نثـار ایدرك انلرك یغمـا كرانی دیمك اولان مستمعلرینی زنكین ایدر.

ایمدی اوچ رفیق سیاحت شو مصاحبه ایله شیرین مذاق اولـدقلری اثناده ملكة البحر یلكنك تضـییقیله صـاغ بورده‌سی اوزرینه یاصلانه‌رق كرچكدن صومالكه سی ایمش كبی دكزی یاروب كیتمكـده ووالسقو واپوری دخی ملكة البحرك كید-یشنه كوره برسرعت اویدوره‌رق تعقیب ایلمكـده ایدی. كاه ایكی سـفینه یان یكا كله‌رك درونـده كیلر یكدیكرینه آشـنالقلر ایدرلر كاه بری دیكرینی كچـه‌رك بوحالـده اوكده كیلر كیرویه وكیروده كیلر اوكه حصر نظر تماشـا ایله اوآشـنالقلرده دوام ایلر ایدی.

بوحال ایله بربچوق ایكی ساعت كیدلد-كدن صكره كیلر اژینا اطه‌سـنك مقابلنه واردیلركه صاغ طرفده جبال شـاهقه‌سی نظر ربا اولان بواطه آتنه كورفزینـك تمام اورته یرنده برجزیرۀ مركزیه اولـوب شهرت تاریخیه‌ده دخی یونانسـتانك سـائر جزایر مشهوره‌سندن اشاغی دكلدر.

احمدمتین بواطه اوكنه كلنجه همـان قاره‌سنه قوشوب النده بركتاب اولدیغی حالده طیشـارویه چیقدی. كتابی مادام

نه ئوفاری‌یه تقدیم ایدرك دیدی‌كه:

— فرانسه محررین مشهوره‌سندن آبونك بر كتابی ایدركه مادام بوجزیره‌نك اوصافیله تاریخنه دائردر.

نه ئوفاری — وای آبو اژینایه كلمشمی؟

— اوت مادام! دولت علیه ایله روسیه آره‌سنده‌كی قریم محاربه‌سنك وقوعی اوروپانك انظار اهمیتنی شرق طرفلرینه جلب ایتدكده آبو دخی كلمش و ١٨٥٤ سنه‌سنده بورالرینی كزه‌رك بو كتابی یازمشدر. بن ایكی دفعه مطالعه ایلدمده پك اكلنجه‌لی پك نافع شیلر بولدم.

نه ئوفاری — تشكر ایدرم افندم اما بوحالده كتابكز برقاچ كیجه بنده قالملیدر كه..

احمد — شبهه یوق! نه قدر مدت ایستر ایسه‌كز! بنم اصل آرزو ایلدیكم شی برفیلسوفك نصل سیاحت ایلدیكنی وسیاحتلرنده نه‌لره قدر ایصال افكار ادوب نه‌لری نصل كوردیكنی اكلامقدر.

بوراده نیقولسو دخی سوزه قارشدی. اوتجه برقاچ سوزه طور استهزا ایله كیرشمش اولان بوعاشق زار یواش یواش احمدك اویله شاقه‌یه استهزایه كاورشلردن اولمدیغنی كورمكه باشلایه‌رق سوزلرنده‌كی رنك جدیتی آرتدیرمقده ایدی. دیدی‌كه:

— مع هذا او كتابك مطالعه‌سی بوجزیره حقنده سزكده معلومات وملاحظاتكزدن بزی محروم براقملیدر.

نه ئوفاری — آفرین قوجه جغم الك مهم سوزی شمدی سویلدك. تشكرلر ایدرم. (احمده خطاباً) هانیا بوكتابی المزه طوتشدیرمه‌كز جزیره حقنده بزه معلومات ویرمك ملاحظه‌لر سرد ایتمك زحمتندن كندیكزی قورتارمق ایچون ایسه بونی قبول ایده‌میز. بزم آبومز سزسكز!

احمد — بیلسه‌كز اوبواده‌كی مصاحبه بنی ده نه قدر متلذذ ایلیور! سزك كبی سویملی كبار نازك مستمعلرده سوز سویلدكدن صكره دیللی اغزمده چوروته‌جك قورو. نه‌جق دكلم یا!

نه ئوفاری — بزده سزی دیكله‌مه‌دكدن صكره قولاقلرمزك بشقه هانكی خدمتندن استفاده ایلیه‌جكز؟

احمد متین كرك آبونك كتابندن كرك كتب سائره‌ء تاریخیه وجغرافیه ومیتولو. ژیقیه‌دن مأخوذ اولان مستحضراتنی ذهننده بركره یكیله‌دكدن صكره دیدی‌كه:

— الحالة هذه اون بیك قدر اهالی‌یه مسكن اولان وبونكده نصفندن زیاده‌سی ساحلدن اوچ كیلو مترو قدر بعید بر قصبه‌ده ساكن بولنان نه‌ژینا اطه‌سنك بر نامی‌ده اوئه‌نوم اولوب حقیقةً قدیم یونانستانك الك مشهور برلرندندر. اهالیء قدیمه‌سی‌ده معادن مختلطه اعمالنده غایت

ماهر اولوب كرك بو معدنلردن كرك مرمرلردن هیكل یاپمق امرنده ازمنهٔ قدیمه‌نك اشهر مشاهیری ایدیلر . بوندن یتمش سكسان سنه اول المانلر بوجزیره اوزرنده اجرای حفریات ایله بر چوق آبده‌لر چیقاردیلر كه مونیخ شهرینه نقل ایله اورانك موزه‌سی ایچون برنجی درجه‌ده براهمیت قازاندیلر . شرق طرفلرنده ده اجرای حفریات ایله آثار عتیقه‌یی میدانه چیقارمق تشبثاتنك برنجیسی بو عملیاتدر . خلط معادن امرنده‌كی شهرتلری ایچنده جهان مدنیتنده بین‌البشر واسطهٔ مبادله اولان وپاره‌دنیلن شیئك بوراده ایجاد ایدلمش اولمسی شهرت عظیمه‌سی دخی واردر . اهالیٔ مرقومه وجوده پك قوی وریاضت بدنیه خصوصنده پك ساعی ومترقی اولدقلرندن یونان قدیمده اولمپیا اویونلری دنیلن عمومی مسابقه‌لرده قوشمق وخندق آتلامق وپهلوانلق ایتمك كبی مسابقه‌لری اعلیتله بونلر قازانورلر ایدی . جملهٔ آثار قدیمهٔ معماریه‌لرندن اولمق اوزره ئه‌ژین قصبه‌سنده ژوپیتر معبدینه منسوب برمعبد خرابه‌سی حالا كمال حیرتله تماشا اولنور كه انسان یاپیسیدر دیه اقرار ایتمك دلی وارمیوب بناسی دیولره پریلره اسناد اولنسه استبعاد اولنه‌من . هله ازمنهٔ قدیمه‌ده اولدیغی كبی حالادخی كمیجیلكده مهارتلری شهرتكیر آفاقدر . فرس قدیم ایله محاربات بحریه‌ده بوشهرته لیاقتلرینی اثبات ایلمش اولدقلری كبی مؤخراً دكز خرسزلقلرنده‌ده اثبات ایتمشلردر .

نیقولسو چوقوغانو بر قهقهه قوپاردی . دیدی كه :

— خرسزلقده مهارت! نه بیوك شان . نه كوزل مفخرت .

احمد متین دخی كولومسه‌یه‌رك وفقط بودرجه‌لرده شایان استحسان كوریلن مسائل ایچنده دخی نه بیوك حقایق تاریخیه واتنوغرافیه بولندیغنی تقدیره نظر دقتلرینی جلب ایچون لزومی درجه‌سنده اهمیتله طورانه‌رق دیدی كه :

— واقعا عجیب برشهرتدر افندم! حتی بزم لسانمزده دخی مثل حكمنه كیرمش بر مصرع واردر كه : « شجاعت عرض ایدر كن مرد قبطی سرقتن سویلر » صورتنده‌در . فقط افندم! بومثللو احوالده ارشادات تاریخیه قهقهه‌ٔ استهزامزی مطلقا تعدیل ایتدیرر . ملل قدیمه نزدنده خرسزلق معیباتدن دكل موفقیاتدن معدود ایدی . كرك جبراً برآدمی صویمق وكرك یان كسیجیلك صورتیله خانه‌سنی ویا جیبلرینی بوشالتمق بربیوك هنر صاییلوب بالعكس یاقورققلقله یاغفلتله صویولمق معیوب ایدی . صكره‌لری شان مكارم نشان مدنیت هرجهتله انضباط

وامنيتي مستلزم اولديغندن واضع قانون اولان ذاتلر بر دائرهٔ امنيت داخلنده سرقتي منع ايلديلر. اربابنه جزالر تعيين ايتديلر.

نه‌ئوفاري — حقيقت! درين دوشونيله‌جك اولورايسه طوغريسي ده اسكيلرك اعتقادي كبي كورلزمي؟ برآدمي جبراً صويمق شجاعت و برآدمك اوجبردن يله‌رق صويولمسي جبانتدر. حيله وخدعه ايله برآدمي طويمقسزين صويمق معرفت وطويولمقسزين صويولمق البته غفلت وغباوتدر.

بوسوز اوزرينه نيقولسو واحمد دخي سوركلي قهقهه لريني پك كوجلكله منع ايده‌بيليورلرايدي. نهايت قهقهه‌لره ختام ويرلدكده احمد ديدي كه:

— صكره‌لري واضعين قوانينك سرقتي منعلري دخي يالكز كندي جمعيتلري داخلنه منحصر قالمشدر. اوجمعيتدن خارج بولنان سائر ابناي جنسي صويمق ينه مباح اوله‌رق دوام ايده‌كلمشدركه محاربات قديمه‌نك ايشته بويله جمعيتجه اجرا اولنور برنوع مغاصبه ومسارقه‌دن عبارت اولديغني اكلامق كوچ دكلدر. فضيلت مدنيه‌لري هنوز وحشت دركاتندن يوكسلوب اوزاقلاشه‌مامش اولان بعض اقوامده سرقتك فضائلدن معدوديتي عادت قديمه‌سي حالا باقيدر.

نه‌ئوفاري — اوت آفريقا آوستراليا واوستراليا وحشيلري كبي اهالي نزدنده اويله اولدقلري لازم كلور.

احمد — اوقدر اوزاقلره كيتميكز مادام! عثمانلي وايران حدودي اوزرنده خيمه بردوش كشت وكذار اولان كردلرده اون بش يكرمي سنه‌يه كلنجه‌يه‌قدر بوعادت جاري اولوب اوزماندن بري دولت عليهٔ عثمانيه كندي تبعهٔ اكراديني تحت انضباطه ادخال ايلمش ايسه‌ده ايران كردلري حالا اسكي حالده‌درلر. دكز خرسزلغنه كلنجه تاريخده برمسئلهٔ مستقله حكمني المش بولنان بونوع حيدودلق سرقت بريه‌يه اصلا قياس قبول ايده‌مز. قورسرلر كندي عصرلرنده موجود اولان كميلري سلاحلري قوللانمق امرنده هركسه فائق اولمينجه ورويق دريادة غلبه‌لرندن امين بولنمينجه مراملريني اجرايه جسارت آله‌بيلورلرمي؟

نيقولسو — كرچك اويله!

نه‌ئوفاري — يابوجزيره‌يه «نه‌ژينا» نامي ويرلمسي نه‌دن نشأت ايديور؟ بواسم خاص دخي مجهولاتدنميدر؟

احمد — خيرمادام معلومدر. «نه‌ژين» بربري قزينك اسمي ايمش. نوع بشردن اسمي تخطرايده‌مديكم بر عاشقندن براوغل توليد ايلمش. بواوغلك اسمي ياق

یاخود نه‌آق ایمش . یونانك بعض یرلرینك اهالیسی کبی یورانك ایلك اهالیسی دخی پلاسژلردن تشکیل ایچون برجماعتی یورایه دعوت ایلمش . جزیره‌نك دیکر اسمی‌ده پرینك یواوغلینك اسمندن مأخوذدر . بعض‌کره برمشهور آدم چیقارکه مملکتنی صحایف تواریخده کمال شان وشرفله تشهیره موفق اولور . بوجزیره‌ده دخی پول نامنده برطبیب ظهور ایتمشدر . میلادك یدنجی عصری رجالندن اولوب اسکندریه‌ده تحصیل طبابت ایلمش عمرو ابن العاص قوماندا سیله عربلر مصری فتح ایلدکلری اثناده ویاخود اندن برازمقدم یونانستانه عودت ایلمشدر . کندیسندن مقدم بقراط سلز وغالیه‌ن یعنی لقمان وآره‌ته کبی اطبای قدیمه‌نك آثارینی جمع ویکیدن صنف صنف تصنیف وشرح وتوسیع ایلمشدر ، برعلمی یکیدن تصنیف خصوصنده کی اهمیت محتاج ایضاح کوریلورمی مادام ؟

نه‌ئوفاری — واقعا بوخدمت پك مهم پك بیوکدر .

احمد — شبهه یوق! زیرا اوزماندن تابوزمانه قدر پولك آثاری ایاذی" قدر شناسانده محافظه ایدلدیکی کبی لاتنجه‌یه ودها صکره‌لری آلمانجه‌یه فرانسز جه‌یه دخی ترجمه اولنمشلردر .

نیقولسو — فی الواقع بویله برآدم دخی وطنی شان وشرفله تشهیر ایلیه بیله‌جك اعاظمدن معدوددر .

***

شو یولده‌کی مصاحبات ایله برده غایت موافق برروزکاره تابع اولان ملکة البحر ایکی بچق اوچ ساعت قدر دها یول کیدرك پوروس اطه‌سی مقابلنه کلدیکی زمان کون دخی نصف اوله‌رق قوشلق طعامی وقتی کلمش ایدی . واقعا نه‌ئوفاری طعام ایچون کندی کیسنه کیتمك وبونقل مکانی‌ده ملکة البحرك باتالیه‌سیله اجرا ایلمك ایسته‌دیسه‌ده احمد متین کیلری طوردیرمینجه‌یه‌ك ده تهلکه‌دن خالی اولمیان شوحالی بکنمدیکی کبی کوستریلن اوضاع وحرکاتدن مرام نه اولدیغنی اکلایان واسیلیکی دخی افندیسنه:

— مسافرلر کیتمك ایستمیورلر کبی اکلایورم . حالبوکه بن سفره‌یی بش کشیلك اولمق اوزره قورمش ایدم .

دیدی . احمد متین قزك افاده‌سنی تحسین ایله تلقی ایدرك کیفیتی مسافرلره دخی اکلاتنجه انلر طرفندن دخی قبولده صعوبت کوسترلمدی .

« واسیلیکی » دیدك ده خاطرمزه کلدی . حکایه‌مزك مبادیسنده خبرویرمش ایدك که ملکة البحر خلقی میانده احمد متین رومانندن ماعدا بررومان دها تشکل ایتمکده اولوب اوایسه بریاندن واسیلیکی ایله ثریا ودیکر طرفدن قانه‌ربنا ایله لوستر-

وموارەسندەکی مناسبتدر . ایشتە بر زماندنبری بو حکایە مستقلەیە دائر قارئلرمزە معلومات ویرمدیکمزدن احمد متین ومسافرلری قوشلق سفرەسندە بولندقلری اثنادە بوکا دائر دخی قارئلرمزە برقاچ سوز سویلەلیز .

اوسترومو حاجی چاوشك نصل جهان کورمش عمر سورمش بر آدم اولدیغنی وذوقلر ایچندە آجیلر ومشقتلر ایچندە ذوقلر بولمق شاندن ایدوکنی و هیچ بر مسئلەدە حبەیی قبەو قبەیی حبە ایدرجەسنە افراطە تفریطە دوچار اولمیوب دائما هرشیدن ایدیلەبیلەجك استفادەیی استیفا خصوصندە دقیقۀ فرصتی فوت ایتمیەجکنی بو آدمە دائر شمدی‌یە قدر ایتمش اولدیغمز حکایەلر قارئین کرامزە اکلاتمشدر .

بناءً علیه حاجی چاوش قاتەرینا ایلە اولان معاملەسنی برکیدە موچولق وظیفەسنی کورن بویلە بر قادین ایلە لوسترومو آرەسندەکی مناسبتك وارەبیلەجکی درجەیە قدر واردیردقدن صکرە بر ارچەجق اوتە طرفنە بیلە کچورمش و بناءً علیه یولسزلغك اویغونسزلغك ذرە قدرینی بیلە تجویز ایتمك شاندن اولمیان عمر قپودانك آجی آجی ملاحظەلرینە برقاچ دفعە مخاطب اولمش ایسەدە کیدە کندینە عائد وظائفك حسن ایفاسندە ذرە قدر قصوری خیانت صریحە عد ایدرك بوقسە اویلە بر موچولك بر آشجی قادینك بر قاروتك یوزینە براز زیادەجە کولمك کبی حرکاتدن هیچ بر اندیشەسی اولەمیان قوجە حاجی چاوش کمیجیلرك تعبیرنجە قپودان باباڭ بو تعذرلرینە قولاق بیلە آصماقدە بولنمش ایدی .

قاتەرینانك معلومز اولان صنعت سابقە وماسبق احوالی اقتضاسنجە قپودان ایلە لوسترومو آرەسندە کندیسنك سببیت کوسترمکدە بولندیغی شو مخالفت نظار وافکار حقندەکی ملاحظەسی دها باشقە صورتدە ایدی . او اسکی اقتریس ظن ایلیور ایدی کە عمر قپودانك دخی کندیسنە میلی واردر وبوندن طولایی حاجی چاوشی قصقانمقدەدردە آنك ایچون بو منازعەلردە بولنیور . بناءً علیه برازدە عمر قپودانە تقرب ایدرك صیریتوب صرناشور ایسە اوتندە چهرەلی حریفی دخی کندیسنە ایصندیرەبیلەجکی امیدینە دوشمش و برقاچ کون او یولدە حرکت ایتمش ایسەدە او اسکی دکز قورتی اویلە قولایلقلە الە کچوریلەبیلەجك شکارلردن اولمدیغنی پك چابق اکلامشدر . زیرا عمر قپودان :

— سن هر کسی حاجی چاوش ظن ایدرسەك پك آلدانیورسك قزم . کمیجی اولان آدم بوقلغە هم دە هرشیئك بوقلغە قاتلانە بیلمینجە کمیجی اولەمز .

ديمش و بوسوزی يالکز آغزی سو-
يليوب اوزمانه قدر مشاهده اولنان هرحال
وحرکتی ده بو ؤدابی تأييد ايلکده بولنمش
اولديغندن قاته رينا بر آن ايچون آله بيلمش
اولديغی جسارتدن ده ندامت کتوره رك
محجوب وشرمسار قالمش ايدی .

واسيليکی ايله حساب مأموری ثريا
آره سنده کی مناسبته کلنجه : بو مسئله
قاته رينا ايله حاجی چاوشدن ماعدا کمی
خلقنك جمله سی نزدنده قطعياً مجهول ايدی .
ذاتاً نه واسيليکينك نه ده ثريانك هيچ بر
کسه يه حالدن خبرويردکلری يوق آ .
قاته رينا ماسبق احوالندن استدلال اولنه
بيله جك فکر تجسسی ودقت نظريه سی
حسبيله بو ايکی کنجك بربرينه ملاقی
اولدقلری زمانکی حاللرندن طورلرندن
برچوق استشماماتده بولنوب او بابده کی
ظنلرينی شبهه لرينی حاجی چاوشه ده آچديغی
ايچون بو ايکيسنك هرحالده ظن درجه سندن
دها ايلرويه چکمامك اوزره بو اسرار
عاشقانه يه براز وقوفلری وار ايدی .

واسيليکی ايله ثريانك کندی نظرلرنده
بك مبهم وحتی مدهش اولان شو مسئله يه
قارشو مکانت قلبيه ومتانت ذهنيه لری
اوقدر زياده وکتم احواله غيرتلری
او درجه لرده فوق العاده ايدی که بونلر
يکديکرينه بيله افشای راز ايتامکده وممکن
مرتبه ضيق تلاقيدن قاچينه رق افشای حالی
ايجاب ايده بيله جك فرصتلر دوشدکجه
بوقاچنمه لری ياردميله بنه امتناعده بولنقده
ايديلر .

مع هذا ايکيسی ده بربرينك حالندن
خبردار ايدی . اسرار مبرمهٔ عاشقانه يی
احوال مزعجهٔ سوداپرستی يی قلبلر نه قدر
کتم ايده بيلسه لر نظرلر کتم ايده بيلورلرمی؟
رباقشده کی قوت درحال اعصابه عروقه
تأثير ايدی . ره رك عشاقك وجودنده
ويله بر رعشه ولونده برتغير پيدا اولورکه
واقف احوال اولميانلر ايچون بونلر نه قدر
بللی بلورسز ولسه لر همحال اولانلر ايچون
بك بللی وآشکار علائمدندرلر .

امايکديکر بنه ديل ايله هيچ برافاده
واقرارده بلنميورلر ايمش . نه زبانی وار ؟
حتی نه لزومی وار ؟ اطوار عاشقانه ده کی
فصاحت عجبا لسانده بولنه بيلورمی ؟ ديل
دنيلن شی بالان دخی سويليه بيلور . فقط
عروق واعصاب کذب ودروغدن منز-
هدرلر . رجهره اوچقونلغنده کی بلاغت
بيان بيك زبانده بولنه مز .

بو ايکی تجربه سز ويکديکرينك مفتونی
اولان کنجلرك آجينه جق درجه يی بولمغه
باشلامش اولان حاللرينی قارئلرمزه تفهيم
ايچون بنه کندی قلبلرينی اوقويوب
اورادن استنساخ ايديورمشجه سنه برشی

اولمق اوزره شوایضاحاتی و برملی یزکه :

ثریا افندی مادام نه ئوفاری ایله افندیسی آره‌سنده پیدا اولان مناسبت رفیقانه‌یی پك زیاده ممنونیتله تلقی ایلمش ایدی . بو مناسبتی برقات دها تقـو یه‌یه مدار اوله‌بیله‌جکنی ظن ایلدیکی شیلرك هیچ بریسـنده اهمال ایتمامکی ذهننه برلشـدیرمش ایدی . مثلا قادین ملکة البحره کلدکجه حسن اسـتقبالی خصوصنده‌کی جهدمتلاشیانه‌سی بر پرنسسه ایدیله‌جك معامله تعظیمکارانه‌نك ده اوست طرفنه واروب بوقادین یانـنـده افنـدیسی کندیسـنه ادنا برامرده بولنه‌جق اولسـه آنی تلقیده کوسـتردیکی طور تعظیمـکارانه پرستش درجه‌لرینـه تقرب ایلر ایدی . چونکه طرفینه بویولده معـامله‌ده بولنور ایسـه یکدیکرینك علو قدر ورفعت منزلتنی نظرلرنده دهـا زیاده یـوکسه‌لتـه‌رك معامله ومناسبتلرینی ده اکا کـوره ایلرویه کوتوره‌جکلر حکمنده ایدی . برایکی دفعه احمدمتین :

— ثریا افندی ! شومسافرمز قادینی نصل بولیورسکز ؟

یوللو استفسارلرده بولنه‌رق ثریا ایسه بوسؤاللری برفرصت عظیمه عدایله نه ئو . فارینك حسنی جر بزه‌سنی جاذبه‌سنی ثنـا وستایشده اوقدر مبالغاته کیرشمش ایدی که احمدمتین کندی کندیسنه :

— صاقین بزم کنج قپودان جاذبه‌لی مولد ووانه مجذوب اولمسون .

اندیشه‌سنه بیله تقرب ایتمش ایدی .

زواللی ثریانك بودیپلوماتلقدن بکله‌دیکی نتیجه نه اوله‌بیله‌جکنی تفصیله احتیـاج وارمیدر ؟ آپ آشکاره‌درکه افندیسی شـو مولدووان یوصمه‌سـنه مفتون وآنك بلیهٔ سوداسیله مبتلا اوله‌جق اولور ایسه نظر رغبتی واسیلیکدن منصرف اوله‌رق کندی معشـوق دل وجاننی بوصـورتده محافظه ایتمش اولمق غیرتنـده‌در . حتی بوغیرتله برمناسبت مخصوصه اوزرینه واسیلیکی‌یه‌ده برقاچ سوز سویلمش ایدی . دیمش ایدی که :

— افندمز بوسیاحتنك لطافتنی آرتد برمه‌نك یولنی بولدی . تصادف کندیسنه نه کوزل خدمت ایتدی . مادام چوقوغانو میدر نه‌در قادین حقیقةً پك کوزل برشیدر . افندمزده کندیسندن پك خوشـلانیور کبی کورونیور . چونکه اوده قادینه خـوش کورونمك ایچـون باق سـاعتلرجه چکه چالوب برشیلر اکلاتمغه غیرت ایدیور .

واسـیلیکی بوسـوزلری پك بیوك بر اهمیتله دیکله دیکی حالده حال وشـانده هیچ برعلامت کوسترمامك ایچون‌ده جبر نفس ایدرك دیدی که :

— بزم نه‌مزه لازم ! افندی دکلمی ؟ ایستدیکی کبی حرکت ایدر .

بیچاره ثریا محصول لسان اولان شو سوزده کاتم حقیقت اوله جق بر کذب بولنه بیله جکنی دوشونسه ایدی ده اصل اهمیتی تأثرات درونی کتم ایچون قزك نصل جبر نفس ایلدیکنه عطف ایده بیلسه ایدی کیم بیلور نه قدر مقهور اولور ایدی. تجربه سزلکی حسبیله قزك حال وشاندن زیاده سویلدیکی سوزه اینانه رق واسیلیکیده احمد متین ایچون هنوز برمیل بولنمدیغنه اینجه قناعت ایلمش ایسه ده احمد متینه مقابل کندیسنه برمیلی اولدیغنی ده حکم ایده مدیکندن ایشك دها ایلروسنه کیده-مامش ایدی.

یا واسیلیکی نه حالده ایدی؟

آنك حالنی بوندن اول براز تصویر ایلمش ایدك. او حال بعض تعدیلات جزئیه دن قطع نظرله هنوز بردوام ایدی. او تعد-یلاتك سببی ده نه ئوفاری اولوب فقط بوقاد-ینك ظهوری واسیلیکی بی ثریا یه تقریب ایلدیکی قدر احمد متیندن تبعید ایده مامش ایدی. پك عجیب بر حال اولمق اوزره ایکیسنه ده تقریب ایلمش ایدی. شویله که:

ذکی قزجغز احمد متین بی بر آدمك نه ئوفاری کبی کنج کوزل عشوه لی جاذبه لی برقادینه بودرجه لرده تملق ایتمسی برسعی عبث برکلفت بیهوده اوله میه جغنی اکلا-مش وبناءً علیه بوکون برمادام نه ئوفاری افندیسنك نظر رغبتنی جلب ایدر ایسه یارین برمادام فلان دخی جلب ایده بیله رك هر حالده احمد متیندن کندیسی ایچون بر نصیب حصوله کله میه جکی قرارینه قوت ویرمش ایدی ده ذاتاً ثباتکارانه ونتیجه پردازانه برمحبتی برمناسبتی ثریادن اوممقده بولندیغی جهتله او جهتنه تقریبی ارتدیرمش ایدی. اما افندیسی اورته ده برنه ئوفاری واردر دیه کندی حقنده کی التفاتلرینه ده خلل کتور-مدیکندن وبالعکس خدمتلرنده الك جزئی موفقیتلری کورلدکجه لزومندن زیاده تحسینلرینی آفرینلرینی بذل ایدوب نه ئوفاری یاننده ده برخدمتکاره ایدیله بیله جك معامله نك فوقنده محبانه وملتفتانه معامله لرده بولندیغندن ایشته بوحاللر دخی قزجغزك افندیسنه مجلوبیت واقعه سنی آرتدیرمقده ایدی.

***

بزم بوراده واسیلیکی وثریا ایله حاجی چاوش وقاترینا آره لرنده کی مناسبتی ولوکه تکراراً کبی برصورتده اولسون قارئلرمزه اخطار ایلدیکمز مدت ظرفنده اوچ رفیق صالونده قوشلق طعاملرینی ایدرك بعده کوکر-ته یه چیقوب ده اطرافه سوق انظار دقت ایلدکلری زمان کوردیلرکه ملکة البحر اژینا اطه سنی کرکی کبی کیروده براقه رق اول طرفده استیمو شبه جزیره سیله اتك دها

ایلروسنده یوروس اطه‌سنه طوغری یول المقده ووالـقو دخی برخط مستقیم اوزره حرکت ایدرك ویول قازانمق ایچون بریچوق میل قدر آچیقدن کیدرك طوغریجه‌سکیلی برونی طوتمغه چالشمقده‌درکه بوبرون دخی یوروس اطه‌سندن اون‌اون بش میـل قدر جنوب شرقی‌یه دوشمکده‌در .

ارتق هانکی طرفده براطه برساحل بربرون برطـاش کورلمش اولیـه بونلره دائر کندیلرینه ویره‌جکی معلومات وسرد ایده‌جکی مطـالعات بولنـوب بولنمدیغنی صـورمق برنوع مجبوریت حکمنی المش اولان نه‌توفاری شوکوریلن نقطه‌لر حقنده دخی ایضاحات طلبنی کوسـترر برطورایله احمدك یوزینه باقدقده احمد دیدی‌که :

— اسقیو براوفاق شبه جزیره‌درکه همـان یکپاره برطـاغدن عبارت اوله‌رق عمارتدن‌ده خالیدر . اسـکی یونانسـتانك آلهه‌وآلهه‌لری بویله طاغلقلری پك سودکلری وکنـدی ذوق وصفـای سماویلری ایچون کوهسـتانك حال تنهائیسـنی پك موافق بولدقلری جهتله احتمالکه بوشبه جزیره‌ده دخی ژوپیتربابا و‌نوس خانم وسائر عائلهٔ معبودیه اعضاسی بالخاصه شراب مؤکلی باکوس دخی حاضر اولدیغی حالده پك چوق عیش ونوشده بولنمشلر ایسه‌ده مطالعه کذارم اولان کتـابلرده بومحلی تصریحاً هیچ برکونه معلومات وبرلـدیکنی کور-مامشمدر .

نه‌توفاری — پایه‌روس اطه‌سی؟

احمـد — اوت! بونك اسـکی اسمی سـفاثریادر . شمدیکی حالـده بش بیك قدر اهالیسی اولوب برعسـکری لیمانیله بعض انشائیهٔ بحریه دستکاهلری موجود اولدیغی جغرافیای مفصلده وبعض سـیاحتنامه‌لرده مندرجدر . تاریخ قدیم نظرنده ایسـه هیچ براهمیتی یوقدر .

احمد متین شوسوزلری ارقداشـلرینه سویلدیکی اثناده کوزلری تعریف ایلدیکی یره منعطف اولمیوب هپ کیرویه متوجه بولنیورایدی . حتی بوسوزلری بتوردکدن صـکره برآره‌لق قـاره‌یه سـملنوب واسـیلیکیدن دوربین ایسـتدی . قزك کتوردیکی غایت اعلا وفیل دیشندن معمول چفته دوربینی النه الوب کیرویه طوغری برخیلی باقدقدن صـکره ارقداشـلرینه دیدی‌که :

— تحف! شوکیرودن کلن یلکنلی‌یی کوریوریمسکز؟ پیره‌لیماننده بزدن صکره چیقمش ایدی . برآره‌لق بزی خیلی کچمش اولدیغی حالده شمدی کیرومزده قالمشدر .

نه‌توفاری — بلکه بوبرباشقه کیدر.

احمد — خیرا هپ اودر. زیرا بیوك یلکننك یاقه جهتـندن اوچنجی بایراغك

یاریسی یکی بز یاریسی اسکی بز اولدیغنه دقت ایتمش ایدم . ایشته هپ او بو سالی یلکن !

نیقولسو — بوندن نه چیقار صانکه؟

احمد — هیچ برشی چیقمز اما هانیا دیمك ایستیورم که بوتکنه بزی تعقیب ایدیور . یاریشه چیقمشز کبی! ... خیر! یاریش کبی ده دکل . چونکه یاریش کبی اولسه حاضر بزی کچمش ایکن دها زیاده ایلرولیوب کیتمسی لازم کلور ایدی . اوایسه بزی کوزدن غائب ایتمامك ایچون بالالتزام طوروب بکله مش اولملی که بویله کیروده قاله بیلسون .

نه ئوفاری — وارسون اویله اولسون . نیقولسونك دیدیکی کبی بوندن نه چیقار صانکه ؟

احمد قادینك یوزینه باقدرق براز کولومسه دی . بو کولومسه مك عادتا « سنك عقلکه شاشارم » دیمك کبی برمعنایه دلالت ایلدیکنی نه ئوفاری و نیقولسو دخی اکلادی . حتی سببنی ده صوردیلر . اوزمان احمد دیدی که :

— تنهاجه بر سوقاقدن کیتمکده اولسه کز . برده برآدم کورسه کز که کاه سزك یانکزدن کچوب ایلرولیور کاه طوروب سزی کندی اوکنه کچوره رك بعده آرقه کزدن تعقیب ایلیور . بوآدمك شو صورتله سزی کوزله یوب قوللاشدیرمسندن هیچ برشبهه یه ذاهب اولمزمیسکز ؟

نیقولسو — صانکه خرسزمی دیه جکسکز ؟

احمد — اویله یا ! خرسز وخرسزلق بوندن بشقه درلو می اولور ؟

نه ئوفاری — خرسزك وخرسزلغك نصل اوله جغنی بیله مامکده معذورم . فقط بوزمانلرده دخی دکزلر اوزرنده خرسزلر بولنه بیله جکنده ترددم . بونجه پوسته وتجارت واپورلری کیجه کوندوز یازقیش ایشلدکاری حالده .....

احمد — پوسته وتجارت واپورلری و بیوك یلکن سفینه لری بوبابده هیچ بر اندیشه ده بولنمیه بیلورلر . انلر بربیوك شهرك جاده لرنده بولوارلرنده ایکی آتلی درت آتلی فیطونلره بیدرك الله بیلدکلرینه کیدن کبار بکزرلر که عربه جینك یاننده برده سلاحلی محافظلری بولنور . فقط اوته طرفده برده عاجز پیاده وار در که هر کوشه باشنده هرغازدرکی دیبنده کندیسنی برخرسز بکلیور دیه اندیشه ایتمك دخی انك نصیبیدر . ایشته بزدخی او عاجز پیاده یه بکزرز مادام . یونان ساحللرنده وایتالیا طرفلرنده ایسه بزم کبی اوعاجق برسفینه ایله تنزه بحری اجرا ایدن چیقان مراقلیلری صویمغه منتظر خرسزلر حالا نادر دکلدر .

سیاحتنامه‌لرده بونلرك بیك درلو وقوعاتی
حکایه ایدلمکده‌در .

نه‌ئوفارینك قورقغه باشلادیغی چهره‌.
سنده بو کادار اوله‌رق نمایان اولان علائمدن
اکلاشلغه باشلادی . حتی خوفنی کتم دخی
ایتمدی . دیدی که :

— دیمك که بزم ایچون ده قورقو
واردر . بز ایسه بونی هیچ حسابه قویما.
مشیدك .

احمد — اوکزی آردمزی کوزه‌توب
تدبیرلی طورانه‌جق اولدقدن صکره هیچ ده
خوف اولمیه‌بیلور . اما غافل آولانمق
صورتنی دربیش ایدنجه حقیقت ایشته
اصل بو غفلتدن قورقق لازم کلور .

نه‌ئوفاری — ای بونك ایچون تدبیرلی
طورانمق نصل اولور ؟

احمد بوکا جواب ویرمکه حاضرلانمش
ایدیسه‌ده سوزی نیقولسو قاپه‌رق دیمش
ایدی که :

— جانم او کیرودن کلن شی اوفاجق
برصندال ایکزه‌یور . بزم والسقوایله سزك
ملکة البحر کبی کمیلره نصل ظفریاب اوله.
بیله‌جك ؟

احمد — نصل می ؟ نوم غفلتده بو.
لنمدمز شرطیله پك قولای ! مثلا بز بو
اقشامی برلیمانده یکوره‌جك دکلمی یز ؟ کیجه
بش التی کشی وهلةً بناشوب وارد یاده کی
نوبتجی‌یی باغلایه‌رق یا اولدوره‌رك بعده
هپمزی یتاقلرمزده باصدیره بیلك . یاخود
کمینك برطرفنه آتش ویره‌رك بز اوتلاشده
ایکن اوزرمزه هجوم ایتمك . دها بشقه
صورتلرینی ده ایستره‌یسکز ؟

نه‌ئوفاری — فرصت بولدقدن صکره
دشمنك یاپه‌جغی فنالق اوله‌مز . قوجه
قوناقلره بیله خرسزلر کیره‌مزمی ؟ فقط
بوکا قارشو تدبیر نه‌در ؟

احمد — یالکز اوتدبیر نه اوله‌جغنی
شمدی کوررسکز .

دیه حاجی چاوشی چاغردی . کیروده‌کی
یلکنی کوستره‌رك وصباحدن بری کند.
یلرینی تعقیب ایتمکده بولندیغنی اکلاته‌رق :

— بویلکن حقنده اویانق بولنملیسکز .
یالکز بو کاده مخصوص دکل آ ؟ هرطرفدن
کله‌بیله‌جك تهلکه حقنده اویانق بولنملیسکز !

دیدی . حاجی چاوش دخی :

— هیچ مراق ایتمیکز بکم . بونك بورامنه
النوز اطه‌لری دیرلر . بز عمر قپودان ایله ذاتاً
انی قونوشدق دوشوندك . کیجه واردیا.
لرمز چفته‌در . بز دخی یاتب ولونلری
چیقارتمقسزین یاتیورز . تفنکلرمز طبا.
نجه‌لرمز یالطه‌لرمزدها ! ... دیدیکمز
زمان المزه یکه بیله‌جك برلرده طوریورلر .
یعنی یتاقلرمزك ایچنده باشلرمزك التنده !
سزراحتکزه ذوقکزه باقکز !

دیدیسه‌ده نه‌ئوفاری عثمانلیجه اولان بوسوزلردن برشی اکلایه‌مامسیله احمد متین اکلاته‌رق ؟

— بزمکیلرك تدبیرلری بواندەدیمکدر. سزککیلره‌ده اکلاته‌لم که اکا کوره طوراـ نسونلر !

دیه والسقو سفینه‌سنه تقرب اشارتی چکدیلر . بواشارتی قپودان یوهانو انجق اون دقیقه ظرفنده کوره بیلدیکندن کیسنی براز صاغ طرفه چویره‌رك یاریم ساعت صکره دخی ایکی سفینه همان یاریکاکلدیلر. اوزمان نیقولسو ایله نه‌ئوفاری ایکیسی بردن هم‌ده براز خائفانه ومتلاشیانه طور ایله مؤدبانجه اوله‌رق کیفیتی قپودانه اکلاـ تدیلرکه اوده ایکنجیسنه واوسترومو وسائره‌یه اکا کوره امرلر ویره‌جکی بیانیله موسیو ومادامی تسریح ایلدی .

سکیلو برونی دونه‌رك صولده هیدرا اطه‌سی وصاغده آرغولید شبه جزیره‌سی سواحلی بولندیغی حالده بوایکیسی آره‌سنده کی قناله کیردکاری زمان کونش دخی زوال ایله غروب نقطه‌لرینك تمام اورته‌سنه‌قدر اینمش یعنی وقت بزم تعبیرـ مزجه ایکندی صولرینی بولمش ایدی‌که اسمکده بولنان کون طوغوشی روزکاری دخی بووضعیته کوره همان‌همان تام پوپادن کلمکده اوله‌رق بناءً علیه ملکة البحره ساعتده اون‌میل حسابندن برازدها زیاده‌جه یول آلدرمقده بولنمش ایدی . بناءً علیه سکیلو برونه کلمزدن اول کندیلرینه کرکی کبی یاقلاشمش بولنان والسقو بعدما ینه کرکی کبی کیرو قالمغه باشلادیغندن قپودان یوهانو تقرب اشارتی اولان بایراغی کشاد ایلدی‌که بوحالده « تقرب » دن مقصد « یواش » دیمك اولدیغی اکلاشیله‌رق عمرقپودان دخی طائفه‌لرینه :

— بیوك یلکندن ایکی جامادان باغلایکز !

قوماندەسنی ویردی . قارئلرمز البته اکلارلرکه بیوك یلکندن ایکی جامادان باغلامق دیمك مذکوریلکنی الت اتکندن بربچق ارشون‌قدر کوچولتمك دیمکدر. یلکن بوصورتده کوچولدیکی حالده سفینه‌نك یولی آزالور . روزکار پوپادن کلمسه ایدی ترینکت یلکننی سوندورمك کبی برتدبیر دها بولنه بیلور ایدی . لکن پوپادن کلن روزکار ذاتاً ترینکت اوزرنده هیچ بر تأثیر حاصل ایده‌میور ایدی .

ملکة البحرك بوحالده یورومسنه والسقو انجق طقسان لیبرا استیم ایله یتیشه بیلیور ایدی . نه‌ئوفارینك معلومات بحریه‌سی کافی اولمدیغندن بر یلکن سفینه‌ـ سنك بر واپوری بوصورتله بچمکده بولنمسنه اظهار تعجب ایدنجه احمد متین :

— روزکارك قوتنه نهايت اولمز مادام! روزکار تام مساعد اولوبده بز دخی تمام يلکنلرمزی آچار ايسه‌ك ايکی ساعت ظرفنده والسقو بزی بز والسقو يی کوره‌ميه‌جك درجه‌لرده آره‌مز آچيلور .

ديدی وشونیده علاوهٔ مقال ايلدی که :

— لکن بوکا مقابل دخی اکر روزکار- سز قاله‌جق اولورسه‌ق بيوجك برانکيده بزم هفته‌لرجه چالقانمقلغمزه مقابل والسقو قوش کبی اوچار مطلوب اولان ليمانه کيرر . ديمك اولورکه هر شيئك برفائده‌لی جهتی وار ايسه برده مضرتلی طرفی واردر . حکيم اولان بوفائده وزيانی موازنه ايدرك هانکيسنی غالب کورر ايسه اکا اتباع ايتمليدر .

نه‌ئوفاری — ديمك اوليورکه سز يلکنی دها منفعتلی کورديککز ايچون کميکزی واپور يابدرمديکز .

احمد — واقعا کومور تدارکی کومور وماکنه پسلکی وبولده ماکنه کورلتيسی کبی شيلره نظراً تنزهات بحريه ايچون يلکن بالوجوه مرجح ايسه‌ده دهازياده راحت اولمغی آرزو ايدنلر ياقوطره‌لره ينه اوفاق برده ماکنه قويدررلر وياخود اوفاجق بر استيمبوط يابدروب برابر آلور- لرده سوت ليمان زمانلرده بونلر ايله يواش يواش برليمانه قدر ينه يول کسديررلر .

اولجه تعريف ايلديکمز قنالدن کچرلر ايکن صول طرفلرنده قالان هيدرا اطه‌سی حقنده کنديسندن معلومات ايستيان ارقداشلرينه احمد متين ديدی که :

— هيدرا دخی اژينا کبی يونانك بيوجك جزائرندندر . يکرمی بيك قدر اهاليسی واردر . موقعی غايت طاغلق قيالق اولوب منبت عد اولنه بيله‌جك اراضيدن محروم ايسه‌ده کميجيلك پك ايلروده اولديغی واهاليسی نقليه کميلريله دنيانك هر طرفنده طولاشدقلری ايچون ثروت مجلبه بولمشدر . بورانك کميجيلرنده‌کی مهارت يونانستانك هيچ بر محلنده مقيس دکلدر . من القديم شهرت بحريه‌لری بولنوب دکز خرسزلغی يولنده پك چوق وقوعات بواهاليی تشهير ايتمشدر . آتش قايغی دينلن اوفاجق قايقلره بينه‌رك دشمن کميلره ينه تقرب ايلدکدن صکره قايغی ياقه‌رق کنديلری دکزه آتلادقلری کبی يوزه يوزه قورتلمق واو آتش کميسی ايله دشمن دونغاسنی ياقمق مهارتی بونلرده کورلمشدر . بوندن بشقه جزيره‌نك مرکزی اولان هيدرا قصبه‌سنده برليسه يعنی مکتب عالی بولنوب برده يونا- نستانك بحريه مکتبی ايله تجارت مکتبی واردر . بناءً عليه اوقصبه‌نك همان کافهٔ اهاليسی ده بومکتبلرك معلملرندن مديرلرندن مبصرلرندن وياخود ينه هپ بونلره خدمت

ایدن قهوه‌جی میخانه‌جی اوقانطه‌جی کبی اصنافدن عبارتدرلر . هله لیمانك حسنه سلامتنه هیچ سوز یوقدر .

نه‌ئوفاری — ای بورایه‌ده بر بنك صاحب اولدیغنه و برچوق معجزکارانه احوالك میدان آچدیغنه فلانه دائر معلومات یوقمی؟

احمد — مطلقا اولمیدر امابنم خاطرمه کلمیور مادام . خاطرمه کله‌بیلن درجه‌یه کوره بواطه یونان قدیم تاریخنده همان هیچ بر اهمیت الهمامشدر .

نیقولسو — اویله ایسه حکایه ایدیله‌جك احوال دخی یوق دیمکدر .

احمد — صول طرفزده یوق ایسه صاغ طرفزده پك چوقدر افندم! شو کوزیلان ارغولید شبه جزیره‌سی یونانستانك الك لطیف خرافات ایله طولو اولان یرلرندن بریسیدر . میلاد عیسادن اون درت اون بش عصر مقدمنه اسناد اولنان حکمدارلری میاننده ازجمله مشهور پرسه واردر .

نه‌ئوفاری بواسمی طانیدی . دیدی که:

— هانیا شو قادینلره پك مفتون اولان معبود اعظم ژوپیترك عاشق اولدیغی دانائه نام پرنسسدن طوغان پرسه دکلمی ؟ هانیا ژوپیتر او پرنسسه بشقه درلو وصول یولی بوله‌مدیغندن التون یغمور حالنده تمثل و تناسخ ایدرك فرجه‌یاب دخول اولمشدر؟

احمد — اوت مادام! بو پرسه‌نك سائر حکایه‌لرینی ده بیلیورسکز یا؟

نه‌ئوفاری — میتولوژی ایله پك اشتغالم اولمدیغندن یالکز بوقدرینی بیلیورم که او ده پك مشهور اولدیغی ایچوندر .

احمد — حکایه پك لطیفدر . دانائه‌نك باباسی آقریسیوس قزینك بویله بلا پدر بر چوجق طوغورمسندن عار ایدرك قزینی ده طوغوردیغی چوجغی ده بر صندیغه قویوب صویه آتمش ایدی . صندیق سریغه ساحلنه دوشه‌رك اورانك قرالی پولیدقت ایچنده کیلری قورتارمش ایسه‌ده دانائه‌یه پك محقرانه معامله‌ده بولنمشدر . اکرهر ارکك هر کوزل قادینه او یولده معامله‌ده بولنسه ایدی نوع رجالمز پك محجوب قالمق لازم کلور ایدی . پرسه بیودیکی زمان والده‌سنك انتقامنی بوحر یفدن المشدر . پك چوق غوغالر ایدرك ازجمله مه‌داس نامنده بر خصمنی اولدوردیکی زمان انك قانندن په‌غاس اسمنده بر قنادلی آت حاصل اولمشدر که بو آنه‌بینن پرسه ایچون آرتق کوزه الدریله‌میه‌جك قهرمانلق قالمامشدر . بو قهرمانلقلری میاننده الشاعرانه بر وقعه دخی آندرومدی قورتارمسی اولمشدر که مؤخراً بو قزی تزوج دخی ایتمشدر .

نه‌ئوفاری — اوت اوت! بوده خاطرمه کلدی . بر موزه‌ده کوزل بر طابلو

سير ايتمش ايدم كه بو وقعه يى مصور ايدى . انك اوزرينه مراق ايتدم ده كتابلره مراجعت ايدرك اوكرندم . بو آندرومه ده دخى بر پادشاهك قزى ايمش .

احمد — اوت ! اتيوپيا يعنى حبش پادشاهى .

نه ئوفارى — والده سى دخى غايت كوزل بر قادين اولوب « بن ژونون معبوده دن دها كوزلم » ادعاسنه قالقشديغندن آلهه ٔ مرقومه غضبه كه لرك بونلرك مملكتلرى اوزرينه عظيم بر اژدر مسلط ايتمش . او زمانك كاهنلرى ديمشلركه آندرومه دى بو اژدره يديرمك صورتيله قربان ايتمينجه اژدرك بلاسندن مملكتى قورتارمق قابل دكلدر . قزجغزى بر ساحله براقشلر . او زمان پرسه اوقنادلى آتى ايله اوچه رق كلمش اژدرى اولدوروب قزى قورتارمش بعده تزوج دخى ايلمش .

احمد — تمام اويله مادام . بو رسمى بن دخى پاريسده لوورموزه سنده كورمش ايدم . حقيقت پك كوزل بر لوحه ايدى . صكره پرسه لاريس شهرينه ده كيدرك اولمپيا اويونلرينه اشتراك ايتمش . اوراده بيلميه رك طاشيه رق والده سنك پدرى اقريسيوسى قضاءً اولدورى ويرمش . بو ايسه مقتولك كنديسيله والده سى حقنده حقسز اوله رق كوستردیكى غضبك جزاسى عداولنوب پرسه انك يرينه قرال اولمش . ايشته حكايه نك خلاصه سى شوندن عبارت ايسه ده شعراى قديمه ٔ يونانيه بونى اوقدر كوزل بسط و تفصيل ايتمشلردركه حقيقةً انسان حيران اولور .

نيقولسو بو بحثلرده دخى سوزه قاريشه رق عقلنجه بر حكمت كوسترمك ايچون :

— بو اسكى يونانيلرده صافى خيال پرست ايمشلر يا ! صانكه بو خيالاتدن نه چيقار ؟

دينجه نه ئوفارى بردنبره چهره سنى اكشيتدى . هم ده او پرسه حكايه سيله بر لطافت بشوشانه پيدا ايتمش اولان چهره يى بردنبره اكشيتديكه بو تحول احمدمتينك ده جانى صيقدى . ديدى كه :

— اوت افندم ! خيالى پك سورلر ايمش . اما يونانيلردن بشقه هر ملت دخى خيالاتى سومشدر . هر ملتده پرى و جن حكايه لرى طلسملى آتلر ايله هواده اوچمق كبى شيلر نادرميدر ؟ حالا بوكون رومانلرده تياترولرده كوريلن فه ئه ريق (فوق الطبيعه و فرشتهانه شيلر) منظره لر نه در ؟ هيچ خيال سويلمزمى ؟ خيال قدر واسع خيالى قدر لطيف اولان شيلرى سومامك قابل اولورمى ؟ انسانلر ايسه مبادئ تمدنلرنده ذهناً ترقى ايتمش اولدقلرى حالده معناً ترقى ايده مامش

بولندقلری مدتده کوکلرینك تمنیاتنی بویله خیال صورتنده حاصل ایتمش اولمق کبی بر تلذذ ایله بوخرافاته میدان اچشلردر .

احمدك بو سوزلری نه‌ئوفاریده غیر اختیاری بر تبسمی موجب اولدی . دیدی‌که :

— سز اکا باقیکز سنیور . انده براز طور عسکری واردرکه شاعرانه شیلردن پك ده خوشلانمز .

نیقولاسو — خوشلانمز دکل خوشلا نورم اما ....

احمد مناظره‌یی اوزاتمامق ایچون سوزی بشقه طرفه چویردی . دیدی‌که :

— بو آرغولید شبه جزیره‌سنه عائد حکایات لطیفه یالکز بر مسئله‌سندن ده عبارت دکلدر . مشهور تروا محاربه‌سنه میدان آچان قوجه قرال آغاممنون دخی بورانك حکمدارلرندندر . قهرمان هرکول دخی بورالیدر . فقط حکایات مذکوره‌یی آغز ایله نقل ایتمك اوزون اولور مادام . صکره بشقه شیلر قونوشمغه وقت بوله‌میز . ایستر ایسه‌کز سزه مفصل بر میتولوژی کتابی ویره‌یم ده ...

نه‌ئوفاری دها زیاده کولدی . دیدی‌که :

— بوکیدیشله غالبا بتون کتبخانه‌کزی بکا ویره‌جکسکز .

احمد — کاشکی قبول بیورسه‌کز . هم اومطالعه عالمنه کیرر ایسه‌کز شو سیاحتدن الدیغکز لذتدن زیاده لذت الورسکز .

⁂

بوکون غروب شمسه قدر کیدرك وهیدرا اطه‌سنك منتهای غربیسنه واردقدن صکره براز صاغ طرفه دومن بوکه‌رك ایکی برونك اره‌سنه صیقشمش اولان غایت کوزل برقوی ایچنه کیرمش اولدیلرکه ثریا افندی خریطه‌یه بالمراجعه قویك دیبنده بولنان وساحلدن بر ایکی میل اوزاق اولان قاستری قریه‌سنه نسبتله قویه دخی بواسم و برلدیکنی سویلدی . تمام لدوس روز کارندن بشقه بتون روزکارلر ایچون بوراسی غایت محفوظ ایماندرکه ذاتا کیرنتیلی چیقنتیلی اولان سواحل یونانیه‌نك همان هرنقطه‌سنده بویله برقاچ روزکاره قارشو قپالی ومحفوظ لیمانلر نادر دکلدر .

ملکة البحر ایله والسقو تیوربرافنجه‌یه وعمر قپودان یلکنلری صاردیروب احمد متین ونه‌ئوفاری ونیقولاسو دخی بواقشام طعامنی نره‌ده ایده‌جکلرینه دائر ایجه اوزون بر محاوره‌یه کیریشه‌رك نهایت والسقو واپورنده طعام ایدلمکه قرار ویریلنجه‌یه قدر اوکون که ایلرودن کاه کیرودن کندیلرینی ترصد وتعقیب ایلدیکنه دقت ایتدکاری یونان بارقه‌سی دخی کلوب

يتيشه‌رك ستراتونيزى دينلن جزاير مجتمعه‌نك الك بيوجكى اولوب تمام بوقو يك جنوب طرفنده‌كى برونك مقابلنده بولنان اطه پيشكاهنه باشدن قره ايدرجه‌سنه ياقلاشدى‌كه بوكا دقت ايدن احمد متين عمر قپودانك يوزينه باقدقده عمر قپودان بر كوز قيپق اشارتيله متيقظ بولنديغنى اكلاتدى .

اوكون همان بتون كونى اياقده كچورمش اولان بزم سياحلر والسقو واپورينك آشچيسنك كويا قوشلق طعامى اوله‌رق تهيه ايتمش اولديغى يمكلره اوقدر اشتها ايله طربان آتديلركه اقشام طعامنك اصل زمانى هنوز حلول ايتمامش اولديغى حالده بواشتهايى قوجه كونى اياقده كچورمكدن زياده دكز هواسنك معده‌لر اوزرنده‌كى حسن تأثيرينه حمل ايلديلر .

طعامدن صكره نه‌ئوفارى پيانوسنك باشنه كچه‌رك اوقدر مهارتله اجراى آهنك ايلدى‌كه موزيقه‌نك يبانجيسى اولميان احمد متين بومهارتى آزپيانيستلرده كوره بيلمش اولديغنى اعترافله قادين حقنده‌كى مدح وستايشلرنده برازده مبالغه‌يه وارنجه‌آرتق نه‌ئوفاربنك اختيارى الندن كيدرك محظوظيت فوق العاده‌سنى كتم ايده‌ميوب برازده يونانستاندن الدقلرى اومشهور شرابلرك انضمام فيض نشوه كاريسيله يناقلرى كللره‌رشك آور اوله‌جق صورتى بولمش اولديغى حالده ديدى‌كه :

— سزه بر شى سويليه‌مى سنيور ؟ واقعا پيانوده مهارتم يكده عمومى وهركسه ميسر اولمه‌يه‌جق درجه‌ده اولديغنى بيلورايديسه‌م ده بو اقشام اللرمده كورديكم ممارسه‌يى بنده هر زمان بوله‌مامشمدر . بونك سببنى ده كشف ايلدم . اوده حضوركزدن عبارتدر . بونجه مباحثات فيوضاتبخشاكز جان ودلمه نه قدر تأثير ايتمش كه طبيعت موسيقيه‌م دخى اندن تفيض ايلمش . حتى برازده سسى سازه پيشرو وسازى سسه دمساز ايدرك تغنى ايتمكه قدر آرزوم واريور .

احمد — لطفكزى اتمام ايتمش اولورسكز مادام .

نيقولسو — كرچك نه‌ئوفاربنك بوقدر نشئه‌لى شوقلى ومؤثر اوله‌رق موزيقه چالديغنى بن ده يك نادر ايشتمش اولديغمى اعترافه مجبورم .

بو مشوقانه كلمات اوزرينه نه‌ئوفارى صانكه وجودينى بر آتش باصمش ده انك تأثيراتنى تخفيفه مجبور اولمش كبى برايچ صيقنتيسى ايله آرقه‌سنده‌كى خفيف پالتويى صييردى آتدى ودها زياده خفت بولمش اولان كوزل وجودينى پيانونك پرده‌لرى اوزرينه ياصلارجه‌سنه بر وضعيت لطيفه پيدا ايدرك تغنى‌يه دخى باشلادى‌كه پيانويى نغمه‌لرينه پيرو ايلمسى ذاتاً موزيقه‌يى پرستش درجه‌سنده سومكده بولنان احمد

متيني دخي استغراق حالنه كتوردي .
قادين قسمي ايچون اركڭي كندي زلفنه بند ايده جك حسن و جمال كبي قوهٔ ماديه وذكا وفطانت كبي قوهٔ معنويه انواعنڭ هيچ بريسي كنديسنده ناقص اولميان نه‌ئوفاري بنك قارشوسنده ذاتا بنم ديه‌ن شيرك بي تأثر قالمسي قابل اوله‌میه‌جغي دركار ايكن بو قوهٔ ماديه ومعنويه‌نك برده سازوسس يوللو موسقيده بهرهٔ حال العال ايله توسع ايتمش اولمسي بو قادیني حقيقةً بر آفت ايدوب براقمش ايدي . شو تأثيرلر يالكز احمد متين اوزرنده كورلميور ايدي . نيقولاسو دخي كويا نه‌ئوفاري‌يه همان شيمدي بجك عاشق اولمش ده تحمل فرسا بر اشتياق آتشيله جاير جاير يانيورمش كبي بر حالده كورونيور ايدي . بيچاره آدمجغز شو حالده ايكن برده قارشوسنده قوص قوجه‌مان بر رقيب كورر ايسه حالي نه قدر بدتر اوله‌جغي ملاحظه‌يه محتاج قالمزمي ؟

احمد متين نيقولاسونڭ بو حسديني آپ آشكاره كور يور ايدي . كمال انصافندن طولايي آدمجغزه حق دخي و ير يور ايدي . كندي كنديسنه ديور ايدي كه :

— بو قادينڭ قوجه‌سي هر كيم اولسه قيصقانج اولماق اني كندي كوزندن بيله قيصقانمامق قابل دكلدر . درين دوشونيله‌جك اولورسه قادينڭ بو قدر مكملي ده قوجه‌سي ايچون بختيارلقدن زياده بدبختلق حكمني الور . زواللي نيقولاسو ! ...

غروب شمسدن بر بچق ساعت صكره‌يه قدر والسقونڭ صالوننده بو صورتده اكلندكدن صكره جمله‌سنڭ قلبني مسحور ايتمش اولان تأثرات وتحسساتدن براز تخليهٔ درونه مدار اولمق ايچون اوچي بردن كوكرته اوزرينه چيقديلر . سماده آي يوق ايديسه‌ده هوا او قدر براق و اجرام سماويه اودرجه‌لرده پارلاق ايدي كه كويا ايچه مهتاب وار ايمش كبي الك اوزاق سواحل بيله كورونوب فرق اولنه بيليور ايدي . احمد متين دخي افاقه‌مند انظار تفتيش ايلدكدن صكره بر خيلي زماندن بري دوام ايلكده بولنان سكوني اخلال ايله نه‌ئوفاري‌يه صوردي كه :

— ستراتونيس حكايه‌سني بيلورميسكز مادام ؟

— بو بر رومانميدر؟

— هم رومان هم تاريخ هم اوپرا هم تراژديا حاصلي صور ادبياتدن هر برينه تمثل ايتمش بر وقعه‌در . بر چوق رساملرده زمين اولمشدر .

— خير افندم! يا بيليورم ويا خود بر زمان اوقومش و يا كورمش اولسه‌م بيله اونوتمش اولديغم ايچون شيمدي تخطر ايده‌ميورم .

— شو قارشـوده دكز اوزرينه سرپلمش اولان جزائر صغيره يه « ستراـ تونيزى » ديرلر . ستراتونيس مسـئله‌سى بوراده كـذران ايتمش دكل ايسـه‌ده بو اطه‌لر ينه اوپرنسسـه نسبتله بويله تسميه اولنمش بولندقلرندن بورايه كلن برسـياح ايچـون وقعهٔ مذكوره‌يى تخطر ايتمـامك اوله‌مز .

بنه نصل برمبـاحثهٔ علميه آچيله‌جق ديه كوزلرينى درت آچمش اولان نيقولسو دخى بوراده سوزه قاريشه‌رق ديدى كه :

— اويله ايسه سزده بزه اخطار ايدكزده بزده بووقعه‌يى تخطر ايتمكسزين بورادن چكمش اوله‌لم .

احمد — بووقعهٔ غريبه ولطيفـه‌نك اصل محل وقوعنه قدما « ستراتونيسه » ديرلر ايدى كه اليـوم اناطولى سـاحلنده اسكى حصار ديه آثار عتيقه‌سيله مشهور اولان بردر . ستراتونيس ديديكمز پرنسس اورانك قرالى دمتريوسـك قزى ايدى . كـوزللكده بر نظيرى كنديسـندن اول كلمامش اولـديغنى يونان مورخلرى حكم ايلـدكلرى كبى كنديسـندن صكره كلمك احتمالنى ده شـبهه التنده براقه‌جق درجه ـ لرده مبالغاتله توصيف ايتمشلردر .

نيقولسـو — بونلر هانكى عصرك اشخاصندن اوليورلر ؟

احمد — ميلاددن مقدم دردنجى عصرك صوكاريله اوچنجى عصرك اوائلى اشخاـ صندن . بوكوزل پرنسسى اوزمان سوريه طرفلرينك قرالى بولنان سه‌لوكوس نيقانور نام حكمـداره تزويج ايتمشـلر . معلوم آ سه‌لوكوس اسكندر كبيرك الك مهم سوارى جنراللرندن اولوب جهانكير مشـار اليهك وفاتندن صكره دخى ملكنى مقاسمه ايدنلرك الك مشهورى بدركه پدرينى سـوريه ،مزوپو تاميـا بابل ايران بلخ واناطولى قطعـه‌لرندن ماعدا ماكه‌دونيايه يونانستانه طوغرى‌ده نفوذ حكمرانيسنى توسيع ايتمشـدر . فقط بوذات كنج وكوزل ستراتونيسـه لايق اوله‌بيله‌جك برقوجه دكل ايدى . زيرا الليسـنه قريب برآدم اولـوب ذاتاً پدرى دخى مجرد سه‌لوكوسـك مظهر لطفى اولمق ايچـون اوكوزل تازه قزى حريفه تزويج ايتمش ايدى كه مؤخراً اومديغى لطفه نائل اوله‌ميه‌رق قاين پدر ايله داماد اره‌سـنده جنك وجدال دخى وقوعه كلمش اولديغى بشقه‌جه برمسئلهٔ تاريخيه‌در .

نه‌ئوفارى — اسكى زمان حكمدارلرى ميانده بوكبى حاللر كثير الوقوعدرلر .

احمد — اويله‌در مادام ! ستراتونيس سوريه‌يه كلين كيتديكى زمان سه‌لوكوسك برده آنتيوكوس صوتر نامنده يتشمش بر اوغلى وار ايدى كه مؤخراً پدرى مقامنه قرال اوله‌رق

یك چوق یارار لقلری دخی كورلمشدر . دلی‌قانلی بوكنج وكوزل اوكی والده‌سـنی كوره كوره مفتون جمالی ومغلوب جاذبه‌سی اولوب قالمزمی ؟

نیقولسو — ای! طاتلی حكایه!

احمد — اما اویله برمجلوبیت اوقدر مشكل برمجذوبیت كه حالندن كمسه‌یه خبر ویرمـك قابل دكل . بویله برجرم شایع اوله‌جق اولسه باباسی آتش غضبنی انجق اوغلنك خون انتقامیله ایله‌جك .

احمد — زوالی پرنس درد عشـقی برمرض مهلك درجه‌سـنه واردیروب نهایت اسیرفراش اولور . زمانك اطباسی بودردی تشخیص ایده‌مزلركه اكا كوره برده دوا تخیل ایده‌بیلسونلر . طبیب مشهور اراسیسترات اوزمان سه‌لوكوسك خدمت طبابتنده ایدی . بركون خسته‌نك نبضی النده اولـدیغی حالـده معـاینه ایدرایكن اوطه ایچنه سـتراتونیس كیری ویردی . اوآنده خسته نك قلبی برخلجان كسیلدیكی نبضك دخی شدتلی خلجانلی آتمغه باشلامسندن اكلاشـلدی . طبیب ظریف بوحادثه‌یی بردقت حكیمانه ایله تلقی ایدرك بعض شـبهه‌لرده بولندی . برقاچ كـون صكره بوتجربه‌یی تكرار ایدرك ستراتونیسی وهلةً چاغردیكه اندن اول نبضلری پك ساكن اولان خسته‌نك خلجانی ینه آرتمسی ارتق اوكی والده‌سـنه عاشـق اولدیغنده شبهه براقمدی . دلی‌قانلی‌یی عریض وعمیق استنطاق ایلدی ایسـه‌ده جواب المسی قابل دكل . نهایت كیفیتی سـه‌لوكوسه عرض ایدرك ونبض تجربه‌سـنی انك یاننده دخی تكرار ایلیه‌رك اثبات مدعا ایلدكدن صكره :

— حشمتپنـاهم ! یاقاریكزدن واز كچمیلیسكز یااوغلكزدن !

دیدی . سه‌لوكوس اوغلنك بودردن قورتیله‌میه‌جغنی اكلادی . ای بوحالـده سه‌لوكوس نصـل حركت ایتملی ایدی ؟ نه‌دیرسكز مادام ؟ نه‌دیرسكز موسیو ؟

نیقولسو — بكا صـورمیكز افنـدم بن نه‌دیه‌جكمی بیله‌مم .

نه‌ئوفاری — مادام كه اوزمانلر بویله برجنایتك جزاسی اولوم ایمش سه‌لوكوس دخی اوغلنی اولدرمكه حاجت كورمیه‌رك اودردایله هلاك اولمسنی تجویز ایتمشدردیرم .

احمد — ایشـته اصل غرابت واك بیوك لطافت بونده‌كه سه‌لوكوس اوغلنك بودردایله هلاك اولمسنی تجویز ایتمامش . اوزمانك اصول وقواعدنجه ستراتونیسی بعدالتطلیق اوغلنه تزویج ایلمش .

نیقولسـو — نه دیورسـكز اللهی سورسه‌كز !

احمد — تاریخ دیـوركه اوغلنـه تزویج ایلمش .

نه‌ئوفاری — نه‌شاعرانه درام ؟

نیقولاسو — بکا صورار ایسه‌کز تراژدی قومیق دیرم . زیرا نهایتی پك کولنج اولمش .

احمد — ایشی قومدیایه بوزه‌جق اولورسه‌کز واقعا اویله اولور اما تاریخ بو ایشك ایچنده قومیق هیچ بر رنك اولمدیغنی کوستریور . هرجهتدن بلایوز کوسترمش اولدیغی بر زمانده اهون شرك ترجیح ایدلمش اولدیغنی خبرویریورکه سه‌لوکوسك سوکیلی زوجه‌سندن محرومیته رضا کوستره‌جك درجه‌لرده‌کی سودای پدرانه‌سی انسانی کولدیره‌جك احوالدن اولمیوب بلکه کوزلرندن برقاچ طامله یاش دوشوره‌جك قدر مؤثر حاللردندر .

نه‌ئوفاری — حقیقةً اویله‌در .

نه‌ئوفاری بو صوك سوزی سویلدیکی زمان کوزلرنده بریکمش اولان ایکی الماسپارهٔ سرشکی اینجه‌جك ایپك مندیلی ایچنه الدیکه بس بللی بوقارینك کوزلرنده شو زینت مخصوصه‌یی هیچ کورمامش اولان نیقولاسو بوکا فوق‌العاده شاشدی .

اویله‌یا ! هیچ نه ئوفار بده اوشوخ وشاطر قادینده احتساساتك بودرلوسی واقعمی اوله‌بیلورکه انك مقتضیات مقدسه‌سندن اولان کوزیاشلری‌ده کوریله‌بیلسون ؟ اصل قوجه‌سنه وصکره‌کی عاشقنه اولان معامله‌لری اثبات ایلرکه نه‌ئوفاری احتساسك بودرلوسنی هیچ طاتمامشدر . اکراحمدمتین بونی بیلسه ایدی برقاچ کونلك رفاقتی ایله بوقارینك احوالنده نه کبی تبدلاره موفق اولمش بولندیغنی ده تقدیر ایدرك کندی کندیسنی القشلار ایدی .

***

سیاحت دینلن شیئك صفاسنه طویولق ذاتاً قابل اوله‌مدیغی وهله هر بر کندی آشناسی ایتمجه‌سنه صاحب تتبع اولان برآدم ایچون « غربت » دینلن شی حقیقةً اغتراب دکل عادتا بر وصال حکمنی الوب « ملتم نوع بشردر وطنم روی زمین » دیمکه جمله‌دن زیاده بونلرك حقلری اوله‌جغی درکار ایکن برده غایت موافق بر ارقداش ایله اجرا اولنان سیاحتلرك لطافتی سائر امثالنده مقیس اوله‌میه‌جغی یالکز بو نعمته نائلیتله درجهٔ لطافتنی تجربه ایتمش اولانلره معلوم اوله‌بیلور .

بزم سیاحلر ایشته بوکیجه‌یی دخی شویله ساز وسوز ایله برصورت بختیارانه‌ده کچوردکاری اثناده ملکة‌البحرده قاترینا ایله حاجی‌چاوش وثریا ایله واسیلیکی دخی یالکز قالمش اوله‌رق اولکیلرك فرصتی غنیمت بیلدکاری کبی ثریا دخی بوفرصتی غنیمت بیله‌رك واسیلیکی‌یه :

— سکا بوکون دیدیکم شیئك نه‌قدر
طوغری اولدیغنی اکلادکمی؟ ایشته افندیمز
دخی بو اقشام اوقوجه‌قاربنك کیسنه کیتدی .
دیمك اولیورکه بوندن صکره هراقشام
یاقاری بوراده یاافندمز اوراده اوله‌جق
آه! هرکس مسعود هرکس بختیارده ...

دیه برسوزه باشلامش ایدیسه‌ده
اوسوزی ایستدیکی کبی بتورمکه مقتدر
اوله‌مامش ایدی . لکن بتوره‌مامسی دها
اعلا اولدی‌یا! چونکه واسیلیکی سوزك
الت طرفنی ثریانك آرزو ایده‌بیله‌جکی
درجه‌دن دها اعلا اکلادی . بو اکلایشه
قارشی قز دخی اصل مافی البالنی اعتراف
ایدی ویرمش اولسه ایدی زواللی ثریا
نه‌قدر مسعود اوله‌جق ایدی! لکن ذکی
قزجغز ثریانی کندی احساس درونندن
خبردار ایده‌جك اولسه شو مینی‌مینی
سفینه‌جك ایچنده بو اسرارك ممکن دکل کتم
اوله‌نمیه‌جغنی واسرار فاش اولدیغی صو-
رتده ایسه امید اوله‌رق کوکدن کونه
بیوتمکده اولدیغی شبلرك کافه‌سی برآنده
زائل اولوب کیده‌جکنی بیلدیکندن بتون
دردینی کندی درونده حفظ ایدرك
ثریایه هیچ برزنك ویرمامك حقنده‌کی
عزمنه برقاتدها قوت ویردی . دیدی‌که :

— جانم! افندیلرك حرکاتنی مؤاخذه
ایچون خدمتکارلره کیم حق ویرمشدر؟

ثریا — اوبله‌یا! هم دنیانك الك بدبخت
آدمی زاوله‌لم هم‌ده حالمزدن شکایته‌ده
حقمز اولمسون . نه مروت!

— ای صانکه شکایت ایده‌جك
اولورسه‌ق الزه نه کچر؟

— هیمز بردردلی اوله‌رق بر بریمزك
دردینه اورتاق اوله‌رق آجیسنی ده خفیفلتمش
اولورایدك . فقط آه واسیلیکی! سکا
سوز اکلاتمق قابل اوله‌میورکه : ....

واسیلیکی کمال ترحم طوریله ثریانك
یوزینه باقدی . دیدی‌که :

— بن‌ك اعلا سوز اکلایورم ثریا
افندی! فقط اکلادیغم شی سزی‌ده بنی‌ده
پریشان ایده‌جکنی آب آشکاره کوردیکم
ایچون ....

سوزی شویله اوزاتمغه باشلامسی
ثریانك جرأتنی آرتدیردی . بناءً علیه سوزی
قزك آغزندن قاپه‌رق دیدی‌که :

— یاپریشان اتمیه‌جکنی کورسه‌ایدك؟

— کوریورم‌که پریشان ایده‌جك .
آرتق اتمیه‌جکنی خلیا اتمك مجنونلقدر .

— امابن کوریورم‌که پریشان اوله-
جق هیچ برجهت یوقدر . پریشان اولمامق
وبنی‌ده پریشان اتمامك ینه سنك الکده‌در
واسیلیکی!

— ایشته بو سوزلرکز آب آشکاره
برپریشانلق حالیدر افندم . رجا ایدرم

نه کندیکزی اشکنجه‌یه قویکز نه‌بنی تعذ-
یب ایدیکز . بن بر فقیر خدمتکارم . بدیکم
اکمکك حقنی ایفا اتمك مجبوریتنده‌یم !

— یا ! بدیکك اکمکك حقنی ایفا اتمك مجبوریتی‌ها ؟ اکلادم واسیلیکی اکلادم ! بونی بکا سویلدیککك پك اصابت اولدی . بن‌ده بیلدم که .....

زواللی ثریا سوزك التی طرفنی بتوره‌مدی . اوآره‌لق کوکرته اوزرندن :

— آلارغه ! کیمدر او ؟

دیه بر سس کلوب ذاتاده یامه‌لی‌بلکن طرفندن تعقیب اولنمق سوزی‌دخی جمله‌یی قوشقوده براقش اولدیغندن ثریا همان کوکرته‌یه فرلادی .

فرلامسی پك اصابت اولمش‌یا ! واقعا ویریلن سس بر یابانجی‌یه ویرلیوب احمد متین والسقو واپوردن عودت اتمکده‌ایمش اما افندیسی خبرسزجه کله‌رك کندیسنی صالونده واسیلیکی ایله حسبحالده بولسه‌ایدی نه‌یمان بر تهلکه‌یه دوشمش اوله‌جغنی ثریا اکلامش ایدی . فقط بو اکلایش واسیلیکینك ویردیکی جواب رددن زیاده چوجغی مأیوس اتمش ایدی . کندی کندیسنه دیمش ایدی که :

— واسیلیکینك حقی اولسه بیله معذوریتی مسلمدر . جهانده نه‌قدر صفا ممکن ایسه جناب حق ایشته بو احمد متین قولنه نصیب ایدرك ثریا قولی کبی برچوق بیچاره‌لره‌ده هیچ برشی براقامشدر . نه‌یاپملی ؟ یا تحمل اتملی یاخود تحمل ایده‌مزایسه کبروب کیتملی !

واقعا بر مدهش جزا ایسه‌ده هر خبرك طوغریسنی ویرمکه مجبور اولدیغمز کبی بو خبرك طوغریسنی ویرمك لازم کاور ایسه‌ دیملی‌یز که : ثریا بو سوزی سویلیوب ده برده کوکلنی بوقلادیغی زمان اوراده تحمل احتمالندن زیاده کبروب کیتمك احتمالنی قوتلی بولمش ایدی .

بو کیجه‌وارد یباجیلردن بشقه هر کسك کوزلری نعمت خواب راحته طویمش اولدیغی حالده ثریانك کوزلرینه‌اویقو کیرمامش اولدیغنی خبر ویرمکه احتیاج بوقدر ظن ایدرز . برشیئی خبر ویرمکه احتیاج وار ایسه اوده واسیلیکینك دخی پك راحتسز اولدیغی مسئله‌در . ارتق کندی کندیسندن بیله کتم اتمك درجه‌سنده‌کی سعیی عبث براقغه باشلامش اولان هوسی ثریا ایله بو کیجه‌کی حسبحاللر اوزرینه برهوس عادی درجه‌سنی کچه‌رك برخفیف سودا درجه‌لرینه یاقلاشمش اولدیغنی قزجغز دخی کورمش ایدی .

فقط نه یاپسونکه بو سودانك الجا آتنه قارشو همان مغلوبیت کوستری ویرمك حقیقةً جمله‌نك پریشانیسنی مستلزم اوله‌جغنی واحتمالکه احمد متینك اوسوکیلی ولی نعمتنك افندیسنك‌ده راحتنی قاچیره‌جغنی محقق

بیلدیکی ایچون مطلقا صبر ومتانت لازم اولدیغنه ذهننده قطعیاً قرار ویرمش ایدی. کندی کندیسنه دیمش ایدی که :

— افندم مطلقا بنم نظرمده کندیسندن بشقه ارککی اولمدیغنه قانعدرکه بکا اولان التفاتنی ده بوقدر آرتدیرییورده در . شمدی ثریادن طولایی برشبهه یه دوشه جک اولسه بزه اوله جق حشمنی برطرف ایده لم اما یاکندیسی ده متأثر اولمزمی؟ بکا بوقدر خوش معامله ایدن افندینک بوراحتسزلغنی ده تجویز ایده مم .

حقیقت صداقت واستقامت دنیلن شی دخی نه کوزل بر موهبهٔ سبحانیه در . عشق وطن سودای دین محبت پدرانه ومادرانه کبی شیلر میانه افندی وولی نعمت سوداسنی ده قاتمقدن حکمانک اغلبی غفلت کوسترمشلر ایسه ده بومحبت دخی حقیقتده موجوددر . احتمالکه اوروپاده مناسبت ذوی القربا ییله کیتدکجه آزاله رق یوق حکمنه تقرب ایلدیکی ایچون اخلاقیون بوافندی محبتنی هیچ ده تحری ایتمامکده معذور کوریلورلر ایسه ده صدق واخلاصلری موجب فیضلری اولان بندکان ایچون افندی محبتی دخی بک مقدس بر شیدر . بوده برنوع سودادرکه خدمتکاری افندیسنه عادتا مفتون ایدرک افندیسنک راحتی ایچون کندی راحتنی حتی افندیسنک سلامت حیاتی ایچون کندی حیاتنی بیله فدا ایتدیرر . نه قدر دقیق نه درجه لرده شایستهٔ دقتدرکه جهت جهت علو ومعنویاتی موجب حیرت اولان شرقزده خدمتکارلره « اوشاق » دنیلمشدر . بوکلمه نک اصلی معنای موضوعی « اوغل » دیمک اولوب افندیلر اوشاقلرینه فرزندانه براحتسامده بولنورلر .

ایشته بزم ذکی ونعمت شناس واسیلیکی دخی بوحال ایله حاللنمش برمکمل قزجغز اولدیغنی شوبولده کی تفکراتی اثبات ایدر .

صورت تعقیبی موجب اشتباه اولان یلکن سفینه سی طرفندن هیچ براثر تعرض کورلمکسزین بوکیجه صباحه ایصال اولندی . بربرینه اشارت ویرن عمر ویوهانو قپودانلر تیمور قالدیرمغه باشلادقلری زمان اوکورولتی احمد متینی و موسیو ومادام چوقوغانوییده اویقودن اویاندیره رق جمله سی آرقه لرینه بر ر قوتلی یالطو الماش اولدقلری حالده همان کیجه لک حالیله کبی برصورتده کوکرته یه چیقدیلرکه شمس تابان هنوز عرض چهرهٔ درخشان ایتمیوب هیدرا اطه سی ارقه سندن ایلک اشعهٔ زرینی یردن کوکه نوردن اوقلر آتیورلر مشجه سنه بر لطافتله انداخت ایتمکده ایدی .

کمیلر بوله دوزلنجه یه قدر کوکرته

اوزرندن یکدیکرینه محجوبانه « بونژور » اشارتلری و برن رفقا بعده کیتمك ایچون ینه قاره‌لرینه ایندیلرکه نه‌ئوفارینك او پریشانجه قیافت صبحکاهیسی لطافت ذاتیه‌سنی برقاندها میدان علانیتده چیقار- دیغی ده احمد متینك دقت نظرندن قورتیله‌مامش ایدی .

رفقای سیاحت کینوب تکرار کوکرته اوزرینه چیقنجه‌یه قدر ملکة البحر دخی ستراتونیزی جزایر مجتمعه‌سی آره‌سنه کیرمش و بونلر کبی کوچوجك و اکثریسی خیرسز اطه‌لردن عبارت بولنان تریشه‌ری اطه‌لری دخی اول طرفده کورونمکده بولنمش ایدی که اوته‌دنبری تبدیل استقامت ایتمه‌رك یالکز کونش طوغار و یاخود زواله وغروبه تقرب ایدر ایکن شدت هبوبی اکسیلوب آرتمقده بولنان کون طوغوشی روزکاری دخی معتدل برصو- رتده اسمکده بولنمش ایدی . انجق قلاغو- زلکده انضمام رأیی ایله اطه آره‌لرندن یول بولوب کچمکه چالیشان ملکة البحر لاینقطع اوردیغی و اطه‌لر حسبیله کاه اسکله کاه سنجاق بورده‌لری اوزرینه یاصلانه‌رق صانکه برچنکی بحری ایشده برآنده بك وضع دکیشدیره‌رك رقص ایدیبورمش کبی والسقو و اپورنده بولنانلری حیران ایلیور ایدی .

ملکة البحرك بو جنبش و رفتاری نه‌ئوفارینك عادتا و اپور سفینه‌لرندن صو- غویه‌رق یلکن سفینه‌لرینه تبدیل میلنی موجب اوله‌جق درجه‌لره واردیغی کبی احمد متینك صحبتنده اولان مجلوبیتی دخی اکا منضم اوله‌رق بوکون دخی ارقداشیله برلشمك هم ده ملکة البحرده برلشمك آرزوسنه دوشدی ایسه‌ده او زمان قوجه‌سی نیقولسودن احتراز ایلدیکی ایچون دکل شاید احمد متینی اوصاندیرمقدن خوف ایلدیکی ایچون بو آرزوسنی میدانه قویه‌میور ایدی . نه‌ئوفاری احمد اوزرنده کندیسنك هنوز نه تأثیر حاصل ایتمش اولدیغنی بیلیور ایدی . بیلسه ایدی او شیطانلره درس شیطنت ویرمکه کافی اولان ذکای فوق العاده‌سیله البته خط حرکتنی دها منتظم اوله‌رق ترتیب ایدرك هیچ بر یاپه‌جغی شیده دوچار تردد اولمزایدی .

ایشته قادین بو ملاحظاتده ایکن برده والسقونك ستو پرایلدیکنی کوروب « عجبا نه‌در ؟ » دیه براز تلاشه دوچار اولمش ایسه‌ده کندی سفینه‌سنك قیچنه باغلی اولان بروارقه‌یه احمد متینك آتلایی ویرمش اولدیغنی کورن قپودان یوحانو مطلقا افندینك والسقویه کله‌جکنی اکلایه‌رق کوربجیلرك زحمتنی ازالتمق ایچون طوردیغی اکلاتنجه نه‌ئوفاری اوقدر ممنون اولدی که

الندن کلسه اودخی سوکیلی ارقداشنی استقبال ایچون همان دکزه اتلایی ویره جك ایدی . برقاچ دقیقه صکره احمدمتین والسقونك اسکله نردباننده چیقه‌رق :

— التفاتکز مادتا بنی عارسز ایلدی . ایشته خبرسزجه‌ده کلمك جرأتنی الدیردی .

دینجه نه‌ئوفاری سویجندن نصل استقبال ایده‌جکنی بیله‌میه‌رك همان بر صارماش طولاش اولو ویرملری اکسیك قالمش ایدی . کلن مسافر صباح چاینی ایچوب کلمش اولدیغی جهتله نه‌ئوفاری کندیسنه نه‌وجهله اکرام اولنه بیله‌جکنی صوردقده احمد متین :

— اکراستککزده وارایسه ینه‌دون اقشامکی کبی پیانو ایله نغمه ایله !

جوابنی ویردی وکندیسی ایچون الك بیوك اکرام بواوله‌جغنی ایضاح ایدنجه نه‌ئوفاری دخی :

— تمام! سزلرده الك بیوك اکرامکز آغزدن حکمت اینجولری صاچق ایله اولدیغی کبی !

دیه‌رك جمله‌سی والسقونك واسع وکوزل صالونه اینه‌رك پیانونك باشنه کچدیلر . بویله احمد متین طرفندن صورت مخصوصه‌ده رجالر ایله رغبت کوسترلمسی نه‌ئوفارینك موزیقه‌جه استعداد استادانه‌سنی برقاتدها منبسط ایدرك اوقدر متشوقانه برفصل اجرا ایلدی‌که تعریفه صیغمز . حتی بوموزیقه ایله وقت کچورمکدن نیقولسو دخی پك متلذذ اولدقدن بشقه برمشهور اوپه‌رانك عاشق ایله معشوقه اره‌سنده محاورهٔ موسقیه‌سنی تشکیل ایدن «دوئو» تعبیر اولنان قسمنی نه‌ئوفاری نیقولسو ایله برابر اوقویه‌رق پیانو ایله‌ده اصول آهنك کیری‌یه بالاجرا احمدمتینی ایام عمرندن پك آزنده کورمش اولدیغی لذتلردن برمکملنه دها نائل ایلدی .

بوموزیقه اکلنجه‌سی اوکون قوشلق وقتنه قدر دوام ایدرك هوانك پك زیاده مساعدهٔ لطافتبخشاسندن طولایی اوکون قوشلق سفره‌سنی کوکرته اوزرینه تهیه ایتدیردیلر . سفره‌جی طعامه دعوت ایچون چنغراق چاله‌رق اوچ رفیق صالوندن کوکرته‌یه چیقدقلری زمان ملکة البحری اوچ درت میل قدر اوکده ووالسقونی انك ارقه‌سنده وهر ایکیسنی اسپچیا اطه‌سنك مقابلنده کورمشلر ایدی‌که بواطه آرغوس کورفزی اغزینك شمال طرفندن بریسی بیوجك ودیکرلری اوفارق ایکی اطه اولوب یونانستانك الك کوزل جزایرندندر .

نه‌ئوفارینك تنبیهی اوزرینه بوکون والسقونك برنجی قپودانی ایله باشماکنیسی ایچونده سفره‌یه برر طباق

قونلمش ایدی . شمدی یه قدر اکثریا اوچ
کشیدن عبارت اولان طعام سفره سنك
بوکون بش کشیلك اولمسی سفره خلقنك
نشئه‌لرینی آرتدردی .

قپودان بوهانو رومانیالولرك ایلك
تشبثات بحریه‌لری اثناسنده المانیانك بحر
بالطیق دونتماسنده تربیه کورمش برآدم
اولوب فقط کمیجیلکی المانلردن اوکرنمش
ایسه اصل تحصیل علومی فرانسه‌ده
اکمال ایتمش بولندیغندن احوال واطواری
آلمانلردن زیاده فرانسزلره مشابه ایچه معلوماتلی
بحاث برآدم ایدی . بناءً علیه شو
ایچنده بولندقلری کورفزه آرغوس
ویاخود ناپولی کورفزی دنیلدیکی وبو
ایکی اسم دخی کورفزك دیبنده کائن ایکی
شهر قدیمدن النددیغی وبونلردن آرغوس
شهری یونانستانك الك قدیم شهری اولوب
بوقدمندن طولایی بلدان سائره‌یه فائقیت
ادعاسنده بولندیغی واصل شهر ایله ایچ
قلعه‌سی آره‌سنده برالتندن بر یول اوله‌رق
یالچین قیا دلینه‌رك یاپلدیغی جهتله عملیات
فوق البشریه‌دن صانلغه شایان ایدوکی
وناپولینك‌ده قلعه‌سی متانت وجسامت
جهتیله آرغوسدن اشاغی قالمیوب هله
اوجوارلرده حصوله کلن زیتون یاغی
شراب ایپك یوك بال وبالمومی کبی امتعه‌نك
خارجه اخراجی ایچون اصل اسکله
ناپولی صایلدیغی حقنده آچیلان مباحثه‌یه
قپودان بوهانو دخی کرکی کبی واسع
معلوماتیله اشتراك ایلدکدن ماعدا :

— بوکورفز وباخصوص آرغوس
وناپولی طرفلری بحری و بری برچوق
محاربات شدیده ایله‌ده شهرت بولمشدر .
ازجمله سزك سلاطین عثمانیه‌دن بایزیدخان
حضرتلری قره‌دن اردو دکزدن دونتمای
همایونلر یله هجوم ایدرك اون اوچنجی
عصر میلادی اوائلنده اوزمانه قدر فتحی
غیر قابل ظن اولنان آرغوس قلعه‌سنی
الده قلیچ اولدیغی حالده هجوم وضبط ایتمشدرکه
اهالیسنك کوستردکلری مقاومتك جزاسی
اولمق اوزره دخی بعد الفتح اوتوز بیکه
واران اهالی‌یی اورادن چیقاروب سائر
مملکتلره طاغیته‌رق آرغوسه تاتارجنسندن
بر جماعت هجرت ایتدیرمشدر . حالا دخی
بورانك اهالیسی تاتار سیمالیدرلر .

طرزنده تمهیدات تاریخیه‌یه دخی
کیریشه‌رك کرك احمد متینك کرك موسیو
ومادام چوقوغانونك تحسینلرینه مظهر
اولمش ایدی . برخیلی زماندر برابر سیاحت
ایلدکلری حالده نه‌ئوفاری قپودانده بو یولده
معلومات اثری کوره‌مامش اولدیغی حالده
شو حقیقته یالکز بوکون واقف اوله‌بیلمش
اولدیغنه شاشدی ایسه‌ده اکر هرکسك
کندی بضاعه‌سنی ینه اومتاعدن اکلایانلره

كوستره بيلوب اكلاميانلردن كيم ايتمك طبيعى برشى اولديغنه واقف بولنسه ايدى بو تجربه‌ده لزوم كورمز ايدى .

او يله دكلى يا ؟ بر يرده عادت نه‌يى اقتضا ايدر ايسه هركس او جهته ميل ايدر . قاربازلر جمعيتنده اك بيوك آدم اك ايى قار اوينايان صايله‌جغندن هركس دخى بو بيوكلكى احراز ايتمك ايچون قاربازلق بولنده تزييد بضاعه ايله انى ميدانه قويمق غيرتنده بولنور . خوارده‌لر مجلسنده اك زياده هواپردازلقده بولنانلرشان قازانه‌جقلرندن عفيف و ناموسكار اولانلر راجل صاييلورلر . آوجيلغك مدار افتخار عد اولنديغى بر مجلسده چفتچى شق‌شفه ايده‌بيلورمى؟ ايشته علوم و فنونه عائد سوزلرله امرار وقت ايديلن محافلده دخى نيقولسو كبيلرى صيقلدقلرى حالده قپودان يوهانو كبيلرى بالعكس منبسط اوله‌رق كنديسيتلرنده كى ياموغى‌ده پيش‌راغبانه پيشكش ايدرك مستحق اولدقلرى آفرينه مظهر اولورلر .

قوشلق طعامندن يعنى وقت ظهردن صكره‌جه كون طوغوشى روزكارى هم بر قاچ كرته پويرازلاشوب هم ده سرعتنى آرتديرديغى جهتله بو روزكارله لارغه‌و وضعيتنى الان ملكة‌البحر اوكلرنده اوزاقلاشدقجه اوزاقلاشمقده و بناءً عليه كوچولدكجه كوچولمكده ايدى . ينه بو صره‌ده كورديلركه دون دخى نظر اشتباهلرينى جلب ايلمش اولان معهود يامه‌لى يلكن كيرودن پيدا اولوب ياقلاشدقجه ياقلاشمقده‌در . بناءً عليه احمد متين يوهانويه :

— قپودان افندى ! والسقونك‌ده يلكنلرينى آچه‌رق براز يولنى آرتديرسه‌ق عجبا ملكة‌البحره يتيشه‌مزمى ايدك ؟

دينجه قپودان يوهانو :

— امر سزكدر افندم !

ديوب موسيو و مادام چوقوغانو طرفلرندن دخى كوستريلن موافقت اوزرينه ساعت قوردونه آصيلى اولان اوفاجق والتوندن معمول دودوكنى اوتديردى ولوسترمو كاوب اكاويرديكى امر موجبنجه طايفه‌لر درحال ايكى ديركك ايكيسنه‌ده نه‌قدر يلكن آچمق ممكن ايسه آچديلر .

فقط نه‌قدر اولسه واپورسفينه‌لرينك يلكندن استفاده‌لرى اصل يلكن ايله يورومك ايچون ياپلمش اولان سفينه‌لرقدر اوله‌ميه‌جغندن والسقو يلكن و ماكنه ايله ينه ساعتده طقوز بچق ميل سرعتنى بوله‌مديغى حالده كيروده كى صندال كوبوكلى طالغه‌لر اوزرندن چكركه كبى سكه‌رك والسقويى چوب كيتدى .

صندال چكرايكن والسقو خلقى و با خصوص جمله‌سندن زياده اهتمام ايله طوران

احمد متین دوربین ایله اوصندالی تفتیش ایتمکده اولدقلری کبی صندالده بولنان رومل دخی اللرینی کوزلری اوزرینه طوته‌رق دقت نظریه‌لرینی آرتدیرمش اولدقلری حالده والسقوبی تفتیش ایدیورلر ایدی .

بوکون اقشام اوزرینه‌قدر بوکیدیشله کیتدیلرکه اوزمانلر روزکار برازقوتدن دوشمش ووالسقوایسه دوندنبری تصرف ایتمکده بولندیغی کوموری بوکون خرج ایتمکی کوزه الدیرمشجه‌سنه برسماجت ایله اوجاقلرینی جهنمه بکزه‌ته‌جك قدر آتشی صیغشدیرمش اولدیغندن تمام مالوه زیبا ناپولیس پیشکاهنده ملکةالبحره یتشمش ایدی‌که یامه‌لی یلکنلی شبهه‌لی صندالك دخی ملکةالبحری برازکچمش اولدیغی کورلدی .

بومناسبتله احمد عمرقپودانه :

— یامه‌لی یلکن سزی کچدی قپودان !

دیه باغرمش وعمر قپودان دخی :

— سزی بکله‌مك مجبوریتی اولمسه ایدی بز شمدی یه‌قدر آنژه‌لو بروننده بولنور ایدك ؟

جوابنی ویرمش ایدی .

بوکون « ناپولی » نامنك ایکی محل حقنده استعمال اولنمسی قارئلرمزك ذهنلرینی تشویش ایتمامليدر . ایتالیا ساحلنده کائن بلدهٔ مشهوره‌دن ماعدا بواسم یونانستانك اشبو سواحل شرقیه‌سنده ایکی مملکته دخی ویرلمشدرکه بریسی اوجله قپودان بوهانونك‌ده تعریف ایتمش اولدیغی اوزره آرغوس قرینده کی ناپولیدر . دیکری دخی ایشته شمدی اوکنه کلمش اولدقلری ناپولیدرکه بوکا مالوه زیبا ناپولیس دیرلر. من القدیم شرابنك لطافتیله مشهور اولوب شمدیلرده شامپانیا وبوردو وبورغونیا نصل دیللرده داستان ایسه‌لر بر زمانلر دخی مالوه زیبا اویله‌جه دیللرده داستان ایدی . ایتالیا شعراسندن بر چوغی شعرلرنده ونثرلرنده بومالوه زیبا نامنی تبجیل ایلمشلردر .

بوکون صباحدنبری اون ساعت ظرفنده خط مستقیم حسابیله قطع ایتمش اولدقلری مسافه‌نك التمش میلدن نقصان اولدیغنك عندالحساب اکلاشلمسی نه‌ئو. قارینك استغرابنی موجب اوله‌رق :

— دیمك اولیورکه ساعتده التی میل کسدیره‌مامشز !

دینجه قپودان بوهانو :

— مادام بو اون ساعتك یاریدن زیاده‌سنی همان کومور یاقمقسزین کلمش اولدیغمزکبی صباحلین ملکةالبحرك برچوق وولطه‌لر اجراسنه مجبوریتی دخی ساعتلر کچدیکی حالده یول النه‌مامسنی موجب اولمشدر .

ایضاحاتیله مادامی تطمین ایلمش ایدی.

بعده اقشامه قدر نره یه وار یله بیله جکی مذاکره اولنمغه باشلادی . بو هانو دیدی که :

— آنژه لو برونی طولاشمغه غیرت ایتسه ك فنا اولمز . اوتوز میل قدر برمسافه قدر . فقط بو هوا شاید کیجه لین آزدیره جق اولورسه بورالرده بارنمق براز مشکل اولور .

شو مذاکره اثناسنده برآره لق ملکة ـ البحره دها زیاده تقرب اولنه رق عمر قپودانله ثریانك ده رأیلری صورلدقده انلر دخی آنژه لو برونی دونه رك لیمان بولنمزسه بیله ساحلده تیور براقیله بیله جکی رأینده بولندیلر . بناءً علیه بنه یولده دوام ایلدیلر .

اقشام کونش غروب ایلدیکی اثناده بزم سیاحلر هنوز آنژه لو برونی قارشوسنده بولنه رق دها ایلروسنده کائن ایی ایلیا برونی ده دونمکسزن محتاج اولدقلری تیور بتاغنه واصل اوله میه جقلر ایدی . کیجه نك تمامیٔ حلولنه قدرده یولده دوام ایدرك نهایت بعدالغروب ساعت بر بچقده آیی ایلیانك غرب جهتنده یکرمی بش قولاج صویه تیور براقدیلرکه بوراسی برچوق روزکارلره قارشو لیمان اوله مدیغی حالده یالکز کون طوغوشی بویرازینه قارشو سپر اوله بیله جك بر موقع ایدی .

**

آقونیا شبه جزیره سنك منتهای جنوبیسنی تشکیل ایلیان بو محلده نه کوی نه شهرك هیچ برشی بولنمیوب اون بش یکرمی میل قدر دها کیدرك پوره نامنده بر قریه یه پیشکاهنه وارمق دها مناسب اوله جغنی و اوراسنك بورایه نسبتله عادتا لیمان صاییله جغنی ملکة البحرك قلاغوزی اولان روم خبر ویردی ایسه ده سیاحلر بوزمانه قدر هنوز اقشام طعامی ایتمامش اولمق حسبیله بنه والسقونك صالوننده سفره یه ایتمش بولنه رق عمر قپودان دخی قلاغوزك سوزینه حوالهٔ سمع اعتبار ایتمامش اولدیغندن بو رأی مصیب بوروه ـ مامش ایدی .

بونلرك تیور براقدقلری بر اویله بر محلدرکه قره طرفی عظیم برطاغ اولوب کون طوغوشی بویرازندن تا باطی یه وارنجه یه قدر هر روزکاری کسه بیلور ایدیسه ده غایت طاشلق اعماراتدن خالی برشیدر . دکز طرفی ایسه اون بش میل قدر اوزاقده کوریلن مشهور سه ریغو جزیره سنه قدر اینجه برانکین تشکیل ایدر . سریغو اطه سی تمام جنوب جهتنده بولندیغندن نقطهٔ شرقدن نقطهٔ جنوبه وارنجه یه قدر افقك برربع دائره تشکیل ایلیان قسمی اوزرنده ایسه نه اطه نه قره هیچ برشی کورلمیوب معاذاه برلودوس اله جق اولسه بورالرده دکز کرچکدن طاغلره چیقه رق اوکنه

راست كلن تكنه‌لرى ده طاغه طوغرى آتى‌ويرر .

موقع مذكورك اشبو احوالى بواقشام سفره‌ده بزم بوجيلرك مداركلامى اوله‌رق بومناسبتله برچوق دكز قضالرينه دائر سوزلر سويلندى‌كه نه‌ئوفارى مصاحبه‌نك بودراوسندن ذوق آله‌ميه‌رق منعى ايچون بشقه واديلره طوغرى سوق كلام ايتمكه چالشيورايديسه‌ده بيلان لقرديسى كبى بليات بحريه لقرديسى دخى بركره آچيلنجه قرقه‌قدر سورمكله مشهوراولديغندن بحثى دكشديرمكه بردرلو موفق اوله‌ميورايدى . حتى صفاى بحرى سياحتلرنده واقعا امكانك صوك مرتبه‌سنه قدر كيجه دكزده بولنمامق مشروط ايسه‌ده بوشرط مطلقابرامين‌وسالم ليمانه كيرمك ديمك اولديغى حالده شو بولندقلرى نقطه‌نك اويله سالم برليمان‌عد اولنه‌ميه جغنى ده قپودان بوهانو كتم ايده‌مامش ايدى .

بعدالطعام لوكورلر ينى كوكرته اوزرينه كتورمسنى سفره‌جى‌يه تنبيه ايدرك جمله‌سى كوكرته‌يه چيقديلر . جمله‌سى ايلك نظر دقتلرينى هوانك حالنى كورمكه تحويل ايلديلر . بوراده روزكاردن اثر اولميوب طاغ روزكارى كسديكى كبى بارو مترولر دخى‌وار يابابل يعنى اعتدال نقطه‌سنده‌بولنيورايدى . بناءً عليه نيقولسو :

— آدم هواده برشى يوق به ! جن پرى حكايه‌لرندن اوركنلر همان هرطرفدن ديوار ياريلوب برفرشته ظهور ايده‌جكنه منتظراولدقلرى كبى بزدخى فورطنه‌وقضاى بحرى حكايه‌لرندن اوركمش اولديغمزدن اوتوز ايكى روزكارك بريسى همان بزى غرق ايده‌جك ديه اطرافه باقنوب طور يورز . هايدى لوكورلرمزى ايچه‌لم به !

ديمش ايدى‌كه واقعا سفره‌جى دخى برطباق درونده‌اوچ قدح كوراسوكتورمش اولديغندن بونزنوش ايديله‌رك سيغاره‌لر دخى تللانديرلدى .

بواثناده اوزاقدن اوزاغه‌سره ريغو اطه‌سنى كورن احمدمتينك عقلنه حسن وجمال آلهه‌سى وه‌نوس كله‌رك وه‌نوسك ابتداى خلقتنده دكزك كوپوكلرندن انسان مايه‌سى الك كوزل برقز صورتنده تشكل وتجسم ايتمسى وقعه‌سى ياقبريس وياخود ايشته بوسه‌ريغو اطه‌لرندن بريسنده‌وقوعه كلمش اولديغى ميتولوژيستلريعنى خرافات اولين مدققلرى نزدنده مختلف‌فيه اولديغى اكلاتمغه باشلادى . بومناسبتله وه‌نوس حقنده غايت لطيف برچوق معلومات دخى اعطا ايلدى ايسه‌ده قريباً بومسئله ايچون دهااعلا برمناسبت دوشه‌جكندن احمدك ويرمش اولديغى تفصيلاتى دخى

اومناسبتك دوشديكی زمانه تأخير ايتمك بزجه‌ده‌ها مناسب كورلدی .

بو كيجه احمد متين رفيقلرينه وداع ايدرك صندال ايله كندی كميسنه كلديكی زمان ساعت دخی بعدالغروب دردده وارمش ايدی . وجودنده بر بورغونلق واو يقويه پك بيوك بر احتياج حس ايلديككندن واسيليكينك ياردميله همان صو يونه‌رق يتاغنه كيری ويردی . آره‌دن نه‌قدر ساعت كچديكنی احمدك تخمين ايده‌میه‌جكی بر وقتده ملكة البحرك كوكرته‌سی اوزرنده برشماته پيدا اولدیكه ديك ديك سويلنان سوزلری ونعره‌يه شبيه اعلا ايديلن آوازه‌لری وتپه‌سی اوزرنده پيدا اولان اياق پاطرديلرينی او يقوسی آره‌سنده ايشيديور ايديسه‌ده هنوز كوزلری و دماغی اويقويه طويه‌مامش اولديغی ايچون بردرلو كنديسنی طوپلا-يوب ده قالقه‌میيور ايدی .

مع هذا كمينك اويله باش وياخود يالپه اورمق كبی بر حركتی ده اولمديغندن اونوم حالنده‌ده احمد متين بو تلاشلرك بر فورطنه تلاشی اولمديغنی حكم ايدرك خلقك تلاشی آره‌سنده كنديسنه‌ده بر مدار اطمئنان بولمش اوليور ايدی .

برده چند دقيقه صكره « كوم!... » ديه بر سلاح سسی ايشيدلسون می ؟ هم ده نصل سس ؟ اويله طبانجه وتفنك صداسی دكل ! طوپ صداسی كبی برشی ! متعاقباً بو سس بر دها تكرار ايدنجه ارتق احمد يرندن فرلايوب آرقه‌سنه بر روباده قاره المغی بيله تعقل ايده‌مكسزين كنديسنی كوكرته‌يه فرلاتدی . زيرا پاطلايانشيلرك « قانارديه‌ر » دنيلن وملكة البحرك باشنده قبچنده موضوع اولديغی معلوممز بولنان ايری تفنكلر اولديغنی اكلامش ايدی .

تمام قاره‌دن خارجه چيقار ايكن قبچده بولنان قنار ديه‌رك دخی اولا بر ناملوسی ومتعاقباً ديكری بوشالدیكه بونلرك وهلةً چيقاردقلری آتش احمدك كوزلرينی قاشديرديغی كبی طنين مدهشلری دخی قولاقلرينی چينلاتدی . اويله بر حاله كلدیكه كنديسنی آتشلر ايچنده بوله‌رق كرچكدن متحير اولدی .

مكر حقيقةً آتشلر ايچنده قالمش يا ! يالكز كنديسی دكل اوطرفلر كاملاً آتشلر ايچنده قالمش . زيرا والسقو سفينه‌سی آتش اله‌رق يانغه باشلايوب ضياسی دخی طاغه ودكزه عكس ايلديككندن صانكه دكز وطاغ دخی يانيورلر كبی بر منظرهٔ مدهشه پيدا ايلمش .

قانارديه‌رلری آتان حاجی چاوش اولديغی اكلاشيله‌رق يانده برده كمیجی وار ايدی . لكن كورلتينك بو درجه‌سنه قدر عمر قپودان وتريا واشجی محمد و ديكر كمیجيلر دخی

اویانوب کوکرته به فرلامشلر ایدی . حاجی چاوش بریاندن احده :

— نااپشته قاچیورلر ! فقط ظن ایدر ایسه‌م برچوغی درهم صاچدلر یله قالبوره دوندیلر .

دیه ملکة البحرك بقیه‌دن یکمش اولدیغی دومن صوینك براقدیغی ایزدن اکلاشیلان برصندالی کوستردی که یلکن دخی آچش اولدیغی حالده روزکارك آزلغندن طولایی یلکننك اوقدر یاردیمی اولمیوب فقط بر طرفندن اوچ ودیکر طرفندن یالکز برتك کورك ایله‌ده فراره چالیشیورلر ایدی . ینه بوآره‌لق اوچ کورکلی طرفك بربسنك کورجیسی برکورکلی طرفه یکه‌رك صندال ایکی چفته حالنی الدی . حاجی چاوش دیدی که :

— دمنجك اوچ چفته ایدی . شمدی ایکی چفته قالسنه سبب مطلقا کورجیلرك ایکیسی کبرمش اولسندندر .

احمد متین فی الحال صندال ایندرلمسنی امرایدرك کندیسی دخی همان قاره‌یه قوشدی . آیاغنه بر پانتولون کیه‌رك برده ره‌وولوه‌ری ایله برقا النجه‌یه قدر حاضر لنان صنداله حاجی چاوش ایله برابر آتلادی صندالده ایکی نفر دخی طایفه وارایدی . قپودان ایله ثریایه :

— سز کندی محافظه‌کزه باقکز !

امرینی ویرمکی متعاقب حاجی چاوشه‌دخی :

— والسقوبه !

قومانده‌سنی ویردی که حاجی چاوش قاچان صندالی تعقیب ایده‌جکلر ظنیله انك ارقه‌سنه طوغری دومن طوتمش ایدی . احمد متین :

— قاچانی تعقیبدن نه حاصل اولور ؟ بتانلرك امدادینه قوشه‌لم !

دیه والسقوبه طوغری یورودیلر . انك کوکرته‌سنده‌ده تلاش قیامت قوپیور ایدیسه‌ده آتش هرطرفی استیلا اتمش اولدیغی جهتله احمد متین یناشنجه‌یه قدر کمیجلردن برقاچ دانه‌سنك کندیلرینی دکزه آتدقلرینی کورمش ایدی .

همان قیچ طرفه یاقلاشدرق :

— مادام ! موسیو ! آتکز کندیکزی دکزه !

دیه باغردی . زیرا بوندن بشقه بر تدبیره امکان قالمامش اولدیغی محققاتدن اولمق اوزره کوریور ایدی . بوصدایی نه‌ئوفاری ایله نیقولسو ایشیده‌رك یانغنده بولنان کوپشته‌یه طوغری کلدیلر ایسه‌ده بردرلو کندیلرینی دکزه آتمغه جسارت ایده‌میورلر ایدی . نهایت قپودان بوهانو حشمله کلوب کوزل نه‌ئوفارینك بلندن یاقه‌لادیغی کبی فرلاندی دکزه آتدی . انی

متعاقباً يقولسو دخى كنديسنى آندى كه ايكيسى بردن احمد متين طرفندن طوتيله رق صنداله آلنديلر .

بونلرك تخليصى اوچ بش دقيقه لق بر سعى وغيرته لزوم كوسترمش ايدى . اومدت ظرفنده والسقونك قيچ طرفندن بردنبره بر ضيا وانى متعاقب بوغوق بر كومبورتى پيدا اوله رق اكلاشلدى كه جبخانه سى ده بر هوا اولمشدر . ارتق آره دن اوچ دقيقه دها مرور ايتمكسزين يانغين آتشى كركى كبى اكسيلدى ايسه ده بوكا انطفا دنيله ميوب بلكه محروق والسقونك بقيه سى غرق اولديغى ايچون بو حالده كورلمشدر .

شو آنده احمد متينك جمله دن زياده اهميت ويرديكى شى نه ئوفاريى بر آن اول كندى كميسنه آشيروب چاشير دكشديرتمك وايصتمق مسئله سى ايدى . زيرا دلبر قادين الافرانغه يعنى آرقه سنده قولسز وياقه سى غايت آچيق بر اينجه ياتسقه كيجه لك كوملكندن بشقه لباس اطلاق اولنه بيله جك هيچ برشى بولنمديغى حالده ياتغنه كيرمش اولديغى كبى يانغينك بردنبره ظهور ينه مبنى ينه آرقه سنه بشقه برشى الفه وقت بوله مقسزين كوكرته يه چان آتمش وهب او حالده دكزه القا اولنوب احمد متينك صنداله آلنمش بولنديغندن واو اينجه ياتسقه كوملك دخى ايصلانوب وجو دينه ياپيشه قالديغندن حالنه « چرچپلاق » تعبيرى تمام متناسب دوشر ايدى .

شورا جقده اخطارندن كيرو قالميه لم كه بو اينجه كوملك دخى كويا كنديسنه بر جلد ثانى اولوب قالمسى وجهاً غايت كوزل اولديغنى ذاتاً خبر ويرمش بولنديغمز بو قادينك جسماً دخى غايت متناسب اولديغنى احمد متينه اعتراف ايتديرمش ايدى . او قدر متناسب كه صنعتكاران قديمك محصول دست مهارتلرى اولان هيكللر ذاتاً طبيعيات عالمنده امثاللرى نادر بولنه بيله جك قدر خارق العاده متناسب اولدقلرى حالده نه ئوفارينك تناسب اندامى حقيقةً پك چوق اسناتولرى دخى محجوب براقه جق بر مرتبهٔ كمالده ايدى . باخصوص كه بر چپلاق وجود سيمينى بشقه بر برده بشقه بر حالده كورمك ايله شو صندال ايچنده شو حالده كورمك آره سنده ده فرق عظيم واردر . كيجه نك زياده جه سرينلكندن ناشى بتون وجودى بالق كبى تتره يوب كندى قوللرندن بشقه صارينه جق ده هيچ برشيئى بولنمديغندن قوللريله كوكسنى ممه لرينى صاروب اورتجه سنه المش اولديغى وضعيت دخى لطافتنه لطافت قاتمقده ايدى .

خلقتك بو درجهٔ مكمليتنى كورن احمد متينك اول احسن الخالقين حضرتلرينى تسبيح وتبريك ايتمامسى قابلمى اولور ؟ بو

تسلیمیتی ایسه نوع نسوان ایچنده نه ئوفارینك حائز اولدیغی مرتبهٔ عالیه‌یی ده تسلیم ایتمك دیمك ایدی که اکر کوزل قادین بوندن خبر- دار اولسه ایدی کیم بیلور نه قدر محظوظ اولور ایدی . زیرا قادین قسمی ایچون کندی جمالی تسلیم اولنمقدن دها بیوك هیچ بر محظوظیت تصور اولنه‌مز .

والسقونك حریقی ضیالری هنوز بتون بتون ده منطفی اولمامش بولندیغی بر دمده احمد متین :

— هایدی افندم هایدی ! بر دقیقه بیله وقت غائب ایتمکه کلمز . سزه بیك والسقو فدا اولسون . اصل سزی خسته ایتماملی یز !

دیه صندالنی همان ملکة البحره طوغری چکدیرمش وصالونه وار یر وارمز واسیلیکی یه :

— چابق مادامه چاماشیر دروب حاضرلا !

امرینی اعطا ایدرك اوذکی وچالشقان قزجغز دخی الك بیوك سرعت واستعجال کارکذارانه سنی بو دقیقه ده کوسترمك ایچون فی الواقع چند دقیقه صکره اویله مکمل بر بوغچه نه ئوفارینك کیرمش اولدیغی قابینه یه یتشمش ایدی که بوغچه ده ایچ چاماشیرندن ماعدا میسو وفستان والحاصل چورابه مندیله وارنجه‌یه قدر هرشی مکمل ایدی . حتی فستان ایچون :

— هنوز هیچ کمسه‌نك ارقه‌سنه کیلمامشدر مادام !

دیمك ایستدیکی حالده فرانسزجه‌سی بوقدر افادهٔ مرامه کفایت ایده‌مدیکندن افندیسنك ترجمانلغنه محتاج اولوب قابینه‌نك خارجنده بولنان احمد متین دیمك سسی ایله :

— دیمك ایستیورکه مادام فستاندن ایکرنمیه‌سکز . کندیسی ایچون یکی یاپدیرلمش اولوب هنوز هیچ برکسه آرقه‌سنه الماش وانسان تری وقوقوسی اکا تأثیر ایتمامشدر .

دیمسیله نه ئوفاری شوفلاکت حالنده دخی تحفلغی شوخلغی الدن براقیه‌رق « دکزه دوشه‌نك هیچ برشیدن پرواسی قالمز » طرزنده بر مثل ایراد ایتمش ایدی .

***

بو بلیهٔ حریقك نصل وکیملر طرفندن نه یولده ایقاع ایدلدیکنی تحقیق ایچون هرکسك صورت استنطاقنی بورایه یازمق لازم کلورایسه اوقدر تفصیلات بیهوده‌یه یول آچلمش اولورکه مطالعه‌سی الك غیرتلی برمدعئ عمومی یی بیله یوره‌جغی درکار ایکن بنده برزبده ونتیجه کوستره‌مامش اولورم . زیرا هرکس ایشی نه زمان نه صورتده کورمش اولدیغنی عنعنه‌سیله حکایه غیرتنه دوشه‌رك مشاهده‌سنده کی اهمیتی برازده پارلاتمق غیرتیله ایچه مبالغه

ويالان بيله قائمقـدەدركه بوده انسـانلغك
مجبوليتلرى جملەسندن برشيدر . بناءً عليه
اسـتنطاقلرك افادەلرك برنمونەسى اولمق
اوزره يالكز حاجى چاوشـك صـورت
افادەسـنى كورملى يزكه ايشـك ايچندەكى
تحفلق دخى بونى كـورمكلكمزه بر دكر
اثبات ايلر .

احمد متين حاجى چاوشه :

— سـن بو يانغينى نەزمان ونصـل
كوردك؟ قانارديەلرى نصل آتدك ؟

سـؤالنى ايراد ايلـديكى زمان حاجى
چاوش :

— بەجانم! باش طرفدەكى ورديا-
جينك يانندە ايدم . قاترينـانك دە اويقوسى
قاچمش اولديغنـدن اورايه كلدى . باقدم
اكلادم كه بنم دە اويقوم يوق قاترينانك دە !
بو حالده كميجى بى بيهودە اويقوسز براقامق
و يارنكى خدمتلرى ايچـون بوكيجـه
ديكلنديرمك ايستدم . انى ياتوب اويومسى
ايچون باش التنه ايندپردم . بزده قاترينا ايله
قونوشمغه باشلادق .

ديه مقـدمەسنى سرد ايلر ايكن عمر
قپودانك يوزنـده باقلمش اولسـەايدى هر
توكندن هر مسامندن آتش غضب چيقمقده
اولديغى اكلاشيلورايدى . غيرتلى قپودان :
« بوادبسزك شـو سـوزلرندەكى مؤداى
حقيقيى اكلايەبيورميسك؟ » ديه برمعنا
اشعار ايدەجك طورايله احمد متينك يوزينه
باقمش وواقعـا احمد متين دخى بو مقـدمەنك
اصل حكمى زەرە قدر وارديغنى پك اعلا
تقدير ايتمكده ايديسەده ظاهراً هيچ بررنك
ويرميوب :

— اى! قاترينـا ايله ياريم سـاعت
ورديا چيلق ايتدكدن صكره ؟

ديه حكايەنك آلت طرفنى دە سويلسنده
استعجـال ايلمش ايدى . حاجى چاوش دخى
ديمش ايدى كه :

— بردە واه نصـل اولديغنى بيلم بنه
قاترينا بكا : « هله باق لوسترومو هله باق !
رومانيا كيسنك ايچنده قرمزى برعلو پيدا
اولدى !

ديه اخطار ايلدى . بن كنديمى طوپلا-
يوب باقنجه يه قدر كوكرته آتش الى ويردى .
فقط ايلك ضيا ايچنده ماهتاب كبى قرمزى
علولر وارايدى . حتى بو طرفـه طوغرى
كلن دومانلر ايچنـدنده كوكرت قوقوسنى
حس ايلمش ايدم . بن بوايلك تلاشـدە ايكن
والسـقودن بو طرفه طوغرى اوچ چفتـه
بر صـندال كلـديكنى كوردم . عجبـا
والسـقونك صندالميـدر ديه سـس
ايتدم ايسەدە يانغينك ضياسـندن كوردم
اكـلادم كه برمردار النـوز صـنداليدر .
همدە كمال تلاشله قاچيورلر . ايشته اوزمان
ارتق ايكى بر ديميوب قانارديەلرك باشنه

قوشدم . بوقوجه‌مان تفنكلر طوپ كبی پاطلادقجه ایچنده‌كی درهم صاچمه‌لری طولو دانه‌لری كبی صندالی صاردیغنی بورادن كوریور ایدم . درت دفعه آتش ایتدم . نهایت صندال اوچ چفته التی كورك ایكن ایكی چفته قالدیغنی كوردم كه مقلطا حریفلرك ایكیسی یا كبرمش یاخود اولوم درجه‌سنده یاره‌لنمشدر .

ایشته هر كیم استنطاق اولندی ایسه بویولده جوابلر و یردی كه بونلردن یكان یكان بر نتیجه استنتاج اولنه‌میوب عمومندن اكلاشیله‌بیلان خلاصه‌یه كلنجه : والسقونك سردومنی حریقك وقوعنی اویقوسی آره‌سنده بر كوكورت دومانندن بوغولمق درجه‌سنه كلمسیله اكلایوب كوكرته اوزرینه چیقدیغی زمان میلوش اسمنده اولان بر صربلی طایفه‌یی اولوم حالنده مجروح بولمش وطایفه سردومنی كورنجه :

— آه ! بنی استاوری ایله اوره‌پیدی اولدوردیلر . كمی‌یی ده انلر یاقدیلر .

دیه بیلمش ایدی . بو استاوری ایله اوره‌پیدی پیره لیماننده النمش ایكی روم طائفه‌در . طایفه‌لر اوجوز اولسون دیه بعض قپودانلر لیماندن لیمانه دكشدیرمك اوزره بویله آیلاقجیلر آلورلر كه شو عادتك مضرتی هر زمان ثابت اولمشدر . بوقاروكی سوزی سویلر سویلز میلوش كندیسنی غائب ایدرك متعاقباً وفات دخی ایلمش ایسه‌ده احمد متین كرك بو سوزدن وكرك معهود یامه‌لی یلكننك كندیلرینی تعقیب ایده‌كلمسندن اكلامش ایدی كه پیره لیماننده الثان بو ایكی آیلاقجی كندیلری كبی دها برخیلی اوباشله سوزی بر ایدرك انلر طیشار یدن بونلر ایچرودن والسقو یی صویمغه قرار ویرمشلردر . ذاتاً كمینك طایفه‌لرندن بر میلوش برده پترو نامنده ینه صربلی بر آتشجیدن واو ایكی آیلاقجیدن بشقه كمسه اكسیك اولمیوب جمله‌سی صاغ سالم قورتلمش ایدی . میلوشك خرسزلرك بچاغیله قتل اولندیغی مرتبهٔ تحققه وارمش اولدیغی كبی كومورلكك یاننده بر محلده یاتان پترونك دخی یانمش اوله‌جغنه شبهه قالمیوب دیكر روم دخی ایشته حاجی چاوشك سلاح آتمش اولدیغی صندال ایله قاچمش اولدقلری میدانه چیقدی .

خرسزلرك شو فضاحتده‌نه‌لر چالمش اولدقلری بیلنه‌مز ایسه‌ده اصل بیلنان بر شی وار ایسه اوده كیدن نه نه‌ئوفاری ونیقولسو نه‌ده قپودان وسائر طایفه‌نك مال اطلاق اولنور هیچ برشی قورتاره‌مامش اولملرندن عبارت ایدی . حتی نیقولسو :

— امان چانطه‌ك نره‌ده ؟ یالكز انی قورتاره‌لم كافیدر !

دیه نه‌ئوفاری‌یه‌حایقیرمش‌ونه‌ئوفاری دخی چانطه‌یی نیقولسویه آتوب :

— بونی سن آل ! بن یابه‌مم !

دیمش ایسه‌ده مؤخراً اوچانطه دخی الده قالمیوب ضایع اولمشدرکه نه‌ئوفارینك برخیلی الماسلری پاره‌لری فلانلری اوله‌رق مذکور چانطه لااقل ایکی‌یوز بیك فرانقلق برثروتی حاوی ایمش .

هر کسك سوزندن اکلاشلدیغنه کوره خرسزلر کمی‌یی مقتدر اوله‌بیلدکاری قدر صو یدقدن صکره قیچ طرفده صالوندن بدأ ایله باش طرفده باش التنه ومطبخه وارنجه‌یه قدر بیوك چناق مهتابلری قویه‌رق وشورایه بورایه پترول یاغی دوکه‌رك دفعةً آتش و یرمشلر وحریقی دخی دفعةً ایقاع ایلمشلر . عمر قپودان دیدی‌که:

— بو یونانلی دکز خرسزلرینك عادتلری کیلره بو یله مهتاب ایله آتش و یرمکدر . زیرا یانغینك اوکی النمق ممکن بیله اولسه مهتابلردن چیقان کوکورت دومانی‌کی خلقنی بوغمق درجه‌سنه کتوررده کیسه‌نك الی ایشه وارمز . اکثر یا بوغولورلر بیله . بو حریفلر درتیك سنه‌دنبری بو یله دکز خرسزلغیله مشهور اولوب حتی براوروپالیدن ایشتمش ایدم‌که بزم‌شمدی قوللاندیغمز باروت ایجاد اولنمزدن اول‌بو یونانلیلر مهتاب کبی یانار برنوع کوکورت ایله‌چوق ایصلاق باروت ایجادایدرك شو خرسزلق یولنده استعمال ایدرلرایمش .

احمدمتینك دخی بو یله بر شیئی بعض کتابلرده اوقومش بولندیغی خاطرینه‌کله‌رك عمرقپودانی مع‌التحسین تصدیق ایلدی ایسه‌ده کرك خرسزلر چالمش اولسونلر کرك یانغینده یانمش بولنسون بو قدرمالك ضیاعنه آجیمامق الندن کلمدی . اوقدر مکدر اولدی‌که شو بلا کندی باشنه کلمش اولسه بوقدر مکدر اولمزایدی . حدت وشدتندن :

— وای کافرلر وای ! دیمك‌اولیورکه وار دنیاده بولنان صرپلی‌یی چال‌یاقه‌وصیق بوغاز ایدرك .....

دیه دیشلرینی غیجر غیجر غیجرداتیور ایدی . نه‌ئوفاری ایله نیقولسو احمد متینی تسلی ایچون بك چوق سوزلر سویلدیلر . بوتفصیلاتدن دخی والسقوواپوری‌نك التی بیك لیرایه سیغورطه‌یه قونلمش اولدیغی اکلاشلدقدن ماعدا کندی ضایعاتی نه‌ئوفاری‌نك هیچ ده‌امورنده‌اولمدیغی‌وثروت موجوده‌سنه نسبتله یانان اشیاسی ومعهود الماسی ونقود چانطه‌سی جزؤ لاشی منزله‌سنده قالدیغی اکلاشلدی .

اصل مقصودنه‌ئوفاری‌یی‌وقوجه‌سنی صوغوقدن و یاشلقدن خسته ایتمامك اولدیغنه کوره‌واسیلیکی‌نه‌ئوفاری‌یه‌درحال

تبديل جامه ايتديرمش اولديغى كبى مؤخراً احمد متينك البسه و جامه شورندن نيقولاسو يه دخى بر مكمل طاقم تدارك ايدرك وقپودان يوهانو و رفقاسنه دخى عمر قپودان وثريا وحاجى چاوش ياردیم ايليه‌رك هر كس يكيدن كيينوب قوشانمش ايدى . متعاقباً قاريناك يتشديرديكى براعلا بوبج دخى امداده يتشه‌رك ايكى كى خلق صباحه قارشو براعلا سو يه ايلديلركه بو سو يه اثناسنده شوحيد و دلرك نصل تعقيب اولنه بيله جكلرينى و بونلردن نه يولده انتقام النه بيله جكنى چوق مذاكره ايلديلر ايسه ده هيچ برشيئه قطعياً قرار و يره مديلر . زيرا ملكة البحر واپور اولمديغى ايچون انكله دشمنى تعقيب ممكن اوله ميه جغى مثللو الثيقين بريونان شهر و ياقصبه سنه واروبده حكومته خبر ويره جك اولسه لر يونان حكومتنك ده اجرا ايده جكى تعقيباتدن هيچ برشى حاصل اوله ميه جغى بو يولده سبق ايدن برچوق تجربه لرله معلوم اولديغى عمر قپودان ميدانه قويمش ايدى . بونك اوزرينه نه ئوفارى ديمش ايدى كه :

— خرسزلرى اله كچورمكدن هيچ براميد يوق ايسه نه ياپه لم . قهرمزدن اوله جق دكلز يا ؟ زيانك بيوكنى سيغورطه قومپانياسى چكه جكندن والسقونك صاحبى ايچون ده آجيمغه مجبور دكلز . بكا كالنجه بن بوده سياحتمزك پارلاقلغنى آرتديره جق بر كيفيتدر ديرمده ذوقه باقارم .

بونى ديديكى زمان هر كسك طورنده برطاقم تصديق وتصويب اماره لرى ظهور ايتمش ايدى . نه ئوفارى ايسه سوزينك آرقه‌سنى كسميوب ديور ايدى كه :

بز شمدى خرسزلرك تعقيبلرينى دوشونه جكمزه يولمزك ايلروسى ايچون نه يرلر بولنه بيله جكنى دوشونملى يز . زيرا بو حادثه بزه شيرزاد سلچوقى رومانك تعقيبى ايچون مانع اوله بيلور ايسه ايشته بريانغيندن زياده اصل بوكا ياناررز .

* * *

كوزل مولدوانك كنديسيله رفاقتده بودرجه لره واران مراقى احمد متينى زياده سيله مسرور ايدرك شيرزاد سلچوقى رومانك ازينى تعقيبه هيچ برشيئك مانع اوله ميه جغنى بالتأمين كوزل رفيقه سنى دخى ممنون ايتمش ايسه ده بويله يورغون واويقوسز برحالده ايكن جدياتى مذاكره يه مقتدر اوله ميه جقلرينى ده اكلانه رق نهايت عمر قپودانه :

— سن ملكة البحرى سه ريغو اطه سنك مناسب وامين برليمور يتاغنه كوتور تيورله ده بزدخى برر اويقو كسديروب استراحت ايده لم !

امرینی ویروب نه‌ئوفاری ایله نیقو . لسویه دخی وقتیله بصری افندی‌ایچـون بولـدوروب یابدیرمش اولدیغی قایقنه‌یی تکلیف ایدرك ووالسـقودن قورتولمش آدملرك یرلشـدیریلوب باریندیرلـملری ینی ده حاجی چاوشـه حواله ایلیه‌رك یورغون وراحتسز اولانلر یرلی یرلرینه چکلمشـلر ایدی‌که دها بونلر اویقـویه وارمقسزین عمر قپودان دخی تیمور الد یرمغه باشلامش ایدی .

بولندقلری محلدن سه‌ریغو اطه‌سـنك برمناسب یرینه انتقال ایدنجه‌یه قدر روز کارك قوتسزلکی حسـبیله بش سـاعتدن زیاده زمان مرور ایدرك بومدت ظرفنده احمد متین ونه‌ئوفاری ونیقولسو وحاجی چاوش ایله والسـقونك قپودانی یوحـانو وسائر برقاچ ارقداشـلری اویویه بیلمشـلر ایسـه‌ده یولجیـلرك باقیسی اویویه‌میـوب هپ شو حریق قضاسی حقنده سـوزی اوزاتوب کوتورمشـلر ایدی . انجـق بو اوزون لقردیلردن بزم ایچـون اسـتفاده ایده‌بیله‌جـك هیچ برنتیجه چیقمامشـدر . بوحادثه‌یی واسـیلیکی ایله ثریا افنـدینك نه‌یولده تلقی ایلمش اولدقلری واقعـا بزجه اینجه حکم کوتوره‌جك احوالدن اولوب بوایکی کنجـك ایکیسی دخی شـوکوزل قادینك بعدما کنـدی کیلرنده قالمش دیمك اولمسی‌ذاتاً احـمد متین ایله‌آره‌لرنده مقدمه سی پك پارلاق کوریلن‌مناسبتی دها نه‌قدر ایلرویه کـوتوره بیله‌جکی حقنـده کندی کندیلکلرندن برطاقم ملاحظاته کیریشه‌رك بوملاحظـات دخی ایکیسی آره‌سـنده‌کی مناسبتی تأ کید ایده بیلوب ایده‌میه‌جکنی برخیلی دوشو نمشلر ایدیسه‌ده شودوشو . نجه‌لرنده بزم ایچون درکار اولان اهمیتی دها شمدیدن شرح وایضـاحه کیریشمك تکثیر سـوادن بشـقه برشـیئی موجب اوله‌مز . زیرا ملاحظات مذکوره نه‌کبی احواله سـبب اوله‌بیله‌جك ایسـه‌ایلروده احـوال مذکوره عیناً کوریله‌جکنـدن نابـوسم اوله‌رق ویریله‌جك تفصـیلات حقیقةً بیهوده قالور .

سه‌ریغو اطه‌سـنك منتهای شمالنـده سپانی برونی نامیله بر برون‌واردرکه‌انك‌ده غرب جهتنده‌کی‌قوی‌اعلا برتیموریتاغیدر . ایلك بولندقلری یر ایله بومرسا آره‌سنده‌کی مسـافه اون بش اون التی میلدن عبارت ایسـه‌ده روز کارك قـوتی پك آزالمش اولدیغندن ساعتده ایکی بچق اوچ میـل انجـق یابه بیلن ملکـةالبحر اوکون وقت ظهره طوغری مرسـای مذکوره انجـق واصل اوله بیلمش ایدی . غرررررا . . . دیه بتون کمی‌یی صـارصمق درجه‌سـنده کورولتی پـیدا ایدن تیمور اتمق مانوراسی

ذاتاً قلبلرنده کی خلجـان هنوز بالکلیـه مندفع اولمامش بولنان احمد متین ورفقا.سنی او یقودن اویاندیره‌رق شو یله‌اوستون کوری برتوالت اجراسیله جمله‌سی کوکر.ته‌یه چیقدیلر . احمد متین‌نره‌ده‌بولندقلرینی عمر قپودانه سؤال‌ایله کوزلجه‌اوکرندکدن صکره نه‌ئوفاری‌یه :

— هر بلانك هر فلاکتك برده ذوقلی طرفی اوله بیله‌جکنـه احتمـال و یرمیسکز ؟

دیوب‌ده نه‌ئوفاری طرفندن دخی :

— بزه بو بولده‌ده بر حکمت جدیده کوستره بیلورایسه‌کز حقیقةً خارق‌العاده برآدم اولدیغکزی اثبات‌ایتمش اولورسکز!

جوابنی النجه احمد متین‌دیدی‌که :

— دون کیجه‌سزی‌اویله‌خیال‌نوعندن‌بر باشقه کوملك ایله دکزدن چیقاریشم نه‌یه بکزه‌دیککزی ذهنکزده بوله‌بیلور ایسه‌کز شو دوچار اولدیغمز بلیه‌نك‌ده ذوقلی صفـالی شاعرانه جهتنی کندی کندیسـنه میـدانه چیقمش اوله‌رق کورورز!

کرك نه‌ئوفاری کرك دوزمه قوجه‌سی دوشونمکه باشـلادیلر . احمد متین ایسـه کویاصورت‌ظاهره‌ده بونلرك‌قوهٔ‌مخیله‌لرینه یاردیم ایدیـورکبی کورونه‌رك حقیقت حالده ایسه ذهنلرینی تغلیطایچـون دیبور ایدی‌که:

— بوحالی دکزك صـافی و پارلاق صـولری ایچندن بر بیوك وکوزل بالق چیقاران بالقجینك حالنه بکزته‌مزسکز یا! واقعا وجودی کوموشدن یاپلمش کبی پارلاق اولان بالغی صودن چیقارمق ایله او حال اره‌سنده اینجه بروجه‌شبه واراسه‌ده....

دقت نظریه وفکریه‌لرینه اعتمـادمز اولان قارئلرمز احمد متینك شـو تشبیهندن نه‌ئوفارینك نه‌قدر ممنون‌اولمش بوله‌جغنی واوحس ممنونیتـله دوشـونه‌جکی شـیئی دوشونمکه هیچ‌ده قوتی قالمیـه‌جغنی البته اکلارلر . بزایشك‌ایلروسنی خبرویره‌لم که دوزمه قاری‌قوجـه نه‌قدر دوشـوندیلر طاشندیلر ایسـه‌ده نه‌ئوفارینك صـورت تخلیصنی بکزته بیله‌جك هیچ برشی بوله.میوب غایتی نه برصیادك بر ماهیٔ سیم تنی صودن چیقارمـه‌سنه مشابه اوله‌بیله‌جکنده قرار قیلق ایستدیلر . اوزمان احـمد متین دیدی‌که :

— آرقه کزده‌کی کوملکك اینجـه‌لکی بروشقلغی وبونکله برابر شـفافلغی دکز کو پو کنه بکزه‌یه بیله‌جکنی تسلیم ایدرمیسکز؟

نیقولسو — واقعا بر تشبیه شاعرانه اوله‌رق مسلم اوله‌بیلور .

احمد — اوحالده‌بوکو پوکارك‌ایچنده اولان وجـودی‌ده آلههٔ حسـن وجمال اولان وه‌نوسه بکزتمکده‌نه مانع قالور؟

دها شو مقدمه‌جك بيله نه‌ئوفاری‌يی پك زياده ممنون ايدرك :

— « وه‌نوس صورتان دی‌لامر ! » لوحه‌سی ! اويله‌می؟

ديه اظهار بشاشت وارائهٔ محظوظيته مسارعت ايلمش ايدی‌كه فرانسزجه اوله‌رق بوديديكی‌اقردينك عثمانليجه‌سی « زهره‌نك دكزدن چيقيشی » ديمكدر . واقعا بونامله مشهور بررسم لوحه‌سی واردركه معبودهٔ مذكوره‌نك صورت خلقتی ديمك اوله‌رق بياض كوپوكار ايچنده پيدا اولوب ساحله چيقمغه چالشديغنی كوستر . اوروپا تربيه‌سيله تربيه اولمش بولنان بر قادينه نه‌قدر فاحش مبالغه‌لرله مداهنه ايدلسه بنه محظوظ اولديغی كبی نه‌ئوفاری دخی اوقادينلرك الك مكمللرندن بولنديغی ايچون احمدمتينك شومداهنه‌سی البته خوشنه كيدر . زيرا قادينك خيالنده وجودويرمكه باشلامش اولديغی دهابر چوق رومانلرك فی‌الحقيقه وجوده كله‌بيلسی ايچون يالكز احمدمتينی كنديسی مكمليت حسن وجماله‌مفتون ايده‌بيلسی لازم ايدی‌كه ايشته بوحاللر دخی كنديسنه بوموفقيتك مقدماتنی تبشير ايليور .

احمد دخی بوخرده‌لرك كافه‌سنه واقف بولنيور ايدی . بناءً عليه ديور ايدی‌كه :

— هم بومشابهت يالكز حاجه برمشابهت اولمقدن‌ده عبارت دكلدر . اوحالك وقوعه كلديكی محل دخی عينی محلدر .

نه ئوفاری — نه ديديكز ؟ عينی محلدرمی ديديكز ؟

احمد — اويله يا ! واقعا وه‌نوسك بويله دكز كوپوكارندن خلق اولنه‌رق صودن چيقمسی ميتولوژی اربابندن بعضلری قبريس جزيره‌سنده وقوعه كلمشدر ديه يازارلر ايسه‌ده ديكر بعضلری دخی بوراده سه‌ريغواطه‌سنده وقوعه كلمشدرديه يازارلر . صحت كيفيت آرانمق لازم كلور ايسه نهايت شو نقطه اوزرنده قرار قلمغه مجبور اوله‌جغزكه قبريس حقنده‌كی روايت نه‌قدر قوتلی ايسه بوراسی حقنده‌كی روايت دخی تمام اوقدر قوتليدر . ترجيح بزم المزده قالمشدر . اكر سزی دكزدن چيقارمق موفقيت لطيفه‌سی بكا قبريسده ميسر اولمش بولنسه ايدی‌روايتك اوجهتنی ترجيح ايدر ايدم . بوراده ميسر اولديغی ايچون بنجه روايتك دخی بوجهتی مرجح اولمسی طبيعيدر .

شو توجيه وايضاحك نه‌ئوفاری‌يی نه‌قدر ممنون ايتمش اولديغنی بحق تعريف حقيقةً ممكن‌اوله‌مز . اوآنده قادينك يوزينی كورملی ايدی‌كه محظوظيت مغرورانه‌سنك درجه‌سی اكلاشيله‌بيلسون . يعنی ديه

بیلورزکه احمدمتینك آغزندن بو سوزلری ایشتمسنه سبب اولدیغی ایچون حریق بلیه‌سنه بر بلادر دیه باققدن زیاده عادتا بر نعمتدر دیه باققه باشلامش ایدی.

نیقولسو هیچ برشیده اولمدیغی کبی بو میتولوژی علمنده دخی متعمق اولمدیغندن:

— واقعا وه‌نوس نامیله بر معبوده بولنوب کمال حسن وجمالندن طولایی آلهٔ لطافت عد اولندیغنی بیلور ایدیسه‌مده کوپوکدنمی خلق اولندیغنی یاخود قردنمی ایندیکنی وخلقتی قبریسده‌می سه‌ریغوده‌می وقوعه کلدیکنی وسائر حکایه‌لرینی نه ایشتمش ایدم نه‌ده ایشتمش اولسه‌م بیله خاطرمده قالور ایدی. بوکا دائر بکا هیچ برشی صورمیکز!

دیه‌بر اعترافله چکلمش ایدیسه‌ده نه‌ئوفاری ایجه مطالعه اربابی برقادین اولدیغندن وقبریسده زهره‌یه منسوب برمعبد بولنه‌رق برچوق کوزل قادینلرك وقزلرك او معبدده طوپلانوب آلمه‌مذ کوره‌یه وقف عمر ووجود ایتمش اولدقلرینه دائر میتولوژی کتابلرینه درج ایدلمش بولنان شیلری دخی ذهننده جمع ایتمش بولندیغندن احمدمتینك سوزلرینی قولای قولای قبول وتسلیم ایده‌میوب برچوق ملاحظات سردیله بحثی تطویل ایلمش ایدی. احمد دخی قادینی اقناع ایچون برطاقم ایضاحات ویردیکی صره‌ده لزجمله دیمش ایدی که:

— اوت مادام حقکزوار در. حتی او معبدده اجتماع ایتمش اولان دلبرلرك وه‌نوس عبادتی نامیله برطاقم عشاق آغوشنده نصل ذوق وصفایه قویولدقلری دخی میتولوژینك الطف مباحثندندر. لکن بیلمش اولکزکه بویله بر عبادتخانه اشبو سه‌ریغو اطه‌سنده دخی موجود ایدی. قبریسلیلر کندی وه‌نوس معبدلریله نه قدر مفتخر ایدیسه‌لر سه‌ریغولیلر دخی اوقدر مفتخر ایدیلر. اکر آرزو بیوررایسه‌کز برمناسب وقتده سزه میتولوژینك بوقسمنی اوقویی ویره‌یم.

نه‌ئوفاری — بوندن دها مناسب وقتمی اولور؟

احمد — امان مادام! باشمزه کلن فلاکت اوزرینه ....

نه‌ئوفاری بو « فلاکت » کلمه‌سنی ایشیدر ایشتمز احمدك سوزینی کسدی. دیدی که:

— امان الله عشقنه اولسون بوکا فلاکت دیمیکز! باقکز بزی نه قدر اکلندیرر مستفید ایدر برنعمت حکمنی الیور.

احمد — ای یا! فقط ایشمزك بوندن ایلروسنی دوشونمك ایچون اولسون بزه بر مجبوریت کوسترمامشیدر؟

نه‌ئوفاری — حقکزوار اما اکا سز هرنه قرار ویررایسه‌کز بن قبوله حاضرم. بن هرشیئی خوش کورمك فیلسوفیسنه تابعم!

هوسكارقادين احدى دها برطاقم ايضاحات وتأويلات ايله اوقدر لزام ايلدى كه كويا هيچ برحادثه وقوعه كلمامش ده ايشلرى شوزهره حكايه‌سندن عبارت قالمش كبى همان اوحكايه‌يى نقله باشلادى .

*

احمدمتينك نقل ايلديكى وه‌نوس حكايه‌سنك خلاصه‌سى شوندن عبارت اولدى كه « ميتولوژى » دنيلن واوروپا ادبياتنك اس الاساسى اولديغى كبى بردرجه‌يه قدر بزم ادبيات جديده‌مزه دخى تعلق پيداسى محققات مستقبله‌دن اولان بوحكايات لطيفه قارئين عثمانيه‌مزك اغلبى نزدنده همان مجهولات صرفه‌دن عبارت اولديغى ايچون قارئلرمزك بوخلاصه‌يى لذتله تلقى ايده‌جكلرى اميداولنور . ايشته خلاصه بودر :

عرب وعجم كبى ملل ادبيهٔ شرقيه نزدنده « زهره » وقديم يونانيلر عندنده « آفروديته » ديه شهرت شعار اولوب لاتينلر نزدنده « وه‌نوس » تسميه اولنان وسياراتك ده الك پارلاغنه الك كوزلنه علم ايديلن معبوده‌نك خلقتنده خياليون قدما اختلاف ايتمشلردر . سائر برطاقم معبود ومعبوده‌لر رئيس المعبودين ژوپيتردن طوغدقلرى كبى وه‌نوسك دخى ژوپيترايله « اوقيانوسك قزى « ديونه » دن تولد ايتمش اولديغى روايت ايدلمشدركه بوروايته قوت ويرنشى دخى الك قديم شعراى يونانيه‌نك « وه‌نوسى « ديونه‌قزى » ديه‌ده ياد وتوصيف ايلمش اولملرى مسئله‌سيدر . انجق معبودهٔ مذكوره‌نك دكز كوپوكندن خلق ايدلمش اولديغى حقنده‌كى عقيده اغلب اولوب محل خلقتى حقنده‌كى اختلاف دخى بوقاروده ذكراولنمشدر .

ميتولوژى خرافاتى ظاهر حالده برطاقم خيالات شاعرانه واوهام بيهوده‌دن عبارت كبى كورينور ايسه‌ده اديان سماويه‌نك ظهور وانتشارينه قدر ملل قديمه‌نك كافه‌سنك دينلرى بوخرافات اوزرينه مبتنى بولنديغندن هردينك ادباسى شعراسى هزار فن صنايع نفيسه اربابى وسائره‌سى خرافات مذكوره‌يى اكمال ايده ايده او درجهٔ مكمليته وارديرمشلردركه بونلرك ضمنلرينه حقيقةً شايان عبرت وموجب انتباه برطاقم حكمتلر دخى كيرمشدر . مثلا اوزمانه قدر چشم بشرك‌ده عيون معبودينك‌ده برمثلنى دها كورمامش اولدقلرى برملاحت محضه ومحض ملاحت اولانجه لباسى بتون مابه الاستتارى قار كبى بياض صو كبى شفاف دكز كوپوكلرندن عبارت اولديغى حالده حيرت افزاى عيون ناظرين اولديغى و اوحيرتله نزد قدماده مسكن معبودين ديه اعتقاد اولنان آسمانه دعوت وجلب قلنديغى زمان بتون

آسمانیلر « عجبا معبود اعظم بوجمال متجسمی کیمه ارزانی طوته جق ! » دیه منتظرلر ایکن ژوپیتر او حسن وجمال تمثال ذی حیاتنی بوله بوله وولقانه لایق بولمشدرکه بو وولقن اساطیر اولینده جهنم مؤکلی بر معبود اولوب صنعتی جهنمی یاقق واکا آتیله جق اولانلری تعذیب ایتمك اولدیغندن نصل قورقنج بر وجود اولمسنه بو بیله کافی ایکن برده فضله اوله رق غایتده چیرکین ایمش . ایمدی کوزللکك مرتبهٔ غایه سنی چرکینلکك مرتبهٔ غایه سیله برلشدیرمك کبی بر جمع اضداده بتون آسمانیلر شاشمشلر ایسه ده ژوپیتر هر شیئك ظواهرینی بواطننی ده بیلدیکی ایچون آسمانیلره کوسترمك ایستمشدرکه قادین دنیلن مخلوقك الك مقبولی مطلقا الك کوزلی اولاندر اعتقاد اولنمالیدر . بالعکس الك کوزل قادین بتون نوع رجالك مطمح نظری اوله جغندن برده او قادینك خلقتنده عفت و بناءً علیه سوداسنده عصمت بولنمز ایسه کمال حسن وجمالی قوجه سی ایچون عنایت ونعمت اوله میوب بالعکس نقمت ونکبت حکمنی المش اولور . قادین قسمنك الك بیوك مدار مقبولیتی عرضی عفتی عصمتی اولملیدرکه بو مزیتلر ایله اورته حالی کوزل اولان بر قادین وه‌نوس قدر کوزل اولان عفتسزلردن بیله عالی اولور .

ژوپیترك وه‌نوسی و ولقنه لایق کورمسنده‌کی بو حکمت تیز وقتده کندی کندیسنی میدانه قویمشدر . زیرا جمال باکمالنه مغرور اولان وه‌نوس :

— وای بن بو قدر کوزل اوله‌یم ده کوریله کوریله وولقن کبی قاپ قاره شیطاندن دها چرکین بر حریفه لایق کوریله‌یم !

دیه عقلنجه هم ژوپیتردن هم قوجه‌سندن انتقام ایچون صداقت زوجیه خلافنده بر طاقم معاملات هواپرستی وحرکات سوداپرورییه باشلامشدرکه بو تدبیرلریله قدر ومزیتنی اعلا ایده‌جکی ظننده ایکن عکس نتایج ظهوره کلمش واو زمان خرافاتك مجمع آسمانیان اعتقاداولنان محلنده « باشی آچیق ! ... » تعبیرینه سزا کوریله‌جك سفیلهٔ یکانه وه‌نوس اولمش قالمشدر .

نه بیوك عبرته شایان بر حالدرکه عفت وعصمتی بولنده اولمدیغی حالده بر قادین ایشته آلههٔ جمال دخی اولسه‌ینه بر رذیله عد اولنمقدن کندیسنی قورتاره‌میور . زیرا شایان دقتدرکه او زماندن بو زمانه قدر « وه‌نوس » اسمنی همان هیچ بر قادین قبول ایدوب‌ده طاقنمامش و بو اسم و یا خود انك مجازاً اشارت ایده‌جکی معنالر هپ فحش وامراض افرنجیه وسائر بویله ملوث

شيلره اطلاق اولنه كلمشدر . حتى بعض پيران ناتوانه درمان ويرمك اوزره ترتيب اولنان مقويانه دخى طب واسپنچارى لساننده « آفروديز ياق » ديرلركه ينه وه‌نوسك يونانجه اسمندن آلنمشدر .

زهرهٔ آشفته‌نك باشدن چيقارمش اولديغى هوسكاران هوا وسودا ميانده برنجى مرتبه‌يى ينه رئيس المعبودين ژوپيتر احراز ايتمش اولورسه تحفه‌دكلميدر؟ شرق ادباسى نزدنده ژوپيتر « مشترى » ديه مشهور اولوب بو اسم فاعل معبود مرقومك نزده برصاحبهٔ جمال كورسه وصالنه مشترى چيق و يرمك درجه‌سنده هوا پرستلكندن طولايى كنديسنه صفت اتخاذ اولنمشدر دنيلسه مبالغه‌يه حمل اولنماميدر . استبعاد ايدلماميدر . ايمدى وه‌نوسك ژوپيتر ايله اولان مناسبت عاشقانه‌سندن « اوچ لطافت » دنيلن اوچ جميلهٔ لطيفه تولد ايلمشدركه بونلره اوروپاليلر « ترووا غراس » تعبير ايدرلر .

اشبو جميلات ثلثه‌نك ژوپيترك وه‌نوسدن ماعدا سائر بعض معشوقه‌لرندن تولد ايلديكى حقنده‌ده روايتلر وار ايسه‌ده انلر ظن نوعندن ضعيف شيلردر . بو اوچ جسم لطيفك دائما وه‌نوسه ملازم اولملرى‌ده اثبات ايدركه انلر كندى قزلريدر . بو قزلرك بريسنه « آغلايه » ديرلركه « شعشعه » معناسنه‌در . ديكرينه « تاليا » ديرلركه « حضارت » ديمكدر . اوچنجى‌يه دخى « اوفروزينه » تسميه اولنمشدركه « روح افزا » ديمك اولوب بو حالده بونلرك بريسى موسيقى‌يه وديكرى رسمه وبرى‌ده شعر وادبه نسبت ايدلمشلردر . يعنى انسانك روحنه تأثير ايدن لطافتلر بو صورتده اوچه تقسيم اولنه‌رق هر برى‌ده جميلات ثلثه‌دن بريسنه عطف ايدلمشدر . هنوز دوران قدمادن قالمه برچوق هيكل لطيفه شو اوچ لطافتلرى مصور اولوب بونلر قوللرينى بر برينك اوموزلرينه آته‌رق وباجاقلرينى كذلك يكديكرينه لف ايدرك تعبير جائز ايسه « ملتفة الساق والرجل » بروجود مثلث ومتركب تشكيل ايتمشلردركه بوده رسم وموسيقى و ادبيات دنيلن صنايع نفيسهٔ ثلثه‌نك يكديكرندن غيرمنفك اولدقلرينه دلالت ايلمشدر .

دقت اولنه‌جق احوالدندركه زهره‌دن تولد ايدن چوجقلر هانكى بابالرك صلبندن ايتمشلر ايسه اوبابالرك حاللرينه شانلرينه آز چوق مشترك ظهور ايدرلر . بناءً عليه معبود اعظم ژوپيتردن طوغمش اولملرى روايتى البته مرجح اولان اشبو اوچ لطافتلرك اوچى‌ده موزيقه ورسم وادبياتده‌كى روح كبى حقيقةً زمانمزه قدر نفاست محضه اعتقاد اولنه‌كلن و بلكه چوق

كسه‌لر نزدنده سماويلكى بيله معتقد بولنان شيلردركه بونلر دخى انجق معبود اعظمه لايق اوله‌بيله‌جك مولداندرلر. وه‌نوسك ديكر اولادنده دخى هپ بويله پدرلرينك حال وشانلرينه اشتراك ايله برابر البته جاله هوا وهوسه احتساسات شهوانيه‌يه دائر بر استعداد بولنمق لازم كلوركه اودخى وه‌نوسك كنديى احوالندن منعكس تجليات ديمكدر.

ايشته بونقطهٔ نظردن باقلق اوزره وه‌نوسك الك عجيب وغريب مولودى مركور نام معبوددن طوغورمش اولديغى هرما فوريددر. معلوم اولديغى اوزره مركور فصاحت وتجارت ربيسى اولديغى كبى برده خرسزلرك ربيسى اولوب واقعا بعض خرافيون سرقتك‌ده ربى اولمسنى تجارت ايله سرقت اره‌سنده بك بيوك ويقين بر مشابهت اولمسنه حمل ايتمشلر ايسه‌ده بوحمل طوغرى دكلدر. مركور حقيقةً شونك بونك بعض اشياسنى اپچنه اوبنامقله دخى مشهور اولوب بوندن طولايى خرسزلرك دخى پيرى عداولنمشدر. حالبوكه كنديسى غايت كوزل بردلى قانلى اولوب بوحسن وتناسبده وه‌نوسه كرچكدن متناسب دوشمكله اوآفت هوا وهوس مركورى ده كنديه جلب ايليبنجه شومجلو بيتندن تولد ايدن هرما فروديت نام اوغل مخلوقاتك الك كوزلى عد اولنه بيلك درجه‌سنده كوزل ظهور ايتمش ايدى. مركورك يونانجه اسمى « هرمس » اولوب وه‌نوسك اسم يونانيسى دخى « آفرود يتى » اولديغنه كوره مركور ايله وه‌نوسدن تولد ايدن چوجغه بونامك ويرلمسى باباسيله اناسنكناملرى جمع اولنمق صورتيله وقوعه كلمش ديمكدر. حالبوكه ميتولوژينك هرحالندن هرخيالندن برمعنى برحكمت چيقارمق لازم كلديكى كبى ايشته بواسمدن دخى شو معنايى چيقاروب ديمليدركه هرمافروديت باباسنك واناسنك حسن وتناسبنى كنديسنده جمع ايتمش اولديغنه دلالت ايلسون ديه ينه بونلرك اسملرندن مركب ومتشكل براسم ايله تسميه اولنمشدر.

شمدى بوهرمافروديد اركك اولمقله برابر باباسندن‌ده اناسندن‌ده يكان يكان دها كوزل اولديغنى اكلادقيا؟ بركون هرما فوريد صولرى بربيوجك دره تشكيل ايليان غايت لطيف برقايناغه كيروب يقانيور ايمش. اوزمانلر بويله قايناقلرك دره‌لرك دخى بررهؤكلى پريسى صاحبى اولور ايمش كه بونلره « ناياد » ياخود « نه‌نف » دنيلور ايدى. ايمدى هرمافروديدك يقانديغى قايناغك پريسى اومحبوب طاقتفرسايى كورنجه اوقدرعاشق اولمش كه

اويله اولور اولمز وصال ايله تسكين نائرهٔ سودا ايده‌ميه‌رك معبودلره :

— اى معبودلر ! بنى هرمافروديت ايله يكوجود ايدكز !

ديه دعايه باشلامش . عاشق ايله عاشقه ايچون بوندن دها زياده تقرب قابل اوله‌مز يا ! پرينك دعاسى دخى معبودلر نزدنده قبول اولنه‌رق پرى ايله هرمافروديت يكديكرينه درج ودمج اولنمشلر . ايشته بوندن دخى بروجود پيدا اولمش كبى هم اركككى هم قادينلغى جامع ايمش . يعنى « خنثا » دينلن اعجوبه‌نك خلقى ايشته بو صورتله تخيل ايدلمش .

ايمدى بوفقره ايله‌ده شو حكمت تخيل وتفهيم ايدلمشدركه خرسز قسمى نه قدر خلق چالسه چارپسه انجام كار كنديسنك‌ده بلاى مسروقيته دوچار اولمسى محققدر . زيرا ايشته مركور خرسزلرك ربيسى اولديغى حالده‌انك‌ده انجام كار محصول عمرينى بر پرى بوصورتله چالوب وجو-دينى كنديى وجودينه قاتمشدر .

وه‌نوسك اساطير اولين معبودلرينك قرارگاهى ديه تخيل اولنان عالمده نصل بر آفت نصل بر آشفته اولوب قالديغنى شو ژوپيتر ومركورايله اولان مناسبتلرى ميدانه قويمغه كافيميدر ؟ كافى اولسه دخى ايش يالكز بونلردن عبارت قالمامشدر .

اوتمثال ذى حيات ملاحت معبودلرندن باكوسى ده زلفى تلنه بند ايدرك انكله دخى مرجمكى فرونه ويرمش وبومناسبتدن ده پرياپ وايمدن تولدايلمشدر . معلومدركه باكوس شراب وسرخوشلق معبودى اولوب وه‌نوسده كى جماله وه‌نوسده كى احوال آشفتكانه‌يه نسبتله كندى ميلنه اصل شايسته اوله‌جق عاشق دخى باكوس اولمق لازم كله‌جكى دركاردر . باكوسك هيكللرى صقالسز بر كنج آدم صورتنده تراشيده ايدلمشدركه يوزى كولمكده و بر النده اوزوم صالقيمى وديكر النده دخى قدح اتخاذ ايلمديكى براوكوز بوينوزى طوتمقده‌در . تمام سرخوشانه بر وضعيت دكلمى ؟ تمام وه‌نوس كبى برآشفته ايچون‌ده بويله برعاشق لازم كلمزمى ؟ ايشته بويله برانا بابادن تولدايدن چوجقلردن پرياپ دخى بغچه‌لرك و مسيره‌لرك و باخصوص معاشقات غير مشروعه‌نك ربيسى عد اولنمشدركه بوندن دها لايق برحال وصفتى كنديسى ايچون تخيل بيله كوچدر . بو معبودك يورطى كونه‌ينه كندى نامنه نسبتله « پرياپه » ديرلرايدى كه يوم مذكور كلديكى زمان عموم اهالى ايچون صبزنجه‌يه قدر سر-خوش اولمق سفاهتلرك الك حقيقى الك شايعيسى عد اولنورايدى . زيرا او كون فحش دخى مباح اولمق اوزره تلقى ايديله‌رك بوفعل

کریدده الکاشنعی الکارذلی الک مقبول عد اولنور ایدی . ممالك سائره‌دن زیاده کلیه‌ولی بوغازی اوزرنده کائن لاپسکی اهالیسی بو بورطی به رعایت ایدرك بر زمانلر وندیك قارتوالی نصل مشهور ایسه او زمانلر دخی لاپسکی پریاپه‌سی او قدر مشهور ایدی . پریاپك قرنداشی یعنی وه‌نوس ایله باکوسك دیکر اوغلی ایمدن ایسه یالکز مشروعیت جهتیله برفرقی اولمق اوزره ینه سودا وهواری عد اولنور ایدی که کندیسنی پریپاپك تجلیاتنه مظهر ایدنلر رذیل بر زنپرست وزناپرست اولدقلری حالده ایمه‌نك تجلیاتنه مظهر اولانلر ایسه طبعنه موافق کلن برقز ایله تأهل ایدر وسودادن النه‌جق لذتی مشروع اوله‌رق الورلر دیمکدر .

وه‌نوس خانمك اشغالاتی یالکز معبودلر عالمنه ده مخصوص ومنحصر قالمامشدر . برآره‌لق آسمانیلردن تحویل نظر ایدرك اهل زمینه دخی تنزل ایتمشدر بونلر میانندن دخی کندیسنه عاشقلر بولوب چوجقلر تولید ایتمشدر . بو جمله‌دن ده بریسی مشهور تروا پرنسلرندن آنشیزدر که زهره‌نك آنکله اولان مناسبت عاشقانه سندن ئه‌نه نام پرنس تولد ایتمشدر .

ئه‌نه تناسب وجمال ایله برابر سودایه مفتونیت تجلیسنه دخی والده سندن مظهر اولوب حالبوکه فوق الحد دیندارلق ناموسپرورلك قهرمانلق خصائلنه دخی پدرندن وارث اولمش ایدی . بناءً علیه اویله برقهرمان قونمش ایدی که ادیب مشهور ویرژیل « ئه‌نه‌یده » نامیله مفصل ومشروح وبتون لطافت ادبیه ایله مالامال ومشحون برمقاله تنظیم ایدرك زمانمزده تلماق حکایه سنك مظهر اوله‌مدیغی معروفیت ومقبولیت خارق العادیه نائل اولمش ایدی .

تروا محاربه سنده ئه‌نه‌نك کوستردیکی یارارلق ایله برابر حین مغلوبیتنده اختیار باباسنی ارقه‌سنه اله‌رق قاچیرمق کبی ابراز ایلدیکی آثار انسانیت دخی آز قهرمانده کوریلور حالاتدن ایدی . اندن صکره یدی سنه دکزلر اوزرنده چالقانمسی ونهایت ایتالیا طرفلرنده یرلشمسی وحکمدارلغه قدر یول بولمسی وحتی نه‌دن صکره رومالیلرك جدی صایلان روموس وروموسه دخی جد صایلمسی ئه‌نه‌نك جملهٔ اسباب اشتهارندندر .

شو خیال ایله ده بو حکمت تخیل وتفهیم ایدلمشدر که هوا وسودا اکر مقابلنده آنشیز کبی برقهرمان بولنور ایسه نتایج ممدوحه انتاج ایده بیله جك احساس ممدوحه دن اولمق حکمنی اله بیلور . فقط مقابلنده باکوس کبی برسرخوش مرکور کبی بر خرسز بولنور ایسه ینه بونلره متناسب برصورت الور .

وه‌نوسك باشدن چیقاردیغی آسمانیلردن

بريسی دخی جنك وجدال معبودی اولان مارسدر . اندن توليد ايلديكی چوجقلر دخی آرمونی ايله آموردر . آرمونی بر قزدركه يونانستانده نغمه‌كارلغی ايلك ايجاد ايدندر ديه اعتقاد اولنور . آموريعنی سودا دخی هيچ بيومامش برچوجقدركه ايكی قنادلی والنده براوق ايله تصوير اولنمشدر . اما بونك تصوير ايلديكی سودا برعشق محض ومطلق اولوب يالكز برميل وآرزودن عبارت اوله‌رق نتيجه حكم ايتديره‌مز . كوزلری دخی باغلی وياخود بعض هيكللرنده كور اوله‌رق تصوير ايدلمشدركه سودا نره‌يه دوشه‌جكنی كورمكسزين دوشو ويرر ديمك اولوب قنادلی اولمسی دخی قونديغی يردن ينه اوچوب قالقه‌بيله‌جكنه دالدر . هله چوجق اولمسی سودانك دائما طفل مزاج اولديغنی كوستروب النده اوق بولنمسی دخی دائما انسانك يوركنی هدف ايلديكنی اشراب ايلر .

خرافيونك روايتلرندن مستبان اولديغنه كوره وه‌نوس هركيملر ايله برمناسبت سوداپرستانه پيدا ايلمش ايسه كندی كوكلنی عاشقانه ميلدن منع ايده‌بيله‌رك يالكز كندينی سوديرمشدر . عاشقلرينك سوزوكداز عاشقانه‌لريله اكلنوب كنديسی ايسه دردعشق نه اولديغنی تجربه ايتمامشدر . تمام برآشفته‌نك حالی دكلمی ؟

فقط فلك انی ده بومصونيت ايچنده براقامشدر . انی ده اويله بربلای عشقه دوچار ايتمشدركه اوده اوطاتلی درد اوذوقلی بلانه اولديغنی كورمشدر . زيرا آدونيس اسمنده برمعشوقی ايچون خيلی كوز ياشلری دوكمشدر .

بوآدونيس جبل لبنانلی بردلی قانلی ايمش كه حسن وجمالی يوسفانه برشی اولوب وه‌نوس كنديسنی طاغلرده صيدوشكارده ايكن كوروب جان وكوكلدن عاشق اولمش . حالبوكه اوزمانلر مارس دخی وه‌نوسك عاشقی ايمش . وه‌نوسك اصل عشقی آدونيس طرفنه اولديغنی اكلاينجه حس رقابت وغيرت حسدله يانوب طوتشه‌رق بركون كنديسنی يبان جانوری صورتنه قويمش وصيد وشكارده كزينن آدونيسك اوكنه چيقمش . آدونيس بوجانوری صيد ايچون هجوم ايلدكده جانور كنديسنی اويله بر صورتده مجروح ايتمش كه عادتا هلاك مرتبه‌سنه وارمش . وه‌نوس بونی كورنجه اوكوزل صاچلرينی يوله‌رق بوسيم كبی تنی طرناقلری ايله بيرتارق اغلامغه باشلامش . اوقدر اغلامش اودرجه‌لرده كوز ياشلری دوكمش كه نهايت معبود اعظم ژوپيتر مرحمته كله‌رك يلده التی آی برحيات قالمق وديكر التی آی مستور بولنمق اوزره آدونيسه حياتنی اعاده ايتديرمش .

بونده دخی شو حکمت تصور وتخیل ایدلمشدرکه برقادین فحش مجسم بیله اولسه وایشی کوبجی عالمك جانی یاقوب باشنی بلایه اوغراتمقدن عبارت اولەرق کندیسی طاش یورکلی دخی بولنسه البت برکون عشق وغرام اکا دخی خواب وراحتی حرام ایدرك اوقاتی قلبنی یوشاته‌جق وانی‌ده بر کوزلك دام سوداسنه دوچار ایده‌جکدر .

وه‌نوسه اسناداً صورت تخیللرینی بورایه قدر حکایه ایلدیکمز احوال عاشقانه‌نك کافه‌سی ظاهر حالده برافسانه‌دن عبارت بولندقلری حالده هربرینك ضمننده برده حکمت وعبرت مستتر اولدیغی کبی انجام کار وه‌نوسك فحشی قوجه‌سی وولکن طرفندن کورلمسی دخی ایشته‌ینه بویله هم لطیف هم عبرت آمیز اولان خیالات شاعرانه‌دندر . بو وقعه‌نك ایچنده‌ده مارس واردر . وه‌نوس خانم مارس افندی ایله معاشقه ومعانقه‌ده ایکن هیبتلی ودهشتلی وولکن اوزرلرینه کلی‌ویره‌رك بونلری او حالده کورونجه نه‌یاپسه بکنورسکز ؟ نه کبی برتدبیره مراجعت ایلر دیه دوشونورسکز . قوجه موکل جهنم برکوزل تدبیر دوشونمش . همان برباق آغی اله‌رق بونلرك اوزرینه آتدیغی کبی ایکیسی‌ده کرچکدن کرفتار شبکه اولان بالقلر کبی چرپنەرق شاشرمشلر قالمشلر . وولکن دخی بونلری آغ ایچنده اولدقلری حالده اولمپوز لابوب معبود ومعبودلرك قرارکاهنه کتورمش وجمله‌سنك انظار تمسخرینه عرض ایلمش . ارتق اواره‌لق اویله برآسمانی قهقهه پیدا اولمشکه اولمپ طاغلرینی صارصمش . فقط عجبا بحق کیمه کولمشلر ؟ قحبه وه‌نوس ایله قحبه پرست مارسه‌می ؟ بوقسه ینه زواللی وولکنه‌می ؟ بوراسنی اوقویانلرك فهم واذعانلرینه حواله‌دن بشقه طریق کوره‌میورز .

وه‌نوسه اسناد اولنان حکایات لطیفه‌دن بریسی دخی ژونون ومینه‌روا نام معبوده‌لر ایله کوزللك مسابقه‌سنه چیقمسی مسئله‌سیدر . حسن وجمال باکمالی کندیسنده بولمق وسائر بنات نوعنده البته قصور کورمك یالکز بزم شو عالم پایین قادینلرینه مخصوص اولمیوب اساطیر اولینك عالم بالاسی قادینلرنده یعنی آلهه‌لرده دخی موجود اولدیغنی ایشته بو حکایه اثبات ایلر . الحاصل ژونون ومینه‌روا ایله وه‌نوس « سزمی دها کوزلسکز یوقسه بنمی ؟ » دعواسنه قیام ایدرك بونك ایچون یاپدیریلان برآلتون طوپ‌ایك زیاده کوزل اولانه تسلیم ایده‌جك برممیز برحکم آره‌مشلر بوخدمت مهمه ایچون دخی پریامك اوغلی و تروا پرنسی مشهور پارسی بولمشلر . اما نه کوچ مسئله ! ژونون که آلهه‌لرك قرالیچه‌سی عداولنیور ،

معبود اعظم ژوپیترك هم همشیره سی هم ده زوجه سیدر . وولکن کبی مارس کبی برقاچ معبودك ده والده سی . یامینه روا ؟ اوده فنون وصنایع وحرب وضربك و با خصوص عقل وحکمتك معبوده سی که تماقه منورلق ایلدیکی ده مشهوردر . وه نوسك ایسه حال وشانی معلوم !...

بیچاره پاریسی دوشونمش طاشنمش واقعا بو اوچ آلهه نك اوچی دخی بر برندن کوزل ایسه ده جمال باکماله اویله صرف ومحض ومطلق اوله رق عقل وحکمت بلك ده یاقیشق آلهه دیغی کبی ملکهٔ معبودات اولمق درجه سنده کی تعظم دخی اویغون دوشه‌میه جکنی ووه نوس کبی آفت جان وجهان اولمق دها زیاده یاقیشه جغنی دوشونه رك التون طوپی ده وه نوسه شایسته بولوب ویر-مش وشو حکمی ایله ژونون ومینه روانك غضبلرینه دوچار اولمشدر . ایشته معبودات اساطیریه میاننده کوزل وه نوسدن عبارت دکل ایسه ده اصل تمثال جمال وه نوس اولدیغنك قطعیاً قبول اولنمسی دخی بو امتحان اوزرینه حکم ایدلمشدر . بو خیا-لده کی حکمت دخی کوزل اولانك برازده جاذبه سی اولمسی برازده عشوه باز بولنمسی لزومنی کوسترمکدن عبارت اولوب فقط بو سوزلرده کی « براز »لره پك بیوك دقت اولنمق وپك زیاده اهمیت ویرلك لازمدر . عشوه وجاذبه نك هیچلکی برجمال باکمالی عادتا طونوق ومنخسف برحالده براقور ایسه ده « براز » دنیلن درجه یی تجاوز ایدر ایتمز همان کپازه لك مرتبه سنه قدر واری ویرر که کندیسنی بوشیندن قورتارمقله برابر ینه عشوه لی وجاذبه لی اوله بیلمك ایچون قادینك غایت قورناز غایت فطین اولمسی ایجاب ایدر .

شمدی بزم وه نوس خانمی برده جنکاور کورر ایسه کز تحفکزه کیتمزمی ؟ اوت ! مادام وه نوس جوشن جنکاوری یی دخی کیمشدر . ینه شو کوزللك امتحاننده نشانهٔ مسابقه وغلبه اولان التون طوپی کندیسنه ویرمیوب ده وه نوسه ویردیکی ایچون ژونون ومینه روا غضبلنه رق مشهور تروا محاربه سنده ایجاب ایدن اسبابی اورته یه قویمشلردر . بو محاربه یه یالکز بتون یونا-نستان اشتراك ایتمکله قالمیوب معبودلر ومعبوده لر دخی اشتراك ایتمشلردیه تخیل اولنمشدر . ژونون ومینه روا بالطبع تروالیلرك دشمنلریله برلك اولدقلری کبی وه نوس دخی ینه بالطبع تروالیلرك طرفنی طوتمش یعنی پاریسك دشمنلری علیهنه قیام ایلمشدر . حتی برچوق سرکذشتلرده شریکی ورفیقی اولان مارسی ده برابر کتورمشدر . فقط تروا محاربه سنك اك بنام قهرمانی اولان دیومد مارسی ده وه نوسی ده فنا حالده

مجروح ايلديكندن وهنوس ديومددن بشقه درلو انتقام ايدهميوب كنديسنده اولان احتساسات آشفتكانهنك كافهسنى ديومدك قاريسنه نقل وتجلى ايتديرمك صورتيله انتقامنى المشدركه بو تجليدن صكره بيچاره ديومدك زوجهسى كنديسنى ده قوجهسنى ده بالكليه كپازه ايدنجهيه قدر رسواقلردن كنديسنى كيرويه الهمامشدر .

ايشته بورايه قدر حكايه ايلديكمز شيلر وهنوس حكايهلرينك يالكز برقسمى وفقط الك باشليجهلرى اولوب يوقسه كرك معبودلردن كرك بنى آدمدن بو الههنك مناسبت پيدا ايلمش اولديغى ذوات دها بك چوقدركه جملهسنى حكايه ايتمك لازم كلسه برجلد مخصوص تشكيل ايدر واساطيرك همان كافهسنه تعلق اولديغى جهتله كافهٔ خرافات اوليه دخى اوجلده كيرمش اولور .

ايمدى بوقدر مشهور اولان بر معبودهٔ مخيلهيى كنديلرينه نسبت ايتمك دعواسى يونانستانك هر مملكتى هر جزيرهسى ايچون عمومى اولديغى كبى بو دعوالر روماليلره قدرده انتشار ايتمش ووهنوسه هر يرده معبدلر تشكيل قلنهرق برچوقده هيكللرى ياپلمشدركه تناسب اندام وملاحت وجه خصوصنده بو هيكللر هياكل سائرهيه حقيقةً غلبه ايلمشلردر . اما وهنوسه منسوبيتله مفتخر اولان جزيرهلر ايچنده الك حقليسى هپ شو سهريغو جزيرهسى كوريلوركه . ايشته ملكة البحر دخى او جزيرهنك تمام منتهاى شمالنده واحتمالكه وهنوسك ده تمام دكز كوپوكلرى آرهسندن تجلى ايلمش اولديغى نقطهسنده بولنمقدهدر .

*
* *

وهنوس حكاياتى اوليق اوزره يوقاروكى فقرهيه درج ايلمش اولديغمز شيلرك احمد متين طرفندن موسيو و مادام چوقوغانويه ايديلن حكايهنك برخلاصهسى اولديغى فقرهنك ابتداسنده حكايه ايلمش ايدك . بوندن اكلا- شيلوركه احمد متينك سوزلرى بورايه عيناً درج ايدلمش دكلدرلر . خلاصةً هم ده پك خلاصةً درج ايدلمشلردر .

« خلاصةً » ديديكمز شى دخى ايكى درلو برخلاصهدر . برنجيسى احمد متين وهنوسك كرك اشخاص مخيلهٔ سماويه وكرك اشخاص تاريخيهٔ ارضيهدن سائر برچوق ذواتله اولان ماجرالرينى ده درميان ايلمش وحتى او تمثال جمالك الك معروف صنعتكارلر طرفندن قاچ درلو هيكللرى ياپلديغى و بونلردن هانكيسى ازمنهٔ اخيرهده اجرا اولنان حفريات وتحرياتايله الهچوريلهرك اليوم هانكى موزهخانهلرده بولندقلرى وآثار مذكورهنك بوكونكى كونده الك ماهر و مقتدر هيكلتراشلرى رساملرى حيرتده براقهجق مكمليتلرى جهتلرينه قدرده سوق كلام ايلمش.

بولندیغی حالده بزم اوتفصیلاتی هیچ ده یازمامش اولمقلغمز صورتنده برخلاصه درکه اکر بونلری ده بحثه قاته‌جق اولسه ایدك بوقاروکی فقره‌مزك براول قدر دها بیومسی لازم کلورایدی . ایکنجی صورت خلاصه ایسه احمد متینك مثلا بشیوز کلمه ایله ایراد ایلدیکی برشیئی بزم انجق اللی کلمه ایله قید وتحریر ایتمکلکمزدن عبارت اولوب احمدك او کلمات زائده ایله ارقداشلرینه وباخاصه نه‌ئوفاری یه اکلاتمق ایستدیکی شیلری واقعا بزدخی قارئلرمزه ودها طوغریسی برخصوصیت قطعیه ایله قارئه‌لرمزه اکلاتمق آرزوسنده ایدیسه‌کده بونلری اکلاته‌لم دیرایکن صورت افاده‌مزی ادب معصومانه دائره‌سنك خارجنه قدر چیقارمقدن قورقش ایدك .

مقصدك اوجهتی بوراده شو وجهله افاده ایده‌لم که : احمد متین روح افاداتنده نه‌ئوفارینك دخی تناسب وجود وکمال حسن وجالده وبونلره ضمیمه برده ذکاوظرافت وجاذبه و آنده زمانك وهوسی اطلاق اولنمغه لایق بردلبر مکمل اولدیغنی اشراب واحساس ایتمکله برابر بوقدر مکمل اولان بردلبردخی اکرعفت ومعصومیت زینت معنویه‌لریله مزین اولمیه‌جق اولورایسه بنه افکارعالیه وقلوب سامیه اربابی میاننده پرستشکارانه برتعظیمه شایسته کوریلمیه‌جکنی ده تفهیم ایلمکده ایدی . واقعا احمد متین نه‌ئوفارینك ترجمهٔ حالنی هنوز لایق وجهله بیلمیورایدیسه‌ده اوزمانه‌قدر قوجه‌سنه اولان معاملات مزیفانه‌سیله کندیسنه اولان فوق الحد معاملهٔ هوسکارانه وشوخانه‌سندن ماهیت صحیحه‌سنی کرکی کبی اکلامش ایدی .

بوحکایه‌مزده قارئلرمزك نظردقت واهمیتلرینه الك زیاده اعتنا ایله توصیه ایلیه‌جکمز خرده‌لردن بریسی نه‌ئوفارینك احمد متینی کندیسنه جلب ایچون الك بیوك مدار اوله‌جغی اعتقادنده بولندیغی او اوضاع شوخانه او اطوار دلفریبانه‌نك بالعکس احمد متین طرفندن وجودی وقوعی ایستنلمیان احوالدن اولمسی قضیه‌سیدر . نه‌ئوفاری اویله جاذبه‌لی برقادین اولوروا احمده فوق الحد عاشق کورونورایسه احمدی کندیسنه جلب ایده‌جکی قفاسنده بولنمق صورتیله تام اوروپالی تام فرانسز تام پارسلی برقادین اولدیغی حالده احمد متین بالعکس بویله برقادینه مغلوب اولمق دیمك عاشق اولمق دیمك اولمیوب معشوق اولمق دیمك اوله‌جغی وعاشق اولمسی ایچون معشوقه‌سنه پرستش درجه‌سنده تعظیم مجبوریتنده بولنمسنه لزوم کوریله‌جکی اعتقادنده یعنی اسکی شوالیه‌لرده بچه‌رك اصل شرق قهرمانلری حال وطورنده برآدم اولمش ایدی . بودقیق

ونازك مسئله‌یی كندی كندیسنه موازنه ومحاكمه ایلدیكجه ایچندن دیرایدی كه :

— شونه توفاری قدر كوزل قادین حقیقةً نادر بولنور ایسه‌ده انك كوستر- دیكی اطوار شوخانه واوضاع آشفتكانه‌ده قادینلرك چوق بولنورلر . غایتی بوحاللر بوطورلر هپ آلفته‌لك حالی آشفته‌لك طوریدركه بومزیتلرك‌ده قیمت حقیقیه‌لری برقاچ مسكوك آلتون پارچه‌لرندن عبارتدر . اومدور صارابلردن برقاچی هر زمان انسانه بوذوقی حاصل ایدرلر واوقادینلر شو یووارلقلری نرده كوررلر ایسه اورایه قوب قولای مجلوب ومجذوب اوله‌بیلورلر . اما نه‌توفاری كبی بعضلری زنكین اولورلر ایمش‌ده اقچه‌یه اعتبار ایتمزلر ایمش . بوفرق ایله كندیلرینی اوكروه مكروهدن نه‌قورتارمش اوله‌مزلر . اوكروهه منسوب سفیله‌لردن‌دخی برچوغی واردركه كندی كوكللرینك آرزو ایلدیكی آدملرك پاره‌سنه طمع ایتمزلر . سویلن قادین كندی سوداسی اغورنده جان فداسنه قدر لایق اولمیه‌دز . بولیاقت ایسه اوحال وطور ایله ممكن دكل برابر بولنه‌مز . جان فداسی وپرستش درجه‌سنده‌كی بربها ایسه اوشو خلقك اوآشفته‌لكك بهاسی اوله‌مز . كوكلم تختنده جالس برحكمران صاحبقران اوله‌جق اولان دلبر كرچكدن صاحبقران اوله‌رق شمدی‌یه قدرمغلوبیت نه اولدیغنی هیچ كورمامش اولمیدر . بندن بشقه بركسه‌یه مغلوب اولمق شویله طورسون بكا بیله هنوز مغلوب اولمامش اولمیدر . مادام‌كه قلعهٔ دلمی فتح ایده‌جكدر بوفتوحات بوموفقیت ومظفریت اویله مغلوبلرك كاری اولورسه بن‌ده مغلوبلرك مغلوبی برمسكین اولمق حكمنی الورم . بنجه بكر صحیح جسمانی اولمقدن زیاده روحانی بركیفیتدر . اوصفت جلیله‌دخی شمدی‌یه قدر كمسه‌یه حتی بكا بیله مغلوب اولمامش بولنمقدن حصوله كلور . یازیق‌كه بواوروپالی قادینلر طبقات سودانك‌ بك اشاغیلرنده قاله‌رق بوطبقات عالیه‌نك احتساسات مخصوصه‌سنه مظهر اوله- مامشلردر . صورت نازكانه‌ده چاپقین كورونمكی الك بیوك ظرافت صانورلر . اركك ایله یوز یوزه كلدكلری زمان محجوبیت دینلن اونور لطافت انلرك یوز- لرنده اصلا تجلی ایتمیوب قارشولرنده‌كی اركككه اویله كوز دیكه‌رك اوقدر واضح برجرأت هواپرستانه ایله باقارلركه اكر اركك براز كوكل صاحبی آدم ایسه مطلقا محجوبیتك نه كندی طرفنده قالدیغنی كورر .

احمد متینك قادین وسودا حقنده‌كی نظریاتی بوقدر عالی اولدیغنی شوعصرك

دلی قانلیلری ایچون شایان استبعادمی کوررسکز؟ بویله برخطایه دوچار اولماق ایچون دوشونملیسکزکه احمد متین آچ آدم دکلدر. طوق آدمدر. عشق ایچنده شهوت وشهوت ایچنده عشق نه اولدیغنی کشف ایده جك قدر خوارده لك ایدرك مشتهیات نفسانیه جهتندن طویمشدرده بیقمشدر بیله! بناءً علیه اوجهت ملوثه نك کندیسی ایچون ارتق هیچ بر حکمی قالمامشدر. بر حکمی قاله جق اولسه — کندینك ده بر کره کندیسنه دعش اولدیغی اوزره — واسیلیکی نه کونه طوریور؟ قادینی یالکز اونظرله کورنلر ایچون واسیلیکی نه ئوفاری یه بیك قات فائق اولدیغی کبی سائر بیك نه ئوفاری یه دخی فائقدر. انجق کوکلی ذهنی بونقطهٔ پسندیدن پك چوق اعلا ایتمش اولان بر احمد متین ایچون قادینی وه نوس صورتنده دکل مینه روا صورتنده کورمك طالبدر. اکر اوحسن وجمالی مسابقه سنده عفت وعصمت دخی جمالك متمماتندن اوله رق مسابقه یه قونیلوب ده نشانهٔ غلبه اولان التون طوب دخی احمده تسلیم اولنسه ایدی احمد اوکرهٔ زربنی وه نوسه هیچ لایق کورمیوب مینه روایه لایق کورر تسلیم ایدر ایدی.

حتی ایشته نه ئوفاری یه سرد ایتمش اولدیغی تفصیلات میانده شومقایسه ومحاکه بیله موجود ایدی. عیناً دکل ایسه ده مستمع اولان نه ئوفاری یه بوحکمت دقیقه یی اشراب ایده جك قدر یاری آچیق ویاری قپالی بر صورتده ینه اکلاتمش ایدی. انجق تفصیلاتك بودرجه سنه قدر مساعد برزمانی برمحلی انسان شوکتاب صحیفه لری دنیلن برقاچ ساتنی مترو اکلی بویلی ساحه لرده بوله مز. روی دریا کبی واسع وسیاحت زمانی کبی مساعد برزمانده برمکانده تفصیلاتك بودرجه سنه امکان بولنه بیلور.

شوراسنی ده خاطردن چیقارمیه لم که: احمد متین اووه نوس حکایه سنی بوقارودن اشاغی یه قدر بردوزی یه سویلیه رك ارقداشلری دخی شق شفه ایتمکسزین دیکله یی ویرمش دکل ایدیلر. نه ئوفاری وحتی نیقولسو بیله برچوق یرلرنده کاه معترضانه کاه مصدقانه سوزلر آچه رق اوفاق اوفاق محاوره لر بیله وقوعه کلمش ایدی. بومحاوره لرده نه ئوفاری احمد متینك عصمت نسوانه دائر سرد ایلدیکی قاعده لری تصدیق ایتمکله برابر وه نوسك حسن وجمال مسابقه سنده غلبه سنی اصل تأمین ایلمش اولان واوروپا نسوانی نزدنده «قوکه تری» دنیلن جلوه لر کیرشمه لر دخی قادینك جملهٔ اسباب مکملیتندن اولوب یوقسه هیچ کیرشمه سی شیوه سی عشوه سی اولمیان قادینك بربت بی روحدن

فرقی اولمیه جغنی و حتی بی روح دنیلن
هیکلده بیله انی یاپان صنعتکارك درجه سنه
کوره عشوه و کرشمه اطواری یعنی روح کبی
کبی منجلی اولدیغنی درمیان ایلیور ایدی .

نیقولسویه کلنجه: او آدم اپیجه جهلیله
برابر اویله بر نقطه یه باصدی و احمد متینی
اعطای جواب خصوصنده اویله بر مجبوریته
دوشوردی که بوندن دخی احمد متینك بیله
هیچ بر کتابده کورمامش اولدیغی بر طاقم
محاکمات و تدقیقات و انلرك خلاصه سی
اوله رق بر طاقم نتایج حصوله کلدی که یالکز
نه‌ئوقاری بی حیرتده براقمقله قالمیوب احمدك
کندیسی ایچون ده کندی کندیسنه حصوله
کلمی ویرمش بر درس بر کشف حکمنی الدی .
زیرا نیقولسو :

— واقعا شو خرافات اولین بر طاقم
تحف و طاتلی خیاللردن عبارت ایسه ده هر حالده
ماهیتلری شمدی بزم قوجه قاریلرك حاشاری
چوجقلری آوتمق واویوتمق ایچون
اویدوردقلری جن و پری حکایه لری کبی برشی
دکلیدر ؟

دیمش ایدی که بو سؤاله اویله سطحی اوله رق
نه لا و نه ده نعم ایله جواب ویریله مز ایدی .
هر هانکی صورتله جواب ویرلمش اولسه
برده « زیرا » ایله تعلیل ایلمك لازم کلور
ایدی . احمد متین میتولوژی کبی باشلی باشنه
بر علم واسع تشکیل ایلیان روایاتی اویله
قوجه قاری ماصاللریله ماهیت و قیمتده برابر در
دیه حکمه بر درلو وجدانی موافق بوله مدی .
واقعا بك ظاهر حالده و پك سطحی بر صورتده
انلره بکزر ایسه ده قدیمدنبری برچوق ملتلره
معتقدات و دیانتلرینك اساسنی تشکیل ایتمش
وادبیات و حکمیات موضوعه لرینه تمل اولمش
وحالا دخی اوروپا کبی مترقی و متقدم بر قطعه
ده ساکن واوچ درت قومیت ولسان مهمه
منقسم اهالینك ادبیات و صنایع نفیسه
لرینك روحی اولمق اهمیتنی محافظه ایلمکده
بولنمش اولان اساطیر الاولینك اویله
طاندیر باشنده اویدورلمش ماصاللره تشبیه
ایدیله میه جکی غیرتنی الهالدی . دیدی که :

— افندم! میتولوژی علمی تشکیل
ایدن خرافات یالکز بر آدمك محصول فکر
وخیالی دکلدر و اوله مز . زیرا انك هر
فقره سی براز بسط و تمهید ایدیله جك
اولسه عظیم و مکمل بر رومان حصوله
کلور . بو حالده بتکارجه رومانی بر آدمك
اقتدارینه اسناد ایلمك لازم کلورکه اویله
برآدم دخی اوائل اعصاردنبری هیچ
کورلمامشدر . میتولوژی حکایه لری یالکز
بر ملتك ده محصول فکر وخیالی اوله مز
و دکلدر . زیرا حکایات یالکز بر مملکتك
دوائر آفاقی ایله محدود اولمیوب اوزمانلر
معلوم و معروف اوله بیلن دنیانك هر جهتنه
شامل و عمومیدر . مللی معروفه وغیر

معروفه‌نك كافه‌سی بواساطیره اشتراك ایتمشدر. زیرا اسملری یونانجه بشقه لاتینجه بشقه اولدیغی كبی فنیكه وكلدانی وانلردن انتقالاً عرب قدیم وفرس قدیم لسانلرنده دخی واردر. حتی بعض خرافیون هندستان قدیمه چینه قدرده خرافات مذكوره‌یه قدم ویرمشدر. بوخرافاتك بعض جهتلری بعض مملكتلرده وبعض ملتلرده ایجه مختلف ایسه‌ده اساسلرده عموماً بر موافقت ومشابهت كورلمكده‌در. دیمك اولیوركه خرافات مذكوره‌ده هیچ بر حقیقت اولمیه‌رق بونلرك كوستردكلری اشخاصك بر چوغی فی الواقع موجوددر اعتقادنده بولنان خرافیونك سوزلری هزیان واساطیر مذكوره‌نك كافه‌سی خیالی ویالان اولسه‌لر دخی بر كمسه‌نك بر ملتك یالانی دكل عموم نوع بشرك مشترك اولدقلری خیال دیمكدر. حقیقت وخیال اولملرندن ده قطع نظر بونلرك هیئت مجموعه‌سی پیش نظر تحلیل وتدقیقه النسه‌لر كوریلوركه خیالكده بونلردن اعلاسی بونلردن الطف اوله‌مز. انسان اوغلی كندیسنه نصیب اوله‌مدیغی حالده نصلسه دائرهٔ تمنیاتنه كیرمش اولان لطافتلره هپ بو عالم خیالده وجود ویرمشدر. یعنی كندیسنی مادةً اودرجه‌لرده مسعود ومختار ایده‌مامش ایسه خیالاً اولسون او مختارلغه بو صورتله نائل اولمشدر. هله خرافات مذكوره‌نك

كافه‌سنك ضمننده برده موجب عبرت بر حكمت بولنمسی بشقه‌جه بر مزیت دكلمیدر؟ شمدیكی رومانجیلر ایلكدن فنالقدن انسانلره عبرت ویرمك ایچون ایلكی ده فنالغی ده خیاللرنده بیك قات بیولته بیولته یازمیورلرمی؟ مقایسه ایدلسه بونلرك یازدقلری رومانلر خرافات اولیه‌یه نسبةً پك صوغون پك دوشكون قالورلر. خرافات مذكوره‌نك مرغوبیت ومقبولیتنی رد ایده‌جك اولان شی خیالی اولملرندن عبارت ایسه دوشونمیدركه صنایع نفیسه‌سنك كافه‌سنده ایلك تمل دخی خیالدر. خیال اولمسه نه شعر وجود بولور نه رسم نه موزیقه! شعر اكر خیالی مصور اولمز ایسه عادتا تاریخ اولور. رسم اكر خیالی تصویر ایتمز ایسه عادتا طبیعت اولور. موزیقه اكر خیالی تغنی ایتمز ایسه اوده عادتا اصوات طبیعیه‌نك عینی اولمق لازم كلور. انسان یالكز كندی مادیاتیله انسان صایله‌جق ایسه مانه ریالیستلرك دیدكاری كبی بر طوربه ات كیلك عصب وشحمدن ویاخود شوقدر قسم فلانجه جوهر ایله شوقدر قسم فلانجه جوهردن عبارت بر ماده اولور. خیالدركه انسانده مادینك فوقنده بر ماهیت وجوده كتوره‌رك قدر وشرفنی اعلا ایدر. روح ایله بر ماده دكلدر. بر امردر. بر خیالدر.

بنی بشر هر حالنكی مسلك حكمتنه تابع و سالك اولمش ایسه نتیجه‌سی خیالی اومسلكك قوانیننه كوره تصحیح و اصلاح ایتمش دیمكدر. مادیون بیله كندی مسلك حكمتلرنده ینه كندیلرینی خیالدن قورتاره‌مامشلردر. ماده‌وقوت دیدكاری شیلردن واقعا ماده‌ال ایله طوتیلور كوز ایله كوریلور بالهندسه اولچیلور بالحساب حساب ایدیلور جوهرلر دیمك ایسه‌ده یاقوت دیدكاری شی خیالدن بشقه نه‌در؟ عرضیاتك كافه‌سی جوهرلرك فوقنده لطائف محضه‌دن عبارت دكلیدرلركه بونلره دخی خیال اسمی مناسب كورلمیه بیلسون؟ میتولوژی‌یی تشكیل ایدن خرافاته استغنای تام كوستره‌بیلمك ایچون انسانلرك بر حكمت حقیقیه بولنی قطعیاً بولمق نعمتنه مظهریتلری لازم كلور. ایشته اقوام مسلمه بو حكمت محضهٔ حقیقیه بولنی بولمش اولدقلری ایچون میتولوژی‌یه اولان احتیاجلرینی‌ده كسمشلر و مادتا كندی میتولوژیلرینی اونوتمشلردر. اوت! عربك عجمك هندونك تركك تاتارك‌ده میتولوژیلری وار ایدی. بونلر شرف اسلامله تشرف ایدنجه‌یه قدر اومیتولوژیلرینك تعداد ایلدیكی اشخاص مخیله‌یه پرستشده ایدیلر. بعدالاسلام انلری اوقدر اونوتمشلردركه الیوم عرب و عجم میتولوژیسنی یكیدن تشكیل لازم كلسه نتیجه‌سی محاله منجر اوله‌جق برایشده باشلا‌نمش اولور. فقط نصارا بویله دكلدر. نصرانیت صحیحه اوروپالیلر یعنی نصرانیتده متقدم اولان رومالیلر ایله یونانیلر ایچون یك یبانجی برشی حكمتی الدیغندن و اوزمانه قدر ادیان سماویه ایله مناسبتلری اولمیان بوملتلر حضرت عیسانك اصل دین سماویسی ایله الفت ایده‌مدكارندن واقعا اسكی ژوپیترلری مینه‌روالری ژونونلری فلانلری ترك ایتمشلر ایسه‌ده بونلرك یرلرینه ذوات سائرهٔ كنیسائیه‌یی اقامه ایتمشلردر. معبدلرینه میتولوژی پتلرینه بدل فلانجه و فلانجه عزیزو عزیزه‌لرك پتلرینی قویمشلردر. خرافات اولین اشخاصندن هربری بر صنعتك ربی عداولندیغی كبی اعزهٔ كنیسائیه‌نك‌ده هربری بر صنعتك حامیسی اعتبار اولنمشدر. معابده لزومسز یره مومله یاقلمش معابده بته‌موز یقدلر ادخال اولنمش و برطاقم عیش و نوشدن عبارت بولنان حاللر یورطی اتخاذ ایدلمشدركه بونلرك هیچ بریسی شمدی موجود اولان انجیللرده بیله اولمدیغی كبی اصل انجیل عیسویده و انلردن اول اولان توراتلرده و بو كتابلرك مشترك لهلری اولان قوم یهود عندنده هیچ یوقدر. دیمك اولیوركه اون بش یكرمی عصردن بری قدیم میتولوژی‌یی غائب ایتمش اولمق لازم كلسه اوروپاده اوقدر زماندنبری اصل یرلشوب قالان

شی بنه میتولوژیدن عبارت قالمشدر . هله ادبیات وصنایع نفیسه‌لرندن هیچ‌ده چیقما مشدریا ! دینیات خصوصنده‌ده اسکیدن فرقی یالکز اسامیٔ اشخاصدن عبارت قالمشدر .

***

احمد متینك بو صورتده بسط وتمهید ایلدیکی حقایق نه‌ئوفاری‌یی حتی نیقولسویی بیله اوقدر دوچار حیرت ایتمش ایدی‌که بونلر ساعتلرجه مدت دوام ایلیان شو مباحث لطیفه ومهمه‌نك معنوی بریول کبی کندیلری‌نی ارتق ازمکه باشلامش اولدیغنی فرق ایدرك باشلرینی جیب حیرتدن قالدیردقلری زمان اقشام اولوب اورته‌لق دخی قرار دیغی جهتله واسیلیکینك صالونده‌کی فانوسلری یاقغه باشلامش اولدیغنی کورمشلر ایدی .

خوش بوکونکی محاوره‌یه واسیلیکی دخی شاشمش ایدی یا ؟

ثریانك‌ده نظردقتنی بو حال اوزرینه دعوت وجلب ایلدیکی زمان ثریادخی شاشه‌رق :

— کوریورسك‌یا واسیلیکی ! ارتق بکی ایچمکی‌ده اونوتدیلر . وار دوشون‌که جورباجیزك بوقاری‌یه بوقدر نفس توکتمکده بولنمسندن مقصدی نه‌اوله بیلور !

دیه کوزل روم قزینك شو یوزدن متحصل اولان حیرتنی‌ده اصل کندی منافعنه خدمت ایده بیله‌جك برصورته افراغه چالشمش ایدی . فقط واسیلیکینك حالی معلوم اولدی‌یا ؟ نه‌قدر ایچندن پازارلقلی درین بورکلی برشی اولدیغی اکلاشلدی‌یا ؟ اوزمانه‌قدر اصل حال‌درونندن کنج کمه‌جی‌یه برشی سزدیرمش اولوب اولمدیغنی کسدیرمك ایچون کمال احتراز وخوف ایله برقاچ کونلك کیرولره‌قدر قوهٔ حافظه‌سنی ارجاع ایدرك اومدت ظرفنده کندیسنك ثریایه امید ویره‌جك هیچ برحالده بولندیغنی تخطر ایده‌ماسنه مقابل بالعکس ثریانك کندیسنه خوف ویره‌جك برچوق جرأتلی حرکتلرینی وسوزلرینی خاطرینه کتورمکله خوفندن یورکی جوپلادی . بناءً علیه ثریایه شوصوك سوزی‌ده سویلتمکه کندیسی سببیت ویردیکی ایچون کندی کندینی لوم وتوبیخ ایدرك سوزك حسبحالك بوندن دها ایلرویه کیتماسی ایچون حاضرباشلامش وتسریعنه مجبور اولمقده بولنمش اولدیغی ایشلریله اشتغاله قویولدی .

اوت ! واسیلیکی برچوق ایشلره باشلامش وبونلرك جمله‌سنده‌ده عجله‌یه مجبور بولنمش ایدی . زیرا میتولوژی مباحثهٔ مبسوطه وعمیقه‌سی بزم رفقایی یمك یمك درجه‌سنده‌بیله ایقاظ ایده‌مامش اولدیغندن بونلراوچی بردن عقللرینی باشلرینه الدقلری زمان :

— امان بایلیورز. کبریورز !

دیه بیچاره واسیلیکینك اوزرینه هجوم ایتمشلر واودخی آشجی‌یی قارنیایی فلانی صقشدیرمش اولدیغندن بریاندن سفره قوریله‌رق بریاندن‌ده آشجی وموچونك کتوردکاری شیلری استقبال وهربرینی یرلی یرلرینه ترتیب مجبوریتنده ایدی .

بواقشام سفره‌ده اوچ ارقداشلرك لقر. دیلری یولك بوندن‌ایلروسی ایچون نه‌تدبیر بوله‌جقلری ماده‌سنه منحصر قالدی‌که عمر قپودان‌ایله ثریادخی سفره‌ده بولنه‌رق شو سوزه بونلردخی قارشمشلر ایدی . ازجمله عمرقپودان:

— بورادن قورفه‌یه وارنجه‌یه قدر او یله طبیعتجه برقوطره ویاخود واپور بولنوب استیجار اولنه‌میه‌جغی کبی بوسا. حلارده یالکز شیره‌دن بشقه بره پوسته واپورلری‌ده اوغرامزلر. یونان واپورلری ایسه اطه‌لر آره‌سنده کندی‌امور تجاریه. لرینه مخصوص شیلردر .

دیمش‌ایدی‌که بوسوز نه‌ئوفارینك احمد متین‌طرفندن‌ترجمه‌اولنان‌برسوزینه‌نقطه‌سی نقطه‌سنه جواب اولوب کذلك احمدمتین قپودانك بوسوزلرینی نه‌ئوفاری‌یه ترجمه وتبلیغ ایلدیکی‌زمان کوزل مولدوان :

— امان‌یارب ! برقورفه‌یه دها بر هفته‌ده کیده‌میز . بوقدرمدت‌سزی‌راحتسز ایتمك نصل اوله‌بیلور ؟

دیه اعتراض کونه برسوزه کیرشمش ایسه‌ده بواعتراضلرینك هیچ‌ده جدی‌اولمد. یغنی‌والندن‌کلسه قرق‌ییل‌دها ملکةالبحردن بریره چیقمیه‌جغنی احمدمتین دخی اکلایور ایدی. خوش‌اوده کوزل ارقداشنك ارلمسنی ایسته‌میورایدی‌یا!

بناءً علیه :

— ارتق برکره قورفه‌یه وارلمده ایشك اوته‌سنی‌ده اوراده دوشونورز .

دیدیکی زمان نه‌ئوفاری رفاقتنك بوقدر اوزامسنه‌ده ممنون قالمش ایدی .

بزم ملکةالبحر بوکیجه‌یی دخی سه‌ریغو اطه‌سنك منتهای شمالیسنده تیوورله‌مش اولدیغی مرساده یکوردی‌که دون کیجه وقوعه کلمش اولان فلاکتدن طولایی بوکیجه قوطره‌ارکانی غایت بصیرت اوزره حرکت ایدرك‌هله‌لوستروموحاجی چاوش باش طرفده واردیا بکله‌یان طایفه‌یه زحمت وبرمامك ایچون انك بکله‌یه‌جکی نوبتی کندیسی بکله‌مك وفقط او یوماسنه یاردیمی اولسون دیه موچو قاتر بنایله قونوشمق خصوصنده دون کیجه کیدن دها زیاده‌بصیرت اوزره بولندی !

ایرتسی صباح بتون‌قوطره‌خلقی‌اویقو. دن او یانه‌رق قهوه وچای و سوت خلاصه‌سی وتره یاغی کبی شیلردن عبارت بولنان صباح لوازمنی کوکرته اوزرنده

احضار ایلدکلری صره‌ده احمد متین عمر قپودان وثریا ایله روم قلاغوزی‌ده چاغروب کوچك وقیصه برمذاکره‌جکدن صکره قوطره‌یه تیمورالدیردی ویلکن آچدیردی. بوکون روزکارلری یلدیز بوراز اولوب واقعا وزانی غایت آهسته ایدیسه ده کندیلری ایچون بك موافق براستقامت هبوب اولدیغی ایچون ممنون اولیورلر ایدی . بوروزکار ایله برلارغو وضعیتی اله رق ماتاپان برونه طوغری یول و یردیلرکه بو حالده الیوم قولوکیتیا یعنی قباق کورفزی دنیلوب من القدیم لاقونیا کورفزی دیه مشهور اولان کورفزك اغزینی بر یاندن اوبر یانه قطع ایتمکه باشلامش ایدیلر .

ساعتده یدی میلدن براز زیاده‌جه برسرعتله یول الیورلر و هرزمان اولدیغی کبی آیقیرلامقده بولندقلری یرك احوال سابقه ولاحقه‌سنه دائر سوزایدیورلر ایدی . هرزمان اولدیغی کبی بوکون دخی اصل متکلم احمد متین اولوب بوطرفلرك اراضیسی غایت طاغلق وقیالق یرلر اولدیغی وطوپراقدن اکمك چیقاره‌میان اهالیسی غایت فقیر بولندیغنی و بناءً علیه بونلرك تعیش ایچون دکز خرسزلغنه مجبور یتلری بوکونکی برمجبوریت اولیوب قدیمدنبری‌ده اصل مدار تعیشلری اندن عبارت ایدوکنی مقدمةً سرد و بیان ایلدکدن صکره دیدی‌که :

— بوکورفز یونان قدیم تاریخنده پك مشهور اولان اسپارته‌نك لیمانیدر. اوزمانلر بوکا لاقونی کورفزی دنیلور ایدی‌که بو لاقونی اسمی دخی ایشته شو قارشومزده‌کی بیوك شبه جزیره‌نك اسمی ایدی . اسپارته شهری اوشبه جزیره‌نك اورته‌سنده واوروتاس نامیله آقوب بوکورفزه منصب اولان نهراوزرنده ایدی. بو اهالی غایت شجیع وصبور ومتحمل اولوب چوجقلرینی قیشك صوغوق صوده یقامق وقوشمق و آتلامق کبی ریاضات بدنیه‌یه آلیشدیرمق ایله مشهور اولمشلردر. فقط بنجه بونلرك اصل بر شهرتلری واردرکه کندیلرینی سائر اقوام یونانیه‌دن ممتاز ایتمکله دخی قالمیوب علم السنه‌جه‌ده برحکم مخصوص پیدا ایتمشدر . او ایسه غایت قلت کلام اربابی اولملریدر . ممکن اولسه برهجا ایله افاده مرام ایدرلك ایکنجی هجایی سویلمامك ایسترلر ایدی. برزمان یونان اوزرینه سوق عسکر ایدن برعجم سرداری بونلری قورقوتوب امانه دوشورمك ایچون « اکر ملککزی حرباً الورسه‌م سزی شویله قتل عام ایدرم . اکر بکا اطاعت ایدر ایسه‌کز شویله سلامتده قالورسکز . اکر شویله اولورسه بویله اولور. اکر

بويله كيدرسه شويله كلور « ديه بيك « اكر »لى برتهديدنامه كوندرمش بونلر ايسه يازدقلرى جوابنامه‌ده يالكز بر «اكر» كلمه‌سنى يازمقله اكتفا ايتمشلر . يعنى ايراد ايلديكى شيلرك كافه‌سى « اكر » شرطيله مشروط اولوب بوا كرلرك اصلى چيقميه‌جق اولورسه او وعدلرك وعيدلرك ده حكمى قالميه‌جغنى اكلاتمشلر . ايشته اسپارته‌ليلر بو قدر قلت كلام ايله مجبول اولدقلرى ايچون حالا اوروپا لسانلرنده پك آز سوز ايله افادهٔ مرام ايديشه « لاقونيق » ديرلركه « لاقونى اهاليسنه لايق بر صورت مختصره‌ده » ديمكدر .

نه‌ئوفارى — هانيا شو بزم laconi ıue ديه يازديغمز كلمه‌ها ! ديمك اوليوركه بو كلمه‌نك مشتق منهى ايشته درونده سياحت ايلديكمز شو كورفز ايله ساحللرينك اسمى اولان كلمه‌درها ؟

احمد — اوت مادام !

نه‌ئوفارى — امان يارب ! شو فرانسز لسانى‌ده نه قدر عجايبدر . انسان بر كلمه‌يى فرانسزجه‌در ظن ايدر ايكن برده باقاركه فرانسزجه اولمدقدن بشقه يا بر مملكتك ياخود بر شخصك اسمى چيقى ويرركه بو كبى اسماء خاصه بر لسانك كلماتندن‌ده معدود اوله‌مزلر .

احمد — بو حال يالكز فرانسز لسانه مخصوص دكلدر مادام . هر لسانده بونك كبى شيلر واردر . مثلا بزم لسانمزده بيوك ذاتلره وزرايه فلانه « آصفيلرى » ديرلركه بعض مترجملر بونى فرانسزجه‌يه « اقسه‌لانس » ديه ترجمه ايدرلر ايسه‌ده معناجه آره‌لرنده هيچ بر مناسبت يوقدر . زيرا « آصف » بروزيرك اسم خاصى اولمقدن بشقه برشى دكلدر .

قالقدقلرى مرسادن اول طرفده واقع ماتاپان برونه قدر اوتوز ميل مسافه اولوب ملكة البحر بو كونكى كيديشيله درت ساعت ظرفنده بو مسافه‌يى قطع ايده‌بيله‌جكدركه بو حال حركتلرندن ايكى ساعت قدر صكره تمام لاقونى كورفزى اغزينك تشكيل ايلديكى ايچجه واسع بر انكينده بولنمرله‌ده ثابت اولدى . بو انكينده كنديلرينه الك يقين اولان ساحل نقطه‌لرى اون بشر ميللك مسافه‌ده بولنوب حالبوكه بر طرفدن كورفزك ايچنه طوغرى ممتد اولان بعد قرق بش ميل و ديكر طرفدن جنوبه طوغرى امتداد ايليان نظر آفريقا سواحلنه قدر طالوب كيديورايدى .

كيتدكجه ماتاپان برونه تقرب ايلديكلرندن قپودان يوهانو مذكور برونى نه‌ئوفارى‌يه بالارائه شونى ده اخطار ايلديكه :

— ايشته اوروپا قطعه‌سنك اصل قره قسمندن جنوبه طوغرى الك زياده ايلروله‌مش اولان نقطه‌سى بوراسيدر مادام . اوروپا قطعه‌سنده خط استوايه بورادن دها يقين

هيچ برنقطه يوقدر . هم كميجيلری ده اك زياده قورقوتان برنقطه‌در . زيرا بوراده ساكن هوا وساكن دكز فرانسه ايله انكلتره آره‌سنده‌كی پادو قاله بوغازنده‌كی قدر نادر.

نه‌توفاری براز قورقدی . بتی بكزی آتمش اولديغی حالده :

— عجايب ! بولمزك اوزرنده بويله تهلكه‌لی برچيد اولديغنی بيلمیور ايدم .

ديدی ايسه‌ده يوهانو كوزل خانمی تسليه ايچون درحال سوزنده دوام ايليه‌رك ديدی كه :

— خير مادام . ايشته بوكونكی هوامز مجرد طالعكز مقتضاسندن اولملی كه بوراده اندر بولنور هوالردندر . باقكز يلديز بوبراز روزكاری قره جهتندن كلديكی ايچون هيچ دكز پايمیوروكمی‌یی ده بر واپوركبی سوروكله‌يوب كوتوريور . اكر بشقه طرفلردن شدتليجه برروزكار اسه‌جك اولسه بوراده اويله دكز ياپاركه اك بيوك پوسته واپورلرينك ايچنده بيله آياقده طوره‌بيلك ممكن اولهمز .

فی الواقع قپودان يوهانونك حقی وار ايدی . بونی احمدمتين دخی اعتراف وتسليم ايلدی . تمام وقت ظهرده ملكة البحر ماتاپان برونی دونمكه باشلايوب اوزمان دخی واسيليكی سفره چنغراغنی چاله‌رق يولجيلری قوشلق طعامنه دعوت ايلديكندن رفقای سياحت صالونه ايندكلری زمان ماتاپان برونی آرتق كورمز اولديلر ايسه‌ده بروندن دوندكجه روزكار ياندن كله‌رك قوطره‌يی صول طرفه طوغری ياصلاندیرديغی ايچون احمد متين وقپودان يوهانو برونی نصل دونمكده اولدقلرينی اكلامقده وبونی ايكی اراقداشلره دخی اكلاتمقده ايديلر .

فقط سفره‌نك صوكلرينه طوغری‌كيده بووضعيت قالمدی . ملكة البحر طوس طوغری طورمق وضعيت اصليه‌سنی تكرار الدی . سفره‌دن قالقوب‌ده تكرار كوكرته‌يه چيقدقلری زمان بونك سببنی ده كورمشلر ايدی . سببی ايسه ماتاپان برونی بالكليه دوندكدن صكره ملكة البحرك عادتا طوس طوغری شمال‌ه طوغری دومن طوته‌رق قوروني كورفزينه كيرمكه چالشمسی ايدی كه بوحالده روزكار كمينك تا پرووه‌سندن طوغری كله‌رك فرنك كميجيلرينك « پولوپره » يعنی روزكاراوستی ديدكلری كيديش ايله كيديورلر ايدی . بوكيديشدن واقعا تكنه برطرفه ياصلانمز ايسه‌ده‌كی دخی اوقدر يول الهمز . بويله آغر كيتمكدن ايسه برقاچ ووله اوره‌رق دها چابق يول المق جهتی مرجح اوله‌جغنی احمد متين عمر قپودانه اخطار ايلديسه‌ده عمر قپودان :

— ذاتاً بواسطه‌قامتله نه‌قدر كيده‌جكزكه؟ شواوكزده‌كى رەنستاقيانه قدر بويله كيتدكدن صكره صوله‌بوكه‌جكزكه اوحالده وضعيتمز دخى لارغوبه تحول وهيچ اولمز ايسه تقرب ايتمش اولور . قلاغوزك افكارى‌ده بويله كيتمكدر .

ديه قبول ايتدى . قپودان بوهانو بومحاوره‌يى احمددن سؤال ايدرك اكلاديغى زمان اصل مقصدى احمده يارانمق اوله‌رق اوده احمدك رأيىنى ترجيح ايتمك ايستدى ايسه‌ده قلاغوز ترجمه ايله روجه واپتا . ليانجه‌يى مزج ايدرك پيدا ايتمش بولنديغى برلسان ايله اكلاتدى كه بو روزكار ايله ساحلدن اون ميل قدر آچيله‌جق اولورلر ايسه بردها ساحله تقرب كوچ اولوب قاره‌را اطه‌لرينه طوغرى يول ويرمك لازم كلوركه واقعا اودخى بريول اولوب قيصه‌لغى جهتله مرجح دخى اولمسى لازم كلور ايسه‌ده كيده قاميليا بولنديغندن هوانك سرتلكى احتمال كه قادينلرى قورقوته بيلسون .

نه‌ثوفارى بوسوزلرى كنديسنه ترجمه ايتديرمكله برابر روما نيا لسانيله بوهانويه شوروم قلاغوزك ديديكى يولده قورقه‌جق بر تهلكه اولوب اولمديغنى سؤال ايدرك براز زياده‌جه صاللانمقدن بشقه هيچ بر تهلكه اوله‌ميه‌جغنى اكلاينجه :

— سنيور ! بنم ايچون احتراز ايديليور ايسه ايتمسون! براز صاللانمق بنى قورقوتمز . حتى خوشمه بيله كيدر .

ديه احمد متينى ترغيبه باشلامش ايدى . ارتق قادين قورقيوب بوترغيبده بولنديغى حالده احمدك قورقو يوزى كوسترمسى قابل اولورمى‌يا؟ اوده عمر قپودانه امر قطعى ويرمكله‌ملكة البحره شمال غربيدن برقاچ كرته‌دها غربه‌طوغرى ميال بر يول ويرديلركه بوحالده روزكار دخى تمام لارغودن هبوب ايتمكه باشلادى ايسه‌ده كمى انكينه طوغرى آچلدقجه روزكارك شدتى آرتمغه وبناءً عليه طالغه‌لر دخى بيومكه باشلادى .

احمد متين استانبولدن چيقه‌ليدنبرى هوانك ودكزك هنوز بو درجه‌سنى كورمامش اولديغى كبى نه‌ثوفارى حتى مدت عمرنده هيچ كورمامش ايدى . قبيح بودوسلامه‌سنك صاغ جهتندن طوغرى كمى‌يى تعقيبه باشلايان طالغه‌لر ملكة البحره يتيشه‌مدكجه كويا اوفكه‌لرندن آغزلرى كوپوروب كوپوك قوصيورلرمش كبى بر صورت پيدا ايليورلر ايدى . واقعا مبادیده بوطالغه‌لر بزم بوجيلرى ونه‌ثوفارى‌يى بيله بك زياده اكلندرمكده ايديسه‌ده كيتدكجه ايش دها بشقه بر صورت پيدا ايلدى . ارقه‌دن كلن طالغه‌لر واقعا كمى‌يه يتيشه .

ميورلر ايديسه ده اوكده كيدن طالغه لره ملكة البحر صيق صيق يتيشمكه باشلا ديغندن و بونلره يتشدكجه كنديسى امواج مذكوره يى آلتنه آلوب ازمك چكنه مك غيرتنه دوشديكى حالده امواج دخى اصلا مغلوبيت يوزى كوسترميه رك قوجه قوطره يى اوموزلاديغى كبى قالديرى و يرمكده ايديلر . بوحالده ملكة البحر قودورمش بر كحيلانك خدتله شاهلانمسنى آكديره جق برحاله كيرمش ايدى . بر طالغه نك اوزرينه چيقدقجه دها ايلروكى طالغه يه همان اورادن فرلامغه يلتنيورايدى .

واقعا بوحال دخى احمد متينى و كميجيلرى اكلنديريور ايسه ده اولا نه ئوفارى يى قورقوتمغه باشلايوب متعاقباً سنيور نيقولسو چوقوغانو دخى قاريسنه پيرولك صورتى كوسترمكه مجبور اولدى . ايكيسنك ده بكزى كول كبى صولمش ايدى . بر آره لق نه ئوفارى :

— شوكمى يى براز چوريسه ك ده بوقدر صاللانمه مق اولمزمى ؟

ديه جك اولديسه ده دها احمد متينه ميدان قالمقسزين قپودان بوهانو :

— خير مادام ! بو وضعيتى بوزمغه كلمز . بووضعيتده هيچ برجدى تهلكه يوقدر . اما تبديل وضعيت ايتمك لازم كلور ايسه اوزمان براز تهلكه اوله بيلور .

دينجه نه ئوفارى قپودان بوهانونك تهلكه سز كورديكى شوحال ايله برده تهلكه لى بولديغى حالى نظر مقايسه يه النجه اصل ايشك صورت اخراسندن قورقه رق شوايچنده بولندقلرى حالى اهون شر اولمق اوزره ترجيح مجبوريتنه دوچار اولدى .

وضعيت حاضره اوزرينه يولده براز دها دوام ايلديلر . بر آره لق كميجيلرك « اوچرله مه » ديدكلرى اوچ بيوك طالغه لر بربرى اردنجه ملكة البحرك باش طرفندن آلتنه كيرديلركه اكر بونلر اوك طرفدن كلمكده اولسه لر ايدى مصادمه لرى دها شدتلى اوله جق ايديسه ده ارقه طرفدن كلوب قوطره بونلر اوزرينه بينديكى جهتله نوعما مصادمه لرى ده اهون اولمش ايدى . بونكله برابر ايلك كلن طالغه كمى يى قالدير . مزدن اول كنديسى قباروب فضله سى كوكرته يه كيرديكى كبى ايكنجى طالغه نك اصابتى اثناسنده تكنه برنجى طالغه دن قورتيلوب دكزه كومولمش بولنديغندن او ايكنجى طالغه دها زياده كوكرته يه كيردى . بالكز اوچنجى طالغه كيره ميوب تكنه انك اوزرندن آتلارجه سنه برحركتله انى صاوشديردى .

بو اوچرله مه لرك كوكرته اوزرينه هجوملرى نه ئوفارى يى دها زياده قورقو . توب برقاچ كره « امان امان ! » ديه باغرتمش

و قپودان پوهـانو ايله احمد متين بونده قورقـەجق هيچ برشى اولمديغنى تأمينه مسارعت كوسترمش ايسـەلرده تجربەسز لادين ايچون تأمينات مذكورەنك حكمى انجق برتسلى درجەسنده قالوب اوتسلى دخى كندى خوفلرينى ازالەيه هيچ خدمت ايدەمامش ايدى. هله بوندن صكره دكزك حالى كيتدكجه تزيد شدت ايدرك نەئوفارى برقاچ دە استفراغه مجبور اولنجه احمد متين انى قابينەسنه ياتروب قوجەسنى ده يانه نوبتجى براقدى ايسەده حقيقت حالده نيقولسونك يانمغه احتياجى نەئوفاريدن بيله زياده ايدى .

٭٭٭

بوصاليتلى وشدتلى هوا ايله قطع ايدەجكلرى مسافه قرق بش ميل قدر وار ايدى كه ملكةالبحر ساعتده التى بچق يدى ميل حسابيله يول الديغندن يته التى بچق يدى ساعت قدر امتداد ايدەجك ديمك ايدى . واقعا اويله ده امتداد ايلدى يا ! حتى اقشام اولەرق واسيليكينك چنغراغى كمى خلقنى سفرەيه دعوت ايلديكى زمان نيقولسو ايله نەئوفارى يمكه دخى كلەمامش ايديلر . افنديسنك امرى اوزرينه واسيليكى قابينەنك قپوسنى آچەرق باقوب بعده احمدك نزدينه كلەرك :

— انلرك ايكيسنده ده يرلرندن قلدانه جق حاليوق . اولو كبى ياتيورلر !

ديمسيله احمدمتين وايكى قپودان وباش ماكنيست وحساب مأمورى ثريا طعام ايدرك موسيو ومادام چوقوغانوبى يرلرنده ترك ايلديلر .

بونلرك شوطعاملرى نصل وقوعه كلديكنى تفصيله حاجت وارميدر ؟ اوفاق برسياحت بحريەده بولنەرق برازده فورطنەيه تصادف ايتمش اولانلر اوكلرنده نەقدح نەطباق هيچ برشى طورەمديغى جهتله يا « كمان » ديلن ايپلرى كرمك وياخود هركس طباغنى كندى النده طوتمق صورتيله طعام ايدبله بيلديكنى بيلورلر . بو سفره كمانى نه اولديغى « اوروپاده برجولان » نام سياحتنامەمزده تعريف وايضاح ايلمش اولديغمزدن بوراده تكرارينه حاجت يوقدر .

بوكون اقشام اولەرق كونش دخى غروب ايلدكدن ياريم ساعت صكره ملكة البحر غربسو برونى ايله قابەرا اطەسى آرەسنه كيردى كه ارتق اسن روزكار ايچون اوراسى عادتا برليمان اولديغندن ملكةالبحر دخى دكز ايله اولان مبارزەسنه ختام ويرەرك براز نائل راحت وسكون اولەبيلدى . اوزمان موسيو ومادام نيقولسو عقللرينى باشلرينه الەبيلەرك احمد متينك يانته كلديلر . ايكيسى ده دكزسنياه

حتلرينك عليهنده برچوق فكرلر مطالعه‌لر پيدا ايتمش اولدقلرندن بونلری احمده سرد ايتمكه باشلادیلر . احمد ايسه دكزك اصل صفاسی ايشته بويله اوفاق تفك خلجانلی حاللرنده اولديغنی بونلره اكلاتيور ايدی . واقعا نه‌تو قاری شو اوفاق تفك خلجانلر دخی اولمسه دكز صفاسی دها زياده ارته‌جغی رأيندن نكول ايتميور ايديسه‌ده هر حالده بر طاتلی صوكولی اوزرنده وياخود بر نهرده سيا . حتدن زياده متموج ومتحرك دكز اوزرنده سياحتك دها طاتلی اوله‌جغنی‌ده تسليمده بولنيور ايدی .

غريسو ومودون شبه جزيره‌لرينك قارشولرنده قابره‌را وساپيه‌نجا ناميله ايكی اطه واردركه بونلرك آره‌لری پك چوق روزكارلردن امين بر كوزل خليج تشكيل ايدرلر . تمام غريسو قريه‌سی پيشكاهنده‌كی قوی ايسه پك اعلا بر ليمان اولديغندن بتون كمی خلقنك انضمام رأی وافكاريله كيجه‌يی بوراده كچورمكه قرار ويرديلر .

ايرتسی كون دها بوجيلر اويقوده ايكن عمر قپودان فورا يلكن ايدرك بوله چيقدی‌كه نه‌دن صكره بوجيلر دخی اويانوب كوكرته‌يه چيقدقلری زمان كند. يلرينی تمام مودون قصبه‌سی وقلعه‌سی اوكنده بولديلر . مودون قلعه‌سی وندیكليلرك بنا كرده‌لری اولان مواقع مستحكمهٔ قديمه دندركه دكزه طوغری ايلروله‌مش بولنان عظيم بر قيا اوزرنده ياپلمش اولديغی ايچون زمانه كوره تسخيری غير قابل عد اولنان برلردندر . هله قارشوسنده بر كوچك اطه اولوب آنك ده اوزرنده شكل مثمنده ياپلمش بر قوله واردركه هم غايت كوزل هم ده متين ابنيهٔ حربيه‌دندر .

موقعك طبيعت عسكريه‌سنه نظراً مودون قلعه‌سی ناوارين مرسای مشهورينك ايكی قپوسندن بريسنی تشكيل ايدر . بناءً عليه ملكة البحر مودوندن ايچرويه كيروب ده احمد متين كنديسنی ناوارين اوكنده كورنجه بوراده دول متفقه دونمالريله عثمانلی دونماسی آره‌سنده وقوعه كلمش اولان او مشهور وشانلی دووه‌للويی تخطر ايدرك بتون وجودينك توكلری اوربرمش ايدی . اوچ بيوك دولت بحريه‌نك دونماسنه يالكز عثمانلی دونماسنك كفو اوله‌بيلسی قابل دكل ايكن ينه حربدن يوز چويرمييه‌رك بره قدر قيريلوب دوكولنجه‌يه دكين جنك ايدلسی ظاهرده بر مغلوبيت اولمقله برابر حقيقتده بر غالبيت عد اولنه‌جق قدر شانلی وقايع قهرمانانه‌دن دكلميدر ؟

انجق بو احتساساتندن ارقداشلر ينه هيچ برشی سزدیرمدی . بالعكس موقع مذكورك دخی احوال قديمهٔ تاريخيه‌سنه دائر سوزلر ايله اكتفا ايدرك اصل فيرتی

دخی صباح سوتی قهوه‌سی چابی اولمق اوزره واسیلیکینك كتورمش اولدیغی تبسی‌یه کوستردی .

بوكیجه هوا یلدیز پویرازدن تام پویرازه طوغری تحول ایتمش اولدیغندن مودون وناوارین وانك دها ایلروسنده كائن اسكی ناوارین اوكلرنده روزكارك موافقتی دونكیدن پك چوق زیاده ایدی . هله اوكله‌دن صكره بتون بتون كون طوغوشنه طوغری تبدیل استقامت ایلدیكندن برودانو اطه‌سنی كچوب آرقادی‌یه طوغری یول ویردكلری زمان اكرچه بو ساحللر شماله طوغری تحویل استقامت ایتمشلر ایسه‌ده روزكارینه بوردا طرفندن كلدیكی جهتله ملكة البحره یدی سكز میل سرعتنده یول آلدیریبورایدی . اكر بوراده دخی دونكی هوا اسمش اولسه ایدی روزكار اوستی كیتمك دخی كوج اوله‌رق عاداتا اولطه اورمغه مجبوریت الویرر ایدی .

بوكون آرقادی اوكلرینه كلدكلری زمان قوشلق طعامنه باشلادیلر . بو طعامده دخی آرقادینك احوال قدیمه‌سندن بحث آچیلوب قدیم میتولوژی حقنده احمد متین برشرح وایضاحه دها كیرشدی كه بو دخی نه‌نوفاری نظرنده هنوز حل اولنمامش بولنان برمسئله‌نك حل قطعیسی صورتنی الدی . شویله كه :

شمدیكی یونانستان جدید اوزرنده‌كی اهالینك همان هیچ بریسی اسكی یونانیلرك سلاله‌سندن اولمیوب بالاخره شورادن بورادن هجرت وتوطن ایدن خلقك اولادی اولدقلری دركار اولوب فقط آرقادی اهالیسنك اصل یونانیلرك اصللری اولان پلاسژ نسلندن اولدقلری قویاً مظنوندر . ایشته احمد متین بونی شرحه باشلایه‌رق اهالی مرقومه‌نك حقیقةً جری وجنكاور وموزیقه وشعره هوسكار اولدقلرینی حكایه‌دن صكره دیدی كه :

— بوراره آرقادی اسمنك ویرلمسنه سبب معبود اعظم ژوپیتر ایله قالیستودن طوغمش اولان آرقاس نام برنسك بوراده ایلك حكومتی سبب اولمشدر . آرقاس صید وشكاری پك سور ایمش . بركون طاغلرده كزینور ایكن برقوجه آیی‌یه راست كلوب تمام صید ایچون اوزرینه هجوم ایلینجه غائبدن برسس كلوب :

— اولدورمه ! او سنك والده‌كدر !

دیمش . آرقاس بربانی آینك كندی والده‌سی اولمسنه احتمال ویره‌میه‌رك ینه هجوم ایتمك ایستدكده ژوپیترانی دخی بر كوجك آیی حالنه صوقارق ایكیسنی ده آسمانه جلب ایتمش كه بو حالده دب اكبر ایشته آرقاسك والده‌سی قالیستو ودب اصغر دخی آرقاسك كندیسی ایمش . مكر ژوپیتر

اوجه قاللیستویه اینجندیکی ایچون آنی ابی ایتمش ایمش . صکره‌ده انا ایله اوغل آره‌سنده بر مقاتله‌یی منع ایچون ایکیسنی‌ده آسمانه المش ایمش .

نه‌ثوفاری بو حکایه‌یی دیکله‌دکدن صکره :

— حالبوکه سنیور بزم خواجه‌مز بزه فلکیات درسنی ویررایکن دیمش ایدی‌که اجرام سماویه اسملرینك همان کافه‌سی عربجه‌دن ترجمه اولنمش شیلردر . حتی الدبران کبی بعضلرده عیناً آلنمشدر . شمدی سزك حکایه‌کزه باقیلیرسه اسامئ مذکوره‌نك اصللری یونانجه اولمق لازم کلور !

دیه بر ملاحظه سرد ایلمش ایدی‌ده احمد متین دخی بوکا جواباً دیمش ایدی‌که :

— اجرام سماویه‌نك میتولوژی‌یه میتولوژینك اجرام سماویه‌یه تعلقی نه‌قدیم یونانلیلره مخصوصدر نه‌ده بونلره ! اوجه دخی بر نبذه‌سنی سویلمش ایدم‌یا ! بو میتولوژی‌یه بتون ملل قدیمه اشتراك ایتمشلردر . یالکز دب اکبر ودب اصغرك اسملری دکل ثوابت وسیاراتدن همان کافه‌سنك اسملری هپ معابد مخیلهٔ قدیمه‌نك اسملریدر . کواکبه پرستش همان هر ملت قدیمه‌ده کورلمش اولوب بوایسه انلرك معبود ایدندکلری ذوات مخیله‌نك بالاخره کوکب صورتیله سمایه عروج ایلدکلری اعتقاد اولنمسندن ایلرو کلمشدر . بوقسه علوم فلکیه‌نك وضعی کبی قدرت بشریه‌نك همان فوقنده عد اولنه‌جق بر موفقیتی مستقلاً هیچ بر ملته ارزانی کوره‌میز . قدیم فلسطین اهالیسی کلدانیلری فلانلری‌ده بر کنارده هند وچین ملل قدیمه‌سنه طوغری وارکزکه کشفیات فلکیه‌یه بونلر دخی مشترکدرلر . بونلرك‌ده قدیم ومخیل معبودلری ایله اجرام فلکیه آره‌سنده پك بیوك وپك یقین بر تعلق ومناسبت الی الآن کتابلرنده مذکوردر .

قوشلق طعامنی بتوروب‌ده تکرار کوکرته‌یه چیقدقلری زمان احمد متینك ثریایه :

— نره‌لرده بولنیورز مهندس افندی؟

سؤالنی ایراد ایتمسنه مقابل ثریا افندینك :

— تمام درویش اغانك قارشوسنده‌یز !

جوابنی ویرمسی احمد متینده متعجبانه بر طور پیدا ایلمش ایدی . نه‌ثوفاری بونك فرقنه وارەرق استیضاحه دخی مسارعت ایلمسی اوزرینه احمد متین بو اسمك اسماء خاصهٔ عثمانیه‌دن اولدیغنی اکلاتدقدن صکره :

— باقلسه اسامئ جغرافیه‌نك هیچ بر وقت تبدل ایتامسی لازم کلور . زیرا بر اسم کندی مسماسی پایدار اولدقجه اوله‌بیلوب نقاط جغرافیه ایسه اعلام شخصیه قدر سریع الزوال اولمدقلرندن بوندن اوچ بش بیك سنه اولکی اسامئ جغرافیه‌نك حالا باقی

اولملرى اقتضا ايدر . انجق شايان تعجبدر كه حال بويله دكلدر . بوكون موجود اولان يوز بيكلرجه اساميء خاصهء جغرافيه ميانده بيكده برنده بيله ايكى اوچ بيك سنه لك بر قدم يوقدر . ايشته شو اوكنده بولنديغمز كوبه « درويش اغا » تسميه سنى نظرمده بويله بر حقيقت كشف ايلديكى ايچون سوينه رك استغراب ايلدم . بس بللى عثمانليلر زماننده بوراده بر درويش اغا بولنديغى ايچون هركس « درويش اغايه ! درويش اغايه ! » ديه ديه برك ده اسمى درويش اغا اولمش قالمشدر . سائر تبدل ايدن اسملر دخى هپ بويله بر روسيله لر ايله تبدل ايلمشدر .

درويش اغا اسمنه احمد متينك بوقدر اهميت و برمسى اوزرينه نه ئوفارى :

— مادامكه شو اسم سزجه بوقدر اهميتى موجب اولدى ايسترايسه كز هايدى كناره ياناشه لم ده شو درويش اغادن قالمش نه كبى آثار موجود اولديغنى كوره لم .

ديدى ايسه ده احمد متين :

— اصل مقصدمز موره شبه جزيره سنك درونى سياحت ايتمك اولسه ايدى بويله دكزدن كيده جكمزه قره دن سياحت ايدر ايدك . اكر والسقو ياتمامش وانكله برابر سزك قومانيا دخى محو اولمامش بولنسه ايدى قورفه يه و بلكه ده ايلك ايتاليا ساحلنه قدر هيچ بر يره اوغرامز ايدك . لكن شمدى ايكى سفينه خلق يالكز بر سفينه نك قومانياسندن يمكده اولدقلرى جهتله زانطه دن قومانيا دوزمكه مجبور اوله جغز . احتمال كه بوكون اقشامه قدر اورايه واروب يارين دخى اوراده قالورز .

ديه ارقداشنك سوينى رد ايلدى . نه ئوفارى برازدها اصرار ايله :

— اصل مقصدمز يونانستانى كزمك دكل ايسه ياساحلده تصادف ايلديكمز هر نقطه حقنده اوقدر تفصيلات تاريخيه وجغرافيه وميتولوژيقيه وسائره و يرمك لازم كلور مى ايدى ؟

ديمش و احمد متين :

— آجانم! بومهم يرلردن بتون بتون كوزى قپالى وديلى باغلى اوله رق ده كچيله مز يا ؟

ديديكى حالده دخى نه ئوفارى يه قناعت كله ميه رك :

— خير ! او ديمك دكل ! يعنى اصل سياحت ايتميه جكمز يرلر حقنده بوقدر بصيرانه ومدققانه طورانور ايسه ك يا اصل سياحت ايديله جك يرلرده نصل طورانه جغز ديمك ايستمش ايدم .

ديمش ايدى . احمد متين بو سوزه جواباً دخى ديدى كه :

— اصل سياحت ايده جكمز يرلرى نصل كزوب نه يولده تدقيق ايده جكمزى

صکره کوررسکز. شمدیکی حالده سزه شو نقطهٔ مهمه‌یی عرض وارائه ایدرك شو حقیقتی تفهیم ایتملی یم‌که سیاحتی یا بر صورت مدققانه‌ده ایتملیدر یاخود دنیانك هر طرفنی دونوب طولاشسه‌لر بیله آدینه «سیاحت» دییوب عادتا امتعهٔ تجاریه صندقلرینك دنکلر بنك انتقاللری کبی بر انتقال دیملیدر. بو انتقاللردن مادی معنوی هیچ بر فائده وذوق حاصل اوله‌مز. سیاحت دنیلن شیئك اصل فوائد ولذائذ مادیه ومعنویه‌سی ایشته او صورت مدققانه‌ده اجرا ایدیلانلرنده‌در. اکر ارض اوزرنده هرکس بر قویونك حتی بر ارسلانك کزدیکی کبی کزمش اولسه ایدی معارف ومدنیت بشریه‌نك بو سیاحتلردن هیچ بر فائده حاصل ایده‌مامسی ونوع بشرك دخی بر نوع سورو حالنده قالمسی لازم کلور ایدی. بزم کتاب سماویمز اولان قرآن عظیم الشانده «بر یوزنده کزکز. سزدن اول کلنلرك عاقبت حاللری نه اولدیغنی کورکز» دیه فرمان بیوریلورکه ایشته سیاحت بو توصیه‌نك موجب اولدیغی صورت مدققانه‌ده اولور ایسه بیکلرجه سنه‌دنبری قرق اللی مترو طوپراق آلتنده قالان نینوه وبابل وتروا خرابه‌لری وسائر اماکن قدیمهٔ بشریه ومتمدنه‌نك میدانه چیقارلمسی درجه‌سنده منافع مادیه وقطعیه حصوله کلور. دنیانك بر کره شکلنده اولدیغنی اثبات ایده‌جك بر دور ارض سیاحتی نه‌قدر مدققانه اجرا اولنملیدرکه بوندن مقصد اصلی اولان نتیجه حصوله کلسون؟ اویله اولوا اورته یورویی ویرمکله او مقصد حاصل اولور می؟ جهانك خریطه‌سی نصل یاپلدیغنی البته دوشونمشسکزدر. زیرا ...

بوراده نه‌ئو فاری احمدك سوزینی کسدی. فقط جدی بر شی ایچون دکل! تحف بر شی ایچون کسه‌رك دیدی که:

— بنم بیلدیکمه کوره ذاتا یاپلمش بولنان بر خریطه‌یی قوپیه ایتمك صورتیله یاپیلور.

احمد قهقهه‌لر ایله کولدی. دیدی که:

— واقعا شمدی اویله یاپیلیور. حتی مقایسی براز کوچولته‌رك یا بیولته‌رك خریطه یاپلدیغی بیله نوادردن اولوب بویله بر عملیاتده دخی حسابه هندسه‌یه هیچ لزوم قالمیور. پانتوغراف ماکنه‌سیله بر رسمك عینی یا بیولته‌رك یا کوچولته‌رك چیقاریله بیلیور. فقط مادام ایلك خریطه‌یی نصل یاپمش اولدقلری بك زیاده شایان دقت واهمیت بر مسئله‌در.

نه‌ئوفاری — هر سوزکز بر درس حکمتی الیور سنیور! افسانه‌سزی قرق ییل دیکله‌سه‌ه بیقمق بیلیه‌جك. ارتق ایشته بونی ده لطفاً بزه تفصیل بیورر سکز.

مبادیسنده احمد متینی علی العاده بر

خصومت مستهزيانه ايله تلقى ايتمش اولان نيقولسو بو كنج آدمك فضل وكمالنى هر كون هر مسئله حقنده هنوز هيچ ايشتمامش اولديغى شيلرى ايشتمكله مقايسه ايلدكجه حقيقةً اودخى نه ئوفارى درجه سنده دوچار حيرت اولمغه باشلامش ايدى . انجق بو حيرتيله خصومتى تعديل اولنيور ايدى ده اودخى احمدى نه ئوفارى كبى سويور ايدى ظن ايتميكز . بالعكس فضل وكمالنه حيران اولمقله برابر :

— ايشته نه ئوفارى بى اصل بو فضيلت عليه سيله تسخير ايده جك دكلمى ؟ ديمك اوليوركه بنم عليهمه استعمال ايده بيله جكى الك بيوك سلاحى بو حريفك دريا كبى حدو پاياني اولميان شو علميدر !

ديه اصل قلبنده كى خصومتى دها زياده آرتيور ايدى . احمدمتين دخى بونك فرقنده اوليور ايديسه ده ظاهراً هيچ رنك ويرميور ايدى . حتى بوكون دخى نه ئوفارينك احمدى تقدير وثنا ايتمسندن نيقولسونك چهره سنده بو معنايه دلالت ايدن علائم ظاهر اولديغنى احمدمتين بك اعلا كورمش ده ينه هيچ رنك ويرمامشدر . بالعكس ايضاحى مطلوب اولان مسئله يى ايضاحه كيريشه رك ديمشدركه :

— مادام ! خريطه ياپمق ايشى بك اسكيدر . قدماى يونانيان دخى دنيانك خريطه سنى ياپمش ايديلركه اليوم قوپيه لرى كورلدكجه انسانه كولمك كلور . اوقيانوسى بر نهر اعتبار ايله دنيانك اطرافنده جريان ايتديرمك كبى خياللره برده كويا رسمى ياپيلان يرلرك شكللرى او يرلره اصلا بكزه مامك كبى حقيقتلر علاوه اولنه رق او خريطه لرى بو نامه استحقاقدن تجريد ايلر . اندن صكره اصل خريطه ياپمق ايچون مهندسلرك امدادلرينه يتيشن شى مواقع و نقاط جغرافيه نك عرض و طول درجه لرينى بحقٍ تعيين قضيه سى اولمشدر . دونمى اولكى كونمى ؟ ماتاپان برونى بكر ايكن اوروپانك جنوبه اك قريب نقطه سى اوراسى اولديغى سويلنيور ايدى . موقع مذكورك عرض درجه سى تعيين ايدلمامش اولسه و نقاط سائره نك عرضلرى دخى معلوم اوله رق تطبيق ايدلمامش بولنسه بو حكم ويريله بيلورمى ؟

نه ئوفارينك چشم حيرتى پاتلارجه سنه آچلدى . خانقيرمق نوعندن بر صدا ايله :

— اويله ايسه بتون دنيا اوزرنده كى نقاط جغرافيه نك عرض وطول درجه لرى تعيين اولنمشميدر ؟ بو ايسه ممكناتدنميدر ؟

دينجه احمدمتين غايت مهم و معنيدار بر تبسم ايله باشنى صاللايه رق ديديكه :

— اوت مادام . شكل ارضى وصورت سواحلى تعيين ايچون اقتضا ايدن نقطه لرك

كافه سنك عرض وطول درجه لرى تعيين ايدلدكدن ماعدا طاغلرك ارتفاعلرى ودكزلرك عمقلرى بيله اولچولمشدر . شمدى ياپيلان خريطه لر برقاچ عصر اولكى خريطه لرده بكزه مز . عادتا رسم صحيح ارض ديمكدرلر . بونلر اوزرنده ايديلن اشارتلرك هيچ برىسى خيالى و ياخود تصادفى اوله مز . هر نقطه يى هرشيئى يالكز برآدمده دكل برقاچ آدم زيارت و تدقيق ايتمشدرده اونقطه اوشى خريطه اوزرنده اووجهله رسم و تعيين اولنمشدر . ياتصحيح مسئله سنه نه ديه لم كه اصل شايان اهميت شى دخى ايشته بودر . زيرا عرض وطول درجه لرينك تعيينى ايچون ارتفاع القده و نصف نهار اولچمكده قوللانيلان آلات هندسيه ايله طاغلرك ارتفاعلرينى اولچمكده قوللانيلان بارومترولر و دكزلرك عمقلرينى اولچمكده استعمال اولنان صونده لر فلانلر نه قدر اولسه لر انسان يابوسى اولدقلرندن آز چوق خطالرى اوله جغى كبى بونلرى استعمال ايدن آدملرك دخى آزچوق خطالرى اولمق ضروريانددر . بناءً عليه اولجه برنقطه نه صورتده تعيين ايدلمش ايسه صكره كلنلر اوصورتى قبول ايتمكه مجبور بولنمق شويله طورسون بلكه اولكيلرك سهولرينى خطالرينى كنديلرى تصحيحه مجبور اولدقلرينى نظر دقته الهرق اكا كوره چالشمشلر واكر خطالرينى بوله مزلر ايسه « بوله مدق » ديه انى ده قيدو اخبار ايتمك مجبوريتى آلتنه كيرمشلردر .

نه ئوفار بنك حيرتى كيتدكجه آرتيور ايدى . احمد متين براز صولوق آلمق ايچون شوراده توقف ايلدكده قادين ديدى كه :

— امان سنيور ! درلو رنكلر ايله مطبوعلرينى كورديكمز خرائط جغرافيه بوقدر كلفتلر ايله ميدانه كلمشلرها ؟

احمد متين — اوت مادام ! حتى شمدى يه قدر سويلديكم سوزلر ايله اوكلفتك درجه سنى تفهيم ايده بيلمش ايسه م شو امر مهمى بنده بك قولاى كورمش بتورمشم ديه افتخار ايتملى يم . هله سزه شونى سويله يم كه : بالكليه مجهول اولان برقطعه ٔ ارضيه نك خريطه سنى ياپمق نه اوزون نه مشكل برشى اولديغنى مقايسه ايچون زمانمز وقوعاتندن اولان افريقاى وسطى كشفياتنى دوشونملى . شمدى يه قدر سكز اون بيوك كشافلر بوقطعه يى شرقدن غربه شمالدن جنوبه آيقيرلامش بولندقلرى حالده هنوز افريقاى وسطى خريطه سنى اوزرنده بحق تعيين اولنمش نقاط پك آزدر . زيرا هر سياح يالكز كندى كذركاهى اولان طريقلر اوزرنده كى نقاط ممتازه يى تعيين ايده بيلمشلردر . قطعه نك هر طرفى انسان اياغى آلتنده چكنملى واوبله اولوراولمز انسان اياغى آلتنده دكل

ارباب فن اولان آدملر ایاغی آلتنده چکنمشلی که هرطرفی معین اولسون . بکرمی قدر مختلف خریطه‌لر اوزرنده افریقانك ویقتوریا نیانزا کولنی تدقیق وتتبع ایلدم عادتا هیچ بریسنی دیکر بنه موافق بولمدم . هر بری بحیرهٔ مذکوره‌یی بر بشقه صورتده رسم ایدیور . فقط مرمره بالطبق ازاق حزز دکزی کبی بحار وبحیراتی بیك خریطه اوزرنده تدقیق ایتمش اولسه کز الك کوچك برونلره وارنجه‌یه قدر هیچ بر برنده یکدیکرندن فرقلی بر شی کوره مزسکز .

نیقولسو — حاصلی سوزك قیصه‌سی دنیانك معلوم اولان پارچه‌لرینی آدیم آدیم قاریش قاریش کزمشلر . معاینه ایتمشلر دیمك استیورسکز .

احمد — اوت ! همده درلو درلو نقاط نظردن دفعاتله کزمشلر . مثلا بوتابق فنه منسوب اولان بر صاحب اختصاص جهانك هرطرفنده هانکی اوتلر چیچکلر وارددیه سیاحت ایتمش که کزدیکی برلرده هپ کوزلری سطح زمینه منعطف بولنمق طبیعیدر . انلر اصطلاحنجه بویله اولان سیاحتلره « ارپور بزه » دیرلرکه عادتا اوتلامق کبی بر معنایه کلور . واقعا بونلرك شو سیاحتلریله برقو یون یاخود اینکك بر مرعاده اوتلامسی آره‌سنده فرق آزدر .

بعضلری هرطرفك صولرینی تدقیق ایچون کزمش . کیمیسی حیوانات وحشیه واهلیه‌سنی یوقلامش . نتیجهٔ کلام اوروپا وآسیا وآفریقا وآمریقا واوقیانوسیه قطعه‌لرندن جغرافیه بحق معلوم اولان برلر اوقدر مکمل ملوم اوله‌رق طانمشدرکه بز کندی خانه‌مزك هرکوشه وبوجاغنی بوقدر مکمل طانیق دعواسنده بولنه‌میز . بولور ایسه‌ك بیك ممکندرکه اثبات مدعا ایده‌میز .

نه‌ثوفاری ایله نیقولسو بر برینك یوزلرینه باقیشه قالدیلر . واقعا ایکیسنك ده اغزندن حرف واحد چیقمیور ایدیسه‌ده چهره‌لرندن آپ آشکاره آکلاشیلیور ایدی‌که هر بر خریطه‌دنبلن وداثما کوزلر اوکنده بولنان رسملر ایچون هیچ برزمان بوصورتده دوشونمامش اولدقلرینی و بو سوزلری ایلك دفعه اوله‌رق شمدی ایشتمکده بولندقلرینی بربرلرینه اعتراف ایلیورلر .

احمد متین بومبحثك دخی تمه‌سنی شو وجهله اله‌رق دیدی‌که :

— ایشته مادام کزیله‌جك برلری بوقدر مکمل طانیق ایچون دکل بلکه بزدن اول کزمش اولانلرك نه‌قدر مکمل طانیمش وبزه‌ده نه‌قدر مکمل طانتمش اولدقلرینی آکلایه بیلك ایچون سیاحت دنیلن شیئی هیچ اولمزایسه ژان ژاق روصونك

دیمش ویاپمش اولدیغی اوزره پیاده اوله‌رق اجرا ایتملیدر .

نیقولسو بر کوزل سوز سویلکه فرصت بولمش اولدیغی اعتقادیله همان آتیله‌رق

— شو جنوه‌لی دلی حریفمی !

دیدی . احمد متین متأثرانه بر کولومسه‌یه‌رك :

— اوت او جنووه‌لی عقللی حریف !

جوابنی ویردی که احمدك بو سوزندن زیاده اصل طور متأثرانه‌سی نه‌ئوفاری‌یه‌ده نیقولسو‌یه‌ده اکلاتدی که میدان حکمتده وولتر ایله مسابقه ایدن روصو‌یه دلی دیانلر اصل محتاج تداوی مجانیندن عد اولنورلر .

***

بوکون قوشلق طعامندن صکره ودرویش اغا نام محلك اوکنده آچلمش اولان شوسوز غایت براق وموافق هوا ایله اقشام اوزرینه قدر دوام ایدرك ملکة البحر دخی هپ اوکله وقتنده‌کی هوا وسرعتی ایله کیده کیده اقشام اوزری قاناقولو برونه واردی که تمام ژانطه جزیره‌سنك مقابلنده بولنوب دکزه طوغری مقوساً برقاچ میل ایلروله‌مش اولان بو برون یالکز لودوسدن ماعدا هر روزکاره قارشو غایت امین بر لیمان وجوده کتورر . رفقادن بعضلری بوکیجه‌یی شو لیمانده کچورمك رأینده بولندیلر ایسه‌ده عمر قپودان :

— آرتق ژانطه اطه‌سی قارشومزده طورور ایکن یونس بالغی کبی بو قیالره صوقولوب یاتمق اوله‌مزیا ؟ مادامکه بورایه قدر کلدك هنوز اقشام دخی اولمامش بولندیغندن ژانطه‌نك پلوزو لیماننه قدر کیتملی‌یز . اوراسی‌ده بوقدر امیندر . طوپی اون بش یکرمی میللك بر یولدرکه اسن روزکارمز تام پوپامزدن کله‌جکی ایچون ایکی ساعتدن اول اورایه واره بیلورز .

دینجه قپودان بوهانو دخی بو رأیی تأیید ایلدیکندن احمد متین ونه‌ئوفاری وسائره دخی راضی اولدیلر .

واقعا روزکار همان تمام پوپه‌لرندن کلیور ایدی . لکن دکزه اچلدقجه شدتنی آرته‌رق ملکة البحری او قدر سوریور کوتوریور ایدی که احمد متین کیسنك هنوز بوقدر سرعت سیرینی تجربه ایتمامش ایدی . واقعا طالغه‌لر دخی بیوییه‌رك کمینك آرقه‌سندن تعقیب ایدیورلر منجه‌سنه کوپوره کوپوره یوارلانیورلر ایدیسه‌ده ملکة البحر بونلری دائما کیروده براقوب هپ اوکده‌لی طالغه‌لرك اوستنه چیقمغه هجوم ایلیور ایدی .

بو حالده سفینه‌نك ساعتده قاچ میل المقده بولندیغنه دائر یولجیلر میاننده بر بحث آچلدی . التی میلدن مزایده‌یه باشلایه‌رق هر کس

آرتديره آرتديره اون درت ميله قدر وارديرديلر ايسه ده احمد متين سرعتك بو درجه سنى مأمول ايده ميه رك پارا كتسه آتلمسنى امر ايلدى . پارا كتسه كوستردى كه بو ساعت ايچنده ملكة البحر تمام اون بش بچوق ميل قطع ايتمكده در . اما ايش يالكز پارا كتسه ده قالمدى . كونشك غروبندن اول يلوزه ليمانك ايچنه كيرمش بولندقلرندن قاناقواو برونى ايله بو ليمان آره سنده كى مسافه ميللرينى او مسافه يى قطع ايچون مرور ايدن وقت اوزرينه تقسيم ايله بولديلر ا كلاديلر كه ملكة البحر اون بش بچوق ميلدن اشاغى سرعت كوسترمامشدر .

بو كيجه يى زانطه ده بچورمك عمر قپودانك رأيى ايله قبول اولنمش بر كيفيت اولديغى جهتله عمر قپودان بو رأينده اصابتنى كوسترمك ايچون :

— يونان اطه لرينك الك كوزلى بوزا- نطه در . هواسى غايت لطيفدر . يا او ميوه بغچه لرى ؟ بورانك ليمون پورتقالنه نه يافه نك ليمون پورتقاللرى بكزر نه طرابلس غربك . بورانك زيتونه نه كريدك زيتونلرى بكزر نه مديللينك ! هله بوراده بر شفتالى اولوركه ....

ديه زانطه يى مدح وثنايه باشلامش ايديسه ده اوآره لق حاضر بولنان لوسترومو حاجى چاوش :

— به جانم زانطه ده يازى بچوره جك دكلزيا ؟ طوبى بر كيجه قاله جغز . بوقدر باللانديره باللانديره مدح ايتمك ايچون نفس توكتديككه آجيمورميسك ؟

ديتجه كرك عمر قپودان كرك احمد متين تيقظ ايدرك عمر قپودان :

— واقعا يالكز بر كيجه قاله جغز . فقط انسانك وقتى اولملى ايدى ده بوراده بر مدت تبديل هوا ايتملى ايدى . زيرا بورانك صولرى ده غايت مشهوردر . واقعا دره لرى ايرمقلرى يوق ايسه ده قايناقلرى پك چوق صولرى پك خفيف و طاتليدر . باقارسك صافى قايالق بر طاغ اما هر قايانك ديبندن طورنه كوزى آب حيات كبى صولر قايناـ ديغى كبى او قايالقلر ايچنده بعض او يله ده واديلره تصادف اولنوركه هر نوع اشجار مثمره وغير مثمره سيله جنتدن نشان ويررلر .

ديه مدح وستايشه تكرار قويولمش ونهايت حاجى چاوشك :

— سنك قره دكزلى بر لازو ترك ملزى اولديغكى بيلمسه ايدم موره لى اولديغكى ظن ايده جك ايدم . جانم بو زانطه نك مدحنى نه قدرده اوزاتدك ؟

ديمسى اوزرينه عمر قپودان بسبتون تيقظ ايدرك اومدحلره ستايشلره نهايت ويرمش ايدى .

واقعا عمر قپودانك او كيجه زانطه يه كلمش

اولديغنه اصابتي جمله طرفندن تسليم اولندي ايســه ده زانطه نك يلوزه قوينــه كليوب جزيره نك شرق طرفنده كي اصــل زانطه شهري اوكنه كلمش اولســه ايدي اصــل اوزمان اصابت ايدلمش اوله جغي ده ايرتسي كون تحقق ايلدي . زيرا اوكيجه يي دخي برمعتاد مصاحبات واكلنجه لر ايله بولنيانده چكوره رك ايرتسي صباح يولجيلر اوياندقلري زمان كورديلركه درونده بولندقلري ليمان واقعــا محفوظ برليمان ايسه ده ســاحللري يالچين قايا اولوب هيچ برطرفنه صندال ايله ياناشمغه وخارجه چيقمغه امكان يوقدر .

برده بوكون دخي دونكي روزكارك عيني استمكده بولنديغي حالده ليماندن چيقار ايكن روزكار بالكليه مخـالف كله رك وولطه اورمغه مجبـور اولمشلر ايدي . هوانك اويغونسزلغندن طولايي بوو ولطه كنديلرينه اوقــدر زحمت ويرمش ايدي كه يلــوزه بروني طولاشـوب زانطه شهرينـك ياني باشــنده كي راويا ليمـانه قره دن كلنه جك اولسه برساعتده كلمك قابل ايكن بومسافه يي ايرتسي كون تا اقشامدن صكره يه قدر انجق قطع ايده بيلمشـلر ايدي . حتى بويله كيت كيت ينه اوراده حكمنه موافق اولان برسـياحت احمـد متيني بيله بيقـدبروب اوصاندرمش اولديغندن ارقداشلريله تا بو كونه قدر اكسيك اولميان مكالمه لري نه بيله بوكون وهن طارى اولمش ايدى ده زمانك الك بيوك قسمني قاره ده اويقو ايله چكورمكه مجبور اولمش ايدى .

ايشــته هرشيئك برايلكي وار ايســه برده فنالغي واردر حكمنجه واقعا يلكن سفينه لرينك تميزلكي كوروتوسزلكي فلاني مسلم ايسه ده شويله برحالده انسانه برايكي ساعتلك يولي برايكي كونده الديرمق صورتنده برده اويغونسزلغي اولوب بوكانسبتله واپورك شومزيتي انكار اولنه ميه جغي دخي خاطرلردن چكمش ايدى .

تكميــل زانطــه جزيره سي اوزرنده قرق بيك قدر نفوس اولديغي حالده بونك يكرمي بيكي يالكز اصل زانطه شــهرنده ســاكندركه بوندن دخي شهرك غلبه لك وكركي كبي معمور ومترقي بريراولــديغي اكلاشــليور . ذاتاً ليمانه كيردكلري زمان ساحلدن برچوق فنار ولامبه ايشقلرينك دكزه عكس انداز اولملري وبرچوق قادين اركك اهالي صدالرينك وموزيقه نغماتنك ورودي بومعموريت ومــدنيتي اعــلان ايلكده بولنمش ايدى . نه ئوفارى بودفعه كي سياحتدن براز يورولمش اولديغي جهتله :

— سنيور ! برازده اياغمز طوپراغه باصمسون !

ديه احمد متينه رجا ايلديكندن رفقاى سياحت قره يه قدر چيقمغه قرار ويرديلر .

ملكةالبحرك الـٔكوزل كيكى احمدمتين ايلهموسيو ومادام چوقوغانوبى وباتاليهسى دخى قپودان يوهانو وعمر قپودان وثريابى حاملاً زانطه اسكلهسنه تقرب ايلدكلرى زمان اهاليدن برجم غفير اسكلهده طوپلانهرق قرانتنه مأمورى كيجه پراتيقهويريلهميهجكنى و پراتيقهسز اولهرق دخى يولجيلرك خارجهچيقهميهجقلرينى درميانله ايچجه جدى برازعاج يولنى طوتمق ايستمش ايديسهده يونان بحريهسندن چيقمه بر ده اختيار ليمان رئيسى بولنوب وقتيله فرانسه وايتاليا وانكلتره وعثمانلى سواحلنى يك چوق كزمش امور كورمش تجارب پيدا ايلمش براختيار وكامل آدم اولديغندن قرانتنه مأمورينه :

— افندى! بونلرك صورت سياحتلرينه برصفاى بحرى تعبير ايدرلر. بونلرك كيسى نهتجارت كيسيدر نهده پوسته ويولجى كيمى! عادتا برنوع بكلك صايلور. واقعا بكلك كميلر بيله قرانتنه نظامندن وارسته دكل ايسهلرده ايشته اللرنده قرانتنه پاسپورتلرى مكمل اولوب سزدن ايستدكلرى شى يالكز غروبدن صكره دخى برپراتيقه اعطاسندن عبارتدركه بونى دريغ ايتمامليسكز!

ديه برچوق وظيفه آموزانه اخطاراتده بولنديغندن صحيه مأمورى عناد ايدهميوب ملكةالبحر خلقنك قرهيه چيقمسنه ممانعت ايدهمامش ايدى.

بزم رفقاى سياحت ژانطهيه چيقدقلرى زمان بردن بره درونه كيرى وبردكارى مدنيت حالندن خشنود قالديلر. واقعا زانطه بزم ازمير ليمانه بيله مقيس اولهميهجق درجهلرده كوچك برشى ايسهده ييره ليمانه نسبتله عادتا غلبهلك ونظيف وكوزل برشهر عداولنه بيلهجكى كبى استانبولدن چيقهليدنبرى بو قدر جمعيتلى برر كورمامش اولان سياحلرك بوز ينه استعدادذاتيسندن بيلهزياده كولمش ايدى.

برطاقم دليلر يولجيلرك قارشوسنه چيقهرق هر برى بربشقه يولده تكليف خدمت ايلدكلرندن احمد متين بونلرك الك مسن وكاملى كورونن وحتى كنديسنه برازده تركجه سويليان بردانهسنى قبول ايدرك :

— بوراده تلغرافخانهوارايسه و كيجه آچيق ايسه بزى اورايه كوتور!

امرينى ويرمش وواقعا تلغرافخانه بولنوب كيجهدخى نصف ليله قدر آچيق بولنديغندن اواختيارك دلالتيله يولجيلر تلغرافخانهيه كيتمش ايديلر. نه توقارى تلغرافخانهيه نهلزوم اولهبيلهجكنى خاطرينه بيله كتورميور ايكن احمد متين بريسى استانبوله وديكرى مشترك اولهرق اوترانتو

وبرندیزی پوسته مأمورلرینه اولمق اوزره ایکی تلغراف کشیده ایدوب ده کندی نامنه اوله جق مکتوبلرك تارانتویه کوندر- لمسنی توصیه ایلدیکی زمان نه‌ئوفاری وقپودان بوهانو دخی والسقو سفینه سنك احراقی کبی بیوك بربلیه‌یی کرك درسعا- دتده کرك رومانیاده اقتضا ایدن محللره اخبار لزومنی حس ایتمشلر ایدی .

تلغراف مأموری بوتلغرافلر میاننده والسقونك احراقی مسئله سنی کورنجه :

— افندیلر ! بوتلغرافدن حکومتی خبردار ایتمکه مجبورم زیرا بویله مهم برحادثه اولدیغی وحکومتجه مجهول بولندیغی زمان اخبار ایتمك وظیفه‌مزدر .

دیه درحال تلغرافك برصورتنی زانطه متصرفلغنه کوندرمش ومع هذا تلغرا- فلری برلی برینه چکمکدن ینه کیرو قالمامش ایدی .

بوجیلرمز زانطه نك هنوز آچیق واولدقجه منور اولان چارشولرینی کزه‌رك وفقط میوه موسمی هنوز حلول ایتمامش اولدیغی کبی تازه بقله وانکناردن بشقه‌ده اتمغه شایان ترفنده برشی بوله میه‌رق بونلردن بر مقدار ایله برازده تازه بالق مبایعه ایلدکلری حالده ینه سفینه‌لرینه عودت ایلمش ایدیلر . بونلرك ملكة البحره عودتلری اوزرندن هنوز یاریم ساعت مرور ایتمامش ایدیکه یعنی رفقای سیاحت هنوز کیجه چاینی ایچمکده بولنیورلر ایدیکه قره‌یه چیقدقلری زمان قرانتنه مأمورینه کندی وظیفه سنی اوکرتمك صورتیله یوجیلرمز حقنده دخی حسن خدمتی سبق ایتمش اولان لیمان رئیسی برعادی صندال راکباً چیقه کلدی وکوکرته اوزرنده بولنان ثریا افندی‌یی احمد متینك نزدینه کوندروب برلحظه جك کوروشمك ایچون مساعده سنی بعد الاستحصال صالونه اینه‌رك :

— افندم ! بوممکتك غوورنوری (متصرفی) مخصوص عرض احترام ایلر . بواقشام چکدیردیککز تلغرافه نظراً اسه‌ریغو اطه‌سی اوکنده محترق اولمش بولنان برتنزه وایورینك صاحبلری سز اولدیغکز اکلا- شلدیغندن بو ماده‌یه دائر سزدن بعض شیلر صورمغه محتاجدر . بناءً علیه یارین صباح ایرکندن حرکت ایتمامکزی و سز انك اقامتکاهنه قدر کیتمك زحمتنی اختیار بیورمز ایسه‌کز انك طرفندن بورادە سزه‌و یریله جك رویزیته‌یی قبول بیورمکزی رجا ایدر .

دیمش ایدی . بوسوزی احمد متین روبجه اوله‌رق دیکله‌مش اولدیغی جهتله مفهومنی نه‌ئوفاری‌یه فرانسزجه اوله‌رق اکلاتدی . بعده متصرف افندینك شو التماسی قبول اولنوب اولنمامسی حقنده برازمذاکره ایدلدی . مذاکره‌نك مبادیسنده

یونان حکومتنك بو ایشه مداخله سندن هیچ بر فائده مأمول اولهمیه جغی درمیان قلنهرق تکلیف اولنان زیارتك ده قبول ایدلمامسی سویلندی ایسه ده نهایتلرنده زیارتدن هیچ بر فائده اولمسه بیله هیچ اولمز ایسه بر یونان غوورنوری ایله کوروشلمش اولمسی خوشه کیدهجکندن لیمان رئیسنه موافقت جوابی ویرلدی .

بو کیجه هر کس یرلی یرینه چکلدیکی زمان نهنوفارینك کیج وقته قدر کوزلرینه اویقو کیرهمامش ایدی . ذاتاً برقاچ کوندنبری شوخ مشرب مولدوان بو صممهسنك احمد متین حقنده کی احتساساتی بشقهلشمش وکیجهلری بو ذاتی کندی خیالنده بولدقجه بیولتمکه باشلامش اولدیغی کبی بالخاصه بو کیجه احتساساتی دها زیاده منبسط اولهرق :

— بو کنج عثمانلی حقیقةً فوق العاده بر آدمدر . وقوف ومعلوماتنه وهر حال وشانندهکی تربیهسنه نزاکتنه نظراً بو آدمه « عثمانلی » و « ترك » و « مسلمان » دیمکه انسانك دیلی وارمیهجغی کلیور . زیرا شمدی یه قدر المش اولدیغمز معلوماته کوره ذهنلرمز بو اسملری باربار جاهل ظالم کبی صفتلر ایله مترادف دیه تلقی یه میل ایتمش ایدی . بو آدم الك فاضل اوروپالیلر کبی بر شی ! بر مکمل اوروپالیدن بر فرقی وار ایسه اوده یالکز عفت فوق العادهسندن عبارتدر . اکر بر اوروپالی اولهایدی شمدی یه قدر بکا بیك دفعه اعلان عشق ایدرك بنم ده کوکلمی جلب ایچون بیك درلو یالتاقلقلره مسارعت ایتمسی لازم کلور ایدی . اوروپا قطعهسی اوزرنده کزوب کوردیکم یرلرده بویله کنج ودینج اولهرق هیچ بر آدمه تصادف ایتمدم که ایکنجی ملاقاتده عشقدن سودادن بحث ایتمکه باشلامسون . هله اوچنجی دردنجی ملاقاتده جسارت الدیغی تکلیفلره قارشو قیدسزلق ایله مقابله ایدهجك اولسهم یا بنم طوینه-وسزلغمه مرحمتسزلکمه حکم ویررلر یاخود کندیلرینه قیهجقلرندن بحثله رجالرینی تهدید درجهلرینه قدر وارد یررلر . بو کنج عثمانلیده ایسه بو یولده بر طور بیله کورهمدم !

یوللو بیك درلو ملاحظاتدن صکره احمد متین حقنده نصل بر حکم ویره بیلهجکنی ده بیلهمیه رك :

— بنی کندی ذوقنه موافق بولمامش دیهجك اولسهم و برقاچ دفعه حکمه تقرب ایلمش اولدیغم وجهله کندی کوکلی اصل او کوزل روم قزندهدرده انك ایچون بکا اهمیت ویرمیوردیسهم یا بنی رفاقتنه قبول ایله بو نجه کلفتلری اختیارینه سبب نه اوله بیلور؟ یالکز بنی دکل بنم خاطرم ایچون

اون اون ایکی کشی بیده قبول ایدرك انجق کندی خلقتنه کافی اولان شو مینی مینی سفینه‌نك حضور بنی راحتسزلکه تحویل ایتمشدر که بوکا اویله ساده‌جه بر مهمانوازلق دنیله‌مز . مع هذا نه‌دنیلملی ؟ آه بو معمایی نه‌یولده حل ایتملی ؟

دیه‌اوزون اوزون درین درین تأملاته باش اوردیغی حالده ذهناً هیچ بر نقطه‌اوزرنده قرار قیله‌میور ایدی . یوزی کوزی آتشلر ایچنده قالوب شقاقلرنده کی طمارلر کمال سرعت وشدتله اوره‌رق قولاقلری دخی اوغولدا . مقده اولدیغندن یاتدیغی یتاق ایچنده بر درلو راحت بوله‌میور ایدی شو دقیقه‌یه قدر کرك احمد متین وکرك کمی خلق طرفندن زوج مشروعی اولمق اوزره طانینان نیقولسو دخی یانی باشنده یاتمقده اولوب نه‌ثوقاری بو بیچاره‌یی ذاتاً آدم برینه قویمامقده بولندیغی حالده احمد متین ایله عقد رابطهٔ رفاقت ایده‌لیدنبری حریف اوقدر کوزندن دوشمش ایدی که حتی بر وقتلر بو آدمی نصل اولوب‌ده جداً سومش اولدیغنه‌ده شاشمغه باشلامش ایدی .

اویله یا ! نه‌ثوقاری کبی هیچ بر شیئه احتیاجی اولمیان بر شوخ مشربك بر آدمی جداً سومه‌سی ایچون‌ده او آدمی سائر بالجمله انسانلره فائق بولمسی لازم کلوب حالبوکه شمدی احمد متینه قیاساً نیقولسویی علی العاده آدملردن بیله کرکی کبی اشاغی بولمغه باشلامش ایدی .

بو کیجه‌یه قدر بو قادینك کندی احوالنده نه‌قدر تبدل کورمش اولدیغنی شرحه کیریشه‌جك اولسه‌ق بو تبدله قارئلرمزك پك زیاده استغراب ایده‌جكلرینه شبهه ایده‌میز . زیرا قادینك کندیسی دخی استغراب ایتمکده ایدی . انجق قریباً مسئله‌نك بو جهتی اولانجه قوتیله میدانه چیقه‌جغندن تفصیلاتك بو جهتیله شمدیدن صحیفه‌لر طولدیرمغه لزوم کوره‌میورز .

ایرتسی کون واقعا ملکة البحرده عزیمته دائر هیچ بر کونه تدارك کوریله‌میوب اکا بدل بر بیوك آدمك قبولنه دائر تهیات کورلمکده ایدی که بو دخی کمینك هر طرفنی غایت اهتمام ایله سیلوب سوپورمکدن وطایفه‌یه دخی کاملاً چاشیر دکشدیرتوب یکی روبه‌لر اکسا اولنمقدن عبارت ایدی الافرانغه ساعت طقوزده یعنی وقت ظهردن اوچ ساعت اول اوچ چفته منتظم بر صندال راکباً زانطه متصرفنك کلدیکی کورلدی که بو صندالك دخی اولیمانده قره‌غول سفینه‌سی وظیفه‌سنی ایفا ایتمکده بولنان بر یونان اوسقونه‌سندن النمش اولدیغنی عمر قپودان حکم ایلدی .

زانطه متصرفی اولان ذات هنوز اوتوز یاشنه وارمامش بر کنج ایدی که

یونانستانده مجلس مبعوثان انتخاباتنه قاتلقده بولنان انتریغهلر ومقام اقبال ومأموریتده بولنان هیئت وکلایه ایدیلان طرفدارلقلر اوزرینه بویله کنج یاشلرنده ایکن اك بیوك مقاماته واصل اولمق ممکن اولدیغنی بیلنلر بوذاتك ده کنجلکی حالنده مهم بر سنجاق متصرفلغنه قدر یول بولمش اولدیغنه تعجب ایتمزلر. غوورنور افندی براز فرانسزجه دخی بیلیور ایدیسهده یونانستانجه معارف عمومیهنك یالکز ملی قسمنه اهمیت ویریلهرك مأمورین خارجیهدن ماعدا مأمورین سائرهجه معارف خارجیهسنه چندان اهمیت ویرلمدیکی ایچون پك چوق امثالنك کورلدیکی اوزره بوذاتك فرانسزجهسی دخی اولندروف اصولی کبی یالکز بعض ضروری کلاملری ایجهده یاکلشلر ایله سویلیهبیلمکدن عبارت اولدیغی پك چابق اکلاشلدی. بناءً علیه احمد متین بویله کوتو بر فرانسزجه ایله قونوشمقدن ایسه غوورنور افندی ایله رومجه کوروشمهیی ترجیح ایلدی.

غوورنورك سوزلرندن اکلاشلدیغنه کوره مکرسه یغو اطهسی پیشکاهنده والسقو واپورینك یاندیغی جوار کویلردن وسواحلی قاچاقجیلردن محافظهیه مأمور اولان کمرك قولجیلری طرفندن کوریلهرك اك یقین تلغراف مرکزلری واسطهسیله آتیهیه بیلدیرلمش واورادن دخی تلغرافله هر طرفه اجرای تبلیغات اولنمش ایسهده یانان واپور هانکی بایراغه منسوب وکیمك مالی اولدیغنه دائر هیچ بر خبر النهمدیغی کبی حریقك نهصورتله وقوعه کلدیکی ایسه بسبتون مجهول قالمش. بوحالده احمد متین اکلادی که متصرفك کوستردیکی تلاش وغیرت واپوری یاقان جانیلری بولمق ارزوسندن نشأت ایتمش بر کیفیت اولمیوب بلکه اوواقعهیه دائر الدیغی معلوماتی آنندهده داخلیه نظارتنه تبلیغ ایدرك براثر رویت کوسترمش اولمق هوسنه مبنیدر. بونکله برابر حریقه دائر اقتضا ایدن معلوماتی اصلا دریغ ایتمیهرك قارئلرمز بوبابده نهقدر معلومات پیدا ایدهبیلمشلر ایسه متصرفی دخی اونسبتده واقف وخبردار ایلدی.

زانطه متصرفی ملکة البحرهده بولندیغی مدت کندیسنه نهیولده اکرام ورعایت ایدلدیکنی اوزون اوزادییه تعریفه احتیاج کورمیز. بو اکراملر بورعایتلر احمد متین ایچون بر وارلق کوسترمك دیمك اولوب انك ضمننده‌کی افتخاردن ایسه پك بیوك لذت الدیغی جهتله اکر بر بیوك پرنس کندی کیسنه بر رویزیته ویرمش اولسه ایدی نهقدر عزت واکرام ایده بیلور ایسه انی تمامیله متصرف حقنده دخی اجرا ایلدی. اصل شورامی قارئلرمزه شایان اخباردرکه هرکس کندی خانهسنه کلن

مسافرلره خانه‌سنی وخانه‌سی خلقنی منتظم كوسترمكدن مفتخر ومتلذذ اولور ایسه‌ده بوحال بحریون عندنده بش اون قات زیاده‌در. حتی بكلك كیلرده كلن مسافرلر بعضاً طوپلرك ویاخود ماكنه‌نك اوزرینه بیاض مندیللرینی سوره‌رك مندیلك اصلا كیرلنماسی درجه‌سنده نظافتلر آرارلركه كمینك صاحبی ویاخود قوماندانی شو بوقلامه‌لرده نه‌قدر مظهر حسن موفقیت اولور ایسه اونسبتده مفتخر اولوب عكس حالنده دخی ینه اكا معكوساً متناسب برصورتده ملول ومحزون اولور.

بوزمانه‌قدر زانطه جزیره‌سنه انكلیز فرانسز ایتالیان وسائر ملل بحریه‌دن پك چوق دكز صفاسی مراقلیلری درلو درلو یاتلر قوطره‌لر یاوللر اسقونه وسائره‌لر ایله كلمش اولدقلری حالده عثمانلی نامنه هنوز ایلك دفعه اوله‌رق احمد متینك ملكة البحر ایله واصل اولمش بولنمسی دخی غوورنورك بوزیارتی مناسبتیله برصورت مخصوصه‌ده تزیید اهمیت ایلیان احوالدن عد اولنمشدر.

ملاقاتك صوكرینه طوغری غوورنور افندی اواقشام طعامنی كندی باب حكومتنده جمله‌جه برلكده ایتمك وبعده اشراف مملكتی كندیلرینه پره‌زانته ایتمك كبی بر آرزوده دخی بولندی ایسه‌ده احمد متین ونه‌نوقاری بوآرزویی قبول ایده‌جك اولسه‌لر بعده كندیلری دخی مقابله ایتمكه مجبور اوله‌جقلرینی وحالبوكه غوورنورك شخصنده بوقدر اهمیته لیاقتنی اثبات ایده‌جك بر مزیت دخی اولمدیغنی كورنجه بعدالظهر یوله چیقه‌جقلرینی بیان ایله عفوینی رجا ایلدیلر ومع هذا شویله بر تكلیف نازكانه‌یه نائل اولدقلری ایچون غایت نازكانه وقدرشناسانه تشكرلر دخی ایلدیلر.

***

فی الواقع بوكون بعدالظهر ملكة البحر زانطه لیماننده حركت ایلدی. لیمانده اكثریسی تبعهٔ دولت علیه‌دن اولان رومرك كمیلری بولنه‌رق مجرد ملكة البحر ایچون سنجاق چكمش اولدقلرندن لیماندن چیقیلور ایكن اوچ دفعه سنجاق ایندیریلوب قالدیرلمق صورتیله رسم سلامك دخی ایفاسندن غفلت ایدلمدی كه بحریون ایچون بوسلام ماده‌سی الك زیاده اهمیت ویریلن شیلردندر.

برقاچ كوندنبری استقامتجه آز تحلفات ایله اسمكده بولنان روزكار بوكون كون طوغوشی استقامتنی‌ده جنوب شرقی‌یه طوغری برقاچ كرته ایندیرمش اولدیغی حالده اسمكده بولندیغندن زانطه لیماندن كفالونیه اطه‌سنه طوغری یول ویرن ملكة البحرك یلكنلرینی تمام لارغو حالنده شیشیر-

يور ايدى كه برقوطره ايچون اك يولك سرعتى تأمين ايليان دخى بو وضعيت اولديغى مسلمدر . بوكون ملكة البحر شو روزكار ايله ساعتده اون ميل ياپديغى حالده هيچ بر طرفه ياتميه رق كويا بر اوسقور وماكنه سيله تحريك اولنيورمش كبى طوس طوغرى كيديور ايدى . هوا ايسه بلوطسز دومانسز رطوبتسز غايت لطيف بر حالده بولنديغندن كوكرته اوزرنده بولنانلر بو سياحتك لطافتنه طويه ميه يورلر ايدى .

زانطه ليماندن كفالونيه اطه سنك جنوب شرقيسى منتهاسنى تشكيل ايليان سقالا برونه قدر يكرمى بش ميل بر مسافه بولنوب ملكة البحر بو مسافه يى ايكى بچوق ساعتده قطع ايلمشدر كه صول طرفنه طوغرى نظر انداز تماشا اولان يوجيلر سقالا برونى تشكيل ايليان او عظيم و يوكسك سياه قيالرى كمال حيرتله كوزدن كچوردكارى زمان صاغ طرفدن اولانجه اضواء زرينى بو قياره اصابت ايتديرن اقشام كونشنك يالكز قيالرى دكل بتون كائناتى آلتون يالديزلره مستغرق ايلديكنى ده بشقه جه بر حيرتله تماشا ايليورلر ايدى .

اقشام تقرب ايلدكجه روزكار دخى قيوتدن دوشمكه باشلادى . ثريا ايله عمر قپودان كفالونيا ساحلنه يقين كيتمك ايستميوب كيتدكجه سواحل مذكوره دن تباعد ايتمك اوزره طوغريدن طوغرى يه نه آكى اطه سى اوزرينه طوغرى يول ويرمشلر ايدى كه بو اطه يه « كوچك كفالونيه » نامى دخى ويرلمش اولمسندن ده اكلاشيله جغى اوزره كفالونيانك شمال شرقيسنه ياپشمشجه سنه قريب بر اطه اولوب آره يرده كوزل بر قنال تشكيل ايلمشدر . بو اطه نك ده منتهاى جنوب شرقيسنده بولنان آيانى ليماننه طوغرى يول ويردكارندن كونشك غروبندن صكره بو ليمانه واره بيله جكارى حقنده ثريا و عمر قپودانك ايتدكارى بر تخمين واقعا پك طوغرى چيقدى .

كفالونيا ساحلندن ولوكه اوزاجق اولسون مرور ايلدكارى اثناده احمد متين بر معتاد جزيره نك احوال جغرافيه و تاريخيه سنه دائر ارقداشلرينه خبرلر ويرمكده اولوب بالخصوص كه صاغ طرفده بولنان لهپانت كورفزى اوكلرينه كلدكارى زمان بو موقعده وقتيله عثمانلى دونماسنك عظيم بر اوروپا قوۀ متفقۀ حربيه سنه قارشو ايتمش اولديغى محاربه يى حكايه يه باشلادى كه بو حكايه هر عثمانلينك طمرلرنده كى خونى جوش ايتدرن غليانه كتوره جك حكايادن اولديغى كبى حتى نه ئوفارى و نيقولسو اوزرنده بيله عظيم تأثيرى كورلدى . بناءً عليه نه ئوفارى ديدى كه :

— جانم عثمانليلرك كرك بحراً كرك

براً كوردكارى وقوعات وكرك غالباً كرك مغلوباً قازاندقلرى شان وشرف جهانده هيچ برملتده كورلمامش اولديغى حالده سزك موزه‌لركزده ميدانلركزده وسائر دائمى صورتيله انظار عموميه پيشكاهنده بولنان يرلركزده نه‌دن بووقوعاتى اكديره جق آثار مخطره بولنمز؟ حالبوكه ملل سائره‌ده برديكيلى طاش برهيكل يابغه‌مدار اولسون ديه الك كوچك وقوعاتى بيله اعظام ايدرلر. معلوماً برملت ايچون غالبيت ده شاندر مغلوبيت‌ده! قهرمان اوليان برملت هيچ برزمان مغلوبيت نه اولديغنى تجربه ايده‌مز.

قادينك بوسوزى اوزرينه احمدمتين درندن بركوكس پچوردى. ديدى‌كه:

— مادام! بومسئله نك توجيهى اوزون اوزادى يه تأويلاته ايضاحاته عرض احتياج ايلر. بن ايسه لپانت محاربهٔ بحريه سنك تخطريله اوقدر متأثرم كه سوز سويلكه اقتدار بوله‌ميورم.

نه‌ئوفارى — تأثراتكزك بويله عجز درجه‌سنه وارمسندن حقيقةً محزونم سنيور! سزه بوعجز هيچ ياقيشق آلميور. بن سزى حلال المشكلات اولمق اوزره تلقى ايديبورم. عجزكزى كورنجه ظن ايده‌جكم كليوركه اومسئله حقيقةً قابل حل اوليان مسائلدندر. حالبوكه مسائلك قابل حل اوله‌مامسى وتعبير آخرله ميدانده قابل حل اوله‌ميه‌جق مسائل دخى بولنمسى يالكز بنى دكل نوعيت بشريه‌يى بيله دوچار يأس ايده‌جك احوالدن كورلميدر.

احمد بوسوز اوزرينه دها درندن بركوكس پچيردى. ديدى‌كه:

— اومادام! اويله ايسه بلا تردد حكم ايدكزكه نوع بشر حقيقةً آجيغه سزاوار كوريله‌جك درجه‌لرده مأيوس اولمليدر. زيرا يالكز بومسئله دكل حلى قابل اوله‌ميه‌جق مسائل دها پك‌چوقدر. انلره نسبتله بومراق ايلديككز مسئله‌نك حلى اسهل اموردندر.

نه‌ئوفارى — اويله ايسه كرم ايدكز سنيور. هرملتك برچوق آثار مخطره‌سى اولديغى وهرملت بوكا زياده‌سيله هوسكار بولنديغى حالده سبب نه اوله‌بيلوركه عثمانلى ملتى كبى جداً وحقيقةً الك معظم الك شانلى برملت جداً مستحق اولديغى بوآثار مفخرته هوس ومراق ايتمامشدر.

لقردى لقردى‌يى تعقيب ايتمسى اوزرينه احمدمتين قدرت كلامنى جمع ايلدى. براز تأملدن صكره ديدى‌كه:

— مادام! انسانى حال عاديسندن چيقاروب احتساسات معالى پرستانه‌سنى برسكر معنوى درجه سنده منبسط ايده بيله‌جك اولان وقوعات اويله وقوعات

عادیه‌دن اولمیوب مطلقا ظهورلری نادر اولان اعاظم وقوعات اوله‌بیلورلر.

نه‌نوفاری — اویله‌یا! مثلا بوکون دخی کونشی کورمکه موفق اولدق دیه او موفقیتك یادینی تأیید ایچون بر هیکل وضع اولنه‌مز یا؟

احمد — حالبوکه عثمانلی ملتنده هر بری بر بیوك ملت ایچون مدار فخر اوله‌جق و یادینی تأیید ایچون علامت رکزینه شایان کوریله‌جك وقوعات اوقدر چوقدر که عادتا بونلر وقوعات عادیه‌دن عد اولنمق لازم کلمشدر. مثلا بایزید اول نام پادشاهمزك مدت سلطنتی اون درت سنه قدر اولدیغی حالده اوقاتلرندن قطع نظر بالذات اشتغال ایلدکلری بیوك محاربه‌لری یکرمی‌یه وارمشدر. بر سنه‌ده برچوق محاربهٔ عظیمه ایدرکه تشبثات و موفقیات حربیه‌نك بو کثرتنه بزده تصادف اولنه‌بیلور. بو حالده وقوعات عظیمه بزم ایچون عادتا وقایع عادیهٔ روزمره حکمنی المش اولور. بر وقعهٔ عظیمه ملل سائره نزدنده اولدیغی کبی ملتك نظر حیرتنی جلب ایتمز که انی اونوتمامق ایچون هیکللر علامتلر رکزینه لزوم کورلسون. ملل سائره‌ده بر محل بر بیوك وقعه‌یه موقع اولور ایسه اوراسی مطلقا بر زیارتکاه اولور. اورایه مطلقا بر یادکار وضع ایدیلور. بزده دخی بو قاعده‌یه رعایت لازم کلسه ملت عثمانیه‌نك هر قاریش یرینه بر علامت قویمق اقتضا ایدر ایدی. زیرا دور استیلامزده خطوه بخطوه ایلرولندکجه هر خطوه بر وقعهٔ عظیمه اولمق اوزره آتلدیغی کبی بالآخره دور وقوف و انحطاطمزده بعض کنار ممالکزدن رجعت لازم کلدکجه بو رجعت خطوه‌لرینك‌ده هر بری بر وقعهٔ عظیمه اولمق اوزره آتلمشلردر. ایشته عثمانلی ملتی اوقدر چوق امور کورمش بر اصیل و نجیب عائله حکمنی المشدر که وقوعات کرك موجب سرور و حبور و کرك مستلزم یأس و فتور اوله‌جق صورتده نه قدر عظمتلی اولورسه اولسون او ملت نجیبه‌یه موجب حیرت اوله‌جق درجه‌لرده تأثیر ایتمز اولمشدر. اما حقیقة بویله‌در. نیکبولی ملحمه‌سی کبی وقعه اولمش که سروری اولور اولمز قلوب ضعیفه اربابنی مرك شادی‌یه اوغراته‌بیلور ایدی. بزه اوقدر بیوك تأثیری اوله‌مامش. قوصوه و بالخصوص انقره وقعه‌لری کبی وقایع دخی اولمش که موجب اولملری لازم کلن یأس و فتور اولور اولمز قلوب متینه اربابنی بیله پریشان ایده‌بیلور ایدی. بزه بونلك دخی تأثیری اوله‌مامش. ایشته بو سببه مبنیدر که عثمانلی ملتی غالبانه مغلوبانه هر هانکی بیوك وقعه‌یه تصادف ایتمش ایسه بشقه ملتلر کبی دوچار

حيرت اولنه‌رق اراولان قهرمان بولنان ايچون بومثلاو حالل رهپ احوال عاديهٔ روزمره دندر لرديه‌قولايجه هضم ايده‌بلشدر .

بوراده احمدمتين سوزه ختام ويرديكی زمان نه‌ئوفاری ايله نيقولسونك يوزنده باقدقده ايكيسنی ده درين برحيرته دوچار اولمش كورديكی كبی كنديسی دخی باشنی قپوته صوقارجه‌سنه برمراقبه‌يه واره‌رق كندی سويلديكی سوزلرك حكمنی موازنه‌يه باشلادی . كندی كنديني ده حقلی كوره‌رك بزده آثار مخطره‌يه اهميت ويرلمامسنك وجهی ايچون بولمش اولديغی توجيهی كنديسی دخی بكنمور ايدی كنديسنه ديورايدی كه :

— بوحالك بشقه نه‌سببی اوله‌بيلور؟ اوعظمتلی شانلی شرفلی وقوعاتك يادلرينی برر اثر معماری ايله تأييد ايتمك شويله طورسون تاريخلرينی بيله اطرافيله يازمغه اهميت ويرمامشلر . الك بيوك موفقيتلر ايچون بر «بعنايته تعالی» والك بيوك هزيمتلر ايچون ده بر «بحكمته تعالی» جملهٔ تعليليه‌سنی كافی كوره‌رك كويا الك طبيعی برشی ايمش كبی قيد ايدی ويرمشلردر . آه بوحالنه پارلاق بركبارلقدر . انسانلردن هر فردده كورلديكی كبی هرملتده دخی بركبارلق واردر . همده بوكبارلق انك مخصوصاتندن اولوب كنديسی اكا بيله اهميت ويرمديكی حالده بشقه‌لری حيران اولورلر . آه ای علو شان عثمانی ! ايشته سن جهان جهان اوله‌لی برمثلی دها هيچ برير ده هيچ برزمانده كورلمامش اولان برمعنای مقدسنك ابرام جليل مبار كسنك !..

نه آكی اطه‌سی قديم يونانيلرك ايتاق تسميه ايلدكلری جزيرهٔ مشهوره‌در كه واقعا وسعت وجسامتجه دردنجی بشنجی درجه‌لرده عد اولنور ايسه‌ده هومر كبی مشاهير قدمای شعرانك خيالات شاعرانه‌لرينه موقع اولمق حسيله رنجيلرندندر . زيرا مشهور اوليسك مملكتی اولوب مشار اليهه اسناد اولنان حكومتك الك پارلاق يرلرندندر . هومرك توصيفاتی جمله‌دن زياده بوجزيره حقنده طوغريدر . يعنی هومر بشقه جزيره‌لری نصل توصيف ايتمش ايسه شمدی تطبيق اولنسه‌لر طوغری چيقمدقلری حالده ايتاق حقنده‌كی توصيفات حالا احوال طبيعيهٔ محليه‌يه تطبيقاً طوغری چيقارلر . بوجزيره‌نك جنوب شرقيسنده كائن واتی قريه‌سی قرای سائره‌دن دها بيوجك اولوب اوكنده‌كی ليمان دخی جزيره‌نك همان يكانه دنيله‌بيله‌جك تيمور بتاغی اولديغندن بزم ملكة البحر خلقی بوكيجه‌يی دخی واتی پيشكاهنده گچورمكه قرار ويرديلر .

بوندن مقدم دخی خبر ويرمش اولديغمز وجهله نه‌ئوفارينك احمدمتين حقنده‌كی

تخيلاتی کیندکجه ارتمقده اولوب اولاری خیالات مذکوره‌یی شو خانه بر لطیفه صورتنده دوزنه قوجه‌سی نیقولسقو یه دخی آچدیغی واوقصقانج حریف بو تخیلاتی کندی منفعتنه موافق بوله‌میه‌رق بوندن طولایی ایکیسی آره‌سنده کرکی کبی منازعه‌لر وقوعه کلمکده بولندیغی حالده شمدیلرده نه‌ئوفاری خیالات واحتساسات واقعه‌سی ایچون هر کسی هر شیئی نامحرم بولمغه باشلامش ایدی . احتساساتی کندیسی ایچون بر درد ایسه‌ده بر ذوق ایسه‌ده کمسه‌یی اکا اورتاق ایتمك ایستمیور ایدی. ظن ایدییور ایدی که حالنه هرکیم واقف اوله‌جق اولسه اوسعادتی کندیسندن قاپه‌رق کندینی محروم براقه‌جقدر. عادتا جانکاهنده محفوظ طوتمق ایستدیکی بو سری بتون دنیادن قیصقانمقده ایدی .

ایمدی دون کیجه اولدیغی کبی بو کیجه دخی شو حال ایله حالنه‌رك برچوق زمانلر اویقوسی کلمدکدن ماعدا بر آره‌لق وجودینی بر آتش قاپلایه‌رق کوزلرندن یاش دخی کلدی ایسه‌ده بو بکانك سببنی‌ده نظر حکمتنده تعیین ایده‌میور ایدی .

اویله یا! نیچون آغلایور؟ میدانده نه وار نه اولمشرکه بوندن بر یأسمی برامیدمی استنتاج ایدییورکه انك اوزرینه اشك شادی ویاخود دمع یأس اساله ایلسون ؟

نه‌ئوفارینك الك زیاده احترازایلدیکی ذات نیقولسو دکل ایدی. اوجهه دخی بر نبذه‌جك بیان ایتمش اولدیغمز وجهله نیقولسو شو صره‌ده کندی کوزندن اوقدر دوشمش ایدی که هیچ براهمیتی قالمامش ایدی، بالعکس بوقادینك الك زیاده احترازایلدیکی ذات هیچ امید ایده‌میه‌جکمز بربیچاره ایدی . زیرا واسیلیکی ایدی واسیلیکی‌که میدانده کندیسنه هیچ برفنالغی اولمق شویله طورسون بالعکس سوکیلی افندیسنك حرمت ایلدیکی برمسافردر دیه نه‌ئوفاری‌یه عادتا کندی خانمی ایمشجه‌سنه حرمت ورعایت واکرام وخدمت ایلدیکی حالده نه‌ئوفاری انی بالعکس کندی رقیبی حتی اورتاغی ایمش کبی تلقی ایلیور ایدی.

رقیبی اورتاغی‌می؟ عجایب ! احمد متین نه‌ئوفاری‌یه بویله برامید ویرمشمی ؟

اصلا ! احمد متینك نه‌ئوفاری حقنده‌کی معامله‌سی ایشته بورایه قدر صره‌سیله واطراف وعنعنه‌سیله حکایه ایلدیکمز صورتدن عبارت اولوب اندن ماعدا قادینه هیچ برحال وطور کوسترمامش ایدی که نه‌ئوفاری احمد متینی بنسه‌بوب‌ده بر بشقه‌سنی‌ده اندن قیصقانمغه حق بوله بیلسون.

یا عجبا احمدمتین واسیلیکی‌یه بزه معلوم اولان اطوار پدرانه‌سندن دهابشقه

برحالمی کوسترییور ایدی که نه ئوفاری باری بونی قیصقانسون ؟

خیر ! اکر اویله برشی اولمش اولسه ایدی نه ئوفاریدن اول اکادقت ایده جك انی کوره جك هلاك درجه سنده قصقانه جق بشقه بریسی وار ایدی . اوده ثریا افندی ایدی .

اوت ثریا بودقتی ایدیور ایدی . حتی دلی چوجق احمد متینك کندی معشوقهٔ قلبنه اولان معاملات دلنوازانه سندن برچوق اشتباهاته دخی دوشه رك فنا حالده معذب اولیور ایدیسه ده ایش یالکز اشتباه درجه سنده قالوب اندن اوته یه چکه مدیکندن وایشه شودر دیه برحکم قطعی و یره مدیکندن کرك مأیوس و کرك امیدوار حالیله هیچ برعزم وجزم قطعیده بولنه میور ایدی .

برازده احمد متینك قلبی ایچنی آراشدیره لمی ؟

اولا شو نقطه یی قطعیاً تعیین ایتمه لیدرکه رومانمزك الك بیوك قهرمانی اولان احمدی بز قارئلرمزه برملك دیه توصیه ایتمدیکمز کبی اویله برتوصیه ده هیچ ده بولنه میه جغمز محققدر . احمد متین هرشیئك کوزلنی سور براهل طبیعتدر . بناءً علیه واسیلیکینك حسننی پك سودیکی کبی ذکاسنی صداقتنی ده پك سور . هله بوقزك کندیسنه اولان اختصاصنی ده اکلایوب تقدیر ایلدیکندن بوحال دخی واسیلیکی حقنده کی محبتنی مزداد ایلمکده در . بناءً علیه قزه اویله مشفقانه برمعامله ده بولنیورکه احساسات قلبیه نك بوصورت صافیه سنه واقف اولمیانلر بومعامله یی برمعاملهٔ عاشقانه دردیه ده تلقی ایده بیلورلر . زیرا افندینك خدمتجیسنه اولان معامله سی واسیلیکیدن بشقه هانکی قز اوله جق اولسه عادتا یوزه چیقاره جق درجه لرده در . واسیلیکی بیله اوزاقدن اوزاغه بعض امیدلره دوشورمش اولدیغی بوندن اول دخی خبر و یرمش ایدك که هرکون کچدکجه و افندیسنك کندی حقنده کی معاملهٔ مشفقانه سی آرتدقجه واسیلیکی بو امیدلری تقویه دخی ایلیور ایدیسه ده فوق الحد ذکاوتی حسبیله امید وارلغك ده حد معروفنی اوته یه کچه میور ایدی .

احمد متین واسیلیکیدن برصورت صالمیانه ده متلذذ اولدیغی کبی نه ئوفاریدن بیله متلذذ اولیور ایدی . زیرا بوقادینك جمالنی ده نادراتدن اولمق اوزره تقدیر ایلدکدن ماعدا بردرجه یه قدر علم و عرفاننی ده هرقادین ایچون عمومی عد اولنه بیله جك صورتده دکل پك نادر قادینلرده بولنه بیله جك بر بولده کوریور ایدی . هله ذکاوتنه پك حیران اوله رق برچوق دفعه لر :

— بوقادین غایت منبت وحاصللانمش

ترابه بکزه‌یور . اورایه نه‌اکمش اولسه‌لر درحال نشو ونما بوله‌رق ایدیلن زحمتلر بوشه چیقمیه‌جقدر .

دیمش ایدی . لکن احوالندن اطوارندن اوضاعندن کفتارندن کندیسنك نصل برتربیهٔ فرنکانه ایله پرور شباب اولمش بولندیغنی اکلادیغی کبی یانده‌کی آدمه اولان معاملات محقرانه‌سندن آره‌لرنده‌کی مناسبته دخی کرکی کبی یقین حاصل ایلمش ایدی . بوتقدیراتك نتیجه‌سنده دخی بیاغی متألم اوله‌رق کندی کندیسنه دیمش ایدی که :

— یازیق که شو کوزل قادین برمرد کاملك النه دوشمامشدر . الك مکمل برقادین اوله بیله‌جك ایکن اومکملیتده برصورت معکوسه‌ده واصل اولمشدر .

ایشته ملکةالبحر اهالیسندن بزجه الك باشلیجه ذواتدن اولانلرك خصوصات احوالی شمدیلك شودرجه‌یه وارمش اولوب بودرجانك قریباً نصل تعالی ایلدیکنی دخی بزه وقوعات آتیه کوستره‌جکدر .

⁂

بوکیجه دخی ابتدای خلقتندبری میلیونلرجه‌سنك بر صباحه منتهی اولدیغی کبی منتهیٔ فردا اوله‌رق عمرقپودان دها قشامدن املش اولدیغی تعلیمات موجبنجه واتی مرسامندن فك لنکر اقامت ایلدی . ملکةالبحر اتاق جزیره‌سنی ده‌بالتدریج کیروده براقمغه باشلادی که بوحالده سفینه‌نك باشی لوقادیا اطه‌سنه طوغری متوجه بولنیور ایدی .

بوصباح نه‌ئوفاری سائر ارقداشلردن اول اویانمش ایدی که کیجه اویقویه کچ واردیغی حالده ینه بویله ایرکن اویانمسی مولدوان بوصمه‌سنك ایچنده آرتدقجه آرتمقده بولنان برچوق صقنتیلردن نشأت ایلیه‌جکی محتاج تفصیل دکلدر . حتی اویومقده بولنان نیقولسه‌ری اویاندیرمقسزین قابینه‌سنك قپوسنی آچه‌رق صالونده‌کی رکلرك هنوز اویومقده بولندیغنی کورنجه بونلرآره‌سندن یکه‌رك کوکرته‌یه قدر چیقمقدن برآره‌لق حیا ایده‌جکی کلدی ایسه‌ده اوبله ایچ صیقنتیسیله کوچوجك برتاق قابینه‌سی ایچنده اوزون اوزادی‌یه نفس حبس ایده‌میه‌جکنی اکلاینجه ارتق احترازی فلانی براقه‌رق آره‌لرندن یکمش کوکرته‌یه چیقمش ایدی .

کوکرته اوزرنده عمرقپودان ایله برده طائفه‌دن وموچولق خدمتنی کورن وبویله الك تنها زمانلرده لوسترومو حاجی چاوشه رفاقتدن آیرلمدیغی معلوممز بولنان قارینادن بشقه کمسه یوق ایدی . طائفه دومن طوتمقده و عمر قپودان توتون ایچمکده اولوب قارینا دخی قشامدن قالان ایشلرینی

اکمال ایله برابر بو صباحك خدماتی اسبابنی ده تهیه ایلمکده ایدی .

نه‌ئوفاری اطرافنده باقدقده برچوق سواحل کوردی ایسه‌ده بونلرك نه‌لری اولدیغنی بیلمك اکلامق شویله طورسون حتی هانکیلری اصل قره هانکیلری اطه اولدقلرینی بیله فرق ایده‌میور ایدی . یالکز اوزاقلی یقینلی برچوق طاش وطوپراق یغنتیلری کوره‌رك رساملق نقطهٔ نظرنجه بونلرك نه‌قدر لطیف اولدقلرینی وصباحك ایلك انوار فیوضات نثارینه قارشو دخی نصل تزیین لطافت ایلدکلرینی — شاعرلك نقطهٔ نظرنجه — پك اعلا تقدیر ایلیور ایدیسه‌ده اونلره احوال تاریخیه لرینه جغرافیه‌لرینه دائر هیچ برفکر بیله پیدا ایده‌میور ایدی .

شو عجزینی کندیسی دخی اکلایه‌رق ارقداشی احمدمتینك فقدانی بو صباح شو نقطه‌ده دها زیاده وضوح واهمیتله کندینی کوستردیکنی کوردی وکندی کندیسنه دیدی که :

— شو کنج عثمانلی ایله ملاقی اولدیغم کونه‌قدر بن‌ده کندیمی برشی ظن ایتمکده ایدم . ذکاوت وفطانتمك فوق العاده‌لکی ایله عادتا مغرور ایدم . علم وعرفانمك‌ده نقصانندن خبردار اولمیوب نه‌دن بحث ایدلسه بیکانه کورنمم ظن ایدر ایدم . مکر نه‌قدر خطا ایدیور ایمشم ! بو خطامی احمدمتینك عرفان بی نهایه‌سی بکا اکلاتدی که بوندن طولایی کندیمی بدبخت ویاخود نیك بخت ایتمکمی لازم کله‌جکنی‌ده تعیینده متحیرم . هرحالده بنم کبی برقادینك دکل آنیقولسو کبی زارکنك بیله شو کوزل یرلرده سیاحتندن براستفادهٔ صحیحه حصوله کله‌میه‌جك ایمش . استفاده اولمینجه لذت دخی اوله‌بیلور دیه دعوی ایدیله‌بیلورمی؟ استفاده‌نك‌ده بناءً علیه لذتك‌ده الك بیوکنی ایشته احمدمتین بولیور که ییللرجه مدت امك ویره‌رك اکتساب ایلدیکی معلوماتك ثمراتنی شمدی اقتطاف ایلیور . بختیار حریف !...

اوت ! حقیقةً بختیار حریف یا ! زیرا صدقهٔ عرفانی اوله‌رق بزه سویلدیکی شیلردن بز بیله بختیار اولقده‌یز . بز او قدر بختیار اولدیغمز حالده کندیسی نه‌قدر بختیار اولور .

شو ملاحظات کوکرته اوزرنده دخی نه‌ئوفارینك اکلنه‌مامسنی موجب اولمغه باشلادی . بوقادین کوزل سیاح اوقدر متأثر برحالده بولنیور ایدی که « عجبا سیاحتدن اوصاندمی ؟ » دیه کندی کندیسنه غریب برسؤال بیله ایراد ایلمش ایدی . فقط حقیقت حال مطلوب ایسه سیاحتدن اوصانمامش ایدی . بلکه یاننده احمدمتین اولمدیغی ایچون بوحال تأثر وهجرانده

بولنبورایدی . اکر برآره‌لق احمدمتین
چیقه‌کلسه ایدی نه‌ثوفاری بوعقلندن
کچن شیلرك کافه‌سنی درحال اونوتی ویره‌رك
شو نقطه‌دن کوریلن یرلرك کافه‌سی حقنده
اله‌جغی معلومات کونا کون ایله اوقدر
نشئه‌لنه‌جك و سیاحتك ذوقنی او
درجه‌لرده اله‌جق ایدی‌که امثالی نادر
اولدیغی وجهله بوکون بوصباح دخی
ساعتلرك نصل کچمکده اولدیغنی بیله‌میه‌جك
ایدی . بعض بدبختلره دقیقه‌لر ساعتلردن
دها اوزون کلدیکی کبی کندیسی دخی
بالعکس ساعتلری دقیقه‌لر قدر چابوق کچن
نیك بختلردن اوله‌جق ایدی .

بومعتبر مادامه‌نك شویله تك وتنها
کوکرته اوزرنده بولندیغنی کورن قارینا
شاید کندیسنی خشنود ایده بیله‌جك
برخدمتده بولنه‌بیلورم امیدیله یانه صو-
قولدی وتیاترو خانه‌لرده اك کوزللرینی
مشق اتمش اولدیغی رەوەرانسلردن بر
قاچنی بردن ایدرك :

— یه‌جکدن ایچه‌جکدن برشی ایستر-
میسکز مادام ؟ برامرکز وارمیدر ؟

دیدی . قارینانك براینالیانه میسر
اوله بیله‌جك درجه‌لرده فرانسزجه اوله-
رق سویلدیکی بوسوز نه‌ثوفاری ایچون
براکلنجه سررشته‌سی حکمنی الدی .
اودخی موچو قادینی برتبسم نازکانه ایله
تلقی ایدرك :

— خیر ! یه‌جکدن ایچه‌جکدن هیچ
برشیئه احتیاجم یوق ایسه‌ده ایکی لقردی
ایده‌جك کمسه‌یه احتیاجم واردر . تشکر
ایدرم‌که سزه ملاقی اولدم .

دیه شویله ایاق اوزرنده قارینا ایله
برمحاوره‌یه باشلادی . فقط بوایکی قادین
نه‌دن بحث ایده بیله‌جکلر ؟ بریسی دیکرینه
تیاتورولرده اتدیکی عالملردن بحث ایده‌جك
ودیکری دخی اکاهواپرستی عالملرنده کچور-
دیکی دملری حکایه ایلیه‌جك دکل‌آ ؟
حالبوکه اصل بحث ایده بیله‌جکلری شیلر
بونلردن عبارت اوله بیلور ایدی . اویله
ادبیانه حکمیانه تاریخیانه فلانه دائر نه‌ثو-
فاری بحث ایده‌بیلسه دخی قارینا اوبحثلره
مخاطبه‌ده اوله‌مز ایدی . نهایت دره‌دن
تپه‌دن برقاچ لقردی تعاطی ایدلدکدن صکره
نه‌ثوفاری سوزی واسیلیکی اوزرینه تحویل
ایلدی‌که بومسئله ذاتاً کندیسی ایچون
بك زیاده اهمیته شایان مسائلدن اولدیغی
قارئلرمز درحال حکم ایدرلر .

ایمدی نه‌ثوفارینك بتون‌کی خلق حقنده
برر ایکیشر سوزایله ارادایلدیکی سؤاللره
قارینا دخی اوچربشر سوز ایله جواب
و یردکدن وفقط لوسترو موحاجی چاوشك
اوصاف کاملانه واطوار مردانه‌سنی ایچه
تفصیل ایدرك شوراده سیغاره ایچمکده
بولنان عمرقپودانك ذمی خصوصنده ایچه

اسراف كلامده بولندقدن صكره :

— يا او كنج قزك بوكيده صفت صحيحه‌سى اصل موقعى نه در ؟

سؤالى نه‌ئوفارى طرفندن ايراد اولندیغى زمان قاتر بنا بو شيطان قاريك يوز بنه اصل ابليسانه بر نظرله باقه‌رق صانكه بتون افكار وآمالنى كوزلرى ايچنده كورمش كبى بر حال ايله ديديكه :

— اصل صفتى بر سروانت (خدمتجى قز) در مادام ! فقط هانيا بعض سروانتلر واردركه قاه ! قاه ! قاه ! كيه ! قاه ! كيه ! كيه !

بو قهقهه‌لر كيه كيهلر نه‌ئوفار بنك ده يوزنده بر طاقم مقدمات تبسم پيدا ايلديسه ده او تبسملر طبيعى دكل ايديلر . زياده‌سيله جبر نفس اولنه‌رق پيدا ايدلمش شيلر ايديلر . مع هذا قاتر بنا بونلردن ايچه جرأت پيدا ايلدى . ديديكه :

— هانيا مادام بعض موسيولرك قاريلر يله اولان معاشرتدن بيقه‌رق اوصانه‌رق ايچنك صقنتيلرندن بسيله‌مه قزلر يله حسبحال ايتزلرمى ؟ هانيا بعضيلرى ده سوكيلى زوجه‌جكنى غائب ايتمش اولورده او تأثردن طولايى كنديسنه تسلى و برەجك بشقه بر كسه‌سى بولنمديغندن سروانتك تسليلرينه محتاج قالمزمى ؟ هانيا بو نقطه‌لر اوزرينه چوق رومانلر چوق قومديالر بنا اولنمشلردر . معلوممكزدريا ؟

— اوت !

— اوت ! ايشته بزم ماد موازل واسيليكى دخى افنديسنك او يله حسبحال ايلديكى او يله تسليلره نائل اولديغى خدمتچيلردندر .

— افندى متأهليدر ؟

— خير مادام ! هنوز اولنمامشدر .

— بر كوزل وكبار مترەسى وار ايدى ده انكله بوزوشمش اولديغى ايچونمى ؟ ...

— خير مادام ! او يله بر شيده ايشتمدك . ذاتاً بن ده افنديك خدمتنه كله‌لى چوق اولمدى اما ....

— او كنج قز كله‌لى چوق اولمشمى ؟

— كندى روايتنه باقيلور ايسه افنديك والده‌سى يانده بر قاچ سنه‌دنبرى خدمت ايديورمش .

— واقعا افنديسى بو قزه پك زياده لطفله معامله ايديور اما او يله اره‌لرنده بر كيزلى مناسبت بر صاقلى اخذ واعطا بولنديغنى قزك هيچ بر معامله‌سى هيچ بر طورى كوسترميور . غايت كاملانه حركت ايليور .

— پك قورنازدر مادام !

— كيم ؟ واسيليكى مى ؟

— اوت مادام ! اكر شمدى‌يه قدر متاع حسن وآننى افنديسنه صاتمش ايسه پك بهالى صاتمش اوله‌جغى ايچون بنه او بهاسندن

دوشورمامك اوزره بوقدر اغر طورانيور
درم. يوق هنوز اخذواعطا وقوعه كلمامش
ايسه ايلك بهايى دخى بو كسكدن كسمكه
چاليشيوردرم .

نه‌ئوفارى براز ده شونمكه واردى .

برازده رنكى قزارديكه او بله عادى برخدمتكارايله مصاحبه‌يى بودرجه‌يه وارديرديغندن طولايى محجوب قالمسى لازم كلور ايديسه ده فوياظن اولنه‌بيلوركه او حيرت اصل برغضب علامتى ايدى . حتى متعاقباً صورمش ايدى‌كه :

— ديمك اوليوركه كمى خلقنجه بوقزلك صفتى عادى برخدمتجيلكدن عبارت اولوب اندن بشقه براهميتى يوقدر .

— او يله‌درمادام . حتى بز ايكيمز برابر بتارز . بنا كافزم كبى نظرايدرم . اوده بكا والده‌سى كبى نظرايدر . كندى منافعنه موافق دوشن نصيحتلرى اعطادنده كيرو طورم . خوش بكده نصيحت ديكله‌ين مقوله‌دن دكلدر اما كندى حقنده كى محبتم اقتضاسنجه ....

باش طرفده كى طايفه قوغوشندن حاجى چاوشك اسنه‌يه‌رك چيقى ويرمسى قاترينانك لقرديسنى يارىده كسمش اولديغى كبى قيچ طرفدن صالون قاپورطه‌سندن دخى وابيليكينك صباح كونشى تأثيراتيله قاشان كوزلرينى اوغوشديره‌رق نمايان اولو ويرمسى دخى بو محاوره‌ده دوام اولنه‌ميه‌جغنى كوستر ديكندن وفقط نه‌ئوفارى هرحالده احتياطى وايشك دها ايلروسى ايچون تدبيرى‌ده الدن براقمق ايستمديكندن قاترينايه :

— سزكله آز كوروشدك ايسه‌ده غايت عقللى ذكى وباخصوص هركسك منفعتيله برابر كندى منفعت ذاتيه‌سنى‌ده ايى تقدير ايدن برقادين اولديغكزى اكلادم. بناءً عليه بوصباح شوراده تعاطى ايلديكمز ايكى سوزدن هيچ كمسه‌يه وباخصوص اوكيچ قزه هيچ برسررشته ويرمامكزى رجا ايدرم‌كه بو رجامك قبولنده سزى نه‌قدر صادق كورر ايسه‌م مكافاتكزى‌ده اونسبتده آرتديره‌جغمه امين اولكز !

ديمجه قاترينا اصل جمله‌دن زياده بو سوزك اهميتنى اكلامش وقادينى تأمين ايچون ويره‌جكى جوابى برايتاليان اوپراسنك بربيتنى ايراد ايله ويرمش ايدى‌كه انك ترجمه‌سى دخى : « بعض كره كتم راز پك قيمتلى بناءً عليه پك بهاليدر . قولكز ايسه سكوتك تقدير بهاسنده كمسه‌يه صورمغه محتاج اوليان اهل خبره‌دنم ! » سوزلريله ممكن اوله‌بيلور .

نه‌ئوفارى قاترينانك بو بيتى معناسنى پك اعلا اكلادى . قاترينانك كنديسنه پك لازم اوله‌جق برقادين اولديغنى‌ده حكم ايلدى.

فقط دها زياده اكلايوب دها قطعى بر صورتده حكم ايلديكى بر شى وار ايسه اودخى واسيليكينك تناسب اندام وكمال جمالى ايدى . صباحلين فنديسنى اويقوده كورديكى جهتله هنوز طرانوب سو . سلنمكسزين شويله‌جه براز هوا المق ودرونده ياتديغى يرك طارلغندن متولد هوا سزلغى بو صورتله جبر ايتمش اولمق ايچون كوكرته‌يه چيقديغى وبناءً عليه صاچلرى البسه‌سى پريشان بولنديغى حالده دخى ... حتى احتمالكه اصل بونك ايچون كوريه قزجغز نه‌ئوفارى‌يه اوقدر كوزل كورونمش ايدى‌كه بومكمليتى كندى‌وجدانى اوكنده ممكن دكل انكار ايده‌ميه‌رك :

— كزچك كوزل ! احد متين ايسه هنوز بوقدر مكمل بر جمالك جاذبه‌سنه مجذوبيتدن كنديسنى منع ايده‌بيله‌جك ياشده‌دكل ! البته آره‌لرنده‌برسر برمناسبت واردر . آه البته واردر ؟

ديه كوكسى ايچنده بر عضو نازكك فنا حالده صيزلايوب آجيديغنى ده طويمش ايدى .

واسيليكى مسافر مادامى كورنجه شاشيرديغندن اورادن قاچقمى يوقسه مادامى سلاملامقمى لازم كله‌جكنى تعيينده متحير قالدى . نهايت قاچه‌جق ايكن نه‌ئوفارى :

— مادموازل واسيليكى !

ديه سسلنوب بوندانك بقيه‌سى اولمق اوزره دخى :

— نيچون فرار ايديورسكز ؟ بندن نيچون قاچيورسكز ؟

سوزلرينى علاوه ايتدى ايسه‌ده واسيليكى فرانسزجه‌يى هنوز بوقدر ايلرو . لتمامش اولديغندن بو سوزلر ميانده يالكز « نيچون » معناسنه دلالت ايدن كلمه‌يى اكلايه بيليور ايدى . نه‌ئوفارى قاترينايى ترجمان اتخاذ ايدرك واسيليكى ايله‌ده قونو . شمغه باشلادى ايسه‌ده دمنجك قاترينا ايله سويلديكى سوزلره تقرب بيله ايتميه‌رك يالكز واسيليكينك كرك حسننى كرك تربيه و نزاكت مخصوصه‌سنى مدح وستايش وايتديكى خدمتلره آفرين واديسنده سوزلر ايله قزجغزك كوكلنى المغه غيرت ايليور ايدى .

احتمالكه بو آنده نه‌ئوفارينك لساننده زهر اولسه ايدى انكله واسيليكى‌يى زهرله‌مكه قدر كنديـنى سوق ايده‌جك بر غيرت حسده مغلوب اولور ايدى . انجق واسيليكينك بوقادين‌دن هيچ برشبهه‌سى وبناءً عليه انك عليهنده هيچ برحسدى عداوتى اولمديغندن مسافر مادام طرفندن نائل اولديغى التفاتلره اوقدر سويندى‌كه بو سوينج دخى كوزل يوزينك لطافتنى آرتديردى .

اولكيدن دها سويملى اولدى . حتى نه‌ئوفارى :

ــ امان يارب ! نه‌معجزكارانه جمال ! بعض كيمسه‌لر سكون حاللرنده كوزل اولور. لرده تبسم حالنده چركينلشورلر . واسيليكى ايسه تبسم حالنده دها كوزل اوليور . عجبا كريه وكدر حالنده دخى دها بشقه بركوزل اوله‌جق قدرمى كوزلدر ؟

ديمش ايدى.

اوت! نه‌ئوفارينك بوبولده‌كى تدقيقاتى پك عميقدر . اوت ! بعض كمسه‌لر برحالده كوزل اولورلرده ديكر حالده چركين، اولورلر . كيمنه خال غضب ياقيشور كيمنه طور ترحم ! بعضيسى اويقو حالنده چركين اولور . بعضيسى غرور حالنده ! واسيليكى ايسه اكثر احوالنده جمالى لطافتى آرتان كوزللردن اولديغنى ايشته نه‌ئوفارى تقديره باشلايه‌رق بناء عليه فقير قزجغز حقنده‌كى حسد درونى دخى آرتمقده ايدى .

بعدما كمى خلقى برر ايكيشر يتاقلرندن قالقه‌رق آشجى صباحك سوتنى قهوه‌سنى چاينى فلاننى حاضرلامش اولديغى كبى قاترينا دخى بونلرك محتاج اولدقلرى سائر اسبابى تهيه وواسيليكى :

ــ امان يارب ! هركس قالقدى بن ايسه هنوز طرانمدم بيله !

ديه قماره‌سنه قوشمش اولديغندن نه‌ئوفارى يالكز قالمش ايدى . براز صكره نيقولسو چيقه‌رق يانته كلوب سلام ويرمش وحتى بوقدر ايركن طشارى‌يه چيقمسى خسته‌لكدنمى اولديغنى ده صورمق صورتيله مصاحبه‌يه بيله كيرشمش ايسه‌ده نه‌ئوفارينك يالكزلغى بونلر دخى كيده‌ره‌مامش ايديلر . ديدك آ ؟ بوآدمجكز ارتق مولدوان‌يوصمه‌سى پارس آلفته‌سى اوكوزل متره‌سى نظرنده فقدان كلى حالنى المش ايدى . يالكز « فقدان كلى » اولسه ينه نه ايسه نه ! برازدها اوته‌يه بيله كيديور ايدى . يانده بولنمديغى زمانلرى ترجيح ايتديره‌جك ويانده بولنديغى زمانلرى دها زياده قسوتلى كوستره‌جك مراتبه طوغرى بيچاره نيقولسو ترقى ايدوب كيديور ايدى .

نهايت احمد متين دخى كوندوزلك البسه‌سنى كيمش اولديغى حالده كوكرته‌يه چيقه‌رق نه‌ئوفارى‌يى كورنجه غايت تعظيمكارانه برصورتله سلاملامقله برابر ينه اويله تعظيمكارانه ومتبسمانه وبشوشانه برطور ايله ديدى‌كه :

ــ ماشاءاه مادام ! بوصباح ايچمزده الك سحرخيزسز اولديكز .

دها احمد متينى كورر كورمز اولكى قساوتلى حاللرى بالكليه تبدل ايتمش اولان نه‌ئوفارى دخى كوكلنك آراديغى شيئه

نائل اولان برمطمئن طور بشوشانه سيله يرندن فرلادی والنی احمده اوزاته‌رق ديدی‌كه :

— اوت سنيور ! انسانلغه الك موافق اولان آداب وعاداتك الك چوغنی سزدن اوكرنمكه باشلاديغمز كبی ايركن قالقمق عادت فيوضنات بخشاسنی دخی سزدن اوكرنمكده‌يم .

بوصورتله باشلايان ملاطفه اپيجه دوام ايدرك بر ياندن دخی صباح قهوه‌سنی چاينی سوتی تره ياغنی قيماغنی پنيرينی فلانی كتورمكه باشلاديلر . بوصره‌ده احمد نره‌لرده بولندقلرينی ثريا افنديدن سؤال ايتمسی اوزرينه ثريا :

— آيی‌ماورو اوكارنده‌يز !

جوابنی ويرنجه احمد متينه بر تبسم كلدی . بونك سببنی سؤال ايدن نه‌ئوفاری‌يه خطاباً دخی ديدی‌كه :

— افندم ! شو اوكزده كورونن لطيف اطه آيی‌ماورو اطه‌سی ايمش . بوكا فرانسزجه « سنت مور اطه‌سی » ديورلر ايسه‌ده زونجه‌سنك ترجمه‌سی ديمك اولان شو اسم هرحالده اطه‌نك يكی اسميدر . اسكی اسمی « لوقاده اطه‌سی » در كه منتهای جنوبيسنده بولنان ونا ايشته اوكزده كورونن شو بوكسك قيانك يادكار تاريخيسی غايت مهمدر .

نه‌ئوفاری احمدك بنه جوهرنثار حكمت اوله‌جغنی اكلايه‌رق كوزل كوزلرينی پارلاتدی و :

— لطف ايدكز سنيور . بزی بو يوزدن دخی مستفيد ايليكز !

رجاسنی درميان ايلسی اوزرينه احمد متين بورجا ايچنده‌كی التفاته تشكراً بربيون اكه‌رك بعده ديدی‌كه :

— بوكون معاملات ومناسبات عاشقانه‌سنده سوديكينك قهرينه جورينه دوچار اولان مأيوسلر نه ياپارلر ؟

نه‌ئوفاری اپيجه معنيدار بر تبسمله :

— اندن اميدلرينی كسرلر ايسه بردها سنه دها مراجعت ايدرلر !

جوابنی ويرنجه احمد متين دخی بلا اختيار كوله‌رك :

— واقعا زمانمزده معاشقه دنيلان شی دخی جديت اصليه وطبيعيه‌سنی بو درجه‌لره قدر غائب ايتمشدر . فقط نظرلری فكرلری بوقدر اويانق اولميوب‌ده عشقده هنوز جديت وقدسيت بولانلر اوياسله جانلرينه قيارلر دكلمی !

ديدی . نه‌ئوفاری دخی بوسوزی تصديق ايدر بر يولده باش صاللايجه شو صورتده سوزينه دوام ايلدی‌كه :

— شمدی او مأيوسلر ياتقالرينه بر تورشنون صيقه‌رق يا قرنلرينه بر بچاق صوقه‌رق انتحار ايدرلر ايسه‌ده يونان قديم

هنکامنده بوبله‌دأبوسلر ایشنه بولوقاده‌قیاسنه قدر کلمدرك قیانك تپه‌سندن اشاغی‌یه کند. یلرینی آتارلر ایمش . زیرا اعتقاد ایدرلر ایمش‌که شاید بوسقوطدن هلاك اولمزلر ایسه کندیلرنده اولان مرض عشق دخی دفع اولور کیدر .

— واقعا اویله‌در . اوزمان جنتلرینك درجه‌سنی اکلامش اولورلر . دکلمی !

نه‌ئوفاری بوسوزی سویله‌دیکی زمان کمال تجسس طوریله احمدك یوزینه باقمش ایسه‌ده احمده کندی حکمنی تصدیق طورینی اصلا کوره‌مامش وبوکا بدل بر طور استغراب کورمش ایدی . بناءً علیه ایشك لطیفه درجه‌لرینی کچمش اولدیغنی اکلادی . ایتدیکی اولطیفه‌دن‌ده ندامت کوستره‌رك عادتا محزونانه ومتأثرانه بر حال ایله دیدی‌که :

— عفو ایدکز سنیور . عشقی جنته حمل ایتمك کبی بر کستاخلقدن ندامت کتوردم .

— یوق مادام ! بوحکمکزده پك ده خطاکز یوق ایدیسه‌ده عشقك حیوانیسی شیطانیسی مجنونانه‌سی عارفانه‌سی هردر . لوسی اولدیغی کبی برده پك مقدس بر صورتی واردر . بشقه‌لری شایان حرمت اولمسه‌لر بیله اوصورت مقدسه‌سی حقیقةً شایان حرمتدر .

نه‌ئوفاری درحال برتأثرغریبه دوچار اولدی . دیدی‌که :

— پك چوق درلوسنك شایستهٔ لعن ونفرین اولدیغنی اکلامغه باشلامش ایسه‌م‌ده شولایق تقدیس هانکیسی اولدیغنی هنوز ذهنمه صیغدیره‌مدم . نتیجه‌سی نکاحه منجراولان عشقمی ؟

— اوده شایان تقدیس اولان عشقلر. دندر یا ؟ فقط مشهور صافویه اسناد اولنان عشق کبی بعض سودالر دخی واردرکه اربابنی آب حیات ندامت واستغفار ایله تطهیر ایلر .

— هانکی صافو ؟ هانیا شو مدیللیلی وزمانك وه‌نوسی اولان صافومی ؟

— مادام مورخلرك تدقیقاتنه کوره صافو ایکیدر . ایکیسی‌ده مدیللی اهالیسند. ندر . ایکیسی‌ده غایت ذکی فطین شاعرحکیم قادینلردر . ایکیسی‌ده مبتلای هوا وهوس اولمقده بر برینك عینیدر . بوایکی قادینلر یکدیکرینه پك‌زیاده بکزه‌دکلری ایچون بعض مورخلر بونلرك ایکیسنی‌ده برظن ایتمشلر ایسه‌ده بشقه بشقه بر ر صافو اولدقلری مؤخراً میدان تحققه چیقمشدر . حاصلی اکر برینك حکایه‌سنی بیلور ایسه‌کز دیکرینی‌ده بیلورسکز دیمکدر .

— بنم بیلدیکم حکایه بوصافونك بر یونان قدیم ناناسی اولمسندن عبارتدر .

— هانيا شواميل ژولانك تمثال فحش اوله‌رق كوستردیكی قادين . اويله‌می؟

— اوت !

— خير مادام ! صافو يالكز اندن عبارت دكلدر . صافو قدرت ادبيه‌جه اولور اولمز قادينلره دكل ميليونده برار ككه بيله ميسر اوله‌ميان بردرجه‌يه واصل اولمشدر . حتی كندی زمانه قدر معلوم ومعروف اولان بحور اشعاره يكيدن بر بحر ايجاد وعلاوه ايلمشدركه حالا كندی نامنه منسوب اوله‌رق « صافيق » دنيلور .

— بو قادينك اشعاری موجودميدر؟

— پك چوغی ضايع اوله‌رق پك آزی موجوددر . انلر دخی لاتين فرانسز والمان لسانلرينه ترجمه اولنمشلردر . بريسی وه‌نوسه خطاباً مناجات يوللو برآلهی اولوب بوشعرلرك ترجه‌لرنده بيله كوريلن پارلاقلق الان جمله‌منزه حيرت ويرمكده‌در . فقط نظراهميتدن اصلا اوزاق طوتماملیدركه هرلسانك لطافت اصليه وصحيحهٔ ادبيه‌سی كنديسنه مخصوص اولوب لسان آخره نقل وترجه اولندقده يوزده طقسانی غائب اولور . برجناس لفظی برقافيه بعضاً آثارادبيه‌يه اوقدر مكمليت ويرركه بشقه لسانه ترجه اولندقده اوجناس او قافيه اوصنعت ضايع اوله‌رق كلام عادی منزله‌سنه قدر تنزل ايدر .

— اوت ! بوكا دقت ايلديكم واردر هله قديم رومجه وعربجه فارسی وعبرانی وهندی كبی السنهٔ شرقيه‌دن نقل وترجه‌يه اوروپا لسانلرينك هيچ بريسی كافی اوله‌ميوب ايديلن ترجه‌لر اصللرينه نسبتله غايت صولغون برحالده قالدقلرينی بوكا دائر مهم بر اثرده اوقومش ايدم . پك اعلا ! صافونك بوقدر مكمل برادیب اولمسی ينه زمانك ناناسی اولمسنی مانعميدر ؟

— دكلدر اما باقكز بونده دخی نه‌خرده واردر . اوت قادينلردن پك چوقلرينك كنديلرينی قورتاره‌مامش اولدقلری سقوطه صافو دخی دوچار اولمشدر . پك كنج ياشنده ايكن طول قالمش اولديغندن واويله برعرفان مجسمه تهالك درجه‌سنده عرض رغبت ايدنلر نادر اولميه‌جقلرندن رغباتك يكديكرينی تعقيباً تهاجمی نهايت صافويی مغلوب ايتمشدر . دها طوغريسنی ايسترايسه‌كز صافو پك چوق زمانلره قدر بوسقوطی كنديسنه عين بختيارلق عد ايدرك اصلاح نفسه لزوم بيله كورمامشدر . انجق انجام كار عصمت دنيلن شيئك بر قادينه نصل زينت متممه اولديغنی بر ناموسلی اركڭدن اوكرنمشدر . او اركك فائون نامنده بريسی ايمش . هركس صافويه عاشق اولمقده بولنديغی حالده بالعكس صافو كنديسی بوفائونه عاشق اولمش . هركس نم

نکاه عاطفتی ایچون صافویه یالوارمقده ایکن صافو بالعکس کندیسی بر لحاظهٔ عنایتی ایچون فائونه پك چوق یالوارمش یاقارمش ایسه‌ده هیچ بر شمهٔ مرحمت استشمام ایده‌مامش ۰ اوصره‌ده ایسه مدیالی تیرانی یعنی ظالمی اولان ذات علیهنده برفساده صافو دخی اشتراك ایتمش ۰ یاقه‌یی الەویرمش ۰ غالبا بو قادینك جالیله متناسب اولان عرفان وکمالنه آجیه‌رق تیران انی هلاك ایتمیوب یالکز مدیللیدن طرد وتبعیدی ایله اکتفا ایلمش ۰ بونك اوزرینه صافو سیجلیا طرفلرینه چکلمك ایچون وطنندن چیقمش ۰

نه‌ؤفاری بوراده احمدك سوزینی کسدی ۰

— دیمك اولیورکه بو رومان دخی سزك شیرزاد سلچوقینك رومانی کبی سیجلیایه قدر اوزامش کیتمش ۰

دینجه احمد دخی کوله‌رك قادینی بالتصدیق اصل صافو حکایه‌سنه دخی شو وجهله دوام ایلدی ۰

— فائون حکایه‌سیله صافونك نفی مسئله‌سی بورالرده یکدیکرینه تداخل ایلدیکندن بوکا دائر اولان اقوال کثیرهٔ متضاده میاننده برشونی ترجیح ایده‌جکزکه : صافو مدیللیدن چیقار ایکن فائونه پك زیاده یالوا-ره‌رق کندیسیله بر تنها محلده باش باشه یاشامغی جهانده سعادت عظما بیله‌جکنی اکلاتمش ایسه‌ده فائون ینه مرحمت کلمامش یالکز عاشقه‌سنه برفائده‌لی نصیحت اولمق اوزره اکلاتمش که : محبوب قلوب ومعشوق جنان اولمق ایچون کندیسنده نه کوزلك نه علم وادب نه ظرافت هیچ بر شی اکسیك اولمدیغی حالده بر قادین ایچون اصل وجودی لابد ولاجرم اولان عفت ووفانك فقدانی قدر شناس اولان ارککلر نزدنده کندی قیمتنی برقاچ پاره‌لك قدر تنزیل ایلکده‌در ۰ فائون صافویه پك چوق دلائل معقوله ایله اکلاتمش که برقادینك حسندن علمندن هر شیئندن زیاده قیمتنی تزیین ایلیان خاصه انجق عفتندن عبارتدر ۰ قادین هرنه اولورسه اولسون عفتی اولمدقدن صکره بر پاره‌لکدر ۰ ایشته بو نصیحتلری ویره‌رك باری کیده‌جکی یرده اولدن عقلنی باشنه الەرق عفتیله اشتهار ایدر ایسه کندیسنه پك چوق عاشق صادقلر بوله‌بیله‌جکنی وانلرك بریسیله ازدواج ایلیه‌رك بقیهٔ عمرینی تمام شان نسوانیته یاقیشه‌جق صورتده کچوره‌بیله‌جکنی ده تفهیم ایلمش ۰ صافو اوزمانه قدر هیچ بر ارککدن بویولده بر سوز ایشتمش اولمیوب بلکه ارککلرك کافه‌سی کندی عفتنك امحاسندن مستفید کورو-نه‌کلری حالده فائونك اندن استغنا کو-سترەرك بالعکس بو نصیحتلری ویرمسی کندیسنك فوق العاده بر ارکك اولدیغی

كوستردیکندن بویله بریاره وافقدن نصاب اله‌مامق وبالعکس اندن آیریلوب دوچار بلیهٔ اغتراب اولمق چکیلوردرد لردن اولماسیله سجلیایه کیدر ایکن یولی ایشته بوجزیره‌یه وانکده شو مشهور برونه اوغرایجه قره‌یه چیقمش واویوکسك قیادن اشاغی‌یه آتیله‌رق پارچه پارچه اولمش .

***

احمد متين صافو حکایه‌سنی بوصورتله اتمام ایدنجه نه‌ئوفاری‌یه مدهش برسکوت عارض اولدی . یانده بولنانلردن بریسنك النده بولندیردیغی دوربینی چکوب اله‌رق قیایه باقمغه باشلادی‌که برآنده مرلدانمق نوعندن اولمق اوزره دوداقلری اوزره پیدا اولمرینی متعاقب ینه غائب وضایع اولان سوزلری بر کاغد اوزرنده ضبط وجمع ایتمك ممکن اولسه ایدی‌شو :

— آه ! بن ده کمی بی طوردیره‌رق صافوکبی اوقیادن اشاغی‌یه آتلمغه لایق بر قادین اولدیغمه شبهه‌می ایتملی ؟

عباره‌سی تشکل ایدر ایدی . قادینك بوحالنی احمدمتین پك اعلا کلادیغی جهتله آره‌یه هیچ برکلمه‌قاریشدیرمیوب نه‌ئوفاری‌یی اوحالده راحت براقمغی مناسب کوردی . حتی اوراده بولنانلری کمینك باش طرفنه طوغری چکوب کوتوره‌رك کوزل نه‌ئوفاری‌یی بتون بتونده یالکز براقدی .

ملکة البحر ایسه آیی ماورو اطنه‌سنه وارمزدن اول اواطه‌نك پیشدارلری ایمش کبی اوکه چیقان اوفاجق جزیره‌لراره‌سنده دونه طولاشه کندیسنه یول بوله‌رق ایلروله‌مکه دوام ایلیور ایدی . نه‌ئوفاری یاریم ساعت قدر سکون وسکوت حالنده قالدقدن صکره‌او یقودن اویانمق صورتنده برحرکتله یرندن قالقدیغی زمان ارقداشلرینی یاننده بوله‌مامسندن طولایی تعجب ایلدی . مع هذا باش طرفده دریجه بر مباحثه‌یه طالمش بولنان احمدمتین ویوهانونیقولسویی چاغرمغده لزوم کورمدی . کندیسنی عادتا خسته بولدیغی ایچون یتاق قاره‌سنه قدر ایندی .

اوکون قوشلق طعامی وقتنه طوغری ملکة البحر عادتا آنی ماوروواطه‌سنك تااورته لق یرینه کلمش ایدی سفره خلقی سفره‌ده اجتماع ایلدکلرنده واسیلیکی نه‌ئوفاری‌یی دخی دعوت ایلدی . واقعا نه‌ئوفارینك هیچ اشتهاسی قالمامش ایدیسه‌ده استغنا کوستره‌جك اولورسه حال تأثرینی جمله‌یه اکلاتمش اوله‌جغنی دوشونه‌رك برغیرتله سفره‌یه قدر کلدی ایسه‌ده ارقداشلرینه :

— سفره رفاقتی ذوقندن محروم قالمامق ایچون کلدم اما بس بللی بوصباح پك ایرکن قالقدیغم وقالقار قالقماز دخی طیشاری‌یه چیقدیغم ایچون صغوق المش

اولمیه‌یم که وجودمی پك قرغین بولیورم . دیه عرض اعتذار ایدرك یمكلردن همان هیچ بریسنه ال بیله سورمدی . اكر بوكیجه دخی اویومش اولدیغنی وشو اویقوسزلغی برچوق احوال مؤیسه‌دن نشأت ایتمكله كندیسنی پك زیاده یوردیغنی دخی سویلسه ایدی حكایهٔ حالندن هیچ بر اكسیك براقامش اولوردی .

لوقادیا اطه‌سی شمال طرفندن قره‌یه اوقدر یقیندر که اطه ایله قره‌نك ارەسنده تشكل ایدن برقنالك بعض یرلری عادتا استانبول بوغازندن دها طاردر . بوقنالك اڭ طار اولان یرینه برده كوپری یاپیله‌رق اطه‌یی قره‌یه ربط ایتمشلر ایسه‌ده بزم ملكة البحر بوكون اقشام اوزری مذكور قنالدن كچر ایكن كوپرینك برای تعمیر بوزلمش اولدیغنی ویكرمی اوتوز عمله‌نك تعمیر ایچون ایشلمكده بولندقلرینی كوردیلر . بواقشامی دخی هرنقطه‌سی برلیمان حكمنده اولان شو بوغاز ایچنده كچورمیوب‌ده دها ایلرویه طوغری كچملرینه‌سبب بزم پره‌وزه لیمانی براز دها ایلروده بولنه‌رق اقشامه قدر اورایه‌واریله‌بیله‌جكی قضیه‌سی ایدی . احمد متین شورالرده بر كیجه‌یی برعثمانلی لیماننده كچورمكدن مطمئن قاله‌جغی كبی بوجیلرك چوقلغندن طولایی قومانیایه طاری اولان نقصانه‌ده‌بوعثمانلی قصبه‌سندن اكمال ایتمك ارزوسنده بولنیور . فقط بو اقشام پره‌وزه‌یه كیچ وقت واصل اوله . بیلدكلرندن او كیجه هیچ برایش كوریله . میوب برتیمور یتاغنده یاتیلیور كبی زمان كچورلدی .

ایرتسی كون احمد متین ورفقاسی پره‌وزه قصبه‌سنه چیقدیلر . صباحلین ملكة البحر اوزرنده عثمانلی سنجاغنك تموج ایتمسی پره‌وزه اهالیسنك قلوبنده برانشراح حاصل ایدرك بعض پك مزاقلیلر صندال ارسالیله‌بوسفینه‌نك بكلك‌سفینه‌سی اولدیغنی اوكرنمكه شتاب ایتمشلر ایدی . زیرا بزم بورالرده تنزهات بحریه هنوز متعمم اولمدیغندن خلقمزك بوبابده‌كی جهللری معذور كوریلور . كوندریلان صندال‌لر بوسفینه‌نك‌برصفای بحری سفینه‌سی‌اولدیغی خبرینی كتورنجه قورفه وساره‌ده امثالنی كورمش اولدقلری انكلیز لوردلرینك تنزه سفینه‌لرینی‌ده تخطر ایدرك « بس‌بللی بوده برعثمانلی لوردی اوملیدر » حكمنی ویردیلر .

بوكون ملكة البحرخلقی پك مشغول اولدی . احمد متین ورفقاسی پره‌وزه‌یی كزمكه چیقدیلركه حكومت محلیه‌مأمورلری كاملاً كندیلرینی‌استقباله كلمش اولدقلرندن اورایه برپاینه‌والیسی كلمش‌اولسه‌ایدی‌انجق بوقدر حسن استقبال اولنه‌بیلورایدی . حتی

حتى بوخلق ارەسندە احمد متين برقاچ آشنالرە دخى تصادف ايلديكندن ايديلان استقبال‌هم رسمى وهم‌دە دوستانە اولمق كبى برصورت عجيبە پيدا ايلدى . بوخلق كنج عثمانلينك يانندە كورديكلرى كنج وكوزل وشاقراق براوروپالى قادينك كيم اولەبيلەجكى واحمدمتينك نەسى صايلمق لازم كلەجكى خصوصندە اينجە اشتباهە دوشديلر ايسەدە كمال تربيە ونزاكتلرندن ناشى ظاهر حالدە بواشتباهك هيچ بر علامتنى كوسترميوب اوكون واو اقشام كندو مسافرلرى اولەجقلرندن بجملە قبولنى رجا ايليورلر وبوشرفە جملەسى اشتراك ايچون «سن بويلە ياپمليسك بن بويلە» ديە بردە كندى آرەلرندە بر مذاكرۀ خصوصيەيە قويوليورلر ايدى .

طوغريسنى ايسترايسەكز احمدمتين شو مملكتدە اميد وانتظارينك فوقندە اولەرق همشهريلرى طرفندن كورديكى بو حسن قبولە پك ممنون اولدى . رفيقەسى اولان نەئوفارى‌يە عثمانليلرك مهمانوازلغى اثرينى بويلەدە كوسترەجكندن طولايى درونى اولەرق پك افتخار ايديور ايدى . بناءً عليە اواقشام طعامنى يرلى بكلردن بريسنك ساحلە اوزاق اولميان باغچەسندە اتمك ايچون وقوع بولان تكليفى كمال نزاكتلە قبول ايدرك فقط اقشامە قدر قصبەنك اطراف وجوارينى كزمك وشايان سير وتماشا يرلرينى كورمك خصوصندە دخى كندولرينى پروزەليلرك سوق وادارەلرينە تسليم ايلمك لازم كلدى.

قوطرەيە كلنجە : كمى خلقى افنديلريلە مسافرلرينك طيشاريدە بولنملرندن بالاستفادە احمد متين طرفندن ويرلمش اولان امر موجبنجە ملكة‌البحرە «بيوك توالت» اجراسنە باشلاديلر . بومثللو تنزهات بحريە اربابى نزدندە قوطرەلرك تميزلكنە طهارتنە «توالت» تعبير اولنوركە هر كون اجرا اولنان صورت عاديەسنە «كوچك توالت» دينيلوب بتون طولابلر انبارلر حتى سنتينە درونە وارنجەيەقدر اجرا اولنان طهارتە وبتاق طاقملرينك وحتى چامەشورلرك بيلە كوكرتەيە چيقاريلوب هوالنديرلمسنە «بيوك توالت» دينلور . كميلر نە قدر بيوك اولور ايسە اولسون درونلرندە بولنەجق انسانلرە واشيايە نسبتلە هرحالدە پك كوچك صاييلەجقلرندن بوازدحام ومضايقەدن طولايى بحق محافظۀ نظافتلرى امورمشكلەدندر. هلە شو ارالق ملكة‌البحردە محترق واپورك طائفەلرى دخى بولنمغلە ازدحامى فوق‌العادەدر . بناءً عليە قپودان بوهانونك آدملرى‌دە ياردم ايليەرك اوكيجە ساعت ايكى‌يە اوچە قدر چاليشوب ملكة‌البحرك بيوك توالتنى اجرا ايلديلر .

بو كيجه ساعت ايكي يه اوچه قدر زمانى احمد متين ايله رفقاسنك مدعو اولدقلرى بغچه ضيافتنده گچوردكلرينى تكرار اخباره حاجت يوقدر . يانيه‌نك مشهور بقلوا وبوركلرى بو ضيافته رونق ويرمش اولديغى كبى شو كوچك قصبه‌جقده بولنه‌بيلان الاتورقه موسيقه طاقمى دخى نه‌ئوفارينك يكى كورديكى شيلردن اولمسيله پك زياده خوشنه كيتمشيدى .

رفقاى ثلثه كيجه‌كيلرينه عودت ايلدكلرى زمان نظافت وطهارت واقعه‌دن ممنون قالديلر و قصبه اهاليسى طرفندن كوردكلرى حرمت ورعايتك مقابلى اولمق اوزره ايرتسى كون كنديلرى دخى انلرى دعوت ايدرك بر جولان بحرى اجراسنه قرار ويرديلر . واقعا ايرتسى كونى بو قرار دخى اجرا اولنديسه‌ده مدعولرك براز كثرتى حسبيله محترق واپور طائفه‌سى كاملاً قره‌يه چيقارلمق لازمكلوب يالكز قپودان يوهانو جولانده بولنديريله بيلدى .

قوشلق طعامى ملكة البحرده ايدلمك اوزره ترتيب ايدلمش اولان بو تنزه اوكون اقشام ساعت اونه قدر دوام ايدرك اجرا اولنان وولطه‌لره وهله ملكة البحرك مكمليتنه هركس حيران اولمشيدى . وقوعه كلان بر چوق مناسبتلر اوزرينه احمد متين رفاقتنده بولنان قادينك كيم اولديغى ونه مناسبتله كندى كميسنه قبول ايدلمك مجبوريتى كورلديكنى بر تفصيل حكايه ايدرك مستعلرجه دون حصوله كلمش اولان شبهه بالطبع بر طرف اولمش و بو حكايه ايله بر طرف اولميه‌جق اولسه واسيليكنك موجوديتى مطلقا تأمينات بخش ايده‌جكى دركار بولنمشدر .

اقشام اوزرى ينه قصبه پيشكاهنه لنكر براقيله‌رق مسافرلر صندالرله چيقد. قدن صكره اسكله طرفندن بر قاچ صندالك تكرار ملكة البحره طوغرى كلمكده بولنديغى كوريلنجه كيجه مسافرلرى خوشنه كيده‌ميه جكندن طولايى احمد متينك ناصيه‌سنده براز آثار اغبرار كورلمشيدى . حالبوكه كلان صندالار مسافر كتورميوب بالعكس او مسافرلرك اوشاقلرى وساطتيله طولمش قوزيلردن بقلوالردن بوركلردن ميوه‌لردن عبارت عظيم بر ضيافت طاقمى دها كتو. رلمش اولديغى كورنجه مسافر پرورلكك بو درجه‌سنه احمد متين دخى شاشدى . وكلان اطعمه‌يى كندى قاپلرينه نقل ايدرك بوش قابلرى اعاده ايلديكى صره‌ده بو اكرامى ايدن ذواتك كافه‌سنه آيرى آيرى تشكرنامه‌لر يازه‌رق ممنونيت واقعه‌سنى بيان ايلدى .

ازميدن حركت اولنديغى اثناده قلاغوزلق خدمتنه آلنمش اولان اختيار رومك وقوف بحريسى بورادن ايلرويه طوغرى امتداد ايده‌مديكندن واثناى راهده

مدللویه دخی براقیله مدیغندن کندوسنی مملکتنه قدر کوتورمکه بول بول کافی بخششلر اعطاسیله پروزه‌یه براقلدی . وایتالیا سواحلی ایچون النه‌جق قلاغوز بوراده بولنه‌میه‌جغندن قورفو ویاخود اوترانتاده ارانمغه قرار ویرلدی .

ایشته بو کیجه‌دخی بالطبع پروزه لیماننده قالندقدنصکره ایرتسی صباح طلوع شمسدن اول قورفویه متوجهاً یوله چیقلمغله پروزه قصبه‌سنده براز کیچ اویقودن اویانانلر لیمانده دونکی کون زینت بخش عیون اولان کوزل قوطره‌نك بو کون وجودی قالمدیغنی کوره‌رك ایجه متأثر اولدیلر .

قورفو اطه‌سی جزایر سبعهٔ یونانیه‌نك اك جسیمی عد اولنان براطه‌درکه شمال طرفی یایوان وجنوب جهتی اینجه واوزون اولمق اوزره شمالدن جنوبه طوغری اوزانمشدر . طبیعت جغرافیه‌سنه نظراً بو جزیره یونانستانه ملحق اولمقدن زیاده بزم یانیه ولایت جلیله‌سنه مربوط بولنمسی لازم کلور . زیرا قره ایله جزیره آره‌سنده‌کی قنال بالنسبه پك طار برحد فاصل اولوب حالبوکه یونانستانك سائر اقسامنه بوندن پك چوق زیاده اوزاقدر .

پروه‌زه ایله قورفونك منتهای جنوبیسی آره‌سنده‌کی مسافه اوتوز قرق میلدن عبارت برشی اولوب بو کون ایسه ایجه شدتلی برلودوس روزکاری اسمکده اولدیغندن ملکة البحری پو پاسندن اتمکده اولان بو روزکار ساعتده اون بر میل سرعتله سوق ایلمکده ایدی . بناءً علیه طلوع شمسدن اول یوله چیقمش اولان یوزوك کمی ایکی اوچ ساعت صکره مسافرلری اویانجه‌یه قدر اپیسا دوکونتیلری دنیلن وجزیره‌نك منتهای جنوبیسی مقابلنده بولنه‌رق ایجه خاطری صاییلور تهلکه‌لردن اولان یری‌ده کچه‌رك صول طرفندن قورفو ساحلنه پك قریب اوله‌رق یول المقده بولنیور ایدی .

عمر قپودانك جزیره ساحلنه بوقدر یقین کیتمسنده‌کی حکمت لودوس روزکارینك پیدا ایلدیکی صالنتیدن ممکن مرتبه قورتلق مسئله‌سی ایدی . واقعا روزکار آرقه‌دن کلدکدن صکره پیدا ایده‌جکی طالغه‌لر نه قدر بیوك اولسه کمیجی ایچون ینه هیچ بر اندیشه اولمز ایسه‌ده مسافر مادامه دکز صالنتیلری پك زیاده طوقندیغندن آنك خاطری ایچون بو تدبیری اتخاذه لزوم کورلمشدرکه جزیره‌نك بیچمنه کوره قره‌یه بو یله یقین کیدلدیکی حالده روزکارك وطالغه‌لرك شدتندن پك اعلا قورونلمش وقورتلنمش اولور .

قورفو جزیره‌سنك جزایر سبعهٔ یونانیه‌نك اك جسیمی اولدیغنی خبر ویردیکمزه کوره اشبو جزایر سبعه‌نك نه دیمك

اولدقلرینی ایکی کلمه‌جکله اولسون قارئلرمزه خبر ویرملی یز . زیرا تاریخک بو فقره‌جغی غایت ناچیز برشی اولمقله برابر بزم تاریخ شرقیمزجه اهمیته شایاندر .

بو جزیره‌لر قورفودن ماعدا پاقسوس وتئاکی وسه‌ریغو وکفالونیا وزانطه وایاماوره اطه‌لریدرکه ازمنهٔ قدیمه تاریخنده کندی استقلاللرینی محافظه ایچون اختیار ایتمش اولدقلری کلفهٔ حربیه‌دن قطع نظر بزم ایچون اهمیت تاریخیه‌لرینک مبدئی فتوحات عثمانیه ایله باشلار . عثمانلیلر براً وبحراً وگاه حرباً وگاه صلحاً یعنی اهالیٔ محلیه‌نک کندی استکلریله موره‌و یونانستانک اقسام سائره‌سنی حدود حکومت عثمانیه داخلنه ادخال ایلدکلری صره‌ده اشبو جزایر سبعه نورماندیالیلردن وندیکلیلره انتقال ایتمش وقدرت بحریه‌جه اوزمانلرک انکلیزلری عد اولنان وندیک جمهوریتی جزایر مذکوره‌یی عثمانلیلره قارشو مدافعه‌ده صوک درجه‌لره قدر کلفتلری کوزه الدیرمشدر . ازجمله (تحفة الکبار فی اسفار البحار) نام تاریخ بحریمزده (کورفوز) ملحمهٔ کبرای بحریه‌سی دیه حکایه ایدیلن وقپودان دریا خیرالدین پاشا مرحومک حقیقةً غزوهٔ کبراسی عد اولنمغه شایسته کوریلن محاربهٔ بحریه تمام ایشته بو قورفو جزیره‌سی مقابلنده وقوعه کلمشدرکه یالکز بو محاربهٔ بحریه‌نک شان وشرفی برملت بحریه‌یی الی نهایة الایام مشرف ومفتخر ایتمکه کافیدر . مع هذا بو قدر کلفتلرله برابر جزایر سبعهٔ یونانیه ناعصر اخیر غایه‌سنه قدر وندیکلیلر اللرنده قالوب بعده بیوک ناپولیون سوقیله فرانسزلو جزایر سبعهٔ یونانیه‌یی وندیکلیلردن نزع ایتمشلر وبرمدت کندیلری اداره ایلمشلر ایدی . جزایر مذکوره فرانسه‌نک النده بولندیغی اثناده برآره‌لق روسیه ایله دولت علیه بالاتفاق بونلری فرانسه‌دن نزع ایتمشلر ایسه‌ده بعض معاهدات نتیجه‌سنده ینه فرانسه‌یه اعاده اولنمشدر .

اوزمانلر فرانسه‌نک فتوحات بحریه‌سنک برنجی رقیبی اولان انکلتره اشبو جزایر سبعهٔ یونانیه مسئله‌سنه دخی پارمق صوقه‌رق فرانسه‌یه رغماً اوراسنی کندی حمایه‌سی التنده برحکومت مستقله صورتنه افراغ ایتمشدرکه ایشته بو حکومت تازمانمزه یعنی ١٨٦٤ سنهٔ میلادیه‌سنه قدر دوام ایلمشدر . دیمک اولیورکه یونانستانک سائر محللری هنوز کسب استقلال ایتمامش اولدیغی برزمانده بو اطه‌لر مستقل اولدقلری کبی یونانستان تشکل ایلدیکی اثناده دخی بونلر هیئت یونانیه‌یه داخل اولمیوب بشقه‌جه قالمشلر ایدی . انکلتره دولتی حکومت مذکوره اوزرندن حمایه‌سنی

رفع ایلدکدن صکره ایسه اهالیدن برطاقمی ینه یونانستانه التحاق ایتمك و کندی استقلاللرینی محافظه ایلمك غیرتنه قیام ایتمشلر ایدیسه‌ده بوقدر کوچك برهیئتك سیاست خارجیه‌سی کندی منافع تجاریه ومدنیه‌سنی محافظه ایده‌میه‌جکنی کورلد . یکندن اکثریت اهالینك قبولیله یونان دولتنه التحاق ایتمشلردر .

پره‌وه‌زه لیماننده احمد متینك ملکة البحر ایچون لزوم کوروب امرایلدیکی طهارت ونظافت اصل قورفو ایچون ایدی . زیرا جزیره‌نك شرق جهتنده کائن اولان قورفو شهری یکرمی بش بیکدن متجاوز نفوسی حاوی برشهر جسیم اولدقدن ماعدا عصرلرجه مدت ونديكه تابع اولدیغندن اهالیسی روم اولمقدن زیاده ایتالیان اولمق حکمنی المش وحتی ایتالیان لسانی روجه‌دن زیاده سویلنمکده بولنمشدر . بوندن ماعدا طول مدت دخی انکلیز اداره‌سنده قالدیغندن وحالادخی صفای بحری هوسکاری اولان بتون اوروپا کبارینك مراجعتکاهی بولندیغندن بویله برشهره ملکة البحرك غایت تمیز پاك اوله‌رق تقرب ایتمسی کرچکدن لازمدر . ملکة البحر اکر یالکز کندی خلقیله سیاحت ایتمکده اولسه تمیزلکی نظافتی دها کوزل محافظه اولنه‌بیلور ایدیسه‌ده شمدیکی حالده‌ایکی‌کمی خلقی برکیده دیمك اولمسیله نه‌قدر اولسه محافظهٔ نظافتی کوچلشمکده ایدی . باخصوص که احمدمتین ونه‌ئوفاری بوشهری مکملاً کزمك آرزوسنی دخی اوته‌دنبری بیولتمکده اولدیغندن خارجدن‌ده کمی‌یه کله‌جك اولان زوارك ملکة البحری بر اوروپالی بکزاده کمیسی درجه‌سنده تمیز ونظیف بولملری بالطبع ملتزم ایدی .

روزکارك خدمت مساعده کارانه‌سیله بوکون نفس قورفو شهر ینه پك ایرکن واصل اولدیلر وعمرقپودان ایله ثریاافندی قرانتنه معامله‌سنی دخی وقت وزمانیله اجرا ایدوب بتوردیلر ایسه‌ده احمد متین ورفقاسی همان اوآنده شهری کزمکه چیقمغی مناسب کورمدیلر . مدقق احمد متین بریاندن عمر قپودانه کمینك نظافتجه دها نه‌قدر نقصانی وارایسه اکمالنی امر ایتمش اولدیغی کبی قپودان بوهانو ایله ثریایی دخی قره‌یه چیقاروب نه‌ئوفاری کبی برمادامی تپه‌دن طرناغه‌قدر مجدداً ومکملاً کیدیروب سوسله‌مکه کافی هرنه لازم ایسه جلب وجعه مأمور ایلمش ایدی . بناءً علیه اقشامدن صکره بونلر برابرلرنده برقاچ مغازه‌جی وبرقاچ دنك اشیابولندیغی وایکی نفردخی مودیستره‌قادین علاوه‌اولند یغی حالده‌کلدیلرکه‌نه‌ئوفاری احمدك‌شودور اندیشانه ونازکانه تدبیرینه شاشدی‌قالدی .

نه‌ئوفاری کندینه لازم اولان اشیایی انتخابده برآره‌لق احتراز کوسترمش ایدی. احمد متین :

— سزك هرشیئی حتی پاره چانطه‌سنی ده ضایع ایلدیککزی بیلیورم . اکر احترازکز پاره سزلکدن ایسه . . . .

دیه بر سوزه باشلار باشلامز کوزل قادینك چهره‌سنده بیوك بر علامت اطمئنان پیدا اوله‌رق ارقداشنك حسن رفاقتی بو قدر ایلرویه کوتوردیکنه عظیم تشکرلر ایلدی . اندن صکره ارتق ایستدیکی کبی انتخاباته کندیسنی دوناتدی که بو کیجه نصف لیلدن صکره‌یه قدر کرك تاجرلر کرك مودیسترالر ملکة البحرده و نه‌ئوفارینك خدمتنده مشغول قالدیلر .

ایرتسی کون کیه‌جکی بر طاقم البسه‌نك تمامیله بالاحضار سائرلرینك‌ده همان یازین اکماللری ایچون امرلر اله‌رق تاجرلر و مودیسترالر قره‌یه چیقدقلری زمان نه‌ئوفاری‌یی بردن بره برحزن بر کدر استیلا ایدی و یرمسونمی ؟ احمد متین دخی یانده بوله‌رق بو تبدلك فرقنه واردی و سببنی صورمسی اوزرینه نه‌ئوفاری هیچ صاقلامیه‌رق و حتی چشمخانه‌لرنده بریکمش اولان برقاچ طامله کوز یاشلرینی دخی صاقلامغه لزوم کورمیه‌رك دیدی که :

— کندیمی یکیدن دوناتدیغمه چوجق کبی سوینیور ایدم سنیور . هیچ دوشونمیور ایدم که قورفو یه کلمك بنم ایچون سزکله یقیندن رفاقت صحیحه بختیارلغنك نهایتنه واصل اولمش بولنمقدر .

احمد متین ایجه متلاشیانه بر طورده بولندی . بوندن اکلاشلدی که نه‌ئوفارینك خاطرینه کلن مفارقت مسئله‌سی کندی خاطرینه هیچ کلمامشدر . حتی قادینه بالمقابله سویلدیکی سوز دخی بو معنایی تأیید ایلدی . دیدی که :

— نه‌دن بویله اولسون مادام ؟ شیرزاد سلجوقی رومانك کچدیکی محللری برابر کزه‌جك کوره‌جك دکلمی ایدك ؟

— اوت اما حقمده‌کی مسافرپرورلککزی بوندن اوته‌یه سوء استعمال ایتمکی اصلا تجویز ایده‌مم . قورفوده هر نوع مراکب بحریه بولنور . یارین طیشاری‌یه چیقار چیقمز طوغری بجه تلغرافخانه‌یه کیدرك بانقه‌جیمدن بر تلغراف پولیچه‌سیله پاره جلب ایتمکله برابر کندیمه برده قوطره یاخود یات ویا بشقه بر سفینه تدارك ایتملی‌یم . شاید قورفوده اویله مناسب برشی یوق ایسه جوارده‌کی ایتالیالیانلرینك هانکیسنده بولند . یعنی با تلغراف اوکرنه‌رك جلبلری ایچون امر ویرملی‌یم . بن بو ایشلری کورنجه‌یه قدرده سزی قورفوده توقیف ایده‌مم یا ! سز یولکزده دوام ایدرسکز . بن‌ده صکره

کلور سزی سجیلاده بولورم .

قادینك بولقردی‌یی سویلدیکی مدت ظرفنده احمد متین جواب ویرمك ایچون برقاچ دفعه طورانمش ایدیسه‌ده نه‌ئوفاری کوزل النی احمدك اغزینه کوتوررجه‌سنه برحرکت ممانعتکارانه ایله جوابدن منع ایلمش اولدیغی ایچون طبیعی لقردیلری صوکنه قدر دیکلمه‌که مجبوراولمش ایدی . نهایت نه‌ئوفاری سوزینی بتوردکدن صکره احمد دیدی‌که :

— بویله کوزی یاشلی قلبی تلاشلی متأثرانه مأیوسانه سوز سویلیوب‌ده حلم وسکون ایله سویله‌شه‌جك اولورسه‌ق چارچابق قانارسکزکه بوسویلدیککز شیلرك کافه‌سی عادتا طفلانه‌در .

نه‌ئوفاری احمدك یوزینه باقه‌قالدی .

سوزده ینه احمد دوام ایلدی . دیدی‌که :

— شو آنده بوراده یالکز کبی یز . زیرا قوجه‌کز اویقویه وارەلی برساعتی کچدی . قپودان یوهانو وثریا دخی تاجرلر ومودیستەلر ایله چیقوب کیتدیلرکه بر دها کلیه‌جکلری درکاردر . دیمك اولیورکه یالکز ایکیمزایستدیکمز کبی قونوشه بیلورز .

— بربریمزه یورکلرمزی آچه‌رقمی ؟

— اویله یا ! بلا تکلیف ولاتکلف ! عادتا برچفت قرداش قز قرداش کبی .

نه‌ئوفلری صانکه برزلزال الکتریقیه اوغرامش کبی تتره‌دی . برشی سویلمدی ایسه‌ده حال وشانندن پك اعلا اکلاشلدی‌که بوقرداش قزقرداش تشبیهنی هیچ بکنه‌مدی . احمد دخی بونك فرقنده اولدی ایسه‌ده هیچ رنك ویرمدی . حتی شبهه اولنه‌مزکه احمد بوتشبیهی‌ده بالالتزام ایراد ایلدی . سوزك آردسنی کسمیه‌رك دیدی‌که :

— اویله‌قونوشه‌جق‌اولدیغمزصورتده سزه بلا احتراز دیرم‌که شو آنده سزك ایچون هیچ لزومسز وبزم ایچون الك زیاده راحتسزلغی موجب‌اولان برشی وارایسه اوده محترق والسقو واپورینك طایفه‌سیدر . بونلری شمدی‌یه قدرهیچ بریره چیقاروب ترك ایده‌مز ایدك . زیرا کیده‌جکلری یره کیده‌بیلمك ایچون واپور بوله‌مزلر ایدی . اما قورفودن اوته‌یه برمیل دها بونلری برابرکوتورمکه‌هیچ لزوم یوقدر .

— اوت ! ذاتاً قپودان یوهانو ایله‌ده بونی سویلشمش ایدك . چونکه بن یکی بر واپور الەمیه‌جغمدن واستیجار ایده‌جکم واپورك‌ده طائفه‌سی بولنه‌جغندن والسقو طاقمی بکا هرحالده لزومسز اوله‌جقلری تقرر ایلدی .

— پك اعلا ! انلر بورادن کیتدکدن صکره سزك بکانه یوککز قاله‌جق ؟ نه‌کزدن راحتسز اوله‌جغم ؟ برچفت زوج وزوجه ایچون شویله برسیاحتده قاره‌کز کافیدر .

اوراسی سزك اولدقدن صکره بزم هیچ بر اکسیکمز نقصانمز اولەمز . زیرا بن او قارەیی ذاتاً بکا رفیق اولەجق برذات ایچون یاپدیرمش ایدم !

دیه احمد متین حسین بصری حکایه سنی تفصیله کیرشدی ایسەده نەئوفاری حکایەنك اوجهتنه همان قولاق بیله ویرمیەرك ایکی کوزلرینی احمده دیکمش لاینقطع کوزلرینك ایچنه باقیور ایدی . بوطالقنلقده نەلر دوشونیور ایدی بیلور میسکز ؟ آرەلرنده هیچ برتکلیف وتکلف قالمامش اولدیغنه وبر برینه یورکلرینی آچەرق قونوشه جقلرینه کوره نەئوفاری ایشته آرتق کندیسنه نیقولسونكده هیچ برلزومی قالمامش اولدیغنی اورتەیه قویوویرمکی دوشونیورایدی . حتی احمده کوکلنك اك درین کوشەلریله بوجاقلرینیده آچەرق: « سنیور ! سنك کبی برافندی‌یه بنم پك احتیاجم واردر . اکر بنم کبی بر جاریەیەده سنك لزومك وار ایسه آل بنی! بنی قبول ایت ! ایکنجی واسیلیکیده بن اولەیم ! » دیمکی دوشونیورایدی .

لکن ایشی بودرجەلره قدر واردیرمامغه مقتدر اولەبیلدی ویالکز احمد متینك کندیسیله رفاقتده دوام ایچون کوستردیکی آرزو ایله اکتفا ایدرك بوکا عظیم تشکرلر ایلدکدن صکره ایشك مابعدینی یارین اتمام ایدەجکلرینی سویلدی . ذاتاً بوکیجه اویقو زمانی مرور بیله ایتمکده اولدیغی جهتله همان یتاقلره کیرمکه احتیاج کورەرك وکوستەرك ارقداشنه راسمهٔ وداعی ایفا ایلدی ایسەده زواللی قادینجغزك اصل اویقودن محروم قالەجغی برکیجه وارایسه اوده بوکیجه اولدیغنی هنوز حساب ایتمیور ایدی . چونکه احمد متینك کندیسنه رفاقتده دوامی تکلیف ایتمسی یالکز برکیجه ایچون دکل برقاچ کیجه ایچون اویقولری قاچیرەجق راحتلری سلب ایدەجك برنعمت اولدیغنی بردن بره ذهننده تعیین ایدەمامش ایدی . بونی یتاغه کیردیکی زمان اکلادی‌که عادتا صباح تقرب ایدنجەیه قدر اویویەمدیغی وهیچ اویومقسزین کیجەیی کچورر ایسه یارین هیچ طیانەمیەجغی جهتله عادتا جبر نفس ایدرك براز صیزه بیلدی .

***

بوکیجه نەئوفارینك اك اویقوسز کیجەسی اولدیغی حالده ایرتسی صباح جملەدن اول اویقودن قالقان ینه کندیسی اولدی‌که احمد متین رفیقەسنك صباح لوازمنی ایفا ایچون ایتدیکی پاطردیلردن طاقردیلردن ایشی اکلایوب اودخی براز دهااویومق ایچون موجود اولان اشتهاسنی‌ده منع ایدرك قالقدی . نەئوفاری‌یی ایلك کورەرك سلاملاشدیغی زمان قادین الندە

بولنان برقاچ کاغدی احمده صونارق دیدی که :

— شو بر تلغرافدر که پارسه کشیده ایتمکه عنایتکزی رجا ایلیورم . بانکه‌رم بولنان ذاته خطاباً‌در . سریعاً بکا بر تلغراف پولیچه‌سیله پاره یتشدیرمسی ایچوندر . شوده بر سنددر که سزدن یکرمی بشبیك فرانق استقراضی مبیندر . بوپاره ایله والسقو طاقمنی صاوه‌رق مبایعه ایلدیکمز لوازمك‌ده بهالری محسوب ایدیله‌جکدر . بوایکی تلغرافلرکده بریسی استانبوله ودیکری پارس شهرینه‌در . هرشیدن اول بوایشلری کورر ایسه‌ك قلبم راحت ایدرك قورفو شهرینی انشراح قلب ایله کزوب تماشا ایده‌بیله‌جکم .

احمد متین بوسوزلرك هرجمله‌سنی برر باش اشارتی ایله تصدیق ایلیور ایدی . قادین سوزینی بتوردکدن صکره اولاسندی یرته‌رق :

— بوکاغدلر ایچنده هیچ لزومسزی ایشته بودر . ایستدیککز پاره حاضر وآماده در . والسقوطاقمنی صاومق ایچون نه‌یاپه‌جق ایسه‌کز همان یاپکز . ایشته تلغرافلری دخی شوآنده لوسترو موقره‌یه چیقه‌رق تلغرافخانه‌یه کوتوره‌جکدر .

دیدی . واقعاً نه‌ئوفاری دخی سندك برتلمسنه اوزون اوزادی‌یه اعتراض ایده‌میه‌رك همان قپودان یوهانویی چاغروب ذاتاً پك جزئی اولان حسابنی رؤیت وبورجنی ایفا ایلدکدن ماعدا طائفهٔ مرقومه ایچون اقتضا ایدن بخششلری دخی برصورت کریمانده بالاعطا بودقیقه‌دن اعتباراً رفاقته ختام ویرلدیکنی اکلاتدی وقپودان مومی‌الیه مادامك شومعاملهٔ عالیجنابانه‌سنه ممنونیت کوستروب تشکرلر ایفا ایلدیکی کبی سائر معیتی خلق دخی کلوب عرض تشکرات ایلیه‌رك برصورت مؤثره‌ده وداعلاشدیلر .

بوایشلر صباحلین اوقدر ایرکن کورلمش ایدیلرکه اقشامدن ذاتاً بالنسبه ایرکن یاتمش اولان نیقولسو بوصباح هرکسدن صکره قالقوب طیشاری‌یه چیقدیغی زمان ملکهٔ البحری والسقو طائفه‌سندن عاری وبناء علیه کرکی کبی تنها برحالده کوره‌رك شاشمش ایدی . بوادمك ارتق دوزمه زوجه‌سنك امورینه هیچ مداخله ایتمامکده اولدیغنی ونه‌ئوفارینك دوزمه قوجه‌سندن زیاده احمد متین ایله ایشلرینی مذاکره ایلدیکی قارئینك دوچار انتظار استغرابی اوله‌مزیا! نیقولسونك اهمیتی کیتدکجه نه‌قدر ازالدیغنی برده بوحال ایله موازنه ایدی ویررلر .

بوکون صباح چایلری ایچلدیکی اثناده نه‌ئوفاری ایچون آرتق یاپیله‌جق ایش قالمامش اولدیغندن قوشاق طعامندقدر قورفو درونده ایلك جولانك اجرا

اولنه‌بیله‌جکی حقنده احمد متینك ایتدیکی تکلیفی بلاتردد قبول ایلدی. همان اوچ رفیق برصندالهٔ راکباً قره‌یه چیقدیلر وبرعربه استیجاریله شهر درونده ایلك جولانی اجرایه باشلادیلر.

قورفوده انکلیزلر جزیره‌نك هرطرفنه شوسه‌لر یاپدیرمش اولدقلری ایچون یونانستانك سائر طرفلرنده عربه استعمالی معروف اولمدیغی حالده قورفوده عربه پك چوق بولنور. شهرك داخلنده عربه ایله کشت وکذار ممکن اولدیغی کبی جزیره‌نك هر طرفنده‌ده ممکندر. بورایه اجنبی سیاحلرینك کثرت ورودلری حسبیله برچوق‌ده‌دلیللر بولنه‌رق یولجیلره عرض وتکلیف خدمت ایدرلر ایسده احمدمتین شهرك پلانی اوزرنده اوجه اجرای تدقیقات ایتمش بولنه‌رق کیده‌جکی یرلری وکچه‌جکی سوقاقلری عربه‌جی‌یه تعریف ایتمش اولدیغندن دلیل ایچون احتیاج قلممش ایدی‌که النسون. حتی احمدمتینك ویردیکی امرلره دقت ایدن نه‌ئوفاری:

— سنیور! غالبا قورفو جزیره‌سی برقاچ دفعه کزمش کورمش اولدیغکز یر اولملی‌که الك ماهر برقلاغوز کبی هرشیئی عربه‌جی‌یه سز تعریف ایلدیکز.

دیمش ایدی‌ده احمد دخی جواباً:

— واقعا بوشهرك لیماننه پوسته

واپورلریله کلدیکم واردر. اما هیچ قره‌یه چیقدیغم یوقدر. فقط اوروپا انتظامات عمومیهٔ مدنیه‌سی دائره‌سنه کیرمش برشهر اولوب پلانلری تعریفنامه‌لری فلانلری پك منتظم یاپلدیغندن ارباب تتبع قلاغوزه احتیاج کوره‌میه‌جك درجه‌لرده بونلر اوزرندن اجرای تدقیق ایده بیلورلر.

دیدیکی زمان ذکی قادین برقاندعادوچار حیرت اولمش ایدی. بوحیرتك اجباریله احمده برخیلی سؤاللرده‌ها صوردی واودخی جمله‌سنه جوابلر ویردی‌که شومحاوره ممالك متمدنه ومنتظمه‌ده سیاحلرك ایشلرینی تسهیل ایچون یاپلمش اولان سیاحتنامه پلانلری شهرلر قصبه‌لر کویلر پلان وخریطه‌لری وقلاغوز کتابلری وسائره سایه‌سنده انسانك هیچ بیلمدیکی وایلك کوردیکی یرلرده قلاغوزسز اوله‌رق سیاحت ایده‌بیلمسنی نه‌قدر تسهیل ایلدیکنه دائر اولوب برایسه بومسئله‌یی «اوروپاده برجولان» نزده ایضاح وتفصیل ایتمش اولدیغمزدن بوراده تکرارینه لزوم کوره‌میز.

قورفو شه‌رنده اجرا اولنه‌جق بر جولان ایچون یولجیلرك یالکز بش فرانق ویره‌جکلری عربه‌لر درونده تعلیق اولنمش بولنان یافته‌لرده مصرحدرکه بواجرتك آزلغی اجرا اولنه‌جق جولانك آزلغنه واو دخی شهرك کوچکلکنه دلالت ایدر. فقط

احمد متين ترتيب ايتمش اولديغى جولانى برآز دها واسع اولەرق ترتيب ايلمش بولند يعنى جهتله برساعت قدر امتداد ايليان بو جولانك ختامنده بل ونيز يعنى كوزل وندك نام هوتله ايندكلرى زمان عربەجى يە اون فرانق اعطاسيله ممنون ايلمش ايدى .

بل ونيز هوتلنه ايتمكدن مقصد بو كون قوشلق طعامنى اوراده ايتمك ايدى . زيرا مدت مديده بر كوچك سفينه داخلنده هپ برآشجينك محصول يدمهارتى اولان اطعمەيى يك اوزراق قاعدەسنجه اوصانجى موجب اولوب اره لقده برچاشنى دكشديرمك بونلر نزدنده غايت ملتزم اولان عاداتندندر. بل ونيز هوتلى واقعا قورفونك برنجى هوتلى اولميوب سن ژورژوانكلتره هوتللرى بوكا تقدم ايدرلر ايسەده اورالرى يالكز انكليز يتاغى يرلر اولوب حالبوكه فرانسز آشجيلغنجه بل ونيز دها مشهور اولديغندن بو حال انى ديكرلرى اوزرينه تقديمه سبب اولمش ايدى .

اثناى جولانده نظر تماشالرى اوكندن چابق چابق كچى و يرمش اولان يرلرى تعريفده احمد متين وقت بولەمامش اولديغى ايچون بو كون قوشلق سفرەسنده سوز هپ بو محلره دائر اولەجغى طبيعيدر . احمد ديور ايدى كه :

— كورديكزيا مادام بو شهرك الك مهم اثر معمارىسى اسكى ويكى قلعه دينلن حصارلريدر كه اسكيسى شرق ويكيسى شمال غربى جهتلرندەدر . واقعا بونلر هم متين هم كوزل ياپلمش بنالر اولوب خارجدن باقلديغى زمان شهرى الك زياده تزيين ايلدكلرى تسليم اولنور .

نيقولسو — كركدن چيقدقدن صكره صولە بوكوله رك كيرديكمز كوزل جادەكه شمال جهتنه طوغرى شهرى احاطه ايليور ايدى غالبا اودخى انكليزلرك انشا ايلدكلرى برجاده اولمليدر . زيرا يونانيلر ايچون همان بودرجەسى استبعاد اولنور .

احمد — انى بيلەمم اما شهرك الك مشهور وحتى يكانه دنيله بيلەجك جادەسى بودر . اسمى ده پالان اوزرنده « سول مورا » ديه يازيليدر .

نەئوفارى — بو يول بزى برقاچ نقطه يه ايصال ايتمش ايدى كه دكز اوزرينه وقرەدن دخى اطەنك اووالق يرلرينه طوغرى نظارتى پك مكمل ايدى . هله الك صكره منتهى اولديغى اوعظيم سدكه « سراى قرالى » ديديككز جسيم ومنتظم بنا دخى اوراده ايدى . بوراسى دنيانك الك كوزل يرلرندن عد اولنه بيلور . فقط سنيور بو شهر هيچ برقراله پاى تخت اولمامش بولنديغى حالده سراى مذكوره قرال سرايى تسميەسىنەدن اقتضا ايتمش عجبا ؟

احمد — مادام ! بو سرای انکلیزلر طرفندن انشا اولنمشدر . طاشلری دخی کاملاً مالطه جزیره سندن کتورلمشدر . انکلیزلر ایچون باشلیجه شهرلرده برر قرال سرایی انشا ایتمك عادتدر . قراللری قرالیچه لری او مملکته کله جك اولورلرایسه بو سرایلره نازل اولسونلر دیه !

نیقولسو — موقعی ذاتاً یوکسك اولدیغی حالده سرای دخی اوچ قات اوله رق یاپلمش بولندیغندن انك تراسه سنده کی نظارت حقیقةً امثالی نادر بولنور نظارتلردن اوللیدر .

احمد — دیکر بر جولانکزده کیرر کوزرز .

نه ئو فاری — بو زیارته مساعده وارمیدر ؟

احمد — بکجی یه برفرانق بخشش ویریلورایسه کیریله بیلور دیه یازیورلر . بوشهرده اصل زیارت اولنه جق یر بو سرایدن عبارتدر .

نه ئوفاری — واقعا بورادن غروب شمس تماشاسی ده مطلقا امثالسز برشی اوللیدر . هم بواطه ایتالیاصیفیه وشتائیه لریله رقابت ایده بیله جك قدر لطافت هوا نعمتنه نائل بریر کبی کورونیور .

احمد — تتبع ایلدیکم سیاحتنامه ده تفصیل اولندیغنه کوره ایلك وصولك بهارلرده هواسی پك لطیف وحضارتی پك مکمل ایسه ده یاز موسمنده حرارتی پك غالب اولدیغی کبی قیش موسمنده دخی پك رطوبتلی پك صوغوق ایمش . باخصوص قیشین تبدلات هوائیه پك ضیق وسریع ایمش که بر کونده هوانك آچسی قپمسی صوغومسی اعتدال کسب ایتمسی کبی اوچ بش دزلو تبدل کورینور ایمش . بو حالده ایتالیانك صیفیه ویاخود شتائیه عد اولنان یرلریله رقابت ایده مز صانورم .

ایشته بو محاوره لر ایله او کله طعامی اکل اولندقدن صکره بر عربه جلب اوله رق « اسپلاناد » دنیلن میدانه قدر وارلدقدن صکره عربه یی صاودیلر که مراملری اقشام عودت اولنور ایکن پیاده اوله رق عودت ایلمك ایدی . زیرا موقع مذکوره قدر هپ بایر یوقاری چیقلدیغی حالده عودتده هپ یوقوش اشاغی اینلدیکندن یورومك هم قولای هم ده یریر لطیف منظره لره راست کلندیکندن صفالی اوله جقدر .

اسپلاناد دینان میدان عن اصل عسکر تعلیم خانه سی اولمق اوزره تسویه ایدلمش بر میدان ایسه ده مؤخراً بر کوزل پلاس اولمق اوزره تنظیم اولنمشدر . موقعی شهر ایله اسکی قلعه آره سنده بولنه رق اورته یرندن چفته بر آله یعنی کذر کاه یچر که ایکی طرفنده آغاجلر مغروس اولمغله پارس کبی

بیوك شهرلرك بولوارلرینه مقیس بر هیئت وجوده کتورر . میدان مذکورك غرب جهتنده غایت کوزل خانه‌لر واردرکه میدانه ناظر اولان جبهه‌لری کرلی اوله‌رق بنا ایدلمش بولندقلری جهتله حقیقةً کوزلدرلر . قورفو شهری یونانستانك اڭ زنكین شهرلرندن اولدیغی حقنده‌کی شهرتی دخی بو میدان حقلی کوسترر . زیرا اوراده‌کی خانه‌لر حقیقةً زنكین بر خلقك مساکنی اولدیغنه پك نظرده شبهه قالمز . شهرك اڭ بیوك هوتللری دخی ذاتاً بو خانه‌لر میانده‌درلر .

شمال طرفنده بولنان سرای قرالی اوکنده بوراده والیلك ایتمش بولنان انکلیز قومیسرلرندن فره‌دریق آدام نام لوردك پرنجدن معمول بر هیکلی واردرکه والیٔ مومی الیه کرك عموماً جزایر سبعه‌نك وکرك بالخاصه قورفونك عمرانته پك بیوك خدمتلر ایتمش اولدیغی جهتله بو صورتله نامی ابقا ایدلمش اولمسنه کرچکدن حق قازانمشدر . بنانك غرب جهتنده کائن برقپودن بو سرایه کیریلورکه زمیندن برنجی قاته یول ویرن طاش نردبان حقیقةً آثار نفیسه ومنتظمهٔ معماریه‌دن عد اولنه‌بیلور . بو نردبانك صحنلغنده آثار قدیمه‌دن غایت کوزل بر ارسلان کوریلور . بعده واسع وکوزل بر صالونه کیریلورکه برچوق انسان رسمی لوحه‌لریله ایچه‌ زنكین بر موزه حالنه قونلمشدر . بو رسملرك برچوغی انکلتره قرال وقرالیچه‌لرینك رسملری اولوب بر طاقمی دخی یونیاسناتوسی دینلن ووقتیله جزایر سبعه‌نك حاکمی مقامنه قائم اولان مجلس اعضالرینك ورئیسلرینك رسملریدر . سرایك سائر صالونلری واوطه‌لری دخی کوزل رسملر وبعض تاریخی یادکارلر ایله مزین اولوب بر ولایت یونانیه مرکزی ایچون بویله برسرای چوق کوریله‌بیلورکه انکلیزلر مجرد کندی قدرتلرندن برنمونه کوسترمش اولمق ایچون بونی بنا ایلمشلردر .

اسپلانا دمیدانك جنوب جهتنده مدور الشکل بر معبد بولنوب بونك اوکنده دخی بردیکیلی طاش واردرکه ینه انکلیز قومیسرلری شرفنه اوله‌رق رکزاولنمشدر .

بزم اوچ رفیق شو آثاری کمال دقتله معاینه وتماشا ایلدکلری کبی ینه اسپلاناد میداننده وچفته آله‌نك منتهاسنده صول جهتده ژان ماته آس‌ده شولمبورغك بر هیکلی واردر .

بورالره کلنوبده اسکی قلعه‌نك اوکنده بولندیغی زمان رفقای سیاحت قلعهٔ مذکوره‌یی‌ده تماشا ایتمك ایستمشلر ایدیسه‌ده کونش غروب ایتمك اوزره بولنه‌رق وقت دخی کچمش اولدیغندن زیارت مذکوره‌یی فردایه بالتعلیق غروبی تماشادن صکره ماشیا سفینه‌لرینه قدر عودت ایلمشلردر .

بو اقشام سفینه‌نك تنهالق حالی نظافت و انتظامنك تزایدینی موجب اولمش بولندیغندن نه‌ئوفاری بوكا دقتله احمدمتینه :

— سڭیور حقمزده كی مسافرپرورلككزك درجه‌سی نه قدر عالی اولدیغنی شمدی والسقو طائفه‌سنك غیوبتی اوزرینه تقدیر ایلدم . زیرا اوغلبه‌لك بوراده ایكن كرچكدن راحتسز ایدك . شمدی ایسه كندیمی لطیف برسكون طاتلی بر سكوت هرحالده كبارانه برراحت ایچنده بولیورم . بزدن اول سز بوراحت ایله مستریح ایكن بزم ورودمز اوزرینه خیلی كونلر اونعمت راحتی غائب ایلدیكز !

دیمش ایدی‌ده احمدخی واوكه‌نازكانه اولسون مدافعه‌ده بولنمیه‌رق بالعكس ارقداشی برحقیقتدن دها خبردار ایلمك ایچون دیمش ایدی‌كه :

— اوت مادام! بوسیاحت سفینه‌لرینك اك بیوك راحتی تنهالغنده‌در . لكن بتون بتونده یالكز اولمق جان صیقار . واقعا والسقو طائفه‌سنك ده بورایه انتقالی بزم كبی ایچون فضله ایدیسه‌ده سزك ورودكز برنقصانی اكمال ایلمشدر . اوایسه اولجه دخی بیان ایتمش اولدیغم وجهله سزك قاره‌یی كندیسی ایچون یاپدیرمش اولدیغم ارقداشك نقصانیدر . شمدی كمیز تمام نصابنی بولمشدر . البته دها زیاده راحت ایدرز .

دون كیجه‌نك یورغونلغی بوكیجه رفقای سیاحتی ایركن یاتمغه مجبور ایلدی . حتی مودیسترالر نه‌ئوفارینك سپارش ایلمش اولدیغی ایشلری كتورمش اولدقلرینی واسیلیكی خبر ویردیكی حالده نه‌ئوفاری بونلری معاینه ایده‌میه‌رك ایركنجه یتاغنه چكلمش ایدی‌كه احمد ونیقولسو دخی بویله حركت ایدرك نصف لیلدن اولجه بیله كمی ایچنده سس صدا كسیلمش ایدی .

ایرتسی صباح یولجیلر اویقودن اویاندقلری زمان فرانسه قونسلوسنك یساقجیسی بولنان برارناوتی نه‌ئوفاری‌یه منتظر بولدیلر . بوارناوتك قونسلوس طرفندن كتوردیكی تذكره‌ده پارسده قره‌دی لیونه بانقه‌سی طرفندن كندیسنه كوندریلن برپاره‌دن بحث اولنوب امر مذكورك اجراسی ایچون اوكون قونسلوسخانه‌یه كلمسی رجا اولنیور ایدی . فرانسه قونسلوسخانه‌سی ذاتاً سرای قرالینك قارشوسنده‌كی بیوت جسیمه‌دن بریسی اولدیغی وحتی المانیا قونسلوسخانه‌سی دخی انك یاننده بولندیغی دون كورمش اولدقلرندن بوكون اوكله طعامندن صكره قونسلوسخانهٔ مذكوره كیدلمك واوكله طعامی ینه دونكی اوقطه‌ده ایدلمك اوزره ایركندن یوله چیقدیلر . طعام وقتنه قدر ایتدكلری جولان ینه دون عربه ایله ایتدكلری جولانك عینی

اولوب آندن فرقی یالکز پیاده اولەرق ایدلمسندن عبارت قالدی . برچوق دکانلره کیروب چیقدیلر . پك آزندن براز تحف وتفاریق مبایعه ایلدیلر . نهایت قونسلوسخانه‌یه کیتدیلرکه قونسلوس اولان ذات اولدقجه کنج و پك مترقی وزوجه‌سی پك نازك اولوب قره‌دی لیوننك قورفه‌ده وکالتخانه‌سی بولندیغی جهتله اوراده بولنه بیلن بانقه‌لر واسطه‌سیله نه‌ئوفارینك یکرمی بشبیك فرانغی تسویه‌یه مأمور اولمش ایمش . بو ایشی تسویه‌دن ماعدا برساعت قدرده مسافرلری آلی قویه‌رق بورالرك احوال عتیقه‌سنه دائر درلو درلو معلومات مفیده ایله اکلندیرملرنده موفق اولدی . حتی بوزیارتی ایش ضمننده برز یارت دیه تلقی ایده‌میوب دوستانه برزیارت دیه تلقی ایده‌جکندن بحثله اوده ملکةالبحره کلوب اعادهٔ زیارت ایده‌جکنی سویلینجه نه‌ئوفاری استیذان والتماس طوریله احمد متینك یوزینه باقمش ایدی . انك طرفندن کوستریلن مساعده‌کارانه برطور اوزرینه :

— موسیو لەقونسول ! ارقداشمك مساعده‌سیله سزی بواقشام برلشمکه دعوت ایدرمکه قبول بیوریلور ایسه جمله‌مزی بختیار ایتمش اولورسکز .

دیدی و قونسلوس و زوجه‌سی طرفلرندن کمال نزاکتله قبول اولنمسی اوزرینه احمد متین اورادن چیقار چیقمز بواقشام کمی‌یه برمعتبر مسافر کله‌جکنی کمی خلقنه بالاخبار اسباب اکرام واعزازنده قصور ایدلمامسیچون اوامر مقتضیه‌یی اعطا ایلدی .

ذاتاً بوامرلرك اعطاسنده اولکیلر قدر اهتماملی طورانمغه حاجت دخی یوقدر آ ؟ بواقشامکی ضیافت ایلك و یاخود ایکنجی دکل‌که کمی خلقی بویله شیلرك عجمیسی عد اولونسونلرده افندیلری طرفندن اهتماملی اوامره محتاج قالسونلر . ارتق هرکس وظیفه‌سنی اوکرنمش بللەمش اولدقلرندن هر خدمتده کورولان انتظام قونسلوس وزوجه‌سنی‌ده تحسینه مجبور ایلمشیدی .

پروزه‌ده کوندریلان یانیه بقلاولری بواقشامکی ضیافتی پك کوزل تزیین ایلدیلر . هراهل ذوق نزدنده مقبولیتی محقق اولان اوقوجه‌مان بقلاوا پارچه‌لری قونسلوس افندی ایله زوجه‌سنك دخی زیاده‌سیله مظهر رغبتی اولدیلر . احمد متین استانبولدن بورایه قدر صورت سیاحتنه ونه‌ئوفارینك بندیکی واپورك احتراقنه وسائره‌یه دائر مسافرلرینه معلومات ویروب یونانستان دکز خرسزلرینك بوبولده‌کی مهارتلری معلوم اولدیغندن ایشلك اوجهتده شاشیله‌جق برشی کورلمدی .

قدينلر براز پيانو دخی چالدقلری كبی بروزه‌ده الاتورقه موسيقه‌دن زياده‌سيله خوشلانمش اولان نه‌ئوفار ينك توصيه ورجاسی وديكر مسافرلرك ده بورجابه اشتراكی اوزرينه احمد متين :

— بنم سزه پيانو چالديشم الاتورقه موسيقه‌يی حسن تشهير عد اولنه‌مز سه‌ده محضا امركزه امتثال ايتمش اولمق ايچون چاليورم .

ديه راست مقامندن براز تقسيم ايدرك برده بكلی عثمان اغانك مشهور پشرو ينی چالمقله اكتفا ايلدی ومستمعلرك آلقشلرينه مظهر اولدی . واقعا احمد متين موسيقه‌نك دخی بك عجميسی دكلسه‌ده موسيقیٔ عثمانی حقنده متعصبانه طرفدارلقده بولنوب انك ادعاسنه كوره موسيقه‌ده پك زياده مهارت صاحبی اولمينجه واجنبيلرله بوكا دائر مباحثه‌يه مقتدر بولنمينجه حضور اجانبده الاتورقه موسيقه چالنمامق لازم كلديكيچون بويله قيصه كسدی .

بوكيجه مسافرلر تمام نصف الليلده عودت ايلديلر ايرتسی كونی دخی احمد متين ورفقاسی قورفو شهرينك اطرافنی كزمكله امرار ايدرك عمر قپودان ايسه ايتاليا سواحليچون بروجه مطلوب برقلاغوز آرامش وبولمش ايدی .

بناء عليه قورفوده بركيجه دها قالندقدن صكره دردنجی كونی صباحی قرتلجه بركون طوغريسی روزكاريله‌مذكور ليماندن حركت ايلديلر .

تجربونه معلوم اولديغی اوزره اوترانتويه كيتمك ايچون شوكون طوغريسی روزكاری يولك مباديسنده پكده موافق روزكارلردن صايله‌مز . زيرا جزيره‌نك شمال طرفنده‌كی بوغازدن چيقنجه‌يه قدر بوروزكار اسكله بورداسندن كله‌جك وحتی بعض يرلرده قوطره‌يی وولطه‌يه بيله مجبور ايليه‌جك ايدی . لكن بومسافه طوپی اون بش يكرمی ميلدن عبارت اوله‌رق آندن صكره ايسه يتمش سكسان ميل مسافه ايچون عادتا پوپادن كله‌جكی جهتله پك موافق برروزكار ايدی .

وقت حركت پك ايركن اولمقله برابر اوچ درت كوندنبرو قورفوده زياده‌سيله راحت ايتمش بولنان يولجيلر دخی ايركن طورانمش ايديلر . بناء عليه جمله‌سی كوكرته اوزرنده بولندقلری حالده صاغ طرفلرندن ارناوتلق سواحلنی وصول طرفلرندن قورفو جزيره‌سنی تماشا ايده ايده بوقتالدن طيشاروبه قدر چيقديلر . بوندن صكره‌كی يوللری مرل نام اطه‌يی صاغ وفانو اطه‌سنی صول طرفلرنده براقوب اوزره شماله پك آز ميال غرب استقامتی اولديغندن كون طوغريسی روزكاری ملكة البحری همان حس

اولنمز درجه‌ده صول طرفنه یاصلایه‌رق یونس بالغی کبی دکزی یاردیرمقده ایدی. هیچ بروقتده اون ایکی میلدن اشاغی دوشمیان سرعتله اوکون ایکندی وقتی ایتالیانك اوترانتو قصبه‌سنه واصل اولدیلرکه پیره‌ده ایکن حساب مأموری ثریا ایله بالترتیب قرارلشدیرلمش اولان یولك منتهاسی بوراسیدر. عندالحساب ازمیددن حرکتلرینك اوتوزنجی وپیره‌دن حرکتلری‌نینك اون بشنجی کونی اوترانتو یه واصل اولمشلردرکه یوم ورودلری دخی مارتك اوتوزنجی کوننه مصادف اولمشدر.

« ٧ »

(رومان ایچنده رومان)

اوترانتو قصبه‌سی ایتالیا شبه‌جزیره‌سنك شرق جهتنده وقرق درجۀ عرضه مساوی برنقطه‌ده واقع ایکی بیك نفوسلی غایت فقیر وخراب برقصبه‌جقدر. اهالیسی دخی عمومیت اوزره بالقجی اولوب آره‌لقده بر بورایه اوغرایان اجنبی سیاحلرندن پاره دیلنمك دخی چوجقلر وقادینلر ایچون بشقه‌جه برنوع تجارتدر. آثار معماریه‌دن اوله‌رق یالکز ایکی قوله‌لی برحصاری ایله برده ساحلدن ایچرولرده خراب برکلیساسی واردر. بناءً علیه بوقصبه‌جغك خارجاً کورونشی جلب انظار ایده بیله‌جك شیلردن اولمدیغی کبی داخلاً زیارتی هیچ‌ده مهم اولمدیغندن بورایه کلمکدن مقصد نه ایدوکنی نیقولسو ایله نه‌ئوفاری احمد متیندن صوردیلر، احمد متین بادیٔ امرده:

— افندم بوقصبه‌یه قدیم یونانیلر « هیدروس » دیرلر ایدی. رومالیلر دخی « هیدرونتون » دیمشلردر .....

دیه‌برسوزه باشلار باشلامز نیقولسو:

— عجایب ! اسکی یونانیلر شورایه شویله دیمشلر ورومالیلر بورانی بویله تسمیه ایتمشلر دیه بتون دنیانك خرابه‌لرینی طولاشوب طوره‌جقمی یز ؟

دینجه براز ظرافتلیجه دوشن شو سوزه احمد متین دخی برطور استحسان ایله تبسم ایلمش ایدی. مع‌هذا ینه سوزنده دوام ایلدی. دیدی‌که؛

— بو اوترانتو موقعی شو یانی باشنده‌کی بروندن طولایی من‌القدیم بر اهمیت عسکریه‌یی حائز ایدی. وندیك کورفزینك اك طار قپوسی بوراسیدر. هوا پك براق اولدیغی زمان قارشوده‌کی آرناوودلق ساحلنك طاغلری بورادن کوریلور. انك ایچون بوراسی وندیك کورفزینك قپوسنی تشکیل ایدن ایکی قنادك بریسی صاییلور. روما امپراطورلری بورایه پك زیاده اهمیت ویرمش اولدقلری کبی اون برنجی عصر میلادیده ایتالیایی سیجیلیایی

فلانی ضبط ایدن نوردماندلر دخی بو نقطه‌یه اهمیت ویره‌رك روبر کیسقار و بوهه‌موند قوماندالریله آرناووتلق اوزرینه ترتیب ایلدکاری هجومك اس الحرکاتی اولمسی ایچون بو نقطه‌یی انتخاب ایتمشلر ایدی . قارشو طرفده‌کی دوراچویی تحت محاصره‌یه الدقاری مدت ظرفنده‌ده استناد کاهلری بوراسی ایدی ؛ محاصرینه اقتضا ایدن امدادی مهماتی فلانی هپ بورادن کوندررلر ایدی .

نیقولاسو — واقعا بو دیدکلریکز عسکرلك نقطهٔ نظرندن اینجه مهم شیلر ایسه‌ده بز برارکان حربیه سیاحت فنیه‌سی یاپمدیغمزدن بو تفصیلاتك نه بزم و نه‌ده سزك ایچون هیچ بر اهمیتنی کوره‌میورم .

احمد — سزك ایچون واقعا اهمیتی اولمز ایسه‌ده شو نقطه‌نك بنم ایچون نه قدر بیوك اهمیتی اولدیغنی شمدی کوره‌جکسکز :

دیه استیجار ایلدیکی عربه‌یه جمله‌سی برلکده راکب اوله‌رق عربه‌جی‌یه :

— سانتانیقولا کلیساسنه !

امرینی ویردی وعربه دخی مقتدر اوله بیلدیکی سرعتله یوله روان اولدی .

اشبو سانتانیقولا کلیساسی اوترانتو قصبه‌سنك پك یقیننده ینه سانتانیقولا نامنه منسوب اولان کویده کائن بر بنای عتیقدر . عن اصل کلیسا دخی اولمیوب رومانك بت پرستلکی زماننده مینه‌روا معبدی اولمق اوزره بنا ایدلمشدر .

واقعا عن اصل پك مهم ابنیهٔ قدیمه‌دن اولدیغی حالا او زماندن قالمه عظیم ستونلردن استدلال قلنور .

بزم یولجیلر قریهٔ مذکوره‌یه واصل اوله‌رق کلیسایی زیارت و تماشا ایچون درونه کیردکلری زمان عطیه امیدیله ارکك قز برطاقم چوجقلر اطرافلرینه طوپلاندی . بونلرك ممنونانه تلاشلرندن برپاپاس دخی کلیسایه تماشاجی سیاحلر کلدیکنی اکلایوب کوره‌رك چوجقلردن دها بیوك بر امید ودها زیاده سوینج ایله اوده قوشوب کلدی و یولجیلره دلالت ایتمکه باشلادی . معبددن ایچرویه کیردیکی زمان نیقولاسو ایله نه‌توفاری باشلرینی هوایه قالدیره‌رق دیوارلری کرلری قبه‌لری تماشایه قویولدقلری حالده احمد متین بالعکس نظر دقتنی یرلره دیکه‌رك باصدیغی دوشه‌مه‌لری بر دقت عظیمه ایله معاینه‌یه باشلادی .

بو کلیسانك زمین دوشه‌مه‌لری موزایق دنیلان اصول تزیینیه اوزره صورت نفیسه‌ده منقوشاً دوشنمش اولمسیله دقایق معماریه‌یه واقف وانك قدر و قیمتنی عارف اولانلرجه واقعا باصمغه قییله‌میه‌جق درجه‌لرده شایان اهمیت اولوب معبد

مذکور داخلنه کیرنلرك اطراف دیوار وکرلردن وپنجره وقبه‌لردن زیاده اشبو موزایقلره نصب نظر اهتمام خصوصنده‌کی استعجاللری ضروریدر . فقط احمد متینك ایتدیکی دقت یالکز بوموزایقلرك اهمیت معماریه ورسامیه‌سندن‌ده ناشی دکل ایدی . کنج عثمانلی دها بشقه درلو بردقتله موزایق دوشه‌مه‌دکی کوزلر یله برجه‌سنه معاینه ایلیور ایدی .

احمد متینك بودقت واهتمامنی کورن پاپاس افندی صریته‌رق پك کوره‌ك ولطیف برایتالیان صداسیله وبشقه لسان بیلمدیکی جهتله بالطبع ایتالیان لسانیله :

— غالبا یولجی افندیلر ترکلرك آتلری ایزلرینی آرایورلر .

دیمسیله بوسوز ندئوفاری ایله نیقولسونی ایقاظ ایلدی . ایکیسی‌ده کمال حیرتله احمد متینك یوزینه باقدیلر . احمد متین ایسه برطور فیلسوفانه ایله باشنی قالدیروب پاپاس افندی‌یه :

— اوت ! اوایزلری آرایورم .

دیمکله برابر ارقداشلر ینه دخی

— افندم ! بروقتلر عثمانلیلر ایتالیانك دخی فتحنه مقدمه اولمق اوزره بورایه کلمشلر ایدی . شومناسبت اوزرینه عثمانلیلرك کویا بومعبد ایچنه آتلرینی باغلادقلری حقنده برروایت چیقارلمشدر . کویا آتلر تپنـدکجه نعللر ینـك آثار تخریبی حالا موزایقلر اوزرنده کورولمکده اولدیغی الك جدی سیاحتنامه‌لره دخی یازلمشدر . روایت مذکوره‌نك عثمانلیلق شانیله مناسبت وموافقت قبول ایده‌مه‌دیکی بنجه ذاتا محقق ایسه‌ده اولسون شو ایزلری کورمك ایسترم .

دیدی . احمد متین ارقداشلرینه بوسوزلری سویلینجه‌یه قدر پاپاس افندی دخی کندیلرینه موزایقلر اوزرنده بعض بره‌لنمش و بوزولمش یرلری کوستره‌رك آت ایزلری دینیلن شیلرك بونلر اولدیغی خبر و یرمکله برابر بویله برمعبد نفیسك قیمت روحانیه ومادیه‌سی خلافنه اوله‌رق بورایه آت باغلایانلر علیهنده اوتدنبری هریولجی‌یه تکرار ایده ایده پك کوزل ازبرلمش اولدیغی سوزلری سویلیور ایدی . معهذا یالکز احمد متین دکل نیقولسو وندئوفاری دخی ذکر اولنان بوزونتیلری کمال دقتله معاینه وتدقیقه کیرشمش ایدیلر . نتیجهٔ معاینه‌ده آثار مذکوره‌نك آت آیاقلری ضربه‌سیله حاصل اولمش شیلر اولدقلرینی اثبات ایده‌جك شکل وصورت کوره‌مدیلر . عادتا مرور زمانله بالطبع حصوله کلمش برقاچ جزئی اثر تخریب که حیوان آیاغیله حصوله کلمش اولسه نعل ومیخ شکلنی آکدیره‌جق صورتده اولملری

لازم كلور ايكن بالعكس انسان اياغيله يواش يواش پيدا اولدقلرى بدست صورتنده كوريلوب طورييور ايدى . بناءً عليه احمد متين :

— شو موزايقلرك نزاكتنه نظراً بو كليسايه دنيلديكى وجهله آت باغلانمش اولسه هر طرفى بوزولمق لازم كلور ايدى . بوقدر اينجه وظريف ياپلمش بر دوشه‌مه آتلرك تپمه‌لرينه تحمل ايده‌مزايدى . آثار تخريب ايسه طوپى اوچ درت يرده آنلر دخى پك جزئى بر درجه‌ده‌در .

ديه شان عثمانى‌يه سورولمك ايستنيلن شين افترايى رده باشلادى ايسه‌ده پاپاس افندى اولجه دخى دنيلديكى وجهله هر بوجهى‌يه تكرار ايده‌ايده پك مكمل ازبرلمش اولديغى درسنى بزم شو اوچ رفيقه دخى بالتكرار :

— ١٤٨٠ سنهٔ ميلاديه‌سى تموزينك يكرمى سكزنجى كونى ترك كميلرى بردنبره ظهور ايدى ويره‌رك طوپلرك ايلك آتشنده اوترانتو عسكر محافظه‌سى فرار ايتمش ايدى . بعده اوترانتويه عسكر دوكن عثمانليلر بورايه قدر كلوب اهالينك بيوكلرندن اون ايكى بيك قدرينى قليچدن كچوردكدن صكره چوجق وقادينلرى اسير ايتمشلردر . اجراسنه قيولدقلرى تخريبات ميانده بومعبدده دخى حيوان باغلايه‌رق آتلرك تپمه‌لرندن‌ده بوايزلر حاصل اولمشدر .

ديبور ايدى . پاپاس افندى سوزه باشلادقده احمد متين كندى سوزينى كسه‌رك پاپاسك سوزلرينى كنديسى ديكله‌ديكى كبى ارقداشلرينه دخى ديكلتدى . بعده ديدى كه :

— اوروپا وممالك سائره‌ده شمدى ترقى وتوسع ايتمش اولان مدنيت هنوز موجود دكل ايكن وقوعه كلن محاربه‌لرده خصومات مليه اعلان حرب ايله باشلايوب عقد مصالحه ايله ختام بولمزايدى . بركره محاربه باشلاينجه يدى سنه اوتوز سنه يوز سنه دوام ايدرايدى . بناءً عليه بوخصومت شديده ومديده‌نى افكار خلقده محافظه وتمديد ايچون الك جزئى والك عادى شيلردن استفاده آرارلر واستفاده ايده‌جك برشى بوله‌مدقلرى صورتده كنديلكلرندن دخى اويديررلر ايدى . هر يرده عمومى اولان بوقاعده شو اوترانتو قصبه‌سنده دخى بوقدرجق بر حكم كوسترمشدر . اوت ! فاتح قسطنطنيه سلطان محمد خان ثانى حضرتلرى مجارستان جهتندن بروجه مطلوب ايلرولنيله ميان اوروپا فتوحاتنى برده ايتاليا جهتندن يوروتمك ايچون وزير اعظملرى بولنان احمد پاشانى بربيوك دونمايه اركاب ايلديكى اردو ايله شو موقعى طوتمغه مأمور ايلمشلر ايدى . احمد پاشا بومأموريتى تماميله ايفا

ایلدی . فقط پاپاس افندینك دیدیکی کبی اهالینك کوچکلرینی استرقاق و بیوکلرینی قتل عام ایلدیکی حقنده کی روایتی قبوله پك چوق موانع واردر . اولا بو زاده عساکر محافظه فرار ایده بیلمش اولدیغی حالده اهالی دخی فرار ایده مزمی ایدی ؟ اکر قتل عام وقوعه کلمش ایسه عساکر محافظه ده دخی قاچه میوب قتل ایدلمش بولنملیدر . آنلر قاچه بیله جك قدر زمان اولمش ایسه اهالی دخی قاچه بیلمش اولملیدر . واقعا اوزمانلر اوروپا ملتلرینك کافه سنجه بویله قتل عاملر واسترقاقلر اصولدن ایدیسه ده بویولده کی شدتلر ایچون مغلوبلرك خیانتلری کبی برسبب بولنمق دخی ضروریاتدن ایدی . بلاسبب اوبولده شدت کوسترمك بالخاصه عثمانلی اردولری ایچون ایشیدلمش شیلردن دکلدر . عثمانلیلرده اویله برحال اولسه ایدی فتح عثمانی داخلنه کیرمش اولان یرلرده کی اهالی قدیمه دن هیچ براثر قالماملی ایدی . حقیقت حال ایسه بونك خلافنه در . ثانیا شومعبده حیوان باغلامق مسئله سی دخی عقللردن بعیددر . یکرمی اوتوز بیك عسکری حامل اولان دونتما اوزرنده او زمانك اصول محاربه سی حکمنجه برقاچ بیك آت بولنمق لازم کلوب بومعبد ایسه قرق اللی حیوان بیله استیعابنه مساعد اولمدیغندن بیکلرجه حیواناتی بشقه یرلره باغلایه بیلوب ده یالکز برقاچ دانه سنی او زمان دخی ابنیه نك انفسی اولان بو زایه باغلامق عقللرك استبعاد ایده جکی شیلردندر . برمسلمان اردوسی ایچون آخوردن اول جامعه احتیاج واردر . واردقلری یرلرده معابد قدیمه یی جامعسز قالورسه جامعه تحویل ایتمك عثمانلیلرك برنجی شانندندر . حتی دارالحرب بلرده کلیسالره وانلرده مقیم اوله رق بجتکده قارشمیان پاپاسلره اصلا تعرض ایتمامك مسلمانلرك احکام دینیه سندندر . جامعت نصرانیه سی قالمدیغندن طولایی جامع شریفه تحویل اولنمش یوزلرجه کلیسایی ممالك عثمانیه ده کوره بیلورسکز اما آخور کبی خان کبی ینه معبد اولمق شرفندن محروم برحاله تحویل اولنمش هیچ برکلیسایی هیچ برعثمانلی مملکتنده بولهمزسکز . بوقاعده حقیقة عمومی ایکن نصل بر سبب اوله بیلورکه اوترانتو ایچون آنك مخالفی اجرا ایدلمش اولسون ؟

پاپاس افندی کویا کندی وردیکی معلومات تاریخیه نك صحتنه مدار اولمق اوزره :

— بومعبدده کی تزیینات نصرانیه یی کورمك ایستمدکلری ایچون اولملیدر .

دینجه احمد متین دیدی که :

— بوده عقله یقین برسوز دکلدر .

نقوش نصرانیه‌یی كورمك ایستمسه‌لر ایدی معبدی كلیاً تخریبدن كندیلرینی كیم منع ایده‌جك ایدی؟ حالبوكه استانبولده ایا صوفیه وقهریه وكوچك ایاصوفیه كبی كلیسادن بوزمه جامعلراوندن زیاده اولوب بونلرده برچوق نقوش نصرانیه حالا باقیدر. هیچ شبهه ایتمامليسكزكه حقیقت حال سزه دیدیكم كبیدر. یعنی اهالینك اذهاننده بر فكر خصومت پیدا وتحافظه‌سی ایچون وقتیله بویله برسوز چیقارلمش والان دخی محافظه ایدلمكده بولنمشدر.

واقعا پاپاس افندی ایچون قناعت ممكن دكل ایدیسه‌ده احمدمتینك رفقاسی بوحقلی محاكمه‌یی قبول ایلدیلر. یالكز نیقولسو هرنه‌قدر تكمیل تحصیل ایده‌مامش ایسه‌ده برخیلی زمان پارسده سن سیر مكتب عسكریسنه دوام ایلمش بولندیغندن شو وسیله ایله برمطالعهٔ عسكریه سرد ایتمش اولمق ایچون:

— اكلایه‌مدیغم برشی وارایسه اوده دونمالله كلن عسكرده آت بولنمسنه لزوم كورلمسی قضیه‌سیدر.

دیمش ایدی. واقعا نیقولسونك بوسوزی احمدمتینك ردیه‌سنی تقویه خصوصنده‌كی حسن نیتنه منافی اولمیوب بالعكس عثمانلیلرك بورایه آت بیله كتورمامش اولدقلرینی ایلرویه سوره‌رك عقلنجه شو موزایقه‌لر اوزرنده‌كی بوزونتیلرك آت آیاغیله وقوعه كلمامش اوله‌جقلری احتمالنی برقاتدها آرتدیرمق ایستمش ایسه‌ده احمدمتین بوتوجیه وتأویلی حقایق تاریخیه‌یه موافق بوله‌مامش ایدی. بناءً علیه دیمش ایدی‌كه:

— اوت! یالكز بحراً برتضییق وتخریب مقصدینه مبتنی اولان حركات عسكریه‌ده آت بولنمغه لزوم اولمز ایسه‌ده قره‌یه عسكر دوكمك ایچون كلن دونمالر هم قوهٔ حربیهٔ بحریه وهم‌ده وسائط نقلیه خدمتنی كوردكلرندن نقل ایتدكلری عسكرك كافهٔ احمال واثقالنی كتوردكلری كبی آتلرینی‌ده كتوررلر. بواصول زمانمزده بیله واردر. هله اسكی زمانلرده دها زیاده اهمیتلی ایدی. اوروپادن افریقا وعربستانه كچن اهل صلیب وسائره اردولرنده آتلر دخی برابر كچورلمشدر.

نیقولسو — هله زمانمزده سوارینك هیچ اهمیتی قالمامشدریا.

احمد — بونی سویلیكز افندم! سوارینك اهمیتی قالمدیغنی یازان محررین عسكریه بودعوالرینی اثبات ایده‌مامشلردر. اسكی زمانلرده سوارینك اهمیتی واقعا بوزماندن پك چوق زیاده ایدی. هله طوپلراوزرینه سواری ایله هجوم اولنه‌رق طوپجیلری قلیچدن كچیروب قالیه‌لری چویله‌مك قدر نافع هیچ برحركت یوق ایدی. شمدی دخی بعض حركاتده سوارینك اهمیتی قابل انكار دكلدر. مارەشال

مولتکه‌نك سواری ترقیاتنه دائر یازمش اولدیغی مقالاتده سوارینك تاریخ ترقیاتی حقنده پك مهم معلومات ویرلمشدر. حتی دینلمشدرکه هونلر وجنکیزیلرکبی بدوی ملتلرك اوروپا وآسیا مالك متمدنه‌سنه غلبه‌سی سواریلرینك اعلاقی سایه‌سنده میسر اولمشدر. زمانمز محارباتنده دخی استکشاف وتعقیب ومنع تعقیب خدمتلرنده سوارینك کوره‌جکی ایشی کمسه کوره‌مز.

احمدمتینك بو سیاحتی اجرا ایلدیکی زمانلر جدیده سواری الایلری تشکیلاتی هنوز خاطرلرده بیله بولنمدیغندن ارقداشلرینه بوکا دائر هیچ برسوز سویلیه‌مامشدر. اکر پادشاهمز شهریار موفق افندمز حضرتلرینه میسر اولان بو تشکیلات عظیمه‌یه واقف اولسه ایدی فکر عمیق ونظر شامل صاحبی اولان بو حمیتلی عثمانلی کیم بیلور بو موفقیت جلیله‌یی نه‌یولده تصویر وتقریر ایلر ایدی‌ده حقیقت عرب وکردکبی جهانك ذاتاً وخلقةً الك مشهور سواریلرینی نظام وانتظام التنه آله‌رق دولت علیهٔ عثمانیه ایچون تمش سکسان بیك سواری‌یی عادتا مفقودیت حالندن موجودیت حالنه چیقاری ویرمك فنون وصنایع عسکریه نقطهٔ نظرندن اوقدر مهمدرکه بوکا اسکندرلر ناپولیونلر مولتکه‌لر دخی حیران قالسه‌لر بجادر.

احمدمتینك ارقداشلرینه ویردیکی ایضاحات مظهر قبول اولدیغنی خبرویردك. یالکز نه‌ئوفاری دخی برسؤال ایراد ایدرك:

— ای بو ایتالیا فتوحاتی تشبثنك نتیجه‌سی نه اولمشدر؟

دیمسیله احمد متین جواباً دیدی‌که:

— ایتالیا تاریخلرینك روایتنه کوره عثمانلیلر بوراده برسنه قدر قاله‌بیلدکدن صکره ایکنجی آلفونس دینه مشهور اولان قالابر دوقه‌سی طرفندن رجعته مجبور ایدلمشلر. فقط عثمانلی تاریخنی یازان هامرك ایضاح ایلدیکی وجهله اوزمانلر فاتح حضرتلرینك انظار عسکریه‌سی بشقه جهتلره تحول ایلدیکندن بوراده‌کی عسکر ودونمایی کندیلری قالدیرمشلردر.

احمد متینك اوترانتویه کلمسی ایچون یالکز اوراده بولنان شویادکار عثمانینك کافی اوله‌بیله‌جکنی ارقداشلری اعتراف وتسلیم ایلدیلر. قوطره‌ده موجود اولدیغی حالده استانبولدن بورایه قدر هیچ بریرده استعمالنه لزوم کورلمامش اولان فطوغرافیا طاقمی قوجه حمیتلی عثمانلی ایلك دفعه اولمق اوزره بوراده شو اثاری ترسیم خصوصنده استعمال ایلدی.

بونك ایچون پاپاسدن الدیغی مساعده اوزرینه فطوغرافیا اوبژقتیفنی درحال صورت

مخصوصه‌ده یاپدیریلان یوکسك برسه‌پا اوزرینه چیقاروب موزایقلر اوزرنده‌کی رخنه‌لره قوش باقیشی باقدیرمق نوعندن بر وضعیتله جمله‌سنك رسملرینی آلدقدن فضله کلیسانك دخی داخلاً وخارجاً رسملرینی آله‌رق قوطره‌سنه عودت ایلدی.

احمد متین هر کونکی وقوعاتنی بر دفتر مخصوصه قید ایتدیکی کبی ایام آتیه‌ده کوریله‌جك ایشلرینی دخی بر مخطرهٔ مخصوصه‌یه قید ایلیور ایدی. او مخطره‌یه مراجعتله تخطر ایلدی، که پیره‌ده ایکن پوسته‌خانه‌یه تسلیم ایتدیکی مکتوبلرك جوابی کلور ایسه «پوست رستانت» اصولنجه برندیزی‌یه کوندرلمسنی پیره پوسته خانه‌سنه سپارش ایلمشدر. حالبوکه بونی مکتوبلری یازدیغی ذواته دخی سپارش ایتمش ایدی. آنجق مؤخراً حساب مأموری ثریا ایله یاپدیغی یول ترتیبنامه‌سنده برندیزی‌یه‌قدر چیقلیوب اوترانتویه اوغرامق لازم کلنجه بو سپارشلر حکمدن دوشمش اولدیلر. بناءً علیه اوترانتودن برندیزی پوسته‌خانه‌سیله با تلغراف مخابره ایدرك کندی نامنه هنوز نه استانبولدن نه‌ده پیره‌دن مکتوب وتلغراف کلمامش اولدیغنی اکلاینجه بعدما کله‌جك اولان اوراقك طوغریجه مسینایه پوست رستانت کوندرلمسنی سپارش ایدرك اوترانتوده‌کی ایشلرینی بتورمش اولدی.

احمد متین سانتا نیقولا کلیساسنك رسملرینی قوطره‌ده جامدن کاغده نقل ایدر ایکن ثریا دخی یاننده بولنوب شمدی‌یه قدر هیچ بریرك رسمی آلنمامش ایکن بو خراب کلیسانك رسمی یاپلمقده‌کی حکمتی صورمش ایدی. افندیسی بو یادکار تاریخینك قیمت واهمیتنی ثریایه دخی اوقدر متأثرانه اطوار و کفتار ایله اکلاتدی که واقعا ثریانك قلبنده هنوز بوکبی احتساسات مقدسه اویانمامش ایسه‌ده دلیقانلی بو انتباه وتیقظی ایلك دفعه اولمق اوزره اوکون اوساعت حس ایلدی. تأثرندن کوزلری طوله‌رق:

— افندم مساعده بیورر ایسه‌کز کیده‌یم بن‌ده زیارت ایده‌یم. حتی بشقه مشغولیتلری یوق ایسه پدرم ایله حاجی چاوشی‌ده کوتوره‌یم.

دیمسیله احمد متین:

— کیت قوزوم کیت. باباکی حاجی چاوشی‌ده کوتور. هم‌ده تأسف ایت هپ برلکده تأسف ایده‌لم که پك قوتلی بر صورتده تخمین ایده‌بیله‌جکمه کوره وزیر اعظم احمد پاشادن بو کونه قدر بشیوز سنه ظرفنده شو یادکار مهمی زیارت ایدن ایلك عثمانلیلر بز اولیورز. حالبوکه بوراسی بر زیارتکاه عثمانی اوله‌رق هر سنه تموزافرنجینك یکرمی سکزنجی کونی بوراده بر رسم مخصوص

عثمانی اجزاسنه قدر شو موقعك اهمیتی واردر .

دیدی . ثریا آرتق کندینی ضبط ایده‌مه‌رك كوزلرنده بریكن یاشلری بوشالتدی كه احتساسات مقدسهٔ اسلامیه وعثمانیه ایله كوزلرندن یاش آقتمق نعمت ولذت مقدسهٔ بختیارانه‌سنی ایلك دفعه اوله‌رق بوكون طاتمسی اوعاشق چوجغك ایام عمری ایچنده بوكونی براهمیت مخصوصه ایله تمییز ایلدی .

مارتك اوتوز برنجی كونی بووجهله اوترانتو قصبه‌سنده امرار ایلدكدن صكره ایرتسی كون یوله چیقلدی . فقط اوكیجه احمد متین ثریایه :

— بورادن تارانته‌یه كیتمك ایچون بر ترتیب پوصله‌سی یاپ .

دیمش اولدیغندن اوكیجه ثریانك یاپمش اولدیغی پوصله آنجق ایرتسی صباح یوله چیقلدیغی اثناده كورلمش ایدی . پوصله احمد متینك النده بولندیغی حالده ثریا خریطه اوزرندن ده چیزدیكی یولی قلم اوجی ایله افندیسنه اشارت ایدرك دییور ایدی كه :

— اوترانتودن سانتا ماریا برونه قدر براز غربه میال جنوب خطیله یكرمی اوچ میل یولمز واردر. سانتا ماریا برونندن اسكله آلاباندهٔ غرب وغرب شمالی میلانیله برقوس چویره‌رك غالیپولی برونه قدر یكرمی یدی میل واورادن سزاریو كورفزینه كیره‌جك ایسه‌ك تا اوكزده كی ویتو برونه قدر التمش میل مسافه ایدر . فقط بنده كزه قالورسه غالیپولی برونندن طوغریجه ویتو برونی طوته‌رق قرق بش میل مسافه ایله اورایه وارملی . اورادن تارانته یدی میل یول قالور. تارانته‌یه كیرمك ایچون ده كچیله‌بیله‌جك یول ویتو برونی ایله شو كوچوجك سانتا پاولو اطه‌سی آره‌سیدر . شو دها بیوجك اولان سانتاپیه‌ترو اطه‌سیله قره آره‌سی واقعا واسع كوریلیور ایسه‌ده خریطه اوزرنده كوستردیكی كبی قلاغوزمز دخی خبر ویرییور كه اوراده صیغلروار دز. كیجه‌یه تصادف ایده‌جك اولور ایسه‌ك فنار دخی یوقدر ، فنارلر ویتو برونی ایله سانتا پاولو آره‌سنده كی قنالده‌در .

كنج حساب مأموری شو سوزلری كندی معلومات بحریه‌سنه وقوف تامی اولان بر قپودان طوریله سویلیور ایدیسه‌ده هیچ بیلمیور ایدی كه « اوده كی پازار چارشویه اویمازه » ضرب مثلی بالخاصه شویلكن یكیلری اوزرنده اصابتلری كورلمش ضروب امثالدندر .

ملكة البحر اوترانتودن آیرلدیغی صره‌ده كوزلجه برقره ملتمی اوكوزل تكنه‌یی صول كوپشته اوزرینه یاصلاندیره‌رق ایجه یول الدیرمقده ایدی . فقط معلوم آ قره ملتملرینك

اك بیوك قوتی ساحله الدیقین بولنلدیغی زمان كوریلور . حتی بعض حیوانسالر آرمه‌دیی سوكك درجه‌سنده شدت ایله كوسترر . فقط ساحلدن دكزه طوغری اوزاقلاشدقجه روزكارك قوتی آزالمه بعضاً هیچ ده قالمز . اكثریا اوزاقلرده بشقه روزكارلره بیله تصادف اولنور . بوحال هم‌ده برصورت مشكله‌ده اوله‌رق بوكون دخی كورلدی . اوترانتو برونی دنیلن وقصبه‌نك جنوب شرقیسنه طوغری اوزانوب كیدن بیوجك بر برونی دوندكدن صكره لاوه‌راقوبی صاغ طرفلرنده بیوجك برانكین تشكیل ایلدیكی زمان برآره‌لق روزكار بالكلیه طوردی . برقاچ ساعت سوت لیمانلقده قالان ملكةالبحرك نه یلكنلری نه سنجاغی قلداتمیور ایدی بیله . بعده بر پارچه‌جق لدوس روزكاری پیدا اولدی ایسه‌ده جهت هبوبی مخالف اولمقله برابر ووالطه‌یه یارایه‌جق قدر شدتی‌ده اولمدیغندن هیچ بر استفاده ایدیله‌مدی . اوكون اقشامه قدر ماجیانه نامیله بش التی میل مسافه‌ده بولنان لیمان اوكنه قدربیله واره‌مدیلر . وارسون لدوس اولسون شو روزكار براز دها شدتلیجه اولسه‌ایدی هیچ اولمزایسه قاستروقصبه‌سنه قدر اولسون اینیله‌بیلور ایدیسه‌ده غروب شمسدن صكره روزكار بتون بتون كسیلنجه بولندقلری یردن قلدانه‌مز اولدیلر .

غریبدر كه بوحال ایرتسی وحتی دها ایرتسی كونلرده‌ده كورلدی . اویله برحال كه یكرمی اوچ میلدن عبارت بولنان سانتاماریا برونی تام روزكارلی زمانلر ایچون ملكة البحره برپچق نهایت ایكی ساعتلك مسافه اوله‌بیلور ایكن بودفعه اوچ كون اوچ كیجه چالقاندقلری حالده هنوز قاسترو قصبه‌سنك مقابلنده‌بولنیورلرایدی‌كه‌اوترانتویه‌مسافه‌سی اون میل قدر بیله یوقدر .

یلكن كمیلرینك اك فنا فورطنه‌سی ایشته‌بولیمانلق حالیدر . واقعا ظاهر حالده پك بیوك تهلكه‌سی یوقدر . چونكه‌بولیمانلق سائر یلكن كمیلرینك جمله‌سنی‌ده یرلرندن قلدانه‌میه‌جق برحاله كتوروب یالكز بو سواحلده ایچه كثرتله آمدوشد ایدن واپورلر صدماتنه هدف اولمق تهلكه‌سی حسابه قونلمق لازم كلور ایسه‌ده دكز فنارلرینك سونمامسنه دقت اولنه‌رق باشده كی وارداجیلر اللرندن دوربینی وایشلرنده دقتی براقمزلر وكندی اوزرلرینه طوغری برواپور كلمكده اولدیغنی كورنجه بومثللو كوچك كمیلرایله صفای بحری اجرا ایدنلرك معتادی اولدیغی اوزره مهتاب یاقمق خصوصنده اهمال ایتمزلرایسه بوبابده‌كی تهلكه‌لركده اوكی آلنمش اولور . واقعا پك انكین دكزلرده قومانیاسی دخی ازلمش بولنان كمیلرك آیلرجه دوام ایدن لیمانلق

مدتی ظرفنده ارزاقنی توکته‌رك دوچار
قحط اولدقلری تواریخ بحریه‌ده کوریلور
ایسه‌ده بزم ملکة البحر خلقی ایچون اویله
بر تهلکه خاطره‌یه کلمز . یالکز قومانیالری
تکمیل اولدیغی ایچون دکل ساحل برقاچ
میل مسافه‌دن عبارت بولندیغی ایچون که
نه زمان ایسترلرایسه صندالار ایله ساحله
واره بیلورلر .

لیمانلق فورطنه‌سنك اصل جالب نظر
اهمیت اولان جهتی جان صیقندیسیدر .
سائر فورطنه‌لر امتداد ایتدیکی زمان
یولجیلرك بعضیسی دکز طوته‌رق وبعضیسی
قورقو استیلا ایدرك کندیلرینی اکلندیره‌من
اولورلر . بویله کندیلرینی اکلندیره‌مامك
بلیه‌سی شو برقاچ کون لیمانلق اثناسنده
ملکة البحر خلقنی دخی استیلایه باشلامش
ایدی .

حالبوکه لیمانلق اوچ کون نهایتنده‌ده
نهایت بولمدی . سانتامازیا برونه تمام
بشنجی کونی واره‌بیلدیلر . بوقطع مسافه
دخی یالکز قوتیله دکل صولرك آهسته آهسته
آقتیسیله میسر اوله‌بیلمش ایدی .

واقعا احمد متین ونه‌ئوفاری کبی بریسنك
سویله‌مکه ودیکرینك دیکله‌مکه استعداد
وقابلیتلری برکمال اولان ارقداشلرك پك‌ده
لیمانلقدن صیقلملری لازم کلور ایسه‌ده بوحال
اولسه اولسه یونان سواحلی کبی هر نقطه
سنده بیك درلو خاطرات تاریخیه‌نك
اویانه‌جغی یرده اوله‌بیلور . ایتالیانك بو
قسمنده ایسه مواقعك اهمیت تاریخیه وشا .
عریه‌سی بو درجه‌لره واره‌من . بزم یولجیلر
بعض کره کتابلر قاریشدیره‌رق وبعض کره
موزیقه چالمق وسواحلك فطوغرافیا ایله
رسملرینی آلمق ودکز اوزرینه آتدقلری
شیشه‌لره قورشون آتمق وحتی آغ واولطه
ایله بالق طوتمق کبی مشغولیتلرله کندیلرینی
اکلندیرمکه غیرتدن ینه کیرو طورمیورلر
ایدیسه‌ده بش کون بش کیجه‌لك چالقانتیده
بونلر دخی کفایت ایده‌میورلر ایدی . هوانك
صیجاقلغی ده بریاندن کندیسنی حس ایتدیریور
ایدی . سرینله‌مك ایچون موجود اولان بوز
ماکنه‌سی لاینقطع ایشلدیکی کبی موسمك
هنوز بشنه‌برلر ایچون مساعده‌سی اولمامقله
برابر ملکة البحر خلقی یادکزه کیرمك ویاخود
جامده صوغوق صودوکونمك کبی تدبیرلری
ده کندیلر [illegible] ـادینه باشلامشلر
ایدی .

« دکزه کیرمك » دیدیکمزه باقوب ده
اویله بزم بوصولرده اولدیغی کبی کمینك
کوپشته‌سندن دکزه اتلایوب برخیلی طالمق
ویاخود یوزمك کبی شیلری خاطره کتو .
میکز . النه برایپ آلوب شویله کمینك
یانی باشنده دکزه کیروب چیقمقدن عبارت
بربانیو ! زیرا آق دکزك بوجهتلرنده

« روکن » دنيلان ايرى کوپك بالقلرى پك
چوق اولوب انسانلر ايسه بونلر ايچون الك
لذيذ بر لقمه حکمنده بولندقلرندن انسانك
دکزه دوشر دوشمز کنديسنى بوبالقلرك
قرننده بولمسى احتمالات قريبه‌دندر .

هله بويله ايشسزلك وايچ صيقنديسى
زمانلرنده انسانك امدادينه اويقو يتيشه
بيلور ايسه‌ده بومسکينلك ايام حياتى اسراف
دءك اولديغنى بيلدکلرندن شو اسرافده
بولنمغى تجويز ايده‌ميورلر ايدى .

شيرزاد سلجوقى رومانـنك ايزلرينى
آرامغه کيدن واو مناسبتله برده نه‌ئوفارى
رومانـنه تصادف ايلمش اولان احمد متين
بشقه‌جه بررومانك دخى کندى سفينه‌سى
ايچنده بالتشکل ايلرولمکده وهله بوليمانلق
وايشسزلك حالنـك ذکر اولنان رومانى
برقات دها ايلرولتمکده اولديغندن خبردار
بولنسه ايدى کنديسنه اکلنجه اولمق ايچون
يالکز بوحال کفايت ايدرده آرتار ايديسه‌ده
نه‌چاره‌که هنوز بوايشدن خبردار دکل
ايدى . قارئلرمز دخى بورومانك يالکز
مقدماتندن خبردار اولوب نه‌درجه‌لره
قدر ترقى ايلديکنى وايشك ايلروسى ايچون
دها نه‌قدر ترقى استعدادنده بولنديغنى آنلر
دخى بيلمزلر . فقط قريباً خبردار
اوله‌جقلردر .

نيسانك التنجى کونى ملکة البحر
سانتامار بيا برونـنه کلوب‌ده او زانتو
ايکن ثريانك دءمش اولديغى وجهله اسک
الابانده ايده‌جکلرى صره‌ده خفيف برباد
روزکارى ملکة البحرى استقبال ايلدى
واقعا بوده برمخالف روزکار ايسه‌ده
اولمز ايسه وولطه‌يه يارايه بيله‌جکى ايچ
کمى خلقنى سوينديردى. زيرا يلکن کيلم
ايچنده هيچ بشقه براکلنجه اولمسه وول
ايچون ايديلن تبديل استقامت حرک
ينه براکلنجه مقامنه قائم اوله‌بيلور .

اوکون اقشامه قدر وولطه ايدلد
حالده ثريانك حسابنه نظراً طقوز سا
ظرفنده تمام طقوزميل قطع ايديله بيل
بولنـلديغى کورلمزمى ؟ ساعتده برميل
کوره‌ك چکلسه ينه قطع اولنور .

بوروزکار کيجه کسيلوب ايرتسى ک
طلوع شمس ايله برابر دونکيدن براز
شدتليجه اوله‌رق اسمکه وملکة البحر د
دها سرعتليجه وولطه‌لر ياپمغه باشلادى
فقط ينه قطع اولنان مسافه‌لرده بيوج
براهميت اولميوب سانتامار بيا برونندن
ساحلنه قدر اون سکز ميللك مساف
درت کونده قطع ايلديلر . آندن صکره
بوخفيف باطى روزکارينك کينك تبد
طريقى حسبيله براز يان طرفدن ک
ياردى‌يله. برکون دها چالقاندرق
نيسانك اونجى کونى اقشام اوزرى غاليبولى

اصل اوله‌بیلدیلر .

امان یارب ! اوترانتودن غالیبولی‌یه
...ر اللی میل مسافه‌یی اون کونده ها !
...رجفت پیاده صندال اولسه بوندن دها ایك
...ابق کلمك قابل دکلیدر ؟

بو یولده ادارهٔ افکار اولندیغی صره‌ده
...حمد متین :

— شو تنزه بحری تدارکاتمزده بر
...نقصانمز اولدی . اوده واپور قوتندن
...ستفاده بودرجه‌لرده مجبور اوله‌جغمزی
...خطر ایده‌مدیکمدن نشأت ایلشدر .

دینجه نیقولسو :

— شمدی والسقو اولسه ایدی ...

دیه برسوزه باشلادی ایسه‌ده احمد
...متین نیقولسونك سوزینی کسه‌رك دیدی‌که:

— خیر ! بر واپورده بولنسه ایدك
...یمك ایسته‌میورم. واپور ایله تنزه بحری‌یه
...چیقمق شیقلق قانوننده یوقدر . هم یلکن
...هم واپور ایله اداره اولنور تنزه کمیلری
...یاپمقده ایسه‌لرده بو ایشك اك بیوك
...شیقلری نزدنده اوده مقبول صایلمز .

فقط کمیده یا الکتریق یا پترول
...غازیله ایشلر اوچ بش بارکیر قوتنده کوچو
...جك براستمبوط بولنملی ایدی . لزومسز
...زمانلرده ماکنه‌سی قزغانی چیقاریلوب
...برطرفه یرلشدیریلور . وتکنه‌سی صندال
...مقامنده قوللانیلور ایدی . بویله سورکلی

لیمانلقلرده دخی درحال ترکیب اولنه‌رق
ره‌مورکورلك ایتدیریلور ایدی . اوچ
بارکیر قوتنده برره‌مورکور شو لیمانلقده بزم
ملکة البحره ساعتده ایکی میل سرعتنده
اولسون یول ویره‌مزمی ؟

نه‌ئوفاری — اوحالده شراون کونلك
یولی ایکی کونده آله‌مزمی ایدك ؟

عمر قپودان — دها بیله اول ! زیرا
بك افندینك دیدیکی ره‌مورکور ه‌درتده
کورك قوشه‌بیلور ایدك . ایکی بارکیر قوتی
قدرده بودرت کوره‌کدن حاصل اولور
ایدی .

احمد متین — نه ایسه مکملیت یالکز
جناب حقه مخصوصدر . بزمده بوقدر بر
نقصانمز بولنسون . یالکز اون کوندر نقصان
بولان قومانیانك نواقصنی ممکن اوله بیلدیکی
قدر شو قصبه‌دن اکمال ایتملی یز .

⁂

اوترانتودن غالیپولی‌یه قدر اولان اللی
میل مسافه‌یی تمام هواسنی بولسه ملکة البحرك
درت بش ساعت ظرفنده قطع ایلیه‌جکی
درکار اولوب بو ایکی نقطه آره‌سنده
شمندوفر خطی زواینو قصبه‌سنه اوغرامق
ایچون اپیجه طولاشدیرلمش بولندیغی
حالده بیله شمندوفر ایله ایکی ساعتده کلنمك
ممکندر . بو حقیقته غالیپولیده واقف
اولدقلری زمان ایکی ساعتلك یولی اون

کونده قطع ایتمش بولندقلرندن طولابی نیقولسو ایله نه‌ئوفاری یه عادتا برایچ اورکو نتیسی کلدی ۰

اون کون مدت اوفاجق بر تکنه ایچنده صیقلمش بولنان بویولجیلر غالیپولی قصبه‌سنه چیقدقلری زمان اکثریا دکز یولجیلری لساننده ایشیدلدیکی وجهله سو ینجلرندن همان یرلری او پجکلری کلدی ۰ فقط غالیپولی دخی نه شیرین بر مملکتدر ! واقعا یالچین بر قیادن عبارت اطه اوزرنده بنا ایدلمش ایسه‌ده مذکور اطه جسیم ومنتظم برکوپری ایله قره‌یه ربط اولنمش بولندیغندن شبه جزیره حالنی المشدر ۰ زمین قیالق اولمقله برابر روایته کوره اهالئ قدیمه‌سی طرفندن کیلرله اوزاجق یرلردن طوپراق کتوریلوب قیالر آره‌لری طولدیریله‌رق زیتون اغاجلری یتشدیرلمش وحتی زیتون یاغنی بزم یاغمور صویی بریکدیرمك ایچون اعمال ایلدیکمز صهرنجلر کبی صهرنجلرده بیاالاندیروب طورتوسی دیبه چوکدیرلدکدن صکره صافی وبراق زیتون یاغنك لطافتیله بوراسی من القدیم شهرت بیله المشدر ۰ زراعت خصوصنده بویله خارجدن طوپراق جلب ایدرك باغ وباغچه یتشدیرمك کبی محیر عقول اولان غیرتلر ایتالیا واوروپانك سائر یرلرنده دخی کوریلور ۰ اك دیك طاغلری سدلرایله دوزلتوب آغاج وآصمه یتشدیررلر ۰ درجهٔ عرضی قرق اولمقله برابر اشبو غالیپولی وحوالیسنده خرما اغاجی دخی کورلمکده‌در ۰ ایمدی آوروپاجه بوقدر کلفتلرله باغچه‌لر یتشدیرلدیکنی کوروب‌ده برده مملکتمزده پك زیاده مستعد زراعت ایکن میلیونلرجه اراضینك بیکلرجه سنه‌لردنبری اویقوده بولندقلرینی دوشونور ایسه‌ك شمدی یه قدر ترقئ زراعت خصوصنده‌کی قیدسزلغمزی بکنمه‌مامقله برابر بوقدر واسع و منبت اراضئ خالیه‌دن ترقیات ومعموریت مستقبله ایچون نه بیوك امیدلرده بولنه‌بیله‌جکمزی دوشونمك قلوبمزه فرح ویرر ۰

اون بیك قدر نفوسی حاوی اولان شو غالیپولی قصبه‌سنده قومانیانك نواقصنی اکمال ایچون نه آرادیلر ایسه بولدیلر. حتی احمد متین اورادن برندیزی ایله باتلغراف مخابره ایدرك استانبولدن کندیسنه مکتوب کلمش ایسه کوندرلمسنی یازمش ایسه‌ده شو اون کون ظرفنده‌ده برکونه ظهورات اولمدیغنی خبر النجه ایجه متأثر اولمشیدی ۰ یالکز وطنندن احبا وتعلقاتندن حوادث الهمدیغی ایچون‌ده دکل مادام نه‌ئوفاری ایله مناسبتلری ایلرولەدکجه بوقادین حقنده معلومات صحیحه المغه احتیاجی آرتیور ایدی‌ده معلومات مذکوره‌نك تأخر ایلدیکی ایچون متأثر اولیور ایدی ۰

قومانيانك نواقصنى اكمال ايچون غاليپوليده بركون اقامتدن صكره نيسانك اون ايكنجى كونى على الصباح هيساپيق ! لهوالنكر ! يوله چيقديلر. حتى بوچيقشلرى ايپجه‌ده استعجال ايله وقوعه كلدى . زيرا اوصباح قوتليجه برشمال غربى روزكارى اسمكه باشلامشيدى. حتى احمد متين ثريايه :

— تارانت كورفزينك ايچنى طولاشمق وتارانت شهرينى كورمك آرزوسندن واز كچدم . غائب ايتديكمز اون كونى قازانمغه مدار اولمق اوزره طوغرى بجه نائو برونى اوزرينه دومن طوتمليسكز .

ديمكله برابراوكنده‌كى ماصه اوزرنده ياييلى بولنان خريطه‌ده نائو برونى پارمغيله دخى اشارت ايلمشيدى . كمى اركانى ايچون اصل باش قوماندان مقامنده بولنان افنديلرندن آلدقلرى امره اطاعتدن بشقه الدن نه كلور ؟ همان جنوب غربى‌يه طوغرى دومن طوتلدى كه بوحالده ملكة البحرك يلكنلرى لارغو حالنى آله‌رق جاير جاير قطع مسافه‌يه باشلادى .

غاليپوليدن يوله چيقلديغى زمان بزم دوزمه قارى قوجه اولان نه‌ئوفارى ايله نيقولسو هنوز قاره‌لردن چيقمامش‌ايديلر. بونلر كمينك حركتنى اكا مخصوص اولان پاطرديلردن وسرعتليجه يول آلنديغنى دخى تكنه‌نك يان طرفنه ياصلانه‌رق دكزى يارمسندن متحصل شارلتيلرك قابينو درونده بولنانلرك قولاقلرينه قدر واصل اولمسندن اكلاملريله على العجله كيينوب طيشارى‌يه چيقديلر . بونلر كوكرته اوزرينه كلدكلرى زمان ملكة البحرى ايپجه بر انكين اورته‌سنده كورمشلر ايدى . زيرا غاليپولى ايله نائو برونك آره‌سى التمش بش ميل قدر مسافه اولوب دوزمه قارى قوجه اويقودن اويانه‌رق وتوالتلرينى اجرا ايدرك يوقارى‌يه چيقنجه‌يه قدر استعجاله غيرتلريله برابر بر بچق ساعت زمانه محتاج اولدقلرندن وبومدت ظرفنده ملكة البحر يكرمى ميلدن زياده يول كسديكندن بونلر كلدكلرى زمان كمى دخى تارانت كورفزينك قرق ميلدن زياده آچيق اولان اغزينك اورته‌لق يرلرنده بولنيور ايدى .

صباح سلامنى تعاطى وحال وخطر سؤالندن صكره نه‌ئوفارى :

— كوزلرم خطا ايتميورلر اينه‌نميور جنوبه طوغرى كيديورز . حالبوكه بز شماله طوغرى كيتمه‌جكمى ايدك ؟

ديمسيله احمد متين جواباً ديدى كه :

— غرب شمالى‌يه طوغرى كيده‌جك ايكن غرب جنوبى‌يه طوغرى كيديورز مادام ، سببى‌ده اوترانتودن بورايه‌قدر غائب ايلديكمز كونلرك برازينى قازانمق غيرتيدر .

نه‌ئوفاری — پك اصابت ایتمش اولیور سکز افندم! ذاتاً تارانت کورفزی داخلنده شایان تماشا یرلر همان بولنمدیغنی سویلمش ایدیکز. شیرزاد سلجوقی رومانڭ کذرکاهی اولان یرلره برکون اول وارمق همزك امليدر. دکلمی؟

احمد متین — شبهه‌یوق مادام!

غایت لطیف چویدی رنك اوزرنده قرکبی کوپوکلر پیداسیله منظره‌سی عیون تماشایی تسریر ایلیان بوکونکی دکز بزم یولجیلرك صباح اشتهالرینی تحریك ایلدی. قهوه التی‌یی کوکرته‌ده اجرا ایلمك هوسنه دوشدیلر. اون کونلك صیقینتیلی سیاحت اوزرینه بوکونکی هوا چهره‌لرده آثار بشاشت پیدا ایلدی. نشئه وشطارت همان عمومی ایدی. یالکز واسیلیکی بو عمومیتدن مستثنا ایدیسه‌ده بوقزجغزك حالی ذاتاً اویله دکلمیدر؟ افندیسنه حرمت فوق العاده‌سی اولدیغی کبی بولندیغی موقع وحال دخی کمی خلقی میاننده دائما نظر دیکرایله کورلدیکندن ذکی قز ایشی عارسزلغه بوزوبده یوزه چیقارمغی تجویز ایتمدیکی ایچون طورندن حزن وکدره یقین امارات محجوبیت وتمکین اکسیك اولمز.

اورته‌لغك بشاشتی هرکسك چکه‌سنی‌ده بوشاتمغه سبب اولدی. هر طرفدن کوستریلن مناسبتلر اوزرینه هرکس برکوزل سوز دوشوروب سویلیور ایدی که بونلر میاننده احمد متینك بالطبع جمله‌یه تفوق ایده‌جکی درکاردر.

بوکون وقت ظهرك حلولندن اول ملکة البحر التمش بش میل مسافه‌یی قطع ایله نائو برونی طولاشدی. فقط آندن صکره تمام روزکارك سمت هبوبی ساحلك یوکسه‌جك طاغلریله اورتلدیکندن سفینه ینه برلیمانلق ایچنده قالدی. واقعا سکزاون میل آچیقارده دکزك یوزی حالا کوپوکلی اولمسی اورالرده حالا روزکارك کوزلجه اسدیکنه دلالت ایلیور ایسه‌ده کندی بولندقلری یرلرده روزکار قوتدن دوشمش ایدی. بناءً علیه اوکیجه‌یی دکز اوزرنده کچوردکلری حالده ایرتسی صباح اسکیلاچه کورفزینه هنوز داخل اوله‌مامشلر ایدی. بوکون دخی وقت ظهره ایکی ساعت قالنجه‌یه قدر اسکیلاچه کورفزینك حدودینی تعیین ایلیان ریزیتو برونی انجق دونه‌بیله‌رك فقط اندن صکره شمال غربی روزکارینك طریق جریانی ینه کندیلری ایچون آچلمش اولدی. آرتق ایتالیا شبه جزیره‌سنك منتهای جنوبی اولان سپارتی وتتو برونه طوغری ملکة البحری قایدیلر قوتی ویردیلرکه سکسان میل قدر امتداد ایلیان بومسافه‌یی ملکة البحرك شوکیدشیله اون ساعت ظرفنده قطع ایده‌بیله‌جکی درکار

ایدیسه‌ده عمر قپودان :

— کونش باطدقدن صکره‌ده روزکارك هپ بویله اسمکده دوام ایده‌جکنی امید ایلیه‌مز ایسه‌مده روزکار هپ بوقوتده دوام ایده‌جك بیله اولسه سپارتی ونتویه کیجه یاریسنده وارمق موافق دوشمز ظن ایدرم. اوغلم ثریا وقلاغوز ایله خریطه‌یه باقه‌رق اشارت ایلدیکمز وجهله اوطرفلره یاقلاشدقجه ساحله یقین صیغ صولر ودکز سطحیله برابر وبعضلری سطح بحردن انجق قیالردخی واردر. بونلر اوزرنده فنار فلان کبی اشارت‌ده یوقدر. بناءً علیه اقتضا ایتدکجه یلکن سوندیره‌رك سپارتی ونتویه یارین صباح وارلمق دهامناسبدر.

دیمش اولدیغندن واوترانتو ایله غالیپولی اره‌سنده ضایع اولان کونلری بحق قازاندیره‌جق اولان بوسرعت هر حالده شایان تشکر کورلدیکندن سپارتی ونتویه قدر استدکلری کبی حرکتده مختار اولدقلری عمر قپودان وثریا ایله قلاغوزه بیان اولنه‌رق احمد متین ورفقاسی ذوق وصفالره باقدیلر.

فی الواقع بوکیجه‌کی مکالمات ومصاحبات لطیفه ایله کچیردیلر. هرکس کوردیکنی ایشتدیکنی وبرازده سرکذشت احوالنی حکایه‌یه باشلایوب لطیف سرکذشتلر امرنده نیقولسو جمله‌یه غلبه ایلیوردی.

زیرا کنج حالنده معیشت سرسریانه‌یه دوچار اولمش بولنمق حسبیله آنك باشندن کچن شیلر احمد متینك باشندن کچمش اوله‌مزلر ایدی. واقعا نه‌ئوفاری کندی سرکذشتلرینی طوس طوغری اوله‌رق حکایه ایتمش اوله ایدی تفوقك کندیسنده قاله‌جغی شبهه‌سز ایدیسه‌ده برقادین ایچون انجق کناه چیقاریجیسی اولان پاپاس حضورنده سویلنه بیله‌جك سوزلری بنات نوعندن اولان اصدقاسی حضورنده بیله حکایه ایتمك ممکن اوله‌مدیغی حالده اركکدن اولان احباسی حضورنده درمیان ایده بیلمك نصل ممکن اولور؟ معهذا کنارندن کوشه‌سندن اودخی بعض سرکذشتلر حکایه ایدرك وقت وزمانیله یتاقلرینه چکلدیلر. مقدار کافی درجه‌ده کوزل بر اویقویه نائل اوله‌رق برازه‌لق «غرررررر....» دیه آتیلان تیمور غیرلتیسی کندیلرینی اویقودن اویاندیردی. جمله‌سی علی العجله قالقوب صباح تواللرینی بالاجرا کوکرته‌یه چیقدقلری زمان سپارتی ونتو برونی شویله یانی باشلرنده کوره‌رك خوشلاندیلر.

بوندن مقدم صره‌سی کلسیله خبر ویرمش ایدك که مستقل بر رومان دخی شو ملکة البحر خلقی میاننده بالتشکل هرکون ایلرولدکجه ایلروله‌مکده‌در. بو رومانك

ثریا ایله واسیلیکی‌یه مخصوص اولان قسمی سیاحتك ابتداسندن یعنی برنجق آیدن بری باشلامش اولوب بعدما کوره‌جکمز وجهله ایشـك ایچنه نه‌ئوفارینـك دخی قارشمسی والسـقو واپوریـنـك احتراقنـدن یعنی نه‌ئوفارینـك ملکة البحره انتقـال ایلدیکی برآیه قریب زماندن برو وقـوعه کلمش ایدی . احمد متین هنوز حکایه‌دن خبردار اولمدیغی کبی بوندن صکره دهـا برچوق زمانه‌قدر خبرداراوله‌میه‌جغی درکار ایسه‌ده شـو روماندن قارئلرمزی خـبردار ایتمك زمانی کلمش اولدیغنـدن بووظیفه‌یی دخی ایفا ایده‌جکز . انجق قارئلرمزی خبردار ایده‌جکمز درجه مذکـور رومانك شـو سپارتی ونتو برونه‌وصول بولندیغی زمانکی درجه‌سندن‌ده عبارت قالمیه‌جقدر . بورایه قدر سبق ایدن احوالك حکایه‌سنی تأخیر وتأجیل ایلمش بولندیغمز کبی بوندن صکره پالرمو یه قدر وقوعه‌کله‌جـك احـوالك حکایه‌سـنی‌ده ذکر قبـل الوقوع نوعنـدن اوله‌رق تقدیم وتعجیل ایله حکایهٔ مذکوره‌نك بیوجك برقسمنی بردن قارئلرمزك نظرکاه اطلاعنه وضع ایلیه‌جکز .

*
* *

واسیلیکی ایله ثریا ارەسنده‌کی مناسبتك درجه‌سی قارئلرمزك معلومیدرکه هنوز عادی خـدمتجیلك حال وموقعنـده سـیاه فستانجغی وبیاض بروسـتـلاسی ایله‌ده لی یوزی‌دوزکون‌وکوزلجه سویملی برقز عد اولنان واسیلیکی احمد متینك سـایهٔ حسن توجهنده ملبوسـات وتزینـاتنی بالاکمال بونلرك اندام وجمال خارجیسنه ویردکاری رونقدن زیاده افندیسـندن نائل اولدیغی توجـه وامیـدلرك روحنه ویردیکی انبسـاط تأثیراتیـله جاذبهٔ آتی دخی متزاید اولمشـدر . اوقدرکه حتی آره‌لقده برافنـدیسی احمد متینك بیـله همان هوس درجه‌لرینه تقرب ایلیان نظر رغبتنی جلبه باشلامشدر . بوکا قیاساً قادین دنیلن شیئی هنوز خیالنده تخیل ایله برطرفده کوالکه‌سنی کوره‌جك اولسه « ایشته قادین!... » دیه جان آتمق استعداد نوجوانیسنده بولنان کنج ثریانك بوقزه طوغری نصل برشدت سریعه ایله مجلوب ومجذوب اوله‌جغی ادنا ملاحظه ایله معلوم اولور .

واقعا مقـدملری ثریا کنـدی حالنی واسیلیکیدن کتم ایچـون اولانجه قوتیـله جبرنفس ایدییـورایدی . زیرا بوقدر کنج کوزل سـویملی سـولی عشـوه‌لی برقزی شوبله سیاحت حالنده افندیسی کبی هنوز کنجلکنك مرتبهٔ کمالنـده بولنـان برذاتك لزومسز اقتضاسز سببسز حکمتسزاوله‌رق خدمتنه آلمش اولمسـنه احتمال ویره‌میور ایدی . انجق ملاحظه ومطـالعه قبـول

ایتمیان شدت سودا آرته آرته بردرجه‌یه وارمش ایدی‌که احمد متینك واسیلیکی حقنده‌کی تعلقنه حالا وجود ویرمکله برابر بیچاره ثریا معشوقهٔ قلبنی افندیسندن قیصقانمق درجه‌لرینی دخی بولنجه اولا اوزاقدن اوزاغه ومتعاقباً یقیندن یقینه بوحالنی قزه دخی اکلاتمغه باشلامش وعقلنه ذکاسنه دیه‌جك اولمیان واسیلیکی دخی ثریا کبی برجوانی سومامك قابل اوله‌میه‌جغنی احتساسات قلبیه‌سنك دلالت وشهادتیله اکرچه اکلامقده ایسه‌ده بو بلانك کندیسنی‌ده ثریانی‌ده احمد متین نزدنده نه‌قدر شدتلی ومدهش برصورتده مسئول ایده‌جکنی پك طوغری اوله‌رق حساب ایلدیکندن دلیقانلی‌یی بالکلیه دوچار یأس ایتمامکله برابر ذره قدر امیدوار دخی ایتمیه‌جك برپولتیقه ترتیبی ایله ادارهٔ مصلحته مجبور اولمشیدی.

بوایکی کنج آره‌سنده‌کی مناسبتك شو صورت و درجه‌سی قارئلرمزجه دخی معلومدر. انجق کونلر کچدکجه بومناسبت برقات دها ایلرولمش وازجمله برصباح ثریا افندی واردیا نوبتجیسی بولندیغی حالده هنوز هرکس اویقوده ایکن جمله‌دن اول اویاتوب قاپورتو قپوسنه قدر چیقان واسیلیکی‌یی موقع خطابه چکوب:

— مادموازل! کینیك وسوسلی حالکز نصل تحمل فرسا ایسه مخمور وپریشان حالکز اندن زیاده طاقتکداز اولدیغنی تجربه ایچونمی بویله صباحلین ایرکندن مخمور پریشان قارشومه چیقدیکز؟

دیمش ایدی. بیچاره واسیلیکی بوسوزاوزرینه حجابندن کلنجك چیچکی کبی آللاشدی قزاردی ایسه‌ده ویره‌جك برجواب بوله‌مدی. همان ترسنه پرسنه قاره‌یه ایتمکه طوراندی ایسه‌ده ثریاسوزینی کسمامش وهنوزسویلکده بولنمش اولدیغندن وبوسوزلرك تأثیرات مدهشه‌سنده‌کی لذت وحلاوت دخی انکار اولنه‌میه‌جغندن واسیلیکی ثریانك:

— بکاهم آجیملیسکزهم بندن قورقملیسکز. اوت عقلکز وار ایسه قورقملیسکز!

سوزلرینه‌ده مخاطب اولمشیدی. اوزمان واسیلیکی اولانجه جرأتیله ثریا افندی‌یه بر:

— نیچون؟

کلمه‌سنی ایراد ایده بیلدی. ثریا دیدی‌که:

— حالمدن بن‌ده قورقمغه باشلادم. برحرکت مجنونانه ایله شوکمی داخلنده جمله‌مزك بختیارانه راحتمزی مدهش برفلاکته تبدیل ایده بیلورم دیه قورقیورم.

بوسوزلری سویلر ایکن کوزلرینك آتشلر صاچمسی ووجهنك مساماتندن

عمولر صورتمسی بادیٔ امرده واسیلیکی یی دخی قورقوتمش ایسه‌ده قزجغزك ذكاوت مسئله‌سی پك كوزل امدادینه یتشدی . محجوبیت عاشقانه‌یی قورقویی فلانی كندیسندن دفع ایده‌بیله‌رك غایت لطیف برطور متبسمانه وغایت بدیهی برجدیت حكیمانه ایله دیدی‌كه :

— ثریا افندی ! ذره‌قدر احتیاطسز جه‌سنه حركتك نه بیوك فناقلری‌موجب اوله‌بیله‌جكنی ایشته كندیكز كوروب بكاده سویلیورسكز . بوحالده بوتهلكه‌لری تكرار بنم‌سزه اخطار ایتمكلكمه حاجت‌قالورمی؟ جمله‌مزك بختیارانه راحتمزی برفلاكت مدهشه‌یه‌تحویل ایده‌بیله جككزدن قورقیور ایمشسكز نیچون ؟

واسیلیكی بوسؤال اوزرینه بش اون ثانیه سكوت ایله جواب بكله‌دی ایسه‌ده ثریادن جواب آله‌مینجه اوسؤاله‌ویریله‌جك جوابی كندیسی ویردی . دیدی‌كه :

— بنی سو یورسكزده آنك ایچون! دكلمی ؟ فقط انسان برقزی سور ویاخود سومك ادعاسنده‌بولنورایسه برطاقم حركات مجنونانه ایله انی ده كندیسنی ده دوچار فلاكت ایدر كبی مردلك قهرمانلق كوسترمش اولور ؟ شو سوداكزده برامید قپوسی اچلق محتمل ایسه او احتمالی بیله محو ایدر . اویله دكلمی ؟

ثریا هم مأیوسانه هم محجوبانه برحال ایله باشنی اوكنه اكدی . كوزلرندن نخود دانه‌سی جسامتنده اوله‌رق چیقدیغی حالده بیقلری حذاسنه قدر اینر اینمز وجهنك آتشین حرارتیله تبخر ایدی ویرن یاشلر بیچاره چوجغك حقیقةً آجینه‌جق برحالده بولندیغنی كوستریورلر ایدی . برقاچ دقیقه سكوت ایله واسیلیكینك سوزلرینی میزان تأمل وحكمته اوردقدن صكره دیدی‌كه :

— مادموازل ! بیلسه‌م‌كه كوكلكز بندن نفرت ایتمیور ....

واسیلیكی — نفرت ایتدیكنی نه‌دن بیلیورسكز ؟

ثریا — بیلسه‌م‌كه سزده‌ده بنده‌كی حالك بیكده برجزؤی واردرده .....

واسیلیكی — دها بیوك برقسمی بولنمدیغنی نه‌دن بیلیورسكز ؟

ثریا — .... واردرده‌مجرد بختیار اوله‌لم دیر ایكن بدبخت اولمامق تمكین واحتیاطیله جبر نفس ایلدیكزی بیلسه‌م ... اوحالده‌ایكیمز دخی بردردك اورتاغی‌یز دیر ایدم‌ده سزی تسلیه ایچون چاره‌لر ارامغه كندیم چالشه‌جغم كبی سزككده بنی تسلیه‌یه عنایتكزی رجا ایدرك نه‌قدر صبر ایتمك لازم كلور ایسه اوقدر حتی اندن زیاده صبر ایلر ایدم .

واسيليكى شومأيوس دليقانليدن يأسى ازاله وانك موجب اوله بيله جكى تهلكه لرى منع ودفع خصوصنده شوقدرجق برمقدمهٔ موفقيت كوره رك اميدسلامتى تزييدايلدى. الى ايله كوكسنى كوستره رك :

— ثريا افندى ! شوراسنى يارده يورككى كوكلمى كوركه امين اوله بيله سك . سوزيمه اعتمادك وار ايسه بن خبر ويره يم سن اينان كه بنم حالم سنك حالكدن بلكه ده بتردر . فقط برقادين براركككدن دها زياده قهرمانمى اوله بيليور نه اوليور بن كوكلمه مرام اكلاته بيليورم ده سز اكلاته ميورسكز .

ديينجه ثريا دخى درينجه برتأملدن صكره :

— اويله ايسه امين اولدم . بن ده كوكلمه مرام اكلاته جغم . ويرالكى !

ديه واسيليكى يه النى اوزاتدى . واسيليكى دخى النى ثريانك لرزان النه ويرمكله قوجه كنج كيجى اوكوزل الى بيلك حذاسندن قاورايوب ال اوزرينه بربوسهٔ آتشين قونديردى كه ايلك عاشقانه معاهده بوصورتله امضالانمش اولدى .

بومصالحه ومعاهده اوزرينه ثريانك چند دقيقه اولكى غليان وتهيجى دفعةً برطرف اوله رق برازده عاشقه ومعشوقه سيله حسبحاله كيرشدى كه بوحسبحالك نتيجه سى زنهار موچو قاتارينايه افشاى سر ايتمامك قراريندن عبارت اولدى . زيرا قاتارينانك دوستلق يوزندن واسيليكى يه ويرمكده اولديغى قارئلرمزه معلوم اولان نصيحتلر بر قاچ كوندن برى بربشقه صورت آلمشلر ايدى . كهنه تياترو كيديرنجيسى اولان بواسكى آشفته نك واسيليكى يه ويرديكى نصيحتلر كويا قزك چشم طمعنى آچه رق افنديسندن برچوق هديه لره فلانلره نائليتى صورتيله برازده كندى استفاده سنى تأمين مقصدينه مبتنى اولديغى حالده فطين قز اوزالره يناشمق شويله طورسون نهايت قاتارينايى بويولده كى نصح وپندن دخى منع ايچون بر كون :

— دوستم ! سن غالبا بنم كيم وياخود نه اولديغمى بيلمديكك كبى نه اولمق ارزو-سنده بولنديغمى دخى تخمين واستخراج ايده مديكك ايچون بكا بو نصيحتلرى ويريور-سك . فقط بيلمش اول كه بن افنديمك مترسى مستفرشه سى اولمغى وكدا چشمانه عارسزلقلرله آنى يولمغى هيچ ايسته ميورم . دوشونميورم بيله ! آنك خدمتكارى اولمق شرفى بكا كافيدر . بنى كنديسنه مستفرشه ايتمك هوسى انده بولنسه ايدى شمدى يه قدر بو هوسنى ميدانه قويمغه نه مانع وار ايدى ؟ بالعكس او بكا بنى توجه ايله ويرمكى وعدايديور . اطوار پدرانه سى ايله بو وعدينه برده جديت ويريور . نصل سوزينك

اری بر مرد کامل اولدیغنی سن بیلمزده بیلدیککك ایچون بووعدلره دخی اینانمز ایسدك معذور کوریلورسك . فقط بن آنك ایچجاسکی امکندازی یم . حال وشانني بيلورم. شاقه‌دن بیله سویلدیکی سوزلرینه مهرلی امضالی سندلرله مصدق بورج وتعهد درجه‌سنده امنیت ایدرم . بناء علیه سن‌ده بن‌ده هیمز ایشمزله کوجزله مشغول اولملی‌یزده بویله خام خياللرله وقتمزی ضایع ایتمامليیز.

دیمش وارتق قاتارینانك سوزلرینه قولاق بیله ویرمامکه باشلامش ایدی. واسیلکینك قاتارینایه سویلدیکی شوسوزلردن اکلایه‌بیلورز که ثریا افندی‌یی تسکین ایچون سویلمش اولدیغی سوزلری دخی پك‌ده هوادن سویلمامشدر افندیسنك وعدینه اولان امنیتی بوبابده ایچجه برحکم کوسترمکده‌در.

واقعا واسیلیکینك قاتارینایه سویلدیکی سوزلر اواسکی آشفته‌یی بعدما نصیحتدن منع ایچون سویلنمش ایدیلر ایسه‌ده قاتارینانك بوممنوعیتدن نه قدر دلکیر اوله‌جغی تفصیله محتاجمیدر ؟ قاتارینا که موچولقله ثروت پیداسی ممکن اوله‌میه‌جغی کبی حاجی چاوش وسائره ایله اولان باد هوا ماجراسندن‌ده کیسه‌یه برشی کیره‌میه‌جکنی پك اعلا بیلوب شوقارتلق زماننده موچولقده قالمغی ایسه هیچ ایسته‌مدیکندن واسیلیکی‌یی ایستدیکی یوله سوق ایده‌بیلور ایسه اندن چاریه بیله‌جکی بر مقدار سرمایه ایله ازمیرده و یاخود استانبولده بر « پانسیون ! ... » آچوق وبقیهٔ عمرینی پانسیون مدیره‌سی برمادام کبی مرفهاً کچورمك خيالاتنده ایدی . بوطاتلی خيالك اوکنه سد چکلمکه قالقیشلمسی قارینك النه کیرمش حاصل اولمش بربختيارلغی الندن المق محو ایتمك درجه‌سنده یأس وغضبنی موجب اوله‌جغی محققاتدندر .

فقط واسیلیکی اوصوك سوزی سویلدیکی زمان قاتارینانك حصوله کلن مأيوسيتنك درجه‌سی اکلاشیله‌مدی . بدبکز کیرچ کسیلمش اولدیغی حالده کوزلرندن آتشلر صاچه‌رق واسیلیکی‌یه بر باقیش ایله برده « خوشمدی » مقامنده باش صاللامسی واقعا خير علامتی عد اولنه‌مز ایسه‌ده شرك‌ده نه درجه‌سنده دلالت ایده بیله‌جکی واسیلیکی نزنده کسدیریله‌مدی .

واسیلیکی وثریا وقاتارینا ارەسنده‌کی شو مناسبتلر والسقو واپورینك احتراقیله نه‌ئوفارینك ملکةالبحره انتقالندن صکره قورفویه اوترانتویه وحتی اورادن دخی دکزه چیقیله‌رق اوجه تصویر ایلدیکمز لیمانلق هوایه دوچار اولنجه‌یه قدر وقوعه کلمش اولان حاللردر. حالبوکه احوال مذکوره‌نك ایکی اوجی دها اولوب بواوجلر نه‌ئوفاریده برلشدکلری حالده بریسی واسیلیکی‌یه ودیکری قاتارینایه باغلانوب مربوط قالورلر .

نه‌ئوفاری ایله واسیلیکی اره‌سنده‌کی مناسبت دخی قارئلرمزك معلومیدر . یعنی اوله‌جه ویرمش اولدیغمز خبرلر اوزرینه هنوز خاطرلرده‌در که نه‌ئوفاری بو کورپه وکوزل روم قزینك هر حالنی بکنمش وافندیسنك بشقه درلوده مظهر رغبتی اولدیغنی ویاخود اوله‌بیله‌جکنی پك محتمل کورمش ایسه‌ده کندیسی واسیلیکینك و واسیلیکی آنك لساننه آشنا اولمدیغندن قزی بر کوزلجه استنطاق ایدوبده اکلامق ارزوسنده بولندیغی حقایقی هنوز اکلایه‌مامش ایدی . مبادیسی بوندن عبارت بولنان شو مناسبت دخی بر خیلی ایلرولەمدی . هم ده نه‌ئوفارینك احمد متین حقنده‌کی خیالاتی نه قدر ایلرولەمکده ایدیسه واسیلیکی حقنده‌کی مناسبتی دخی بوکا متناسباً ایلرولەمدی . نه‌ئوفاری بو قزی کندیسنه ایصندیرمغه لزوم کوردی . زواللی قزجغزك نفعی ایچون دکل آ؟ کندی پولتیقه‌سنه کندی انتریقه‌سنه خدمت ایچون بو لزومی کوردی . بناءً علیه قزك یوزینه پك زیاده کولمکه باشلایه‌رق حتی بر قادینك نه آنجق بر قادین وساطتیله کوریله‌بیله‌جك خدمتلرینه‌ده واسیلیکی‌یی توسیط درجه‌سنه‌واردی ایسه‌ده مرامی قزی کندیسنه (فام دوشامبر) اوطه خدمتجیسی ایتمك دخی اولمدیغنی کرك واسیلیکی‌یه وکرك احمد متینه اکلاتمق ایچون کندیسی دخی قزك صاچلرینی دها بشقه بر صورت لطیفه ده طرامسنی تعلیم ایتمك وصاچلری آره‌سنه ویاخود ایکی ممه‌لری حذاسنده قورساژی اوزرینه بر پایه چیچك طاقمق کبی لاابالیلکلره قدر چیقشمش ایدی. حتی بر آره‌لق احمد متین نه‌ئوفارینك واسیلیکی حقنده‌کی بو معامله‌سنی جدی‌یه حمل ایدرك :

— مادام ! بو قزه لزومندن زیاده اهمیت ویرییورسکز . قورقارم شمارته‌جقسکز!

دیمکه قدر لزوم حس ایتمش ایدی ده شیطان نه‌ئوفاری :

— مساعده بیورکز سنیور ! بوقزك حسن حالی شمارمق تهلکه‌سنه مانعدر . افندیسی نزدنده بر توجه مخصوصه مظهر کوردیکم شو کنج وکوزل ونازك قزه عادی بر خدمتکار معامله‌سی‌ده ایده‌مم یا !

دیمش وبرده کولومسه مش ایدی که احمد متین شیطان مسافرینك بو کولومسه‌مکده‌کی مقصدینی اکلامقله برابر غایت صافیانه بر طور طاقنه‌رق :

— واسیلیکینك بندن کوردیکی توجه محضا والده‌مه حرمةً در مادام ! والده‌م بو قزه همان اولاد معامله‌سی ایدر ایدی ده آندن کوردیکی حسن معامله‌یه متناسب بر معامله‌یی بندن ده کورمسی لازم کلوب واقعا بن دخی براز زیاده‌جه روی مساعده کوسترمکه باشلامشمدر . دیمش ایدی .

نه‌ئوفاری ایله قاتارینا آره‌سنده‌کی رابطه ومناسبت مناسبات سائره‌یه نسبةً براز دها زیاده‌جه ایلرویه کیتمش ایدی . بو بابده دخی اوجله ویرمش اولدیغمز معلومات اوزرینه قارئلرمز طرفندن تخطر ییوریلورکه بر آره‌لق نه‌ئوفاری قاتارینا ایله شو کمی احوالنه وکمی خلقی میاننده باخاصه واسیلیکی‌یه دائر سوز ایتمش ایدی‌ده شو اسکی قالطاغك شویکی آشفته‌یه ایستدیکی کبی خدمت ایده بیله‌جکی ایکیسنك‌ده حالندن طورندن ایکیسنجه‌دخی اکلاشلمش ایدی . نه‌ئوفاری بو امید اوزرینه قاتارینایی کندیسنه برقات دها تقریب غیرتنه دوشدیکی کبی ینه بو امید اوزرینه قاتارینا دخی نه‌ئوفاری‌یه برقات دها تقرب غیرتنه دوشمش ایدی . قاتارینا ذاتاً موچو دکلمی یا ؟ سوسلی مادامه فام دوشامبر اولمق دخی تمام کندیسنه یاقیشق آله‌جغندن صولری طولدیرمق ومستعمل صولری دوکمك قاره‌یی دوزلتمك ومادامك کیینوب قوشانمسنه توالتنه یاردیم ایتمك چای وقهوه کتورمك بونلرك بوشلرینی بولاشقلرینی قالدیرمق کیرلی چاشورلرینی آلمق وآنلری ییقایوب اوتوله‌دکدن صکره کتورمك کبی بیك وسیله‌لر ایله نه‌ئوفارینك یانه کیروب چیقار ایدی . خدمتده بوقدر غیرتنی افندیسی دخی تقدیر ایدرك :

— قاتارینا ! محترم مسافرمزه ایتدیککك غیرتلردن ممنون اولیورم .

دیمش اولدیغی کبی باخاصه نه‌ئوفاری :

— سنیورینا قاتارینا ! بکا کوستردیککز توجهدن طولایی عدتا منتدار یکز اولیورم . فقط کوریورسکزکه نه‌م وار نه‌م یوق ایسه یانغینه ویرمشمدر . شوراده واسیلیکینك اشیاسنه محتاج برحالده قالمشمدر .

دینجه قاتارینانك طمع کوزلری آچیله‌رق هیچ اولمزایسه شمدیکی حالده زنکین مسافرك وعدلرینی تقویه ایچون اولسون :

— آ ! مادام ! سز صاغ اولکز . ایشیتدیکمه کوره میلیونلره مالکسکز . بنجه اصل لازم اولان شی خدمتمدن صداقتمدن خشنود اولمکزدر . بنم کبی بر دکل بیك فقیری احیا ایتمك سزك ایچون کوجیدر :

دیه نه‌ئوفارینك برپارچه آره‌لق ایتمك ایستدیکی امید قپوسنی ایکی قنادیله برابر بسبتون کشاد ایتمکه غیرتده بولنمش ایدی . فی الواقع قورفوده نه‌ئوفارینك پاره‌سی کله‌رك برچوق اشیا مبایعه اولندیغی صره‌ده قاتارینا ایچون دخی پوتینلرینه وارنجه‌یه قدر بر طاقم مکمل البسه مبایعه ایدلمش وبوکا یوز فرانقلق برده بانق قائمه‌سی علاوه اولنمشدر . اوت نه‌ئوفاری واسیلیکی‌یه دخی بر هدیه ویرمك لزومنی خاطردن چیقارمامش ایسه‌ده عنایتك قاتارینایه

مخصوص اولدیغی کوستروب قاری‌یی بسبتون الله آلمق ایچون واسیلیکینک هدیه‌سنی تأخیر ایتمش ویالکز پولتیقه‌سنک رنکنی کوسترمامك ایچون کویا واسیلیکی‌یه هدیه ویرمك احمد متینك مساعدهٔ مخصوصه‌سنه وابسته اولدیغی طورینی کوستروب قزجغزی آلداتمش ایدی .

ملکة البحر سفینه‌سی خلقندن برده حاجی چاوش قالدی ایسه‌ده انکله قاتارینا اره‌سنده‌کی مناسبت معلومه ذاتاً درجهٔ غایه‌سنی بولوب ارتق آندن نه ایلرویه کچمك ونه‌ده کیرو قالمق قابل اوله‌میه‌جغندن بوکا دائر قارئلرمزه ویریله‌جك معلومات وتفصیلات جدیده بوقدر . واقعا ایشك ایچنده برده آشجی محمد اوسته کیرمش واوده قاتارینایه یارانمق ایچون ییلشمقده بولنمش ایسه‌ده اتلرك یاغلیلری‌نی وات صولرینك قوتلیلری‌نی قاتارینایه صاقلامق کبی تدابیری پك بیهوده‌یه کیتمکده بولنمش ایدی . قاتارینه کرك مادی اولسون کرك معنوی اولسون منفعتك بویله برقاچ لقمه‌دن عبارت قاله‌جق درجه‌سیله مجلوب اوله بیله‌جك مالاردنمیدر ؟ اکا لوستروموحاجی چاوشك حایه‌سی ویاخود نه‌ئوفارینك عطیه‌سی کبی مادیسی ده معنویسی ده حقیقة موجب طمع وهوس اوله‌بیله‌جك شیلر لازمدر .

***

ایشته رومانمز ایچنده دیکر بررومان صورتیله تشکل ایدرك کیده‌جکده ایلروله . مکده بولنان احوالك خلاصه‌سی بونلردن عبارتدر .

ایمدی اوترانتودن غالیپولی‌یه قدر هواسزلقدن طولایی دکز اوزرنده چالقا . نلدیغی کونلرك بریسنده ایدی که احمد متین کندی قمارسنه چکیلوب اویومقده اولدیغی کبی نیقولسو دخی بشقه وقتلر هیچ سومدیکی کتاب مطالعه‌سنه بوکونلرده مفتون اولمشجه . سنه برمجبوریتله کندی قابینوسنه چکلمش ایدی . لکن ساعتلرجه مدت قابینویه قپانوب اشتغال ایتدیکی حالده هنوز ایلك الدیغی برکوچك جلدی بتوره‌مامش اولمسی جای استغراب دکلمیدر؟ بونی تبلکنه ویرمیکز . بو عزلتلرك سبب وحکمتنی‌ده قریباً اکلارسکز . بز بوراده حکایه‌مزه باقه‌لم :

ایشته بویله احمد متین ایله نیقولسونك ایکیسی دخی قابینولره چکلمش اولدقلری بوکون واسیلیکی باش طرفده‌کی مطبخ وکمیجی قغوشنده چاشور اوتوله‌مك ایچون بردستکاه قوروب مطبخ صوباسی اوستنده قزدیردیغی اوتولر ایله مشغول ایدی که قاتارینا دخی بوایشده کنج قزه معاونتده بولنیور ایدی . برآره‌لق اوتولنمش اولان چاشورلر برپاکت تشکیل ایتمسیله واسیلیکی :

— بنم اوستم باشم یوانده دکل .

صالونده مادامك يانته چيقه‌مم . شونلری سن آلده كوتور .

دیسیله قاتارینا چاشورلر ایله برابر صالونه كيردكده مادام نه‌ئوفاری‌یی لزومنه كوره صدر ولزومنه كوره يتاق خدمتنی كورن دوشه‌مه‌لرك اوزرینه سرلمش كوردی . كوزل بغدانلی اویومیور ایدی . كوزلری آچیق ایدی . حتی قاتارینانك :

— وای اویقوده‌می ایدیكز مادام !

دیمسی اوزرینه نه‌ئوفاری :

— خیر ! اویومیور ایدم . ليمانلقدن متولد جان صیقندیسی ! هركس یاتمش . يالكز قالدمده ....

دیه قالقدی و :

— ایشكز یوق ایسه سزكله برقاچ لقردی ایده‌لم .

تكليفنی‌ده ایراد ایلدی . قاتارینانك مادام ایله چكه چالمق ارایوب‌ده بوله‌مدیغی نعمتلردن ایسه‌ده خام آرمود كبی بوغازه طیقیلمق دخی مناسب اولمدیغنی بیلدیكندن :

— بزده مطبخده‌واسیلیكی ایله‌چاشور اوتوله‌یورایدك مادام !

دیدی ونه‌ئوفارینك :

— حاضر بنده واسیلیكی‌یه دائرسوز اینه‌جكمدن آنك اوتوایله مشغول اولمسی بزم ایچون عادتا برفرصت دیمكدر .

دیمسی اوزرینه قاتارینابرطورتسلیمیت ایله يومروقلرینی قوجه‌مان قالچه‌لری اوزرینه طیانه‌رق نه‌ئوفارینك قارشوسنده طوردی . اوزمان نه‌ئوفاری دیدی‌كه :

— قاتارینا ! سزه‌چكنلرده واسیلیكی ایچون صوردیغم شیلره تماميله طوغری جواب ويرمديكز .

— نیچون مادام ؟

— واسیلیكی احمدمتینك مترسی اولدیغنی بندن انكار ایلدیكز . بونك حكمتی نه‌در ؟ نیچون بندن امین اوله‌میور- سكز ؟

— خیر مادام ! بلدكلریمك هیچ بریسنی انكار ایتمدم . طوس طوغری سویلدم .

— خیرخیر! طوس‌طوغری سویلمد- یكز . بندن امین اوله‌میورسكز امابو امنیتسزلكك سببی نه اولدیغنی بیله‌میورم .

— نیچون امین اولمه‌یم مادام ؟

مشافهه ایلرولدكجه قاتارینا صداسنك پرده‌سنی دهازیاده یوكسلتدیكندن‌نه‌ئوفاری برطور محترزانه‌ایله :

— یواش سویله ! ایچروده‌كیلر بلكه اویومیورلر .

دیه هم قاپینولی اشارت ایلدی وهم‌ده حالاً طورله‌قرنوشه‌جقلری‌شیلرك مهم اوله‌جغنی اكلاتدی . بناءً علیه قاتارینا یانی قیچن صوقیلوب صدرك

برطرفنه ایلیشه‌رك واولكینك ضدینه
اوله‌رق صداسنی بسبتون بوغارجه‌سنه
قیصه‌رق :

— ادین اولكز مادام ! حقكزده‌كی
امنیتم بركالدر . هرامركزه حاضرم .
تأمیناتنه مسارعت كوسترمسیله نه‌ئوفاری
دیدی‌كه :

— ...كله ایده‌جكم مذاكره ایچون
ش...یكی افندینك مستفرشه‌سی اولوب
اولمدیغنی قطعیاً بیلمك لابدولاجرمدر .

قاتارینا كویاءبن ایتمكه طورانمش كبی
برطور طاقندی‌ده دیدی‌كه :

— اویله ایسه قطعیاً بیلكزكه مستفر-
شه‌سی دكلدر .

— خیر مستفرشه‌سیدر .

— دكلدر مادام !

— دكلدرده اوقدر لاابالیانه متوجهانه
عادتا عاشقانه معامله‌یه سبب نه‌در؟

قاتارینا كویا سویلیه‌جكی سوزدن محجوب
اولیورایمشسه‌ده حسب الصداقه سویله‌مكه‌ده
مجبوریت حس ایلدیكندن سویله‌مامزلك
ایده‌میورایمش كبی برطاقم یاپشلر یاپه‌رق
دیدی‌كه :

— آ ! مادام ! ..... سز ....
اوف ! نصل سویله‌یم ؟ سز طورر ایكن !
خیرخیر سویلیه‌میه‌جكم !

— سویلیكز سویلیكز ! ذاتی سویلیه‌جككزی
آكلادم‌یا ؟ فقط سویلیكزده جوابنی ویره‌یم .

— سزك كبی كنج كوزل تربیه‌لی ظریف
زنكین اصیلزاده برییوك مادام وارایكن
افندمز كبی (غوستولی) ذوق سلیم صاحبی
برآدم اویله برخدمتكار پارچه‌سنه تنزلمی
ایدر ؟

قاتارینانك بوسوزینه قارشو نه‌ئوفارینك
برقهقهۀ استهزا قوپاروب جرح وتكذیبه
مسارعت ایلدیكنی می ظن ایدرسكز ؟ بالعكس
اصیلزاده مولدووان اهمیتلی برطور طاقنه‌رق
دیدی كه :

— آه قاتارینا ! سن‌ده‌می بوظنده‌سك ؟
قوجه‌م اوله‌جق آبدال دخی برآره‌لق
بویله بروهمه دوچار اولمش ایدی اما ....

— بوكبی ایشلره قوجه‌لرك نه‌ممانعتی
اوله‌بیله‌جك ؟

— ممانعت دییورم آ كوزوم ! فقط
سنیورا حمتینده اویله برهوس بیله‌یوق .

— نه‌دییورسكز اللهی سور ایسه‌كز
مادام ! هیچ اویله‌شیمی اولور ؟ بویله كنج
قوتلی برآدم بویله كروبی مثال برقادینی
هفته‌لرجه برحه شویله برصفای بحری
رفاقتنده بولندیرده ....

— والله قاتارینا ! یشته سزه بتون
كوكلی بتون اسرارمی آچیورم ایناكزكه
یوقدر .

— اویله ایسه مطلقا سز توحش

كوستريورسكز ديمكدر .

لقردى بو درجه‌يه واردیغی زمان بری سابق و ديكرى لاحق اولان شوايكى آشفته‌نك حاللرینی طورلرینی كورسه ایدیكز عادتا استكراه ایده‌جككز كلور ایدی . قاتارینانك صوك ملاحظه‌سنه جواباً نه‌ئوفاری حقیقةً درت پاره‌لك اسافلك ييرتق وصيريق طوريله ديدى كه:

— هيچده اويله دكل . بن استجلاب نظرنده قصور ايتميورم اما كنديسى اورالره ياقلاشميور . بوقدر كنج قوى البنيه آدم اولسونده پاپاس كبى برحالده بولنسون . بوقابلميدر ؟ آره‌ده مانع وار قاتارينا مانع وار .

— پاپاسلريله بوحالده‌مى بولنور مادام ؟ بن تياتروده ايكن دنيانك هركوشه‌سنى بوجاغنى طولاشور ايكن اويله آبه‌لر ئه‌وه‌قلر آرشه‌وقلر كوردم كه ...

— اويله‌يا اويله‌يا ، حتى برآره‌لق احمد متينده برخسته‌لكمى وارديه دوشونمك درجه‌سنه قدر بيله مراقمى سوق ايلدم .

— يوق مادام يوق . افندينك هيچ اويله خسته‌لكى فلانى يوقدر . اولسه‌ايدى بعض معالجاتده بولنمسى لازم كلور ايدى . حالبوكه معده‌سى اكشيوبده برمقدار بى قاربونات دوصود آلديغى بيله يوق .

— كورديكزمى ايشته ايش دونوب طولاشوب هپ بنم ديديكم نقطه‌ده قرار قيليور . واسيليكى ايله بو آدمك آره‌سنده مطلقا براخذواعطا واردرده حريف آنك ايچون كمسه‌نك يوزينه باقمق احتياجنده دكلدر .

— اويله اولسه مادام اوفاجق بركيده هيچ كورلمزمى سزلمزمى! كلاشلمزمى؟

سوز بو درجه‌يى بولنجه شدت حسدندن هيجانه كلن نه‌ئوفارى آرتق آغزندن چيقان سوزلرى طارتوب اولچوبده اويله سويله‌مك احتياطنه‌ده مقتدر اوله‌مدى . ديدى كه:

— بدلاميسك آجانم ؟ بونلر كيزلى ايشلرينى كمسه‌يه كوسترميه‌جك اولدقدن صكره نصل كوره‌بيله‌جكسكز ؟

— خير مادام . بن بدلا دكلم . پك طوغرى دوشونيورم . شو صالونده آدم ياتيور . واسيليكى بنم ياننده‌ياتيور . افندى ايسه شوراده ! بونلر پرى دكل شيطان دكل كه آووچ ايچى قدر كميده كنديلرينى كمسه‌يه كوسترمكسزين بويله بركيزلى مناسبتده بولنه‌بيلسونلر .

نه‌ئوفارى دوشونمكه باشلادى . همده كركى كبى درين دوشونيور ايدى . قاتارينا دخى بوكون شوقادينده كورديكى فوق العاده حاله استغراب ايديور ايدى . بش التى دقيقه‌دن صكره نه‌ئوفارى اوطالغينلقدن باش قالديره‌رق ديدى كه :

— قاتارينا! اقشامه قدر چكه‌چاله‌جق اولسه‌ق ينه شو مذاكره‌مزى بر نتيجه‌يه ايصال ايده‌ميه‌جكز . فقط سزنه‌دير‌سه‌كز ديكز . بنجه حكم ويرلمشدر . بوقز بكا انكلدر . بوكيده واسيليكينك وجودى زياده‌در .

قاتارينا فوق‌الحد بر حيرته دوچار اولدى . كمال تلاش ايله شو :

— زياده‌ميدر مادام ؟

سوزلرى آغزندن دوكولى ويردى . خرچين نه‌ئوفارى بلافتور ديدى‌كه :

— اوت قاتارينا ! زياده‌در . بوكمى‌يى بوقزدن تخليه وتخليص ايتمليدر .

— اى آنك يرينه ؟

— آنك يرينه سن‌ايله بن !

— اكلايه‌مدم مادام !

— اكلايه‌مديكز دكل پك اعلا اكلاديكز اما اكلامق ايسته‌ميورسكز .

— اكلاشليه‌جق بونك نره‌سى؟ افنديك خدمتنى سز ايدرسكز رفاقتنى ده بن !

— هيچ اويله‌شيى اولور مادام ؟

— سزبكا يارومعين اولسه‌كز اوليه‌جق برايش دكلدر . فقط ...

نه‌ئوفارى سوزينى بتوره‌مدى . زيرا حاجى چاوش قماره قاپوسندن اشاغى‌يى :

— هى ! شيشقو ! سنى واسيليكى چاغريور . «كيتدى‌ده كلدى نره‌ده قالدى» ديور .

ديه حايقرديغندن بوحادثه نه‌ئوفارينك سوزينى يارىده براقديرديغى كبى حاجى چاوشك امرينه مخالفت دخى قاتارينا ايچون قابل اوله‌مديغندن درحال قاره‌دن فرلايوب كيتمسيله سلسلهٔ محاوره بوراده منقطع اولدى .

قاتارينا كيتدكدن صكره صالونده يالكز قالان نه‌ئوفارينك حالى پك عجائبلشدى . رنكى فنا حالده صولدى . صانكه كوزلرى بيويوب چشمخانه‌لر ينه صيغه‌ميورلر ايمش كبى بر حاله كلدى . بروننك اوجى سيوريلوب قالاقلرى قباردى . دوداقلرى بوزيلوب اينجلدى . بو حالده ديشلرى اوزامشلر ظن اولنيور ايدى . اوكوزل قادين عادتا چركينلندى . فزيونوميى يعنى فن قيافت بشريه‌يه وقوفى اولان برحكيم نه‌ئوفارى‌يى بو حالده كورسه ايدى عادتا ايچنده براوركونتى پيدا اولور ايدى . علامات مذكوره‌يى خيره‌يوره‌مز ايدى . چونكه بوعلامتلر نه‌ئوفارينك كوكلندن پك مدهش شيلر كچديكنه دلالت ايدرلر .

قاتارينانك ورودندن اول بيرپيلوب اوزانمش بولنديغى صدر اوزرندن قاتارينا ايله محاوره ايچون قالقوب اوتورمش بولنديغى حالده اوكيتدكدن صكره ايچنك

صيقلتيسندن پاطلايه‌جق ايمش كبي برحال ايله يرندن فرلادي . صالون ايچنده تلاشلي تلاشلي كزنمكه باشلادي . برآره‌لق عكس تمثالي آيينه‌ده كورمسونمي ؟ هرزمان كندي حسننه كنديسي‌ده حيران اولان نه‌ئوفاري بوآنده‌كي چهره‌سني كورنجه او بيله اوركدي . قارشوسنده‌كي قادين هيكلني بكنمه‌دي . اوقادين كنديسي اولمديغني حكم ايچون جبر نفس ايليور ايدي . حتي برآره‌لق انصافي غلبه ايدرك :

— بن بو يله ايسه‌م بني احمد متينك بكنمامكده‌حقي واردر . بوصورت بكنيله‌جك صورتلردن دكلدر .

ديمش ايدي . بعض پك صيقلديغي زمانلر برقاچ قدح قونياق ايچمك معتادي اولان نه‌ئوفاري شوآنده قونياغه‌هرزماندن زياده احتياج كورديكندن ينه اوتلاش ايله قابينه‌سنه قوشوب سوسلي برقونياق چوطره‌سنه ال اوزاتدي . مكر نيقولسو اويوميور ايمش . قادين قونياغي ايچدكدن صكره نيقولسو دخي يوزينه باقه‌رق :

— سكا نه‌اولدي نه‌ئوفاري ؟

ديه صوردي ايسه‌ده سؤالي جوابسز قالدي . قونياغك ايچلمسني متعاقب نه‌ئوفاري يالكز قابينه‌دن دكل صالوندن‌ده طيشارييه فرلايوب كوكرته‌يه قدر واردي .

تصادفه باقكزكه كوكرته اوزرنده واسيليكي ايله برون برونه كلمسونمي ؟

ايشته بوآنده غايت عجيب برحالت پسيقولوژيقيه كورلدي . چند دقيقه مقدم عليهنده ادارهٔ افكار ومذاكره ايتمش اولديغي رقيبي خصمي دكل ايمش‌ده كويا پك سوديكي برشي ايمش كبي واسيليكي‌يي غايت بشوشانه ملتفتانه برطورله قارشولامزمي ؟ درونندەكي تهيجي نصل يكنه بيلديكنه سزده شاشكز بزده شاشه‌لم . اولكي علامادتن يالكز چهره‌سنك صولغونلغي قالمش ايدي . كنديسني كورنجه يول ويرمك ايچون تعظيماً بركناره چكيلن واسيليكي‌يه بوصولغونلغك‌ده‌سببني ! آكلاتمق ايچون فرانسزجه اوله‌رق :

— قماره‌ده هواسزلق صقمره‌مه طوقوندي‌ده ! . . . .

ديدي ايسه‌ده واسيليكي « قماره » كلمه‌سندن بشقه‌سني آكلايه‌مديغندن مطبخده‌كي چماشورلرك بقيه‌سني الوب صالونه كوتورمكده اولان قاتارينا ترجمان اتخاذيله بوسوز قزه‌ترجمه وتفهيم ايدلدي .

واي واسيليكيده‌كي تلاش ! هم صفي القلب هم ذكي ونازك اولان قزجغز :

— امان مادام ! ليموناطه ياپه‌لم مادام ! افندي‌يه‌ده خبر ويره‌لم . اوپاريم حكيمدر . مكمل اجزاخانه دخي وار . سزه علاج ياپسون مادام !

دیه جرپمغه باشلادی . بوسوزلر قاتارینا طرفندن نه‌ئوفاری‌یه ترجه اولندیلر . ینه انك ترجمانلغی واسطه‌سیله نه‌ئوفاری :

— شو قزجغزی نه قدر سورم . نه قدر نازك وانسانیتلی وکوزل قزدر .

دیه واسیلیکینك چکه‌سنی اوقشامغه باشلامزمی ؟ امان یارب ! بوقاریده‌کی حال نه‌حالدر ؟ مطلقا اوآنده واسیلیکینك چکه‌سنی اوقشایه‌جغنه بوغازینه صاریلوب‌ده صانصارك پلیج بوغدیغی کبی نیچون بوغوب آته‌میورم دیه قیصقانج قارینك ایچندن قانلر کیدییور ایدی .

واسیلیکی اوتوخدمتندن طولایی اوستی باشی پك پژمرده‌بولندیغندن بحثله مادامدن عذرلر دیله‌یه‌رك شو یله مختصرجه برتوالت یاپمغه کیتدی . قزقاره نردباننده ایمکه باشلایوب‌ده دها وجودینك نصف علیاسی قاپورتودن خارج ایکن قاتارینایه قارشو نه‌ئوفاری واسیلیکی علیهنده دیش بیله‌یه‌رك :

— سن دیدیکمه باق قاتارینا ! بوقز بوراده زائددر . بونی بورادن حذف ایتملی .

دیمسونمی ؟ وا اسفا که هوانكرا کد . لکی ایله برابر او آهسته روزکار بوجنا یتکارانه کلمه‌لری التی یدی مترومسافه‌ده اوتوروب باشنی اوکنه اکه‌رك دوشونمکده اولان ایتالیان - قلاغوزك قولاغنه ایصال ایدی ویردی . نه‌ئوفاری شوآنده کوکرته اوستنده لسان آشنا برکمسه بولنمدیغنی حکم ایلدیکی زمان قلاغوزی هیچ حسابه قویمامش ایدی . آدمجکز الکتریق ایله تحریك اولنمش کبی برحرکتله اوسوزی سویلیانك کیم اولدیغنه دقت ایچون باشنی چویردی . فقط مادامی کورنجه کندینی بشاشتلی کوسترمکه جبر نفس ایلیه‌رك کمال تعظیم ایله برده سلاملادی ؛

کوزل اما بوحرکتلر نه‌ئوفاری‌یی تأمین ایده‌بیله‌جکلرمی ؟ کوکرته‌ده‌کی ترکلر لسان اکلامزلر حسابیله بوسوزی سویله‌یی ویرمکده‌کی احتیاطسزلغنك نه‌بیوك بر اثر غفلت اولدیغنی نه‌ئوفاری درحال اکلادیغی کبی قاتارینا دخی اکلادی . حتی بوصورتله انکشاف اسرار احتمالنك درجهٔ وخامت مدهشه‌سنی دخی تقدیر ایلمش بولندیغنه دلالت ایتمك اوزره اوست صره دیشلریله آلت دوداغنی ایصیره‌رق بوتقدیرینی نه‌ئوفاری‌یه‌بیله اکلاتدی . تأثرات درونی‌ی کتم ایچون نه‌ئوفارینك کوکلنه مرام اکلاتمغه نه‌قدر مقتدر بولندیغنی دمنجك کوردك اکلادقیا ؟ شوقلاغوز تهلکه‌سنی‌ده ظاهر حالده فتورسزلقله تلقی ایدرك قاتارینایی ممکن اوله‌بیلدیکی قدر قلاغوزدن اوزاق برطرفه جلب ایتدی وقولاغنه دیدی که :

— حریف ایشتدی اما نه اکلایه .

جوق صانكه؟ بنى خانم ظن ايدر. آنى ده خدمتجى. (خانم خدمتجيسنى دفع ايده جك) دير والسلام! ذاتاً بزم بوقز حقنده بشقه بر سؤ نيتمزده يوق آ! اماسن ينه قلاغوزه دقت ايت. حالندن حركتندن بر سؤ معنا تفهم ايلديكنى اكلارايسه‌ك بكاخبرويرر.

برازصكره واسيليكى اوزه‌نوب بزه‌نوب بركوزلجه كيمش قوشانمش اولديغى حالده قماره‌دن چيقدى. نه‌ئوفارى ينه اولكى رياكارانه وخائنانه طور بشاشتى طاقندى. قاتارينانك ترجمانلغى واسطه‌سيله قزه‌درلو التفاتلره باشلادى. اوزمانه‌قدرفرانسزجه اوله‌رق قاچ كلمه اوكرنمش ايسه برر برر سويلندى. بش اون لقردى دخى كنديسى اوكرندى. نهايت اقشام اوزرى نيقولاسو ايله احمد متين دخى كوكرته‌يه چيقدقلرندن تا اوزمان نه‌ئوفارى واسيليكينك ياقه‌سنى براقوب ارككلر ايله‌اشتغاله باشلادى.

حق تعالى حضرتلرى بعض كره الك جن فكرلى جانيلرك بيله بصيرتلرينى باغلار. قوجه برجنايتك هرجهتنى دوشونوب طاشينه‌رق حسن ترتيب ايليان برجانئ مقتدر ارتكاب ايلديكى ويا ايليه‌جكى جنايتى بالاخره ميدانه چيقاره‌جق اوقدر ابلهانه ايزلر امارەلر براقوركه انسان شاشار. ايشته بو يولده‌كى حركات غفلانه‌دن بريسى ده واسيليكى قماره‌دن چيقديغى زمان نه‌ئوفارينك تكرار التفات رياكارانه‌يه قويولمسى قضيه‌سى اولدى. بوقز حقنده قلاغوزك سمع اهميتنى دعوت ايليان خصمانه سوزلر ايله قزك كندى يوزينه قارشو ايديلن بشوشانه التفاتلر كوزى اچيق وقولاغى دليك اولان ايتاليان قلاغوزك فكر تجسسنى قيجقلادى. بو ايكى قادين ارەسنده‌كى مناسبتك هيچ ده خالصانه اولمديغنى وبيوك مادامده كنج قز عليهنه مطلقا برخصومت مدهشه بولنديغنى حكم ايلدى. فقط بالطبع سس چيقارتەمدى.

بو كون اقشام طعامى قماره‌ده تناول ايديله‌جكندن افنديلر ومادام وقپودان وحساب مأمورى هپ قماره‌يه اينمش بولند. قلرى كبى آشجى وموچو وطائفه‌لر دخى يمك خدمتى يمك تلاشى ايله مشغول بولند. قلرى صره‌ده بيچاره قلاغوز واسيليكى يى براره‌لق اله كچوره‌رك بيوك مادامك كندى حقنده‌كى فكر خصومتنى تبليغ ايله اكا قارشو احترازده بولنمسنى توصيه‌يه باشلادى، ايسه‌ده حيفا كه قلاغوز ايتاليانجه‌دن بشقه لسان بيلمديكى وواسيليكى ايسه ايتاليانجه‌يى اكلامديغى جهتله آدمجغزك مرامى اكلا- شيله‌ميور ايدى. يمك كتوروب بوش قابلرى كوتورر ايكن قاتارينا دخى بونلرى كوردى. حتى قلبى صافى اولان واسيليكى:

— كل قاتارينا كل! باق بوحر يفـ

نه سویله‌مك ایسته‌یور .

دیه قاتارینانك ترجمانلغنه مراجعت دخی ایلمش ایدی . ذکی قلاغوز بیوك مادامك اوخصمانه سوزلری قاتارینایه خطاباً سویلدیکنی کوروب ایشتمش بولندیغی حالده هیچ قلبنده کی شیلری اوقاری یه سویلرمی ؟

لکن بوکا حاجت یوق . قاتارینا بوش طباقلر ایله قاره‌دن چیقار ایکن قلاغوزك بوغوق سس ایله اجرا ایلدیکی تبلیغاتك برقاچ کلمه‌سنی ایشتمش و سوزك اقسام سائره‌سنی ده بونلرك دلالتندن اکلامش ایدی . بناءً علیه زواللی قلاغوز کو یا واسیلیکی یه نه دیدیکنی قاتارینایه دخی اکلاتمش اولمق ایچون :

— مادموازلدن براز ایی قونیاق ایسته‌دم . ایچکی یه آلیشقنم‌ده .....

دیی ویردی . واسیلیکی اکثریا افندیسنك واسطهٔ عواطف کرمکاریسی اولمغله آلشقین بولندیغندن قاره‌یه اینوب چیقه‌رقی هنوز اغزی اچلمدق طولی بر شیشه قونیاغی قلاغوز بابانك النه طوتشدیردی .

کاشکی بو جوامردلکده بولنمسه ایدی . باقکز بو قونیاق نه ایشلر آچدی ؟

فی الواقع بیچاره قلاغوز همان هرملتك کمیجیلرنده کوریلدیکی وجهله عشرتك خیلیجه مبتلاسی ایدی . بهر شیشه‌سی اون فرانغه النان اونفیس وقوتلی فین شامپانیا قونیاق قلاغوزك خیال وخاطرندن بیله کچمش نعمتلردن بولنمدیغی جهتله غروب شمسدن صکره سطح بحرك سراپا نوره مستغرق اولمشجه‌سنه پیدا ایلدیکی اوجانلر طیانمز لطافته قارشو آدمجکز ایلك نفسده شیشه‌نك خمسنی چکدی . یمك ینلمش هرکس کیلوس صفاسنی سورمکده بولنمش اولدیغندن برچاریك یکرمی دقیقه صکره برخمسی دها چکه‌رك نهایت آره‌دن اون دقیقه برچاریك مروریله اوچنجی حمله‌ده شیشه‌یی نصفندن اشاغی‌یه ایندیرنجه حریفجك قاپه‌لاپی قاشلری حذاسنه قدر ایندیروب نشئه‌سندن غاریبالدانك جنك شرقیلرینی اوقومغه باشلادی .

کوکرته اوستندن کلن بونغمات قاره خلقی نزدنده براز استغراب ایله تلقی اولندی ایسه‌ده لازم کلن تکدیر قلاغوزه دکل اکا قونیاغی ویرن واسیلیکی حقنده اجرا اولنوب سرخوش ایسه معذور کورلدی . ذاتاً تکدیر دخی اولنسه نه فائده‌سی اوله‌جق ؟ لکن بومستانه قونسرتو دخی چوق زمان دوام ایده‌مدی . قلاغوز افندی سنجاق کوپشته‌سنك ایکی متفورا تیمورلری آره‌سنه بویلی بوینه اوزانوب صیزدی کیتدی . بولیمانق هواده کمی خلقنك اکلنه

ماملکه باشلادقلرینی دها اولجه خبر ویرمش ایدك یا ! هرکس بر طرفه اوزانوب اللرینه برر ده کتاب آلمش اولدقلری حالده مطالعه یه طالیورلر ایدی . کاه کاه بریسی اورته یه بر سؤال فرلاتیور ایدیسه ده سؤال مذکور یا جوابسز قالیور ایدی ویاخود بریسی جواب ویره جك اولسه بیله سوزی پك قیصه کسیور ایدی . نهایت نصف اللیله بر بچوق ایکی ساعت وار ایکن هرکس یرینه چکلمك لزوم ومجبوریتنی حس ایلدی .

***

بو کیجه یرینه چکلمك استعدادی کندیسنده بولنمیان یالکز بر نفس وار ایدی که اوده قاتارینا ایدی . مدهش بر خلجان درون ایله کوکرته اوزرنده کزینه رك بر آلشقین کوپك کبی او کنده آرقه سنده طولاشمقده بولنان حاجی چاوشی بیله فنا بر چین جبین ایله باش التنه کوندرمشیدی . صیق صیق صالون قاپورتوسنه صوقولوب اولا نردباندن اشاغی یه قولاق ویره رك ومتعاقباً اکیلوب باقه رق صالون خلقنك هنوز یرلرنده مشغول اولدقلرینی کوردکجه برقات دها ایچی صیقیلیور ایدی .

نهایت صالون اهالیسی قابینولرینه چکلمکی متعاقب فقط بونلرك هنوز یتاغه کیره بیله جکلری قدر زمان کچمکسزین کویا کیجه لك صولرینی کتوریور ایمش کبی طورانه رق نه ئوفارینك قابینوسنه کیردی . هم مدهش هم ده متدهش بر چهره ایله همان طیشاری یه چقمسنی اشارت ایدنجه کندیسی دها اول چیقوب قاپورتو آغزنده نه ئوفا- رینك ده ورودینه منتظر اولدی . ذاتاً ایشکللی بر حالده بولنان نه ئوفاری قاتارینانك اشارتندن کندیسنی پك مهم بر ایش ایچون چاغردیغنی اکلایه رق وفقط دوزمه توجه سنه هیچ بر اثر تلاش کوسترمیه رك اوده کویا بر ضرورت طبیعیه ایچون چیقیورایمش کبی طیشاری یه چیقدی وقاپورتو آغزنده قاتارینایی بولوب :

— نه وار ؟

سؤالنی کمال خلجانله ایراد ایلدی . قری دها زیاده خلجانله دیدی که :

— دها نه اولمسنی ایسترسکز مادام ؟ ایتالیان قلاغوز واسیلیکی علیهنده سؤنیتکز اولدیغنی اکلامش .

نه ئوفاری درونده پیدا اولان خوف عظیمی شیشمان قاری یه اکلاتمامق ایچون جبر نفس ایلدی . مقتدر اوله بیلدیکی قدر فتورسزلغی اله آله رق دیدی که :

— نه دن بیلیورسکز ؟

— نه دن بیله جکم ! حریف بونی کندیسی واسیلیکی یه اکلاتمق و سزدن احتراز اوزره بولنمسنی توصیه ایتمك ایستیور ایدی ده بوندن اکلادم . برکت

ویرسونکه بربرینك دیلنی اکلایه‌میورلر ایدی. بن شورادن یوقاری‌یه چیقار ایکن قلاغوزك : « سن اوسوسلی قاریدن امین اولمه قزم! اوسنك یوزیکه کولیور اما قلبندن سنك دشمنکدر . سنك وجودیکی حذف ایتمك املنده بولنیور. بو حذفدن مرادی ده سنی اولدرمك اولدیغی آپ آشکاره اکلاشیلیور » دیدیکنی پك اعلا ایشتدم. فقط واسیلیکی بو سوزلری اکلایه مدی . حتی بنم ترجمانلغمه مراجعت ایلدی. اوزمان دخی قلاغوز سوزی دکشدیروب کویا برشیشه قونیاق اعطاسی استرحامنده بولندیغنی سویلدی‌ده بن دخی بونی ترجمه ایلدم .

— قلاغوزك واسیلیکی‌یه سویلدیکی سوزی سزه سویله‌مامسی و لقردی‌یی دکشدیرمك ایچون قونیاق ایسته‌مسی ایکیمز آره‌سنده‌کی اتفاقی چاقش اولمسندن نشأت ایلر. نه‌ایسه! واسیلیکی دخی قونیاغی ویردی. دکلمی ؟

— اوت مادام! ویردی. حتی اقشا. مکی شرقیلری ایشتدیکزمی؟

— شمدی چالشوب تشویق ایدرك حریفی تمامیله سرخوش ایتملی .

— تشویقه چالشمغه احتیاج یوق . حریف زیاده ایچدیکندن و قونیاق دخی پك سرت بولندیغندن ایشته شوراجقده صیزمش یاتمش قالمش .

— صیزمشمی ؟

— اوت مادام !

— بسبتون بیهوشمی ؟

— اوت مادام! اولو کبی !

— اوح؟ اویله ایسه ایش قولایدر. سز بوندن تمام برساعت صکره بورایه کلوب مطلقا بنی بکله‌یکز.

کیجه‌نك قرا کلغی مانع اولمسه‌ده قانارینا بو آنده نه‌ئوفارینك یوزینی کورسه ایدی مطلقا قورقوسندن اوازی چیقدیغی قدر حایقیرر ایدی. هله قاره‌سنه عودت ایدر ایکن نه‌ئوفاری کندیسنی تکرار آینه‌ده کورسه ایدی چهره‌سنك برقات دها بوزیلوب پیدا ایلدیکی دهشتدن بسبتون استکراه ایده‌جکی محقق ایدی . امان یارب ! اوکوزل قاری بر جانور کسیلمش کیتمش! فقط ظلمت لیل نوع بشرك پك چوق مستکرهاتنی ستر ایدر برسیاه پرده اولدیغندن انك اومستکره چهره‌سنی دخی ستر ایده‌بیلدی .

نه‌ئوفارینك مدت کسدیکی برساعت ظرفنده نه حاللرده بولندیغنی پك قولای تصور ایده‌بیلورز . کرکی کبی خلجانلی برحال! شوقدرکه بو خلجان کندیسنی مقصودینه ایصال ایده‌جك یول اوزرنده برایاغین یلان کورمش آدمك خلجانندن

عبارت اولوب برباستون اوجیله او یىلانی قالدیروب برطرفه آتنجه یولی ینه اعادهٔ امنیت ایده‌جك .

قاتارینایی هیچ صورمیکز. آنده‌نه خلجان وار نه هیجان ، طوبدیغی تهلکه‌یی مادامه خبرویردی یا وظیفه‌سنی ایفاایدوب بتورمش اولدی . زیرا الدیغی امر پك قبولای برشی اولوب برساعت صکره ینه قاپورتو اغزنده بولنمقدن عبارتدر !

اوبرساعت مدت مرور ایلدی . نه‌ئوفاری بو دفعه اینجه تلاشلی وهیجانلی اولدیغی حالده قاپورتو اغزینه واروب قاتارینایی بولدی. فقط صالونه ایندیرمدی منکة‌البحرك پلانلرینه مراجعتله معلوم اوله‌جغی وجهله باش طرفه طوغری کوتوروب کندی قابینه‌لری اوکنده خلالر ایله جام اره‌سنده‌کی مربعه ایلن نردباندن اشاغی‌یه ایندیردی . اوراده دیدی‌که :

— بوراده برساعت قدراوتوره‌جغز. اقتضا ایدرایسه ایکی ساعت بکلیه‌جکز، تاقیچده دومن طوتان نوبتجی دکیشنجه‌یه قدر ! زیرا شمدیکی دومنجی بزم بوراده بولندیغمزی بیلور . آبدستخانه‌یه اینمشز صانور . یکی کله‌جك دومنجی ایسه بوراده بولندیغمزی بیلمز .

— اندن صکره مادام ؟

— اندن صکره بورادن یواش یواش چیقوب متدفورالر اره‌سنده یاتان قلاغوزك بن باشندن سن ایاقلرندن طوتدیغمز کبی دکزه آته‌جغز !

قاتارینا چیلدیره‌سی‌یه برخلجان ایله ایچنی چکه‌رك دیدی‌که :

— امان مادام نه‌دیورسکز ؟!....

— صوص به‌حیوان ! سسکی اویو. یانلره‌ده ایشتدیره‌جکسك . اره‌مزده طوپی بر قات تحته‌دن عبارت بر بولمه وار . بوحریف بوکیجه کیده‌جك . اوکیتمز ایسه هیچ شبهه ایتمه‌که ایکیمزی‌ده دار اغاجنه کوندره‌جك .

— دار اغاجنه‌می ؟

— هیچ شبهه ایتمه دیورم. طویدیغی اکلادیغی شیلری مطلقا احمد متینه خبر ویره‌جك . بن بلکه کندیمی قورتاره بیلورم . فقط سنی البته ایتالیا حکومتنه تسلیم ایدر.

— امان مادام بونه بلا !

— امانی زمانی ایشته بو ! بر بونی دوشون برده شو خدمتی ایفا ایدر ایسه‌ك کچن کون سکا ویردیکم بانق قائمه‌سی کبی اون قائمه‌یی دها دوشون .

— بیك فرانق !

— اوت بیك فرانق !

— کوزل اما بوجنایت اکلاشلمزمی ؟ ایش دها فنالاشمزمی ؟

— بن ایشك هر جهتنی دوشوندم . هر شیئی تدبیر ایتدم . هر ترتیبی یولنه قویدم . قلاغوزك یاتدیغی یر ایله دومنجینك اره سنده صالونك صو پیرایی وار . قلاغوزی کورمسنه صو پیرای مانع اوله جغی کبی بز دخی دیزمز ایله یوزی قویون سورینه رك سرخوشه یاقلاشور ایسه ك بزی ده کوره مز . شو قدر وار که حریفی یواشجه دکزه اتدیغمز زمان درحال باطمیه جق اولورسه یکینك سیری جسبیله حریفی قیچه طوغری کیده جکندن اوزمان دومنجی انی کوره بیلور . بونك ده چاره سنی دوشوندم . شورایه یلکنلی صندالك صفره سی اولان دوبکه قورشون کولچه لرینی قویمشلر . آنلردن بریسنی شو اینجه ایپ ایله حریفك بوغازینه باغلایه جغز . بعده یواشجه دکزه براقدیغمز کبی یکینك سیر یله قیچ جذبسی بونجه یه قدر دکزك ده دیبنی بوله جق !

قاتار ینانك هیجاندن صداسی تتره مکه باشلادی . دیدی که :

— امان مادام نه کوچ ایش !

— هیچ کوچلکی یوق . سن بو قدر تیاترولرده بولنمشسك تراژدیالر درامل کوردیکك یوقمی ؟

— آنلر تقلید اوله رق او یونجاق نوعندن یاپیلور شیلردر مادام !

— دنیانك هر ایشی بویله اویونجاق نوعندندر . حریف تمامیله صیزمشمی ؟ سن بکا بونی خبر ویر !

— میت غیر متحرك !

— دومنجی‌نك بن ده یانندن کچر ایکن او یله کوردم . حتی آیاغم ایله شدتلیجه دورتدیکم حالده خبری بیله اولمدی .

— کوردیکزمی ای قارء کوردیکزمی ؟ مدهش بر جنایته نه قدر سکینت دمله قرار ویریله بیلیور . یازه‌سی بزم اوقومسی سزك توکلرمزی اورپرته جك قدر مخوف ومدهش بر ملعنتی نه قدر متانت قلب ایله کوزه آلدیریبورلر !

اینانکزکه شوآنده بوایکی قاریده خصائل ملکیۀ بشریه دن اثر قالمامشدر . ایکیسی ده بر ر مفترس جانور کسیلمشلردر . آرتق بونلره قورقو وندامت کلسه کلسه آنجق جنایت مصممه لرینی اجرادن صکره کله بیله جکدر . حالبوکه بعض ملاعین جنایتکارانه هیچ ده ندامت کلمز . بر طاووق بوغان سکسارك دون کیجه بوغدیغی طاووقلر نه قدر ونصل خاطرینه کلورسه انلر دخی مغدورلرینی اوقدر تخطر ایده بیلورلر .

نه ثوقارینك دیدیکی ساعت منحوسه دخی ختامه ایردی . قیچده کی نوبتجی ساعت مذکوره‌نك اوائلنده دکشمش ایدی . هوا لیمان اولوب یلکنلر صارقیق وکمی حرکتدن عاری اولدیغندن دومنجی‌یه همان ده احتیاج

بولنماسی اوزرینه یکی کلن دومنجی یاریم ساعت اوچ چاریك صكره دومن دولابنك یاننده قولتوغی ایله طولابه طیانه‌رق ینیكله‌مكه بیله باشلامش ایدی. صانکه هرکس هرشی بو جنایتك اجراسنی تسهیل ایچون اتفاق ایتمشلر! طبیعت بیله توکنی دپرتمامك درجه‌سنده بر سکون تام ایله او جنایت مدهشه‌نك ایقاعنی تماشایه حاضرلانمش.

ایکی قاری شکارینه صوقولمقده بولنان تلکیلر کبی یرلرده سوروننه‌رك سرخوش قلاغوزه تقرب ایتدیلر. اولجه برابر سجمه کوستکلمش اولدقلری قورشون کولچه‌سنی آدمجغزه باغلامغه باشلادیلر. ایلکلی ایپك ایکی اوجندن بریسنی بر اوموزندن و بیلکرینی دیکر اوموزندن اشیروب بعده کورکلری حذاسندن ینه قورشون کولچه‌سنه صیم صیقی بر باغلایش باغلادیلرکه آرقه کوفه‌جیلری کوفه‌لرینی آرقه‌لرینه نصل یوکلنمشلر ایسه ! کامعکوساً متشابه اوله‌رق اوزره زواللی قلاغوز دخی اویله‌جه قورشون کولچه‌سنی کوکسی اوزرینه یوکلنمش اولدی. حتی بو عملیاتدن خبری بیله اولمدی.

بعده قاتارینا دها قوتلی اولدیغندن قلاغوزك وجودینك یاری ثقلتندن ماعدا اون بش اوقه‌دن اشاغی کلمیان قورشون کولچه‌سنی‌ده قالدیره‌بیلمك ایچون حریفك قوللرینی اوموزلری حذاسنده یقین بر قسمندن یاقه‌لادی. نه‌ئوفاری ایسه آیاقلرندن طوتمش ایدی. مزبوره طرفندن ویریلن تعلیماته توفیق حرکتله قاتارینا قلاغوزك باش طرفنی کوپشته حذاسنه قدر قالدیردقدن صکره دکزه طوغری سوری‌ویردی. بو اثناده سجم سرخوشك اکسه حذاسندن اوموزلرینی کسدیکی [illegible] نه‌در خفیفجه کوپك اینیسی کبی بر سس چیقاردیغندن نه‌ئوفاری کمال خلجانله باشنی قالدیروب قیچده‌کی دومنجی‌یه باقدی ایسه‌ده دومنجینك یرندن بیله قالدانمدیغنی کوره‌رك مستریح اولدی. ذاتاً کمی یوریمیور کبی بر حالده بولندیغندن دومنجینك اوکنده‌کی پوصله شاشمیورکه پوصله‌یه باقوب و کمینك یولنی تصحیح ایچون دومن قولانمق مجبوریتیله حرکت ایلسون. حریف حالا ینکله‌یور.

قاتارینا قلاغوزك باش جهتنی دکزه صالی ویردیکی زمان ایاقلر حالا نه‌ئوفارینك النده ایدیلر. نه قدر اولسه کمیده بر پارچه‌جق اولسون سیر و حرکت بولندیغندن قلاغوزك وجودی قیچه طوغری اقوب کیتمك ایستدیکی حالده جلادقاری ینه بوبجاقلری بردنبره الدن براقمیور. خنزیرك نه طاش یورکلی ملعون اولدیغنی اکلاملی که بیچاره آدمجغزك باشی قورشونك ثقلتیله صویه باطه‌رق غیریل غیریل بوغلمقده وصوك اسپازموتیقه

حركاتيله باجاقلری تتره‌مكده اولديغی حالده اوطاش يوركلی قاتله‌يه حالا خوف وهراس كلمه‌رك تتره‌ك باقاجلری الدن براقيورا . . .

نهايت بيچاره قلاغوز بلنه‌قدر صويه كومولوب قيچی دخی غائب اولدقدن صكره نه‌ئوفاری يواش يواش ديزلرينه‌قدرده حريفی صويه ايندیردی بعده آياقلرينی اللرندن براقدی‌كه آرتق نعش بی‌روح حكمنی المش بولنان قلاغوزكينك قيچی حذاسنه وارمقسزين آياقلر دخی صويه كومولدی كيتدی .

امور ملعونه‌لرينی بوصورتده بتوردكدن صكره ايكی قاتل ينه ديزلری اوزرنده سورينه‌رك قاپينه‌لر نردبانندن اشاغی‌يه ايندیلر . اوراده نه‌ئوفاری ديدی كه :

— باق سنك كوچ صانديغك ايش نه قدر قولايلقله بتدی !

— كمسه سزمدی بيله .

— اوت ! كمسه سزمدی ظاهر ! قلاغوز دكزه كومولەرك غائب اولوب كيتديكی كبی شمدی بوسر دخی ايكيمزك آره‌سنده غائب اولوب كيده‌جك . والا ايكيمزك يولمز مطلق ومحقق اوله‌رق دار عاقبه يوليدر . هم‌ده اول سويلديكم كبی دكل . زيرا جنايت آرتق وقوع بولدی . برآدم اولديرلدی . بن دخی كنديمی قورتاره‌مم .

قاتارينا اينجه برسكوت وتأملدن صكره ديدی، كه :

— بنم كمسه‌يه افشای اسرار ايتميه‌جكمدن مطلق و محقق صورتده امين اوله‌بيلورسكز مادام ! فقط وعد ايتديككز بانق قائمه‌لری؟

نه‌ئوفاری ذاتاً قيونده حاضرلامش اولديغی اون عدد يوزلك بانق قائمه‌لرينی چيقاروب قاتارينايه ويردی و :

— اكر واسيليكی حقنده ترتيب ايلديكم شيئی‌ده بويله اوسته‌لتملی برصورتده اجرا ايده‌بيلور ايسه‌ك سكا دها بونك اون مثلی مكافات وار .

دينجه قاتارينانك جكر كاهندن برسيل آتشين كچدی ايسه‌ده بوراده شو سوزی اوزاتمق ممكن اوله‌ميه‌جغندن كويا آبدستخانه‌دن چيقيورلر ايمش كبی ايكيسی دخی فريح فخور چيقوب يرلرينه كلديلر .

قيچده‌كی نوبتجی حالا پينكله‌مكده ايدی .

*
* *

غريبدر كه نه‌ئوفاری ايچون شو مدهش جنايتك اجراسی حقيقةً تياتروده بر درام تماشاسندن پك‌ده زياده بر تأثيری موجب اولمدی . حالبوكه بوقادينك ترجمهٔ حالنه دائر ويرمش اولديغمز معلوماتدن قارئلرمزك معلوملری اولمش بولنه‌جغی وجهله نه‌ئوفارينك اوائل حالندن سيئه وشقاوتی پك‌ده بودرجه‌لره وارديره‌جغی مأمول اوله‌مز ايدی . حتی بوقادينده بعض

مرتبه احتساسات عاليه دخی بولنوب ازجمله قادینلرك معاشقه ناميله اغفال ايدملرينه قارشو پك كوزل مطالعه‌لری دخی وار ايدی. بالآخره سيئات ايچنده يووارلانه يووارلانه اومطالعه‌لری وملاحظه‌لری غائب ايدرك مغفلات نسواندن بريسی دخی كنديسی اولوب دها اوته‌يه‌بيله كچديكی مثللو هپ اوسيئات احوال ايچنده يووارلانمقده دوامك نتايجندن اولمق اوزره ايشته قوص قوجه‌مان برآدمی دخی ايچنه اوينا تمشدركه بوندن صكره نه‌ئوفاری ايچون آرتق كوزه كسديريله‌ميه‌جك جنايت قالمامشدر. پسيقولوژی يعنی فن منافع الروح دقايقنه واقف اولان برحكيم بلا تردد حكم ايدركه شو حال انسان نوعنده اولان استعداد ترقی اقتضاسندندر. انسان قسمی هرنه يولده ايسه بولنديغی حال ودرجه ايله اكتفا ايده‌من. مطلقا كيتدكجه ترقی ايتمك ايستر. طريق صلاحده حكم بويله اولديغی كبی طريق شقاوتده دخی حكم بويله‌در.

اوت! حكم بويله‌در. زيرا جنايتلرينك اجراسندن صكره بردنبره برندامت كليه‌يه دوچار اولی ويرنلر ذاتاً طريق شقاوتده، دكل ايكن قضا نوعندن اوله‌رق اللرندن برجنايت چيقی ويرنلردر. نه‌ئوفاری ايسه جنايتك اجراسندن صكره حس ندامته مغلوب اولمق شويله طورسون قارەسنده كلوب ده بتاغنه كيردديكی زمان كندی كنديسنه ديور ايدی كه:

— قلاغوزی آخرته كوندريشمز واسينيكی ايشنی تأخيره سبب اوله‌بيلير ايسه‌ده تصعيب ايتمش صايیله‌من بالعكس تسهيل ايتمش صايیلور. چونكه برآدمك وجودينی اورته‌دن قالديرمغی ايچه كوچ ايشلردن صايار ايديسه‌م ده ايشته بالتجربه كوردك اكلادق كه هيچ ده كوچ دكل ايمش. باخصوص قاتارينايی ده ايشه آلشديروب تجربه ايتمش اولدق. اصل ايشمزه يارايه‌جق شی دخی بوتجربه واليشقينلقدر.

بوسرك ميدانه چيقوب ده پنجۀ عدالته دوچار اوله‌بيله‌جكلری احتمالی نه‌ئوفاری‌يی هيچ ده اوركوتميور ايدی. نه‌دن قورقه‌جق؟ قاتارينانك افشای اسرار ايتمسی قطعا قابل اوله‌من. زيرا بيلور كه جنايت ميدانه چيقه‌جق اولورسه كندی باشی دخی قورتیله‌ميه‌جقدر. بناءً عليه نه‌ئوفاری ايشك بوجهتندن ده بالكليه امين ايدی.

قاتارينا هرنه قدر نه‌ئوفاريدن زياده معيشت رذيلانه ايچنده دوشمش قالقمش يشامش سورونمش قورتلمش براسكی قالطاق ايسه‌ده ينه تعجبه شاياندر كه بو جنايتك ارتكابی امرنده نه‌ئوفاريدن پك چوق زياده متأثر اولمشيدی. نه‌ئوفاری كندی قارەسنده ايچه برراحت اويقويه واردیغی

حالده قاتارینا بالعکس صباحلره قدر اویو. یه‌میوب قلاغوزك اوموزلری صویه کومو. لدیکی وبیچاره آدمجغز فیقر فیقر بوغولمغه باشلادیغی زمان مغروقك جکرلرندن چیقان هوانك دکز صولرینی قندیل قندیل قبارتمسی کوزلرینك وکندن هیچ کیده‌میور ایدی. اکرمائی بویالرله مطبوع اولان بانق قائمه‌لری کوزلری اوکنده کندیسنجه عظیم بر ثروت تشکیل ایتمسه وباخصوص واسیلیکی ایچون دخی اساساً مقرر اولان ینه بوقدرجق بر ایشدن طولایی اون مثلی مکافات امیدی اولمسه ایدی احتمال که قاری هیچ بر درلو سکون بوله‌میه‌رق بعض عجرملرده کورلدیکی وجهله اسرار مدهشه‌یی میدانه قویی ویرمك درجه‌سنده چیلغینلقلره قدر بیله وارر ایدی. لکن اویله بیك فرانق اون بیك فرانق ثروتلر قاتارینا ایچون خیالی بیله کرکی کبی ذهن یوره‌جق شیلر اولمسیله خیالنك بو جهتدن اشتغالی جنایتك دهشت مخوفه‌سنی تعدیله مدار اوله‌بیلیور ایدی.

بو منحوس کیجه صباحه واصل اولوب ده اویقودن اویانان عمر قپودان و طائفه‌لر قلاغوزی اورته‌ده کوره‌مینجه تعجب ایتدیلر. تحف که ایلك خاطره‌لری بیچاره قلاغوزك علیهنده ایدی. کیدن قالدیروب کوتوره بیله‌جکی شیلری چالوب چاربدقدن صکره فرار ایتمش اولمسنی دوشونیورلر ایدی.

انجق کیمنك صندالارندن هیچ برینی اکسیك اولمدیغی کبی کوکرته‌نك اوزرنده کوزه کورینور اشیادن دخی بر شی اکسیلمامش ایدی. بر ازه‌لق صالونه اینوب تفتیش ایلدیلر. اوراده‌ده خرسز الی ایله وقوعه کلمش آثار تخریب کوره‌مدیلر. نهایت حریفك سرخوشلق ایله دکزه دوشمش اولمسی احتمالی خاطرلرینه کلدی. کیجه نوبته کیدلر چیقمش ایسه انلردن سؤال ایلدکلرنده:

— متافورا تیموزلری آره‌سنده صیزمش قالمش ایدی.

دن بشقه جواب آله‌مدیلر. احمد متین ورفقاسی دخی اویقودن اویاندقلری زمان شو حوادث غریبه‌کی ایچنده تعمم ایلمشیدی. آنلر دخی تحقیقاته ابتدار ایلدیلر وهر کسدن نه‌لر صورمق لازم کلور ایسه صوردیلر اما هیچ بر نتیجه استحصال ایده‌مدیلر. بیچاره آدمجغزك زیاده سرخوش اولمسی اولومی ایچون بر بیوك سبب عد اولندی. بر قاچ آغزدن چیقان سوزلرك خلاصه‌سی:

— اویله‌یا! کیجه سرخوشلق حالیله آیاغه قالقمشدر. بر قضای حاجت یاخود غثیان ایچون کوپشته‌یه یاقلاشمشدر. یا کندی مستانه صالینتسی یاخود کمینك ادنا بر یالپاسی بیچاره‌یی دکزه دوشورمشدر. دوشدیکی دخی اویو قلاغنده اولدیغی سویلدیکندن بو ستوطی کوروب ایشیدوب آکلایه‌مامشدر.

حكمنى انتاج ايدرك بو حكمى رد وابطال ايچون هيچ بر ملاحظه ويوب ايراد اولنه مدى . كيمك خيال وخاطرينه كله بيلور كه آدجغكز ماعونجه سنه بر جنايتك مجرى اولسون ! انقلاب هيچ كورنمه بر مسافر اولوب ارقداشلريله ده خوش كچينيور ايدى . هيچ بر كمسه ايله آره سنده ذره قدر [illegible] رقابت [illegible] قدر [illegible] ايدركندن كى خلقدن [illegible] احتمالى خياللره بيله اوغرايه مز ايدى . هله اصل جانيلرى هاتفانه بر صدادن خبر ويرمه دخى هيچ كمسه [illegible] بيله قونديره مز ايدى .

[illegible] اوزرينه بر ضبطنامه قلمه آلندى . متوفانك الك اول [illegible] باشلاندرق كوكرده شريانلر وقوديغنه [illegible] دكزه دوشمسى سرخوشلق ايله اوليوب [illegible] ويسقولسو وجر [illegible] امضا ايدله [illegible] بو كاغدلر پوليسه تسليم ايدلمسى دخى ثريايه حواله اولنمقله ايش بتمش كيتمشدى .

[illegible] شيار ه [illegible] اولمسزن وقوعه كلشلر ايدى . اوراده كلينه‌رك كمينك قومانياسى اكال اولندقى صره‌ده ثريادخى ضبطنامه‌يى پوليسه ويرمكله پوليسدن بر مأمور كله‌رك وفات ايدن قلاغوز حقنده ضابطاً جه لزوم كوريلن بعض شيلرى دخى صوردى [illegible] قلاغوزك [illegible] وكنيه‌سى بيله معلوم اولمديغى جوابى ويريلنجه پوليس مأمورى :

— ديمك اوليور كه شو ضبطنامه‌يى تنظيم وتقديم ايتمامش اولسه ايديكزده يولكزه دوام ايدى ويرسه ايديكز هيچ بر شيدن [illegible] اوليه جق ايدى .

ديه بر [illegible] كوسترمش ايدى . يالكز احمد متين :

— [illegible] قلاغوزك كيم اولديغى البته ليمان رياستنجه معلوم اوله‌جغندن كيفيتى قورفو ليمان رياستندن استعلام ايده‌ر ايسه‌كز زواللى متوفانك هويتنه دائر بلكه بر خبر آله بيلورسكز .

ديمش ايسه‌ده يالكز بر [illegible] [illegible] اولمسان [illegible] قلاغوز ايچون [illegible] اختيار كلفت [illegible] حتى بر [illegible] پوليس مأمورى :

— يونانستانه تابع اولان قورفو شهرندن [illegible] ايچون مطلقا [illegible] اولسيده

لازم کلیر ، اوسترالیادن بکانیلردن
قالیجه سوریلیلر چوق ! بوایش بزجه
[illegible] اهمیتسزدر .

دیدیکه چیقوب کیتدی که قورص قوجه‌مان
بر [illegible] مالك بسبتون قاپانه‌یوب کیتمسی ایچون
احتمالات شکافه‌سی بوقدر حسن اتفاق ایلدیکنه
شاشلمه‌جقدر .

قلاغوزك خرجنه [illegible]
[illegible] شوحکایه ایشیتمکمزدن زیاده
[illegible] موجب اولمشدی . ذاتاً عمر قپودان
اوته‌دنبرو قلاغوزلردن بر بیوك خدمت
ومنفعت کوره‌مامش اولمق حسبیله قلاغوز
آلمق طرفداری بیله اولمیغندن ویالکز
[illegible] قلاغوز [illegible]
[illegible] آرزو [illegible] اتباع
[illegible] ایچون :

— آدم سن‌ده ! ایتالیا سواحلنده
بر برونی کوزدن غائب ایتمکسزین بریسی
دها کورینور . برکون آرقهٔ [illegible]
برقاچی بردن اوکمزه [illegible] کورونن
[illegible] قلاغوز [illegible]
[illegible] اصل محل صرفی بوراسیدر . قلاغوز
دیه [illegible] بربانجی‌یی نه‌دن الهلم ؟ ایشته
[illegible] ابوب عبروب ده بزه باش آغریسی
اولسون دیدی ؟

دیه غالیپولیدن یکی قلاغوز التماسی
[illegible] اصرار ایلدیکندن احمد متین دخی
[illegible] واقعه یولك وقتی صکره‌سی
قلاغوزسز کیتمکده قرار ویرلشدی .

غالیپولیدن سپارتی ونتو یه قدر اوچ
درت کون ظرفنده کمی خلق میاننده
آرتق قلاغوزك [illegible] اولیوب بوقدر
[illegible] کیمش اولدیغی کبی
[illegible] بوکا
[illegible]
[illegible] واسیلیکی‌یه
اولان معاملهٔ ملتفتانه‌سنده دوام ایدرك
حتی قزجغزه حسن توجهنی کوندن کونه
آرتدیریور ایدی بیله . بوکا دائر احمد
متینك بر ملاحظه‌سنی ده جلب ایتمشدی .
احمد متین دیمش ایدی که :

— [illegible]
[illegible]
قز ایله [illegible] آرتدیرمکدن [illegible]
معذور کوریله بیلور ایسه‌ کزده اویله
تربیه‌سی نقصان اولانلر ایشلك اوکنی
آردینی حساب ایده‌میه‌جکلرندن قورقارم که
[illegible]
[illegible]
صیقارلر .

ایو اما واسیلیکی علیهنده قورمش
اولدیغی ترتیبات ایچون قزجغزك کندیسندن
مشتبه ومتنفر اولمسنه‌ و بالعکس کمال اعتماد ایله
کندیسنه صوقولمسنه محتاج اولان [illegible]

ایچون احمد متینك بو یولده‌كی ملاحظه‌سی مقبوله كچرمی ؟ شیطان قاری بو ملاحظه‌یی رد ایچون بونی احمد متین طرفندن پك مستبدانه وحتی ظالمانه بر امر ایمش كبی تلقی ایدرك برطور تظلم ایله دیدی‌كه :

— مروت بیوركز سنیور ! بو زواللی قزجغز حقنده براز دها مشفقانه رحیمانه معامله‌ده بولنمكزی رجا ایدرم . بو قزه نه‌قدر یوز ویرسه یوز سزلنمسنی احتمالدن خارج عد ایلرم . كوكلم كندیسنی پك سوییور . بناءً علیه سیاحتمزه ختام ویردكدن صكره دخی واسیلیكی‌یی بكا ترك ایتمكزی رجایه شمدیدن قرار ویردم ایسه‌ده بو رجایی دها شمدیدن ایده‌مم . زمانی كلسون‌ده ....

شو صورتله آچیلان سوز دیكر سوزلره دخی كریزگاه اولدی . واسیلیكی حقنده برچوق سوزلر سویلندی . ازجمله احمد متین دیدی‌كه :

— واسیلیكی‌یی سزه نصل ویره بیلورم ؟ دریغ ایدلمك دكل فقط بن ویرسه‌م بیله اوكیتمز صانورم . زیرا بن اكا وعد ایلدم‌كه كندیسنی قوجه‌یه ویره‌جكم .

نه‌ئوفاری بو سوز اوزرینه طور شیطنتنی كیزله‌مكه چالشه‌رق دیدی‌كه :

— قوجه‌یه‌می ؟ كیمه ویره‌جكسكز ؟

— اوده‌ا بللی دكلدر . قسمتی هانكی طرفدن چیقارسه ! فقط ایناڭكز اودخی ایناڭمش امین اولمشدركه اویله هر طالب چیقان توروده‌یه هرظب چیقدی‌یه ویره‌مم . كندیسنی بختیار ایده‌جكنه امنیت اولنه‌جق بر آدمه ویریرم . زیرا بزم مسلمانلق احوالنجه بویله كنج خدمتجیلر حتی جاریه‌لر بیله عائله افرادندن صاییلورلر . اولاد كبی تلقی اولنورلر . انلرك بختیارلغنی دوشونمك دخی عائله رئیسنك وظائفی میاننه داخل اولور .

— نه كریمانه معامله !

نه‌ئوفاری بو سوزی سویله‌مش ایسه‌ده یالكز آغزی ایله سویله‌مش ایدی . دیل ایله اقرار ایلدیكی بو كیفیتی قلباً اصلا تصدیق ایتمیور ایدی . اوروپا تربیه‌سی آلان وذاتاً مشكوك اولان او تربیه‌نك برده هپ سیئات جهتنی كندیسنده جمع ایلیان قاری ایچون بو كبی حسیات جوانمردانه‌یه اشتراك ایتمك بو سمیحانه سوزلره ایناڭمق قابل اوله بیلورمی ؟ واسیلیكینك احمد متینه مستفرشه اولمش بولندیغی مسئله‌سی قارینك ذهننده تقرر ایتمش بتمش اولمقدن فضله برده شرقلیلرك حرملری اوطه‌لقلری حقنده اوروپا هذیان نویسانك كتابلره طولدیرد‌قلری اكاذیب دخی ذهننه طولمش ! بناءً علیه احمد متین واسیلیكی حقنده هرنه سویاسه هپ او كیزلی مناسبتی طوییورمادق

ایچون بالالتزام سویلیور دیه حکم ایدی ویردیکندن اوانسان کامل برمنوال محرر سویلدیکی پدرانه سوزلری دخی بو نقطهٔ نظردن تلقی ایلمشیدی.

ملکة البحر سپارتی ونتو برونده هیچ اکلنمدی . حتی اورایه اوغرامغه لزوم بیله اولمدیغی عمر قپودانه سویلندی. بناءً علیه یننه اورایه وصول کونی اولان نیسانك اون اوچنجی کونی تکرار یوله چیقیله‌رق غربه طوغری یول ویرلدی‌که هدف حرکتلری مسینا شهری اولوب بوده قرق‌بش اللی میل قدر بر مسافه ایدییورسه‌ده بو مسافه دخی روزکارك مساعده‌سزلکنه مبنی آنجق ایکی کون‌وایکی کیجه‌ده قطع اولنه‌بیلدیکندن مسینا شهرینه نیسانك اون‌بشنجی کونی وقت ظهردن اون واریله بیلمشیدی.

واقعا ایتالیانك اك کوزل قسمی دینك اولان اشبو مسینا بوغازی سیاحتنده‌بزم ملکة البحر خلقی اوایکی لیمانلق اثناسنده اولدیغی قدر صیقلمامشلر وبزم استانبول بوغازینك برازدها کنیشجه‌سی دینك اولان شوبوغازك ایکی ساحلنده یکدیکرینه یقین بولنان کویلره دائماصندال کوندره‌رك وتازه بالق وترفنده چیلك وصلاطه فلان آلدیره‌رق اکلندکلری وحتی ایکی ساحله کندیلری دخی صندال ایله چیقوب هیچ بولندن قالمیان ویلکن سوندیرمیان وفقط سرعتلی قطع مسافه ایده‌میان ملکة البحره یننه عودت ایلدکلری کبی یر یر بوغازك هر طرفنده کوردکلری بالقجیلری تقلیداً کندیلری دخی اولطه‌لری آغلری میدانه چیقاروب صید ماهی ایله پك کوزل زمان کچورمشلر ایسه‌ده بز تفصیلاتك بوجهتنی شورایه قید ایتمیه‌جکز. زیرا بومسینا بوغازندن مرور ایلمك بزم کندیمزه دخی نصیب اوله‌رق مشاهدات واحتساسات واقعه‌مزی «اوروپاده برجولان» مزه یازمش اولدیغمز جهتله مسینا بوغازی قارئلرمزك مجهولی اولمدیغی کبی بو اثرك شو قسمنك اصل موضوعی دخی حکایه‌سنه باشلادیغمز رومان ایچنده رومان اولمغله سلسلهٔ وقایعه خلل کلمامك ایچون بز ینه بو رومان ایچنده‌کی رومان ایله اشتغال ایده‌جکز.

* * *

ایمدی احمد متینك نیقولاسو ایله برلکده اولطه‌لری آله‌رق صنداله بینوب شوراده بوراده بالق طوتمقده بولنان ایتالیان بالقجیلرك یانلرینه صوقیلوب موفق اوله‌بیلورلر ایسه بالق طوتمق وموفق اوله‌مدقلری صورتده طوتانلردن مبایعه ایتمك ایچون قوطره‌دن مباعدت ایلدکلری کبی واسیلیکی دخی قماره‌یی عمومیت اوزره سوپورمك وافندینك چشورلرینی کتابلرینی فلانلرینی یرلشدیرمك ایچون مشغول اولد.

یعنی بر زمانده نه‌نوفاری کورکرته اوزرینی شریك جنایتی اولان قاتارینا ایله برلشوب مذاکره‌یه مساعد بولمش ومرقومه‌یه بعض مقدماتدن صکره دیمش ایدی‌که :

— ای ارقداش!.... اویله‌یا! آرتق بربریمزه ارقداش دیه خطاب ایده‌جکز . ای ارقداش ایتالیان قلاغوز اونوتلدی کیتدی . شمدی صره شو بزم روم یوصمه سنه کلدی .

قاتارینا نه‌نوفارینك بو سوزینی صانکه هیچ دیکله‌میور ایمش کبی طالغین برحالده بولندیغندن نه‌نوفاری مقصدینی ایضاحدن مقدم ارقداشنی تنبیه وایقاظه لزوم کوره‌رك دیدی‌که :

— نه‌ او؟ سنده بوکون بر طورغونلق وار . حالبوکه مقاصد عظیمه‌یه همت ایده‌جك اولانلرده اویله طورغونلق فلان ایشه یارامز . اویانق اولملی کوزلر فال طاشی کبی آچیلملی .

قاتارینا نادمانه ومأیوسانه بر صورتده کولومسه‌یه‌رك دیدی‌که :

— واقعا کوزلرم فال طاشی کبی آچیقدر مادام! کوزلریمه او یقو کیردیکی یوق‌که!

— نه‌دن؟ قلاغوز ایشندن طولایی‌می؟

— ....

— نه‌ سکوت ایدییورسك . اندن طولایی‌ها؟ اویله ایسه سنده بیکر ضعفی وار قوزوم . صباح اقشام صوغوق صوایله بانیو ایدر ایسه‌ك بو ضعف کچر . باق بن سکا بر دستور حکمت عرض ایده‌یم ده بویله متانت قلبیه که خاطره کلدکجه انی تخطر ایدرك ضعف وفتوریکی قوته تبدیل ایدرسك . هرکسك بو عالمده بر مطمح نظری بر امیدی بر آرزوسی اولور . مثلا زنکین اولارق مسعود یشامق ایسترسك . یاخود بر قوجه‌یه وارمق املنده بولنورسك . حاصلی کندیکی بختیار ایتمك ایچون هرهانکی شیئه نائلیتی ذهنکده قرارلاشدیرمش ایسه‌ك اوشی سنك مطمح نظرك غایت مقصدك اولمش اولور . ایمدی اکا نائلیتك یولنده سکا هرهانکی شی مانع اولور ایسه مانع مذکوری برطرف ایدرك دائما یولکی آچیق بولندیرملیسك . یول قپالی اولورسه سن مقصده مقصده سکا تقرب ایده‌مزسك . اوت بعض کره‌ده انسانك مقصدی کندی آیاغنه کلور . موانع مذکوره‌نك بعضلری براز قورقنج اولورلر . اکر انلردن قورقوب ده اوزکونتی کوستره‌جك اولور ایسه‌ك مقصدیکی غائب ایلدکدن بشقه کندی سلامتکی بیله تهلکه‌یه آتمش اولورسك . جرأت لازمدر دوستم جرأت! اکلادکمی؟ یا هرکلمدن واز کچوب مسکینلکله بدبختلغه راضی اولملی ویاخود کستاخلق درجه‌سنده

حرأتل اولملیدر. حالبوكه بنده اونك یارسی بر درجه دها یوقدر. بن بیلیورمكه سنجه مقصد اعظم ثروت ومالدر. بو حالده بشقه قادینلرده كوره‌رك حسرتنی چكمش اولدیغك سعادتلره‌ده سنی نائل ایده‌جك شی پاره‌دن عبارت بولندیغی حالده شمدی‌یه قدر مدت عمركده‌سن او پاره‌یی قازانه‌مامش اولدیغك كبی بوندن صكره بنم كنجلك كوزللك چكمش كیتمش ولندقدن صكره بویله موچواق ایدرك قازانه بیلك بتون بتون محالدر. حالبوكه بنده پاره چوقدر. چیقاروب سكا اون بیك فرانق اعطا ایدی ویرر ایسه‌م بنم ثروتمه اصلا موجب نقصان اولماز. فقط ... سنی بختیار ایده‌بیله‌جك بر ثروت حاصل اولور. اوت اون بیكده ویره‌بیلورم یكرمی بیكده !

واقعا نه‌ئوفارینك مقدمةً سرد ایلدیكی دستور حكمتك قاتارینا اوزرنده پك آز تأثیری اوله‌بیلور ایسه‌ده صوكرنده ایراد ایلدیكی اون بیكلرك یكرمی بیكلرك اوقدر تأثیری اولدیكه بو قابل مقاومت عنودانه قابل اولمدی. معهذا قاتارینا دخی اویله برلاانجه الدن تساوب احتیاطدن دكلدر. قاچ دفعه طولمش بوشالمش دنیانك كرم وسردینی كورمش حتی كرمندن زیاده سردینه قاتلانمش براسكی آشفته‌در. بناءً علیه حاضر مسئله پازارلق جهتنه كاش اولندیغی حالده بوكا براز دها قوت ویرمك ایچون دیدی كه:

— اوت مادام! بویله اون بیكلر یكرمی بیكلر بعض كره خلقلردن دیگرینه انتقال ایدرك كوردیكم شیلر اولدیغی ایچون ذوقنی دخی بیلیورم. واقعا بنجه مقصد اعظم دخی ... بشقه برشی اولمسه ایسه‌ده ...

— ای! اوله‌مز ایسه‌ده؟

— یالكز «بال! بال!» دیه‌كه آغزمز طاتلیلنمزده ...

— وای سوزلرمه اعتقاد ایتمیورسك. اویله‌می؟

— استغفرالله! اویله‌ده دكل.

نه‌ئوفاری كویا قاتارینانك سوزندن متأثر اولمرق ایچه حدتلنمش‌ده حدتنی یكمكه چالیشیر ایمش كبی بر طور طاقنه‌رق دیدی كه:

— قاتارینا! سكا آشكاره سویله‌یم. ترتیب ایده‌جكمز ایشی كورمك زمانی كلدیكنده ایستر ایسه‌ك اولا پاره‌لری ویره‌یم ده ایشی صكره كوره‌سن. بن هیچ بر كیسه‌یی الداتمق ایسته‌مم دیرسه‌م. بنم نزدمده باق ... استقبالی ... كاغدی قدر اهمیتی یوقدر. سكا دخی تعدیدم مقاصد عظیمه بولنسه هیچ بر مانع براقدیلی دیه‌دیمی؟ بنم ایچون مقصد اعظم دخی

احمد متيندر . اما ظن ايتمه‌كه بوتركه عاشق اولدم . خير ! بنده اوعشق وغرام حسياتى چوقدن كچمشلردر . كيملرى كوردم كيملرى سودم بيلسه‌ك احمد متينك انلره نسبتله يوزنده بيله باقيله‌جق معموله‌دن اولمديغنى تسليم ايدرسك .

— بو كنجلك بو كوزللك بو ثروت وسامان ايله پرنسلرى بيله آياقلر يكزه قپانديره بيلورسكز مادام !

— « قپانديردم » ديرايسه‌م اينانمليسك . احمد متينه كلنجه ايشك ابتداسى برقورى هوسدن عبارت ايدى . هرزمان اولديغى كبى او هوسم دخى قولايجه حاصل اولى ويرسه ايدى احتمالكه شمدى‌يه قدر احمد متيندن دخى اوصانمش بيقمش اولور ايدم‌ده ايش‌ده بتمش كيتمش اولور ايدى . بيچاره قلاغوزك خرجانسنه لزوم قالميه‌جغى كبى واسيليكى ايچون‌ده هيچ برتدبيره لزوم قالمامش اولور ايدى . نيقولسودن نيچون اوصانمديغمى درخاطر ايدوب‌ده ذهنكى يورمه . نزدمده نيقولسونك هيچ براهميتى يوقدر . هم‌ده سنه‌لرجه زماندنبرى اهميتى قالمامشدر . يالكز برقادينه بر قوجه لازمدر ده . . . . . اكلايورسك يا ؟ . . . . . لكن احمد متين بنم كوكلم قلعه‌سنه قارشو هجوم ايتسون ديه طرق هجوماتى آچيق براقوب حتى برچوق اوستادانه صورتلرله بونلرى كنديسنده‌ده كوستردكم حالده كورمامزلكه كلدى . احوال واطوارمله كنديسنه عادتا ميدان اوقودم . ينه اكلامامزلغه كلدى . بوقدر عالم فطين اولان برآدم ايچون بونلرى اكلامامق درجه‌سنده بلاهت تصور اولنه بيلورمى ؟ بنى بكنمديكنى‌ده حكم ايده‌مم . كندى حسن وجاذبه‌مه مغرور اولديغم ايچون دكل . ايش آپ آشكاره كورنيليورده انك اوزرينه سويليورم . اكر بنى بكنميه‌جك اولسه ايدى شو سياحتنه رفيق وبتون صفالرينه شريك ايدرمى ايدى ؟ هر نازيمى هرزحمتمى چكيور . اذنا بر محظوظيتم ايچون كتابلر طوليسى سوز سويليه‌رك نفس توكتيور . عادتا بارككك الك زياده مفتونى اولديغى قادينه نه‌قدر اهتماملر ايله قور ايدر ايسه (ملازمتده بولنور ايسه) اودرجه‌نك اوته طرفلرينه‌بيله كچيور . صكره‌ده دوداقلرينى پرمقلرم اوجنه بيله دكديرميور . يونان قديمك صافوسى كبى مشاهير نسوان قديمه‌دن سوزلر اچلدقجه عفتدن استغنادن دملر اوريور . بوآدم ملك اوله‌مز يا ؟ عشق دنيلن شى انسان ايچون براحتياج حيوانيدر . انسان اكمكدن ايچمكدن اويومقدن مستغنى اوله‌ميه‌جغى كبى عشقدن‌ده مستغنى اوله‌مز . بويله براحتياج مبرمى كنديسندن دفع ايتمش اوله بيلورمى ؟ مكركه بشقه بر جهتدن

تسویهٔ احتیاج ... اوله ! هم ده اویله در.

— واسیلیکی اویله می ؟

— شبهه می ایدرسك ؟ واقعا کندیسی ده بو قزی اولاد نظریله تلقی ایلدیکنی قوجه یه ویره جکنی فلانی سویلیور ایسه ده بن بونلره لاف دیرم. اواغزلره کیم کلور ؟ یکرمی بش ایله اوتوز اره سنده کنج دینج برارکك هیچ اویله اون سکز یاشنده کوزل و فیقراق برقزه اولاد نظریله باقه بیلورمی ؟ هر حالده تحقق ایلیورکه بو حریف عادتا بنم ایله اکلنی ویریور. کندیسنی اخلاق عالیه نك درجات بالاسنده کوستره رك بنی بر منزلت پستیده براقوب بونکله تفاخرده بولنمق ایسته یور. بناءً علیه نه یاپمق لازم کلورسه یاپملی یم تا که او مغرور حریفی قارشومده بیونا کمکه مجبور ایتملی یم.

آره دن براز سکوتدن صکره قاتارینا دیدی که :

— فقط مادام بزبونی بعضاً واسیلیکی وبعضاً حاجی چاوش ایله ده سویلشمشز. بو آدم پك چوق خوارده لق ایتمش یاپمدیغی قالمامش. آرتق یورولمش اوصانمش بیقمش.

— جانم دیوانه می اولیورسك ؟ هیچ احتیاجات طبیعه دن اوصانیلورمی؟ «شمدی یه قدر هر کیجه اویقو اویودم. آرتق بیقدم اوصاندم» دیه بردها اویقویی ترك ایتمك قابل اولورمی ؟

آه منطق آه ! انسانلر بو علم منطقی کشف ایلدکلری ایچون برچوق جهتلردن بختیار اولمشلر ایسه ده برچوق جهتلردن دخی بدبخت اولمشلردر. او قیاسات واستدلالات یوقمی؟ بعض کمسه لری پك بیوك حقایقه بالایصال بختیار ایلر ایسه ده بعضلرینی دخی حقایقدن اوقدر تبعید ایلرکه انسان بالکلیه یولنی شاشیره رق غائب اولورکیدر. جزئی بر سررشته یه خارجدن بیك درلو دلائل وهمیه اوشوشه رك انسانی شاشرتر. هرکس کندی عقل ورأینه مفتون اوله رق «عقل دنیلن شیئی بازاره چیقارمشلر هرکس ینه کندی عقلنی بکنوب آلمش» حکملرینه قدر انسانی واردیران هپ او منطقدر. هیچ بر جانی اولەمزکه ارتکاب ایلدیکی جنایتی قیاسات منطقیه ایله هیچ اولمزایسه معذور کورمسون. ایشته نه ئوفارینك قیاسات واستدلالات منطقیه سی دخی ایشی نه درجه لره وارديرمقده بولندیغی براهمیت خصوصه ایله قارئلرمزك نظر حکمتلرینی جلب ایده جك حالاتدندر.

شیطان قارینك بوسوزلرینی دیکله دکجه قاتارینانك دخی یواش یواش ذهنی یاتدی. فقط آنك هنوز سرد مطالعات ایتمسنه میدان ویرمیه رك هپ کندی نظریاتنی سرد

واتیانده دوام ایله نه‌ئوفاری دیدی که :
— ایشته تحقق ایلیورکه احمد دهنینك کندیسنی بکا بهالی ومشکل کوستره‌بیلمسنه [illegible] واسیلیکینك [illegible] [illegible] ایسه لزوم واحتیاج کوره‌جکی زمان [illegible] واسیلیکی [illegible] موجود وحاضر [illegible] ! [illegible] اوزرنده‌کی بو مانعی برطرف ایتملی یزکه [illegible] مقصدمزه وصول [illegible] ایتسون.

نه‌ئوفاری بوصورتله اتمام مرام ایلدکدن صکره آره‌دن اینجه برزمان سکوت ایله مرور ایلدی. [illegible] مشغول اولان [illegible] واسیلیکینك عمداً کل برایش ایله مشغول اولانلرده غیر اختیاری اوله‌رق وقوعه کلن حالاتدن اولارق [illegible] کندی کندیسنه حزین حزین اوقودیغی برشرقی بوایکی قاتلك قولاقلرینه قدر کلیور ایدی. کوزلری بوقدر قیزارمش اولان اوشقیلر نزدنده موسقینك معنویاتی قالورمی که متأثر اولسونلر؟ بالعکس نغمات مذکوره بوخائنلرك غیظ وغضبنی آرتدیریور ایدی. ایکیسی دخی درین درین برشیلر دوشونیور ایدی. نهایت بودفعه سکوتی اخلال ایدن قاتارینا اولدی. دیدی که :
— [illegible] سزکز وار مادام! [illegible] حقکز وار. بوحسیاتمز ایله بکا کوستردیککز امنیته دخی صورت مخصوصه‌ده تشکرلر ایدرم. فقط واسیلیکی ایشی قلاغوز ایشنه پك‌ده قیاس اولنه‌مز.

نه‌ئوفاری همان جوابه مسارعت ایلدی. دیدی که :

— اکا شبهه یوق. قلاغوزك اجلی [illegible] اوایشی تسهیل ایلدی. حریفك قونیاق [illegible] [illegible] زمانلرده اولدیغی کبی [illegible] ومشغول اولماسی وسائر احوالك کافه‌سی بریرده جمع اولدیلر. شبهه یوقکه بوقدر تصادف هر ایشده بولنمز. [illegible] واسیلیکی ایشنك پك کوج اوله‌جغنی بن‌ده تسلیم ایدرم.

— مکرکه برتأثیرلی زهر ایله فلان ایله ....

— خیر! تعجیل ایتمه! واسیلیکی‌یی بردنبره اولدرمکده احتیاج یوقدر. انی افندینك نظرندن دوشوروب طرد ایتدیرمك دخی بزم ایچون کافی اوله‌بیلور.

— اوه!.. مادام! ایشته بوقابل دکلدر.

— نه‌دن قابل اولمسون؟ کندیسنه برمدهش افترا اتمق ویاخود مثلا شوکیجه حساب مأمورینی بالتشویق واسیلیکی‌یه

ظفر بولمسنی تسهیل ایلك یولنده برتدبیر بولنه‌مزمی ؟

— اولماز مادام اولمز ! بونلرك هیچ بریسی ممکن اوله‌من . واسیلیکی پك عقللی برقزدر . بن انی افندیسندن براز شیلر بولمغه تشویق ایلدیکم حالده بیله اوقدر طوق کوزلیلك کوستردی که شاشدم قالدم . بوقزك عقلنی چله بیلمك محال درجه‌سنده مشکلدر مادام !

— اما براوسته‌لقلی افترا ترتیب ایدر ایسه‌ك ؟ . . . .

— نه کبی افترا ترتیب ایده‌جکسکز ؟

— مثلا افندینك اك قیمتلی اك بهالی اشیاسندن بعضلرینی چالارز . انی واسیلیکینك صندیغنه فلانه قویارز . بوصورتله سرقتی اکا عطف واسناد ایلرز .

قاتارینا دوشونمکه باشلادی . نه‌ثوفاری مقدمهٔ موفقیتی کوره‌رك ایشی تقویه ایچون دیدی که :

— اوت اوت ! یالکز افندی‌یه‌ده مخصوص دکل آ بنم ویاخود قوجه‌مك‌ده بعض شیلرمز غائب اولور . آرانده‌لری زمان واسیلیکینك قاره‌سنده طولابنده صندیغنده فلانده چیقار . مثلا بنم براز بانق قائمه‌لرم غائب اولورده حین تحریده واسیلیکینك البسه‌سنه دیکلمش ظهور ایدر ، برزمان برتیاترو درامی تماشا ایتمش ایدم‌ده آنده بویله برخدعه ترتیب اولندیغنی کورمش ایدم .

آلکز سزه تیاترولرك رومانلرك برده فنا جهتنی ! بنی بشرك قبحاتنی وخبثاتنی تصویر ایلیان اشبو آثار ادبیه‌نك نه نافع کاه مضر اوله‌بیله‌جکلری حقنده پك بیوك مباحثات جریان ایلمش اولدیغنی قارئلرمز بیلورلر . حتی بو مباحثاتده عبد عاجز آثار ادبیهٔ مذکوره‌نك لهنده ، طرفدارانی اولمشمدر . حالاده اورأیده‌یم . احوال بشری تشریح ایدرك ایسه‌نی‌ده فناسنی‌ده نسانلره کوستره‌لی وفنالقلردن توحیش وتنفیر ایدرك انسانلری ایلکلره سوق ایللی اما هرزمان اعتراف ایتمش اولدیغم کبی ینه‌ده تکرار ایدرم که رومانلردن تیاترولردن اورنك المق انسانلرك طبایعنده‌کی استعداده کوره‌در . انسان شقی مطلقا حسناتدن بیله سؤمثال آلور . اکر صالح اولورسه سیئاتدن دخی حسن مثال آلور . لقمان حکیمك ادبی ادبسزلردن اوکرنمش اولدیغی فقره‌سنی خاطردن چیقارمامليدر . ذاتاً حسن وسوء امتثال ایچون رومانلره تیاترولره‌ده احتیاج وارمی ؟ بونلر احوال بشریه‌نك تصویرلریدرلر . اصللری یعنی حقایق احوال بشریه ایسه میداننده طور یورلر . اك قدیم جانیلر سفیللر تیاترولردن رومانلردنمی مثال الدیلر ؟

انلرله‌می اضلال ایدلدیلر ؟ فقط بونلری تماشا ومطالعه ایدنلر اکر نه‌ئوفاری کبی مستعد سیئات اولورلر ایسه بونلرك ضلالتلرینی توسیع وتشدید ایلمکده‌کی تسهیلاتلری‌ده انکار اولنه‌من.

قاتارینانك دخی عقلی یاتدی‌که بو یله برافترا زواللی واسیلیکی‌یی ازاله‌دن دها قولایدر. باخصوص قزجغزه قیمق ایله قیه‌مامق موازنه‌سنده ایکنجی جهته دها زیاده میال بولنان قاتارینا ایچون شو افترا ترتیبنی ترجیحاً ترویج ایلمك دخی لازم کلمش‌ایدی. بناءً علیه دیدی‌که :

— اوت ! بونی پك ممکن کوریپورم مادام ! فقط افندیده مجوهراته دائر اشیا یوق کبی برشیدر. سزك اشیا کزی چالمش اولسه طردی ایچون دها قوتلی بر سبب اوله بیلور ایدی. زیرا افندینك بوقزه‌درکار اولان امنیت وتوجه فوق‌العاده‌سی حسبیله کندی اشیاسنی چالمش اولدیغی حالده بنه عفو ایتمسی بیله قابلدر. لکن سزدن چالمش اولورسه ...

— اوبنم‌ده عقلمه کلدی اما اومنحوس حریقده چانطه‌م ضایع اولمش بولندیغندن بنده مجوهرات قالمدی که چالدیره‌لم . بر کیجه‌لك کوملکی ایله قورتلدم . بیلورسك‌یا ؟

— اوت مادام بیلورم . بوحالده پاره چالدیرملی‌یز ، بانق‌نوط !

— اوت ! اویله برشی یاپملی‌یز.

ایکی جانی هرحالده واسیلیکی‌یی بر سرقت تهمتیله احمد متینك کوزندن دوشوره‌رك قوغدیرمغه قرار ویردیلر که بوقراره قاتارینا پك ممنون اولدی. او کنج کوزل قزك جاننه قصد ایتمکدن ایسه ناموسنه قصد ایتمکی دها اهون بولدی . فقط عارسز وطمعکار قاری بوقراری دیکر جهتدن کندی منافع مخصوصه‌سنه‌ده مغایر کوره‌رك نه‌ئوفاری‌یه :

— کوزل اما مادام بوخدمت اونه‌کی‌یه نسبتله پك خفیف قاله‌جغندن بکا اولان وعد مکافاتکز دخی بونسبتده خفیفلنه‌جك اولور ایسه ....

دیه برسوزه باشلامشیدی . نه‌ئوفاری بوسوزی اتمام ایتمسنه میدان براقیوب :

— سن هیچ قساوت چکمه قاتارینا ! ایشته سکا قویاً وقطعیاً وعد ایدیپورم که احمد متینه غالب وموفق اولدیغم آنده اون بیك فرانغك بنده حاضر وموجود اولوب فی‌الحال تسلیم ایده‌جکم . حتی مکافات یالکز بوندن‌ده عبارت دکلدر ۱۰ کر قبول ایدر ایسه‌ك سنی خدمت مخصوصه‌مه‌ده آلورم . هر مصرفك بندن اولدقدن ماعدا ماه‌بماه سکا یوز فرانق‌ده معاش !

دیه قاتارینانی تماماً تأمین ایلدیکندن قورجه قالطاق تیاترولرده اوکرندیکی ره‌وه .

رانسلرك اك مكملنی اجرا ایله مادامه پیشین اوله‌رق برده تشكر ایلدی .

***

نیسانك اون بشنجی كونی وقت ظهرده «سیناشهرینه‌وارلدیغنی خبر ویره‌ش ایدك . دكز یورغونلغنی ازاله‌یه مدار اولمق اوزره بزم كمی خاقی قرانتنه معاملاتنك اجراسنی متعاقب «اسقالادی مارمو» دنیلن اسكله‌یه چیقمق ایچون صنداله راكب اولدیلر كه مسینا لیمانه كلن واپور وسفائن سائره‌نك كتوردكلری یولجیلر علی العموم بواسكله‌یه چیقارلر . مسیناشهری كندی نامنه منسوب اولان بوغازك ساحل غربیسی اوزرنده شمالدن جنوبه طوغری ممتدو پالرمودن صكره سجلیانك اك مهم شهری اولمق اهمیتنی حائزدر . كه التی كونلك آی شكلنده بر شبه جزیره ایله تشكل ایدن لیمانی دخی هر روز كاردن امین وجسیم بر لیماندر . شهرك اشبو لیمان ساحلنده ممتد اولان ریختیمی بویلی بوینه بر بولوار تشكیل ایلمشدر كه «قورسو ویتوریو اما . نوئلله» نامیله بنام اولوب مارمو اسكله‌سی دخی آنك قپوسیدر . بواسكله‌یه چیقان بزم یولجیلر ذكراولنان بولواره موازی اوله‌رق شهری بویلی بوینه قطع ایدن «ویاغاریبالدی» جاده‌سی اوزرنده التمش نومرولی «لاویتوریا» نام هوتله ایندیلر كه هرنه قدر بوهوتلده آدم باشنه یمك ایچون بربچق وسفره طاقمی ایچون برفرانق اجرت ایله قوشلق طعامی ایدیلور وینه اوطاقلر اقشام طعامنده‌ده قوللانیله‌جق ایسه‌لر تكرار طاقم اجرتی آلنمیه‌جغی یافته‌لرنده اوقونور ایسه‌ده بزم كبار یولجیلر بر طاقم فضله مأكولات ومشروبات سپارش ایدرك پك مكمل بر قوشلق طعامی ترتیب ایتدیردیلر .

طعام حاضرلانجه‌یه قدر احمد متین ویزیتا كاغدلرندن بریسنی براوشاغك النه طوتشدیروب :

— بونامه مكتوب وسائره كلمش ایسه كوندرسونلر .

تنبیهی ایله پوسته خانه‌یه كوندردی .

دها یمك حاضراولمزدن اول كیدن اوشاق عودتله فی الواقع برخیلی اوراق كتوردی . احمد متین بونلری برر برر آچمغه مسارعت ایلدی ایسه‌ده تركجه ظهور ایدن مكتوبلرك امضالرینه بیله باقمیوب ینه ظرفلری ایچنه قویارایدی . فرانسزجه‌لرینكده امضالرینه بر كوز كزدیره‌رك بعضیلرینك برقاچ سطرینی اوقور ایدیسه‌ده هیچ بریسنی اتمام ایتمیور ایدی . نهایت بر بیوجك ظرف ایچنده اوچ درت طبقه كاغدك طولدیرلمسی صورتیله وجوده كلمش بر مكتوب چیقدی . بونك بش اون سطرینی اوقودیغی زمان احمد متینك طور ینه رنكنه تغیر كله‌رك اوقومقده دوام غیرتنی

ارتعردی ، سطرلری صعدلری کوزلریله برجاسنده بر اوقوبش که حتی او آرهلق خدمتجی ایلك طاقلریغی تقدیم ایلدیکلری دهی :

— بیوریکز سنیور !

دیدیکی زمان احمد متین کوزلرینی مکتوبدن آیرمقسزین :

— سز باشلایکز مادام ، بن ده سزدن کیرو قالمم .

دیه‌ك برابر قرائت ومطالعه‌سنده ده دوام ایلدی .

قارئلرمزدن کتم ایدیله‌جك بر شی یوق آ ! توجه احمد متینك بوقدر حرص وغم ایله اوقودیغی مکتوب مادام چوقوناو نام دیکر قوچوغازی حقنده معلومات طلبنی حاوی پیره‌دن یازمش اولدیغی مکتوبك جوابی ایدی که بو عجیب وغریب قادین حقنده بزم قارئلرمزه ویرمش اولدیغمز ایضاحات بر درجه‌سنده معلومات مفصله وشامله‌یی حاوی دکل ایدیسه‌ده ایچه‌سندن آیریلوب نیقولسو نامنده بر اینارسه حرجی ایله سیاحته چیقیشی احمد متین ایچون کافی کوریله‌جك تفصیلات ایله حکایه ایدیور ایدی .

احمد متینك اوکنده‌کی طباق صفودی ایسه‌ده مکتوبی بیتیرمکسزین بکله یوزاتمغه اقتداری ده قالمیان بر اشتهالی آدمجکز

بو مکتوبی باشدن آشاغی‌یه قدر اوقویوب کوردی . نیقولسو ایله نوتلری ایلك طبلی چوقدن تشکل ایدی‌ده بر خیلی زماندن بری ایکنجی طباغده . منتظر بولنیورلر ایدی . احمد متین ارقداشلرینی بکلتمامك ایچون ایلك طباغی اعاده ایدرك ترلاق طباغه ایکنجی طباقدن باشلادی .

اوقودیغی مکتوبك احمد متینده هیچ بر سوء تأثیر حاصل ایتمدیکی و بالعکس بو مکتوبدن پك زیاده خوشلاندیغی طباغه باشلادیغی زمان حال وشانده پیدا اولان بشاشت وشطارتدن استدلال اولنه بیلور . فقط مکتوبده حکایه اولنان احواله دائر حرف واحد سویلدی . بالعکس مسینانك احوالی حقنده آچدرق دینی‌که :

— ایتالیانك جنوب طرفلرینی سیاحت ایدنلرده وبخاصه قوملر ، کلنلرله بر کون اولسون فضله زمانلری وار ایسه اوکون ده مطلقا مسینا شهرینی زیارتله اصرار ایتملرینی سیاحتنامه‌لر توصیه ایدیورلر . واقعا شهرك کندیسنده اوقدر شایان اهمیت بر حال یوقدر . اوروپانك بیوك شهرلرینه قیاسا اوچنجی دردنجی درجه‌لرده بر شهر اولوب اکرچه بعض خاطرات تاریخیه مرکز اجتماعی ایسه‌ده زیرا کلنلر یاخود اهمیتلی بر صورتده مستفید ایلیه‌جك خاطراتدن ده دکلدرلر .

اِلكز شهرك اطراف وحواليسنده بعض يك كوزل منظره‌لر بولنديغنى خبر ويريورلر. صباح وقتنده بولنيلور ايسه قارشو ياقه‌ده كائن رجيو قريه‌سنه كيدرك اورادن [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] — [illegible] چيقوق [illegible]؟

— نه‌قدر ايسترسه‌ك مادام!

— شهرك كنديسنده شايان تماشا [illegible] [illegible]؟

— اوت، مادام! شهر يكيدن ياپيلمش كبى [illegible] آثار قديمه يوقدر. بوندن [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ١٧٨٣ سنه‌سنده [illegible] حركت ارض وقوعه كلرك [illegible]

صكره يوز سنه قدر [illegible] حاصل اولان عمرانى ده ١٨٤٨ سنه‌سنده ايلولك اوچنجى [illegible] قدر دوام ايليان بومباردمان تخريب ايلمشدر.

نيقولسو — بو تخريبى كيملر ايتديلر؟

احمد متين — اوزمان مسينا اهاليسنك حكومت متبوعه‌سنه قارشو اطاعتسزلكى بو بليه‌يى استجلاب ايلمش ايديسه‌ده ذاتاً اسپانيا ايله فرانسه آره‌سنده متنازع فيه اولان بو مملكتك هانكيسى حكومت متبوعه مشروعه‌سى عد اولنديغنى شمدى شو انده بلكه تميز ايده‌مم. نهايت ١٨٥٤ سنه‌سنده برده قولرا ظهوريله اون سكز يكرمى بيك كشى‌يى هلاك ايلمش اولمسى بو مملكتك تماماً آفاق ايلمشدر.

— شو اقرديلر سفره‌ده ايراد ايلمشيدى. يمكدن صكره احمد متين:

— بوكون ايچون ياپيله‌بيله‌جك برشى وار ايسه اوده مسينانك اك معروف ومشهور اولان فنار برونى كزمكدر.

ديه برعربه جلب ايتديردى. سياحتنامه‌لرك توصيه‌سى وجهله فناره نه‌قدر اوتوريله‌جغى اولجه بالتعيين اكا كيره كراسى كسيلدكدن صكره عربه‌يه بنلدى. زيرا [illegible] مثلثك حكمنه اك زياده موافق اولان

براتاليادر . شهره اون ايكى كيلو مترو مسافه‌سى اولوب عربه ايله برنجق ساعتده واريلان بو مسيره‌يه كيدوب كلمك اجرتى رسمى تعرفه‌يه التى بچق فرانق اولمق اوزره قيد اولنمش ايسه‌ده اوراده كچوريله‌جك ساعتلر ايچون عربه‌جيلرى ايستدكلرى كبى عارسزلقدن منع ايده بيله‌جك هيچ بر نظام قيدى يوقدر .

رفقاى ثلثه عربه‌يه بينه‌رك يوله دوزلديلر . صول طرفى يوكسك تپه‌لر وصاغ طرفى دكزايله محدود اولان شو اون ايكى كيلومترواق طريق حقيقةً اك كوزل سير يوللرندن عداولنور . اولا شهردن چيقلديغى زمان يول « آل رنغو » محله‌سى دينلن يره‌كى صيفيه‌لر آره‌سندن كچركه بوراسى بزم قزيل طوپراق وارنكوبى جهتلرينك همان عينيدر . بعده بتون بتون صحرايه چيقلمش اوله‌رق انظار تماشا اك طاربرى اوچ بيك مترودن زياده اولان مسينا بوغازينك شرق جهتنده‌كى ايتاليا قسمنى تزيين ايليان قالا برطاغلرى اوزرينه طوغرى امتداده باشلاركه لطافتجه بوطاغلره اولسه اولسه مونبلان طاغلرينك جنوبه‌دن كورونشى رقابت ايليه‌بيلور . بويله جبال شاهقه‌نك براز اوزاجقدن تماشاسى استانبول اهاليسنك پك ده تجربه ايتمامش اولدقلرى صفالردندر . بر آچق هواده چاملجه‌نك تپه‌سندن غايت قوتلى بردوربين ايله كشش طاغلرينه طوغرى باقانلر بوحالى بردرجه‌يه قدر تجربه ايده‌بيلمش اولورلر . زيرا آره‌ده‌كى مسافه‌يى دوربين دخى بروجه مطلوب تقصير ايده‌مز .

دها ايلروده پاجه اسمنده بربالقجى كويندن كچيلوب بعده غروتا دينلن كليسانك برقپوسندن كيريله‌رك ديكر قپوسندن چيقلق صورتيله پانتالى كولنه ومذكور كولك دكزه قاريشديغى قنال اوزرندن كچيلنجه تمام فنار قريه‌سنه كلنمش اولور . بوكوى بالقجيلردن عبارت براهالينك مسكنيدر . فقط موقعى حقيقةً لطيفدر . سياحلر ايسه كويك دها اوته‌سنده يعنى برونك منتهاى شمال شرقيسنده ياپلمش اولان فنار قله‌سنه قدر كيده‌رك قله نك ده تپه‌سنه چيقارلر . فنارجيلر كوندوزلرى قله‌ده بولنمز ايسه‌ده كويدن دخى اوزاقلانميوب بخشش طمعيله سيرجى ورودينه منتظر اولورلر . بناءً عليه احمد متين ورفقاسى كويدن كچرلرايكن كميجى قيافتنده برآدم اولانجه قوتنى باجاقلرينه ويره‌رك اوكلرى صره قوشمغه باشلامش وبو آدمك فنار قله‌سنه چيقمق ايچون كنديلرينه دلالت ايليه‌جك فنارجى اولديغى اكلاشلمش ايدى .

بوجك برمناره‌دن پك چوق قالين وبرازمرتفع اولان شوفنار قله‌سى اوزرنده

برطرفدن سيللا قريه‌سنه وديكر طرفدن بانيارا وسانتاايليا طاغلرينه وبرجهتدن دخی پالمی محله‌سنه طوغری اوزانوب كيدن منظره‌لر حقيقةً هرپرده امثالنه تصادف اولنور شيلردن دكلدر . فنار مأمورلری اوراده مخصوص دوربينلردخی بولنديره‌رق سياحلرك ويره‌جكلری بخششلره‌بونلری‌ده مدار تزييد اتخاذ ايدرلر ايسه‌ده بزمكيلرك چيفته دوربينلری بيونلرنده آصيلی اولـديغندن بواحتياجدن وارسته ايديلر . ياريم ساعت قدر زمانلرينی بوقله اوزرنده اطرافك تماشاسيله كچوردكدن صكره ممنوناً عودت ايتديلركه كيدر ايكن ويقتور امانوئل ريختيمندن كچدكلری كبی كلور ايكن دخی غاريبالدی جاده‌سندن كچه‌رك بوجهتله مسينا شهرينك اكزياده شايان تماشا اولان قسمنی‌ده كورمش اولديلر .

اقشام اوزری حين عودتده طوغريجه بكيلرينه ايتمشلر ايدی . او كونكی مشاهدات واقعه‌لری اوزرينه او كيجه‌كی صحبتلری هپ مسينا شهرينك انتقاداتنه متعلق اوله‌رق بناءً عليه او كونكی كونلرندن ممنون ومطمئن اولدقلری حالده يتاقلرينه كيرديلر .

***

مسينا شهرينك اوزون اوزادی يه تماشا وتتبعه حقيقةً دكری اولمديغندن ونه‌ئوفاری دخی شوشيرزاد سلچوقی رومانه برآن اول باشلانمق ايچون پالرمويه كيتمكه استعجال ايلديكندن احمدمتين ايرتسی صباح ايركندن پالرمويه متوجهاً مسينادن يوله چيقمق ايستدی ايسه‌ده نه‌ئوفاری :

— سنيور ! ملكة البحرك حمامی واقعا كوزلدر . هم صيجاق هم صوغوق حمام خدمتنی كورر . لكن آيلر كچدی كه برقره حمامی يايه‌مدم . تتبع ايلديككز سياحتنامه‌يی كوزدن كچورر ايكن مسينانك استيملی حمامی حقنده‌كی تعريفات خوشمه كيتدی . برنجی درجه‌ده منتظم حاملردن اولـدیغنی توصيه ايديليور . قونت قاوور جاده‌سنده ايمش . بوجاده دخی مسينانك اك منتظم جاده‌سی ايمش . اوفاق تفك اشيا دخی آله جغمدن اقشامه قدر عزيمتی بنم ايچون تأخير بيوركز.

ديمش وبورجاسی بالطبع قبول ايدلمش ايدی . فقط بز بيليريز كه نه‌ئوفارينك اصل مقصدی حمام دكل ايدی . اوفاق تفـك اشيا آلمسی لزومی فنار بروندن عودتدن صكره خاطرينه كلمش اولوب باخصوص بواشيا دخی پك‌ده اويله اوفاق تفك شيلر دكل ايدی . برياندن قاتارينانی اطماعه وديكر طرفدن واسيليكی‌يی استجلابه مدار اوله‌بيله‌جك بيوجك شيلر آلمغه لزوم كورلشيدی . حتی استحمام وسيله‌سی قاتارينا ايله واسيليكی‌يی‌ده برابر آلمق ايچون احمدمتيندن مساعده استحصالنه يول آچدی.

استانبولده قوطره‌یه بنلدیکی کوندنبری بوقادینـلرك هیچ بر یرده قره‌یه چیقمامش اولملری مناسـبتیله افنـدیلری دخی دریغ مساعده ایتمدی .

اوچ قادین برعربه‌یه بینه‌رك وطائفه‌لردن سعید اوغلی‌ده برابر آله‌رق اولا حامه کیتدیلر . بعد الاستحمام یالکز قونت قاوور جاده‌سـنی دکل مسـینانك همان هرطرفنی کشت وکذار ایلیه‌رك الك مشهور مغـازه‌لره کیروب چیقـدیلر که بونلرده قاتارینـا ایله واسیلیکینك بکندکلری اشیایی مبایعه ایده ایده پیـدا اولان مقوا قوطیلری پاکتلری استیعاب ایچون عربه‌ده یر قالمدیغندن بونلری یوکلتمك ایچون برعربه دها استیجار اولندی وسعید اوغلی اوعربه‌یه بندیرلدی .

اشـیای مذکوره‌دن واسیلیکی ایچون آلنانلری نصل بر فکر ملعنتله آلنـدیغنی قارئلرمز ایچون اخطاره لزوم وارمیدر ؟ قزجغز علیهنده ترتیب اولنـان افترا موقع اجرایه قونلدیغی زمان « باق شوخائنه بن کندیسـنه بوقدر محبت ایده‌یم ایلیکلرده بولنه‌یم‌ده اوینـه خرسزلقده بولنسـون » دیمك ایچون اشیای مذکوره مبایعه اولنمشلردر . فقط جنـاب عادل مطلـق حضرتلری بر شیئك وقوعنی منع ایتمك ایستر ایسه اکا مقابل دیکر بر طاقم وقوعات ایقاع ایلر که ذهنلر هپ اووقوعات جـدیده‌یه بالانتقال اصل تصمیم اولنان ملعنته میدان قالمز . باقکز نه‌لر اولدی :

هرکس ایچون هرشی آلندیغی حالده احـمد متین ایچـون هیچ بر شی آلنمامسی موافق نزاکت اوله‌میه‌جغندن آنك ایچون‌ده اوکون چیقان مسینا غزته‌لرینـك کافه‌سی مبایعه اولنمشیدی . اقشام قوطره‌یه کلندیکی زمان مبایعه اولنان اشیا اورته‌یه آچیله‌رق معاینه وتماشایه باشلاندقده احمد متین :

— جانم مادام نه قدر کلفتلر اختیـار ایتمشدیکز . برمغازه تشکیل ایده‌جـك قدر اشیا آلمشسکز .

دیه‌رك نه‌ئوفاری دخی :

— نه قیمتده شـیلر که ! بوقادینـلرك خدمتلرینـه مقابل آزبیـله ! مسـاعده کزه مغروراً آلدم افندم !

دیه مدافعه‌ده بولنمشدر .

قاتارینا ایله واسیلیکی کندیلری ایچون النان هدیه‌لره سوئنمکده اولدقلری کبی احمد متین دخی کندیسـنه آلنـان هدیه‌لردن ممنون قالدی . ایکی آیدر احوال عالمه دائر هیچ بر خبر آلماش بولندیغنـدن وذاتی اقشـام یمکنه دها چوق وقت اولدیغندن بر صدر اوزرینه اوزانوب غزته‌لرك بریسنی اوقومغه باشلادی .

تلغرافلری فلانلری اوقودقدن صکره « احوال محلیه » دیه قالین یازی ایله یازلمش اولان

برسرنامه‌نك التنده براز دها اينجه يازى ايله « مسيناده ملكة البحر » سرنامهٔ ثانيسى دخى كورنجه :

— ماشاء الله بو مسينا غزته جيلرى نه سرعتلى شيلر ؟ ملكة البحرك كندى ليمانلرينه ورودينى يازمشلر بيله ! هم باقكز نه قدرده اوزون ؟ ستونلر طولديرمشلر !

ديه كيفيتى ارقداشلرينه ده اخطار ايلدى . بونك اوزرينه نه‌ئوفارى :

— نه ديورلر افندم ؟

سؤالنى ايراد ايلدى ايسه ده احمد متين :

— دها اوقومدم . بيوركز اوقويكز ده ديكليه‌لم .

ديه غزته يى نه ئوفارى يه اوزاتدى ايسه ده نه‌ئوفارى :

— بن ايتاليانجه يى اينجه سويليه بيلور ايسه‌م ده ياز يليسنى اوقومق لازم كلنجه اولاحجه وفرانسزجه ايله قاريشديره‌رق پك فنا اوقورم . رجا ايدرم اوقويكز .

ديديكندن احمد متين دخى بروجه آتى اوقومغه باشلادى :

« پيره‌دن حركتنى پارسك « يات » نام تنزهات بحريه غزته‌سنده كوره‌رك قارئلرمزه‌ده خبر ويرمش اولديغمز ايلك عثمانلى تنزه بحرى قوطره‌سى دونكى كون ليمانمزه واصل اولمشدر . بو سفينه احمد متين نامنده برعثمانلى بكزاده‌سنك مالى اولوب ايچنده سياحت ايدن دخى صاحبى ايسه‌ده برتصادف وبرقضاى بحرى كنديسنه برچفت ارقداش دخى تدارك ايتمشدر . ارقداشلرى موسيو ومادام قوچوغانودرلر . قضاى بحرى ديديكمز شى ايسه بو ، ولدو وان اصيلزاده‌لرينك راكب اولدقلرى والسقو واپورينك يونان صولرنده دكز خرسزلرى طرفندن احراق ايدلمش اولمسيدركه بوحوادثى دخى ايكى هفته مقدم قارئلرمزه ويرمش ايدك »

نه‌ئوفارى بوراده احمد متينك قرائتنى كسه‌رك :

— نه قدر طوغرى تحقيق ايتمشلر . بوخبرلرى نصل آلمشلر ؟

ديه بيان ملاحظه ايلديكندن احمد متين :

— شمندوفرلر وتلغرافلر مخابراتى اوقدر تسريع ايتمشلردركه بروقعه‌نك اوزرندن هفته كچمز بتون كرهٔ ارضك معلومى اولور . بيوجك قصبه‌لره وارنجه‌يه قدر هر يرده چوغالان غزته‌لر تعاطىٔ حوادث امرنده يكديكرينه مأخذ اولورلر .

ايضاحاتنى ويردكدن صكره الده‌كى غزته‌نك آلت طرفنى دخى اوقومغه باشلادى‌كه نظر دقتلرى آچيلان نيقولتسو ايله نه‌ئوفارى اولكيدن زياده مراق ودقت ايله ديكله‌مكده ايديلر .

« والسقونك راكبلرى اولان موسيو

ومادام حقلرنده دخی قارئلرمزه دها اوزمان بعض معلومات ویره‌جك ایدیسه‌كده تتبعاتمزك هنوز تكمل ایتمامش اولمسی تأخیره سبب اولمشیدی . مطبوعات عمومیه‌یی صره‌سیله تتبع توغلنده بولنانلر ایچون اشبو چوقوغانو اسمی مجهول اولمدیغی كبی غوچاغاری اسمی دخی مجهولاتدن اولمامليدر . بونلردن هر هانكیسی خاطرلردن چیقمش اولسه « نه‌ئوفاری » دیه قولاقلره غایت ملایم ولطیف كلن دیكر اسم مطلقا پك چابق تخطر اولنه‌جق شیلردن اولدیغی كبی هله نیقولسو اسمی درحال تخطر ایدیله‌جكنه هیچ شبهه اولنه‌مز »

قرائت بودرجه‌یی بولنجه نه‌ئوفاری ایله نیقولسو بربرینه باقشمغه باشلادیلر . بونلرك باقشملرینی احمد متین دخی كوردی ایسه‌ده هیچ بر اهمیت ویرمیوب ینه قرائتنده دوام ایلدی :

« زیرا بواسمك غزته‌لرده متنوعه قسملرینی طولدیرمش اولدیغی زمانلردخی پك اوزاق دكلدرلر . والسقو واپورینك احتراقندن طولایی عثمانلی جنتلمنی اوكوزل ملكة البحرك مزین قاره‌لرینی برصورت نازكانه‌ده بغدانلی دلبره آچدی . وآنلر دخی قورفویه‌قدر بو مهماننوازلقدن استفاده ایلدیلر . حتی قورفوده بر بشقه سفینه استیجارینه قیام ایدلمش ایسه‌ده مولدو وانلق بوصمه‌لغنی پارسلیلك شیقلغی ایله مزج ایتمش اولان كوزل نه‌ئوفارینك رفاقتندن پك زیاده خوشلانمش بولنان عثمانلی جنتلمنی قادینك اتكنی براقدیغندن ایتالیا سیاحتنی‌ده برلكده اجرایه قرار ویردیلر . معلوم یا بركوزل قادینی برقیمت شناس عثمانلینك الندن قوتاره بیلمك اولور اولمز قوجه‌لر ایچون بیله قولای ایشلردن دكلدر »

احمد متین بو بندك مبادیسنی صالدر صالدر اوقویه‌رق ارقداشلری دخی كمال محظوظیت ایله دیكله‌مكده ایكن صكره‌لری روش افاده دكشدكجه نه‌ئوفاری ایله نیقولسونك بربرینه باقشملری صیقلا . شدیغی كبی رنكلری دخی تغیره واحمد متینك صداسی‌ده تبدله باشلامشیدی . نهایت سوزك اك صوكرنده نیقولسو ایله نه‌ئو . فاری فنا حالده بوزولدقلرندن آنلردن اول احمد متین :

— او ! بوغزته‌جی افندی واقعا تتبعات عمیقه‌یه كیرشمش اما خیلیجه‌ده ادبسز ایمش .

دیدی ونیقولسو حدتنی دها آچیق برصورتده میدانه قویه‌رق :

— هم ادبسزلك هم‌ده پك جسورانه برادبسزلك ایتمش . « اولور اولمز قوجه‌لر بیله ! » دییور . امان اللهی سور ایسه‌كز

اوقویکز باقه‌لم دها نه خلطلر ایتمش ؟

دیمسیله احمد متین اوقومقده دوام ایلدی:

«کوزل نه‌ئوفارینك اصل کندی قوجه‌سندن نه صورتله مفارقت ایلدیکی و پارس صالونلرنده نصل شهرت آلدقدن صکره نیقولسو ایله ..... هانیا شو قمار اویونلرنده کی مهارت غیر مقبوله‌سیله بر چوق حبسلره کیرمش چیقمش وذاتاً سن سیر مکتبندن دخی بویولده کی سر سریلکلرندن طولایی طرد ایدلمش اولان نیقولسو ایله نصل برلشوب یالانجقدن بر قاری قوجه صفتیله سیاحته چیقدیغی وقتیله بتون غزته‌لرك متنوعه ستونلرینی طولدیرمش وطرفمزدن دخی اخذ ودرج ایدلمش اولدیغندن بونلری تکراره حاجت یوق ایسه‌ده ...»

یالکز نیقولسوده دکل نه‌ئوفاریده دخی حدیدانه غضوبانه شماته‌لر عیوقه چیقمغه باشلادیغندن احمد متین قرائتده دوام ایده‌مدی . نیقولسو اوازی چیقدیغی قدر حایقیره‌رق :

— بو نصل هذیان اللهی سورایسه‌کز؟ بو رذالت دشمن ایشیمی یوقسه دوست ایشیمی؟

دیه احمد متین اوزرینه کوز پارلاتمغه دیش بیله‌مکه باشلادی ایسه‌ده احمد متینده خلاف متانت هیچ براثر یوق . یالکز اوده برحیرته مجاوب که تعریف قبول ایتمز . نه‌ئوفاری :

— وای بز بتون دنیانك غزته‌لرینه برصورت رذیلانه‌ده سرمایهٔ بحث ومقالمی اولمشز ؟

دیه تأثرندن اغلامق درجه‌لرینه کلیور. نیقولسو کوزل نه‌ئوفاری‌یی تسکین ایچون اولاجه‌جه برقاچ سوز سویلدی وبعده احمد متینه خطاباً :

— اوقویکز باقه‌لم اوقویکزده بوادبسزلکلره مقابل نه یاپمق لازم کلورایسه صکره آکاده قرار ویریرز .

دیدیکندن احمد متین دخی قرائتده دوام ایلدی . فقط شوراسنی‌ده قید ایتملیدر که هر نه‌قدر احمد متینك متانتنه خلل کلمامش ایسه‌ده بالتصادف میدانه شویله بر بندقونلسی براز اول نه‌ئوفاری حقنده اوقومش بولندیغی مکتوب مفصله پك مناسب دوشدیکی ایچون قلباً ممنون دخی اولیور ایدی . بندك مابعدینی دخی اوقودی :

« ایشته نوع بشرك اك بختیاری اولان بواوچ رفیق الحالة هذه لیمانمزده بولنیورلر. عثمانلی جنتلمنك الف لیل حکایه‌سنده تصویر اولنان خزینه‌لره مالك اولدیغی ویاخود الکساندر دومانك قونت دومونته قریستوسنه ثانی ایدوکی روایت ایدلدیکندن نه‌ئوفارینك بویله برزنکینه تقربی ایچون ذهنلره درلو درلو سببلر ورود ایده‌بیلور ایسه‌ده قادین دخی احمد متین بکدن دها

زوكورت المديغى ايچون بوخاطرلره محل
يوقدر. اولسه اولسه هرحالده برقوجه‌لق
عنوانى طاشيان نيقولسو زوكورتى ايچون
نه‌ئوفارى واحمدمتينك ثروت وسامانلرى
برمطمح نظر اوله‌بيلور »

آرتق نيقولسوده دهازياده استماعه مجال
قالمدى. همان يرندن فرلايوب :

— خير خير! بن بوكا دشمن ايشى
ديه‌مم. بومطلقا بزه اك يقين اولان بردوستك
ايشيدر.

ديه اويله بر طورانش طوراندى كه
احمد متينك بوغازينه صاريله‌جق ظن
اولندى. نه‌ئوفارى ايسه كيتدكجه آرتان
حيرتندن طولايى نه‌ديه‌جكنى بيله‌ميه‌رك :

— صاقين بزم قپودان يوحنا بدلاسى
بوهذيانلرك منبعى اولمسون ؟

ديدى ايسه‌ده نيقولسو بوكا احتمال
ويره‌ميه‌رك:

— هم بزم بوراده مسيناده نه ايشمز وار
ايدى؟ قره‌يه نه‌دن چيقدق ؟ بويولده اعلان
رذالت ايتمك ايچونمى ؟

ديه بتون بومؤاخذه‌لرينى احمدمتينه
خطاب ايتمكه باشلايجه اودخى غزته‌يى
الدن براقوب ديدى‌كه :

— بوقدر تلاش ايتميكز موسيو!
بو يازيشلرك هپ ادبسزلك اولديغنه بكسه‌نك
شبهه‌سى يوقدر. بورايه ايتاليادير. يونان
غزته‌لرى برايتاليا غزته‌لرى ايكى! انلرهرشيئى
يازارلر. مقصدلرى دخى ميدانه بردوولو
ياخود محاكمه چيقسونده غزته‌لرينك
سوروملرى شهرتلرى آرتسون ديه‌در.

نيقولسو — فقط بومعلوماتى نره‌دن
آله‌بيلورلر ؟

احمد متين — واى اويله ايسه بوهذيانلر
طوغرى شيلرميدر ؟

نه‌ئوفارى — (تلاش ايله) خير!
اصلا! فقط ...

نيقولسو — بونلرى كنديلرينه كيم
تعليم ايده‌بيلور ؟

احمد متين — ايشته مطبوعات عموميه
نك متنوعه قسملرندن الدق ديبور.

نيقولسو — هيچ اويله شيى اولور
ايمش ؟

احمدمتين — بوسؤالدن مقصدكز
بويله شيلرك جهت امكانى اوكرنمك ايسه
سزه اخبار ايده‌يم كه مهارتلى برغزته محررى
هرشى ايچون تحقيقات مطلوبه‌يى اجرا
ايده‌جكى كبى بزم حقمزده دخى اجراى
تتبعاتله حقايق مطلوبه‌يى ميدانه چيقاره‌بيلور.

دوزمه قارى قوجه شاشقين شاشقين
كاه احمد متينه كاه برى برينه باقمغه باشلاديلر.
نه‌ئوفارينك وجداننه صورار ايسه‌كز
حقايق مطلوبه كاملاً ميدانه چيقمش بر
اكسيكى قالمش ايسه اوده بيچاره قلاغوزك

اعدامندن عبارت قالمشدر. احمدمتين ايسه بونلرك شاشقينلقلرندن طولايى زياده‌سيله مطمئن اوله‌رق مدعاسنى برقات دها ايضاح ايله‌ديديكه:

— سزك كبى كبار آدملر مطبوعاتى اوقومغه تنزل ايتمدكلرندن آنلر كنديسى حقنده نه لر يازلديغندن خبردار اوله‌مزلر. حالبوكه اوروپا غزته‌لرى (سپور) دينلن بيوك تنزهاتى ومعدن صولرنده ودكز بانيولرنده وموناقو وسانتا مارينو قمارخانه‌لرنده فلانلرده كچن احوالى حتى بعض خصوصى مسامره‌لرى بيله تفصيلاً يازارلر. برغزته‌يه درج اولنان شيلر بالآخره بيك غزته‌يه دها نقل اولنور. محررلر مياننده بعضلرى « قوللقسيونيست » اولورلرده بوكبى فقراتك الك كوزللرينى كسوب صاقلارلر. ايلروده انلردن بند مخصوصلر تياترو اويونلرى رومانلر چيقاررلر. هله بعض مشاهيره عائد اولان فقره‌لر غزته‌لره يازلدقجه آنلرك مقطوعاتنى عادتا « دوسيه » اصولنجه برر ظرف درونده جمع ايدرلر.

اوقوديغمز بندك روش افاده‌سنه نظراً سزك وحتى بنم ده حالم ايچنه بردوسيه تشكيل ايتمش كبى اكلارم.

نه‌ئوفارى تأثرندن خفقان درجه‌لرينه كلمش اولديغى حالده:

— كوزل سويليورسكز افندم انابن ده اوديديككز متنوعه‌لردن برچوغنى اوقومشم آنلر بويله اسم تصريحيله صورت بى ادبانه‌ده يازمزلر. ادب دائره‌سنده يازدقلرى حالده بيله بعضاً اسملرك يالكز ايلك حرفلرينى ايراديله اكتفا ايدرلر.

ديديكندن احمدمتين نه‌ئوفارى‌يى تصديق ايله برابر ديديكه:

— اوت مادام اماعرض وادبى اولان غزته‌لر بوديديككز صورتده يايارلر. فرانسه‌ده بيله « سقاندالجى » دينلن رذيلانه غزته‌لر يوقميدر ؟ ايتاليا‌ده ايسه اونوع مطبوعات رذيله دها سربست دها ملوثدرلر. حقلرنده بويله شيلرى يازدقلرى آدملر آنلرى محاكمه وياخود دووللويه چكه‌جك اولورلر ايسه اومنازعه‌لرك دوام ايلديكى كونلر غزته‌لر بش التى قات زياده صاتيله‌جغندن بنه ذكر اولنان ادبسزلرى مستفيد ايتمش اولورلر.

نيقولسو — بونلر هپ تأويلات غير مقبوله‌دن اعتذارات واهيه‌دن عبارتدرلر موسيو . . .

احمدمتين نيقولسونك كيتدكجه آرتقده بولنان حدتى عادتا طوغريدن طوغرى‌يه آچيقدن آچيغه كنديسنه توجه ايلديكنى كورنجه اوده بالطبع حدتلنمكه باشلادى ديديكه:

— واى شو هذيانلردن طولايى بنمى مسئولم كه بو عتاب آميز خطابلريكزه بن مخاطب اوليورم ؟

صدالرك كيتدكجه يوكسلمسندن خوفى آرتان نه‌ئوفارى ايكى اركككك آره‌سنه كيردى وايكى اللريله بونلره يكديكرندن تباعد اشارتنى ويره‌رك بالخاصه احمد متينى تسكين ايچون :

— استغفرالله سنيور !...

ديه برشيلر سويله‌مكه وعذرلر ديله‌مكه چالشدى ايسه‌ده پك‌ده بجره مدى . ذاتاً نيقولاسو ميدان براقيورمى‌كه ؟ شارلاتان حريف اولكيدن زياده جرأتلى طورانه‌رق ديدى كه :

— بوهذيانلرك فاعلى سز اولديغكزى اثبات ايده بيلور ايسه‌كز كنديكزى مؤاخذه‌دن قورتارمش اولور سكزده اوزمان ايش يالكز غزته‌جى‌يه قالمش اولور .

آرتق ايش احمد متينك‌ده تحملى درجه‌سنك خارجنه چيقمش ايسه‌ده آنلر مسافر كنديسى صاحب‌خانه اولديغندن اعتدال دمنى محافظه‌يه مجبوريت حس ايليور ايدى . مع‌هذا رنكى صاپ صارى كسيلمش اولديغى حالده ديدى كه :

— واى سز بوهذيانلره صحيح ايشلر-جه‌سنه اهميت ويريورسكز ها ؟

نيقولاسو — واى هيچمى اهميت ويرماملى ؟ ناموسدن غيرتدن‌ده تجردمى ايتملى ؟ حريف بزم قارى قوجه اولديغمزى برر سرسرى اولديغمزى اعلان ايلسون ده بز سكوتمى ايده‌لم ؟

احمد متين — چوق شى !

نيقولاسو — ايشك دهشتنى كيتدكجه آرتديريورسكز بونده استغرابه محل وارمى موسيو !

سوزلرك بويله كيتدكجه ديكلشمسى كمى ايچنده بويله منازعه نوعندن مصاحبته آلشمدقلرى ايچون هركسى قاره‌قاپورتوسنه قدر جلب ايلدى . حتى عمر قپودان اشاغى‌يه صالونه قدر بيله انمشيدى . نيقولاسو ايسه بسبتون كوپورديكندن :

— شودقيقه‌دن صكره تامسئله‌يى حل ايدنجه‌يه قدر بوكيده مسافرلككز شرفندن استعفايه مجبورم . آديو موسيو ! قالق نه‌ئوفارى !

ديه نه‌ئوفارى يى قولندن طوتمغه طوراندى ايسه‌ده اوبوصه‌ده آشفته اوقاتل غدار خفقانندن بوغيله بوغيله :

— نيقولاسو ! اه عشقنه !

ديه كنديني قورتارمغه چاليشيور ايدى . فى الواقع قورتيلوب عمر قپودانك يانه التجا ايلدكدن صكره :

— جانم بزى بورادن قوغان وارمى ؟ احمد متين بك حقدن انصافدن آيرلمز برآدمدر .

دعسى اوزرينه نيقولاسو قادينك اوزرينه وارده‌مه‌رق :

— يا ! اويله‌ايسه بتون تخمينلرم ظنلرم طوغرى ايشلر .

دیه نه‌ئوفارینك یوزینه اویله برباقش باقدی که مقصدی دوزمه زوجه‌سنی احمد متین ایله اتهام ایلك اولدیغی اکلاشلدی. نه‌ئوفاری بوحالدن دخی متأثر اوله‌رق دفع اسناد ایچون بعض شیلر سویله‌مکه قالقشدی ایسه‌ده حریف :

— شودقیقه‌دن صکره بن بورالرده طوره‌مم .

دیه برطور تهورایله اویله برطورانش طوراندی که طوغریجه نردباندن چیقوب کیده‌جك ظن اولندی ایسه‌ده بالعکس صالونك برطرفنده یغیلی اولان اشیایی قاریشدیرمغه باشلادی . بواشیامیاننده اوفارق برال صندیغنی چیقدی . نیقولسو آنی قولتوغی آلتنه آلوب آنکله برابر نردباندن چیقمغه طورانمش ایدی .

بوصندق قورقوده نه‌ئوفاری‌یه اقتضا ایدن شیلر مبایعه ایدلدیکی ضره‌ده نیقولسو ایچون دخی مبایعه ایدیلن چاشور وچوراب وبیون باغی والدیون کبی شیلری وضع ایتمك ایچون آلنمش ایدی . نیقولسونك بوحرکت غضوبانه‌سی بالطبع نه‌ئوفاری‌یه خوش کورنمدیکندن :

— جانم بورذالتلرارقداشلغه‌صیغارمی؟

دیه حریفی منعه قالقشدی نیقولسونك قولتوغی التنده بولنان صندیغك قولبلرینه کندیسی دخی ال آته‌رق چکمکه باشلادی.

حریف چکر قاری چکر ! برده قولبلر قوپه‌رق ونه‌ئوفاری صندیغك جسمنه ال آته‌رق «پات !....» دیه صندق یره دوشمزمی ؟ هم‌ده ایجه اغر بر جسمك صورت سقوطیله‌که دوشر دوشمز مینی‌مینی کلیدی بوزیله‌رق قوجه‌مان برجلد کتابك آچیلی ویرمسی کبی صندق دخی آچیلی ویردی .

امان یارب ! بونه حال ؟!... صندق ایچنده نه مندل وار نه چوراب وار نه چاشور ! بالعکس ایریلی اوفاقلی برچوق محفظه‌لراورته‌لغه‌طاغیلی‌ویردیلر. بونلرکده برطاقمی اچیله‌رق درونلرندن یوزوك کوپه بیله‌زیك کردنلك کبی شیلر شورایه بورایه‌صاچلدیلر. بناءً علیه نه‌ئوفاری چیلدیرمشجه‌سنه برحرکتله :

— وای المالسلرم !....

دیه اشیای مذکوره اوستنه قپانی ویردی. نیقولسو ایسه :

— وای جانه یاندیغم ایشته شمدی بیتدم !...

دیه کرچکدن چیلدیرمش طورمتهورا نه‌سیله نردبانه طوغری هجوم ایتدی. ارتق ایش بو حالی کورنلری حیرتده براقه‌جق برصورت کسب ایلدی. غرابت یالکز بوندنده عبارت قالمدی . نه‌ئوفاری حریفك اتکنه صاریله‌رق :

— واى بره خرسز! يانغين كيجه‌سى قضايه اوغرادى ديديككك اشيابى سن چالمش ايدك ها؟

ديه حريفى اولانجه قوتيله چكيور. نيقولسو ايسه:

— خرسزلغى قبول ايتمم!

ديه حالا قاچوب قورتلمغه چاليشيور. بوحاللر بوحركتلر بو سوزلر شو ايكى شخصك آره‌سنده‌كى مناسبتى وضوح لازمه‌سيله ميدانه قويديغندن احمد متين ايشك ايچنده‌كى حقايقى دها زياده‌سنه‌لزوم واحتياج قالميه‌جق صورتده اكلادى. همان اوراده حاضر بولنان عمر قپودانه:

— طوت شو حريفى كوتور جامه حبس ايت!

امرينى ويردى‌كه ذاتاً حاجى چاوش فلان‌دخى‌قاپورتواغزنده مجتمع بولندقلرندن بوامرك اجراسى‌اصلا تأخر ايتمديكنى‌تفصيله حاجت بيله يوقدر.

***

احمد متين كبى غايت تربيه‌لى غايت نازك غايت حليم برذاتك برمحترم مسافرى بويله حبس ايتديرمك درجه‌سنده بر معامله‌ٔ شديده‌يه مجبوريتى قطعا منتظر اوله‌ميه‌جغى جهتله بومعامله كمى خلقنجه پك زياده موجب حيرت اولدى. هركس بوكا نه معنا ويره بيله‌جكنى بيله‌ميه‌رك شاشيردى قالدى. فقط مجوهراتك بويله اورته يره صاچيلى‌ويرمسى بوايشك‌ايچنده‌كى حقايقى احمد متينه اكلاتديغى كبى حكايه‌مزك مقدماتنى خاطرلرنده طوتان قارئلرمزه‌ده البته اكلاتمشدر.

مع هذا بز ينه اخطارايده‌لم‌كه‌والسقو واپورى يانديغى كيجه نيقولسونك محافظه ايتمسى ايچون نه‌ٔوفاريتك مرقومه توصيه وتسليم ايلديكى ايكى يوزبيك فرانقلق قدر نقود ومجوهراتى حاوى اولان خزينه چانطه‌سى نه يانغينده يانمش ونه‌ده دكزه دوشمش ايدى. نيقولسونك يد طمع وكتما. نده قالوب اوقارغاشه‌لق آره‌سنده ملكة. البحره قدر كتوره‌رك بركيجه شوصالونك صدرى كوشه‌سنده وفقط برپالطو التنده ستر ايلدكدن صكره ينه او پالطويه صاريلى اولديغى‌حالده قابينويه دخى كيدرك اوراده نيقولسو آنى نه‌ٔوفارينك نظر مشاهده واطلاعندن بالكليه كيزله‌يى ويرمشيدى. حريفك بوخرسزلقده‌كى حسابى‌ده اكلاشليه‌جق برشيميدر؟ اوزمانه قدر ايتدكلرى غوغالر اوزرينه بركون اولوب‌ده بوقادندن آيريلور ايسه الده بر ثروت بولنمسنه احتياج كورن نيقولسو ايچون بوندن اعلا فرصت اوله‌ميه‌جغى دركاردر.

هله والسيقونك احتراقندن يعنى

نه‌ئوفارينك ملكة‌البحره انتقالندن صكره كندى اهميتنك كوندن كونه آزالديغنى كورن نيقولسو شوخرسزلغنى عين حكمت صايغه باشلامشيدى. شايد نه‌ئوفارى كنديسنى طرد ايتميه‌جك بيله اولسه بويله برحال ذلتده بولنمقدن ايسه شو ايكى يوز بيك فرانغى حاملاً كنديسنه صاوشوب كيتمكه‌ده قرار ويرمش ايدى.

ايشته بو حسابه مبنى بو كون شو مسينا غزته‌سنك يازمش اولديغى بند نيقولسو ايچون بر كوزل وسيله اولمش ايدى. بو وسيله بولنميه‌جق بيله اولسه بورادن اوته‌يه بولجيلقده دوام ايتمكه حريفك پك‌ده نيتى يوق ايدى. مسينا پك چوق واپورلر اوغراغى بر ير اولوب مسافرى ماريتيم واپورلرى مارسيليايه كيتمك ايچون دائما بورايه اوغرادقلرندن بر واپوره آتلاديغى كبى صوواوغى مارسيلياده آلمق نه‌قدر قولايدر؟ بناءً عليه شو ميدانده بولنان صنديغه نقود ومجوهراتى يراشديروب بونلرك اصل موضوع اولدقلرى چانطه‌يى دكزه آتمسى برقاچ كون اول كوريلوب بتورلمش برايشدركه ايشته نيقولسونك جان صيقندى‌سيله كتاب مطالعه‌سنه قويولمسى دخى بو تصميم ايچون وقوعه كلمشيدى. حتى بو كونه كلنجه‌يه‌قدر مذكور صندق هپ كندى قابينوسنده ايكن آنى بو اقشام صالونه كتورمسى دخى يارين بورادن حركت ايديله‌جكى اثناده رسم وداعى بالاجرا قولتوقلايوب كوتورى ويرمسى ايچون ايدى.

ذاتاً بو صورتله تداركاتنى كورمش اولان نيقولسو احمد متينك قرائت ايلديكى بندى استماع ايدر ايكن خاطرينه دها بعض شيلر خطور ايلديكى ايچون غضب وتهورك او درجه‌سنى جدى اوله‌رق دكل التزامى اوله‌رق كوسترمشدر. كرك كنديسنك وكرك نه‌ئوفارينك رذالتلرى ميدانه چيقنجه احمد متينك بالآخره نه‌ئوفارى‌يى‌ده طرد ايده‌جكى حسابنده بولنمشدر. يالكز حسابنك بو جهتى ياكاش چيقمشدر.

نيقولسو جامه‌حبس ايدلدكدن صكره نه‌ئوفارى احمد متينك اياقلرينه قپانورجه‌سنه متواضعانه ومتذللانه بر ره‌وه‌رانس ايله:

— بيوك آدم اولديغكزى هرحالكزدن طانيدم. اوخصوصده هيچ شبهه‌م يوقدر. فقط اصل بيوكلككزى شو وقعهٔ مؤسفه‌ده كوسترمكزى رجا ايدرم. مروت بيوركزده بنى سويلتمكسزين نه عليهمده نه لهمده هيچ بر حكم ويرميكز.

ديه‌رك احمد متيندن كمال ملايمتله صبر وسكون جوابنى النجه نه‌ئوفارى شو غزته بندينك كندى فضايحى حقنده حاوى

اولديغى معلوماتك صحت كاملەسنى اعترافه باشلادى . بو اعتراف راستكويانه احمد متينى زيادەسيله مسترغ ايلدى .

واقعا قادينك بو اعترافاتى كندى كنديسنى اتهام صورتنده دكل ايسەده اوقدر طوغريلغى‌ده بويله برقادينەدن بكلەمك ممكن اولەبيلورمى ؟ كندى قوجەسنه وبالخاصه قزى روزايه پك محب برقادين اولديغى وفقط قوجەسى اختيار اولمق ومشربجه كنديسنه متناسب ومتوافق بولنمامق حسبيله فى الواقع ايچجه عشوه بازلقلره كيرشديكنى وپارس صالونلرنده انظار استغرابه دوچار اولديغى فلانى كنجلك وقادينلق حسبيله عذر خواهانه برصورتده بعدالحكايه فقط قوجەسندن آيريلوب بودكز سياحتنى اختياره قدر كوزه الديرديغى چوجقلقلر محضا نيقولسونك اغفالاتيله ميدانه كلديكنى سويلدى . حتى بو خبيثك سفيهلكنى قمار بازلغنى وسائر كونا كون قباحتنى دخى درميان ايله ايشته الك صكره ايكى يوزبيك فرانقلق چانطه‌يى ايچنه اويناتمسى دخى كنديسندن كورديكى بونجه ايلكاره مقابل نه‌عمان بركفران نعمت صايلەجغنى‌ده احمد متينك نظر انصافنه عرض وحواله ايلدى .

احمد متين ايتاليان قلاغوزينك اعدامى مسئلەسنى بيلسه ايدى نه‌نوفارينك بو اعترافاتنى بلكه‌ده تماميله شايان قبول عذرلردن اولەرق تلقى ايلمز ايدى . فقط كندى نظرنده نه‌نوفارى هنوز برمدهش جانى اولميوب غايتى هواوهوسنه مغلوب وآشفته حال برسفيل اولديغندن اعترافات مذكورەيى عادتا رحيمانه برحال ايله تلقى ايليوز ايدى .

نه‌نوفارى ايله احمد متين بويولده سويلشورلر ايكن كوكورته اوزرنده كمى خلقنك دخى شو حادثهٔ غريبه اوزرينه صوكى كلمز نتيجهٔ حكمى اكلاشلمز بركفت وكويه قويولمش اولدقلرى محتاج بيان دكلدر . بوهرج ومرج احوال آرەسنده برده قاتارينا كمال تلاش ايله صالونه كلەرك :

— سنيور ! دون صالونى وقابينوكزى براشديرر ايكن كندى طولابكزك كليدينى قيرلمش كوردم . قورقدن شمدى‌يه قدر سسمى چيقارەمدم ايسەده اورته‌يه بويله عجيب برحال چيقنجه ايشته خبر ويرمكه مجبور اولدم كه بركرەده كندى طولابكزى يوقلايەسكز ديه !

سوزلرينى غايت خائفانه برحال ايله درميان ايتمسونمى ؟ احمد متين همان قابينوسنه قوشوب طولابنى قيرلمش والتمش يتمش بيك فرانق قدر نقودك اورادن آشورلمش اولديغنى كوردى . نقود مذكوره صالونده آچيلان صندق درونده بولنمديغندن احمد متين نيقولسونى استنطاقدن اول بركره كمينك آرانمسنى امر ايلدى . اوليه‌يا ! بوقدر

مجوهرات هنوز طیشاری‌یه آشورلمامش اولدیغنه کوره پاره دخی البته کمی ایچنده اوله‌جقدر. اوفاجق برتکنه ایچنده اولان شی دخی نره‌ده ایسه مطلقا بولنه‌جقدر.

اوت بو پاره‌لر دخی پك قولای بولندی. همده نه‌ئوفاری ونیقولسونك یاتدقلری قابینوده! نیقولسونك شیلته‌سی التنده بولندی. آکلاشلدی که خبیث صالوندن صندیغی یاقالایوب چیقدقدن صکره قابینوسنده اوغرایوب اورادن پاره‌لری دخی آله‌رق اوصورتله قره‌یه کیده‌جك ایمش.

ایش بو درجه‌یی بولدقدن صکره احمد متین هرکسك تلاشنی منع ایده‌جك برطور آمرانه ایله طورانه‌رق نه‌ئوفاری‌یه دخی:

— سز مستریح اولکز مادام! خلجانکزی تسکین ایدکز. کیده‌یم اولا اوبدبخت بیچاره‌یی کوندره‌یم.

دیه نردباندن یوقاری‌یه چیقمغه باشلایجه نه‌ئوفاری دیزچوکوب احمدك الندن طوته‌رق:

— امان سنیور مرحمت ایدکز! حبسه کوندرمیکز.

دیه یالوارمغه باشلادی واحمد متین:

— خیر افندم خیر! بندن اوقدر مرحمتسزلکی اومارمیسکز؟

دیه نه‌ئوفاری‌یی تکرار تأمین ایدرك جامه قدر واردی ومحجوبیت واقعه‌سندن طولایی کلنلرك یوزینه باقه‌میه‌جق برحالده بولنان نیقولسویه برپاکت بانق قائمه‌سی اوزاتوب.

— شونلر ایکی بیك بشیوز فرانقدر موسیو! جنایت واقعه‌کز اوزرینه بیزی پولیسه تسلیم ایتمك یولی دخی وار ایکن بزدن امین اوله‌رق شو پاره‌لری آلوب جانکزك ایستدیکی یره کیتمك ایچون بوآنده سفینه‌مزدن چیقمکزی رجا ایدرم.

دیدی. نیقولسو اوتانقسزین قائمه‌لره ال اوزاتمقله برابر:

— یا نه‌ئوفاری؟ اوبیچاره...

دیه برسوزه باشلامق ایستدی ایسه‌ده احمد متین:

— آنی‌ده قاله آلمیه‌جقسکز؟ آرتق برکلمه بیله سویلمکزه مساعده یوقدر.

دیه حریفی نردباندن یوقاری‌یه چیقارتوب کمی اطرافلرنده نادر اولمیان کرا صنداللرندن برینه ارکاب ایلدی. ومتعاقباً صالونه کلدی که واسیلیکی وقاتارینایه یرلره دوکیلن الماسلرینی وپاره‌لرینی طوپلاتمقده بولنان نه‌ئوفاری‌یی کرچکدن پك مأیوس پك خلجانلی برحالده بولدیغندن:

— بن سزه دفع خلجان ایتمکزی مستریح اولمکزی رجا ایتمش ایدم. نیچون بورجامی قبول ایتمدیکز؟ ممنون اولکز تشکر ایدکز که هر درلو جنایته مستعد اولان بوتهلکه‌لی حریفدن اوجوزجه وقولایجه قورتلدیکز. واقع اولان

رذالتلردن سز اصلا مسئول ومتهم دكلسكز. قادين قسمى ايچون هيچ برزمان هيچ برايشدن طولايى مسئوليت ترتب ايده‌من . هانكى اركككلرك تحت اداره‌سنده بولنيورلر ايسه هرمسئوليت اوار كككلره راجعدر .

يوللو برچوق سوزلر ايله رفيقه‌سنى تسكينه بذل همت وصرف عنايت ايتمكه باشلادى .

واقعا نه‌ئوفارى كنديسنك‌ده نصل ايپلره ساطورلره مستحق برجانى اولديغنى خاطرندن چيقارميور ايسه‌ده احمد متينك بوتسليت آميز سوزلرى اوزرينه ايچه اميدلره دوشدى . زيرا قوجه فاضل اوكوزل سوزلره شونلرى‌ده علاوه ايدرك ديمش ايدى‌كه :

— سزى بحق تأمين ايچون شونى‌ده سويله‌يم‌كه بوحادثهٔ مؤلمه سزكله رفاقتدن بنى نادم ايدوب جايدير مامشدر . رفاقتده ينه دوامى آرزو بيوره‌جق اولور ايسه‌كز بنى ينه بختيار ايتمش اولورسكز . يوق سز دخى بزدن مفارقتله ملكة البحرى ترك ايتمك جهتنى ترجيح ايلر ايسه‌كز هرحالده اراده الكزده‌در . اوحالده دخى بيلمش اولمليسكزكه مفارقتكز نيقولسونك اندفاعنه قطعا بكزه‌من . بوندن صكره دخى بنى كنديكزه دائما محب صادق عدايده‌بيلورسكز . هرنه خدمتكز اولورسه ايفاسنه جان ايله باش ايله حاضرم .

ايشته نه‌ئوفارى‌يى تماميله تطمين ايدن شى اصل بوسوزلر اولدى . بويله تأثر زمانلرنده ايچمك اعتيادنده بولنديغى برقاچ قدح قونياغى شمدى دخى ايچه‌رك دمنك جريانى تسريع ووجودينك قوهٔ فاعليه‌سنى تحريك ايدرك سكون طبيعى حالنه همان تقرب ايلدى . انسان دينلن مخلوق غريبك وآنك دخى قادين دينلن نوع اغربنك عجايب حالنى شونكله دخى دوشونمليدركه بوآنده نه‌ئوفارى‌يى مطمئن ايليان احوال ميانده : «احمد متينك شمدى‌يه قدر بكا تقرب ايتميوب استغنا وتوحش كوسترمسى احتمال كه بنى نيقولسونك زوجهٔ مشروعه‌سى ظن ايتمسندن ناشى ايدى . شمدى نيقولسو مندفع اولديغندن مطلقا بكا تقرب ايچون بوراده قالملغمه آرزو كوستريور » خلياسى دخى موجود ايدى . آه بشريت آه ! نه‌عقللر ايرمز براعجوبه‌سك !

بوحاللر كذار ايدنجه‌يه واورته‌لق طوپلانجه‌يه قدر كيجه دخى حلول ايدرك وعشا زمانى كچمكه بيله باشلايه‌رق يالكز ايكى ارقداش سفره‌يه اوتورديلر ايسه‌ده سوزك طوغريسى ايكيسى‌ده طعام ايچون اشتها بوله‌مديلر . ايرتسى صباح ايركندن يوله چيقلمسى ايچون عمر قپودانه تعليمات لازمه‌يى ويره‌رك همان قاره‌لرينه چكلديلر . لكن نه‌ئوفارى :

— سنیور بو وقوعات اوزرینه قاره‌ده یالکز یاته‌میه‌جغم . مساعده بیورکزده بو اقشام قاتارینا او ادبسزك یتاغنده یاته‌رق بکا رفاقت ایلسون .

رجاسنده بولندیغندن احمدمتین ارقداشنك بو رجاسنی‌ده قبول ایتمکله قاتارینا دخی نه‌ئوفارینك قابینوسنه کیدوب کیجه‌یی اوراده کچوردی .

* * *

« کچوردی »می ؟ هیچ بو کیجه اویله قولای قولای کچه‌جك کیجه‌لردنمیدر ؟

ایکی قابینه ارهسنده یالکز بر بولمه بولندیغندن برطرفده سویلنان سوزلرك دیکرطرفدن ایشیدیله بیله‌جکلری درکار ایدی . بناءً علیه ایکی جانی بادیٔ امرده یتاقلرینه کیره‌رك برخیلی زمان یووارلاندقدن صکره احمدمتینك قابینوسندن کلن خورولتیلر افندینك اویقویه طالدیغنی اخبار ایتمسی اوزرینه قالقدیلر . فقط ینه قابینو ایچنده قونوشه‌میه‌رق آنك طیشاریسنده‌کی خلایه قدر واردیلرده اوراده بیله غایت آهسته‌سس ایله حسبحاله باشلادیلر . نه‌ئوفارینك ایلك سؤالی :

— قز او احمدمتینك طولابی قیرلمسی قومدیاسی نصل اولدی ؟

قضیه‌سی اولوب قاتارینا :

— امان مادام هیچ صورمیکز . آزقالدی قورقدن چیلدیری‌ویره‌جك‌ایدم . آزقالدی قلاغوز ایشنی‌ده میدانه چیقاری ویره‌جك ایدم .

مقدمه‌سیله بوقومدیایی‌ده اکلاتمغه باشلادی . دیدی‌که :

سزك فنار بورننه کیتدیککزکون واسیلیکی‌یه افترا آتمق ایچون ویردیکمز قرار اوزرینه بن‌دخی افندینك طولابنی قیروب ایچنده‌کی پاره‌لری المش ایدم . صکره عقلمه کلدی‌که قرارمز واسیلیکی‌یه افندینك پاره‌سنی چالدیرمق اولمیوب سزك پاره‌کزی چالدیرمقدر . بناءً علیه برکره سزه طانشمقسزین پاره‌لری واسیلیکینك صندیغنه طولابنه فلانه قویمامش ایدم .

نه‌ئوفاری خاطرینه یکیدن برشی کلمش کبی برطورله !

— های احمق های .

دیدی ایسه‌ده قاتارینا بوملاحظه‌یه اهمیت ویرمیه‌رك سوزینه دوام ایلدی . دیدی‌که :

— برده نیقولسو مسئله‌سی میدانه چیقی ویرنجه خوف وهراس بنی بالکلیه استیلا ایلدی . « شمدی نه یاپملی » دیه دوشوندم . حاضر اورته یرده بر خرسز وار ایکن بوقباحتی‌ده آنك اوزرینه یوکلتمکی تعقل ایتدم . ایی ایتدممی مادام ؟

— هیچ ده ایی ایتمدك . پك فنا ایتمشسك .

عادتا حیوانلق ایتمشسك . بویله بر فرصت بردها المزه بکچرمی ؟ عقللی طورانعش اولسه ایدك شو آنده واسیلیکی ایشی دخی بتمش اوله‌رق هر شی بزم المزده قالمش اولور ایدی .

— امان مادام نصل ؟

— نصل اوله‌جق پاره‌لری واسیلیکینك اشیاسی ایچنه قویار ایدك . ارانلدیغی زمان اوراده ظهور ایدر ایدی . واسیلیکی دخی نیقولسو ایله متفق ومشترك اوله‌رق بولدقلرینی قاپوب برابر قاچغه قرار ویرمشلر دیه محو اولور کیدر ایدی .

— صحیح مادام صحیح ! بن کندیمی پك عقللی قاری صانور ایدم اما مکر کرچکدن حیوان ایمشم . مکر سز کرچکدن عقللی بر قادین ایمشسکز . عقلکزه حیران اولدم مادام !

خیر خیر ! نه قاتارینا احمق نه نه‌ئوفاری عاقلدر . ایکیسی ده غافلدن بشقه بر شی دکلدر . تدبیرلری نه قدر یولنده اولسه واسیلیکی کبی بر معصومك معصومیتی غیرت الهیه‌یی تحریك ایدرك مطلقا تدبیرلری موافق تقدیر اولمیه‌جقدر . ایشته حق سبحانه وتعالی عدالت ازلیه‌سندن بر قسمنی میدانه قویه‌جق ایچون بوکون دها صباحدن یوله چیقیله‌جق ایکن نه ئوفاری یه تأخیر ایتدیروب معهود غزته‌یی دخی اکا آلدیرته‌رق کتورتمشدر . بر نظر حکمت وفکر عبرتله دوشونه‌جك اولسه‌ق بو مثللو آثار غیرت الهیه‌یی پك چوق شیلرده کوروب کندی کندیمزی ارشاد ایده بیلور ایسه‌ك ده حیفا که دائما غفلتمز مانع اولورده کوره‌میز .

نه‌ئوفاری غائب اولان فرصتدن طولایی پك زیاده متأسف اوله‌رق قاتارینایی تکدیر ایدر ایسه ده شریك جنایتی بالکلیه مأیوس ایتمکی ده پولتیقه‌سنه موافق بولمدیغندن :

— نه ایسه بو فرصتی غائب ایلدك . مع هذا بوندن صکره ینه بر قولاینه باقارز . یکیدن بر ترتیب قورارز . بر کره شو قورطنه کچسون ده .

دیمش وقاتارینانك :

— وای سزده بورادن کیتمیه‌جکسکز اوبله‌می مادام ؟

سؤالی اوزرینه :

— نره یه کیده‌جك ایمشم ؟ اوخرسز حریفك آرقه‌سندنمی ؟ قورتلدیغمه بیك تشکرلر ایدییورم . بن کیده‌یم قاتارینا کیده‌یم . سنکله دها چوق ارقداشلق ایده‌جکز .

دینجه قاتارینا زیاده‌سیله ممنون اولمشیدی . بو ممنونیتنی اعتراف دخی ایلدی . دیدی که :

— ایشته بوکا چوق سوینیدم مادام ! اینانکزکه اکر سز دخی بورادن کیتمکه قیام ایتمش اولسه ایدیکز بن ده بوراده بر کون بیله طورمز ایدم . سز نره یه بن ده اورایه .

— بکا اولان ارتباط ومحبتکز بو درجه‌لره قدر واردی ها ؟

— هیچ شبهه ایتمیکز مادام ! سزك کبی کرم صاحبی بر انسانه ....

هم نه ده اولسه‌کز سزه بر خدمتجی لازم دکلمی ؟

— اویله یا سزك کبی بر صادق قادین اولمسی البته مرجحدر .

واقعا قاتارینانك صدق ارتباطنه نه‌ئوفاری دخی شبهه ایتمیور ایدی . شوقدر که شیشمان قارینك مربوطیتی کندی شخصنه اولمیوب پاره‌لرینه هدیه‌لرینه اولدیغنی‌ده نظر وقوفدن اوزاق طوتمیور ایدی . نه‌حاجت ایشته بونی قاتارینا دخی سویلدی‌یا ! نه‌ئوفاری قدر کرم صاحبی بر قادینه قاتارینا قدر حریص ثروت برقادین ساقز کبی صارلمزده نه‌یاپار ؟

بوایکی جانی ومفسد ایشك بوندن صکره‌سی ایچون کندیلرینه مدار سلامت اولمق اوزره برزمانه قدر واسیلیکی علیهنده هیچ بر تشبثده بولنمامغه قرار ویردیلر . حتی نه‌ئوفاری دیدی که :

— اوت هیچ عجله‌مز یوقدر . براقه‌لم آره‌دن برچوق زمان کچسون . احتمال که نیقولسو مندفع اولدقدن صکره افندی ایله مقصودیمه نائل اولورم‌ده واسیلیکی باش بیاغی بربسیله‌مه قز منزله‌سنه اینه‌رك کیفم ایستدیکی آنده طرد وتبعید دخی ایدرم . برکره افندینك متره‌سی اولدیغم حالده بر خدمتجی تبدیلی نه‌قدر اهمیت کوتورر ؟

— اویله‌یا اویله‌یا ! اوزمان یالکز افندینك دکل کمینك دخی صاحبه‌سی اولورسکز .

— برچوق زمان کچسون دیدم . اوت کچسون ! زیرا برآره‌لق افندی « بن اوجانی‌یی کوندره‌یم » دیه حرینك محبوس اولدیغی جامه طوغری کیدر ایکن حکومته کوندره‌جك صانمش ایدم‌ده عقلم باشمدن کیتمش ایدی . چونکه حرینی حکومته کوندرر ایسه استنطاقدن استنطاقه هر درلو اسرار میدانه چیقه‌بیلور ایدی . احتمال که قلاغوز ماده‌سی بیله !

— اویله‌یا مادام اویله‌یا ! الله کمسه‌نك یاقه‌سنی مستنطقلرك النه دوشورمسون . کنجلکمده تخطر ایدرم که رفیقه‌لرمدن بر قاچ قادین قارده غوغا چیقارمقدن عبارت برجنحه ایچون استنطاقه کیتدیلرده اوماده تحقیق اولنور ایکن هیچ ده اوماده‌یه تعلقی اولمیان عظیم برخرسزلق ایشی میدانه چیقی ویردی که ایچنده برقاچ قان دخی اولدیغندن رفیقه‌لرمدن ایکی قادینك قفاسی کسلدی .

قاتارینانك شویله مختصراً ایتدیکی حکایه نه‌ئوفارینك طمارلرنده کی قانی بوز کبی طوکدیردی ایسه‌ده بولندقلری محلك قراکلق اولمسی حسبیله طورنده کی تغیری قاتارینا

كوره‌مدی . بشقه درلو دخی بر سررشته ویرمیه‌رك یالكز :

— سن براز قورقاقلغی براقورایسه‌ك هیچ بر تهلكه‌دن قورقومز قالمز . هایدی آرتق یتاقلرمزه كیره‌لم .

دیه بو حسبحاله ختام ویره‌رك یتاقلرینه كیردیلر . فقط كوزلرینه اویقو كیرمك قابل دكل . اوته طرفده وجدانی راحت اولان احمد متین خورول خورول اویومقده بولندیغی حالده كوكللری پك راحتسزلك مضطرب اولان بو ایكی قادین راحت ونعمت خوابه بر درلو نائل اوله‌میورلر . آره‌دن ساعتلر كچدی . حتی بو قاریده كوكرته اوزرنده آیاق پاطردیلری وزنجیر طاقردیلری پیدا اوله‌رق بونلر ملكةالبحرك قالقمق اوزره بولندیغنی وبناءً علیه صباحك تقرب ایلدیكنی افهام ایلدكلری حالده نه‌ئوفاری ایله قاتارینا كاه صاغ طرفلرندن صول طرفلرینه وكاه صوللرندن صاغلرینه دونه‌رك بر درلو اویویه‌میورلر ایدی .

براز دها صكره وینچ ماكنه‌سی غیریل غیریل ایشلیه‌رك تیمور آلندی . ینه بو ماكنه ایله رانده سرنی قالدیرلمغده باشلانه‌رق كرك آنك وكرك فیلوقلرك ثقالتلرندن شكایت ایدییورلر ایمش كبی مقاره‌لر دخی غیجر غیجر غیجردامقده وایكم ایكم ایكله‌مكده ایدیلر . كمی كاه سنجاق وكاه اسكله بورده‌لری اوزرینه صیق صیق یاصلانمغه باشلادیغندن تابوت كبی طاره‌جق یتاقلرنده بولنان نه‌ئوفاری ایله قاتارینا موازنه‌لرینی غائب ایتمامك ایچون وجودلرینی كمینك میل ایلدیكی طرفك عكسنه طوغری چویره‌رك تصحیح موازنه‌یه مجبور اولیورلر ایدی . بو حركتلرك صیق صیق وقوعی اكلاتیور ایدی كه مسینا لیمانی كوچك بر لیمان اولوب روزكار دخی موافق اولمامغله لیمان ایچنده اوفاق وقیصه اولطه‌لر اجرا اولنیور .

فی الواقع بو صباح هوا تام پویراز اولوب كونش طوغدقدن صكره شمسك یوكسلمسنه متناسباً روزكار دخی یوكسلوب شدتنی آرتدیردیغندن ملكةالبحر تافنار برونی دونجه‌یه قدر هپ اولطه ایتمكه مجبور ایدی . حالبوكه مسینا بوغازی ایچون پویراز روزكاری بزم استانبول بوغازی ایچون لدوس حكمنده‌در . یعنی آقینتلرك اغلبنه قارشو كلدیكندن وبوغازك ایسه الك طار یری اوچ بیك مترودن متجاوز اولمق درجه‌سنده كنیش بولندیغندن شو باد مخالف اوراده بیوجك دكزلر یاپار . ایمدی بر یاندن بو طالغه‌لرك ملكةالبحری زیاده‌جه صاللامسی ودیكر طرفدن مخالف روزكار ایله ایدیلن وولطه‌لرك تكنه‌یی هر زمانكیدن زیاده یارمسی یاتاقلرده یاتانلر ایچون راحت وحضور براقدیغندن قاتارینا ایله نه‌ئوفاری یوله چیقلد.

قدن صکره‌ده اویقویه نائل اوله‌مدیلر . بویله بیهوده ، وراحتسز اوله‌رق یاتمق ایله قالقوب یوقاری‌یه چیقمق جهتلرینك هانکیسنی ترجیحه قرار قطعی ویره‌میه‌رك متحیر بر حالده ایکن اوته‌کی قابینوده پیدا اولان پاطردیلر اوزرینه قاتازینا :

— افندی اویاندی . غالبا یوقاری‌یه چیقمق تدارکنده‌در .

دیمسیله نه‌ثوفاری دخی :

— اوت ! هایدی باری بزده قالقه‌لم .

دیدی . ایکی قادین بو کیجه اصلا کوزلرینی یومامش اولدقلری حالده قالقوب نه‌ثوفاری بلکه براز مدار راحت اولور دیه بر صوغوق صو بانیوسی یاپدی وبعده غایت کوزل بر توالت اجراسی ایچون ایجه زمان آیینه قارشوسنده چالیشه‌رق وقاتارینا دخی کندیسنه یاردیم ایلیه‌رك توالتنی ایتدی. یکی کبی اجرادن صکره کوکرته‌یه چیقدیکه احمد متینی دخی اوراده بر اشاغی بر یوقاری کزنمکده بوله‌رق سلاملاشدیلر .

* * *

قارئلرمز البت تخطر بیوررلرکه احمد متین نه‌ثوفاری ایله معارفه‌سنك مبادیسنده بوقادینی پك کوزك پك مکمل بولمقده ایدی . حقیقةً کوزل اولدیغنی بز دخی اعتراف وتسلیم ایلدك یا. هله کوزل نه‌ثوفاری توالتنه اهتمام ایلدیکی بعض کونلر بو حسنی بو جالی تزیینات صناعیه ایله بر قاتدها آرتار ایدی . ذاتاً توالت دخی زمینی کوزل اولان یوزلره یاراشور . یوقسه آلتی دوزکون اولمیان چهره‌یه نه‌قدر دوزکون ویرلسه ومتناسب اولمیان اندامه نه‌لر کیدیرلسه هیچ بر فائده‌سی اوله‌مز .

فقط استغراب ایدلسه استبعاد اولنمامليدرکه بو صباح نه‌ثوفاری هر زمانکیدن دها سوسلی اولدیغی حالده احمد متینك کوزلرینه اوقدر کوزل کورونمدی . واقعا :

— ماشاءاه ! ماشاءاه ! ایشته بو توالته هیچ دیه‌جك یوق . بزم حافظ شیرازی نامنده بر شاعرمز اولوب هرنه‌قدر « حاجت مشاطه نیست روی دلارام‌را » دیمش ایسه‌ده کوزللره توالت دخی پك کوزل یاراشیور .

دیه تحسینلری پك ایلرویه کوتورمش و نه‌ثوفاری‌یی دخی :

— ریا اولدیغنی بیلسه‌م ده بو درجه‌لرده مدح وستایشکزه مظهر اولمق نه‌بنی محظوظ وبختیار ایدر .

دیه تشکرلره مجبور ایلمش ایسه‌ده احمد متین بو قادینی هر حالده اولکی قدر جاذبه‌لی بوله‌میوب یالکز دونکی وقوعاتدن طولایی زیاده‌سیله منکسر ومحزون اولمقده معذوریتی مسلم اولان رفیقه‌سنی تلطیف وتسریر ایچون بو یولده‌کی مدایحی ایلرویه کوتورمشیدی .

بوصباح ندئوفاری‌یی اولکی قدر کوزل بولەمامسندەکی حکمتی احمد متین تماميله کشف ایده‌مدیی . وقوغانك کافه‌سنی یعنی قلاغوزك اعدامی مسئله‌سنه وواسیلیکی حقنده‌کی مقرراته وارنجه‌یه قدر هر جهتنی بیلیورکه او حکمته او حقیقته دخی واصل اولەبیلسون . مع هذا احمد متین دقتسز بر آدم دخی اولمدیغندن کندی کندیسنه :

— حقیقت شو قادین قسمنك بیوك حسنی جمالی یالکز عفتندن عصمتندن عبارتدر . بر قادین عفتسز اولدیغی حالده یوز درجه کوزل اولسه یالکز اون درجه کوزل اولان عفتلی قادین قدر جاذبه‌لی اوله‌میور . چونکه عفتسز اولان سفیله‌نك قیمتی ازالوب بهاسی اوجوزلایه‌رق هر دفت بهاشیلرکبی اودخی نظرلرده اعتبارسز قالیور . قادینلرکه کندیلرینی عالمك کوزل بولمسی ایچون هر کلفتی اختیار ایدرلر اصل کلفت عفتی اختیار ایتمش اولورلر ایسه عالم نظرنده حسن و بهالرینی حقیقةً آرتدیرمش اولورلر .

دیه ندئوفارینك هرزمان دها زیاده بولدیغی جمال وجاذبه‌سنی بوکون متناقص کورمسنه سبب اولمق اوزره کرك لوقانطه‌ده اوقودیغی مکتوبدن وکرك نیقولاسورذاتندن اکلادیغی ابتذالی قضیه‌سنی بولیور ایدی . حقیقت حالده هرشی بویله دکلیدر ؟ یالکز حسن وجمال دکل عقل علم شجاعت وسائره کبی فضائل دخی بویله‌در . بونلرك کافه‌سنك مقبولیتی انجق مشروعیتیله قائم ودائم اولوب یوقسه عقلی فضاحتده علمی قابزنلك مزورلك کبی جنایتلرده شجاعتی دخی حیدودلق خرسزلق کبی جنایاتده کوسترنلر ایچون بوعقل وعلم وشجاعت برقات دهاموجب نکبت ومنفعت اولورلر .

لکن ندئوفاریده کوز یلان چرکینلك احمد متینك بولدیغی حکمتدن دها بشقه شیلره مستند اولدیغنی قارئلرمز دها کوزل محاکمه ایده‌بیلورلر . بیچاره قلاغوزی دکزده بوغدیغی حالده توکلری بیله اورپرمامك وواسیلیکی کبی بر مظلومه‌نك اك اهونی ناموسنی برباد ایلمکدن عبارت اولان فلاکتنی حکم ایلدیکی حالده وجدانی راحتسز بیله اولمامق درجه‌سنده بر مرض روحانی‌یه مبتلا اولمش بولنان بوقادینك آنی جاذبه‌سی‌ده مطلقا تبدل ایده‌جکنی قارئلرمز جزئی تأمل ایله حکم ایدرلر . ز یرابیلورلرکه کوزللك دنیان شی بشقه‌در جاذبه یعنی سوعیلك ینه بشقه ! کوزللك صنایع نفیسه‌یه عائد برکیفیت ظاهریه ومادیه‌در . جاذبه ایسه خواص روحه متعلق برکیفیت باطنیه ومعنویه‌در . اك کوزل اولان وکندیسنه عاشق اولانلری

... ولهوحيرت ايدن برقادينى وفات ايتمش فرض ايدكز . كنديسنده اواولكى جاذبه قالورمى؟ منظرهسى طبايعهصوغوقلق ويرن برنعش اولمش كيتمشدر . حالبوكه انك حسن وجمال ماديسى هنوز كندى اوزرندهدر .

محققدركه انسانك روحى كندينه مخصوص اولان انانيت نفسانيت كين وحسد وبغض وعداوت كبى امراضدن سالم اولهرق برده بونلره بدل حلم وتواضع وصفوت وخيرخواهلق وعفت واستقامت كبى معنوى زينتلر ايله مزين اولورسه جمال ماديسى ناقص بيله اولسه كنديسيله مناسبتى اولانلرى كندينه جلب وجذب ايدهبيلور . « شيرين » و « سوعلى » كبى برچوق اوصاف ايله توصيف اولنهرق آشنالرينك محبوبى معشوقى اولور . انجق اوته طرفده فضائل انسانيهدن تجرد ايلمش برآدم كورسكزكه ايچنك فنالغى طيشنه اورمشجهسنه منفور اولهرق يالاندن معاملات ايله كنديسنى سزه نه قدر سوديرمكه چالشسهده ينه بردرلو ايچكز ايصينهمز . ييلان كبى كه اندامى حقيقةً موزون وطيشى مزين اولديغى حالده مرجان كبى ديلنى چيقاروب سزه يالواريغى ياقارديغى زمان قلبكزه بردرلو امنيت ومرحمت كلهميهرك ينه انك باشنى ازمك ايسترسكز .

انسانده هرشى متبدل اولديغى وجهته حسن وجمال سورى بيله بعض اسباب وعوارضدن طولايى قابل تحول بولنديغى مثللو جاذبه وآن وشيرينلك وسوعليلك دخى بويلهدر . زيرا تربيه وتعليم باخصوص عبرت وامتثال برآدمك كمالات خلاقيهسى اوزرنده مطلقا اظهار تأثير ايدر . بداخلاق اولانلرك حسن اخلاقه تحوللرى نهقدر ممكن ايسه حسن اخلاق اربابنك دخى اخلاق سيئهيه تحوللرى اوقدر وبلكهده آندن زياده محتملدر . اخلاق بوزلدقجه جاذبه دخى بوزيلور . بودقيقهيه مبنيدركه بعض انسان پك كوزل برقادينه بوكون عاشق شيدا اولديغى حالده برزمان صكره اندن نفرتله ياقهسنى قورتارمغه چاليشور . قادينك جمال ظاهريسيمى تحول ايتمشدر ؟ خير ! اولا انى عفيف محجوب طوق كوزلى حليم فلان اولمق اوزره تلقى ايلديكى حالده مؤخراً سفيل عارسز آچ كوزلى خويسز فلان كورديكى ايچون نظرندهكى جاذبهٔ ابتدائيهسى محو اولهرق انك يرينه نفرت واستكراه قائم اولمشدر .

نهئوفارى احمد متين ايله معارفه ومناسبت پيدا ايلديكى زمان واقعا ارتق « سفيه » تعبيرينه مستحق برمال ايدى . لكن هنوز حسود غرضكار بدخواه قاتل جانى دكل ايدى . كوچوجك برامنسز باشلايان

برغرض ونفسانيت بركين وحسد انك فضائل روحانيه‌سنى هنوز قاتللك درجه‌سنده اخلال ايتامش ايدى. صكره اوامل برهوس مجنونانه درجه‌سنده وازوب واسيليكى عليهنده بالقوه وبيچاره قلاغوز عليهنده بالفعل قاتل اولدقدن صكره روحنه عارض اولان بومرضك البته جسمى اوزرنده ده تأثيراتى كوريله‌جكنه شبهه يوقدر . فقط احمد متين هنوز بواحواله واقف بولنمديغى جهتله رفيقه‌سنك حسننى سوسنى زياده‌جه مدح ايلدكدن ماعدا :

— انشاءاه بوكيجه بى آرزو ايلديكم وجهله راحتجه كچورمشسكزدر .

تمنيات خالصه‌سنى دخى درميان ايلشيدى . نه‌ئوفارى حالنى كتم ايده‌مدى . ديدى كه :

— سنيور ! حقكزده برمعامله‌ٔ نازكانه‌ده بولنمش اولمق ايچون يالان سويله‌مكده نه فائده تصور ايده بيلورم نه‌ذوق ! بوكيجه‌يى هيچده راحت كچوره‌مدم . حتى تابصباح كوزلريمه اويقودينان نعمت تقرب بيله ايده‌مدى . كنديم بويله راحتسز اولديغم كبى اوزواللى قاتارينايى ده راحتسز ايتدم . آنى ده هيچ اويوتمدم . بلكه وير وير لقردى ايدشمز سزى ده راحتسز ايتمشدر !

دقت بيوريليوريا ؟ شوجوابك ضمننده اوفاجقدن برده احمدمتينى استنطاق واز ! احمدمتين حقيقةً هيچ برشيدن خبردار اولمديغى جهتله :

— خير! بن بالعكس پك راحت اويودم .

ديه ارقداشنى تأميندن صكره برازده قلبنى تطمين ايچون كنديسى صالونه قدر ايده‌رك اولكى كون پوسته ايله كلمش اولان معهود فرانسزجه مكتوبى كتوردى و :

— سزك حقكزده‌كى افكاريمى يعنى هرحالده برائتكزه دائر اولان ملاحظاتمى صكره سويليه‌جكمدن اولا شومكتوبى اوقويكز .

ديه نه‌ئوفارى‌يه ويردى . بومكتوبى اوقور ايكن نه‌ئوفارينك حالى كورمه‌لى ايدى ، كاه صاپ صارى كسيليور كاه موص مور . فقره‌لرى كلاملرى جمله‌لرى بتوردجه احمدمتينك ده يوزينه باقه‌رق كندى حقنده‌كى مطالعه‌لرينى حكملرينى كويا صوريبور ياخود يوزندن اكلامغه چاليشيور ايسه‌ده قوجه متين غايت رحيمانه وخيرخواهانه تبسملر ايله :

— اوقويكز مادام اوقويكز! بتوريكزده ..

ديديكندن ينه اوقومقده دوام ايليور . نهايت مكتوب بتدكدن صكره نه‌ئوفارى :

— مكتوبك پك چوق يرلرى طوغرى وبرچوق يرلرى ايسه يالان دكل ياكلشدر افندم . برپاپاسه اعتراف كناه ايدرجه‌سنه بزه هرشيئك طوغريسنى سويله‌مكه مجبوريت

قلبيه حس ايلديكمدن ....

دينه حقايق احوالنى حكايه يه حاضر-
لاندى ايسه ده احمد متين قادينك سوزينى
كسدى. ديدى كه :

— اعترافاتكزه هيچ احتياجم يوقدر
مادام ! بن ده بيليورم كه مكتوبك ايچنده
خطالرده واردر يالانلرده ! افراطلرده !
واردر تفريطلرده. اشوندن بوندن على العجله
ايديلن تحقيقات اوزرينه يازيلان مكتوب
بوندن دها مكمل اولهمز. حتى اومسيو
غزته سنك يازديغى بند دخى صانكه تماميله
طوغريميدر ؟

احمد متينك بو سوزى اوزرينه نه‌ئوفارى
مسارعةً صوردى كه :

— كرچك اوبندى سزمى يازديرديكز
سنيور ؟

— نه‌دن بو ظنده بولنيورسكز مادام ؟

— نى اوخائندن قورتارمق ايچون
شويله بر لطف وعنايت ترتيب ايتمش اوله
بيلورسكز ده آنك ايچون :

— خير مادام ! بو ظنكز يا كلشدر .
سزى دخى عالمه سوء‌تشهيرده بولنمق لطف
وعنايتميدر ؟ سزك او حريفدن قورتلمكز
برامركزه وابسته ايدى . بكا « شو حريفى
ايستمم » ديمش اولسه ايديكز او آنده
نيقولسو بورادن كيدر ايدى. فقط توجه كز
اولمق حكمنى حائز اولدقجه بزم ده كنديسنه
رعايتمز واجب ايدى . حقيقت حالده
اوبندى بن يازديرمدم. ذاتاً پوسته خانه دن
بكا بو مكتوب كلديكى زمان اوبندى دخى
غزته خانه ده يا يازيليورمشدر يا خود يازلمش ده
ترتيب ايديليورمشدر . چونكه غزته لر
بويله باشليجه شيلرى بر كون اول يازارلر .
يعنى بزم ورودمز مسيناده شايع اولمسنى
متعاقب محرر دخى قلمى النه آلمش بولنمليدر كه
ايرتسى كونه قدر بويله مفصل بر بند
يتشديرلمش اولسون . شمدى سز سمع اهميتى
شو سوزلريمه حصر ايدكز مادام! بو مكتوبك
حاوى اولديغى معلوماتى امضاسك صاحبى
اولان دوستمدن بن ايستمش ايدم ده اودخى
بونى بكا جواباً يازمشدر . ايش بويله
اولنجه بن معلومات مذكوره يه البته بر
اشتباه اوزرينه لزوم كورمش اولورم دكلمى؟

— اوت افندم ! هانيا مولدو واده
بر بابا دوستنك خانه سنده اون بش كون
مسافر قالديغكزى پيره ده حكايه ايلديككز
كون ....

— تمام ! بن سزى دها اوكون طانيمش
ايدم. لكن دفع اشتباه ايچون شو تحقيقاته ده
احتياج كورمشيدم. شمدى آرتق آره‌مزده
كيزلى برشى قالمدى. لكن ظن ايدرميسكز كه
بوندن طولايى بنم سزك حقكزده كى حسن
نظرمه حرمتمه خلل كلمش اولسون ؟

— آه سنيور ! حضرت عيسى كبى

كنهكارلرك كناهنى يوزلرينه اورميوب خوش كورمك عفو ايتمك خصلتىده اون ميليون انسانك برنده بولنمز.

— ديكله‌يكز مادام! قادين قسمنك تعريف ماهيتى حقنده شمدى‌يه دكين اوقدر سوزلر سويلنمشدركه جمع ايدلسه‌لر بر كتبخانهٔ مستقل تشكيل ايدر. بونلرك كافه‌سنى ديه‌من ايسه‌م‌ده بر چوغنى اوقومشمدر. الك موافق بولديغم تعريف يكى فيلسوفلردن برينك «قادين قسمى ماضى‌يى چارچابق اونوتير مستقبلى هيچ دوشونه‌مز. فقط اولانجه قدرت فكريه‌سيله يالكز حال حاضرى دوشونوب فى الواقع اوحال حاضر حقنده‌كى قدرت مفكره‌سيله اركككارى دخى شاشيرتوب مغلوب براقور برمخلوقدر» ديه سويلديكى سوزدر. فقط عفوكزى رجا ايدرم مادام! قادينلرك پك‌ده لهنده اولميان بوسوزدن طولايى فيلسوف افندى‌يى مؤاخذه بيورميكز. سوزى يالكز بوندن‌ده عبارت دكلدر. شو «فقط حال حاضر ايچون وقوع بولان مقرراتى‌ده اكثريا منافع ماضيه ويا مستقبله‌سنه اويمه‌رق اغلبى زيانلى چيقار» سوزينى‌ده علاوه ايليوركه نوع جميل نسوانك عليهنده ايسه‌ده حقيقتك پك لهنده‌در.

نه‌فورى كولومسه‌يه‌رك:

— زواللى قادينلر!

ديدى كه بوندن مقصدى قادينلر حقنده‌كى بوكبى حكملرك حقسز وظالمانه شيلر اولدقلرينى اكلاتمق ايديسه‌ده احمد متين بوسوزى كندى حكمتنه موافق كله‌جك صورتده اكلايه‌رق:

— اوت قادينلر حقيقةً زواللى‌درلر.

ديه مطالعات مستحضره‌سنى سرد واتيانده بروجه آتى دوام ايلدى:

— قادينلرك ماضى ومستقبل حقنده‌كى بوعجزلرندن ناشيدركه قديم جديد متمدن غير متمدن هيچ برملتده زمام اداره‌يى قادينلره ويرمامشلردر. اكرچه بوندن طولايى برچوق مباحثه‌لر جريان ايدرك حكمادن بر طاقمى قادينلره طرفدار چيقمشلر وآنلرك‌ده اركككارله مساوى عد اولنمسى لزومنى اثبات ايچون اولانجه حكمت وطلاقتلرينى صرف ايتمشلر ايسه‌ده الك متمدن ومترقى عد اولنان ملتلر نزدنده‌بيله احوال نسوان الك وحشى ملتلر نزدنده‌كى صورتندن پك‌ده ايلرويه كچه‌مامشدر.

— اى بومقدمه‌نك نتيجه‌سى سنيور؟

— ايشته نتيجه‌يه دخى كليورز مادام! قادينلر بويله ماضى ومستقبل حقنده عاجز اولمقله دائما زيانلى چيقه‌جقلرينه كوره بونجه شرايع بونجه قوانين قادينلر ايچون بوبابده بركونه چارهٔ سلامت كوستره‌مامشميدر؟ خير! كوسترمشدر. آنلرك زمام اداره‌سنى اركككارك يد همت وحسن اداره‌لرينه توديع

ایلمشدر . بو حالده برقادینك نیك و بد احوالندن طولایی الك اول ارككلرك مسئول اولملری لازم كلمشدر . مثلا « شو قادین نیچون زنكین اولمامشده فقیر بولنیور ؟ » دیه بر قادین مؤاخذه اولنمز . زیرا او قادینی زنكین ایده جك اولان شی كرك تجارت و كرك صنایع یوللرنده وكركسه سیاست و عسكرلك وادیلرنده صرف اولنه جق همت مردانه اولوب قادینده ایسه همت مردانه مقصود اولمدیغندن آنلردن بو مسئولیت بالطبع مندفع اولمشدر .

— فقط بعض قادینلرك قلمی ایله حتی بعض تشبثات صرافیه و تجاریه سیله پك چوق پاره لر قازاندقلری معلوممكزدر . هله بعض تیاترو صنعتكارلرینك ! ...

— آنلر شواذدرلر مادام ! شاذلر قاعدهٔ كلیه یی بوزمزلر .

— او حالده ده حقیقت حال دیدیككز كبی چیقار .

— او حالده ده دیدیكم كبی چیقار احوال سائره ده ده ! مثلا فكر اقتصاد و فكر صیانت دخی بویله در . مصارفی وارداتندن كثیر اولان بر فامیلیا اسرافاتیله زنكین اوله میه رق بالعكس فقیر دوشر ایسه كیمی مؤاخذه ایدرلر ؟ اكر مسرف اولان ارکك ایسه مؤاخذه دن كندیسنی اصلا قورتاره مز یا ! ولو كه اسرافاتی زوجه سی ایتمش اولسون . « نه یه منع ایتمدی » دیه ینه ارككك مؤاخذه اولنور . قویونلره قورد هجوم ایتسه یا خود خانه یه خرسز كیرسه عدم صیانتدن طولایی كمسه قادینی مؤاخذه ایتمز . هپ بو مسئولیتلر ارككه عائددر . دكلمی ؟

— پك طوغریدر افندم .

— ایمدی مادیاتده مساعینك كافه سیله مأمور اولان ارككك اولدیغی كبی معنویاتده دخی ارككدر . بر فامیلیانك عرض و ادبی دخی آنك ثروت معنویه سیدر . او ثروت معنویه یه تعرض ایده جك كنج كوزل سوسلی شاقراق سویملی خرسزلردن فامیلیایی محافظه وظیفه سی دخی اساساً ارككه عائددر . واقعا برقادینك كندی ناموسنی كندیسی محافظه مجبوریتنده بولندیغنه و قادین كندیسنی محافظه ایتمیه جك اولور سه آنی جبراً محافظه یه ارككك قدرتی یتمیه جكنه و بناءً علیه بر ارككك برقادینه مربوطیتی او قادینك ناموسنك درجهٔ مكملیتنه متناسب اولوب قادین ناموسنی محافظه ایتمز ایسه ارككك آرتق او قادینه ارتباطی ده قالمیه جغنه و سائره یه دائر كتب اخلاقه یازلمش اولان سوزلرك كافه سی طوغری ایسه ده اول باول ارككه تعلق اولان برچوق شرائطه رعایت ایدلملی ده او شرائطك وجودندن صكره قادین بو فنالقلره جرأت ایدر ایسه اكا كوره مسئول قالملیدر . ایشته سز قوجه كزه واردیغكز زمان

بو شرائطك الك اساسلیسی موجود دكل ایمش . اولایسه یاشجه آره کزنده اولان فرقدر .

نه‌ئوفاری بو سوزی جان قولاغیله دیکله‌یه‌رك درونی بر آه ایلدی . احمد متین بر دقیقه قدر سوزینی کسدکدن صکره دیدی که :

— حیات ماءوله‌نك ثلثانی كچورمش اولان بر آدم هنوز ربع عمرنده بولنان بر نوجوان ایله حسن معاشرت ایدرك برلکده صاچ صقال آغارته‌بیله‌جکارینی امید ایلیه‌بیلورمی؟ « بونی قادین نیچون دوشونوب‌ده اوزرککه وارمم دییور » دیه اعتراض اولنه‌مز . دیدك یا قادین مستقبلنی دوشونه‌مز . بونی دوشونمك ارککه عائددر . مادامکه بونسبتسز ازدواجی عقد ایلدی باری اوقادینی محافظه‌یه مدار اوله‌جق تدابیرده قصور ایتمسه‌یا ؟ مثلا قوجه‌کز ایچون سزی پارسه‌لی ایتمك نه لازم ایدی ؟ بوندن کرك کندیسی و کرك سزك ایچون نه کبی بر منفعت بکله‌یور ایدی که مستقبلکزی جهت جهت تهدید ایلیان بونجه تهلکه‌لری ده کوزه آلدیردی ؟

— سنیور ! کمال انصاف ایله سوزك طوغریسنی سویله‌یم که بو خصوصده قباحتك اصل الک بیوکی بنده‌در .

— بن سزه معصومسکز بری الذمه‌سکز دییورم مادام ! شبهه یوق که قباحتیسکز . فقط آنك مسؤلیتی سزدن اول قوجه‌کزه عائددر . بزده بر خواجه نصر الدین واردر . حکایاتی پك مشهور اولوب فرانسزجه‌یه دخی ترجمه اولنمشدر . برکون چوجوغنی چشمه‌یه کوندرمك ایچون النه دستی‌یی ویرمش. فقط بر ده طپاق آتمش. سببنی صورانلره « دستی‌یی قیردقدن صکره دوکمکده نه فائده واردر ؟ اول دوکه‌یم که قیرمسون » دیمش . شمدی بو حکمت طوغریمیدر ؟ بن اولسه ایدم دستی‌یی اداره ایده‌میه‌جك اولان چوجغك النه دستی ویردیکی ایچون خواجه‌یی دوکر ایدم . بونکله برابر دستی‌یی قیران چوجق دخی ایی بر شی یاپمش اوله‌مز . ایشته سز دستی‌یی قیران چوجقسکز مادام ! مستقبلکزی ماضیکزی دوشونه‌بیله‌جك برقادین اولسه ایدیکز قوجه‌کزك حقوقنی محافظه‌دن اول حتی آندن دها زیاده براهمیتله کندی شانکزی کندی سلامتکزی محافظه ایچون او خفیف مشربلکده او شوخ مزاجلقده بولنمز ایدیکز . اوت ! برارکك سزه خاکپای اولور . کویا عشقکزدن چیلدیرر . آتش کبی سوزلر سویلر . آغلار صیزلر انتحاری کوزه آلدیرر . سز بونلری سرور درون ایله تلقی ایدرسکز . نیچون ؟ سزی سوه‌رك بو حاله کلمشدر ده آنك ایچون ! ایشته حال حاضره عائد بر کیفیت . نه ماضیسی

وار نه مستقبلی! سز حال حاضر اوزرینه ادارهٔ افکارده پك مقتدر اولدیغکزدن آنك سوداسنی برقاتدها آرتدیرمق ایچون نه عشوه بازلقلر یاپمق لازم کلور ایسه یاپارسکز . کویا آنی رد ایدرسکز . فقط بو معامله اساساً عاشقکزی برقات دها تشدید ایچون اولدیغندن حریف رد اولنمزکه! کویا مرض عشق سزیده استیلا ایدر. دواسنده متحیر قالهرق اغلارسکز. بر آرهلق عاشقکزك هجوملرینه قطعیاً مقاومته قرار ویرر ایسهکزده بو قراری اجرا ایدهمزسکز. ایتسهکز حریف مطلقا مندفع اولهجق. مادامکه مندفع اولمیور ایتمیورسکز دیمکدر. بو جنك وجدالده سزی قورتارهجق یالکز برشی وار اما اوده سزدن پك بعید! زیرا او شی ملاحظهٔ استقبالدر! بو آدم آمالنه نائل اولورسه مستقبلاً سزه نه دیهجکنی حقکزده نه حکم ویرهجکنی دوشونوب تقدیر ایده بیلسه ایدیکز ملعونی سیله توقات تپه یومروق کوپك کبی قوغار ویاخود کیفیتی قوجهکزه اخبار ایدر ایدیکز. سز ایسه اخبار دکل بو سری کتم غیرتنده بولنورسکز. اوت آه اوت! او ملعون سزه مستقبلاً « عرضسز ناموسسز آشفته قالتاق » دیهجك. محقق که بویله دیهجك. زیرا هپ بویله دینلمشدر. سزی ایلك باشدن چیقاران کندیسی اولدیغنی نظر انصاف ومرحمته بیله المیهجق. ذاتاً سزه او تعرضلری ایتمکه جسارت المسی دها بادیٔ امرده سزی بر آشفته نامزدی ومستعد فحشدر دیه تخمین ایتمسندن طولایی دکلمیدر؟ بوقسه بر مخدرهٔ پاکه او هجوملر ایچون جسارت اله بیلور می ایدی؟

بر قادینه عاشق اولمق نه دیمکدر؟ آنی مشروعاً تزوج هوسی دیمك دکل ایسه مطلقا « سن ارتکاب فحش ایت! ناموسکی دخی بکا پامال ایتدیر! » دیمك دکلمیدر؟ لکن قادینك عقلی یالکز حال حاضرده کی احوال عاشقانهیه ایرر. پارس نسوانك دیدکلری وجهله بو بابده کی موفقیتی بر (قونکت) فتح وظفر صایار. ایشته او صورتله شهوتلری اوغورنده فدای ناموس ایلدکلری آدملر میانده دخی برچوق نیقولسولر بولنورکه بونلرك بعضلری جبلت صحیحهلرینی میدانه قویمغه یا لزوم کورمزلر ویاخود فرصت بولمزلرده برشی یاپهمزلر. اما بعضیلریده زواللی قادینلرك خانمانلرینی خراب ایدرلر.

— آه برپاپاس کبی سوز سویلیورسکز سنیور!

— الحاصل سزك دوچار اولمش بولندیغکز بو فلاکتلردن طولایی ایلك مسئولیت قوجهکزه عائد اولوب آندن صکره دخی سزك کنجلککزه کوزللککزه

ثروت وسامانکزه طمعاً سزه تعرض ایدن
وسزك ضعف نسوانیکزی کندیلرینك قدرت
مردانه‌لریله دوچار مغلوبیت ایلیان ارککلر
برر برر مسئول اولورلر . نصل‌که صوك
مسئولیت دخی نیقولسوده‌در .

— انصافکزه تشکرلر ایدرم افندم .
خبیثك بنم علیهمده اجرا ایتمش اولدیغی
سرقتدن‌ده بن مسئول اوله‌مم یا ؟

بو سوزی سویلر ایکن نه‌ئوفارینك
خاطرینه بیچاره قلاغوز دخی کلدی . ایشته
اصل حس ندامت بوآنده کندیسنی استیلا
ومغلوب ایدرك ایچندن کندی کندیسنه :
« آه قلاغوزك اعدامی جهتی‌ده نیقولسویه
تحمیل ایده‌مم یا . » دیه صانکه یورکی
جکرلری پارچه پارچه اولیورمشجه‌سنه
درونی برچوق آجیلر حس ایتمکه باشلادی .
نه‌ئوفاریدن بو تأثر امید اولنه‌مز ایدی .
فقط احمد متینك موعظه‌لری اوزرینه
طبیعت ملکیه‌سی طبیعت شیطانیه‌سنه غلبه
ایلدیکی ایچون بو تأثرده بولندی . احمد
متین دخی قادینك پك زیاده مضطرب
اولدیغی چهره‌سندن آکلایور ایدیسه‌ده
جنایت مدهشه‌دن معلوماتی یوقکه اصل
سببنی‌ده تعیین ایلسون . ملك خصلت
دلیقانلی بوتأثرلری بوتألملری هپ عفت
مسئله‌سنه حمل ایدرك سویلیور ایدی .
دییور ایدی‌که :

— یالکز اوسرقت بلیهٔ کریهه‌سندن
دکل هیچ برشیدن مسئول اوله‌مزسکز .
بوکبی خصوصات نازکه‌ده کی مسئولیت
معنویه‌نك ظاهرده هیچ براهمیتی اولمدیغی
حالده حقیقتده نه بیوك اهمیتی اولدیغی
ویاخود اواهمیتك بنم نظر حکمتمه نه قدر
بیوك کوروندیکنی سزه اکلاتمق ایچون
کندیمی برمثال اوله‌رق عرض ایده‌یم .
شو کیده ایکی قادینك آره‌سنده بولنیورم .
سنم ایسه هنوز برچوق خطایای احتسا
سیه‌یی معذور کوستره بیله‌جك حدودی
تجاوز ایتمامشدر . ظن ایدر ایسه‌م سودا
عارسزلغی واو یولده کی دیلنجیلك خصو
صنده زارده امیدلنه بیله‌جك برحال وموقعده
بولنیورم . یا اویله ایسه بنی اولا واسیلیکی‌یه
عارسز لانمقدن منع ایدن شی نه‌در ؟ ایشته
اوسزه اکلاتمغه چالشدیغم مسئولیت
ماده‌سیدر مادام ! بوبیچاره قزی پك موقت
برزمان ایچون تسکین هوسمه فدا ایدر ایسه‌م
کندیسنی قوجه‌یه ویره‌رك بختیار ایتمش
صاییله‌جغم زمانده دخی مستحق آفرین
اولمش صاییله‌مم . اولطفم اوعنایتم عادتا
برتضمین عد اولنمق لازم کلورده ینه بحق
تضمین‌ده صاییله‌مز . فرض ایدکزکه بومعامله‌دن
واسیلیکی ممنون بیله اولسون . دیدك یا !
قادین قسمی ماضیسنی مستقبلنی دوشونه‌مزکه
بوندن طولایی ممنونی یوقسه متأثرمی قالمق

لازم كله جكنى ده بحق حكم ايليه بيلسون. فقط بن كندى وجدانمده واسيليكينك محجوبى اولورقالورم. ايكنجى قادين سزسكز مادام! كنجلككز كوزللككز قيمت شناس برار ككى مغلوب ومفتون ايتمكه كافى اولمقدن قات قات زياده دربيله. هرار ككى دائما خاكپايكزه يوز سوره رك استدعاى لطف ومرحته مجبور ايتمك شان عاليتنه!

... ده الشمش اولديغكزدن....

— استغفراه افندم!

— آلشمش اولديغكزدن احتمال كه بويله برحركت مفتونانه يى بندن ده بكلمه مشسكزدر. احتمال كه عدم مسارعتم اوزرينه متعجب بيله قالمشسكزدر. لكن بنم طرفمدن سزه بويله برتكليفك معنا وحكم صحيحى سزه هرحالده برفحش تكليفى ديمك اولمزمى؟ حقكزده اجرا ايلديكم مهماننوازلغك برمكافات ملوثه سنى ايستمش اوليه جقمى يم؟ يازد اولنور ايسه م؟ آرتق سفينه مده سزه برقالميه جغنى ده صورت حال ايله اكلاتمش اولمق!... باقكز نه فنا برحال! فرض ايدكزكه بنى رد ايتمديكزاى بوافتخار ايديله جك برحالمى اولدى كه سزه اولان مسافرپرورلكم صرف حقكزده برحرمت مخصوصه اثرى اولميوب.... صرف كندى جومردلكمدن صايلميوب.... يعنى برطمع ملعونانه ايله برمهماننوازلق كه ملعنتجه بوصوسنك اوكندن كچر ايكن تعرضنه دوچار اولديغكز حيدودك معامله سندن هيچ ده فرقلى دكلدر. بلكه آندن دها شنيع صاييلور. زيرا حيدود آچيقدن آچيغه دشمنلك ايدييور. بن ايسه دوستلق يوزندن خائنانه برهجومده بولنمش اوله جغم.

احمدمتينك شوصوك محاكه سى نه نوفارينك انتظارينه ده آرزوسنه ده موافق چيقمدى ايسه ده اصل كوكلك ايستديكى جوابلر ايله مقابله ايده ميه رك:

— سزك حالكز معامله كز بونلره قياسمى قبول ايدر؟

ديه بيلدى. احمدمتين ايسه محاكه سنده دوام ايتدى. ديدى كه:

— بويله برمعامله دن طولايى ولو سلم سزك نزديكز ده معذور ومعاف كوريله يم حتى ايستر ايسه كز فرضيات دائره سنى براز دها توسيع ايده لم ده ديه لم كه بوصورت حركت سزى ده ممنون ايده بيلمش اولسون. لكن بن كنديمى يالكز سزه بكنديرمك غيرتنده اوله مم. كنديمى ينه كندى وجدانم پيشكاهنده مؤاخذه دن مصون برمرد مقبول كورر ايسه م اصل آنكله افتخار ايدرم. برار ككده بواعتقادك بولنمسنى شبهه يوقكه برچوق قادينلر حاقته عطف ايدرلر.

— خير افندم! قادين قسمى....

— عنايت بيوركز مادام! اركككلرك

دخی اك بيوك قسمی تحميقده قادينلره اشتراك ايدرلر. لكن فكر حكمت اربابی نزدنده پك قولای اثبات اولنوركه اكر بو حال اركككلر ميانده تعمم ايده جك اولسه بعدما نه برقادين « ايواه بو مغلوبيته نه دن دوچار اولدم ؟ » ديه اغلار ايدی نه ده برقوجه ناموسنك پايمال ايدلديكندن طولايی دوچار يأس اولور ايدی. عالم سلاماً سلاما حالنی آلور ايدی.

نه ئوفاری بو سوزلر اوزرينه پك درين دوشونمكه باشلادی. فقط بو محاوره نتيجه سنده امين اولدی كه احمد متين كنديسندن « آدم بويله قحبه نك نه سی اولور؟ » ديه متنفر اولميوب بالعكس فساد حالندن طولايی مسئوليتی بشقه لرينه حمل ايديور وكنديني هنوز صلاح حالده وهيچ اولمزايسه قابل اصلاح اولمق اوزره تلقی ايليور.

*
* *

ايكی رفيق ارهسنده شو صورتده جريان ايليان محاوره بو صباح پك ايركن باشلامش اولديغی حالده قوشلق وقتنه قريب برزمانه قدر دوام ايلمش و بو مدت ظرفنده ملكة البحر وولطه لر ايله مسينا بوغازينك فنار بروننی ده دونه رك جنوب جهتنه تحويل استقامتله براز يان طرفدن كلن بو براز روزكار ايله لارغو وضعيتنده يول كسمكه باشلامش ايدی. بوقاری فنار وسانتانيه قولا وسانتا جورجيوكو يلری صول طرفلرنده كی طاغلرك اتكلرينه رسم اولنمش برر رسم لوحه سی كبی انظار تماشايی تزيين ايليور ايديسه ده احمد متين سويله مكدن ونه ئوفاری دخی ديكله مكدن ميدان بوله مدقلری ايچون بونلری همان هيچ كوره مديلر ديسه ك مبالغه يه حمل اولنماملیدر. سانتاجورجيو قريه سنی ده كچه رك راسو قولمو نامنده برپايوان برونی دونرلر ايكن احمد متين نره ده بولنديغنی ثريادن سؤال ايدرك :

ــ قاپوده راسوده قولمو.

يعنی « راسو قولمو برونی » جوابنی النجه كولومسه يه رك واوچ درت ساعتدن بری دوام ايليان مؤثر محاوره يی دخی دكشديرمكه برمدار اتخاذ ايليه رك ديدی كه:

ــ يونان سواحلنده ايكن سزه اسامی جغرافيه نك نصل دكشدكلرينه دائر بر انتقاد سرد ايلمش ايدم. ايشته بو « قولمو » دخی تا اسكی زماندن قالمه بر اسم اوله رق عربلر بوكا « برون » معناسنده استعمال ايلدكلری « رأس » كلمه سنی ده بالعلاوه بورايه « رأس قولمو » ديمشلر ايدی. ادريسی جغرافياسنده بويله يازار. صكره ايتاليانلر بو ايكی كلمه يی توحيد ايدرك كندی لسانلرندن ده ينه « برون » معناسنه اولان « قاپو » كلمه سنی علاوه ايدوب « قاپوده راسوقولمو » ياپمشلردر. بالغرض بورالری

برآره‌لق عثمانليلر النه كچسه‌ده اوچ كله‌يى برعدايدرك برده كندى لسانلرندن « برون » علاوه‌ايلسه‌لر « قاپوده راسوقولو برونى » اولور ايدى .

بوسوز سويلنديكى زمان ثريا وعمر قپودان دخى يانلرينه كلمش اولديغندن اولا سوزك فرانسزجه‌سى اوزرينه نه‌ئوفارى بالطبع قهقهه‌لر ايله كولديكى كبى تركجه‌سنى‌ده سويلديكى زمان عمر قپودان وثريا دخى كولديلر .

قولو برونى كچدكدن صكره قوشلق طعامنه اوتوريه‌رق فقط ثريا افندى دومنجى‌يه بر قاچ كرته غرب جنوبى‌يه طوغرى يول ويرلمسنى امر ايلديكندن وبوحالده سفينه‌نك ساحلدن تباعد ايده‌جكى اكلاشلديغندن بوتبديل استقامته سبب نه اولديغى احمدمتين طرفندن سؤال ايدلمسى اوزرينه ثريا ديديكه :

— افندم اوكزده ميلازو برونى واردر . معلومكزدركه اوراسى اوچ درت ميل قدر دكزه اوزانمش اينجه‌جك اوزون بر برونددر . اكا تقرب ايده‌جك اولور ايسه‌ك بو پويراز روزكاريله برونى طولاشمق ينه وولطه‌لر اجراسنه لزوم كوسترر . شويله آچيقدن كيدرك برونى پديررايسه‌ك يولجه‌پك چوق كارلى چيقمش اولورز .

احمدمتين كنج كميجينك بودور انديشانه ملاحظه‌سنى پك بكنه‌رك سفره‌ده ثريايى زياده‌سيله مدح ايلدى . دليقانلينك استقبالندن اميدى پك فوق العاده اولديغنى اعتراف ايله مسلكنده صوك درجهٔ ترقى‌يه وارمق غيرتندن كيرو طورمامسى ايچون نصيحتلر ويردى .

ثريا افنديسنك بومتوجهانه سوزلرينى متانت قلب ايله تلقى ايلديكى حالده يا او واسيليكى‌يه نه اوليور ايدى‌كه افنديسنك سوزلرى اك زياده اكا تأثير ايدرك يناقلرى كل كبى پس پنبه كسيليور ايدى . النده‌كى پلاكى طباغنى ثريايه تقديم ايدر ايكن آز قالمش ايدى‌كه طباغى محتوياتيله برابر دليقانلينك قوجاغنه دوشوروى ويرسون . اوزمان ثريا دخى كوزلرينى قالديروب واسيليكى‌يه باقدى وكوزل ناصيه‌سى اوزرنده الماس پارچه‌لرى كبى ترلرك پارلامقده اولديغنى كوره‌رك آنك‌ده رنكى كهربائى‌يه تحول ايلدى .

بوكون ايكنديدن صكره ميلازو برونى كچه‌رك اورادن دخى طوغريجه قالاوا برونه دومن طوتدقلرى جهتله بوكيجه‌يى اوكدن ارقه‌دن ميلازو وقالاوا برونلرى وصولدن پارچه‌لونا كورفزى وصاغدن وولقانو اطه‌سى آره‌سنده متشكل مينى مينى برانكينده كچوره‌جكلر ايدى . نه‌ئوفارى دها دون كيجه‌دن اويقوسز

اولدیغی وارقداشنڭ سوزلری اوزرینه قلباً اطمئنان پیدا ایلمش بولندیغی جهتله ایرکندن یتاغنه کیره‌رك بو کیجه‌یی براعلا اویقو ایله کچوردی وبو انکینی هیچ کورمدی.

احمد متین ایسه بواقشامی ثریا و واسیلیکی ایله مصاحبته کچوردی. ثریایه دها کوندوز کوستردیکی توجهاتڭ بقیه‌سنی‌ده اتمام ایدرك عثمانلی کیجیلکنڭ ترقیات مطلوبه‌سی ایشته کندیسی کبی کنج وجسور ومتفنن آدملر همتیله حصوله کله‌بیله‌جکنی سرد ایلیه‌رك کیجیلك مسلکنڭ ایسه کرچکدن قهرمانلق مسلکی صاییله‌جغنی اوقدر مقنعانه برلسان ایله اثبات ایلدی‌که بومباحثه‌نڭ جریانی اثناسنده قوجه ثریا واسیلیکی حقنده‌کی عشقنی یالکز مسلکنه صنعتنه تحویل ایدرك کوزلری واسیلیکی‌یی‌ده کورمز اولمش وافندیسی علیهنده‌کی غیرت استرقابی‌بیله حکمدن دوشمش ایدی. واسیلیکی‌یه کلنجه: احمد متین قزڭ اوزمانه‌قدر اوکرنمش اولدیغی فرانسزجه لقردیلری بالامتحان اکتساب ایلدیکی ترقی‌یی پك زیاده بکندیکی کبی اویله کنج وکوزل قزلرڭ آخر عمرلرینه قدر خدمتکارلقده قالملری یازیق اوله‌جغندن وبرفاملیانڭ والده‌سی اولمق ایچون ایسه ثروت وساماندن حتی حسن وجمالدن زیاده تربیه وناموسه احتیاج کوریله‌جکندن بحثله اوقدر نصیحتلر ویردی‌که ثریا کندی کندیسنه:

— تحف! بزم افندی عادتا برمکتب خواجه‌سی اخلاق معلمی کسیلدی. عجبا واسیلیکی حقنده اشتباه ایلدیکم هوسلر افندیده یوقمی‌که قزی بویله کندی منافعنه موافق اوله‌جق حالدن چیقاروب عرض وعفت طریقنه سوق ایدیور؟ اوزقزی ایمش کبی!

دیه صافدرونانه ملاحظه‌لره بیله قویولدی.

هله او واسیلیکی‌یی هیچ صورمیکز. افندیسی ایله بوبولده‌کی مصاحبه‌لر بوقزجغزی پك دلخوش ایلدیکندن اومرشدانه سوزلره هرزمان طنویه‌مدیغی کبی باخاصه بوکیجه ثریا دخی حاضر اولدیغی حالده درمیان اولنان کوزل سوزلره حکیمانه نصیحتلره مخاطب اولدیغی ایچون کندیسنی تمامیله بختیار بولیور ایدی. زیرا بوصحبت ثریایه کوستریور ایدی‌که کندیسی افندیسی نزدنده عادی برخدمتکار دکلدر. اولادلق مرتبه‌سنده برخصوصیتی واردر. هله احمد متین واسیلیکی‌یه خطاباً:

— شومسافرمز بولنان قادیندن عبرت آلملیسڭ قزم! ایشته کنجلك ایسه‌وار کبارلق زنکینلك ایسه وار حتی علم وعرفان وذکاوت وفطانت بیله‌وار اما حیفا که عقلی

اولمديغندن وعفتنى و عصمتنى محافظه ايده‌مديكندن ايشته كنديسنى سائر بنات نوعندن دائما محجوب قاله‌جق بر منزله‌ٔ پستى‌يه دوچار ايلمشدر . اكا نسبتله سن اصل شايان حرمت بر قادينسك ! بو اعتبارى محافظه ايلمك دخى قادينلق ايچون الك بيوك قهرمانلقدر .

ديديكى زمان يالكز واسيليكى دكل آزقالمش ايدى كه ثريا بيله توجه فاضلك اللرينى اوپه‌رك كرامته‌قدر معتقد اولدقلرينى اعتراف ايلسونلر .

بعدالغروب ساعت ايكى بچق اوچى بولمش اولديغندن احمد متين واسيليكى ايله ثريايه :

— اى آرتق بن ده يتاغمه چكيله‌يم . فقط ثريا! بولمز بروندن برونه هپ آچيقلردن كيدييور . بيوك كميلر ايله واپورلرك يوللرى ده بودر . قلاغوزمزده يوق . هر كس خدمتنده دقتلى طوراعلى كه الله اسير كسون بر قضايه اوغراميه‌لم .

ديه صالون نردبانندن چيقديغى زمان ايكى كنج دخى ارقه‌سى صره چيقمغه طورانمشلر ايسه‌ده احمد متين باش طرفه طوغرى كندى قابينوسى نردبانه وارديغى زمان واسيليكى ايله ثريا صالون نردبانى اوزرنده قاله‌رق شويله بر صحبتاله باشلامشلر ايدى . ثريا ديمش ايدى كه :

— بو نصيحتلردن نه اكلارسكز ماد موازل ؟

— فنامى سويليور ؟

— فنا ديديكم وارمى؟ بر اوليا كبى سوز سويليور . فقط نه مقصد ومطالعه ايله سويلديككنى دخى اكلاديكزمى ديه صورييورم .

— سز اكلاديكزمى ؟

— اكلادم ظاهرا! مطلقا بزم حالمزى تيقن و هيچ اولمزايسه تخمين ايتمش بولنمليدر كه بو سوزلردن مرامى سزه ده بكا ده ادب وعفت درسى ويرمكدر .

— اويله اولسه دخى فناميدر ؟

— فنادر ديميورم آ كوزم ! ذاتاً بزم ادب و تربيه‌يه مخالف بر حالمز وارمى؟ حتى اوله‌جقمى ؟

واسيليكى بر نظر ترحم واسترحام ايله ثريايى يوقاريدن اشاغى‌يه سوزدى . ثريا ايسه عجبا كندى حقنده نه حكم ويره‌جك ديه باقه قالمشيدى . واسيليكى ديدى كه :

— ثريا افندى ! شمدى‌يه قدر سزدن ادب و تربيه‌يه مغاير هيچ بر حال وحركت كورمامش اولديغمى مع التشكر اعتراف ايدرم . ايش عارسزلغه بوزولمش اولسه ايدى هيچ كارلى چيقه‌ميه‌جغكزدر كارايكن بوصورته و اديبانه معاملاتكزله اعتراف ايدرم كه كوكلمى غايت خوش ايلديكز .

معامله‌مز بو یولده دوام ایلدکجه حقمزده‌کی امنیتم برقات دها آرته‌جغنه شبهه ایتمزسکز. بیلمش اولکز که بزم ایچون هرنه امید اوله‌جق ایسه افندمزدن اوله‌جقدر . ای بز افندینك نصیحتلرینی قبول ایتمیوب‌ده بك اوغلنده اطه‌ده بیوك دره‌ده فلانده بسیله‌مه قزلرك قپواو کلرنده‌کی معاشقه‌لری کبی برحاله دوچار اوله‌جق اولورایسه‌ك نه اولور ؟

— نه اوله‌جق ؟ افندیدن اول کمی خلقه مسخره اولور کیدرز . صانکه بن بونلرینی حسابه قویورمی یم واسیلیکی ؟ نه اوله‌جق ایسه‌سنك تنسیبك ایله اولسون دییورم . آ کلایورمیسك ؟ کمسه یاننده محجوب اولمه‌کی ایسته‌مم . بنم افکارم سنی الهك امریله آلمقدر .

— آفرین! ایشته بوافکارده اولدقجه آلاجغك قزی رذیل ومسخره ایدوب‌ده آلمق ویاخود صکره او رذالتی کندیك ده قبول ایده میه‌رك آلمامق کبی سویلیه‌جك بکنلمیه‌جك اکراه ایدیله‌جك حاللرده بولنمزسکز . دکلمی دوستم ؟

— هیچ شبهه ایتمیکز .

— بو کیجه بنم الکزیاده سویندیکم بر شی وارایسه اوده سزك نظریکزده افندینك برأت ذمتنك تحقق ایتمسیدر . کندی علیهنده‌کی شبهه‌لریکزك صحیح اوله‌بیلمسی ایچون بویله بابا کبی طورانماملی ایدی . بکا بوسوزلری سویلیان برافندینك اولادی مثابه‌سنده اولان خدمتجیسنه فنا کوزایله باقار افندیلردن اولمدیغنی البته تسلیم ایلمشسکزدر .

— تماميله !

— تمام‌دوستم اسزکله شمدیلك قرنداش قزقرنداش کبی کچینه‌لم . مستقبل ایچون خیالردخی یاپه‌لم . فقط افندمزك بوامنیت وتوجهنی اخلال وبزی کمی خلقه مسخره ایده‌جك شیلردن زنهار اجتناب ایده‌لم . بوبابده بکا سوز ویرر ایسه‌کز بن ده‌سزه اعتراف ایدرم که بودنیاده شودقیقه‌یه قدر کوکلمده جداً یرطوتمش برارکك وارایسه اوده سزسکز .

— آه سوکیلی واسیلیکیم !...

دیه ثریا قوللرینی آچوب واسیلیکی‌یه صارلمغه طوراندی . ذکی قز کندی کندیسنه: « باقه‌لم معامله‌یی نه درجه‌یه قدر کوتوره‌جك» دیه هیچ براثر توحش کوسترمیوب بالعکس کندیسنی دلیقانلینك قوللری ارهسنه تسلیم ایلدی . سوکیلی قزده بوامنیت وتسلیمیتی کورن ثریا اوایلك حیزی . دنبره کوشته‌رك واقعا واسیلیکی‌یی قوللری ارهسنه آلدی ایسه‌ده بوسه ایچون حاضرلادیغی دودا . قلرینی بادیٔ امرده واسیلیکینك اغزی اوزرینه توجیه ایلمش ایکن جاوب برطور

مردانه ایله قزك الني اوزرينه قونديردي و:

— شو بوسه صرف مردانه در واسيليكي! بوقدرجغك ضرري بوقدر دكلمي؟

ديدي. واسيليكي دخي اوتبسم ايلدكجه غمزه‌لر ايله برقات دها تزين ايدن كوزل يوزيني كولومسه‌رك ديديكه:

— اوت، دوستم! بوقدرينك ضرري يوقدر. فقط آرزويي بوندن ايلرويه كوتورمامك ايچون بيوك قهرمانلق ايستر.

قاپورتويه ايچه اوزاق بريردن قراكلق ايچنده برسس:

— عشق اولسون!

ديدي ايسه‌ده بوسوزي سويليانلدن بشقه ايشيتن اولمدي.

* * *

عندالفضلا مباحثات دورادوره زمين اولمش بولنان موادك بريسي ده عشق مسئله‌سيدر. عشقك لهنده خامه‌ران بحث ومقال اولانلر عموميت اوزره رومان مراقليسي اولانلرك معلوملريدر. زير ارباب قلمدن رومان قسمنه آيريلانلر اغلبيتله عشقك لهنده اولانلردر. چونكه بونلر عشقك فيوضات وفضائلني بسط وتمهيد صورتيله تأليف آثار ايدرك حتى بعضلرني بوغيرتي اوقدر افراط ايله ايلرويه كوتوررلركه على الاطلاق عشق دير ايكن هوا وهوس عادي يي دخي اوزه‌نوب بزه‌نوب مدح وستايش ايله ترويج وتوصيه‌يه قدر واردقلرندن بونلرك آثار قلميه‌سني اوقومقدن كنجلري منع لزومنه قانع اولانلري دخي قناعت واقعه‌لرنده حقلي كوسترمش اولورلر. عشقك عليهنده بولنانلر ايسه اصل اخلاقيون صنفنده بولنان حكما ايله برده علم اخلاق وحقوق بين البشري مزج ايدرك بني بشرك معناً ومادةً استكمال اسباب بختياريسنه سعي وغيرتده بولنان فقهادرلر. بونلر عشق دينيلن شيئي يالكز بعض شرائط مدنيه داخلنده اوله‌رق تجويز حتى وتحسين ايده بيلوب اوشرائط موجود اولمزايسه عشقي عادتا منعي واجب اولان قبايحدن اولمق اوزره تلقي وحكم ايدرلر. جهانده هيچ بر شريعت كورلمه‌مشدركه زاني وزانيه‌يي جزاسز براقسون. بوجزاده شرايعك اغلبي اعدام جزاسنه قدر واروب زاني و زانيه‌يي رجم وياخود صورسائره ايله قتل ايچون حكم ويرمشلردر. حالبوكه بونلر دوچار اولدقلري سودادن طولايي كندي كنديلريني معذور وحتي محق بيله عد ايده‌جكلري كبي بر رومانجي دخي بونلرك هيچ اولمزايسه معذوريتلرينه [illegible] اوله‌رق بناءً عليه بونلر حقنده ويريلن حكمك شدتندن ومحكوملرك مظلوميتلرندن شكايته قدر وارر. حكمك درجهٔ شدتي متأهل بولنان زاني وزانيه‌لره مخصوص ايسه‌ده غيرمتأهل اولانلرك معاشقه‌سي دخي

خوش كورلمامشدر . بونلر عليهنده‌ده هر شريعتده درلو احكام زجريه بولنوب از جمله شريعت اسلاميه‌ده بهر ينه يوز قامچى اورلمق صورتنده حكم ويرلمشدر .

الحاصل معاشقه مسئله‌سنه متمدن غير متمدن متدين غير متدين كافهٔ ملل واقوام نزدنده سلامت عموميه نقطهٔ نظرندن اوقدر اهميت ويرلمشدركه يكديكريني مشروعاً تزوج ايده‌جك اولان برجفت كنجك امر ازدواجلرى بيله على الاطلاق كندى مختاريتلرينه براقلميه‌رق آره‌يه اقرباواودانك توسطلريني صوقغه قدر لزوم كورلمش اولديغى مثلاو بو كنجلر شرعاً وقانوناً يكديكرينه ربط اولندقدن صكره دخى ادب و محجوبيت بشريه ومدنيه دنيان ديكر برشرط ايله دها مشروط قلنه‌رق معاشقهٔ واقعه‌لرى علانيت كامله‌دن ينه منع اولنمشدر .

احكام زجريه‌نك بودرجه‌سنه عشقك طرفدارى اولانلرك شدتله اعتراض ايده‌جكلرى بديهى واشكاردر . اويله ايسه بو مباحثات متخالفه ميانده قارئلرك ترجيح و اتباع ايتملرى لازم كلن جهت معقوله ومشروعهٔ صحيحه هانكيسيدر ؟

ها ايشته رومان اوقويانلر بو نقطهٔ حقيقتى تحرى غيرتيله اوقويه‌رق استنتاج ايده‌جكلرى نتيجه‌ى‌ده كنديلرينه دستور حكمت اتخاذ ايلك آرزو ونيتيله اوقيورلر ايسه آنلر ايچون رومان قرائتى كلياً مباحدر .

افندم فكر سليم وطبع مستقيم صاحبى اولان برمدقق محقق ايچون اشيا واحوالك نيك و بدينى تميز ايتمنك پك كسديرمه بر يولى واردر . اوده ارتكاب و يا اختيار اولنه‌جق شيلرك قابل اظهار واعتراف اولوب اولمدقلرينى دوشونمكدن عبارتدر . برفعل كه انسان آنى اعتراف واظهار ايده‌مز مطلقا مقدوح اولوب بالعكس اعتراف و اظهارنده تردد ايديله‌ميه‌جك اولان افعال واحوالك كافه‌سى انسانك حقيدر ديه حكم اولنه بيلور .

شو حقيقت نازكه ايچون برده مثال ارانور ايسه اوده بزم واسيليكى ايله ثريانك حاللريدر . بو ايكى كنج ارەسنده برسودا هم‌ده شدتلى برسودا بولنديغنى كوردك . بو كيجه‌يه كلنجه‌يه قدر شو عشق ايكيسى ايچون دخى قابل اعتراف واظهار اوله‌ميان قبايحدن ايدى . نيچون ؟ زيرا اورته يرده براحمد متين بولنه‌رق كنج قزك كنجلكندن حسنندن لطافتندن مستفيد اولمق هوسنى ترجيحاً كنديسى ادعا ايده بيلور ايدى . واقعا بو ادعا مشروع برحق حكمنده دكلدر . انجق موقعى حسبيله دعواسنى يوروته بيلور ايدى . ايش بومركزده اولدقجه شو ايكى كنج سودالرينى ميدانه قويمق شويله طورسون ادب وتربيه‌لرى

وافنديلرينه اولان حرمت واطاعتلرى حسبيله بوسودانك وقوعندن بيله بيزار ايديلر . انجق افنديلرينك بو كيجه هر ايكيسنه بشقه بشقه اظهار ايلديكى مأثر توجه وامنيت ايشك رنكنى دكشديردى . آكلاشلديكه احمد متينك واسيليكى حقنده پدرانه برحسن نظردن بشقه هوسى وآنى ناموسلى بر فاميليا والده‌سى ايتمكدن بشقه امنيه‌سى يوق ايمش . واسيليكى ايچون افنديسنه منتدارلق حسبيله ثريايه قارشو لزوم كورديكى امتناعه ارتق حاجت قالمدى .

اويله ايسه ثريانك كندى آلتنه قونديرديغى دوداقلرينى كندى آغزى اوزرينه طوقونديرمق صلاحيتنى دخى واسيليكى نيچون ويرمدى‌ده هپ شرائط زوجيه‌دن اولمق اوزره ايشى بر طاقم شرطلره باغلادى ؟

اوت ! كنج قزه مجرد حس طبيعى انسانينك القا ايلديكى بوفكر ومطالعه‌يه‌ده هنوز لزوم واردر . حتى بولزومى واسيليكيدن اول ثريا كنديسى حس ايدرك شرائط مذكوره‌يى‌ده كنديسى وضع ايتملى ايدى . منزلك شانى بويله اقتضا ايدر ايدى . زيرا تجويزى مجرد برعائله تشكيلى املنه مبتنى اولمق شرطيله ممكن اوله‌بيلن شو معاشقه‌يى ثريا ايچون اقتضا ايتديرن شى يالكز واسيليكينك حسن وجاذبه‌سندن عبارت بولنمق قابل اوله‌بيلورمى؟ ياواسيليكى بوجمال وجاذبه‌سيله برابر تربيه‌سز ادبسز عفتسز برشى اولسه ايدى ثريا ايچون نيتى بوقدر ايلرويه كوتورمك قابل اوله بيلورمى ايدى ؟ انسان بتون مدت حياتنه شريك ايده‌جكى قادينك حسن وجمالندن زياده عفت وتربيه‌سنه اهميت ويرر . اويله ايسه عفتلى برقادين اولسون ادعاسنده بولنان برآدمك اوقادينه هنوز قاريسى اولمقسزين ايده‌جكى تعرضلر آنى عفتسز ايتمكده حكمده مساوى اولوركه بوحالده اوآدمك املى ايله فعلى ارەسنده عظيم برتناقص بولنمش اولور . غلبهٔ هوا وهوس ايله انسانك كوزلرى دونوب ذهنى پريشان اوله‌رق بوتناقضك فرقنده اوله‌مه‌يه‌جكى جهتله شريعت وقانون وعادت دنيالر برچوق احكام مانعه وزجريه‌يه لزوم كورلمشدركه انسانى شو غفلتدن آكاه ايتسون‌ده ينه كندى املنه متناقض افعالى ارتكاب ايتمسون ديه !

واقعا مسئله‌نك بوقدر اينجلمسى رومانجيلردن پك چوقلرينك كيفلرينه موافق دوشميه‌جكى كبى رومان اوقويانلردن دخى پك چوقلرينك انتظارلرينه موافق دوشه‌مز . لكن دقت اولنمليدركه بوحقيقت واضحه‌يى بكنميانلرك كافه‌سى مطلقا كنجلردر . يعنى ابراماتى هوا پرستانه‌يه مغلوب اولان

طاقندر. قلم عاجزدن چیقمش اولان رومانلرکده برطاقنده بوکون شویولده سرد ایدیلن محاکاته مخالف فکرلر صدور ایتمشدر. لکن انلر دخی کنجلك اجتهاداتی اولدیغنی اعترافه مجبوریت واردر. یکرمی بشدن اوتوز بشه قرقه قدر انسانك کندی هوساتندن بشقه رهبر حکمتی اولمیان زمانلرده هر سوزی عین حقیقت اولمق اوزره تلقی اولنور ایسه بوندن جمعیت مدنیه ایچون حقیقةً بیوك مضرتلر تولد ایده بیلور. ذاتاً اوآدم جمعیت مدنیه داخلنه هنوز تماميله کیرمش صاییله‌مز. هنوز اولاد باباسی وکاین وداماد وحفید وحفیده صاحبی اولمامشدر. ویقتور هوغو دخی اعتراف ایلمشدر که بیوك بابا اولەرق حفیدینی اوقشامینجه انسانلر ایچون برطاقم قیود مدنیه‌نك سر وحکمتنی اکلایه مامش وبیهوده اولدقلری اعتقادنده بولندیغی بر چوق قیودك لزومنی آنجق بیوك بابا اولدقدن صکره تسلیم ایده بیلمشدر. « قزی کندی حالنه براقسه‌لر یا طاوولجی‌یه وارر یا سورناجی‌یه » سوزی حکمت عوام اولان ضروب امثال میانه داخل اولمشدر. یا عجبا ارککی کندی حالنه براقسه‌لر کیمی آلور ایدی؟ شبهه یوق که یا چنکی‌یی یاخود ...

ایمدی فضیلتلیدر او کنجلر که معاشقه‌لری خصوصنده واسیلیکی ایله ثریایی کندیلرینه مشق ایدینه‌رك مسئله‌نك معکوسی ایچون دخی نه‌ئوفاریدن عبرت آلورلر. احمد متین کبی بر صاحب وجدان نزدنده ایشته خدمتکار مقوله‌سی اولان بر قزك قوجه اصیلزاده بر مادامه مرجح کورلمسی اوقدر قوتلی بر حقیقتدر که سائر هر صاحب وجدان نزدنده دخی بو حقیقت تسلیم وتقویه ایدیله‌رك هیچ بر عاقل بونك علیهنه قیام ایده‌مز.

اما بو حال کنجلردن برچوق کمسه‌لرك آرزولرینه موافق دوشمز ایمش. زیانی بوقدر. بر زمان کلور که آنلر دخی کنجلکلرنده‌کی اجتهادلری موافق نفس الامر اولمدیغنی تسلیمه مجبور اولورلر. بوراده بزم ایچون اصل اهمیت ویریله‌جك شی واسیلیکی ایله ثریانك بوکونکی حاللرندن ممنون ومتشکر بولنملرندن عبارتدر.

اوت! بونلر حاللرندن اوقدر ممنون ایدیلر که بوکیجه سوینجلرندن کوزلرینه اویقو کیرمدی. واسیلیکی یتاغی ایچنده صباحلره قدر خیالرایله وقت کچوردی. اما دون کیجه نه‌ئوفارینك اویقوسزلغی کبی دکل! نه مسعودانه بر اویقوسزلق! ثریا ایسه بوکیجه‌یی صباحلره قدر آوکرته اوزرنده کچوروب افندیسنك سیر وحرکت وسفینه‌یی قضالردن وقایه ایچون دقت اولنمسی حقنده ویردیکی امرلری اوقدر شوق درون ایله اجرا ایدیور ایدی که

كويا قوجه‌مان زرهلی بر سفينهٔ حربيه‌يه قوماندان اولمش‌ده موفقيتی دولت مقدسهٔ متبوعه‌سنك عظيم برمنفعتی استحصال ديمك اوله‌جق ايمش كبی طورانيور .

واسيليكی ايله ثريانك حاللری اويله حسن اخلاق صاحبی اولان سائر كنجلرده دخی بولنه‌بيله‌جكندن بوسطرلرده طبيعياتك خارجنه چيقمقده اولديغمزی توهم ايدنلر ميانده ولوكه نادراً اولسون شو حقايق طبيعيه‌يی تقديره مقتدر كنجلر دخی بولنه‌بيله‌جكندن نوميد دكلز . فقط عجبا احمد متينی صورت تصويرمز دخی بونسبتده اولسون مظهر تصويب اوله‌بيله‌جكی احتماله قريب كوريلورمی ؟

سوزك طوغريسی احمد متينده تصوير ايلديكمز علو جنابی پرهيزكارانی مروتی استكثار واستبعادده قارئلرمزك قسم كليسی متفق بولنه‌جقلرينه بزم دخی شبهه‌مز يوقدر . لكن بويله بر احمد متينی خيالی دكل طبيعی برآدم اولمق اوزره تلقی ايچون قارئك بشقه‌لرنجه هنوز حسرتی چكلمكده اولان برچوق حظوظاتدن بيقوب اوصانمش وآرتق نوع بشره ايلكلر ايتمكدن ذوق آلمغه باشلامش وبويولده كی ذوقلرك اعظمی اولمق اوزره دخی بر چوق فقير قزلری توجه‌يه ويرمك ودليقانليلری اولنديرمك صورتلرينی بولمش اولمسی لازم كلور . يوقسه هوا وهوس يولنده هنوز كنديسی پك آچ كوزلی اولور وياخود اولانجه قدرتنی جمع ايلديكی حالده هنوز تأهل بيله ايده‌مامش بولنور ايسه اويله قرنی آچ كوزی آچ كوكلی آچ اولانلرك بوقدر دقيق ومعنوی ذوقلری تذوقدن عاجز قاله‌جقلری دركاردر . آنلرك بوحاللری اوته طرفده برده انسان كامل بولنه‌رق حظوظات ماديه فوقنده حظوظات معنويه ايله تذوقه مظهر اوله‌بيله‌جكنه احتمال ويرمكه مانع اولور .

* * *

احمد متينك ثمرهٔ فضل وحكمتی ايله كرك نه‌ئوفارينك وكرك واسيليكی وثريانك اينجه تسليتياب اولمش بولندقلری بوكون وكيجه‌نك فرداسی كه نيسانك اون سكزنجی كونيدر ملكة البحر اورلاندو برونی دخی كيروده براقه‌رق آچيقدن سانتا آغاته‌دل مليتللو قصبه‌سنك پيشكاهندن كچمكده ايدی . فقط برابكی كوندر اسمكده بولنان پويراز روزكاری غايت قوتدن دوشمش اولديغی جهتله كمی پك آهسته يورويش ايله پك آز برمسافه قطع ايتمكده ايدی . لكن سجليا جزيره‌سنك بوساحلی همان برقاچ ميل مسافه‌ده بركوی بر چفتلك بر فابريقه بر مناستر هيچ اولمز ايسه بريل دكرمنی كبی آثار عمران ايله مزين اولوب يوجی

اولانلرك اللرندن دور بينلرك دوشمسنه ميدان قالمديغندن وهوانك صيجاقلغى ايسه يك ده قاره لرده اوتورلغه مساعده ويرمديكندن جمله سى كوكرته ده اجتماع ايليان سفينه خلقى هيچ ده صيقلميه رق كرك ساحلك تماشاسيله وكرك دره دن تپه دن صحبتلر ايله كوزلجه امرار وقت ايتمكده ايديلر.

سياحتك بو قسمنى قارئلرمزك نظرلرنده كوزلجه تصوير ايده بيلمك ايچون ديرزكه بو ساحل كويا بزم بوغاز ايچنك ايكى ساحلندن بريسى ايمش ده بولجيلر دخى ديكر ساحله باقميه رق يالكز بريسنى تماشا ايده ايده قطع مسافات ايتمكده ايمشلر. فقط بوغاز ايچى ايله بوراسى اره سنده مطلقا بر رجحان آرانور ايسه اوده بوراسى حقنده واردر. زيرا بزم بوغاز ايچنده قوجه قوجه باديالر درونده كمال استغنا ايله يشايه بيلن ليمون پورتقال طورنج ماندارينا وسائر بو فاميليادن انواع اشجار بوراده يوزلرجه دونم باغچه لرى طولديره رق عظيم اورمانلر تشكيل ايتمش اولدقلرى كبى طرف طرف زيتونلقلر خرمالقلر فلانلقلر دخى انضمام ايله ايشى بشقه لاشديرمشلردر.

بو كونكى كيدشله ملكة البحر خلقى اقشام اوزرى انجق چفالو برونى وقصبه سنى كچه بيله رك ترمينى ايمه رسه قوينه كيرمش واوكيجه يى دخى بو قويده بالامرار ايرتسى كون روزكارك ده براز تزييد لطف ومساعده ايلمسندن طولايى ايكندى وقتى پالرمو ليماننه لنكر براقلمشدر.

احمد متينك شيرزاد سلجوقى رومانك ايزينى تحرى ايچون ترتيب ايتمش اولديغى سياحتده هدف الحركة اشبو پالرمو شهرى اولديغندن بوكون اورايه وارلمسى اوزرينه شهر مذكورك شمال جهتنده وغايت يقينده كائن اولان پللهغرينو طاغنى مادام نه ئوفارى يه بالارائه:

— ايشته مادام شيرزاد سلجوقى رومانك برنجى قسمى بوندن التى يوز سنه مقدم شو طاغك اوزرنده وقوعه كلمشدر كه انشاءاه تعالى يارين ياخود اوبركون اوراده بولنه رق كيفيتى سزه دخى حكايه يه ابتدار ايلرم.

ديمجه نه ئوفارى جداً ممنون اولمشيدى. فقط قادينك بو ممنونيتى سوركلى بر ممنونيت اولمدى. حكايه مزك بو قسمى يعنى «رومان ايچنده رومان» پارچه سى ايچون نتيجه اتخاذ اولنمسى لازم كلن برقره خبره بوكون دها ليماندن قره يه چيقمقسزين تصادف ايلديلر كه هر نه قدر حقيقت امرده اوقدر ده موجب كدر اولماسى لازم كلن شيلردن ايسه ده يالكز نه ئوفارى اوزرنده دكل احمد متين وسائره اوزرنده دخى تأثيردن خالى قالمدى. شويله كه:

ملكة البحر پالرمو ليماننك «قالا» دينلن

جنوب كوشه‌سنه تيمور براقه‌رق اورالرجه معتاد اولديغى اوزره درحال برچوق صندالر اطرافنى آلديغى وبونلرك هر برندن بيك درلو صاتيجى آوازى كلديكى صره‌ده رسدس :

— اقشام غزته‌سى ! ترك ايله ايتاليان دوللوسى !

ديه سمع دقت واهميتى جلب ودعوت ايلديكندن احمد متين شو غزته صاتان صنداله تقرب اشارتنى ويره‌رك درحال برنسخه مبايعه ايلدى. دها غزته‌يى اوقومقسزين مسئله‌نك نه اولديغى بردرجه‌يه قدر اكلاشدى‌يا؟ فقط احمد متين نه‌ تو فارى‌يى‌ده يانه چاغيره‌رق بند مذكورى بروجه‌ آتى قرائته باشلادى :

« ملكة البحر نامنده برعثمانلى تنزه سفينه‌سنك مسينايه ورودينى وبو سفينه خلقى حقنده مسينالى رفقامزك يازدقلرينى اوچ كوندن قارئلرمزه پيدرپى تبليغ ايتمكده‌يز. بوكونكى شمندوفر قطارينك كتورديكى غزته‌لر بوكمى خلقندن برعثمانلى ايله (ستللادى مسينا) غزته‌سى محررلرندن آندره پاچينى اره‌سنده وقوعه كلن دوللوبى دخى حكايه ايليورلر. كيفيتك خلاصه‌سى شوندن عبارتدركه :»

« ويزته كاغدينك اوزرنده نيقولسو اسمى يازيلى اولان عثمانلى ستللادى مسينا غزته‌سنده كندى ارقداشلرى عليهنده يازلمش اولان شيلردن متأثر اوله‌رق غزته خانه‌يه كلوب بونلرك تكذيبنى طلب ايلدكده اونلرى يازان محرر آندره پاچينى « طوغرى اولان حوادث تكذيب اولنه‌مز » ديه تكذيبدن امتناع ايلمش وبو حوادثك كافه‌سى يالان اولديغنى موسيو نيقولاسونك ادعا واصرار ايتمسى اوزرينه محرر موهى اليه فرانسزجه المانجه ايتاليانجه يونانجه برچوق غزته‌لرى او افنديننك اوكنه قويه‌رق كندى يازديغى شيلرك ايشته بونلردن منقول اولديغنى وتكذيب ارزوسنده بولنيور ايسه اولا بوغزته‌لره تكذيب كيفيت ايتديرمسى لازم كله‌رك آندن صكره كنديسى دخى تكذيبه حاضر بولنديغنى كمال نزاكتله درميان ايتمش ايسه‌ده عثمانلى افندى اويله اولور اولمز تأمينات ايله قانعيتدن او ناموسلى محرره ال قالديروب طوقاته اورمق درجه‌سنه قدر ايشى ايلرولتمش »

«بونك اوزرينه موسيو آندره پاچينى بالطبع موسيو نيقولسويه شاهدلرينى كوندره‌رك آره‌لرنده‌كى اختلافك سلاح ايله فصل ايدلمسنى تمنى ايلسيله موسيو نيقولسو بو تكليفى قبول ايتمش ايسه‌ده او راده كنديسى شاهد بوله‌ميه‌جغندن سپورلر قلوبى اعضاسندن ايكى معتبر ذاتى دوللو ايچون شهادته دعوتله بونلردخى او افنديننك

اجنبیلکنه حرمةً قبول ایتمشلر و بو حالده مع مبارزین التی آدم و برده طبیب فنار برونه قدر کیدرک چونکه دوئللونك طبانچه ایله اجراسنه قرارویردیکندن ایکی مبارز دردر قورشون تعاطی ایلمشلردر. ایلك ایکی قورشون بوشه کیدنجه سپورلر قلوبی اعضالری بالتوسط مبارزه‌یه نهایت ویردیرمك ایستمشلر ایسه‌ده موسیو نیقو-لسو قبول ایتمدیکندن ایکیشر قورشون دها آتلدی. الکصکره‌کی قورشون موسیو آندره پاچینك ره‌وولورندن چیقوب موسیو نیقولسونك صول ممه‌سی اوزرینه اصابتله بیچاره اجنبی جانسز اوله‌رق یره دو-شمشدر »

بونلدك قرائتی احمد متینی دخی متأثر ایلمش ایسه‌ده نه‌ئوفاری‌یی امید و تخمینك فوقنده اوله‌رق متأثر ایلمش ایدی. سببی ایسه یالکز اوسرسری‌یه آجیدیغندن عبارت دکل ایدی. اصل کندی حالنه آجیدیغی ایچون بوقدر متأثر اولمش ایدی. حتی:

— آه سوکیلی دوستم! بن سزکده باشکزه بلا اولدم. بر یره بز واصل اولمقسزین شهرت رذیلانه‌مز واصل اولیور. بنم رفیقم اولان بر رذیل مولدووان عثمانلی اولمق اوزره تلقی اولنیور.

دیه اسباب تأثرینی ارقداشنه دخی بیان ایدرك واقعا احمد متین:

— تلاش ایتمیکز مادام! هرشیئك چاره‌سی بولنور.

دیه حالا نه‌ئوفاری‌یه تسلی ویرمکه غیرت ایدییور ایدیسه‌ده نیقولسویی بر عثمانلی دیه تشهیر ایتمش اولمرندن طولایی کندیسی دخی متأثر اولیور ایدی. حالبوکه نه‌ئوفاری کندی سیئات احوالنی یالکز نیقولسو ایله رفاقتدن عبارت اولمق اوزره تلقی ایلدیکی حالده بوقدر تأثرده بولنیور ایکن کندیسنك قاتلیت درجه‌سنه واران حقیقت حالنی دخی دریش ایتسه ایدی ده نه‌قدر نادم اولمسی لازم کلور ایدی؟

اوت! بر یره کندیسی وارمقسزین سوء شهرتی واصل اولیور! حالبوکه کندیسنده بر یره وصوله حق مدنیسی دخی قالمامشدر. آنك ایچون واصل اوله‌جق بر یر قالمش ایسه اوده سیاستکاهدن عبارتدر. عبرت کوزی تمامیله آچیق اولوب ده بونی دوشنه ایدی اصل اوزمان مأیوس اولور ایدی.

پالرمویه وصولی متعاقب دها هیچ بر یره کیتمکسزین احمد متین همان عادی برکرا صندالیله قره‌یه چیقه‌رق طوغریجه بو بندی حاوی اولان غزته‌نك مطبعه‌سنه واردی. هیئت اداره وتحریریه ایله کمال تعظیم و نزاکتله سلاملاشه‌رق مسیناده دوئللوده مقتول دوشن نیقولسو حقنده

يازيلان شيلرك كافه‌سى طوغرى اوله‌بيلور ايسه‌ده بو آدمك ترك وعثمانلى عداوتنمسى طوغرى اوله‌ميه‌جغندن غزته‌يى مسينا مطبوعاتنك اغفالى اوزرينه بلا اختيار دوچار اولديغى بو خطادن قورتارمق ايچون شو نقطه‌نك تصحيحنى رجا ايلمدى . ايتاليا غزته‌لرى عموميتله وانلر ميانه‌ده سيچليا غزته‌لرى خصوصيتله غايت معند اوله‌رق ادنا بر مسئله‌دن طولايى شدتك صوك درجه‌لرينه وارررلر ايسه‌ده احمد متينك ياورئ طالعى بو مسئله‌ده دخى امدادينه يتشدى . غزته‌نك مديرى حيتلى عثمانلينك النه ديكر بر غزته طوتشديره‌رق :

— عثمانلى افندى ! سوزيكزك طوغرى اولديغنى ايشته بو غزته دخى تأييد ايليور . بوده بر مسينا غزته‌سيدر . اوراده‌كى قونسلوسكز دخى مسئله‌نك بو جهتنى رسماً تصحيح ايتمش . بو نسخه شمدى كلدى .

ديمسيله و احمد متين بو بندى اوقويه‌رق صورت تصحيحى موافق بولمسيله يالكز بونك نقلى كنديسنجه كافى اولديغنى بيان ايلدكده ديركتور :

— او ! بونك ايچون رجايه حاجت يوقدر . بو بزم بورجمزدر . فضله اوله‌رق غزته‌خانه‌يه كلوب بو تصحيحى افادهٔ شفاهيه كزله تأييد ايلديككزى دخى علاوه ايلرز .

ديمش ايدى . احمد متين شو صورتله آچيلان مساعده اوزرينه ايشى براز دها ايلرويه كوتوره‌رك :

— آه ديركتور افندى ! قارئلريكز نزدنده بر خيال بر رومان مطلوب اولميوب‌ده بر حقيقت مطلوب اولديغنى بيلسه ايدم اومادام چوقوغانو دينلن بيچاره قادينى اونيقولسو ادبسزينك نصل اغفال ايدرك نه‌قدر بلالره صوقديغنى‌ده حكايه ايدر ونسوانيتنه حرمةً شهركزده مسافر بولنان بو قادينى حمايه‌كزى رجا ايلرايدم اما . . .

دينجه ديركتور افندى بر قادينك نسوانيتنه و بر مسئلهٔ نازكه‌ده ايشك طوغريسنه حرمت وهوسله اولمسه‌بيله هيچ اولمز ايسه قارئلرينه اوقوته‌جغى شيئى دها زياده تزيينه مدار اوله‌جغى طمعيله احمد متينك ايضاحاتنى استماعه رغبت كوستر . ديكندن حيتلى احمد متين نه توفارى‌يى مسئوليت ومؤاخذه‌دن قورتاره‌جق بر صورت استادانه‌ده اوقدر ايضاحات ويردى كه كويانه توفارى هنوز پردهٔ عفتى چاك اولمامش بر معصوم قزجغز اولديغى حالده نيقولسو طرفندن اغفال ايدلمش كبى تلقى اولندى و نتيجهٔ افاده‌سنده :

— ايشته بو زواللى قادين سفينه‌مده حسبةً لله مسافرم اولديغى كبى سزك جزيره‌كزده شهركزده سزك دخى مسافر يكزدر . حقنده مروتكزى رجا يه

حسب الانسانیه کندیمده صلاحیت بولیورم.
دیمسیله و بالخصوص بو سوزلری مؤید اوراق رسمیه‌دن اوله‌رق یکرمی دانه یوز فرانقلق بانق قائمه‌سی یا کتنی دخی دیرکتور افندینك یانته قویمسیله دیرکتور حسیات عالیهٔ انسانیه‌یه مغلوب اولدیغی قدر بومائی کاغدلرك مندرجاتنه‌ده مغلوب اوله‌رق مادام نه‌ئوفاری چوقوغانوبی نیقولسو مسئولیتندن تجرید یولنده برکوزل بند نشر ایده‌جکنی وکندیسی بویله‌بربند نشرایدنجه آنی سائر پالرموو مسینا وایتالیاغزته‌لری دخی نقل ایده جکلرینی تبشیر ایلدی که دیرکتورك بو تبشیری اجرا ایده‌جکی مستبعد دخی دکلدر.

غزته‌جیلك عجیب وغریب برصنعتدر. بعض حوادث غزته‌دن غزته‌یه صوکبی انتقال وجریان ایله برنقطه‌یه قدر کلدکدن صکره اونقطه‌ده مجرا اوکنه حائل اولان برحال جریان مذکوری تعطیل ایلدکدن ماعدا کرچکدن صو آقنتیسی کبی آنی برده شیشیروب کیرویه تپدیررده تامبدأ جریانه قدر بوتبدلی حس ایتدیرر.

همان شمدیدن خبرویره‌لم که پالرمو غزته‌جیسی وعدینی بحق ایفا ایلدی. بو ایفادن طولایی یالکز احمدمتیندن الدیغی ایکی بیک فرانق ایله قالمیوب اوکونکی نسخه‌سی اوچ بش بیك دانه زیاده سورو-لدکدن ماعدا عندالقارئین حقایقه خدمت ایدر برنام وسلی غزته اولمق اوزره شهرتنی ده آرتدیردی.

*
* *

— ۸ —

« سجلیاده شیرزاد »

پالرمویه وصول کونی احمدمتین غزته‌یه درج ایتدیره‌جکی تکذیبنامه ایشی ایله مشغول اوله‌رق نه‌ئوفاری یی خارجه چیقارمامش اولدیغندن بونلرك شهره چیقملری ایرتسی کون وقوعه کلمشیدی. اوزونجه برمدت دکز سیاحتیله یورولمش اولانلرك قره‌یه چیقمقدن‌ده بیوك برلذت آلدقلری مجربدر. بالکلیه قره آدمی عد اولنانلر دکزه بندکلری زمان کندیلرینی نصل بربشقه عالمده بوله‌رق محظوظ اولورلر ایسه بالکلیه دکز آدمی عداولنانلرك قره‌یه چیقدقلری زمان محظوظیتلری دخی بوندن اشاغیده قالمز. درجه‌سنی تقدیر ایتمك ایسترایسه‌کز استانبولده غلطه ایله قباطاش اره‌سنده کراباركیرلرینه بینه‌رك الابیلدیککنه آت قوشدیردقلری کوریلن انکلیز کمیجیلرینك حاللرینه باقکز. بودکز آدملری آته بینمك خصوصنده تمامیله عجمی اولمقله برابر شوجولان بریدن اوقدر ذوق آلورلر خوشلانورلرکه بعضلری صاحدن اقشامه قدر آتدن اینمه‌رك وجودلرینك اکره تماس ایدن قسمنی چیل یاره ایچنده

براقورلر واقشام یمکی یه کیتدکلری زمان بویورغونلغك خستەلکنی برقاچ کونلر چکرلر . واقعا ملکة البحر طاقمی قره یه بوقدر حسرتکش دکل ایسەلرده پالرمو شهرنده آزچوق مدت اقامتلری ایچون کوزل برهوتلده برداٸره استیجاریله اسباب استراحتلرینی استکماله قرار ویرمشلرایدی .

احمدمتین اقامتکاه اولمق اوزره ستابیله سوقاغنده پالم هوتلنی ترجیح ایلدی که مدیری اولان آنریقو کندینه مسافراولان یولجیلرك اعزاز واکرامندەکی غیرت فوق العادەسندن ناشی عادتا بتون اوروپایه شامل برشهرت پیدا ایلمشدر . مسلك مقبولنده هرایلرویه کیدنلر بیوك آدم عد اولنەجقلرینه کوره بوآنریقو دخی ممدوح آدملردن معدوددر ، هرنەزمان اك بیوك اك مشهور هوتلجیلرك هیکللری رکز اولنمغه لزوم کوریلورسه ایلك هیکلی رکز اولنەجق هوتلجی مطلقا آنریقو اولور . پالرمویه داٸر قاچ سیاحتنامه قاچ دلیل سیاحت اوقومش ایسەك هپسنده بوآدمك نامی کمال تحسین وشکران ایله یاد اولندیغنی کورمشزدر .

ذکراولنان ستابیله سوقاغی غرب جهتندن لیمانه وشرق جهتندن دخی ماکه‌دا جادەسنه منتهی اولوب ، هوتلك غایت کوزل ایکی ده باغچەسی بولندیغندن یالکز هوتلجی دکل هوتل دخی پالرمو مسافرخانەلرینك کافەسنه فاٸقدر . بهرنفس ایچون کونده اون بش فرانق اجرت معیندرکه شرابدن بشقه طعام ویتاق وساٸره مصارفنك کافەسی بواون بش فرانقده داخلدر . شرابك داخل اولمامسی ایسه هرکسك کیسەسنه کوره شراب انتخاب ایدەجکی حکمتنه مبنیدر .

بزم یولجیلرك ملکة البحردن پالم هوتلنه انتقاللری صباحلین ایرکنجه وقوعه کلەرك کرك احمدمتینك وکرك نەٶفارینك اشیالرینی اوطەلرندەکی بوزولره دولابلره یرلشدیرمك خدمتی قاتارینا ایله واسیلیکی یه حواله اولنەرق کندیلری ایسه شهرداخلنده ایلك جولانلرینی اجرایه چیقدیلر . شوراجقده خبرویرەلم که بویله بیوك هوتللرده قادین وارکك هرنوع خدمتجی بولنور ایسەده کباردن اولان یولجیلرك کندی خدمتجیلرینی استخدام ایلملری پك بیوك شیقلق عد اولنەجغی کبی احمدمتینك کیده بولنمیەجغی کونلر ایچون قاتارینا وواسیلیکی نك‌ده اوراده بولندیرلمالری وهوتله نقل ایدلملری مناسب کورلمش ایدی .

پالرموشهرینی شرقدن غربه وشمالدن جنوبه طوغری غایت اوزون وکنیش ایکی جاده زوایای قاٸمه ایله قطع ایدرك درت بیوك محله یه تقسیم ایلر . بویوللردن بریسی

اليوم قرال ويقتور امانوئل نامنه نسبةً تسميه اولنور ایسه‌ده اهالیٔ مملكت لسانلرینی بو یکی اسمه آلشدیره‌مدقلرندن حالا مذکور سوقاغك نام قدیمنی بالمحافظه « قاصارو » دیرلر که بو نام مذکور جاده‌نك عربلر زمانندن قالمه و اراز اسم قدیمیدر . عن اصل « القصر » کلمه‌سندن محرف اولوب جزئی تحریف ایله قاصارویه تحول ایلمشدر . طریق مذکور لیمان خارجنده ساحل بحردن بدأ ایله شرقدن غربه طوغری اوزانه‌رق الیوم « پاله‌زوره‌آله » یعنی سرای قرالی دینلن ابنیهٔ جسیمه‌یه حتی آندن دها اوته مملکتك بسبتون خارجنه قدر ممتد اولوب کیدر ایسه‌ده سرای قرالیدن خارج مملکته طوغری اوزانوب کیدن قسمنه « قورسو قالاتا » تسمیه اولندیغندن اصل قاصارو جاده‌سی سرای قرالیده تمام صایلور . حالبوکه بو بنای جسیم سرای قرالی تسمیه‌سی دخی حادثدر . زیرا وقتیله « القصر » دینلن و صقلیاده اقامت ایدن عرب امراسنك اقامتلرینه مخصوص اولان سرای ایشته بو بنا اولوب مذکور جاده دخی بورایه منتهی اولدیغی ایچون قاصارو نامنی آلمش و سرای ایسه برچوق زمانلر « آلقازار » تسمیه اولنه‌رق بو دخی « القصر »دن محرف بولنمشدر .

ما که‌دا سوقاغی ایسه قاصارویه عموداً شهری شمالدن جنوبه طوغری قطع ایدر . بو ایکی یولك تقاطع ایلدکلری محل پالرمو شهرینك تمام مرکزی اولمق اوزره شکل مثمنده برمیدان حالنده درکه « قواترو قانتی » تسمیه اولنور .

نام قدیمی محافظه ایتمسندن ده استدلال اولنه‌جغی وجهله قاصارو جاده‌سی حتی ما که‌دا سوقاغی بیله انشاآت جدیده‌دن دکلدرلر . واقعا بونلرك برنجیسی میلادك بیك بشیوز سنه‌سندن صکره اسپانیا دولتی طرفندن قرال وکیلی عنوانیله بوراده والیلك ایدن بر ذاتك یاپدیردیغی وحتی اسپانیانك توله‌دو شهرینه نسبتله « توله‌دو جاده‌سی » تسمیه ایتدیردیکی پالرمو تاریخلرنده مقید ایسه‌ده اهالینك لسانی شمدیکی ویقتو امانوئل نامنه آلشه‌مدیغی کبی او زمان توله‌دو نامنه دخی آلشه‌مامش بولندیغندن هپ نام قدیم اولان قاصارو لسان اهالیده محفوظ قالمشدر . بوندن استدلال اولنه بیلورکه اسپانیول قرال وکیلنك طریق مذکور حقنده‌کی انشاآتی نام قدیمنی اهالی‌یه اونوتدیره‌جق قدر مهم اولمیوب بناءً علیه یول دخی اصل عربلر زماننده‌کی امتداد و وسعت و استقامت و لطافتنی محافظه ایلمکده‌در .

ما که‌دا سوقاغی ایسه براز دها صکره یعنی ۱۶۰۰ سنهٔ میلادیه‌سنده تنظیم و اکمال

اولنمشدر . بوقيددن مقصدمز ايسه انتظامنه ابتدار اولنمق خصوصنده پالرمو شهرينك اوروپا قطعه سنجه بلدان سائره يه تقدمنی اكلاتمقدركه فی الواقع شوايكی سوقاق شمدی بيله پارسدن ماعدا سائر آوروپا شهرلرنده پك ده امثالی كوريله ميه جك قدر اكلی بويلی آثار عمراندندر .

بزم احمد متين ايله نه‌ئوفاری مسافرخانه دن عربه يه بينه‌رك بوايكی سوقاغك ايكيسنی ده بويلی بوينه وحتی بعض يرلرينی ايكيشر دفعه سير واطرافلرينی تماشا ايلدكدن صكره القصر يعنی سرای قرالی اوكنده شمدی « پياچه دللاويتوريا » يعنی ظفر ميدانی دنيلن واسع ميدانده عربه دن انديلر . القصر اشبو ميدانك غرب جنوبی قسمنده شمدی دخی هيبت بخشای انظار سياحين اوله جق درجه لرده مهم بر بنای عاليدر . انجق بو بنا تماميله عربلر زماندن قالمه اولميوب يالكز تملر يله آلت قاتك برچوق يرلری وبعض اقسامی عربلرك مؤسسات‌ندركه آنلردن صكره بش التی قدر حكمداران نيجه ييللر امك وپاره صرفيله شمديكی مكمليتی وجوده كتورمشلردر . يالكز سرايك اورته يرنده يوكسلن قله‌نك تماميله نورماندلر زماننددن قالمه اولديغی روايت قلنديغی كبی بنای مذكورك تماميله عربلر زماندن قالمه اولديغی حقنده ده برروايت قويه واردر .

جغرافیٔ قديم ادريسينك بيانه كوره اشبو القصر بناسی نام مذكوره ويربله بيلن « كوشك » معناسندن مستفاد اوله بيله جكی وجهله او يله حكمدار مسكنی سوسلی فرحفزا برشی اولميوب غايت يوكسك حصارلر وقله لردن متشكل و بونلرك بالالرنده جنك ايچون حصار بچه لر مبنی عادتا برقلعه اولديغی كبی آندن صكره دوچار اولديغی تحولات اوزرينه ده شو حال قديمنی دكشديره مامش واياك نظرده بونك هجمات خارجيه يه مقاومت ايچون بنا ايدلديكی اكلاشلمقده بولنمشدر . اوروپاليلر « القصر » كلمه سندن ايكی لغت استخراج ايدرك بونك بريسی يوقاروده ده بيان اولنديغی وجهله « آلقازار » اولديغی كبی ديكری ايتاليانجه‌سی « قاستل » صورتنده اولوب فرانسزلر « شاتو » يه بالتحويل بتون بتون اصلندن چيقاردقلری كلمه دركه قاستل دخی قصردن النديغنه كوره عربلر بو كلمه يه حصار معناسی دخی ويررلر ايمش .

القصرك خارجی زينت معماريه دن عاری وساده برمحل مدافعه ايسه ده درونی ينه امرا وحكمدارانك اقامتلرينه مخصوص برصورت نفيسه ده ياپلمشدركه اشبو تزيينات معماريه‌نك دها اعلاسی اسپانياده‌كی آثار معماريهٔ عربيه ده كوريلور . ذاتاً عربلرك

خارجـدن زياده ابنيـه‌نك داخلنـه اهميت ويردكلرى سائر آثار معماريه‌لرنده دخى مشاهد دكلميدر ؟

احمد متين رفيقه سيله برابر القصره توجـه ايلدكلرى زمان صـول طرفلرنده بركوچك قپو كوروندى‌كه بناى مذكورى تماشايه كيرنلرك بوقپـودن. كيردكلرى دخى اوزرنده‌كى يازيلردن آكلاشـلدى. بونلر دخى مذكور قپودن كيره‌رك كنـديلرينى برچوق كمرلر آره‌سنده بولديلر. احمدمتين اوراده بر لحظه طـوره‌رق بو بنـايه دائر محفوظى اولان معلومات ومطالعات تاريخيه‌يى ارقداشنه تبليغ ايتمكه باشلاديغى كبى براز دهـا ايلروده كائن حوليده تكرار صـول طرفلرينه دونه‌رك جسيم برطاش نردباندن يوقارى‌يه چيقدقدن وبوراده صاغ طرفه دوندكدن صـكره برنجى قاته‌كى معبـده واصـل اولـدقلرى زمان ارتق كركى كبى ايلرولتمش اولـديغى معلومات ومطـالعات تاريخيه‌سنده دوام ايله ديبور ايدى‌كه :

— شو بناى عظيمك اسكى پارچه‌سى بوراسيدر . سياحتنامه‌لرده خبرويرلديكنه كوره ١١٣٢ سـنهٔ ميلاديه‌سـنده بوراسى قرال ايكنجى روژه طرفندن ياپديرلمشدر. اول روژه‌كه ادريسينك « خـيرة الملوك الافرنجـين » ديه مدح ايلـديكى برنجى روژه‌نك اوغلى اولوب انى باباسـندن دها زياده ترقى پرورلكله مدح وثنـا ايلر . لكن بومعبدى روژه ياپديرمش ديه نورماندلرك ياپمش اولـديغنى ظن ايتميكز. اوزمان نورماندلر هنوز صنعت نفيسـهٔ معماريه‌نك يبانجيسى ايديلر. بوكورديككز آثر مهارت ينه مسلمانلرك آثاريدر . اوزمانلر سجليا جزيره‌سنك اهالىٔ مسلمه‌سى اهالىٔ نصرانيه‌سـندن هم چـوق هم دهـا زياده مترقى ايدى. واقعا نورماندلر بيوك براردو ايله بورايه كلمشـلر ايسه‌ده نه معارفجـه نه صنايعجـه نه مدنيتجه عربلر درجه‌سـنده دكل ايديلر . باقكزكه بنـايه اك زياده زينت ويرن شـو طاش ديركلر مصرك غرانيت معدنلرندندر . نورماندلر ايچون مصردن بوطاشـلرى جلبـه امكان تصور اولنه‌بيلورمى؟ بونلر سجلياجزيره‌سى ملـوك فاطميه‌يه تابع اولـدقلرى زمانلر امراى عرب طرفنـدن بورايه كتوريلوب اسـكى القصرك بناسـنده استعمال اولنمش بولندقلرى كبى بالآخره اجرا اولنان تبدلات وتحولات اثناسنده ينه عرب استادلرينك ايادىٔ مهارتلريله بورايه قونلمشلردر . ايشته باقكز شورايه لاتينجه‌سى شوطرفه روجه‌سى يازيلان برساعت نمانك اصـل تعريفـات مفصله‌سى شورايه عربجه اوله‌رق يازلمشدركه اصل اولان اشبو عبارهٔ عربيه اولوب روجـه ولاتينجه‌سى انك ترجه‌سى وبوحال شو بنانك عربلر طرفندن ياپلديغنك برهان ماديسيدر.

احمد متينك شو سوزلرينه ضميمةً بز دخى
علاوه ايدرزكه معبد مذكورك محرابلرى
منبرلرى ايله اون سكز مترو ارتفاعنده كى
قبه وطوانك نقوشى هپ عرب اصول
معماريه سى طرزنده در. هله قبه نك اطرافنده كى
اخشاب طوانلر اوزرنده اوروپانك جاهل
سياحلرى طرفندن «نقوش» ديه تلقى
واو نام ايله قيد ايديلن اويمه لرك كافه سى
خط كوفى ايله يازلمش عرب اشعارى اولد-
قلرينى مؤخراً همتلى وفاضل مستشرقلر حل
وقرائت ايلدكلرندن بو معبدك عن اصل
معبد اسلام اوله رق بنا قلنديغى ومؤخراً
روژه وسائره طرفندن تحويل ايدلديكى ظننه
قدر وارلمشدر. ديوارلر هپ آلتون يالديزلى
موزائيقلر ايله عرب اصولنجه نقش وترسيم
ايديلوب رسملر ايسه مصر وبنى اسرائيل
تاريخنه عائد شيلردر. مؤخراً بعض يرلره
حضرت عيسى عليه السلام وحواريلرندن
پتروس وپاولوسه عائد رسملر ياپلمش ايسه ده
اطافتجه ديكرلريله قياس بيله قبول ايده
مامسى بونلرك صكره دن ياپلدقلرينى اثبات
ايلر.

ايكى ارقداش نفاست معماريه جه بتون
يريوزنده كى آثار قديمه ميانده امثالى قليل
اولان وملت اسلاميه نك ترقيات مدنيه سنه
لسان حال ايله شهادت ايدن بو معبدى
زيارتدن صكره چيقوب تكرار حوليه
اينه رك ديكر بر بيوك نردبان ايله ايكنجى
قاته طوغرى چيقمغه باشلادقلرى زمان
احمد متين پك طالعين برحالده بولنيور
ايدى. ملل اسلاميه نك علوم وصنايعه ايتد-
كلرى خدمت وقتيله اوروپا ايچون ايلك درس
وايلك مشق مقامنده قائم اولديغى كبى حالا دخى
او اهميت عاليه يى محافظه ايتمكده بولنديغنى
دوشونيور ايدى.

ايكنجى قاته چيقمقدن مراملرى
القصرك اك قديم قسمى اولان قله يى ده
كورمك ايدى.

يانلرنده بولنان بر خدمه قله نك هركون
آچيق اولمديغنى خبر ويردى ايسه ده احمد
متين النده كى سياحتنامه يى كوستروب:

— اجنبيلر ايچون هركون آچيلور.

ديمجه يكيلكندن طولايى بو حقيقتى
بيلميان بو خدمه براز وقت غيبوبت ايدرك
بعده ياننده دها ايكى كشى اولديغى حالده
كلدى. مكر آمرينه مراجعت ايلمش ايمش ده
آمر دخى اجنبى مسافرلرك خدمتلرنده
قصور ايدلمامسى ايچون بو ايكى مأمورى ده
كوندرمش ايمش. احمد متين شو معامله
نازكانه يه غايت كبارانه برصورتده تشكر
ايلدى.

قله يه چيقلديغى واك تپه سنده كى رصد
خانه يه كيرلديكى زمان خدمه دن بريسى:

— ١٨٠١ سنه سنده منجم پيازى ايشته

بوراده سرز سیاره‌سنی کشف ایتمشدر .

دیینجه احمد متین کولومسه‌یه‌رك وسوزینی نه‌ثوفاری‌یه خطاب ایدرك دیدی که:

— اندن اول دخی بوراده چوق شیلر کشف اولنمشدر مادام ! بوراسی من القدیم رصدخانه‌ایدی . دوشونکزکه اوروپا هنوز تعیین اوقات ایچون ساعت اصولندن بیله بی خبر ایکن مسلمانلر بوراده ارتفاعات شمسیه‌یی بالحساب کونش ساعتلری یاپیورلر وتقویملر تنظیم ایلیورلرایدی . بومعلومات فنیه‌لری سایه‌سنده ایدی‌که کمیجیلکی فوق‌الحد ایلرویه کوتوریورلر ایدی . دکزلری کندی قدرت علمیه وصناعیه‌لرینه رام ایلدکلرندن طولایی « المغرورین » نامنی آلان عرب کمیجیلری بحر محیط اطلاسی وبحر محیط هندی سواحلنده هنوز جغرافیا عالمنك معلومی اولمیان یرلری کشف ایلیورلرایدی . مع‌هذا کمال تحسین ایله اعتراف ایدرم‌که مؤخراً اوروپالیلر دخی عربلره خیرالخلف اولمشلر وعلومك آنلردن آلدقلری درجه‌سنی قات قات ایلرویه کوتورمشلردر . بزم اسلافمز اولان عربلر اوروپالیلره نه خدمت ایتمشلر ایسه اوروپالیلر دخی اوخدمتی بزه ایدییورلر . یعنی بونجه امکلر صرف ایدرك توسیع واکماله همت ایلدکلری علوم متنوعه‌یی بزم نظرکاه استفاده‌مزه تقدیم ایلیورلر .

ایکی کوچك نردباندن دها چیقه‌رق قله‌نك تاپه‌سنه واردیلر . اورادن پالرمو شهری اوزرینه امتداد ایلیان نظارت شامله حقیقةً پك مکملدر . برعظیم پانوراما حالنده درکه ایکی یوز اللی بیك نفوسی حاوی اولان ومن القدیم مقر حکمداران اولمق شرفنی احراز ایدن بوشهر جسیمك شو نقطه‌دن تماشای عمومیسی جداً پك خوش وحقیقةً پك لطیفدر .

القصرك تماشاسی قوشلق زماننه قدر دوام ایلمشیدی . فقط بورایه قدر کلمش ایکن شوراده برقاچ یوز آدیم مسافه‌ده بولنان سانتاجووانی دل آلنیتی کلیساسنی‌ده زیارت ایتمکسزین عودت ایلمك اویمه‌یه‌جغندن احمد متین رفیقه‌سیله برابر اورایه‌ده برباش اوردی . درت دیوار اوزرینه یرلشدیرلمش بش قبه‌دن متشکل اولان بوبنا دخی پالرمونك قدیم ابنیه‌سندندر . اورته یرده‌کی قبه بیوك وانك اطرافنده‌کی درت قبه کوچك اولوب بونلر درون معبدده موضوع عظیم ستونلر اوزرینه اوتورتلمشدر . ۱۱۳۲ سنه‌سنده یاپلدیغی اوزرنده منقوش اوله‌رق بوتاریخدن وباخصوص طرز معماریسندن اکلاشیلورکه بوده عرب آثاریدر . قپوسی دائماً قپالی بولنورسه‌ده بکجیسی اوراده حاضر وسیاح وزوارك ورودینه منتظردر . واقعا

بخشش المق ممنوعدر اما بكجى افندى اوفاق تفك آثار عتيقه صاتديغندن بونلره دكرلرندن براز زياده‌جه ويريلن پاره‌لر دخى آدمجكز ايچون بخشش مقامنه قائم اولورلر .

بكجينك‌ده افاده‌سندن معلوم اولديغى وباخصوص برچفت دقتلى كوز ايله آپ آشكاره كورولمكده بولنديغى اوزره معبد مذكور دخى عن اصل مسجد اوله‌رق ياپيلوب بعده براز تعديل وتبديل ايله كليسا حالنه تحويل ايدلمشدر .

اورادن دخى چيقيله‌رق ينه اوجوارده بولنان سقلافانى نام سراى قديمه كيرلدى‌كه پك چوق زماندن برى قشله وخسته‌خانه صورتنده استعمال اولندقدن صكره شمدى موزه‌خانه كبى برحاله افراغ اولنمشدر . واقعا بوبنانك كنديسنده براهميت فوق‌العاده‌يوق ايسه‌ده بورايه كيرمكدن مقصد « غلبهٔ موت » ناميله مشهور اولان بررسم لوحه‌سنى تماشادن عبارت ايدى . وقتيله بوراسى خسته‌خانه ايكن فلمنك رساملرندن بريسى بوراده خسته ياته‌رق اكتساب عافيت ايلدكدن صكره يادكار اولمق ايچون بورسمى ياپمش ايمش . لوحه‌نك زمين وماهيتى اولومى تصوير ايدن برقديدك پاپا وقرال وسنيور اوله‌رق برچوق كيمسه‌لرى پامال ايدرجه‌سنه برطور ووضعيت غالبانه‌ده بولنمسيله برابر لوحه‌نك صاغ طرفنده بركنج قادين ايله بر دليقانلى اوزرينه دخى هجوم ايديور صورتنده كوسترلمشدركه عاشق وعاشقه اولدقلرى خصوصيت حاللرندن معلوم اولان بوكنج قادين واركككك مقابلنده يعنى لوحه‌نك صول طرفنده برطاقم فقيرلر بيچاره‌لر ضجرت حاللرندن طولانى قديدى يعنى اولومى دعوت ايله اندن استمداد دخى ايلدكلرى حالنده اولوم انلره التفات بيله ايتميور . رسامك كنديسى دخى النده فورچه‌سى و بويا تحته‌سى بولنديغى حالده بوبيچاركان ميانه ترسيم وادخال ايدلمشدر .

⁂

آرتق قوشلق زمانى تقرب ايلديكندن وشو اوچ محلك تماشاسى وجودلره وفكرلره كركى كبى يورغونلق ويرديكندن نه‌ئوفارى واحمد متين عربه‌لرينه بينوب مسافرخانه‌لرينه كلمك ايچون يوله دوزلديلر . نه‌ئوفارى :

— غلبهٔ موت لوحه‌سى حقيقةً نه‌كوزل ياپلمش !

ديمسيله احمد متين :

— نه‌سى كوزل ياپلمش ؟

سؤالنى بالايراد نه‌ئوفاريدن :

— كوريلوب طور يبوركه پك مهارتلى برفورچه ايله ترسيم اولنمشدر .

جوابنى الدقدن صكره احمد بوشللو

الواح مشهوره حقنده‌كی مطالعات صنعت شناسانه‌سنی سرد واتیان ایچون دیدی‌كه:

بعض رسملرك یوز بیكلرجه فرانق قیمتنده اولمسی وحتی بعضلرینك وجودی قوجه بر ملت ایچون مدار افتخار عد ایدلمسی نه حكمته مبنی اولدیغنی غالباطرافلیجه دوشونه‌مامشسكز مادام! بوسوزیمه تعجب بیورمیكز. كوزی آچیق قولاغی دلیك وبردرجه‌یه قدر صنعتكار كچینانلرك بیله پك چوقلرینه بوبابده سؤاللر ایراد ایلدم‌ده جواب شافی آلمدم.

— رساملق صنعت نفیسه‌سنه آزچوق بن دخی منسوبم افندم! ایده‌بیلدیكم دقته كوره برلوحه‌ده‌كی بیكلرجه یوز بیكلرجه فرانقلق قیمت فورچه سورشده‌كی مهارتده‌در. هانیا صنعتكاران مناقبندن اوله‌رق حكایه ایدرلركه رسامك بریسی برچارداغه صارلمش آصمه وانك اوزرنده كمالی بولمش اوزوملر تصویر وترسیم ایلمش‌ده قوشلر بونلرك كرچكدن اوزوم اولدقلری ظنیله وكمال حرص وتهالكله كلوب اصمه‌نك اوزرینه قونه‌لم دیر ایكن كندیلرینی لوحه‌یه چارپمشلر.

— اوت بویله منقبه‌لر پك چوقدر. حتی رسامك بریسی‌ده برقز رسمی یاپمش. صكره چراغی بوقزك برونی اوزرینه بر سینك رسم ایلمش. طبیعتی اوقدر مكمل تقلید ایلمش‌كه اوستادی بیله كوردیكی زمان كرچكدن سینك ظنیله الدانه‌رق «قیششششش!....» دیه قوغمق ایستمش. صكره حقیقته واقف اولنجه چراغنك درجهٔ مهارتنه شاشمش قالمش.

— ای بومهارت از شیمیدر؟ باخصوص‌كه اك مشهور لوحه‌لری یاپانلر برچوق سنه‌لردن بری خاك ایله یكسان اولمش بولندقلرندن آثار باقیه‌لرینه نه‌قدر بها تقدیر اولنسه یری واردر.

— كوزل اما مادام یاپدیغی آصمه‌و اوزوم قوشلری وسینك بر بصر ضعیفی الداتمش دیه اصل اهمیت صناعیه‌یی اورساملره بخش ایدی ویرمك نصل قابل اولور؟ بالقجینك بریسی قورشوندن بر بالق رسمی یاپمش‌ده بالقلر انی كرچكدن بالق ظن ایدرك بوطعمه طورانوب اوبولده فدای جان ایتمشلر دیه شو بالقجی‌یی برنجی درجه‌ده هیكلتراشمی عد ایده‌لم؟ لوحه‌لرده‌كی قیمت یالكز طبیعتی محقق تقلیددن طولایی ایسه اولوحه‌لرك تصویر ایلدكلری شیلرك اصل طبیعیلرینی بس بادهوا تماشا ایلیه‌بیلورز. شو چارداق اصمه واوزومی تصویر ایدن رسام تقلید طبیعتده‌كی مهارتی ایله اشتهار ایتمش ایسه انك لوحه‌سنه یوز بیكلرجه فرانق ویرمكدن زیاده اصل طبیعی برچارداق واصمه‌واوزوم تقلیدی اولمیوب تحقیق اولدجغندن قیمت

حقيقيه‌یی دخی بو حقيقی چارداغه مناسب كورمك دها طوغری اولملی ایدی.

نه‌ئوفاری یه بر حیرت كلدی . دیدی‌كه :

— ای شمدی فورچه‌ده كی مهارتی بسبتون حكمدن اسقاطمی ایده‌جكز ؟

— خیر مادام ! بومهارتی خطاطك حسن خطنده‌كی مهارت كبی تلقی ایده‌جكز .

حسن خطه « اهمیتسزدر » دنیله بیلورمی ؟ پك بیوك اهمیتی واردر . حتی اوده صنایع نفیسه‌دندر . اما اصل یوز بیكلرجه فرانق دكری اولان شی یالكز اوقلمده‌كی یاخود فورچه‌ده‌كی مهارتدن عبارت دكلدر . بویله اولسه هر یاز یلان هر رسم ایدیلن شیئك شوغلبهٔ موت لوحه‌سی قدر بر شهرت تاریخیه ایله مشهور اولمسی لازم كلور ایدی . بن دیرم‌كه بولوحه‌یه اصل اهمیت ویردیرن شی انك دلالت ایلدیكی معنادر . اولوحه غایت معنیدار بركتاب حكمت نصاب كبی انظار عبرت اثاره آچلمش اولملیدر . تماشا ایدنلر اوكتابی اوقویوب استادك افكارینی اكلاملی واستاد مشار الیه بولوحه‌سیله نه‌یی اكلاتمق ایستمش ایسه انی ذهننده محاكمه ایدرك نفس‌الامرده موافق بولملی وبناءً علیه آلدیغی عبرت ایله هرحالنكی جهتدن ایسه مستفید قالملی .

نه‌ئوفارینك حیرتی آرتدقجه آرتمغه باشلادی . نصل آرتمسون‌كه پك چوق كمسه‌لر نزدنده وحتی رساملر میاننده بیله اهمیت اساسیه یالكز حسن ترسیمه حصر ایدیلور ایكن بودفعه احمد متين طرفندن اویله برانتقاده مخاطب اولیوركه انتقاد صنعتكارانه‌نك او درلوسنی عمرنده هیچ ایشتمامشدر . محاوره‌لرینك بوقسمنه كلدكلری زمان اقامتكاهلرینه واصل اولمش وحتی سفره‌یه اوطورمش ایدیسه‌لرده شوحال سلسلهٔ سخنی اخلال ایتمیه‌رك محاوره‌ده ینه دوام كوستردیلر . احمد متين رساملق صنعت نفیسه‌سی حقنده سرد ایلدیكی مطالعاتك نتیجه‌سنی‌ده استنتاج ایچون ایضاحات آتیه‌یی ویرمكه باشلادی . دیدی‌كه :

— شمدی شو سقلا فانی سراینده كوردیكمز لوحه‌یی بردها كوزمزك اوكنه كتوره‌لم وانده كوردیكمز احوالك كافه‌سنی ترجمه‌یه دخی چالیشه‌لم : موتك بونجه پرنسلری پاپالری پازدهٔ افنا ایتمسی شو عالمده انبیاء عظامه وارنجه‌یه قدر انك پنجه‌سندن هیچ بركسه‌نك مصونیتی ممكن اوله‌میه‌جغنی كوسترر . بعده لوحه‌نك برطرفنده اواومدن استمداد ایدن برچوق بیچاركان ودیكر رفنده اولوبی خاطرینه بیله كتورمیان بختیاران عاشقان بولنه‌رق

بیچاره‌لر موتی ایسترلرده موت انلره التفات ایتمز. یعنی بویله موت ایله خلاص دخی انلر نزدنده بر نعمت ایکن او نعمت دخی کندیلرینه بخش ایدلمز. حالبوکه دیکر طرفده کنج عاشق مسعود بختیار اوله‌رق موتی تخطربیله ایتمیانلره هجوم حاضرلغنده بولنیور. یعنی دیمك اولیورکه اولوم ایستمکله کلمز واحتراز ایدلمکله قاچیلمز برحالدر. بولوجه موتك اویله بر فعال لمایرید حضرتلرینك اثرقدرتی اولدیغنی کوستریورکه جمعیت بشریه ایچنده ارادهٔ سبحانیه کیمی اشارت ایدیور ایسه اکا یتیشوب ایستمدیکی حالده‌بیله آنی قبض واخذ ایلیور وکندیسنه بر قورتاریجی نظریله باقوب امان دیبانلر بولندیغی حالده وقت مرهونلرینه قدر آنلری تأجیل ایدیور. شومعنالردن فضله ینه اولوحه‌نك تماشاسندن مستبان اولیورکه بوحکملری تصویر ایدن رسامك کندیسی‌ده بودنیادن بیقمش وموته منتظر قالمش بیچاره‌لردن اولوب فقط اواوم درجه‌سنده خسته‌لندیکی یعنی اونعمته نائل اولدم ظننه دوشدیکی حالده‌بیله موت کندیسنه التفات ایتمامش وبوخسته‌خانه‌ده انتظارینك خلافنه اوله‌رق اعادهٔ عافیت ایلشدر. ایشته موت حقنده شو معنالر هپ برر حکمت بارقه‌در که یالکز بوحکمتلرك تخیلی بیله قیمتداردر. اساساً محض حکمت اولان بوحقایقی بر لوحه‌ده جمع ایچون آنی نه‌یولده ترکیب ایله تصویرایتمك لازم کله‌جکنی قرارلاشدیرمق صنعتکارلغك اك بیوك مرتبه‌سی اولوب بوندن صکره دخی اوذهنده ترکیباتی تصارلانان لوحه‌یی قلم ایله دخی حین اجراده هرشخصك حالنه موقعنه واحتساسات قلبیه‌سنه کوره وضعیتلرینی چهره‌لرینی طورلرینی حسن ترسیم وتصویره موفق اولمق ایشته‌اوهرکسك مظهر تحسینی اولان وفقط مراتب اهمیتده اوچنجی مرتبه‌ده بولنان مهارت قلمیه‌در. بوقسه یالکز مهارت قلمیه بررسامی بر مکمل « قوپیست » دیه تشهیر ایده‌بیلور ایسه‌ده بر مکمل « قومپوزیتور » دیه تشهیر ایده‌مز.

نه‌ئوفاری برازدوشوندکدن صکره :

— حقکز وار افندم !

دیمسیله احمد متین متواضعانه وفقط ممنونانه برطور طاقندی. دیدی که :

— اومارم که‌حقم واردر مادام! فقط شو قوپیست وقومپوزیتور فرقلرینی دخی براز ایضاح ایده‌یم : ظن ایتمیکز که فکرم استنساخك اهمیتنی آزالتمقدر ؟ حاشا ! اویله برامل بندن بعید اولسون . حتی بعض استادلر واردر که استنساخ ایتدکلری نسخه‌لرك اهمیتنی مستنسخ عنه‌لرك اهمیت اصلیه‌لرندن زیاده‌یه واردیررلر. ایشته بوده قدرت ومهارت قلمیه‌در. اما هرآدم هرشی

حقنده دكل ؟ شو كورديكمز غلبهٔ موت لوحه‌سی یوزسنه‌لك برلوحه‌در . بو لوحه یاپلدقدن یکرمی سنه صکره بشقه بریسی بونی عیناً قوپیه ایتسه ایدی فقط بوقدر کوزل بویامسه ایدی آنی انتقاداً نه‌دیر ایدیکز ؟ «فورچه‌سنده او مهارت یوق ایمش» دیر ایدیکز دکلمی ؟ ایشته هرکسك بحث ایتدیکی مهارت بوندن عبارتدر . برده فرض ایدیکز که مستنسخ قوپیه‌سنی اصلی قدر کوزل ویا آندن دها کوزل بویامش . اوزمان «پك بیوك مهارت قلمیه‌سی وار ایسه‌ده لوحه کندی ایجادی اولمیوب فلانجه‌نك لوحه‌سندن استنساخ ایلمشدر» دیرسکز . دیمك اولیور که اصلنده فورچه مهارتندن بشقه برده مهارت ترکیبیه وار ایمش . حتی برده شویله برفرض یاپه‌لم . دیه‌لم که اوتوز سنه صکره موت حقنده ینه بو حکمی تصویر ایچون رسامك بریسی بشقه برلوحه ترسیم ایلمش . فورچه‌سنده‌کی مهارت دخی بوکا مساوی ایمش . فقط اویله برطرفده اولومه منتظر بیچاره‌کان وار ایکن دیکر طرفده اولومدن متحاشی بر جفت عاشق وعاشقه اوزرینه هجوم ایتمیورده برخسته‌یه هجوم ایدیوردیه تصور اولنمش بوصورت تصویرك اوقدر شاعرانه اولمدیغنی تسلیم ایدرسکزیا ؟

— البت ! بوزمینده‌کی خیال بشقه اوزمینده‌کی خیال ینه بشقه .

— تمام ! ایشته بو دخی رسمك خیال شاعرانه جهتیدر . اکر ترکیبی خیالی دخی آنك عینی حتی دها اعلاسی اولسه ایدی ینه آنی کورنجه کوزل اما بوفکری برفلانکلی رسام شوقدر سنه مقدم تصویر ایتمشدر . بویکی رسام شو حکمی شو حکمتی اوفلانکلی رسامدن استراق ایلمشدر» دیرمی ایدیکز دیمزمی ایدیکز ؟

— شبهه یوق که دیر ایدم .

— اویله ایسه شبهه قالمزکه فکر حکمت بشقه انی تصویر ایده‌جك زمین بشقه واوزمینك استیفی ترکیبی‌ده بشقه ونهایت حسن ترسیم ینه بشقه اولوب بونلرك هربری یکان بر آدمه سرمایهٔ افتخار اوله‌بیلور وهله جمله‌سی برآدمده اجتماع ایدر ایسه ایشته اصل اوآدم استاد اعظم عد اولنور . اویله براستاد بیله سنه‌لرجه تأمل ومساعی ایله انجق بویله برلوحه وجوده کتوره بیله‌جکندن ایشته دائمی بر شهرت ولایحصی برقدر وقیمت دخی اولوحه‌یه مخصوص اولور . دوشونکز مادام دوشونکزکه بویله برشهرت تاریخیه وقیمت حقیقیه‌یه لایق اولان لوحه‌لر قولایجه یاپیلی ویرسه‌لر ایدی اللی التمش سنه معمر اولان بررسامك بیکلرجه لوحه‌لر یاپمسی لازم کلور ایدی . حالبوکه

مشاهير مذكوره‌نك برعمر ظرفنده ياپديغى لوحه‌لر قيمتجه چوق اولدقلرى قدر مقدارجه آزدرلر. اويله اشخاص تصويرى بولنده ياپيلانلرى ديميورم. بويله بركتاب كشاده اهميتى حائز اولان معنيدار لوحه‌لرى ديمك ايستيورم.

نه‌ئوفارى شو مطالعات فيلسوفانه وصنعتكارانه‌يى زياده‌سيله بكنه‌رك بونلرى استماعدن حاصل اولان شوق درون ايله قوشلق طعامنه رغبت كوستردى ايسه‌ده حيفا كه اوشوق درون دخى سوركسز اولدى. شويله‌كه:

معلومدركه هوتللرده «تابل دوت» دنيلن عمومى سفره‌لرده تكميل يولجيلر صانكه بر فاميليا اعضاسى ايمشلر كبى طوپلانوب برلكده طعام ايدرلر. بونلرك برطاقمى يكديكرينه پره‌زانته ايدلمامش اولدقلرندن اويله فاميليا اعضاسى درجه‌سنده اختلاط ومكالمه ايده‌مزلر ايسه‌ده برطاقلرى پره‌زانته ايدلمش اولدقلرى جهتله مكالمه ومصاحبه‌يه دخى قويولورلر. احمد متين ونه‌ئوفارى پالم هوتلنك سفره‌سنده هنوز ايلك دفعه اوله‌رق اثبات وجود ايتمكده اولدقلرندن حين ورودلرنده حضارك عمومنه بردن برباش اشارتيله سلام ويرمشلر ايسه‌ده اطوار عموميه‌ده حسن قبوللرينه دلالت ايده‌بيله‌جك هيچ برامارە كوره‌مامشلر ايدى. بالعكس غايت اينجه مستهزيانه تبسملر وآغزدن قولاغه فيصلديلر ايله بزم ايكى يولجى‌يه اكلاتمشلر ايدى كه پالرمويه كنديلرينك ورودندن اول شهرتلرى واصل اولمشدر. هانيا شو پيره‌دنبرى يووارلاندقجه بيويان قارطوپى كبى برصورتده ايلرولدكجه اهميتى آرتان شهرت!....

بوشهرت برحسن شهرت اولسه‌جانه منت! اوزمان چهره‌لرده تعظيم ايله قاريشق برطاقم آثار بشاشت نمايان اولوركه بو چهره‌لر اوزرنده پارلايان كوزلرك انظار حيرتنه هدف اولمق انسان ايچون اك بيوك بختيارلق صاييلور. فقط هيهات! نيقولسونك مقتوليتى ايله نهايت بولان بوشهرت اويله برآفتدركه نه‌ئوفارينك نظر ندامتى اوكنده معنوى برآينه تشكيل ايلمشدر. نه‌ئوفارى بوآينه‌ده كنديسنى كورمكه باشلامشدر. هم‌ده كندى چهره‌سنده‌كى علائم موحشه ايله برابركه زواللى قلاغوزى فيقير فيقير بوغديغى زمان بو حركت وغيرت جلادانه‌سندن توكلرى بيله اورپرميان قادين شمدى نيقولسو ايله اولان معاملات رذيله‌سى كبى بالنسبه پك اهون كوريلن معايبندن بيله يرلره كچمكده‌در.

قادين اركك سفره خلقنك كوز اوجيله نه‌ئوفارى‌يه باقسى و بعضلرينك

بعضلرینه کوز قویروغی ایله کندیسنی
اشارت ایتمسی ویاخود مستهزیانه کولومسه.
یه‌رك دوداق بوکمسی و یاغضو بانه برطور
ایله قاش چاتمسی شو بدبخت نه‌ئوفار یده
القصرلرزیارتندن بری حصوله کلن نشئه‌دن
شوقدن اثر بیله براقمیه‌رق سفره‌دن
قالقدقدن صکره بواحتساسات متألمانه‌سنی
ارقداشندن‌ده کتم ایتمامشدر. دیمشدرکه :

— هرکس بزه باقیور سنیور! آه شو
قادین نوعی ایچون عمومیته تقرب ایتمش
اولان بینسزلك نه‌عیان شی ایمش که کویا
مظفریت ایمش کبی خفیف مشربانه بر
قیدسزلق ایله ارتکاب ایدی و بر دیکمز
حرکاتك پك عیان جزالرینی چکیورز .

احمد متین بوقادینه عادتا آجیدی .
دیدی که :

— طوغریدر مادام ! طوغریدر اما
بر بلیه‌یه دوچار اولنمش بولندیغی حالده
آنك درجهٔ دهشتنی بالتوهم حدندن زیاده
بیولته‌رك بتون بتون دوچار فتور اولمق
اکا قارشو علاج مقامنه قائم اوله‌من. بالعکس
کمال جسارت ومتانتله : « واقعا بن شمدی‌یه
قدر بویله خلقك انظار استعجابنی جلبه
شایان برقادین ایدیسه‌م‌ده بوندن صکره
اصلاح احوال ایدرك شمدی‌یه اتهام ایلیان
خلقك تکرار مظهر تکریم وتعظیمی اوله‌جغم»
دیه طورانملیدرکه اصل چاره وعلاج
بولنمش اولسون .

— نه‌کوچ شی !....

— اوت مادام کوچدر. فقط درد
نه‌قدر مدهش اولورسه دواسی‌ده اوقدر
کوچ اولور.

— نتیجه‌سنده برؤ تام ممکن اوله‌جغنی
بیلسه‌م هرکوچلکه قاتلانور ایدم اما....

— او ! التزام واهتمام شرطیله بو عالمده
محالات عقلیه‌دن ماعدا هرشی ممکندر.
هم‌ده عمرنده هیچ یاره‌منلق ایتمامش اولانلردن
زیاده برکره یاره‌منلغنه آلشدیغی حالده
تائب ومستغفر اولانلر شایان تحسین
وافریندر. بونلرك صلاحنه اعتماد دخی
دیکرلرندن زیاده اولور. چونکه هیچ
یاره‌منلق ایتمامش اولانلرك بلکه برکون
یاره‌منلغه دوچار اولملری حسب‌الغفله
محتملاتدن اولوب فقط یاره‌منلغندن ندامتله
تائب ومستغفر اولانلرك برده‌اکندیلرینی
اوورطه‌یه اتمیه‌جکلرینه دها زیاده امنیت
ممکن اوله‌بیلور.

واقعا احمدمتینك بوسوزلری تسلیت
بخش قلوب نادمین اولمغه نه‌قدر سزاوار
شیلر اولدیغی تقدیرده نه‌ئوفاری قصور
ایتمیور ایدیسه‌ده کندی حقنده‌کی توبیخاتی
یالکزشوسفره خلقنك حال وشانلریله کندی
یوزینه اوردیغی صورتدن عبارت قالمیوب
نه‌ئوفاری آرتق نظر ندامتی اوکنده‌مغروق

قلاغوزی‌ده کورمکه باشلامشیدی. بوجنایتی‌ده احمد متینه اعتراف ایدرك: «بنی بوندن طولایی‌ده متسلی ایده‌بیلورمیسکز؟» دیه بیلوردی؟

ایشك کسدیرمسی بعدما طعاملرینی کندی دائره‌لرینه کتورتمك قضیه‌سی اوله‌جغندن بوکون شوقرار ایله سفره‌دن قالقدیلر ودائره‌لرنده براز استراحتدن صکره قوشلقدن صکره‌کی زمانلرینی دخی پالرمو شهرنده ایکنجی جولانك اجراسنه صرف ایلدیلر.

*
* *

اشبو ایکنجی جولانده دخی پالرمویی سیاحت ایلیان سیاحلرك کورملری لازم کلن کلیسا وسرای کبی ابنیه‌یی همان کاملاً طولاشوب بتوردیلرکه بونلر میانده عرب آثارینی حائز اولمیانلر ازمنهٔ متوسطه وجدیده‌نك همان هیچ برکسه نزدنده اویله اهمیت فوق‌العاده‌سی کورولمیان شیلرندن اولوب بالخاصه احمد متین نظرنده بسبتون اهمیتدن ساقط قالمشلردر.

عربلردن مقدم یاپیلان آثار معماریه‌دن بوجزیره‌ده پك نادر شیلر قالوب واقعا آثار عربیه‌دن ده هیچ بریسی تمام برحالده محافظه اولنه‌مامش ایسه‌ده کلیسالر سرایلر درونلرنده کوریلن أثرلر دخی بوشهرلرده عصرلرجه مدت یرلشمش قالمش اولان عربلرك ترقیات صناعیه وعلمیه‌سنه پك کوزل دلالت ایتمکده بولنمشدر.

کرك ابنیه‌جه کرك وازو ومرمر وموزایق واغاچ نقوشجه «نورماند وعرب» دنیله‌رك یالکز اوروپای جنوبیدن عربلر النده کچن محللره مخصوص اوله‌رق اصول معماریه‌جه برفصل مخصوص اچلمشدرکه بوفصله عائد اولان آثار حقیقةً شایان زیارت وشایستهٔ تتبع شیلردر. فقط بونلرك ماهیتنی تعیین ایلیان شو تعبیر مرکبه‌کی «نورماند» قسمی یالکز زمانی مبین اولمق اوزره برمعنایی حاوی اولوب بوقسمده آثار صناعیه اوستنده بونك هیچ برحکمی یوقدر. بونلر مستقلاً عرب آثاریدرلر. چونکه اك بیوك قسمنی خطوط تشکیل ایلمکده‌درکه صنعت نفیسه‌نك بوقسمنه مسلمانلردن عربلردن بشقه برکسه‌نك قلم قارشدیره بیلمسی حقیقةً مستبعددر.

بزم سیاحلرك بوکون اوکله‌دن صکره‌کی وقتلری پالرمو موزه‌خانه‌سنی زیارتده مساعده ایلدی. ذاتاً مذکور موزه‌خانه‌ده آثار عرب پك از اولوب بونلر برنجدن تونجدن چینیدن معمول وازو وکوپ وبرازده اسلحه‌دن عبارت بولنمسیله زیارت وتتبعلری احمد متینی اوزون اوزادی‌یه اشغال ایده‌مدی. قدیم یونانیلردن ولاتینلردن قالمه کرك مرمر کرك طوپراق آثار عتیقه قسمی ایسه پك زوکورت اولدیغندن هیچ برسیاحك

نظر حیرتنی جلب ایده‌مزکه احمد متینی ده واله‌وحیران ایلسون . عربلردن صکره ازمنهٔ متوسطه وجدیده‌یه عائد اولان آثارک بیاغی شیلر اولوب یالکز رسم لوحه‌لری میاننده بعض پک نادرلری جالب نظر دقت اوله بیلورلر ایسه‌ده آثار جدیدهٔ مذکوره‌نك هیچ بریسی سالف الذکر غلبهٔ موت لوحه‌سنك کمینه بیله واره‌مز .

بوکون کرك صباحلین وکرك بعد الظهر ایدیلن جولانلر اثناسنده نه‌ئوفارینك هر شیدن زیاده نظر اهمیت وحیرتنی پالرمونك عمومی وخصوصی باغچه‌لری جلب ایلمشدر .

انکلیز باغچه‌سی بوتانیق باغچه‌سی آقلیما تاسیون باغچه‌سی کبی اوروپاده‌کی امثالنه بیله فائق اولان باغچه‌لردن ماعدا فیلورا وسائر درلو نامل ایله یاد اولنان باغچه‌لر حقیقةً ممالك سائره‌ده بولنور شیلردن دکلدر . بونك سببی ایسه موقعك ممالك حاره‌یه قریب اولمسیله برابر اراضیٔ برکانیه‌دن عبارت اولوب لیمون پورتقال کبی ممالك حاره‌یه مخصوص اولان وممالك بارده‌ده صاقسیلر وسرلر ایچنده آنجق محافظه ایدیله بیلن نباتاتك بوراده حال طبیعیده یشاملرندن ماعدا ارضك برکانیتی حسبیله هرنوع نباتاتك دها جانلی ودها قوتلی یاشاملرندن عبارتدر . بزم استانبولده بیله « فرنك انجیری » دیه صاقسیلرده یتشدیریلن نباتات بورالرده باغچه‌لر اطرافنه چیت وچالی مثابه‌سنده دیکیله‌رك آدم بویندن یوقاری یوکسلوب کیدر واوست طرفلری زمرد کبی یشیل اولدیغی حالده آلت طرفلری عادتا آغاچلانور . کذلك «ساردونیا» دیه بزجه صاقسی چیچکلرندن معدود اولان شی بوراده آدم بوینده آغاچلر تشکیل ایدرك بونلردن دخی اورمانلر وجوده کلور . کچی بوینوزی کبی بر طاقم آغاچلر دخی واردرکه ممالك سائره‌ده هیچ وجودلری یوقدر . ایشته بونلرك کافه‌سی بریره کلنجه سیجلیا جزیره‌سنده وبالخاصه پالرموده بولنان باغچه‌لری ممالك سائره‌ده‌کی امثالنه قات قات فائق بر حاله ایصال ایدر .

هرنه زمان بر باغچه اوکنه کلورلر ایسه نه‌ئوفارینك التماسیله خصوصاً بالتوقف طویونجه‌یه قدر زیارت اولنور ایدی‌که بونلرك اك کوزللرندن بریسی دخی اقامتکاهلری اولان پالم هوتلنك باغچه‌سی اولوب اقشام اورایه عودتده انی ده عریض وعمیق سیر وتماشا ایلمشلردر . ذاتاً آنریقونك هوتلنه شهرت ویرن اسبابك بریسی ده باغچه‌لرینك لطافتی اولدیغی شایستهٔ قید وتحریردر .

کوندوز ویریلن قرار اوزرینه بو

اقشام بزم کبی یولجیلری طعاملرینی کندی دائره‌لرنده یدیلر که خدمتك آرتمسندن طولایی اجرتك دخی براز آرتمسی سفره خلقی نزدنده کوز حبسنه آلنمق بلیه‌سنه ترجیح اولنندی .

ایکی ارقداشك بو کیجه‌کی صحبتلری هپ پالرمو شهرینه عائد اولمق طبیعیدر . احمدمتین بوشهرده عرب تاریخنی تصویره مدار اوله‌بیله‌جك آثارك قلت وندرتندن طولایی شکایت ایلدی . دیدی‌که :

— بوراده آثار عربیه‌یی دها چوق بوله‌جغمی امید ایلر ایدم . حتی اسپانیادن بیله زیاده اوله‌جغی ظننده ایدم . زیرا بوراسی هرنه‌قدر کوچك بر ولایت حکمنده ایدیسه‌ده دول اسلامیه طرفندن علی العاده والیلك ایله کلن ذوات بیله مستقل ازلدقلرندن وامرانك کافه‌سی بربرینه رقابةً شهری تعمیر و تزیینه صرف همت ایلدکلرندن موقعك کوچکلکنه کوره همت تزیینیه بیوك ایدی .

نه‌ئوفاری — اومدیغکز قدر آثار بوله‌مامکزه سبب نه اوله‌بیلور؟

— ازمنهٔ متوسطه‌ده قاتولیکلرك غیرت تعصبکاریسی آثار قدیمه‌یی یامحو و یاخود تغییر و تبدیله مصروف اولدیغی کبی بالآخره محاربه‌لر زلزله‌لر و سائر آثار تخریبیه دخی شو اسکی عرب شهرینی همان بسبتون یکی بر فرنك شهرینه تحویل ایتمشلردر. عرب جغرافیٔ قدیمی مشهور ادریسی بوشهری نه‌قدر مدح ایدیور کورسه‌کز مادام! بوراده مدنیت اسلامیه‌نك صوك درجه‌یه واروب اوروپالیلر ایچون ده نمونه اولمق اهمیتنی احراز ایلدیکنه قدر حکم ویریور. عرب زماننده «بلرم» دنیلان بوشهر ایکی قسم ایمش . برقسمنه «القصر» و دیکرینه «الخالصه» دنیلور ایمش . فقط القصر شمدی اساس متباقیه‌سی اوزرینه بنا ایدلمش اولان سرای قرالیدن ده عبارت دکل ایمش. اوکنده‌کی میداندن ماعدا آرقه‌سنده‌کی استقلال میدانی وصاغ طرفنده‌کی کنیش یرلری ده کندی متین ومرتفع سورلریله برجلریله احاطه ایلرایمش . آنك درونی اوچ محله‌یه منقسم اولوب ادریسینك تعبیری وجهله غیرقابل استیلا برقلعهٔ متینه ایمش . فقط امرا و کبار عرب بوراده ساکن اولمیوب خالصه قسمنده ساکن ایمشلرکه او قسم دخی القصر ایله دکز آره‌سنده‌کی محلات اولوب اوزمانلره نسبتله واروش عد اولنور ایمش .

— واروش دیدیککز نه‌اولیور سنیور؟

— بو کلمه‌یی سز بیلمیسکز . اولاح بلغار مجار نمسه لسانلری ایچون عمومی اولان بو تعبیر بزم لسان عثمانی‌یه دخی کیرمشدر. من القدیم بیوك شهرلر قلعه وواروش دیه

ایکی قسمه تقسیم اولنورلر ایدی . قلعه قسمی سورك داخلی اولوب ایشته بوراده القصر اوقسمدر . واروش ایسه سورك خارجنده‌کی محلات اولوب اکاده بوراده خالصه دیرلر ایمش . شمدیلرده ویانه‌کبی قواونیا کبی اوروپانك بیوك شهرلرنده شمدیکی اصول حربیه‌جه حکملری قالمامش اولان اسکی قلعه‌لر ییقیله‌رق قلعه درونلری ایله واروشلر برلشدیریاور ایمش .

— ویانه‌ده « رینغ » دنیلن کنیش ومحیط بولوارلرك وجوده کلیشی کبی .

— اوت مادام ! برده بوراده الیوم « اوروتو » دنیلن وشهرك جنوب شرقیسنده وفقط حدود شهر خارجنده قالان نهر دخی اوزمانلر « نهرعباس » نامیله خالصه‌نك ایچندن جریان ایدر وبرچوق دکرمنلر چویرر ایمش . بو دکرمنلر شمدی هریرده « مقارونیا » دنیلن خمیر تللرینی‌ده اعمال ایدرلر ایمش که قوصقوس وشعریه‌وقطایف عرب ایجادی اولدیغی کبی « اطریه » تعبیر اولنان مقارونیا دخی آنلرك ایجادی ایمش . اوزمانلر ملوك وامرا وکبار عربك بوراده ساکن اولدقلرینی ادریسی « التی بها سکن السلطان والخاصة فی ایام المسلمین » عباره‌سیله اخبار ایلیور . اشبو الخالصه محللرینك چارشولری بازارلری کاروان سرایلری جاملری بلاد سائره‌ده‌کی امثاللرینه قات قات فائق ایمشلر .

نه‌ئوفاری اشبو معلومات تاریخیه وجغرافیه‌یی پك‌ده اهمیت لایقه‌سیله تلقی ایده‌میه‌رك یالکز حسب النزاکه تصدیقده بولنیور ایدی . حتی احمدمتین بوسوزی بتوره‌رك براز نفس الدیغی صره‌ده نه‌ئوفاری مسئله‌یی اصل کندی آرزو ایلدیکی نقطه‌یه چکمك ایچون دیدی که :

— بورایه کلیشمز اصل شیرزادی سلچوقی رومانتك ایزلرینی آرامق مقصدینه مبتنی اولدیغی حالده مقصدك اوجهتی تمامیله حاصل اوله‌میه‌جق دیمك اولیور . دکلمی سنیور ؟

— بز بوله بیلدیکمز قدر ینی تتبع ایلرز مادام ! فقط بزم ایشمز یالکز شهرك ایچنده دکلدر . اصل زیارت ایده‌جکمز یرپلله‌غرینو طاغیدر . یارین‌دن بدأ ایله برازده شهرك اطراف وجوارینی کزه‌جکز .

او « یارین » دنیلن زمانی اله المق ایچون یدی سکز ساعتی‌ده یتاقده کچورمك لازم کلیور ایدی . یتاقلرنده حقیقةً راحت ایتدیلر . فقط اوزون اوزادی‌یه دکزده کزنلر قره‌یه چیقدقلری وباخصوص یتاغه کیردکلری زمان یتاغك‌ده کمی کبی صاللاندقلرینی حس ایدرلر . بوحاله برده بوکونکی عربه یورغونلغنی وباخصوص تماشا ایلدکلری شیلرك موجب اولدقلری ذهن یورغونلغنی ضم ایتملیدرکه بونلرك

او يودقلرى سكز ساعتلك دليكسز اويقونك نصل درين بر او يقو اولديغنى اكلاشيله بيلسون .

فى الواقع ايرتسى كون احمد متين ينه ساعت حسابيله عربه طوته‌رق شهرك اطرافنى‌ده رفيقه‌سيله برابر كشت وكذاره باشلادى . دائما « ساعت حسابيله » قيدينه بزى مجبور ايدن شى بورالرده كزن يولجيلرى‌ده بويله بر مجبوريت التنده بولنديرر . زيرا عربه‌لر ايچون هرنه قدر رسمى تعرفه‌لر وارايسه‌ده بونلرده پازارلقسز مقاوله‌سز بنلديكى حالده عربه‌جيلرك اللندن قولايلق ايله قورتلمق قابل اوله‌مز . ساعت حسابيله اولنجه خبيثلر اوقدر خدعه‌كارلق ايده‌مزلر . ياپسه‌لر ياپسه‌لر كسوراتى‌ده تام ساعت يابه بيله‌رك انسانى اونسبتده طولانديره بيلورلر .

بوكون ترتيب اولنان جولان « مون ره‌آل » جولانى اولمشدر . عربه ايله پورتامونا نام قپودن چيقدقدن صكره يدنجى كيلو متروده كائن اوفاجق بر كويه مون ره‌آل نامى ويريلوركه اثناى راهده « كوبا » تعبير اولنان بر بناى قديم اوكندن كچيلور . اشبو « كوبا » كلمه‌سنك « قبه » كلمهٔ عربيه‌سندن محرف اولديغنه شبهه ايديله‌مزيا ؟ خرابهٔ مذكوره شمدى دخى كوريلورسه كذلك هيچ شبهه ايديله‌مزكه بوده وقتيله برجامع اوله‌رق ياپلمشدر . شمدى برسوارى قشله‌سى دائره‌سى داخلنده قاله‌رق دپوى كبى استعمال اولنمقده‌در . فقط صيواسى زينتى قالمامش اولديغندن قرارمش اولان طاشلرى هيچ برنفاست كوسترمزلر . بوبنانك دخى عن اصل جامع اوله‌رق ياپلديغنى بيان ايلديكى زمان نه‌ئوفارينك :

— بونك اوزرنده يازى فلان برشى اولمديغى حالده جامع اوله‌رق ياپلديغنى نه‌دن اكلايه بيلديكز سئيور ؟

سؤالنى ايراد ايتمسى اوزرينه احمد متين ديدى كه :

— مسلمانلر دنيانك نره‌سنده بولنسه‌لر نماز قيلدقلرى زمان كعبهٔ معظمه‌يه توجه ايدرلر . بورادن مكهٔ مكرمه‌نك موقعى تعيين اولنمق لازم كلورايسه جنوب شرقى‌يه تماميله تقرب ايلديكى كوريلور . ابنيهٔ سائره‌نك جبهه‌لرى هانكى جهته اولورايسه اولسون ياپيله بيلورايسه‌ده جوامع شريفه‌نك جبهه‌لرى مطلقا كعبهٔ معظمه‌يه متوجه بولنمليدر . ايشته بوبنا دخى اويله‌در مادام !

شو ايضاحات احمد متين ايچون اثبات مدعايه كافى ايديسه‌ده بويله فنه حكمته عائد اولان مسائلده اقتضا ايدن معلومات وملاحظاتى تماميله سرد ايتمينجه كوكلى راحت بوله‌ميان بوفاضل وغيرتلى عثمانلى ملاحظات

مذكوره‌يه ترديفاً شونلرى دخى ديدى‌كه:

— اصل شايان استغراب اولان شى هنوز پوصله استعمالى شايع دكل ايكن عربلرك وسائر مسلمانلرك تعيين جهات خصوصنده‌كى مهارتلريدر. چيندن فاسه وجزاير بحر اوقيانوسدن مجارستانه قدر ممالك بعيده‌ده نره‌ده برجامع شريف ياپلمش ايسه جبهه‌سى تماميله كعبهٔ معظمه‌يه متوجهدر. معلوم آ؟ چينه طوغرى ممالك شرقيه‌نك قبله‌سى غرب وفاسه طوغرى ممالك شرقيه‌نك قبله‌سى غرب وجزاير بحر اوقيانوسه طوغرى ممالكك قبله‌سى شمال وبوهميايه طوغرى ممالك شماليه‌نك قبله‌سى دخى جنوب جهتلرينه دوشه‌رك اشبو جهات اربعهٔ اصليه‌نك آره‌لرنده‌كى جهات فرعيه‌ده كائن بلدانك قبله‌لرى دخى بووجهله تغير ايدر. هنوز پوصله‌بولنمديغى برزمانده بوجهتلرى طوس طوغرى تعيين ايده بيلمك بزم مهندسين معاصرينى دوچار حيرت ايده‌جك مهارتلردندر.

معلومات جغرافيه‌سى دخى سائرفنونه انتسابى كبى ايجه بولنده اولان نه‌ئوفارى بوسوزده‌كى اهميتى تماميله تقدير ايده‌بيله‌رك ملل اسلاميه‌نك علوم وفنونه منسوبيت قديمه‌لرينى ازدل وجان تحسينه باشلادى. بوحال احمد متينه موجب تشوق اوله‌رق مبحث مذكوره شونى ده علاوه ايله ديدى‌كه:

— كرهٔ ارض اوزرنده يالكز برنقطه واردركه مادام اونقطه‌ده انسان هانكى طرفه دونمش اولسه قبله‌در.

— امان بونه تحف شى! بونقطه نره‌سيدر؟

— مكهٔ مكرمه‌نك تمام سمت قدمى اولان نقطه‌در. زيرا اونقطه‌دن هانكى برداٸره امتداد ايده‌جك اولسه مطلقا ينه مكهٔ مكرمه اوزرندن مرورايلر.

— اى بونقطه هانكى مملكته اصابت ايليور؟

— وا اسفاكه دكزه!

ديه احمد متين كيده بولنان بركرهٔ مصنعه‌يى مادام نه‌ئوفارينك خيالنه كتوره‌رك تعيين جهات ايله شو سوزينى‌ده ايضاح ايلمش اولدى وديدى‌كه:

— واقعا شوقبله مسئله‌سنه تماميله تعلق يوق ايسه‌ده برصحبت اولمق اوزره عرض ايده‌يم‌كه قديم مزارلر كشفياتى خصوصنده دخى سمت قبله مسئله‌سنك اهميتى واردر. مسلمانلر على العموم موتالرينى صاغ طرفلرى قبله‌يه متوجه اولمق اوزره دفن ايدرلر. بناءً عليه برقبرده تعيين مذهبجه اختلاف اواورإ ايسه بوصورتله دفع اشكال قابلدر.

ينه اشبو مونره آل يولى اوزرنده قاپوسنلر ديلن طريق رهبانيته منسوب

برمناستر واردركه انك يرآلتنده كى مخزنلرنده پالرمو معتبران اهاليسنك قوريمش پاصديرمه كسيلمش جنازه‌لرى محفوظدر . بو مخزنك قپولرى دائما قپالو بولنور ايسه‌ده اجنبى سياحلرى دائما زيارت ايتمك ايستدكلرى زمان بيوجك بخششلر مقابلنده بو قپو دخى آچيلور . ذاتاً آلتون اناختارهانكى قپويى آچه‌مزكه !....

اورايه كلدكلرى زمان عربه‌جى احمد متينه بو محلك زيارتنى‌ده اخطار ايلدى ايسه‌ده:

— صارارمش صولمش قورومش قديد اولمش اموات صورتنه باقمقده برصفابرفائده بكليه‌ميم .

ديه‌رد ايلمشدر . واقعا امواتك تتبعنده دخى پك چوق فوائد بولنه‌بيلور ايسه‌ده بو فائده‌لر زيارت اولنه‌جق اشخاصك اهميت مخصوصه‌لريله متناسب اوله‌بيلورلر . انسانلرك كافه‌سنده اهميت مخصوصه بولنه‌ميه‌جغى كبى نعشلرينك اهميتى‌ده بوكا متناسبدر .

ينه اشبو مونره‌آل يولنك براز دها ايلروسنده « ويللاتاسقا » ديلان صيفيهٔ مشهوره‌يه كلديلركه بوراده‌كى باغچه پالرموده دخى اك مشهور باغچه‌لرولمغله نه‌تو فارينك تكليفى اوزرينه درونه كيروب وبرمقدار توقف ايليوب سير وتماشا ايتديلر . واقعا كرك باغچه وكرك صيفيه‌نك بناسى آثار جديده‌دندر . قونت تاسقا نامنده برچفتجى كبار زاده‌نك اوراده برنمونه چفتلكى تأسيس ايتمسيله وجوده كلمشدر . لكن وسعتنه زينتنه معموريتنه لطافتنه ديه‌جك يوقدر .

نهايت « مونره‌آل » نامنى اصل حائز اولان طاغك اتكنده ايلك خانه‌لره واصل اولديلركه بورالره دخى مونره‌آل نامى شامل اولور ايسه‌ده شو موقعه خصوصى اوله‌رق « لاروقا » ديلور . لاروقانك براز دها ايلروسنده اصل طاغه نسبةً مونره‌آل ديلان بيوك كويه وصول بولنوركه اون بش بيك قدر نفوسى جامع اولوب ايچنده قديم و بيوجك برده كليساسى واردر . مع هذا احمد متين بو قصبه‌يه كيروب زمان غائب ايتمك ايستمدى . عربه‌سيله طاغه طوغرى طرمانمغى ترجيح ايلدى .

بو طاغك تپه‌سى سطح بحردن طوپى اوچيوز اللى مترو قدر يوكسك اولديغندن پالرمو جوارينك اك يوكسك طاغى عد اولنمز ايسه‌ده طاغك تپه‌سنده « قاستللاجيو » نامنده برقلعه خرابه‌سى واردركه عرب زماننده پالرمويى قره جهتندن مدافعه‌يه اك زياده خدمت ايدن حصارلردن بريسى اولديغى ايچون احمد متين نظرنده اهميتى واردر . حيفا كه عربلردن صكره بيك دفعه طوپه طوتيله‌رق يقيله‌رق ياپيله‌رق بونده دخى عربلقدن اثر قالمامشدر .

مون ره‌آلك تپه‌سنه چیقیله‌رق و بو خرابه‌یه دخی کیریله‌رك اطراف واکنافه حواله‌ٔ دوربین تماشادن صکره احمد متین سن مارینو مناستر ینه اینه‌رك اورادن دخی بوقادی فالقو وادیسنه‌نزون ایلدی که‌وادیٔ مذکوردن مکمل بر شوسه ایله پالرمو شهرینه قدر عودت اولنه بیلور. بو وادینك هرطرفی باغلق باغچه‌لق اوله‌رق بویلی بوینجه بر چوق ده کویلر واردرکه بریسنه «به‌دا» دنیلور. بوکویه‌کلنجه بزم سیاح افندی عربه‌یی‌طوردیردی، ایندی. برقهوه‌یه کیردی. رفیقه‌سنه دیدی‌که:

— بوکویك اسمی عرب زماننده‌ن قالمه‌در. یرلی اهالی فنا تلفظ ایدیورلر ایسه‌ده اسمك طوغریسی «بیضاء» در. بورانك خانه‌لری کوشکلری هپ بیاض اوله‌رق پالرمونك کبار اهالیسنه جای تنزه اولدیغی ایچون بویله‌تسمیه قلنمشدر. عرب شاعرلری بوراده ایچیلن باده‌لری سویلن محبوبه‌لری ایدیلن جنبشلری آهنکلری نه کوزل‌شعرلرایله‌نه‌قدرکوزل القشلامشلردر. بووادی سبزه‌سیله میوه‌سیله پالرمو یی بسیله‌دیکی کبی لطافت آب وهواوحلاوت مناظریله دخی‌اهالیٔ کبارینی‌اکلندیرمشدر. بزم شیرزاد سلچوقی پالرمویه کلدیکی زمان کبار مملکت طرفندن کندیسنه ویریلن ایلك ضیافت ایشته بو بیضاء قریه‌سنده ویرلمش ایسه‌ده رومانمزه متعلق اولان مسائل واحوال مهمه بوراده مذاکره اولنمیوب دها صکره پله‌غرینو طاغنده‌کی مغاره‌ده‌ویریلن‌ضیافت‌اثناسنده اومذاکره‌لر جریان ایلدکلری ایچون بن‌دخی حکایه‌یه انشاءاه یارین اوراده باشلایه‌جغم. مع‌هذا اعتراف ایده‌رم‌که شو بیضاء قریه‌سنی اسم قدیمله شوراجقده بولمش اولدیغمه پك ممنون اولدم.

شیرزاد سلچوقی یه بو قریه‌ده ضیافت ویرلمش اولمسنه تبعاً بزم احمد متین عثمانی دخی بیضاء قریه‌سنده ارقداشیله برابر مختصرجه برطعام ایدرك بعده تکرار عربه‌لرینه راکباً پالرموده‌کی مسافرخانه‌لرینه عودت ایلدیلرایسه‌ده بوکونك هنوز نصفی کچمش اولدیغندن اقشامه قدر برده نهر عباس وادیسنی کورمك‌ایچون جنوب استاسیوننده‌ن شمندوفره بینه‌رك نهرکنارینه ایندیلرواوراده پیاده اوله‌رق نهرك بو ینه طوغری یوریدیلرکه بواثناده احمد متین ارقداشنه:

— عربلرك کمی انشاسی ایچون ترسانه‌لری دستکاهلری دخی بو نهر بوینده اولدیغنی‌ادریسی یازمقده‌در. ینه انك روایتنه کوره بالق طالیانلری‌ده بوراده ایمش. بناءً علیه نهرك ایکی‌طرفنده جرب وتجارت کمیلری انشا ایدن عمله‌نك چکیچ

وباالطه طاقردیلرینه نهراوزرنده بالق‌طوتان طالیانجیلرك نغمات لطیفه‌سی‌ده قار یشه‌رق تحف برآهنك پیدا اولورایمش . ادریسی خبر ویریبورکه بونهرده طوتیلان کفال بالقلری طوزلانوب فوچیلره طولدیریلور . وبونلر کبی طولیلری مقادیر کثیره ایله ایتالیا وفرانسه واسپانیایه سوق اولنور ایمش .

دیه هپ ادریسیدن کوزل معلومات اعطاسیله هم اکلندیریور وهم‌ده مستفید ایدییور ایدی . ذاتاً مراقلی دلی قانلی ایچون شو کونلرده بویولده کی سوزلردن بشقه سوز صحبت قابلمیدر ؟ اسکی خریطه‌لردن پلانلردن جغرافیالردن سیاحتنامه‌لردن بالتتبع بو محلاری کویا قرق دفعه کزمش وکورمش کبی بلله دکدن ماعدا بالخاصه ادریسی‌یی اوقدر تتبع ایتمش ایدی که هانکی طرفه باقسه برکفیه‌لی صارقلی مشلحلی بورنوسلی قرمزیلی یاصاری یاقرمزی یمنیلی چزمه‌لی عرب کوریبور مشبجه‌سنه تخیلاتنه وجود ویریبور ایدی .

ایشته بوکون دخی بوجولانلر ایله امرار وقت اولندقدن صکره فرداسی پلله‌غرینو ایچون پك ایرکن یوله چیقمق اوزره اقشام دخی ایرکندن یتاقلرینه کیره‌جکه مجبور اولدیلر .

***

دها اقشامدن ایدیلن تدارکات اوزرینه ایرتسی کون طلوع شمسدن اول واسیلیکی دخی یانلرنده اولدیغی حالده احمد متین ونه‌ئوفاری ایکی آتلی برعربه‌یه بندیلر . شمدی‌یه قدر بومثللو جولانلره واسیلیکی ادخال ایدلمز ایکن بوکون آنك دخی تشریکی نه‌ئوفاری طرفندن وقوع بولان تکلیفدن ناشی ایدی . هرنه مشغولیت اولسه ذهنی بوقز ایله اشتغالدن بر درلو وازکچمیان نه‌ئوفاری عقلنجه هم واسیلیکی‌یه هم‌ده احمد متینه یارانمق ایچون بوتکلیفده بولنمش ایدی .

بیندکلری عربه ایله سانتا جورجی قپوسندن چیقه‌رق پلله‌غرینو طاغنك اتکنه قدر کیده‌جکلر وبعده اورادن مرکبلره راکباً طاغك تپه‌سنه قدر چیقه‌جقلر ایدی . واقعا طاغك اتکلرینه طوغری امتداد ایدن برتراموایدن دخی استفاده ممکن ایسه‌ده تراموای طاغك اتکنه قدر واردیغندن اورادن تراموایدن اینلدکدن صکره مرکب بولمق کوچدر . اولدن خبر کوندرلمامش اولورایسه هیچ‌ده مرکب بولنه‌مز . اماشهرده ایکن اقشامدن عربه طوتیلور ایسه عربه‌جیلر مرکبجیلره‌ده خبر کوندره‌رك حاضر ومنتظر بولنورلر . بوطاغك یوللری پك دیك اولدیغندن تپه‌سنه قدر عربه ایله چیقمق قابل اوله‌میوب مرکبلردن بشقه

هیچ برواسطهٔ نقلیه ایشه یارایه‌من .

سانتا جورجی قپوسندن چیقدقدن صکره بورغو ریختمندن وبعده حبسخانه اوکندن کچه‌رك ویلالابل مونته صیفیه‌سنه وارديلر که باغچه‌سی پالرمونك اك مشهور مسیره‌لرندن اولوب اطرافه طوغری منظره‌سی لطیفدر . براز دها اوته‌ده یعنی طاغ یوللرینك آرتق دیکلشمکه باشلادیغی یرده عربه‌دن اینه‌رك کندیلرینه منتظر بولنان مرکبلره سوار اولدیلر . بعض یرلرده یول پك دیکلشدکچه پالانلریله برابر حیوانلرك صاغریسندن اشاغی‌یه قایوب دوشمامك ایچون مرکب نوعنك پك‌ده صارلمغه مساعد اولمیه‌جق قدر قیصه اولان یله‌لرینه صاریلیورلر ایدی . لکن برکت ویرسون که یول علی الدوام بویله صارپ اولمدیغندن بعض دوزجه یرلره کلندکجه راحتجه یورویه‌بیلیورلر وبر قاچ لقردی تعاطیسنده‌ده موفق اولیورلر ایدی . ازجمله بریرده حیوانلری صولوقلاندیرمق ایچون توقف ایدرك اطرافلرنده‌کی مناظر لطیفه‌یه کوز کزدیردکلری صره‌ده نه‌ئوفاری :

— عجایب ! شو جسیم اووانك بر کنارینده شو پلله‌غرینو طاغی جبال سائره‌یه اتصالی اولمقسزین منفرداً ومستقلاً نه کوزل یوکسلمش !

دینجه احمد متین نه‌ئوفاری‌یی تصدیقاً دیدی که :

— اوت مادام ! مشهور جغرافی مالته برون خبر ویریور که بروقت بوطاغ باشلی باشنه براطه ایمش . « قونقا » تعبیر اولنان اولطیف اووا ایسه دکز ایمش . صکره قوم ایله طوله‌رق بواووا وجوده کلمش .

— نه عجایب تبدل !

— بعض یرلرده دکزلرك قره‌یه وبعض یرلرده قره‌لرك دکزه تحولی نوادردن دکلدر مادام ! مشهور هردوت یونانی مصرده‌کی نیل نهرینك بربیوك ودرین کورفز درونده آقدیغنی یازار . حالبوکه الیوم اوکورفز نیلك کتوردیکی قوملر ایله طولوب همان برشبه جزیره بربرون حالنی آلمشدر . ارض اوزرنده تبدلاتمی ایسترسکز ؟ ادریسینك خبر ویردیکنه کوره بوندن یدی سکز عصر مقدم بوطاغ غایت جسیم براورمان ایله مستور ایمش . بورادن کسدکلری کراسته ایله نهرعباس کنارنده‌کی انشائیه دستکاهلرنده کمیلر یاپارلر ایمش . شمدی ایسه باقکز شو برهنه طاغده چالی بیله قالمامش .

ایشته بویله کاه سویلشه‌رك کاه یورویه‌رك برخیلی اوغراشدقدن صکره طاغك تپه‌سنه وارديلر که سطح بحردن التی یوز مترو قدر مرتفع اولان بوموقعدن پالرمو

شهری عادتا قوش باقیشی حالنده كوردیكی كبی جبال متجاوره دخی آیاقلر آلتنده ایمش كبی تماشا اولنیور ایدی .

واسیلیكینك مدت عمرنده بویله بر یوكسك یره چیقوب اطرافی تماشا ایلمش اولمدیغندن بوكونكی تماشاسی قزجغزی چیندیره‌سیه بر حیرته دوچار ایلمش ایسه‌ده افندیسی ایله نه‌ئوفاری عپ فرانسزجه قونشدقلرندن آنلرك صحبتلرینه اشتراك ایده‌مدیكی كبی كندی كندیسنه بعض سئوللر ایرادینی دخی آداب عبودیته مغایر كوره‌رك سكوته مجبور اولیور ایدی . آه بوكون ثریا افندی دخی برلكده اولسه ایدی واسیلیكی ایچون نه‌اعلا اولور ایدی! نه‌ئوفاری ایله احمد متین طاتلی طاتلی قونشدقلری كبی كندیسی دخی ثریا ایله دها طاتلی طاتلی قونوشه‌رق تعاطیٔ افكار ایلر ایدی !

مركبلردن ایندیكی زمان احمد متین برخیلی وقت اطرافنه باقنه‌رق بعده نه‌ئوفاری‌یه دیدی كه :

— دقت بیوریلیورمی مادام ! طاغك اووا جهتی هرحالده اینجه طاتلی مائل صاییله‌بیلور ایسه‌ده دكزجهتی دیوار كبی كبی دیم دیكدر. بویله بیوك شهرلرك یقینلرنده بولنان یوكسك طاغلره من القدیم «كوزتپه» دیرلر ایدی . قدیم زمانلرده كرك دول منتظمه وكرك قورسرلر بر شهره هجوم ایچون اعلان حربه لزوم كورمدكلرندن بویله یوكسك تپه‌لرده دائمی صورتله كوزجیلر بولندیرمغه لزوم كوررلر ایدی . بر طرفدن ظهورات اولورسه كندی قلعه‌لری وقالیونلریله اسباب مدافعه‌یی استحضاره وقت قازانمق ایچون !

طاغ تپه‌سنده براز یورویه‌رك سانتا روزالیا مغاره‌سی دینلان یره واردیلر . شمدیكی حالده بو مغاره ائمه منسوب اولدیغی بر عزیزه قادینك مقامیدر كه كرچكدن بیوك ومهیب بر مغاره ایله برده كوچك مغاره‌دن وبونلرك یاننده برایكی پاپاس دائره‌لرندن عبارتدر . بیوك مغاره‌نك دیوارلری مقامنده قائم اولان دهشتلی قیالردن لاینقطع تراوب طاملایان قطراتی قورشون اولوقلره جمع ایلمشلردر كه بو صورتله حاصل اولان صولر اورایه كلن زیارتجیلره مقدس وشفالی صو اوله‌رق تقدیم ایدیلورلر . كوچك مغاره‌ده سانتا روزالیانك هیكلی موضوع اوله‌رق حدسز حسابسز موملر وقندیللر ایله اوقرا كاق مغاره‌نك تنویری پك نظر ربا پك خوشدر .

بزم یولجیلرك ورودینی كورن پاپاسلر آلشقین اولدقلری بخشش هوسیله قوشدیلر یانلرینه كلدیلر . بر كواكه محله اسكمله‌لر قویوب مسافرلرینی اوتورتدیلر . هرزمان

معتادلری اولـدیغی وجهله سـانتاروزالیانك فیوضـات و کراماتنـدن بحثه باشلادیلر . لکن احمد متین‌ونه ئوفاری بوحکایه‌لری دیکله‌مك ایچـون کلدکلرندن پاپاسـلری نازکانه برصورتده صـوصدیروب کندی مبـاحثه‌لریله مشـغول اولدیلر . تاریخك سـانتاروزالیایی نه صورتده تصویر ایلدیکی نه‌ئوفاری طرفنـدن سـؤال ایدلدکده احمد متین دیدی که :

— بوقادین وبومقـام حقنده موجود اولان معلوماتك مقدماتی حقایق تاریخیه‌دن اولمیوب اساطیر قبیلندندر . بوقادین نسللری شارلمانه قدر منتهی اولان برخانداندن ایمش . کنج یاشنده تارکهٔ دنیا اوله‌رق بومغاره‌یه قپانمش . مدت عمرینی عبادت ایله کچیروب ١١٦٠ سنهٔ میلادیه‌سـنده وفات ایلمش . حالبوکه ادریسی کندی جغرافیاسی ٥٤٨ سنهٔ هجریه‌سی شوالك اواخری دیه توریخ ایدرك بوده عندالحسـاب ١١٥٤ سـنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانیسی اواسطنه مصادف اولور که روزالیانك تاریخ وفاتیله اره‌لرنده طوپی بش سنه‌فرق واردر . بونکله برابر ادریسی روزالیایه‌دائر هیچ برشی سویلدیکی کبی تاریخ مذکوردن یوزلرجه سنه صکره یازیلان کتابلرده دخی هیچ برشی سویلنمامشدر . بوراسنك روزالیا مقامی عداولنمسی موی الیهانك وفاتنـدن بشیوز سـنه صکره یعنی ١٦٦٤ سنه‌سـنده وقوعه کلمشدر . هرسنه ایلولك دردنجی کونی بتون سجلیا اهالیسیله فرانسه وایتالیادن کلن زیارتجیلر عزیزهٔ موی الیهانك یورطیسنی طوتارلر . سزاصل اهمیتی شوجهته حصر ایدکزکه سانتاروزالیا مقـامی اولمزدن اول بوراسی پالرمو مسلمانلرینك کاه تنزهکاهی وکاه بعض مذاکرات مهمه ایچون اجتماع یری ایدی .

— خاطرمده قالدیغنـه کـوره دون شیرزاد سلچوقی‌یه و یریلن برمهم ضیافتك بوطاغده ویرلدیکنی سویلیور ایدیکز .

— اوت مادام ! بو طـاغده حتی بو مغاره‌ده .

احمد متین بوسوزی سویلکی متعاقب شـیرزاد سلچوقی رومانـنك شـوموقعده کذار ایلیـان قسم اولنی‌ده بروجـه آتی حکایه‌یه باشلادی :

* * *

دیدی‌که :

— اون اوچنجی عصر میلادینك ایلك سنه‌لرینك بر یسنده بربهار موسمی نهایتلرنده ایدی‌که شو یله جنـوب شرقی طرفلرندن یعنی جزایر سمتندن طوغری غایت کوزل وبیوجك برکمی موافق بر هوا ایله کلوب پالرمو لیمانه کیرمش ایدی . بوکمینك سنجاغی بیاض زمین اوزرینه رسم اولنمش الی قلیجلی برارسلان ایدی . شمدی بورسم ارسـلانك

صرتنده برده طلوع حالنده شمس رسمی بولندیغی حالده ایران دولتنك بایراغی تشکیل ایدر . اوزمانلر ایسه بوبایراق دولت سلجوقیه بایراغی ایدی که مؤخراً ایران دولتنه دخی اندن انتقال ایلمشدر .

— « قلیچ ارسلان » دیه بر سلچوقی حکمدارینك نامنی تاریخلرده کورمش ایدم . عجبا شو بایراق دخی او نامدن کنایه برشیمیدر ؟

— ایضاحاتك بودرجه‌سنی تاریخلرده کورمه‌دم مادام ! احتمال که اویله برحکم دخی بولنسون . هرنه‌ایسه بو کمی اویله کیرلی پاصلی برتجارت کمیسی اولمدیغی کبی تمامی تمامنه برجنك کمیسی دخی دکل ایدی . اوزمانه کوره غایت مزین برتنزه کمیسی اولوب درونده دخی شیرزاد سلچوقی نامنده برترك اصیلزاده‌سی بولنیور ایدی . لیمانه تیمور براغدقدن صکره اصیلزادهٔ مشارالیه صندال ایله قره‌یه چیقه‌رق طوغریجه محمدالمبارکك قوناغنه واردی که اوزمانلر بو محمدالمبارك سجلیانك اك مشهور تجارندن اغنیاسندن ایدی . بوشیرزاد سلچوقینك اهمیت شخصیه‌سنی نظریکزده تعیین ایچون تخطر بیورملیسکز که ترك ملت عظیمه‌سنك سلاجقه قسمی آسیای وسطیدن چیقوب ایران وعراق وسوریه طرفلرینی ضبط ایله اناطولی یه دخی کچمشلر و حرباً وسیاسةً مظفریات کوناکونلریله آسیا تاریخنك اك مهم ابوابندن بریسنی تشکیل ایلمشلردر . بورایه کلن شیرزادك پدری اسکندر شیربك نامنده برذاتدرکه روایته کوره اودخی اون ایکنجی عصرمیلادی اواخرنده قونیه‌ده حکومت ایدن سلیمان شاه سلچوقینك برجاریهٔ مستفرشه‌سندن طوغمشدر . لکن میراسکندرده هیچ بر صفت رسمیه بولنمیه‌رق انطالیه‌ده تجارت بحریه ایله اشتغال ایلدیکی کبی اوغلی شیرزادی دخی کندی مقامنه قائم ایتمك ایچون یتشدیرمکده بولندیغندن برپرنسه عائد اولمق لازم کلن عنوان والقابدن هیچ بریسی باباسنده‌ده اوغلنده‌ده یوق ایدی .

— هرحالده شاهزاده دریا !

— اکا شبهه یوق !

— فقط برشاهزاده‌نك تجارت ایله اشتغالی ....

— عنایت بیورکز مادام ! اوزمانلر تجارت بحریه دنیانك شی ینه نوعما برحکومت بحریه ایدی . زیرا اوزمانلرك بحریونی هرنه قدر برردولته تابع ایدیسه‌لرده بو تابعیت یالکز اودولتك بایراغنی حامل اولمقدن عبارت قالوب یوقسه امور بحریه‌جه معیتلرنده کی آدملرك حیاتلری مماتلری بیله کندی اللرنده اولمق درجه‌سنده مستقل بولندقلری کبی واردقلری یرلرده‌ده ایسته‌دکلری وجهله حرکاتده مستقل . مختارایدیلر .

— هانیا شو تاریخ عمومینك « قورسرلك » دیه تعریف ایلدیکی تجارت جبارانه !

— اویله اوله‌جقیا ! فقط بسبتون قورسردخی دکل . زیرا قورسرلر یالکز نهب وغارت ایله اشتغال ایدرلر ایدی . بزم دیدیکمز ذوات ایسه تجار ایدیلر . لکن قورسرلره قارشو کندی امنیت وسلامتلرینی محافظه ایچون کیلرینی عادتا جنك کمیسی حالنده بولاندیررلر ایدی . خرسزلر ایله چارپیشوب غالب چیقدقلری زمان دشمن مغلوبی « وارسون حال مغلوبیتنه اغلایه قالسون » دیه ترك ایده‌جك دکللریا ؟ البته ماللرینی یغما و کندیلرینی دخی اسیر ایده‌جکلر .

— فرانسزلر « حیدوده قارشو بربچق حیدود اوللی » دیرلر . بونلرده بویله برشی دیمك اولیورلر . یعنی دکز خرسزلری کندیلرینه هرنه یاپه‌جقلر ایسه بونلر انلره انك بربچق مثلنی یاپمقده حقلی اولورلر .

— دها زیاده‌سنی بیله مادام تاریخلرده کورمشسکزدرکه بوندن یدی سکز عصر مقدم اسرا اخذ واعطاسی اوروپانك اك بیوك تجارتی ایدی . واقعا شمدیلرده آفریقانك زنجیلرینی استرقاق وفروخت ایدنلرك منعی ایچون دول متمدنه ارەسنده معاهده‌لر عقد اولنمسی مناسبتیله آثار قلمیه‌لری صاپ ییوب صمان صاوورمق نوعندن اولان برطاقم اوروپالی محررلر اسرا اخذ واعطاسی اسلامه مخصوص اولدیغنی وخرستیانلرك بویله براخذ واعطایی دائما کریه کوردیکنی یازارلر ایسه‌ده قاتولیك مورخ قانتو شرح وایضاح ایدرکه وقتیله ایتالیان وفرانسز اسیرجیلری اوروپانك وسط وشماللرینه طوغری بالانتشار هنوز نیم وحشی بولنان اهالیدن قاپوب طوپلادقلری اطفالی آق دکز اسکله‌لرینه ایندیروب عربلره صاتارلر واسرای مرقومه اندلس وفاس وجزایر ومصرده تربیه اولنه‌رق عسکر ایدیلورلر ایمش . نه‌ایسه بو تفصیلات بزه لازم دکل آ !

— اوت سنیور ! بز حکایه‌مزه باقه‌لم .

— ایشته اوزمانلر تجارت بحریه اربابی کندیلرینه دوست اولان یرلره کلورلر ایسه دوزکون ومحقانه اخذ واعطاده بولنورلر ودشمن ومنتقم اولدقلری یرلرده انلر دخی برنوع قورسر کسیلورلر ایدی . حتی بعض کره دوست مملکتلر ینی‌ده ینه دوستجه صویدقلری بیله نوادردن دکل ایدی .

— عجایب ! بونصل اولور ایدی ؟

— شویله‌که : کلدکاری یرلرك اغنیاسنه بعض تحف وتفاریق هدیه ویره‌رك آنلردن‌ده قارشولق ظهورینه منتظر

اولورلر ایدی . حالبوکه اولور اولمز قارشولق بکلنیلورمی یا ؟ بو یوزدن ظهور ایدن منازعه‌لر هدایای متقابله‌یی برصالغین یعنی تکلیف عمومی صورتنده ایستمکه قدرده وارر ایدی . ویرلمیه‌جك اولسه دوستلق دوشمنلکه تحول ایده‌جك . بناءً علیه هر حالده دوستلق جهتی ترجیح اولنوب هدایای متقابله‌یی بکلندیرمکه غیرت ایدیلور ایدی .

— ینه بوزمانده اوروپا ممالك داخلیه‌سنده‌کی سنیورلرك کاه خلقی وکاه یکدیکرینی بویله برصورت کبارانه‌ده صویدقلری کبی!

— تمام ایی سویلدیکز مادام ! معهذا هرحالده قورسرلر بشقه تجارت بحریه اربابی ینه بشقه ایدی . بونلر میاننده بار باروس خیرالدین پاشالرکبی آدملر ظهورایلمشدرکه الکالرفتحنه‌قدروارمشلردر .

— بیلورم سنیور بیلورم . بوحال تاشو بزم اون طقوزنجی عصرك اواسطنه قدر کله‌رك بریاندن دولت علیهٔ عثمانیه ودیکر طرفدن فرانسه‌نك غیرتلریله قورسرلك دغدغه‌سی اورته‌دن قالدیرلمشدر .

— ایشته بزم شیرزادك پدری اسکندر شیر بك دخی انطالیه‌ده بویله برتجارت جسیمه ایله مشتغل اولوب لزومنه کوره اون بش یکرمی پاره کمی‌یه ایکی اوچ بیك عسکاور بندیره‌بیلور ایدی . بناءً علیه آق دکزك یالکز ممالك اسلامیه‌سنده دکل ممالك نصرانیه‌سنده دخی شان وشهرتی زبانزد ایدی . کندی یرینه قائم ایتمك ایچون یتشدیرمکده بولندیغی اوغلی شیرزادی‌ده تجارب بحریه‌سنی اتمام واکمال ایچون ایلك دفعه اولمق اوزره آق دکز جولاننه چیقارمش ایدی .

— بز هنوز یونانستان طرفلرنده ایکن بویله اقوام قدیمه‌نك کندی کنجلرینی نصل تربیه ایلدکلرینه دائر پك کوزل ایضاحات ویرمش ایدیکز . دیمك اولیورکه شیرزاد سلچوقی‌یه ویریلن ایلك تربیه‌دخی اویولده منتظم برتربیه ایدی‌ده آندن صکره ....

احمد متین بر ال اشارتیله قادینك سوزینی کسه‌رك دیدی‌که :

— اوت مادام ! مبادیٔ رفاقتمزده تربیهٔ اطفاله دائر سزه بعض ایضاحات ویرمش ایدم . فقط اوزمان ویردیکم ایضاحاتی شمدیکی نقطهٔ نظرمزه کوره برازدها توسیع ایتملی‌یز . چونکه شیرزاد سلچوقی حکایه‌سی مناسبتیله سویلنه‌جك سوزلرك وسرد ایدیله‌جك ملاحظه ومحاکمه‌لرك حسن تلقیسی ایچون معلومات متقدمه‌نك مکمله‌جه اولمسی اقتضا ایدر .

— اوت افندم ! معلومات وملاحظات لازمه‌یی حاوی اولمزایسه برروماننه‌قدر

مكمل اولسه بنه عادی مصال حکمندن ایلرو کچه‌من .

— او عصرلرده مدارسده اصل تدرس وتعلم ایدیله‌جك شیلر عربی وفارسی وعلوم دینیه وادبیه اولوب هله کنجلر عربی ایله فارسی‌یی بولسانلر ایله مکالمه ومکاتبه ایده‌جك درجه‌لره قدر واردیررلر ایدی . لکن تدریسك بوجهتی اکثریتله کبار زاده‌لره مخصوص اولوب آحادناسدن حال ووقتی یولنده اولانلر دخی چوجقلرینی بویله بر تحصیل مکمله سوق ایده‌بیلورلر ایدیسه‌ده آحادناسك اکثریسی اون درت اون بش یاشلرینه قدر معارف ابتدائیه‌یی تحصیل ایتمکله برابر اسکله باشلرنده صندالار قایقلر ایچنده یووارلاندقدن صکره تمام دلی قانلیلق چاغنه کیررلر ایکن شمدیکی موچولق صفتنه معادل اولان « عجمی اوغلان » صفتیله کیلره دخی قبول اولنورلر ایدی .

— هرکس کیجی اوله‌من ایدی‌یا ؟

— بن بو سوزی سواحل اهالیسی ایچون سویلیورم مادام ! هپسی دکل ایسه‌ده سواحل اهالیسنك اکثریسی کیجی اولمق طبیعیدر . عجمی اوغلانلر کیجیلك صنعتیله برابر جنکجیلك صنعتنی دخی اوکرنه‌رك یاشلرینه متناسباً مهارتلری آرته آرته ومهارتلرینه نسبتله اهمیتلری دخی بیویه بیویه رئیسلکه قپودانلغه قدر ترقی ایدرلر وبونلردن بعض اك دیشلیلری باشلی باشلرینه برر کمی تدارك ایدرك مستقلاً کندی منفعتلری ایچون چالیشورلر ایدی . واقعا کبار زادکانكده تربیه‌لری اساساً بوکا مشابه ایسه‌ده آنلرك تعلیم وتربیه‌لری لالا ومربی ومعلملر نظارتی التنده جریان ایدر ایدی . هنوز التی یدی یاشلرنده بولنان مینی مینی بکلری کزدیرمك لازم کلنجه صندالرایله کزدیرمکه باشلارلر ایدی . شمدی ممالك متمدنه‌ده کوچك بك زاده‌لر قونداقدن قوچاقدن چیقاریلوب ایندیرلدکدن صکره مینی مینی ال عربه‌لرینه بندیریله‌رك کزدیرلدکلری کبی اوزمانلر عرب اولسون ترك اولسون مسلمان کبار زاده‌لری دخی قوچاقدن ایندیرلمکی متعاقب ساکن اولدقلری مملکتلره وپدرلرینك سالك اولدقلری مسلکلره کوره یا صندالره ویاخود مدیللی تعبیر اولنان جوجه آتلره بندیریله‌رك کزدیریلورلر اکلندیریلورلر ایدی .

— مدیللی‌یی ؟ ایلك ایشتدیکم شی !

— بونلر مرکب جسامتنده جوجه آتلردر که نه یوکه نه بنکه بالخاصه نه‌ده محاربه‌یه یارامیه‌رق یالکز چوجقلری اکلندیرمکه یارارلر . بونکله برابر محافظهٔ نسللرینه خدمت اولندیغندن زمانمزه قدر نسللری کسلمامشدر . بوده تربیهٔ اطفال ایچون

لزوملرندن ناشيدر . زيرا حال طفوليتلرنده مديللبلره بنمكدن جنديلكه باشلايان چوجقلر اون اون ايكى ياشلرندن صكره اصل آتلره دخى بيندرلك بزم كندى آياقلرمز اوزرنده يابه ميه جغمز هنرلرى انلر اواثدر كبى آتلر اوزرنده ياپارلر . بحريه صنفنده بولنان چوجقلر دخى صره ودرجه سيله كوردك چكمكى يوزمكى دكزه طالوب ديبدن طاش چيقارمغى نهايت دومن طوتمغى يلكن قوللانمغى كوچوجك صندالرده ولالالرينك نظارتى التنده اوكرندكدن صكره اون بش اون يدى ياشلرينه وارنجه صندالردن دها بيوجك چكديريلر ايله سواحل اوزرنده كائن يقين مملكتلره قدر كيدوب كزمكه ده آلشديريلورلر ايدى . ايشته بواياك تربيه ايله دلى قانليلق زمانه كيردكدن صكره بوكبار زاده لر بيوك كميلره و مهارتلى قپودانلر نظارتنه توديع قلنه رق اوزون كزنتيلر وبيوك سفرلر دخى ياپمغه باشلارلر ايدى . بوصورتله بركره اوتوز ايكى روزكارك سمت ورودلرينى وبر محله نسبتله محال سائرۀ مطلوبه نك هانكى روزكار التنده بولنديغنى وتقرب ايديلن بريرنه كبى علامتلرله نره سى اولديغنك اكلاشيلوب بيلنه جكنى يعنى طاغ وتپه وقياواسكى حصار وسائر خرابه لر كبى علامتلرله محال مطلوبه نك نصل تعيين اولنه جغنى فلانى اوكرندكدن واوزاقلرده دكزك يوزى كوپوكلى ويا كوپوكسز اولمسندن ودكزك رنكى دكشمسندن وافقك دومانلانمسندن وآى ويا كونشك رنكلرى قزارمسندن وياجرملرى بيوك كورنمسندن وبعض ناكهظهور بلوطلردن وبونلرك رنكلرندن والحاصل بوكبى بيك دراو علايم جويه ونسيميه دن روزكارك دكيشوب دكشميه جكنى فورطنه چيقوب چيقميه جغنى ياغمور وقار ياغوب ياغميه جغنى فلانى ده كشف ايتمك يوللرينى اوكرندكدن وهله دشمن سفينه لرينه ويابراطه ويابرليمانه قارشو نه يولده محاربه ايديله جكنى تجارب عديده ايله بللهدكدن صكره آرتق سنى دخى يكرمى اوچه يكرمى بشه وارمش اوله جغندن اوكنج كبار زاده نك التنه بيوك كميلر دخى ويريله رك باشلى باشلرينه سفره چيقارلمغه ده مساعده اولنور ايدى .

نه توفارى زمانمزده كميجى وجنكجى اولمق ايچون ييللرجه مدت مكتبلرده قالمق لازم كلديكنى بيليور ايديسه ده جنكجيلكى وكميجيلكى احمد متينك حكايه ايلديكى صورتده تحصيل ايتمك مسئله سى شمدى يه قدر خيال وخاطرندن بيله چمامش اولديغندن احمدمتينك سرد ايلديكى تعريفات وتفصيلاته بيان حيرت ايلدى . احمدمتين ديدى كه :

— اوت مادام ! اوزمانلر خريطه بوصله

بارومترو ترمومترواوقتاندفلان یوق ایدی که بوندن التی یدی یوز سنه اولکی کمیجیلر آلات مذکوره دن استفاده ایده بیلسونلر . واقعا اسطرلاب نوعندن بعض آلتلر وار ایدی . ازجمله ربع دائره ایله ارتفاع شمس پك اعلا اولچیله بیلور ایدی . لکن بونلر هنوز کمیجیلکه تطبیق اولنمامشلر ایدی . یاکلشدیرمز خریطه لر یاکلز طول ساعتلری شاشرمز پوصله لر بولنمدقدن صکره بشقه درلو کمیجیلك نصل اولور ؟ یالکز تیمور قازیق دیدکلری جدی سیاره سی نقطهٔ شمالی وطلوع وغروب شمس دخی شرق وغربی ارائه ایلدکلرندن مواسمه وکشایش هوایه کوره بونلردن براز استفاده اولنه بیلور ایدی . هر حالده او زمانلر کمیجیلك ایده بیلمك ایچون تکمیل آق دکز حوضه سنی برخریطهٔ مجسمه آسا ازبرله مش اولمق لازم کلوب هانکی یرده بولنیلور ایسه کیدیله جك یرك سمتنی تعیین ایچون دخی « فلان روزکار آلتی » دیه تعبیر اولنور ایدی .

— اوت ! حتی برکتابده اوقومش ایدم که بوندن سکز اون عصر مقدم وقت اولچیسی اولان عادی ساعت حسابی بیله عمومی دکل ایمش . کوندوزلری شمسك طلوع وسیران وغروبندن وکیجه لری دخی اقشام قراکلغنك مدت دوامیله شفق ایشیغنك بلورمسندن ماعدا اصل قراکلق زمانلرده قمرك تربیعاتی حسابیله طلوع وغروبندن وبعض کواکبك مواقعندن والحاصل خروسلرك اوتمسنه وارنجه یه قدر بیك درلو شیلردن بالاستدلال تعیین اوقات ایدرلر ایمش . بناءً علیه زمانمزده هرشیئی اولچمك ایچون ایجاد ایدیلان میزانلرك قدر وقیمتلرینی بیلملی یز .

احمد متین ندئوفارینك قدما نزدنده تعیین اوقاتك یولی حقنده ویردیکی شو معلوماتی پك بکندی دیدی که :

— مدنیت حاضره نك ترقیات اخیره سی نه درجه لرده حیرت بخشای عقول اولدیغنی تقدیر ایده بیلمك ایچون علوم وفنونده وقوف شامل پیدا ایتملیدر . فقط علوم وفنونك وانلر اوزرینه مبتنی بولنان صنایعك درجهٔ تکملنی تقدیر ایچون دخی بونلرك تاریخ ترقیسنی بیلملیدر . ساعت دیدیکمز شی بو کونکی درجهٔ مکمله سنده می ایجاد اولنمشدر؟ حتی ایجاد اولندیغی زمان ینه بو کونکی قوللانلدیغی یولده می قوللانلمشدر؟ هرکس کوندوزی اون ایکی وکیجه یی اون ایکی ساعت اعتبار ایدرکی تعیین اوقات ایلمشدر ؟ دها یقین وقته قدر وندیك طرفلرنده ساعتلرك مبنه سی یکرمی درده منقسم اولوب « صالی کونی ساعت اون درتده » ویاخود « چهار شنبه کونی ساعت یکرمی ایکی یی چاریك کچه رك » دیه تعیین اوقات ایدرلر ایدی .

شمدی قرونومتروساعتلردن دها منتظم اولان پوصله‌لرك مبادیسنده‌كی حالنی دوشونیلی . برقامشی یاروب آندن ایكی پارچه دكنك یاپیكز . آنك بریسنك التنه اینجه‌جك برمقناطیسی باغلایوب بعده دیكریله برلشدیره‌رك واورته سندن ایپ ایله باغلایه‌رق كوچوجك براستاوروزوجوده كتوریكز . نهایت بونی صوایله طولی بركردلك ایچنه قویكز . ایشته سزه برپوصله‌كه شمدی مكمل محفظه‌لر ایچنه وضع اولنان اوظریف آلتك ایلك حالیدر . فنون وصنایعك بوصورتده تاریخ ترقیاتنی تتبع قدر اكلنجه‌لی وفائده‌لی برشی تصور ایده‌مم . هله كمیجیلك ایچون تعداد ایلدیكمز آلاتدن ماعدا برده سواحل فنارلرینی دوشونملیسكزكه هر اقتضا ایدن برون وبوغاز واطه وسائره اوزرینه قونیلان فنارلر شمدیكی كمیجیلر ایچون برایتشمز اشارتلردر . وقتیله بونلردخی یوق ایدی . كمیجیلر بسبتون ظلمت ایچنده ایدیلر .

شو صورتده باشلانان سوز دها بر چوق اوزاندی كیتدی . اما اصل شیرزاد سلچوقی رومانندن تباعد ایلدیكی ایچون نه‌ئوفارینك جانی صیقمدی . زیرا فنون وصنایعك تاریخ ترقیسی حقیقةً اوقدرمهم برمبحث لطیفدركه بیكده بركشی بوكا اهمیت ویروب ده تتبع واشتغال ایتمدكاری حالده هر نه زمان و هر نره‌ده بوكا دائر بربحث آچیله‌جق اولور ایسه مستمعلر هیچ خاطرلرندن كچمیان شیلری ایشتمكله باشلایه‌رق زیاده‌سیله متلذذ اولورلر . علوم وفنون وصنایعك بوكون كوردیكمز درجات مكمله‌سنی اوكرنمك واقعا عالم اولمقدر . اما حكیم اولمق ایچون بونلرك یالكز درجات حاضره‌لرینی بیلمك دخی كفایت ایده‌من . مطلقا تاریخ ترقیلرینی‌ده بالتتبع بونلرك نه‌قدر امكلر همتلر صرفیله بودرجهٔ كماله بولمش اولدقلرینی كورملیدر .

بو یولده‌كی سوز ایجه اوزاندقدن صكره احمد متین ینه شیرزاد سلچوقی رومانی صددینه عودت ایلیه‌رك دیدی‌كه:

— شیرزاد ایچون نه دیمش ایدك ؟ ها ! تجارب ومهارت بحریه‌سنی اكمال ایچون پدری اسكندر شیر بك طرفندن دكزه چیقارلدیغنی سویلمش ایدك دكلمی ؟

— خیر ! ایضاحاتك هنوز اودرجه‌سنه كلمامش ایدك . دها اطفالك مقدمهٔ تربیه‌سندن بحث ایدییور ایدك .

— ضرری یوق . ایشته شمدی دیرزكه اسكندر شیر بك دخی كندی اوغلنی او عصرك كبار زاده‌لری كبی تربیه ایلدكدن صكره اوزون سفرلرده بولنه‌رق معلومات وتجارب بحریه‌سنی اتمام ایچون كوندرمش ایدی . اما طوغریدن طوغری‌یه بورایه دكل . او زمانلر « اق دكز دوره‌سی »

دنیلن شی مثلا انطالیه‌دن قالقوب سوریه
سواحلی ایله اسکندریه‌یه واورادن طرابلس
وتونس وتلمسان وجزایر وفاس ساحللرینه
کیدرك بعده ینه جزایره عودتله سجلیا
اطه‌سنه‌ده اوغرادقدن صکره ینه اسکندریه
طر یقیله انطالیه‌یه عودتدن عبارت ایدی.
سواحل اسلامیه بونلردن عبارت بولنوب
سواحل وجزایر سائره نصارا النده
بولندیغندن اورالره پك‌ده اوغرانیلمز
ایدی . مکرکه مصالحه حالنده بولنه‌لر
ویاخود محارب اوله‌رق اورالره کیده‌لر .
هم اوزمانلر نه مصالحه نه‌محار به هیچ بر
شرطنامه‌یه معاهده‌نامه‌یه مستند اولمیوب
بناءً علیه اقوام ارەسنده امنیت تامه‌ودائمه
دخی بولنمز ایدی . بعضاً مسلمان مسلماندن
مین اوله‌میه‌جق زمانلر بیله اولور ایدی .
ایشته‌بزم شیرزاد سلچوقی طقسان سکز
آدملك راکب اولدیغی کوزل برکمی ایله
آق دکز سواحلنك پالرمویه قدر اولان
قسمنی زیارت ایتمش‌ده شمدی دخی پالرمویه
کلمشیدی . هرنره‌یه وارر ایسه اورانك
معتبران اهالئ اسلامندن بریسنه توصیه
بوللو پدرینك یازمش اولدیغی مکتوبلر
شیرزادك کمیسی ایچون برنوع پاتنتا حکمنده
ایدیلر .

— اوت ! بومکتوبلردن بریسی‌ده
پالرموده محمدالمبارك نامنده برتاجره یازلدیغنی
سویلمش ایدیکز .

— ها ! باقکز شمدی برده بوالمبارك
مسئله‌سی میدانه چیقدی . بونك ایچون‌ده
برقاچ سوز سویلملی یز . چونکه اوعصرلر
بو زمانه پك بعید اولدیغندن احوال
عصریه‌یی نظرمزده تجسم وتوضح ایتدیره‌
جك شیلر آنجق بویولده‌کی ایضاحلردر .
افندم « المبارك » نامی شخص واحدك نامی
دکل ایدی . کثیرالاعضا بر عائله‌نك نامی
ایدی . بتون آق دکز سواحل اسلامیه .
سنده بونلرك تجارت منتظمه ایله شهرتلری
اولدیغی کبی سواحل نصرانیه‌ده دخی
شهرتلری بلکه دها زیاده ایدی . برچوق
قرنداشلر عموجه‌لر طایلر یکنلر دامادلر
هپ مشترکاً تجارت ایلدکلرندن تجارتلری
عظیم برقومپانیا صورتنده ایدی . اشبو
اعضای عائله‌نك هربری برلیمانده بربندرده
بولنوب تجارت مشترکه ایچون آجنتالق
ایدرلر ایدی . المبارك فامیلیاسنك اهمیت
تجاریه‌سنی تقدیره مدار اولمق ایچون شونی‌ده
درمیان ایده‌یم‌که اوزمان سجلیا اطه‌سی
همان یوزسنه‌دنبری نورماندلرك ضبطنه
کچمش اوله‌رق اهالئ اسلامیه‌سی هرنه‌قدر
بونجه عصرلق استقلاللرینی غائب ایتمشلر
ایسه‌ده علم وصنعت وتجارت وثروت
جهتیله یالکز سجلیا وجوارینك دکل
تکمیل آق دکز اطرافنده بولنان ملتلرك
الك مترقیسی ینه سجلیا اهالئ اسلامیه‌سی

ایدی. کزدیکمز کلیسالرده‌کی آثار صناعیه‌.
لرینی کوردیکز یا ؟ آنلردن ده استدلال
ایتملیسکز که غالبیت مادیه هرنه‌قدرنورماندلر
النه کچمش ایسه‌ده غالبیت معنویه حالا
مسلمانلر النده ایدی .

اولجه تعیین اوقات حقنده سردایلدیکی
معلومات وملاحظاتی احمد متینه بکندیر.
مسندن طولایی کندیسی‌ده محظوظ اولان
نه‌ثوفاری‌شوغالبیب ومغلوبیت‌مادیه‌ومعنویه
حقنده‌کی حکمت تاریخیه‌دن اوله‌رق ینه
تاریخ عمومیدن آلمش اولدیغی فکری‌ده
سرد واتیانه هوسلندی. دیدی که :

— ملتلر ودولتلر آره‌سنده‌کی غالبیت
ومغلوبیت مادیه‌نك هیچ بر حکمی یوقدر.
بوکون مغلوب اولان بردولت ویا بر ملتك
یارین تکرار غالب کلمسی امکانی کمسه رد
ایده‌مز. اصل اهمیت ویریله‌جك شی غالبیت
ومغلوبیت معنویه‌در . برملت معناً مغلوب
اولدیغی حالده مادةً غالب بیله اولسه حکمی
یوقدر . ایشته شرق طرفلرنده جنکیز
تاتارلرینك استیلاسیله غرب طرفلرنده
باسقلرك غوللرك هونلرك فلانلرك غلبه‌سی کبی.
بونلردن جنکیز تاتارلری غالبیت مادیه‌لرندن
یغما وتخریب صورتیله پك موقت براستفاده
ایده‌بیله‌رك بعده ناملری بیله غیب اولوب
کیتمشدر . اوروپای غربی‌یه کلن بازبارلر
دخی قلیچلریله مغلوب ایتدکلری ملتلره
بالآخره مدنیت جهتیله کندیلری مغلوب
اوله‌رق آنلره قاریشوب تمثلردر .

احمد متین بومحاکمه‌یی دها زیاده
بکندی . زیرا پك چوق حقایق اوزرینه
مبتنی بولنان حکمت تاریخیه‌دن اولوب
اویله بر قاچ مغلوبیت صوریه ومادیه‌دن
دوچار یأس اولمغه مستعد بولنان قلوب
ضعیفه‌یه حقیقةً قوت وشفا ویره‌جك
مداوات معنویه‌دندر. بوکا دائر ارقداشنه
تحسین وآفرین بولنده اقتضاایدن سوزلری
سویلدکدن صکره ینه حکایه‌سنه رجوع
ایدرك دیدی که :

— المبارك عائله‌سنك اعضای سائره‌سی
کبی محمدالمبارك دخی عربجه‌دن ماعدا
ایتالیانجه‌یی بیلور ایدی. هم اولور اولمز
ایتالیانلردن دها اعلا که اوزمانلر ایتالیان
لسانی شمدیکی انکلیزلساندن زیاده بحریون
ایچون لسان عمومی حکمنده ایدی . حتی
هزلسانده اغلب اصطلاحات بحریه‌نك
ایتالیانجه‌دن مأخوذ اولمسی‌ده بوندندر . علوم
وصنایعجه ترقی خصوصنده هانکی ملت هانکی
ملتدن عبرت ومشق آلیور ایسه اوملتك
اصطلاحاتنی آلمق ضروریات طبیعیه‌دن
کبیدر. نصل که فرنکلردخی برطاقم علوم
ایچون تمشق ایلدکلری عرب لساندن پك
چوق تعبیرات واصطلاحات المشلردر. محمد
المبارکك الك بیوك تجارتی اوروپا ایله آفریقه

آره‌سنده کی مراسلات ومبادلاته وساطتدن عبارت اولدیغی ایچون ایتالیانلر نزدنده دخی قدر واعتباری پك بیوك ایدی. آنلردن کوردیکی امنیتی اخلال ایده‌جك هیچ برحال وطورده بولنمز ایدیسه‌ده سجلیانك استیلا. سندن طولایی نه قدر اولسه کیزلیدن کیزلی یه نورماندلر علیهنده برفکر وغیرت انتقامی‌ده محافظه ایلر ایدی . صالت محمدالمبارك دکل آ؟ عموم سجلیا مسلمانلری آزچوق بوحالده بولندقلرندن احساسات حمیتکاریلری جوشدقجه ایشته بورایه شوبلله‌غرینو طاغنه کله‌رك داعماده شو مغاره‌لری بالترجیح ایشته بورالرده هفته‌لرجه قالورلر هم آغز طولیسی مؤاخذات ایله تشفی همده ییوب ایچوب کولوب اوینایه‌رق تنزه ایدرلر ایدی .

***

احمد متینك « شوطاغه ! شورایه ! بورایه ! » دیه ایتدیکی اشارتلر اوزرینه نه‌ئوفاری دخی کوزلرینی اواشارت اولنان طرفلره تحویله باشلایه‌رق برآره‌لق خیالنه اوقدر وسعت ویردی که کویا عربلر حالا بورالرده ایمشلرده کوره‌بیله‌جك ایمش کبی آیاغه دخی قالقوب اطرافنی آرانمغه وهر طرفه باقمغه باشلادی . احمدمتین دخی ارقدا. شنه پیرو اولدی . نه‌ئوفاری اورالری کوزلجه کوزدن کچوردکدن صکره :

— سنیور ! بورالرده غلبه‌لك برهیئت تنزهیه ایچون سفره قورمغه شو بولندیغمز یردن‌دها صالح میدان کورونمیور . احتمال‌که عربلر تمام بزم بولندیغمز شویرده سفره‌لرینی قورارلر ایمش .

دینجه احمد متین آرقداشنی تصدیق ایدرك دیدی که :

— اوت مادام ! شیرزاد سلجوقی‌یه ایلك اکرام واعزازی دون یمك یدیکمز بیضاء قریه‌سنده ایفا ایتمشلر ایسه‌ده اوقریه الیوم بسبتون دکشمشدر . بوراسی ایسه تحولات زمانیه‌یه اوقدر دوچار اولمامشدر . یالکز اسکی اورماندن تجرد ایدر : برده شو پاپاسلر دائره‌سی علاوه اولنمقدن عبارت برفرق وارایسه واردر . یوقسه شومغاره‌لر قیالرتپه‌لرهپ اوزمانکی شیلردر وفی‌الواقع سفره قورمق‌ایچون‌ده بورادن دهااویرشلی یر یوقدر .

— ایشته هرطرفه باقلسون وار ایسه کوسترلسون .

— خیر یوقدر افندم یوقدر . او یر بوراسیدر . بونی قبول ایدملم‌ده [illegible]دی برده اوسفره‌یی تخیل ایلیه‌لم . شمدیکی [illegible] فرانغه سفره‌لر کبی اوله‌جق دکل آ؟ اناطولی سجتیانندن یاپلمش قوص قوجه‌مان سماطی یایمشلر . انك اوزرینه کوتاهیه معمولاتندن صاری و یشیل سرلرله بویالی

چینی طباقلری، دیزمشلر . یاریسی ایپك یاریسی پاموقدن منسوج شکررنك پشکیرلری سفره‌نك اطرافنه دیزمشلرکه اوجلری کونا کون رنکلی ابریشملر ایله منقوشدر . سجلیا عربلری آفریقا و آسیانك سائر عربانی کبی آووج ایله پلاو یمکی چوقدن ترك ایدرك قاشق استعماله الشدقلرندن بو سفره اطرافنه آبانوسدن معمول وفیل دیشی ومرجان وفیروزه وعقیق کبی شیلرله مزین قاشقلر دیزلمش . بو قاشقلرك بعضیلری صافی فیل دیشندن وبعضلری باغه‌دن اولوب شیرزاد ساچوقی یه مخصوص اولانی ایسه یکپاره عود اغاجندندر . سفره‌نك اطرافنه الك اعلا سجاده‌لر شمدیکی الافرانغه سفره‌لرك اسکمله‌لری مقامنه دیزلمشلردرکه الیوم اوروپالیلر بونلری صالون تزییناتندن اولمق اوزره دیوارلرینه اصارلر . طولمش قوزیلر وبرر شکل هرمیده اسکی معدن طباقلره طولدیرلمش کبابلر و مصر شکری ایله یاپلمش حلوالر وقطایفلر وغایت اشتها انکیز اطریه‌لر یعنی مقارنه ایله مملو ایری قابلر وطبله‌لر شو طرفده بکلیه‌رك کوزل رایحه‌لی دومانلرینی اطرافه نشر ایدییورلر . شویله برطرفده کونا کون میوه‌لر تپه تپه ییغلمشلرکه رنك ورایحه‌لری عیون ومشامی تلذذ ایدییورلر . فقط اصل سویله‌نه‌جك شیئی اونوتدق . سفره‌نك اطرافنه سجاده لری دیزدیردك اما بونلرك اوزرینه دخی قپلان وارسلان وقورد وآیو پوستلری سریلدیکنی اونوتدق . هله شورالره انسان جسامتنده الك قیمتدار چینی کوپلر قونلمشکه درونلری کونا کون شربتلرله مملو اولوب اوچ بیك بشیوز مترو ارتفاعی اولان اتنا وولقاننك احتراق دائمیسی ایله برابر هیچ بر زمان اوزرندن اکسیك اولمیان قارلردن کلفت عظیمه ایله صورت مخصوصه ده جلب اولنه‌رق بو شربتلر تبرید ایدلمشلر . قرق اللی قدر کوزل کیتمش خدمتکارلر شورالرده پروانه‌لرك مومار اطرافنده اوچوشدقلری کبی افندیلرینك اطرافنده اوچوشیورلر . آنلردن ماعدا بر چوق جنکاورلر دخی شواوزاقلرده‌کی قیالر اوزرینه چیقوب اطرافدن برکلن اولورمی دیه کوزجیلك ایدییورلر . بربط ورباب ونای ودف ونقاره کبی اسکی سازلردن متشکل برچالغی طاقمی شویله‌جه برطرفده ترنمساز اولیور . ایشته بونلری هپ کوزیکزك اوکنه کتورملیسکزکه شیرزاد رومانك مبادیسنك کذار ایلدیکی شوحلی کورمك ایچون اختیار ایلدیکمز زحمتلر بوشه کیتمش اولمسون .

احمد متینك تصویر ایلدیکی شو سفره حقیقةً خیالك برخیلی زمان اشتغالنه لایق کوریله‌جك شیلردندر . بو کون بویله بر ضیافت اولسه اولسه انجق بر رسم لوحه‌سی

اوزرنده كوريله بيلك ممكن اولور ايسه‌ده اولوحه‌يي تصوير ايده‌جك اولان رسام شواحوال تاريخيه‌يه وقوف تام صاحبي اولميدركه لوحه‌سني بحق تصويره مقتدر اوله بيلسون . بركره بويله برلوحه وجوده كتيريلور ايسه ضيافت‌مذ كوره‌يي بر تياترو ساحهٔ تماشاسي اوزرنده دها مكمل اولەرق تقليد ايلك دخي ممكن اوله بيلور .

حقيقت‌التي‌عصر مقدم بوراده قورلمش اولان سفره‌يي احمد متينك صورت تصور وتصويري نه‌ئوفارينك پك زياده خوشنه كيتدي . هله بررسام ماهر بولنلي‌ده بو سوزلري اوديكله‌ملي ايدي كه اصلي انك خوشنه كيده‌رك هواده‌كي خيالي برلوحه اوزرنده اثبات ايلسون . احمد متين ايسه حكايه‌نك الت طرفلريني نقله كيرشدي . ديدي كه :

— بوكون شو سفره خلقنك نه‌قدر شوق وشطارتله طعام ايلديكني بزم كبي بش التي يوز سنه صكره انلرك حكايه‌سني اوقويانلرك بحق تخيل ايده بيلملري كوچدر . مدنيتك ترقيسي واقعا حسن معيشت اسبابني تكثير ايلمش ايسه‌ده انسانلر ايچون صنعةً وتجارةً وعلماً وحكمةً اوقدارده مشاغل قپوسي آچشدركه بوزمانك آدملري اكثرجه خصوصنده اوزمانك آدملرندن برخيلي كيروده قالمقده‌درلر . ايشته بوراده عربلر بزم تخيل وتصورمزك فوقنده شوقلر نشئه‌لرله يمكلريني ييه‌رك شربتلريني ايچه‌رك همان عصر اولك تقرب ايلديكي برزمانده اوكله نمازلريني دخي قيلدقدن صكره مصاحبه‌نك دها جدي ودها مهم اولان بر بابني‌ده آچديلر . يعني اوزمانه قدر هپ دره‌دن تپه‌دن وسجليانك احوال موقعيه‌سندن مسيره‌لرينك لطافتندن سفره‌ده‌كي اطعمه‌نك نفاستندن واروشلرده كوريلن نورماند قادين وقزلرينك ملاحتلرندن نزاكتلرندن فلاندن بحث ايدلمش ايكن ...

بوراده نه‌ئوفاري احمدمتينك سوزيني كسه‌رك :

— اوت عربلرك قادين نوعنه اولان ميل وابتلالرينه نظراً بحثك الك‌مهم جهتي نورماند قادينلرينك قزلرينك لطافتلري حقنده يوروتمشلردر .

ديه‌برده لطافت آشفتكانه ايله كولمش اولمسيله احمد متين دخي بالتصديق ينه سوزنده دوام ايلدي . ديدي كه :

— ايشته هپ اويولده مباحثه ايدلمش ايكن آندن صكره يواش يواش ايشي سياسياته‌ده انتقال ايتديرمك اوزره برطاقم قهرمانلق مناقبندن سوزه كيريشلمش ايدي . اولا شيرزاده اتراك سلجوقيه‌نك اهل صليب جنكاورانته قارشو نه‌كبي قهرمانلقلر ايتدكلريني سؤال ايلديلر . زيرا اوزمانلر

تمام «اهل صليب» ناميله اوروپادن يكديكريني تعقيباً برچوق اردولرك آسيايه كچه‌رك قدس شريفه قدر اولان ممالكي استيلايه باشلادقلري زمان ايدي.

نه‌ئوفاري اشبو اهل صليب تاريخنه وقوف تام صاحبه‌سي اولمغله :

— اوت ! من جهةٍ غايت وحشيانه ومن جهةٍ غايت شاعرانه اولان او محاربات متسلسله ومتتابعه‌كه طرفيندن كوستريلن قهرمانلقلر حقيقةً امثالسز شيلر اولوب برشاعري نه‌قدر اشغال ايلسه‌يري ودكري انكار اولنه‌مز.

ديدي. احمدتين ارقداشنك بوملاحظه‌سني هم تصديق وهم تحسين ايلدي. بعده ينه حكايه‌سنه مباشرتله ديدي‌كه :

— شيرزاد دخي اهل صليب ايله سلجوقيلر وانك فروعي اولان ديكر طوائف ملوك آره‌سنده وقوعه كلن محاربات بريه وبحريه‌ده اهل اسلامك ابراز ايلدكلري برچوق مآثر قهرمانيه‌يه دائر منقبه‌لر سرد ايلدكدن صكره ازجمله شوني‌ده حكايه ايلدي‌كه :

« سوريه سواحلنده كائن بركويده امراي اتراكدن بر قاچي دكزه قارشو اوتوروب مصاحبه ايديورلر ايمش. اوزاقدن بر يلكن بلورمش. ياقلاشدقجه بايراغنك رنكلري ورسملري فرق ايدلمكه باشلاديغندن نهايت بونك ياپالق مقامنه منسوب بركمي اولديغي بايراغي اوزرنده كوريلن ياپالق تاجي ايله سن پتروس اناختارلري رسمندن اكلاشلمش. كمي اشاغي‌يه يوقاري‌يه وولطه ايدرك ساحله طوغري ياقلاشمق غيرتنده بولنيور ايسه‌ده روزكار تماميله مخالف اسديكندن صوقيله بيلمسنده زياده‌سيله مشكلات چكيور. تركلر بوكمي‌يي كورنجه ايچلرندن بريسي « صانكه بن سكز كشي ايله كيدوب شوكمي‌يي ضبط ايده‌مزمي‌يم ؟ » ديمش. بويله برسوزه قارشو بالطبع هركس بربرينك يوزينه باقه‌قالەرق اظهار حيرت ايتمشلر. بونك امكانه احتمال ويريله‌ميه‌جكندن بحثله بويله برمحالي ممكن ايتمك ايچون نه‌يول دوشونديكني صورمشلر. بوآدم : « آني سويله‌مك فائده ويرمز. ياعلي‌يم كه كورمليسكز فقط ايچكزدن يدي دانه سردن كچدي آيرلمسني ايسترم. قوماندا بنده اوله‌جق. بوسردن كچديلر بنم امرمدن ذره قدر خارجه چيقميه‌جقلريني يمينلر ايله تأمين ايتمليدرلر » جوابني ويرمش. يوزاللي ايكي‌يوز كشينك راكب اولديغي قوجه بركمي‌يي سكز كشينك ضبط ايده بيلمسنه حالا احتمال ويريله‌ميور ايسه‌ده بونك عدم احتمالنه قناعتله سكوت ايديله‌جك اولسه سردن كچديلكي كوزلرينه كسديره‌مدكلريني اعتراف ايتمش اوله‌جقلرندن « بن كيدرم ! بن ده كيدرم ! » ديه

تمام اون بش كشی كنديلرينی ميدانه قوعشلر. فقط تكليفی ايدن ذات : « بو كمی يدی سكز كشی ايله ضبط ايديلورسه ايديلور. آندن دها زياده غلبه‌لك ايله كيديلور ايسه ضبطی تسهيل دكل اشكال ايدلمش اولور » ديه كنديسندن ماعدا يدی نهايت سكزدن زياده آدم قبول ايده‌ميه‌جكنی سويلديكندن كيملرك كيدوب كيتميه‌جكلرينی تعيين ايچون قرعه‌يه مراجعت ايتمشلر. ايشته بو صورتله سكز كشی بر صنداله بينه‌رك يلكن آچوب پوپادن كلن روزكار ايله برساعت ظرفنده كمينك اوزرينه وارمشلر. ايچلرنده بالطبع ايتاليانجه بيلنلر بولنديغندن كمی سواريسنه : « بز قدس شريف قراللغنه تابع خرستيان عربلرز. بورالرده وولطه ايتديككزی كورنجه بلكه قلاغوزلغه احتياجكز واردرديه كلدك » ديه حايقرمشلر. واقعا قپودان بونلرك قلاغوزلغنه محتاج اولمديغنی درميان ايتمش ايسه‌ده ساحلدن موافق روزكار ايله سكز اون ميل آچلمش اولان برصندالك شمدی خالف روزكار ايله تكرار ساحله واره بيلمسی ممكن اوله‌ميه‌جغنی كوريلنجه حريفلری كمی‌يه قبول ايدرك صندالی‌ده كمينك قيچنه باغلايی ويرمشلر. سكز كشيدن نه‌قدر اوميله بيلورك احتراز ايدلسون ، كمی خلقی بونلردن اهل اسلام ايله فرنكلر ارەسنده‌كی مناسبات سياسيه وحربيه‌يه دائر برچوق شيلر صوره‌رق بونلردخی آنلری خوشلا. نديره‌جق صورتده جوابلر ويرمكه باشلامشلر. اوكون بوحال ايله اقشامی ايتمشلر. كمی يافه‌يه كيتمك ايستيور ايسه‌ده ساحله طوغری آنجق پرمق پرمق تقرب ايده‌بيليور. اقشام اولنجه كمی خلقی تركلری‌ده عيش وعشرته وطعامه دعوت ايتمشلر. واقعا بونلر كمی خلقنك ييه بيله‌جكلری لحوم ممنوعه‌يی حسب الاسلاميه ييه‌مزلر ايسه‌ده راست كله پرهيزمانه مصادف اولديغندن زيتون اكمك قوری فصوليه خاشلامه‌سی فلان كبی شيلری ييه‌بيلوب عشرت خصوصنده دخی كنديلرينی سرخوش ايتمامكه موفق اوله‌بيلمشلر. برده اقشامدن صكره‌جه كمی خلقنی يواش يواش برنشئه بركيف بورومزمی ؟ فقط بونشئه مسكرات نشئه‌سنده‌ده بكزه‌ميه‌رك يك آز برزمان ظرفنده اهالیٔ سفينه‌دن بعضلری چيلغين وبعضلری بايغين حالنه كلمشلر. حاللری اك خفيف اولانلر بيله نه‌دن طولايی بوبلايه كرفتار اولدقلرينی كلايه‌ميه‌رك نهايت ويره‌بيلدكلری معنا عربلرك كنديلرينه وباخسته‌لكی كتورمش اولمسندن عبارت قالمش ايسه‌ده اوزمانه قدر كمی خلقنك ياريدن زياده‌سی مست لايعقل اوله‌رق صيزوب قالمشلر. بقيه‌سنك‌ده اك چوغی سرخوشلقدن ترشی حالنده

بولنمسيله نهايت وبا كتورد كلرندن طولايى استعمال ايچون عربلرك اوزرينه يوريتك اقتدارينى حائز اولانلرده سكزسردن كچدينك خنجرلرى قولايجه جواب ويره بيلمش . كمى خلقندن بكرمى قدرى خنجردن كچورلدكدن صكره التمشدن متجاوزى برر برر باصديرلوب اللرى باغلانمش وبتون بتون بايغين اولانلر دخى كذلك باغلانه‌رق جملهسى بر انباره حبس ايدلمش . بوصورتله الده كچوريلان كمى ايكى كون ظرفنده تركلرك مبدأحركتى اولان ريه بيشكاهنه كتوريله‌رك ذكر اولنان سكزسردن كچدى بوغنيمت عظيمه‌يى پايلاشمشلر وشو حركت قهرمانانه لريله نام وشان دخى قازانمشلر »

بو حكايه‌يه نه‌ثونارى پك زياده شاشه‌رق :

— امان سنيور ! صاقين بو حكايه دخى حكايات خياليه‌دن اولمسون ؟ هانيا برزمانكى شواليه حكايه‌لرى كبى ؟

دينجه احمد متين :

.. احتمال كه بو وقعه خيالى اوله بيلسون مادام ! فقط بونك امثالى حقيقتلر دخى اوزمان ايچون نوادردن دكل ايديلر . ازجمله بريسنى‌ده سزه بن خبر ويره‌يم . بر كره فرنكلر دخى اسلامدن بر كمى المشلر وكمى خلقنى انباره حبس ايلمشلر ايدى . حريفلر كندى هلاكلرينى دخى كوزه آلديره‌رق كمى‌يى دلوب درونده‌كى فرنكلرله برابر باتيرمشلردر . بردفعه‌سنده دخى ينه بويله برقاچ اسيرا كب اولدقلرى اوروپالى كميسنى ياغلى پاچاوره ايله ياقوب آنلرله براكده كنديلرى‌ده محو اولمشلردر .

ديدكدن وبو يولده برقاچ وقوعات صحيحه دها نقل وروايت ايلدكدن صكره ينه شيرزاد سلجوقى حكايه‌سنه رجوع ايلدى . ديدى كه :

— ايشته شيرزاد سلجوقى بو يولده‌كى فقرات ومناقب ايله كندى منسوب اولديغى قومك قهرمانلقلرينى برصورت مفتخرانه‌ده بيان وحكايه ايلدكدن صكره اودخى عربلره : «اى ، باقه‌لم سزك نه يولده قهرمانلقلريكز واردر ؟ » سؤالنى ايراد ايدنجه عربلر دخى بنى اغلب وفاطميه امراسنك اهميتجه مناقب سلجوقيه‌دن اشاغى قالميان برطاقم مناقب غريبه‌سنى حكايه‌يه كيرشديلر ايسه‌ده شيرزاد : «او ! بونلر پك اسكى شيلردر . بونلردن برازدها يكيلرى يوقمى ؟ » دينجه دها يكى مناقب قهرمانانه‌دن اولمق اوزره دخى سجيليا جزيره‌سنك نورماندلر طرفندن استيلاسى اثناسنده عربلرك اجرا ايلدكلرى خدعهٔ حربيه‌لرى صايمغه باشلاديلر .

— اوت سنيور ! عربلرك خدعهٔ حربيه خصوصنده نه قدر ماهر اولدقلرينى بن‌ده تاريخلرده اوقومشمدر . حتى بونلرك

قادینلری دخی بو یولده کی حرکاتلریله ملل سائره ارککلرینی بیله دوچار حیرت ایتمشلردر.

— بو یولده تفصیلاته کیریشه جك اولور ایسه‌ك سوزی بك زیاده اوزاتورکیدرز . مادام ! ابوالفدا کبی عرب مورخلری سوریه فتوحاتی اثناسنده کرك ارکك کرك قادین مسلمان قهرمانلرینك اوقدر دقیق ولطیف حیل وخدع حربیه‌سنی حکایه ایدرلرکه حقیقةً انسانك اینانمیه‌جغی کلور ایسه‌ده بونلرك کافه‌سی وقوعات صحیحهٔ تاریخیه‌دن اولدقلرینه اصلا شبهه ایتمامليدر . زیرا مزاح دنیلن زوزکالك هرنه قدر اوروپا تاریخلرینی بعض مرتبه اخلال ایلمش ایسه‌ده ادبیاتده بیله مزاحه اوقدر رغبتلری اولمیان عربلر کندی تاریخلرینك جدیتنی مزاح صورتیله اصلا اخلال وتغییر ایتمامشلردر.

— برمساعد وقتکزده بکا شو ابوالفدا حکایات غریبه‌سنی‌ده نقل ایدرسکز دکلمی افندم ؟ شمدیکی حالده شوشیرزاد سلچوقی رومانده دوام ایده‌لم .

احمد متین ایچون اسلامك شان وشرفنه متعلق اولان شیلری نقل وحکایه‌یه هرزمان مناسب ومساعد ایسه‌ده نه کوفاری الحالة هذه اك بیوك هوسی شیرزاد رومانه حصر ایتمش اولدیغندن احمد متین دخی اکا موافق حرکته مجبور ایدی . دیدی‌که :

— براره‌لق بوراده‌کی ضیافت بابی شیرزاده : « سزك کندیکز دخی نه کبی قهرمانلقلرده بولندیکز باقه‌لم ؟ برازده بوندن بحث ایدرمیسکز ؟ » دیمشلر ایسه‌ده شیرزاد : « بنم کبی چوجقلق اوانندن هنوز یکی چیقمقده وبابا یکیتلك چاغنه دها یکی کیرمکده بولنان برعجمیدن نه کبی قهرمانلقلر اومیله بیلور ؟ هنوز برمناسبت دخی دوشمدی‌که بن ده کندیمی برتجربه ایده‌یم . فقط سزك ایچکزده صقالنه قیر سرپمش بابا یکیتلر دخی بولنه‌رق هله مملکتکز تحت استیلایه کیرمش اولمسیله البته حمیت منتقمانه ایله پك چوق وقعه‌لر ایقاع ایلمش پك چوق قهرمانلقلر اجرا ایتمشسکزدر . لطف ایدیکز انلری استماع ایده‌لم‌ده بز دخی متنبه اوله‌رق غیرت وامیدمزی آرتدیره‌لم » دیمش ایدی . مجلیا معتبران نسوانیه‌سی بوسوز اوزرینه بر برینك یوزلرینه باقیشه‌رق برازده کولومسه‌مکه باشلادیلر . ایچلرندن برقاچی اثنای استیلاده بابالری دده‌لری طرفندن وقوعه کتورلمش اولان حرکات مدافعه کارانه ومنتقمانه‌یه دائر پك پارلاق قهرمانلقلر حکایه ایلدیلرسه‌ده محمدالمبارك : « بونلر بیله بالنسبه اسکی شیلردر . شیرزاد حضرتلری بزه کندی یاپدقلرمزی صورییورلر . باری بردانه‌سنی بن حکایه ایده‌یم اما او حکایه دخی لهمزه وشرفمزه اولمقدن زیاده

عليهمزه چيقه‌جقدر» ديدى وحكايهٔ آتيه‌يى سرد ايلدى :

« افندم عن اصل فرنك ايكن اهتدا ايدرك كاظم نامنى آلان بر خبيث مكر بو اهتداسنى اهل اسلامى آلداتوب بلادن بلايه صوقق ايچون بر خدعه صورتيله وقوعه كتورديكندن بوندن يدى سكز آى مقدم ينه بوراده فقط شويله ميدانده دكل شو بيوك مغاره‌نك ايچنده بر مجلس مشورت عقد ايدرك اوكونلرده طرابلس غربدن مارسيليايه طوغرى بر فرانسز كميسى كيده‌جكنى وبو كمينك يوزلرجه اسراى اسلاميه ايله مالامال بولنديغنى بالحكايه اكر بورادن بر ايكى يوز كشى بر كمى يه بينه‌رك يوللرينى كسه‌جك اولور ايسه‌ك كرك بزم خارجدن هجوممزه وكرك سفينه داخلنده‌كى اسرانك داخلاً آياقلانملرينه قرق اللى قدر كمى طائفه‌سيله محافظهٔ اسرايه مأمور اولان ينه اوللقدار سن ژان شواليه‌لرينك ممكن دكل مقاومت ايده‌ميه‌جكلرينى بر صورت ابليس فريبانه‌ده اكلاتدى. اوقدر مقدمات مقنعه سردوايتان ايلدى كه ذره قدر حميت وغيرتى اولانلرك بو تكليفى قبولدن امتناعلرى ممكن اوله‌مزايدى. حكومتمز اولان نورماندلرك فرانسزلر ايله پولتيقه‌سى دوزكون اولمديغندن بوده بزى تشويق ايلدى ايسه‌ده ينه آچيقدن آچيغه كنديمزى اورته‌يه قويمغى كوزه كسديره‌ميور ايدك. بتون بتون جواب ردى دخى جيتمزه‌يديره‌ميور ايدك. بزدخى حيله‌لى بريولده اسراى مذكورەنك امدادنه يتشمكه قرار ويردك. شويله‌كه : كرك ليمانمزده‌كى كميلرده وكرك شهرده‌كى خانلرده وبكاراوطه‌لرنده ترك عرب كرد كبى برچوق بانجى مسلمانلر بولنديغندن غايت خفى بر صورتده بونلرك حميتلرينى تحريكه باشلادق. كويا كمسه‌نك خبرى اولمقسزين ليماندن بر كمى يه بينه‌رك كاظم دخى برابر اولديغى حالده طرابلس غربدن كله‌جك اولان فرانسز كميسنك اوزرينه كيتمكه ونائليتنه‌شبهه اولميان غلبه‌دن صكره اوكمى‌يى ودرونده‌كى اموالى كنديلرينه اغتنام ايتديرمكه واسراى اسلاميه‌يى مملكتلرينه ايصال ايتدكلرى زمان هرنه مكافات كوررلر ايسه اوده كنديلرينه قالمغه وبالطبع بردها بورايه عودت ايتمامكه قرار ويردك. بزم ليماندن آلوب قاچيره‌جقلرى كمى دخى ايشته شو محترم اختيارك يعنى يعقوب التاجرك كميسى ايدى كه كمينك بهاسى ده جمله‌مز طرفندن تضمين اولنه‌جق ايدى. تدارك اولنان كوكللولر كويا بزم خبرمز اولمقسزين بر كيجه طوپلانوب كمى‌يى ليماندن قالديره‌رق صباحدن اول غائب اولديلر. بزكينك غصب اولنديغنى حكومته خبر ويرمكله برابر غاصبلرك مطلقا آناطولى سواحلنه طوغرى كيده.

جكلری بیانیله تعقیبلرینه صالدیریلان نورماند كمیلری یعنی اناطولی‌یه طوغری سوق ایتدیردك . بزم كوكلولر ایسه بالعكس اسپانیا جهتنه یعنی غرب طرفنه طوغری كیتمشلر ایدی . بعده بونلردن خبر المق ایچون خفیف برچكدیری حاضرلانه‌رق غرب طرفنه طوغری یوله چیقارتوب طرابلس غرب ایله مارسیلیا آره‌سنده یول اوله‌بیله‌جك صولره طوغری كوندردك . كوكلولرك كمیسی اون‌اون‌ایكی میل مسافه‌دن كورونمسی اوزرینه چكدیری دخی یلكن تراوه‌سالریله اولدیغی یرده‌طوروب وقوعاته منتظر قالمشیدی . فی‌الواقع ایكی اوچ كون صكره طرابلس غربدن ورودینه انتظار اولنان قوجه‌مان بر فرانسز كمیسی ظهور ایلمش . بزم كوكلولرك كمیسنه طوغری تقربنده‌كیده‌كیلر مانورا اجراسنه‌باشلایه‌رق اویله براوسته‌لق یاپمشلر كه روز كارك بر صاغناغنده ایكی كمی یكدیكرینه رامپا ایتمشلر . بونك اوزرینه بزم ایكی یوز آدم « ای اسیرلر سزده قیام ایدكز ! ایشته بز سزی تخلیصه كلدك ! » دیه نعره‌لر آته‌رق فرانسز كمیسنه قوانجه ایتمشلر ایسه‌ده كمیده اسرای اسلامیه نه كزر ؟ بالعكس اوچ درت یوز عسكر حاضرسلاح بولندقلرندن غارغی غارغی‌یه بالطه بالطه‌یه شیش شیشه طوپوز طوپوزه كلمشلر . لكن اوقدر

چوقلغه بوقدر آزلق ایله غلبه ممكنمی ؟ كاظم خائنی ایسه درحال دشمن طرفنه دونه‌رك : « ایشته بن حریفلری مذبحه‌یه قویون كتوزر كبی كتوردم هایدی باقه‌یم كسكز ! كسكز » دیه نعره‌لر آتار ایمش . بزم كوكلولری اسیر ایتمك ایچون دیری طوتمغه چوق چالشمشلر ایسه‌ده تسلیم اولوب‌ده فرنك مملكتلرنده كمال تمسخرله دار آغاجلرینه آصیله‌رق مردار اوله‌جقلرینه مردلك میداننده شمشیر بدست اوله‌رق جام شهادتی نوش ایتمكی ترجیح ایلمشلر . بونیت فداكارانه‌یی بری برینه تبلیغ یولنده نعره‌لرله كوك كبی كورله‌یه‌رك مقاتله‌ده دوام و ثبات كوسترمشلر . تمام موجودلری ایكی یوز اون یدی كشی اولدیغی حالده درت كشیدن ماعدا جمله‌سی شهید اولوب شو درت كشی ایسه كندیلرینی دكزه اتمشلرده اویله قورتیله بیلمشلر . بونلرك‌ده اوزرلرینه صپان طاشی واوق یاغدیرمغه مسارعت اولنمش ایسه‌ده اسن روزكار كمیلری اوروپا ساحلنه طوغری سوقه مساعد اولوب پك آز زمان صكره كمیلر اوزاقلاشدقلرندن بودرت كشینك‌ده‌بریسی اوق اصابتیله‌تلف اوله‌رق‌و بریسی دخی بزم چكدیری یتیشنجه‌یه قدر بوغیله‌رق دیكر ایكیسی بوكیفیت فاجعه‌یی اوزاقدن كوروب تقرب ایلیان چكدیری طرفندن

قورتارلمشلر . بو زواللی ایکی آدم بورایه عودت ایلدکلری زمان وقوعاتی بزه ده حکایه ایله جمله مزی داغدار تأسف ایلدیلر »

نه ئوفاری بو حکایه یی دیکله دیکی زمان دهشتندن سیکرلری چکیلوب توکلری اورپره رك :

— اما یارب ! نه ملحمه !

دیه اظهار آثار تألمه باشلامش ایدی.

احمد متین اوعصرلر ایچون بومثللو وقوعات هرطرفك دائما یاپدقلری ویاخود دوچار اولدقلری احوالدن بولنمسیله اوقدر شایان استغراب کورولمامك وشئونات عادیه وطبیعیه دن عد اولنمق لازم کله جکنی بعدالاخطار ینه حکایه ده دوام ایلدی . دیدی که :

— ایشته محمد المبارك شیرزاد سلجوقی یه اك یکی آثار قهرمانانه لرندن اولمق اوزره بوفقره یی اکلاتنجه شیرزاد : « سزبوفقره کندی لهکزده اولمدیغنی سویله مش ایدیسه کزده بوحال تمامیله لهکزده در . قهرمانلق شاننه ده موافقدر . تحت استیلاده بولنان برمملکت ایچون آچیقدن آچیغه قهرمانلق آثاری کوسترمك ممکن اوله من » دیمش ایدی . محمد المبارك شیرزادك بوتحسیننندن ممنون اولدیغی کبی موجود اولان سائر اهل ضیافت دخی ممنون اولدیلر . حتی بش اون آغزدن بردن

سوزلر ظهور یله برده مناظره یه قویولدیلر. مکر بونلر آره سنده شو وقعه کندیلری ایچون شانمی یوقسه عارمی صایله جغی حقنده اوزماندنبری بر مباحثه موجود ایمش که ایکی طرف آره سنده ظهور ایدن اختلاف شمدی یه قدر برحکم بی طرفانه ایله حل اولنه مامش ایمش . بودفعه مباحثهٔ مذکوره تکرار تجدد ایدرك هر ایکی طرف دلیللرینی برهانلرینی ایراد ایله حکم قطعی ایچون دخی ینه شیرزادی حکم نصب ایتدیلر . شیرزاد ایسه : « بوراده بوقدر کامل بابایکیتلر آق صقاللی اختیارلر موجود ایکن بنم کبی تجربه سز کورکوسز بر چوجغك حکمندن نه چیقار ؟ یعقوب التاجر حضرتلرینی حکم اتخاذ ایدملم ده جمله مز آنك رأی وحکمنه راضی اوله لم » دیدیکندن بورأیی هرکس استصواب ایلدی .

نه ئوفاری بوراده احمد متینك سوزینی کسه رك :

— لکن بعض سوزلرندن اکلاشیلیورکه بوشیرزاد سلجوقی هم غایت عقللی هم ده زیاده سیله متواضع برقهرماندر . کندیسنی دائما کورکوسزلك تجربه سزلك چوجقلقله انتقاد ایدرك کامللکی بابایکیتلکی هپ دیکرلرینه بخش ایلیور.

دیمسیله احمد متین :

— اصل قهرمانلق دخی بویله دکلمیدر ؟

تكبر آتاقلق ادعا دينلن شيلرعادتا زوزكلك ديمك اولوب طور قهرمانى ايسه ايشته تمام شيرزاد سليجوقينك طوريدر.

ديه ارقداشنك سوزينى تصديق ايلدكدن صكره ينه صدده عودتله ديديكه:

— شيرزادك حكم انتخاب ايلديكى يعقوب التاجر كيم اولديغنى بيلديكزيا؟ اوزواللى كوكلليلرك راكب اولدقلرى كمينك صاحبى! بواختيار هم غايت جسورهم ده غايت عاقل اولديغندن حل مسئله يى كندى رأى وحكمنه عرض ايتدكلرى زمان ديديكه: «جانم بوكوكلليلرك ايشى اولمش بتمش ماضى حكمنه كيرمشدر. بونك برقهرمانلق اولديغنى دعوا ايدنلر اكر كنديلرى ده قهرمان اولدقلرى ايچون بودعواده بولنيورلر وياخود قهرمانلق اولمديغنى ادعا ايدنلر كذلك كنديلرى قهرمان اولدقلرى ايچون بونى بكنميورلر ايسه الحالة هذه برميدان فرصت آچيق اولديغندن كلسونلر اصل قهرمانلق نه اولديغنى كوسترسونلر. زيرا كچن كون اوستيقادن كلنلردن خبر الدم كه كاظم المرتد ...... اوت ارتق بوخبيثه مرتد ديمليدر. كاظم المرتد شمدى دخى پاپاس اولوب اوستيقاده برمناستره انتساب ايلمشدر. هايدى باقه يم اوغللرم! ايچكزده كرچكدن قهرمان وارايسه ميدانه چيقسون ده شوايكى يوزدن مجاوز شهيدك انتقامنى او مرتددن آلهلم»

نه‌ڤوفارينك حيرتى آرتدى. طورنده برطاقم علائم خوف وهيجان دخى نمايان اولديغى حالده ديديكه:

— بزبواختياره عاقل ديدك اما بوده ايش ايچندن ايشلر چيقاريور. صانكه بوادعالرنه اولهجق؟

— بويله ديمكز مادام! اوعصرلرى «دور قهرمانى» ديه توصيف ايتمليدر. يالكز مسلمانلر دكل خرستيانلر دخى هپ بويله قهرمانلق ادعاسنده ايديلر. اك بنام كبارزاده‌لر اك مغرور شواليه‌لر وقوعات كوروب سركذشتلريله افتخار ايتمكه هوسكار ايديلر. بوهوسلرى جدى اولديغى مدت حال وحركتلرى دخى حقيقةً قهرمانلق عد اولنه بيلور ايدى. اماصكره‌لرى ايشك جديتى قالقه‌رق مسئله قورى برادعادن عبارت قالمش وايشك ايچنه برطاقم زوزكلكلر وكوزه‌لكلر دخى قارشمش اولديغندن بالآخره بواحوالى تزييف ايچون مشهور سروانتسك دونكيشوت نام رومانى طرزنده اثرلر يازلمغه ده لزوم كورلمشدر.

— اى بواختيارك رأى وتكليفنى قبول ايلديلرمى؟

— ايلديلر ظاهر! بوندن مقدم كچن برسوزده شيرزاد كندى قهرمانلغنى تجربه ايچون هنوز برفرصت دوشمديكنى بيلديرديكندن يعقوب التاجر بوتكليفى ايراد

ايلديكى زمان الك اول قبول ايدن شيرزاد اولمشدر.

— نه تيز مزاج آدم ايمش!

***

نه ئوفارينك بو تعجبى او زمانكى احوال شرقيه‌يى بيلمديكندن نشأت ايلديكى دركاردر. خوش اوروپاليلرك نه ئوفاريدن دها زياده واقف احوال چكينان رجالى بيله حتى شمديكى احوال شرقيه‌نك ده تماميله عالمى اولمدقلرندن التى يدى عصر اولكى احوال شرقيه‌نك بسبتون قره جاهلى صايلورلريا؟

شو اثرمز على العاده وساده‌جه بر رومان اوله‌رق تلقى ايديلور ايسه بويله بر رمز اوزرينه قهرمانلق كوسترمك ايچون نفسنى الك بيوك تهلكه‌لره القا خصوصنده ايديلن استعجالات عادتا خيال خام نوعندن بيله عد اولنه بيلور. لكن تاريخك بو بابده كوسترديكى پارلاق امثلهٔ صحيحه كوز اوكنه كتوريلنجه بر شاعرك بر رومانجينك كندى خيالخانه‌سنده اولانجه مبالغات شاعرانه ايله تخيل ايده بيله‌جكى قهرمانلقلرك صحايف تواريخده وقوعات محققه‌دن اوله‌رق مندرج بولنان قهرمانلقلره نسبتله پك صولغون پك بايغين قالديغى كنديسنه تظاهر ايدر.

فرض ايديكز كه ينه بويله دكزه قارشو بر موقعده صحبت وصفا ايدن برقاچ قهرمان بر بوغاز تشكيل ايدن شو دكزك اوته ساحلنده‌كى قره‌يى بر برينه كوستره‌رك:

— شورايه نيچون هجوم ايتميورز به؟

ديه ارەلرنده سويلنن بر سوزه ينه كنديلرندن بريسى:

— سنك بنديكك آتلر ايله بو دريا كچلمز.

ديمش ودكزك قايقلرله كچيله بيله‌جكى دوشونلديكى حالده قايق وكمى دخى بولنه‌مينجه يكرمى اوتوز صغير طلومندن وبرازده چالى وچرپيدن بركلك يعنى صال ياپه‌رق آتلريله برابر بينوب كنديلرينى صولرك جريانه وروزكارلرك هبوبنه ترك ايله نهايت قارشو ياقه‌يه وارمشلر وقليچلرينك اثر قوتنى كوسترمشلردر. اى بو حال عقله خياله صيغار قهرمانلقلردنميدر؟ حالبوكه مورخلرمزك پك طبيعى وپك ساده بر صورتده يازدقلرى شهزاده سليمان پاشا فقره‌سيدر كه روم ايلى‌يه ايلك عبور وروم ايليدن ايلك قلعه‌يى فتح ايشته بو صورتده وقوعه كله‌رك حميت عثمانيه صاحبى بر رسامك شوق وغيرتنى تحريك ايله مكمل بر لوحه وجوده كتورمكه شاياندر.

ملل اسلاميه‌نك عموماً وملت معظمهٔ عثمانيه‌نك خصوصاً تاريخلرينك هر كوشه‌سى بيك قهرمانانه رومان زمينى اوله بيله‌جكنى شمدى‌يه قدر دفعاتله دوشن مناسبتلر اوزرينه برچوق اثرلرمزده سويلمش اولديغمز كبى بو حقيقتى بردها تكرار ايدر ايسه‌ك چوق

ایدرزکه تاریخ اسلام وتاریخ عثمانیان الک عالی
فکرلی رساملر ایچون ده الک مکمل لوحه‌لر
زمینی تهیه و تشکیل ایدر . اوزمینلر دخی
اویله قهرمانانه شیلردرکه تصور وتخییلی بیله
آنی تماشا ایدن معاصرلرك توکلرینی اورپرتر .
مثلا قاچار آت ایله اوچار قوش طوتیلورمی ؟
اوت طوتیلور ! حتی طوتیله‌جق ایمش !
طوتلمسنه رمق قالمش . سطح ارضه موازی
اوله‌رق اوچان قوش آتدن دها سرعتلی
قاچان آتك راکبی اولان فارس طرفندن محققاً
یاقلانه‌جق ایمش . فقط تمام یاقه‌یی الله
ویره‌جك ایکن آت سورچوب یووارلانه‌رق
راکبی اولان او قهرمان شهزاده‌یی اوسلیمان
پاشایی تراب رحمت وغفرانه سرمش .
ایشته کوریلیوریا ! قوشك طوتیله‌مامسنده‌کی
قصور آتلیده دکل آتده‌در ...... تأمل
ایتملی که هیچ بر رسامك قوهٔ مخیله‌سیله وجوده
کله‌میه‌جك اولان بو لوحهٔ عظیمه تاریخ عثمانیده
بالفعل وبالماده وجوده کلمشدر .

بز مقدمه‌مزده خبر ویرمش ایدك که
بورومانده تاریخ وجغرافیایه وسائر فنون
وصنایعه عائد اوله‌رق ایراد اولنان خصوصا-
تك کافه‌سی طوس طوغریدر . وقوعاتك
ایسه کافه‌سی صرف خیالیدر . بناءً علیه
کاظم المرتددن انتقام ایچون سجایالیلرك شیرزاد
سلجوقی ایله برابر اوستیقا جزیره‌سنه کیتمك
حقنده شوضیافتده سبق ایدن مذاکره دخی
خیالیدر ویریلن قرارده صورت اجراسی-
ده ! آنجق بوخیالك طبیعتی زورلایه‌رق
محالاته وجود ویرمك صورتنده اولمسی
شویله طورسون توارنجده‌کی حقایق درجه-
سنده بیله فوق العاده برشی اولمدیغنی اعترافه
مجبوریت واردر .

ایشته نه‌ئوفارینك کیفیتی براز استبعاد
ایتمسی اوزرینه احمد متین شوراده بزم مختصراً
درمیان ایلدیکمز امثال تاریخیه‌یی وحتی
دیکر پك چوقلرینی موضحاً درمیان ایله
رفیقه‌سنك ذهننی آلشدردقدن صکره شیرزاد
سلجوقی حکایه‌سنده‌ینه دوام ایله دیدی که :

— اوت ! اختیارك ایتدیکی تکلیفی
الك اول قبول ایدن شیرزاد اولدی . قبول
ایتمزلك ایده‌مز ایدی . اورته‌یه بویله بر-
سوز بویله بر تکلیف چیقدقدن صکره سکوت
ایله مقابله ایده‌جك اولسه اختیارك :
« هایدی باقه‌یم اوغوللرم ! ایچکزده کرچکدن
قهرمان وار ایسه میدانه چیقسون ده شو ایکی
یوز شهیدك انتقامنی اومرتددن آلهلم »
سوزینه مقابل لسان حال ایله ! « اوت
قهرمان وار ایسه چیقسون . بن قهرمان
اولمدیغمدن کندیم میدانه چیقمق دکل آسمی
بیله چیقارهمم » دیمش کبی صاییله‌جق
ایدی .

— ای اوته‌کیلر ؟

— شبهه یوق ! شیرزاد کندیسنی میدانه

قويار قويمز هرطرفدن « بن‌ده ! بن‌ده ! » سوزلری ميدان آلدی . يالكز محمد المبارك « بكا تكليف اولنورسه كيدرم . تكليف اولنمز ايسه كيتمامكی ترجيح ايدرم . بوده نه زحمتدن نه‌ده اولومدن قورقديغم ايچون اولمديغنی اثباته حاجت بيله كورمم . شمدی‌يه‌قدر كوزه آلديرمش بولنديغم شيلره نسبتله بوتشبث هيچ منزله‌سنده قالور فقط بن خرجانه‌جق ايسه‌م اهل اسلام ايچون دها دكرلی بريولده خرجانملی‌يم . چونكه تجارت عموميهٔ اسلاميه‌نك بنم اوزرمده اجتماع ايدوب مركزلنمش اولان منافعی بوتشبث منتقمانه‌دن دها مهم و دها قيمتليدر » ديمش ايدی‌ده حضار بورأيده‌كی اصابتی تسليم ايليه‌رك محمد المباركی تكليفدن اخراج ايتمك شويله طورسون كنديسی بوتشبثه اشتراكه قالقشسه بيله قبول اولنمامسنه قرار ويرمشلر ايدی .

— يكانه معقول برحركت !

— لكن كنديلرنی ميدانه آتان قهرمانلردن دها برطاقلری‌ده قبول اولنمديلر . بوكبارك هربری برر بيوك منفعت اسلاميه‌نك تملی ركنی عداولنديغندن « سن اوله‌مزسك ! سن‌ده اوله‌مزسك ! » ديه هربرينی برر عذر وسبب مشروعدن طولايی تكليفدن اخراج ايلديلر . يالكز يعقوب التاجر كندی ايچون ميدانه قونيلان عذرلری قبول ايتميه‌رك « بن مطلقا كيده‌جكم » ديديكی كبی كنج طاقمندن ديكر درت نفر كبارزاده دخی عذر قبول ايتميه‌رك ايكی‌يوز بوقدر شهدانك انتقامی ايچون اوستيقايه كاظم المرتد عليهنه حركته قرار ويرديلر .

— شيرزاد سلجوقينك مسافرلكی‌ده عذر اتخاذ اولنه‌مزمی ايدی ؟

— اوت ! بوده سويلندی اماشيرزاد ايچون قبول ممكن‌نميدر ؟ ذاتاً سويليانلردخی شيرزاد طرفندن قبول اولنميه‌جغنی بيله‌رك سويلمشلردر .

— بودرت كنج ايله براختيار بش برده شيرزاد التی كشی اوله‌رق ترتيب ايتدكلری انتقامی آلمغه بوقدر آدم كافيمی ايدی ؟

— بوالتی كشی افنديلر رئيسلردر مادام ! بونلرك هربری كندی يانلرينه ايستدكلری قدر آدم آله‌بيلورلر . مثلا شيرزاد ايسترايسه كندی كميسندن اللی التمش كشی كتوره بيلور . ديكرلری دها زياده ! عادتا شوالتی كشی برايكی بيك آدم ميدانه چيقاره بيلورلر . آنجق شمديلك بوحركتك مذاكره‌سی نه صورتده اتمام اولنديغنی كوره‌ملم بيله‌لم‌ده نصل اجرا اولنديغنی دخی اكلارز . اوستيقادينلن جزيره سجليانك شمال جهتنده پالرمويه اوتوزبش ميل قدر برمسافه‌ده كائندر .

نمایشته مادام شو استقامتده !

دیه احمد متین جزیرهٔ مذکوره‌نك کائن اولدیغی سمتی ارائه ایلدی ایسه‌ده پك براق هوالرده پلله غرینو تپه‌سندن کوروتمسی ممکن اولان مذکور جزیرهٔ صغیره بو کون افقك اوجهتی برازدومانلی اولمسی حسبیله کورونه‌میور ایدی . الیوم جزیرهٔ مذکوره‌ده بیك آلتی یوز قدر اهالی ساکندر . ذاتاً جزیره‌نك اطرافی اون بش کیلو مترودن عبارت پك کوچك برشی اولوب ارضی ایسه زراعته صالح اولمیان اراضیٔ برکانیه‌دن عبارت بولنمسیله اهالیسی یالکز بالقجیلق ایله تعیش ایدر فقیر آدملردر . حالبوکه بوندن اول مذکور اطه تمامن بالکلیه اهالیدن خالی ایدی . زیرا جزایر وتونس قورصانلرینك یول اوغراغی بولنمسیله اوراده کی اهالی برقاچ دفعه بونلرك صدمانه دوچار اولمشلر ایدی . حتی اك صکره‌کی هجوم زمانمزدن یوزسنه مقدم یعنی ۱۷۹۲ سنه‌سنده وقوعه کله‌رك تکمیل اهالیسی بالاسترقاق کوتورلمش ایدی. آنجق احمد متین بو معلوماتی متعاقباً رفقداشی نه‌ئوفاری‌یه دیدی که :

— بوندن یوزسنه اول پیراتلرك یعنی دکز حیدودلرینك اوستیقا کبی یرلره هجوملری دها بیوك دها معمور دها غلبه‌لك یرلره اوغرایه بیلمك اهمیتنی غائب ایتمش اولملرندندر . یوقسه شیرزاد رومانك اوان کذارنده بو صغیر وفقیر جزیره‌یه تنزل بیله ایدلمز ایدی که هجوم اولنسون . واقعا اوزمان دخی جزیرهٔ مذکوره‌ده اهالی عدد اولنه‌بیله‌جك قدر غلبه‌لك یوق ایدیسه‌ده بری جزیره‌نك شرق طرفنده «فالقونیه‌را» ودیکری غرب طرفنده «قوواد ریغا» نامرلرینی آلان ایکی وولقانیق تپه‌نك اورته برنده غایت کوزل وجسیم برمناستر وار ایدی که برطرفی راهبلره ودیکر طرفی راهبه‌لره مخصوص اولوب شهرتی بتون ایتالیایه شایع ایدی . امیدمده خطام یوق ایسه اورایه کیتدیکمز زمان بو مناسترك خرابه‌سنی بوله‌بیله‌جکز .

— وای اورایه قدرده کیده‌جکمی‌یز سنیور ؟

— کیتمامك اولورمی مادام ؟ شیرزاد سلجوقی رومانك محال وقوعنی زیارتله ایزلرینی آرامق مقصدی بزی بورایه قدر کتورمش اولدیغی حالده اوتوز قرق میلدن عبارت برکزنتیدنمی چکینه‌جکز ؟ هم بورادن اورایه قدر هفته‌ده برقاچ کون واپور کیتدیکندن وپك چوق ارباب تنزهی نقل ایلدیکندن ایستر ایسه‌ك بز بیله واپور ایله کیده‌بیلورز .

— کرچك ! واپور ایله کیتسه‌ك دها اعلا اولور .

— باقه‌لم • اوراسنی‌ده صکره قرار لاشدیریرز • ایمدی یعقوب التاجر قوماندا‌سی التنده کی فرقهٔ انتقامیه‌نك اوستیقا مناسترینه کیتملری مذاکره اولندیغی صره‌ده اول باول کندیلرینی نورماند حکومتنك پنجهٔ مجازاتندن قورتاره بیلمك امکانی‌ده دوشونمکه باشلادیلر • بونك ایچون هر طرفدن پك چوق رأیلر درمیان اولندی ایسه‌ده هر بری برر جهتدن تمامیله معقول کورونمیورلر ایدی • « شویله یاپار بویله دیر ایسه‌ك ایشك اکی بللی اولمز » دنیلیور اما قوجه بر مناستره هجوم اولنورده ایشك اکی بللی اولمز اولورمی؟ ایشك اکی میدانه چیقدیغی زمان دخی « شویله دیر و بویله جواب ویریرز » دنیلیور ایسه‌ده بویله تعمداً کوزه الدیر یالان بر حرکت جبارانه اولور اولمز سوزلرله تأویل قبول ایده‌بیله‌جك زروالردنمیدر؟ نهایت ینه یعقوب التاجر: «یاهوارقداشلر! بن سزه دیمه‌دم که هم بو ایشی یاپه‌لم هم‌ده اکی بللی اولمسون؟ بن سزه دیمه‌دم که ایش میدانه چیقدیغی زمان مجازاتدن قورتولمق ایچون تدبیرلر بولنسون • ایش بویله اولورسه قهرمانلق بونك نره‌سنه صیغار؟ بن بو انتقام یولنده هرشیئی کوزه الەجق حتی فدای جان ایده‌جك آدم ایستیورم • بو شرطلره راضی اوله‌جق قهرمان یوق ایسه کمسه‌یه جبر اولنمز • بن یالکزده کیده بیلورم » دیمسونمی؟

— ای آرتق بوسوز اوزرینه اولجه حرکت مذکوره‌یه اشتراك ایدنلر برر برر بالاعتذار چکلمکه باشلادیلر • دکلمی افندم؟

— نه‌سویلیورسکز مادام؟ حتی اولجه اتفاقدن چیقارلمش اولانلر بیله « وای اولوم قورقوسی ایچونمی بزی چیقاردیکز؟ » دیه‌یکیدن اشتراك ادعاسنه قیام ایلدیلر • قهرمان ایستیورلر مادام قهرمان! برآدم مسلمان اولور ترك عرب کرد فلان کبی ادعالی قوملردن بولنورده قهرمان آراندیغی زمان اورته‌دن چکیلورمی؟ یالکز شیرزاد ایچون اتفاق آرا ایله قرار ویردیلر دیدیلرکه: « شیرزاد چلبی مسافرمزدر • واقعا برابر کیده‌لم یکیتلکنی کندیسی‌ده تجربه ایتسون فقط ایشك نتیجه‌سندن صکره بورایه‌ کلوب‌ده یاقه‌سنی نورماندلره تسلیم ایده‌جکنه هیچ بورایه اوغرامقسزین کمیسی ایله چیقسون مملکتنه کیتسون »

نه‌ئوفاری بوسوز اوزرینه کمال حیرتله کوله‌رك:

— هایدی باقه‌لم شیرزاد دخی بو قراری قبول ایتمسون‌ده «مطلقا بن‌ده سزکله برابر آصیله‌جغم» ادعاسنده اصرار ایلسون •

دینجه احمد متین دخی کوله‌رك دیدی‌که:

— خير مادام! بويله بر تكليف و اصرار ده بولنسه ايدى بيله قبول اولنه‌مز ايدى. بوكون شوراده ويريلن قرارك تماشندن اولمق اوزره خبر ويره‌يم كه ذوات سائره دخى شو حركت انتقاميه‌دن صكره نورماندلرالنه تسليم كريبان ايتمكدن ايسه يا شيرزاد ايله برابر وياخود صور سائره ايله ممالك اسلاميه‌دن بريسنه قپاغى آتمغه قرار ويرديلر. بو حالده اوستيقا جزيره‌سنه شيرزادك كميسى دخى كيده‌جك ايسه‌ده اوزاقده طوروب ايشه قارشميه‌جق. منقتلر بر بشقه كمى ايله كيده‌جكلر. كاظم المرتده نه‌ياپه‌جقلر ايسه ياپدقدن صكره عودتده شيرزاد كندى كميسنه بينوب اسكندريه‌يه طوغرى چكيله‌جك وديكرلرى دخى كميلرينه بينوب ايستدكلرى يره كيده‌جكلر.

— اى كاظم المرتده نه ياپه‌جقلر ايدى؟ يالكز اولدوروبمى ويره‌جكلر ايدى؟

— بوراسى‌ده مذاكره ايدلدى مادام! حتى محمد المبارك: « شو مرتدن انتقام مطلوب ايسه يالكز بر تك آدمى تبديل قيافتله مناستره صوقوب خنجرلتى و يرمك قابل اولمه‌مازمى؟ » ديمش ايدى اما قهرمانلق تجربه ومسابقه‌سنه قالقيشان يكيتلر بو قانجقجه حركتى بكنمه‌مشلر ايدى. حتى كاظمى اوراده سلاح ايله اولدوروميوب ديرى طوتمق وبعده حقنده ايديله‌جك معامله‌يى بالمذاكره قرارلاشديرمق دخى مع القسم تقويه اولنان مقررتدان ايدى.

ذاتاً حكايه‌نك هر جهتنه بيان حيرت ايلمكده بولنان نه‌ئوفارى جرأتك بو درجه‌سنى‌ده اسرافه حمل ايدرك:

— جان ايله جومردلك قهرمانلق اولديغنه ديه‌جكم قالمامش ايسه‌ده جومردلكك لزوم اصليدن فضله‌سنه قارشو پك چوق اعتراضلر ايده‌بيلورم.

ديمجه احمد متين.

— اوت اما بوراده‌كى عربلرك بو يولده‌كى حاللرى ينه بوراده كذار ايلمش اولان احوال تاريخيه‌نك محاكمه‌سى خصوصنده اساسدر. دوشونملى كه بورايه نورماندلرك غلبه‌سندن يوز اللى سنه صكره‌يه قدر عربلر يالكز غالبيت معنويه‌لرينى دكل بر درجه‌يه قدر غالبيت ماديه‌لرينى بيله محافظه ايتمشلر ايدى. بونلر نورماندلردن همان پك‌ده قورقيورلر ايدى. نورماندلر عليهنده صيق صيق حركات علنيه‌يه بيله جرأت ايليورلر ايدى. حتى اك صوك محاربه‌لرى ١٢٣٣ سنهٔ ميلاديه‌سنده [illegible] تامو نام محلده وقوعه كلوب ايكنجى فره‌دريق كنديلرينه پك كوچلكله غلبه ايده‌بيلمشدر.

ديه ايشت بو جهتى‌ده رفيقه‌سنك ذهننده اويله بر صورتده قرارلاشديردى كه مادام نه‌ئوفارى بو حكايه‌نك محتوياتى

رومانجينك صرف كندى خيالنده وجود بولەبيلەجك شيلردن كورەميەرك اوزمانه كوره طبيعياتدن اولمق اوزره تلقى يه باشلادى .

*
**

شيرزاد سلجوقى حكايەسندن اشبو پالەغرينه و طاغنك تپەسندە كذار ايلمش اولان قسم اولك بزم بوراده يازمش اولديغمز قدرينى احمد متين دخى نهٔوفارى يه حكايه وتقرير ايدنجەيه دكين اقشام تقرب ايدرك مسافرخانەلرينه عودت لازم كلمش ايدى . فقط مركبلرينه بنمزدن اول مذكور تپەنك هرجهتنه ماشياً كيدوب اويرلرى واطرافى اويله بردقت واهميتله زيارت وتماشا ايتديلركه حقيقةً محمد المبارك ويعقوب التاجر وشيرزاد سلجوقى كبى بو حكايەنك باشليجه اعضاسنك اوقيالر اوزرنده مطلقا ايزلرى قالمشدرده كشف ايتمك كورمك غيرتنده بولندقلرى ظن اولنور ايدى . مغارەلره دخى كيرديلر سنانتا روزاليانك كرامت نوعندن اولان خوارقنى حكايه يولنده قلمه آلنمش وايكى فرانق اجرتله هرزيارتجى يه صاتلقده بولنمش اولان كتابدنده آلديلر . حتى احمد متين «پاپاسلرە اسكى عربلر زماندن قالمه بوراده آثار وارميدر؟» سؤالنى ايراد ايلديكى زمان پاپاسلردن بو يولده جواب آلمق شويله طورسون بو جزيرەده عربلر بولنمسنه احتمال بيله ويره-

ميان اوصافدرون آدمدە طور حيرتدن بشقه برشى كورەمامش اولملرينه كنديلرى دخى شاشەديلر قالديلر .

واقعا ايتاليان اولسون فرانسز اولسون هرحالده اوروپالى اولدقدن صكره پاپاس طاقى ايچنده علم وعرفان صاحبى پك چوق آدملر بولنورسەده بويله كنار كوشەمحللرده زوارك صدقەسنه آووچ آچان عجزەنك جهالت وبلاهتلرىده ديكرلرينك فضل وعرفانلرينه معكوساً متناسبدر . بوسوز دخى ايكى ارقداش ارەسنده برزمين محاوره تشكيل ايدەرك مركبلره بنياوب عربەنك بولنديغى يره قدر كلنديى واورادنده عربەيه راكباً پالرمويه مسافرخانەيه قدر عودت اولندى .

مسافرخانەده قاتاريندن خبرآلنديغنه كوره بوكون لوسترومو حاجى چاوش ايله حساب مأمورى ثريا افندى مسافرخانەيه قدر كلەرك افنديلرينك براحى اولوب اولمديغنى صورمشلر وافنديلرى اوراده بولنمامقله برابر برآز اوتوروب استراحتدن ماعدا قوشلق زمانى كلمش اولمق حسبيله قوشلق طعامنى ده بوراده تناول ايلمشلر ايمش . قوجه احمد متين بو آدملر ارەسنده جريان ايليان ديكر مستقل روماندن خبردار اولمديغى جهتله كمال سماحت وعلو جنابندن ناشى :

— پك اعلا پك اعلا ! كندیلرینه ویره‌جك بر كونه امریمز یوق ایدی . یه‌جكلری یمكی هاتوطره‌ده یمشلر ها بوراده ! اغزلرینك چاشنیسی دكشمك كندیلری ایچون فضله بر كاردر .

دیمكله اكتفا ایلمشیدی . واقعا نه‌ئوفاری دخی شو اشخاص اره‌سنده كی رومانه واقف دكل ایسه‌ده جن فكرلی اولان بوقادین هرشیدن مشتبه وهرشی ایچون متجسس بولنمسیله بوایكی اركككك مسافرخانه‌یه كلوب قوشلق وقتنه قدر قاملرنده افندیلرینك امرینی آلمقدن بشقه برسبب وحكمت بولنه‌بیله‌جكنی واوسبب وحكمتك ده قاتارینا وواسیلكی اوله‌بیلمكدن خالی قالمیه‌جغنی اییجه دوشونمش ایدی .

نه‌ئوفارینك بودوشونجه‌سی صانكه یاكلشمیدر ؟ زواللی ثریا ایچون برقاچ كون واسیلیكی‌یی كوره‌مامك اویله قولای قولای تحمل اولنه‌بیله‌جك شیلردن دكلدر . بوفقدان تحمل واسیلیكیده دخی واردر .

حاجی چاوش ایله قارینادخی بوحالده درلر . ایكی حالك یكدیكرندن برفرقی وارایسه اوده ثریا ایله واسیلیكینك حاللری هیچ بر لائمك لومنه ذره قدر احتمال براقه‌میه‌جغنه مقابل قاتارینا ایله حاجی چاوشك حالی هرلائمك لومنه دكل هرمؤاخذك مؤاخذه‌سنه بیله بوی بوی دوچار اوله‌جق شیلردندر .

هم اورته‌ده بومؤاخذه موجوددر بیله ! اودخی عمر قپوداندر . حتی مؤاخذه‌بی مجادله درجه‌لرینه قدر دخی وارديرمغه جرأتلیدر . بناءً علیه خبر ویره‌لم كه او اقشام ثریا ایله حاجی چاوش كمی‌یه عودت ایدوب ده اوكون قوشلغی پالم هوتلنده وقاتارینا ایله براكده ایتدكلرینی سویلدكلری زمان عمر قپودان پرحدت :

— سز كیمدن رخصت الدیكزده كیتدیكز ؟ سزی افندی چاغرمدیغی حالده نه‌حدیكزوار كه انك اقامتكاهنه كیدیورسكز ؟ افندینك ویره‌جكی امرلری وار ایسه بكا ویرر . سزی ده بشقه‌جه ایستیورسه اكا كوره امر كوندرر . بوندن صكره بنم اذنم اولمدقجه هیچ بركمسه‌قره‌یه بیله چیقه‌میه‌جقدر .

دیه كركی كبی سویلنمش ایدی . حتی حاجی چاوش اییجه صیریق بر آدم اولدیغندن هرزمان عمر قپودانك مؤاخذاتنه مقابله‌یه جرأت آلور ایدیسه‌ده افندینك اقامتكاهنه هم‌ده كندیسی اوراده یوق ایكن كیتمك وخدمتجیلریله طعام ایتمك حقیقةً یاقیشق آله‌میه‌جق مواددن اولدیغنی قلباً بالتسلیم سكوته مجبور اولمشدر .

كندیلرینی خلقك انظار تماشاسنه عرض ایتمامك ایچون تابل دوته ایتمامك قرارنده بولنان احمد متین ایله نه‌ئوفاری بواقشام

دخی طعاملرینی کندی دائره‌لرینه کتورتدرك عزلت کزیننانه زمان کچوردیلر. کرك اثنای طعامده وکرك بعدالطعام مصاحبه‌لری هپ شیرزاد سلجوقی رومانته عائد اولمق طبیعیدر. بر آره‌لق نه‌ئوفاری :

— فاضل دوستم ! کاظم المرتددن اخذینه قرار ویریلن انتقامك نه صورتده آلندیغنی بو اقشام حکایه بیورسه‌کزده او وقعه‌نك محل وقوعنی‌ده صکره کیدوب کورسه‌ك اولمزمی ؟

دیه حکایه‌نك بقیه‌سنی بو اقشام نقل ایتمه‌سی ایچون رجاده بولنمش وحتی بو صورتله حکایه‌یی نقل ایدر ایسه آره‌یه فاصله دخی کیرمامش اوله‌جغندن حکایه‌نك نقل وروایتنده دها مکمل بر یکپاره‌لك حاصل اوله‌جغنی‌ده علاوه ایتمش ایسه‌ده احمد متین بو التماسی قبول ایتمیوب :

— واقعا شیرزاد سلجوقی رومانتك وقایعی هانکی محللره تعلق ایتمش ایسه نقطه بنقطه جمله‌سنه باش اوره‌جق دکلز. زیرا اوحالده اوروپای جنوبینك بربیوك قسمنی طولاشمقلغمز لازم کلور. کیده‌میه جکمز یرلره عائد اولان وقوعاتی بالضروره غیاباً حکایه ایده‌جکز. لکن اوستیقا جزیره‌سی اومحللره مقیس دکلدر. ذاتاً حکایه‌نك بو قسمی‌ده شیرزادك سجلیاده‌کی سرکذشتنك تتمه‌سیدر. امامیدم وجهله اوستیقا مناسترینك خرابه‌لرینی بولورده حکایه‌یی آنك ایچنده نقل ایدر ایسه‌م پاله غرینـویه عائد اولان قسمنی او محلده نقل ایدیشمزدن دها زیاده صورت حال نظرمزده تجسم ایدر. سزی بیلمم امابنم تذوق وتلذذم اصل بو صورتده حصوله کلمش اولور.

دینجه نه‌ئوفاری دخی اصراره لزوم کورمیه‌رك ارقداشنك رأینه روی متابعت کوستردی.

نصل کوسترمسون که بو کون پاله غرینو طاغنده ایدیلن حکایه شمدی‌یه قدر کندیسی ایچون مثلی سبق ایتمامش بر ذوق جدید ایدی. بوحال بر رومان مطالعه‌سنه قیاس اولنه‌میه‌جغی کبی بر تیاترو تماشاسنه‌ده قیاس اولنه‌مز. حقیقت « فلان یرده شویله برشی اولمش اویرك فلان طرفندن شویله کیرلمش فلان جهتندن بویله چیقلمش » دیه صورت غیابده نقل وحکایهٔ وقوعات ایتمك او محله کیدیلوب‌ده « ایشته بوراده شویله برشی اولمش شورادن کیرمشلر شورادن چیقمشلر » دیه ایدیلن حکایه‌یه اصلا مقیس اوله‌مز. بوحال تاریخ اوقومقده بکزه‌مز. بونك اهمیتی ذوقنی آنجق تجربه ایدنلر بیلورلرکه آنلر دخی نوادردن معدوددرلر.

حق تعالی حضرتلری بو عبد عاجز حقنده لایعد ولایحصی لطفلرده بولنمش اولدیغی کبی بویله بر تجربه‌یه موفقیت لطفنه دخی

نائل اولمشدر . دولت عثمانیه‌نك سائر
مورخلره نسبتله اك مکمل تاریخنی یازان
آلمانیالی مشهور هامردر . یکرمی یکرمی بش
سنه مدت ممالك عثمانیه‌یی کزوب لسانمزی
اوکرنه‌رك کتبخانه‌لری دور وتفتیش ایدرك
اون سکز جلددن عبارت بر تاریخ عثمانی
قلمه آلمشدرکه خطادن غرضدن بسبتون
سالم دکل ایسه‌ده آندن دها مکملی ده یوقدر .
آنك بر ده غایت مکمل اطلسی واردر که
محاربات مهمهٔ عثمانیه‌مزنك پلانلرینی
حاویدر . تاریخه صکره‌دن نائل اولدم
ایسه ده اطلسی زوجه‌مده بر ارکان
حرب ضابطندن آله‌رق اشهر مجاهدین
عثمانیمز بولنان غازی سلطان یلدیرم بایزید
خان حضرتلرینك نیکبولیده وقوعه کلان
ملحمه‌سی پلاننی بو اطلسدن بر صمان کاغدی
اوزرینه استنساخ ایلدکدن صکره بر آره‌لق
طونه نهری اوستنده ایشلیان عثمانلی واپور
لرنده مفتشه بکزر بر مأموریته کچمش
اولدیغمدن او مناسبتله نهر مذکورده یوقاری‌یه
اشاغی‌یه ایتدیکم سیاحتلرك بر دفعه‌سنده
نیکبولی‌یه چیقدم . کرك قلعه‌سی کرك
صحراسی تماشا ایله برده او ملحمهٔ کبرایی
تخیله باشلادم . اهل صلیبك قلعه‌یی هانکی
مواقعدن محاصره وتضییق ایلدکلرینی پلانه
تطبیقاً بعد التعیین عثمانلی سنجاقلرینك هانکی
تپه‌لر اوزرندن کورونه‌رك تقربه باشلا -
دقلرینی کوز اوکنه کتورنجه عادتا کندیمدن
کچمك درجه‌لرینه کلدم . هله اول سلطان
شیر ژیانك کیجه وقتی تك باشنه محاصرین
اوردوسندن کچه‌رك قلعهٔ محصوره قوماندانیله
بالذات مکالمه ایتدیکنی وتا سلامتله عودتدن
صکره دشمنك خارجدن قلعه‌یه آدم کیردیکنی
اکلایوب جوش وخروشه کلدیکنی وبونی
متعاقباً عثمانلی هجوم قوللرینك بر عمود
آهنین آسا دشمن اوزرینه ییغلمغه باشلادیغنی
تخیله کیریشنجه بر طرفدن دشمنك آوازهٔ
های وهویلرینه جیوش پولادپوش عثمانیانك
زمزمهٔ الله اللهلری قاریشه‌رق حالا قولا -
قلریمه واصل اولیورمش درجه‌لرینی بولدم .
براز زمان صکره جنتمکان غازیٔ ظفرنشان
سلطان مراد خان حضرتلرینك وارنه
ملحمهٔ کبرالری پلاننی دخی بو صورتله موقع
مذکوره بالتطبیق شو ذوق عظیمی بر دها
تذوق ایلدم . ممکن اوله بیلیرده انسان او
شانلی شرفلی معارك حربیه‌مزی هپ بویله
بربر زیارتله تطبیقات وتتبعاتده بولنملی . عثما
نلیلغك قدسیتی وحیثیت عثمانیه‌نك مکملیتی
بو زیارتلره بر حج سیاسی قدر اهمیت
ویردیرر .

اوروپاجه تاریخ یازانلر وانلر میاننده
بالخاصه متوفی تیه‌ر قلمه الدیغی وقوعاتك
کذار ایلدکلری یرلری بالذات کوروب
احتساسات واقعه‌سنی محافظه ایلدکاری

حالده یازارلر ایمش . حتی الك مهم روما-
نجیلر بیله‌بریره اسناد وقوعات ایده‌جکلری
زمان اولا اونری کوروب تتبع ایدرك
بعده اکا کوره یازارلر ایمش . نه کوزل
عادت ! بو یولده یازیلان شیلر البته
غیاباً یازیلانلره نسبتله دها پك چوق زیاده
روحلی اولورلر . لکن نه‌قدر روحلی
اولسه‌لر احمد متینك نه‌ئوفاری‌یه شیرزاد
ساچوقی رومنی‌حکایه ایدیشی کبی محل
وقوعاتده قریبه بعیده اشارتلر ایله نقل
ایتمکده‌کی مکملیت درجه‌سنده روحلی
اوله‌مزلر .

***

اوستیقا جزیره‌سنه واپور ایله عزیمت
ایچون نه‌ئوفاری طرفندن وقوع بولان
التماس بادیء امرده احمد متین طرفندن
قبول اولنمامش ایدیسه‌ده هرشیده تبدل
وتحول موجب تلذذ اوله‌جغی جهتله بو
اقشام مسافرخانه‌لرینه عودتلرنده بوکیفیت
احمد متین طرفندن‌ده قبول اولنمش ایدی .
حتی پلله غرینو طاغنه واسیلیکینك برلکده
کوتورلمش اولمسی قزك پك‌زیاده انشراحنی
مستلزم اولوب بوایسه قاتر ینانك براز
حسدینی موجب اولدیغندن بودفعه‌اوستیقا
جزیره‌سنه شوایکی خدمتکارك ایکیسنی‌ده
کوتورمك مسئله‌سی دخی‌مقررات جمله‌سنه
ادخال قلنمشدی .

پالرمودن‌اوستیقایه‌کیدن واپور فیلوریو
روباتینو قومپانیاسنك برکوچك واپوری
اولوب اصل‌تعرفه‌سی هفته‌ده برسفریاپمق
ایسه‌ده بویله بهار موسملرنده سیاحلر چوغا-
لدیغی زمان هفته‌ده برقاچ سفر دخی یاپار .
اسفار عادیهٔ اسبوعیه ایچون آدم باشنه یدی
فرانق اللی سانتیم اجرت الور ایسه‌ده
فوق‌العاده سفرلرده بونك‌ایکی مثلی آلور .
مدت سفر اوچ بچق نهایت درت ساعت
دوام ایلدیکندن صباحلاین ایرکن چیقوب
اقشام کچ وقت عودتله یولجیلرینه بوکیدش
کلیشی برکونده اجرا ایتدیره‌بیلور .

بوتحقیقاتی اجرا ایتدیرن احمد متین
ایرتسی کون ایچون اوستیقا جزیره‌سنه
واپور بولندیغنی‌ده استخبار ایدنجه‌صباحلاین
ایرکنجه واپورك حرکتنه یتشمك خصو-
صنده تدارکارینی دها بوکیجه‌دن اکمال ایتملرینی
نه‌ئوفاری وواسیلیکی وقاتارینایه تنبیه
ایلدی .

فی الواقع ایرتسی صباح واپور ایلك
دودوکنی پك ایرکن چالدیغندن‌واوچنجی
دودوکده حرکتی مقرر بولندیغندن بزم
درت رفیق علی العجله کینوب صباح
قهوه‌سنه چاینه‌فلانه‌ده اهمیت ویرمکسزین
واپوره قوشدیلر . آنلر کیردکیرمز واپور
دخی حرکت ایلدیکندن بوصباح قهوه‌سی
چایی واینجه قهوه التیسی کیفنی‌ده واپورده

سوردیلر ایسه‌ده بو واپورك بوفه‌سی نه آنریقو هوتلنك نه‌ده ملكة البحرك بوفه‌لرینه مقیس اولمدیغندن قاروتك تقدیم ایلدیكی مأكولات ومشروباتی پك كوچاكله‌یوطه بیلمكده ایدیلر .

بو سفرده واسیلیكی یله غربتو سفرندن زیاده متلذذ اولمغده ایدی . زیرا رفاقتنده قاتارینا بولنوب كندیسیله سوز ایتدكدن ماعدا بعض یولجیلرله قونوشمق ایچون دخی ترجمانلق ایلدیكندن دونكی كبی دریای سكوته مستغرق دكل ایدی . افندیلر ینك یانی باشنده بولنمق مجبوریتی دخی اولمدیغندن یولجیلرك بر قاچی واسیلیكینك حسن ولطافتندن هیچ اولمز ایسه نظراً اولسون استفاده ایچون آچدقلری صحبتده خیلیدن خیلی‌یه ایلرولیورلر ایدی .

احمد متین ایله نه‌ئوفاری ایسه بالطبع هپ شهرزاد سلیجوقی رومانی ایله اشتغال ایلدكلرندن بر آره‌لق نه‌ئوفاری :

— اسكی كیجیلرك محاربات بحریه‌سنی حكایه بیوردیغكز صره‌ده « قلیچ قلیچه بالطه بالطه‌یه طوپ طوپه » دیه بر تعریف ایتمش ایدیكز . حالبوكه بنم محاربات بحریه‌نك یكیلری حقنده بیله بر كونه فكر ومعلوماتم اولمدیغندن بو اسكی محاربه‌لر حقنده ویریلن خبرلری لایق وجهله تلقی ایده‌مدم .

دیمسیله احمد متین مقصدك بو جهتنی شرح وایضاحه باشلایه‌رق دیدی‌كه :

— شمدیكی محاربات بحریه ایكی اساس اوزرینه مبنیدر مادام! برنجیسی دشمن كمیسنی طوپ وطورپیدو ایله دوكوب خراب ایتمك وایكنجیسی كندی كمیسی ایله دشمن كمیسنه چارپوب بالمصادمه باطرمقدر . دشمن كمیسی اوزرنده‌كی افرادی اسلحهٔ ناریه ویاخود قاطعه ایله قیرمق مسئله‌سی همانده مقصدك خارجنه چیقمشدر . زیرا افراد اعدا مستحكم زرهلر درونده محفوظ اولدقلرندن بونلره قورشون ویاخود قلیچ اوجی یتشدیره‌بیلمك همان همان محالاتدندر . قدما نزدنده ایسه هنوز باروت شایع اولمامش ایدی‌كه بو ایكی اساسلرك بریسی موجود اوله‌بیلسون . كمیلر واپور قوتیله تحریك اولنمیور ایدی‌كه بر قپودان كندی كمیسنی عمداً دشمن كمیسی اوزرینه یوكلنه بیلسونده شو مصادمه نتیجه‌سنده كندیسی رخنه‌دار اولمقسزین دشمن كمیسنی باطیره بیلسون . اوزمانلر یالكز یلكن اداره‌سیله ایكی كمی بربرینه یاقلاشدیریلوب یناشدیریلور ایدی‌كه بوكا « رامپا » دنیلور ایدی . اوزمانلر محاربهٔ بحریه اصل دشمن كمیسی اوزرنده بولنان عسكری قیرمق اساسی اوزرینه مبنی ایدی . بونك ایچون موجود اولان اسلحه‌نك اوزاقدن اوزاغه محاربه‌یه دائر اولان قسمی صپان طاشی واوق ودها

یاتلاشدقجه جرید وحربه وال طاشی ایدی . بر پاره‌لق بیوك طاشلری شمدیکی هاون دانه‌لری کبی دشمن کیمیسی اوزرینه اتمغه مخصوص برنوع منجنیق ایجاد اولنمش ایدی که شمدیکی طوپ قونداقلری مثللو غایت اکلی وقالین ایکی تخته‌نك بربرینه موازی وضعیتده تیمورلرله ربطیله بونلرك اورته‌سندن دخی عینیله شمدی قوش طوتان چوجقلرك قپانجه‌لرینه چوریلان کیریش کبی فقط خلاط قالینلغنده کیریشلر چوریلمسندن وکوره‌ك بیچمنده دیکر براغاجك دخی بر اوجی شو کیریشلره چوریلوب بوکه بوکه غایت قوتلی بر یای حالنه کتورلمسندن عبارت ایدی . بوکوره‌ك افقی بروضعیته قدر یاتیریلوب برچنکاله ایلشدیریلور وانك اوزرینه قرق اللی اوقه‌لق بربیوك طاش قونیلوب کوره‌ك چنکالدن قورتیلور قورتلماز یایك قوتنه کوره بوطاشی قرق اللی مترودن یوز یوز اللی مترومسافه‌یه قدر فرلاتور ایدی .

— ازمنهٔ متوسطه‌ده اوروپاده بعض حصارلری دوکمك ایچون بومنجنیقلرك استعمال اولندقلری ینی تاریخده اوقومش ورسمنی‌ده کورمشمدر ، دها صکره‌لری بونلر اوزرنده برطاقم اکمالات اجراسیله یایلر دیشلی چرخلر مانه‌ولالر دخی علاوه قلنمشدر .

— تمام ایشته بوآلتلر کیملری دوکمك ایچون حصارلره قونلدیغی کبی کمی‌کمی‌یه جنك ایچون دونمالره دخی قونیلور ایدی . بوندن ماعدا کیملرك غالبا سرنلری اوجنه بر مقاره ربط اولنه‌رق بر خلاط چوریلوب اوخلاطك براوجنه شمدیکی چکی طاشلری کبی خلقه‌لی بر طاش باغلارلر وخلاطك دیکر اوجنی کوکرته اوزرنده بولنان آدملر طوتارلر ایدی . چکی طاشنی غالبا سرنك مقاره اوجنك خلافنده‌کی اوجنه قدر کوتوروب اورایه براینجه سجیم ایله باغلا- دقدن صکره حین حاجتده بو سجیمی کسر کسمز مذکور طاش ثقلتی حسبیله غایت قوتلی بر حرکت رقاصیه حاصل ایدرك بوصورتده رسم ایلدیکی قوس شکلیله یقینده‌کی دشمن کیمیسی اوزرینه طوغری یوکسلنجه خلاطك دیکر اوجنی طوتانلر بردنبره لاشقه ایدرك اوقوجه طاشی دشمن کیمیسنك ایچنه دوشوررلر ایدی . طاشك ثقلتیله سقوط حالنده دشمن کیمیسنده راست کلدیکی یرلری خراب وطوتوندیغی آدملری هلاك ایده‌جکی درکاردر . اکر طاش بریره ایلشمامش ویاخود دشمن کیمیسنده‌کی آدملر طرفندن تسخیر قلنمامش ایسه خلاط اوجنده‌کی آدملر تکرار چکوب کندی کیملرینه آله‌بیلورلر ایدی . برصورت ماهرانه‌ده اداره اولنمق شرطیله کوپشته

وكوكرته قيرمقده بو طاش منجنيق قدر و بلكه دها زياده ايشه يارار ايدی .

— بونی تاريخلرده كورمامش ايدم . فقط قلعه‌لر اوزرينه بربرينه موازی ايكی ديرك ديكيلوب اوديركلرك اره‌سندن بر ايپ صاللانديره‌رق وبوايپك‌ده اوجنه تعريفكز وجهله طاش باغلانه‌رق يننه حركت رقاصيه‌نك پيدا ايلديكی قوهٔ عن المركزيه ايله اوزاجق مسافه‌لره قدر بيوك طاشلر آتلديغنی تاريخلرده كورمش ايدم .

— اوت ! اسلحهٔ بحريه ميانده بو ديديككز شی دخی داخلدر . فقط هر حالده محاربه‌جه اشبو وسائط تخريبيه‌نك تأثيری پك آزايدی . آنك ايچون كمی كمی‌يه ياقلاشدقجه اوق وصپان طاشی وحربه وال طاشی ايله جنك ايديله‌رك كميلر تمام قرن قرنه رامپا ايدنجه هرايكی طرفك عسكری كوپشته‌لر سرنلر اوزرينه چيقوب وباخصوص برطرفك عسكری ديكر كمی‌يه آتلايوب ايشته اوزمان بچاق بچاغه بالطه‌بالطه‌يه طوپوز طوپوزه شيش شيشه خنجر خنجره بوغاز بوغازه طرناق طرناغه يومروق يومروغه برخونريزانه جنكه كيريشورلر ايدی‌كه بوكون براوحه اوزرينه رسمی ياپلسه آنك بيله تماشاسی توكلری اورپرتر . اناطولی ترك كميجيلری ميانده اويله قوتلی آدملر كورلمش كه دشمنك بوغازی بركره پرمقلری اره‌سنه كيرر ايسه طرناقلريله دريسنی داوب پرمقلريله خرتلاغنی قوپارمغه قدر وارر ايمش . هله برآدمك كردنی بويله برپنجه‌يه دوچار اولديمی صاحب پنجه‌نك آنی صيقديغی كبی بوغی ويرمسی ايشدن بيله دكل ايمش .

— كرچك سنيوركرچك ! ترك عسكرنده بوبولده‌كی جلادتلر زمانمزده دخی كورلمشدر . ١٨٥٢ سنه‌سنده وقوع بولان شرق محاربه‌سنده عثمانلی عسكری طونه‌يی چكوب بزم افلاق ياقه‌سنده كائن اولتانيچاده روسلرايله برمحاربه ايتمشلر ايدی .

— بزاومحاربه‌يه طوتراقان محاربه‌سی ديرز . هانيا شوبش‌التی بيك عثمانلينك يكرمی‌اوتوزبيك روسيه‌لی‌يی پريشان ايلديكی محاربه !

— اوت اما طوتراقان طونه‌نهرينك اوته طرفيدر . محاربه‌ايسه اولاح جهتنده‌كی اولتانيچاده وقوعه كلمش ايدی .

— اوت ! نه‌ايسه ! صكره ؟

— پارسده بومحاربه‌نك يادكارينی حفظ ايچون غايت كوزل ورنكلی بر ليطوغرافيالوحه‌سی ترسيم ونشراولنمشيدی . حالا بزم اوده برنسخه‌سی واردر . . اوحه‌نك اسمی ده «عثمانليلرك ايلك موفقيتی»در .

بورسمده برعثمانلی سواریسنك برقازاغی بوغازندن یاقه‌لایوب صیقدیغی وقازاغك کوزلری لقمه کبی فرلادیغی کوسترلمشدر . نه ایسه بزینه حکایه‌مزه باقه‌لم .

نه‌ئوفاری شو رسم فقره‌سنی ایراد ایدرایکن احمد متین مذکور رسمدن بردانه‌سنی‌ده کندیسی تدارك ایتمه‌نك یولنی دوشونیور ایدی . نه‌ئوفاری رسم سوزینی بتوروب ینه شیرزاد حکایه‌سنك مابعدینی استماعه حاضرلانیجه احمد متین دخی او حکایه‌یه رجوع ایلدی . دیدی که :

— کوپشته‌لرك اوزرنده باشلایان محاربه طرفیندن برینك عسکری دیکر کمی‌یه کچه‌رك کوکرته اوزرینه انتقال ایلدکده محاربه‌نك نتیجه‌سی آلنیجه‌یه قدر هپ اوراده اوغراشیلور ایدی ، محاربه‌دن امیدینی کسن طرف نفتلی ویاخود یاغلی پاچاوره‌لر طوتشدیروب تك دشمن النه دوشمامك ایچون کندی هلاکلرینی‌ده کوزه آلدیره‌رق کندی کمیلرینی یاقمغه قدر بیله وارزلر ایدی که ذاتاً او کمی‌یه کیرمش اولان اعدا دخی بالطه‌لرله کمینك آرمه‌لرینی طوغرایوب محو ایتمکه یوزندیکندن ایشته بو مقاتله‌یه انضمام ایلیان شو تخریبات دخی نتیجهٔ حربك استنتاجنی استعجال ایلرایدی .

— اوزمانلر غره‌ژوا آتشی دخی وار ایدی . دکلی سنیور ؟

— اوت اما من القدیم مسلمانلر ومؤخراً ترکلر بو آتشی اوکرنه‌مامشلردر .

— بو غره‌ژوا آتشنك ماهیتی نه‌دن عبارت ایدی ؟

— باروتك هنوز مرتبهٔ کمالنی بولمامش اولدیغی زمانکی حالندن عبارت ایدی . هانیا شمدیلرده هوائی فشنکلرك ایچنه طولدیردیغمز اجزای ناریه یوقمی؟ ایشته انك کبی برشی! یعنی کور وکوکرت وکهرچله مخلوطی ایسه‌ده مقادیرجه نسبت تامه‌لری دائره‌سنده کوزلجه تخمیر و نهایت توز حالنه افراغ ایدیله‌میوب قارمه قاریشق بر شی ایدی. باروت کبی دفعةً یانه‌میوب هوائی فشنکلك یانمسی کبی بالنسبه یواش یانار ایدی .

قارئلرمز البته دقت ایدییورلردرکه نیقولسونك غیبوبتندن بری مادام نه‌ئوفاری تاریخ وجغرافیا وحکمت وسائره‌یه دائر مباحثه ومحاوره‌یه اولکیدن زیاده اشتراك ایلمکده‌در . ذاتاً بوقادینك کوزل تربیه وتحصیل کورمش اولدیغنی ترجمهٔ حالی اثناسنده بزدخی خبر ویرمش ایدك . فقط انسان قسمی نه‌جنس آدملر ایچنده زمان کچورر ایسه اوآدملرك حاللریله حاللنمسی برامر جلیدر . زوزکلر ایچنده زمان کچورن انسان دخی زوزکلنور . نیقولسونك اندفاعندن صکره منحصراً احمد متین ایله

امرار اوقاته باشلايان نه‌ئوفاری دخی مبا. حثك جريانه متناسباً وقتيله تحصيل ايتمش اولديغی معلوماتی پيدرپی تخطره باشلامش ايدی‌ده بوصورتله محاورانه دخی اشترا كنی آرتديرييور ايدی. حتی ارقداشندن بو يولده مقابله‌لر كورمك احمد متينی‌ده ممنون ايليورايدی. زيرا بعض محاوراتنده مقابله‌سز قالدقجه وياخود نيقولسونك جاهلانه وابلهانه مقاومتلرينه دوچاراولدقجه حسين بصری كبی كوزی آچيق قولاغی دايك اويانق بر آرقداشدن محروميت اوزر ينه اكا بدل « ايدندم » ظن ايلديكی بو ارقداشلرك برحسن انتخاب صايله‌ميه‌جقلرينی دوشونه‌رك محزون بيله قالديغی نوادردن دكل ايدی.

طبيعی دكلميدر يا؟ « لقردی لقردی يی آچار » ديرلر. انسانك آرقداشلری قاز كبی يوزينه باقمقدن بشقه برشيئه مقتدر اوله‌ميان آدملردن بولنور ايسه انسان سويلكه جبر نفس ايتديكی حالده بيله سوزی چارچابوق توكتوب آرتق سويليه‌جك شی بوله‌ميه‌رق اورته‌لغی سكوت وانك ضمننده كی جان صيقنديسی استيلا ايلر. شمدی ايسه نه‌ئوفارينك كرك احمد متين طرفندن ايراد اولنان شيلره بيان ملاحظه ايتمسی وكرك اوشيلر اوزرينه مناسبت الان برطاقم سؤاللری رأساً صورمسی مصاحبه‌نك اوزاندقجه اوزامسنه ورنك وصورتنك تحول ايتمسنه ياردیم ايلديكندن زمانلری دها خوش كچمكه باشلامش ايدی.

فيلوريو روباتينو واپوری اوستيقا جزيره‌سنه تقرب ايلديكی زمان فالقونيه‌را وقوادريقا تپه‌لری كركی كبی فرق اولنمغه باشلاديلر. احمد متين اوزاقدن اوزاغه بو اطه‌يی بزم هكبه‌لی اطه‌سنه تشبيه ايلدی. واقعا جسامتجه انك قدر برشی اولوب هكبه‌لی يه بواسمك اعطاسنه سبب اولان ايكی يوكسه‌جك تپه‌نك براچق اوواجق ايله التصاقی صورتنده‌كی منظره‌سی اوستيقاده دخی عيناً موجوددر. اوستيقانك هكبه‌ليدن برفرقی وارايسه اوده هكبه‌ليده كی چاملقلرك اوستيقاده يوقلغندن عبارتدر. يالكز اهالئ محليه‌نك كمال كلفتله حصوله كتوردكلری ليمونلقلردن پورتقاللقلردن حاصلی صنعی باغچه‌لردن بشقه بو اراضئ بركانيه‌ده هيچ بريشيللك يوقدر.

***

احمدمتين ونه‌ئوفارينك بندكلری واپور اوستيقا جزيره‌سنه تقرب ايلدكده اوكنج وفاضل عثمانلی دخی شيرزادسلچوقی رومانك بورايه عائد اولان قسمنی حكايه‌يه باشلادی. ديدی كه:

— ايشته‌مادام فرض ايديكزكه شيرزاد سلچوق ورفقاسی بز ايعشرزده اوستيقا

مناسترنده بولنان كاظم المرتدن انتقام ايچون مذكور مناستری باصمق ترتيبی ايله جزيره يه تقرب ايديورمشز . فقط يالكز بز كمی اولديغمز حالده دكل ! بزم راكب اولديغمز پالرنولی يعقوب التاجرك كميسی ايمش ده اندن بشقه شيرزادك كندی كميسی دخی شويله ايچه اوزاق اولديغی حالده آرقه مزدن كليور ايمش . برده وقت شمديكی كبی كوندوز اولميوب كيجه ايمش . كيجه نك قرا كلغی حسبيله جزيره بويله عيان بيان كورونميوب يالكز مناسترك پنجره لرندن منتشر اولان ضيالری كوريور ايمشز . ايشته بونلری هپ خيالمزده بولدقدن بشقه شمدی او ايكی تپه آره سنده اومناسترك موجود اولمديغنی ده حسابه قاته رق خيالكزده بونقصانی دخی اكمال ايدكز .

— يالكز بوقدرمی يا ؟ شو اللرعزده كی چفته دور بينلرك دخی اوزمان موجود اولمدقلرينی ده حسابه قاتملی يم . دكلمی سنيور ؟

— اويله يا اويله يا ! بودور بينلره بدل اوزمانلر بويله براطه يه تقرب ايدنلر اللرينی قاشلری اوزرينه قالديروب خطوط اشعهٔ انظاری جمع ايله هدف مقصوده حصر ايدرلر ايدی . مع هذا اوزمانكی عربلرك باصيق قاشلری التنده پاريل پاريل پارلايان برر جفت سياه كوزلر اوزاغی كورمك امرنده بزم چفته دور بينلرمزدن همانده اشاغی قالمزلر ايدی .

— برده جزيره يه تقرب ايتدكجه قلبلرده حصوله كلن خلجانی ده خياله قاتملی يم . دكلمی افندم ؟

— فقط قورقی خلجانی دكل مادام ! اوروپاليلرك « سياحت صيتمه سی » وياخود « آوجی خلجانی » ديدكلری خلجانی قبول وتصديق ايده بيلورم .

— ای سنيور ! ايشته بزم اوستيقا ليمانه ورودمز كبی يعقوب التاجر وشيرزاد سلجوقی فرقهٔ انتقاميه سنك دخی ليمانه واصل اولدقلرينه قدر هرشيئی ذهنمده بولدم وخيالمدن كچوردم . ياحكايه نك بوندن صكره سی ؟

نه ئوفاری بوسوزی سويلديكی زمان فی الواقع واپور دخی اوستيقا اطه سنك ايوكوتی ليمان عد اولنان پيشكاهنه وارمشيدی . بناءً عليه احمد متين ديدی كه :

اوت اما بزم شويله فريخ فخورقره يه چيقی ويرديكمز كبی چيقدقلرينی تخيل ايده مزسكز دكلمی ؟ او كيجه عربلر صندالره بينه رك خرسز كوره كی چكمك صورتيله شو ساحللردن بريسنه يناشمشلر ايدی .

— خرسز كوره كی نه اوليور سنيور ؟

— خرسز كوره كی نه اوله جق ؟

كوره كلرك صويه شدت ضربيله «پراف ! ... پروف! ...» ديه چيقاردقلرى پاطردى‌يى چيقارمقسزين يعنى كوره كلرك اوجنى يواشجه صويه صوقدقدن صكره بركره قوتله آصيلوب بعده ينه يواشجه صودن چيقارمغه كميجيلر اصطلاحاتنده «خرسز كوره‌كى» تعبير ايدرلر .

احمد متين ايله نه‌ئوفارى قاتار ينا وواسيليكى دخى يانلرنده اولديغى حالده قره‌يه چيقه‌رق شمسيه وپالطو وچانطه كبى شيلرينى بر ايكى چوجغك صرتنه يوكلتديلر. بعده ايكى بايرك اورته‌سنده كى دوزلكه طوغرى يورىمكه باشلاديلر. قديم مناسترك بولنديغى موقع ساحلدن اىججه اوزاجق اولوب آره‌يرده برطاقم باغچه‌لر دخى بولنديغندن بزم يولجيلر برخيلى يوريدكلرى حالده هنوز اوكلرنده مناستر خرابه‌سنه بكزر برشى كوزه‌ميورلر ايدى .

قونوشه قونوشه يدى سكز يوز آديم قدر يوريدكدن صكره برآره‌لق باغچه‌لر بردن بره ختام بولوب كركى كبى اووالق اولان بريره وارديلر . احمدمتين دوربينى النه الەرق اطرافه كوز كزديردى واوك طرفنده اوفاق اوفاق برطاقم كومه‌جكلر تپه‌جكلر كورنجه زياده‌سيه سوينه‌رك رفيقه‌سنه :

— ايشته مادام ايشته ! نا ايشته اوستيقا مناسترى !

ديه حايقرمقله برابر الى ايله دخى اوك طرفنى اشارت ايدنجه نه‌ئوفارى كرچكدن اوك طرفلرنده بر مناستر وار ايمش‌ده كنديسيمى كوره‌ميور ايمش كبى القلاشدى قالدى .

فقط آنك بوالقلاشمنى چوق وقت دوام ايتمدى . يوز يوز اللى آديم قدر يوريدكدن صكره خرابه‌يه تماميله واصل اوله‌رق ييقيق ديوارلر وكر پارچه‌لرى ومرمر ستونلر قرنتيلرى والتنه طوپراق طولمش واوستنده چنلر بتمش بر ايكى قبه خرابه‌سى فلانلر ميانه‌سنه واردقلرى زمان حقيقةً برمناستر خرابه‌سى اوكنده بولندقلرينه نه‌ئوفارينك دخى شبهه‌سى قالمدى . احمد متين ديدى‌كه :

— بومناستر ۱۷۹۲ سنه‌سنده پيرادتلر طرفندن احراق وتخريب اولنه‌رق اندن صكره بردها تعمير ايدلميوب قالمشدر .

بعده درت ارقداش ابجه‌يايا يوريمش بولنمقدن متولد يورغونلقلرينى دفع ايچون برديوار پارچه‌سى اوزرينه اوتوروب تنفس ايلديلر وكلدكلرى سمته طوغرى دونه‌رك ليمانده واپورى دخى كورديلر . ز يرا اوراسى فالقونيه‌را وقووادر يا تپه‌لرينك آره‌سنده كائن اووا اولمقله برابر ابجه مرتفع بولنديغندن اوراده بولنانلرك انظار تماشاسى اوراسى ايله دكز اره‌سنده كائن

باغچه‌لر و بونلرده‌کی اوفاق تفک بنالر اوزرندن کچوب لیمانه قدرده واصل اوله بیلور ایدی .

کندیلرینی بورایه کتورمش اولان واپور درت ساعت صکره عودت ایده‌جکی جهتله بو مدت ظرفنده هم شیرزاد سلجوقی حکایه‌سندن بورایه عائد اولان قسمی سویلیوب بتورمکه وهم ده اطراف و جواری کزوب کورمکه مجبوریت وار ایدی . بناءً علیه احمد متین شو اوتوردقلری دیوار پارچه‌سی اوزرنده سوزه باشلایه‌رق دیدی که :

— یعقوب التاجر و رفقاسنك معیتلرنده یوز کشی قدرده جنکاور خدمه بولندقلری حالده بورایه توجه ایلدکلرینی سویلمش ایدم . بونلر نصف لیله قریب بر زمانده لیمانه کلوب تیمور براقدیلر . فقط اوزمانلر کیلرك آتدقلری تیمورلر زنجیره مربوط بولنمدیغندن غیرلتی کورولتی فلان چیقارمزلر ایدی . « غومه‌نا » تعبیر اولنان غایت قالین خلاطلره مربوطاً آتلدقلری جهتله سسسزجه دکزك دیبنه اینرلر ایدی .

نه‌ئوفاری احمد متینك ترقیات صنایع بحریه‌یه بو قدر مفرداتلی اوله‌رق وقوفنه بیان حیرتله حتی بوندن طولایی آرقداشنی مدح وستایشه دخی کیرشمك ایستدی ایسه‌ده احمد متین تواضعاً رفیقه‌سنی منع ایدرك ینه سوزنده دوام ایلدی . دیدی که :

— بعده صنداللرینه بینوب دمنجك تعریف ایلدیکم خرسز کوره‌کلریله شو ساحله قدر یناشدیلر . اوراده قره‌یه چیقوب بورایه مناستره طوغری تقربه باشلادیلر . امانصل تقرب ؟ عینیله بر خدعه کار تلکینك کندی صیدینه تقربی حالنده‌کی اوضاع واطواری کبی بوزیله‌رك سوزیله‌رك ویر اوزرنده اللریله دیزلریله امکله‌یه‌رك وبر طرفدن « چیت » دیه بر صدا پیدا اوله‌جق اولسه نه اولدیغنی اکلامق ایچون فی الحال طوروب اوطرفه باقه‌رق بر تقربکه شیرزاد سلجوقی رومانی بر رسام ماهر رسملرله تزیین ایده‌جك اولسه بو تقربدن دخی بر لوحه پیدا ایلیه‌بیلور ایدی . نهایت شو مناسترك قپوسی اوکنه قدر کلدیلر . قپو بالطبع قپالو وکلیدلی ایدی .

— اویله یا ! مناسترلرده عادتدر که غروب شمس ایله برابر قپولری قپایوب کلیدلرلر . کیجه خارجدن بر کونه ظهورات اولورسه ایجابنه کوره معامله ایچون قپو نوبتجیسی اولان راهبلر قپو آرقه‌سنده بکلرلر .

— تمام ! بو قپالی قپونك دخی آرقه‌سنده قپوجی راهب بینکله‌مکده ایدی . عربلر طاش قیرمغه مخصوص اولان تیمور بورغولو وکوسکولر ایله قپونك ایکی طرفنده‌کی

پنجره‌لردن بريسنك تيمور پارمقلق چارچوبه‌سنی قاغرتوب دفعةً سوكديلر. قپوجی راهب غفلتدن بيدار اوله‌رق نه اولديغنی اكلامق ايچون پنجره‌يه قوشدی ايسه‌ده اوآنده پنجره‌دن كيرن عربلر قپوجينك اوزرينه چوللانديلر. بوحركت اوقدر سريع اجرا اولندی كه همان ايكی دقيقه ظرفنده راهب عربلری ايچروده وكندی ياقه‌سنی وكردننی عربلرك پنجه‌سنده بولدی.

— ديمك قپوجی ايچون يانی باشنده آصيلی بولنان بيوجك چاكی چالمغه‌ميدان قالمدی ؟

— نه‌ممكن؟ حريفك اوزرينه قالديريلان سكز اون خنجر اك طلاقتلی لسانلردن دها فصيح ومقنع اولديلر. زيرا يعقوب التاجر : « بز بورايه يالكز برآدم آلمغه كلدك. آنی بزه ويرر ايسه‌كز هيچ بر كسه‌يه زيانمز طوقونمقسزين اوآدمی آلور چيقار كيدرز والا باق شوحاضر اولان نفتلی وزيفتلی مشعله‌لره ! بونلره آتش ويره‌رك مناسترك هرطرفنی دفعةً طوتشديردقدن بشقه‌بوراده قادين اركك نه‌قدر انسان وار ايسه جمله‌سنی‌ده خنجردن كچوروب تلف ايدرز» ديديكی زمان قپوجی راهب ايلك حال بيداريسنده‌كی موت محقق قورقوسنی براز تعديل ايليه‌رك : « سوپه‌ريور » يعنی باش راهبه خبر ويرمك‌ايچون كنديلريله براكده آنك اوطه‌سنه كيدلمسنی تكليف‌ايلدی.

— قپوجی ينه تدبيرلی آدم ايمش.

— اوت ! يعقوب التاجر اوكده اولديغی حالده سكز اون كشی اصلا آياق پاطرديسی چيقارمامق ايچون يالين آياق يوروية‌رك باش راهبك اوطه‌سنه قدر وارديلر. قپوجی راهب قپويی دق ايلدی. سوپه‌ريور جنابلری مطلقا اويانق ايمش كه « كيمدر او ! نه ايسترسك ؟ » ديه سس ويردی اما قپوجی راهبك قپويی اچسنی اخطار ايتمسی اوزرينه سوپه‌ريور ممكن اوله‌بيلديكی قدر آززمانده قپويی آچه‌مدی. بالعكس اوطه ايچنده ايچه بر تلاش پيدا اولديغی اكا‌مخصوص بعض آياق پاطرديلرندن اكلاشيليور ايدی. ينه اوتلاش‌ايله متناسب برصدا اما بر اختناقلی واهتزازلی صدا ! بوساعتده قپونك هيچ كمسه‌يه آچيله‌ميه‌جغنی بياندن فضله قپوجی‌يی تكدير وتعزيره دخی قالقشدی‌ايسه‌ده يعقوب‌التاجرعربلرك مشعله‌سنی مناستر ابنيه‌سنه وخنجرلرينی‌ده اهاليسنك سينه‌سنه تطبيق ايتديرمك ايسته‌مزايسه هيچ‌سس صدا چيقارمقسزين وپاطردی‌وكورولتی ايتمكسزين قپويی آچسنی برصورت تهديدكارانه‌ده بيان ايدنجه باش راهب طيانه‌ميوب قپويی آچدی .

— ايوكه امنيت ايده بيلدی.

— امنيت ايده بيلديكی ايچون دكل

دها طوغریسی امنیت ایده‌مدیکی ایچون آچمدی . فقط آدمجکزك تلاشی وحدتی مکر حقلی ایمش . سوپه‌ریور جنابلری اوطه‌سنده یالکز دکل ایمش . اکر یالکز اولسه قپوجی راهبك ایلك سسلنمسی اوزرینه بلا اشتباه قپویی آچار ایدی . راهبه‌لر میاننده اك کزیده‌سی اولان کنج برقادین دها یاریم ساعت اول کندی اوطه‌سنه کیزلیجه مسافر کلمش ایمش‌ده بوزیارت خفیه‌نك علانیت پیدا ایتمسندن قورقدیغی ایچون آدمجکز اوصورت امتناعده بولنیور ایمش .

نه‌ئوفاری کولمکه باشلادی . هم کولیور هم‌ده :

— ازمنهٔ متوسطه‌ده مناسترلرك بو حاللری پك مشهور ایدی افندم ! حتی عربلر کلدیکی زمان قپوجی راهبك یاننده‌ده برراهبه بولنمامش اولدقلرینه تعجب ایتملیدر .

دییور ایدی . احمد متین ارقداشنك بوسوزینی تصدیق ایلدی . ذاتاً بوسوزك مصدقیتی عموماً معروفدر . راهب وراهبه‌لر مساکنی شوزمانلرده پك زیاده تحت انتظامه النه‌رق بومثللو اویغونسزلقلرك وقوعنه امکان بیله تصور اولنه‌مز ایسه‌ده تاریخ عمومینك « ازمنهٔ متوسطه » قسمنده مجتمع اولان عجایب وغرائبدن بریسی دخی اشبو مناسترلر ساکن وساکنه‌لرینك احوالیدرکه بونلر حقنده جلدلرطولدیره‌جق تفصیلات یازلمشدر . واقعا ایشك ایچنه پك چوق مبالغه وزوز کلاك دخی قاریشه‌رق وهله پروتستان مذهبی ایلرولدکجه قاتولیك مذهبنی زبون دوشورمك ایچون انلر طرفندن برچوق افترالر دخی ضم اولنه‌رق ایش بسبتون حد اعتدالدن چیقارلمش ایسه‌ده اساس مسئله‌ده‌کی صحتی تاریخ عمومی محافظه ایلمش ومسئله‌نك اودرجهٔ صحیحه‌سی دخی انظار استغرابی جلبه کفایت ایتمکده بولنمشدر .

لکن احمد متین نه‌ئوفارینك مذهبنه حرمةً بوتفصیلاته کیرشمدیکی کبی نه‌ئوفاری دخی نه‌قدر اولسه محجوبیت نسوانیه‌سی حسبیله بوتفصیلاته کیرشمدی . احمد متین ینه کندی حکایه‌سنده دوام ایله دیدی‌که :

— وقت وساعت و حال و کیفیت سوپه‌ریور جنابلرینك بوانکشاف اسراریله اکلنمکه کولمکه مساعد اولمدیغندن یعقوب التاجر راهب افندینك یالکز بولنمیوب برده صاحبه‌سی بولندیغنه اهمیت بیله ویرمدی . کندیسنجه حصول امنیت تامه ایچون اولا سوپه‌ریورك اللری باغلانمغه لزوم کوریلوب معهذا بورایه یالکز برآدم ایچون کلدیکنی اکلانه‌رق شومناسترده قرقدن اللیدن متجاوز راهب بولنمغله بونلر میاننده اوآدمی بولمق ایچون جمله‌سنك یوقلانمسی مجبوریتنده

اولديغنى ده سويلدى . سوپه ريور طرفندن امتناعه امكان تصور اولنه بيلورمى ؟ آدمجكزى اوكه قاتوب اوطه لرى برر برر آچديرديلر . كيميسندن ايكى كيميسندن اوچ راهب چيقه رق هر چيقانى ده برر برر باغلاديلر . كاظم المرتددخى بر راهب قيافتنده اوله رق بونلر ميانده ظهور ايدنجه هر نه قدر قوجاق طوليسى قبا بر صقال پيدا ايلمش ايسه ده ينه درحال طانينه رق انواع شتم و تعزير ايله اللرينى قوللرينى صيم صيقى باغلاديلر .

— ذاتاً اصل مطلوبلرى دخى بو حريف اولديغندن انك حقنده نه يولده معامله ايتسه لر يرى واردر .

— ايشك صوكلرنده بالطبع مناستر درونده پيدا اولان ولوله وكوزولتى اوزرينه راهبه لر طرفنده كى اهالى دخى اويانوب جمله سى ميدانه دوكولديلر . بادئ امرده بو ولوله نك اصلنى حقيقتنى بيلميانلر مسئله يى يالكز سوپه ريورك اوطه سنده بر راهبه ظهورندن عبارت ظنيله مستهزيانه كولو- مسه مكه بيله جسارت المشلر ايديسه ده نهايت حقيقت حالدن خبردار اولنجه جمله يى بر خوف عظيم استيلا ايلمش ايدى . بيك اغزدن بيك اغردى چيقمق صورتيله جمله سنك مجموعى دخى : « امان ! ياقوب يقميكز جانه قييكزده نه ايسترايسه كز الوب كوتوركز . ايچمزدن بكنديكلريكزى استرقاق دخى ايدكز » حكمنه مساوى اوليورايدى .

حكايه بودرجه يى بولنجه نه ثوفارينك طورنده كى تدهش علامتلرى آرتدى . و :

— نه مدهش منظره !

ديه بوبابده كى احتساساتنى احمد متينه دخى بيان ايلدى ايسه ده احمد متين ايشك بودرجه سنده هنوز دهشت عد اولنه جق برشى بولنمديغنى اكلاتمغه باشلادى . ديدى كه :

— اوقدر مدهشمى يا؟ دوشونمليسكز كه بوباصقينى اجرا ايدنلر هپ ناموسلى آدملر اولوب بورايه يالكز برشخصدن انتقام ايچون كلمشلردر . فرض ايديكز كه بونلر پيرات وقورسر نوعندن حيدودلر اولسه لر ايدى اصل اوزمان منظره نه قدر دهشت پيدا ايلر ايدى . اورته يرده بش اون راهبك نعشى سريلمش وبر اوقدرى آلدقلرى يارەدن ناشى حالت نزعه كلەرك قيورانه قيورانه جان چكشمك وضعنى آلمش ويرلرده كول كول قانلر بيغلمش وقاتللرك پنجه لرى وخنجرلرى قانه بولانه رق اوجلرندن قان طاملامغه باشلامش وبرياندن مناستردخى آتش آلوب چاطرچاطر يانيق بوانى طوتمش اولمق اقتضا ايدر ايدى .

— امان يارب ! اوت بونلر دخى اوله بيلورلر ايدى يا ،

— البت ! فقط التزام اولنان حسن تدبير

سایه‌سنده بونلرك هیچ بریسی وقوعه کلمیوب یعقوب التاجر : «قورقیکز راهبلر! قورقیکز راهبلر! نه مالکزه نه حریتکزه نه جانکزه قصدمز یوقدر . بزه یالکز شو آدم لازم ایدی . آنی آلوب کیده‌جکز » دیه جمله‌یی بالتسکین عربلر فی الواقع یالکز کاظم المرتدی آلمقله اکتفا ایلدیلر . حتی ایچلر-ندن برقاچی حاضر ایشك اك مشكل ظن اولنان قسمی یعنی کاظمك دردستی بوقدر قولایلقله حصوله کلمش ایکن شوراجقده کاظمك قفاجغنی کسی ویره‌رك بعده هیچ برشی اولمامش کبی مملکتلرینه عودت ایدرلر ایسه ایشك اکی بیله بللی اولمیه‌جغنی درمیان ایتمشلر ایدی . غریبدرکه کاظم المرتد اعدای منتقمه‌سی النه یاقه‌سنی تسلیم ایلدیکی زمان هیچ برتلاشده بولنمدیغی کبی کندی قتلی امرنده عربجه وقوع بولان اشبو محاوره‌یی دیکله‌یوب اکلادیغی حالده دخی اصلا اثر تلاش کوسترمیوب بالعکس فصیح برعربجه ایله « اقتلونی ! واستعجلوا ! فداکم حیاتی وانامستحق لذلك » یعنی « بنی اولدیرکز اولدیرکز ! هم عجله ایدکز . حیاتم سزه فدا اولسون . بن بوکا مستحقم » سوزلرینی عادتا یالوارمق نوعندن برطور استرحام ایله سویلیوب منتقملرینی تشویقده بولنیور ایدی .

حکایه‌نك بوصورتنه نه‌ثوفاری فوق الحد حیرت کوستردی . عادتا بوسوزلره اینامیه‌جغی کله‌رك :

— هیچ اویله شی می اولورمش سنیور ؟ برآدم حیاتنه قصد اولندیغنی کورورده استعجال ایچون یالواررمی ؟

دیه نوعما برتکذیبه بیله جسارت آلدی ایسه‌ده احمد متین :

— ایشك بو جهتنده برطاقم اسرار مغلقه واردر مادام ! صبر بیورر ایسه‌کز اکلارسکز .

دیه ینه اصل حکایه‌یه رجوع ایلدی . دیدی‌که :

— کاظم المرتدك عربجه اوله‌رق سویلدیکی بوسوزی شیرزاد سلجوقی ایشیدنجه حریفك سسی چوق وقتلر قولاغنده برطوتمش برسس اولدیغنی درحال تخطر ایلدی . کندی کندیسنه : « اوت اوت ! بوسس بنم قولاغمه هیچ ده یبانجی کلیور » دیه برخیلی دوشوندکله برابر کاظمك قتلی مذاکره‌سنه قویولان عربلرك ایچنه کیریشوب کاظمی برازده یقیندن معاینه‌یه باشلادی . معاینه ایتدکجه واردات ذهنیه‌سنك صحتنه دهازیاده قائل اولمغه باشلادی . حتی .....

نه‌ثوفاری صبر ایده‌میه‌رك رفیقنك سوزینی کسوب :

— قورقارم شیرزاد بوکاظم المرتدی طانیه‌جقدر ؟

دیدی واحمد متین برباش اشارتیله

رفيقه‌سنى بعد التصديق شوو جهله حكايه‌سنده دوام ايلدى‌كه :

— حتى كاظم المرتدك بسبتون يانه صوقيله‌رق ايكى اللريله شقاقلرندن قاورايوب يوزينى كندى پيشگاه نظر دقتنه چويردى ودها زياده دقتله معاينه‌يه باشلادى . واقعا قوجه‌مان بر پاپاس صقالى كاظمى درحال تشخصه مانع اوليور ايديسه‌ده او زمانه قدر هر اوطه‌سندن چيقوب كلنلرك كتوروب برر طرفه براقش اولدقلرى شمعدانلر لامبه‌لر فلانلر چوغالمش وجاعتك بولنديغى قبو التى زياده‌سيله تنوير ايدلمش اولديغندن شيرزادك كاظمى تماميله تشخص ايتمسى دها زياده تأخر ايلمدى . غريبدركه شوجان بازارى دقيقه‌سنده كاظم دخى شيرزادى طانيدى . حتى « شيرزاد!.... » سوزى كاظمك آغزندن دها اول چيقوب آنى متعاقباً شيرزاد دخى « جعفرالترجان !.... » سوزينى آغزندن قاچيردى ويردى .

— جعفر الترجانمى ؟ حريفك برده بويله بشقه بر اسمى وار ايمش ها ؟

— اوت مادام ! فقط شيرزاد بو معارفه‌لرينى عربلرك اكلامامسى ايچون قاش وكوز ايله درحال كاظمه بر تنبيه اشارتى ويرديكى كبى برده تركجه اوله‌رق : « قورقمه ! سنى قورتاره‌بيلورم » سوزلرينى‌ده قولاغنه فيصلادى‌كه عربلر ميانه‌سنده تركجه بيلور هيچ بر كمسه بولنمديغندن بو سوزى ايشتسه‌لر بيله اكلايه‌مزلر ايدى . فقط غرابت اندر غرابت كه يعقوب التاجر رفقاسنه : « خير بو آدمى بوراده اولدورميه‌جكز . آنك صورت قتلنى بن سزه سويلرم » ديديكى حالده كاظم المرتد يعقوب التاجرك آياقلرينه قپانورجه‌سنه بر تذلل ايله عربجه اوله‌رق : « خير افندم خير! مرحمت ايدكز بنى بوراده اولدورمكز » ديه يالواردیغى كبى حصول معارفه او زرينه شيرزادك منتقملرى منع طوريله النى اوزاته‌رق : « خير خير ! بونى نه بوراده اولدورملى نه‌ده بشقه‌يرده ! رجا ايدرم بو آدمى بكا تسليم ايدكز بن آنى اناطولى‌يه قدر كوتوره‌يم » ديديكى حالده‌ده كاظم المرتد نام ديكر جعفرالترجان شيرزاده تركجه اوله‌رق : « خير بكم خير ! براقكز بنى اولدورسونلر . بن اولومه هم مستحقم هم محتاجم . امان براقكز بنى اولدورسونلر » ديه يالوارمغه باشلامشيدى .

آرتق نه‌ئوفاريده‌كى حيرتى هيچ صورميكز . مدت عمرنده بو قدر غريب هيچ بر رومانه تصادف ايتمديكنى بالاعتراف :

— سرايچنده اسرارها ؟ امان افندم بو اسراره سريعاً واقف اولمق احتياجنده‌يم .

ديدى ايسه‌ده احمد متين كولومسه‌يه‌رك :

— كرك رومان مطالعه‌سنده وكرك تياترو تماشاسنده بو استعجال ذوق ولذتى

مانعدر مادام ! صبر ایدکز .
دیه حکایه‌سنی یولیله اصولیله نقل وافاده‌دن کیرو طورمدی . دیدی که :
— تصادف بو ! عالم امکانده نه‌لر اوله‌ماز مادام ؟ فقط مسئله‌نك بورایه قدر حکایه ایتدیکم صورتی هیچ برکونه مشکلاته تصادف ایتمکسزین کذار ایلدیکی حالده یعقوب التاجر فرقه‌سی هنوز مناستر قپوسی التندن طیشاری‌یه چیقمقسزین وکاظم المرتدك نه اعدامنه ونه‌ده شیرزاده تسلیمنه قرار ویره‌مکسزین لیمان طرفنده بر کورولتی بر پاطردی پیدا اولدی . اما نه قیامت ؟ . . . « اورکز ! یاقکز ! تپه‌لیکز ! » کبی بیك درلو مدهش آوازه‌لر بیك درلو خلجانلی نعره‌لر کیجه‌نك سکون وسکوتنی اویله بر صورت مخوفه‌ده اخلاله باشلادیلرکه بو شماته‌لره قارشو هرکسك دوچار بهت وحیرت اولمامسی قابل دکل ایدی .
— بر انکشاف اسرار دها !
— کلن صدالر ایچنده عربجه‌لر ایتالیانجه‌لر فرانسزجه‌لر بربرندن پك اعلا فرق اولنیورلر! حتی ینه پك اعلا فرق اولنیورکه عربجه برنعره‌یه مقابل فرنکجه یکرمی اوتوز نعره آتیلیور . ایش تماميله آکلاشلدی .
— برباصقین اولدی دکلمی ؟
— اوت ! لیمانده قالان کمی وصنداللر اوزرینه برباصقین وقوع بولدی .
— مطلقا پالرمودن کلورلر ایکن تعقیب اولنمشلردر .
— خیر ! برفرنك کمیسی هجوم ایتمش اولملی که نعره‌لر آره‌سنده فرانسزجه کلمه‌لر دخی ایشیدیلیور. باقکز کیفیت نصل اولدی: یعقوب التاجر کمیده‌کی افرادك قسم اعظمنی برابر آلوب کتورمش اولدیغندن کمیده یالکز بش اون کشی قالدیغی کبی بش اون کشی دخی ساحلده‌کی صندالرده قالمش ایدی. بونلرك اوزرینه بر دکل ایکی فرنك کمیسی اوغرایه‌رق ویرمشلر . لیمانده عرب کمیسنی کورنجه مناستری صویمغه کلمش قورسرلر اولدیغنه شبهه‌لری قالمیه‌رق اوزرلرینه چوللانوب باصدیری ویرمشلر. بر قاچ یوز مهاجمه مقابل بش اون عرب عاجز قالدقلرندن آنلرك نعره‌لری بیله مهاجملرك نعره‌لری آره‌سنده غیب اولوب کیدیور ایمش. حتی ذهنلر اولقدر پریشان اولمیوب‌ده براز دوشونلمش اولسه ایدی بوهجومك یالکز پالرمولی کمی اوزرینه وقوع بولدیغی وشیرزادك کمیسی بوهجومدن مصون قالدیغی بیله آکلاشیله‌بیلور ایدی . زیرا کلن سسلر ایچنده ترکجه هیچ برنعره ایشیدلمیور ایدی. دیمك اولیورکه شیرزادك کمیسی کورکی کبی آلارغه‌ده بولندیغی ایچون فرنك کمیلری آکا تصادف ایتمامشلر. لکن بلا بوندن‌ده عبارت قالمدی. ایکی کمیدن قره‌یه دوکولن

اوچ درتیوز آدم هجوم ادیم یورویشی ایله وکمال دهشت وهیبتله هم نعره‌لر آته‌رق هم‌ده مناستره طوغری یوریمکه باشلادیلر .

— ایش فنا !

— فنا که فنا !

— آرتق برمقاتله وقوعنی هیچ برشی منع ایده‌میه‌جك .

— اکا شبهه‌می ایدیلور مادام ! عربلر : «صوقولمیکز !... » وفرنکلر: «قالدانمیکز !. طورانمیکز ! ... » دیه حایقرمقدن ایشه باشلایه‌رق چند دقیقه صکره قلیچ قلیچه خنجر خنجره بوغاز بوغازه برجنکه قویولدیلر که معاذاله ! عربلر کندیلرینی فرنکلره صاغ اوله‌رق تسلیم ایتمامکه صانکه یمین ایتمشلر کبی طورانیورلر ایدی . برعربك اوزرینه درت بش فرنك یوکلنمینجه وانلرك‌ده برایکیسی یره سریلمینجه عربك حقندن کلنه‌میور ایدی . اوزمان بز بوراده بولنسه ایدك‌ده مادام شویله کوزلرمزك اوکنده اجرا ایدیلن بومبارزهٔ خونریزانه‌یی کمال دقتله تماشا ایلسه ایدك ....

— الله کوسترمسون !

— تماشا ایلسه ایدك مبارزین میاننده ایکی کشینك حقیقةً کوپورمش ارسلانلر کبی دوکوشدیکنی کوروب حیران اولور ایدك . بو ارسلانلرك‌ده بریسی قارت ارسلان و دیکری کنج ارسلان اولوب فقط هر ایکیسنك‌ده صولت وشهامتی نوجوانانه وتدبیر وحرکتی پیرانه‌در . بونلرك بریسی یعقوب التاجر و دیکری شیرزاد سلچوقی ایدی .

— کندی قهرمانلغنی ایلك تجربه ایدن شیرزاد دکلمی ؟

— اوت اوت ! حتی یعقوب التاجر « اوشیرزادم اور! کوستردیکك قهرمانلغه حیران اولیورم اور ! » دیه حایقردقجه شیرزاد « بکنیورمیسك یاشیخ ؟ آل سکا بر دانه‌سنی دها ! بن‌ده کندیمی بکنمکه باشلادم ! » دییورایدی که « آل سکا » یی متعاقب اوزرینه خنجر ایندیردیکی دشمن خنجرك تیموری، جکرلرینی پاره‌لمه‌سندن زیاده اصل خنجرك ضرب وشدتنه ضمیمةً قبضه ایله برابر سینه‌سی اوزرینه اینن یومروغك تأثیرندن صانکه ذاتاً جانسز ایمش کبی یره سریلیور و «بن‌ده کندیمی بکنمکه باشلادم» سوزینی اوارسلان اوغلی ارسلان بومقتولنك حالنه باقه‌رق سویلیور ایدی .

— نه وحشت ! نه افتراس !

— حقیقت مادام ! بوکبی احوالده انسان عادتا برمفترس کسیلور .

— بوکاده قهرمانلق دنیلور دکلمی ؟

— نه یاپه‌لم اویله دیمشلر !

— کاشکی دیمامش اولسه‌لر ایدی !

نه ايسه ! نتيجه ؟

— برقاچ دفعه اولدی كه بش التی كشی بردن شيرزادك ده اوزرينه يوكلنديلر. بونلرك يكديكريله كرفت اوله رق قاپناشمسی وهر برينك برشقه صوت ايله باغرشمسی آزغين كوپكلرك شكاركاهده قودورمش برقورد ايله چاتشمه لرينی تصور ايتديرر ايدی . فقط شيرزاد يكپاره بريالين آتش كسيلمش اولديغندن كندی اوستنه يوكلنان حريفلر همان برآنده چيل ياوريسی كبی طاغيلوب آيرلمق ستعجالنی آليورلر وياخود شيرزاد بونلری سيلكوب طاغيتيور ايديسه ده بعضلری آمانلی وبعضلری امانسز يرلرندن درين درين خنجر يارهلری يمش اولدقلرندن برقاچی ايكی اوچ آديم آتدقدن صكره موازنه سنی غيب ايدن سرخوشلر كبی صاللانه صاللانه بركناره قدر چكيلوب بعده يره دوشيور وديكرلری بردها تقرب ايتمامك عزميله شيرزاددن تباعد ايليور ايدی .

— جنككك نتيجه سی ؟ سنيور ! بو ملحمه نك نتيجه سی ؟

— شبهه سز ياريم ساعتدن زياده بو جنك دوام ايتدكدن صكره عربلرك ياريدن زياده سی مقتول اوله رق يوزدن متجاوز فرنك مقتوللريله مخلوطاً يره سريلمش وعربلرك اللی قدر باقيسی همان كاملاً مجروح اولدقلری كبی فرنكلركده يوز قدری مجروح اولوب فقط باقی يوزدن متجاوزی ميدان غالبيتده پايدار قالمشدر .

*
* *

احمد متين اوستيقا وقعه سنی بورايه قدر حكايه ايتمك ايچون كنديلرينی كتورن واپورك ايلك عودت دودوكنی چاله جق قدر زمانه محتاج اولمش ايدی . احتمال بز دخی فقره نك بوقسمنی يازمق ايچون آنجق اوقدر وياخود براز دها زياده زمانه محتاج اولدق . لكن يازمق ايله سويلهمك بربرينه قياس اولنه بيلورمی ؟ احمد متينك بومدت ظرفنده سويلديكی سوزلری عيناً قيد ايتمك لازم كلسه ايدی برقاچ كون اوغراشملی ايدك .

بوندن اكلاشيلور كه احمد متين بو فقره يی نه ئوفاری يه بزم صورت اشعارمزدن دها پك چوق زياده مكمل اوله رق تصوير وتقرير ايلمشدر .

ايلك دودوكدن صكره واپورك ايكی دودوك دها چاله جغی دركار ايسه ده بزم سياحلر برازده مناستر خرابه سنی وآنك اطراف واكنافنی كورمك احتياجنده بولندقلرندن احمد متين حكايه نك بقيه سنی واپورده لزوم كوريلورسه پالرموده اتمام ايچون سوزی كسدی . جمله سی برلكده يرلرندن قالقه رق مناستر خرابه سنك هر طرفنی كزديلر . هانكی جهت راهبلره

وهانكى جهت راهبه‌لره مخصوص اولمق لازم كله‌جكنى بنانك پلاننى آز چوق تخيل ايتديره بيلن تمللر خرابه‌لرندن استكشاف ايلديلر • حتى اصل وقعه‌نك محل كذارى اولان قپو التى موقعنى بيله بولديلر • بعده برازده موقع مذكورك اطرافنى كزه‌رك نهايت ايكنجى دودوكك اوزرندن دخى اپيجه زمان كچمش اولديغنه دقتله واپوردن قالمامق ايچون عاجلاً يورو يوب، يتيشه بيلديلر • تكرار واپوره بينوب ده برنجى موقع قاره‌سى يولجيلرينه مخصوص اولان قيچ اوستنده بر رصنداليه‌يه اوتوردقلرى صره‌ده احمد متين نه‌ئوفارينك رجاسى اوزرينه شيرزاد سلجوقى حكايه‌سنك بقيه‌سنى ده نقل وتقريره مباشرت ايلدى. ديدى‌كه :

— عربلرك بقيه‌سى همان كاملاً مجروح اولدقلرينى سويلمش ايدم • يعقوب التاجر ايله شيرزاد دخى مجروحلردن ايدى • شيرزاد صاغ قولنك بازوسيله صاغ اوموزندن ايكى ياره المش ايديسه‌ده تهلكه‌لى شيلر دكل ايديلر • اختيار يعقوبك دخى صول قاشنك اوزرى يارلمش وصول النك پرمقلرى اوستى درينجه چيزلمش وصول قالچه‌سى دلنمش ايدى • غالب اولان فرنكلر مجروحلردن پك آغر صورتده ياره‌لى اولانلرك باشلرينى كسه‌رك اوراده ترك ايله .....

بوسوزدن نه‌ئوفارى اولقدر اوركدى‌كه رفيقنك لقرديسنى كسمكه مجبور اوله‌رق :

— امان سنيور نه‌ديورسكز ؟ بونه ايناناميه‌جق برشيدر •

ديدى • بوكا مقابل احمد متين كولومسه‌يه‌رك :

— بونك ايناناميه‌جق نه‌سى وار مادام ؟ بوكبى احوال اوزمانلر ايچون امور عاديه‌دن ايدى • فرنكلر يالكز عرب مجروحلرينك باشلرينى كسى ويرمكله قالميوب كندى مجروحلرينك دخى باشلرينى كسى ويرمشلر ايدى • تداويلرندن اميد منقطع اولنجه باشلرى منقطع اولمق اوزمان مجروحلرينك نتيجهٔ حاللرى ايدى •

ديه ايضاحات لازمه‌يى بعدالاعطا اينه حكايه‌ده دوام ايله ديدى‌كه :

— ديكر مجروحلرى فرنكلر كندى كميلرينه كوندرديلر • بواثناده صباح دخى آچيلوب هرطرف كورونمكه باشلامش ايدى. عربلر فرنك كميسنه واردقدن صكره اطرافلرينه باقه‌رق كورديلركه مناستر طرفنده فرنكلرك وعربلرك مقتوللرى دفن ايدلمك ايچون بربيوك عملياته باشلانمش پاپاسلرك بعضلرى قازمه وبعضلرى كوره‌ك ايله چاليشوب طوريورلر • فرنك مجروحلرى دخى پيدر پى پالرمولى كمى‌يه نقل اولنيور • حتى بوكمى‌يى فرنكلرك ضبط ايتمش

اولدقلرینه دلالت ایتمك اوزره راندا سرنده کی مجلیا بایراغی ایندیریلهرك یرینه پاپا بایراغی چکلمش ایدی. اما شیرزاد سلجوقینك کیسی اوراده کورنمیور ایدی. اکلاشلدی که قپودانی بونان ذات باصقین پاطردیسی اوزرینه باصه یلکن برطرفه قاچش کیتمشدر.

— مجروح اولان عرب اسراسنه فرنکلر حقارت واذیت ایدییورلرمی ایدی؟

— حکایهنك صرهسی هنوز بوکا کلمدی مادام! اوکون اقشامهقدر برطرفدن امواتك دفنی ودیکر طرفدن یارهلیلرك نقلی وبونلرك ایلك تداویلری وبعض کمسهلرك ایلك استنطاقلری کبی ایشلرله زمان کچو. ریلوب بزم عربلر ایسه دوچار اولدقلری شو بلیه اوزرینه حسبحاللرده بولنیورلر ایدی. یقوب التاجر شیرزاد سلجوقینكده مجرد کندیلری طرفندن کوستریلان سببیت اوزرینه شو بلایه اشتراك ایلمش بولنمسنه تأسفلر اظهار ایدییور ایدیسهده قوجه شیرزاد هیچ برکمسهنك هیچ برشیئه سبب اولمسی ممکن اولهمیوب هرشی حق تعالانك مقتضای تقدیری اولدیغی نقطهٔ اعتقادیه. سنده کمال ثبات ومتانتله کندیسی بالمقابله یعقوب التاجره تسلیت ویرییور ایدی. سائر عرب مجروحلرینك هربری دیکرینه دردینی اکلاتهرق حتی بلانك بودرجهسیلهده قالمیوب دها کیم بیلور نه اشکنجهلره نه فلاکتلره دوچار اولهجقلرینی دوشونوب طورییورلر ایدی. بو صرهده کاظم المرتد نام دیکر جعفر الترجمان دخی بونلرك اولدیغی کمییه کتورلمکله شیرزاد سلجوقی بو حریفی برطرفه چکهرك محاورهیه کیرشدی.

— او اسرار کوپی اولان حریفی دکلمی افندم؟ اوهر یرده بر بشقه نام الان خدعه کاری!

— اوت! بونلر سوزه کیرشدکلری زمان حریف اك اول کندیسنی عرب منتقملرینك خنجر قهرندن قورتارهق بولنده وعد ایلدیکی معاونت وحمایهدن طولایی شیرزادهتشکرله برابر حیفا که کندی طرفندن شمدی نه شیرزاده ونهده عونهسنه ایفای معاونت ممکن اولهمیهجغنی اکلاتمغه باشلادی. دیدی که: «بنی شو مناسترده راهب قیافتنده کورمکله راهبلردن اولدیغمی ظن ایتمیکز. بن برساخته راهبم. هیچ شبهه یوق که یارین او برکون استنطاقلرمزك اجراسنده بو ساختهکارلق میدانه چیقهرق بن دخی دوچار عقوبت اولهجغم»

— حریف بوساخته راهبلکه نهدن مجبور اولمش؟

— دمنجك کندیسنه «اسرار کوپی» دیدیکزمی یا؟

-- ايشته آنك ايچون صوريورم يا !

-- آنی حريفدن شيرزاد دخی صوردی. كاظم : « بو حكايه‌لر اوزوندر بكم اوزون! باشلی باشنه قوجه‌مان برمصال تشكيل ايدر. بچمشلرمدن قطع نظر يالكز شوصوك وقعه اوزرينه‌بيله تحت اتهامه آلنمشمدر. زيرا عربلر بنی مرتدلك وبر چوق آدملرينك اتلافنه سبب اولمقلق ايله اتهام ايلدكلری كبی بن بويله برحكمه نصارا طرفندن دخی حتی دها اول دوچار ايدلمش ايدم. شمدی عربلرك بندن انتقام ايچون مناستری باصملری وبنی آلمق ايسته‌ملری بيله پاپاسلر نزدنده برصورت معكوسه‌ده تأويل ايدلدی. عادتا عربلری بن دعوت ايتمشم ديتلكه باشلاندی. يقينده شو زواللی باشجغمزك دهانه‌قدر فلا - كتلره دوچار اوله‌جغنی كوررده آجيرسكز بكم » ديه بيان حال ايليوب واقعا شيرزاد: « عربلرك افاده‌سنه كوره سن كنديلرينه خيانت ايتمشسك. ايكی يوزاللی قدر مسلمانی حيله وخدعه ايله فرنكلرك اياديء غدرينه دوشورمشسك. حالبوكه ديكر جهتدن فرنكلرك‌ده سنی ارتداد وخيانتله محكوم ايتمك ايستدكلرينی سويليورسك. بونلر نه قدرمغلق متناقض شيلر ؟ » ديه‌استيضاح كيفيته كيرشدی ايسه‌ده كاظم : « سركذشتم حكايه‌م واقعا پك مغلقدر. واقعا باديء امرده متناقض كبی كورينورايسه‌ده تناقض بوقدر بكم. زمان واحوال مساعده ايلر ايسه هپسنی اكلاتوزم‌ده حيرتده قالورسكز» ديمش ايدی‌ده بوايضاحاتيله شيرزادك مراقنی دفع ايتمك شويله طورسون بالعكس اومراقی برقات دها آرتديرمش ايدی.

-- مراق ايدلميه‌جك شيمی يا ؟ سز اومبايعه ايلديككز اسكی كتابده يالكز بر شيرزاد سلچوقی رومانی اوقومامشسكز. برده جعفرالترجمان رومانی اوقومشسكز.

-- اويله‌درمادام ! بيك اسمندن بريسی‌ده جعفراولان حريفك رومانی !

-- بوحريف كيم ايمش افندم ؟

-- تمام وقتنده صورديكز. ذاتاً حكايه‌نك صره‌سنجه نوبت كنديسنه كلمش ايدی. ايشته استانبولده بوكسك قالديرمده‌كی يهوديدن آلمش اولديغم رومانده بوعجيب وغريب آدمك صورت نشأتنه‌دائر كوروديكم معلوماتی سزه نقل ايده‌يم : اصل ايلك شهرتی جعفرالمملوك ديه وقوعه كلن بوآدم عن‌اصل ونديكلی ايمش سوريه قورصانلرينك پوليا طرفلرنده ونديكليلر ايله ايتدكلری بر محاربهٔ بحريه‌ده مرقومك راكب اولديغی سفينه ضبط اولنه‌رق كنديسی‌ده كرفتار اسارت اولمش. اووقتلر جعفر اون اوچ اون درت ياشنده محجوب وغايت كوزی آچيق برچوجق ايمش. حالا دخی ياقيشقلی وپك كوزل بر آدمدريا ! سوريه‌يه كتورلدكده

شيرزادك باباسى اسكندر شيربكك اوراده بولنان بر قپودانى بوچوجغى بكنه‌رك افنديسنك خدمت مخصوصه‌سنده بولنمق اوزره مبايعه ايتمش. چوجق سوريه‌دن آنطاليه‌يه كلور ايكن غايت لطيف صداسيله ايتاليانجه شرقيلر اوقويه‌رق هركسه كنديني بكنديرمش.

— باخصوص اوزمانلر ايتاليان موزيقه‌سى هنوز اساساً اسيادن مأخوذ اولان روم موزيقه‌سندن تباعد ايتمامش وبناءً عليه شرقيلرك يبانجيسى عد اولنه‌جق مرتبه‌يى بولمامش اولديغى ايچون عربلر كنج ونديكلينك نغماتنى كندى نغمه‌لرى كبى ديكله‌يه بيلورلر ايدى.

— ماشاءاه! موزيقه صنعت نفيسه‌سنك تاريخ ترقياتنه دخى نه كوزل واقفسكز مادام!

— هرشيدن زياده منسوبيت وخصوصيتم موزيقه‌يه دردر... نه ايسه بز حكايه‌مزه باقه‌لم افندم!

— جعفر انطاليه‌يه كتورلديكى زمان اسكندر شيربكك نظر توجهنى جلب خصوصنده ده تأخر ايتمامش. ميرمشار اليه بوچوجغك تربيه وتعليمنده اهتمام تام كوستره‌رك اوچ درت سنه ظرفنده جعفر عادتا برعرب كسيلمش ايسه‌ده كندى اسانى دخى اونوتمامش. زيرا اسكندر شيربكك خدمتنده دها برچوق ايتاليان كوله‌لر دخى بولنديغندن وبونلر كندى لسانلرينى‌ده تكلمدن ممنوع اولمدقلرندن يكديكريله ايتاليانجه تكلم ايده‌بيلورلر ايمش. حتى اوزمانلر اهل صليب ايله سلچوقيلر ارەسنده بيك درلو مناسبات حربيه وسياسيه وتجاريه بولنديغندن بوايشلردن طولايى جعفر كندى افنديسى ايله فرنكلر اره‌سنده ترجمانلق خدمتنى دخى ايفا ايتمسيله ايشته بوندن طولايى «الترجان» صفتيله توصيف قلنمش.

— اصل ايتاليانجه اسمى نه ايمش؟

— انى ايضاح ايتميورلر مادام! احتمال كه كنديسى بيلور ايمش. فقط اسكندر شيربكك خدمتنده اسم جهتيله جعفر الترجمان ومذهب جهتيله دخى مسلمان ديه طانمش. اون اون بش سنه مدت ميرمشار اليهك خدمتنده اوقدر صادقانه حركاتله اودرجه‌لرده مظهر توجه اولمش كه حتى اسكندر شير بك كندى اقرباسندن بر پرنسسى جعفره تزويج ارزوسنه قدر وارمش ايسه‌ده جعفر اويله بر پرنسسه قوجه اولمق حدينى صلاحيتنى كنديسنده كوره مديكندن بحثله افنديسنك بوعنايتنى كمال تواضعله رد ايتديكى كبى سائر فاميالردن قز المغى‌ده ايستەميوب تأهلدن استغنا كوسترر ايمش.

— بوحسابجه ديمك اوليوركه شيرزاد همان همان بوكوله‌نك النده بيومشدر.

— پك كوزل حساب ايتديكز مادام!

— اى صكره نصل اولمش‌ده بو ادم تكرار اوروپاليلرك ايچنه قاريشه‌رق تاشو مناستره قدر دوشمش ؟

— ايشته كنديسنك دخى غايت مغلق ديديكى سركذشت بوندن عبارتدر. بن سزه ايشك شو درجه‌سنى نقل وحكايه ايده‌يم‌كه : بر آرالق اسكندر شير بكك كميلرندن بريسى تجارت ايچون مالطه‌يه اوغرامش . جعفرالترجان دخى مأموراً بوكميده بولنيور ايمش. مالطه‌ده پيزا كميلرندن بريسنك خلقيله كورشمش . دره‌دن تپه‌دن صحبت ايديلور ايكن عن‌اصل ايتاليان اولديغنى وشمدى كوله فقط اولور اولمز بكلره بيون اكيان الك معتبر بر كوله صفتيله اسكندر شير نامنده بر پرنسك خدمتنده بولنديغنى وعربجه‌يى وتركچه‌يى الك متعلم بر عرب بر ترك درجه‌سنده اوكرنديكى كبى اسلاميتك‌ده كافهٔ حقايقنه كسب وقوف ايلديكنى وشو قدر كه دين اصليسى اولان قاتوليكلكدن بر درلو وازكچه‌ميوب قلباً ينه قاتوليك بولنديغنى وايشته بو سببه مبنى بر مسلمان قادين ايله تزوج ايده‌مديكنى .....

— باقكز باقكز بر پرنسس ايچون بيله كوستر ديكى استغنانك اصل سببى شمدى اكلاشلدى .

— اوت مادام ! ايشته بو قاتوليكلكه محبت قلبيه‌سى سببيله بر مسلمان زوجه آله‌مديغنى چونكه كندى صلبندن كله‌جك اولادك‌ده مسلمان اولمسنه كوكلى راضى اوله‌مديغنى اوكيده‌كى پيزانلره اكلاتمش .

— پيزا وپيزان ديديككز شيلر نه اوليور سنيور ؟

— خاطريكزه كلمديمى مادام؟ ايتاليانك توسقانا طرفلرنده فرانسزلرك «پيز» ديه يازدقلرى جمهوريت مشهوره‌كه كيچيلكده ونديك جمهوريتى ايله اوموز اوپوشمك درجه‌سنده اشتهار ايتمشلر ايدى . جنويزلر كبى بر هيئت بحريه !

— ها ! اكلادم افندم !

— ايشته جعفرالترجان پيزانلر ايله بو حسبحاله كيريشنجه اوزمانلرك تعصبى بوزمانلرك سربستئ افكارينه مقيس اوله‌ميه جغندن پيزانلر : «مادام كه حالا دين خصوصنده بو قدر متانتك وار نيچون خرستيانلق عالمنه عودت ايتميورسك ؟ عربلرك تركلرك لسانلرينه دينلرينه بو قدر وقوفك وار ايكن عالم نصرانيته پك بيوك خدمتلر ايده بيلورسك . او خدمتلرك مكافاتى اوله‌رق دخى الك بيوك سنيورلر درجه‌سنده نام وشان قازانوب دنيا واخرتده بختيار اولورسك» طرزنده تشويقاته كيرشمشلر . واقعا بونجه سنه‌در خدمت ايلديكى افند يسندن لطف وعنايتدن بشقه بر شى كورمه

يكى كبى تركلردن و عموماً مسلمانلردن ده دائما قرنداشجه سنه معامله كوره رك هر حالده ممنون ومتشكر ايسه ده شو حسيات دينيه جهتيله جعفر الترجمان پيزانلر طرفندن ايديلان تشويقاته قاپيلى ويرمش. پيزا كميسى كندى كميسندن اول مالطه ليمانني ترك ايده جكى جهتله تمام يلكنلرينى طولديروب واله تا قپوسندن طيشارى يه چيقار ايكن جعفر الترجمان دخى بر صنداله راكباً ليمان اغزنده كمينك ورودينى بكله ديكندن كميدن صالالانديريلان ايپ نردبانه صارلديغى كبى كنديسنى كمينك اوزرنده بولمش.

— حريفك بو فرارى مسلمان ارقداشلرينى كيم بيلور نه قدر قيزديرمشدر؟

— خير مادام! ايش اويله دكل. پيزا كميسنه بنمك ايچون استيجار ايلديكى صندال بر مالطه‌سز صندالى اولديغندن كيفيت فرارينى ارقداشلرى استخبار ايده مامشلركه قزسونلر. آنلر بالعكس جعفرك غيبوبتى اوزرينه درلو درلو مراقلره دوشه رك نهايت آدمجكزك مطلقا بر قضايه اوغرايوب وفات ايلديكنه قناعتله پك زياده متأسف اولمشلر.

— پيزا كميسى نره يه كيديور ايمش؟

— ناپولى يه مادام! كمى ناپولى يه وارديغنده بزم جعفر الترجمان دخى اورايه چيقوب ذاتاً كميده كنديسنى طوماس ناميله طانتديرديغى كبى ناپوليده دخى اويلهجه طانتديروب فقط اصل آرزوسى پاپالق مقامنك اعاظميله مناسبت پيدا سندن عبارت بولنديغى ايچون ناپوليده چوق اكلنميوب رومايه قدر كيتمش.

— ايتاليان اسمى مجهول ايدى ديبور ايديكز. ايشته ديمك اوليوركه كنديسنه معلوم ايمش.

— اصل اسمى كنديسنه معلوم اوله بيليوريا! فقط بن سزه خبر ويره يم كه طوماس اسمى دخى جعفر الترجمانك كندى اسمى دكلدر. بو اسمى ده ساخته اوله رق طاقنمشدر. رومايه وصولنده اولا آز اهميتلى آدملردن بدأ ايله كيتدكجه دها يوكسك مواقعده بولنان آدملره توصيه اولنه رق مسلمانلر النده اون اون بش سنه لك مدت اسارتنه سكز اون سنه دخى كنديسى قاتوب: «يكرمى بش اوتوز سنه در سلچوقيلر النده اسيرم. عرب وترك لسانلرنجه مسلمانانغه وقوفجه هيچ براوروپالى بنم كعبمه واصل اوله مز شو وقوف ومعلومات مدن نه يولده ايستر ايسه كز استفاده ايده بيلور سكز» ديه انظار توجه وامنيتى استجلابه باشلامش. اوراده وقوع بولان سؤاللر اوزرينه مملكتى ونديك واسمى طوماس اولديغنى بيليور ايسه ده مملكتندن پك كوچك چيقديغى جهتله فاميليا اسمى نه اولديغنى بيله مديكندن بحث ايتمسيله غايت حيله‌لى

برقاردينال : « مادام‌كه غيرت صليب ايله بزه رجوع ايتمشسك سنك فاميليا اسمك دخى صليب اولسون » ديمش وبوصورتله جعفر الترجان : « طوماس قروزا » اولمش قالمش .

— حقيقةً نه مغلق سركذشت !

— طوركز باقه‌لم دها نه كورديكز مادام !

— دها نه‌لر كوره‌جكز موسيو ؟

— مالطه‌دن فرار ايلديكى صره‌ده جعفرالترجان افندیسى اولان اسكندرشير بكك مالى اوله‌رق كندى يدادارەسنده موجود بيك سكزيوزقدر ونديك آلتون فيلوريسنى دخى برابر آلوب آشورمش بولنديغندن رومايه مبادئ ورودنده اويله بر كونلك يه‌جك اككى تدارك ايچون ديلنمكه مجبور اولان محتاجيندن كورونمامش وبو دخى كندى حقنده انظار اهميتى استجلابه زياده‌سيله ياردیم ايلمش .

— امان يارب ! خرسزلق‌ده ها ؟

— او ! بويله وقوعات مهمه‌يى كنديسنده جمع ايليان آدملر ايچون بوقدرجق قصورلر لاشى منزله‌سنده قالورلر .

— ازجمله بزم نيقولسو كبى ! دكلمى سنيور ؟

— نيقولسو جعفرالترجانك طرناغنه بيله مساوى اوله‌من . نه‌ديورايدك ؟ اويله پك محتاج برآدم كبى كورونمامش اولديغنى خبر ويريبور ايدك . اوت اويله اولمش ايدى . فقط بر ياندن خرج ايديلن نقد معدودك چابق توكنه‌جكنى نظر اهميته آلان سنيور طوماس قروزا اوزمانه قدر ايدنمش اولديغى حاميلر واسطه‌سيله تأمين معيشتى لزومنى پاپايه‌قدر عرض ايتديرمش وقحط قناعت كچنمكه كافى بر « پانسيون » يعنى معاش باغلاتديرمغه موفق اولمش ايدى . لكن بوموفقيت قولايجه حاصل اولى ويرمش ظن ايتميكز . زيرا جعفرالترجان رومادە كنديسنه برخيلى حامى بولمش ايسه‌ده برخيلى ده دشمن پيدا ايلمش ايدى .

— نه‌چابوق ؟ كيملره نه‌يابمش‌كه ؟

— هيچ كمسه‌يه برشى ياپديغى يوق اما اوزمانك احوالى بوزمانه مقيس اوله‌من . روما متحيزانندن پك چوقلرى بوآدمك نصرانيتنه ايناندميه‌رق كنديسنى مسلمانلق ايله ايله‌مظنون طوتيورلرايدى . مسلمانلر ميانندە ايتاليانجه‌يه آنك قدر آشنا آدملر نادر اولمد. يعنى انلر دخى بيليورلرايدى . ولوكه عن‌اصل خرستيان ايكن اسير دوشه‌رك جبراً مسلمان ايدلديكى حقنده ويرديكى خبرلر صحيح اولسونلر . الحالة‌هذه بوحريفك مسلمانلر طرفندن جاسوسلق ايله تكرار خرستيانلر ايچنه صالديرلمامش اولديغى نه‌دن معلوم ؟ امثالى نادردكل آ ؟

— عجايب ! بويله شيلر بيله اوله بيليور ايمش ها؟

— پك چوق مادام پك چوق !

— حقيقت اوزمان احوال عالم پك بشقه ايمش .

— اك بيوك اقباللره ينه اك بيوك سهولتلرايله نائل اولى ويرمك ممكن اولان او زمانلرده نه‌لر اوله‌بيليور ايدى نه‌لركه تفصيلى موجب حيرت اولور ايسه‌ده او قدر تفصيلاته كيريشه‌جك اولور ايسه‌ك آيلرجه ييللرجه زمانمزى بو يولده صرف ايتملى يز. ايشته جعفرالترجاندن شبهه ايدنلر: « جانم شوتورودى حريفه درحال قاپبلى ويرميكز . بوحريف نصرانيتى احيا ايده‌جك دكل يا ! طوركز باقه‌لم . قوقوسى نه‌ايسه ميدانه چيقسون‌ده ماهيتى اكا كوره اكلاشلسون » ديه بيك درلو قيود احتراز يه‌سرد ايلدكلرندن حريفه شمديلك شو يله بركچنديره‌بيله‌جك قدر پانسيون تعيين اولنمش ايدى . ايشته بزم كاظم المرتدك نشأتى شوندن عبارت اولوب بز شمديلك آنى روماده براقه‌لم‌ده نظر تحقيقمزى يعقوب التاجر وشيرزاد سلجوقى ايله رفيقلرى اولان مجروحينى حامل بولنان كميلره تحويل ايليه‌لم . زيرا طوغريدن طوغرى‌يه شو كاظم المرتد حكايه‌سنه تعلق بولنان بر بشقه ومهم شخصى‌ده هنوز كورمامشزدر. آنى دخى كوره‌لم .

***

كاظم المرتد حكايه‌سنه طوغريدن طوغرى‌يه تعلق اولان او مهم شخصك كيم اوله‌بيله‌جكنى ونه زمان كوريله‌جكنى استيضاح طوريله مادام نه‌ئوفارى احمد متينك يوزينه باقيجه انتظارده براقامق ايچون سوزك آرقه‌سنى كسميه‌رك ديدى‌كه:

— مجروحين اسرا بركون بركيجه‌يى فرنك كميسنده كچوروب اوراجه يارەلرينك تداوى ايدلمكده بولنديغى صره‌ده مناسترده قالان فرنك جنكاورلرى دخى ايكى طرفك مقتوللرينى كومديرمك ومناسترك بو وقوعاتدن طولايى اخلال اولنان احوالنى تكرار اصلاح ايتمك كبى ايشلرله مشغول قالمشلر ايدى . ايرتسى كون آنلر دخى كمى‌يه عودت ايلديلر كه برابرلرنده برى كنج وديكرى اختيار ايكى‌ده قادين كتورديلر. فرنكلرك كرك ضابطانى وكرك افرادى بوقادينلر حقنده حرمت فوق العاده بولندقلرندن عربلر بونلرك كيملر اولدقلرينى يانلرنده‌كى ايتاليانلره صورمغه باشلادقلرى كبى شيرزاد دخى آرتق كندى يانندن تباعد ايتمامكده بولنان جعفرالترجانه صوردى . غريبدركه بوسؤال جعفرى فوق الحد متأثر ايلدى . مناسترى باصدقلرى

اثناده كندى جانته قصد ايدن عربلره قارشو ذره قدر فتور واولومدن ذره قدر خوف اثرى كوسترمامش اولان بومتانتلى آدمك رنكى اوچدى. كوزلرى بولاندى. دوداقلرى صولدى. كويا شيرزادى جوابسز براقامق ايچون برقاچ سوز سويلهمكه طورانديسهده مقتدر اولهمدى. ككهليهرك طيقانهرق ايراد ايلديكى برقاچ كلمهٔ پريشاندن هيچ برشى اكلاشيلهميورايدى. شيرزاد دخى فطانت ونزاكت مخصوصهسيله حريفك اوزرينه وارمدى. مع هذا محتاج اولديغى معلوماتدن دخى محروم قالمدى. كمى خلقندن مجروح عربلره انتقال ايدن معلومات درحال انتشار ايليهرك هركس كبى شيرزاد دخى اكلادى كه بوكلن قادين سنيورا دللاروقا ناميله بنام و غايت معتبر برقادين و يانندهكى تازه دخى آنك قزى اولوب اوستيقا مناسترندهمسافر ايمشلرده بودفعه پاپا طرفندن وقوعه كلن دعوته مبنى رومايه كيديورلر ايمش. حتى شو ايكى قاليون مالطه ليماننده لنكر انداز ايكن مخصوصاً بو آنا قز دللاروقالرى آلوب رومانك اسكلهسى بولنان چويتيا وكيايه قدر كتورمكه مأمور اولمشلر. اوستيقايه ورودلرى دخى بومأموريتلرينى اجرا ايتمك ايچون ايمش. فقط اورايه واصل اولدقلرى كيجه پالرموليلرك دخى مناسترى باصدقلرى كيجهيه مصادف اولمغله نه عربلرك و نهده فرنكلرك هيچ منتظر اولمدقلرى شو محاربهٔ مهمه وهائله وقوعه كلى ويرمش.

— اكر بوكميلرك ورودى بركون دها تأخر ايتسه ايمش ....

— بوسوزك دها كوزلنى جعفرالترجمان سويلدى. شو ايكى قادينك كميلر اولدقلرى ونرهدن كلوب نرهيه كيتدكلرى حوادثى اوجوزلاديغى زمان جعفر دخى اولكى تأثراتنى تعديل ايدهبيلمش بولنديغندن شيرزاد طرفندن بويولده ايراد اولنان برسوزه مقابل ديمش ايدىكه: «آهسز اورايه بركون اول كلمش اولسه ايديكزده سنك يعنى افندى زادهمك دخى كلنلر ايله برلكده بولنديغنى بيلسه ايدم پاپا كميلرى دللاروقالرى آلمق ايچون كلدكلرى زمان كوررلر ايدى كه آنا ايله قزك يرلرنده يالڭز اسمك شويله طورسون مناسترك بيله كوللرى هوايه صاورلمشدر»

— اى بو قادينلر حقنده جعفرك نه غرضى وار ايمش ؟

— آنى سويليورمى يا !

— سزك كتابجى يهوديدن آلديغكز رومانده البت ايشك بوراسىده اوقويوب اكلامشسكزدر .

— شبههيوق . حتى سزه حكايه دخى ايدهجكم . فقط هرشيئك برصرهسى

واردر . او صره بوزيله‌جق اولورسه حكايه‌ده برلطافت قالمدقدن بشقه ذاتاً مغلق اولان حكايه‌یی بالكليه اكلاشلمز برحاله قويمش اولورز .

— پك اعلا بن صبر ايدرم افندم ! بیوركز سز بيلديككز كبی حكايه ايدكز .

— بومعتبر قادينلری دخی عرب اسراسنك بنديرلديكی كمی‌يه كتورديلر . زيرا شوكميلرك ايكيسنه وبونلرده كی عسكره عمومی قوماندان اولان وغايت معتبراندن بولنان شواليه‌دی اسپرونادورا نام اصيلزاده مناسترده باش راهبدن طوماسه دائر بر خيلی خبرلر آلمش بولنديغی جهتله عربلری استنطاق ايدرك شو مناسبتسز باصقينك ايچنده دها مهم اسرار وخفايا وارايسه ميدانه چيقارمغی زياده‌سيله مراق ايتمشيدی . يوكسك قالديرمده اسكی كتابلر صاتان يهوديدن آلديغم رومانده بو استنطاقلرك عينی مندرج ايسه‌ده آنلرده مقيد اولان سؤال وجوابلری بوراده سزه اوزون اورادی‌يه تكرار ايتمك تصديعكزی موجب اولور .

— اوت رومانجيلر طبيعياتی تمامی تمامنه تقليد ايده‌جكز ديه برطاقم مالايعنی شيلرده سوزی اوقدر اوزاتورلر كه اوقو يانلره‌ده اوصانج ويررلر .

— بن كيفيتی سزه خلاصه ايده‌يم مادام : ايكی پاپا كميسی برده عرب كميسنی اغتصاب ايدرك چويتيا وكيايه طوغری يوله قويولمغی متعاقب عربلر وباخصوص جعفر الترجمان مكملاً استنطاقه چكلديلر . حتی اناقز دللاروقالر بيله استنطاقه چكلديلر . بو استنطاقلرك خلاصه‌سندن اكلاشلديغنه كوره طوماس عن اصل پاپاس اولميوب طوماس قروزا نامیله برچوق مسائل سياسيه وعسكريه‌يه قاريشور برآدم اولديغی حالده آناقز دللاروقالر بومناستره مسافر كلدكدن سكز اون آی صكره برقوجاق صقال پيدا ايتمش وفرر پاولوسی نامنی طاقنه‌رق قيافتنی‌ده اونامه بكزتمك ايچون برطاقم هوسپتاليه پاپاسی البسه‌سی كيمش اوله‌رق مناستره چيقه كلمش .

— نه‌قدر تبديل نام ! نه‌قدر تبديل قيافت !

— اورايه ورودندن مقصدی بوآنا قزايله اوته‌دنبری موجود اولان ماجرالرندن طولايی النه برفرصت كچوروب مناستری تخريب ايتمك وقزی قاپوب كوتورمك ايمش . بومقصده وصول ايچون پالرموده‌كی عربلره خبر كوندرمش . حتی يازديغی مكتوبلری كوتوروب جوابلرينی كتورن صندالجی بيله دائما مناستره خدمت ايدن برفقير آدم اولمغله جعفرك شومخابره‌سی بو آدمك اعترافيله‌ده مرتبهٔ تحققه وارمش .

جعفرك مكتوبلرینی پالرموده یعقوب التاجره كوتوروب جوابلرینی‌ده آندن آلدیغنی صندالجی میدانه قویدیغی كبی بومخابره‌یی كرك جعفر وكرك یعقوب دخی انكار ایده‌مامشلر . یالكز صورت اقرارلری بربرینه اویمیور . جعفر : « اوت مخابره ایتدك . عربلری بومناستره جلب ایدن بنم . كلوب بنی قورتارسونلر وبوراده قادین اركك برچوقده كنجلر اولدیغندن آنلری استرقاق وثروت كلیه‌یی حاوی اولان مناستر خزینه‌سنی یغما مقصدیله جلب ایتدم » دییور .

— یا بو سوزلری طوغری‌می ؟

— نه كزر. خبیثك شو یالانلرینه یعقوب التاجر شاشه‌رق او ایسه بالعكس : « بز مناستره راهب و راهبه‌لری اسیر وخزینه‌یی یغما ایچون كیتمدك . بز حیدود وخرسز مقوله‌سی آدملر دكلز . پالرمونك اك معتبر اهالیسندنز . حتی شوترك بكزاده‌سی‌ده مسافرمزدر. بز كاظم المرتددن اولجه اغفال ایتدیكی ایكی یوزدن متجاوز شهدامزك انتقاملرینی المغه كیتدك . مناستره اندن بشقه كسه‌یه طوقونمدق ماله ملكه هیچ برشیئه ال اوزاتمدق . حتی خبیثك اللرینی قوللرینی باغلایوب آره‌مزده براختلاف وقوع بولمسه ایدی همان او آنده اولدوره‌جك ایدك » دییور ایسه‌ده شوالیه نزدنده جعفرك یالانلری یعقوبك طوغریلرندن زیاده مسموع اولیور . چونكه شوالیه ایشك بویله اولمسنی آرزو ایدییوركه حمیت وعدالت یوزندن مجرملر حقنده ایستدیكی معامله‌یی اجرا ایلسون . بناءً علیه شوالیه جنابلری كاظم المرتدك قوللری باغلانمسنی‌ده اولدورلمك ایستنلمسنی‌ده هرشیئی برحركت جعلیه اولمق اوزره تلقی ایدرك برفقرهٔ مخصوصه‌یه حمل ایلیور . الحاصل استنطاقلرك نتیجه‌سنده شوالیه نظرنده تحقق ایلمشكه عربلر نزدنده كاظم دیه تسمیه اولنوب روماطرفلرنده طوماس نامنی الان وبورایه پاولوس نامی وپاپاس صفتیله كلن خبیث مطلقا مسلمانلر لهنده برجاسوس اولوب مناستری آنلره یغما ایتدیرمك ایچون بوتدبیری قورمش ایسه‌ده حق تعالی فرصت ویرمیوب پاپانك قوهٔ عسكریه‌سی امداده یتیشه‌رك مناستر قورتارلمشدر .

— یا بو جعفر ایله اناقزدلا روقالر ارەسنده وقوع بولان ماجرا نه‌ایمش ؟

— آنكده صره‌سی كلیور مادام ! فقط براز دها صبر بیوركزده انی‌ده طبیعی صره‌سی كلدیكی زمان ایضاح ایلیه‌لم . چونكه ایشك بوجهتی اویله مختصراً حكایه ایدیله‌میوب اینجه تفصیلاته محتاجدر .

— سز بیلورسكز افندم !

— استنطاقك نتیجه‌سنده شوالیه‌دی

اپرونا دورا جنابلری جعفرالترجانی قتل واعدامی یوزدفعه وجوب تحتنه کتیرمش اشقیادن اولمق اوزره حکم ایلدی .

بو حکمده ذاتاً طوماس قروزاناميله رومادە بولندیغی زمان کندیسنك ده جعفرك خلافنی التزام ایدنلردن اولمسی ماده‌سنك دخی بربیوك تأثیری وار ایدی . هم حکمی ویردی همده فی الحال کینك سرنلرینه اصلمسی لازم کله‌جکنی امر ایلدی . بو ایشلر ایچنده قات قات اسرار وخفایا بولنه‌رق آنلره ضميمةً شونی ده دوشونملیدرکه شوالیه جنابلری ویردیکی حکمك سریعاً اجرا ایدلمسنی امر ایلدیکی زمان بوامر واستعجال ایچنده اناقزدللا روقالریاننده « ایشته بن بویله آدم آصدیرمغه قدر مقتدر ومهم برادمم » معناسنی مشرب برقورولمق غروری وهوس دخی وار ایدی .

— ذاتاً انسان هیچ براجراسنده طوغریدن طوغری‌یه یالکز برسببك سوق وایجابی التنده بولنه‌مز . برچوق اسباب بربره کلورده اوصورتله انسانی برقراره براجرایه سوق ایلر .

— اویله‌در مادام ! حتی شوالیه‌دی اپرونادورا آناقزدللاروقالر نزدنده‌کی طفره فروشلغنی قولاً دخی میدانه قویمش ایدی . شفقت و رقت نسوانیه حسبیله بوقادینلر « صبرایدکز افندم! اومحکومی شمدی اولدورمیکزده برقابینه‌ویه حبس ایدکز . رومایه کیده‌لم اوراده عزیز پدرمز پاپا حضرتلری نه‌یولده امر ایدرلرایسه اووجهله حرکت اولنسون » دیدکلری زمان شوالیه جنابلری غایت مغرورانه برطورله : « بن ینه عزیز پدرمز پاپا حضرتلری نامنه بو حکمی وبو امری ویردم . عدالته موافق اولان هرشیئی یاپمغه ینه پاپا حضرتلری طرفندن علی الاطلاق ولا علی التعیین مأذونم » دیمش واطرافنده بولنان رؤسا دخی ایکی قادینك شفاعتنه اشتراك ایلدکلری حالده شوالیه غرورینی تعدیل ایده‌جکنه بالعکس تزیید ایلیه‌رك « بویالانجی پاپاس بوخدعه‌کار حریف بودشمن نصرانیت بلا امان همان صلب واعدام اولنملیدر » دیدکدن ماعدا « نه‌طوریپورسکز؟ امرمك شوآنده اجراسی قطعیاً مطلوبدر » تهدیدکارانه‌سنی ده علاوه ایلمش .

— بونه‌قدر حدسز مأذونیت ! برآدم نه‌قولای اعدام اولنی ویریپور ایمش؟

— بوایشده ینه خیلی کلفت ایدیلیور مادام ! باقسه‌کزآ استنطاقلر اولنیور محاکمه‌لر ایدیلیور بعض کمسه‌لر محکوم حقنده شفاعتلر بیله ایلیور . یابونلرك هیچ بریسی اولمیوب ده شوالیه جنابلری بلنده‌کی مچی چیقاردیغی کبی حریفك صدرینی دلی ویرسه ایدی کیم نه‌دیه‌جك ایدی ؟

— ای بوصوك امر اوزرينه جعفری كرچكدن آصی ويرديلرمی ؟

— حالا شبهه‌می ايديورسكز ؟ فقط بو صلب واعدام مراسمی اقتضا اسنجه اولا محكومی صويمق اقتضا ايديور ايدی . صويديلر . يالكز اياغنده‌كی برطون قالدی . بعده صاچنی صقالنی كاملاً تراش ايتمك لازم كليور ايدی . تراش دخی ايتديلر . اوبر قوجاق صقال واوزون صاچلر دوكولدكدن صكره صقالك التنده يعنی جعفرك بوغازينه قريب صدرنده اوفاجق بر كوش استاوروز پارلامغه باشلادی ، كنديني تراش ايدنلر « بو مقدس شی سنك كبی بر خائنك بوغازنده نه كزييور؟ » ديه كمال عنف ايله آنی ده قوپارمغه قالقيشنجه او زمانه قدر اولوم ايچون قطعا اثر خوف كوسترميان وشو متانت وصلابتيله اسلام وخرستيان جمله‌نك وله وحيرتنی جلب ايليان كاظم المرتد بو معامله عنيفه اوزرينه فوق الحد بر اثر تحاشی كوستروب ؛ « امان اه عشقنه اولسون صليبمه طوقونميكز بابا يادكاريدر . اون بش يكرمی سنه مدت اسارتمده بيله آنی كردنمدن آيرمامشمدر . بنی آ نكله برابر آصكز » ديه يالوارمغه باشلاينجه ايشته بو حاله حاضر اولانلرك جمله‌سی شاشديلر .

— يالكز آنلر دكل بن دخی شاشيورم . بو آدم حقيقةً رنكی اكلاشلماز بر آدمدر.

— مجمع الغرائب ! حريفك بو حالی اوزرينه هركس « باقه‌لم شو بابا يادكاری صليب نصل شی ايمش؟ » ديه محكومك يانينه صوقيله‌رق پرمقلريله صليبی دلك وكمال دقتله تماشايه باشلاديلر . اوقدر نفيس ايشلنمش بر سيم پاره‌كه كورنلرك طورنده تعجب اماره‌لری پيدا اولدی . شواليه‌نك ده مراقنی تحريك ايدرك اودخی كلوب تماشايه باشلادی . حتی كمال حيرتيله آناقز دللارو قالرك بيله مراقلرينی تحريك ايليه‌رك : « امان مادام! كلكز باقكز . بويله بر صنعت نفيسه نه كورلمشدر نه تخيل ايدلمشدر » ديه آنلری ده چاغردی . بر ده اختيار قادين ايكی پرمغيله بو استاوروزی طوتوب ده دقتلیجه باقاربامقز الكتريقلنمش كبی زانغر زانغر تترمكه وصرعه‌لنمش كبی صاللانوب بر طاقم مخوف اشمئزازلره باشلامسونمی ؟

— مطلقا ينه هيچ انتظار اولنمدق بر غريبهٔ جديده ميدانه چيقيور .

— قادينجغز محكومه : « سز بونی نره‌دن بولديكز؟ » سؤالنی ايراد ايدوب ده كاظم المرتددن : (بابامدن يادكاردر) جوابنی آلديغی زمان : (باباكز كيمدر ؟) سؤالنی خفقانندن كرچك بوغيله‌جق ظن اولنمق مرتبه‌لرنده بر حال ابله ايراد ايلدی وكاظم المرتددن : (سنيور سانغلاريو دل مانتوپولو) جوابنی الديغی زمان آرتق بتون بتون

كنديسندن كچدی . اكر ايكی قوللرينی كاظم المرتدك ايكی اوموزلری اوزرينه آته‌رق صدری اوستنه دوشمش اولمسه ايدی قالب بی‌روح آسا كوكرته‌اوزرينه يقيلی ويره‌جكی محقق ايدی . بركلمه‌تكلمنه مقتدر دكل‌كه آنی ايراد ايلسون ده هركس بوسر عجيبی اكلايه‌رق مراقدن قورتلسون . بوحال بتون حضاری غريق لجهٔ حيرت ايلديكی صره‌ده كنج قزك برسوزی بوايش ايچنده‌كی حقيقتی دخی ميدانه چيقاردی . زيراديمش ايدی كه: «اكرسنيوردانغلاربودل مانتوپولو بوآدمك باباسی ايسه والده‌م دخی بلاشبهه اوحكومك آناسيدر» قز بولقردی يی سويلديكی زمان حضار بری برينه باقيشه قالديلر . هركس مادموازل دللاروقانك مطلقا عقلنی بوزمش اولديغنه قائل اولمق استعدادينی الدی .

حالبوكه بواستعدادهمان نه توفاريده‌دخی پيدا اولدی . عادتانه سويلديكنی بيلميورظن اولنه‌جق برحال ايله :

— بونصل ايناناميه‌جق حالدرسنيور! برقادينك كندی اوغلنی بيله‌مامسی احتماله قريب كوريله‌جك احوالدنميدر ؟ سزده‌می بويله ايناناميه‌جق يالانلره ايناينورسكز؟

ديمش ايدی . احمدمتين كولومسيه‌رك حقيقت حالی شووجهله ايضاحه كيرشدی . ديدی كه :

— اوت مادام ! بويله شيلر پك چوق اوله بيلور . هله اوروپاليلرك كندی خصوصی اسملرندن زياده فاميليا ناميله ياداولنملری بوكبی سهويانه دهاقولای يول آچار . بركره اون اوچ اون درت ياشلرنده غائب اولوب يكرمی سنه صكره ميدانه چيقان آدمك شخصی بالكليه دكشمش اوله جغندن يوزينی كوررکورمز كنديسنی طانيمق قابل اوله‌مز . رومانك مطالعه‌سندن آلديغم معلومات اوزرينه سزه خبرويره‌يم كه جعفرالترجان بوقادينك ايلك قوجه‌سی اولان سانغلاريودل مانتوپولو نام كبارزاده دن توليد ايلديكی چوجق اولوب ايلك قوجه‌سندن صكره يعنی آنك وفاتندن طولايی قادين دللاروقا نامنده ايكنجی براصيلزاده‌يه دها وارمش واندن‌ده يانده‌كی قزی طوغورمشدر . قادين بوايكنجی قوجه‌يه واروب انك ناميله سنيور ادللاروقا تسميه اولنيوب‌ده طول قالمش وهنوز ايلك قوجه‌سنك نامنی طاشيمقده بولنمش اولسه ايدی هيچ شبهه يوق ايدی كه كنديسی اوغلنی طانيمسه بيله اوغلی كنديسنی فاميليا اسمندن اولسون طانيه بيلور ايدی . لكن مرور زمانله شخصلر دكشديكی كبی اسملردخی دكشديكی حالده بومثللو اقارب يكديكرينی نصل طانيه بيلورلر ؟

احمد متينك بوسوزنده‌كی طوغريلغی

اخیراً استانبول غزته‌لرینه دخی یازلمش اولان بر وقعهٔ عجیبه تماميله ممكناتدن اولمق اوزره تصدیق ایدر. غزته‌لره یازلدیغنه كوره یونانستانده آتنه‌نك اسكله‌سی اولان پیره قصبه‌سنده دلی قانلینك بریسی تیاتروده خواننده‌لك ایدن بر قز ایله معاشقه ایتمش. برسنه قدر معاشقه‌دن صكره ازدواجه قرار ویرمشلر. عقدنكاح ایچون طرفینك اصل ونسلنی مبین اوراق رسمیه میدانه چیقدقده بونلرك برادر وهمشیره اولدقلری تحقق ایدی ویرمش. ایشته باقكز زمانمزده بیله بویله شیلر اولمقده‌در. هله اسكی زمانلرك محاربات متمادیه‌سی حسبیله اسارتك عمومیت كسب ایتمش اولدیغی دورلرنده بوكبی احوال بالطبع دها قولای وقوعه كله بیلور ایدی. بناءً علیه جعفر الترجمان ایله انا قز دالاروقالر اره‌سنده شویله بر قرابتك وجودی اصلا استبعاد اولنمامليدر.

احمد متین آرقداشنه كندی طرفندن اعطا اولنان ایضاحاتی ویردكدن صكره ینه حكایه‌سنه دوام ایلدی. دیدی كه:

— اختیار قادین كندی بیوننه صاریله‌رق بایيلی ویرنجه كاظم المرتد بالطبع قادینك یوزینه كمال دقتله باقدی ایسه‌ده بو قادین حقنده‌كی معلومات وحسیات موجوده‌سنی تبدیل ایده‌جك هیچ یكی برشی كوره‌مدی. آنجق قادینك قزی طرفندن میدانه قونیلان اسرار اوزرینه دها زیاده دقتله وهم ده بردقت متهیجانه ایله قادینه باقنجه فی الواقع والده‌سی اولدیغنی اودخی طانیدی. قوجه‌قاری‌یی همان قوجاقلایه‌رق: «آناجغم! آه آناجغم!» صیحهٔ جانكاهنی متعاقباً ایكیسی بردن یره ییقلدیلر. بو حالده شوالیه دی اروناد وراپه دخی تلاش كله‌رك بایيلانلری آیلتمق ایچون یوزلرینه صو سرپمك ویوك یاقوب بورونلرینه قوقلاتمق وبورونلرینه شقاقلرینه سركه سورمك كبی تدابیره كندیسی دخی مسارعت ایلدی. بایغینلرك عقللری باشلرینه كلدیكی زمان كاظمه: «قورقمیكز مراق ایتمیكز. ایش بشقه‌لاشدی. آرتق حكم رومایه قالدی. والده‌سنك قوللری آره‌سندن اوغلنی قاپوب آصه‌بیلمك بنم ده كارم دكلدر» دیدی. كاظم ایسه بر دقیقه اول اولمك قطعیاً تحققنه هیچ بر اهمیت ویرمامش اولدیغی كبی بر دقیقه صكره اعدام احتمالنك اندفاعنه دخی هیچ بر اهمیت ویرمیوب اولانجه احتساسات فرزندانه وبرادرانه‌سیله بر والده‌سنه بر همشیره‌سنه باقمده ویالكز آنلرله اشتغال ایتمكده ایدی.

حكایه‌دن بو محله كلندیكی زمان احمد متین ایله نه‌ئوفاری وواسیلیكی وقاتارینانك راكب اولدقلری فیلوریورو باتینو واپوری دخی پالرمو لیماننه عودت ومواصلت ایلمش اولدیغندن حكایه‌یه بالطبع فاصله ویریله‌رك دردی

بردن واپورتن چیقمیلر واسکله‌یه اوزاق
اولمیان مسافرخانه‌لرینه کلوب صوبوتوق
وال‌ویز چیقاریق والبسه دکشدیرمك کبی
اقشام لوازمیله اشتغاله باشلایلر .

* * *

شیرزاد سلجوقی رومانی ایلرولدکجه
کندی سرکذشتنك دکل ایسه‌ده اکا متعلق
اولان اشخاص سائره سرکذشتلرینك کیتد.
کجه آرتمغه باشلایان غرابتیله نوفارینك پك
زیاده ذوقنه کیدرك ومراقنی تحریك ایلیه‌رك
بواقشام دخی کندی دائره‌لرنده خصوصی
برصورتده طعام ایدیلور ایکن سفره باشنده
نه‌نوفارینك سوزلری هپ بوکا منحصر
قالمش ایدی . حکایه‌نك کچمش یرلرندن
بعض پك واضح اولمیانلری حقنده احمدمتیندن
ایضاحات طلب ایدییور واودخی تفصیلات
لازمه‌یی ویرییور ایدی .

نهایت سفره‌دن قالقدرق بواقشام هوانك
زیاده‌جه صیجاق اولمسی مناسبتیله باغچه
اوزرنده کائن بالقونه چیقلدیغی زمان
نه‌نوفاری حکایه‌نك بقیه‌سنی ده سویلمسی
ایچون ارقداشنه زیاده‌سیله رجایه باشلادیغندن
احمدمتین دخی دریغ عنایت ایتمدی. طعامدن
صکره آهسته رفتار ایله کزندکاری صره‌ده
حکایه‌یه دخی باشلایه‌رق دیدی که :

— سنیورا دالاروقانك اوغلی اولد.
یعنی تحقیق ایتمسی اوزرینه جعفرالترجانك
نصل برحیرت فرزندانه‌ایله بوقادینی تماشای[...]
اوکه‌که پاشلادیغنی سویلمش ایدم . بوقادینك
قزینی یعنی کندی همشیره‌سنی ده اویله برنظر[...]
برادرانه ..... خیر خیر ! بونظره هنوز
«برادرانه» دیه‌میه‌جکز . اکر اسکی حال[...]
دوام ایتسه ایدی «عاشقانه !» دیمك پك
یاقیشق الور ایدی .

— وای ! بوکنج قز جعفرالترجانك
معشوقه‌سیمی ایمش ؟

— اوت مادام ! آنك ایچون شمدیکی
حالده دیه‌م که اوکنج قزی دخی غایت
متعجبانه ومتحیرانه برنظر ایله سوزمکده
ایدی . آرتق کسه‌دن کتم احواله مجبوریتی
قالمیان کاظم المرتد افندی زاده‌سنه یعنی شیرزاد
سلجوقی‌یه اواقشام کندی حکایه‌سنی دخی
اکلاندی . ایتدیکی حکایه‌دن اکلاشلدیغنه
کوره کاظم المرتد روماده زمان کچوردیکی
اثناده آنا ایله قز دالاروقلر اورایه کلوب
«روزا» نامیله حقیقةً کل کبی چهرۀ متبسمی
ایله عندلیبان عشاقی فریاده دوشورن بوقزك
اطرافنه پك چوق هوسکارلر طوپلاندیغی
کبی آنلرك بریسی ده سنیور طوماس قروز[...]
اولمش .

— بزم کاظم المرتد دکلمی ؟

— اویله‌یا ! واقعا بوآدم دیکرهوسکار
لرك جمله‌سندن دها قارت ودها فقیر وهله[...]
اصالتدن محروم اصل ونسلی بلورسز برشی[...]

ايسه‌ده فوق‌الحد ياقيشقلی وجهان كورمش وهرشيئه دائر اطرافلی معلومات پيدا ايلمش متواضع متبسم يالطاق برشی اولديغندن روزا ديكر بونجه هوسكارلردن زياده طوماس قروزادن خوشلانمش. فقط والده‌سی قزينی هركسدن اسيركه‌مك غيرتنده بولنديغی كبی بالخاصه طوماس حقنده شوندن بوندن واك چوغی مرقومی چكه‌ميان كبارزاده‌لردن آلديغی معلومات نتيجه‌سنده اصل احترازی طوماسه حصر ايدرك الندن كلسه قزينی آنكله كورشمكدن بالكليه منع ايده‌جك درجه‌لری بولمش. اووقتلر اوروپا مناكحاتنده تراخومالر فلانلر شمديكی كبی حكم سورميوب مناكحاتك اغلبی سودای صحيح اوزرينه مبتنی اولور ايدی. عاشقلر جلب قلوب ايچون يالوارمق اغلامق صيزلامق كبی تذللردن دخی كيرو قالمزلر ايدی. لكن مقصودلرينه وصول ايچون بوصورتله كنديلرينه يول آچه‌مزلر ايسه تهديده جبره بيله قيام ايدرلر ايدی. كنديسنه بش اون آدم اويديروب معشوقه‌سنی قاچيرمق جرأتنی پك چوق كوريلور ايدی. اوزمانلره عطف اولنان درام وتراژديا وقومديا كبی اثرلرده دراو خدعه كارلقلر جبارلقلر ايله نائل امل اولمش آدملرك احوالی توصيف اولنور.

— اوت افندم! بونلردن برچوغنی بن دخی كورمشم اوقومشم.

— طوماس قروزاقز ايله برملاقاتنده والده‌سنك كوستردیكی شدت نهايت كنديسنی بويله برجبارلغه مجبور ايده‌جكنی درميان ايلينجه اكرچه روزادن آچيقدن آچيغه موافقت جوابی آله‌مامش وبالعكس بردرجه يه قدر منع بوللو رجالر كورمش ايسه‌ده قزك حال وشانندن اصل احتساسات درونی‌ اكلايه‌رق حكم ايتمش ايدی كه اكربريوانی بولوب ده قاچيره بيله‌جك اولورسه روزا بوندن طولايی هلاك درجه‌سنده متأثر اولمق شويله طورسون بلكه پك مطمئن وممنون بيله قاله‌جقدر.

— زواللی آدمجكز! زواللی قزجغز! اكر بويله برازدواج عقد ايتمش اولسه‌لر ايدی اصل فلاكت اوزمان كنديسنی كوستره‌جك ايدی. قرنداش قرنداشله ازدواج!...

— مكر روزانك بويله قاچيرمق مجبوريتی ديكر برعاشقده دخی وار ايمش. اوده ويسقونتی قارلو نامنده براصيلزاده ايمش. حتی بوادم روزادن هيچ برموافقت اميدنده بولنمديغی جهتله تشبثات واقعه‌سندن قزی ده خبردار ايتمامش بناء عليه بركيجه خرسز وچاپقين كروهندن وبرمقدار بخشش ايله هرشيئی كوزه آلديره بيله‌جك طاقمدن سكز اون آدم ايله دللار وقالرك اقامتكاهنه كيره‌رك روزايه خنجر ارائه‌سيله ده قاچ كيده‌لم ديديكی

زمان روزا اوتلاش و خلجان حالنده ویسقونتی قارلوبی طانیه‌میه‌رق طوماس قروزا طرفندن کوندرلمش بر آدمدر ظنیله طایه‌آ سوقاغه قدر چیقمش ایسه‌ده اوراده حقیقت حالدن خبردار اولنجه فریاد وفغانه باشلامش . کرك کندی خانه‌سی خلقی کرك قونو قومشو طوپلانوب قزی تخلیص ایتمشلر . والده‌سی روماجه پك زیاده معتبر بر قادین ایمش . واقعا ایکنجی قوجه‌سی دخی وفات ایتمش ایسه‌ده برنجی قوجه‌سندن پك چوق میراث یدیکی کبی اشبو ایکنجی قوجه‌دن دخی کلیتلی میراث یمکدن فضله قوجه‌لرینك ایکیسی ده پك معتبر ذواتدن اولملری حسبیله پاپا بیله بو قادینی وقزینی پك محترم طوتار ایمش . بناءً علیه نیورا دللاروقا شو یولده دوچار اولدیغی حقارتدن طولایی پاپایه قدر عرض شکایت ایتمش و ویسقونتی قارلو پاپا طرفندن شدتلیجه بر تعذیره دوچار اولمش .

— آلکز سزه بر مسئلهٔ انتقامیه‌ده !

— اکا شبهه یوق . بریاندن ویسقونتی قارلونك خوف انتقامی ودیکر طرفدن روما اهالیٔ کبارینك مؤاخذاتی اوزرینه قادینجغز بر مدت کندیسنی اورته‌دن چکمکه مجبور اوله‌رق لطافت آب وهوا ایله مشهور اولان ومناسترینك وسعت وانتظامی وراهب وراهبه‌لرینك کثرتی دخی شهرتنی آرتدیران اوستیقا جزیره‌سنه ایشته بو سبب وحکمتله چکیلی ویرمش . فقط روزا رومادن مفارقتنده عاشقلری میانده منتخب ومختاری اولان طوماسه : « ویسقونتی قارلو مسئله‌سی والده‌می پك زیاده اورکوتدی . ذاتا سزی ده ایستمدیکی معلومکزدر . آغزندن قاچردیغی بعض سوزلردن استدلال ایلیورم که بنی حضرت مریمه وقف ایدرك بر مناستره ابدیاً حبس ایلیه‌جکدر . احتمال که او مناستر دخی اوستیقا مناستری اوله‌جقدر . ایشته بونی بیلکز ده اکا کوره طورانکز » یوللو بر شی یازدیغندن طوماس دخی بر جوابنامه یازوب : « سزك کوکلکز بنده اولدقجه والده‌کز سزی یدی قات کوکلرك اوستنه یاخود یدی قات یرلرك دیبنه کوتوره‌جك اولسه‌یله المدن قورتاره‌مز » دیمش ایدی .

— شمدی اکلاشیلیور که جعفر الترجمانك تبدیل قیافتله اوستیقایه کیدیشی روزایی اورادن قاچیروب قورتارمق مقصدینه مبنی ایمش .

— فقط حکایه‌نك بو جهتنه انتقال ایدی ویره‌جك اولور ایسه‌ك دیکر بر مادهٔ مهمه‌یی آتلامش اولورز . بوندن اول صره‌سی کلمش ایدی ده سزه حکایه ایلمش ایدم که جعفر الترجمانه رومادهرنه قدر بعض کمسه‌لر طرفندن امنیت ایدیله‌رك بر ازده معاش باغلانمش ایسه‌ده پاپالق مقامی رؤساسندن

برچوقلری دخی بوادمدن امین اوله‌میورلر ایدی.

— اوت افندم خاطرمده‌در. جعفری مسلمانلر طرفندن کوندرلمش برجاسوس وخرستیانلق علیهنده برخائن عد ایلیورلر ایدی.

— ایشته بریاندن روزا دلاروقا معاشقه‌سی دخی میدانه الملی اوزرینه شو عشق وسوداده جعفره رقیب اولانلردخی ارباب اشتباهه منضم اوله‌رق پاپایی بیله بردرجه‌یه قدر اقناعه باشلادقلرینی شیطان جعفر حس ایدنجه کندی علیهنده‌کی ظنلری تکذیب مقصدینی ستر ایدرك كويا بوش بوشنه روماده طورمقدن ایسه شویله سواحل افریقیه‌یه طوغری برسیاحت اجراسیله مسلمانلر علیهنده قولایلقله یاپیله بیله‌جك برایش بجره بیلدیکی حالده مثاب اوله‌جغی طرزنده برطاقم حمیت جعلیله آثاری کوستروب بوغیرتله باشنه طوپلادیغی برطاقم کوکللیلر ایله برابر براوفاق کمی‌یه راکباً رومادن مباعدت ایلمش ایدی. آفریقایه قدر کیده‌مامش ایسه‌ده سجلیا جزیره‌سنه قدر کیدرك....

— اوت اوت! چونکه روزا اورایه کیتمش ایدی‌ده....

— خیر افندم! بومسئله اندن اولدر. صبر ایدکز دیکله‌یکز. سجلیایه قدر کیدرك اوراده سجلیالیلری بالاغفال بوندن اول حکایه ایلدیکی وجهله ایکی یوز بوقدر بیچاره‌کانك فلاکتنه سبب اولمشدر که بوحرکتی روماده کندی حمیت وصداقتی علیهنده بولنانلره قارشو پك قوتلی برحمیت حکمنی المشدر.

— ها! باقکز باقکز! اولجه توجیه ایدیله‌میان برچوق شیلر صکره‌دن دسترس اولنان معلومات وویریلن ایضاحات ایله کندی کندیسنه توضیح ایلیورلر.

— کاظم المرتدك اویوزلرجه آدمك قانی بهاسنه تزیید ایلدیکی امنیت روزا ووالده‌سنك اوستیقایه انتقالندن صکره قزی قاچرمق ایچون ترتیبی ایله مشغول اولدیغی تشبثده تسهیل ایتمشدر. زیرا مسلمانلق علیهنده وخرستیانلق لهنده شو ایلك اثر موفقیتی اوزرینه اندن دها بیوکنی یاپه‌بیلمك ایچون بتکرار رومادن غیبوبتی هیچ برکسه‌نك اشتباهنی موجب اولمدی. بوایکنجی دفعه‌سنده کاظم المرتد ینه طوغریجه سجلیایه کلمش ایسه‌ده ذاتاً بیوتمکده اولدیغی صقالی مرتبهٔ لازمه‌سنه واردیرنجه‌یه قدر بعض اسلام کویلرنده کزینوب کندیسنی کمسه‌یه بیلدیرمامش ایدی. اولکی دفعه کلیشنده اوستیقا مناستر. ینه هیچ اوغرامامش اولدیغی ایچون صقالی ایستدیکی کبی بیوتوب‌ده پاپاس قیافتنده

كيمه‌رك ذكر اولنان مناستره واردیغی زمان مناستر خلقی شو مسافر پاپاسدن ذره قدر شبهه‌یه دوشمیوب اعزاز واكرامنه مسارعت ایلمشلر ایدی.

— اوت افندم او زمانلر بر طاقم سرسری وسیاح پاپاسلر وار ایدی‌كه هیچ بر كلیسایه‌ویاخود مناستره منسوبیتی‌اولمدیغی حالده یاری دیلنجی حالیله دنیانك هر طرفنی كزرلر ایدی.

— بو یولده‌كی سیاحلر حالا بزم شرق طرفلرنده واردر مادام! الده كشكول جهانی كزرلر. نه ایسه! جعفرالترجان پاپاس صفت وقیافتیله اوستیقا مناسترنده بولندیغی مدت روزا دلاروقا ایله پك سكرك وپك مشكلات ایله ملاقات ایده بیلیور ایدیسه‌ده هر ملاقاتنده اقتضا ایدنلرله مخابرات لازمه‌یه كیریشمش اولدیغندن بخته دقیقهٔ خلاصك پك قریب اولدیغنی بالتبشیر فرار ایچون اولان عزم و جزمنده معشوقه‌سنی قوتلندیریور ایدی.

جعفرالترجانك روزا ایله ملاقاتی پك سكرك پك كوج اولمسنه مادام نه‌ئوفاری كواومسه‌یه‌رك :

— باصقین كیجه‌سی سو یه‌ر یورك اوطه‌سنده بر كوزل راهبه ظهور ایتمش اولورسه او مناسترده ملاقاتك اوقدر كوج اولماسی‌ده ممكن اوله بیلور ایدی.

دیدیكندن احمد متین دخی عینیله نه‌ئوفارینك اومعنیدار طورینی وتبسمنی طاقنه‌رق :

— مناستر خلقندن قورقدیغی ایچون دكل مادام! آناسی قزك یانندن آیرلمدیغی ایچون.

جوابنی ویردكدن صكره ینه حكایه‌سنه رجوع ایلدی. دیدی‌كه :

— كاظم المرتدك باشلامش اولدیغی مخابره یعقوب التاجرایله اولدیغنی ایضاحه حاجت یوقدر. دها ایلك دفعه بورایه كلدیكی زمان پالرموكبارینی انطالیه طرفلرنده‌كی خدماتنك حكایه‌سیله اقناع ایلمش اولدیغندن بادئ امرده بو آدمك اسلامیتنه شبهه ایدیله‌مامش ایدیسه‌ده مؤخراً ایتدیكی خیانت پالرمولیلرك كوزلرینی آچمش ایدی. واقعا كوندردیكی خبرلرده كاظم حالا كندی اسلامیت وصداقتندن بحث ایدرك اوجه فرنك كمیسی اوزرینه ترتیب ایلدیكی هجوم پك طوغری ایسه‌ده یالكز كمینك اسرای اسلامیه‌یی حامل برحالده ظهور ایتماسی اوترتیبی بوزدیغنی وبوندن طولایی قباحت كندیسنده اوله‌میه‌جغنی وشمدی انك ده آجیسنی چیقارمق ایچون اوستیقا مناسترینی باصمق ودرونده‌كی راهب وراهبه‌لری سبی وخزینه‌یی اغتنام ایتمك لازم كله‌جكنی بیلدیریور ایدی. شیطان حریفك بوندن

مقصدی فی الواقع مناستری باصدیروب کندی حصهٔ اغتنامی اولمق اوزره دخی روزادللا روقایی آلمق ایدی که اندن صکره یا اسکندریه ویا تونس طرفلرینه چکیلوب ینه اعلان اسلامیت ایده‌جك ایدی. پالله‌غرینو طاغنده‌کی ضیافت کونی سویلدیکی سوزلردن دخی اکلاشلدیغی وجهله واقعا یعقوب التاجر اومرتدك بویولده‌کی شیطنتلرینه اصلا قاپیلمیور ایدی. فقط یازدیغی جوابلرده جعفری بالکلیه مأیوس دخی ایتمیوب اولکی ملعنتنك انتقامی وسائلنی آراشدیریور ایدی. نهایت پالله‌غرینو ضیافتنده یاپه‌جغی ایشی قرارلشدیرمش ایدی.

— پك اعلا! شمدی شو ایضاحات اولکی وقوعاته ضم ایدیلنجه کاظم المرتدك مالطه‌ده اسکندر شیربکك کیسه‌سندن آلتونلری آلوب قاچدیغی زماندن بدأ ایله تا صلب اولنه‌جق ایکن اولومدن قورتلدیغی وقته قدر بتون سرکذشتی جمع ایدلمش اولیور. یا ایشك بوندن صکره‌سی؟

— او! حکایه‌نك بوندن صکره‌سی بورایه قدرکی قسمندن دها پك چوق زیاده لطیفدر مادام!

— اویله ایسه بورومانه «شیرزاد سلجوقی رومانی» دیمه‌لی ایدی. زیرا شیرزاد ایکنجی اوچنجی درجه‌ده بر شخص قالیور.

— خیر مادام! اصل شیرزاد رومانی بوندن صکره میدانه چیقه‌جق‌ده رومانك لطافتی‌ده آنك اوزرینه آرته‌جق.

— ایی اما بن اول باول شو جعفر ایله روزادللا روقا اره‌سنده‌کی مناسبتك بردنبره نه تحف بر صورته تبدل ایدیویرمش اولدیغنی کورمك و اکلامق ایسته‌یورم.

— بومی؟ بوپك ساده برشی! اوزمانه قدر قائن والده‌سی اوله‌جغی احتمالنی دوشوندکجه ایچندن قانلر کیدن قادین بعدما کاظم المرتدی «اولادم» دیه بغرینه باصدقدن صکره آرتق بوقادین ایله کاظم و برده روزا مثلث بریکوجودلق تشکیل ایتمشلر ایدی. کاظم المرتد: «آه روزا! مکرسنك حقکده‌کی شدت سودام اصل خون اخوتك یکدیکرمزه لهنده غلیانندن عبارت ایمش» دیدیکی کبی روزا دخی: «اوت اوت! سندن کنج سندن کوزل سندن زنکین سندن اصیلزاده دلی قانلیلر طورر ایکن کوکلمك سنی ترجیحنه سبب بو ایمش» یوللو مقابله ایله ایکی قرنداش صارماشوب اوپوشیورلر ایدی.

— عجبا شو بوسه‌لر آرتق صرف برادرانه وخواهرانه‌می ایدیلر؟ بونجه وقتدنبری عاشق وعاشقه کبی یکدیکرینه هوسلنمش اولان ایکی شخصك بردنبره

قونداش قز قونداشلغنه رجوع ایدی ویرملر یعنی ممکناتدن عد ایلرمیسکز ؟

احمد متین شیطان فکرلی قادینك بویولده‌کی ملاحظاتنی قبول ایده‌مدی . اخوت دینلن شیئك قوتی بوکبی سوء ظنلره غالب اولدیغنی شرح وایضاح ایله روزا وجعفر اره‌سنده‌کی مناسبت جدیده‌نك جدیت وصافیتنی میدانه قویدی .

نه‌ئوفاری بو حکایه‌نك نتایجنه بر آن اول واصل اولمغه جان آتیور ایدیسه‌ده احمد متین حکایه‌نك بوندن صکره هم حالی هم محلی تبدل ایتمش اولدیغندن بو حکایه‌ده دوام آرزوسنده ایسه یارندن تیزی یوق ایتالیا سواحلنه طوغری یوله چیقلق لازم کله‌جکنی بیلدیرنجه نه‌ئوفاری :

— امان سنیور! بنه‌می کیجیلك !

دیه طاتلی بر نازده بولنمق ایستمش ایسه‌ده احمد متین:

— بز بورالره یازلامغه قشلامغه کلمدك مادام! مقصد اصلیمز بر اسکی حکایه‌نك محال وقوعنده ایزلر یعنی ارامق اولمقله برابر برده شویله برجولان بحری‌یاپمقدر. یولمزدن قالمالی‌یز .

دیدی وایرتسی کون بعدالظهر یوله چیقیله‌جغندن بحثله اکا کوره تدارکات لازمه‌یی ایفا ایتملری ایچون ملکة البحر طاقمنه امرلر کوندردی .

« ۹ »

اسکی روبنصون

ایرتسی کون بعدالظهر ایتالیا سواحلنه متوجهاً حرکت اولنه‌جغی حقنده ملکة البحره کوندرلمش اولان امرکمی خلقنی اصلاً دوچار تلاش ایتمدی. زیرا عمرقپودانك التزام ایلدیکی شدت حسبیله هیچ برکسه کیدن طیشاری‌یه چیقمامقده اولدیغندن سنتنه‌یه وارنجه‌یه قدر ملکة البحره بر بیوك توالت اجرا ایدلمش اولدقدن فضله بعض کیرلنمش ویاخود صیرلمش اولان بو یالر تازه‌لنه‌رك وآرمه ویلکنلر یوقلانوب کوشه‌ین ایپلر صیقیشدیریله‌رق وسوکیلن یلکنلر دیکیله‌رك هرشی یولنه قونلش وحتی صو صهرنجلری دخی فورچه‌لرله کوزلجه ییقانه‌رق یکیدن طولدیرلمش یعنی ایستنلدیکی آنده یوله چیقلمق ایچون حاضر وآماده برحاله کتمش ایدی .

یالکز قومانیا جهتی قالمش ایدی‌که انك ایچون دخی احمد متینك دها اقشامدن ثریا افندی‌یه کوندردیکی پوصله موجبنجه کرك مشروباته عائد اینجه کیلار وکرك قومانده‌یه دائر بیوك کیلار لوازمی دخی اوکیجه‌دن تهیه اولنوب ایرتسی صباح ایچون ایش یالکز لزومی قدر تازه ات وایکی جانلی قویون واوقدر جانلی طاوق وهندی مبایعه‌سنه قالمش ایدی .

كيجيلكك جلهٔ ترقياتندن بريسی ده قومانيامادەسندەدر . اسكی كميجيلر قومانيايه اك آز اهميت ويرەرك اككلری پكسمادن وقاتيقلری زيتون وطوزلی بالق و پينر وبردرجه‌يه قدرده صوجق و پاصديرمه وطوزلی اتدن عبارت قالور ايدی . قوری بقله وقوری فصوليه خاشلامه‌سنی وپرنج شورباسنی بونلره علاوه ايدن كميلرك قومانيالری مكمليتده ضرب مثل حكمنی الور ايدی . شمدی ايسه درلو درلو خلاصه‌لردن ماعدا كميلرده دائما تازه ات وتازه بالق وطاوق ، فلان بولنديرمق ايچون اوفاجق آخور وكومس وبالق حوضی كبی شيلر بيله موجوددركه اخور وكومس ديديكمز شيلر درونلرنده‌كی حيواناتك بارنملرينه كافی قفسلردن وبالق حوضی دخی بيوجك برفوچيدن عبارت اولوب بونلرك طهارتلرينه ودرونلرنده‌كی حيواناتك اعاشه‌لرينه فوق‌الحد اعتنا اولنمق شرطيله بونلر كميلرك لوازم اكليه‌سنی اتمامه پك بيوك خدمت ايدرلر .

پالرمو ليماننددن ايتاليای جنوبی‌يه متوجهاً ملكة‌البحرك حركتی نيسان رومينك يكرمی دردنجی كوننه مصادف اولمشيدی . افنديلرينك برقاچ كون خارجده قالدقدن صكره تكرار كمی‌يه كلمسی بتون كمی خلقنی دلشاد ايلمش اولديغی كبی باخاصه واسيليكی ايله قاتارينانك عودتلری ثريا ايله حاجی چاوشی بشقه‌لرينك ممنونيتلرينه قياس قبول ايده‌ميه‌جك برصورتده سويندير مش ايدی .

بوموسمده سجليا جزيره‌سيله ايتاليا ساحلی وقورسيقاو ساردنيا جزيره‌لری اره‌سنده بولنوب بحريه خريطه‌لرنده « تيره‌تو » دكزی ديه مقيد اولان دكزده اكثريتله لدوس روزكاری اسمكده بولنديغی معلومدر . شوموسم وبناءً عليه شو روزكار بزم ملكة‌البحر خلقی ايچون بيوك برفرصت عدايدلسه بجادر . زيرا كيده‌جكلری يول ايكيوزميله قريب وكوكی كبی واسع برانكين اولوب ملكة‌البحر اويله اولور اولمز روزكارلردن طالعه‌لودن قورقسه بيله تنزهات بحريه قواعدنجه بو يولك براهميت مخصوصه‌سی واردر . چونكه تنزهات بحريه قاعده‌سنجه بركيجه‌يی بيله انكينده كچورمامكه اهميت و يرلمك لازم كلوب حتی استانبولدن سجليايه كلور ايكن يونانستانك پاناما برونندن طوغريجه ايتاليا ساحلنه كچميوب ده قورفه‌يه قدر واردقدن صكره اورادن قارشويه كچلمه‌سی دخی بوقاعده‌يه مبنيدر . بالفرض هوا تماميله مساعد اولوب ده ملكة‌البحر بربری اوزرينه حساب متوسط ايله ساعتده اون ميل مسافه قطع ايده‌جك بيله اولسه يكرمی

ساعتی بودکزده کچورمك لازم کلوب برده
انکینك اورته‌لق یرنده بالعکس برسوت
نیمانلق فورطنه‌سنه تصادف ایدیله‌جك
اولورسه دائراً مادار دکز ایله محاط اولان
برافقك مرکزنده میخلانوب قالمق پك‌ده
ذوقه موافق احوالدن صاییلمیه‌جغی درکاردر.
ایشته بوسببه مبنیدرکه شوموسمده بورالرده
دواملی اسن لدوس روزکاری بزم ملکة البحر
یوجیلری ایچون کوزل برفرصتدر.

بعدالظهر ساعت برده یوله چیقلمش
وچیقیلور چیقلمزنه‌تو فار ینك مصرانه
رجاسی اوزرینه شیرزاد سلجوقی رومانك
مابعدینی حکایه‌یه مباشرت قلنمش اولمسیله
اقشام اوزری کونش بر التون طوپ آسا
افق غربی اوزرنده یووارلانیور ظن
اولنه‌جق برمنظرهٔ لطیفه تشکیل ایلدیکی
زمان بزم یوجیلر دخی صول طرفلرندن
اوستیقا جزیره‌سنی تماشا ایده ایده تمام
شماله طوغری یول المقده بولنیورلرایدی.
احمد متین دییورایدی‌که :

— ایشته مادام ! عرب مجروحلریله
شیرزادی، جعفرالترجانی وآناقزدللاروقالری
وشوالیه دی‌اپرونا دورا وسائره‌یی حامل
اولان کمیلر اوچ قطعه‌دن عبارت برفیلو
وضعیتیله همان‌همان شوبزم تابع اولدیغمز بوله
تبعیةً قطع امیال اتمکده ایدیلر. طوماس
ایله روزا یعنی اسکی عاشق وعاشقه آره‌سنده
یکی مناسبت اولمق اوزره تحقق ایلمش بولنان
اخوت مناسبتیله جعفرالترجان ایچون سر-
کذشت احوالنك تمامنی افندی زاده‌سی
شیرزاده نقل وحکایه خصوصنده احتراز
ایده‌جك هیچ برشی قالمدیغندن سرکذشتنك
بوجهتنی دخی حکایه‌یه باشلادی. شیرزادك
اصل مراق ایتدیکی شی بوآدمی اولومدن
قورتارمق ایستدیکی وبوکاموفق اوله‌بیله‌جکی
جعفر دخی بیلدیکی حالده جعفرك خلاصی
قبول ایتمامسی وبالعکس اولومی ترجیح
ایدرك اولدیرلمسی ایچون یالوارمغه باشلامسی
قضیه‌سنده‌کی حکمت اولمغله جعفروالده‌سی
وهمشیره‌سی دخی حاضر اولدقلری حالده
مسئله‌نك بوجهتنی ایضاحه باشلادی.

— کرچك سنیور ! حکایه‌نك بوجهتی
حالا قپالی قالمشدر.

— جعفر دیدی‌که : « افندم پدرکزك
دائره‌سنده اون‌بش یکرمی ییل عمر کچوردیکم
ودیانت اسلامیه‌یی نصرانیته فائق ونصرانیتده
فضائل اخلاق نوعندن هرنه موجود ایسه
آنلری دخی کافهً اسلامیتده داخل کوردیکم
حالده کوکلك بردرلو اسلامیتی قبول ایده-
مامسی مکربویله باشمدن کچه‌جك بیك‌درلو
فلاکتلرك دفتر مقدراتده مقید ومندرج
اولمسندن ناشی ایمش. ظاهر حالده التزام
نفاق ایله مسلمان کوروندیکم حالده بوغازمدن
اینه‌دیرمدیکم اشبوصلیب سیمین‌نی برزوجهٔ

مسلمه ایله ازدواجدن دخی منع ایتمکده ایدی . ایشته مالطه‌ده ایکن برصورت نانکورانه‌ده پدرکزك خدمتنی ترك واقچه‌سنی سرقتله فراری ارتکاب ایلیشم دخی محضاوطنمه‌عودت و دینمه مراجعتله ینه کندی جنسمدن برقادین تزوجی وآندن اولاد تولیدی هوسندن نشأت ایلمش ایدی . قیاپه‌یم ! منسوب اولدیغم مانتوپولوفامیلیاسی پك معتبر برعائله‌اولوب بندن بشقه‌ده‌اونامی ابقا ایلیه‌جك نفس ذکور قالمدیغندن شوحال دخی بنی بوغیرتمه تقویه وتأیید ایلیور ایدی ..

— حالبوکه آدمجکزك بوآرزولری بو غیرتلری باشنی بلایه صوقمغه خدمت ایلمشلردر .

— اوت ! کندیسی ده ایشته بونی حکایه ایدییوریا . دیدی‌که : (ایتالیایه واردیغم زمان بردنبره بوآرزولریمی اجرایه قیام ایده‌جك ایدم . بن فلانم دیه کندیمی درحال اورته‌یه قویه‌جق ایدم . بادیٔ امرده اصل ونسلی کیزله‌یوب غایت حزم واحتیاط ایله تدریجی اوله‌رق حرکاته مجبور ایدم . زیرا معلومکز درکه بزم ایتالیا طرفلرینك سنیورلری آره‌سنده هیچ بروقتده اجرای حکمدن خالی قالمیان برمنافسهٔ مدهشه‌وار‌در . بومنافسه‌لر بابالردن اوغللره انتقال ایدر . بابام بیك‌دراواغراض سیاسیه ایچنده یووارلانمش وبرچوق دوئللولرده کندیسی یاره‌لندیکی کبی برچوق کمسه‌لری ده یاره‌لمش وحتی برطاقنی‌ده اولدورمش خرچین برآدم ایلدیغنی جوجقلغم ایله برابر ذاتاً بیلدیکم کبی ممالك اسلامیه‌ده تصادف ایلدیکم برچوق وندیکلیلر ایله وقوع بولان مصاحباتمده دخی ایشتمش اکلامش ایدم . بونلردن آلدیغم معلوماته کوره پدرم اوقدر اغراضه دوچار اولمشدرکه اکر دشمنلری النه‌بن کچه‌جك اولسه‌م آندن آله‌مدقلری انتقاملرینی بندن آله‌جقلردر .)

— اوزمانلر بویولده‌کی خصومتلر پك شدتلی ایدی بونلرك یکدیکری علیهنده‌کی شدت وحشیانه‌سی ایکی مفترس بهیمه آره‌سنده‌کی شدتی ده تجاوز ایلرایدی .

— اوت مادام ! بواحوال ازمنهٔ متوسطه تاریخنی وقوعات غریبه وعجیبه ایله مالامال ایتمشدر . حتی بعض منتقملرك دشمنلرندن صاغلقلرنده آله‌مدقلری انتقاملرینی وفاتلرندن صکره مزارلرندن جسدلرینی چیقاره‌رق آنلر حقنده انواع تعذیبات ایله آلدقلری دخی تواریخه یازلمشدر . بزحکایه‌یی جعفرك ینه کندی آغزندن دیکله‌یه‌لم . دیدی‌که : (ایمدی حساب ایتدم‌که بابامك اسمنی خبر ویره‌جك اولسه‌م شاید کبار عالمی ایچنده آنك دشمنلرینه تصادف ایدرك بابامدن بکا انتقالی لازم کلن خصومت ایله اوغراشوب کیتملی‌یم . بویولده‌کی اشتغالات ایسه امید

ایلدیکم سائر شیلرك حصولنه مانع اوله جق السنه واحوال اسلامیه یه وقوفم اومدقلرینه نائلیت ایچون بشقه جه مدار تسهیل اوله جغی درکار ایکن ایشك ایچنه بابامك اسمنی قاته جق اولورایسه م باشمی بر طاقم بلالره صوقه جغم. بناءً علیه یالکز کندی نامه اوله رق ایشه مباشرتی قوردم. او حالده بنم کبی بر توروه دی یه معتبر بر قز ویره میه جکلرندن اول باول کندیمه بر صفت وحیثیت وموقع پیدا سنه چالشدم. بو تشبثده دخی امنیت کامله قازانه مدم یا! بندن نه یولده شبهه لر ایتدکلرینی واو شبهه لری کندیمدن ازاله ایچون نصل غدارلقلرده بولندیغمی بوندن مقدم اوکرنمشسکزدر.

— اوت! سجلیاده ایکی یوز بو قدر آدملرك هلاکلرینه سبب اولمق کبی.

جعفر بونلری تکرار ایتمك ایسته‌مدی. دیدی که: «دیرایکن قضا وقدر. ایشته بویله والده وهمشیره‌می بولمك اوستنه چیقاردی. بس بللی اخوت تمایل طبیعیسی تأثیراتیله اولملیدرکه روزایی کوردیکم آنده کوکلم کندیسنه آقدیغی کبی او دخی کندیسنه مفتون اولان وبکا جهت رجحانلری مسلم بولنان بونجه عاشقلر طالبلر میانده ترجیحاً بکا میل ایلدی. لکن هپ اخوت مناسبت معنویه‌سنك ایجابات خفیه‌سندن اولملیدرکه والده‌سی معارض چیقدی.

ظاهر حالده قزی طالبلرك الندن قورتارمق وحقیقت حالده ایسه برادریله ازدواج کبی بر کناه کبیردن محافظه ایتمك ایچون حضرت مریمه وقف ایتمکه قدر قالقشدی. ارتق بنم ایچون بریاندن مسلمان جاسوسی خرستیان خائنی عد اولنمق کبی ظنون مدهشه‌دن قورتلمق ودیکر طرفدن کوکلمك سوکیلیسی روزایه نائل اولمق ایچون هر شیدن پروایی قالدیره‌رق اولانجه جرأتم ایله چالشمق لازم کلدی. هر یرده بر بشقه نام وقیافت طاقمق ویوزلرجه آدمك قانه کیرمك ونهایت اوستیقا مناسترینی دخی باصدیرتمق یولنده‌کی کستاخلقلر جنایتلر ایشته هپ بو غیرت مجنونانه ایله وقوعه کلدیلر. مناستر باصلدیغی زمان متاعب ومصائب مدهشه‌مه نهایت ویرلمش وارتق هر املم حصوله کلوب ایش بتمش دیه برقاچ دقیقه مدت سونمش ایدم که مدت عمرمده شو برقاچ دقیقه‌لق بختیارلغم قدر هیچ بر مسعودیت کورمامش اولدیغمه ایناملیسکز. لکن بو مسعودیت دخی برقاچ دقیقه‌یه منحصر قالوب انی متعاقباً بالکلیه محو اولدی کیتدی. بردها تکرری امیدینی‌ده برابر الدی کوتوردی. چونکه بنی وروزایی قورتارمغه کلدیلر ظن ایتدیکم یعقوب التاجر فرقه‌سی بالعکس بنی اولدیرمکه قالقشدی. ارتق بو دنیا اوزرنده بندن اول مقاصد

وآمالمك كافه‌سی كوزلريمك اوكنده اولدقلرينی محو اولوب بتدكلرينی كوردكدن صكره بنم ايچون محافظه‌سی قيدنده بولنه‌جق نه قالدی ؟ نه خرستيانلر نه مسلمانلر نزدنده اعادهٔ اكتساب امنيت محال حكمنی المش! بو حالده ياشايوب‌ده نه بوله‌جغم ؟ نه كوره‌جكم ؟ روماده رقيبلرمدن قصقانفقده بولنديغم سوكيلی روزانك بوراده عربلر النه كچديكنی‌می كوره‌جكم ؟ بناءً عليه احوالم او يله بر نتيجه‌يه منجر اولدی‌كه بردقيقه زياده ياشامق بنم ايچون اشكنجه‌دن عبارت قالوب بردقيقه اول اولمك جانه منت عد اولنمق لازم كلدی . ايشته بنی اوزمان همان اولدورسونلر ديه رجا ايديشم بو سبب و حكمته مبنی او! يعنی كبی بعده بوراده شواليه جنابلرينك امر يله صلبه محكوميتم دخی هپ بو يله بر نعمت عظما اوله‌رق تلقی اولنه‌جق شيلردندر . چونكه بوراده اولديرلميوب‌ده رومايه قدر كوتوريله‌جك اولسه‌ام اوراده دخی اعدامم محقق اولوب فضله اوله‌رق برده دشمنلريمك تمسخراتنه اثبات اهليت ولياقت ايلمش بر كپازه حكمنی اله‌جغم »

— ای عجبا شمدی روزا ايله اره‌لرنده تحقق ايدن اخوت اوزرينه سنيور طوما قروزا حالا اولومی آرزو ايديورمی ؟

— بونی شيرزاد دخی كنديسندن سؤال ايلدی . جعفر جواباً ديدی‌كه :

« الحالة هذه بيله حياتمك دوامنده دكلم . والده‌مه حرمةً شواليه جنابلری اعدامی تأخير ايلدی ايسه‌ده رومايه واردیغم زمان خلافكيرانمك اغواسندن قورتلمق مأمولميدر ؟ زيرا ارتداد وخيانتك جزاسی مطلق اعدامدر . بالفرض اعدامدن ياقه‌يی قورتاره بيله‌لم : اندن صكره بنم ايچون روماده ياشامق كپازه‌لكه حقارته محملدن عبارت قالور . مع‌هذا طوغريسنی صورارسه‌كز كنديمه بو يله بر والده وهمشيره ايدندكدن صكره اولومی پك‌ده جانم ايسته‌ميور . اما بونی‌ينه بو يله « پك‌ده جانم ايسته‌ميور » سوز يله تعبير ايده بيلورم . زيرا بوده مغلق ومشكل برايشدر . والده وهمشيره‌مك بنی اوغلغه وقرنداشلغه ازدل وجان قبوللری هنوز مشكوكدر . شمديكی قبوللری ايسه ايلك غليان احتساس ايله وقوعه كلمش بركيفيتدر . لكن رومايه كيدوب‌ده بن مرتد وخائن بر آدم اولمق اوزره تشهير ايدلديكم زمان ولوكه آنلرك خاطری ايچون اعدامدن عفو اولنه‌يم . فقط باقه‌لم بنم كبی براوغلی بر برادری والده وهمشيره‌م قبول ايده‌جكلرمی ؟ بنم سيئات احوالم هركس نزدنده همشيره‌مك تزوجنه مانع اوله‌جقدر . انجامكار والده وهمشيره‌م بندن روكردان اوله‌بيلورلر . ينه شو تمامده كافهٔ مقاصد

وآمالمدن محروم قالمش بربوش آدم اولمق حكمندن قورتيله‌ميه‌جغم . ايشته بونك ايچون ديدم كه اولومی پك‌ده كوكلم ايسته‌ميور . بونكله برابر اعدامده ينه برراحت خلاص كورمكده‌يم »

نه‌ئوفاری بو آدمك احوالنده‌كی اغلاقه زياده‌سيله تعجب ايتمكه باشلادی . احمد متين بويله دربدر وسرسری كروهندن اوله‌رق برطرفه صداقت ايده‌يم ديه ديكر طرفلره خيانتلرده بولنان آدملرك هر حالده غضب وانتقام الهی‌يه مستحق اوله‌جقلری ودنيا يوزنده راحت وحضور كوره‌ميه‌جكلری كبی آخرتلری‌ده دنيالرندن ايی برحالده اوله‌ميه‌جغنی شرح وايضاحه باشلادی . كرك ماديانده كرك معنوياتده ايلكك ايلكدن ماعدا مكافاتی وفنالغك فنالقدن بشقه مجازاتی اوله‌ميه‌جغنی اوقدر حكيمانه ومتدينانه بر صورتده تقرير وتفهيمه كيرشدی كه بوخطابلر طاشلره توجيه ايدلسه‌لر تأثرلرندن چاتلايه‌جقلری دركار ايدی .

نه‌ئوفاری دخی اشبو مواعظ ونصايحدن پك زياده متأثر اولدی . زيرا برطرفه صداقت ايتمك خياليله ديكر طرفه خيانتك هرحالده عيان برجنايت اوله‌جغی وجدان وقلبی اوكنده تحقق ايدرك هله برطاقم بوش وخسيس امللر اغورنده ارتكاب ايدين جنايتلرك نه عيان ملعنت اوله‌جقلرينی وبيچاره قيلاغوزی احتساسات حسودانه‌سنك غليانيله بردقيقه‌داق برچيلغينلق حالنده غرق واتلاف ايتمش بولنمسندن طولايی كنديسنك‌ده بوملاعينك اك شدتليلرندن صاييله‌جغنی بالتأمل ندامتندن اريه‌جك درجه‌لرينی بولدی . احمد متين حكايه‌نك مابعدينی نقل وروايتده دوام ايلديكی حالده سوزلری نه‌ئوفارينك برقولاغندن كيروب ديكرندن چيقه‌رق ودها طوغريسی هيچ برقولاغنه كيرميه‌رك درين درين دوشونيور ايدی . احمد متين ايسه ارقداشنك بوطالغينلغنی كندی حكايه‌سنك اهميتله تلقيسنه حمل ايدرك دها بيوك برجهد واهتمام ايله سوز سويليور ايدی . ديبور ايدی كه :

— آنا قز دلالا روقالر وبالخاصه ماده‌وازل روزا عرب لسانی هنوز ايلك دفعه ايشتمكده اولدقلری حسبيله انسانك بولسان ايله تصوتنی استماعدن طولايی پك زياده متلذذ اوليورلر ايدی . اره‌لقده بربعض صورت تصوت وتلفظی پك زياده بكنديكی كلمه‌لرك نه ديمك اولدقلرينی قرنداشندن سؤال دخی ايديور ايديسه‌ده جعفر شوسركذشتنی برتأثر فوق العاده حالنده حكايه ايلمكده بولنديغی جهتله همشيره‌سنه يالكز دفع بلا صورتنده اجوبهٔ مختصره ويروب ينه شيرزاد ايله حكايه‌سنه رجوع ايليور ايدی . اوصره‌ده مجروحلرك ياره‌لری دكشديرمك

زمانی کلدیکندن شیرزاد سلجوقینکده یاره‌لرینی دکشدیرمکه مباشرت ایلدیلر. بونك ایچون او اصیلزاده قهرمانی صویمق لازم کلدی. کوملکنه قدر اثوابنی صویوب اومتناسب وجود میدانه چیقدیکه تیاقدن یاپلمش دنیله بیلور ایسه‌ده مطلقا اوخمیر ایچنه برازده امل قاتلمشدر. بیاضلق ایله پنبه‌لکك جزؤیجه تلحم وتشحم اوزرینه انضمامندن طولانی بعض تعبیره کوره قالبدن دوکلمش کبی بروجودکه دللاروقالو بونی کو رنجه قزینکده والده‌سنکده چشم حیرتلری قاشدی. ترك نسلنده‌کی تناسب اعضا مللِ سائره‌ده نادر بولندیغی کبی شیرزاد سلجوقی ترکلر اره‌سنده‌اك زیاده‌تناسب اندام ایله‌ممتاز کوزللردن بولنمسیله بوقدر کوزللك‌شاعرلردن تراشیده برهیکلده بولنسه ینه نظرربا اوله‌جغی درکار ایکن بویله کنجلکنك اك شعشعه‌لی برزماننده اولان قهرمانه‌کور. یلنجه شاشمامق ایمرنمامك نه‌برقادین‌ایچون متصور اوله بیلور ونه‌ده بر ارکك ایچون !

شو اوزونجه سوزك یالکز صوکلرنده نه‌توفاری برکوزل ارککك مدح تناسب وثنای جماله دائرسوز ایدلمسنه‌برآزقولاق قبارته بیله‌رك بر :

— اوت افندم !

دیه بیلدی ایسه‌ده احمدمتینك سویلدیکی سوزلری تمامیله ایشتمامش دیکله‌مامش اکلامامش اولدیغندن بوندن زیاده برشی سویلیه‌مدی. احمد ایسه کمال اهتمام ایله حکایه‌سنده‌دوام ایدیور. دیور ایدی‌که:

— آنا ایله قز بووجود لطیفده کوردکلری یاره‌لردن طولایی دوچار رقت وترحم اوله‌رق اولا دایقانلینك یانه یاقلاشدیلر. کوزلرینی‌یاطلاتوزجه‌سنه آچوب یاره‌لره باقمغه باشلادیلر ایسه‌ده بشقه‌لری ایچون بالدیر اولسه‌لر ینه سزای ثنا اولان بازولر، واوز اولمز کنج قزلرده‌بولنه‌میان ممه‌لره وقلداندقجه اوزرنده‌کی عضلاتی قایمر قایمر ایلیان کوره‌کلره وهربرینك اوستنه برر آدم اوتورسه صیغه بیله‌جك قدر کنیش اولان اوموزلره باقمقدن‌یاره‌لره باقمغه یکده وقت بوله‌میورلرایدی. باقدقجه حیرتلری آرتدی. حیرتلری ارتدقجه کندیلرندن کچدیلر. بوطالغینلق عجیب وغریب برجرأت تولید ایلدی. بناء علیه پرمقلریله یاره‌لرك اطرافنه یواش یواش باصدیره‌رق قان وصو صیزنتیسی بولنوب بولنمدیغنی یوقلامغه قدر واردیلر ایسه‌ده براز صکره بوتماس پرمق اوجلرندن تکمیل آووج ایچلرینه قدرده انتقال ایلیه‌رك عادتا اوقشامغه تحول ایلدی. معاینه‌ده یاره‌لرك همان هیچ‌ده تهلکه‌لی شیلر اولمدقلرینی کوردکلری زمان زیاده‌سیله ممنون اوله‌رق

شيرزاده تسليلر و برمكه دخى عنايت ايلديلر .

آنا ايله قزك شيرزادده كى وجودى اوقشامق درجه لرينه واردقلرى حقنده كى تعريفات مادام نه ئوفارى يى دها زياده اوياند يره رق نهايت سوزك صوكنده كى « عنايت ايلديلر » تعبيرى اوزرينه :

— عنايتمى ؟ بو ايكى قادينك شو قهرمان حقنده كى معامله ٔ مشفقانه سنى عنايتمى عد ايديورسكز ؟

— ديمجه احمدمتين كولومسه يه رك ديدى كه :

— اوت بونى « عنايت » ديه تعبيره مجبورز . چونكه اوزمانلر كرك اسلامك كرك خرستيانك تعصبلرى زياده اولمق حسبيله يكديكرينه نظرلرى بزم الك تهلكه لى جانورلره اولان نظرمزه متشابه ومتناسب اولديغى كبى اصيلزاده طاقمنك پسپايه لره نظرلرى دخى بوندن پك فرقلى برشى اولمديغندن دللاروقا سنيورالرينك شيرزاد كبى هم يبانجى بردينده بولنان وهم ده دست غالبيتلرنده اسيروزبون اولان بيچاره حقنده برحس نفرت وعداوتده بولنملرى [illegible]يله استبعاد اولنه مز ايكن بالعكس احتسا[illegible]ت مشفقانه مأثرى كوسترمكده ايديلر كه بو دخى حقيقةً برعنايت عد اولنه بيلور .

[illegible] رتق نه ئوفارى يواش يواش اولكى تغيرات[illegible]نى بالكليه ازاله ايلمش وبسبتون كنديسنه كلمش ايدى . ديدى كه :

— حقيقت انسانلرك يكديكرى حقنده بو يولده كى احتساساتى نه عجايب شيدر ؟ حيوانات سائره دن هيچ بريسى كندى ابناى نوعى حقنده اوقدر غدارانه معامله لرده بولنمزلر . مفترس بعض نوع حيوانات اره سنده اكرچه جنك وجدال وقوعه كلورايسه ده انسانلرك يكديكرى عليهنده كى تصورات فاجعه سى درجه سنه وارمزلر .

— بو ده انسانك كمالاتى مقتضياتندندر مادام ! انسان فنالقده حيوانات سائره يى فرسخ فرسخ كچمش اولديغى كبى ايولكده دخى كچمشدر . يالكز فنالق ياپميان برآدمه « ايى آدم » ديه بيلورسكز . يافنالق ياپمامقدن فضله برده ايلكلر ياپان آدمه نه ديرسكز ؟

— او ! اوت ! بونقطه ٔ نظردن آنا قز دللاروقالرك شيرزاد حقنده كى مأثر مشفقانه لرينه آفرين ديرم . مع هذا بونلرك شورقت وشفقتلرى ايچنده برازده شيرزادك تناسب وحسننك تأثيرى يوقميدر ؟

— اكاشبهه مى ايدرسكز مادام ؟ اصل تأثير بونده ايدى . شيرزاد اكر قاب قاره قوب قورى صيم صيسقه چركين برآم اولسه ايدى آنا ايله قزك نظر دقتلرينى بيله جلب ايده مز ايدى كه حتى آنلرك طبيعتلرينه كوزلرندن داخل اولان تأثيرات قلبلرينه

قدروارسونده بوحکمی بوقوتی کوسترسون. حالبوکه ایش بونده عبارت قالمدی . یاره‌لیلرك معاینه‌سی مناسبتیله دللا روقالرك بودلی قانلی حقنده جعفرالترجمانه یاغدیره‌دقلری سؤاللره جواب ویرمك مجبوریتی جعفری عاجز براقه‌رق هربرینه بالمجبوریه جواب ویره ویره نهایت بودلی قانلینك عادتا سلجوقیه خاندان حکمرانی سلاله‌سندن برپرنس اولدیغنی و پدری هر نه قدر سیاسیات ایله مشغول اولمیوب تجارت ایله مألوف ایسه‌ده شکوه وقوتی اوروپانك بعض مینی مینی قراللرندن دها زیاده ایدوکنی وکندیسی اون بش یکرمی سنه مدت بونلره کوله‌لك ایتمش ایسه‌ده بالنسبه اوکوله‌لك دخی اوروپانك اولور اولمز سنیورلکلرندن دها شانلی وشرفلی ایدوکنی اکلاتنجه قدر وارنجه آنا ایله قزك وسوزك دها آچیقجه‌سی آنادن زیاده قزك شیرزاد حقنده‌کی نظرلری دها زیاده بشقه‌لاشدی. بوکا مقابل بالطبع شیرزاددخی آنلره روی نزاکت کوستره‌رك بونلرك کندی حقنده ملتفتانه ورحیمانه سوزلر سویلسنه آثار ممنونیت وخشنودی کوستردی ایسه‌ده ایتالیانجه تك توك بعض کلمه‌لر بیلمکله برابر اویله برصورت نازکه‌ده سویلنه‌جك اوزونجه سوزلری بجره‌میه جکندن جعفرالترجمانك یوزینه باقوب معاونتنه عرض احتیاج ایلدی . بناءً علیه جعفر ترجمانلغه باشلادی . آنا قزطرفندن ترجمه ایلدیکی برقاچ سوزه ایده‌جکی تشکری شیرزاد سلجوقی ایتالیانجه «غراچیا» کلمه‌سیله ایراد ایدنجه آنا ایله قز «وای برازده ایتالیانجه‌بیلیور ایمش» دیه‌چرپنمق درجه‌سنده علائم خشنودی اظهار ینه باشلادیلر .

***

حکایه‌نك بونقطه‌سنه کلندیکی زمان ملكة البحرك باش طرفندن بر چینغراق صداسی ایشیدلدی‌که اقشام طعامنك حاضر اولدیغنه اشارت ایدی . واسیلیکی قاتارینا درحال سفره‌یی قورمغه باشلادیلر . چند دقیقه صکره قاتارینا دخی بوچینغراغی چالدی‌که شو ایکنجی طنین سفره‌نك دخی حاضر اولدیغنه اشارت اولوب سفره اهالیسنی دعوت دیمکدر . بونك اوزرینه برطرفدن احمد متین ایله نه‌ئوفاری سفره‌یه توجه ایلدکلری کبی دیکر طرفدن ثریا وعمر قپودان دخی کلدیلر . جملةً سفره‌یه اوتورلدی . لکن نه‌ئوفاری شو طعام مشغله‌سندن خوشلانمیه‌رق :

— سنیور ! حکایه‌نك الك طاتلی برینده عك مشغله‌سنك آره‌یه کیرمسی کوجه کیتمزمی ؟ زیرا شیرزاد سلجوقی ایله روزا دللاروقا آره‌سنده دخی یکی بررومان

باش كوستريور كبى اكلايورم .

دمش ايدى . احمد متين طاتلى طاتلى كولومسه‌يه‌رك آرقداشنك بو كشفنى تصديق ايلدى . ديدى كه :

— حكايه‌ده دوامه طعام مانع اوله‌من .

بو سوز نه‌ئوفاری‌یی او قدر ممنون ايلدى كه شو آره‌لق احمد متين كنديسنه هر نه ايلك ياپمش اولسه بوندن زياده سوينديره‌من ايدى . مكر كه شو آنده واسيليكى بى كيدن خارجه طرد ايلسون ده استرقاب بلاسندن قورتارسون . خوش بو آنده نه‌ئوفارينك خاطرنده واسيليكى دخى يوق ايدى . هر املى هر غرضى اونوتمش و يالكز حكايه‌يه حصر اهميت ايلمكده بولنمش ايدى . بناءً عليه احمد متينك سوزى اوزرينه غايت طاتلى بر ره‌وه‌رانس (باش اكمه‌سيله) تشكر ايلدى . بناءً عليه سفره مدتنده دخى احمد متين شيرزاد سلجوقى حكايه‌سنده دوام ايليه‌رك ديدى كه :

— شيرزاد سلجوقى قادينلره جواباً :

« واسفا كه ايتاليانجه‌م حقنده‌كى ظنكز طوغرى دكلدر » سوزلرينى ينه جعفرك وساطت ترجمه‌سيله اكلاتديغى زمان كويا ايتاليان لسانى بيلمامك موجب خجالت ايمش كبى ذاتاً كل پنبه‌سى رنكنده اولان يناقلرى كلينجك كبى بسبتون آللاشديلر . قادينلر : « ايشته برازدها غيرت ايتسه‌كز پك چابوق اوكرنه‌بيلورسكز » ديدكلرندن بو سوزى جعفر ترجمه ايلديكى زمان شيرزاد كويا اومحجوبتنى دفعه ايدار اولمق اوزره بوكا دخى جواب تصديق ويردى كه بو تصديقك ضمننده‌كى موافقت معناسى دخى اويله بر آدم ايچون عادتا بر تعهد حكمنى آلمه‌جغى دركاردر .

— آلكز سزه برده ايتاليانجه درسى ! هم خواجه‌سى ده مادموازل روزا دالاروقه اوله‌جق . دكلى سنيور ؟

— اوله‌بيلورايا ! دكز يولجيلغى بو ! اكلنجه لازم !

— بختيار قز ! احتمال كه دلى قانلى دخى قزدن زياده كنديني بختيار بوله‌جق !

— بختيارلقلرينك درجه‌سنى شمديدن تقدير و تعيين ايده‌من ايسه‌ك ده هر حالده درسه باشلاندى . فقط اصل خواجه‌لق وظيفه‌سى طوغريدن طوغرى‌يه مادام دالاروقه وياخود مادموازل روزا طرفندن درعهده ايديله‌ميوب جعفر الترجمان طرفندن بو خدمت درعهده اولندى . اما معاونلردن محروم دكل ايدى حتى معاونلر يالكز آناقزدن ده عبارت قالمديلر . رفيقلرى بولنان عربلرك كافه‌سى ايتاليانجه بيلدكلرندن و هر كس شيرزاده لسان اوكرتمك غيرتنه دوشديكندن درسلر پك زياده سرعت پيدا ايلديلر . هم شيرزادك ايتاليانجه‌يى اوكرنمسى بزم واسيليكنك فرانسزجه اوكرنمسنده قياس اولنه‌من .

اویله کونده اون اون بش یکرمی قردی اوکر-
ندیکی حالده برهفته صکره برهفته اولکی
درسلرینی اونوتمق شیرزاد سلیچوقیده
یوقدر ۰

لقردی واسیلیکی یه طوغری اوزانجه
ثریانك نظردقتی آچلدیغی کبی واسیلیکینك
دخی آچلدی ۰ فقط بونلردن اول و بونلردن
زیاده نه‌ئوفاری تیقظ ایلدی ۰ خدعه‌کار
قاری بومسئله‌ده دخی کوکلنك اصل
آرزوسی خلافنه اوله‌رق واسیلیکی‌یه
طرفدار چیقوب :

— فقط ایکی اوچ هفته ظرفنده
واسیلیکیده کوریلان ترقی دخی آزترقیمیدر
سنیور ؟

دینجه احمد متین واسیلیکینك یوزینه
باقوب آنك ده پنبه‌لشدیکنی کوردی ۰
قزجغزی بو حال محجوبیتدن قورتارمق
ایچون :

— غیرتنی آرتدیرمق ایچون بویله
سویلیورم مادام ! واسیلیکینك ترقیسی‌ده
فوق‌العاده‌در ۰ هم کندیسی هیچ برلسانی
منتظماً بیلدیکندن آنك ایچون ایتالیانجه کبی
منتظم برلسانی یکیدن اوکرنمك حقیقةً
کوچدر ۰

دیدکدن صکره برلسانی اوکرنمکده‌کی
کوجلکی قولایلغی ده تعریفه کیریشدی که
بوتعریف ایله کندیسنك برده مکمل فیلولوغ
(السنه آره‌سنده‌کی مناسبتلری تتبع ایله
مشغول ومتوغل اولان حکیم) اولدیغنی‌ده
کوستردی ۰

احمدمتینك تعریفی وجهله انسان برقاچ
لسانی صرفلریله نحولریله منتظماً تحصیل
ایتمش اولورسه یکیدن برلسان تحصیلنده
غایت سهولت بولور ۰ زیرا لسان اوکرنمکده‌کی
کوجلك لغت ازبرله‌مکدن عبارت دکلدر ۰
حتی انسان نه‌قدر چوق لغت ازبرلر ایسه
ازبرلسون ینه تکلم ایده‌مز ۰ اصل کوجلك
ترکیب کلامده‌در ۰ مثلا عثمانلیجه‌مزده
« اونه؟ » کلمه‌لریله ایراد ایلدیکمز سؤالك
فرانسزجه‌سنی ایراد ایچون « که س قی سه
که سا؟ » دیملیدرکه لسانمزه عیناً وحرفیاً
ترجمه‌سی « نه‌دربوکه‌بودرکه‌بو » صورتنده
اولور ۰ برآدم « دوشمك » و « اوك »
کلمه‌لرینك فرانسزجه‌سنی اوکرنسه بیله ینه
ترکجه « اوکومه دوشوکز » سوزندن قصد
ایلدیکی معنایی فرانسزجه عیناً بوکلمه‌لر ایله
ادا ایده‌مز ۰ فرانسزلر کلایه‌مزکه ! اومعنایی
فرانسزجه ادا ایچون حرفیاً ترجمه‌سی
« بنی ایلرولیکز »دن عبارت اولان برسوزی
سویلملیدر ۰ الحاصل هر لسانك منسوب اولدیغی
یعنی صنفه کوره ترکیب کلام ماده‌سی هانکی
قاعده‌لره تابع ایسه آنی بیلمك صورتیله
لسانلر پك قولای اوکرنیله‌بیلور ۰ یالکز
عثمانلی لسانی بیلن برآدم فرانسز لسانی

اوكرنمك ايسترايسه عربی وفارسی‌یه دخی وقوفی اولان دیكر عثمانلی قدر قولا یلقله اوكرنه‌مز. زیرا «دون سزه یدیردیكم قارپوز بوكونكیدن اعلا ایدی» جمله‌سنی فرانسز قاعده‌سنه توفیقاً سویله‌مك ایچون اولا بوزوب «اول قارپوزكه انی سزه دون یدیرمش ایدم، اودها اعلا ایدی بوقارپوزدن كه انی سزه یدیریورم بوكون» حالنه تحویل ایتملیدر ده فرانسزجه‌سنی دخی بو صورتده ترتیب ایتملیدر. حالبوكه بو نحو یالك عربی‌یه ده فارسی‌یه ده تركجه‌دن دها ویقون كله‌جكی آز چوق فیلولوغ اولانلره معلومدر.

احمد متین شومسئله‌یی تمهیدات لازمه سیله نه‌ئوفاری‌یه بسط وتفهیم ایلدكدن صكره ینه شیرزاد سلچوقی رومانه رجوع ایلدی‌كه سوزك طوغریسی بورومان طورر ایكن فیلولوژی مباحثندن نه‌ئوفاری هیچ ده لذت الەمیور ایدی. احمد متین دیدی‌كه:

— عشرتله قانلرینی بینلرینی صولا ندیرمش توتون ایله اعصابنی كوشتمش واسرافات شهوانیه‌سیله بتون قواسنی خراب ایلمش قمار كبی مجاسده معارضه كبی بیك درلو امراض نفسانیه ایله كندینی یقمش بتورمش اولان زمانمزده كی متمدن كنجلرك امر تحصیلده آیشوب قالملرینی اسكیلرك احوالنه قیاس ایتملیدر مادام!

انلر جسماً وروحاً بزدن پك چوق زیاده قوتلی ایدیلر. ابن سینا محی‌الدین عربی سیوطی ابن رشد وسائره كبی یوزلرجه علمای قدیمهٔ شرقیه‌نك تألیفنه موفق اولدقلری آثاری شمدی قیاس ایدییورزده بر عمره صیغدمیه‌جق قدر چوق بولیورز. حالبوكه بونلری بشقه‌لری یازوب ده تزييد قدر وقیمتلری ایچون مشاهیر مذكوره‌نك نامارینه اسناد ایتمش دكلدرلر. انلر علكساندر دومایه بكزه‌مزلر.

— وای علكساندر دوما بشقه‌لرینك یازدقلرینی كندیسنه‌می اسناد ایدرایدی؟

— اویله یا! شاكردانندن بریسی یازدیغی رومن پاره ایتسون دیه استادینك اسمنی قویمق ایچون رجا ایدر ایدی. حتی علكساندر دومانك بویله اسمنی قویدیرمق ایچون ویردیكی مساعده‌لرن نقداً دخی استفاده ایلدیكی بیله مرویدر.

— عجایب! دیمك اولیوركه بیك جلده قریب اولان آثاری....

— اوت مادام! آنلرك برقاچ یوزی بویله‌در.

— فقط بوبحثك بزم شیرزاد سلچوقی رومانه جهت تعلقی؟

— شودركه: بزم شیرزاد سلچوقی دخی كوناكون سوء استعمالات وسفاهات واسرافات ایله كندیسنی تخریب ایدنلردن

اولميوب قواى تامه اصحابندن بولنديغى جهتله هركسدن كونده ايتاليانجه يوز يوز اللى لغت اوكرنديكى كبى منتظماً تحصيل ايتمش اولديغى عربى وفارسى قواعدينك انضمام معاونتيله بو اوكرنديكى شيلرى كوزلجه استعماله دخى مقتدر اولديغندن قوهٔ حافظه‌نك وفطانت ودرايتك بو درجه‌سى عموماً كمى خلقنى وخصوصاً انا قزدالارو. قالرى وله وحيرته دوچار ايديورايدى . شواليه‌دى اپرونادورا بيله شو اصيلزاده دلى قانلينك بوقدر سرعتله ايتاليانجه‌يى تحصيل ايتمكده بولنديغنى ايشيدنجه بالتعجب يانه‌ چاغرمش وتعاطى ايلديكى بعض سوزلر اوزرينه موفقيتنك درجه‌سنى بالتقدير آفرينلر بخش ايتمش ايدى .

شيرزادسلچوقينك ايتاليانجه‌يى اوكرنمك خصوصنده كوستريكى غيرت وانك ثمره‌سى اوله‌رق تحصيلنده مشاهده اولنان بو سرعت يالكز ايچنده بولنديغى كمى خلقنى دوچار حيرت ايتمكله قالمدى . نه‌ئوفارى‌يى دخى حيران ايلدى فقط فكر شيطنته دائما مغلوب اولان بو آشفته بو حاله دخى معنالى معنالى كولومسه‌يه‌رك ديدى كه :

— سنيور ! سزنه ديرايسه‌كز ديكز بن حكم ايدرم كه شيرزاد سلچوقينك ايتاليانجه‌يى بوقدر غيرتله بوقدر سرعتله تحصيل ايتمسى ايچنده برده غيرت عاشقانه واردر .

مثلا بن دخى تركجه‌يى اوكرنمكه اويله بر مجبور يتله مجبور اولسه‌م پك ظن ايدرم كه اون بش يكرمى كون ظرفنده عادتا ترك كسيلور كيدر ايدم .

قادين بو سوزى سويلمكله برابر عجبا حال و طوريله نه جواب ويره‌جك ديه احمد متينك يوزينه باقه قالمشيدى . نه‌ئوفارينك آتديغى بو طاش ايچون هدف مقصود كنديسى اولديغنى احمد متين پك اعلا اكلادى ايسه‌ده كندى اوزرينه كرچكدن طاش آتيلان بركسه‌نك شويله‌جه برطرفه اكيله‌رك كلن طاشه كچوب كيتمسى ايچون يول ويرديكى كبى او دخى ديدى كه :

اوت مادام! بو مجبوريت عاشقانه‌يى كتم ايتمكله حكايه‌يى نقل ايدن بنم كبى بر حاكى ايچون هيچ بر مجبوريت يوقدر . فقط برده شيرزادى دوشونكز . او زمانلرك بو كبى قهرمانلرى كوكللرينه‌ده مرام اكلاته بيلدكلرندن كندى مجبوريت عاشقانه‌لرينى كتمده مقتدر اوله بيلورلر ايدى . انلر ايچون اصل مغلوبيت حس قهرمانى‌يه مخصوص اولوب برشى قهرمانلغه مغاير اولديغى مجبوريت عاشقانه درجه‌سنده مبرم دخى اولسه يته ظاهراً هيچ بررنك ويرميه بيلورلر ايدى .

— كوكلنه نفسنه جبرايده بيلمك ممكنميدر؟

— انلر ايچون ممكندر مادام ! حكايه

مزك ايلرولرينى ده استماع ايلديككز زمان بو امكانى كوررسكز .

— حكايه كزى اوقدر دقتلى ديكله يورم كه او امكانى كورديكم زمان اعتراف ايدرم .

طرفيندن سويلنان شو سوزلرك ضمنلرنده هپ برر ايكنجى معنا مستتر اولوب او معنايى ايكيسى دخى يكديكرينه تفهيم وتفهم ايتمكده بولندقلرى حالده ايكيسى دخى كويا او ايكنجى معنانك تمتنه بيله اوغرامامش كبى طورانيورلر ايدى . نهايت احمد متين ينه صدد اصلى يه رجوع ايله ديدى كه :

— فرنك كميلرى دخى شو بزم تعقيب ايلديكمز يولى تعقيب ايتمكده ايديسه لرده روزكارلرى مخالف اولديغى جهتله بزم كبى پوپايلكن كيده ميوب وولطه يه مجبور ايديلر . فقط زمانزده بيله تجار كميلرى بزم بو قوطره لره بكزه ميه رك قوطره لرك برباش كيتمكلرى روزكارلرده تجار كميلرى وولطه ايتمكه مجبور اولدقلرى كبى اوزمانلر كميلرك صورت انشالرى وآرمه لرى ده بوزمانكيلره بكزه مديكندن روزكار همان پوپادن كلدكجه طوغرى يول ويره مزلر ايدى . براز ياندن كلدكجه ينه اوقدر زيانى يوق ايسه ده آزيجق اوك طرفدن كلنجه درحال وولطه يه مجبور اولورلر ايدى . هم وولطه لرى ده بزم وولطه لر قدر آچيق اوله مز ايدى . بز طوقويان قادينلرك قرق دفعه مكيك آتدرق حالا ايكى پرمق ايلروليه مامش اولدقلرى كبى انلر دخى قرق وولطه ايتدكلرى حالده كوج ايله برقاچ ميل يول كسديره بيلورلر ايدى .

بو فرق نه دندر افندم ؟

— بزم قوطره لرك درينلكلرى زياده در مادام ! شمدى شو ملكة البحرك صويى بيوك بر كمينك صويندن زياده در . صفره مز دخى الك درينده يعنى تمام اونورغه اوزرنده در . بناءً عليه تكنه نك صويه مقاومتى درجه سنده روزكاره دخى مقاومتى اولديغندن بياغى اوك طرفمزه قريب بر استقامتده كلن روزكارلرده بيله ينه روزكاره قارشو كيده بيلورز . وولطه ايتسه كده وولطه لرمزك زاويه لرى اوقدر آچيق اولور كه برايكى وولطه ده برميل مسافه قطع ايتمش اولورز . بو تفصيلاتدن مقصدم شونى ! كلاتقدر كه كرك روزكارلرك مخالفتدن وكرك كميلرك آرمه لرك عدم مكمليتيله وولطه لرك دخى مساعده سزلكندن وباخصوص اوزمانلر آدم باشنده بر قورسره تصادف خوفيله اوچ كمينك يكديكرندن آيريله ميه رق دائما برينى بكلمك مجبوريتلرندن طولايى فرنك كميلرى بر هفته يول يوريدكلرى حالده بزم بوكون ياريم كونده آلديغمز مسافه يى همان ده

آلهمامشلر ايدى . بوندن صكره هوايه برده برسوت ليمانلق طارى اولمسونمى ؟ كوكرته‌ده موم ياقمز علوى بيله قلدانمز .

— ايتاليا ساحلنده بزم دوچار اولد يغمز حال كبى كه اك زياده جان صيقان فورطنه دخى اودر .

— يالكز جان صيقنديسنى دوشونميكز مادام ! تهلكه‌لرينى ده دوشونكز . هركيمنك قومانياسى ملكة البحر درجه‌سنده مكمل اولمز . پك چوق كره‌لر وقوعه كلمشدركه قومانيا توكنمك حسبيله كمى خلقى كمى‌يى ترك ايدرك صندالره بينوب كوره‌ك قوتيله اك يقين ساحله قدر جان آتغه مجبور اولمشلردر . بوكا موفق اولنه‌مديغى يرلرده زمانلرده ايسه قحطدن بربرينى يمك درجه‌سنده فلاكتلر دخى كورلمشدر .

— اوزمانكى دنيايه نسبتله شوايچنده بولنديغمز زمانك حالى اسمنى تخطرايده‌مديكم برفرانسز شاعرينك خيال كرده‌سى بولنان بختياران اطه‌سى كبيدر .

— بزم مسلمانجه تعبيره كوره جنت كبيدر .

— اى بوليمانلق پك چوق دوام ايتدمى ؟

— بالنسبه پك چوق ! فقط ليمانلغك دردنجى بشنجى كيجه‌سى صباحه قارشو بربورا باصقيندن دها دهشتلى بروقعه اولمشكه اوچ كمى خلقنك كافه‌سنى دوچار خوف وخلجان ايلمش . شفقدن اول هركس هنوز طاتلى اويقوده ايكن فرنكلرك پالرمولى عربلردن الدقلرى كمى اوزرنده برفرياد وفغان قوپمشكه ايشيدنلرك عقللرى باشلرندن كيتمش . فقط ايش درحال اكلاشلمش . «اوركز ! يتيشكز !» كبى نعره‌لر هركسه اكلاتمشكه او كمى اوزرنده برباصقين واردر . ديكر كميلر خلقى دخى همان سلاحلانوب كوپشته‌لره ديزلمشلر . شويله بش التى يوز مترو قدر مسافه‌ده وليمانلقدن طولايى يلكنلرى سونوك برحال مسكنتده بولنان پالرمولى كمى اوزرنده بر جنك برجدال كه معاذاه ! ديكر كميلردن بوحاله سيرجى كبى باقمقده برفائده اوله‌ميه‌جغى شواليه‌دى اپرونادورا طرفندن كورلمكله «ماينا بارقه» قومانداسى ويرلمش وعسكردن برقسمنك صندالره ايندير يله‌رك باصيلان كمى اوزرينه امداده كوندرلمسنه تشبث قلنمش .

— بويله سوت ليمانلق هواده دشمن كميسى دخى يوروميه‌جكندن بوباصقين كيملر طرفندن اجرا اولنمش ؟

— ايشته اصل غرابت دخى بونده‌دكلمى يا؟ اورته‌ده بشقه بركمى كورنميوركه باصقين دخى اوكمى خلقى طرفندن اجرا اولنديغى ظن ايديله بيلسون . هم ديديككز كبى بوليمانلق هواده خارجدن هيچ بركمى ايچون

تقرب امكانى‌ده يوق . بادئ امرده ويريلن حكم كمى ايچنده برعصيان چيقمقدن عبارت قالدى . اكر اوكميده عرب اسراسى بولنسه ايدى عصيانك دخى انلر طرفندن چيقارلمش اوله‌جغنه شبهه بيله ايديله‌من ايدى . فقط زوالى مجروح عرب اسيرلرى شواليه‌نك بنديكى كميده بولنمسيله بوحكمى ويرمكه امكان بولنه‌مدى .

ديمك اوليوركه ينه اوكميده بولنانلر ميانده برمنازعه ظهور ايتمش ؟

— صبر ايدكز مادام ! ديكر كميلردن امداده حاضرلانانلر دها متافورالردن صندالار يرى اينديره‌مامش ايديلركه پالرمولى كمينك پرووا طرفندن بردومان ومتعاقباً برآتش پيدا اولدى . جنك وجدال دوام ايتديكى كبى بوآتش دخى دائرۀ استيلاسنى كمال سرعتله توسيع ايليور ايدى . صباحك هنوز الاجه قرا كلغى اولمسيله برابر يك اعلا كورلوب فرق اولنيور ايدى‌كه اللرنده مشعله‌لر ايله برطاقم حريفلر كمى ايچنده شورايه بورايه قوشوشوب بشقه يرلرده آتش ويرمكده‌درلر . اون دقيقه صكره قوجه كمى هيئتيله يانغنه باشلادى . ينه اوآره‌لق طقوز چفته برفلكه‌نك اون سكز كشيده‌كى قول قوتيله كميدن آيرلديغى كورلدى كه بوفلكه‌نك باشنده قيچنده‌ده يديشر سكزر آدم دها اوتوريورلر ايدى .

يانغينك هرطرفى كوندوز كبى تنوير ايتمسى مناسبتيله فلكه‌ده‌كى آدملرك قيافتلرى عيان بيان كوريله‌رك تركاولدقلرى اكلاشلدى .

— قورقارم شيرزادك آدملرى اوله‌جقدر .

— هيچ قورقميكز مادام ! تا كنديلريدر . حتى بوصندال ديكر كميلره طوغرى برچرخه ايدرك اوق منزلنه قدر تقربندن ناشى اوزرينه ياغمور كبى اوقلر ياغديرمسنده باقيه‌رق : « عشق اولسون قورد قورناز ! يديكك اكمك حلال اولسون ! » ديه يكرمى بش اوتوز كشينك بردن آتدقلرى نعره‌لر شيرزاد سلجوقى يه‌ده جعفرالترجانه‌ده اكلاتدى كه بونلر شيرزادك آدملريدر . حتى شو آلقشه جواباً يالكز برسس فقط كوك كبى كورليان بركمراه سس : « آه‌نه فائده كه ياكلش كلدم ! افنديمى بوكميده صاندم ! حسابم طوغرى چيقمدى . نافله القشلاميكز » ديه بالمقابله حايقردى كه بوندالر شيرزادك قولاغنه دكسونلر ديه بالالتزام ترتيب اولندقلرى‌ده اكلاشلدى .

— اوت آرتق اكلاشلمه‌جق برشى قالمدى . شيرزادك كندى سفينه‌سى اوستيقاده صاوشمش قورتلمش اولديغندن فرنكلرى اوزاقدن اوزاغه تعقيب ايدرك نهايت وقوعه كلن ليمانلقدن بالاستفاده طقوز چفته صندال ايله افنديلرينى قورتارمغه كلمشلر .

اكر اومدقلرى وجهله شيرزاد سلجوقى‌يى

پالرمو ایلرك كیسی اوستنده بواسه لر ایمش حقیقةً قاپوب قاچرمغه دخی موفق اوله جقلر ایمش .

— دیكر ایكی كمیدن امداده حاضرلنانلر تشبثلرندن ینه كیرو طورمدیلر . هم هجوم ایدن فلكه یی تعقیب وهم ده كمیده یا آتشه یانمق ویاخود صویه بوغولمق صورتلرندن بریسیله هلاكلری مرتبهٔ تحققه واران آدملری تخلیص ایچون صنداللری ایندیردیلر وجنكاورلر متافورا پالانغه لرینه صاریله رق بربری آرقه سی صره صیر یلوب ایندیلر ایسه ده اوزمانه قدر تركلرك فلكه سی بریچق میلدن زیاده اوزامش كیتمش ایدی . ولوكه اوزامامش اولسون . فرنكلرك ایندیردكلری فلكه لرك الك بیوكلری در در چفته اولدقلرندن تركلری تعقیبه عدم كفایتلری دركاردر . واقعا بوكمیلرده دخی قیچ متافورالرنده اون اوچر چفته بیوك فلكه لر وار ایسه ده انلری چوزوب ایندیرنجه یه وباخصوص طاولونلر ارهسندن كوركلرینی بولوب چیقارنجه یه قدر برساعتدن زیاده زمان كچه جك ایدی ..

— دیمك اولیوركه تركلری تعقیب ایده مدیلر ایسه ده یانان كمیده كی آرقداشلرینی قورتاره بیلدیلر . اویله دكلمی افندم .

— پك ده اویله دكل مادام ! كمیده قورتاریله جق آدم قالمامش كه اواوم حالنده مجروح برایكی آدم ایله برقاچ ده شورایه بورایه صاقلانمش صاغلام آدم بولوب كتوردیلر . بونلرك افاده سندن اكلاشلدیغنه كوره صباحه قارشو هركس طاتلی اویقوده ایكن وهلةً تركلر كمی یه كیروب اولا اویانق بولنانلری قلیچدن كچوردكدن صكره اوكمی خلقنی تشكیل ایدن ایكی یوز قدر آدمك الك چوغنی یتاقلرنده اویقو حالنده باصدیروب اولدرمشلر . دیكرلری اویاندقلری زمان حیرتلرندن نه یاپه جقلرینی شاشیروب قالمشلر .

— كمیده مقاومته مقتدر كمسه قالمینجه آلوب كوتورملی دكلمی ایدی ؟

— روزكار اولسه ایدی بونی یاپمق ایچون كمسه نك اخطارینه احتیاج كورمزلر ایدی . فقط كمی یی كوتوره بیلمك قابل اولمد یغنی كورنجه دشمنه ده یارامسون دیه هرطرفه آتش ویروب جابجا یاقشلر .

نه ئوفاری قورد قورناز رئیس ایله رفقاسنك شوجسارت ومهارتلرینه شاشدی قالدی . حریفلر شیرزاد سلچوقینك هانكی كمیده اولدیغنی طوغری تخمین ایدوب ده شوالیه دی اپرونا دورانك راكب اولدیغی كمی یه هجوم ایتمش اولسه ایدیلر الحالة هذه اوكمیده اسیر اولانلرك خلاصیله بالمقابله غالب اولانلرك تحت اسارته كرفتار اولمش بولنه جقلرینی سویلشوب كولشدیلر .

حتی نه ئوفاری معلوم اولان فكر

شیطنتنك الجاسیله اوحالده مادموازل روزا
دللاروقانك شیرزاد سلیجوقی الندە اسیر دوشمش
اوله جغنی ده بالتخیل بویله بر اسارتك هردرلو
حریتدن زیاده بختیارلق عد اولنه بیله جکنه
قدر سوق خیال ایلدی .

نهایت احمد متین ینه حکایه یه رجوع
ایله دیدی که :

— بر بچوق ساعت سورمدی قوجه کمی
تمامیله یاندی بتدی . بوفاجعه فرنکلری
زیاده‌سیله متأثر ایلمش ایدی . ایکی یوز
آدمك هلاکی ذاتاً آجنمیه جق شیلردنمیدر؟
عربلر ایسه بوحرکت مناستر باصقیننك
انتقامی ایچون بر غیرت الهیه عد اولنه جغنی
دوشونه رك قلباً ممنون اولیورلر ایدیسه ده
ممنونیتلرینی اظهاره جسارت ایده میورلر
ایدی . فرنکلرك دخی انتقام ایچون جمله‌سنی
بردن قلیجدن کچوره مکه قالقیشه جقلری احتمالنی
دوشونه رك قورقیورلر ایدی . بوخوفك
زیاده شیرزاد سلیجوقیده وار ایدی . بوکلنلر
کندی آدملری اولدیغنی فرنکلر اکلارلر
ایسه اصل انتقامی کندی علیهنه حصر
ایده جکلرینی دوشونه رك اصلا سس وصدا
چیقارمامسنی عربلرك عمومنه وبالخاصه
جعفر الترجانه تنبیه ایلدی .

— جعفرك بوسری محافظه ایده جکنه
امنیت اولنه بیلورمی ؟

— شیرزاد اصول مخادعه‌یی وباخصوص
مخادعانه ملعنتلر دخی قاتیله بیله جکنی هنوز
اوکرنمامش وبیلمه دخی اویولده کی دنائتلری
نفسنه قبول ایتدیره میه جکی درکار بولنمش
اولدیغندن جعفر الترجانك صداقتنه امنیت
ایدیلوب ایدلمامك لزومنی خاطرینه بیله
کتورمامش ایدی . فقط بو بابده مراق
ایتمکز لازم کلمز . زیرا جعفر ایچون منافعك
جهت غالبه‌سی شیرزاد طرفنده ایدی .
عرب اسراسنك نکبتندن کندیسی ایچون
هیچ بر فائده متصور اولمیوب بالذات شیرزاده
کله جك فنالقدن کندیسی ده حصه دار
اوله جغی کبی اکا کله جك ایلکدن ده
حصه منداولمسی محتمل بولنه جغنی دوشونمکله
باشلامش اولدیغندن هرحالده بوامنیتی
سوء استعمال ایتمیه جکدر .

***

بوقاروکی فقره‌ده بیان اولنان وقوعاتی
احمد متین اثنای طعامده حکایه ایدرك طعامك
ختامیله حکایه‌یه دخی فاصله ویردی .

بوکیجه هوا غایت کوزل و سرین ومهتاب
دخی پارلاق ولطیف اولدیغی کبی روزکارده
مرافق اولهرق دکزی یاروب کیدن ملکة
البحر ایکی طرفنه کوپوکلر صاچه صاچه قطع
امیال ایتمکده ایدی . کمی خلقنك کافه‌سی
کوکرته اوزرنده بولندقلری کبی احمد
ونه توفاری دخی کوکرته‌یه چیقدیلر . هوانك
لطافتنه دائر برقاچ نشئه‌لی صحبته کیرشدیلر

ايسه‌ده الده باشلانوب هنوز بتمامش اولان شيرزاد سلچوقی حكايه‌سی وار. ايكن بشقه صحبتلرده دوام اولنه‌بيلورمی ؟

بوندن اولری احمد متينك مباحث علميه وحكميه‌سنی الك مهم الكجدی برر درس اوله‌رق تلقی وكمال اهميت واعتنا ايله استماع ايلكده بولنان نه‌ئوفاری اورته‌يه بوشيرزاد سلچوقی رومانی چيقاليدنبری آندن بشقه هيچ برشيئه اهميت ويرمه‌مك استعدادينی آلمش ايدی. هرهانكی برسبب ايله احمد متين بوحكايه‌يه فاصله ويرسه‌دوامی ايچون رجايه مسارعت ايلديكندن بوكيجه دخی تكرار ايلديكی رجا اوزرينه احمد متين حكايه‌نك مابعدينی سويلكده‌دوام ايلدی . ديدی‌كه:

— اوت جعفر شيرزاده خيانة كند. يسنه كوستريلان امنيتی سؤ استعمال ايتميه‌جك ايدی . حتی هجوم ايدن صندال شيرزاد سلچوقينك صندالی اولديغنی ومطلقا افنديلرينی قاپوب كوتورمكه كلمش بولنديغنی عربلر يكديكرينه اكلاتمغه باشلادقلرندن جعفر الترجان : « بوسوزی كسكز . بونلری قاله‌بيله آلميكز . اوله بيلوركه فرنكلر ايچنده‌ده عربجه بيلنلر بولنور . » ديه انلری بيله‌منع ايلمشدر . انجق فرنكلر بو هجومك يالكز يغما مقصديله اولمديغنی مهاجملرك ماله منااله اصلا رغبت ايتمملرندن اكلادقلری كبی او حالده نه مقصده مبنی كلمش هجوم ايتمش بولندقلرينی ده كشفده كوجلك چكمديلر . مطلقا اللرنده بولنان اسرايی تخليص ايچون كلمش اوله‌جقلرينی تيقن ايدرك اسرا حقنده‌كی تقييد واهتماملرينی آرتديرديلر . بركت ويرسون‌كه بونلر مجروح وخسته آدملر ايدی ، ايچلرنده شيرزاده‌دن صاغلامجه كمسه بولنميور ايدی . اكر جمله‌سی صاغلام اولسه‌لر ايدی يا جمله‌سی سفينه‌يه قدر ايندير‌ملك وياخود اياقلرينه برر پرانغه ربط اوله‌رق زنجيرلرك برر اوجی ده انبارده ايسه‌لر اسقارموز اكريلرينه وكوكرته‌ده ايسه‌لر كوپشته‌لره ربط ايدلمك لازم كلور ايدی‌ده دنيا كنديلری ايچون اوزنجيرلرك اوزانه بيلديكی قدر يردن عبارت قالور ايدی . اوزمانلرك اصول واحوالنجه معاملاتك اهونی يته بوندن عبارت صاييلور ايدی . زيرا جمله‌سی برر برر دكزه آتی ويره‌جك اولسه‌لر كيم آرايه‌جق كيم صوره‌جق ؟

— نه باربارلق! امان يارب نه باربارلق!

— اوزمانلر بويولده‌كی شدتلر هر ملتده وار ايدی مادام ! كندی ملتلرينك افرادندن ماعدا نوع بشردن هيچ بر صنفه انسان نظريله باقلمز ايدی‌كه يته اويولده معامله ايدلسون . حتی كندی ملتلرندن بعض كمسه‌لر حقنده بيله معاملات شديده واعتسافات مدهشه روا كورلديكی نوادردن دكل ايدی .

— شمدیلرده بو حال حکم سورمیوریا!

— ملل متمدنه‌ده بو وحشت قالمامشدر مادام! شمدیلرده قتله محکوم اولانلره بیله انسانجه‌سنه معامله اولنور. نه ایسه بونلری بزه لازم دکل آ! شمدیکی حالده بزم اشتغال ایده‌جکمز شی شیرزاد سلچوقینك ایتالیانجه اوکرنمکه ایتدیکی غیرتدن عبارتدر.

— ها کرچك! باقه‌لم شیرزادك ترقیسی نه مرتبه‌یی بولدی؟

— شیرزاد غیرتده قصور ایتمیوردی. بو غیرتك ضمننده مادموازل روزا دللا روقانك شیرزاد حقنده‌کی توجهی و ممالك اسلامیه‌نك احوال و عاداتنه دائر قرنداشی جعفردن معلومات استحصالی قضیه‌لری دخی واردرکه بو قضیه‌لرده مطلوب اولان ترقی دخی شیرزادك ایتالیانجه‌ده کوریلن ترقیسی ایله متناسب ایدی.

— هر حالده روزا ایله شیرزاد اره‌سنده معاشقه باش کوستریور. فقط بو معاشقه‌یه مقابل بیچاره جعفرك موقعی پك تحفلاشیور.

— جعفر الترجان ذهننده یکیدن یکی‌یه قرارلشدیرمقده اولدیغی مسئله اساس اولمق اوزره ممالك اسلامیه‌یی و مسلمانلری و اسلامیتی روزا دللاروقایه اوکرتمکی و بالخصوص خوش کوسترمکی التزام ایتمش ایدی.

— اوت! اوت!.... سز تعریف ایتمه‌سه‌کز دخی بن اکلایه‌بیله‌جکم!..

— اوزمانلر اردی اره‌سی کسیلمان وقوعات بحریه‌دن طولایی اوروپالیلرك قولاقلری اسلامیت علیهنده درلو اراجیف ایله طولدیریله‌رق مسلمانلرك ییلده بر کره خرستیان اتی اکل ایتملری معتاد اولدیغنه وارنجه‌یه قدر بیك درلو افترالر ایله اهل اسلامك همان وحشی جانورلردن بدتر اولدقلری اعلان و تفهیم قلنمش اولدیغندن جعفر الترجان بوکبی ترهاتك پك آچقجه‌سنه افترادن عبارت اولدقلرینی و حقیقت حالده ایسه ملل مسلمه‌نك اوروپالیلردن قات قات زیاده متمدن بولندیغنی درمیان ایلدکجه هر نه‌دن طولایی ایسه روزا بو خبرلردن و تصحیحلردن محظوظ اوله‌رق علائم ممنونیت ابراز ایلیور ایدی. والده‌سی ایسه بالعکس هیچ ممنون اوله‌میه‌رق اوغلنی، «غالبا سن کرچکدن مسلمان اولمشسك» یه تعزیر و تکدیره قدرده وارییور ایدی.

— ای! جعفرك خبرویردیکی شیلرده دخی مبالغه و افراط یوقمی ایدی؟

— همانده یوق ایدی دیه بیلورز مادام! زیرا جعفر دییور ایدی‌که: «مسلمانلر حقنده ایشتدیککز سوزلرك طوغریسی اولوب اولمدیغنی شونکله موازنه ایدکز که مسلمانلرك مملکتلرنده یوز بیکلرجه میلیونلرجه خرستیان نفوس واردر ده آنلرك معیشتلرینه

ديانتلرينه هيچ برشيلرينه هيچ كمسه ممانعت ايتمز . »

— واقعا شمديلرده ممانعت اولنميور اماباقهلم اوزمان دخی بويلهمی ايدی ؟

— اوزمان دخی بويلهايدی. احتمال كه بين‌الاقوام مناسبت دها يولنده ايدی . جعفرالترجمانك سوزی بوندن عبارت دكل ايدی . ديبور ايدی‌كه ! « مسلمانلر كندی تحت رعيتلرنده بولنان خرستيانلری ينه كندی آدملری صايه‌رق محافظه وراحتلرينه همت ايدرلر . آنلرك شدتی يالكز اعدای اجنبيه‌يه قارشودر . اورادهكی خرستيانلر البته اوروپا اهاليسندن دها راحتدرلر . زيرا اوروپاليلرك ينه كندی سنيورلرندن چكدكلری اذا وجفالری شرق خرستيانلری كمسه‌دن چكمزلر . شونیده دوشونكزكه اوروپاليلرك اللرينه‌ده بونجه اسلام اسراسی بولنديغی حالده اوروپاليلر انلره امنيت ايدوب‌ده هيچ برمهم ايشلرنده استخدام ايتمزلر . اسرای مرقومه‌دن ايلروليوب اهميت كسب ايتمش كمسه يوقدر . مسلمانلر ايسه خرستيانلردن الدقلری اسرايه كاملاً امنيت ايدرك الكمهم خدمتلرنده استخدام ايدرلر . تربيه‌لرينه وعقل ورويتلرينه‌كوره اسرادن برچوغی مناصب عاليه‌يه‌قدر صعود ايلرلر . نه‌حاجت اليوم ممالك اسلاميه سواحلنده يوزبيكلرجه اوروپالی نفوس بولنوب بونلر هپ اسارة اسلاميت دائره سنه كيرمش اولدقلری حالده امنيت‌ونفوذ واهميت وحريت قازاندقدن‌صكره اوروپايه دونمك داعيه‌سنه قيام ايتميوب كويا اصل وطنلری شرق اصل دينلری‌دخی اسلاميت ايمش‌كبی كمال سعی ومحبت ايله حركت ايدرلر . الك حيتلی مسلمانلردن هيچ‌فرقلری يوقدر »

— اويله ايسه كنديسی نيچون خيانت ايدوب‌ده افنديسنی ترك ايتمش ؟

— ايشته والده‌سی سنيورا دللاروقا دخی بونی سؤال ايلدی‌يا ! جعفرالترجمان بوكاده جواب ويردی . ديدی‌كه : « بنم فرارمدن طولايی قباحت افندمده ياخود مسلمانلرده ومسلمانلقده دكلدر . قباحت‌ينه بنده‌در . ايشته افندم بكا قوجه‌كمی‌ايله برده خزينه امنيت ايتمش ايدی . بن اوكمی ايچنده افندمك وكيلی اوله‌رق برسنيوركبی ايدم . حيفا كه باشمدن لكه‌جك احكام‌قدر وقضاوار ايمش‌ده‌برقاچ‌سرسرينك‌سوزلری بنی اغفال ايدرك اوخيانتی ارتكاب ايدی ويردم . سزلر ايله كوريشه‌جك‌بيليشه‌جك ايمشسز . قضا وقدر كيم بيلور بوندن صكره‌بزه‌دهانه‌لر كوسترهجك‌كه‌بنی اوكوزلم شرق مملكتلرندن اسلام ديارندن اورفاه وراحتدن جايديروب‌ده تكرار بورالره القا ايلدی .

نه‌ئوفاری قضا وقدرك بوكبی احكام عجیبه‌سنه كمال تسلیمیتله برتعجب ایدرك:

— اوت! اوبله‌یا. كیم بیلور دها نه‌آلن یازیلری واركه!.....

دینجه احمدمتین:

— ایشته شیرزاد سلجوقی رومانی‌ده او آلن یازیلرندن استنساخ ایتمامشلرمی‌یا؟

دیه قادینك تعجبلرینی برقات دها آرتدیردقدن صكره ینه حكایه‌ده بروجه آتی دوام ایلدی. دیدی‌كه،

— فرنك كمیلرینك هواسی بزم هوامز كبی اویغون اولمیوب مزعج برلیمانلغك اورته‌ده حكم فرما اولدیغنی خاطردن چیقارمیورسكزیا؟ پالرمولی كمی یاندقدن صكره ایكی سفینه‌دن عبارت قالان فیلو خلقی تمام اون بش كون دكز اوزرنده چالقاندقلری حالده اوستیقا ایله روما آره‌سنده‌كی یولك نصفنی بیله قطع ایده‌مامشلرایدی. واقعا بعضاً دیركلره چیقان آرماتورلر اوك طرفلرینی كمال دقت واهمیتله كوزدن كچوره‌رك قلابر جبال شامقه‌سنی اوزاقدن اوزاغه‌دومان كبی بلوط كبی كوردكارینی كمی خلقنه تبشیر ایدییورلر ایدیسه‌ده بوتبشیرلر آدم الداتق وجانلری زیاده‌سیله صیقلمقده اولان شوالیه جنابلریله انا قز سنیورا دللا روقالری آووتوب متسلی ایتمك اكلندیرمك ایچون التزام اولنان یالانلردن ایدی. كندیلری نزده قالابر طاغلری نزده! حتی نمتی بیله طوغری اوله‌رق تعیین ایده‌میورلر: مع‌هذا طالع بویولجیلره بشقه برا كلنجه حاضرلامقده ایدی‌كه برزمان رومالیلرك تماشاسنه‌جان آتدقلری مدهش اكلنجه‌لردن برشی.

— ینه برباصقین ینه بریانغین كبی برشیمی؟

— خیر مادام خیر! هیچ خیال وخاطریكزه كلمه‌میه‌جك برا كلنجه.

— نصل اكلنجه ایمش باقه‌لم؟

— اپی دیكله‌یكز: شوالیه‌دی اپرونا دوزا جنابلری افریقاده ایكن كندیسنه مركبدن بیوك برافریقا ارسلانی اهدا ایدلمش اولدیغندن اودخی بومدهش مفترسی رومایه كوتوروب پاپا حضرتلرینه هدیه ویرمك ایچون كمینك باش التنده محافظه ایتمكده ایدی. اماهانیا شوصاچلی نوعندن بركوزل ارسلانكه امثالی اوروپاده نادر كورلمسیله هانكی حكمداره اهدا ایدلسه زیاده‌سیله مقبوله كچه‌جكی دركار ایدی.

— اوزمانلر حیوانات باغچه‌لری‌ده یوق ایدی. دكلمی سنیور؟

— شمدیكی حیوانات باغچه‌لرینه بدل حكمدارانك پارقلری وار ایدی‌كه هردرلو حیوانات نمونه‌لرینی حاوی ایدیلر. كمی خلقی بو ارسلان ایله دائما اكلندكلری كبی

شواليه جنابلری آنا قزدللاروقه‌لری دخی برابر آله‌رق ارسلانك يانـه كيـدوب اكلنـورلر ايدی . هـا ! سوز سـوزی آچيور . سوز صره‌سی كلدكجه حكايه‌نك هر كوشـه‌سی خاطره كليـور . معلومكز اولمليدر كه بوشواليه دی اپرونادورا جنا- بلری آنا قز دللاروقالره زياده‌سيله قور (يالطاقاق) ايتمكده اولوب والده‌سنی‌می يوقسه قزينی‌می ترجيح ايلـديكی پك‌ده اكلاشيله‌ميوروتبصبصك چوغنی‌والده‌سنه ايديور سه‌ده قرق بشنی چوقدن تجـاوز ايدرك اللی‌يه ال آتان برقادينه صـالالانان قاووقلر اصالت واعتبارندن‌طولايی اوله‌من ايسه مطلقا قزی ايچون اوله‌جغندن ايديلن ملازمتلرك اصل هدفی‌ده روزا اوله‌جغنـه شبهه ايتميه‌بيلورسكز .

— بن بونی چـوقدن تخطر ايلمش ايدم اما بر منـاسبت كلـوب‌ده سزه دخی سويليـه‌مامش ايدم . هم نه زمان تخطر ايتمش ايدم بيلورميسكز ؟ بيچاره جعفرالتر- جانك صلبی امرينی ويرمسی اصـل بوآنا قز دللاروقالره‌بر كوسـترش وكـوروتش اولمق مقصدينه مبتنی اولديغنی سويلديككز زمان تخطر ايلمش ايدم .

— ايشته ينه بوملازمت‌فكرومقصديله بركون آنا قزی آلوب ارسـلانك يانـنه كوتورمش ايدي . ارسلان اوچ متروقدر اوزون بر زنجـير ايله كميـنك باش التنـه مربوط اولوب بو زنجـيرك اوجنـه برده خلاط باغلانمش ومذكور خـلاطك ديكر اوجی كوپشته‌يه ميخلی برمقاره‌دن كچورلمش ايدی‌كه نه زمان ايستنيلور ايسـه خـلاط چكيله‌رك ارسلان كوپشته‌يه قريب برقيصه ايپ ايله باغلانمش اولور وآرزو ايدلديكی زمان دخی بوخـلاط قـويی ويريله‌رك زنجيرك‌طولنه متناسباً ارسلان باش التندن اوچ مـترو قدر ميـدانه چيقـار ايدی . شـواليه جنابلری حيـوانه بر قاچ قانغـال صوجق آتوب آنلری ييـنجه‌يه قدر تماشـا ايلـدكدن و برازده ال وآياق اشـارات تعرضكارانه‌لريله اول رئيس‌المفترسـينی قيز- ديردقدن صـكره ميخی دخی چيقـاروب برازده شوراسنه بوراسنه طوقونمغه باشلا- دی . ارسـلانك خومورتوسی آرتدی . ديشلريله ميخك‌تيمورينی غيجر غيجر كميرمسی ارباب‌تماشايی‌پك‌زياده‌اكلنديروب‌قهقهه‌لرله كولدير يبور ايدی . برده ميخك اوجی او مدهش حيوانك دماغنی دلمسـونمی ؟ دير ايكن حيوان جان آجيـسيله ميخی ديشلری آره‌سنه صيقشديروب قاكرديغی كبی چات ديه ميخی قيرمسونمی؟

— اكلنجه ايی اما شواليه جنابلرينه برميخ بهاسنه اولدی .

— طورکز باقه‌لم! دها اصل اكلنجه‌يه

باشلامدی . هیچ بهاسنه‌می؟ حدتلی حیوان
یالکز هیچی قیرمق ایله غضبنی تسکین
ایده‌مدی . شوالیه‌نك اوزرینه طوغری
برده هجوم ایدرك پنچه‌سنی خصمنه ایرشد-
ره‌بیلمك ایچون زنجیرك قیصه‌لغی ممانعت
ایدنجه ایکنجی حمله‌ده وجودینك اولانجه
ثقلت وقوتی زنجیره یوکلتدیکی کبی چات
دیه زنجیر دخی قیرلدی .
— ای؟!...
— آرتق اکلایورسکز یا ؟ زنجیری
قوپارر قوپارمز اودهشتلی حیوان کندی
قوتندن زیاده وجودینك ثقلتنی منع ایده-
میه‌رك اوحیز ایله کمینك قیچنه قدر
واردی . بعده کیرویه دونه‌رك پنچه‌ٔغدرینه
دوشوردیکی فاره‌یه قارشو صیچرایه آتلایه
استهزاره قیام ایدن کدی کبی رقص ایده
ایده شوالیه جنابلرینه‌دللاروقالرك اوزرینه
طوغری هجومه باشلادی .
— امان یارب !...
— امان یارب ظاهر !
— یا کمی خلقی ؟
— ایشته اصل کمی خلقنی کورملی
ایدی کمی خلقنی ! « صیچان دلیکی بیك
آلتونه » دیرلر . بوسوزك حکمی اصل بو
کون کورولدی . قاره قاپورتولرینه وانبار
قپولرینه یقین بولنانلر جان هولیله کندیلرینی
اشاغی‌یه آتدیلر . چارمیخلره یقین بولنانلر
ایپ نردبانلره مایمون کبی طرمانوب چنا-
قلقلره قدر چیقدیلر .
— یاقادینلر؟ یاشوالیه جنابلری؟ عجبا
تحت‌حمایه‌سنده بولنان قادینلری شوارسلان
پنچه ودنداننده محافظه وظیفه‌سی اصل
آنك ذمت قهرمانیسنه مترتب اولدیغنی
دوشوندیمی؟
— اوت! اصل آنك وظیفه‌سی اما
جان طاتلیدر مادام! آنك بولندیغی یره
یقین کیجیلرك باش آلتی قغوشی وبونك‌ده
آنجق برآدم صیغه‌بیله‌جك قدر درت
کوشه دلیکدن عبارت برقپاغی بولنمسیله
شوالیه جنابلری بودلیکدن کیره‌رك وجو-
دینی کاملا ستراپه‌دکدن صکره یالکز باشی
طیشاریده‌بولندیغی حالده: «بورایه‌کلکز مادام
بورایه‌کلکز! » دیه چاغیریبور ایدی .
— ای ! قادینلر نه‌یاپدیلر ؟
— نه‌یاپه‌جقلر ؟ شوالیه ایله قادینلرك
اره‌سنه آرسلان حیلولت ایتمش‌بولندیغندن
وقادینلر جان قورقوسیله عقللرینی ضایع
ایتلك مرتبه‌سنی بولدقلرندن شوالیه‌نك
خطابلرینی‌ندالرینی ایشیته‌میورلرایدی‌بیله.
— دیمك اولیورکه‌ارسلان‌توجه‌ایتمکینك
کوکرته‌سنی کسدی الدی ؟
— خیر! ارسلانه‌مقابل‌برارسلان‌اوغلی
ارسلان دها پیدا اولدی . اوایسه آدیله
صانیله شیرزاد ایدی . اومفترس حیوان

تمام روزا اوزرينـه هجومه حاضرلانديغى صره‌ده شيرزاد دخى يكى تكلمنه باشلاديغى ياريم يامالاق ايتاليانجه‌سيله : « قورقه سنيورينا قورقه ! كليـورم ! » ديه برنعره آتدى وباشنده‌كى اغابانى صاريغنى عاجلاً چوزوب صاغ النه وقولنه صاره‌رق وارسلانه خطاباً حايقيره‌رق قوشه‌رق كلدى . روزانك قولندن طوتوب چكه‌رك آرقه طرفنه آتدقدن صكره كنديسى ارسلانك قارشوسنه واردى .

— ارسلانله قارشولاشدى ديمك ؟

— اويله‌يا ! حيوان بردنبره قارشوسنده برآدم طورديغنى كورنجه روزا عليهنده حاضرلاديغى هجومى تأخير ايلدى . برثانيه قدر ايركلدى طوردى . شيرزاد ايسه حمله كنديسنه دوشديكنى كورديكندن صاريق صاريلى اولان قولنى حيوانه طوغرى اوزاتدى . ارسلان بادئ امرده بوهجومه پنچه‌سيله مقاومته قالقيشه‌رق خصمنك قولنى پنچه‌ليوب صاريغى ييرتمغه ديمكه چالشدى ايسه‌ده شيرزاد برطاقم شاشرتمه حركتلرله قولنى دشمنك پنچه‌سندن قورتاروب اغزينـه طوغرى اوزاتيور ايدى . حالبوكه ارسلانك ديشلرى دخى ديكر اسلحه‌سى ديمك اولديغندن اغزينه طوغرى اوزاتيلان قولى قدرت دندان ايله برطرف ايتمك ايچون اومدهش آغزينى اچدى . انسان پرماغندن بيوك اولان ديشلرى سيب سيورى ميدانه چيقديلر . برده شيرزاده طوغرى ايكى اديم آته‌رق ياقلاشمسونمى ؟ شيرزاد دخى اعتدال دمه اصلا خلل ويرمكسزين اوصارغيلى قولنى ارسلانك اغزينه صوقى ويرمسونمى ؟ حيوان چكه‌سنده‌كى اولانجه قوت ايله قولى ايصردى ايسه‌ده صارغيلى قول تماميله اغزينى طولديررجه‌سنه بوغازه طوغرى يوريمش بولنديغندن حيوان بوكالدى . صاغه صوله برقاچ تيزلنوب شيرزادى يره چالمق ايچون برپنچه‌سيله تعرض دخى ايديورسه‌ده شيرزاد دائما قاچامق كوستر ييور ايدى . نهايت حيوان طيقانه‌رق يره ييقلدى ايسه‌ده اوصره‌ده شيرزادك دخى برآياغى قايوب ديز اوستى دوشديكندن مدهش ارسلان برپنچه‌سنى شيرزاده يتشديره بيلدى . بناءً عليه يره ايكيسى برلكده دوشديلر . برقهرمان ايله برآرسلان آلت آلته اوست اوسته دهشتلى برمبارزه‌يه باشلاديلر .

— حقيقت برزمان روماليلرك ارسلانلر پنچه‌سنه انسانلرى اتوب پاره‌لندكلرى طرزده برتماشاى مهيب !

— يالكز شوفرقلرى واركه روماليلرك ارسلان پنچه‌سنه آتدقلرى اسرا دائما عاجز قالدقلرى وپاره‌لنديكلرى حالده بوكيده

کندی کندیسنی ارسلان پنجه‌سنه آتان اسیرده اوعجز ومسکنت کورولمیور. بالعکس شیرزاد : «امان بکا برخنجر ابر خنجر یتشدیریکز برخنجر!» دیه کاه عربجه کاه ایتالیانجه باغریبور ایسه‌ده اورته یرده کیمسه‌یوق که‌دلی قانلی یه برخنجر یتشدیرسون‌ده ارسلانك کارینی اتمام ایدی ویرسون. برچاریك ساعت قدر بومبارزه دوام ایلدی. حتی ایدیان حرکات اثناسنده برایکی دفعه شیرزادك قولی ارسلانك آغزندن چیقی ویره‌رك غلبه همان ارسلانه انتقال ایده‌جك ایکن شیرزاد ایاقلریله ارسلانك کردننه طیانوب ایکی الی ایله بردن چکه‌سنه صاریله‌رق حیوانك چکه‌سنی زور ایله آچوب تکرار قولنی صوقمق مرتبه‌سنده پهوانلق قدرت ومهارتنی کوستردی که دلیکلردن چناقلقلردن کورنلر حقیقةً حیرتده قالدیلر.

— انجامکار ؟...

— انجامکار بردفعه دها یکیدن قولنی ارسلانك آغزینه صوقدیغی زمان صاریغك کوشه‌یان اقسامی‌ده بزم یورغانجیلرك صیقی صیقی یه یصدیق طولدیرملری قبیلندن حرکات جبارانه ایله آرسلانك اغزینه طیقوب صیقشدیرمسیله حیوانك نفسی بالکلیه کسیله‌رك مخنوقاً کبردی کیتدی ده کرك شیرزاد وکرك کمی خلقی بوتهلکهٔ مدهشه‌ومحققه‌دن قورتلدی کیتدی.

نه‌ئوفاری احد متینك صورت حکایه سندن بیله متدهش اوله‌رق بکزنده‌قان رنکندن اثرقالمدی. صوغوق صوغوق ترلمکه باشلادی. بونی کورنجه احمد متین :

— بزم سفینه‌مزده برارسلان بولنمدیغنه امین اولکز مادام!

دیه کوله‌رك رفیقه‌سنی تسکینه باشلایوب نه‌ئوفاری دخی براز کندینه کلدکدن صکره

— صورت حکایه‌کزده مسئله‌یی اوقدر جانلی تصویر ایتدیکزکه حقیقت بن‌ده کندیمی بودهشتلی تماشاده حاضر ظن ایلدم.

دیه احمد متینك افاده‌سنده‌کی طلاقتی مدح وثنادن فضله برده مومی الیهك «بزم سفینه‌مزده برده ارسلان بولنمدیغنه امین اولکز» دیه صوك سو یلدیکی سوزه جواباً :

— واقعا سفینه‌مزده بویله دهشتلی بر آفریقا ارسلانی بولنمدیغندن طولایی امین ایسه‌م‌ده بولنسه بیله وظیفه‌م دکلدر. زیرا اکا مقابل یانمده برده استانبوللی ارسلان اوغلی ارسلان واردر.

دینجه شوالقش بالطبع احمد متینك پك زیاده خوشنه کیدرك چهره‌سنده نمایان اولان آثار بشاشت وانبساط ایله رفیقه‌سنه تشکرلر ایلدی.

دقته‌ده غفلت بیورلمیور یا ؟ برقاچ

زماندنبری نه‌ئوفاری هرمناسبت دوشدکجه احتساسات قلبیه‌سنی احمد متینه تفهیم ایده‌جك رمزلرده کنایه‌لرده دقیقه فوت ایتمیور ایدی. احمد متین بونلری پك اعلا اکلادیغی حالده تصلسه اکلامش اولمق کندی حسابنه الویرمدیکندن غایت صافیانه وخالصانه برحسن قبولدن ماعدا نه‌ئوفا. رینك ایستدیکی وادی‌یه طوغری بر پارمق بیله ایلرولـه‌میور ایدی. نه‌ئوفارینك یرنده بشقه برقادین اولسه ویاخود کندیسی احمد متینك مرتبهٔ فطانت وظرافتنی بیلمسه ایدی بوآدمی عادتا اوردم طوڭز طویغوسز مقوله‌دن عد ایده بیلور ایدی. فقط احمد متینك نه‌قدر دقیقه اندیش وخرده سنج بر آدم اولدیغی معلومی بولندیغندن کندیسنه اکلاتمق ایستدیکی شیئی انك بالالتزام اکلامامسنی مطلقا اورته یرده بر واسیلیکی بولنه‌رق اکا ارتباطندن نشأت ایلدیکنی دوشوندکجه اومعصوم قزحقنده کی کین وغضبنی تجدید وتزیید ایلیورایدی.

⁂

آرسلان حکایه‌سندن صکره ارتق اویقو زمانی کلمش اولدیغندن رفیق ورفیقه یکدیکرینه «کیجه‌کز خیراولسون» مراسم نزاکتنی اجرا وصباحه‌قدر راحت راحت اویقو چکملری تمنیات خیرخواهانه‌سنی دخی ایفا ایلدکدن صکره یرلی یرلرینه چکلدیلر.

معلومدرکه نیقولسونك اندفاعندن صکره نه‌ئوفاری کندی قابینوسنده یالکز یاته‌میه‌جغی بیانیله قاتارینایی برلکده یاتیرمغه باشلامشیدی. حالبوکه دها صکره‌لری بو خدمت رفاقتی واسیلیکی‌یه تحویل ایلدی. بونك ایچون ظاهرحالده بیان ایلدیکی سببه اصل خدمتی موچولق اولمقدن ناشی قاتارینانك اوستی باشی پك‌ده خوشه کیده‌میه‌جك رایحه‌لر نشر ایتمسنه مقابل واسیلیکینك حسن طبیعت صاحبی برفامیلیا قزی وعادتا کباردن برمادموازل درجه‌سنده تمیز بولنمسی قضیه‌سی ایدی.

حقیقت حالده ایسه احمد متین ایله بوکوزل خدمتجی اره‌سنده مطلقا بر کیزلی مناسبت بولندیغی حقنده کی شبهه‌سنی بردرلو ازاله ایده‌میان بو پرشیطنت قادین شاید احمد متین کندیسنه واسیلیکینك رفاقتی ایچون مساعده ویرمیه‌جك اولورسه شبهات واقعه‌سنه بوعدم مساعده‌سیله صحت قطعیه حکمنی ویرمك ایچون بویله برتدبیر قوللانمش ایدی. احمد متینك بویله‌اك اینجه مخادعاته قدر صرف ذهن ایدوب ایتمدیکنی آراشدیرمق بزه عائد دکل ایسه‌ده واسیلیکی حقنده نه‌ئوفارینك ایتدیکی رجایی بلاتردد ولا احتیاط قبول ایلدیکنی نه‌ئوفاری دخی

برنظر دقت وحكمتله تلقى ايليه‌رك منتظر اولديغى شيئك عدم حصولندن طولايى برازده متأثر اولمشدر ٠

لكن شيطان قارينك بوتأثرى نسبى برشى اولوب، ديكر جهتدن برده ممنونيت يولى آچلمش ايدى ٠ زيرا بوندن صكره كيجه‌لرى دائما واسيليكى كندى يانندە بولندقجه افنديسى ايله هرحالده مجزوم اولان كيزلى مناسبتك منقطع اوله‌جغنى دوشونمش ايدى‌كه نه‌ئوفارى حالنده بولنان برقادين ايچون خدعه‌سنك بوجهتدن تأمين ايلديكى منفعت دخى از دكلدر ٠

ملكةالبحر بوكيجه دخى كوندوزكى موافق هوا ايله يول الديغندن ايرتسى صباح كمى خلقى كوكرته اوستنده چاى وقهوه‌يى سوت خلاصه‌سندن متشكل سوته قارشديره‌رق اينجه‌قهوه التى اجراسى ايچون اجتماع ايلدكلرى زمان اوك طرفلرنده وه‌زوف وولقاننك خيالى شويله بر دومان ايچنده سچه بيلديلركه طاغلرك قسم اعظمى اكرچه هنوز تحت الافق سطح بحر ايله مستور قاله‌رق مشاهده اولنه بيلن تپه‌لرى دخى افق اوزرنده برمائيمسى دومان كبى كورلدكلرندن طاغ اولدقلرينى تجربه‌سز كوزلر پك د، كسديره‌مزلر ايسه‌ده عمر قپودان وحاجى چاوش كبى كيجيلكده قورد كسيلمش اولان آدملرك كوزلرى جبال مذكوره‌يى پك كوزل فرق ايتمكده ايدى ٠ ثريا ايسه طوتديغى حساباتك نتيجه‌سنده :

— يولمز پونزا اطه‌لرنه طوغريدر افندم ٠ بوكيجيلرك كوردكلرينى ادعا ايلدكلرى اطه‌لرى بنده‌كز ميل حسابيله دوشونه‌رك كوريله بيلور شيلردر ديه‌حكم ايده‌مم ٠ انلرك كوزلرى دوربينلردن دها قوتلى دكلدريا ؟ بنم حسابمجه هپ بويله كيدر ايسه‌ك اومارم كه‌اقشامدن اول اوكوچوك پونزا جزاير مجتمعه‌سى ارەسنده بولنه‌بيلورز ٠

ديه كندى وظيفه‌سنى ايفا ايلدى ايسه‌ده انك بوسوزى ايچنده بيله فنديسنى ممنون ايده‌بيلمك ايچون التزام اولنمش اينجه برمبالغه وار ايدى ٠ اكر : « روزكار براز دها مساعده‌ليجه طورانورسه ٠٠٠ » ديمش اولسه ايدى سويلديكى سوز طوغرى‌يه دها قريب اوله‌بيلور ايدى ٠

عمر قپودان ايله حاجى چاوش ايسه ثريانك كنديلرينه ايتديكى تعريضدن آلنديلر ٠ فقط مدعالرينى اثبات ايچون مكابره‌يولنده عينلردن بشقه ايراد ايده‌جك برهان بوله‌ميورلر ايدى ٠ كاه « بر كره قره‌دكز بوغازينه ياقلاشورايكن قرق ميل مسافه‌دن قايش طاغنى كوردم » كبى سوزلر ايله اثبات مدعايه قالقيشيورلر ايديسه‌ده ثريا : « قايش طاغى اوراده ايسه وه‌زوف طاغى بوراده‌دره

كوزلريكز دخی حالا یوزیکز اوزرنده منجلی بولندیغندن هایدی باقه‌لم کورکزده کوردیککزی بزه دخی اثبات ایدکز » دیدیکندن بو ایکی اسکی کمیجی حدتی آرتدیره‌رق سوکوب صایمق درجه‌لرینه بیله یلتنمك ایسته‌یورلر ایدیسه‌ده افندیلرینك حضورنده جرأتك بو درجه‌سنی بوله‌میورلر ایدی .

قزارمش فرانجله‌لر ودرلو بیسکویلر ایله سوتلی چایلر سوتلی قهوه‌لر ایچلدکدن صکره نه‌ئوفاری :

— ای عزیز دوستم ! شیرزاد ایله شیر ژیانك مبارزه‌لرندن صکره شیرزاد وروزا دللا روقا رومانك نه صورت کسب ایلدیکنی نه‌قدر مراق ایتدیکمز محتاج بیان دکلدر .

دیمسیله احمد متین کوله‌رك :

— حکایه‌نك شمدی‌یه قدر کذار ایدن قسمنه یالکز « کاظم المرتد رومانی » دیمك ایسته‌یور ایدیکز . بوندن صکره‌کی قسمنه ایسه روزایی دخی تشریك ایدییورسکز .

دیدی وشو سوزه نه‌ئوفاری طرفندن :

— حقم‌ده وار ایدی‌یا ! لکن جعفر الترجمان ونام دیکر کاظم المرتد ویاخود طوماس قروزا ویا پاپاس پاولوس رومانی آناسیله همشیره‌سنی بولدقدن صکره نتیجهٔ طبیعیه‌سنه واصل اولمشدر . واقعا مادموازل روزا دللا روقا شیرزاد سلچوقی‌یه اولان سوداسنی اظهار واعتراف صورتیله هنوز طوغریدن طوغری‌یه بو رومانه اشتراکنی میدانه قویامش ایسه‌ده بنجه ذکر اولنان اشتراك چوقدن وقوعه کلمشدر ،

جوابی ویرلدکدن صکره احمد متین حکایه‌ده شو وجهله دوام ایلدی :

— کرك جعفر کرك روزا شو شیرزاد رومانك اولسه اولسه اك مهم اعضاسندن عبارت اوله‌بیلورلر . رومان ایسه حقیقت حالده شیرزاده عائددر . زیرا وقایعك کافه‌سی انك اطرافنده دائر اولوب ینه انك نامنه مجتمعدرلر . نه ایسه ! بو مباحثه‌یی اوزاتمقدن نه فائده‌مز اوله‌بیلور ؟ بز اصل حکایه‌نك مابعدینه باقه‌لم .

— اوت اوت ! اصل انتظارمز حکایه‌نك مابعدینه‌در .

— شیرزادك او حکایه ایلدیکم صورتنده ارسلانه غلبه‌سی روزا نظرنده‌ده والده‌سی نظرنده‌ده بو ارسلان اوغلنك قدرینی اهمیتنی اوقدر بیوتمش ایدی‌که قادینلر او کنج قهرمانی عادتا فوق البشر برقدرتده مظهر ایمش کبی حسن تلقی ایلدیلر .

— بکده یاکیلیورلر دیه‌مم .

— کرك بو پارلاق موفقیته و کرك انك مکافات لایقه‌سی اولمق اوزره شویله ایکی معتبر قادین نزدنده‌کی مظهریتده بتون کمی

خلقـنك غبطه ایده‌جکلری وانلر میاننده
بالخاصه شوالیه‌دی اپرونا دورانك انفعالات
نفسانیه‌یی عادتا حسد درجه‌سنه وارد یره‌جغی
تفصیله محتاج دکلدر .

— طبیعی !

— واقعا کمی خلق « شو یله یاپه‌جق ایدك
اما .... بو یله مقابله‌یه حاضرلانیور
ایدك . فقط ..... » یوللو سوزلر ایله
ستر محجوبیته چالیشیورلر ایدیسه‌ده بونلرك
سوزلرنده‌کی اهمیتسزلك اصلا ستر اولنه‌میور
ایدی . یالکز عربلر مجروحیتلرندن ضعفلرندن
طولایی صورت مقبوله ده اعتذارلر ایدرك
بونکله برابر شیرزادك ابراز ایلدیکی شجاعت
وبسالتی شایان تبریك بولیورلر ایدی .
بالخاصه یعقوب التاجر : « حقیقت ارسلان
اوغلی آرسلان ایمشسك . مناستر غوغاسنده
کوستردیککك ایلك قهرمانلق جمله‌مزی
سکا حیران ایتمش ایکن شو آرسلان
مبارزه‌سی آنی ده حکمدن دوشوردی .
آنا کدن امدیکك پاك سوت سکا حلال
اولسون اوغلم » دیه تعظیم وتکریم ایله
قاریشق برتبریك ایله کندی انصاف
وعلو جنابنی ده کوسترمش ایدی .

— یا شوالیه‌دی اپرونادورا جنابلری ؟
اصل انی اکلامق ایسترم . یالطاقلق اتمکده
بولندیغی قادینلر نزدنده کندی کوستردیکی
دنائتدن متولد محجوبیتی عجبا نصل ستر
ایده‌بیلیور ایدی ؟

— شوالیه جنابلری آثارینی کوستردیکی
کوشکلکدن طولایی اعتذارده کندیسنی هیچ
مجبور کورمیور ایدی . بالعکس اوقیمتلی
ارسلانی هلاك ایلدیکندن طولایی شیرزاد
سلجوقی یی مؤاخذه‌یه بیله چیقشمش ایدی .

— مؤاخذه‌یه می ؟ وای ارسلانی
اولدورمامالی ایمش‌ده نه یاپملی ایمش ؟ انك
پنجه‌سنده شیرزاد کندیسیمی هلاك اولملی
ایمش ؟

— شوالیه جنابلری : « معرفت ارسلانی
بوغوب اولدورمکسزین انی دیری دیری
طوتوب تکرار باشنه زنجیری کچورملی ایدی ،
یوقسه برارسلانی اولدورمك ایشمیدر ؟ بنم
میچم قیرلمامش اولسه ایدی بن‌ده اولدیرر
ایدم . ذاتاً ایتدیکم آوجیلقلر اثناسنده بوندن
دها تهلکه‌لی موفقیاتم‌ده نوادردن دکلدر .
دیه شیرزادی هم استهزا هم تعذیره کیرشمش
ایدی .

— غالبا شوالیه‌نك بوتمدحلری بزم
متوفا نیقولسونك تمدحلری کبی اولملیدر .
شیرزاد بونلرك النده اسیر اولمیوب بالعکس
حر اولملی وبو محقرانه استهزالری شوالیه
جنابلری اوحالده ایتملی ایدی‌ده جزاسی
تربیه‌سی نصل ویریله‌جکنی کورملی ایدی .
دکلمی سنیور ؟

— نه بیله یم مادام ! شیرزاد کبی

قهرمانلرك غضبنه نهايت اولمديغى كبى اعتدال وصبر وحلملرينه ده نهايت اولمز . احتمال كه اوحالده شيرزاد شواليه جنابلرينك يوزينه كمال ترحم ايله بر تبسم ايدى ويره رك هيچ بر شى بيله ديمز ايدى . شمدى بو حالده ايسه ارسلانك هلاكنه كنديسى دخى تأسف ايدرك : « اكر اطرافدن امداده يتيشلمش اولسه ايدى بلكه او كوزل حيوان صاغ ايكن باشندن زنجير طاقيله بيلور ايديسه ده يالكز قالديغمدن بو قضا وقوعه كلدى ، عفوكزى رجا ايدرم سنيورا » ديه غايت متواضعانه وحليمانه اعتذارلرده بولندى .

— شواليه دخى لطفاً بو اعتذارلرى قبول ايتدى يا ؟

— كنديسنه قالسه ايدى ينه قبول ايتميه جك ايدى . فقط سنيورا دلالا روقا ايله سنيور ينا روزا مداخله ايدرك شيرزادك كچورمش اولديغى تهلكه پك بيوك مهالكدن اولديغى كبى ذاتاً كنديسى دخى مجروح بولنديغندن فضله اوله رق برده تعذير وتكدير ايلمك موافق انصاف ومرحمت اوله ميه جغنى شفاعت ورجا يولنده سرد ايتملريله شواليه جنابلرى شيرزادك قباحتنى محضا قادينلرك شفاعتنه باغشلايه رق بو صورتله دخى كنديلرينه بر جميله عرض ايتمش اولدى . يوقسه بويله بزاسارت ونلاكت حالنده ايكن شيرزادى يا آرمه يه آصديرى ويرمك وياخود بوغازينه بر جسيم ثقيل باغلاتوب دكزه آتديرمق درجه سنده كى تهوريني بيله كيمسه منع ايده من ايدى .

البته قارئلرمزك خاطرينه كلمشدركه شيرزادك بوينه بر جسيم ثقيل باغلانوب دكزه آتلمسى سوزلرى نه ئوفارينك خاطرينه زواللى ايتاليان قلاغوزى اخطار ايتمشدر . فى الحقيقه ايشده اويله در . بو خاطرهٔ مدهشه او جانبه نك رنك رويني اوچوروب او جمال باكمالنى اوقدر تغيير ايلمش ايدى كه احمد متين آرتق اوك طرفده كركى كبى بلورمكه باشلاديغنى حاجى چاوش ايله عمر قپودانك ثريايه قارشو ادعايه چيقشدقلرى وهزوف طاغنى بنده كوزه بيلورمى يم ديه او طرفه طوغرى امالهٔ انظار ايله مشغول اولميوبده نه ئوفارينك يوزينه دقت ايلمش اولسه ايدى اوتدنبرى بو قادين ايچون تسليم ايتمكده بولنديغى حسن وملاحته بدل يوزنده شايان نفرت بر چركينلك بوله جغى دركار ايدى .

كنديسنى بويله خلجانلر هيجانلر استيلا ايلدكجه بو دردده بر قدح قونياق ايله دوا سازاولمغى اعتياد ايدنمش بولنان نه ئوفارى همان قاره يه اينوب كندى الى ايله طولديرديغى بر قدح قونياغى نوش ايلدى . بوعلاجك قاننه ويرديكى حرارت وجولان دمه ايراث

ایلدیکی سرعت وقوت سایه‌سنده قولایجه
اسکی حالنه عودتله ینه کوکرته‌یه چیقدیغنده
احمد متینی عمر قپودان وثریا وحاجی چاوش
ایله مباحثه‌ده بولدی‌که ایکی قارت کیجی
وه‌زوف طاغنك کورندیکنی حالا ادعا
ایتمکده بولندقلری حالده ثریا افندی مدافعه
ایلدیکندن افندیلری بودعوایه ختام ویرمك
ایچون :

— دیدیککز طرفه شوقوتلی دوربین
ایله باقدم . طاغه وواقعا بکزر برشی
کوره‌مدم . اکر سزك کوزلریکز بودوربیندن
دها قوتلی ایسه حق سزده‌در . دکل ایسه
ثریا حقلیدر .

دیمش ونده‌ثوفارینك تکرار ورودی
اوزرینه کمی ارکانی ارەسنده‌کی دعوابی
مختصراً اکادخی سویلیوب اکلاتدقدن
صکره ینه شیرزاد سلجوقی حکایه‌سنه رجوع
ایلمشدر . دیمشدرکه :

— ایشته اکلاشلدی یا مادام ! شوا.
لیه‌نك حسد وغرضی شیرزاد ایچون ارسلان
تهلکه‌سندن بدتر برتهلکه ایدی . دللا
روقالرك شفاعتیله بو تهلکه دخی برطرف
اولدقدن صکره ارتق روزا ایله شیرزاد
ارەسنده‌کی مناسبت برقات دها قوت بولمش
اولدی . سنیورینا روزا شیرزاده : « جان
قورتاریجیم » نظریله باقوب شو کنج
حالنده اولومدن قورتلمش بولنمسی وبوندن
صکره‌کی یاشامسی کندی همتی سایه‌سنده
میسر اولدیغی ایچون شیرزاده منتدارلغنی
درلو نزاکتلر والتفاتلر ایله اکلاتیور
ایدی .

— یالکز منتدارلغنی‌می ؟ برازده
مفتونیت قلبیه‌سنی اکلاتیورمی ایدی ؟

— هنوز اکا دائر برشی سویلمیور
ایدی .

— « هنوز ! ..... » ها ؟

— کونلر کچدکجه کیده آرتان جان
صیقندیسی روزا ایچون شیرزادك ایتالیانجه
درسنی توسیع صورتنده براکلنجه دها
آچدی . واقعا اسیراولان ترك ایله اصیلزاده
وکوزل قز آره‌سنده‌کی مناسبتك بویله
صیقلاشمسی دخی حسود ومغرور شوالیه‌یی
قیصقاندیره‌رق شواسیری یا محو ایتمك
ویاخود برطرفده حبس ویا اوته‌کی کمی‌یه
نقل ایله روزانك آنکله اختلاطنی کسمك
جهتلرینی دوشونیور ایدیسه‌ده اوزمانه
قدر شیرزادك اویله اولور اولمز آدم
اولمیوب عادتا سلجوقیه خاندان حکمرانیسنه
منسوب برپرنس زاده پرنس اولدیغی
کندیسی دخی اوکوردیکندن فرانسزلرك
« آتوسنیورتوت اونور » یعنی « هرسنیوره
تعظیماتك هردرلوسی لازمدر » سوزینه
رعایتی اولمسه بیله رومایه بوقدر معتبر
براسیر کوتورمك دخی کندیسی ایچون

برشرف اولوب اوشرفی لکه‌دار ایتمامك ایچون شیرزاده حقارت ایده‌مدیکی کبی روزادن تبعید ایده‌جك اولسه بالآخره تکرار یانته کتورلمسی ایچون قز وآناسی طرفندن مطلقا التماس وقوعی مجزوم اولوب بوالتماسی‌ده رد ایده‌میه‌جکنی واوحالده شیرزاده مقابل معناً مغلوب قاله‌جغنی دوشوندکجه بوتبعیدی دخی موافق مصلحت بوله‌میور ایدی .

— نه اینجه حسابلر !

— یاپه بیله‌جکی برشی وارایسه اوده روزا شیرزاده درس ویرر ایکن کندیسی دخی برلکده بولنوب شیرزادك عجمیلك حسبیله هیچ برسوزده خالی قاله‌مدیغی خطالردن طولایی « ایشته بونلر بوقدر قابلیتسز آدملردر . مدنیلر لسانی اولان اونازك ایتالیانجه بونلرك آغزینه صیغه‌مز . بیهوده یوریلیورسکز » دیه استهزالر وحقارتلردن عبارت قالیور ایدی که عقلنجه بواستهزالرله روزایی محجوب ایدرك درسدن وازکچورته‌جك ایدیسه‌ده بالعکس آنك استهزالرینه دوچار اولدیغندن طولایی شیرزاد روزانك هیچ ده نظرندن دوشمیوب فضله اوله‌رق برده مظلومیتی مغدوریتی حسبیله مقبولیتی تزاید ایلیور ایدی . حتی بردفعه‌سنده روزا شوالیه‌یه : « مرحمت بیورکز سنیور ! چندهفته ظرفنده بودلی قانلینك اوکرندیکی لسان آزمیدر ؟ آنك حقنده کی حقسزلغکز بنی متأثر ایلیور . زیرا اصل خواجه‌سی بن اولدیغمدن شاکردمك عدم ترقیسی مسئولیتی اصل بکا راجع اولمق لازم کلیور » طرزنده سوزلرایله شیرزاد سلجوقی‌یی مدافعه ایلمش اولدیغندن بوسوزلرك نازکانه برصورتده ادا اولنمقله برابر شوالیه‌نك هیچ ده خوشنه کیتمامشلر ایدی . حریف برایش یاپه‌یم دیرایکن دوچار زیان اولدیغنی کوروب اکلامش ایدی .

— عجبا بومدت ظرفنده شوالیه‌یه ترکجه تدریس ایتمش اولسه‌لر ایدی شیرزادك اوکرندیکی ایتالیانجه نسبتنده شوالیه دخی ترکجه اوکرنه بیلورمی ایدی ؟

بوسوز اوزرینه احمدمتین بلا اختیار سور کلیجه برقهقهه ایله کولدی . دیدی‌که :

— نه کزر مادام ! حالا بوزمانلرده بیله اوروپالیلرك السنهٔ اجنبیه تحصیلی خصوصنده کی قابلیتسزلکلری شایان تعجبدر . واقعا برالمان ایله برانکلیز ویاخود دانوواز بری برینك لسانلرینی قولایجه اوکرنه بیلورلر . کذلك براسپانیول ایله ایتالیان ایچون‌ده بوقولایلق واردر . چونکه بونلرك لسانلری هپ برروالده‌نك اوز چوجقلری دیکدر . لکن برانکلیزه

فرانسزجه ويافرانسزه انكليزجه اوكرتمك نه‌قدر كوجدر ؟

— صحيح سنيور ! بونلر يكديكرينك لسانلريني نه‌قدر كوزل اوكرنسه‌لر مطلقا تحف تحف يا كلشلر يله ايشيدنلري كولدوررلر .

— هله بومثللو اوروپاليلره السنهٔ شرقيه‌يي اوكرتمك دها كوچدر مادام ! اما پك چوق زياده كوچ ! همان همان محال درجه‌سنده مشكلدر .

— نيچون افندم ؟

— زيرا شرق لسانلريله اوروپا لسانلري آره‌سنده همان هيچ قرابت اولميوب بالكليه يبانجيلق بولنديغندن سنه‌لرجه مدت شرقده اوتوران اوروپاليلرك سويلدكلري تركجه عادتا اكلاشلمقدن مبرا بر صورتدن ايلرويه كچمز . آنلردخی تركلرك سويلدكلري طوغری تركجه‌يي اكلايه‌مدقلرندن بيچاره تركلراويبانجيلره مراملريني اكلاته‌بيلمك ايچون كندی تركجه‌لريني بوزوب اوروپاليلرك تركجه‌سی كبی ياريم ياملاق برصورتده سويله‌مكه مجبوراولورلر .

حكايه‌نك بودرجه‌لرينه كلنديكی زمان بوكونك دخی ياريسی اولمش كچمش بولنديغندن كمی خلقی اوك طرفلرينك صاغ جهتندن فی‌الواقع وه‌زوف وولقانی خيال خيال كورمكه باشلامشلر ايدی . اما چپلاق كوزايله دكل‌ها ! دوربينلرايله كوره‌بيليورلر ايدی . عندالحساب ملكةالبحرك پك كوزل يول آلمش بولنديغی حكم اولنمسيله نه‌ئوفاری ديدی‌كه :

— بزم شويله‌چارچابق قطع ايتديكمز مسافه‌يي شيرزادوسائره‌نك راكب اولدقلری فرنك كميلری هفته‌لرجه مدت ظرفنده قطع ايده‌مديلرها ؟

— نه‌كزر ! فقط تصادفه باقكزكه صباحلين ثريا افندينك ديديكی وجهله بز پونزا اطه‌لرينه كيتمكده بولنديغمز كبی آنلر دخی مذكور اطه‌لره طوغری كيديورلر ايدی . فقط بزاواطه‌لره كندی حسابمزجه التزامی اوله‌رق كيتمكده بولنديغمز حالده آنلر اضطراری اوله‌رق كيديورلر ايدی . « كيديورلر ايدی » ديمك بيله لايق دكلدر . بسبتون راكد اولان هوا كميلريني تحريك وسوق ايده‌ميورايدی‌كه كيتسونلر . بلكه تاقره دكزدن طوغری استانبول وكليبولی ومسينا بوغازلرينك سبتبه‌يه قدر تشكيل ايلدكلری عظيم آقنتی صولری بونلرك كميلريني آهسته روش ايله پونزا جزاير مجتمعه‌سنه طوغری سوق ايديور ايدی . فقط فرانسه‌نك ليون كورفزی طرفلرنده اك شدتلی روزكارلردن عد اولنان مسترال روزكاريني بيلورسكزيا ؟

— اوت ! كميجيلر لساننده قرق درلو

شرقیسی اولمق ایله مشهور بولنان مسترال!

— بوروزکار بعض کره‌ده ناپولی قویی اوزرنده ظهور ایدر . هم‌ده بغتةً بر ظهورکه آنی الك تهلکه‌لی فورطنه‌لردن عد ایدنلر حقسز کورلمزلر . ایشته اوستیقا جزیره‌سندن حرکتلرینك دردنجی هفته‌سی ایدی‌که برآره‌لق روزکار کون طوغیسی استقامتندن پوفور پوفور اسه‌رك فرنكلرك کمیلرینی ناپولی قوینه طوغری صوقمه وهفته‌لرجه مدت جان صیقندیسندن چاتلامق درجه‌لرینی بولان کمی خلقی سوینجلرندن اوینامغه باشلامشلرایکن برقاچ اختیار کمیجی نظر دقت ودهشتی وه‌زوف وولقاننك تپه‌سنه دیکمشلر ایدی‌که اوراده اکثری برعمود مستقیم آسا طبقات عالیه‌یه طوغری صعود ایدن دومانلر بوآره‌لق قارمه قاریشیق برحالده غرب شمالیدن شرق جنوبی‌یه طوغری اوچوشمقده ایدیلر .

— بوحال نه‌یه علامت ایدی‌سنیور ؟

— اوراده مسترال فورطنه‌سی هر شیئی آلت اوست ایتدیکنه علامت ایدی . برساعت صکره روزکارك بالکلیه تبدیل استقامتله مدهش برفورطنه چیقه‌جغنی حساب ایلیان اختیار کمیجیلر احتیاطاً یوکسك یلکنلری صاردیردیلر . فی‌الواقع آره‌دن بر ساعت بیله کچمکسزین اولکی شرق روزکاری بردنبره منقطع اولی ویردی . برچاریك صکره شمال غربی روزکاری آهسته آهسته اسمکه باشلادی اماهردقیقه‌ده‌یکیدن برصغناق کبی منضم اولان قوت وسرعتی اکسیلیوب دیکرقوتلر وسرعتلردخی متتابعاً منضم اولیورلرایدی . اون بش یکرمی دقیقه ظرفنده آرتق اصل فورطنه طوپ کبی پاطلادی . مقاره‌لرك چالدقلری ایصلقلره وایپلرك روزکاری یارمه - سندن پیدا ایلدیکی چیغلقلر دخی قاریشه‌رق حقیقةً سامعه خراش برکورولتی حالنی آلدیلر . روزکار معکوس کلدیکی جهتله کمیلر تبدیل استقامته مجبور اولدیلرایسه‌ده مسینایه طوغری یوجالاینجه‌یه قدر برقاچ دفعه غرق تهلکه‌سنی کچوردیلر . ایکی کمینك هر بری کندی سلامتی قیدینه دوشمش اولدیغندن طبیعتیله بربرندن آیرلمشلر ایدی . بو روزکارك عادتندن اولدیغی اوزره برده یاغمور تعقیب ایلد- یکندن .....

— یاغمور روزکاری کسر دیرلر .

— هرروزکار وهر یاغمور حقنده طوغری دکلدر ..... وبریاغمور صغناغی تشکیل ایلیان بلوط کچدکجه آرقه‌سی صره برده طوپراق صغناغی تشکیل ایده‌جك بلوط کلدیکندن احوال بحر وسما اوقدر هیبتنما اولدی‌که قورقدق کسه قالمدی .

— نه قيامت !

— بوزمانك اومكمل كميلرى ايچون بيله حقيقةً برقيامت صاييلور . اوزمانك درمه چاتمه كميلرى ايچون ايسه دهشت وتهلكه برقاچ قات دها آرتار .

— ايشته اصل بويله هوالرده واپور سفينه‌لرينك قيمتى بيلنور دكلمى افندم ؟

— البته فائده‌سى انكار اولنه‌مز ايسه‌ده هوانك شدتى درجهٔ لازمه‌سنى بولدقدن صكره ماكنه‌لرك‌ده اهميتى آزالور . دها فورطنه‌نك مباديسنده شواليه وشيرزاد ودللاروقالرك بنديكى كمينك آرمه‌سندن برقاچ ايپ قوپمش ايدى . براز صكره برباباقينغوسرنى ايله برده جيواديره‌ده‌كى باستون قيرلدى . وقت غروب شمسه يقين اولديغندن اثناى غروبده وباخصوص بعدالغروب روزكارك كسيله‌جكى كميجيلر نزدنده مشهور اولديغندن كمى خلقنك بوندن بشقه برامیدى قالمامش ايدى . لكن مشهور سوزلرك كافه‌سى طوغرى چيقمق مجبورى دكلدريا . بواميدده بوشه چيقدى . غروبدن صكره كرك روزكارك وكرك آنك سوقنه تابع اولان دكزك كوندوزكى شدتى برقات دها آرتدى . يلكنلرى سونديرمكه زمان قالمديغندن بربرى ارقه‌سى صره بونلر پاطلامقده وپارچه‌لرى سيغاره كاغدى كبى اوچوشوب غيب اولمقده ايدى . يالكز قيچده‌كى راندا يلكنى يكى يابلمش وراست كله‌بزى دخى پك قوتلى دوشمش اولديغندن فورطنه‌يه مقاومت ايده‌بيليور ايدى . اما ديكر يلكنلرك بويله پارچه‌لانمسى كمى حقنده عين عنايت اولدى . بونلر پارچه‌لانمامش اولسه‌لر ايدى آرمه‌يى تماميله سوكوب آته‌جقلرى دركار ايدى .

— كيم بيلور قادينلر نه قدر قورقمشلردر ؟

— يالكز قادينلر دكل قورقو هركسى استيلا ايلمش ايدى . حتى كمى ضابطانى بيله !.. هركس كوكرته اوستنده بولنيور ايدى . حتى آناقزدللاروقالر بيله ! زيرا بوفورطنه‌دن خلاصى كمسه اميد ايده‌مديكى جهتله نه‌اولورسه‌ق كوز كوره اوله‌لم ديه كمسه قاره‌لرده بولنمغه جسارت ايده‌ميور ايدى . برده بوآره‌لق سنيورادللاروقا : « كيتدى قزم !... » ديه جان خراش برچيغلق قوپارمزمى ؟

— امان يارب ! نه‌اولدى ؟

— قادينجغز كنديني يردن يره‌اوره‌رق « كيتدى روزام !... » ديه حايقردقجه جكرلرى پاره‌لنيور ظن اولنور ايدى .

نه‌توفارى حيرتندن احمدمتينك النى طوتوب چكه‌رك :

— نه اولدى اه عشقنه ؟ روزايه نه‌اولدى ؟

سؤالنى تكرار ايديور ايديسه‌ده احمد

متین سوزنده‌کی انسجامی اصلا بوزمیور ایدی. دییور ایدی‌که:

— بیچاره‌قادینجغز اللریله‌ده کاه یاقه. سنی کاه صاچلرینی یولمغه باشلادی. «یتیشکز!....» دیه حایقرییور ایسه‌ده هرکس اطرافنه طوپلاندیغی حالده قزینک نره‌یه کیتدیکنی نه اولدیغنی کورن بیلن اکلایان یوق‌که! نه‌طرفه یتیشیله‌بیله‌جکنه حکم ویرمک ممکن اولسون. نهایت روزکار و دکز الوب کوتورمسون دیه یکه‌یه صیم صیقی باغلانمش اولان دومنجی: سنیورینا روزا دللاروقایی اسکله طرفندن سنجاق طرفنه طوغری آلبوره اولان راندا یلکنی چارپه‌رق دکزه آتدی. فقط......

— دیمیکز اللهی‌سور ایسه‌ك! کوزل قز کرچکدن کیتدی‌ها؟

— ..... فقط آرقه‌سی صره اوکنج ترك دخی کندیسنی آتی‌ویردی» دیه مصیبت واقعه‌یی خبرویرمسیله هرکس قیچه جمع اوله‌رق کمینك دومن صوینه طوغری کمال دقت واعتنا ایله باقدیلر ایسه‌ده نه روزادن اثر کوره‌بیلدیلر نه شیرزاد سلیچوقیدن!

— ایواه!...

***

شو «ایواه!» نداسنی بلا اختیار اظهار ایدن نه‌ئوفاری اوقدر متأثراولدی‌که تأثرندن همان بایلمق درجه‌لرینه کلدی.

احمدمتین ایسه ارقداشنه شو حادثه‌یی حکایه ایتمکی متعاقب شمدیلرده جان قورتارمق ایچون درلوآلات وادوات موجود اولدیغی حالده اوزمانلر بوکبی شیلرك موجود دکل معلوم بیله اولمدیغنی دخی اوزون اوزادی‌یه تفصیل ایلدیکندن نه‌ئوفاری روزانك دکزه دوشمسنده وشیرزادك دخی انك آرقه‌سی صره کندیسنی دکزه آتمسنده اولان تهلکهٔ عظیمه‌نك درجه‌سنی اصل بوتفصیلات اوزرینه اکلادی. بونك برموت محقق اولدیغنه شبهه‌سی قالمیه‌رق قزه‌ده دلی قانلی‌یه‌ده بشقه بشقه اجیمغه باشلادی. اوزمانلر آلات وادوات تخلیصیه‌نك فقدانی کیم بیلور بویله نه‌قدر جانلرك اجل قضا نوعندن هدر اولمقده بولندیغی حقنده بیان ملاحظه ایلیه‌رك احمد متین دیدی‌که:

— ایشته ادوات تخلیصیه‌نك فقدانی دکزه کیدنلری تخلیصدن کمی خلقنی عاجز براقمغه کافی ووافی ایکن برده هوانك اوقدر سرتلکی وکمینك دخی حال .. لکه‌ده بولنمسی غائب اولانلر ایچون هیچ برمعاونته امکان براقمیورایدی. مع‌هذا شوالیه‌دی اپرونا دورا سنیورا دللا روقایی تسلیه ایچون یند بیك دره‌دن بیك‌دراو‌صولر کتوره‌رك برچوق شیلر سویلیورایدی‌اما بیچاره‌والده

ايچون بو سوزلرك هيچ بر حكم وتأثيرى اولهميوب فرياد و فغانلرى عيوقلره چيقديغندن كمى خلقنى خلاص عمومى ايچون ايدهجكلرى تدابيردن دخى منعه باشلايان بو بدبخت والدهيى قمارهيه قدر اينديرمكه مجبور اولديلر واوراده كرك تسليلر وكرك بعض معالجهلر ايله تسكيننه چالشمغه باشلاديلر.

نهئوفارى بو فاجعهدن طولايى زيادهسيله متأثر اولدى. صوردى كه،

— دكزه كيدن ايكى نوجوان نه اولديلر سنيور؟

— دكزه كيدنلر نه اولورلر؟ البته بوغولورلر.

— خير روزا ايله شيرزادك بوغولمدقلرى دركاردر. زيرا بونلرى بوغولمش فرض ايدر ايسهك حكايهنك دخى نتيجهسى النمش تمش توكنمش اولمسى ايجاب ايلر. فقط بك مراق ايدييورم افندم! چابق سويليكز. نه اولديلر؟

— بوغولمدقلرينى نهدن بيليورسكز؟

— شوندن بيليورم كه شيرزاد سلجوقى رومانى بو وقعه ايله نهايت بولمش اولسه ايدى. استانبولدن بورايه قدر سياحت زحمتنى سزه اختيار ايتديرهجك اهميتى حائز اولهمز ايدى.

— شيرزاد رومانى بو سياحت ايچون بر وسيله اولمشدر. اكر بو رومان اولمسه ايدى اندن دها اهميتسز بشقه بر وسيله دخى بو سياحته سبب اوله بيلور ايدى.

— بنى اوزييورسكز سنيور! يمين ايدرم كه شيرزاد رومانى بو حادثه ايله ختام بولمدى. شو ايكى كنج دكزه كيتدكدن صكره نه اولديلر؟

فى الواقع احمدمتين نهئوفارى يى اوزييور ايدى. فقط كوزل ارقداشنك بو حادثهيه بر حادثهٔ صحيحه درجهسنده اهميت ويروب مراقلانديغنى كورنجه كنديسنى دها زياده اوزميوب حكايهنك مابعدينى دخى بر وجه آتى نقله مسارعت كوستردى:

— بعض وقايعده رومانجيلرك تصادفدن ايتدكلرى استمدادى قارئلرك اك چوغى استبعاد ايدرلر. شمدى بن دخى شيرزادك كنديسنى دكزه آتهرق دنيه طوغرى براز طالدقدن صكره صويك اوزرينه چيقار چيقماز پنچهسى روزانك فستانه اصابت ايدى ويرمش اولديغنى خبر ويرر ايسهم بو تصادفى سز دخى استبعاد ايدرسكز يا؟

— نهدن استبعاد ايدهيم؟ محال عقلى ايله ممتنع بر شيميدر؟

— سز استبعاد ايتمسهكز بيله سائر استبعاد ايدنلر بولنه بيلور. حالبوكه عالم امكان طبيعيده تصادفك بوندن دها پك چوق غريبلرى كورلمشدر. از جمله استانبولده اوتوز قرق ارشون ارتفاعنده برمارهنك

اوزرنده ایشله‌ین عمله اورادن دوشرده منارەنك التندن چكمكده بولنان برارقه‌كوفه جیسنك اوستنه دوشدیكی كبی بیچاره كوفه‌جی‌یی یام یصی ازەرك كندیسنه‌هیچ برشی اولمز ایسه بوكا نه‌بیوررسكز ؟

— عجیب تصادف دیرم .

— یانه بربوكسك بناءنك اوزرنده ایشله‌ین قوجه‌مان شلوارلی برروم دوركر بوش یره باصەرق پالدر كولدر اشاغی‌یه دوشه‌جك‌ایكن‌شلوارینك اسكله‌اوزرنده‌كی بربیوك چیوی باشنه ایلیشوب ادمجكزك آصیله قالدیغی خبر ویریلورسه ؟

— بودها عجیب ودها غریبدر .

— ایشته بونلرك ایكیسی‌ده بیك كشی طرفندن كورلمش‌وقایع صحیحهٔ‌قطعیه‌دندرلر . بزمسلمانلر قضا وقدره تماميله مؤمن اولدیغمزدن بوكبی حاللرده : « اجللری كلمدیكی ایچون بویله اولمش » دیرزده استبعاده بیله لزوم كورمیز . ایشته روزانك دخی اجلی كلمامش اولدیغنه مبنی ایدی‌كه شیرزاد كندیسنی دكزه آتوبده اولا اینجه‌درینه طوغری طالدقدن صكره صوینك اوزرینه چیقدیغی زمان كمی‌یی كندیسندن خیلی اوزاقلانمش كوروب روزادن برنام‌ونشان آرامق ایچون اطرافه كوزقولاق‌كزدیردكده واقعا قزدن هیچ برسس وصدا ایشیتمه‌مدی ایسه‌ده‌یانی باشنده‌طالغه‌لر وكوپوكلر ارەسنده چالقانمقده اولان بربیاض شیئه‌ال آتنجه بونك برقادین روباسی اولدیغنی اكلادی وهمان روبانك ملفوفی اولان وجودی قولی اوزرینه الدقده روزا اولدیغنی اكلایوب شو ایلك موفقیتندن حسن تفأل ایله موفقیت تامه‌یی دخی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك عنایت مخصوصه‌سندن امیده متجاسر اوله‌بیلدی .

— اوت افندم ! بوحالده امیدنجات اولسه اولسه انجق حق تعالی حضرتلرندن اوله‌بیلور . قوجه بركمینك تهلكه‌ده‌قالدیغی فورطنه‌یه مقابل‌ایكی مغروق وجودایچون یالكز بر شیرزادك عاجز قوللری قوتندن نه‌اومولەبیلور؟

— بركت و یرسوكه شیرزاد دكزه آتلار ایكن‌قاپورتواوزرنده بولنان‌مانطارلی مندری قاپوب برابر الەرق آتلامش‌ایدی . اوزمانلرك یكانه واسطهٔ تخلیصیه‌سی بو مندرلر ایدی مادام ! حالا دخی صفای بحری قوطره‌لرنده قوللانیلور . نا ایشته باقكز بن بیله یاپدیرمشمدر . صو پیرای اوزرینه قویدیغمز شویوو ارلاق‌واورته‌سی دلیك مندرلرك ایچی قاپن آغاج‌مانطارندن یاپلمش اولوب اوزرینه برقات یلكن بزی وانك‌ده اوزرینه برقات چوقه‌قاپلانمشدر .

— ایكی كشی‌یه برمنطارك نه قدر خیری اوله‌بیلور ؟

— مهارتلی برآدمك النده بولنورسه پك چوق خیری اوله بیلور . انسانك وجودی ایله صو یك ثقلتی همان مساوی کیدر مادام! شویله که برانسان دکزده حرکات معکوسه ایله چرپنه رق چبالانه رق کندی کندیسنی باطرمسه انسان هیچ باطمز. برایکی اوقه لق برتحته پارچه سی اله کچرده انسان آنی ایکی قوللریله طوتوب ا کسه سنه کوتوره رك دکز اوزرینه ارقه سی اوستی بویلی بوینه یاتی ویرر ایسه آغزی برونی عادتا چکه ویناقلر حذاسنه قدر یوزی دائما صودن طیشاریده قاله رق تنفسه مقتدر اوله بیلور . بوحسابه نسبت ایدیلورسه شیرزادك قاپوب کوتوردیکی منطار مندر ایکی آدمی قورتارمغه کفایت ایدر . شیرزاد ایسه دکزده بوکبی وسائط تخلیصیه دن بحق استفاده یه مقتدر برطالع ایدی . روزانك بایغین برحالده بولنمسی دخی شو زمان ایچون عین نعمت صاییله بیلور ایدی . اکر عقلی باشنده اولسه حرکات معکوسه ومضره ایله چبالانه رق شیرزادك ایشنی کوچلشدیره بیلور ایدی ؟

— ای بومندر براوادیغی حالده ایکی آدمه نصل خدمت ایده بیلدی .

-- شیرزاد اومندری قزك بلی حذاسندن آرقه سی التنه صوقوب بو یلی بو ینه یاتردیغی کبی کندیسی دخی برالنی روزانك صدری اوزرینه قویه رق ودیکرالی ایله صو آلتندن ضیم صیقی مندری طوته رق اویله بروضعیت الدیکه طالغه لر طاغ کبی قباردقجه اوستلرینه چیقارلر ووادیلرکبی چوقورلاندقجه دیبلرینه اینرلر ایدی .

— حال هلاك والسلام !

— اوت شوآنده شیرزادكده برامید قطعیسی یوق آ! فقط ذمت قهرمانی وفدا. کار یسنه ترتب ایدن بویله برخدمت اغورنده جان ایله جومردلك ایدیشندن طولایی ندامت دخی حس ایتمیور .

— یالکز ذمت قهرمانی دیورسکز . برازده غیرت عاشقانه سنه ترتب ایدن وظیفه دیسه کز اولمزمی ؟

— اوت انکار ایده میه جکز . برازده اوغیرت موجود ایدی . شو حالده یالکز روزانك برحیات اولوب اولمدیغنه حکم قطعی ویریله مامسی شیرزادك اك زیاده جانی صیقان برکیفت ایدی . اکر قزك وفات ایتمش اولدیغنی بیلسه انی ترك ایدرك یالکز کندی ایشی ایله مشغول اوله جق ایسه ده بونی کسدیره مدیکی ایچون نتیجهٔ حاله منتظر بولنیور .

— شیرزاددن بشقه کیم اولسه وحتی عاشق شیدا دخی بولنسه شویله برحالده قوللری اره سنده کی نعش بی روحی براقی ویرر ایدی . خوش ذاتاً کیدن بیله

کندیسنی آتەمز ایدی یا !

— شیرزاد شو حالدە ایکن چوجقلغندە دکزدە بیقاندیغی زمان صویە باطمامق ایچون دائما یاپدیغی او بون نوعندن بر تدبیری دە تخطر ایلدی . هپمزك حالا چوجقلقدە یاپدیغمز وجهلە شیرزاد دخی چوجقلقدە دکزە کیردکجە امریقان بزی نوعندن صیقجە بر بز ایلە یاپلمش اولان طونك ایچنە اوفلیوب بالون کبی شیشیررو بو بالونك صویە باطمامسندن وجودینی دخی باطرمامق صورتیلە استفادە ایلر ایدی . بو کون دخی آیاغندە آغی کنیش بر پوطور بولنەرق دکزە آتلادیغی زمان ذاتاً پوطور ایچندەکی هوا خارجە نفوذ ایدەمدیکنی اوفاجق بر شیشکنلك پیدا ایتمسندن اکلامش ایدی دە چوجقلقدەکی طون شیشیرمك تدبیری دخی خاطرینە کلمشیدی

— بز ایچنە طولدیریلان هوایی خارجە چیقارتمیوب محافظە استعدادی چوقەدە دخی وارمیدر افندم ؟

— دها زیادە ! بو خاطرە اوزرینە شیرزاد یالکز برالی ایلە هم روزایە هم منطار مندرە صاریلەرق دیکر الی پوطورینك اوچقورلق دلیکنی اغزینە تقریب ایدوب اوفلەمکە باشلادی . واقعا ایصلانمش چوقە ایچنە تنفس ایلە هوا طولدیرمق زیادەسیلە زحمتلی اولیور ایدیسەدە پوطورك آغی بالتدریج شیشەرك چوجقلقدەکی طونلردن اعلا بر بالون وجودە کتورمکدە اولدیغنی کوردکجە غیرتی آرتیور ایدی . یارم ساعتدن زیادە چالیشوب پوطوری زیادەجە شیشیرە بیلدی . لکن ایکی اك چوقەدن یاپلمش اولان پوطور بیوجك بر پاموق چوالی قدر بر بالون تشکیل ایلدی . بو بالونك یالکز بر او یغونسزلغی وار ایدی کە او دخی وجودینك قسم سفلاسندە بولنمسی حسبیلە ایاقلرینی قالدیردیغی حالدە باشنی باطرمسی ایدی . بوکا قارشو بر تدبیر اولمق اوزرە دخی شیرزاد ارقەسی اوستی یاتوب پوطورك آغی ایکی باجاقلری ارەسندن صویك یوزینە طوغری شیشیردی وروزایی پوطور اوزرینە چکوب یرلشدیرەرك منطار مندری ایسە کندی اکسەسی حذاسنە قویدی و ایشتە بو صورتلە سلامتلرینی براز دها کوزلجە تأمین ایلمش اولدی .

— چوق عقللی آدم ایمش !

— بعض بلا و مصیبت اثناسندە انسانك فکر ایجادی بویلە شایان استغراب اولەجق درجەلردە فعالیت کوسترە بیلور .

نەتوفاری ایکی کنجك اسباب خلاصی بو قدرجق اولسون تأمین ایدیلە بیلمش بولنمسندن طولایی مطمئن و ممنون اولەرق برازدە کمی‌یی دوشونمکە باشلادی . کمینكدە نە اولدیغنی سؤال ایتمسی اوزرینە احمد متین دیدی کە :

— کیجیلرك اعتقادنجه بویله شدتلی هوالرده دکزه آدم کیدر ایسه قربان ضابیله رق دکز اوقربان ایله غیظ وغضبنی تعدیل ایدر ایمش . بعض ملل قدیمه بو اعتقاد باطلی اوقدر ایلرویه کوتورمشلرکه بعضاً بیوك فورطنه لرده موجود آدملردن بریسنی دکزه ایتی ویردکلری دخی اولور ایمش . اعتقاد مذکور اساساً باطل ایسه ده بوکون بالتصادف طوغری چیقدی . فورطنه نك اوشدت عظیمه سی برساعت قدر دها انجق دوام ایده بیلدکدن صکره روزکار کسیلوب یالکز اولو طالغه لر دکزی الت اوست اولیور ایمش ظن ایتدیره جك صورتده تموج وتلاطمده دوام ایلیورلر ایدی . صباح دخی آچلمغه باشلادی . وجودی شیشکین پوطور اوزرنده وباشی تمام شیرزادك صدری اوستنده بولنان روزانك برده بو صره ده اغزی کوپورمکه باشلامسونمی ؟

— مکر بوغولمامش ها ؟

— شیرزاد ظن ایلدیکه شمدی تسلیم روح ایدییور . زیرا بو آغز کوپورمسی متعاقب قزده برده سیکر تتره مسی نوعندن برحرکت پیدا اولدی . بو حرکتله برابر قوصمغه ده باشلادی . شیرزاد غثیانی تسهیل ایچون صاغ بجاغنی قالدیروب وجودینی صول طرفه طوغری اکه رك روزانك ده وجودینی صول جهتنه یاصلاندیردی . قزك اغزندن برخیلی صو چیقدیکه شیرزاد بو حالك علامت خیر اولدیغنی اکلایوب سوینیور ایدی . نهایت روزا کوزلرینی آچه رق برشیلر میرلداندی ایسه ده شیرزاد اکلایه میوب یالکز یاربم یامه لاق ایتالیانجه سیله : « قورقمه سنیور بنا قورقمه ! » دییور ایدی .

— قورقماق قابل ایسه قورقسون .

— بر یاندن اورته لق آیدینلانمقده دوام ایلدیکی کبی بر یاندن دخی اولو طالغه لرك جسامتی آزالمقده دوام ایدرك شیرزاد ایچون اطرافه کوز کزدیرمك واطرافی کورمك حد امکان داخلنه کیرنجه هرطرفنه باقنوب کوردیکه پك یقینده بر قره واردر . امانه قدر یقین ؟ ایکی میل قدر یاوار یا یوق .

— ایکی میل دیدیککز شی درتبیك متر ویه قدر برمسافه ایدر افندم ! بو یقینمیدر ؟

— بکنه مدیکزمی ؟ انکینك اورته یرنده بولنمغه نسبتله البته یقیندر . شیرزاد بو مشاهده دن اوقدر ممنون اولدیکه کیفیتی دیلی دوندیکی قدر روزایه ده اکلاته رق متسلی ایلدی . لکن ینه بو آره لق بشقه درلو بر تهلکه بیچاره دلی قانلی یی ده دوچار یأس ایلدی . او ایسه برکوپك بالغی تهلکه سی ایدی .

— كوپك بالغى ديديككز غالبا روكن اوله‌جق ؟ هانيا شوانسانلرى يوطان بالق. دكلمى ؟

— تاكنديسى ! بو تهلكه‌لى حيوان آق دكزده نه‌قدر چوق اولور! شكاريني بولان حيوانك كمال مسرتله كنديلرينه طوغرى كلمكده بولنديغنى شيرزاد كورنجه بوكلن شيئك موت محقق اولديغنى حكم ايدرك بوز كبى طوكدى قالدى . بليه‌يى روزايه خبر ويرمدى . بردقيقه صكره ورودينى عيناً مشاهده ايده‌جكى موتى بر دقيقه اول خبر ويرمكده نه‌معنا واردر ؟

— امان افندم ! چابق سويليكز . ايشته شمدى حقيقةً يوركم اوينامغه باشلادى . شو زواللى ايكى كنج بوبلادن دخى قورتيله‌جقلرمى ؟

— اوت ! زيرا بو مدهش حيوان اوشطارت صيادانه‌سيله كلوب كلوب شويله اوچ درت مترو قدر تقرب ايدر ايتمز بردن بره بالتوقف طورنستان ايتمش واپور كبى يدى سكز مترو دها كيروله‌دى كه شيرزاد بونى كورنجه حيوانك كنديلرندن اوركديكنى اكلايوب اميد وارانه بر كنيش نفس آلدى . حيوانك بو اوركونتيسى محضا شيشكين پوطوردن ايدى . زيرا پوطور سياه رنكلى اولوب بو حيوانك ايسه سياهدن پك قورقديغى مجرباتدندر . حتى دكزك ديبنه طالوب صونكر چيقاران طالغيجلره مسلط اوله‌رق معهذا شمدى‌يه قدر زنجى طالغيجلردن هيچ بريسنى يوطمامش اولديغنه دقتله «سقافاندر» يعنى طالغيج آلتنى اكتسا ايدنلر آنك سياه رنكليسنى كيمكه باشلامشلر وبوصورتله كوپك بالقلرينك تسلطندن قورتلمشلردر .

— اما شيرزادك بو تجربه‌يه وقوفى يوق آ ؟

— شبهه‌سز . بونكله برابر ذكى چوجق حيوانك اوركونتيسنى كورنجه ايكى آدمك بربرينه صارلمش اولمسنه ضميمةً بر ده قوجه‌مان پوطورك شيشكين بولنمسى بو حيوانى اوركوتمش اولديغنى اكلادى وبو تفرس وتفهميله تجديد اميد ايلدى . صولر ايسه كنديلرينى بر طرفدن قره‌يه طوغرى سوق ايتمكده ايدى . شيرزاد كندى قوللريله كوره‌ك چكر كبى يوزمكه باشلادقدن فضله روزايه دخى بو حركتى تعليم ايدرك ايكى چفته كوركلى برقايق كبى فقط غايت آهسته روشله يول آليورلر ايدى . كوپك بالغى ايسه كاه‌كاه تقرب ايدرك فقط ينه اوركوب قاچيور ايدى . بر آره‌لق بونلر ايكى اولديلر . اما هر تقربده ايكيسى بردن اوركوب كيرويه دونيورلر ايدى . كذلك بر آره‌لق روزا دخى بونلرى كوروب قورقدى ايسه‌ده آنك قورقوسى شيرزادك خوفنه قياس اولنه بيلورمى ؟ كنج قزجغز بو بالغك يالكز

جسامت وهیبتندن قورقەدە اولوب آندە انسان یوطمق استعدادی بولندیغنی بیلمیور ایدی .

— دیمك اولیورکە بوجهلی ایلە بختیار ایدی ؟

— اوت جهلك بو درلوسی حقیقةً بختیارلقدر . بو ایکی عاجزك قوللرندەکی قوتدن زیادە آنافورلرك جریانی کندیلرینی ساحلە کرکی کبی تقریب ایدرك بردە شیرزاد انسان بویی قدر عمقە واصل اولدیغنی اکلاینجە روزایی آیاقندە طوردیروب ساحلە طوغری قاچمسنی امر ایلدی . کندیسی دخی بویولدە حرکتە طوراندی ایسەدە شیشرمش اولدیغی پوطورك ایچندەکی هوایی بوشالتمق پك زحمتلی اولەجغنی اکلادیغندن اوچقوراق دلیکندن طوتوب قوتلە چکەرك پوطوری یرتمغە مجبور اولدی . نەدیرسکز؟ یقنە قدر کندیلرینی تعقیب ایدن کوپك بالقلری روزانك قرەیە طوغری قوشدیغنی کورنجە هجوم ایتمسونلرمی ؟ برکت ویرسونکە بورانك صیغلغی اوجسیم حیوانلرك یوزمسنە مساعد اولمدیغندن کوکسلری حذاسندن قرەیە اوتوروب کوچ حال ایلە کندیلرینی طوپلایەرق دونەبیلدیلر . شیرزاد ایلە روزا دخی ساحل سلامتە واردیلر .

مغروقلرك بووجهلە قورتلمسی اوزرینە نەئوفاری غایت کنیش بر اوخ !.... چکەرك مستریح اولدی . احمد متین دیدی کە :

— جای سلامتە وصول اوزرینە واقعا بویلە براوخ !.... علامت اطمئنان واستراحتی یورغونلق وقورقی ایلە قاریشق اولەرق شیرزاد دخی چکدی وسنیورا روزا دللاروقایە بحرە بیلدیکی قدر تبریك سلامتدن صکرە اوکیجەکی شدتنك یوزدە طقسان بشی زائل اولمش بولنان دکزی شویلە قرەدن تماشا ایچون قزی آلوب عظیم برقیا اوزرینە قدر واردی . اورادە اوتوروب تنفس ایلدیلر . برکت ویرسونکە صوغوق برموسمدە بولنمدقلریندن اوشومك بلیەسندن اولسون آزادە ایدیلر . براز یورغونلق الدقدن صکرە شیرزاد هم لساناً وهم فعلاً روزایە تعریف ایچون کندی روباسنی برر برر چیقاروب صیقەرق طاشلر اوزرینە سرمکە باشلادی وکنج قزی چپلاقلق حالندن دخی محجوب ایتمامك ایچون کندینی برطاشك ارقەسندە کیزلەدیکی کبی روزایە دخی اوزاجق بریردە اولان دیکر برطاشی اشارت ایتمکلە قزدە اوطاشك ارقەسنە کیزلنەرك البسەسنی صیقوب سرمکە وقورتمغە باشلادی .

نەئوفاریدەکی طبیعت شیطنت آشفتەکانە ارتق معلوممز اولدی یا ! بونك الك ظریفانە بر صورتدەسنی دخی شومناسبتلە اورتەیە قویەرق :

— اه ایچون طوغری سویلیکز سنیورا بوحالده شیرزادك برطاش آره لغندن چیلاق روزایه طوغری عطف انظار تجسس ایتدیکنه سز دخی امنیت ایلیه بیلورمیسکز ؟

دینجه احمد متین کولومسه یه رك :

— بوخصوصده شیرزاده امنیت ایلسه م نابجا اوله من . فقط دیدیککز حالی روزا ایچون سؤال ایدر ایسه کز باق اکا امنیت ایده مم . غیرت تجسس قادین قسمنده ارککدن پك چوق زیاده در .

دیدی . باقلسه بوسوز نه ئوفاری یی براز محجوب ایتملی ایدی . اما اویله بر تأثیری اوله مدی . بالعکس :

— بس بللی قادین قسمی دها زیاده قیمت سنج وقدر شناسدرده کوزلی تماشایه انك ایچون دها زیاده مراقلی اولور!

دیه ینه احمد متینی الزامه چالیشیور ایدی . بونی متعاقباً :

— بوزواللی مصابینك واصل اولدقلری قره عجبا نره سی ایدی ؟

سؤالنی ده ایراد ایتمسی اوزرینه احمد متین :

— نره سی اولدیغنی کندیلری بیله میه جکلری درکاردر . فقط بن شمدیدن سزه خبر ویره بیلیرم که آیاق باصدقلری یر ایشته اوك طرفمزده خیال میال کورونمکه باشلامش اولان وانتوته نا جزیرۂ خالیه سی ایدی .

*
* *

فی الواقع حساب مأموری ثریا افندینك اومدیغی کبی بوکون روزکار ملکة البحره پك کوزل خدمت ومعاونت ایلدیکندن اقشامك تقرب ایلمش اولدیغی بر زمانده وانتوته نا اطه سی اوزاقدن اوزاغه برتك قیا کبی فقط دوربین ایله باقمق شرطیله افق اوزرنده کورونمکه باشلامش ایدی که بونزا جزایر مجتمعه سی دینلن واوفاق اوفاق التی اطه دن عبارت بولنان جزیره لرك ایشبیا اطه سنه اك یقین اولانیدر . ملکة البحرك کلمکده بولندیغی یوله نسبتله وانتوته نا اشبو جزایر مجتمعه یی تشکیل ایلیان اطه لرك اك ایلروده بولنانیدرکه کویا کندیلرینی زیارته کلن یولجیلری استقباله چیقمش کبی تلقی اولنور .

بوجزیره یی احمد متینك « جزیرۂ خالیه » دیه توصیف ایتمسی اوزرینه نه ئوفاری :

— شمدی بز دخی اوانساندن خالی اولان وانتوته نایه می کیدییورز ؟

سؤالنی ایراد ایدنجه احمد متین دیدی که :

— شمدی نه وانتوته نا ونه ده دیکر ارقداشلری اولان بش جزیره اهالی وعمراندن خالی دکللردر . فقط بورالرده انجق ١٧٦٠ سنه سندن صکره یعنی بوندن یوز اوتوز سنه اولندن بری اهالی وعمران پیدا اولمغه باشلامشدر . آندن اوللری

بو اطه‌لر بالکلیه خالی ایدیلر. فقط « آندن اوللری » دیدیکمه باقوب ده من القدیم بویله ایدیلر ظن ایتمیکز ، من القدیم بونلر ینه مسکون ومعمور ایدیلر ، آفریقا پیراتلری آق دکزك هر طرفنه هجومه باشلادقدن صکره بویله کوچك یرلرك اهالیٔ قدیمه‌سی کندیلرینی مدافعه‌دن عاجز قالمغله ذکر اولنان جزائر صغیره‌یی ترك ایدرك بیوك وغلبه‌لك شهرلره چکلمکه مجبور اولمشلر ایدی . بناءً علیه بو جزیره‌لر یدی سکز عصر مدت بالکلیه اهالی وعمراندن خالی قالدقدن صکره قورسرلر وپیراتلر اورته‌دن چکیله‌رك امنیت عمومیه حصوله کلمسی اوزرینه بورالری دخی ناپولی طرفلرندن کلن رغبتکارلرك همتیله تکرار کسب عمران ایتمکه باشلامشلردر ، هله روماللیلر زماننده بو اطه‌لر وانلر میاننده ده بالخاصه اوکزده‌کی وانتوته‌نا اطه‌سی منفا اولمق صورتیله پك زیاده اهمیت وتاریخ صحیفه‌لرنده بیوك برشهرت قازانمشلردر ، دوشونملیسکزکه بو وانتوته‌نا اطه‌سنده جولیا وآغریپینا واوقتاویا کبی اوچ مشهور پرنسس الك کوزل تراژدیالره زمین اوله‌جق بر صورتده اضطرابات چکمشلردر .

— بر رومانده بو یوزدنمی چیقاره‌جقسکز سنیور ؟

— خیر مادام! رومانی بنم چیقارمقلغمه نه حاجت ! تاریخ اورومانلری پك کوزل چیقارمشدر ، فکر وخیال شاعرانه قاتمغه هیچ لزوم براقامشدر .

— ای بو پرنسسلر کیملر اولیورلر ایمش باقه‌لم؟

جولیا مشهور ایمپراطور اوکوستك قزیدرکه حالا بوکون اورو پا لسانلرنده ایمپراطورلره قراللره ویریلن « اوکوست » عنوانی بو آدمك کروفر حکمرانیسنه ایما واسناداً التزام اولنمش القاب تعظیمیه‌دندر ، مشار الیهك قزی جولیا ینه روما مشاهیر رجالندن مارسه‌لوس ایله تزوج ایتدیکی کبی ایکنجی نکاح اوله‌رق دها صکره‌لری ینه رؤسادن آغریپایه وارمش واندن ایکی اوغلان ایله اوچ قز چوجق تولید ایلمش ایدی . بوقادینك صفا وسفاهت پرورلکده امثالی کلمامشدر ، اوبولده‌کی حکایاتنی بسط وتمهید ایده‌جك اولسه‌ق جلدلر طولار ، نهایت اوچنجی قوجه اولمق اوزره مشاهیر رؤسادن تیبه‌ر کندیسنی تزوج ایلمش ایسه‌ده جولیانك سفاهت یولنده تزیید ایلدیکی جرأتی هر حدودك خارجنه چیقه‌رق رذالت علنیه درجه‌سنه وارمغله باباسی اوکوست بیله قزینك بو حاللرندن اوتانه‌رق انی شو وانتوته‌نا جزیره‌سنه نفی ایلدی . برده آره‌دن بر وقت صکره منبوره‌نك قوجه‌سی تیبه‌ر

ایمپراطور انتخاب واعلان اولنمسونمی ؟ اوزمانه قدر کندی ناموسنی لکه‌لیان قاریسندن مجرد قاین پدرندن خوف ایله انتقام الەمیان تیبەر شمدی شوحال اقبالنده انتقامه قیام ایلدی. بیچاره قادینك معینات اکلیه وشربیه‌سنی کسه‌رك آچلقدن هلاك اولمسی ایچون امر ویردی واودهشتلی امر اجرا دخی اولندی.

نه‌ئو فارینك چهره‌سی چاتلدی. دیشلری غیجردایه‌رق :

— غدار حریف ! زواللی قادینجغز! آجلقدن صوسزلقدن قیورانه قیورانه هلاك اولدی کیتدی‌ها ؟

دیمسیله احمد متین دیدی‌که :

— واقعا مرحمت ومروت بشریه کندی صاحبلرینی دائما ضعیفلر ایچون آجندیرر. تیبه‌رك ویردیکی امره کوره ضعیف وعاجز قالان دخی جولیادر. لکن مادام هرکس جزای عملنی بولمق عدالت ازلیه‌یه موافق اولمزمی ؟ جولیا حقیقةً بویله شدتلی برجزایه دوچار اوله‌جق قادین ایدی. معیشت سفیهانه عالمنده اوقدر جانلر یاقمشدرکه انلر حکایه ایدیله‌جك اولورسه هر برینه بویله آیری آیری آجیر سکزده آنلر حقنده‌کی مجموع ترحماتکز جولیا حقنده‌کی مرحمتکزی منکسف ایدر.

— جانم قادینلغنه اولسون حرمت اتمامليمیدر؟

— قادینلغه ایدیله‌جك حرمت [illegible] قادینلغه مخصوص فضائلدن طولاییدر. هردینك هرمدنیتك قانونلری ارکك اولسون قادین اولسون ایجاب معقولی قصاص اولان احکامده هیچ برحس غیر معقوله تابع اولەمز. باق بویله براثر ترحمی اغریپینایه کوستررایسه‌کز اصابت اتمش اولورسکز. چونکه اغریپینا فضیلت صاحبی برقادین ایدی.

بویله هرکسك جزای عملنی کورمسی لزومی نه‌ئوفارینك اصلا خوشنه کیده‌میه‌جکی درکار اولدیغندن احمدمتین شوسوزی سویله‌مکله بو قادینه قارشو التزام نزاکت اتمامش اولدیغنی کندیسی دخی بیلیور ایدی. حالبوکه بونزاکتسزلکی غفلتله یاپمیوب التزامی اوله‌رق یاپمش ایدی. مقصدی ایسه نه‌ئوفاری بوکا دائر برمسئله آچسون‌ده ایستدیکی کبی سرد افکار اتمسی ایچون کندیسنه فرصت ویرمش اولسون قضیه‌سندن عبارت ایدیسه‌ده شیطان قاری بویولده اوزانوب کیده‌جك اولان مباحثه هپ کندی جنایتنی کندی یوزینه اورمق دیمك اوله‌جغنی بالتفطن بحثی ایلرویه کوتورمك جهتلرینه یناشمیوب بالعکس :

— ای باقه‌لم شوفاضله اغریپینا نصل ایمش؟

سؤالنی بالایراد جولیا بحثنی چابق

قپاندی . احمد متین دیدی که :

— آغرپینانکده اسمی جولیادر . هم کندیسی ده دمنجك بحث ایتدیکمز جولیانك قزیدر . فقط جولیانك ایکنجی قوجه‌سی اولان آغرپیادن تولد ایلدیکی ایچون اکا « آغرپینا » تسمیه اولنمشدر . رومانك مشاهیر سردارانندن جرمانیکوسه تزویج اولنمش ومشهور قاره‌قاللاپی بو قادین طوغورمشدر . قوجه‌سی ایچون غایت صادق وفاکار برزوجه اولمشدر . جرمانیکوسك باعث اشتهاری اولان سفرلره بو زوجهٔ صادقه دخی برابر کیدر ایدی . نهایت برطاقم دشمنلر جرمانیکوسی تسلیم ایلدکاری زمان آغرپینا رومایه کلوب جنایت مذکوره‌نك اصل مرتکبی نه‌رون اولدیغنی میدانه قویمجه اوزمان ایمپراطور بولنان اوکی پدری تیبه‌رمز بو رهنك بو ادعاسندن طولایی دوچار غضب اوله‌رق آنی ده بووانتوته‌نا اطه‌سنه نفی ایله آجلقدن هلاك اولمسی حکمنی ویرمشدر . زواللی قادینجغز اطه‌یه چیقدیغی زمان حکم مذکوری اجرایه مأمور اولانلر طرفندن اوقدر محقرانه معامله‌لره دوچار اولدی که تعریف قبول ایتمز . حتی کندیسی کبی برپرنسس اعدامه محکوم اولسه دخی بویولده معامله‌لره لایق اوله‌میه‌جغنی برصورت محقانه‌ده بیان ایتمسی اوزرینه یوزباشی رتبه‌سنده برخبیث بو مظلومه‌یه اویله برتوقات اوردی که شدتندن بیچاره‌نك برکوزی پاطلایوب کور اولدی . بواشکنجه‌یه ضمیمةً برده آجلقدن هلاك اشکنجه‌سنه قهرمانانه برصورتده تحمل ایلدی .

احمد متین بو حکایه‌یی دخی ایراد ایلدیکی زمان سویلیه‌جکی برشی وار ایسه سویلسی ایچون براز سکوت ایدرك نه‌توفارینك یوزینه باقدی ایسه‌ده نه‌توفاریده درینجه برطالغینلقدن بشقه برشی کوره‌مدی . رفیقه‌سنك بو طالغینلغنك سببی دخی احمد متینه مستور ومجهول دکل ایدی . زیرا اورته‌ده ایکی جولیا واردر که بریسی قوجه‌سنه خائن ودیکری صادقدر . نه‌توفاری کندیسنی بو جولیالره قیاس ایتدکجه ایکنجی‌یه بکزنه‌بیلمسی نصل قابل دکل ایسه برنجی‌یه بکزه‌مکدن کندیسنك ممنون قالمسی ده اوقدر قابل دکلدر . بناءً علیه زواللی جانیه بیچاره آشفته طالغینلغه دوچار اولمزده نه‌یاپار؟

بناءً علیه احمد متین براز زمان ساکت ومنتظر قالدقدن صکره ینه کندیسی دیدی که :

— ایشته نه قوجه‌لرینه نه عاشقلرینه صداقتی خیری مرجحتی اولمیان برجولیایه قوجه‌سنه صداقت ومحبت اغورنده فدای جان ایدن دیکر جولیایعنی آغرپینا مقایسه قبول ایده‌بیلور شیلرمیدر ؟

کندیسنك مقایسه‌سنه چالشدیغی مسئله

قابل قیاس اولمدیغنی احمد متینك بویله‌جه میدانه قویوویرمسنی نه‌ئوفاری هیچ بکنمدی. لکن بکنمدیکنی ده اکلاتمامغه چالشدی. براز دها سکوتدن صکره دیدی که:

— یااوچنجی پرنسس نه‌اولدی؟

احمدمتین بردنبره بواوچنجی پرنسسی تخطر ایده‌مدی . زیرا ذهنی شو ایکی پرنسس ایله مشغول ایدی . متعاقباً اوچنجی‌یی ده بالتخطر:

— اوقتاویامی ؟

سؤالنی ایراد ایله نه‌ئوفاریدن یالکز برباش اشارتیله جواب تصدیق آلدقدن صکره چهره‌سی علامت نفرت وغضب ایله طوله‌رق دیدی‌که:

— بوقادین سفاهت واعتساف ایله تاریخده ابدی برشهرت ملعنت قازانمش اولان روما ایمپراطوری نه‌رونك زوجه‌سی اولوب او خبیث « پوپه » نامنده بر آشفته‌یی تزوج غیرتیله قادیجغزی تطلیق وبوجزیره‌یه نفی وتبعیدایله اشکنجه‌لرایچنده اعدام ومحو ایلمشدر . بناءً علیه اوقتاویا اصل مغدور ومظلوم صایله‌جق برقادین اولوب حتی آغریپینا کبی برغیرت انتقام ایله اولسون هیچ بر منتقم عنهك غضبنی ده جلب ایتمامشدر .

بوجواب نه‌ئوفاری‌یی دخی آجندیرمق لازم کلور ایکن بالعکس نه‌ئوفاریده چیرکین برکولومسه‌مك پیدا اوله‌رق :

— بس بللی ایمپراطور نه‌رون مادام پوپه‌یی دها زیاده بکنوب سومش وزوجه‌سی اوقتاویا بالطبع اعتراض ایلمشدر ده آنك ایچون بوبلایه کرفتار اولمشدر .

دیمش ایدی . بوکا جواباً احمد متین دیدی‌که :

— اوله‌بیلور امانه‌رون نظرنده سومك سویلمك دخی حکم کوتورر برشی دکل ایدی . چونکه آره‌دن چوق زمان کچمکسزین اوسوکیلی قیمتلی پوپه‌سنه دخی حال تهورده بر تپمه اوروب بلنی قیره‌رق اوده بوصورتله وفات ایلمشدر .

عقلی فکری دائما فنالق جهتنه منعطف اولان نه‌ئوفاری شو آلدیغی جوابدن دخی ممنون اوله‌مدی . برآره‌لق تاریخ دنیلن شیئك بویله اسرار قدیمه‌یه قدر هرشیئی حاوی اولمسنه تعجب ایدنجه احمد متین اکلاتدی‌که تاریخ دنیلن شی برسجل احوال عمومیه‌در . ادیان سماویه‌نك اخباری وجهله هرکس اوزرنده مؤکل اولان ملکلر انسانلرك حسنات وسیئاتنی ضبط وقید ایدرك آخرتده اکا کوره حکم اولنه‌جقلری کبی معنویاتده مخصوص اولان بوسجل احوالك صورت مادیه‌سی دخی تاریخدر . ایشی کوجی خیردن عبارت اولوب ایتدیکی خدمتلرایله بنی‌نوعنی احیاایلیان کبرای نوع بشرایچون

بوسجل احوال نوعيت بشريه‌نك الى الابد شكران منتداريسندن عبارت برمكافات اولد. يعنى كبى نه‌رون مثللو ايشى كوجى شردن عبارت اوله‌رق مؤسسات خيريه‌يه بدل موجود اولان عمران عالمى‌ده محو ايدن ومثلا بر آشفته‌يى اكلنديرمك ايچون روما شهرينى آتشه‌ويرمش اولان غدارلرك دخى الى الابد نوعيت بشريه نك لعنتنه دوچار اولملرندن عبارت مجازات لايقه‌سيدر.

نه غريبدركه شو ملاحظه نه‌ئوفارى بى بردرجه‌يه قدر متسلى ايلمش ايدى. كندى كنديسنه: «بنم كبى بركوچك كمسه‌نك تاريخه نه تعلق اوله بيلور ؟ اسمم عالمده پايدار قالميه‌جق كه شويله پريشان حال وبويله مرتكب جنايت ايدى ديه پيشگاه عمومده دوچار مؤاخذه اوله‌يم. عيوبم مستور قاله‌جقدر » ديه وجداننه تسليت ويرمكه باشلامش ايدى.

نهايت اوكده كى اطه‌يه كركى كبى تقرب ايدلدكده نه‌ئوفارى :

— ديمك اوليوركه بويله منفا ومقتل مجرمين ومظلومين اولان بر جزيره‌يه كيديورز ؟

ديمسيله احمد متين ديدى‌كه :

— بوشهرت جزيرهٔ مذكوره‌نك پك اسكى زمانلرينه مخصوصدر مادام ! بزم شيرزاد سلجوقى رومانك اوان كذارنده ايسه جزيرهٔ مذكوره‌نك صورت شهرتنى « اسكى روبنصونك جاى اقامتى » ديه تعيين ايليه بيلورز.

— بر روبنصون حكايه‌سى بيلورم كه « روبنصون قروزوئه» ديه عادتا كافهٔ السنه‌يه ترجمه اولنمشدر. فقط بو روبنصون اسكيمىدر يكيميدر انى بيله‌مم.

— او ديديككز روبنصون قروزوئه يكيسيدر مادام ! بنم ديديكم اسكى روبنصون ايسه بزم شيرزاد سلجوقيدن عبارتدر.

— ديمك اوليوركه اودخى بيللرجه زمانى روبنصون قروزوئه كبى برايصسز اطه اوزرنده گچورمشدر. فقط بوروبنصون حكايه‌سى صرف خيالى دكلميدر سنيور ؟ هيچ برآدمك اويله بيللرجه مدت بوم‌بوش براطه اوستنده هر شيئى كنديسى ياپه‌رق ياشايه بيلمسى قابلميدر ؟

— روبنصون قروزوئه واقعا خياليدر مادام ، فقط امين اولكزكه انسانك خيالى هان هيچ برشى ايجاد ايده‌ميور. بو ايجاد خصوصنده طبيعت خياله ده غلبه ايليور. محررلرك شاعرلرك خيالى ايسه بروقعهٔ صحيحه وطبيعيه‌يى سوسليوب زينتليوب ميدانه قويمقدن عبارت قاليور. قدرت بشر بوندن ايلرويه واره‌ميور : روبنصون قروزوئه حكايه‌سنى يازان دانيه‌ل دوفوئه بوحكايه‌يى

آلكساندر سلكيرق نام كنجينك سركذشتندن آلمشدر .

— عجايب ؟ بو آلكساندر سلكيرق كيم اوليور ؟

— عن اصل انكلتره نك اسقوچيا اهاليسندن عادى بركمى طائفه سى كه ١٧٠٥ سنهٔ ميلاديه سنده سترالينغ نام قپودانك كميسنده خدمت ايليور ايدى . آمريقا طرفلرنده سير وسياحت ايدرلر ايكن قپودانه ايتديكى اطاعتسزلكدن طولايى ژوآن فرناندز نام اطه يه براقيله رق اهالى وعمراندن خالى اولان او ايصسز اطه ده تمام درت سنه ياشايه بيلمشدر .

— بو قپودان نه غدار حريف ايمش ! ايصسز اطه ده آچ صوسز هلاكه ترك ايده جكنه اولدورى ويرمسى دها اهون ايدى . وانتوته نا اطه سنده پرنسسلرى اعدام ايدن روما ايمپراطورلرندن فرقى يوق ديمكدر .

— اوزمانلركى قپودانلرنده مأذونيتك بو درجه سى وار ايدى مادام ! اعدام دخى ايده بيلورلر ايدى . حالا بوكون بيله بوكبى احوالده قپودانلرك مأذونيتلرى پك واسعدر .

— معهذا آلكساندر سلكيرقك بربوش اطه ده درت سنه ياشايه بيلمسى همان همان ذهنلره صيغه ميه جق غرائبدندر .

— ذهنلره صيغه ميه جق يرى يوقدر مادام ! آندن صكره حتى زمانمزه قدر بويله جزيره لر اوزرنده يللرجه ياشايوب توحش درجه سنه وارمش اولان آدملر كورلمشدر .

— ديمك اوليوركه دانيه ل دوفوئه بو كنجينك آدينى روبنصونه تحويل ايدرك سركذشتنى يازمشدر .

— خير ! دانيه ل دوفوئه بو كنجينك سركذشتندن يالكز برفكر آله رق روبنصون حكايه سنى خيالنده بيولته بيولته اوقدر كوزل يازمشدركه همان هرلسانه ترجمه اولنه رق بتون جهانده شهرت آلمشدر . اوقدركه روبنصون حد ذاتنده برشخص مخيل ايكن شخص محقق درجه لرنده اهميت آله رق نامى تراجم احوال كتابلرينه ده درج اولنمشدر . اما ظن ايتميكزكه بزم اسكى روبنصون يعنى شيرزاد كندى واندرديسى ايله يعنى روزا ايله ....

— اوت اوت ! روبنصونك برده واندردى نامنده بروحشى رفيقه سى وار ايدى .

— ايشته اوواندردى مقامنده شيرزاد سلجوقينك دخى روزاسى وار ايدى . اما آنكله برلكده بو اطه ده روبنصون كبى قوجه برعمر كچورديلر ظن ايتميكز . شيرزاد اوبله يكى روبنصون كبى النه كچن برقاچ بغداى دانه سنى اكوب بيچه رك ويبانى كچيلرى كنديسنه آلشديروب سو-

تلرینی صاغه‌رق ودریلرینی تلبس ایدرك والده‌کی تفنك ایله صید وشکار ایلیه‌رك کچمامشدر. اوزمان تفنك بیله نره‌ده ؟ بونکله برابرشیرزاد ایله روزانك وانتوته‌نا اطه‌سنده امرار ایلدکاری ایام کوزلجه بسط وتمهید قلنه‌جق اولور ایسه روبنصون قروزوئه حکایه‌سندن دها اشاغی قالمیه‌جق بررومان حصوله کلور. لطافتجه بلکه یکی روبنصونی کچر بیله.

ندوفاری بر زماندنبری هر مناسبتله تکرارینی صورت‌مخصوصه‌ده التزام ایلدیکی معنیدار تبسملرك دها زیاده ودها واضح معنیدار اولان بریسنی دها بالاظهار :

— اکا شبهه یوق سنیورا! روبنصون قروزوئه‌نك واندر دیسی بروحشی زنجی ایدی که آنك قادین اولمق احتمالی بیله روبنصونك خاطرینه کلیه‌رك برابرجه چالیشوب یاشادیلر. سنیورینا روزا دللا-روقا ایسه واندر دی‌یه اصلا قیاس قبول ایده‌میه‌جك برمحبوبهٔ دلارادر. واقعا روبنصون دخی شیرزاد کبی کنج کوزل ذکی جربزه‌لی چالشقان بردلی قانلی ایدیسه‌ده یاننده کی واندردی اکا روزانك شیرزاده باقه‌جغی نظرله باقه‌بیلورمی ایدی ؟

دینجه احمدمتین :

— ظنون واجتهاداتکز تماميله یاکلش اولمدیغی کبی تماميله طوغری‌ده دکلدر. ایشته سزه شو اسکی روبنصونك سرکذشتنی مختصراً حکایه ایده‌یم‌ده مقایسه بیورکز.

دیه بزم اسکی روبنصونك وانتوته‌نا اطه‌سنده روزا ایله برلکده کچوردیکی زمانی فی‌الواقع پك مختصر اولمق اوزره بروجه‌آتی تصویر وحکایه‌یه باشلادی.

***

دیدی که :

— بوایکی فلکزده‌نك نه قدر مهالك ومزاحم ایله جزیره‌یه چیقه‌رق اثوابلرینی نصل قوروتدقلری حکایه اولنمش ایدی. قوریدقدن‌صکره بوروش بوروش بوروشق اولان روبالری‌ایچنده کندی حالنه روزا دخی کولمك‌درجه‌سنده برطورایله‌شیرزادك یاننه کلدیکی زمان کویا توالتنك اکسیکی یالکز برطراقدن عبارت ایمش کبی : « آه برطراق‌یوق که صاچلریمی طرایم. یوك کبی چیتشدیلر قالدیلر » دیمسونمی ؟ بوحالده بزم اسکی روبنصونك ایلك اختراعی ارقداشنه برطراق اعمال وتدارکی صورتنده نمایان اولدی. بونده کوجلك دخی چکمدی. براز اول کندی‌البسه‌سنی قوروتدیغی یرده صوم نوعندن بربالغك قیلچقلی بل کمیکنی دکز کنارنده کورمش بولندیغندن آنی آلوب اینجه برزنجیر ایله بلنده باغلی بولنان چاقیسی ایله یاری چورومش برتخته پارچه‌سی بولوب‌یونته‌رق

وچاقینك برونی ایله دلیكلر آچوب هر برینه برر قیلچق طاقه‌رق شویله قولایجه وجوده كتوردیكی طراغی روزایه تقدیم ایدنجه قز اوقدر ممنون اولدی‌كه افریقانك اك بیاض فیل دیشلرندن ونديكده اك بيوك مهارتله یاپلمش طراقلر كندی النه ویرلدیكی زمان بوقدر ممنون اولمامشدر .

— حكایه‌نك مبدئی پك شاعرانه! باقه‌لم منتهاسی دخی انتظار ایلدیكم قدر شاعرانه چیقه جقمی ؟

— روزا كوزل صاچلرینی طرایننجه یه قدر شیر زاد صاغه صوله باقنوب سواحلك یقین یرلرنده عمراندن اثر كوره - مینجه اطه‌نك ایچ طرفلرینه طوغری یورو- یوب یوكسه‌جك برتپه اوزرینه چیقدی . اورادن اطرافه باقنه‌رق بركوی ویاخانه ویاخود ماندره چفتلك كلبه كبی برشی بولمق ایچون پك چوق اراندی ایسه‌ده هیچ برشی كوره‌مدی . كوره‌بیلدیكی برشی اولدی ایسه اوده اوستنه چیقدیغی یوكسه جك قیادن دائراً مادار دكزی كوره‌رك بوراك برقره دكل براطه اولمسنی اكلا - مقدن عبارت قالدی . لكن بوتحقق بیچاره دلی قانلی‌یی زیاده‌سیله دوچار اندیشه ایلدی . واردقلری یر برقره اولسه متاعب ومزاحه باقیه‌رق كیده كیده البته برمعموره‌یه تصادف ایده‌بیلور ایسه‌ده براطه اوزرنده بواحتمال دخی مفقوددر .

— حقیقة ده اویله‌در .

— شیرزاد بواندیشه ایله روزانك یانه كلدیكی زمان سنیورینا جنابلری ناز پروانه برطورله : « قرنم آچ ! .... » دیسونمی ؟

نه‌ئوفاری قهقهه‌لرله كوله‌رك دیدی‌كه:

— ایلك راست كلینه‌جك لوقانطه‌یه كیری ویرسونلر .

— قزك بوسوزی شیرزادده‌كی اندیشه یه برازده محزونیت قاتدی . شاشقینجه‌سنه برطورله اطرافنه باقنوب آرانیور ایدی . كویا برطرفدن برشی بولوبده رفیقه‌سنه یدیره‌جك اما هیهات !..... بونكله برابر مأیوسیت واقعه‌سنی‌ده قزه آكلاتمق ایسته- مدیكندن آرقداشنك الندن طوته‌رق ساحلك برطرفنه طوغری یوریمكه باشلادیلر . هم یوریورلر ایدی هم‌ده شیرزاد روزایه : « باقه‌لم شورالرده كوی وار ایسه ، البته بزه برلقمه‌ییه‌جك ویرن‌ده بولنور » دیور ایدی . وانتوته‌نا اطه‌سی اوفاجق برشی اولوب براز اول چیقمش اولدیغی تپه اوزرنده همان هرطرفی معاینه ایلدیكی حالده هیچ بر اثر عمران كوره‌مامش اولدیغندن بوحال ایله نه‌قدر یوریمش اولسه‌لر برشئلك بولنه‌میه‌جغنی شیرزاد پك اعلا بیلیور ایدی یا! اما بیلدكلرینی آرقداشنه سویلسه دكزده مغروقیتدن وحتی كوپك بالغی قرننده‌مأ كو-

لیتدن زیاده آجلقدن هلاکك محققیتنی کوروب فنا حالده قورقەجغی ایچون بیلدکلرینی دوشوندکلرینی روزایه سویلیه. میور ایدی .

— ای سویلیەمیه سویلیەمیه ؟

— نهایت بر یره کلدیلرکه شیرزاد دکز کنارنده برخیلی مدیه قابوقلری کوردی . بوانکشاف بومشاهده زواللی دلی قانلی ایچون بر بشارت عظیمه مقامنه قائم اولدی . او. محلده ساحل سطح بحره مساوی یعنی آلچق ایدیسەده برچوق اویوق وقوغوق قیالر دکزه طوغری ایلرولەمش وطالغەلر چارپد. قجه بوقیالرك آلتلرنده کوچوجك مغارەلر کبی آچیق بولنان اویوقلره اصابتله ایکله. مکده بولنمش ایدی . شیرزاد رفیقەسنی بریره اوتورتوب کندیسی صویونمغه باشلا. دی . قوشاغنی پشتمال اتخاذیله دکزه آتلا. یوب برقاچ دفعه طالدقدن صکره نهایت طالمغەده احتیاج کورمیەرك قولنی اوزاتوب قیالر آلتندن طاش پارچەسی کبی ایکی اوچ سیاه شی آلدی . آنلری کناره آتدی . وقولنی تکرار طالدیروب یدی سکز دانه دها چیقاردقدن صکره کندیسی دخی چیقوب روزایی چاغردی .

— دکزدن برشیلر صید ایلدی دکلمی سنیور ؟

— اوت ! غایت ایی مدیەلرکه بزم طولملق مدیەلرك اوچی دردی درجەسنده جسیم شیلر . شیرزاد چاقیسیله بونلری برر برر آچوب دکز صویله ییقادقدن صکره اتلرینی ده قازی یەرق بعده برنجیسنی کندی آغزینه کوتوردی ومدیەنك چیك چیك اتلرینی سوموروب یوطدیغی کبی ایکنجیسنی. ده ارقداشنه اوزاتەرق کندی یاپدیغی کبی یاپمسنی تعریف وتوصیه ایتدکده روزانك کوزل چهرەسنده علایم نفرت پیدا اولدی .

— اوایچه طعاملره آلشمش اولان کبار قزجغز بوچیك مدیەلری نصل یه بیلسون ؟ بز چیك استردیەلری ییورز اما .....

— برکت ویرسون که روزا معدەسنی بزم کبی اطعمۀ نفیسەیه الشدیرمامش ایدی، اوزمانلر اوروپاده صنعت طباخیه شمدیکی قدر مترقی دکل ایدی . هله شیرزاد دوچار اولدقلری شواطەنك برخیرسز اطه اولدیغی وشمدیکی حالده بونلردن بشقه اکله صالح برشی بولنەمیەجغی وبونلره استغنا کوستر. یەجك اولورسه آچلقدن هلاکی ترجیح ایلك لازم کلەجکنی تفهیم ایدنجه زواللی روزا نصل بر بلایه کرفتار اولدقلرینی اوزمان اکلایوب خوفندن صاپ صاری کسیلدی . چارناچار اودخی مدیەلری سومورمکه باشلادی . فقط شمدیدن خبر

ويره‌لم‌كه بوطعام وحشيانه قزك معده‌سنى هيچ‌ده بوزمه‌دى . كيمده يديكى قورى فصوليه وقورى بقله وطوزلى بالق وپاصدرمه‌لره نسبتله شوطعام دها زياده صعب الهضم دكل ايدى . برقاچ دانه‌سنى سومورديكدن صكره لذت بيله بولمغه باشلايه‌رق طوزه احتياج كوستردى . برمديه قابوغى ايله دكزدن صوالنه‌رق برقاچ طمله قاتلدقدن صكره مديه‌لر دها لذيذ بولنمغه باشلادى .

— انسان قسمى هر نائل اوله‌بيلديكى شيدن ممنون اولمق درجه‌سنده فيلسوف اوله‌بيلور ايسه عالمده هرشيدن ذوق آله‌رق الك بختيار ادم كنديسى اولور ؟

— حقيقت مادام ! برايكى ساعتدنبرى آجلقدن ايچه مضطرب ومحزون اولان كبار قزجغز شو مديه‌لرى سومورديكدن صكره طوقلق حالنك انسانه ويرديكى نشئه‌يه‌ده نائل اوله‌رق يوزى كولمكه باشلادى . بويله برتنها ووحشى يرده ايكى آرقداشك شوقدر ساده وطبيعى طعام ايله كفافلنمسى نه كوزل نه شاعرانه برحال اولديغنى شيرزاده اكلاته‌رق كولوشمكه بيله باشلاديلر .

— ها ؟ ها ؟ ديديكم چيقيور سنيور ! كولوشمكه بيله باشلاديلرها ؟

— براز صكره صوصاديلر ايسه‌ده صو بولمقده هيچ كوچلك چكمديلر . زيرا اوكيجه ياغمش اولان ياغمور طاش اره‌لرينى طولديروب همان آديم باشنده برطبيعى صهريج وجوده كتورمش اولديغى كبى برطاقم ده سيللر تشكيل ايتمش ايدى كه بونلر حالا آقمقده ايديلر .

— اويله ايسه احتياجك بوجهتى قولاى تسويه اولندى .

— اوت ! اوسيللردن صو ايچه‌رك دفع حرارت ايلدكدن صكره وقت دخى آرتق قبا قوشلق زمانى بولمش اولديغندن كونش اورته‌لغى زياده‌سيله قزديرمغه باشلامش ايدى . فورطنه‌نك مباديسندن برى چكيلن قورقولى يورغونلقلر اويقوسزلقلر دخى حكملرينى كوسترمكه باشلاديغندن يالكز روزا دكل شيرزاد دخى اويقويه پك بيوك براحتياج كوريور ايدى .

— هايدى باقه‌لم هايدى ! انتظار ايلديكم نتايج تقرب ايديور .

— بواطه هرنه قدر ايصسز ايسه‌ده « خيرسز اطه » تعبير اولنان يرلر كبى سيم سياه برياليچين قيادن ده عبارت دكل ايدى . اكثر يرلرى چاليلق اولوب جابجا يبانى زيتون اغاجلرى دخى جزيره‌نك زمينسنه زينت بخش اوليورلر ايدى كه شمدى او يبانى زيتونلقلر يرنده كوزل آشيلى زيتون باغچه‌لرى كوريلور . ارقداشنك اويقوسى كلسى اوزرينه شيرزاد : « كلكز سزى شورايه ياتيره‌يم اويوته‌يم » ديه اوچ درت يبانى

زيتون اغاجنك تشكيل ايتمش اولدقلرى كولكه‌لكه طوغرى كوتوردى‌كه بشقه بر زمان ومكانده اولسه اوركمسى قورقمسى لازم كلن بو اجنبى ارقداشدن روزا هيچ توحش ايتميوب الشفين قوزى كبى اشارت ايلديكى محله طوغرى ارقه‌سى صره كيديبور ايدى.

ارتق نه‌ئوفارينك طورنده‌كى آثار خباثت تعريف امكانك ده خارجنه چيقدى. بتون بتون ييليشوب كوشنيه‌رك:

— نه‌دن توحش ايده‌جك؟ نيچون كيتميه‌جك؟ قوشه قوشه كيدر، تنها بر اطه‌ده ياپ يالكز ايكى كنج!....

ديدى ايسه‌ده احمد متين بو ملاحظانه هيچ بر اهميت ويرميه‌رك حكايه‌سنده دوام ايلدى. ديدى‌كه:

— اوكولكه‌لك محله واردقلرنده شيرزاد رفيقه‌سنى ياتيره‌جغى ير اوزرنده بولنان طاشلرى طوپاقلرى طوپلايوب آتدرق چن اوستنى كوزلجه تميزله‌دكدن صكره كندى البسه‌سندن چيقاره‌بيله‌جكى شيلرى‌ده چيقاروب شيلته يرينه طوپراق اوزرينه سردى وبر والده‌نك اوفاق چوجوغنى ياترمق ايشنده‌كى اطوار مشفقانه‌سيله كوزل روزايى بو ياتاغه ياتيروب: «سز كال امنيت واستراحتله اويويكز سنيورينا! بن سزى بكله‌يه‌جكم. واقعا بنم‌ده اويقوم وار ايسه‌ده بو ايصسز اطه‌ده شايد بعض مضرتلى حيوانلر بولنورده بزه تعرض ايدر ايسه انلره قارشو بريمز اويانق بولنملى يز» ديدى. هرجهتله كنديسنه اطاعت وهرجهتله كنديسندن امنيت كوسترن روزا آرقداشنك بوحمايت وعنايتنه لطيف تبسملرله تشكرلر ايدرك بو ياتاغنه اوزاندى واون دقيقه نهايت برچاريك ساعت ظرفنده ميشل ميشل اويومغه باشلادى‌كه اويقو حالى اويانقلق حالندن دها پك چوق زياده كوزل اولان قزجغزك حرارت هوادن ناشى تر له‌ين آلنى وبناقلرى صانكه پرلانطه‌لرله تزيين اولنمش‌ده بر كلين حالنه كتورلمش ظن اولنور ايدى.

نه‌ئوفارى دخى ييليشقلغنى آرتديره‌رق:

— اى؟ كوه‌كى نه حالده ايدى؟ شيرزاد؟ شيرزاد؟

ديمكله احمد متين تماميله علوجناب وسلامت طبع وعفت قلب واستراحت وجدانه دلالت ايليان الك جدى بر طورله نه‌ئوفارينك يوزينه باقدى‌ده ديدى‌كه:

— شيرزاد نه ياپه‌جق مادام؟ قضا وقدرك كندى دست حمايه ومحافظه‌سنه توديع ايلمش اولديغى او مخدرۂ معصومه‌نك اوبا كر پاك كيانى باشنه اوتوروب بكله‌مكدن بشقه نه ياپه‌جق؟

نه‌ئوفارى براز اوتانور كبى اولدى.

مع هذا ديدی که:

— بر عسکر نوبتجیسنك برجخانه قپوسنی بکله‌دیکی کبی ! اویله‌می ؟

— فرض ایدکز که اویله !

— بر هیچ ممکن دکلدر سنیورر !

— نه‌دن ممکن اوله‌مسون ؟

احمد متین بو سؤالی ایراد ایدنجه نوفاری اوتوز بش قرق ثانیه‌قدر دوام ایلیان بر نظر عجیب ایله احمدك یوزینه باقدی که بو باقیشك معناسی « نه‌دن ممکن اوله‌میه‌جغنی اکلایه‌میورمیسك ؟ آبدال ! احتساسات نفسانیه‌نك اجبارایله ! » دیمك اولدیغی پك بدیهی واشکار ایدی . احمد متینك طورنده‌کی جدیت برقات دها آرتدی . دیدی که :

— اکلایورم مادام ! نه‌دن ممکن اوله‌میه‌جغنی سزده اکلاتیورسکز بن ده اکلایورم . فقط شو اشتغال ایلدیکمز مسئله‌نك بر رومان اولدیغنی خاطردن چیقارمیورسکز یا ؟ هم‌ده اسکی زمانلره مستند ومعطوف بر رومان که شمدیکی یکی رومانجیلر بونلری « شوالره‌سق » دیه توصیف ایدرلر . بو رومانلرك امثالی بزده نادر دکلدر . پك چوق عاشق وعاشقه‌لرك پك قهرمانانه ودلکانه معاشقاتی السنهٔ شرقیه‌مز ایله تصویر وتحریر قلنمشدر . بونلرك معاشقاتی اثرنده بعض اویله حاللر دخی تصویر اولنورکه برز اوحده‌یه ترسیم اولنسه‌لر حقیقةً تماشا ایدنلره حیرت ویررلر . مثلا ایکیسی‌ده کنج ایکیسی‌ده بر برینه عاشق برقز ایله بردلیقانلی بر یان یکا بریتاغه یاتیروب آرهلرینه دخی برچپلاق کسکین قلیچ قویکز .

— او قلیچ نه‌جی ؟

— کندیلری اختیارلریله اراده‌لریله بر برینه ال اوزاته‌میه‌جقلر یا ! شاید اویقو حالنده عفت وعصمت مطلقه حدودینی بلا اختیار تجاوز ایده‌جك اولان عضولری او قلیچه دکسون کسلسون‌ده تجاوزه مقتدر اوله‌مسونلر دیه !

— او ! . . . . . ایشته بو افراط !

— احتمال که افراطدر . لکن او زمانك احتساسات قهرمانانه‌سنده بو حاللر وار ایمش که او زمانك رومانجیلری دخی بونلری بویله‌جه تخیل وتحریر ایتمشلر . نصل که بو زمانك احتساساتنده بویله بر اقتدار واختیارلرینه دوشن قادینلر حقنده دکل آنا وصول میسر اولیان قادینلره بیله تعرض وتجاوز ارککلك شانی عد اولندیغندن بو زمانك رومانجیلری دخی تخیلاتنی او یولده یوروتوب اووجهله یازارلر . بزم شیرزادایسه‌ایشته‌او اسکی رومانجیلرك تصور ایلدکلری احتساسات قهرمانانه ایله پرورش بولمش اولدیغندن کندی دست محافظه‌سنده امانت دیمك اولان برقادینه ال

امنيتلى بر بكجى وظيفه‌سندن بشقه كنديسنده بر حق وصلاحيت بوله‌من.

— فقط باقه‌لم روزا دخى بويولده‌مى تربيه كورمشدر؟

— هنوز صره روزايه كلمدى. شيرزاد اوچ ساعت قدر روزايى اويوتوب بكله‌مش ايسه‌ده او مدتك انقضاسنده كنديسى دخى اويقويه مغلوب اوله‌رق بردراو دفع ايده‌مديكندن نهايت روزايى اوياندیردى وبك آز اويومش بولنمسى كافى اوله‌ميه‌جغنى اعتراف ايله برابر كنديسى‌ده اويقوسزلغه طيانه‌ميه‌جغندن بكجيسز قالنمامق ايچون براز دخى روزانك بكله‌مسنى رجا ايلدى. بورجا بالطبع قبول اولنوب اوچ ساعت قدرده شيرزاد او يودقدن صكره روزا مجرد قرنى آجقديغى ايچون آرقداشنى اوياندیرمغه مجبور اولدى.

— كوزى اوكنده طاغ پارچه‌سى كبى ياتان قهرمان حقنده روزانك نظريات واحتساساتى عجبا نه يولده ايدى؟

— او زمانلر شوالره‌سق رومانلر اوروپاده دخى مرغوب ايديسه‌ده سوزك طوغريسنى ايستر ايسه‌كز اعتراف واخبار ايدرم كه روزاده صفت معصومانه شيرزاد درجه‌سنده دكل ايدى. ذاتاً كيده ايكن سنيوريتا دالاروقا بو آرسلان ياوروسى آرسلانه كركى كبى ايصنمغه باشلامش ايسه‌ده اهالئ شرقيه حقنده قولاقلرينى طولدیرمش اولان بيك درلو اراجيفدن طولايى كوكلنده برده احتراز بوليور ايدى. شواطه اوزرنده ايسه قزجغز باشنه كلن فلاكتلرى دوشوندكجه و باخصوص بوندن صكره‌كى حاللرى نه اوله‌بيله‌جكنى تأمل ايلدكجه قومى دينى لسانى هرشيئى كنديسنه يبانجى بولنان بو آدمدن ممالك سائره‌دن اول وهرشيدن زياده قورقمق لازم كله‌جكنى‌ده دوشونمكله باشلايوب فقط اودقيقه‌يه قدر شيرزادك كنديسنه اولان معاملهٔ مشفقانه‌سى آنجق بر پدرك و يا بر برادرك يا په بيله‌جكى شيلر اولديغنى‌ده تسليمه مجبور اوله‌رق دها كيده ايكن بو دلى قانلى يه ايصينان كوكلى يواش يواش تزيد حرارته باشلامش ايدى.

— بن‌ده اويله حساب ايديورم.

— برده كيده ايكن شيرزاد براسير وروزا ايسه بر كبارزادهٔ معتبر اولديغندن اره‌لرنده‌كى اسارت وحريت مناسبتى بونلرى يكديكرندن تبعيد ايليور ايدى. اما شو مباعدتك ماهيتنى كوزلجه تعيين ايتمليدر. روزا دخى اوكرنمش ايدى‌كه شيرزاد اصالتده كنديسندن اشاغى بولنمق شويله طورسون سلجوقيه خاندان حكمرانيسنه طوغريدن طوغرى‌يه منسوب اولان بو ذات اوروپانك او يله اوفاجق تفه‌جك اولور

اولمز پرنسلر بنه دخی مقیس اوله‌میوب
شیرزاده‌کی نجابت صحیحه‌یه قیاساً دلالر وقاده‌کی
اصالت هیچ منزله‌سنه اینر .

— اکا شبهه یوق .

— ایشته روزا بونی پك اعلا تقدیر
ایلیور ایدی . انجق شیرزادك اوقوزی
کبی حلمی او بلبل کبی طاتلی لسانی وکیده
هرکسه و بالخاصه کندیسنه قارشو التزام
ایلدیکی فوق‌الحد متواضعانه معامله‌سی محضا
اسارت حالنك مقتضیاتندندر ظنیله اکر
بوآدم کندی حریتنی تکرار استحصال
ایده‌جك اولسه کیم بیلور نصل برقهار
و جبار کسیله‌جکنی‌ده دوشوندیکندن
و بوکا اسانجه قومیتجه دیانجه تربیه‌جه
بیانجلغنی‌ده علاوه ایلدیکندن ایشته
بوسببلرله کندی اره‌لرنده‌کی مباعدتی پك
بیوك بولیور ایدی .

— حالبوکه شمدی بالعکس کندیسی
شیرزادك النه اسیر دوشمش کبی برحالده
برموقعده بولنیور .

— اویله‌یا! شمدی کندیسی شیرزادالنه
اسیر دوشمش کبی برحال وموقعده بولنیور
ایکن شیرزادك بوقدر رحیمانه ومشفقانه
معامله‌سنی کوردیکی ایچوندرکه بوقهرمانه
ذاتاً ایصنمش اولان یورکی صوغومغه بدل
بالعکس تزیید حرارت ایلیور ایدی .

***

احمد متین شیرزاد سلجوقی حکایه‌سنی
بورایه قدر کتوردیکی زمان اقشام کرکی
کبی حلول ایدرك کونشك‌ده غروبندن
صکره ملکةالبحر وانتوتدنا اطه‌سنه بش‌التی
میل مسافه‌یه قدر تقرب ایلدی . برزماندن
بری دوربینلر ایله جزیرهٔ مذکوره‌یی تماشا
ایلمکده بولنان احمد متین ونه‌ئوفاری شمدی
بواطه‌یی دها یقیندن ودها مکمل اوله‌رق
کوره بیله‌جك برموقعه واصل اولمش
ایدیسه‌لرده سریعاً اطرافی استیلا ایتمکه
باشلایان قراکلقدن طولایی تماشایه بحقیله
موفق اوله‌میورلر ایدی .

غروب شمسدن بربچق ایکی ساعت
صکره ملکةالبحر جزیرهٔ مذکوره‌نك همان
قریهٔ یکانه‌سی اولان و بنه وانتوتدنا نامیله
یاد ایدیلن محلك اوکنه تیمور براقدیکه
اوراسی اکرچه برلیمان دکل ایسه‌ده شو
موسمده اصلا موجب خوف واندیشه
اولمیه‌جق برتیمور بتاغیدر .

احمد متین ایله نه‌ئوفاری ثریا دخی
یانلرنده اولدیغی حالده کوچك صندالله
بینه‌رك قریه‌یه چیقدیلر وقرق اللی قدر
میخانه وقهوه‌خانه ودکان وسائره‌دن عبارت
بولنان اوفاجق چارشوسنی کزدیلر ایسه‌ده
برمقدار تازه میوه مبایعه‌سندن بشقه هیچ
برایش کوره‌میه‌رك بنه سفینه‌لرینه عودت
ایلدیلر .

اطه‌نك بحق زيارت و تماشاسی ایرتسی کونه قالدی . ذاتاً بزم بيوك اطه قدر يا وار يا يوق حكمنده بولنان بو جزيره‌يی دائراً مادار كزوب هر ساحلنی كوردكلری كبی مركزينه طوغری‌ده ايلرولیه‌رك مناستر تپه‌سی دنيلان تپه‌يه چيقديلر واورادن هر طرفه احالهٔ انظار تفتيش ايلديلركه وقتيله بيانی زيتونلردن و بيان چكلری و چقال وچايلاق و قارتال و بعض دكز مخلوقاتندن بشقه هيچ اثر حيات كوسترميان بو جزيره‌نك اوزرينی شمدی مكمل زيتونلقلر ليمونلقلر پورتقاللقلر ايله مزين كورنجه عصرلرك قدرت تخريبيه و تعميريه‌سی آثارينی بر فكر حكيمانه تأمله باشلاديلر .

روايته كوره مناستر تپه‌سی اوزرنده كائن اوله‌رق تپه‌يی دخی كندی اسمنه نسبتله اسملنديرمش اولان بيوجك بر كليسا تاروماليلر زماننده بوراده بنا ايدلمش و على الدوام محبس و منفا اوله‌رق قوللانلمش بولنان بر دائرهٔ مخصوصه خرابه‌سنك اوستنه و ينه انك انقاضيله يابلمشدر . بو روايتك پك طوغری اولديغنه شبهه ايتمك دخی اقتضا ايتمز . زيرا بو اطه‌يه هر كيم كلسه‌ده بللی باشلی بر بنا ياپه‌جق اولسه نظر انتخابی بر كره بو تپه‌يه دوشنجه اندن آيريلوب‌ده بشقه بر يرده قرار قيلمز . شو مناستر‌ده بعض مرمر ستونلر واو عهدلی مرمر لوحه‌لر روماليلر زماننده قالمش شيلر اولدقلری واضحاً كورلدكدن بشقه جزيره اوزرنده معموريت قديمه‌يه دلالت ايده‌جك هنوز هيچ بر اثر كوريله‌مامكده‌در .

ساحل بحرده كزينورلر ايكن احمد متين بر صنداله درت ايتاليانك راكب اوله‌رق صيرقلری غايت اوزون بر نوع باتقجی كيفيتيله مديه صيدی ايتمكده بولندقلرينی كورنجه ديدی كه :

— ايشته شيرزاد سلجوقی زماننك آثارينی مخطر اولمق اوزره بوراده يالكز شو مديه صيدينی كوره‌بيلرسكز . نظر ايديورسكز يا ؟ شيرزاد ايله روزانك بوراده ايلك قوشلق طعاملرينی شو مديه‌لرك اجدادی تشكيل ايلمشلر ايدی .

— اوت سنيور اوت ! يالكز شو فرق وار كه بو حريفلر مديه‌لری شو اوزون صيرقلر اوجنه باغلادقلری آغلر ايله صيد ايلدكلری حالده شيرزاد سچرقی كنديسی قوللريله صيد ايلمش ايدی .

— فقط بو مديه‌لرك اجدادی بونلرك ايلك قوشلق طعامنی تشكيل ايلمش اولدقلرينی حكممز يكده طوغری دكلدر . ايلك اقشام طعامنی و آندن صكره دها برچوق قوشلق و اقشام طعاملرينی‌ده هپ او مديه‌لر تشكيل ايتمشلر ايدی . البته هنوز اونوتمامشسكزدر كه بز بو ايكی ارقداشك

حكايه‌سنى تمام اقشام اوزرى روزانك شيرزادى اوياندیرمش اولمسنه‌قدر کتورمش ايدك .

— اوت افندم ! حتى قزك قرنى آجقديغى ايچون ارقداشنى اوياندیرمش ايدى .

— ایشته شیرزاد او صورتله روزا طرفندن اویاندیرلدقدن صکره قزك : « قرنم آج » ديمسى اوزرينه دلى قانلى تكرار صويونه‌رق دکزه طالوب بودفعه اولکيدن زياده ميديه چيقاردى . اشبو حيوانات بحريه‌نك صورت اكلى خصوصنده ايجه تجربه‌سى سبق ايلمش بولنان روزا شو تازه ميديه‌لرى برقات دها لذتله يمكه باشلاديغندن قوشلق طعامنه قياس اولنه‌ميه‌جق براشتها وتلذذ ايله اقشام طعامنى ده تناول ايلديلر . شو غريب ووحشى يرده كونشك غروبيله اطرافى كيجه حالنه مخصوص اولان حزن و كدر استيلايه باشلاديغى زمان بوايكى غريب وبيچاره‌لره دخى برمحزونيت طارى اولدى . ایکیسی ده حرف واحد سويلمكسزين وحتى بربرينك يوزينه بيله باقمقسزين درين درين دوشونيورلر ايدى . براز صكره شيرزاد روزانك كوزلرنده الماس پاره‌لر كبى ياشلر بريكوب حتى كل يناقلرى اوزرنده قطرات كبيره تشكيليله يووارلانمغه باشلادقلرينى يعنى اويناقلرك جواهر شبنم ايله مرصع كرچكدن بركل حالنه كيرد كلرينى كورنجه : « نيچون آغلايورسكز سنيورينا ؟ كنديكزه نيچون الم و كدر ويريورسكز ؟ » ديه اويارييم يامه‌لاق ايتاليانجه‌سيله ارقداشنى تسليه‌يه قالقشدى . روزا ايسه ايچندن كچن شيلرى وآنلرك ظاهرده كوريله‌جك علامتلرينى شيرزاددن كويا كتم غيرتنده بولنيور ايكن دلى قانلينك بوسؤالريله اسرار مكتومه‌سى متظاهر اولديغنى كوره‌رك وآرتق اضمار مافى الضميره حاجت دخى قالمه‌رق : « نصل آغلامه‌يم ؟ شو جزيره اوزرنده بزم ايچون هيچ برملجأ وپناه كوره‌ميورم » ديدى .

— زواللى قزجغز !

— رفيقه‌سنك بوتظلمى شيرزاده پك فنا تأثير ايلدى . تسليت خاطرى امرنده‌كى غيرتنى آرتديره‌رق : « بشقه‌يرلرده بولنيور ايكن ملجأ وپناه حقيقيكز نه ايديسه بوراده دخى اودر » دينجه كنج قزجغز بوسوزك معناسنى پك ده اكلايه‌ميه‌رق مستوضحانه ومستفسرانه برطورله شيرزادك يوزينه باقدى . اوزمان شيرزاد : « انسان قسمنك هريرده ملجأ وپناه حقيقيسى جناب حقدر سنيورينا ! سزك ملجأ ديديككزشى برخانه ايسه اصل ملجأ اولان حقك صون صمدانيسى ياورالك ايتميه‌جك اولور ايسه ممكندر كه

اوخانه يقيلوب آلتنده قالورسكز . ملجأدن مقصد جمعيت بشريه ايسه نه صون صمدانى يه مظهر اولمدقدن صكره اوجمعيت مدنيه ايچنده نيجه لا ئملرك لومى شاتملرك شتمى سارقلرك سرقتى جانيلرك جرح وقتلى كبى مصائبدن امين اوله مزسكز . بوجزيره يى عمران واهاليدن خالى كوره رك اور كيور . سكز . اويله مى ؟ ملجأ حقيقى اولان حق تعالانك حماية سبحانيه سى التنده بولنمق شرطيله بوراده هيچ بربليه دن انديشه ناك اولميه بيلورسكز . بوراسى بزم ايچون بر ملجأدر سنيورينا ! دكزده يا امواج التنده يا كوپك بالغى قارننده هلاكمز تحقق ايلديكى زمان بو ملجأيه طوغرى نصل جان آتيور ايدك ؟ بزى اومهالك ايچنده شو جزيره يه يتشديره رك قورتارمش اولان حضرت حافظ حقيقى بوراده دخى محافظه مزه مقتدردر » ديدى .

نه ئوفارى احمدمتينك شيرزاد لساندن ايراد ايلديكى شو حكميات تسليمتكارانه يى ايشيدنجه فوق الحد متحير قاله رق :

— امان سنيور ! انجيل شريف اوقويورسكز ظن ايديورم .

ديمش ايدى . احمد متينك طورنده برچوق علائم اطمئنان پيدا اوله رق ديدى كه :

— بويله برملاحظه يى روزا دخى شيرزاده ايراد ايلمش ايدى . حتى شيرزادك ايتاليانجه سى هنوز بومثللو مقاصد ومطالب عاليه يى بيانه مساعد دكل ايكن بيله روزا شيرزادك مرامنى اكلايه رق تسليمتكارلق حكمتنه دائر اولان احكامنى پك بكندى . واقعا « هرحالده بوراسى بزم ايچون بر مزار اولمق دخى احتمالاتدن بعيد دكلدر » ديدى ايسه ده شيرزاد : « هرانسان ايچون آخركار بريرمزار اوله جقدر . اومزار ايسه ايستر بويله برجزيرۀ خاليه ده اولسون ايستر الك غلبه لك بريرده بولنسون انك درونده انسان هرحالده تنها قاله جقدر . بومثللو محلكاتده مطلقا طبعه كدورت وقسوت ويره جك جهتلرى ايلرويه چكمكده نه معنا واردر ؟ احتمالات يالكز آنلردنمى عبارتدر ؟ شويله برجزيرۀ خاليه اوزرنده يكديكرينك دوست خالصى ايكى جان ايچون هيچ برمدار تسليت اصلا برمدار بختيارى قالمامشميدر ؟ چوجقسكز سنيو. رينا ! چوجق اولديغكز ايچون بو اصلسز خوفلرده بولنيورسكز » دينجه روزادللارو قا فى الواقع افكارنده كى بطلانى اكلامغه باشلايه رق وفقط هنوز تأثر وتهيج درونى ازاله ايده ميه رك : « والده مك واوته كى ارقداشلرمزك نه حالده بولندقلرينى ده بيليورز . احتمالكه كميلرى باتمش وجمله سى هلاك اولمشدر » ديمسيله شيرزاد : « برنك

دخی برکره‌ده معکوسنی دوشونکز. کیلری باتوب هلاك اولملری نه‌قدر محتمل ایسه کیلری باتمیوب هلاك اولمامش بولندقلری‌ده اوقدر محتملدر » دیدی وروزانك : « اکر غرق اولمامشلر ایسه سوکیلی والده‌جکم بزم هلاکمزی دوشونه‌رك کیم بیلورنه‌قدر اغلایور » دیمسنه دخی : « اوده بنم نقطهٔ نظر حکمتمدن مشاهدهٔ احوال ایده‌جك اولسه اوده اکلار ایدی‌که کندی آغلاملری دخی بوشدر. » دیدی .

— بوشیرزادك حکمتی‌ده حقیقة نه‌تحف حکمت ایمش . بوحکمته کوره انسان هیچ برشیئه قهرلانماملی .

— یالکز تحف دکل مادام! طوغریلغی ده واردر. دیه‌بیلورم‌که اك طوغری حکمت بودر . اکر شیرزادك ایتالیانجه‌سی مساعد اولوب‌ده شومسائلی دها زیاده فصاحت وبلاغت ایله بسط وتمهید ایده‌بیله‌جك اولسه ایدی روزایی دها زیاده متسلی ایلیه بیلور ایدی . انسان هیچ برشیدن طولایی قهرلانماملی دکلدر . فقط هرشیدن طولایی قهرلانملی‌ده دکلدر . ایشته اصل سر حکمت بونك ایکیسی ارەسنده‌در . ید اقتدار واختیارمزه‌و بر اقلمامش اولان شیلری مقتضیات احواله کوره اجرا ایتمیوب‌ده اندن طولایی کندی ایتدیکمزك جزاسی اوله‌رق برفلاکته دوچار اولور ایسه‌ك قهرلانملی هم پك

چوق زیاده قهرلانملی . تا که تنصح ایدوب‌ده برده‌ها اوخطایی تکرار ایتمامکه غیرت ایده‌لم . فقط بزم یداختیاروارادەمزه تودیع قلنمامش اولان شیلرایچون قهرلانماملی . هم‌ده هیچ قهرلانماملی . فائده‌سی یوق‌که قهرلانه جقسکز . انلرسزك اراده واختیاریکزدن بشقه برقوت ایله ایقاع اولنمشلردر.

— حقیقت اویله‌در .

— اویله‌در ظاهر! اکرشیرزاد ایله روزابرصندال بینه‌رك اختیارلریله شواطه‌یه کلوب بعده صندال‌لرینی شکست ومحوایدرك کندی کندیلرینی بوحاله دوچار ایتسه‌لر ایدی حس ندامت ایله قهرلانملی ایدیلر . فقط دکزده بولندقلری زمان وصولنه جان اتدقلری نعمت اتخاذ ایتدکلری اطه‌یی شمدی جای بلا دیه‌حکم ایدرلرسه تناقض اتمش اولمزلرمی ؟ واقعا اوزاق قالدقلری معموره‌یه نسبتله بوراسنی بکنمیورلر ایسه‌ده هنوز یقینده قورتلدقلری تهلکه‌یه نسبتله بوراسی حالا جای سلامتدر.

— شیرزاد بوایضاحاتی دخی روزا یه ویردیمی سنیور ؟

— دیلی دوندیکی قدر بونلری‌ده سویلدی . حتی بونلره ضمیمةً دیدی‌که: « مادام‌که حق تعالی حضرتلری شودکزی بزه مزار ایتمدی مادام‌که بزم ایاغمزی شوغبارپاره اوزرینه باصدیردی البته بونده

بر حکمت خفیهٔ ربانیه‌سی وار. انك ظهورینه منتظر اولملی یز. اکر کمیلر باتمش ووالده‌کز هلاك اولمش ایسه شو دقیقه‌ده بزم اندن دها بختیار اولدیغمزی دوشونه‌رك متسلی اولملی یز. یوق والده‌کز بر حیات اولوب ده بزم هلاکمزه اغلایور ایسه ینه دوشونملیسکزکه انك شو بکاسی نابجا اولوب برزمان بورادن قورتیله‌رق کندیسنه قاوشدیغمزی کورنجه بکاسنی خنده‌یه وماتمنی سروره تبدیل ایده‌جکدر. »

— تکرار ایدرم که مسیو اکر شیرزاد بو سوزلری تمامیله روزایه تفهیم ایده‌بیلمش ایسه روزا دخی تمامیله متسلی اوله‌بیلمشدر. زیرا بلا ومصائبه قارشو یتمش فیلسوف بریره کلوب ده دوشونه‌جك اولسه‌لر بوندن دها طوغری بر صورتده قرار ویره‌مزلر.

— بن‌ده تکرار ایدرم که شیرزاد لسانده‌کی عدم مهارتدن طولایی بو حکمتلری پك یارم یاملاق سویلمش ایسه‌ده روزا تاس تمام وطوس طوغری اکلایه‌رق جداً متسلی اولمش ایدی. حتی قزجغزی اك زیاده متسلی ایدن شی شیرزاد کبی لسانی دینی قومی کندیسنه بیانجی اولان وکندیسندن هیچ‌ده فضائل مدنیه اومولیوب بالعکس انه فرصت کچدیکی زمان هردرلو اعتسافات وظلمه جرأتی مظنون اوله‌بیلان بر آدمدن بویله مدنیت وحکمتك اك یوکسك مراتبندن بحث ایتمکی هیچ امید ایلیه‌مز ایکن شو سوزلری ایشتمسی قضیه‌سی اولوب کندیسنك بر چاپقین پنچه‌سنده دکل بر انسان کامل دست محافظه‌سنده بولندیغنی اکلایه‌رق یورکی تمامیله راحت ایتمکه باشلامش ایدی.

اما احتیاطاً بو اطمئنانی شیرزاده کوسترمدی. بر امتحان دها اولمق اوزره:
« بالفرض بزم بورادن خلاصمز میسر اولسه بیله هیچ سن بنی والده‌مه کوتورمزمیسك؟ » دیمش ایدی.

— کوتورمزمیا! اویله بر غنیمت الیه کچرده انی صاحبلرینه اعاده ایلرمی؟ طوغریجه اناطولی‌یه کوتوروب بر اعلا قصرك صاحبه‌سی وکندی کوکلنك مصاحبه‌سی ایلر!

— خیر مادام! شیرزاد بویله سویلمدی. بالعکس قزك سؤالندن متعجب قاله‌رق: « نیچون کوتورمه‌یم؟ کوتورمکه مقتدر اوله‌بیلدیکم حالده سبب نه اوله‌بیلورکه سزی والده‌کزه قاوشدیرمقدن کیرو طوره‌یم؟ » دیدی. روزا! « شمدیکی حالده بن سزك الکزده‌یم. عادتا اسیریکز دیمکم. سز بنم حقمده فعال لمایرید بر صاحب ومالکسکز » سوزینی دخی اورته‌یه آتنجه..

نه‌ئو فاریده زمان زمان کوریلان واحمد متین طرفندن پك‌ده بکلنمیان معنیدار تبسم وده‌ها طوغریسی بی‌ادبانه بیلیشقلق روزانك شو سوزی مناسبتیله دخی تکرر ایلدی.

حتی جرأتی بر درجه‌ده‌ها آرتدیره‌رق :

— غبطه اولنه‌جق حال ! کاشکی بن اویله بر قهرمانك النده اسیر اولسه ایدم ده، او بنم حقمده فعال لمایرید بر صاحب ومالك بولنسه ایدی .

سوز بنی بیله ایراد ایلدیی . ایشته کوزیلینورا کالاشیلیوریا بو آشفته قاری جرأتی بر از دها آرتدیره‌رق اولسه‌ایدی : « یا سن بنی نیچون تحت اسارتکه المیورسك؟ نیچون بنم حقمده فعال لمایرید بر صاحب ومالك اولمیورسك ؟ » دیه‌جك قدر بیله واره‌جق ایدی . اما بو جرأتك احمد متین طرفندن حسن تلقی به مظهر اوله‌بیله‌جکنی امید ایده‌مدیکی ایچون بالآخره رویٔ رد کوره‌رك محجوب قاله‌جغی حسابیله جرأتك بو درجه‌سنه واره‌مدی . واقعا احمد متین بو بیلیشقلقلره هیچ بر اهمیت ویرمدی . یننه شیرزاد سلجوقی حکایه‌سنده دوام ایله دیدی که :

— قهرمان دلی قانلی کوزل روزانك بو سوزی اوزرینه استغرابی آرتدیره‌رق « سزی اخافه ایدن بو ظن بوملاحظه‌میدر سنیورینا ؟ اویله ایسه امین اولکز مستریح اولکز سز بنم اسیرم دکلسکز . بن سزك صاحبکز مالککز دکلم . سز یننه حر مطلق ومأمون ومحفوظ بر کبارزاده‌سکز . واقعا بن سزك اسیریکز ایکن حق تعالی حضر تلری قهر یوزندن لطف اوله‌رق بنی او اسارتدن قورتاردی ایسه‌ده بن دخی ارککلك صفتیله وشورادکی ; فاتمز حسبیله سزك خدمتکزده حفظ وحراستکزی بالطبع متعهد بر نکهبانکزم . اره‌مزده ارقداشلقدن ودوچار اولدیغمز شو حاله اورتاقلقدن بشقه هیچ بر مناسبتمز یوقدر . رجا ایدرم سنیورینا ! بنم حقمده اصلی یوقدن بر طاقم ظنون غیر لایقه‌ده بولنه‌رق کندیکزی بیهوده یره اوزوب راحتسز ایتمیکز » تأمیناتنی ده علاوه ایدنجه .....

— آه بو سوزلری شیرزاد بر لسان فصاحتله سویلیه بیلمش اولملی ایدی که روزا او قهرمان صحیحك علو قدر ومنزلت انسانیه‌سنی اکلاملی ایدی‌ده بویله بر صیدك کرچکدن اسیری اولمق اوزمانکی اوروپا سنیورلرینك سیده‌سی اولمغه بیك قات فائق اولدیغنی اکلاملی ایدی .

احمد متین غالبانه بر طور اطمئنان ایله :

— بو حالك قهرمانلق درجه‌سنده بر انسانیت کامله اولدیغنی سز تسلیم ایتدیکزمی؟

دیوب ده نه‌ئوفاریدن :

— اوت ! از دل وجان !

جوابنی النجه قلباً پك زیاده مستریح اوله‌رق :

— او یله ایسه . روزا دخی بونی شو دقیقه‌ده تمامیله تقدیر ایده‌مامش اولسه بیله

دها صکره‌لری شیرزادك معاملات روزمره.
سنه باقه‌رق تقدیراتنی اکمال ایلمشدر .
دیدی وحکایه‌نك مابعدینه شو وجهله
مداومت کوستردی :

— اقشام طعامی اوله‌رق مدیه‌لرینی
اکل ایلدکدن صکره ینه معهود زیتون
آغاجلری آلتنه چکیله‌رك اوتوردیلر .
فورطنه بتون بتون کچمش ودکز تمامیله کسب
سکون ایلمش ایدی . واقعا طبقات نسیمیه‌ده
پاموق ییغنلری کبی بر چوق بلوطلر او-
چوشمقده ایسه‌ده اون اوچ کونلك قمر
دخی افقدن خیلی یوکسك بر نقطه‌ده
بولندیغندن بلوطلرك طیراننه مقابل طالوب
کیدن کوزلر کویا بلوطلر ثابت ایمشلرده
کرهٔ قمر برسیمین طوپ آسا بونلر اوزرندن
سکه سکه یووارلانوب کیدییورمش ظن
ایدرلر ایدی .

— نه کوزل منظره ! نه کوزل تشبیه !

— حقیقةً پك کوزل منظره‌در مادام!
بومنظره‌یه مقابل هرطرفی استیلا ایتمش
اولان سکون عمومی ذاتاً محزون بولنان
قلبلره بر بشقه صورتده تأثیر ایلدی . ایکی
آرقداشك آره‌سنده اینجه بر زماندنبری
سکوت حکمفرما ایکن متخالف بر طاقم
احتساساتك اجباریله برآره‌لق روزا غایت
حزین برشرقی اوقومغه باشلادی . صداسی
کوزل اولدیغی کبی اداسی‌ده کوزل اوله‌رق
موقع وحالك تأثیراتی دخی منضم اولنجه
شیرزاد بوایتالیانجه شرقینك نه‌کفته‌سنی
نه‌بسته‌سنی تفهم وتقدیره مقتدر دکل ایکن
بیله ینه یورکی یوموشادی . کوزلرندن
بعض حبب راطبه بیله ترشح ایدییور
ایدی . برده بوصره‌ده اطرافدن برچوق
چقاللر صانکه روزا ایله رقابته چیقمشلر
کبی اولومغه باشلامسونلرمی ؟ صیصقه
وعارسز چوجقلرك آغلاملرینه تمامیله
مشابه اولان بوچیغلقلر روزاییده شیرزا-
دی‌ده بلا اختیار کولدوردیلر .

— هردرامك هر تراژدیانك ایچنده
برطاقم قومیق نقطه‌لر بولنمق پك طبیعی
اولدیغنی ادعا ایلیان منتقدلرك حقی وار
ایمش .

— اوله‌در مادام! دنیاده هیچ برشی
بردوزی‌یه بسیط اوله‌من . ذوقلر ایچنده
نیجه المروالملر ایچنده نیجه ذوقلر بولنور.
بعض اطعمهٔ لذیذه‌یه بیبر سرپوب یرلر .
بونی کبی بعض بهارلی وآجی شیلره شکر
قاتارلر . انسان حکیم اولملیدرکه نظر
محاکه‌سنده هرشیئی کوزلجه تحلیل ایدرك
شوتماشاکاه عالمك هرحالنه حیران اولسون.
ایشته برقاچ چقالك اولومسی بزم ایکی
بیچاره‌لرك کوکللرنده کی حزنی موقتاً
اولسون ازاله ایلدی . بوصدالردن آلد-
قلری عبرت اوزرینه حیوانات وحشیه‌دن

كنديلرينى نصل محافظه ايده‌بيله‌جكلرينى بالمذاكره آنك نتيجه‌سنده شيرزاد باشلرى اوستنده بولنان يبانى زيتونلردن قول قالينلغنده و برقولاج اوزونلغنده بر طال كسه‌رك اينجه شاخلرينى وبوداقلرينى بودا. يوب اوجلرينى دوزلتدى برباستون حالنه قويدى و: « شوسلاح بزم ايچون هردرلو مدافعه‌يه كافيدر. سزامين وراحت اوله‌رق اكر اويقوكز كلمش ايسه ياتكز » ديدى. واقعا روزانك هنوز اويقوسى كلمامش ايديسه‌ده استراحت مقصديله ينه معهود يتاغه اوزاندى. شيرزادبكجيلك وظيفه‌سنى ايفايه باشلايوب اودخى دمنجك روزادن آلديغى اورنك اوزرينه بعض اناطولى نغماتنى خفيف خفيف ترنم ايليور ايدى. بو ترنمات روزا ايچون نى مقامنه قائم اوله‌رق يارىم ساعت صكره قزجغزك كوز قپاقلرى آغرلاشدى. كوزلرى قپاندى. نهايت اويودى كيتدى.

نه‌ئوفارى غايت منبسطانه برطورله ديدى‌كه:

— هانكى جهتى ترسيم ايديله‌جك اولسه برمكمل لوحه وجوده كتوريله‌بيله جك قدر لطيف بررومان! امادوشونكز سنيور شوايصسز ووحشى بر يرده بر طرفدن افقه قدرواسع دكز وديكرجهتدن مهيب قيالقلرله مزين براطه! فقط اكثر يرلرى دوزلك وچنلك! جابجا يبانى زيتون آغاجلرى! بونلردن اوچ دردينك تشكيل ايتدكلرى طوفه التنده مغروقيتلرى حسبيله حاللرى پريشان برقز ايله بردلى‌قانلى! قز طوپراق اوزرنده اويويوب دلى‌قانلى باستون النده بكله‌يور. البته قزك يوزينه برده صورت نظرى واركه!.... آغاجلر اوزرنده قوشلرقيالراوزرنده برطاقم يبان كچيلرى ووحشى چقاللر باشلرينى اوزاتوب شويكى كلن يبانجى آرقداشلرينى كمال تعجبله معاينه واستماع ايديورلر. بولوحه برماهررسامه شهرت ابديه قازانديره‌جق بر اثر انفس ايچون امثالى ناياب برزمين تشكيل ايتمزمى؟

— تعريفكز بيله ماهرانه برتصوير حكمنى آليور، روزا يدى سكزساعت كمال راحتله اويودى. حتى بعض بعض تبديل وضعيت ايچون يارى اويانق برحالده قلداندقجه برشيلر ميرلدانه‌رق صايقلايور ايديسه‌ده نه‌ديديكنى شيرزاد اكلايه‌ميور ايدى. الك صكره‌كى قلدانشده اسنه‌يه‌رك كوزلرينى اوغوشديره‌رق قالقوب اوتوردى‌كه صباح دخى آچلمق اوزره ايدى. شيرزاده: « چوق اويومشم. باقكز صباح اوليور. سزده چوق اويقوسز قالديكز. صوپايى بكاويركزده بكجيلكى بن ايده‌يم سزياتكز » ديدى وشيرزاد صوپايى ويرديكى زمان: « شايد ظهورات اولورسه سز مدافعه‌يه

قالقشميكز . بوصوپايى بكا اوروب بنى قالديركز » ديه بالنتيجه كنديسى ياتوب اويودى . آرتق سوزى اوزاتمق لازم دكل آ؟ ! كلامليسكز كه بعدما بو ايكى ارقداش بالمناوبه اويومغه مجبور ايديلر . بريسى ديكرينى اويانديردقجه براز زمان براكده بولنوب قونوشورلر وميديه صيد ايدرك قارنلرينى طويوررلر ويكديكرينه تسلى ويررلر ايدى . بو حالده تمام برهفته كچدى وشو مدت ظرفنده شيرزادك ايلك كشفى طوز بولمق اولدى كه اوزمانه قدر يومى رزقلرى اولان ميديه دن آلدقلرى لذت بالنسبه ناقص ايكن بو كشف جديد ايله اولذتى اكمال ايتمش اولديلر .

— طوزى نره دن بولديلر سنيور ؟

— برمملحهٔ طبيعيه دن . دكز كنارنده كى قيالرك اورته يرنده بربيوك يايق ير وار ايدى كه اوچ مترو قدر طولى وبرمترو قدر عرضى وبرينه كوره بربچق متر ودن زياده عمقى اولان غير منتظم صورتده برحوض ايدى . موقعى سطح بحره يقين اولديغندن بحر تلاطم ايلدكجه بو حوضى طولديرر وكونشك حرارتيله صو تبخر ايلدكجه طوزلر حوض ايچنده قالور ايدى . بو تحولات طبيعيه بيلدرپى حوض مذكورى طوز ايله طولديرمش اولوب تلاطم دريا وقوعنده طوزك اوزرينه تكرار صوكلدرك اريتر ايسه ده دكز اعادهٔ سكون ايدر ايتمز طوزلر ينه درحال طونار ايدى . ايشته بو مملحهٔ طبيعيه يى كشف ايلدكدن صكره ميديه لرى اوزرينه طوز اكه بيلدكه موفق اولديلر وشو قيلرندن طولايى خيلى سونديلر .

— ايى او برهفته دن صكره بونلر ايچون برامید ظهور ايلدى مى ؟

— خير افندم ! برهفته دن صكره بونلر ايچون اميدك محوى برنوع راحتى موجب اولدى . او هفته ظرفنده كوزلرى اطرافدن آيرلميوب اك اوزاق يرده بر يلكن كوره جك اولسه لر كنديلرينى قورتارمغه كليورلر ظنيله يوز كلرى هوپلار ايكن بعدما بوراسى اويله كمى اوغراغى بر ير اولمديغنه قناعت كتوره رك قسمتلرى نه قدر ايسه او قدر مدت ايچون شو جزيره نك كنديلرينه قرار كاه اوله جغنى حكم ايتديلر « اليأس احدى الراحتين » ديرلر . بو ايلك هفته دن صكره ايسه شو جزيره يى تماميله كزوب كورمك مراقنه دوشديلر . تمام بر كونده آهسته روش ايله دور جزيره يه موفق اولدقدن ماعدا برده غايت نافع برصيده موفق اولمشلر ايدى .

— چقال صيدى مى ؟

— خير مادام ! چقال صيدى او قدر نافعميدر ؟ بريبان كچيسى صيد ايلديلر .

— بو كا نصل موفق اوله بيلديلر ؟

— ایکی ارقداش قیالر ارەسندە کزرلر ایکن بریبان کچیسی بریبانی زیتون اغاجی کولکەسندە اویور کوردیلر . شیرزاد روزانک قولندن چکوب الی ایلە پرمغی ایلە توقف وسکوت امرینی متعاقب یواش یواش کچی یە طوغری صوقولمغە باشلادی . ایکی آدیم قدر تقرب ایلدکدە کچی اویانوب کال توحشلە شیرزادک یوزینە باقارق یرندن فرلامغە طوراندی ایسەدە شیرزاد آندن اول طورانوب النده کی صوپایی حیوانجغزە حوالە ایلدی . صوپا بیچارە حیوانک بلنە اصابتلە بلی قیرلدیغندن طوراندیغی اوک ایاقلریلە قیچ ایاقلرینی آنجق سوروکلەیە بیلیور ایدی . بو حالدە شیرزاد هجوم ایدرک طوتەرق چاقیسی ایلە صیدینی بوغازلادی .

— زواللی حیوانجغز ! یاهو شو صیادلر نەقدر غدار اولورلر ! .....

شایان دقتدرکە شو سوزی سویلیان نەئوفاری غرغر د کزە بوغدیغی ایتالیان قلاغوزی تخطر ایتمکسزین بو سوزی سویلر ایدی . احمد متین دیدی کە :

— روزا دخی بویلە سویلمش ایدی . فقط بو دنیا « نفسی ! نفسی ! » دنیاسیدر . عالم طبیعتدە حیواناتک کافەسی بر برینی اکل ایتمکە مجبورلدر . بوکون ایسە بزم روزا وشیرزادک شویلە برشکارە احتیاجلری درکار ایدی . روزا حیوانک قیچ آیاقلرندن وشیرزاد اوک ایاقلرندن طوتوب دکز کنارینە قدر کوتوردیلر واوراده بر برینە معاونتلە حیوانی یوزوب تمیزلەمکە باشلادیلر .

— آرتق چیك چیك یەجکلر دکلمی ؟

— نەدن ؟ بزم اسکی روبنصون سزک یکی روبنصوندن دهامی عاجزدر ؟ بو کچیدن اویلە بر کباب یاپلدی کە آغزیکزە لایق .

— آتشی نصل بولدیلر ؟

— پك قولای . شیرزاد اوکون کزندکلری قیالقلر ایچندە برخیلی چقماق طاشی بولمش ایدی دە شویلە برشکار امیدی اولمدیغی حالدە بیلە مجرد کیجەلری اقامتکاهلرینی تنویر ایچون آتش یاقمق قراریلە برقاچ دانەسنی یانندە المش ایدی . شیرزادک قوجەمان چاقیسی صافی چلیکدن اولوب آنی دخی چقماق اتخاذ ایدرک البسەلرندن بر پارچە پاموق بزی قوپاردی و بر پارچە دخی نبه وقوری اوتلردن تدارك ایدرك بونلر اوزرینە چاقماق چاقوب آتشك مقدمەسنی وجودە کتوردی . اندن صکرە اطرافدن قوری چالی چرپی طوپلایوب آتشی بیولتمك خدمتنی روزایە حوالە ایلە کندیسی قیالر ارەسندن قوری ککیك

طوپلايوب مملحه‌سندن دخی طوزجلبيله
لقمه لقمه طوغراديغی کبابی بونلرله بر اعلا
پیازلادی . بعده اینجه‌جك طاللردن اعمال
ایلدیکی شیشلره کبابلری کچیروب آتش
اوزرینه قویمقله برابر الکبوجك مدیه
قابوقلرینی دخی قازیبوب بونلردن‌ده طباقلر
وجوده کتوردی . حرارتك اجباریله ذاتاً
یاغسز اولان بیان کچیسی اتی قورویوب
قاورلمق استعدادینی الدقجه تمیزله‌دیکی مدیه
قابوقلریله دکزدن صو کتوروب ترطیب
ایلیور ایدی . بویله بش اون دفعه ترطیبدن
صکره کباب اوقدر کوزل پشدی که حقیقة
الك معتبر سفره‌لرده‌ده لایق کوریله بیلور
ایدی . برهفته اول یاغمش اولان یاغمورك
پیدا ایلدیکی سیللر قوریدقدن صکره میدانه
چیقمش اولان کوزل بر قایناغك یاننه قدر
کبابلرینی کوتوردیلر واوراده قارشو قارشویه
اوطوروب یدیلر .

— کیم بیلور بو کباب بیچاره‌لره نه‌قدر
طاتلی کلمشدر !

— اما کباب دخی حد ذاتنده پك
کوزل اولمش ایدی . یالکز اکمکلری اکسیك
ایدی . کچینك برثلثنی ایلك دفعه‌ده ییوب
بقیه‌سنی ایرتسی کون ایچون بالمحافظه او
کون دخی ینه بوقایناق باشنده جانجغزلرینه
بویله برضیافت چکدیلر . شوظهورات ایکی
ارقداشك ایکیسنی‌ده فوق الحد ممنون ایدرك
بریسی عربجه لسان ایله اول واحد ذوالجلاله
حمد وثنا ایلدیکی کبی دیکری دخی لاتینجه
دعالرله وکندی مذهبنجه اول ثالث ثلثه
عرض محمدت ایلمش ایدی .

***

احمد متین جناب واجب الوجودی
بویله ایکی فکر متضادك ایکی عقیدهٔ
متخالفه‌نك ایکیسنه کوره بشقه بشقه تصور
ایدنجه نه‌توفاری کولومسه‌مکه باشلادی .
احمد متین بوابتسامك سببنی صوردقده :

— مسلمانه کوره الله واحد اولان
جناب حقك خرستیانه کوره اوچدن
بریسی اولمسنی تحف تصور ایلدیکزده
اکا کولیورم .

جوابنی اعطا ایتمسیله احمد متین :

— ایستر بردیه‌لم ایستر اوچ ایستر
هیچ یوق دیه‌لم ایستر چوق اول واجب
الوجود ازلی وابدینك بو اختلافاتك کافه‌
سندن استغناسی بدیهی و آشکاردر .
وحدانیتنی فکر حکمتمزله علانیت درجه‌سنده
کوروب اویله‌جه‌ده ایمان ایدر ایسه‌ك فیض
وفائده‌سی ینه کندیمزه‌در . بوکا موفق
اوله‌میه‌رق ده یوقدر . خیرچوقدر . اوچدر .
فقط اوچی بردر . یوق بری اوچدر . ده
اختلافاتی ایچنده کمراه قالور ایسه‌ك زیان
ونکبت ینه بزم ایچوندر .
مقدمه‌سندن طوتدیره‌رق عقیدهٔ

موحدانه‌سنی اوقدر كوزل بسط وتمهيد ايلدی‌كه بحثك نهايتنده نه‌ئوفاری :

— سزی پاپاس بوسوئه ظن ايديورم .

ديه تحسينه مجبوراولدی . معلومدركه بوسوئه غايت طلاقتلی برفرانسز پاپاسی اولوب آثار قلميه‌سی طلاقت وجربزه‌سنه شاهددر . احمد متين بوكا مقابل :

— بر پاپاس ظن ايده‌جككزه نيچون برامام برشيخ برمرشد ظن ايتميورسكز ؟

ديه وعظ و نصيحت خصوصنده پاپاسلر ايله واعظ مسلملك آره‌سنده‌كی فرقی ده اينجه اكلاتمش ايدی ؛ نهايت ينه شيرزاد سلجوقی حكايه‌سنه عطف كلام ايلدی . احمد متين ديدی‌كه :

— بيان نجيسندن استفاده‌لری يالكز كبابدن‌ده عبارت قالمدی . نجينك دريسنی شيرزاد چاقيسی ايله كوزلجه قازييوب دری اوزرنده قالان ات وياغ پارچه‌لرينی قان پيختيلرينی تميزله‌دكدن صكره مكملاً طوزلايوب اغاج چويلر ايله قالين برزيتون اغاجنك ساقنه ميخلامش ايدی . برايكی كون ظرفنده دری قورودی . دكزده مكملاً ييقانوب تكرار طوزلانه‌رق بردها قورتيلدقده سيليلمش درجه‌سنده برحال پيدا ايدرك اعلا بربوست وجوده‌كلدی‌كه بونكله روزايه اولكی يتاغندن كوزل بر

يتاق تشكيل اولندی . همده اولايره اينجه قوری اوتلر دوشه‌يوب اوزرينه دری‌يی سره‌رك بر ياتاجق ير ياپلدی‌كه خيليجه يموشاق بيله !

— اويله ايسه ارتق ايش بريصديغه قالدی . اوده بولنسه شيرزادك فضله‌ئ اثوابی اورتو اوله‌رق قوللانيله بيله‌جكندن يتاق تماميله تكمل ايلمش اولور .

— او ! يصديغك چاره‌سی دها اول بولنمش ايدی . انی سزه سويلدممی ؟ حالا بزم شرق طرفلرنده قيرده طوپراق اوزرنده ياتلديغی زمان باش قونيله‌جق يره براز طوپراق ييغيلوب يوكسلتيله‌رك يصديق مقامی تعيين اولنور . فقط شونی‌ده خبر ويرملك صره‌سی كلمشدركه كيجه‌لری چقال كورولتيسی روزا وشيرزادی بيزار ايلديكی كبی بركيجه هواده ياغمور استعدادلرينك آتيسی‌ده تزييد انديشه ايلديكندن برقاچ كوندنبری اطه اوزرنده برمغاره ارامقده ايديلر . تحقدركه بومغاره دخی كنديلرينه ايكنجی برقسمتله برابر منكشف اولدی .

— برچيچی دهامی ؟

— خير افندم بودها تحف . بركون كزينورلر ايكن اوكلرندن يصديق كبی برشی يووارلانه‌رق حتی روزايی زياده‌سيله اوركوتدی . يالكز روزايی دكل ! شيرزاد بيله بردنبره ايركيلوب قالمش ايدی . انجق

بو اور کوتی چوق سورمدی زواللی تنبل حیوانك بطائت حرکتندن طولایی فی‌الحال کور یلوب اکلاشلدی‌که قوجه‌مان بر قاپلوبغه‌در . اولانجه قوتیله قوشدیغی حالده بش دقیقه‌دن زیاده قوشه‌رق بر دلیکه کیردی . بزم ایکی ارقداش قاپلوبغه دلیکه کیرنجه‌یه قدر یالکز سیر وحرکتنی تماشا ایله اکلنمشلر ایدی . اندن صکره روزا « بو حیوانلر یمزمی؟ » سؤالنی ایراد ایدنجه شیرزادك ده عقلی باشنه کلدی . نصل یمز ؟ ایکی آیلق قوزیدن بیوك بر قاپلوبغه ! « پك اعلا ینیلور سنیور ینا پك اعلا ینیلور! ابو عقلمه کتوردیکز » دیه النده‌کی باستون ایله قاپلوبغه‌نك کیردیکی دلیکی بیولتمکه باشلادی .

مکر قاپلوبغه اتنك ینلدیکنی نه‌ئوفاری دخی بیلمیور ایمش . احمد متینك بو حکایه‌سی اوزرینه :

— حقیقةً سنیور قاپلوبغه اتی ینیلورمی؟

دیه صوریلنجه احمد متین دیدی‌که :

— بویله قحط زماننده ینلیه‌جك حیوان اولورمی مادام ؟ حالبوکه قاپلوبغه یالکز قحطلقده دکل بوللق زماننده بیله ینیلور . دلیکك اوست طرفی قیا دکل ایدیسه‌ده یانلری والتی طوپراق اولدیغندن شیرزاد چاقیسی ایله باستونك اوجنی سیوریلتوب بر قازیق حالنه قویمغله آنکله طوپراغی قازمغه باشلادی . دلیك قولایجه توسیع ایدیله‌بیلدی . بعده صو یاسیله اللریله دلیکك ایچنی و یولك ایلروسنی یوقلایه یوقلایه ایچرویه کیرمکه باشلادی . دلیکك ایچی اوفارق بر اوطه کبی مغاره‌جق اولوب تپه طرفندن دیکر بر دلیکدن ضیا دخی کیرمکده ایدی . بناءً علیه شیرزاد اطرافنده بر کونه مهلکه کوره‌مینجه بلا خوف ولا احتراز ایچرویه قدر کیره‌رك باقدی‌که بر دکل ایکی قاپلوبغه قابوقلرندن باشلرینی چیقاروب پاطلاق کوزلریله ومتعجبانه بر طورله کندیسنه باقیورلر . بونلری برر برر یاقه‌لایوب دلیکدن طیشاری‌یه آتدی . بعده کندیسی دخی طیشاری‌یه چیقدی‌که روزا حیوانلردن اورکوب اوزاجق بر محله چکلمش ایدی . شیرزاد : « ایکی شکاردن ماعدا برده اوطه بولدم » دیه سوینه‌رك حیوانلری قولتوقلری آلتنه الدی دکز کنارینه قدر کلدیلر . اوراده بریسنی کسه‌جك اما بونلر برر زره ایچنده محفوظ اولدقلرندن باشلری میدانده دکل‌که کسه بیلسون .

— نره‌جك سنیور ! بونلرده بیچاق ایلشدیره بیله‌جك هیچ بر یر یوقدر .

— چار ناچار حیوانلرك ایکیسنی بر برندن آیری اوله‌رق برر طرفه قویدیلر . هانکیسی اول باشنی چیقاره‌جق دیه ایکی

ارقداش بكلەمكە قويولديلركە قوجەمان چاقيسى إلندە حاضر بولنان شيرزاد ايلك چيقەجق قفايى اوچورمغە منتظر ومهيا بولنيورايدى.

— نهايت ؟

— نهايت حيوانك بريسى كمال احترازلە برونك اوجنى چيقاردى. هانيا اوييان لچيسنە آچيش بولنان سنيورينا روزا داللا روقايى اومرجتلى قزى شمدى كورملى ايدى. قاش كوز اشارتيلە بوظەوراتى ارقداشنەاويلە براخبارايديوركە كورسەكز سزدە كولر ايديكز. شيرزاد ايسە ينەبويلە اشارتلرلە ارقداشنە صبرو تأنى توصيەسندە بولنيور.

— حيوان باشنى تماميلە چيقارسون ديە!

— اويلەيا! باشنى تماميلە چيقارر چيقارمز ساطور قضا وقدر بيچارەنك اكسەسى اوزرينە اويلە برانيش اينديكە اوآندە اوچوويرن كلەنك اوزرندەكى كوزلر ايلە اغز آچيلوب قپانمغە واكسەنك تكرار قابوق ايچنە چكلمش بولنمسندن طولايى قابوغك اوك دليكندن زيادەجە قان بوشانمغە باشلادى. نهايت حيوان اولدكدن صكرە يوزمك عمليانە قالقيشلدى ايسەدە......

— اوت قالقيشلدى ايسەدە بيان لچيسنى يوزمكندەكى سهولت بوندە بولنەمدى دكلمى ؟

— اويلەيا! قرنى التندەكى كيك بالنسبە صرت كميكندن دهااينجە اولديغندن چاقماق طاشى ايلە بيلەديكى چاقيى قول قوتيلە يوروتەرك حيوانك آلت كيكنى قپاق كبى آچنجە آنك درونندەكى اتى برمدينە تميزلر كبى تميزلەيوب چيقاردى. آنى دخى بيان لچيسى اتى كبى كباب ايلدى اماسوزك طوغريسى قاپلوبغە اتى بيان لچيسى اتندن دها بياض دها نازك دهالذيذ كورولدى. ديكر قاپلوبغەيى برطرفە قاچسون ديە قوشاغنە صاروب برآغاجك طالنە اصمش ايدى.

— آنى دە برقاچ كون صكرە كسمك اوزرە براحتياط اولەرق دكلمى سنيور؟

— اويلەيا!

— حكايە يواش يواش روبنصون قروزوئە حكايەسنە حقيقةً مشابهت پيدا ايليور.

— بيان لچيسى بزم شيرزاد ايلە روزايە هم كباب هم برياتاق تدارك ايتمش اولديغى كبى قاپلوبغەلردخى كذلك هم كباب هم دە ايكى كوزل قاب وجودە كتورمشلردر. بوقابلر ينە شوقاپلوبغەلرك صيدى اثناسندە كشف ايلدكلرى مغارەيى اوطە حالنەافراغ ايچون الك فائدەلى آلتلر حكمنى آلمشلردر. زيرا شيرزاد قازيق حالنە قويديغى باستونى ايلە ياغ كبى برصوا طوپراغندن قازوبە

قوشاغنی چوال اتخاذیله مغاره قپوسنه قدر کتوردیکی اثناده روزا دخی بوقاوقلرایله قیشاقدن صو طاشیوب اوطوپراقلر چامور حالنه قونلدی . شیرزاد اولا مغارهنك طوان طرفنده‌کی دلیکه یوقاریدن بیوك برطاش صیقشدیروب واوزرینه طوپراق طولدیروب صیم صیقی قپادقدن صکره مغارهنك ایچنده‌کی دلیك دشیك یاریق قوغوق یرلرینی دخی طولدیروب صیوادی . تا که بورالردن قورقنج حیوانلر چیقمسونلرده! حتی مغارهنك زمینی بیله چامورایله صیوایوب دوم دوز تسویه ایلدی .

— انسان نه عجایب مخلوقدر . انسان ایچون ترقی جبلیدر . دائما مسعودیتنی آرتدیرمق ایستر . مدنیت دخی ایشته بو جبلتدن حاصل اولمشدر .

— مغارهنك قپوسی پك کوچك اولدیغندن ایچنه کیروب چیقمق براز کوچ ایسه‌ده قپو اتخاذیله قپانه‌جق برشی بولنه مدیغندن قپونك شوطارلغنی بالالتزام توسیع ایتمدیلر . صره مغاره‌یی تفریشه کلدکده اطرافدن اینجه اوتلر وقوری یوصونلر طوپلایوب دوشه‌یه‌رك بیان‌کچیسی پوستنی‌ده بونلرك اوزرینه قویجه مکمل براقامتکاه وجوده کلدی . شیرزاد روزایی مغارهنك ایچ طرفنه یاتیروب قپو جهتنه کندیسی یاتدیغندن وجودینی قپودینلان اولدیکه طیقاج اتخاذ ایلمش اولدی . برقاچ کیجه بوحالده یاتوب قالدیلر . نهایت برکون برآرشون قدر اکلی وبربچق آرشون قدر بویلی و درت پرمق قالینلیغنده بر قایغان طاشی یاپراغنه تصادف ایدرك کاه آرقه‌سنه یوکلنوب کاه یوارلایه یوارلایه مغاره‌یه قدر کتوردی . اوزمان قپونك عرضنی ارتفاعنی قازه‌رق اوبونلری کیرینلری دخی طاش وچامور ایله طولدیره‌رق اوکنه‌ده بولوحه سنکینی طیانجه قپویوزندن حصوله کله‌جك امنیت دخی بروجه مطلوب حاصل اولمش اولدی .

— دیمك اولیور که بونلر وانتوته نا اطه سنده عادتا براشوب قالمغی قوردیلر ؟

— قوردیلر دکل مادام ! بوحال کندیلرنی ایچون مجبوری ایدی . بوحالده اوچ هفته مرور ایدرك دردنجی هفته اوائلنده واقعا اوزاقدن اوزاغه برکمی کچدیکنی کوروب شیرزاد قوشاغنی بایراق ایدینه‌رك روزا ایله برابر ساحل بوینده قوشه قوشه برچوق بایراق صاللادیلر ایسه‌ده کمیدن کندیلرینی کوره‌مدیلر واشارتلرینی آکلایه‌مدیلرکه امداده کلسونلر .

— بوراده درت هفته قالدیلرها ؟

— نصل درت هفته مادام ! سزه خبر ویره‌یم که بونلر شواپصسز اطه‌ده تمام بش بچق آی قالمشلردر .

— بش بچق آی ؟ امان یارب ! بوقدر

مدت نصل یاشایه بیلدیلر؟

— بالنسبه پك‌ده مسعودانه! دوچار اولدقلری تنهالغه یواش یواش آلشدقلری کبی روزا شیرزاد سلیچوقینك حسن اخلاقنه و فضائل انسانیه‌سنه دخی تمامیله امنیت ایدوب بالکلیه یورکی ایصندیغندن وحتی ظاهر حالده آرقداشنه هیچ رنك ویرمیور ایسه ده ازدل وجان بر تعلق بیله پیداسنه باشلادیغندن بونلر شویرده کردش کائناتدن مصونیتلرینه ممنون بیله اولیورلر ایدی. بعض دفعه بیان کچیسی وقاپلوبغه کبی صیدلر کباب ایده‌بیلیورلر ایدیسه‌ده سائر اك چوق زمانلر مدیه‌دن بشقه ییه‌جك برشی بوله میورلر ایدی. لکن آتش پیداسنده آرتق مهارت قازاندقلریله یدکلری مدیه‌لری کندی قابوقلری ایچنده پیشورمك وطوز وککیك ایله لذتلندیرمك یولنی‌ده بولمشلر ایدی.

— روزانك شیرزاد حقنده‌کی تعلقندن بحث ایتدیکز. بونی کیزله‌مك روزا ایچون قابل اوله‌مز ظن ایدرم. هله شیرزاد بو حالی مطلقا کلامشدر دیه‌جکم. بناءً علیه یکدیکرینه جانان اولان ایکی جانك شویله برخلوتخانه‌ده طاتلی طاتلی حسبحاللر ایله حقیقةً صقیلمیه‌جقلرینه‌ده اینانه بیلورم. لکن مفیلك مدتی بوندن دها زیاده اوزانمامق شرطیله!

— صبر بیورکز مادام! قالدیر دیگکز قاعزلرك هیسی حقنده ایضاحات کله‌جکدر. اولا شونی خبر ویره‌یم که بونلرك بادیٔ امرده اك بیوك اکلنجه‌لری درس اولمشدر. روزا شیرزاده ایتالیانجه تعلیمنی هم کندیسنه اکلنجه اتخاذ ایدرك هم ده منافعنه موافق بولدیغندن اك غیرتلی برمعلمه کسیلمش ایدی. شیرزاد دخی هر آلدیغی درسی لوحهٔ حافظه‌سنه بردها زائل اولمامق درجه‌سنده درین درین حك ایلدیکندن هرکون برکونه آثار ترقی ارائه‌سیله معلمه‌سنی خشنود ایلیور ایدی.

— دیمك اولیورکه او کوزل حکمتلری شیمدی دها فصیح برلسان ایله ایراد ایدرك روزایی دها زیاده مطمئن ومستریح ایلیور ایدی.

— اکا شبهه‌می ایدرسکز مادام؟ بونلر خیالات فیلسوفانه‌یی او قدر ایلرویه کوتوریورلر وبعض کره خیالاً کندیلرینی او درجه‌لرده بختیار بولیورلر ایدی که بردفعه‌سنده شو جزیره‌دن خلاص امکانلرینی دوشوندکلری صره‌ده «آه بورادن قورتلدقدن صکره صاقین بوراده‌کی بختیارلغمزی آرامغه مجبور اوله‌جق احواله دوچار اولمیه‌لم؟» دیه عمرك مستقبلنده‌کی مجهولیته نسبتله بوراده‌کی حالی تمامیله بختیارلق بولمشلر ایدی.

— چوق شی! انسانك آلیشه‌میه‌جغی هیچ برحال اوله‌مز دیرلر. طوغری ایمش.

— فقط آلیشیله بیله‌جك اولان حاللره نسبتله طوغریدر. بونلرك احوالنده ایسه پك‌ده الیشیله‌میه‌جق برشی یوق ایدی.

شیرزادك لسانجه ترقیاتی افكار حكمیه‌سنی روزایه شرح وبیان ایچون بر بیوك مدار سهولت اولدیغی كبی بر اره‌لق روزا شرق اهالیسنده ترك جنسنده بویله ملكیت درجه‌سنده حسن احوال بولنه بیله‌جكنه اوروپاجه هیچ بركسه‌نك احتمال‌ویره‌میه‌جكندن بحثله بو بابده ارقداشندن ایضاحات ایستمسیله لسانجه اولان ترقیاتی بوایضاحات مطلوبه‌یی اعطا خصوصنده دخی شیرزاده پك كوزل خدمت ایلدی. قوجه قهرمان ترك قومنك خلقتنده‌كی خصائلی اینجه تفصیل ایلدكدن صكره : « بو خصائل طبیعیه‌یه برده تربیهٔ دینیه منضم اولنجه ترك قوم نجیبنك كرك عمومیت وكرك خصوصیت احوالی حقیقةً قولای قولای ایناملیه‌جق مرتبهٔ كمالی بولور » مقدمه‌سیله دیانت پرحكمت اسلامیه‌یی دخی ارقداشنه شرح وایضاح اتمكه باشلادی. شیرزادك بوبابده روزایه‌ویردیكی ایضاحاتی بركتاب اوله‌رق اوروپا اسانلریله یازوب جهانه نشر اتمكی نه‌قدر آرزو ایلر ایدم مادام! زیرا یالكزاوزمان دكل حالا بوزمان بیله اوروپالیلرك اقوام شرقیه‌ودیانت اسلامیه‌حقنده‌كی‌وقوفسزلغی هرمحاكمه‌لرنده كندیلرینی اوقدر خطالره دوچار ایلركه خطایای مذكوره‌یه واقف اولانلرك یا استهزاءً كولمامه‌لری ویاخود متأسفاً اغلامامه‌لری قابل اوله‌مز.

— بومسئله بنم دخی نه قدر مراق ایلدیكم مسئله‌در سنیور! بالخاصه سزكله اكتساب معارفه ایلدكدن صكره سزده كوردیكم بونجه خصائل محموده‌یی سزه بخش ایلیان دینكزی مطلقا اوكرنمك ایستر ایدم سنیور!

— بو برمسئلهٔ طویله‌دركه مادام انی بحق بسط وتمهید ایلمك ایچون شیرزاد سلجوقی رومانندن بیوك برتتبعه كیرشملی‌یز. زیرا حكمیات وقوانین وعادات اسلامیه‌یی ساده‌جه برتقریر وتعداد كفایت ایده‌مز. بونلر برطاقم اساس حكمیه واصول اخلاقیه دركه انلركبیلری ازچوق ادیان واقوام سائره‌ده دخی بولنورلر. اصل مسئله اهالی شرقیه‌نك بونلری صورت تلقیسنده‌در. دنیاده واقعا اسلامیت قدر مكمل حكمت اوله‌مز ایسه‌ده اوحكمتی بیلمك یعنی علم مطابق انسانی اصلاحه كفایت ایده‌مز. صلاح حال عمل ایله تكمل ایدر. قانون اسلامیته تابع اولان قوملر انك احكامنی اوقدر حسن قبول اتمشلردركه احكام مذكوره عادتا اخلاق عمومیه حكمنی آله‌رق افراد اواخلاق ایله تخلق اتمشلردر. بناءً علیه اسلامیتك بزم اوزرمزده‌كی تأثیرات معنویه‌سی درجه‌سنی تدقیق ایچون مشاهیر اسلامیه‌نك تراجم احوالی ومناقب وفقراتنی

يعنى مكملاً تاريخ اسلامى بيلمليدر.

— اى شيرزاد بو مباحثى مكملا روزايه حكايه وتفهيم ايلمشميدر ؟

— مقتدر وممكن اوله بيلديكى قدر مادام !

— اويله ايسه استانبولده يوكسك قالديرمده كى اسكيجى يهوديدن مبايعه ايلديككز كتاب شيرزادك بو بابده روزايه سويلديكى سوزلرى ده نقل ايلمش اوله جغندن بن اوقدريله ده اكتفا ايلرم.

— وا اسفا كه او كتابك محررى دخى حقايق اسلاميه يه بو درجه لرده واقف اولمديغندن يالكز « شيرزاد كندى عقائد دينيه واخلاق قوميه سنى سنيورينا روزا دللاروقايه اوقدر صحتى وجهله اويله بر صورت مقنعه ده اكلاتدى كه كوزل ايتاليان بودلى قانليده كورديكى اخلاق ملكانه نك محضا ثمرهٔ دياناتى اولديغنه شبهه سى قالميه رق شو مسلماندن زياده مسلمانلغه ميل ومحبت پيدا ايلدى » دن عبارت برشى يازييور. بن ايسه بو قيصه سوزى دها زياده بسط ايليورم ده احوال اسلاميه يى ينه مسلمانلرك الك مشهورلرينك ترجمهٔ حاللرندن اكلايه بيله جككزى سزه بيلديرييورم.

— اويله ايسه ديمك اوليوركه روزايى شيرزاد طرفنه مجلوب ايدن بر قوت دخى بو اولمشدر.

— اوت مادام ! اويله اولمشدر.

— شمدى نهايت مسئله كوكل مسئله سنه كلدى. رجا ايدرم سنيور ! مروت بيوركز. بر برينه تمايللرى كرك مباحثهٔ دينيه وكرك مناظرهٔ حكميه لريله مرتبهٔ تامه يه وارمش اولان بو كنجلر آره سنده كى كوكل مسئله سى دخى نه مرتبه يى بولدى ؟ بونى ده بكا اطرافيله شرح ايدكز.

— اوت مادام ! بو بابده كى حقايقى دخى ميدانه قويمنك زمانى كلدى. بو مسئله دخى ايلروله مش ايدى. ديه بيلورم كه شو ايكى كنجك آره سنده خاطرلرينه كوكللرينه كلن شيلرى يكديكرندن كتم واخفايه لزوم كوستره جك هيچ برفكر هيچ برانديشه هيچ بر تكلف قالمامش ايدى.

— ديمك اوليوركه يكديكرى حقنده كى احتساسات عاشقانه لرينى ده ميدانه قويه بيلديلر.

— اوت اما يالكز احتساسات عاشقانه لرينى ! آنى ده بالتدريج ! شويله كه: شيرزاد بورادهكى بختيارلقلرينى بر صورت قدرشناسى ايله ياد وايراد ايلديكى زمانلر بعضاً « آه روزا ! ايشك ايلروسنده كى احتمالاتى دوشوندكجه بورادن هيچ ده قورتلمامغى آرزو وتمنى يه قدر واريورم. چونكه سنى مملكتكه والده كه ايصال وتسليم ايلديكم

زمان كنديعدن ابديا آيرمش اوله جغم؟ ديه ظن ايديپورم . اورايه كوتورمامك وتسليم ايتمامك واختيار واقتدار بنم المده اولورسه سنى بشقه يره مثلا كندى مملكتمه طوغرى آلوب كوتورمك مردلك شانمه الويرمز . بويله شيلر بابايكتلكده قهرمانلغه صيغمز . سن نائل اخلاص وسعادت اولدقدن صكره ايسه بردها شيرزادجغكى نره‌دن آرايوب صوره‌جقسك ؟ » دير ايدى‌ده روزا دخى : « بنم حقمده‌كى معامله‌ٔ مشفقانه‌ك اونوتيلور شيلردنميدر ؟ هم طوز باقه‌لم بن هيچ سندن ايريله بيلورمى‌يم ؟ هيچ بن سنسز ياشايه‌بيلورمى‌يم ؟ بن جسمم وجانمى سنك اراده‌كه تسليم ايتمشم . بنى ايستر مملكتمه والده‌مه كوتور ايستر كندى مملكتكه ! حياتده قالدقجه بن سنك روزاكم » ديه تأمينات ويره‌رك شيرزادك حزن وكدرينى ازاله‌يه همت ايليور ايدى .

— اويله ايسه ديمك اوليوركه بونلرك آره‌سنده ارتق بوقلق قالمامش . هرشى وارلقدن عبارت اولمش . باقسه‌كزا « بن سنك آرقداشك بن سنك روزاكم » ديبور .

— فقط بو سوزلر شمديكى اوروپاليلرك استنباط ايليه‌جكلرى معنالرله سويلنميور مادام ! كوكللرنده‌كى حسلره آرزولره ديه‌جكم اوله‌مز . اعتراف ايدرم‌كه او احتساسات سزكده اعتراف ايده‌جككز صورتى پك چوق دفعه‌لر بولمشدر . حتى بونلر اورته‌يه ده قونلمش ويكديكرينه اعتراف بيله ايدلمشدر . يالكز ايكيسنكده قهرمانلق درجه‌لرينه واران علوجنابلرى غيرت عفت وآرزوى عصمتلرى عادتا بزم شرقليلرك ويردكلرى معنايه كوره مردلكلرى تمايلات قلبيه‌لرينه امتثالدن كنديلرينى منع ايتمشدر . شيرزاد دوشونيورايدى‌كه شوحال اعترافده روزا كنديسنى ايسته‌مسه بيله مخالفت ومقاومتدن عاجز وكندى حمايه ومحافظه‌سنه محتاج بربيچاره وبيوايه اولمغله بوحالده حصوله كله‌جك مناسبت برتحكم بر تهكم حكمنى آله‌بيلش اوله‌جقدر . روزادخى بويله دوشونيور ايدى . كندى كنديسنه ديبور ايدى‌كه : « كنديمى تماميله شيرزادك آغوش وصالنه تسليم ايده‌جك اولسه‌م حقمده‌كى انسانيت ونزاكتنه مقابل جلب واستيلاى قلبه موفقيتنك بر مكافات مفتونانه‌سى اولديغنه قناعت ايده‌مزده خوف ومسكنتمه حمل ايدر ايسه شان عفتمى بيهوده‌يره فدا ايتمش اولورم »

— نه اينجه مطالعه‌لر !

— بويله قهرمانلر حقيقةً پك اينجه دوشونورلر مادام ! هم‌ده پك اينجه دوشونمليدرلر ! اركك ايله قادين آره‌سنده‌كى بو مناسبته بويله اينجه‌دن اينجه‌يه دوشونمكسزين

میدان ویریله‌جك اولورسه بیوك بیوك ندامتلره یول اچلمش اولور . انك مشروعیتی ایله غیر مشروعیتی آره‌سنی تفریق ایدن شی دخی نه‌قدر نازكدر . مشروع اولورسه « طبیعیدر ! » دیه هركسك تبریك وتهنیه‌سنه لایق كوریلور . غیر مشروعیتی حالنده ایسه « فحش ! . . . » دیه هركس طرفندن تشنیع وتلعین قلنور . هركس بو اینجه ملاحظه‌ده قصور ایتمیه‌جك اولسه ایدی دنیاده نه‌بر قادینك نه‌ده بر ارككك كرك خلق نزدنده وكرك بالخاصه كندی وجدانلری اوكنده محجوبیتلرندن یوزلری قیزارمغه لزوم بیله قالمز ایدی .

شو سوز دخی نه‌ثوفارینك یوزینی قیزارتمسی لازم كلن سوزلردن اولوب حتی احمد متین طرفندن بالالتزام سویلنمش ایدیسه‌ده قادینك افكاری شیرزاد وروزا ایله منحصراً مشغول اولدیغندن بو سوز ایچنده كندی حقنده‌كی احكامك فرقنه وارمادی‌كه یوزی قیزارسون . بالعكس :

— آره‌لرنده‌كی مخالفت دینیه‌نك دخی بو ملاحظه‌لرده حكم وتأثیری بولنمليدر .

مطالعه‌سنی ایراد ایلدیكندن احمد متین بوكا دخی جواب اوله‌رق دیدی‌كه :

— خیر مادام ! شیرزاد سلجوقی احكام اسلامیه‌یی روزایه اوقدر شرح وتفهیم ایلمش و بونلری ذوق سلیم وطبع مستقیم صاحبی اولان اوفطین قز اودرجه‌لرده بكنوب حسن تلقی ایتمش ایدی‌كه بركون بنه یكدیكرندن آیرلمامق تمنیاتی اوزرینه حسبحال ایدرلر ایكن شیرزاد روزا طرفندن ویریلن تأميناته مقابل :

« سویلدیكك سوزلره كاملاً اینانیورم روزا ! فقط بن مسلمان سن خرستیان ایكن بنم دینمی ودینمده بولنان اصحاب وتعلقاتمی نمله برابر یاشاتمغه مانع كورمزمیسك ؟ » دیمسیله روزا : « بنم دینم دخی سنك دینكدر . سویلدیكك شیلرده نصرانیتك فضائل اساسیه‌سنه مغایر بر كلمه بیله بولنمدقدن بشقه بالعكس آنلری اتمام واكمال ایدییورلر . سنك دینكده بولنمق ایله حضرت عیسایی كوچندیرمش اولمیورم . یالكز اكا صكره‌دن اسناد اولنان بر صفت زائده‌دن كندیسنی تجرید ایلمش اولیورم‌كه بوندن آنك دخی خشنود قاله‌جغی دركاردر » جوابنی ویرمشیدی .

— اویله ایسه بونلرك زوج وزوجه اولملرینه آرتق هیچ بر مانع قالمامش .

— ظاهر حالده واقعا اویله‌در . اما كندی ملاحظه‌لرنجه دها بعض موانع معنویه موجود ایدی . حتی بركون شیرزاد روزایه دیمش ایدی‌كه : « شو خالی ووحشی اطه‌ده یكدیكرمزدن بشقه كمسه‌مز بولنمدیغی بر یرده سن بنم بن سنك اولور ایسه‌ك

بنجه بونائليتك اساسلى وسوركلى برحكمى اوله‌مز. بالعكس بورادن قورتلدقدن صکره شايد سنى بندن آييره‌رق سکا خانم وبکا اينه اسير معامله‌سى ايده بيله‌جكلرى احتمالى خاطره كتورور كتورمز بونائليتمى عين فلاكت عد ايدرم. بناءً عليه اويله شبهه‌لى برحاله دوشمكدن ايسه شوحال معصوميتمزى ترجيح ايدرم كه بوحالمزده جسم وجانمزى يكديكرمزله مزج وتوحيددن امتناع وار ايسه‌ده انجامكار ايچون هيچ برندامت هيچ بر تهلكه هيچ برعار يوقدر » بومطالعه‌يى عينيله وفقط تعبيرات اخرى ايله روزادخى سرد ايلمش ايدى . ديمش ايدى كه :

« اوت كندى كنديمزه عقد ايده‌جكمز بو مناسبتك حكمى بنجه‌دخى قوتلى كوريله‌مز . زيرا بورادن قورتلدقدن صکره شايد مملكتمه كيده‌جك ووالده‌مه قاوشه‌جق اولور ايسه‌م احتمالكه سکا اولان تسليميتم بنم ايچون بر عيب اولمق اوزره تلقى ايديله‌رك ولوكه حقسز اولسون بنى تعييب ومؤاخذه‌يه قيام ايدرلر » شو يولده كى حسبحاللرك نتيجه‌سى بونلر ميانده دائما بر عهد وميثاقه منجر اولور ايدى . ايكيسى دخى : « اللهايله عهدمز اولسون كه بورادن قورتيلور ايسه‌ك هرنه‌حال وموقعده بولنور ايسه‌ك بولنه‌لم مطلقا بر بر يمزه وفاسزلق ايتميه‌رك بورادهكى پرهيزكارلغمزك مقابله‌سى اولمق اوزره بهمه‌حال يكديكرمزله نائل آمال اوله‌لم » ديرلرايدى كه بوعهدوميثاقك روحلره ينه ويرديكى صفاى اطمئنان بر مواصلهٔ جسمانيه لذتنه‌ده تفوق ايلرايدى .

احمد متين شو محبت معصومانه‌يى تصوير ايلديكى زمان صورت تصويرى نه‌ثوفارى‌يه ايچه تأثير ايليه‌رك :

— حقيقةً بو لذت روحانيه پك بيوك برلذتدر سنيور !

اعترافنده دخى بولندى ايسه‌ده متعاقباً :

— فقط بولذتك درجهٔ تامه‌سنى بحق تذوق ايلمك اولسه اولسه ينه شرقليلر ايچون ممكن اوله‌بيلور . چونكه غالبا الكساندر دومانك اولمليدر برروماننده اوقومش ايدم كه شرق طرفلرنده « بكر » دنيلن حال قيزلر ايچون عمومى اولديغى كبى ارككلر ايچون بودخى همان عمومى كبى ايمش . اوروپاده اون بش اون التى ياشندن صکره ارككلر ايچون معصوميتى تصور وتخيله بيله اصلا امكان يوقدر . مع المحجوبيه اعترافه مجبورم كه قزلرك بيله الكچوغى ايچون .....

ديه احساسات قهرماناننك بودرجهٔ عاليه‌سنه كنديسى بردرلو عقل ايرديره‌ميه‌جكنى درميانده‌ده چكنمامش ايدى . فقط بوكا ضميمةً ديمش ايدى كه :

— اما ظن ايتميكز كه ايتديككز حكايه‌يى حد امكانك خارجنده بوله‌رق محت قطعيه‌

— كوكلم ايناغيور • حاشا ! ايناثيورم سنيور ، زيرا بيلورم كه قادينلر اوميوۀ شيرين وصاله هنوز نائليتله لذتنى ذوقنى آلمدقلرى مدت يالكز خارجاً تخيلى ايله صبرو طاقتلرينى توكتميه‌بيلورلر • نه قدر اعرنسه‌لرينه‌جبرنفس ايله اصطبار وانتظاره مقتدر اوله‌بيلورلر • بوباكريت اركككده دخى بولنور ايسه وهرايكيسى ايشك انجا. منده‌كى عار ومحجوبيتى نظرحكمت وعبرته آلور ايسه‌انجامكارده‌كى اميده انتظاراولوكه اوزون اولسون برمدت موقته ايچون كنديلرينى مطلقا ضبط ايده‌بيلورلر •

***

خاطرمزده‌دريا؟ نه ئوفارى ايله احمد متين شو محاوره‌يى بزم اسكى روبنصون واسكى واندردينك محل سركذشتلرى اولان وانتونه‌نا اطه‌سنك اوزرنده بولند. قلرى حالده يوروتيورلر ايدى • حتى اوكون بونلرك قوشلق طعاملرى بيله معتاد اولان انتظامى بوزمش واورالرده نه بوله‌بيلديلرايسه انكله اكتفا ايدلمش ايدى • چونكه نه‌ئوفارى شوروزا وشيرزادسلجوقى حكايه‌سنى نتيجۀ لازمه‌سنه ايصال‌ايتمكسزين‌بورادن آيرلمق‌استعدادنده بولنميور ايدى •

حكايه‌يى بزم دخى يازديغمز درجه‌يه قدر كتوردكلرى زمان نه‌ئوفارى :

— آه سنيور ! شوروزا ايله‌شيرزاد سلجوقينك كنديلرينه مسكن ايدند كلرى مغاره‌يى بولوويرسه‌ك !

ديه كويا يقينلرده بريرده ايسه‌بولوب كوره‌بيله‌جك ايمش كبى برتمنى ايله اطرافنه باقندى‌واحمدمتين‌دخى بوتحريده نه‌ئوفارى‌يه پيرو اولدى ايسه‌ده آرتق بورالرده اويله مغاره‌يه بكزربرقالميوب هرطرفى آثارعمران طولديرمش بولنديغندن احمدمتين :

— بريسى اومغاره‌يى بكا كوسترمش اولسه سونه سونه بيك فرانق بخشش ويررايدم •

ديدى كه بيك دكل اون بيك اللى بيك ويرسه‌ينه برتمنىٔ محالده بولنمش اوله‌جغى دركار ايدى •

هم‌اطه اوزرنده كى كشت‌وكذارلرنده دوام ايدرك هم‌ده احمدمتين شيرزادسلجوقى رومانك بقيه‌سنى بروجه آتى نقل‌وحكايه ايليور ايدى •

— شيرزاد ايله روزانك بوجزيره‌ده تك‌وتنها تمام‌بش‌بچق آى اقامت ايلدكلرينى خبرويرمش ايدم • شو مدت ظرفنده بونلرك حاللرى شانلرى اوقدر تبدل ايلمش ايدى كه كنديلرينى ايلك حالده كورمش وطانيمش اولانلر شمدى كورسه‌لر طانيه‌مزلر ايدى.اولا اثوابلرى زياده‌سيله يپرانوب آنجق تستره كفايت ايليه‌بيله‌جك منزله‌يه

ایمش ایدی . ثانیا روز کاردن کونشدن تنلرینه براسمرلك برسرتلك كله‌رك روزانك اولکی طراوتنه قیا ـ آشمدیکی حالی اره‌سنده‌کی فرق برمعتبر مادام ایله برچنکانه قاریسی اره‌سنده‌کی فرقه مساوی کبی ایدی . شیرزادك پژمرده‌لکی روزادن زیاده اولمقله برابر اوحاله ضمیمهٔ برده صاجی صقالی اوزانوب همان یبانی برآدم حالنی آلمشیدی.

— یا ! بزحکایه‌نك بوجهتنی خاطرمزه بیله کتورمیه‌رك شو ایکی کنجی عادتا بر دنیا جنتی ایچنده بولنیورلر دیه تخیل ایلیور ایدك .

— بوحاللره ضمیمهٔ برده قیش مقدماتی کلوب چاتمزمی ؟ هنوز قاسم یاغمورلری یاغمقده ایسه‌ده شیرزاد اصل قیش حالنی دوشونیور . قیش کلوب برودت هوا آرته‌جق اولورسه بو کهنه لباسلرله نصل مقاومت ایده بیله‌جکلرینی دوشونیور . بو جزیره قرق بر درجه عرض شمالیده بولندیغندن هواجه استانبوله معادل اولوب لدوس روزکاری اسدکجه اعتدال هوا سنه دینه‌جك اوله‌مز ایسه‌ده یلدیز وقره یل وپویراز روز کارلری اسدیکی زمان پیدا اوله‌جق صفوغه مقاومت قابل اوله میه‌جغنی دوشونیور . کندیسی نه ایسه نه فقط روزا کبی محفوظ ومنتظم دائره‌لرده وصالونلرده مکملاً ملبس اوله‌رق عمر
کچورمکه الیشمش بولنان برقز ایچون یاری چپلاق برحالده کرتنکله‌لر کبی بر طاش آره‌سنده ایام شتایی امرار ایلمك قابل اوله بیلورمی ؟

— جانم شو بش بچق آی ظرفنده بو جزیره‌یه هیچ برکمی اوغرامدیمی ؟

— خیر مادام ! شاید کیجه‌لری کچمش ایسه اکا دیه‌جکمز اوله‌مز اما کوندوزلری یقیندن بیله برکمی کچمدی . برایکی دفعه اوزاقدن اوزاغه کمیلر کوروندی ایسه‌ده انلره‌ده اشارت کوسترمك قابل اوله‌مدی . ذاتاً اوعصرلرده کمیلر شمدیکی کبی چوق ومنتظم پوسته‌لر متشکل دکل ایدیلرکه .

— ای ، شوبش بچق آیدن صکره بونلرك خلاصلری نهایت نصل میسراوله بیلدی ؟

— برصباح شیرزاد ایله روزا مغاره‌لرنده اویقولرندن اویاندقلری زمان مغاره‌یه اوج بش یوز ادیم قدر اوزاجق یرلرده انسان صدالری ایشتمکه باشلادیلر . بوحال اوزرینه سوینج ایله برابر برده خوفه دوچار اولدیلر .

— نیچون ؟

— زیرا بورالری بعضاً دکز خرسز ـ لرینك اوغراغی اولدیغندن اشقیای مذکوره‌نك کندی حقلرنده ایدهکلرندن زیاده فنالقلرندن خوف ایدلمك بجادر .

— بوزواللیلرك نه‌سی وارکه الـه‌جقلر؟

— نه‌سـو یلیورسکز مادام ! هیچ بر

شیلری یوق ایسه کندی موجودیتلری ده می یوق؟ بر جفت گنج گوزل کوله وجاریه که نره یه کوتوروب صاتسه لر یوزلرجه فلوری آلتونی دکرلری واردر .

— های الله جزالرینی ویرسون .

— شیرزاد مغاره سنك دلیكنه قپو اتخاذ ایلدیکی قیانك کنارلرنده کی آره لقدن باقدی ایسه ده برشی کوره مدی . فقط او آره لقلره قولاغنی تطبیق ایدرك روزایه دخی سکوت اشارتنی ویروب دیکله دکده اطراف وجوارده برطاقم حریفلرك ترکجه قونوشدقلرینی عیان بیان ایشیدوب اکلادی !

— کندی ملتمدن !

— بو کشفنی روزایه ده تبلیغ ایلدیکی زمان قزجغز ممنونیتدن چرپنمغه باشلادی ایسه ده شیرزاد : « عجله ایتمه عزیزم ! بو حریفلرك بزه نه درجه یه قدر دوستلق ابراز ایده جکلرینی محققاً اکلامدقدن صکره سیونمك طوغری اولهمز » دیه قزك چوجقجه سنه سرورینی تعدیل ایلدکدن صکره : « سن بوراده اوتور . بن کلوب سس ویرنجه یه قدر صاقین هاطیشاری یه چیقمه . شاید سسلر تقرب ایدرلرسه بورایه قپو اوکنه قدر کلورلر ایسه مراق ایدوب ده اره لقلردن باقمغه قالقشمه . باقهلم حق تعالی نه کوسترر » تنبیهله کندیسی هر زمانکی کبی طاشی آچوب چیقدقدن صکره ینه تکرار قپایوب ایجه محترزانه بر حال ایله یواش یواش ایلرولمکه باشلادی .

— آرتق مغاره ده قالان روزانك خلجانلرینی کورملی ایدی .

— شیرزاده کی خلجان دخی روزادن اشاغی دکل ایدی . دلی قانلی مغاره دن سکسان یوز آدیم آیرلدقدن صکره صدالری کلن حریفلرك شخصلرینی دخی کوردی . فی الواقع ترك قیافتلی حریفلر ایدیلر . وجی صوقولوشی ایله براز دها صوقوله رق بونلری یقیندن معاینه ایدنجه فی الحقیقه ترك وهم ده کندیسی مملکتلری طرفلرنده کی اهالینك لابس اولدقلری قیافتلری لابس آدملر اولدقلرینی اکلادی . براز دها ایلرو یه واردقدن صکره ترکلر دخی کندیسنی کوردیلر . ایلك کورن آدم دیکرلرینه : « بره بیبان آدمنه باقیکز بیبان آدمنه ! » دیه اخطار واشارت ایتمش ایسه ده متعاقباً کندیسنه باقانلر : « بیبان آدمی اولمامیدر . صاچی صقالی روم پاپاسلرینه بکزه یور » دیدیلرکه بو سوزلر شیرزادك دخی سمعنه واصل اولدیلر . اوزمان شیرزاد برقاچ ایری وصیق آدیم آتوب یانلرینه صوقوله رق : « قورقمیکز آرقداشلر نه بیبان آدمی نه روم پاپاسی . همشهری یز » دیه حایقردقدن صکره حریفلرده براز حیرت اثری کورلدی

ایسه‌ده آنلر شیرزاده شیرزادانلره طوغری
تقرب ایله تمام طرفین بربرینه ملاقی اولدیغی
زمان : « سن کیمسك ؟ سز کیمسکز ؟
نه‌لیسك ؟ سزده نه‌لیسکز ؟ » سؤاللری
مسارعةً تعاطی اولنوب بو سؤاللرك جوابلری
ایکی طرفی ده کمال حیرتله مطمئن و ممنون
ایلدی . مکر کلنلر آیدین طرفلرندن کلیورلر
ایمش . بندکلری کمی دخی آیدین اوغلنك
کمیلرندن ایمش .

— بو آیدین اوغلی کیم اولیور ؟

— دولت سلجوقیه زماننده ازمیر
طرفلرنده والیلك ایدن برفامیلیا که بالآخره
عثمانلیلر شهرت آلمزدن اول کمیلریله جزایر
بحر سفیده وسلانیك وونديك دکزینه
طوغری اوروپا سواحلی اوزرنده برچوق
موفقیات بحریه ایله بیوك برشهرت تاریخیه
قازانمشلردر . بونلر اوزمانلرك تعبیرنجه
قسمت آرامق ایچون دریایه چیقه‌رق
برچوق مخالف هوالره دوچار اوله اوله
پونزا اطه‌لرینه تقربلرنده ایچه‌جك طاتلی
صولریله یافه‌جق اودونلری قالمدیغندن
صو و اودون ارامق ایچون بورایه چیقمش .
شیرزادك انطالیه‌لی میر اسکندر شیرك اوغلی
میرشیرزاد اولدیغنی اکلادقلری زمان کمال
حیرتله : « نصل اولدی‌ده بورالره دوشدیکز
بکم » سؤالنی ایراد ایلمشلر ایسه‌ده حاصل
اولان معارفه اوزرینه بو سؤالی کندیریبی
دیروب دوشیروب شیرزادك حال و حیثیتنه
یاقیشه‌جق برطور احترامله ایراد ایلمشلر
ایدی . شیرزاد : « سرکذشتمی صکره
اوکرنورشاشارسکز . رئیسکز کیمدر و نره‌در »
دیمسیله درحال کندیسنی برصندالیه بندیروب
کمی‌یه کوندردیلر . مکر بوکمینك رئیسی
قولاقسز نامنده برقپودان ایمش که برقاچ
کره انطالیه‌یه کلوب میراسکندر شیرك
قوناغنده مسافر قاله‌رق شیرزاد ایله دخی
کوروشمش ایمش . شوحال فلاکتده
شیرزادك طانیه‌جق بری قالمامش ایسه‌ده
شیرزاد قولاقسز رئیسی درحال طانیدیغی
کبی کندیسنی‌ده بالتعریف طانتدیردیغی
زمان : « وای بکم ! افندم ! سن بوحاللره
دوچار اوله‌جق آدمیسك ؟ » دیه شیرزاد
ایله صارماش طولاش اولمغه طوراندی
ایسه‌ده متعاقباً بومیرزاده میرك موقع عال
العال نجاتی ایله کندی موقعی اره‌سنده کی
فرق عظیمی تخطر ایدنجه : « سزکله
قوجاقلاشمق بنم حدممیدر ؟ ایاقلریکزی
اوپملی‌یم مبارك ایاقلریکزی ! » دیه آیاق
اوپمکه طوراندی اماشیرزادك کمال تواضعله
منع ایدرك : « آمان شمدی بوکبی مراسمك
زمانی‌دکلدر . کوریله‌جك ایشلر عزواردر »
دیمسیله قولاقسز رئیس هردرلو امر و فرمانه
منتظر بولندیغنی بیان ایلدی .

— امان روزایی ! روزایی ! قزجغزی

اوصراقدن چابق قورتارملی .

— شیرزادك : « كوریله‌جك ایشلرمز واردر » دیدیکی ایش دخی بوندن بشقه برشی اوله‌بیلورمی ؟ سركذشتنی مختصراً قولاقسزه ا كلاتوب مغاره‌ده کی قادینی تكی یه كتوره بیلمك ایچون اولا براز كیدیرمك لازم اولدیغنی سویلدی . تكیده هرنوع قماشلردن طوپ طوپ موجود ایسه‌ده آنلردن درحال استفاده اولنه‌میه‌جغی جهتله قولاقسز رئیسك كندیسنه مخصوص چاشورلرله ایپكلی عنتری وجبه‌لردن وتخته پاپوشلرندن بر بوغچه‌البسه‌دوزیله‌رك ایکی نفر موچونك‌ده برلكده ترفیقیله شیرزاد مغاره یه قدر كوندرلدی . ارقداشنك ایکی كنج موچوایله كلدیكنی كورن روزانك مغاره دروننده سویجندن نصل چرپندیغی حقیقةً كو. ریله‌جك شیلردن ایدی .

— برقفس دروننده کی آلشقین‌قوشك كندیسنه یم ویرن ذاتك تقربنی كوردیکی زمانکی سوینجی چرپنیشی كبی :

— شیرزاد : «مژده روزا مژده ! قورتلدق . هشهریلرمزی بولدق » تبشیراتیله برابر مغاره او كنده حائل‌اولان قایغانی اویله برقوتله چكوب آتدی‌كه بشقه وقتلر بوطاشی اینجه كوچلك ایله قلداتعقده ایدی . موچولر تأدباً مغاره‌یه كیرمدیلر . حتی شیرزاد دخی كیرمدی . بوغچه‌یی مغاره یه آتوب : « شونلرله چار چابق ممكن مرتبه كیین » دیه كندیسی قپو او كنده بكله‌دی . یاریم ساعته صكره روزا قولاقسز قپودانك اشیاسیله ملبس اولدیغی حالده طیشاری‌یه چیقدی‌كه كندی قیافتنه كندیسی كولدیکی كبی شیرزاد دخی بلا اختیار كولیور ایدی .

— قارناوالده بال قوستومه‌یه كیدن ماسكه‌لر كبی !

— آرتق‌اورالری كیم ارار كیم‌صورار؟ شیرزاد جزیره نك نره‌لرنده صو واودون بولندیغنی بونلری ارامقده اولان طائفه‌لره بالتعلیم روزا ایله برابر تكی یه كلدی . قولاقسز رئیس كندی كمیسنه الك معتبر برخانم كله‌جك اولسه نصل تعظیمات ایله استقبال ایده‌جك ایسه روزایی دخی اویله تكریمات‌فائقه‌ایله استقبال ایدرك قرق‌ییلدر آق د كزك هرطرفنی كزمش وقاریش قاریش بلله‌مش اولان بوقرانطه حریف ایتالیانجه دخی كركی كبی متكلم اولمغله : « خوش كلدیكز سنیورا صفا كلدیكز ! كندی كمیكزه كلمش اولدیكز . جمله‌مز شیرزاد بك افندی حضرتلرینك بندكاندن اولمقله مشرف ومفتخرز » سوزلرینی آز چوق درستجه برایتالیان لسانیله تفهیم ایدنجه روزا سلامتله رومایه وارمشجه‌سنه

بر مسرورتله قپودانه دست تشکر والتفاتی اوزاتدی . و رئیس دخی آرتق قرارمش بیرتلشمش اولان بوالی طوتوب کندی قاره‌سنی آچدیره‌رق روزایی اورایه کتوردی . و « بوراسی سزکدر . ایستدیککز کبی استراحت بیورکز » دیه بر صندالیه اوزرینه اوتورتدی :

— التی آیدر صندالیه‌یه حسرت اولان وجود کیم بیلور نه‌قدر استراحت ایلمشدر .

— اویله اولمليدر . مع هذا روزا قولاقسز رئیسنه : « حقیقةً استراحتمی ارزو بیورییور ایسه‌کز انك برنجی اسبابی شو کیدیکم بول شیلری کندی وجودیمه اویدورمقدر بونك ایچون بکا یکنه ایپلك مقاص کبی دیکش لوازمی بولمکزی رجا ایدرم » دیدی وامر ایتدیکی شیلر فی‌الحال کندیسنه تدارك اولنمقدن ماعدا طوپ طوپ قماشلر دخی کتوریلوب اوکنه ییغلدی .

— او ! بردنبره نه‌زنکینلك ! بول بول بیچسون دیکسون .

— دیکمکی پك اعلا بیلور ایدیسه‌ده وا اسفا که بیچمکی پك‌ده بجره‌مدیکنی آرقداشی شیرزاده اعترافله برابر : « مع هذا تلبسدن مقدم استحمامی‌ده دوشونملی‌یم عجبا اوممکنمیدر ؟ » دینجه شیرزاد قولاقسز رئیس ایله بالمذاکره قوجه‌مان بر قزغان صوایصیته‌رق کمی انبارلرینك بر بولمه‌سنی‌ده حمام حالنه تحویل ایلدیلر وزواللی روزا-نك اصل استراحت وجودینی شو استحمام چاره‌سی ایله استکمال ایلمش اولدیلر .

روزانك لوازم استحمامیه‌سی استکمال ایدیلوب بتوریلنجه‌یه قدر شیرزاد اوچه کندیسی ایله برابر مغاره‌یه کیدن ایکی موچونك برینی صالدیروب روزانك او راده براقمش اولدیغی اسکی زوبالرینی کتورتدی . بونلری سوکوب هر قیمتی زرقاتب اتخاذیله یکیلرینی بیچمه باشلادی . فقط قولاقسز رئیس بو عملیاتی کورنجه : « یاهو بزم یلکنجی ذاتاً ترزیلکدن کلمه‌در . هیمزك کیدیکنی او بیچر دیکر . ایشکذار بزرو محجزدر » دیدیکندن شو عملیاته یلکنجی دخی تشریك ایدیله‌رك بعض قوجه‌قاریلرك تعبیری وجهله یارین او بر کون بلغورلی‌یه کلین کیده‌جك بر قز جهاز لازمیور مشجدسنه غیرت تامه ایله روزانك تجهیزینه باشلاندی . قولاقسز رئیسك کمیسی تمش ساعت قدر بو جزیره‌ده توقف ایدرك صو صهرنجلرینی کاملاً طولدیرتلرمی کبی باش انبارنده اودون ایله طولدیردیلر .

— بر کمی بو قدر چوق صویه واودونه محتاجمیدر ؟

— خیر ! بوقدر تأخرك سببی قاینا قلرده کی صولرك آزلغندن عبارتدر . بر طرفدن

بر دشمن بربلاظهور ایتمسون دیه زیاده‌سیله استعجال ایلیورلر ایدیسه‌ده صولری آز اولان قاینـاقلرك صولرینی چوغالتمق قابل اوله‌میه‌جغندن ایشلری بوندن دها چابق کوروب بتورمکه امکان یوق ایدی . هله حمد اولسون هیچ بر طرفدن هیچ برکونه ظهورات اولمیه‌رق ایشلرینی بتوردیلرکه بوموفقیتی‌ده شیرزاد ایله روزانك یاوری طالعلرینه حمل ایتدیلر .

— آندن صکره‌ده باصایلدن آناطولی‌یه ! دکلی سنیور ؟

— عجله ایتمیه‌لم مادام ! شوا‌وچ‌درت کون مدت ظرفنده بر یاندن روزانك کیدیرلسنه غیرت اولنه‌رق چاشور والبسه لوازمی بیاغی اکمال اولندیغی کبی شیرزادك لوازم اکسائیه‌سی دخی اکمال اولندی . اما بونده هیچ زحمت چکلمدی . صاچی صقالی تراش اولنوب برده مکملاً استحمامدن صکره قولاقسزك یاپراملق روبالرینی تشکیل ایدن صوم صرمه ایشلی آل چوقه‌دن معمول روبالرینی کیدی که بوحالده موم کبی پارلایان شیرزاد روزانك نظر حیرتنی قاشدیردی . آنجق بورادن قالقلدیغی زمان طوغریجه نره‌یه کیدیله‌جکی مسئله‌سی اویله قولای قولای قرارلشدیریله‌مدی . بوکا دائر شیرزاد ایله روزا آره‌سنده آچیلان مباحثه‌یه قولاقسز رئیس دخی قاریشه‌رق اوزون اوزادی‌یه سویلنان سوزلر اوچنی‌ده بوردیلر .

— نیچون ؟ بورادن قالقار قالقمز طوغریجه شیرزادك مملکتنه کیدیله‌جك دکلمی ؟

— کیدیله‌جك‌ده آنك ایچون ! واقعا قولاقسز : « بن سزی شوبلادن قورتاردقدن صکره کوتوروب کندی الیم ایله اسکندر شیره بکه تسلیم ایتملی‌یم که نائل اوله‌جغم مکافات اوزرینه بعدما توبه یوقسوللغه دیه سایه کزده راحت ایده‌یم » دیرو زحتی روزا ایله بوصورتی قبولدن امتناع اتدی ایسه‌ده شیرزاد : « سن مکافاتك اومدیغکدن زیاده سنی ینه کورمسلم » دیه قولاقسزی اسکات ایله برابر روزایه دخی : « عهد ومیثاقزی اونوتمیه‌لم . بن سنی والده که قدر کوتورمزایسه‌م قرارمزدن سوزمزدن جایمش اولورز » دیور .

ایشته مزدلك ایسه‌بیله آنك‌ده بودرجه‌سی افراطدر .

— بکاده قالسه اویله‌در مادام ! فقط شیرزاده مرام اکلاتمق قابلمی ؟ روزا : « خرستیانلر ایچنه کیرر ایسه‌ك قورقارم که مشکلاتی آرتدیرمش اولورز بکم ! ذاتاً روماده هرکس بزم هلاك اولوب کیتدیکمزی حکم ایلمشدر » دیه قولاقسز رئیسك رأیی طرفنه میلان کوستردیکی کبی قولاقسز دخی

يارى لطيفه يارى جدى اوله‌رق : « هر حالده قانون وعادت تجربه‌جه سزبنم اسيرم صاييلورسكز. شوكيده حكم وقوماندا بنم المده‌در. بن سزى مطلقا آنطاليه‌يه كتوره‌جكم. حتى بورادن آناطولى‌يه قدر طوغريدن طوغرى‌يه كيتمك بيله آز تهلكه‌لى اولمديغى وبورادن جزايره اينوب بعده آفريقا وسوريه قييلريله آناطولى‌يه وارمق لازم كلديكى حالده كندى آياغمزله كيدوب ياقه‌مزى كندى المز ايله فرنكلر النه تسليم ايتمك كار عاقليدر؟ » ديورايسه‌ده شيرزاد: « بن يوزيمه توكوردم. يمين ايدرم كه بنى تا انطاليه‌يه كوتوروب بابامه تسليم ايتسه‌كز بيله روزايى قانديره‌مديغم حالده كنديم قاچار رومايه قدر كيدرم‌ده روزانك والده‌سنه ياقه‌مى تسليم ايدرم . هيچ ممكنميدركه وجدانمه قارشو حركت ايده‌يم؟ باخصوص انلرك النده يعقوب التاجر و عونه‌سى اوله‌رق قرق اللى آدم دها واردر . انلرك انجام حاللرى نه‌يه منجر اولمش ايسه بن‌ده او يله اولمليم » ديرجه شو تهديد قولاقسزى اوركوتديكى كبى روزا نظرنده دخى شيرزادك علوقدرينى برقات دها اعلا وترفيع ايلمش ايدى .

نه‌ئوفارى شيرزادك بو سماحتنى بر درلو بكنه‌مدى . بو مطالعه‌سنى :

— سزك شيرزاد سلجوقى عادتا افكار مفرطه اربابندن بر آدم ايمش .

ديه احمد متينه‌ده بيان ايدرك اودخى :

— اول دخى ديدم آ ! بن‌ده او يله ديورم . فقط ....

ديه نه‌ئوفارى‌يى تصديق ايله برابر هرحالده شيرزادك متانتدن آيرلديغنى بيان ايلدى. نه‌ئوفارى صوردى كه :

— يا شواليه‌نك بنديكى كمى دخى غرق اولمش ايسه ؟ اوحالده رومايه كيدوب‌ده كيمى بوله‌جقلر ؟

— بونك‌ده لقرديسنى ايتديلر مادام! انلرك كميسى غرق وكنديلرى تلف اولديغى محقق بولنسه ايدى شيرزاد دخى رومايه قدر كيتمكدن واز كچه‌جك ايدى . حتى مذاكره‌يى دها اطرافلى ايتديلر . دها ايلرويه كوتورديلر . قولاقسزك كميسى وكمى خلقنى تهلكه‌يه دوچار ايتمامك ايچون شيرزاد كنديسى روزا ايله برابر برصندال اركاباً شويله اون بش يكرمى ميل مسافه‌ده بولنان ايشيا اطه‌سنه قدر كوتورملرينى بالتكليف : « بورادن قارشوقارشويه ناپولى‌يه قدر كچمك ايشدن بيله اولمديغى كبى رومايه قدر كمى بولمق دخى پك قولايدر » ديمش ايسه‌ده بوكاده قولاقسز رئيس راضى اوله‌مامش ايدى . نهايت جمله‌نك اتفاق ايده‌بيله‌جكى برقرار بولديلر . ديديلركه : يلكنجى روم اولديغى كبى طاغه‌لر ميانده‌ده

بر ايكى روم واردر . بونلرى برصندال ايله ايشيايه قدر كوندرهلم بش بچق التى آى مقدم وقوعه كلن فورطنهده پاپانك قوجه ايكى قاليونى غرق اولمش ايسه مطلقا بو خبر جهانى طولديرمشدر . ايشياده بونى تحقيق ايدرك فى الواقع كميلرك باتدقلرى خبرينى كتوريلور ايسه طوغريجه اناطولى يه كيدرز . يوق كميلر باتمامش ايسه البته رومايه برمراجعت ايلرز »

***

احمد متين حكايهنك بقيهسنىده نقله همت ايلدى. ديدى كه :

— ايشيا اطهسنه كيدن روملر انجق بركون صكره عودت ايدهبيلديلر . شو زمانه قدر روزانك اوازم اكسائيهسى همان همان اوروپا كبار زادكان نسوانته فائق اولهبيلهجك درجهلرده اتمام اولنمش ايدى. اوزمان اوروپا قادينلرينك كيدكلرى لباسلر شمديكى كبى مكملاً اعماللرى عادتا برصنعت دقيقه برفن عد اولنهبيلهجك درجهلرده كرفت ومغلق اولمديغندن واتكلكاردوز قماش پارچهلرينك بربرينه اكلنملرندن عبارت اولوب شمديكى آمازونلره بدل اولان نيمتنلر دخى بوجله شيلر ايدوكندن بونلرك اعمالى ايچون موجود اولان يلكنجى ترزينك مهارتى درجۀ كافيهده ايدى . باخصوص استعمال اولنان اقمشه غايت نفيس ايپك وياقطنى منسوجات شرقيهسى اولمغله ياپيلان شيلر اوزمانه نسبتله اك نفيس اشيادن عد اولنهبيلورلر ايدى . بش بچق آيلق اغتراب اوزرينه اسكى طراوتنى بالكليه زائل ايلمش بولنان روزا شو درت بش كون ظرفندهصابونلر ايله ييقانوب طرانوب تميزلنهرك يكى اثوابلريله تزين دخى ايتمسى اوزرينه شعشعۀ حسن وآنتى يواش يواش ميدانه چيقارنجه كمى خلقى بومحبوبۀ دلارايه حيران اولد. قلرندن قولاقسز رئيس شيرزاده : « آه بكم! بويله برمال اله كچمش ايكن انى كوتوروب فرنكلره اعاده ايتمليميدر؟ بركره كنديلرينه تسليم اولندقدن صكره هيچ بويله برمهپارهيى سزه ويررلرمى ؟ » ديه اعتراضاتنى تجديد وتكرار ه قالقشدى ايسهده شيرزاد : « مال بزم مالمز دكلدر رئيس ! اكر قليچ قليجه جنك ايدرك كدبمين صورتيله اغتنام ايتمش اولسه ايدم كيمسهيه تسليم ايتمز ايدم. حلال مالم اولور ايدى . لكن بوقز حردر . مختاردر . واقعا كنديسى بنم ايله كلمك ايستهيور ايسهده نهدن بيلهيم كه قورقودن دكلدرده اصل آرزوسى بوندن عبارتدر . بنى وجدانمه قارشو حركاته مجبورايتميكز » ديه مقابلهده بولنيور ايدى .

— ايشيايه كيدن روملر بركون صكره عودت ايتدكلرنده بارى برايو خبر كتورديلرمى؟

كتيردكلرى خبر من جهة ايى ومن جهة فنا ايدى . زيرا شواليه‌دى ايرونا دورانك كملرى غرق اولديغنى وپاپا حكومتنك اناطولى پرنسلرندن آيدين اوغلى ايله آره‌سى بوزوق اولميوب حتى آيدين اوغلنك شير وخورشيد رسمى اتنده چفته ذوالفقاردن عبارت آرمه‌سى مرتسم اولان بياض بايراغنى حاملاً بر كمينك ايتاليا صولرينه كلديكى ايسپانك اونبر چفته كرجى چكديرىسى طرفندن كورلمش ايكن مجرد وجوداولان دوستلغه بناءً ايليشلمديكى خبرينى كتورمشلر ايدى .

— ديمك اوليوركه قولاقسز رئيسك بردشمن ظهوراتى وقوعندن خوفى نابجا ايمش .

— بونك دها تحفى كندى متبوعى بولنان پرنس ايله پاپا حكومتى ارەسنده موجود اولان دوستلغى بيلمەسى حسبيله پاپالق مقامنه منسوب بركمى‌يه تصادفنده اكا هجوم ايدى ويرمسى قضيه‌سى اوله‌بيلور ايدى . اوزمانلر بوكبى ياكاشلقلر پك چوق اولور ايدى .

— اى ! كلان خبر اوزرينه نه‌يه قرار ويرديلر ؟

— ويرلمسى لازم كلان قرار تفصيله محتاجيدر ؟ كمى ايله رابر طوغريجه رومايه كيتمكه قرار ويرديلر . زيرا شيرزادديمش

ايدى كه : « آيدين اوغلى ايله رسم پاپا اره‌سنده دوستلق بولندقدن صكره كميكزايچون سزك قورقمڭز لازم كلميه‌جكى مثللو بن دخى روزا كبى معتبر برقزى مملكتنه ووالده‌سى يانـه كوتورمكده بولنديغمدن بنم ايچون‌ده خوفه انديشه‌يه محل يوقدر » واقعا نه قولاقسز رئيس ونه‌ده روزا بوقرارى بكنه‌ميه‌رك رومانه هيچ ايشلرى اولمديغنى وطوغريجه اناطوليه كيدلمك بالوجوه مرجح بولنه‌جغنى تكرار درميان ايلديلر ايسه‌ده .....

— هانيا بنجه بكشده حقلرى واردر .

— بنجه‌ده ! فقط شيرزاده مرام اكلاتمق قابل اوله‌مدى : « رجا ايدرم بكا معاونت ايتمك بنى خشنود ايلمك ايسته‌يور ايسه‌كز تكليفمى قبول ايدكز . بارى قلبمده اولان خفايانك هپسنى ميدانه قويه‌يم . بو حركت بنجه روزايى برتجربه وامتحاندر . بنم حقمده كوستريكى حسن قبول وميل ومحبت صحيح ايسه كنديسنى والده‌سنه تسليم ايلديكمدن صكره نه‌ياپمق لازم ايسه ياپه‌رق ينه بكا كلمليدر . بكااولان محبتنده‌كى صدقنى آنجق بووجهله قبول ايده‌بيلورم» دينجه قولاقسز رئيس آرتق سويليه‌جك سوز بوله‌مديغى كبى روزا دخى اولكى ملاحظاتنى كيرويه الەرق : « اوت اوت ! طوغريجه اناطولى‌يه كيتميه‌جكز . رومايه

كيده‌جكز روما يه ! اوراده‌يا اوله‌جكز ياخود شيرزاده صدق محبتمزى اثبات ايدرك اووجهله اناطولى‌يه‌دوار جغز، ديه‌ى.

— قهرمان قز ! ارسلان قز !

— مكر شيرزادك معشوقۀ دل وجانده بويله برقهرمانلق كوره‌رك قدر وقيمتنى تزييد ايچون كوستردبكى اصرارلرده حقى وارايمش . دكلى مادام ؟

— تماميله !

— ايشته بوندن صكره وانتوته‌نا اطه‌سندن فك لنكر اقامتله پونزا جزاير مجموعه‌سنك سائر اطه‌لرينى صول وايتاليا ساحلنى صاغ طرفلرينه‌الەرق شمال‌غربى‌يه طوغرى كمى‌يه يول ويرديلر .

حكايه بومحله كلنجه نه‌ئوفارى :

— شيرزاد سلجوقى نره‌يه طوغرى كيدرايسه بزدخى ارقه‌سنه دوشمك طريقنى التزام ايلمش بولنديغمزدن شمدى‌ده بورادن قالقوب رومايه قدر كيده‌جكمى‌يز سنيور؟

ديمسى اوزرينه احمد متين كوله‌رك :

— روما وناپولى كبى ايتاليانك بيوك شهرلرينى هنوز زيارت ايتمامش ايسه‌كز كيده‌بيلورز .

جوابنى ويردى . حالبوكه احمد متين اوروپانك بوكبى بيوك شهرلرينى كاملاً كزمش كورمش اولديغى مثللو نه‌ئوفارى دخى:

— روما اولسون ناپولى اولسون ايستر ونديك ايستر ميلانو اولسون هپسنه دفعاتله كيتمش كزمش كورمشمدر .

ديمجه احمد متين :

— بندن‌ده آلكز اوقدر . فقط ايتاليانك ايشيا وقاپرى جزيره‌لرى كبى سواحل جنوبيه‌سى بويله بزم كبى صفا وتنزه بحرى اربابنك بر التزام مخصوص ايله كزوب زيارت ايلدكلرى يرلردن اولمسيله اوقبيلرى كزه‌رك استانبوله طوغرى برعودت ترتيبى ايتملى يز . زيرا بز استانبولدن چيقه‌لى ايكى آى اولدى مادام ايكى آى ! بر اوقدرزمانده دها عودت ايده بيلور ايسه‌ك جولانمزك درت آى امتدادى مواسمه نظراً دخى حد نصابنده كوريلور .

ديه‌رك سياحتك بوندن ايلروسى ايچون ذهننده تصور ايتمكده بولنديغى پلانك خلاصه‌سنى‌ده ارقداشنه آكلاتمش اولدى .

ذاتاً شمدى‌يه قدر برقاچ دفعه سياحتك نتيجه‌لرى حقنده سوز ايديله‌رك نيقولسونك اندفاعى مناسبتيله نه‌ئوفارى كنديسنك اوروپايه عودتنى استانبول طريقيله اجرا ايلمك نيتنده بولنديغى احمد متينه سويلمش اولديغندن شو مختصر عودت پلانى احمد متينك بيان ايتمسى اوزرينه نيتنى تبديل ايتميوب بلكه بوپلانى‌ده كندى ترتيبنه موافق بولمش ايدى .

حكايه‌ده شيرزاد ووزايى تولافسز

رئيسك كميسى ايله رومايه طوغرى كوندر.
دكدن صكره احمد متين ايله نه‌ئوفارى دخى
وانتوته‌نا اطه‌سندن كندى قوطره‌لرينه
كله‌رك فقط اقشام دخى تقرب ايلمش اولمق
حسبيله حركتى فردايه تعليق ايلديلر. او
اقشام سفره‌ده بو حركت امرينى عمرقپودانه
تبليغ ايله برابر كنديلرى ينه شيرزاد
سلجوقى رومانى ايله اشتغاله باشلاديلر.
احمد متين ديدى كه :

— روما شهرينك من القديم وحالا
دخى الك مشهور اسكله‌سى چويتا وكيا
ايسه‌ده ئولافمز رئيس روما شهرينك
ايچندن كچوب آق دكزه منصب اولان
تيه‌ نهرينك منصبنى ترجيح ايلدى كه
اوراده اوستيا ناميله بر كوچك قصبه
بولنه‌رق ساحلدن روما شهرينه قدر براً
مسافه دخى اوچ درت ساعتدن عبارت
بولنمسيله هرحالده سهولتلى بر يولدر.
تيبه‌ر منصبنك وانتوته‌نا جزيره‌سنه مسا-
فه‌سى دخى طوپى يتمش بش ميلدن عبارت
اولوب راست كتورد كلرى موافق هوا
ايله سكز اون ساعت ظرفنده نهر مذكور
منصبنه واردیلر. اوستيايه كلدكلرى زمان
شيرزادك ايلك ايشى شواليه دى اپرونا
دورانك معيتنده كى كميلر ايله كلان مادام
دالاروقانك رومادن نرده بولنه بيله‌جكنى
روزادن اوكرنوب ينه روزايه يازديرديغى

بر مكتوبى بر ساعى واسطه‌سيله كوندرمك
تصديه‌سى اولدى. كيدن ساعى ايرتسى كون
روزانك والده‌سيله برابر چيقه كلمسون مى؟

— ارتق انا قز بر برينه نصل صارما
شوب سوينج اغلايشارله نصل اغلاشدقلرى
شايان تماشا ايدى. دكلى سنيور ؟

— هيچ شبهه‌كز اولمسون. بيچاره
قادينجغز سوكيلى قزجغزينى غرق اولمش.
بتمش ديه حكم ايدرك تپه‌دن طرناغه قدر
سياهلره مستغرق اولديغى حالده ماتمى
طوتمقده ايمش. روزانك مكتوبى كنديسنه
واصل اولديغى زمان بو مكتوب كويا آخرتدن
كليورمشجه‌سنه حيرتنى موجب اولمش.
مع هذا روزا كنديسنه : « اكر بو كليشمده
ارقداشم اولان شيرزاد ايچون ذره قدر
بر تهلكه ملحوظ ايسه اخبار ايتمكزى انسا-
نيت ونصرانيت نامنه رجا ايدرم. زيرا
بونجه فنالقلرى بزه حكايه ايديله‌رك عادتا
وحشيلكلرينه اقناع ايدلمش بولنديغمز
مسلمانلرك بريسندن يعنى بو شيرزاد سلجو-
قيدن كورديكم صداقت وصفوت فوق-
البشريه‌يى نه خرستيانلرده نه‌ده سائر هيچ
بر كسه‌ده كورمك متصور اوله‌ميه‌جغندن
اكر بو آدمه بنم يوزمدن بر زيان كله‌جك
اولورسه امين اولكز كه كوزلريكزك اوكنده
كندى جانمه قيه‌رق سزى مغروقيتمدن دها
مدهش بر ماتمه دوچار ايلرم » ديه

یازدیغندن قادینجغز دخی جواباً قز ینه ویره‌جکی تأميناتی بالذات ويرمك ايچون اصلا وقت غائب ايتميه‌رك قالقوب كلمكه مجبور اولمش ·

— روزا شيرزاد طرفندن كورديكی معاملاتی يعنی وانتوته‌نا اطه‌سنده بش بچوق آی مدت وقوعه كلن صورت معاشرتی برتفصيل حكايه ايلدی يا ؟

— البت ! هم‌ده تفصيلات كامله‌سيله حكايه ايدرك بش التی كوندنبری قولاقسز رئيسك كيسنده كچورديكی زمانلری دخی : « ايكيمزك برمغاره‌ده ياتمقلغمز ضرور ياتدن اولوب كيده ايسه بوضرورت قالمديغندن شيرزاد قپودان ايله آيريجه بر يرده ياتديلر · وبنی قاره‌مده يالكز وراحت براقديلر · ملكيت مرتبه‌سنه واران بوعفتك ابنای بشرده وجودينی تصور وتخيل بيله ايتمسه‌كز معذور كوريلورسكز · فقط امين اولكزكه والده آغوشی بنم ايچون نصل بر مأمن ايديسه شيرزادك رفاقتی‌ده عينيله بر آغوش مادرانه درجه‌سنده مأمن اولوب سندن طوغديغم حال اوزره باقی‌يم · سز بندن برچوق بوسهٔ مادرانه اقتطاف ايتمشسكزدر · شيرزاد ايسه نه برادرانه نه شوهرانه بربوسه‌یی‌ده الامشدر » ديه حكايه ايلمش ايدی · بوحكايه دوام ايلديكی مدت سنيورا دللاروقانك برقاچ دفعه‌رنكی پطلجانيدن صمانی‌يه وصمانيدن پطلجانی‌يه تحول ايليه‌رك قزينك هم‌ده شو حضرت مريمه نذر ايلمش بولنديغی لكه‌سزقزينك برترك برمسلمان طرفندن پارهٔ غدرشهوت پرستی ايدلمش اولديغی درميان اولنه‌جق ديه قيوريم قيورانمش ايكن حقيقةً هيچ تخيل ايده‌مديكی شو حكايه‌يی استماع ايدنجه شيرزاده توجه ايدرك : « سنيور ! عمرمك صوك دقيقه‌سنه قدر شوفداكارانه لطفكزك منتدارى قاله‌جغم » ديه يرلره قپانورجه‌سنه اكيله اكيله عرض مراسم شكر ومحمدته مسارعت ايلدی ·

— شيرزاد كنديسيله ايتاليانجه تكلم ايلديكی زمان مادام دللاروقا البته استغراب ايتمشدر ·

— بونك فرقنده بيله اوله‌مدی · ذاتاً قزينه قاوشمش اولمسندن طولايی سيم سياه برماتم مخوف حالندن غايت پارلاق برسرور وحبور حالنه انتقالندن طولايی كوزلری قماشمش اولديغی كبی ذهنی فكری دخی قماشان بوقادينجغز شيرزادك بش التی آی اول ايتاليانجه بركلمه بيله تكلم ايده‌مامكده بولنديغنی خاطرندن بيله كچوره‌ميور ايدی · قزينك سركذشتنی ديكلدكدن صكره شيرزادك رجاسی اوزرينه كنديسی دخی فورطنه‌دن صكره‌كی حاللرينی حكايه‌يه باشلادی ·

— ها كرچك ! حكايه‌نك بو قسمی ده خيليجه مهمدر .

— سنيورا دللاروقا ديدی‌كه : « سن دكزه كيتدكدن صكره بن كندمدن كچمشم . ايكی كون ايكی كيجه اك چوغی بايغين بر حاله آيغين حالنده زمان كچورمشم . اوچنجی كون كيلرمز غائه‌تا ليمانه واصل اولمشلر . اوراده براز عقلی باشمه طوپلامشم . اوزمان شواليه‌دی ايروناودورادن و سائر ارقداشلردن خبر الدم‌كه سن دكزه دوشدكدن برقاچ ساعت صكره فورطنه بالتدريج مبدل سكون اولمش . غائه‌تاده عرب اسراسنی حكومت مأمورلرينه تسليم ايدرك رومايه كوندرديلر . بز دخی شواليه ايله برابر رومايه كلدك . پدر معزز حشمتلو پاپا حضرتلری بكا رسم تعزيتی ايفا ايچون بر قاردينال كوندردی . بن بو التفاته تشكرله برابر اوغلمك (معهود جعفرالترجمانك) هرنه قباحتی وار ايسه عفو اولنمسنی رجا ايلدم . قاردينال ايكنجی دفعه كلهرك بو استرحامك اسعافندن ماعدا بزم ايله برابر كلمش اولان عرب اسراسنك كافه‌سنی ده بكا بخش ايلديكنی و بونلر حقنده نه يولده معامله‌يی مناسب كورور ايسه‌م اجراسنده مختار بولندمغمی ده تبشير ايلدی » .

— امان عجبا متعصب قوجه قاری اومعتبر عربلر حقنده نه‌ياپمش ؟

— بو سؤال سزك تلاشكزدن بيوك بر تلاش ايله شيرزادده دخی صورلمش ايدی . قوجه قاری ديدی‌كه : « آه جكر پاره‌م قزم ! سنك نزد ربانيده كی مقبوليتك تمناسيله اسرای مرقومه‌نك كافه‌سنی آزاد ايلدم . رئيسلری بولنان اختيار (يعنی يعقوب التاجر) اوقدر دعا ايلدی‌كه بيكده بريسی قبول اولنسه سن ده بن ده مظهر عفو آلهی اوله‌جغمزه شبهه ايديلمز . حتی بونلرك كافه‌سنه يول خرجلغی اولمق اوزره لزومی قدر پاره و يردكدن ماعدا بر ده سفينه استيجار ايدرك جمله‌سنی سجلمايه قدر كوندردم » .

اسيرلر حقنده قوجه قارينك ايتديكی معامله‌دن طولايی نه‌ژفاری زياده‌سيله ممنون اوله‌رق احمد متين ديدی‌كه :

— بو ممنونيت شيرزاد ساچرقيده بالطبع دها بيوك ايدی . حتی روزا ايله قولاقسز رئيسه ديدی‌كه : « بورايه كلشمك اسباب حقيقيه‌سندن بريسی ده شو عرب اسراسنك امر تخليصی ايدی » بو سوزه مقابل روزا : « عربلر قورتلماش اولسه ايديلر نه ياپه‌جق ايدكز ؟ » سؤالنی ايراد ايتمسی اوزرينه شيرزاد دخی : « سزه اولان خدمتمه مقابل قوياً قطعياً اومارايدم‌كه بن قورتيله‌جغم . انلر ايسه اسارتلرنی حسبيله يا فروخت اولنه‌جقلر

ويا خود اسلام الندە بولنان اسراى نصرانيه ايله مبادله ايديله‌جكلر ايدى . صاتيله‌جق اولدقلرى صورتده جمله‌سنى كنديم مبايعه و آزاد ايده‌جك ايدم . مبادله لازم كلسه ايدى بابامه بالمراجعه ايستدكلرى قدر خرستيان اسيرى تدارك و اعطاسيله ارقداشلرى ينه قورتاره‌جق ايدم »

ايشته احمد متين اسكى زوجه‌سنك حكايه‌سنه بوراده ختام ويردى كه وقت دخى اويقو زمانى اولديغندن و بوكون وانتوتانا اطه‌سى اوزرنده سير و سياحتلرى خاطره‌لرى حسبيله ايكيسى ده يوروب اويقويه محتاج براقديغندن ايكى رفيق قمارەلرينه چكيله‌رك يتاقلرينه كيرديلر ايسه‌ده شيرزاد ايله زوجه‌سى آره‌سنده‌كى معامله‌ٔ صافيانه و صميمانه بزم نه‌ٔوفارى‌يه پك زياده تأثير ايلديكندن بتون كيجه رؤياسنده كنديسنى بر مغارە ايچنده و احمد متينى يانى باشنده كوره‌رك كنديسى طالب وصال اولديغى حالده احمد متينك معنداته استغنالريله اوغراشدى ياتدى .

*
* *

« ١٥ »

نتايج

وانتوتانا جزيره‌سنى كشت و كذاردن عودت ايلدكلرى اقشام فرداسى كون ايچون وانتوتانا اوكندن ايشيايه طوغرى حركت ايسى ملكة البحر خلقنه ويرلمش اولديغنى بيان ايلمش ايدك . شيرزاد سلجوقى و يعقوب التاجر و سائره‌يى تعقيباً پالرمودن وانتوتانا اطه‌سنه قدر ملكة البحرك كليشى حقنده ايتديكمز حكايه‌يى بو مثللو تنزهات بحريه قواعدينه واقف اولان برذات اوقويوبده :

— بو صورت سياحت تنزهات بحريه قواعدينه مخالفدر .

ديه اعتراض ايلمش اولسه حق قازانه بيلور . زيرا بويله ايكى يوز ميل انكيندن سياحت تنزهات بحريه قانونه مخالف اولوب ممكن اولديغى قدر قره‌يى كوزدن غائب ايتمامك اساسى اوزرينه مبنى بولنان قواعدمذ كوره ايجابنجه احمد متين پالرمودن ميمنا بوغازينه طوغرى سجلبا جزيره‌سنك سواحل شماليه‌سنى اولكى كليشك عكسنه اوله‌رق غربدن شرقه قطع ايلدكدن صكره ايتاليا شبه جزيره‌سنك جنوب غربى سواحلنى طوته‌رق ناپولى‌يه قدر و اوجهله قطع مسافه ايلمسى لازم كلور ايدى . حتى بو كاغذلر حساب مأمورى ثريا افندى و عمر قپودان ايله سوز دخى ايدلمش ايديسه‌ده احمد متين :

— بو وجهله ساحل يولنى طوته‌رق كيتمه‌لك عودتده دخى اويوله تابع اوله‌رق كلكلكمز لازم كلور . حالبوكه بو مثللو تنزهات بحريه‌ده برساحلى بويله ايكى دفعه كزمك عادتا بر رومانى ايكى دفعه اوقومغه

بکزه‌یوب بوایکنجی دفعه قرائت ایسه برنجیسی قدر خوشه کیتمه‌رك جان صیقار دیمش وشوموسمده همان دائمی صورتده هبوب ایلیان لدوس روزکارینه نظراً پالرمودن وانتوته‌نایه قدر اولان مسافه ملکة البحر کبی قبا قوطره‌لر ایچون هیچ ده مهالکدن معدود اوله‌میه‌جغنی حکم ایله سفر مذکوری کوزه کسدیرمش ایدی.

وانتوته‌نادن قالقدیغی صباح کمی خلقنه یالکز بر «ایشیایه طوغری!» امری ویرلمش ایسه‌ده احمد متین عودت حقنده ترتیب ایلمش بولندیغی پلاننی مختصراً نه‌ئوفاری‌یه دخی تبلیغ ایلمش اولوب انك مسینایه قدر اولان قسمنی سفینه ارکاننه دخی تبلیغ ایلدی که بوده ایشیا اطه‌سندن صکره قاپری جزیره‌سنه واورادن لیقوسا وپولیقاسترو سپارتی ونتوسی برونی طریقیله پیزو کورفزینه وبعده مسینایه قدر وارلمقدن عبارت ایدی.

بوکون ملکة البحرك هواسی دخی پك موافق ایدی. واقعا اوپله مسابقه‌یه چیقمش اولان یاریش قوطره‌لری کبی دکز اوزرندن اوچه‌رق کیتمیورایدیسه‌ده لیمانلق فورطنه‌سنه طوتلمش سفینه کبی یرنده ثابت دخی اولمیوب ثریا افندینك تخمین وحساب ایلدیکی وجهله اوکون اقشامدن پك چوق اول ایشیایه وارلیه‌بیله‌جکی درکار ایدی. یولك بوقسمنده بشقه درلو اشتغال ایده‌جك برشی بولنمیوب ذاتاً برزماندنبری مدار اشتغاللری شیرزاد سلجوقی حکایه‌سندن عبارت اولمسیله ینه اوحکایه ایله اشتغاله باشلادیلر.

احمد متین بوحکایه‌یی روزا ایله والده‌سنك ملاقاتلری نقطه‌سنده براقمش اولدیغندن نه‌ئوفاری:

— روزادللاروقا شیرزاد سلجوقی ایله برابر اناطولی‌یه کیتمك حقنده‌کی آرزوسنی هنوز والده‌سنه بیان ایتمدی. اصل اهمیت ویریله‌جك شی ایسه بودر.

دیه سوزك مبادیسنی کشاد ایلدیکندن احمد متین دیدی که:

— اوت افندم! اولا معلومکز اولملیدرکه شیرزاد ایله روزا قولاقسز رئیسك کمیسندن قره‌یه چیقمامشلر ایدی. سنیورا دللا روقا بوکمی‌یه مسافر قبول ایدرك ایلك ملاقات دخی اوراده وقوعه کلمش ایدی. شوایلك ملاقاتك وقوع بولدیغی کون اقشام اولدقده مادام دللا روقا قزینه: «ای هایدی بورادن چیقه‌لم ده قصبه‌ده دوستمز سنیور پیه‌تروجانتانك خانه‌سنه کیده‌لم. زیرا اوراده مسافرتمز ایچون کندیسنه خبر کوندرمش ایدم» دیوب ده قزندن: «خیر والده‌جکم! بنم قره‌ده ایشم یوقدر. اودیدیککز بردوستکزك خانه‌سی ایسه بوکمی بزم کندی خانه‌مزدر. بوراده

قالهلم » جوابنی الدیغی زمان قادینجغز زیادهسیله متعجب اولهرق سببنی دخی صورمش ایدیسهده روزا : « اوسببی ده سزه بوکیجه آکلاتورم »دییوب اصل سویلیهجکلری شیلری سویلهمکده تأنی ایلمش ایدی .

— دیمك اولیورکه قادینجغز افق اوزرنده پیدا اولان شو بلوطلردن برمدهش بوراظهور ایدهجکنی آکلادی .

— برشیلر ظهور ایدهجکنی آکلادی ایسهده ظهور ایدهجك شیلرك مدهش اولهجغنی کسدیره مدی . ذاتاً مدهش اولهجغنی نهدن بیلسین ؟ او اقشام کمی خلقی سنیور دالاروقایه عزت و اکرام خصوصنده قصور ایتمك شویله طورسون مرتبهٔ افراط ومبالغهیه بیله وارديلر . اطعمه و اشربهجه ویاپیلهجق برجه اوقدر اهتمام واعتنا ایلدیلرکه بوندن مقدم شوالیهدی ایرونا دوزانك راکب اولدیغی کیدهکی خدمتلر عزتلر بوکا نسبتله هیچ منزلهسندهقالدیلر .

— بوترتیباتك ایچنده اصل تدبیرلر روزا طرفندن کلیور . دکلمی سنیور ؟ امید ایلدیکی رخصتی استحصال ایلیهبیلمك ایچون قادینی اکرامه بوغیورلر .

— اوده جائزدر . اقشام یمکاری ییلهرك وو انتونه ناطهسنده اصل برصورت عجیبهده زمان کچورلدیکنه دائر صحبتلر ایدیلهرك فقط هرحالده اصل اویقوزماندن اولجه ایکی قادینی بیتوتلرینه تخصیص قلنمش اولان قولاقسز رئیسك قارهسنه چکیلمکده مختار براقدیلر . کویا اویقو زمانی کلمشده هرکس یرلی یرینه چکیلوب یاتمش کبی برحال اما شهرزاد سلیچوقینك مراقی خلجانی یتاغه کیرمکه اویقو اویومغه مساعد اولهبیلورمی ؟ نه کندیسی یاتدی نه قولاقسز رئیسی یاتردی نهده کمی خلقنی !

— اصل ایش آنا ایله قزك آرهسنده سنیور ! بز آنلره باقهلم انلره ! هیچ صبر وقرارم قالمدی .

— اوت مادام ! اصل ایش آنلرك انده ! قارهلرینه چکلدکلری زمان اولا مادام دالاروقا : « بوکیجه قرهیه چیقمیوبده شوکمیده مسافر قالیشمزك سبب وحکمتی پك بیوك اولملیدر قزم ! بونی آکلادم . پكده مراق ایتدم . بنی بومراقدن قورتارمق ایچون ویرهجکك ایضاحاته صبرسزلقله منتظرم » دیمسیله روزا : « اوت والدهجکم ! بنده بوایضاحاتی سزه ویرمك خصوصنده غایت استعجال حالندهیم . فقط رجا ایدرم بن سوزه باشلایوب سوزیمی بتورنجهیه قدر سزهیچ برسوز قاتمیهرق بنی دیکلیهجکسکز . آندن صکره نوبت کلام سزه کلنجه سزدخی سویلیهجکلریکزی سویلهمکده سربست قالهجقسکز » دیه

اوقاجق برمقاوله‌یابه‌رق بونی دخی والده‌سنه قبول ایتدیردکدن صکره سوزه باشلادی.
هم ده نره‌دن باشلادی بیلورمیسکز ؟

— شیرزادی دها ایلك دفعه کوردیکی زمان بکندیکندن وکیده‌کی ارسلانه غلبه‌سی اوزرینه بوبکمسی برمیل شدید حکمنی آلدیغندن ....

— خیرخیر ! دها پك چوق اولندن! تاقرنداشی اولدیغنی بیلمدیکی جعفرالترجانه میلندن محبتندن بحثه باشلادی. اکلاتدی که والده‌سنك کندیسنی حضرت مریمه نذر ایتمسی وبناءً علیه راهبه‌لك طریقنه سلوك ایتدیرمك هوسنده بولنمسی کندی افکار وارزوسنه موافق دکل ایدی. والده‌سی: « سنی زورایله راهبه‌ایده‌جك دکل ایدك یا ! مرامك برقوجه‌یه وارمق ایدیسه تزویج ایلیه‌بیلورایدك » دیه خلاف مقاوله بوزانك سوزلرینه سوز قاتمه قالقشدی ایسه‌ده روزا مقاوله‌یی بالاخطار اکلاتدی که وارمق املنده بولندیغی مرتکانه‌یه آنلر کندیسنی تزویج ایتمدیلر. بوندده حقلك حکمتی وار ایمش. زیرا اوآدم کندی قرنداشی ایمش. بوندن صکره نوبت کلام شیرزاده باپا کیسنده‌کی حاله انتقال ایدرك دها اوراده بودلی قانلی‌یه حاصل اولان میلی واپتالیانجه‌یه محل مناسبتیله کوستردیکی ذکاوته وارسلانه غلبه‌سی وسیله‌سیله میدانه قویدیغی شجاعته و کندی حقنده کرك عربلرك و کرك قرنداشنك خبرویردیکی اصالت ونجابته حیران قالدیغنی حکایه ایلدیکی صره‌ده والده‌سی: « کوزل امانه قدر اولسه ملتی دینی آیری برترك ! برمسلمان! » دیه قزینی احتساسات واقعه‌سنده تخطئه ایتمکه قالقیشیور ایدی.

— ینه خلاف معاهده برحرکت !

— بونی روزا دخی بالاخطار کندی افاداتنده دوام ایلدی. اعتراف ایندی که باپا کیسنده بولندیغی مدت شیرزادك دلیسی دیوانه‌سی اولمق درجه‌لرنده محبتنی منعه سبب اولان شی ایشته بویله قومیتی دیانتی آیری برترك برمسلمان اولمسی مسئله‌سی ایدی. آنجق کندیسی دکزه دوشدیکی زمان تخلیص ایچون شیرزادك فدای جان ایتمسی کندی حقنده‌کی خصوصیت وخالصیتنك برهان مادیسی اولدیغی کبی وانتونه‌نا اطه‌سنده کوستردیکی عفت ملکانه ودبلی دوندیکی قدر بیان ایلدیکی مطالعات حکیمانه وباخاصه دینلرك یکدیکرینه مقایسه‌سیله دیانت اسلامیه‌نك ماهیتنه دائر ویردیکی معلومات واقفانه دخی بوآدم ایله کندی ارهسنده‌کی اجنبیلکی بالکلیه ازاله ایتدیکنی مرد بدنجه شو مقدماتدن استنتاج ایدیله‌جك نتایجی آرتق بداهةً کوروب اکلایان والده‌سی تلاش وتهیج اماره‌لرینی اظهاره

باشلادی ایسه‌ده ...

— ایشته فورطنه میدان آلیور ! هایدی باقه‌لم آرسلان روزا ! متانت دوستم متانت !

— اوت ! روزا والده‌سنك متهیجانه تلاشلرینی منع ایله برابر نتیجهٔ مرام اوله‌ق اوزره بو شیرزاد سلجوقینك عادتا بر عاشق شیداسی اولدیغنی میدانه قویدی . اما سوزی هنوز بتمش دکل ایدی . کندینی ازدل‌وجان شیرزاد تزوج ایتدکدن صکره تکرار بورایه قدر کله‌رك والده‌سیله ملاقاته هیچ بر مجبوریتی قالمامش اولدیغنی‌ده اخطار ایله برابر بو مراجعتك دخی مجرد شیرزاد طرفندن آثاری کوسترلمك ایستنلن صوك علوجناب مردانه اولدیغنی سویلیوب اکر والده‌سی بونلرك شو ازدواجنی والده‌لك صفتنه لایق اوله‌جق بر صورتده تصدیق وتقدیس ایدر ایسه الی الابد منتداری قاله‌جقلرینی بیلدیردی . زواللی قادین تأثر وتهیجندن هونکور هونکور آغلامغه باشلادی .

— دیمك که رضاسی یوق ؟

— یوق‌ده دکل ! رضا کوستره‌بیله‌جك ! یالکز قزی ایله دامادینك کندی یاننده قالملرینی ایسته‌یور . روزا زوج وزوجه ایکیسی دخی مسلمان اوله‌رق بر خرستیان مملکتنده یاشایه‌میه‌جقلرندن وفقط خرستیانلر ممالك اسلامیه‌ده کمال سربستی وسعادتله یاشایه‌بیلدکلرندن بحثله کندیسی دخی برلکده آناطولی‌یه کلمسنی تکلیف ایلدی .

— تمام ! ایشته بو مقایسه‌یه کیمسه‌نك دیه‌جکی اوله‌مز . اوغلنی‌ده برابر آله‌رق قزی وداماد‌ی ایله آناطولی‌یه کلسون . پرنسسلردن اعلا بر معیشت مسعودانه‌یه نائل اولسون .

— روزا بو رالرینی دخی تکلیف ایلدی یا ! حتی کندیسی بیله خرستیان اوله‌رق مشروعاً شیرزاده وارسی ایچون دخی شریعت اسلامیه‌نك مانع اولمدیغنی وفقط کندیسی حقیقت اسلامیه‌یه بر صورت کامله‌ده ایمان ایتمش بولندیغندن بوکا شیرزادك دخی مانع اوله‌میه‌جغنی علاوه ایدرك هله والده‌سنه اناطولیده‌کی اقامتکاهنده بر عبادتخانه تشکیل ومعیتنه بر پاپاس تعیین ایده‌بیله‌جکنی فلانی دخی درمیاندن صکره : « کل والده‌جکم ! برلکده کیده‌لم . طوپلیجه بر صورتده یاشایوب مسعود اوله‌لم » دیه یالوارمغه قدر واردی ایسه‌ده متعصب قاری‌یی اقناع ایده‌بیلمك بر درلو قابل اوله‌مدی .

— نهایت ؟

— نهایت روزا آکلاتدی که بو قدر رجالری والده‌سی قبول ایتمیه‌جك اولورسه والده‌سنك ممانعتنه دخی کندیسی بالضروره

اطاعت ایده‌میه‌رك شیرزاد ایله برابر اناطولی‌یه
کیده‌جکدر . شاید والده‌سی پاپا حضرتلر-
ینك حکومتی قوتیله جبراً ممانعته قالقیشه‌جق
اولورسه او حالده دخی هرنه واسطه ایله
اولورسه اولسون کندی جانته قیوب
بعدما سوکیلی والده‌سنی بر ماتم ابدی‌یه
دوچار ایده‌جکدر .

نه قوقاری شو مسئله‌ده روزانك غیرتکاری
اولوب هپ آنك منفعت وسلامتی حقنده
تعمیق افکار ایلدیکندن بحثك بودرجه‌سی
اوزرینه :

— اکر قوجه قاری تخمین ایلدیکم
قدر متعصب ایسه مطلقا قزینك هلاکنی
ترجیح ایدرده شیرزاد ایله کیتمسنه ینه رضا
کوسترمز .

دیدی و احمد متین کولومسه‌یه‌رك
ارقداشنی بالتصدیق حکایه‌سنده شو وجهله
دوام ایلدی :

— اویله‌ده اولدی یا ! فقط شیطان
قوجه قاری عزم وجزمی بوندن عبارت
بولندیغنی اورته‌یه قویمدی . بالعکس او زمانه
قدر شیرزاد حقنده پك خصمانه طورلر
ابراز و پك منتقمانه وتهدید کارانه سوزلر
ایراد ایلدکده ایکن بردنبره تبدیل لسان
ایلیه‌رك بودلی قانلینك خصائل جمله‌سنی
مدح وستایشلرله بالتسلیم کلیساجه نکاحلری
قیلیوب رسماً قاری قوجه اوله‌مسه‌لربیله
خفیاً مسلمانجه نکاحلری قیلیوب ظاهر
حالده مترس وآمان صورتنده یاشاملرینه
ازدل وجان مساعده ویره‌جکی بیانیله هر
حالده قره‌یه چیقملرینی تکلیف ایلدی .
حتی بو تکلیفی روزانك قبول ایتمسنه بر
مدار تشویق اولمق ایچون : « باقه‌لم بر
زمان اویله یاشانسون‌ده احتمال که آندن
صکره دیدیککز صورتده بن دخی موافقت
ایدرم وسزکله برابر آناطولی‌یه کیدرم »
سوزلرینی‌ده علاوه ایتدی .

— والده‌سنك بو شیطنتنه روزا
قاندیمی ؟

— قاندی اما ینه برفکر شیطنتکارانه
ایله قاندی . حتی والده‌سنك امنیت کامله‌سنی
استحصال ایچون آره‌یه بعض شرائطیله
قاندی . والده‌سیله یمینلر ایدرك شرائط
مذکوره خلافنه حرکتده بولنلمیه‌جغنی
تحت تأمینه آلدی . بو یولده ویریلن قرار
سنیورادللار وقاپی زیاده‌سیله ممنون ومستریح
ایلیه‌رك دفعاتله صاریلوب قزینی اوپدی .
حتی کندیلری ایچون آیری آیری یتاق
ترتیب ایدلمش ایکن انا قز بر یتاغه یاته‌رق
صباحه قدر قوقلاشه قوقلاشه اویودیلر .
بونلر اویقویه بو کیجه پك کج وارمش
اولدقلری جهتله ایرتسی صباح دخی اویقودن
بالطبع کج اویانمشلر وتوالتلرینی بالاجرا
انجق اوکله وقتلری کوکرته‌یه چیقه بیلمشلر

ايدى . برده نه باقسونلر ! نه قيي وار نه بوجاق !

— قورقارم اوكيجه كمى ....

— هيچ قورقميكز . قوتلى بر پو يراز روز كاريله تكميل يلكنلرينى بالون كبى شيشيره‌رك ساعتده طقوز ميل سرعتيله جنوبه طوغرى اوچوب كيديور .

بوحالدن نه‌توفارى زياده‌سيله ممنون اولدى . سوينجندن چيلدير مشجه‌سنه صيچرايوب چر پنمغه باشلادى . اومشاهده اوزرينه قوجه قارينك دوچار اولديغى وله وحيرتك تقليدلرينى ياپه‌رق احمدمتينى‌ده كولدورمكه باشلادى . فقط بوعزيمت ايچون البته شيرزاد ايله روزا آره‌سنده اولدن براشارت قرارلاشديرلمش اوله‌جغندن وروزا والده‌سنك يانندن آيرلديغى جهتله بواشارتى نصل ويرمش اولديغنى اكلايه‌مديغندن بوراسنى استيضاح ايدنجه احمد متين ديدى‌كه :

— اوت آره‌لرنده براشارت مقرر ايدى . اواشارت ايسه هيچ براشارت ويرلمامسندن عبارت ايدى . يعنى قوجه قارى قزينك تكليفاتنه ازدل وجان رضا كوستره‌جك اواورده بو رضاسنك جديتنه روزا امنيت دخى ايده بيلور ايسه او زمان شيرزادى چاغيروب قائن والده‌سنك النى اوپديره‌جك ايدى . اكر والده‌سى طرفندن بويله برموافقته نائل اوله‌مزده ال اوپديرمك ايچون شيرزادى چاغرمز ايسه شيرزاد دخى بوندن عدم موافقتى اكلايه‌رق همان اوكيجه كمى يى قالديره‌جق ايدى .

— پك عاقلانه براشارت ! فقط قوجه قارى نه ياپدى قوجه‌قارى ؟

— او ! قوجه‌قارى غضبندن پرآتش كسيلدى . « بوايتديككز شى الچقجه‌سنه برخيانتدر . شرقلى بروحشيدن‌ده بوندن بشقه برمعامله منتظر اوله‌مز ايدى » يولنده تحقيرانه قدر واردى . فقط قزى روزا ايله دامادى شيرزاد قادينجغزى تأمين وتطمين يولنده جوابدن عاجز قالمديلر . ديديلركه : « مستريح اولكز افندم ! دوچار اولديغكز زحمت يالكز جزايره قدر بر سياحتدن عبارتدر . اوراده اوروپالى كميلر پك چوقدر . سزى معزز أمكرماً مملكتكزه اعاده ايتمك بوينمزك بورجى اولسون . اكرقبول بيورزر ايسه‌كز ايكيمزك دخى والده‌مز اولمق صفتيله انطاليه‌ده‌كى قوناقلرمز دائره‌لرمز تشريف واقامتكز ايچون كشاده‌در »

— قبول ايت آمتعصب قادين قبول ايت !

— خير ممكن دكل ! يالكز كنديسنه اسير معامله‌سى ايدلميه‌جكندن ووطننه عودتى

ایچون مساعده ویریله‌جکندن طولایی بیان تشکر ایلدی ایسه‌ده بو تشکر دخی صمیمی اولمقدن زیاده مستهزیانه ایدی . کویا بونلر کبی اشقیانك کندیسی کبی بر معصومه هر درلو فناقلری ایده بیله‌جکلری درکار ایکن اوفناقلری ایتمیوب‌ده سبیلی تخلیه اوله‌جغی جهتنی شایان تشکر بولیورایدی .

— دیمك اولیورکه جزایره واردقدن صکره قوجه قاری یی بر ایتالیان کیسنه قویوب تکرار رومایه کوندردیلر وشیرزاد ایله روزا دخی اناطولی یه واردیلرده شو شیرزاد سلجوقی رومانی دخی نتیجهٔ قطعیه‌سنه واصل ویکدیکرینك نعمت وصالنه دها اول بیله لایق اولان عاشق و عاشقه دخی مراملرینه نائل اولدیلر . اویله‌می کلمی سنیور ؟

— اوت مادام ! اویله‌در . حق تعالی حضرتلری سائر بویله حسن اخلاق اصحابنی دخی مقاصد مشروعه‌لرینه نائل ایلسون دیه بر دعا ایده‌لم ده اودعایه برده « آمین ! » دیه‌رك بو کوزل رومانك خاتمه‌سنی چکه‌لم .

حقیقةً پك کوزل رومان . باخصوص وسیله اولدیغی سیاحت بنده سزك رفاقتکزه نائل ایلدیکی ایچون قدر وقیمتی بنجه دخی پك زیاده‌در .

⁂

شیرزاد سلجوقی رومانی مادام نهٔو. قارینك پك زیاده خوشنه کیتمش اولمقله برابر برچوق عبرت واقتباسنی دخی موجب اولمش ایدی . بوقادینك حال وشانی احمد متینه معلوم اولدقدن صکره رومانده دوشن مناسبات اوزرینه محاکات فیلسوفانه‌سنی دائما رفیقه‌سنك نظر عبرتنی جلب ایده‌جك برصورتده یوروتمکی التزام ایتمش وحتی رومانك خاتمه‌سی اولمق اوزره بویله حسن اخلاق اصحابنی مقاصد مشروعه‌لرینه نائل ایتمسی ایچون جناب حقه عرض ایلدیکی نیازی دخی بو ملاحظه مقصدله ترتیب ایلمش ایدی .

حکایه ایلرولدکجه واحمد متینك محاکاتی یکدیکرینی تتابع ایلدکجه نهٔو قارینك نظر عبرتی فی الحقیقه آچیله کیتمش اولدیغنی بزدخی انکار ایتمیز . حتی دیه بیلورزکه اکر احمد متین بورومانی کندیسنه دها اول حکایه وبو محاکاتی ایراد ایلمش اولسه ایدی نهٔو قاری ایچون پك دکوسز براصل فاخشانه مقابلنده جزئی ومهه قاپیله‌رق زواللی ایتالیان قلاغوزی ایچنه اوپناتمق کبی برجنایت مدهشه‌یی ارتکاب ایلمز ایدی .

رومانك ختامندن صکره جعفر الترجمان خاطرینه کله‌رك :

— کاظم المرتدك عاقبتی نه اولدی سنیور ؟ کوزه آلدیردیغی بونجه متاعب ومزاحمك مکافاتنی یخنوت جزاسنی کورمدیمی ؟

سؤالنى دخى ايراد ايلمش ايدى .

احمد متين ديدى كه :

— رومانده بوكا دائر صراحت يوقدر مادام !

— اويله ايسه رومان نتيجه‌سز قالمش اوليور . اوحريفك عاقبتى نه‌صورته منجر اولمش ايسه آنى‌ده كوسترمك رومانجى‌يه لازم ايدى .

— خير مادام ! اويله برلزوم رومانجى حقنده واقع اولمز . حتى شيرزاد سليجوقى ايله روزانك نائل نعمت وصال اولمش بولنملرينى اخباريله بونلرك عاقبت حالى عد اولنه‌مز « اندن صكره نصل يشاديلر ؟ » ديه ينه برسؤال وارد اوله‌بيلور . رومانجى ايچون لازم اولان شى برطاقم وقايع متنوعه ومتلونه‌يى براوجندن مناسبت دوشوره‌رك حكايه‌يه باشلايوب ديكر براوجنده بتورمكدر . اوحكايه‌يه تعلق اولان اشخاصك كافه‌سنك ترجمهٔ حالنى ولادتلرندن وفاتلرينه قدر يازمق دكلدر . بونكله برابر كاظم المرتدك عاقبت حالى برصورت بختيارانه‌يه منجر اولمش بولنمسنه قطعا احتمال ويرمامليسكز . پك چوق مدققين تجربه ايتمشلردركه انسان ايچون اكديكنى بيچمك همان ضروريايتدندر . بوآدم بختيار اوله‌يم ديه برغيرت مفرطانه‌يه دوچار اولوب اوغيرتله نه‌قدر چرپنمش ايسه فائده‌سى اولمامش وحكايه‌سنى كورديكمز زمانه قدر هپ بلادن بلايه دوچار اوله كلمشدر . ينه بو يولده حركاتنده دوام ايتمسى شرطيله انجامكار مطلقا بربيوك بلانك هدف مغدورى اوله‌رق نتيجهٔ حالنى كورمشدر .

حساب مأمورى ثريا افندينك بو كونكى سيروسفر ايچون ايتديكى تخمين طوغرى چيقدى . زيرا ايكندى وقتندن اول ملكة‌البحر ايشيا جزيره‌سنك جنوب غربى كوشه‌سنه واصل اوله‌رق كمى خلقى صول طرفده فوريو قريه‌سنى كورديلر كه بوجزيره‌نك حاوى اولديغى ايكى بيوك كويدن ايكنجيسى اولوب جزيره‌نك تمام غرب طرفنده‌در . ديكرى دخى اكا مقابل اوله‌رق شرق طرفنده بولنان ايشيا قريه‌سيدركه اطه‌دخى اكانسبتله تسميه اولنمشدر

ملكة‌البحر جزيره‌نك منتهاى غرب جنوبيسنده كائن پونتودللو شياوو نام برونى صول طرفنه ونغروبرونى دخى اوك جهتنه اله‌رق شرقه طوغرى يورومكه دوام ايلديكى اثناده نه‌ئوفارى طرفندن كوستريلن آرزواوزرينه احمد متين بوجزيره حقنده‌كى معلومات تاريخيه وجغرافيه‌سنى وجزيره‌نك احوال حاضره‌سنى حكايه‌يه باشلادى كه آنك ويرديكى تفصيلات وآره‌لقده سرد ايلديكى محاكمات طرفمزدن بروجه آتى خلاصه ايديلور :

بوصولرده‌كی ایشیا وبروجیدا وقاپره كبی كوچك اطه‌لر عموم اوروپا ایچون تنزهگاه حكمنده‌درلر . واقعا بونلرك اهالیسی عموماً قایقجیلق بالقجیلق ایله كچنور آدملر ایسه‌ده اجنبی سیاحلرینك بورالره دوكدكلری پاره‌دن عموماً مستفید اوله‌رق بشقه محللر قدر فقر وضرورتك اجیسنی چكمزلر . بواطه‌لرك اڭ بیوكی دخی ایشیادركه دائراً مادار اتساعی اوتوز كیلو مترو قدردر . عموم اهالیسی یكرمی بیكی تجاوز ایدر بوراده اوزوم باغلریله میوه باغچه‌لری دخی غایت مشهور اولوب صنایع محلیه ایسه صماندن شابقه‌لر وآیاق سیله‌جك پالیاسلر یاپمقدن عبارتدر. بونلره بالقجیلقده‌كی ترقیلری دخی ضم اولنجه اهالیسنك اییجه رفاه ایله یاشادقلری اكلا - شیلور . حتی ایتالیانك سائر طرفلرینه آیاق آتان یولجیلره سیوری سینك كومه سنك هجومی كبی دیلنجیلر هجوم ایتدكلری حالده ایشیاده دیلنجی دخی پك آزدر . هواسی غایت لطیف وزمینی غایت منبت اولدیغندن هانكی طرفنه باقلسه اڭ زیاده اعتنا ایله باقیلان بر بالقون صاقسیلغی قدر كوزل كورینور . دكزدن كیدلدیكی زمان بیله باغلرینك باغچه‌لرینك لطافتی كمی خلقنك انظارینی خوشلاندیرر .

بوجزیره‌نك اورته یرنده اپومه‌ئو نام طاغی واردركه برقاچ یرندن دومان وبعض فوراننه كلدكجه علولر اظهار ایدر . برقاچ دفعه بوولقانك صدماتی جزیره‌یی همان كلیاً تخریب ایلمش اولوب ۱۸۸۳ سنۀ میلادیه‌سی تموزینك یكرمی سكزنجی كونی وقوعه كلن حركت ارضك آثار تخریبیه‌سی سیاحلر طرفندن حالا نظر دهشتله تماشا ایدلمكده‌در .

روما ایمپراطورلغنك انقراضندن صكره بوجزیره بحراً كیملر غالب اولمشلر ایسه آنلرك النه دوشه‌رك حتی عن ۸۱۳ الی ۸٤۷ عربلر دخی بورایه مالك اولمشلر-در . نهایت ۱۲۹۹ سنۀ میلادیه‌سنده ناپولی قراللغنه التحاق ایدرك ۱٤۸۹ سنه‌سنده ایشیا قریه‌سی مقابلنده‌كی حصارده ماركی دوپسقاراتولد ایلمشدركه كندیسی غایت مشهور برجنكاور قوپدیغی كبی همشیره‌سی فونستانس دخی پك مشهور برجنكاور چیقه‌رق فرانسه قرالی اون ایكنجی لوئی بوجزیره‌یی محاصره ایلدیكی زمان شو قادینك مدافعه‌سنه غلبه ایلیه‌مامشدر . پسقارا فامیلیاسنك شوخدمتنه مكافاةً ایشیا والیلكی اولاده ارثاً انتقال شرطیله كندیلرینه توجیه اولنمش وعصر سابقه‌كی اوروپا انقلاباتنه قدر بو فامیلیا دوام ایتمشدر . ینه بواطه‌نك جملۀ اسباب شهرتندن بریسی دخی ویقتوریا قولونا نام شاعره‌در . ۱۵۲۵ سنۀ میلادیه‌سنده

قوجه‌سی مارکی دو پسقارا وفات ایتمکله بقیهٔ عمرینی قوجه‌سنه آغلامقله امرار ایلمك عزم قطعیسنه‌دوشمش‌وشعروانشاده‌کی بضاعه‌سنه ضمیمهٔ ذکا وظرافت وحسن وملاحت جهتیله دخی فائق‌الاقران بولنان بو قادین مشهور میکل آنژ ایله مناسبت دوستانه پیدا ایدرك آنکله برلکده‌یاشایه گیتمشدر .

اصل ایشیا قریه‌سی جزیره‌نك مرکز اداره‌سی اولوب التی بیك قدر اهالیسی واردر . جزیره‌نك شرق طرفنده بر ریختم ایله اطه‌یه مربوط اولان کوچوجك بر اطه اوزرنده قدیم مارکیلر حصاری مبنی اولوب آنك قارشوسنده دخی اسکی ایشیا قریه‌سی وارایسه‌ده شمدیکی اصل یکی قریه بوراسی اولمیوب بلکه بورادن شمال غربی‌یه طوغری ایشیا لیمانی دنیلن لیمانه قدر برسوقاقدن عبارت اوله‌رق بر بچوق کیلو مترو امتدادنده بولنان وایکی طرفی کوزل خانه‌لر وکوشکلر ایله تزیین ایدن جاده‌درکه ایشیا نامنی آلوب هر موسمنده اوروپا کبارندن برچوق سیاحلری جلب ایدر . الیوم ایشیا حصاری حبسخانه اولمق اوزره استعمال اولنور ایسه‌ده یوکسك قله‌لری اوزرندن اطرافه امتداد ایلیان مناظرك لطیف اولمق حسبیله سیاحلر اورایه چقوب اطرافی تماشادن غفلت ایتمزلر .

ایشیا لیمانی پك کوچك بر حوض حکمنده اولوب مقدملری دکز ایله التصاقی بولنمدیغندن حقیقةً برحوض ایکن بوندن قرق سنه مقدم برطرفی یاریله‌رق دکزه یول آچیلوب لیمان حالنه قونلمش واطرافنه کوزل‌هوتللرودکزحاملری یاپیله‌رق امثالی نادر برمسیرهٔ کباران وجوده کتورلمشدر . مع‌هذا بودکزحاملری فرانسه‌نك شربورغ وآرقاشون کبی یرلرنده‌کی حاملره مقیس دکلدر . ایشیاده پك چوق صیجاق‌معدن صولری بولندیغندن لیمان درونده‌کی حاملرك همان کافه‌سنده قابلیجه حوضلری بولنور .

ملکة‌البحر نفرو برونندن آنجه‌لو برونه واورادن غروسو و پانقاراجیو وبوردو و پنجیازا برونلرینه طوغری ایشیا جزیره‌سنك سواحل جنوبیه‌سنی قطع ایدرك « قاستللو ایشیا » دنیلن حصار مقابلنه کلنجه‌یه قدر احمد متین جزیره‌یه متعلق اولان اشبو معلوماتی نه‌ئو فاری‌یه بسط و تمهید ایلیه‌رك تمام ایشیا قریه‌سی پیشکاهنه واردقلری زمان دیدی‌که :

— بوراسی بر لیمان دکلدر مادام ! مع هذا برقاچ روز کاردن مصون براعلا تیمور یتاغیدر . بورایه کلن کمیلر شو ایلروده‌کی ایشیا لیمانه قدر کیدوب اورایه تیمور براقورلر . اما ایشته کیجه اولدیغندن

بو كيجه‌يی بوراده كچوره‌لم‌ده يارين نه‌يولده حركت ايتمك لازم كلورسه قرارلاشديريرز.

شو صورت نه‌ئوفاری طرفندن تصويب اولنديغی كبی عمر قپودان دخی كيجه‌نك بوراده كچورلمسی رأينی تحسين ايلديكندن تمام ايشيا قريه‌سی مقابلنه تيمور براقلدی كه آرتق كركی كبی كيجه حلول ايتمش اولمق مناسبتيله هر طرفده غازلر يانمش بولنديغندن بيك بشيوز مترو مسافه‌يه طوغری اوزانوب كيدن اشبو تنويرات نظرلرده بوراسنی بيوك برشهر كبی تخيل ايتديرمكده ايدی. حتی شو منظرهٔ منوره‌نك لطافتنه اوزاقدن طويه‌ميه‌رق ساحله چيقديلر و برعربه استيجار ايله ليمانه قدر كيدوب كله‌رك برده تنزه ايلديلر.

ايرتسی كون ايومه‌ئو تپه‌سنه قدر چيقوب چيقمامق حقنده برمذاكره جريان ايدرك احمد متين سطح بحردن سكز يوز مترو قدر ارتفاعی اولان بو يوجه طاغك اوزرندن اطرافه امتداد ايليان مناظر بشقه يرلرده امثالی بولنه‌ميه‌جق درجه‌لرده لطيف اولديغنه دائر سياحتنامه‌لردن اقتباس ايلديكی معلوماتی نه‌ئوفاری‌يه تبليغ ايلدی ايسه‌ده ذاتاً بوحوالينك هر طرفی مناظر لطيفه ايله مزين بولنديغندن بحثله نه‌ئوفاری بوقره كزنتيسی يا بعفه ميل كوسترميوب :

— طاغه چيقوب‌ده اورادن اطرافی تماشا ايده‌جكمزه دكزدن طاغی تماشا ايدرز. يولمزدن قالميه‌لم سنيور!

رأينی ويرديكندن وهوا دخی واقعا پك موافق بولنه‌رق غائب ايدلمك ايستنلمد. يكندن على الصباح فورا يلكن قاپری اطه‌سنه طوغری يول ويرلدی. فقط ايشيا ايله قارشو قارشويه بولنان پروچيدا اطه‌سی اوكندن كچيلور ايكن احمد متين بوجزيره حقنده‌كی معلوماتنی برصباح صحبتی حالنده قويه‌رق آرقداشنه اكلاتدی كه خلاصه‌سی بروجه آتيدر :

پروچيدا اطه‌سی دخی ايشيا اطه‌سی كبی اراضیء بركانيه‌دندر. حالا دخی اوزرنده وولقانلر واردر. حتی زه‌ئولوژی يعنی طبقات الارض متبعلری وتميله بو ايكی اطه‌نك يكپاره برجزيره ايكن بعض صدمات وولقانيه ايله بری برندن ايرلدقلرينی حكم ايدرلر. اما پروچيدا اطه‌سی غايت كوچكدر. اوچ بچق كيلو مترو قدر طولی وار ايسه‌ده اطه بر عقرب شكلنه قريب اولديغندن بعض يرلرنده عرضی پك ازدر. اون درت بيك قدر اهاليسی بولنوب صورت معيشتلری ايشياليلر كبيدر. بوراده دخی يالكز بربيوك قريه واردر كه جزيره‌نك شرق طرفنده بولنوب كندی اسمی اولان پروچيدا كلمه‌سنی بتون جزيره‌يه تعميم ايلر. خانه‌لرينك صورت بناسی بزم

شرق طرفلرینك ابنیه‌سنه پك مشابهدر . كذلك بوجزیره‌ده‌كی حصار قدیم دخی الیوم حبسخانه اوله‌رق استخدام اولنمقده‌در . شرقدن غربه طوغری غایت كوزل برشوسه ممتد اولوب ایكی طرفنده خانه‌لر وقصرلر مبنی اولدیغندن و بویولك صاغ وصول جهتلرینه ایكنجی درجه‌ده دیكر شوسه‌لر تمدید ایدلدیكندن بتون جزیره یكپاره برشهر صورتنه قونلمش دینلسه پك‌ده مبالغه‌یه حمل ایدیله‌من . بوجزیره‌یه تقرب ایدیلوب‌ده بورادن ایشیا اطه‌سنه باقلدیغی زمان اپومه‌ئو طاغنك منظره‌سی اك استادانه یاپلمش اولان لوحه‌لره دخی تفوق ایلدیكی كوریلور .

ملكة البحر پروچیدا اطه‌سنه اوغرا‌ . مقسمزین آنی صول طرفنده براقوب ایلروله‌مش وبوكون بعدالظهر قاپره اطه‌سی پیشكاهنه واصل اولمش ایدی . مذكور قاپره اطه‌سی ایشیا اطه‌سنه یكرمی بش میل قدر مسافه‌ده وناپولی كورفزینك صورانتو برونی مقابلنده واقع برجزیره‌در كه جسامتجه پروچیدا اطه‌سندن پك بیوك وایشیادن براز دها كوچكدر . فقط ناپولی اهالیسنك اصل تنزه محلی بوراسی اولدیغی كبی اوروپا سیاحلرینك دخی جزایر سائره‌یه ترجیحاً رغبت ایتدكلری محلدر . هر كون ناپولیدن بورایه قدر بر ایكی اوفاق واپور حركت ایدر ایسه‌ده سیروسفرلری منتظم دكلدر . ناپولیدن قالقان واپور برساعت اوچ چاریك ظرفنده صورانتویه واروب اورادن قاپره جزیره‌سنك غرب طرفنده واقع غروتا دازورا دینیلن مغاره‌یه و بعده ایكی ساعت قدر مدت ظرفنده قاپره قصبه‌سنه واصل اولور . سیاحلرك اصل رغبت ایلدكلری شی دخی ذكر اولنان مغاره‌در . بومغاره قاپره لیماننك ایكی كیلومترو قدر غرب جهتنده كائن برمغارهٔ عجیبه‌در كه دكزه اولان قپوسنك ارتفاعی آنجق بر مترو قدر اولدیغندن صندال ایله آنك درونته كیریله‌جكی زمان صندال درونته بویلی بوینه یاتیله‌رق اوله كیرلملیدر . درونده سطح مادن بداء ایله مغاره‌نك طوان مثابه‌سنده بولنان اوستنك ارتفاعی اون اوچ مترو اولوب درون غارده دكزك عمقی دخی اون بش مترودر . اللی درت مترو قدر طولی اولان بومحل عجیبك عرضی مختلف اولوب اك وسعتلی یری اوتوز ایكی مترودر . بونك درونته كیرلدیكی زمان انسانك كوزلرینه هرشی مائی كوریلور . هركس بربرینی كوزل برچویدی رنكه بویانمش كبی كوره‌رك شوحال بادئ امرده انسانه اوقدر حیرت ویرر كه تعریفی قابل دكلدر . صو ایچنده بولنان اجسام دخی كومش یالدیز ایله یالدیزلانمش كبی كورینور . دكزه

طالانلرك بويله كومش يالدز ايله يالديز. لانغش كبى كوروغلرى آنلرى تماشا ايدنلره عادتا دهشت ويرر. اوراده دائما بر قاچ آدم بولنور كه بويله سياحلر حضورنده دكزه طاله‌رق بخشش طوپلامقله تعيش ايدرلر. شمدى‌يه قدر حكمت طبيعيه اربابى نزدنده بر چوق مباحثه‌لر جريان ايلمش اولديغى حالده مذكور مغاره درونده بويله هرشيئك مائى كورونمسى نصل بر حكمت طبيعيه‌يه مستند اولديغنى هيچ بريسى بحق تعيين ايده‌مامشدر.

قاپرى جزيره‌سنك احوال سائره‌سى كوزل كوزل باغچه‌لر ومنظره‌سى لطيف طاغلره برر صورت منتظمه‌ده بنا ايدلمش صيفيه‌لر كبى خصوصاتجه ديكر جزيره‌لره مقيس واولسه اولسه آنلردن براز دها مترقى ومنتظم اولوب آنجق مالك اولديغى شو مغارهٔ عجيبه سائر يرلرده امثالى بولنور شيلردن اولمديغى جهتله كرك احمد متين وكرك نه‌ئوفاى بو مغاره‌يى زيارت آرزوسنه دوشديلر. ذاتاً ده يوللرى اوزرنده واقع كه بورايه اوغرامقله هيچ برشى غائب ايده‌جكلرى يوقدر.

اوكون اقشامدن پك چوق اول ملكهٔ بحر غروتا دازورا اوكنه واصل اولوب ده اورايه دخوله مخصوص اولان بركوا صندالنه راكباً مغاره‌يه كيردكلرى زمان راست كله زيارت وقتنك دخى الك مناسبى ايدى. زيرا مذكور مغاره جزيره‌نك شمال جهتنده بولندرق اقشام اوزرى كونش آلچالديغى وقت ضياسى مغاره درونه دها كوزل تأثير ايتمكده ومشاهده‌اتك مائى رنكلرى دها زياده پارلامقده‌در.

احمد متين شو مغاره‌يه دائر اولان معلوماتنى:

— بو مغاره نزد قدماده معلوم ايدى مادام! قديم لاتين محررلرى بوندن بحث ايتمشلردر. آنجق صكره‌لرى اونوتيله‌رق ١٨٢٢ سنهٔ ميلاديه‌سنده يعنى بوندن يتمش سنه اول بر بالقجى بو مغاره‌نك اوكنده صندالى دويرلمك حسبيله بلااختيار شو دليكدن كيرمش وكورديكى عجيبه‌يى حكايه ايتمسى اوزرينه مغاره تكرار كشف اولنمشدر.

ديه آرقداشنه بيان ايلدكدن صكره بو عجيبه‌نك اسباب طبيعيه‌سنى تعيين خصوصنده حكمانك عجزينى ده بعدالاخطار:

— ماديات خصوصنده بيله ارباب فنونك بيك يرده بوكبى عجزلرى نمايان ومعترف ايكن كويا بونلر مادياتك كافه‌سنى احكام فنيه‌يه تطبيقاً بالتحقيق آنلر حقنده‌كى شبهاتى كاملاً حل ايتمشلر كبى برده ماديات مذكوره‌دن معنوياته بالانتقال حقايق دينيه‌يى انكاره قدر وارمقده‌درلر كه بوراسى حقيقةً غرائب احوال حكميه‌دندر. زمانمزده الك

زیاده رواج بولوب میـدان آلان حکمت
مادیه اکرچـه سطحیات اربابنی درعقب
مفتون ایلیور ایسه‌ده معنویات اربابی ایشته
ازجمله شو مغاره‌نك حالی کبی حکم خفیه‌یی
مادیوندن صـوره‌رق اعتراف جهله مجبور
اولدقلرینی کوردکجه مادیات خصوصنده کی
شوعجزلری معنویات امرنده حاکم مطلق
اوللرینه مانع اوله‌جغنی بالتأمل حکمتلرینك
بطلاننه درحال واقف اوله‌بیلورلر .

مطالعه‌سـنی دخی سرد ایلینجـه مکر
اوزمانه قدر مادیون طریق حکمتنی مرجح
کورمکده بولنان نه‌ئوفارینك بردنبره نظر
حکمتی آچیله‌رق :

— عجائب، مادیات خصوصنده هنوز
بویله حل اولنه‌میان شبهه‌لر دها چوقمیدر
موسیو؟

سـئوالنی ایراد ایلمش واحـد متین
طرفندن :

— پك چوقدر مادام ! همان هرمسئله
بویله‌در . ازجـمله فنون ثابتـه ومثبته‌دن
بولنان ریاضیات خصوصنده اعداد وابعادك
نه مبدائی بوله‌بیلورلر نه‌ـنهاسنی :
بویله بدایت ونهایتی معین اولمیان کیفیتلر
اوزرنده اجرای احکام ایلیان قوانین
ریاضیه‌یه تمسکاً دخی مادیت حـدودینك
خارجنـه چیقـه‌رق معنـویاتی دخی رده
قالقشمق حد ناشناسـاق دکلمیدر؟ خواص
طبیعه‌سی قانونلرینی کشف ایتمش اولدقلری
سـیالهٔ الکتریقیه‌نك ماهیت حقیقیه‌سنی
کیمسـه بیلمز . اجسـام عنصریه‌نك ماهیت
حقیقیه‌لری معین ومعرف دکلدر . انسان
اوزرنده خاصـه‌لری کوریلان مثلا اعصاب
کبی اجسام حقنده بالکلیه جهله دوچاردرلر.
الحاصـل اك زیاده وقـوف ادعا ایلدکلری
شـیلرك حقـایقنده بیله عجزلرینی تسـلیم
مجبوریتی التنده بولنورلر ایکن بونلری ترك
ایله روحـه الوهیته وحیـات آخرته دائر
مباحثه بالانتقـال ایسـتدکلری کبی حکملره
جرأت ایدرلرکه بوحرکتلر تجاوز حدود
معناسنه اولمق اوزره ظلم صریحدر .

جوابنی الدیغی زمان ذکی قادین دها
درین دوشـونمکه باشـلایوب شومسـئلهٔ
مهمه‌یی بویله بردفعـه‌ده وبرکونده حل
ایده‌میه‌جکنی حکم ایله فقط بوبابده تعمیق
تتبعه ذهناً قرار ویرمش ایدی .

اوراده بولنـان ایتالیـانلردن برقاچنی
بردن مغاره‌نك دکزینه طالدیره‌رق وجودلری
کومشـدن دوکمه عـد اولنـه‌جق برحاله
کلـدیکنی کورنجه نه‌ئوفاری حـیرتندن
چرپنمغه باشلایه‌رق ؟

— امان سـنیور ! بونلرك شوحالی
تبدل ایتمالی‌ده جسـیم برر قوانوز ایچنده
موضوع اولدقلری حالده صالونلره قونملی.
اك معتبر صـالونلره بونلرك ویره‌جـکلری

يني آثار نفيسه‌دن نه تابلولر نه‌ده‌ستاتولر ويره‌منلر .

ديدى و بو حكمنده‌كى اصابتى احمدمتينه دخى تصديق ايتديردى .

***

غروتا دازورا زيارتندن فارغ اولدقلرى زمان كونش دخى غروبه تقرب ايلمش اولديغندن ملكة البحر خلقى بو مغاره‌نك برايكى ميل شرق جهتنده بولنان وقاپره‌نك اك مشهور ليمانى عد اولنان مارينا نام تيمور يتاغنه كلوب كيجه‌يى اوراده كچورمك اوزره توقف ايلديلر . اصل قاپره قريه‌سى ساحل بحرده اولميوب اشبو تيمور يتاغندن برچاريك ساعت ياخود يكرمى دقيقه مسافه‌ده جزيره‌نك ايچرو طرفنده‌در . مارينا‌ده ايسه برقاچ بالقجى خانه‌سيله برقاچ‌ده هوتلدن بشقه بنا يوقدر .

جزيره‌نك درونى كشت وكذار ايلمك بزم يولجيلر ايچون ملتزم دكل ايديسه‌ده بوكيجه‌كى صحبتلرى بالطبع هپ بوجزيره‌يه متعلق اولدى . احمد متين بوجزيره‌نك باغچه‌لرينى و بك نفيس شراب حاصل ايدن باغلرينى مدح وثنا ايله ازجمله جزيرۀ مذكوره‌ده چيچكلرك انواعى سكز يوزى تجاوز ايلديكى حقنده تاريخ طبيعى اربابنك ويردكلرى خبرى وجزيره‌نك درت بيك بشيوز نفوسه واران اهاليسندن برچوغى باغچوانلق و بالقجيلق ايله تعيش ايدرك برطاقى ايسه ياز موسملرنده بيوجك صندالر ايله آفريقايه قدر كيدرك اوراده مرجان صيديله اشتغال ايلدكلرينى فلانى حكايه‌دن صكره بحث بوجزيره‌نك اوروپا كبارى ايچون تنزهكاه عمومى اولمسى مسئله‌سنه انتقال ايدنجه ديديكه :

— قاپره جزيره‌سنك تنزهكاه اولمسى اپيجه اسكى برشيدرمادام ! سنين ميلاديه‌نك مباديسنه قدر برقدم پيدا ايلر . بوراده ايلك اثر عمران روما امپراطورلرندن اوكوست زماننده باش كوسترمشدر . بوجزيره‌نك همان هردم بهار اطلاقنه شايان اولان حضارتى وآب وهواسنك لطافتى امپراطور مشار اليهك نظر رغبتنى جلب ايدرك بورايه برمكلف سراى وحماملر انشا ايتديرمش وانلره صو جلبى ايچون بندلر وصو يوللرى ياپديرمشدر . روما مورخلرندن تاسيتك روايتنه كوره آندن صكره يعنى ميلادك ايلك عصرى اوائلنده امپراطور تيبه‌ر دخى اشبو قاپره‌جزيره‌سنه محبت ايدرك روماليلرك طاپندقلرى اون ايكى معابد عظيمه نامنه اون ايكى كوشك انشا ايتديرمشدركه اك بيوكى معبود اعظم ژوپيته‌ر نامنه ياپديريلان كوشك ايدى . تيبه‌رسنه‌نك اون ايكى آينه‌دن هر برينى بوكوشكلرك برسنده امرار ايلر ايدى .

عمر ینك اواخرنده امور دولتك تمشیتنه سه‌ژان نام صادق آدمنی توکیل ایدرك متمادیاً بوراده اختیار اقامت ایلمشدر .

— اشبو ابنیهٔ عالیه‌دن حالا آثار قالمشمیدر سنیور ؟

— خیر مادام ! ابنیهٔ مذکوره‌نك انقاضی بالآخره بشقه انشاآتده قوللا. نیله‌رق فقط بعض خرابه‌لری کوروندکده بولندیغنی سیاحتنامه‌لر اخبار ایلیورلر . آنجق اسکی لاتین شاعر ومحررلری بوراده ایدیلن ذوقلری صفالری اوقدر مبالغات ایله وصف وتعریف ایلیورلرکه انسان بونلری اوقودیغی زمان یکده اینانه‌جغی کله‌میور . آندن صکره انقلابات زمان بوجزیره‌یی کاه رغبتدن دوشورمش وکاه مرغوبیتنی تجدید ایلمشدر . شو شمدیکی صوك مرغوبیتی ایسه شمندوفرلرك تکثرندن صکره باشلامشدر . زیرا روسیه اسوچ نوروج دانیمارقه والمانیای شمالی وانکلتره واسقوچیا کبی شتالری غایت شدتلی اولان یرلردن بورایه نهایت یدی سکز کونده کلنه‌بیلمك امکانی حصوله کتورلدکدن صکره ذکر اولنان ممالك بارده‌نك کبار اهالیسی وبالخصوص امراض صدریه مبتلالری درت بش آی قپانوب قاله‌رق شدائد شتایه اوطه‌لرده محبوسیتله مقاومت مجبوریتنه دوشمکدن ایسه بورالره کلوب بربهار حالنه مساوی اولان اعتدال هوانك صفاسنی سورمکی ترجیح ایلمشلردر .

ایشته بوکیجه‌کی صحبتلرینك زمینی کرك قاپری اطه‌سی وکرك اکا مشابه اولان سائر جزیره‌لر حقنده بویولده‌کی مکالمه‌لر تشکیل ایدرك ایرتسی کون علی الصباح قاپریدن لیقوسا برونه طوغری یول ویرلمسنی عمرقپودانه تنبیه ایلدکدن صکره یاتمق ایچون یرلی یرلرینه چکلمك استعدادینی آلمشلر ایدی . احمد متین برازده یازی ایله اشتغال ایچون صالونده قاله‌رق نه‌ئوفاری کندی قابینه‌سنه چکلمش وواسیلیکینك دخی نه‌ئوفاری ایله برابر یاتمسی معتاد ایکن صالونده تنظیم ایدیله‌جك بعض اشیا مشغولیتی بولنمق حسبیله او دخی نه‌ئوفارینك قابینه‌سنه چکلمسنی تأخیر اتمشیدی .

احمد متین مشاهدات وخاطرات سیاحیه‌سنی قلمه آلمق اعتیادنده بولنه‌رق یاریم ساعت قدر بوایشلرله اشتغال ایلر ایکن واسیلیکی دخی صالون درونی تنظیم ایله اشتغال ایلدی . حرارت قزجغزك پروانه کبی دونوب طولاشه‌رق هرجهته باش اورمسی حقیقةً شایان تماشا اولان خصوصات لطیفه‌دن اولوب برآره‌لق قلمی شقاغنه طیاتان احمد متین بوقزك حرکات فعالانه‌سنی تماشایه قویولدی . ذاتاً برخیلی زماندنبری واسیلیکی ایله اشتغال اتمامش

وفرانسزجه درجهٔ ترقیسنی امتحان ایلامش ایدی. حالبوکه سیاحتك قسم اولنده هر کسدن وحتی نه‌ئوفاریدن بیله زیاده اوله‌رق اشتغال کرده‌سی اولان واسیلیکی حقنده شوصوك کونلرظرفنده بلا اختیار التزام ایلمش اولدیغی قیدسزلق قزی بوکیجه تماشاسی اثناسنده کندیسنه بیاغی تأثیر ایلیه‌رك بعض کلمات ملتفتانه ایله کوکلنی آلمغه لزوم کوردی.

بومصاحبه‌یه الك اول واسیلیکینك امتحانندن بدأ ایلدی. مکر بر زماندن بری‌واسیلیکی نه‌ئوفاری ایله‌دخی فرانسزجه سویلشمکه باشلامش وآندنده ایبجه شیلر اوکرنمش بولندیغندن ترقیات لسانیه‌سی افندیسنك زیاده‌سیله نظر تحسیننی جلب ایلدی.

انسان برشی ایله اشتغاله باشلادیغی زمان اوشیئه اوزاقدن یقیندن تعلقی اولان دها برچوق خصوصات پیدرپی وارد خاطری اولمق مقتضیات احوال بشریه‌دندر.

بومثللو واردات ذهنیه‌سی اثناسنده واسیلیکینك ثریاایله اولان‌مناسبت‌عاشقانه‌سی دخی خاطرینه کلدی.

قارئلرمز تخطر ایدرلرکه واسیلیکی ایله ثریا برکیجه یکدیکرینه احتساسات عاشقانه‌لرینی اعتراف‌ایتدکلری صره‌ده‌برده لوازم عفت وصداقته خلل کتورمامك ایچون‌برمعاهده‌عقدایلمشلرایدی‌ده اومعاهده نك‌ختامنده‌ملکهٔ لبحرك‌باش‌جهتندن‌بر سس بونلرك خالصیت وعفتلرینی تصدیقاً بر «عشق اولسون» دیمش ایدی. بوسوزی سویلیان احمدمتین ایدی. مع‌هذا اوزماندن بری سویلدیکی سوزی وحتی بوایکی کنج آره‌سنده‌کی مناسبتی دخی همان فراموش ایلمش ایکن بوکیجه تخطر ایدرك لقردی‌یی دره‌دن تپه‌دن چویروب تمام ایستدیکی وادی‌یه کتوردکدن صکره:

— واسیلیکی! شو سفینه‌مزده مسافر بولنان مادام حقنده نه دیرسك؟ آنی کوزل بولورمیسك؟

سؤالنی ایراد ایلمش ایدی. بوسؤاله جواباً واسیلیکی:

— نه‌بیله‌یم افندم! کوزل ایسه بنم انکارم ایله کوزللکنی غائب ایتمز. چرکین ایسه بن «کوزل» دیدیکم حالده دخی کوزل اوله‌من.

دینجه احمدمتین ذهننده استحضار ایلدیکی محاوره‌یی بسط وتمهیده باشلادی. دیدی‌که:

— یوق یوق! سنك طبع سلیمك بنجه مسلمدر. سن‌شوقادینی‌کوزل‌بولیورمیسك؟

— چرکیندر دیه‌مم افندم!

— دیمك‌که «کوزلدر» دیه‌جکسك.

— واقعا اوبله‌در ·

— بو قادینی کوزل بولدیغك حالده آنی برازده قیصقانمقلغك لازم کلزمی ؟

— نه‌دن قیصقانه‌جق ایمشم ؟

— شایدبنم کوکلمی جلب ایتمشدردیه !

— بوندن یکا امینم افندم ؟

— نه‌دن یکا ؟

— ......

— سویله‌سه‌ك آ ! یعنی بن کندیسنی بکنمیه‌جکمی‌یم دیمکمی ایسته‌یورسك ؟

— سزغایت اهل عرض برآدمسکز !

— خیر ! اوبله‌می‌یم یا ؟ نه‌قدرخوارده لکلر ایتدیکمی سن بیلمز دکلسك ·

— ایتدیکز واقعا چوق ایتدیکز اما آرتق واز کچدیکز ·

— هم برقادین سومکله انسانك اهل عرض اولماسی لازم کلورمی ؟

استنطاقك بوصورتی بولمسی واسیلیکی‌یی بیزار ایتمکه باشلادی · قیزاروب بوزاره‌رق ویره‌جك جواب بوله‌میورایدی · بوالزام احمد متینك مطلوبی اولدیغندن تضییقده برازدها دوام ایلدی · دیدی‌که :

— اکر بوقادینی کرچکدن قیصقانمیور ایسه‌ك آنك اولسه اولسه برسببی اوله‌بیلور · اوسبب دخی بنم کوزم سنده اولدیغی وسندن بشقه هیچ برقادینی کوزل بوله‌میه‌جغمی سومه‌یه‌جکمی قطعیاً بیلمکدن عبارت اوله‌بیلور ·

واسیلیکی دها زیاده شاشیره‌رق آل آل کسیلان یناقلری اوزرنده ترلر پیدا اولمغه باشلادی · افندیسنك بوسوزینه ویره‌بیله جك هیچ برجواب بوله‌میور ایدی · احمد متین :

— سویلسه‌ك آ ! جواب ایسته‌یورم !

دیه برقاچ دفعه زورلادیغی حالده ینه جواب ویره‌مینجه احمدمتین :

— ها ! اکلاشلدی ! بنم کوزم سنده اولدیغنه‌ده احتمال ویره‌میورسك · اوبله دکلمی ؟ بونك‌ده اولسه اولسه یالکز برسببی اوله‌بیلورکه اودخی سنك‌ده بنی بکنوب سومامکلککدن عبارتدر ·

دیدی · زواللی قزجغز بوسوزه سکوت ایله دخی مقابله ایده‌میوب :

— استغفرالله افندم ! سزی بکنمامك سومامك قابلمیدر ؟

جوابنی ویرمسیله متعاقباً احمدمتین :

— اکر سن‌ده بنی بکنوب سویور ایسه‌ك بنم‌ده سنی سومکده بولندیغمه ایناتورسك دیمکدر · اوحالده‌ده شومسافر قادینی مطلقا قیصقانمقلغك لازم کلور ·

هجومنی بالترتیب واسیلیکیدن بوکا مطلقا برجواب ایسته‌مکده اصرار ایلدی · رومانمزك مبادیسندن بری واسیلیکینك نه حال وموقعده بولندیغنه وقوف پیدا ایلمش اولان قارئلرمز شودقیقه‌ده قزجغزك

بولندیغی موقعده کی مشکلاتیده تقدیر ایلیه‌بیلورلر. استانبولدن چیقالیدن بری افندیسندن کوردیکی الطاف فوق‌العاده ونائل اولدیغی سربستی واسیلیکی ایچون بویله برمکالمه‌نك ایرکج محقق اولدیغی حکم ایتدیره‌جك شیلردن ایدیسه‌ده قز جغز اصل کوکلنی ثریا افندی‌یه قاپدیرمش بولنمق حسبیله افندیسی طرفندن وقوع بوله‌جق بویله بر هجومی کندیسی ایچون آرتق آچیقدن آچیغه برتعرض دیه تلقی ایده‌بیله جك برحاله کلمش ایدی. لکن بوتعرضه مقاومت قابلمیدر؟ هله قاتارینك احمد متیندن دها زیاده عطایایه نائلیت ایچون ویردیکی نصیحتلر دخی خاطرینه کلنجه نه‌قدر اولسه عجمیلك حالنده بولنان برقزك بسبتون مغلوبیتی بیله مؤاخذه‌یه شایان کوریلورمی؟

احمد متین صوك سوزی اوزرینه‌مطلقا برجواب ویرمسی ایچون واسیلیکی‌یی تضییق ایدنجه:

— اوت افندم! شبهه یوق‌که‌بن‌سزی هم پك بکنور هم‌ده پك سورم! وسزك دخی بنی بکنوب سودیککزه امینم. فقط بومحبتمز بکا مسافر مادامی قیصقاندیره‌جق یولده دکلدر.

— نه‌دن؟

— بن‌سزی افندیم کبی بابام کبی سورم وسز دخی بنی صادق خدمتکاریکز ویاخود قبول بیورر ایسه‌کز قزیکز کبی سورسکزده آنك ایچون!

— یابن‌سنی نه‌صادق خدمتکارم نه قزیم کبی سومیوب‌ده متره‌سم مانته نوتام کبی سوه‌جك اولورسه‌م؟

واسیلیکینك دوداقلری تتره‌مکه باشلادی کنجلك قوتی وعفت وصداقت غیرتی اولمسه ایدی کوزلری قراروب باشی دونه‌رك برطرفه ییقلی ویرمسی بیله مستبعد دکل ایدی. افندیسنك اچیقدن آچیغه بیان میل ایلمسی دیمك اولان شوسوز اوزرینه:

— استغفراه افندم! سز بنم کبی بر خدمتکاره تنزل ایتمزسکز.

دیه مدافعه‌یه باشلامق ایستدی ایسه‌ده احمد متین بوجوابی رد وبوظنی تکذیب ایچون اقوالنه افعالنی دخی ضم ایله واسیلیکی‌یی دراغوش ایتمك ایستینجه ایشته اوزمان قزجغز هردرلو جرأتی بسالتی غائب ایدرك افندیسنك قوللری اره‌سنده کندیسندن کچدی بایلی ویردی.

احمد متینده برتلاش! فقط شو حرکتنده‌کی معیوبیتی ستر ایچون هیچ کیمسه‌یه خبر ویره‌میه‌رك اجزاخانه‌سنه قوشدی وبرطاقم روحلر وطوزلر الوب قزه قوقلاته‌رق برقاچ دقیقه ظرفنده عقلنی باشنه اعاده ایلدی. بعده:

— هم بنی افندیك و بابك كبی سوییورسك ده هم ده بو وحشته نه دن دوچار اولیورسك ؟ قورقمه ! هیچ قورقمه ! سنی بختیار ایتمكدن بشقه هیچ برامل یوقدر . بن سویله‌یم سن دخی طوس طوغری جواب ویرده سنی جداً وحقیقةً بختیار ایده‌یم .

دیه قیزجغزك جسارتنی جرأتنی ارتدیردقدن صكره دیدی كه :

— واسیلیكی ! بیلیورسك كه بن دنیاده هرشیدن هوسمی المش برادمم . فقط هنوز تأهل ایتمیوب بكارم . سن ده بنی ایستر ایسه‌ك سنی كندیمه اولاً مترس ایدرم بعده نكاح ایله المغه قدرده واریرم . لكن بكا طوغری برجواب ویر . هیچ برشیئی بندن اسیركه‌مه .

واسیلیكی بو تكلیف اوزرینه كندیسنك بویله برشرفه لایق اولمدیغندن بحثله برطاقم جوابلر ویردی ایسه ده احمد متین اوجوابلرله قانع اوله‌مدی . كوكلنده اولان شیلری كندیسندن كتم ایتمامسی ایچون مكرراً اصرارلر ایدییور ایدی . نهایت واسیلیكی بشقه درلو اقناعدن عاجز قالنجه دیدی كه :

— بن سزك هر حالكزی بیلورم افندم . سز بو عالمده اك بیوك بختیارلقلره لایق ملك كبی بر آدمسكز . بونی بیلدیكم ایچون كندیمی سزه حقیقةً لایق كوره‌مم . زیرا بنم بربیوك قصورم واردر .

— قصوركمی ؟ هم ده بیوك قصورها ؟ بن ایسه سنی كرچكدن قصورسز برقزدر دیه بیلورم .

— خیر افندم ! بنم حقیقةً بر بیوك قصورم واردر .

— او قصور نه‌در باقه‌یم ؟

— یالانجیلق !

— یالانجیلقمی ؟ اینانیله‌جق شیلردن دكل !

— اوت افندم ! هم یالانجیلق هم وفاسزلق .

— واسیلیكی سنك كوكلنده سویلیه‌جك بر شیلر وارده سویلیه‌میورسك . فقط سویله یاوروم سویله ! سنك اولسه اولسه « یالانجی یم وفاسزم » دیدیكك یالان اوله‌بیلور .

بو اجبار اوزرینه واسیلیكی دها زیاده قیورانمغه باشلادی . واقعا كندیسی دخی كوكلنده اولانلری افندیسنه سویله‌مك ایسته‌یور اما بردرلو جسارت ایلیه‌میور . نهایت افندیسنك ابرام والحاحنه‌ده مقاومت ایده‌مدی . دیدی كه :

— شو دقیقه‌یه قدر وفاسزلغی یالانجیلغی هنوز ارتكاب ایتمامش ایسه‌م بیله بو كیجه یالانجی ووفاسز اوله‌جغم مرتبهٔ تحققده وار ییور . زیرا بن سزدن اول كوكلمی بربشقه آدمه ویرمش ایدم . بونی كندیسنه اعتراف دخی ایتمش ایدم . انی وفاكارلغمه

اینانديرمش ايدم . سزك ايتديككز تكليف اوزرينه ايكى احتمال اره سنده قاليورم كه بونك ايكيسى ده بنى يالانجى و وفاسز ايده جكدر . زيرا حقمده كى بونجه الطاف وعناياتكزه موجوديتم ايله مقابله ايده جك اولورده امركزى قبول ايلمز ايسه م اوآدم ايچون يالانجى ووفاسز اوله جغم . حالبوكه قبول ايتمز ايسه م سزك ايچون دخى يالانجيلقدن وفاسزلقدن قورتيله ميه روب فضله اوله رق برده نانكورلك ضم ايتمش اوله جغم .

— اكلايه مدم .

— بن سزه اكلاته يم افندم! اوآدمه كوكل ووعد ويرمزدن اول سز هيچ خاطريمه كلمامشكز دكلدر . چوجقلق وباخصوص قادينلق بويا بنم حقمده كى التفاتلريكزك عنايتلريكزك منشأ صحيحى علو جنابكزدن لطف محضكزدن عبارت اولميوب ده شايد حقمده بشقه . نظر رغبتكز دخى بولنمسنى تخيل ايلدجكه كوكلى سزه پك ميال بولور ايدم انجق شو دقيقه يه قدر سزدن اويولده برتكليف وقوعه كلمسى بنى كوكلك ايجاباتنه اتباعده سربست براقدى . اوديديكم ديكر آدم ايله معاهده ايتدم . ايشته بو سببه مبنى بوكيجه كى امركزى قبول ايتمز ايسه م ايلك ميلم حسيله سزه وقبول ايدر ايسه م ايكنجى ميل و معاهده م اقتضاسنجه اكا يالانجيلق ووفاسزلق ايتمش اوله جغم .

احمد متين برقاچ دقيقه سكوت ايله واسيليكى بى تپه دن طرناغه قدر سوزمكه باشلادى خاطرندن نه لر كچديكنى بيله ميزكه تصوير وتحرير ايده لم . بعده ديدى كه :

— بو جوابلركزدن ممنون اولدم واسيليكى ! فقط صوره جغم ديكر شيلره ده بويله هيچ قورقوسز و يالانسز اوله رق جواب ويرمليسك . تكليفمى قبول ايتديكك حالده كوكلك اوسوديكك آدمدن بالكليه آيريلوب بكا باغلانه بيله جكمى ؟

— بيله م افندم !

— بيله جكسك !

— سزك حقكزده رعايتده قصور ايتميه جكمى وسزدن بشقه هيچ بركيمه نك واسيليكيسى اولميه جغمى قطعياً تأمين ايده بيلورم اما ....

— خير خير! كوكلجه ديورم كوكلجه! اوآدمه ويرديكك وعدى طوتمديغك ايچون اكا يوركك هيچ آجيميه جقمى ؟

— هيچ بو ممكن اوله بيلورمى ؟

— يعنى آجيه جق ديمك ؟

— اوت افندم !

— اوحالده كوكلك اوآدمده ويالكز جسمك بنده اوله جق دكلمى ؟

— طوغریسی بودر افندم ! نه یالان سویله‌یم !

— ای ! او آدم کیمدر ؟

— انی سویلیه‌مم افندم !

— نه‌دن ؟ بوقدر شیلری سویلدیکك حالده انی نیچون سویلیه‌میورسك ؟

— بو سویلدکلرمدن طولایی غضبلانه‌جق اولور ایسه‌کز خشمکزی غضبکزی بندن آلورسکز . سزدن کوردیکم بونجه عنایتلره مقابل بنی هلاك ایتسه‌کز بیله کوکلم قالمیه‌رق قانمی قتلمی سزه حلال ایدرم . فقط او آدم ایچون غضبکزه بن سبب اولور ایسه‌م ایشته بونی جهانده اك بیوك الچقلق صایه‌رق بردرلو تسلی بوله‌مم .

— یا او آدمه هیچ بر فنالغم طوقونمز دیه سنی تأمین ایدر ایسه‌م ؟ بو وعد وتأمینه اینانمزمیسك :

— اینانورم افندم ! سز غایت عالی جناب برقهرمانسکز .

— اویله ایسه ایشته سنی تأمین ایدرمکه او آدمه بومسئله‌دن طولایی هیچ بر فنالق ایتمیه‌جکم . سویله شمدی باقه‌یم کوکلکده‌کی آدم کیمدر ؟ اما طوغری سویلیه‌جکسك ها !

— ثریا افندیدر افندم ! طوغریسی بودر .

— خیر ثریا اولمیه‌جق .

— یالانمی سویله‌یورم ؟

— یالان دکل ایسه طوغریده دکلدر . بنجه محققدرکه سن بوفدا کارلغی ثریا ایچون ایتمیورسك .

— نه‌دن محققدر ؟

— سنك سودیکك برمسلمان اولمیه‌جقدر . بر روم اوله‌جقدر .

— روممی ؟ عقلمه بیله کلمش شی دکل ! روملردن بنی کیم آله‌جق ؟ بنده بش اون غروش تراخومه اقچه‌سی اومان چاپقینك بریسی دکلمی ؟ کندم روم اولدیغم حالده بونجه سنه‌در مسلمان قپوسنده سزك قپوکزده بولنورم . روملری‌ده اوکرندم مسلمانلری‌ده . بنم یالانجی برقز اولمدیغمه امنیتکز وار ایسه اینانکزکه کوکلمده‌کی آدم ثریادر . بنی مشروعاً تزوج ایده‌جکدر . عفو ایدر سکز ثریا افندی‌یی سزه ترجیح ایدیورم ظنیله بکا طارلمیکز . کوکلك ایچنده‌کی اسرار وخفایایی طوغری اوله‌رق سویله‌یم دیه امر ایتدیکزده آنك ایچون سویلدم . بوقسه هر امر سزکدر افندم !

***

بو محاوره‌نك ختامنده ا[illegible]تینك چهره‌سنده غایت پارلاق بر طاقم علایم اطمئنان پیدا اولدی . یوزی کوزی بتون مساماتی کاملاً کولیور ایدیسه‌ده بیلدیکمز تبسم عادی علائمندن هیچ بریسی بولنمیوب قوجه قهرمانك چهره‌سی صانکه بر

یرمك تشبثنه قیام سزه ایناندیرملیدرکه واسیلیکی حقنده احساسات پدرانه‌دن بشقه هیچ بروقت کوکلی هیچ برحس اشغال ایتمامشدر . یوق اوکیجه واسیلیکی ایله ایتدیکك معاهده سنجه جدی بر شی اولمیوب‌ده شاقه نوعندن شویله‌جه بر اکلنجه ایدیسه انی‌ده اعتراف ایت که تشبثمزدن واز کچه‌لم .

بونك اوزرینه ثریا غایت جدی بر طورله :

— طرف عالیکزدن دخی تنسیب اولنورسه اوکیجه‌کی معاهده‌مك جدیتنی اعتراف ایلرم .

دینجه احمد متین زیاده‌سیله ممنون اولدی و :

— ایکیکز دخی آیری آیری شایان وثوق واعتماد آدملرسکز . ایکیکز دخی یکدیکریکزه لایق اوله‌جق مرتبه‌لرده حسن اخلاق صاحبیسکز . اکر کوکلکزك بعض کوشه‌لرنده دیکرطاقم امللرمستوراولمیوب‌ده حال وشانکزشوا کلادیغمز صورتدن عبارت بولنور و بونعمت بختیارانه‌نك قدری بیلنه‌رك اکا کوره محافظه‌سنه ایکیکز طرفندن‌ده همت ایدیلورسه بلاشبهه بر عائلهٔ مسعوده وجوده کتوره بیلورسکز .

دیدی . ارتق ثریا ایچون هیچ براحتراز ویروا قالمامش ایدی . افندیسنك بو الطاف پدرانه‌سنه تشکرات لازمه‌یی بالایفا :

— بز بو نعمتك قدرینی بیله‌رك اره‌مزده حسن امتزاجی محافظه غیرتندن آیرلمیه‌جغمزه نه‌قدر امین ایسه‌ك افندمزك بیدریغ بیوردیغی شو عنایت وعاطفتك‌ده قدرینی بیله‌رك خدمتکزده صداقتدن آیرلمامغه دخی‌اونسبتده غیرت ایده‌جکمزدن امینز .

دیدی‌که بوسوزلری سویلر ایکن قهرمان چوجغك کوزلری سرشك شکران ایله طولمش وهله واسیلیکی دها اول طولان کوزلرینك یاشنی ضبط ایده‌میه‌رك اوزون وصیق کرپکلری اوجندن کل یناقلری اوزرینه طوغری سرپی ویرمکه باشلامش ایدی . انجارکام احمدمتین صاغ النی ثریانك وصول النی‌واسیلیکینك اکسه‌سی حذاسندن آرقه‌سنه طوتوب :

— شمدی بن سزك نشان رسمکزی اجرا ایده‌جکم . بورسم ایسه بری بریکزك آلنکزدن برر بوسه اخذندن عبارتدر . اوبوسه‌لرك دها احلا واشهالرینی دوداقلر [illegible] ویرمك ایچون مأذونیت مشروعه ومعتاده‌یه نائل اوله‌جغکز زمانه قدر یالکز شونشان بوسه‌لریله اکتفا ایده‌جکسکز . شمدی‌یه قدر شوکیده یکدیکریکزه مقابل نصل برمناسبت عفیفانه عقد ایلمش ایسه‌کز نکاحکز زمانه‌قدر دخی اومناسبتی محافظه

ایده جکسکز . یعنی بنم بو کیجه سزه یاپدیغم شی سزك اومعاهده یی عقد ایلدیککز زمان اوزاقدن اوزاغه سویلدیکم « عشق اولسون » سوزینی شمدی یوزیکزه قارشو سویلیوب مناسبت واقعه کزی تصدیق ایلمکدن عبارتدر . اکلادیکزمی ؟ هایدی شمدی دیدیکمی یاپکز ..... ها شویله بختیار اولکز چوجقلرم !

دیه عاشق وعاشقه نك یوزلرینی بربرینه یاقلاشدیردی که بونلرك آلدقلری امره امتثاللری افندیلری طرفندن برده « بختیار اولکز چوجقلرم » دعاسیله تقدیس اولنمسی حقیقةً هراوچی ایچون بربختیارلق حکمنی آلدی .

شورسم نشانك ایفاسندن صکره ثریا افندی صالونده ترتیب ایده جکی یاتاغنده یاتمق ایچون اوراده قالوب احمد متین ایله واسیلیکی قابینولر جهتنه کیتمك اوزره کوکرته یه چیقدیلر اما واسیلیکی نردباندن چیقار ایکن هر قدمه ده برکره آرقه سنه دونوب ثریایه باقه رق وکولومسیه رك برقاچ دقیقه اول عقد اولنان مناسبتی تقویه وتأیید وآندن طولایی حصوله کلن مسعودیتلرینی تکثیر وتزیید ایلیور ایدی .

احمد متین برینه چکلدیکی زمان واسیلیکی دخی نه ئوفارینه ك یانـه واردی وقادینی یتاغنه یاتمش بولدی ایسه ده هنوز اویومامش ایدی . برخیلی زماندن بری صالونده وقوعه کلن محاوراتی ایشیتدکجه نه ئوفاری مراقدن چاتلایه جق حاللری بولیور ایدی . زیرا محاوره لر ترجمه ایدلدیکندن نه دنیلدیکنی اکلایه میور ایدی . واسیلیکی کندی یانـه کلدیکی زمان صوروب اوکرنمك ایسته دی ایسه ده کنج وکوزل رومك فرانسزجه یی هنوز اوقدر ایلرولنه مامش اولمسندن زیاده احمد متین ایله کندیلری آره سنده یالکز اینجه جك بربولمه بولنمسی وبرطرفده سویلنه جك آهسته لقردیلرك بیله اوبرطرفدن ایشیتیله بیله جکلری درکار اولمسی مانع اولدی .

یالکز واسیلیکینك یوزی پك کولدیکندن وآثار بشاشتله مملو اولان بوچهره نك بختیارلقدن بشقه برشیئه دلالت ایده میه جکی درکار بولندیغندن شیطان قاری بوکیجه شوقزه برابیلك اولدیغنی اکلادی ایسه ده ماهیتنی تعیین ایده میور ایدی .

کندیسنی اصل مقهور ایدن شی دخی بو حال دکلمی ایدی یا ؟ واسیلیکی ایچون افندیسنه دها زیاده تقربدن بشقه نه بختیارلق دوشونه بیلور ؟ بروقت قاتارینادن خبر آلمش اولدیغی وجهله اکر فی الواقع احمد متین ایله بوقز آره سنده برکونه مناسبت یوق ایمش ایسه دخی او مناسبت مطلقا بوکیجه حصوله کلمشدر .

واقعا ایشتدیکی و بونلرك صوكلرنده
برده ارككك سسی ایشتدی ایسه‌ده او
ارككك صداسی پك چوق صكره میدانه
چیقدی . اولا احمد متین ایله واسیلیکی
چیویل چیویل قونوشدیلر . بر آره‌لق
بعض پاطردیلر تلاشلیجه حركتلر اولدی .
برطولاب آچیلوب قپاندی . اوطولابدن
برشیلر چیقارلدیغنه دائر طیقرتیلر ایشیدلدی . صكره برچوق دها صحبتلر اولندی‌ده
اك نهایت بونلرك مصاحبه‌سنه برده ارككك
قارشدی . بعد خراب البصره ! یاخود دها
طوغری بعد عمران البصره ! .....

ایشته بودوشونجه‌لر بوكیجه نه‌ژوفاری‌یی آتش حسد ایچنده جایر جایر
یاقدیغندن كیجه‌نك بربیوك قسمی ظرفنده
بوقنا قادینك كوزلرینه اویقو كیرمدی .
اما بوكیجه اویقوسز قالان یالكز نه‌ژوفاری
اولمدی . واسیلیكینك ثریانك‌ده كوزلرینه
اویقو كیرمدی . شوقدركه بونلرك اویقو
سزلغی مدت عمرلرنده بودرجه‌سنی ایلك
دفعه اوله‌رق كورمكده بولندقلری بختیار
لقدن طولایی ایكن نه‌ژوفارینك اویقوسزلغی
تحملكداز براشكنجه نوعندن ایدی .

احمد متینه كلنجه قوجه احمد متینه :
بو اقشام اجرا ایلدیكی رسم نامزدیدن
طولایی واقعا پك متحسس اولمش ایسه‌ده
بواحتساسی بلكه واسیلیكی وثریادن دها
زیاده بختیارانه اولملقله برابر اویقو قاچر-
تەجق تأثیراتی حاوی دكل ایدی . غایت
مطمئن ومستریح البال اوله‌رق یتاغنه كیرمش
اولان اومرد قهرمان طینت یاریم ساعت
اوچ چاریك ساعت صكره میشیل میشیل
بردرین اویقویه طالدی‌كه اویقونك بو
درلوسنه نائل اوله‌میانلرك آغزلرینك صوینی
آقیتسه سزادر .

***

بومهم كیجه‌نك فرداسی كونی ایركندن
ملكة البحره یقوسا برونه طوغری یول
ویرلمسی عمر قپودانه تنبیه اولندیغنی بوندن
اول بیان ایلمش ایدك . احمد متین صباحلین
معتاد اولان وقتنده اویقوسندن اویانه‌رق
توالتنی بالاجرا كوكرته اوزرینه چیقدیغی
زمان ملكة البحر سالرنو كورفزی اورته
سنده غرب جهتنه یعنی یقوسا برونه
طوغری قطع مسافه ایدییور ایدی‌كه
دومنده لوسترومو حاجی چاوش بولنه‌رق
وار دیاده دخی عمر قپودان اوتورییور
ایدی . كوزل بر باطی‌روزكاری كمی‌یی
همان پوپاسندن سوق ایلدیكی جهتله تكنه
هیچ برطرفه یاصلانمیه‌رق متوازن برحالده
ایدی . اورته‌لقده ثریادن واسیلیكی‌دن اثر
كوره‌میجه :

— كمی خلقنه نه اولدی ؟ اورته‌ده
كیمسه‌یی كوره‌میورم .

سؤالنى ايراد ايتمسى اوزرينه عمر قپودان :

— واقعا وقت ايركن دكل ايسه‌ده هنوز كيمسه قالقمامش كبى برشيدر .

جوابنى ويره‌رك احمد متينك يانـنه صوقولوب برده اتكله‌دكدن صكره اوكيجه اوغلى ثريا افندى حقنده وقوع بولان لطفندن طولايى پدرلك مقتضياتنجه ايفاسى لازم كلن تشكرى ادا ايلدى واحمدمتينك:

— ايكيسنى‌ده سورم . ايكيسى‌ده بربرينه لايق كنجلردر . انشاءاه استانبولده دوكونلرينى‌ده ياپارز . ربم ديرلك دوزنلك ويرسون .

دعسى اوزرينه عمرقپودان ديدى‌كه :

— بكا عادتا اولادمى يكيدن قازانديرديكز افندم ! ثريانك مبادئ احوالنى بيلمديككز جهتله سز پك‌ده فرقنده اوله‌ميور ايديسه‌كزده بز كوريبو ايدك كه بوسفره چيقه‌ليدنبرى چوجق پك زياده نشئه‌سنى غائب ايلمش ايدى . واسيليكى ايله آره‌لرنده‌كى علاقه‌دن دخى بى‌خبر دكل ايدك . بو اسراره الك اول حاجى چاوش بنده‌كز واقف اولمش بولنديغندن بوايشك انجامى نه‌يه منجر اوله‌جق ديه دوشونيور ايدك . الله عمريكزه بركت ويرسون افندم! بنم الك زياده سونديكم شى بوندن بويله عمرينك صوكنه قدر ثريايى كنديكزه قول ايتمكزدر . شمدى‌يه قدر باشنده بو بلا سودا وار ايكن بيله خدمتندن افنديسنى ممنون ايلمش اولان ثريانك بوندن بويله دها زياده ممنون ايده‌جكنى اومارم .

احمد متين فى‌الواقع ثريانك ذكاوت وفطانتنى وعلوم وصنايع بحريه‌ده‌كى بهره ومهارتنى زياده‌سيله مدح وثنا ايدرك بويله ذكى جسور معلوماتلى كنجلرك يالكز كندى نزدنده دكل هر حميتلى عثمانلى وهر غيرتلى مسلمان نزدنده ممدوح ومحبوب اوله‌جغنى عمرقپودانه اكلاتدى‌كه بوتأمينات قوجه‌قارت كميجى‌يى زياده‌سيله سونديره‌رك افنديسنك بردها اتكنى اوپمكه مجبور ايلدى .

هرصباح چاى وسوتلى قهوه كبى اينجه قهوه التى‌يى مادام نه‌ئوفارى ايله برلكده ايتمكى عادت ايدنمش بولنان احمد متين بوصباح اينجه‌قهوه التيده يالكز قالمش ايسه‌ده هيچ‌ده جانى صيقلميور ايدى . بويله موسم بهارده ايتاليانك سواحل جنوبيه‌سنده‌ايديلن سير وسياحتك لطافتى هيچ برمحله قياس قبول ايده‌ميه‌جكندن اوزاقدن يقيندن عرض لطافت ايدن طاغلرك اووالرك كويلرك صيفيه‌لرك تماشاسى جان صيقنتيسنه‌ده ميدان براقميور ايدى . بريچق ايكى ساعت قدر بوصورتله زمان كچه‌رك ملكة‌البحرك ليقوسا برونه كركى

كبی تقرب ایلمش اولدیغی برزمانده مادام نه‌ئوفاری قاره قاپورتوسندن ظهور ایلدی که احتساسات درونی منع ایدرك اولانجه قوتیله چهره‌سنده تبسملر پیداسنه چالیشیور ایدیسه‌ده او كیجه‌كی او یقوسزلغك آثاری كوزلرنده نمایان اولدیغی كبی قلبنده‌كی موسوسانه هیجانلرك آثاری دخی یوزنده نمایان ایدی. بوكا احمد متین دخی دقت ایلیه‌رك بعدالسلام:

— نه او دوستم؟ حالكزی براز متغیر كوریورم. قورقارم بوكیجه راحتسز اولدیكز؟

دیمسیله نه‌ئوفاری كویا جبلی بر تعزیر طورینی طاقنه‌رق:

اوت افندم! راحتسز اولدیغمی كتم ایده‌مم. حتی سببی دخی ینه سز اولدیغكزی بیله كتمه لزوم یوقدر.

جوابنی ویردی و احمد متینك تكرار استیضاحی اوزرینه دیدی كه:

— كیجه یرلی یرینه یاتمق عزمیله بنی یتاغمه چكلمكلكمه مساعده ویردیككزدن صكره سز یازی ایچون صالونده قالدیكز. حالبوكه یازی ایشی پك آز ممتد اوله‌رق بعده واسیلیكی ایله بر بحثه كیریشدیكز. عجبا برحدتكزمی وار دیه اوقدر مراق ایتدم كه .....

— وای اوزمانه قدر سز اویومامشمی ایدیكز؟

— خیر افندم! هنوز اویومامش ایدم. صالونده‌كی صدالر بكا قدر واصل اولیورلر ایدیسه‌ده عثمانلیجه سویلشلدیكندن اكلایه‌میور ایدم.

— هنوز اویومامش اولدیغیكزی بیلسه ایدم سزه‌ده تكرار صالونه كلمك زحمتنی تكلیف ایدر ایدم.

— بكاده‌می؟..... صالونه كلمك ایچونمی؟....

نه‌ئوفاری بوسوزی برقاچ دفعه دها تكرار ایلدی. هم اوقدر متعجبانه و مستغربانه طور ایله كه قادینك بوحالی احمد متینه‌ده حیرت ویردی. دیدی كه:

— اوت! ایش برخیرلی مذاكره‌دن عبارت بولندیغی ایچون اوزحمتی سزه‌دخی تكلیف ایتمك ایستر ایدم. چونكه واسیلیكی‌یی جداً سودیككزی بیلورم. اكا متعلق بر خیردن دخی البته ممنون اولورسكز.

— واسیلیكی‌یه نه اولدی؟

— دون اقشام رسم نامزدیسنی اجرا ایلدم.

— كیمك؟ واسیلیكینكمی!

نه‌ئوفاری بو سؤالی غایت شدتلی بر خلجانه مغلوباً ایراد ایلدی. احمد متین حالا قادینك بوخلجانه معنا ویره‌میور ایدی. دیدی كه:

— اوت ! واسیلیکی‌یی نشانلادم .

— کیمه ؟

— ثریا افندی‌یه

— ثریا افندی‌یه‌می ؟

— اوت ! بزم حساب مأموری وعمر قپودانك اوغلی ثریا افندی‌یه

— واسیلیکی‌یی‌ها ؟ .... ثریا افندی‌یه مشروعاً‌می ؟ یوقسه ؟ ....

احمد متین قادینده‌کی تلاشك کیتدکجه ارتمقده بولنمسی اوزرینه بعض شبهه‌لره دوچار اولدیسه‌ده متانت مسلمه‌سنی اله آله‌رق صبرلی طوراندی . دیدی‌که :

— اوت ! مشروعاً ظاهر ! مترەس اوله‌رق ویریله‌جك برقادینك نشان رسمی اجرا اولنه‌بیلورمی ؟

— یاره‌لرنده مذهبجه اولان اختلافی نه‌یاپه‌جقسکز ؟

— بونده هیچ برکونه مشکلات اوله‌مز . واسیلیکی اسلامیتی قبول ایدرك پك کوزل برهدایت خانم اوله‌مزمی ؟ ولو سلم اهتدا ایتمسون . نصرانی قالدیغی حالده دخی برمسلمانك کندیسنی مشروعاً تزوج ایتمسنه هیچ برمانع یوقدر .

— چوق شی !

— نه‌دن استغراب ایدییورسکز مادام ؟ بومسئله‌یی عادتا استبعاده قدر واریورسکز .

نه‌ئوفاری احمدمتینك بوصوك سوزینه هیچ برجواب ویرمه‌دی . واقعا بر آره‌لق :

— هیچ ! نه‌دن استبعاد ایده‌جك ایمشم ....

کبی مقدمه‌لرایله برر سوزه باشلامق ایستدی ایسه‌ده عادتا دوچار خفقان اولمش بولندیغندن باشلادیغی سوزی بردرلو بتوره‌میورایدی . احمدمتین واسیلیکی وثریا مسئله‌سنی کندیسنه بالاطراف اکلاتور ایسه ارقداشنك بوحالنی تعدیل ایده‌بیله‌جکی حسابیله دیدی‌که :

— بز شیرزاد سلجوقی رومانـنك ایزینی کورملم دیه بوسیاحتی التزام ایلدیکمز حالده هیچ خبریمز یوق ایمش‌که اندن بشقه بررومانی دخی کندی کیمزه یوکلته‌رك برلکده کوتوریورایمشز . خیالکزده برکنج وکوزل قز ایله برده کنج وکوزل دلی قانلی بولکز مادام ! ایکیسی‌ده برافندینك خدمتنده ایمشلر . جناب حقك هر انسانده‌کی قلب ایچون برفیض ازلی وابدیسی اولان عشق بونلرك قلبنده‌ده اویانمش . فقط ایکیسی‌ده عفیف محجوب شیلر . دلی قانلی ظن ایدییورکه افندینك اوقزده کوزی واردر . حقیقت حالده افندیسنی پك سور ایکن شو ظنندن طولایی افندیسی حقنده برازده بغضی واردر . قزدخی افندیسنی سوییور . اماپك سوییور . آنك لطفنه قارشو اوقدرسنتدار بولنیورکه

اكرفى الحقيقه افنديسنك كندى حقنده برهوسى اولسه انى تطمين ايله بختيار اوله جق . فقط بو بختيارلق هم بالطبع پك موقت وهم دها بالطبع غير مشروع اوله جق . كنديسى ايچون دواملى ومشروع بختيارلغى اودلى قانلى ايله برلشمكده بوله جق . افنديلرى بو اسراره واقف اولمش . عاشق وعاشقه نك برطاقم تأثرات طفلانه لرينه برحس رحيمانه ايله كولى ويره رك بونلرك پك ده مأمول لرى اولميان بختيارلقلرينى اتمام ايدى ويرمش . تمام اوقتا وفو يبه نك قلم مهارتيله بسط وتمهيده لايق برزمين دكلميدر ؟ مشار اليه اومشهور « برفقيردلى قانلينك حكايه سى » رومانه صرف ايلدكارى امكلرك نصفندن آزينى بوكا صرف ايتمش اولسه ايدى برفقير دلى قانلى رومانندن درت قات اعلا بر رومان وجوده كله بيلور ايدى .

نه ئوفارى بو خلاصهٔ حكايه يى واقعا كمال اهميتله ديكله يور ايديسه ده اثناى حكايه ده يكيدن يكى يه خاطرينه برچوق شيلر هجوم ايتمكده بولنديغى چهره سنده يكديكرينى تعقيباً ومتتابعاً ظهور ايليان علائمدن اكلاشيليور ايدى .

ايكى ارقداش آره سنده شو محاوره نك دوام ايلديكى مدت ظرفنده نه ئوفارينك دخى اينجه قهوه التيسنى كتورمش ايديسه لرده طالغينلغدن باشنى قالديرميان بو كوزل قادين كلن قهوه التيه نظر بيله ايتمامش ايدى . احمد متينك ثريا وواسيليكى حكايه سنى خلاصه ايدوب بتورمسندن صكره نه ئوفارى برفنجانه برقاچ پارچه شكر وانك اوزرينه يارم فنجان قدر چاى قويه رق ايچدى وشو حركاتى اثناسنده ارقداشنك واسيليكى وثريا حقلرنده كى لطفنى تقديراً مدح وستايش يولنده برقاچ سوزلر سويلدى ايسه ده حالا ذهننك بسبتون بشقه برمسئله ايله مشغول اولنديغى حال وطورنده كى طالغينلقدن مستبان اوليور ايدى .

اوآره لق ملكة البحر ايقوسا برونتى لچمسيله عمر قپودان ياقلاشوب احمد متينه :

— سپارتى ونتوبرونه ! دكلمى افندم ؟

ديدى احمد متيندن برجواب تصديق آله رق ينه وارديا سنه چكلدى .

كذلك ينه بو آره لق ثريا دخى صالوندن چيقوب افنديسى ايله مسافرينى سلاملادقدن صكره باباسنك يانه كيدرك كمينك يولى حقنده مذاكره يه كيرشديكى كبى واسيليكى دخى قابينولر قاپورتوسندن چيقوب اوكيجه كى وقوعاتدن طولايى براز محجوبانه وپك چوق ممنونانه برطورله افنديسنى ونه ئوفارى يى سلاملادى ونه ئوفارينك اوكنده آرتق لزومسز برحالده قالمش اولان قهوه التى طاقملرينى طوپلايوب قالديرمغه باشلادى . نه ئوفارى غايت كوزل يوز ايله واسيليكى يه نشان رسمى تبريكه مسارعت ايلدى ايسه ده

فرانسزجه ترقيسى هنوز بو مرتبهٔ مساعده‌يى بوله‌مامش اولديغندن احمد متينك ترجمانلغنه لزوم كورلدى . زواللى قزجغز كوزل مادامك مرامنى اكلادقدن صكره ايتديكى تبريكه غايت نازكانه برصورتده ايفاى تشكر ايلدى ايسه‌ده اصل علائم تشكر كوزل چهره‌سنى استيلا ايليان لطيف پنبه‌لك حالنده اوزون كرپكلى قاره كوزلريله افنديسى طرفنه عطف ايلديكى نظرك ايچنده مندمج ايدى .

بو كون اوكله طعامنه قدر سوز هپ واسيليكينك نشانلانمسى مسئله‌سى حقنده جريان ايلدى . احمد متين دوكونك استانبولده اجرا اولنه‌جغنى خبر ويردكدن ماعدا عثمانلى دوكونلرى حقنده هيچ بر كونه معلوماتى وفكر مخصوصى بولنميان نه‌ئوفاريه بو بابده برچوق معلومات ويره‌رك آرقداشنده اومتأثرانه ومتهيجانه حالى عادتا بالكليه ازاله ايده‌بيلدى .

عثمانلى ازدواجلرى حقنده قوجه احمد متينك نه‌ئوفارى‌يه اعطا ايلديكى معلومات وسرد ايتديكى محاكات ضبط ونشر ايدلسه ايدى اوروپا ارباب عقول واصحاب اقلامنك حالا بحق اوكرنوب حل ايده‌مامش اولدقلرى برچوق مسائل مهمه حل ايديلوب بتورلمش اولورايدى . زيرا تعدد زوجات وطلاق وحقوق زوج وزوجه‌يه دائر كافهٔ احكام شرعيه وعادات اسلاميه‌يى بالاطراف نقل وحكايه‌دن ماعدا بونلرك نصرانيت احكامى واوروپا عاداتى ميانده‌كى مقابللريله مقايسه‌سنه دخى كيريشه‌رك اثبات ايلمش ايدى‌كه بزده‌كى تعدد زوجات اوروپاده‌كى وحدت زوجه احكامنه نسبتله بالعكس زوجهٔ واحده ايله قناعت ديمك اولوب اوروپاده‌كى زوجهٔ واحده ايله قناعت اصولى ايسه زوجات غير معدوده ايله معيشت ديمكدر . كذلك بو مقايسادن ثابت اولدى‌كه بزده‌كى طلاق اوروپاده‌كى فقدان طلاقه نسبتله مناكحه‌ده بنه‌دوام ديمك اولوب اوروپاده‌كى ممنوعيت طلاق ايسه نسوان ايچون همان بر طلاق دائمى حكمنده‌در . كذلك مرتبهٔ تحققه واردى‌كه بزده‌كى نسوانك حقوقى اوروپا ارباب وقوفنك ظنونى خلافنه اوله‌رق تماماً محفوظ بولنديغى حالده اوروپا نسوانك حقوقى بزه نسبتله لاشى منزله‌سنده‌در .

واقعا ظاهر حاله نظراً بو نتايج مسلماتدن دكل كبى كورينور ايسه‌ده حقايق احوال ماديات نقطهٔ نظرندن تلقى ايديله‌جك اولورسه احمد متينك حقلى چيقمامسى قابل دكلدر . چونكه بزده يوز فاميلياده طقسان بشى بلكه دها زياده‌سى زوج وزوجهٔ واحده‌دن عبارت اولوب ايكى زوجه صاحبى فاميليالر نادر وايكيدن

زياده‌سی بسبتون اندر اولمغله برابر بر آدمك
ولو درت زوجه‌سی اولسه بیله بونلرك
دردی دخی یکان یکان زوجات مشروعه‌دن ایکن
اوروپاده یوزبیکلرجه گنج قادینلرك یوزبیکلر-
جه بکار ویا متأهل ارککلر ایله معامله‌ٔ سر-
بستانه‌لری ایشته زوجات غیرمعدوده ایله
چفتلشمك دیمکدر . کذلك بزده اسباب
مشروعه‌سی دائره‌سنده برقادین قوجه‌دن
تطلیق اولنور ایسه دیکرینه تنکیح اولنه
بیله‌جکندن بوطلاقلرینه منا کحاتده دوام
دیمك اولوب اوروپاده ایسه مطلقه‌نك بردها
تنکیح اولنه‌مامه‌سی وفامیلیادن پك چوقلرینك
بلاطلاق یکدیکرندن تفریق وجود ایتمه‌سی
ایشته اك فنا مطالقه ومتارکه‌لردندر . کذلك
اوروپاده برقادین قوجه‌یه واردیغی زمان
کندی اسمنه بیله مالك اوله‌مدیغی وقوجه‌سی
کندیسنی نره‌یه دعوت ایدر ایسه کیتمك
مجبوریتنده بولندیغی حالده برمسلمان قادینی
بومثللو مجبوریتلرده بولنمق شویله طورسون
شرع شریفك کندیسنه طرح ایلدیکی
وظائفدن ماعدا حر مستقل بر شخص
اولدیغندن حقوق نسوانه البته اوروپادن
زیاده بزده رعایت ایدلمکده‌در .

بزم بوراده شویله بر قاچ کلمه ایله
خلاصة الخلاصه‌سنی یازدیغمز مسائلی احمد
متین نه‌ٔوفاری‌یه تفصیلات لازمه‌سیله سرد و
بیان ایلینجه ذکی قادینی حیرت بورویه‌رك:

— دیمك اولیورکه اوروپانك شرق
حقنده حقیقةً هیچ بر معلوماتی یوقدر
افندم .

دیمش ایدی واحمد متین دخی بوکا شو
جوابی ویرمش ایدی .

— هیچ معلوماتی اولمسه بن دها زیاده
ممنون اولور ایدم . فقط معلومات معکو-
سه‌سی واردر مادام! نسوان شرقیه‌یه دائر
اوروپاجه موجود اولان او معلومات
معکوسه اذهان عمومیه‌ده اوقدر قوتلی
اوله‌رق یرطوتمشدرکه الیوم مستشرقلر
اسلامیته دائر بر چوق طوغری معلومات
پیدا و نشر ایلدکلری حالده اوروپا اذهان
انظاری بو طوغریلری یالاندر دیه تلقی
ایدرك اولکی یالانلری طوغریدر دیه قبول
ومحافظه‌ده اصرار ایلمکده‌در .

— ایی اما البته بر کون اوله‌جق‌که
بو حقایق جهانی استیلا ایلیه‌جك .

— اکا شبهه یوق .

— یا او حالده اوروپا حقایق مذکوره‌یه
قارشو نصل طورانه‌جقدر دیه تخمین
ایدرسکز ؟

— اوروپانك عقلی وار ایسه کندی
اصول وعاداتنی تعدیل وتصحیح ایلر .
زیرا اوروپانك شمدیکی اصول معیشتی بنی
بشرك سلامت ورفاه ومسعودیتنی تأمین
ایده‌جك یولده اولمدیغی ثابت اولمشدر .

اوروپا اهالیسنك یوزده سكسانی اوقدر فقیردركه بوفقروضرورتك نتایج الجاآتندن حكما بحق اندیشه ایدییورلر . باقی یوزده یكرمینك اون بش قدری كویا اورته حاللی آدملر اولوب فقط اصول معیشتده كی مشكلات ومزاحم حسبیله بونلر ارزولرینك پك آزینه نائل اوله‌رق پك چوقلرندن مهجوراً ینه نائل سعادت اوله‌میورلر . یالكز قصور یوزده بش قدری واقعا زنكیندرلر . فرض ایده‌لم كه زنكینلكاری قدرده مسعود وبختیاردرلر . امانه فائده ! انسانلرك یوزده بش قدری مسعود وبختیار اولمق ایله نوع بشرك بختیاریء عمومیسنی حكم ایلیه‌بیلورمیسكز ؟

نه‌ئوفاری براز دوشوندكدن صكره :

— اوروپانك اصول معیشتی تعدیل وتصحیح ایلیه‌بیله‌جكنی امید ایده‌رم افندم !

دیدی احمد متین جواب ویردی كه :

— بوتعدیلات اجرا اولنمزایسه نتایج حقیقةً وخیم اولور .

— اووخامت نه‌دن عبارتدر ؟

— مجهولیتدن عبارتدر .

— اكلایه‌مدم افندم .

— هر فامیلیا كندی نتیجهٔ حالی نه‌دن عبارت اوله‌جغنی بیله‌میه‌رك برفترت دائمه ایچنده یووارلانور كیدركه بوندن بیوك وخامت دخی اوله‌مز . اما اوزمانه قدر « فامیلیا » دنیلن شیلر دخی باقی قاله بیلورلرایسه ! ....

— بس بللی مسئله پك اینجه مسائلدن اوللیدركه بردرلو تماملیه ذهن صاردیره‌میورم .

— بن سزه برمثال عرض ایده‌بیلور ایسه‌م‌ده قورقارم كه صفوت وخالصتیمه امنیت ایده‌میه‌رك بكا كوجنورسكز .

— خیرسنیور ! بن سزه اصلا كوجنمم

— اویله‌ایسه مثالم سزك فامیلیا كزدر . اولا زنكینسكز مادام ! هانیا شونوع بشر ایچون یوزده بش نسبتنده فرض ایده‌بیلدیكم زنكینلردن كه آنلر ایچون بختیارلق دخی تصور ایده‌بیلمش ایدم . حالبوكه سزك برفامیلیا صورتنده متشكل اولدیغكزی‌ده كوره‌میورم . ثانیا كنجسكز ثالثا كوزلسكز اما بو كنجلكدن كوزللكدن استفاده كزی‌ده كوره‌میورم . قوجه‌كز مولدوواده قزیكز فرانسه‌ده كندیكز بحرسفیدك طائفه‌لری اره‌سنده ! رفاقتكزده‌كی آدم سزك ایچون دكل آ كندی كندیسی ایچون بیله ذل عد اولنه‌جق برحریف ایدی . بوحالك ایچنده فامیلیا صورتنده متشكل برهیئت وشایان تتبع برمسعودیت كوریله‌بیلیورمی ؟ هیچكز نتایج احوالكزك نه‌یه منجر اوله‌جغنی بیله‌بیلورمیسكز ؟ شمدی . سز شرقلی ومسلمان برفامیلیا صورتنده متشكل اولسه‌كز باقكز نصل اولور ایدیكز . زوجكز ایله چوجقلریكز ایله برقوناقده مجتمع بولنور

ايديكز . قوجه‌كزك برويا برقاچ قادين دها تزوج ايتميه‌جكندن امين بولنور ايديكز . زيرا ياشجه اوسزه غالب وكنجلك وحسنجه سز ساير پك چوق قادينلره فائقسكز . يكديكريكزه بحق زوج وزوجه اوله‌بيلديككز مدت بو سعادت ايله مسعود اولور ايديكز . اوايام مسعوده‌نك ثمراتى اوله‌رق اركك قز برخيلى چوجق توليد ايلمش بولنور ايديكز . بعده سنه‌لر كچدرك غيرت صرفهٔ زوجيه‌يه فتور طارى اولمغه باشلاديغى زمان يكيدن يكى‌يه براولاد محبتى وآنلرك تربيه‌سى غيرتى سزك ايچون بر دور جديد سعادت تشكيل ايلر ايدى . ديرايكن بونلردن ارككلرك تحصيلده‌كى ترقياتى ومسالك مخصوصه‌لرنده‌كى غلباتى سزى كوشهٔ استراحتده مسرور ايلديكى كبى قزلريكزك تزوجيله حاضر يتشديرلمش اولاد ديمك اولان دامادلر انضمامى بختيارلغكزى آرتديررايدى . بونلره كلينلريكز دخى منضم اولور ايدى . سزك نوجوانلق عالمكزك بونلره انتقالنى كوره‌رك اوان نوجوانينك تجدد خاطراتى ايله متلذذ اولور ايديكز . نهايت فضيلت پيرى صوك تزيناتكز يرينه كچرايدى . افراد عائله دعا كزدن تبرك ايده‌رك سزى مقدس برر وجود اولمق اوزره حفظ ايدرلر ايدى . ايشته بوحال ايله عمر بشرك مساعد اوله‌بيله‌جكى مرتبهٔ كماله واروب نهايت بودنيادن الچكدكدن صكره يادوتذكاريكز دخى نيجه زمانلر سزى آكديره كيدر ايدى . شوعالم امكانده انسانلق ايچون بوندن بشقه مسعوديت متصور ايسه سويليكزده آنى تخيل وتصور ايليه‌لم مادام !

نه‌تُوفارينك اوزمانه قدر پيدا ايلمش بولنديغى فكر حكمت معكوسه‌سى بسبتون تبدل ايلدى . كنديسنى مثال اتخاذندن طولايى آرقداشنه كوجنمك شويله طورسون بالعكس ممنون اولدى . بومحاكمه ومقايسه‌ده احمد متينك تماميله حقلى اولديغنى اعتراف وتسليم ايلدى . باخصوص كه بوتسليميتنك الك بيوك وجهى احمد متينك واسيايكى حقنده ظن ايلديكى مناسبات خفيه‌نك ياكلش چيقمسى قضيه‌سى ايدى . شو كوزل قزه مقابل بوكنج آدمك استغناى عفت پرستيسى بوفنا قادينك وجدانه اوقدر شدتله چارپمش ايدى كه بومشاهده شوعالمده وجودينه قطعا امكان ويره‌ميه‌جكى بر محالك ممكن اولديغنى كورمك حكمنى آلدى .

وقت دخى آرتق قوشلق طعامى زماننه كلمش اولديغندن آشجى طرفندن چالينان بر چنغراق بوايكى آرقداشى ايقاظ ايله مباحثه ومحاوره‌يه نهايت ويرديردى . ايكنجى چنغراقده سفره‌يه اينديلر . برمعتاد عمر

قپودان وثریا دخی سفره‌یه ایندیلر • حالبوکه احمد متین سفره‌یه برپیشکیر وطباق وچتال قاشق وبیچاق دها قونلمسنی امرایله ظاهراً واسیلیکی‌یه وحکماً عمومه خطاباً :

— بعدما سفره خدمتنی یالکز قاتارینا کوره‌جکدر • واسیلیکی خانم بزم ایله سفره‌یه اوتوره‌جقدر • سفینه خدمتندن کندی حال وشاننه هرنه‌شی لایق ایسه آنی لطفاً ایفا ایده‌جکدر • آنك شمدیکی حالی بنم قزم وثریانك زوجه‌سی اولمقدر •

دینجه قاتارینادن بشقه هرکسك طورنده برعلامت تصویب مشاهده اولنه‌رق حتی واسیلیکی اویله نازندن اکیلوب بوکولمکه لزوم بیله حس ایتمکسزین تشکراً افندیسنك ولی نعمتنك باباسنك النی اوپوب کندیسی ایچون حاضرلانان یره اوتوردی •

احمد متینك شو ایکی کنج حقنده‌کی معاملهٔ لطفکارانه وپدرانه‌دن کندیسی دخی نه‌درجه‌لرده متلذذ اولدیغنی وکندی کندینی نه‌قدر بختیار بولدیغنی نه‌ئوفاری اك دقتلی برنظر حکمتله تتبع ایدرك بویولده‌کی بختیارلقلرك اون بیکده یوز بیکده بلکه ملیونده بر کشی‌یه نصیب اوله‌میه‌جغنی وجداناً کندی کندیسنه اعتراف ایلدیکی کبی بولذت روحانیه‌نك بیك مترس ایله حصوله کله‌بیله‌جك لذات جسمانیه‌یه قطعا مماثل ومشابه اوله‌میه‌جغنی‌ده اعتراف وتسلیم ایلیور ایدی • بوکون اویله برجماعت صافیه ایله اوقدر بختیارانه برقوشلق طعامنه نائل اولمش بولندی که کندی کندیسنی‌ده مدت العمر بوقدر بختیار بولدیغنی تخطر ایده‌میور ایدی •

***

حقیقت انسان بعض کره اویله بر موقعده واویله برجمعیتده بولنور که کندی حال وشانی کندیسنی اوموقعه واوموقعك اصحابنه بالکلیه بیابنجی حکمنده بولندیردیغی حالده برآره‌لق انسان بوبیابنجیلغنی اونوته‌رق کندینی آنلرك حالی ایله تماماً هم حال بولدقدن فضله کندی طبعنده هنوز ایلك دفعه اولمق اوزره یکی تجربه ایلدیکی بوحاله بالکلیه مغلوب اوله‌رق اوحال ایله حللنمکده اکا اصل اهل اولانلری‌ده فرسخ فرسخ تجاوز ایدر •

بوکونکی اوکله طعامنده احمد متینك آرتق افندیلك موقعنك‌ده فوقنده اولمق اوزره اشغال ایلدکده بولندیغی بابالق مقامی نه‌قدر عالی ومقدس ایسه آنك مقابلنده ثریا ایله‌واسیلیکینك ابنیت وبنتیت مقاملری دخی اوقدر عالی اولوب ثریانك پدری عمر قپودان دخی داخل اولدیغی حالده شو درت ذواتك آره‌سنده‌کی صفوت وخالصیت هرکیم اولورایسه اولسون ایستر ایسه اوصاف ملعنتك کافه‌سیله متصف بولنسون ذره قدر

بقيهٔ احتساسی اولان انسانلرك جمله‌سنه
تأثيردن خالی قالمسی محال ايدی .

ديه‌بيلورزكه شو دقيقه‌لر ايچنده هاتفدن
بر صدا نه‌ئوفارينك قولاغنه : « سن اول
آشفته حال قادين دكلميسك كه مدت عمركده
سنده كوريلن سيئاتك اخفی بيوفاجه‌سنه
قحبه‌لك واشدی مرحتسزجه‌سنه قاتللكدر ؟
بويله قهرمان طينت ملك خصلت آدملر
ايچنده سنك نه ايشك وار ای سفيل » ؟
ديه‌جك اولسه ايدی نه‌ئوفاری بو اوصاف
ايله توصيف اولنان بدبختك كنديسی
اوله‌بيله‌جكنه احتمال ويرمسی قابل اوله .
ميه‌رق دوچار وله وحيرت اولور قالور
ايدی .

سفره خلقی طعامدن قالقوب كوكرته‌يه
چيقدقلری زمان وارديه‌ده قپودانلق مقامنده
بولنان حاجی چاوش :

— سپارتی ونتوويی كچدك افندم !
اوكزده كوريلن انكين پوليقاستروقوييدر .

ديه اطرافنه باقنوب بولندقلری موقعی
تعيينه چاليشان احمدمتينی ارشاد ايتمسی
اوزرينه احمدمتين ثريايه دونه‌رك :

— بر كوترز قالديروب بولسمز
نقطه‌یی قطعياً بعدالتعيين طوغريجه مسينا
بوغازينه وارابيله‌جك يولی كوستر .

ديدی . وثريا ايله عمر قپودان بو امری
اجرايه كيتدكلری كبی واسيليكی دخی سفره‌يی
قالديرمق خصوصنده قاتارينه ايله معاونت
ايچون صالونده قالديغندن احمدمتين
نه‌ئوفاری ايله برمعتاد يالكز قالدی . افنديلری
طرفندن ويريلن امری اجرا ايلدكلری
صره‌ده عمر قپودان ثريانك نشانلانمسی
مسئله‌سنی حاجی چاوشه دخی اكلاتدرق
زوزكاركنده‌كی لطافتی صداقتنده‌كی جديته مزج
ايله حقيقةً برمرد ممتاز اولان حاجی چاوش
اوقدر ممنون اولدی‌كه ثريايه ايده‌جكی
تبريكی قوجه‌مان قوللريله دلی قانلی‌يی قوجا.
قلايوب كوزلرندن اوپمك صورتيله اجرا
ايلدی .

نه‌ئوفاری ايله احمدمتين اوزاقدن
بو حالی تماشا ايليورلر ايدی . نه‌ئوفاری
بو مصافحهٔ ممنونانه‌نك مطلقا رسم نامزديدن
طولايی اولديغنی تفطن ايلدی ايسه‌ده
حقايقنی بيله‌مديكندن برطور استيضاحكا.
رانه ايله احمدمتينك يوزينه باقوب ده آندن
ايضاحات لازمه‌يی الديغی زمان صفوت
عالی جنابانه اهالیٔ شرقيه ايچون عادتا بر
خصلت عموميه ديمك اولديغنه شبهه‌سی
قالمدی . صباحدن بری وقوع بولان
مشاهداتی اوزرينه كيتدكجه درجه‌سی ارتان
بر رقت قلب ايله احمدمتينه :

— سنيور ! دون اقشامدن بری سزده
كوريلان احوال الك فضيلتلی برپاپاسده بيله
مشاهده اولنه‌مز . الك ديندار برخرستيانك

اك محترم بر پاپاسه كوستره بیله جكی صفوتله سزدن برقونفسیون (اعتراف ذنوب) رجاسنده بولنور ایسه‌م مساعده والطفكزی دریغ ایتمزسكزیا ؟

دیه‌رك احمد متیندن رخصت لازمه‌یی آلدقدن صكره شووجهله سوزه باشلایوب دیدی كه :

— بوكمی ایچنده بندن زیاده صفوت وخالصیتدن محروم واحوال عمومیه‌سی بندن زیاده مشكوك هیچ بركیمسه بولنمدیغنه یقین حاصل ایلدم . هله نزدكزده مسافر اولدیغم كوندن بری ذهنمه قلبمه دفعاتله هجوم ایتمش وهرهجومنده بنی مغلوب ایلمش بولنان برطاقم ظنون وشبهاتی سزه اعتراف ایدوب ده مقابلنده عفوكزی بالاسترحام استحلال دخی ایتمیه‌جك اولور ایسه‌م كندی كندیمی صفوتسزلكدن خالصیتسزلكدن دها شنیع بر صورتده اتهام ایتملی‌یم .

بو مقدمه احمد متینی متعجب ایدرك :

— استغفرالله مادام ! كندی علیهكزده بوسوء ظنلره نه دن مجبور اولیورسكز ؟

دینه ژوفارییه بالمقابله تبسمله طوراندی ایسه‌ده نه ژوفارینك :

— بوتسلیلره حاجت یوقدر افندم ! رجا ایدرم سوزیمی كسمیكزده اعترافاتمی سرد واتیان ایلیه‌یم .

دیه احمد متینی اسكات ایلدكدن صكره شووجهله اعترافاتنده دوام ایلدی :

— بن مسلمانلرك كندی خدمتكارلرینه عادتا اولاد معامله‌سنه یقین برمعامله‌ده بولندقلرینی بیلمدیكمدن بورایه كلوب ده واسیلیكی حقنده‌كی معاملات لطفكاریكزی كندی افكارمجه برخدمتجی قزه ایدیله‌جك معامله‌نك فوقنده كورنجه عادتا سوءظنه دوچار اولمش ایدم .

— طوغریسی بونی بردرجه‌یه قدر بن دخی اكلایور ایدم وبویله برظنده سزی معذور دخی كوریور ایدم . زیرا بنده‌كی كنجلك وبورده‌كی یالكزلق وواسیلیكیده‌كی كوزللك اوزرینه اوروپا اخلاق عتیقه‌سیله متخلق اولانلرك كافه‌سی ایچون بویله برظن طبیعی ایدی .

— واقعا سز برقاچ دفعه اثنای مصاحبه‌ده مناسبت دوشه‌رك واسیلیكی حقنده‌كی احتساساتكزك برصورت پدرانه‌ده اولدیغنی بكا اكلاتمش ایدیسه‌كزده بن اوتأميناتی دخی جدیتله تلقی ایده‌میور ایدم

— بونده ایچونمی‌یا ؟

— ایشته بونك سببنی سزه اعتراف ایده بیلمك پك كوچ اوله‌جقدر .

— یا دیمك سز بكا دیمدیكزمی كه بنی بر پاپاس مقامنه اقامه ایدرك ذنوبكزی اعتراف ایلیه‌جكسكز ؟

— اوت ! ذنوبمك كافه‌سنی اعتراف ایده‌جکم . فقط حسب‌النسوانیه روبرو ایدیله‌جك اولان بو یولده کی اعترافات اك جرأتلی کناهکارلرك بیله یوزینی قیزارتمامق قابل دکلدر .

— اویله ایسه سزه کرچکدن بر پاپاس کبی تأمین ایدرم‌که قوللرك کناهلری نه‌قدر بیوك ایسه حق تعالی حضرتلرینك مرحمت وغفرانی‌ده اونسبتده آرتار . قابل اوله‌مزکه قوللر مغفرت الهیه‌دن بیوك ومغفرت الهیه‌نك کفایت ایده‌میه‌جکی درجه‌لرده کناه ایشلیه بیلسونلر .

نه‌ئوفاری جرأت ایلدیکی اعترافات آتیه ایچون فی‌الواقع او قدر محجوب اولدی‌که احمد متین اوته‌دنبری بوقادینده کوره‌کلدیکی صبیر قلغه نظراً بودفعه عاریتك عادتا یوزینی قیزارتمق مرتبه‌سنه وارمش اولمسنه شاشدی . نه‌ئوفاری دیدی‌که :

— اوت افندم ! واسیلیکی حقنده بیان ایلدیککز احتساسات پدرانه‌یی تمامیله کرچك اولمق اوزره تلقی ایده‌میور ایدم . زیرا سفینه‌کزده بنم ایچون التزام ایلدیککز مسافرپرورلك بودرجه‌سنی دخی انسانلر ایچون امور عادیه وطبیعیه‌دن اولمق اوزره تلقی ایده‌میه‌رك بو مهمان‌نوازلغك ضمننده ..... برده ..... اوخ نصل سویله‌یم ؟ جسارت ایده‌میه‌جکم .....

— کندیکزی اوزمیکز مادام ! دیه‌جککزی بنا اکلادم . ذاتاً‌ده اکلا- مقده ایدم یا !

— اویله ایسه سز سویلیکز باقه‌لم طوغری‌می اکلامشسکز .

— ذاتاً بوکا دائر دخی اره‌مزده بعض سوزلر کچمش ایدی یا ! سز حقکزده کی اکرامات مهمان‌پروری‌یی کندی حسنکزدن کنجلککزدن استفاده املنه حمل ایلدیککز حالده بزم طرفمزدن بو یولده بر جرأت کوسترلمه‌سنی هوسات شهوانیه‌یی اومعصوم قزدن استفاده ایلمکده بولندیغمه حمل ایتدیکز . دکلمی مادام ؟

نه‌ئوفاری مه‌لری حذاسنه قدر کلینجك کبی قیزاروب بر :

— اوت افندم !

دیمکی متعاقب کوزلرینی دخی یره ایندیر- دی‌که شمدی‌یه قدر عرصهٔ هوا پرستیده امثالسز برجرأتله آله‌بیلدیکنه آت اوینانه کلمش بولنان بوقاری ایچون محجوبیتك بو درجه‌سی حقیقةً اینانیله بیله‌جك شیلردن دکل ایدی . ویردیکی جواب تصدیق اوزرینه احمدمتین دیدی‌که :

— بوحسابکزی یاکلش یوروتمشسکز مادام ! واسیلیکی ایله آره‌مزده ظن ایلدیککز یولده برمناسبت بولنسه ایدی سزك ایچون ملکةالبحر سفر وسیاحتنه اشتراك تکلیفی

قابل اولماملی ایدی . سزك متاع جمالكزدن برفضله كار اوله‌رق تمتع ایده بیلمك هوسنه واسیلیكینك وجود وحضوری مانع اولملی ایدی . زیرا كندیسی بر خدمتكار دخی اولسه او ظن ایلدیككز امتیاز خصوصی‌یه مظهر بولنان برخدمتكارك یاننه بر بیوك مادامی كتوره بیلمك ایچون بن اوقدر مهالك معیوبه‌یی كوزه آلدیرملی ایدم كه دنیاده بویله برجرأت فوق‌العاده‌یه مالك اركك بولنه بیله‌جكنه احتمال ویره‌مم .

— بوسوزی سویله‌مكدن مقصدم سزه سؤال صوروب جواب آلمق دكلدر افندم ! یالكز كناهلریمی اعتراف ایتمك ومقابلنده عفو دیله‌مك ایسته‌یورم . بناءً علیه اعتراف ایدرم كه واسیلیكی ایله‌اره‌كزده اولان مناسبت مظنونه‌نی برخیلی مضطرب و بیزار ایلمش ایدی . بواضطرابم عادتا قیصقانجلقدن متولد براضطراب ایدی . زیرا سز دخی انصاف ومرحمت ایدر ایسه‌كز كنجلككزه كوزللككزه منضم اولان علو اخلاق مردانه و اطوار ممدوحهٔ قهرمانانه‌كزه قدر سنج وقیمت شناس بر قادینك مفتونیتنی معذور كوررسكز .

— بوسوزیكزی برالتفات اوله‌رق بالتلقی تشكرلر ایدرم .

— خیر ! برحقیقت اولمق اوزره تلقی ایتمكزی رجا ایدرم . كذلك اعتراف ذنوب صورتنده بیان ایلرم كه جلب انظاریكز ایچون ترتیب ایلدیكم مقدماتك [illegible] قیدسزلق ایله تلقی ایدیشكزی خصلت حسنهٔ پرهیزكاری‌یه حمل ایده‌جكمه‌[illegible] مغرورانه‌كزه حمل ایدرك قلباً سزه بغض ایتدیكم زمانلر دخی اولمشدر .

— یا ! .... زواللی بن !

— سویلدكجه جرأتم آرتیور افندم ! هر كفتار حكیمانه‌كز هرطور قهرمانانه‌[illegible] كوكلمده‌كی استیلاكزك حدودینی توسیع ایلدكجه برآره‌لق یانمده بولنان نیقولسویه دخی بغض ایتمكه باشلادم . بكا ارائهٔ روی رغبت [illegible]تمكزه قوجه‌م ظن ایلدیككز بو آدمك مانع اولدیغنی دوشونیور ایدم .

— زواللی نیقولسو !

— بناءً علیه آنك اندفاعی اورته‌دن بو ممانعتی قالدیرمش اوله‌جقدر تخمینی ایله اندفاعنه عادتا سوینمش ایدم بیله . فقط هیهات كه آنك مفقودیتی اوزرینه دخی سزده‌كی پرهیزكارلغه خلل كلمینجه سزبنم ایچون عادتا حلی غیر قابل بر معما حكمنی آلدیكز . دها ایلرویسنیده سویله‌یه‌یممی سنیورا ! فكریمی قلبمی بسبتون شرح وایضاح ایده‌یممی ؟

— بنی بودرجه‌لرده محرم اتخاذ ایلر ایسه‌كز حقیقةً ممتداریكز اولورم مادام !

— اویله ایسه ایشته اعتراف ایدرم كه

حال وشانکزله سز الآن دخی بنم ایچون
حل غیر قابل بر معماسکز. یا ارکك دکلسکز
یاخود که ملکسکز.

نه‌ثوفاری بوصوك سوزی سویلرایکن
یوزنده‌کی حرمت آرتمش اولمقله برابر
جرأتی دخی آرتمش اولدیغندن جواب
طلبنی مبین بر طورله احمد متینك یوزینه
باقدی. بر آن اولدی که قوجه احمد متین
هیچ بر زمان کندیسندن انفکاك ایتمامش
اولان متانتك همان بر فتوره مبدل اولمق
استعدادینی آلدیغنی کوره‌رك محزون اولیور
ایدی. متعاقباً تجدید متانتله دیدی که:

— کوستردیککز ایکی احتمالك ایکیسیده
بعیددر مادام! ملك اولمقلغم نه قدر بعید
ایسه عدم رجولیتم دخی اوقدر بعیددر.
بن ده بر ارککم مادام! سائر ارککلردن
بر فرقم وار ایسه اودخی ملاحظه‌لی بر
آدم اولمقلغمدن عبارتدر. هم بوملاحظه
بنی اوته‌دنبری حکمی آلتنه آلمش برحال
دخی دکلدر. بش اون سنه مقدم بن ده
ملاحظه‌سز برارکك ایدم. حتی ارککلرك
الك ملاحظه‌سزی ایدم. ملاحظه‌سزلق
برهوسکار کنجی نه بلالره صوقه‌بیلور ایسه
آنلرك کافه‌سنه بن دخی دوچار اولدم.
هم ده معززیاده دوچار اولدم که بوپریشانلقلرك
موجب اوله‌بیله‌جکاری بلیاتی ده کوردم.

— دیمك اولیور که هرشیئه طویدیکز
وبناءً علیه هرشیدن بیقدیکز؟

— ایی بولدیکز مادام! اویله بر طویش
طویدم که بو طویغك کیفیتی معنای حقیقیسنه
حمل ایله بر تشبیه یاپمق لازم کلور ایسه معده
فسادینه اتساع معده‌یه دوچار اولمش بر
اکولك طویمسی کبی طویدم.

— اوحالده آرتق تأهل ایتملی ایدیکز.

— اولزومی بن دخی حس ایتدم یا!
فقط بنده ملاحظه‌لی بر آدم اولوشم بوکا
مانع اولدی. تأهل ایدرایسه‌م نتیجهٔ حال برقاچ
احتمالدن خالی قالمیه‌جقدر. یابن بختیار
اوله‌جغم زوجه‌م بختیار اولمیه‌جقدر.
انسان بونی تجویز ایتمز. یازوجه‌م بختیار
اوله‌جق بن اولمیه‌جغم. بونی کوکلم هیچ
آرزو ایتمز. یاخود هرایکیمز بختیار اوله‌
میه‌جغز. بواحتمال خاطره کلدکجه تأهلدن
ایچم اورکر. شمدی برصوك احتمال قالدی که
اودخی کندیم ایله زوجه‌مك هرایکیمزك
حصول مسعودیتی احتمالیدر. ایمدی بواحتمال
بنم نظرمده مرتبهٔ تحققه وارمه‌لیدر که بن
دخی تأهل حکمنی ویره‌بیله‌یم .... فقط
بز نه‌یاپیورزیا؟

— نه‌یاپیورز افندم؟

— بز صددن چیقیورز. سز بکا
اعتراف ذنوب ایده‌جکم دیرایکن بنی عادتا
استنطاق ایتمش اولیورسکز. بکا اسراریمی
سویلتیورسکز.

بونك اوزرینه نه‌ئوفاری احمد متینك آیاقلرینه قپانورجه‌سنه متواضعانه برطور استرحام ایله :

— سویلیکزافندم ! اه عشقنه‌سویلیکز! ایشته حلندن عاجزقالدیغم معمایی حل ایدیورسکز . بنی مدهش بر اوزونتیدن عظیم براشکنجه‌دن قورتاریورسکز . رجا ایدرم سویلیکز .

دینجه احمد متین محترزانه ومترددانه بر صورتده یوتقونغه باشلادی ایسه‌ده نه‌ئوفارینك رجالری تکرار ایتمسی اوزرینه طیانه‌مدی . دیدی که :

— دیه‌جکم شوکه « یا ارکك دکلسکز یاخود ملکسکز » دیدیککز زمان ارککلکدن قصد ایلدیککز معنایه کوره ارککلکی اوقدر ایتدم‌که بونك دها زیاده‌سنه احتمال ویریله‌من . انجق ارککلکدن شمدیکی ملاحظاتمه کوره بنجه مقصود اولان معنا موجبنجه ارککلك‌ایده‌بیلمکه تأهل حقنده‌کی ملاحظاتم هنوز سد ممانعت چکمکده‌در . یوقسه .... شمدی بن دخی سزه ذنوبمی اعتراف ایده‌یم مادام ! یوقسه بر ارکك ایچون نظر رغبتکزه مظهر یت قدرشان اوله‌میه‌جغنی تقدیر ایتمامش دکلم . بعض دقیقه‌لر اولمشدرکه سزك تصور ایلدیککز معنایه کوره کچورمش اولدیغم ارککلك دورینه تکرار مراجعتی بن دخی تخطر ایلمشمدر . بونك ایچون قوجه‌کز اولدیغی محقق بولنمق شرطیله بیله نیقولسو دخی مانع اوله‌مزایدی. بن ده اوروپالی حکمنده‌یم مادام! معیشت متمدنانه‌نك غوامض وحقایقنی بیلمزمی‌یم ؟ هرکس بیلورکه هرکنج کوزل تشنه برقادینك آمانلری اولور . بونی هرکس بیلدیکی کبی قوجه‌لر دخی بیلورلر . سزك دخی بر آمانکز بولنمق واو امانکزده بن اولمق ایچون آره‌یرده برقوجه بولنمسنك نه‌قدر ممانعتی اوله‌بیله‌جکنی کیم بیلمز ؟

نه‌ئوفاری بلا اختیار کولومسه‌مکه باشلادی . احمد متین بوابتساملره هیچ اهمیت ویرمیه‌رك سوزنده دوام ایتدی . دیدی‌که :

— ایشته ملاحظاتمك بنی ترك ایتمکه باشلادیغی بودقیقه‌لرده برعاشق آتش فشان طوریله آیاقلریکزه قپانه‌رق اظهار مافی البالی قورار ایدم . برکت ویرسونکه متعاقباً ملاحظاتم بنی قارشولایه‌رق کندی حالمدن کندیم شرمسار اولور ایدم . بر آتش برعاشق صفتنی طاقنه‌جغم ها ؟ نه یمان یالانجیلق ! بر تیاتروده ژون پرمیه (برنجی کنج) وعاشق رولنی اجرا ایدن مهارتلی برصنعتکار مطلقا بندن دها کرچك برعاشق صایله‌جقدر . بربیوك ادیبك قلم مهارتندن چیقان سوزلری سویلدکجه البته متأثر اوله‌رق قلبی طاتلی خلجانلرله

طوله‌جقدر . بن ایسه بو مرتبه‌دن بیله دون بر یالانجی حکمنده قاله‌جغم . او حالده سزه نه سویله‌یه‌جکم؟ سزی شویله سودیکمدن سزك ایچون بو یله چیلدیردیغمدن بحث ایسه‌جکم دکلمی ؟ یالان مادام یالان ایاکز بنم سزه سویله‌یه‌جکم شیلر دکل شمدی‌یه قدر سزه بو بولده سویلنمش اولان شیلر دخی یالان! محبت ها ؟ سودا ها ؟ بونلر ایچنده ذره قدر جدیت بولنمق لازم کلسه اربابنك سودیکنی کندی کوزندن بیله قیصقانمسی لازم کلور . بو قیصقانجاق ایسه اوروپا مدنیتنجه معیوب باتدندر . دیمك اولیورکه سودای صحیح دخی معیوب باتدندر . سزی سومکده اولدیغنی ادعا ایدن آدم بو سوزنده نصل صادق اوله‌بیلورکه اکر سزی صحیحاً سویور ایسه اول باول قوجه‌کزدن ومتعاقباً بتون نوع رجالدن قیصقانمسی ایجاب ایدر . قیصقانجلغی یالکز سزه‌ده منحصر اولمز . کندینی‌ده قیصقانور . بنات حوا میاننده سزدن بشقه‌سنك یوزینه باقه بیلمسی قابل اولمق شویله طورسون بشقه بر قادینك بیله کندیسنه باقمسنی تجویز ایدمز . مدنیت عالمنده سودانك بو صورت صحیحه‌سی قالمامشدر مادام!

— حیفا که پك طوغریدر افندم!

— اوت قالمامشدر! بر عاشق شیدا طوریله خاکپایکزه قپانان آدملرك سزه درلو دیللر دوکه‌رك استرحام واستعطاف ایتدیکی شیئی برلسان حقیقتله سویله‌مسی لازم کلور ایسه نه دیملیدر بیلورمیسکز؟ عادتا «ایشته بن بر منحوس زنپاره‌یم . سن‌ده موقتاً اولسون قحبه‌لکی قبول ایت‌ده بنم کیفمه ذوقمه خدمت ایت» دیملیدر . بو املی ترویج ایچون سزه وعد ایلدیکی صداقتك تأویلی لازم کلدیکی زمان دخی «بنم صداقت دیدیکم شی دخی اولسه اولسه ارتکاب ایلدیکمز شو رذیله‌یی خلقه افشا ایتممکدن عبارت قالور ایسه‌ده آنك افشاسی بنجه برنوع اعلان موفقیت حکمنی اله‌جغندن زمانی کلدیکی ولزومی کوروندیکی حالده بن آنی محارمه ینه افشا ایدرم‌ده محارمدن محارمه انتقال ایده ایده سن ینه رسوای اولورسك» دیملیدر.

— آه! قریستوس کبی سوز سویلیورسکز سنیور!

— خیر مادام! ساده‌جه ملاحظه‌لی بر آدم کبی! سز کنجلککز نسوانیتکز حسبیله هنوز بونلری تقدیر ایده‌میه‌جککزدن کندیکزی بر عاشقك معشوقه‌سی کورمکدن متلذذ اوله بیله‌جککزی ظن ایلرسکز . او عاشقلق موقع شرفبخشاسنی!.. احمد متین دوستکزه بخش ایتمکله آنی‌ده مشرف قیلمق ایسترسکز اما ....

— هیهات! ......

— اوت ! مشرف قیلمق ایسترسکز اما او احمد متین بو شرفك حال وشانی شوبیان ایلدیکم عاشق شیداده‌کی ملعنته مساوی اوله‌جغنی دوشونه‌رك کندیسنی اومنزلهٔ ذلته آتمق ایستمز ! ایسه نه دیرسکز؟ بدلانك بریسیدر دیرسکز دکلمی ؟

— استغفراه سنیور !

— حقمده بو قدرجق اولسون بر لطفده بولنه بیله‌رك : «عجایب ! بو عالمده ارککلرك‌ده عرض اهلیسی اوله بیلور ایمش ! بو آدمجکز دخی آنلرك بریسی ایمش ! » دیه بیلور ایسه‌کز بنی بختیار ایتمکز قدر کندیکزی‌ده محق ایدرك بولنورسکز.

***

نه‌ئوفاری ایله احمد متین اره‌سنده بو کون سرزدهٔ وقوع اولان محاورهٔ مهمه شو نتیجه‌یه واصل اولدیغی زمان کونش دخی غروبه میل ایدرك بولیقاستر وقوبی ایچنده سیاحت ایلیان ملکة البحر صانکه نوردن بردریا ایچنده سیر وحرکت ایدیور ظن اولنه‌بیلور ایدی.

احمد متینك سوزلری مدت عمرنده هیچ بر ارککدن ایشتمش اولمق شویله طورسون ایشیدلمسنه احتمال دخی ویریله‌میان سوزلردن بولنمق حسبیله نه‌ئوفاری‌یی او قدر مستغرق دریای حیرت ایلمش ایدی‌که آنك امواج معنویه‌سی آره‌سنده باشنی قالدیروب‌ده اطرافده‌کی لطافته عطف لحاظهٔ تماشایه اصلا قدرت بوله‌میور ایدی. قوجه احمد متین سوزینی کسمش وآره‌دن سکز اون دقیقه زمان مرور ایلمش اولدیغی حالده نه‌ئوفاری ظن ایدییور ایدی‌که حالا احمد متین سویلیور حالا کندیسی دخی آنی دیکله‌یور! نهایت قهرمان چوجق آرقداشنی ایقاظه مجبور اوله‌رق :

— هله شوافق غربی‌یه باقکز مادام! نه کوزل ! نه لطیف !

دینجه نه‌ئوفاری برکره سیلکینوب حقیقةً اویقودن اویانیور مشجه‌سنه بر شاشقینلق حالیله اطرافنه باقندی. واقعا جهانی استیلا ایلیان اولطافتی بکنمش کوروندی ایسه‌ده ذهنی اوی نه‌دنبر اشتغال ایتمکده بولندیغی شیلردن منفك اوله‌میور ایدی. مع‌هذا او محاوره‌نك احمد متینی‌ده آرتق یورمش اولدیغنی تقدیر ایلدیکندن آنك خاتمه‌سی اولمق اوزره :

— سنیور! شو بزم حالمزده ملکة البحرك استحمال ایلدیکی اوچنجی رومانك نتیجه‌سی اولسون . شیرزاد روزا دلالا روقا ایله وثریا واسیلیکی ایله نائل مرام اولیورلر. بزدخی یکدیکرمزك حسرتنه قناعتله رومانمزك نتیجه‌سنی استنتاج ایتمش اوله‌لم.

دینجه احمد متین عجیب وغریب بر تبسم ایله

ارقداشنك بوسوزينى تصديق ايلدى ايسه‌ده غريبدركه نه‌ئوفارينك بوسوزنده‌كى صدقنه شاهد ايكى كوزلرندن ترشح ايدن ايكى الماسپارۀ سرشك اولدى .

احتمال كه برقادينك مدت عمرنده كوزلرندن ايلك ترشح ايدن بونلرياش اولمليدر .

بوصره‌ده واسيليكى برايش ضمننده احدمتين ايله نه‌ئوفارينك يانلرندن چيقيورايدى . نه‌ئوفارى واسيليكينك اكلايه‌بيله‌جكى برپرده عجميانه برفرانسزجه ايله :

— قابينومزده‌كى قونياق شيشه‌سنى لطفاً كتورر ميسكز مادموازل .

ديدى وواسيليكينك برقاچ دقيقه ظرفنده برطباق درونده قدح وشكر ايله برابر كتورديكى قونياقدن پك آز فاصله‌لرله اوچ درت قدح الدقدن وقدحلرك اوزرينه برر پارچه شكر ييوب برقاچ يوطم دخى صوايچدكدن صكره يوصمه نه‌ئوفارى حال طبيعيسنه عودت ايدركبى اولدى .

قارئلرمزه معلومدركه نه‌ئوفارى پك زياده صيقيلوب بوكالدقجه برقدح قونياق ايله دفع مراق ايلر . بواقشامكى حالى سائر زمانلرده‌كى حالنه نصل غير مقيس اولديغنى موازنه ايچون دقت ايتمليدركه بواقشامكى مراقنى انجق درت بش قونياق ايله دفع ايدركبى اوله‌بيلمش ايدى .

غروب حالنك سطح بحر اوزرنده حصوله كتورديكى لطافتى هنوز اون اوچ كونلك اولان وشمسك غروبندن اول طلوع ايلمش بولنان قمر دخى ادامه ايتمكده ايدى . كمينك هواسى‌ده موافق اولمق حسبيله بوكيجه‌كى كيجه قماره‌ده اوتورمغى حرام ايده‌جك كيجه‌لردن معدود اولمسيله احمد متينك خاطرينه كلديكى كبى نه‌ئوفارى طرفندن دخى وقوع بولان اخطار اوزرينه اقشام طعامنك كوكرته‌ده تناولنه قرار ويرلدى .

كوكرته‌ده طعام ايدلدكجه صالونك صوپيرايى سفره اتخاذ ايدلمك معتاد اولديغندن احمد متين طرفندن ويريلان امر اوزرينه قاتارينا اورايه سفره‌يى ترتيب ايتمكه باشلاديغى زمان واسيليكى دخى شمدى‌يه قدر وظيفه‌سى جمله‌سندن بولنان معاونتى اولكندن زياده كاركذارانه غيرت وبشوشانه لطافت ايله ايفايه باشلادى كه بوخدمت براقشام اول احمد متينك ديمش اولديغى وجهله ارتق كنديسى ايچون بروظيفه دكل ايديسه بيله كندى طرفندن برلطف برنزاكت ايدى .

عمر قپودان وثريا ايله واسيليكينك دخى حاضر اولدقلرى وقاتارينا ايله بركمى طائفه‌سنك خدمت ايتمكده بولندقلرى بوسفره‌ده كوندوزكى كبى مباحث مهمه ايله اشتغال ايتمك اوله‌ميه‌جغندن واقعا اكا دائر

سوز سویلنمیور ایدیسه‌ده بواقشامکی سفره دون اقشامکی سفره‌دن وحتی بوکونکی قوشلق سفره‌سندن دها زیاده صافیانه وخالصانه اولوب ذنوب وقصورینی احمد متینه اعتراف ایلمش بولنان نه‌ئوفاری ذنوب مذکوره‌نك مومی الیه طرفندن عفوی وکندیسنك دخی برطاقم آمال وهوسات طفلانه‌یی ترکی حسبیله کندینی عادتا بوزمرهٔ خالصیندن عد ایلیه‌رك اوخلوص وصفوتك طبایعه بخش ایده‌جکی نعمت استراحت واطمئنان ایله متنعم ایدی ·

برکت ویرسون که ایتالیالی قلاغوزك غرقی مسئلهٔ جنائیه‌سی خاطرینه کلیور ایدی · جنایت مذکوره ایشته تمام بواقشام سفره قور یله‌رق بالخاصه کندیسنك اوتورمقده بولندیغی محلده وقوعه کلمش ایدی · قیچده‌کی دومنجیدن ستر جنایت ایچون سپر اتخاذ ایدلمش بولنان صوپیرای بواقشام سفره اتخاذ ایدلمش بولندیغی کبی کندی صندالیه‌سی دخی او یله برنقطه اوزرنده بولنیور ایدی‌که التنده‌کی صندالیه محو اولوب ده کوکرته اوزرینه اوتوری ویرمسی لازم کلسه ایدی تمام بیچاره قلاغوزك باجاقلرندن یاقه‌لایه‌رق غیر یل غیر یل بوغدیغی یرده بولنه‌جق ایدی ·

بواقشام نه‌ئوفارینك خاطرینه بوجنا- یتك خطور ایتمامش اولمسی کندیسی ایچون الك بیوك نعمتلردن عد اولنملیدر · زیرا شوصوك برایکی کون ظرفنده کمی خلقنی تشکیل ایلیان صالحلرك هر بری طرفندن برر بشقه صورتده آثارینی کوردیکی صلاح وصفوتدن اوقدر عبرت وحصه آلمش ایدی‌که بو حالده دوام ایده‌جکی فرض اولنه بیلسه نه‌ئوفاری دخی صلحادن عد اولنمق لازم کلور ایدی · بویله صلاحه رجوع حالنده تخطر ایلیه‌جکی جنایتدن ندامت وتأثری ده ینه بوماده حقنده بوندن اولکی احتساساتنه قطعا قیاس قبول ایده‌من ایدی ·

بشریت بو! ····· حقیقت انسان بعض زمانلره کوره بعض شیلر حقنده استعجالاً ویردیکی حکملرك برزمان صکره اوقدر بطلانن فاحشنی کورر اکلارکه خطاسنه کندیسی دخی شاشار · یالکز قبحیاتده دکل حسنیاتده دخی اویله‌در · بعضاً بك قورقدیغی وخوفنی وهم وخیالنده بیولتدکجه بیولتدیکی شیلرك بالآخره هیچ ده قورقه‌جق احوالدن اولمدیغنی کوروب بیهوده قورقمش اولدیغنی اکلادیغی کبی بعضاً دخی سوینمکه لایق ظن ایلدیکی احوالك بالعکس قورقمغه شایسته اولدیغنی اکلایه‌رق بویله برندامتده بولنور · بو حکمته مبنیدرکه قرآن کریمده « اوله‌بیلورکه برشیدن استکراه ایدرسکزده اوشی سزك

ایچون تعبیر اولنه‌بیلورکه برشیئه سویئور سکزده او شی سزك ایچون شردر » بیورلمشدر . هرشیده تأنی واجب اولوب بالخاصه غضب ایشلرنده تأنینك اك زیاده‌سی ایچون انسان نه قدر جبرنفس ایلسه‌یری واردر :

شوقلاغوزك اعدامی مسئله‌سنده‌کی استعجالی نه‌ئوفاری شمدی تخطر ومحاکمه ایتمش اولسه ایدی بوجنایتی نه‌قدرلزومسز ودکرسز بولورایدی ! آنی ارتکاب ایچون هر برینی برر حقیقت اولمق اوزره تلقی ایلدیکی اسبابك کافه‌سی وهم و خیالدن عبارت اولدقلری ایشته میدان ثبوته چیقدی . واسیلیکی ایله احمدمتین آره‌سنده برکیزلی مناسبت وار ایدی ظننده ایکن تحقق ایلدی‌که یوق ایمش . احمدمتین کندیسنه میل و رغبت ایده‌بیلور دیه دوشوندکده ایکن اکلاشلدی‌که ایده‌میه‌جك ایمش .

باخصوص بوایشده برده نسوانیت مسئله‌سنی نظر دقته المق لازم کلورسه نه‌ئوفارینك نداتی ایچون حد و پایان کوریله‌مامك لازم کلور ، زیرا نسوانیت دنیلن شیئك شانی نازدر . بالعکس نیاز ایسه مردلکك شانیدر . بناءً علیه نه‌ئوفاری دوچار اولدیغی چوجقاق ایله نازی نیازه بالتبدیل نسوانیت کبی بر حالت مقدسه‌یی‌ده تحقیر ایتمش اولمشدر . غیرت نسوانیه صاحبی برقادین ایچون ایسه بوحال اولومدن بدتردر .

بختیار اولمق ایچون جنایتلر ارتکابنه قدر وارلدیغی حالده بختیار اوله‌مامش وبوفقدان بختیاریسنی کندیسی دخی اکلایه‌رق مقهوریت درجه‌سنه وارمش اولان شو یورکلر آجیسی قادینك بوکیجه‌اك بیوك سبب مقهوریتی دیمك اولان جنایت مدهشه‌سنی تخطر ایده‌مامسی یالکز کندیسی ایچون نعمت عد اولنمقله قالمیوب سفره خلقی ایچون دخی برنعمت عد اولنملیدر . چونکه نه‌ئوفاری اوتخطرك تأثیراتی التنده مضمحل ومنقرض اولوب قالسه ایدی سفره‌نك بواقشامکی شطارت صافیانه و خالصانه‌سنه اشتراك ایتمك شویله طورسون بلکه کندی طبعنده‌کی انقراض واضمحلاله ارقداشلرینی دخی تشریك ایلر ایدی . جنایتك عدم تخطری ایسه بو اخشام سفره خلقی میاننده اك نشئه‌لی آدم کندیسندن عبارت بولنمسنی اقتضا ایلدی . طعامدن مقدم نوش ایلش بولندیغی بش التی قونیاق دخی بوانشراح و شطارتی حاصل ومتزاید ایلیور ایدی .

معتاددن زیاده اولمق اوزره بواقشامکی سفره بر بچق ساعت قدر دوام ایلدی . اندن صکره احمد متین طرفندن کوستریلن

آرزو اوزرینه نه‌ئوفاری واسیلیکی ایله برابر صالونه اینه‌رك پیانونك باشنه كچدی. صوپیرایك جاملری آچلمش ایدی. اشاغیده اجرا اولنان قونسرتو صالونك عکس صداسیله کوکرته‌یه طوغری اویله برصورت لطیفه‌ده منتشر اولیور ایدی که صالون کویا یکپاره براورغ ایمش‌ده بوآهنك دخی اندن منعکس اولیورمش ظن اولنیوردی.

آرتق احمد متینده کی نشئه‌یی کورملی ایدی. شطارتی کورملی ایدی. یکرمی درت ساعتدنبری هپ یاپدیغی خیر هپ سویلدیکی حسنات هپ ایشتدیکی صلاح هپ کوردیکی سودای صاف وپاك که بوقدر نعمتلرك بر زمانده اجتماعیله حواس بشریه‌نك کافه‌سی اوزرنده حسن تأثیر ایتمسی انسانلر ایچون نادراً اندراً وقوعه کله بیلور.

یا واسیلیکی ایله ثریایی صورمیورمیسکز؟ بونلر بواقشام اهالیء زمیندن عد اولنمه‌لر وبالعکس اهالیء آسماندن عد اولنمه‌لر سزادر. باصدقلری بر صانکه ملکة البحرك کوکرته‌سی دکل ایمش‌ده کلیسالرده کوریلن تصاویر معززه کبی بلوطلر اوزرنده یوریورلر ایمش ظن اولنور ایدی. بری برینه عطف ایتدکلری نظرلره « متحسرانه » دینله‌مز. زیرا بونلر بربرینه بخش اولنمشلردر. « مشتاقانه » دینله‌مز. زیرا حال هجرانده دکل بزم وصالده‌درلر. اما « وصال » هیچ دینله‌مز زیرا یکدیکرینك جبهه‌لرندن آلدقلری ایلك بوسه‌نك ایکنجیسنی مأذونیت صحیحهٔ شرعیه‌دن اول آله‌میه‌جقلردر. اولایسه محققدر. ایشته بویله هرجهتی برتأثیر لطیفدن خالی قالمیان احساس متخالفه ایچنده شوایکی کنج کندیلرینی حقیقةً عالم بالا اصحابندن صانمقده معذور ایدیلر.

ملکة البحر آرتق پولیقاستروقوینی دینلان انکینه طوغری طالمش کیتمش اولدیغی حالده کمی خلقی دخی معتاد اولان وقتدن پك کنج اوله‌رق یتاقلرینه چکیلوب غایت لطیف بردریای خوابه طالدیلر. نه‌ئوفاری ایچون بوکیجه‌کی استراحت وجدان واطمئنان قلب دون کیجه‌کی اضطراب واشکنجه‌یه اصلا مقیس دکل ایدی. « یأس ایکی راحتك بریسیدر » فحواسی کندی حقنده تمامیله حکمنی کوستریور ایدی. احمد متین کبی برآدمك دوستی اولمق مزیه‌سی ازلمه‌دن بیك قات خیرلی اوله‌جغنه قناعت کامله حاصل ایتمش بولندیغندن بوقناعتله راحت وطاتلی براویقویه طالمش کیتمش ایدی.

ایرتسی صباح ملکة البحر خلقی اویقودن اویانه‌رق برمعتاد کوکرته‌یه چیقدقلری زمان ملکة البحری وولقانو برونی مقابلنده بولدیلر یعنی اولطیف سفینه بوکیجه ظرفنده پولیقاستروقوینی چکوب بتوره‌رك وولقانو برونی یاقه‌لامش ایدی که بوکیدیشله بوکون اقشامدن

اول مسينا بوغازينه واونامه منسوب اولان شهرك ليمانه واصل اوله جقلری دركار ايدی .

صباحلين نه ئوفاری، ايله برلشدكلری زمان سلاملاشمق وحال وخاطر صورشمق مراسمنی بعدالاجرا نه ئوفارينك :

ـــ مسينادن اوته يه يول ترتيبمز نصل اوله جغنه قرار ويرديكزمی سنيور ؟

سئوالنی ايراد ايلمسی اوزرينه احمد متين شويله ديمش ايدی كه :

ـــ برآره‌لق دوشونيور ايدم كه مسينا بوغازندن طوغريجه زانطه وياخود موريه طوغری يول ويره‌يم ده بعده جزاير بحر سفيد آره‌لرنده براز دونوب طولاشدقدن صكره استانبوله دونه‌يم . بونك ايچون ايكی ملاحظه مانع اولدی . بريسی شو كوچك سفينه ايله اوقدر آچيق دكزده سير وسفرك تنزهات بحريه اصولنه مغاير اولمسی قضيه‌سيدر . واقعا موجب خوف اوله‌جق تهلكه‌لر ملحوظ دكل ايسه‌ده دكز اوزرنده اوقدر جسارتلی بولنمه‌نك دخی معناسی يوقدر. ايكنجی ملاحظه ايسه شو كسديرمه يولدن قازانيله‌جق زمانك برقاچ قاتنی جزاير بحر سفيد اره‌لرنده صرف ايده‌جكمزدن قاصمدن اول استانبوله عودت ايديله‌ميه‌جكی قضيه‌سيدر . بوده بزم نشانلی عاشق وعاشقه‌نك اوزونتيلرينی آرتديره‌ جقدر . بناءً عليه كلديكمز زمانكی سفر ترتيبنك براز دها تعديل ايدلمشی اولمق اوزره مسينادن سانتامارياية قدر هپ كلديكمز خط اوزرندن كيدرك بعده قورفوبی صول طرفمزده براقدق اوزره كفالونيا وزانطه‌يه طوغری يول ويرمكه واورادن دخی ينه اسكی خط حركتمزه تابع اولمغه قرار ويردم :

نه ئوفاری بوقراری نه تصديقاً نه‌ده رداً برشی سويله‌مدی . واقعا حال وشانندن برشيلر سويله‌مك ايستديكی اكلاشيليور ايديسه‌ده جسارت ايده‌ميور ايدی . احمد متين بوصورتله آچيلان سوز مناسبتيله جزاير بحر سفيدده ايديله‌جك سياحتك لطافتندن بحثه باشلادی . ارقداشنه اكلاتدی كه تنزهات بحريه ايچون جزاير بحر سفيد قدر موافق هيچ بريراوله‌مز . زيرا جزاير مذكوره‌نك هربرينه بيك درلو مباحث ومناقب تاريخيه‌نك تعلقی اولديغی كبی بويلی بوينه اناطولی سواحلنك هرنقطه‌سی دخی بويله‌در . بورالرده كشت وكذار ايدن برآدم فنيكه ومصرويونان وروما ملل قديمه‌سيله عرب واهل صليب وتركلرك هر كوشه‌سی بيك لطافت شاعرانه وقهرمانانه ايله مملو بولنان تاريخلری ايچنده كشت وكذار ايتمش اولور . تنزهات بحريه‌نك برنجی ايجابی يلكنلی سفائن ايله كزمك

اولدیغنه کوره بو دکزلرده یلکنلر هیچ بر وقتده روزکارسز قالمازلر . هانکی اطه یه تقرب ایدلسه دکز یاخود قره ملتملرینه تصادف ایدیله رك بونلرك هربری ساحللره تقرب ایچون بر رباط موافق حکمنی آلورلر. بیوك فورطنه لردن اصلا اندیشه ایدلمز . زیرا آدیم باشنده بر لیمانه تصادف ایدیله رك لیمان بولنمدیغی یرلرده دخی بر راطه یی سپر آلوب بارنمق قابلدر .

ایشته آق دکزك شو جزیره لری آره سنده یکی ایله سیر وسیاحتی بو وجهله تصویر ایده رك لطافتنه نه ئوفاری یی اعرندیردکدن صکره احمد متین :

— هرحالده ملکة البحر المزده دریا ! نه زمان اولسه بو سیاحتلری ایتمك قولایدر. فقط اول باول وبردیکم سوزی طوتملی یم. شو ایکی لیاقتلی کنجی نائل مرام ایتملی یم .

دیه ممکن مرتبه استانبوله چابق دونمك مقصدیله اوجه دخی خبر وردیکی یول ترتیبنامه سنده کی اصابتی آرقداشنه برقات دها ایضاح وتأکید ایلمش اولدی .

*
* *

احمد متینك عودت ایچون یول ترتیباتی حقنده سویلدیکی سوزلره مقابل نه ئوفاری دخی بر شیلر سویله مکه طورانمش ایسه ده سویلیه مامش اولدیغنی بیلدیرمش ایدك . بو حالدن استدلال اولنور که شو عودت حقنده آره لرنده سبق ایدن محاوره ناقص ونتیجه سز قالمشدر . ایکی ارقداش بو نقصانی اوکون اقشام اوزری مسینا شهرینه واصل اولدقلری زمان اتمام ایلدیلر .

بو شهره ایلك کلدکلری زمان مصادف اولدقلری احوالی شمدی نه صورتده تخطر ایتدکلرینی ایضاحه حاجت یوق ایسه ده یالکز شوقدرجغنی اولسون خبر ویرمك لازمدر که اوزماندن بو زمانه قدر نه ئوفاری ده وقوعه کلن تبدل اقتضاسنجه خاطرات مذکوره پك الیم اولمشدر . اوزمان نه ئوفاری نیقولسو کبی بر لئیمك شریك فحش وملعنتی ایدی . شمدی ایسه احمد متین کبی بر کریمك شریك فضائل انسانیه سی بولنمقده در . بو فضیلت اقتضاسنجه اوزمانکی نیقولسونك رفیقه سنه قارشو قلبنده عادتا بر تنفر حسی بولنمقده ایدی .

بو دفعه مسینایه ورودلرنده شهره چیقمغه لزوم کورمدیلر . کیجه یی لیمانده ملکة البحر ایچنده کچوروب ایرتسی کون دخی همان یوله چیقمق قرارنده ایدیلر . زیرا ثریا ایله واسیلیکینك نشانلانملری اوزرینه احمد متینك نظر رغبتی بر کره استانبوله توجه ایدنجه آرتق حال وشانی عرفاتدن عودت ایلیان حجاجك حال وشانه بکزه مش ایدی . روایت ایدرلر که حجاج کرام مناسك حجی ایفا واتمام ایتمکی متعاقب بر آن اول وطنلرینه

دوغمکه جان آثارلر ایمش . آنتروپولوژی یعنی علم احوال انسان متتبعلری بوحالك اسباب پسیقولوژیه سنی دخی شرح وایضاح ایدرك دیرلرکه : انسانك حواسنی اشغال صورتیله کندینی اکلندیرن شی برمقصده وصولیدر وهوسیدر . اومقصده وصولدن صکره احساس بشر برزمان موقت ایچون توقف ایدرك واصل ونائل اولدیغی شی ایله ده اشتغال ایدر ایسه ده بعده کندیسنه مقاصد سائره آرامغه باشلایه رق بولور ایسه ایلك وصولی ایچون بوقدر متاعب ومزاحمی اختیار ایلمش اولدیغی مقصددن یواش یواش تباعده باشلار . (اوصانمق) دنیلن شی دخی ایشته بودر . اکر انسان هرهوس وآرزو ایلدیکی شی حقنده‌کی ایلك میل ومحبتنده دائم وثابت اولسه ده هوسات جدیدهٔ متتابعه سی دخی آنلره منضم اوله‌کلسه نتیجهٔ حالده چیلغین کبی برحالی بولمسی ایجاب ایدر ایدی

ایمدی مسینا لیماننده توقف ایلدکلری اقشام بعدالطعام نه‌ئوفاری .

— سنیور ! بوکون ایرادنده تردد ایلمش بولندیغم برماده‌یی بوکیجه عرض ایتمکه مساعده کزوارمیدر ؟

دیوب ده احمد متین طرفندن :

— های های ! هرزمان .

مساعده‌سنی آلدقدن صکره :

— بوکون جزایر بحرسفید آره‌سنده ایدیله جك کشت وکذارلری تصویر ایدیوردیغکز صره‌ده « ملکة البحر المزده دریا ، نه زمان اولسه بوسیاحتی ایتمك قولایدر » دیمش ایدیکز . بوسوزیکزك ایچنده بنی سیاحت مذکوره‌یه دخی تشریك ایلمك مقصدی وارمی ایدی ؟

سؤالنی ایراد ایدنجه احمد متین درحال جواب ویرمك ایچون تدارکلی بولنمدیغندن براز تأمله مجبور اولدی . برقاچ دقیقه تأملدن صکره دیدی‌که :

— نه‌دن اولمسون ؟ بن شوسفرمزده‌کی رفاقتکزدن حقیقةً ممنون ومتشکرم . بوندن صکره دخی برسفر ایدوب ده تکلیف رفاقت بیوره‌جق اولور ایسه‌کز ینه ممنون قاله‌جغم درکاردر فقط ....

— ای ! فقط ؟

— فقط اوسفر دخی اولسه اولسه کله‌جك یاز اوله‌بیلور . اوزمانه قدر نصل وقت کچوره‌بیله‌جککزی بیلسه ایدم مطالعه وملاحظه‌می دها اطرافلی سرد ایده‌بیلور ایدم . برسنه‌لك قدر عمر مستقبلکز ایچون نه قرارده‌سکز ؟

بوسؤالك جوابنده دخی نه‌ئوفاری تدارکلی بولنمدیغندن تأمله مجبور اولدی . حتی نه‌ئوفاری احمد متیندن زیاده دوشونوب طاشندیغی حالده آنك قدر اولسون بر منتظم جواب استحضار وایراد ایده‌میوب :

— برسنه ایچونمی ؟ . . . . . نه صورتله اصرار ایدیکز . . . . . بوکا هنوز بر قرار ویره مدم ایسه ده . . . .

دیه که کلمکه باشلادی . فقط بو بابده بر جواب قطعی ویرمینجه احمد متین طرفندن بر رأی آلامیه جغنی دخی اکلادیغندن نهایت دوشونه طاشنه دیدی که :

— اوروپایه کیدرم افندم ! بر آره لق چوقدن بری کورمامش اولدیغم قزیمی کوریرم . آندن صکره دخی هر موسمه کوره اوروپا جمعیت کباری نره لرده طوپلانوب تنزه ایدییورلر ایسه اورالرده وقت کچوریرم . نهایت اوکزده کی سنه مارتنده استانبوله کلور ایسه م تمام سزه رفاقت ایده بیله جك بر زمانده یتشمش اوله بیلورم . دکلمی سنیور ؟

احمد متین بو جواب قطعی اوزرینه کولومسه مکه باشلادیغندن نه ئوفاری بو ابتسامه بر معنا ویره مدی و :

— نه کولدیکز افندم ؟

دیه سبب و حکمتنی سؤال ایتمسی واحمد متین طرفندن کوستریلان تردددن ناشی برازده اصرار ایلمسی اوزرینه احمد متین دیدی که :

— مملکتکزی ده تخطر ایتدیککزدن انك ایچون تبسم ایدییورم . شو دنیا یوزنده وینه اودیدیککز اوروپا قطعه سنده برده مولدووا مملکتی واردر که وطنکزدر اوراده ده برزوالّی آدم واردر که قوجه کزدر . زیارت وملاقاتنه بیان اشتیاق ایلدیککز قز یکزك تولدینه نصف نسبتده اشتراك ایلمش اولان رفیقه کزدر . وفا کارلق اقتضا ایدر ایدی که شو برسنه لك عمر مستقبلك ایچنده او بیچاره یی دخی دوشونه سکز .

نه ئوفاری بر آره لق :

— او اختیارمی ؟

دیه رد یوللو بر جوابه طورانعقده استعجال ایلدی ایسه ده قلبنده یکی پیدا اولمغه باشلایان حس صلاح قارشو کله رك باشلادیغی جوابی کندیسی دخی بکنه میجه سوزینك بقیه سنی ایراد ایتمیوب بردنبره تحویل افکار وتبدیل کفتار ایلدی . دیدی که :

— سزه معلوم اولمیان هیچ بر اسراریمز قالمدی سنیور ! قوجه مك نزدینه نه یوز ایله کیده بیلورم ؟ حریف اختیاردر . بیلورسکز که اختیار قسمی کیندار اولور . بنم ایتدکلریمه مقابل علیهمده بحق بغض پیدا ایلمشدر . کیده جك اولور ایسه م حقلی تکدیرلری تعزیرلری ایله بنی اینجیته جکندن قطع نظر بلکه حضورمله کندیسنه همان اونوتمغه یاقلاشدیغی نیجه احوال مؤلمه یی اخطار ایتمش اولوردم ده انی ده متألم ایلرم .

احمد متين بو سوزلری پك بيوك بر اهميتله تلقی ايدرك اواهميته لايق ومتناسب اوله جق طورله ديكله دی . حتی نه ئوفاری سوزينی بتورديكی زمان نه جواب ويره جك ديه ارقداشنك يوزينه برخيلی زمان باقه قالديغی حالده احمد متينك جوابی تأخر ايتمسندن طولايی قلبنده خلجانلر دخی حس ايتمكه باشلامش ايدی . نهايت احمد متين ديدی كه :

— سويلديككز سوز ايچنده بيوك بيوك مسائل مندمجدر مادام ! انلر برر برر حل ايدلدكدن صكره برومه دن اوله رق ويريله جك جوابك هيچ بر قوتی اوله من . مسائلی نه كوره بی برر برر حل ايتمك دخی قورقارم كه سزی اتعاب وبيزار ايلر .

— خير سنيور ! سزك سوزلريكز حكملريكز بنی هيچ بر زمان بيزار ايتمامش اولديغی كبی ينه هيچ برزمان بيزار ايده ميه جكدر . رجا ايدرم سويليكز .

— اولا قوجه كزك اختيارانی مسئله سی ! اوت قادين قسمی ارقداشنك كنج كوزل ظريف لطيف اولمسنی ايستر . معذوردر . حتی حقی ده واردر . فقط برارككك تصور ايدكز كه قادين قسمنك ارزولرينه موافق اوله جق مزيات ماديه ومعنويه يی تماميله ومع زيادة جامع اولسون . اوحالده بوارككك حقنده حكم نه يه منجر اولور ؟

نه ئوفاری شو مقدمه دن نتيجه يی استخراج ايده مديكندن احمد متينه جواب ويره مدی . جوابنی دخی كنديسی ويرمسنه منتظراً يوزينه باقه قالدی . بونی كورنجه احمد متين ديدی كه :

— بو مرد مكمل بتون بنات حوانك مقبولی مرغوبی مطمح نظری اولور قالور . اكا مقابل قادينلر ايكی صنفه آيريلورلر . برصنفی اوارككده كوريلن مزياته مقابل ومتناسب اوله رق كنديلرنده مزيات نسوانيه بولنمديغنه قائل اوله جق قدر ارباب انصافدن اولورلر ايسه اميدلرينی كسه رك ايليشك ايتميه بيلورلر . اما ديكر صنفی كندی مزيات نسوانيه لرينه مغرور اوله رق كنديلری ايچون اولسه اولسه انجق بويله برارككك لايق اوله بيله جكنی حكم ايله انكده نظر رغبتنی كنديلری اوزرينه جلب ايچون بسط مقدماته تشمير ساق اهتمام ايدرلر . ای مادام ! برلالی كوزل قادينلرك هجومی نعمتنه نائل اولمق قولای قولای قيدسزلق ايله تلقی ايديله بيله جك احوالدنميدر ؟ اوزواللی آدمجغز بو هجوملره قارشو ازهار كونا كون ايچنده هانكيسندن بال اله جغنی بيله ميه رك شاشيروب قالان زنبوره بكزر ايسه مستبعدميدر ؟

نه ئوفارينك طورنده بر چوق علائم تعجب نمايان اولدی . بو علامتلر مصدقانه

شيلر ايديسه‌لرده يالكز مسئله‌نك برجهتنه ذهنی ايليشه‌رك آنی‌ده :

— يا قاريسی قصورسز ايسه ·

سؤالی ايله استيضاح ايلمش ايدی · احمد متين ديدی‌كه :

— واوكه قاريسی قصورسزاولسون ! قصورسز اولان قادين واقعا برنعمتدر · اما سائر قادينلرك قصورسزلغی‌ده هرحالده برر نعمتدر · انسانك بر نعمته نائليتندن ديكر نعمتلره نائليتنك ممنوعيتی لازم كلورمی ؟ واوكه شرعاً وحكمةً لازم كلسون · اما انسان نه‌قدر آج كوزليدر ! بناء عليه اك كوزل قادينلرك قوجه‌لری دخی اك كوزل ارككلردن بولنمقله برابر قوجه‌لرينك وفاكارلغندن ممنون قاله‌مديغی هيچ‌ده نوادردن دكلدر · بناءً عليه استنتاج ايده‌جكزكه قوجه‌نك تجليكی كوزللكی ظرافتی لطافتی انك صاحبه‌سی اولان قادين ايچون بر سعادت اولمق قدر برنكبت اولمق دخی محتملدر · اما ديه‌جكسكزكه قوجه هم بو قدر مكمل اولسون هم‌ده قاريسنه صدق واختصاص ايله متحلی بولنسون · آه مادام انسان اولادی ايچون بختيارلغك بويله بلا نقصان مكمليت تامه‌سی قابل اوله بيلورمی ؟

نه‌ئوفاری مقهوراً ومحزوناً اوكنه‌باقه قالدی · احمد متين ديدی‌كه :

— ايكنجی مسئله قوجه‌نك زوجه‌سی طرفندن مظهر ميل ورغبت اوله‌ميه‌جق درجه‌لرده كی فنالقلری مسئله‌سيدر · بر قوجه اختياردر چركيندر ظرافتدن لطافتدن بريدر · دها نه ايستريسكز ؟ هايدی ديه‌لم‌كه برازده خويسزدر · مرتكب سيئاتدر · نهايت بويله برقوجه حقنده وارد اوله بيله‌جك برحكم ايكيدن خالی قالمز · برنجيسی اندن آيرلمقدر · لكن بعدالمفارقه طول وسربست ياشامق شرطيله دكل · واقعا بويله بر مفارقه نصرانيتك مساعده‌سی يوقدر اما بزذاتاً انسانلرك مسعوديت ماديه ومعنويه‌سی ايچون نصرانيتی كافی كوره‌ميورزكه ! اندن دها طبيعی اولان برقانون مدنيت نظرنده بوده جائزدر · لكن تكرار ايدرم‌كه بعدالمفارقه طول وسربست قالميوب ديكر برقوجه‌يه وارمق شرطيله ! زيرا اركك ايچون بيله اشه‌سز ياشامق خسران اولوب هله قادين ايچون بو يالكزلق محققاً خسراندر · پدر و برادر وعموجه وطايی كبی برولیسی بولنمق بردرجه‌يه قدرموجب تعديل اوله بيلور ايسه‌ده قادين ايچون بر زوج بووليلرك وجودی حالنده دخی حصول استغنا ممكن اوله‌ميه‌جق مبرمات بشريه‌دندر · شو حالی نظردقته الهرق برقادين قوجه‌سنده كندی طبعنه مخالف كورديكی احواله يواش يواش كنديني الشديرق وبومساعی اثناسنده قوجه‌سنی‌ده

بالتدريج اصلاح ايلمك صورتيله ينه آنكله رفاقتده دوامى ترجيح ايلر ايسه دها زياده عقلليلق ايتمش اولور . چونكه ايكنجى واوچنجى وارەجغى قوجەلرنده تماميله طبعنه موافق چيقەجقلرى كنديسنه تأمين اولنمامشدر . ازدواج دنيلن شيده كى شاعريت جديت حكمت ايسه ايلك ازدواجده تمم اولوب ازدواجلر تعدد ايلدكجه بونلرك حكمىده بالطبع تناقص ايدر . بو حكمته مبنيدركه شريعت اسلاميه نظرنده طلاق جائز اولمقله برابر مطلاق يعنى چوق طلاق ايدنلر اصلا ممدوح دكلدرلر . پيغمبرمز حكيم على الاعلى وخواجهٔ دانا افندمز حضرتلرى بيورمشلر . دركه يريوزنده برطلاق وقوعه كلدكجه آسمان تترر . بوندن مقصد عالى ازدواج دنيلن شيئك جديتنه حكمتنه تطرق ايليان نقصاندر . واوكه طبعه موافق اولمسون . قوجه دكلمى؟ هر حالده اجانبدن اولان رجاله مرجحدر . نه قدر بى وفا اولسه ينه ياريكزدر . كنديسى ايچون هر ايليكى فنالغى تجويز ايده بيلديكى حالده سزك ايچون هيچ بر فنالغى تجويز ايدهميوب هپ ايلكلكزى ايستر . سزه ايديلهجك بر حقارتك دفعى يولنده فداى جانه حاضردر . ديمك ايسترمكه مادام ! قوجه دنيلن شى قادين ايچون براكلنجه دكلدر . برصاحب برضابط برحامى بردوستدر . دوست قسمى نه قدر فنا اولسه ينه دوستنك فنا اولديغنى ايستهمز .

— حقكز وار افندم اما .....

— صبر بيوركزده برده قوجهدن ماعدا برزوجهيه مقابل ديكر اركَكلرى تصور وتصوير ايدهلم . برقادين اما زوجه اولان قادين كنجدر كوزلدر ظريفدر ذكيدر لطيفدر . حتى شوخدر . اركَكلرك نظرى اكا مجلوب اولمامق قابل دكلدر . بو اركَكلر دخى ايكى صنفه منقسم اولورلر . برنجى صنفى بكار اولانلردر . انلرك او قادينهدن ايستديكى ندر ؟ قوجهسنك حق مشروعنه اشتراك دكلمى ؟ حالبوكه او قادينك متاعندن متمتع اولمق اكا زوج اولمغه منوطدر . او قادينك برزوجى وارايكن ايكنجى مقامنه قائم اولمق اوآدم ايچون شرعاً وعقلاً وحكمةً قابل دكلدر . اوحالده حكم نهيه منجر اولور ؟ يا بر خيانت وسرقته ! بو قبول اولنهجق شيلردنميدر ؟ ياخود براجتماع موقته ! بو ايسه قادينك هيچ ايستهيهميهجكى برشيدر . زيرا قادينك اركَكدن ايستهيهجكى الك بيوك شى وفاوثباتدر . اوعاشق موقت ايچون ايسه وفاسزلق ثباتسزلق محققات طبيعيهدندر . هله ايكنجى صنفه انتقال ايدنجه يعنى اوار كَكك برده متأهل بولنديغى

فرض اولنجه ایش بتون بتون بشقه‌لاشور. هرایکی حالده دخی سودای صحیح دنیلن شیئه مغایرت درکاردرکه اوسودای صحیحك حکمی مطلقا قیصقانمق اولدیغنی سزه اول دخی سویله‌مش ایدم . مرد فاحش حقیقةً عاشق ایسه او قادینی قوجه‌سندن قیصقانه‌جقدر . زن فاحشه حقیقةً عاشقه ایسه معشوقنی زوجه‌سندن وباخصوص نسوان سائره‌دن قیصقانه‌جقدر . بو طبیعی اولان قیصقانجلق ایله برابر شو معاشقهٔ غیرمشروعه‌ده‌کی جسارتلری ایسه عین سفه و حماقتدر . زیرا بونده تخیل ایدیلن ذوق بیله یوقدر . نارحسدله یورکی جایر جایر یانمقده بولندیغی حالده کبائر آثامدن معدود اولان فحش صورتنده‌کی اومعاشقه‌ده ذوق صحیح اوله‌بیلورمی ؟ ایشته بوحقایق حکمته مبنی قوجه‌سی بکنلمیه‌جك برحالده بولنان برقادین اکرعاقل ایسه اوبکنلمیه‌جك قوجه‌یی سائر بکنیله‌بیله‌جك بیابانجی ارککلره قات قات قولاج قولاج ترجیح ایدر . امانوع نسوانده عقلك ملاحظه‌نك بودرجه‌سی متعمم اولمدیغندن قادینلر ایله ارککلر ارەسنده‌کی مناسبتی ممکن مرتبه تقلیل وتبعید ایچون ملل قدیمهٔ عاقله‌نك اقوام متمدنه وصحیحه‌نك اغلبی عندنده همان عموماً واسلام نزدنده خصوصاً نسوانك احتجابنه لزوم کورلمشدر .

احمد متینك شو سوزلرینی ظاهراً طالقینلغه حل اولنه‌بیله‌جك قدر جان قولاغیله وکمال دقت واهتمامله دیکله‌مکده بولنان نه‌ئوفاری شوصوك سوزاوزرینه بالتیقظ :

— قادینلری برداٸره‌ده حبس وتسجین ایلملك ها؟

دینجه احمد متین بویله براعتراضك ورودینه ذاتاً منتظر بولندیغندن وجوابی دخی حاضر اولدیغندن دیدی که :

— بو مدنیت صحیحه وحقیقیه‌یه « بارباراق » دیان یالکزسز دکلسکز مادام! مدنیت ایله بارباراغی بحق تمییز ایده‌مامش بولنان بتون اوروپا عقلاسی بویله سویلر . اودیدیکم نسوان محتجبه هیچ ده محبوس ومسجون دکلدرلر . شرائط شرعیه‌سی داخلنده حرکات وسکناتده مختاردرلر . بونك مقابلنی کوزیکزك اوکنه کتورر ایسه‌کز فساد وصلاحك بیننی اوزمان فرق ایدرسکز . بربودوارده (مادامك خصوصی اوطه‌سنده) قناپه‌سی اوزرینه یاصلانمش اولان کنج مادامك یانه کوکلنك خوشلاندیغی کنج ادم کلورده مکتسب اولدیغی عرفان وظرافتك ثمراتنی آوج آوج نثار ایدرسه انك هر کلمه‌سی تحتندن بیك معانیٔ لطیفه نبعان ایلیان سوزلرینه مقابل ذاتاً کوکلی کندیسندن خوشلانمقده بولنان قادین نه حالله کلور؟ برده بو ایکی کنج دینج شوخ شن هوسکار مشتاق ادملری بربالوده براشدیرکز . قادین

یاری چپلاق برحالده ! برقادین ایچون اك
بیوك زینتلردن اولان صاچلر تنظیم اولنمش.
یناق کردن کوکس اموز آرقه قوللر درلو
اجزای تزیینیه ایله طراوتلندیرلمش ! برده
کوکلنك مشتاقی اولان ارکك ایله عادتا
صارماش طولاش اولەرق رقص ایدییورلر !
آرتق ایش نه مرتبەیی بولور ؟ اویله بر
مرتبەیی بولورکه شیطان بیله بو ایکیسی
ارەسنده چارپلق [illegible]وندن صیغینەجق یر
آرار. قادین حقنده کی شو معامله نوعیت
نسوانیه ایچون تعظیم ویاخود ترذیللی عد
اولنمق لازم کلەجکنی حکمده ابی دوشو.
نملیدر. اکر شو حال افراد بشریه ایچون
عمومی اوله بیلسه ایدی بلکەده « انسانیت
ومدنیت دینلن شی بوندن عبارت ایمش »
دیه قائلانمق ممکن اوله بیلور ایدی . فقط
بو مرغوبیت بومظهریت ارککدن قادیندن
کنج کوزل ذکی ظریف زنکین متنفذ کبی
یالکز بر صنف خصوصی یه مخصوصدر .
بونلرك معکوسلری حقنده بو اعتبار یوقدر.
یالانجقدن کوستره بیلمك ایچون جبر نفس
ایدلسه بیله حکمی یوقدر. ایمدی نوعیت
بشریەنك برجزؤی حقندەکی شو مرغوبیت
غیر مشروعه دیکر قسم کلیسی حقنده عین
حقارتدر .

نەئوفاری ایلك حاضرلادیغی اعتراضدن
نادم اولدی . فقط برشی سویلیەمدی .

احمد متین سوزنده دوام ایله دیدیکه :

— افندم ! قادین یا کافهٔ محاسنی جامع
اولور یا اولمز. اولکی تقدیره کوره بر
نسخهٔ مبارکهٔ قیمتداردرکه انی حفظ وحرا.
ستده اقدام لازم کلور . غایت بهالی
برلانطەلری اورطەیه آتی ویرمزسکز یا
انی یولی ایله ارکانیله تزیین ایچون صاقلا.
رسکز. احتمال ثانی یه کوره انی میدانه
چیقارمغه لیاقتی اولمیان شیلردن اولمق
اوزره ینه صاقلاملیدر . کورنلری بیزار
ایدەجك قبیحەلری اظهار ایتمك طبع بشرده
یوقدر. بناءً علیه اوروپا عقلاسی حکماسی
بیك درلو حقلی شکایتلره مجبور ایدن حال
شو انکشاف نسوان هم ده بر درجهٔ مفرطەده
انکشاف نسوان اولدیغندن اوروپالیلری
انجق بو حال بیزار وبدبخت ایلەکدەدر .

نەئوفارینك کوکلی بو محاکمەیی بکنمیور
ایدیسەده ردینەده مقتدر اولەمیور ایدی .
بو محاکمەنك نەئوفاری اوزرنده کی تأثیری
بابا نصیحتلرینك واخلاقیون حکما سوز.
لرینك کنجلر وجاهللر اوزرنده کی تأثیرینه
بکزەیور ایدی . هوا وهوسلری اوسوزلری
کندیلرینه بکندیرمز . وجدانلری ایسه
تصدیقدن کیرو طورمز .

نەئوفاری یی برطالغینلق استیلا ایلدی.
حقیقة پك درین دوشونمکه باشلادی. وقت
ارتق اویقو زمانینك حلولی اشارت

اتمامش اولسه ایدی دوشوندیکی شیلر اوزرینه احمد متین ایله محاوره یی اوزاته جق ایدی . بونی احمد متین دخی اکلادی . فقط ایراد ایلدیکی حقایق حکمیه اوزرینه کندیسنجه مطلوب اولان تأثیراتك تحقق حصولی ایچون برکیجه کچمکه لزوم کوردی . بناءً علیه ساعته باقه رق :

— نصف لیل ! اویقو زمانی .

دیه وقتك ایجاب طبیعیسنی ارقداشنه دخی بالاخطار یتاقلرینه چکلدیلر .

***

احمد متینك ارتق طوغریجه استانبوله عودت حقنده نه ئوفاری ایله تعاطی ایلدیکی مطالعاتی عمر قپودان وثریا ایله ده تعاطی ایده جکی درکاردر . چونکه کمینك باقتیسی ولوازمی ایده جکی سفره کوره ترتیب اولنمق وبوحالده سفر مذکورکی ارکانجه معلوم اولمق لازم کلور . بولك بوندن ایلروسی ایچون شیرزاد سلجوقی رومانك ایزلرینی اره مق کبی بر مشغولیت مستقله اولماسی وبناء علیه ممکن مرتبه استانبوله سرعت معاودتك ملتزم بولنمسی ، یکی نشانلیلری اوقدر سوندیریور ایدی که افندیلری حقنده ذاتاً درکار اولان محبتلری بوندن طولایی برقات دها آرتمقده ایدی .

ایشته بوقدر صبرسزلقله استانبوله عودت غیرتنده بولنان نشانلیلره قالسه ملکة البحره یلکن برینه قناد طاقه رق اوچوب کلمکه غیرت ایده جکلری درکار ایدیسه ده یلکن سفینه لریله سیر وسیاحت واپور سفینه لرینه مقیس اولمیوب سفینه انسانك کندی اختیارینه دکل بلکه اسه جك هوالرك کیفنه تابع بولندیغندن مخالف هواله دوچار اولمامالری ایچون ایکیسی برلکده جناب حقه دعا ایتمکده ایدیلر .

اولجه دخی دنیلمش اولدیغی وجهله بو دفعه مسینا لیماننده برکیجه دن زیاده قالمدیلر . چونکه وانتوته ناطه سنده ملکة البحره بر بیوك توالت اجرا ایدلمش اولندیغندن میسینایه اوغرامالری یالکز قومانیا نواقصنی اکمال ایچون ایدی . عمر قپودان وثریا دها اقشامدن وکیجه دن لوازم مذکوره یی اکمال ایلمش بولندقلری جهتله کونش ایله برابر ملکة البحر مسینا حوضه سندن یوله چیقدی وبوندن مقدم شرقدن غربه طوغری قطع ایتمش اولدیغی شوکوزل بوغازی بو دفعه دخی غربدن شرقه طوغری قطع ایتمکه باشلادی .

بو صباح یتاغندن قالقوب مکمل بر توالت اجراسیله ارقداشی احمد متینك یانه کلمش اولان نه ئوفاریده صلاح حاله استعداد دونکی درجه سندن دها پك چوق زیاده ایدی . بو کیجه احمد متینك دون اقشامکی حکمیاتنی دخی ذهننده مقایسه ومحاکمه ایتمش وهر جهتنی حقلی بوله رق حتی او زمانه قدر کچن عمری

بردومنسز کمی کبی هیچ براختیار وارادهیه
تابع اولمقسزین اوره‌ایوجا برحالده کچدیکنه
عظیم تأسفلر ایلمش ایدی. بناءً علی ذلك
احمد متینك یاننه کلدیکی زمان دهاسلامدن
صباحدن اول :

— سنیور! اومارم‌که بوندن صکره
بن دخی برمعیشت منتظمه نعمتنه نائل اوله‌جغم
واونائیلیتدن طولایی محضاسزك حکمتکزه
منتدار قاله‌جغم.

دیه احمد متینك کمال محبتله النی صیقوب
یاننه اوطوردی.

اوت اکمال محبتله! بونی نه‌ئوفاری
دخی احتساسات جدیده‌دن اولمق اوزره یکی
طوعقده ولذتنی شمدی‌یه قدر محبت ظن
ایلدیکی یالانجیلقلره قات قات فائق بولمقده
ایدی. مقدمهٔ کلامنك کوستردیکی مناسبت
اوزرینه احمد متین :

— مطلقا بوکیجه برچوق کوزل شیلر
دوشونمشسکزدرکه بوصباح یوزیکزده عظیم
براطمئنان قلب واستراحت بال بشاشتی
کورونمکده بولندیغی کبی ایشته انك مقتضیاتنی
لسانکزله دخی بیان ایدییورسکز.

دیدیکندن نه‌ئوفاری اول باول ارقداشنه
برباش اشارتیله تصدیق جوابی ویره‌رك
متعاقباً شفاهاً دخی دیدی‌که:

— اوت بوکیجه برچوق کوزل شیلر
دوشوندم. همده هپ سزك دیدیککز یولده
کوزل شیلر دوشوندم. اکر بودوشونجه‌لر
نتیجه‌سنده ویردیکم قراری سزه دخی تصدیق
ایتدیره بیلور ایسه‌م اول وجهله اجرا
آتمدن‌ده کیرو طورمیه‌جغم.

— سویلیکز افندم! بنی کندیکزه
برمستشار مؤتمن عداتمکه لایق بولدیغکزدن
طولایی ممنونیتمی کتم وشکرانمی دریغ
ایده‌مم.

— سز بورادن طوغریجه قورفویه
کیده‌جکسکز دکلمی افندم؟

— خیر مادام! قورفویی صول طرفده
براقوب کچه‌جکز دیه‌دمی؟ کچدیکمز
یولی تکراردن نه‌ذوق آله‌جغز؟

— اویله ایسه تصمیماتمك دهامقدمه
سنده دوچار خطا اولمشم.

— معهذا قورفوبه اوغراق لازم
ایسه دومن یکه‌سی المزده دکلمی؟ بك اعلا
اوغرارز.

— استانبوله قدر سزه رفاقت زحمتنی
تحمیل ایتمامك ایچون هانیا دییور
ایدم‌که......؟

— رفاقتکزی بزه زحمت عدایده‌جك
اولور ایسه‌کز سویلیه‌جککز شیلرك هیچ
بریسنی بکنمه‌مم. مادام‌که بویله‌بکنمیه‌
جکم برسوز سویلدیکز جزا اولمق اوزره
بن‌ده دیرم‌که استانبوله قدر هیچ برساحله
اوغرامیه‌جغز.

— حقمده عين عاطفت اوله جق برجزا !
پك اعلا ! بن ديبوردم كه : قورفويه واردیغمز زمان براوستريا پوسته واپوريله تريسته يه چيقوب اورادن طوغريجه قزيمه كيده‌يم وقزيمی ده برلكده الوب باباسنك يانه عودت ايليه‌يم . بيچاره آدمجغز حقنده شمدی يه قدر ايتمش اولديغم فنالقلردن طولايی عفوينی استرحام ايليه‌يم . بعده اوكزده كی موسم سياحته قدر هپ كنديی ارادهسنه توفيق معامله ايده‌رك ياشايوب جزاير بحرسفيد سياحتنی اجرا ايده‌جككز زماندن اول قوجه‌م ايله برابر استانبوله كله‌يم . سز ملكة البحره راكب اولديغكز حالده بزدخی بركوزل تنزه واپوری استيجار ايده‌لم ده اوفاق برفيلو تشكيل ايليه‌رك بوسياحتی دخی برلكده اجرا ايليه‌لم .

— بونك هرجهتی طوغری ومقبول . يالكز اولاتريسته‌دن قزيكزيانه كيده‌جككزه استانبولدن قوجه‌كزك يانه كيتسه‌كز اولمزمی ؟

— شايدقباحتلريمی عفوايتمكده صعوبت كوستره‌جك اولور ايسه قزيمك وجود وحضوريله دخی استشفاع ايده‌بيله‌يم ديه بويله ترتيب ايليورم .

— بن ايسه دوشونيورم كه برزوجهٔ نادمه‌نك قوجه‌سندن عفو ومرحمت استدعاسی حالنی برچوجغه كوسترماملیدر . وقتندن اول كنجلره بومثللو درسلری ويرمامليدر . مع هذا سزك ترتيبكزده اعتراضده اصرار ايده‌مم . بونك ايچون بندن ايستديككز معاونت برقورفويه اوغرامقدن عبارت قالور . ذاتاً دمنجك لطيفه ايتمش ايدم . بويله اوفاجق بركمی ايله هيچ بريره اوغرامقسزن بورادن استانبوله قدر كيديله بيلورمی ؟ بشقه يرلره اوغرايه‌جغمه قورفويه اوغرايی ويررم .

ايشته بومحاوره‌نك منجر اولديغی قرار بزم ملكة البحر يولجيلری ايچون قرار قطعی اولدی . استانبولدن مسينايه قدر سير وسفری نصل ترتيب ايتمش ايديسه‌لرينه اويله ترتيب واجرا ايلديلركه انی تكرار حكايه‌يه لزوم كوريله‌مز .

قورفويه واريلوب ده نه‌ٔوفارينك احمد متيندن مفارقت ايتمسی لازم كلدكده بومفارقت برسنه قدر زمان ايچون برمفارقت موقته اولديغی حالده‌بيله اوخرچين قادين كويا الك سوكيلی براوز قرنداشدن ايريليور مشجه‌سنه هونكورهونكور اغلايور ايدی . هله بيهوده يره استرقاب ايتمش بولنديغی واسيليكی ايله وداع مصافحه‌سنی اجرا ايدر ايكن بوقز حقنده حس ايلديكی صفوت وخالصيت اسكی وسوسه‌لرينه ملعنتلرينه اصلا قياس قبول ايده‌ميه‌جك برماده ايدی . حضرت سعدی شيرازی بوحالی كورسه‌ايدی :

كمال همنشين درمن اثر كرد
وكرنه من همان خاكم كه هستم

بيتنى نه‌ئوفارى حقنده سويلديكى ظننه دوشر ايدى. زيرا بو قادينده كوريلن شو انقلاب احمد متين كبى برقهرمان صالح ايله همنشين اولمق فيضندن عبارت بولنوب بو فيض اولمسه ايدى نه‌ئوفارى ينه اولكى نه‌ئوفارى ايدى .

استانبولده ثريا ايله واسيليكينك دوكو . نلرينك اجراسى بو رومان ترتيباتنك خارجنده‌در . ايلروكى سنه اجرا اولنه‌جغى حقنده‌سوز ايديلن جزاير بحر سفيد سياحتى دخى بو رومانك ترتيباتى خارجنده اولوب يالكز شمدى‌دن شونى خبر ويره‌لى‌يز كه نه‌ئوفارى سياحت مذكوره موسمنده استانبوله كله‌جكى حقنده احمد متينه ويرمش اولديغى وعدى ايفا ايده‌مامشدر . سببى ده بك فاجعه‌در . مملكتنه وارد قدن صكره احمد متينه برايكى مكتوبى كلمش وقوجه‌سى ايله مصالحه ايتديكنى وقزى دخى يانده بولنه‌رق غايت صلاح حال ايچنده عمر كچورمكه باشلاديغنى وبويله عفيفانه وخالصانه ياشايش كنديسى ايچون يكى برمعيشت اولديغندن بونك ذوقنى ده آلمغه باشلاديغنى بيلديرمش اولديغى كبى (نه‌ئوال ده قاريات) ناميله پاريس شهرنده فرانسزجه اوله‌رق نشر ايدلمكده بولنان غزته‌يه سياحتنامه‌سنى ده يازوب درج ايتديرمكه باشلامش ايدى كه اكثيرلرى احمد متين حقنده مدايح وستايش ايله مملو اولان بو مقاله‌لرى ارقداشى كور . سون ديه مذكور غزته‌نك هر نومروسى صره‌سيله احمد متينه كوندريليور ايكن بر كون مذكور غزته‌دن كلن برنسخه‌ده اطرافى سياه زه ايچنده بر فقره مندرج كورلدى كه بو فقره نه‌ئوفارينك سياحتنامه‌سى ايچون خاتمه مقامنه قائم اولديغى كبى بزم رومانمز ايچون دخى بروجه آتى اومقامى اشغال ايدييور .

« خاتمه »

« برمعتبر عثمانلى ايله برلكده ايتاليانك
« جنوبيه اجرا ايلديكى سياحتنى غايت
« حكيمانه برفكر وبليغانه برقلم ايله يازمقده
« بولنان مادام نه‌ئوفارى قوجوغانونك اخيراً
« بك فاجع برصورتده اجل قضايه اوغرايه‌رق
« ارتحالنى كمال تأسفات عظيمه ايله اعلان ايدرز .
« كچن پازاركونى قوجه‌سى وقزى ايله برابر
« براى تنزه پورغ نهرى كنار ينه ايندرك
« لينيا (برقامش اوجنه اولطه باغلانه‌رق
« دره‌لرده ودكز كنارلرنده بالق طوتمغه
« مخصوص اولان عظيم قامچى كبى آلت
« صيد) ايله سازان بالغى آولار ايكن باصديغى
« چنك التى چامور اولمق حسبيله چوكوب
« نهره دوشمش ايدى . بو سقوط حالنده
« لينياسنك ايكنه‌سى چورابنه طاقيله‌رق

« یانده بولنان قوجه‌سی اوسوکیلی زوجه‌یی
« قورتارمق ایچون لیندیانك صاپندن طوتوب
« چکمش ایسه‌ده بو تدبیر وحرکتیله
« زوجه‌سنك یالکز ایاقلرینی صودن چیقاره
« بیله‌رك باشی صو ایچنده قالمش واوج بچق
« دقیقه ظرفنده بریاندن قوجه‌سی تخلیصنه
« چالشدیغی حالده ممکن اوله‌میه‌رق بیچاره
« قادین غیر یل غیریل بوغیلوب کیتمشدر.
« بو قضای مدهش بو ضیاع عظیم رفاقت
« قلمیه حسبیله هیئت تحریریه‌مزی داغدار
« تأسف ایلمش اولدیغی کبی متوفیه‌یی
« طانیانلری وباخصوص آثار قلمیه‌سنی
« اوقو یانلری‌ده مستغرق دریای اسف
« ایلیه‌جکی درکاردر »

بو یله مستغرق دریای اسف اولانلرك بریسی‌ده احمد متین اولدی . فقط بزم بیلدکلرمزی اودخی بیلسه ایدی تفکر باشنی حکمت جیبنه اکه‌رك دیر ایدی‌که :

— جزا عمل جنسندندر . هرکیم ذره مقداری خیر یاپار ایسه انی کورر وهرکیم ذره مقداری شریاپار ایسه انی کورر.

« انتها »

ترجمان حقیقت غزته‌سنه تفرقه صورتیله درج اولنوب آیریجه کتاب اوله‌رق طبع ایدیلان آثار سائره‌نك کتبخانه‌مزده‌کی موجودی

٢٠ ٢ رسالهٔ حمیدیه جزؤ ١٢ بر جزؤی

٧ آسیا سیاحتنامه‌سی (محمد امین بك اثریدر)

٢ـ سك بوجکلری (محمد امین بك اثریدر) غرازئللا (لامارتینك کندی سرکذشتندن عبارت بر حکایه‌سی . مرحوم یوسف نیر بك طرفندن مترجمدر)

٤ فن اشکال خارجیهٔ فرس

٥ الکمیا فی تحلیل الهواء والماء (صادق المؤید بك ترجمه‌سیدر .)

٢٥ پلونه تاریخ حربی (قائممقام طلعت بکك اثریدر .

٧ تاریخ وهابیان (مرحوم ایوب صبری پاشانك اثریدر .

٢٠ هویت دوقتور قائممقام ابراهیم شوقی بکك اثریدر ایکی جلددن عبارت اولان بو اثر بر سودای مدهشه دوچار اولمش اولان بر خنثانك سرکذشت عجیب وغریبندن عبارت غایت نازك و مهم بر روماندر .

١٠ ٩ اصول انداخت

فیئات ❧ تیاترولر ❧

٥ اخذ ثار

٨ آچیق باش

٤ چنکی

٧ ایواه (لطائف روایاته داخلدر)

٥ چرکس اوزدنلری

٤ ساوش

❧ تاریخ عمومی ❧

(ازمنهٔ متوسطه)

تاریخ عمومینك ازمنهٔ متقدمه قسمی کاملا صاتیلوب بتمش وازمنهٔ متقدمه قسمندن برقاچ یوز دانه‌سی موجود قالمش اولوب مطالعه‌سی تاریخ مراقلیلرینی ممنون ایده‌جکی کبی بالخاصه مکاتبده تاریخ تحصیل ایدن شاکردانی مستفید ایده‌جك بر اثردر ٤٧٠ صحیفه‌لك برجلد ١٠ غروشدر

عطوفتلو احمد مدحت افندی حضرتلرینك بعض آثاری:

٣ ـ ضابط
٤ ادوار عسکریه سیدك خلاصه‌سی
٩ دیپلومالی قز
١٦ ـ صنعتکار ناموسی
٦ منتخبات احمد مدحت جزؤ ٣
٢ ـ اخبار آثاره تعمیم انظار
٢ بن نه‌یم
٢ ـ حل العقد
٥ بشیر فؤاد
٤ شوپنهوئرك رد حکمتی
٤ نوم وحالات نوم
٤ ـ الهامات وتغلیطات
٢٨ ـ مدافعه جلد ٣
٢١٧ مفصل — جزؤ ٦٢
٣٠ مصاحبات لیلیه جزؤ ٢٠
٥ طولابدن تماشا
١٥ پاپاسده‌کی اسرار (مصور رومان)

٢٦ حیدود مونتاری
٦ شیطان قیا طلسمی
٩ علکساندر ستراد للا .
٢٤ ریقالدا
٩٨ اوروپاده بر جولان
٤ ـ بلیات مضحکه
٥ قصه‌دن حصه
٤ ـ اقونومی پولتیق
٦٤ اصول محاکمات جزائیه شرحی ٢٠ جزؤ یورغاکی وطلعت افندیلرك
٢ لرمونتوفك ابلیسی
١ ١٠ قار فورطنه‌سی » »
١ ١٠ شاعر پوشکین » »
١ ١٠ رد رنان » »
٢ اسلامیتك معارفه تعلقی »
٢٥ پلونه تاریخی (قائممقام طلعت بکك)

بالاده‌کی کتابلرك محل توزیعی باب عالی جاده‌سنده ٢٦ نومرولی (ترجمان حقیقت) کتبخانه‌سیدر